

C O R P U S
SCRIPTORUM HISTORIAE
B Y Z A N T I N A E.

EDITIO EMENDATIOR ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C.F.

I N S T I T U T A,

OPERA

**EIUSDEM NIEBUHRII, IMM. BEKKERI, L. SCHOPENI,
G. ET L. DINDORFIORUM ALIORUMQUE PHILOLOGORUM
PARATA.**

CONSTANTINUS PORPHYROGENTUS.

VOLUMEN I.

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCXXIX.

**C O N S T A N T I N I
P O R P H Y R O G E N I T I**

I M P E R A T O R I S

**D E C E R I M O N I I S
A U L A E B Y Z A N T I N A E**

L I B R I D U O

G R A E C E E T L A T I N E

E R E C E N S I O N E

I O . I A C . R E I S K I I

C U M E I U S D E M C O M M E N T A R I I S I N T E G R I S .

V O L U M E N I .

**B O N N A E
I M P E N S I S E D . W E B E R I
M D C C C X X I X .**

REGIAE SCIENTIARUM ET LITTERARUM

ACADEMIAE HAUNIENSI

B. G. NIEBUHRIUS.

Quam secutus rationem Vobis potissimum, viri clarissimi, inscribendam esse statuerim hanc Byzantini corporis partem, id paucis exponi, Vobisque, nisi admodum fallor, probari poterit. Societates eruditae, ad culturam incrementaque doctrinae institutae, in civitate litterata, quae cuique nationi propria est, Senatus locum tenere mihi videntur, quem vel peregrinis adire liceat, ut, quoties opus sit, ad auxilium ferendum hortentur, pro beneficiis acceptis gratias agant, egregie facta collaudent. Atque hoc quidem si vel cuivis peregrino facere licet, quanto id magis a Vobis, viri clarissimi, mihi concedi oportet, qui nascendi iure, munusque in re publica cum civium plausu olim gestorum memoria, fretus, popularem vestrum me ferre nun-

quam desinam, quem denique Vos collegii vestri honore dignum esse censuistis? Iam primum adtem in limine operis quod Reiskiani commentarii parte inedita ornabitur, praedicanda mihi est memoria **СУММИ**. Qui quum sapienter intelligeret quam pretiosae essent schedae viri summi, quem plerique eius aevi homines eruditi superbe atque imperite despiciebant, eas, munifico a vidua redemptas, bibliothecae suae paravit, litterarumque commodo servavit: servavit dico: etenim in tanta quae subsequuta est tempestate atque rerum conversione, nisi vir ille ceteris dissimilis fuisset, labores Reiskii aut interiissent plane, aut fortasse, vili, si fieri posset, pretio coempti, Dibdino aliquo agente, in Lucullorum bibliothecas detrusi essent, unde negant redire quicquam quod semel sepulcris istis illatum sit. Male sit vobis, malae tenebrae Orci! Nunc autem plane contraria ratione evenit, ut post aliquot annos cum reliquis copiis Suhmianis in bibliothecam Regiam Hauniensem migrarent; huiusmodi divitiis ornari dignissimam; quippe quae splendore oedicum praesertim qui ad litteras graecas orien-

*talesque pertinent ceteris per septentrionis regiones
positis praefulget fere omnibus. Iam vero quum
talis sit, peregrini quoque pariter cum civibus
liberrimo ad eius thesauros gaudent aditu: verum-
tamen vestrates, quae maiorum fortuna et sapientia
bibliothecis intulit, gnaviter eruunt ipsi, publicaeque
luci atque utilitati tradunt. Hinc praeclaram in
Germania atque in universum apud cunctos hortae
doctrinae aestimatores aequos et peritos sibi lau-
dem peperit O. D. BLOCHIVS, qui, prolatis
Herodiani Galenique libris, inter illos censetur
qui reductis peculiari saeculi nostri felicitate in
vitam libris veterum, communes extiterunt philo-
logorum benefactores: non minus insignis acuminę
ingenii doctrinaeque praestantia, dum depravatam
unici codicis scriptionem emendat. Eum igitur per
litteras adii, simulac de edendis Reiskianis cogi-
tationem susceperam, idque eo magis quod, propter
tot annorum absentiam, parum gnarus mutationum
quae interea accidissent, nescio quomodo mihi
persuaseram adscriptum esse Regiae bibliothecae
Virum clarissimum. Respondit ille comiter atque*

amice, pro more ingenii; meque, non esse provinciam suam quam autumabam, edocuit, commendavit autem ad perficienda quae cuperem, SALOMONIDEM. Qui laborem haud cunctanter susceptum quam sedulo, quam accurate executus sit, quam strenue enisus ut, sublatis mendis plurimis quae festinanti Reiskio adhaeserant, limatius ipso archetypo prodiret quod mihi comparabat exemplum, quot eruditionis in universo negotio ediderit documenta, longum foret enarrare; silere de iuvenis egregii meritis, nefas. Reiskiani libri usum liberimum, ut is tam accurate posset transcribi, concessit WERLAUFFIUS, V. cl.: cui rationes meas dignas videri quas adiuvet, et laetor, et inprimis mihi honorificum esse duco; eumque rogo, ut gratias quam amplissimas sibi agi sinat; meque de tali moderatore gratulantem bibliothecae, quam vetere amore amplector, aequis auribus audiat. Vos autem, viri clarissimi, valete, favoremque quo me ornastis, servate mihi perpetuum.

P R A E F A T I O.

De Constantino Porphyrogenito Imperatore, de libris quibus ordo aulae Byzantinae declaratur, qui ad illum auctorem referuntur, eorumque codicem Lipsiensi, plene luculenterque a Leichio Reiskioque expositum est: nos breviter explicabimus, haec editio quibusnam dotibus illi praestet quae et princeps fuit, et hactenus unica. Hanc a Leichio coeptam, immaturaque eius morte abruptam a Reiskio ad finem tomi secundi perductam, tertium voluntate bibliopolae qui rei familiaris iacturam augeri nolebat omissum esse, notissima res est. Leichius, pravo consilio usus, ita confusus est apographo per Draudiam confecto, ut vix inspiceret codicem cuius praesentis copia erat, editionem certe unice ad illud typis exscriberet. Sed Reiskius, suscepta operis cura, nihil antiquius esse duxit collatione codicis, unde quam plurimis locis foedissimos errores correxit; incisa integra, propter *δημοσιόλευτα* praesertim, omissa, restituit: quae omnia in commentario accurate indicavit, in priore parte quae iam e prelo exierat emendare non licebat. Ego a Classeno meo impetravi ut vitiosa emendaret, manca suppleret, quae ex prave graecis male versa essent, corrigeret; omnia ex mente Reiskii: cuius rei et labor fuit non exiguus, et fructus sane amplus. In sequentibus quae Reiskius ipse accuravit, nihil mutare placuit, quamquam ille, quum portenta scribendi, qualia in codice extant, manifestosque errores, relinqueret, sibi ipsi, meaeque consuetudini contrarius fuerit. Sed nolebam festinatius agere, quod facere debuissem, otio destitutus; itaque incommodum, quod levius mihi videretur, elegi. Quum vero concedimus non esse omni numero absolutam recensionem Reiskii, commentarii laudibus nihil sane detrahitur, quo ille res obscurissimas extraque communem cognitionem positas ita explicavit ut Lessingius, etiam in his litteris sapientissimus iudex, „admirandum esse opus,

et luculentissimis huius generis aequiparandum," pronuntiarit. Huius commentarii partem posteriorem, quae Appendicem libri primi, secundumque integrum persequitur, post annum LXXV, e schedis Reiskii, in volumine huius partis secundo creptam oblivioni in lucem proferam; idque mihi potissimum contigisse, propter paternam amicitiam, pietatemque qua inde a pueritia memoriam viri unici sancte colere assuetus sum, vehementer laetor. Fateor sane multis locis nonnisi inchoata esse, limae servata, quam scriptor adhibuisset, nisi bibliopola eum destituisset: verum id nitore potius quam pretio operis obest.

Codicem ipsum, ut inspici posset ubi opus foret, Lipsia transmissum esse, Blumneri, v. cl. humanitati, litterarumque amori, et, nisi me coniectura decipit, amicitiae patrocinioque Hermanni debeo.

Indices, ad eorum instar qui Agathiae subiecti sunt, confici vellem; verum hactenus inveni nullum cui vires ad rem bene exequendam cum otio coniunctae suppeterent: novi, qui optime conficeret, sed eum a nobilioribus studiis avocare nolo. Quod si spes de re quam cordi habeo prorsus abiicienda est, eos certe dabo quos Reiskius editioni suae destinaverat: quae vero ille ex Georgio Hamartolo, atque aliunde, ad exaequandam potissimum tertii voluminis molem, subiungere in animo habebat, omittere, ut inutilia, decrevi.

Scio ego, libros Constantinianos de cerimoniis, quos inscriptio ipsa circa nugae versari prodit, a plurimis contemni plane ac derideri: neque negabo maiorem prioris libri partem ita esse comparatam ut ingenuo homini nauseam moveat. Sed vel in his quisquiliis insunt nihilominus res ad historiae cognitionem minime inutiles: tum vero illa praesertim in sequentibus quae ex Petro Patricio, partim omisso eius nomine, hausta sunt, non solum utilitatem habent eximiam, sed elegantiam quoque; neque fere alii huius corporis libro praestantia cedunt. Delitescit in iis, ut rem exemplo commonstrem, Leonis Augusti edictum, quod per annos paulo minus LXXX inde protrahere neglexerunt qui augendae collectioni reliquiarum iuris Ante-Iustinianei operam dederunt.

Scr. Bonnae a. d. V. Id. Mart. MDCCCXXIX.

EDITIONIS LIPSIENSIS DEDICATIO.

SERENISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO
DOMINO
FRIDERICO CHRISTIANO

REGIO POLONIAE ET MAGNI DUCATUS LITHUANIAE

PRINCIPI

DUCI SAXONIAE IULIAE CLIVIAE MONTIUM ANGRIAE ET WESTPHALIAE

ELECTORATUS SAXONICI PRINCIPI HEREDI

LANDGRAVIO THURINGIAE MARCHIONI

MISNIAE ET SUPERIORIS INFERIORISQUE

LUSATIAE

COMITI PRINCIPALI HENNEBERGICO

COMITI MARCAE RAVENSBERGAE

SARBYAE ET HANOVIAE

DYNASTAE IN RAVENSTEIN CET.

DOMINO SUO CLEMENTISSIMO.

SERENISSIME PRINCEPS REGIE
DOMINE CLEMENTISSIME.

Quod REGIAE CELSITUDINI TUAE demississimo animi cultu offerre sustineo eximium Constantini, Caesaris litteratissimi, Opus, iam fratris defuncti pietas consecrare TUAE in meliores scientias benignissimae indoli constituerat. Neque profecto potest tam insigne Augustalis doctrinae monumentum digniore in loco collocari, quam apud TE, SERENISSIME PRINCEPS REGIE, Cuius Aulam iam dudum Virtus

XII EDITIONIS LIPSIENSIS DEDICATIO.

omnis ac chorus Musarum, velut sanctissimum suum sacramentum, coluere. Gaudent in primis Lipsienses Camenae exoptatissima felicitate, ut, quum tanta eas clementia foveas, earumque adeo coetibus interesse haud dedigneris, TE, una cum SERENISSIMA CONIUGE, tamquam tutelares Genios, venerentur. Et me quoque iuvat solvere fraternam vota, simulque meam erga TE summam animi religionem documento hoc publico profiteri. Deus Opt. Max. regnum AUGUSTISSIMI PARENTIS porro esse auspiciatissimum iubeat, servetque REGIAE CELSITUDINI TUAE illam egregiam mentem in litterarum ac publicae salutis uberrima commoda ac diutissime sospitem TE florentemque praestet! Haec adsiduis precibus optat

REGIAE CELSITUDINI TUAE

devotissimus et obsequentissimus

CHRISTIANUS ANDREAS LEICH.

I O. I A C. R E I S K I I
P R A E F A T I O N E S.

A D T O M U M P R I M U M.

Quum ea, de quibus admoneri futurum huius libri lectorem Ed.L. I fas est, tot sint numero et enarratu tam ampla, ut una, modica certe futura, dissertatione comprehendi nequeant, aliaque praeterea vetent rationes omnia, quae in promptu sunt, simul effundere: visum est operam partiri, et hoc quidem loco tantum de fatis huius, quod nunc prodit, operis Constantiniani, item de illius argumento, titulo et auctore disserere; alteri autem volumini mox secuturo reliqua reservare, de quibus expositionem praefatio lectori debet.

§. 1. *De fatis huius operis.* Opus tam scitum et utile, atque hoc est, potuisse per tot saecula scriptorum Graecorum Latinorumque, quotquot ab eius natalibus inde claruerunt, omnium notitiam effugere, profecto mirum est, praesertim in acri illa, qua superius saeculum fervebat, indagatione chartarum ad Byzantinam historiam pertinentium. Primus autem ZACHARIAS CONRADUS UFFENBACHIUS, Rei publicae Francofurtanae ad Moenum quondam Scabinus et Consularis, librum hunc in famam misit, eius notitiam edendo, quae ex Celeber. FABRICII *Bibliothec. Graec. Tomo VI.* inferius a nostris operis repetetur. Ex Uffenbachii possessione pervenit in Bibliothecam Ampl. Senatus urbis nostrae, quae optimis libris instructa eruditibus nostratibus magno usui est. Ita factum, ut Amplissimus MASCOVIUS, eius praefectus, IO. HENR. LEICHTUM, nuper in Academia nostra elegantiorum litterarum

Professorem clarissimum, qui eam a prima adolescentia frequentare consueverat, ad edendum opus hactenus ineditum excitaret. Iam antea id idem molitus fuerat IO. HENRIC. MAIUS, in Academia Giessana quondam Graecae et Orientalium linguarum Professor. Testatur in *Catalogo*, quem confecit, *codicum manuscriptorum bibliothecae Uffenbachianae*, se libri huius latinam interpretationem confecisse, certamque editionis spem facit. At ea quidem cum ipsius obitu decollavit, neque, quo devenerit eius interpretatio, constat. Specimen eius, unde aestimari queat, habetur in modo laudato catalogo, et apud FABRICIUM. Omine igitur aliquanto auspiciore editionem operis desideratissimi suscepit clar. LEICHTUS, vir Graecae Latineque doctissimus, et in omni vetere novaque historia versatissimus, et primam quidem eius spem faciebat anno 1743 in libello *de Diptychis veterum pag. 10 sqq.* ubi totam caput quadragesimum secundi libri utroque sermone vulgavit; ipsam vero editionem ordiebatur biennio post. Ab eo inde Ed.L.II tempore processit impressio variis intercepta impedimentis, donec tandem superioris anni ineunte aestate doctissimum editorem, vita longiore dignissimum, et egregia promittentem, acuti morbi vis in aetatis flore tolleret. Pervenerant tum temporis typographi usque ad paginam huius editionis 216. Devoluta deinceps ex magnorum virorum de meis profectibus benigno iudicio editionis absolvendae cura ad me fuit. Quae igitur ea, qua dixi, pagina posteriora sunt, excusa fuerunt sub meis oculis, et exceduntur porro, favente Deo, quae supersunt.

§. 2. *De argumento libri.* Si quis hoc saeculo, et paene dixerim unquam, in lucem editus fuit cognoscendae Augustae Romanae Byzantinaeque historiae utilis liber, est sane hic. Neque immerito in eius desiderium exarserunt eruditi, ex quo argumentum et pretium intellexere. Et sane, si quis secum reputet, hunc librum de cerimoniis aulae Byzantinae exponere, recolatque animo, quot et quam diversa in aulis summorum principum usu veniant, et id quoque tandem intelligat, aulam Byzantinam, qualis certe Porphyrogennetorum tempore erat, umbram veteris Augustae Romanae fuisse: facile ille affirmanti credat, neque sacrum esse, neque profanum, historiae veteris argumentum, quod hic liber non attingat,

non illustret. Si quem rituum ecclesiasticorum studium capit, cognoscat hinc, qualis fuerit ecclesiae Graecae facies decimo post N. C. saeculo, quae legendorum Patriarcharum ratio, qualis eorum cum suis Imperatoribus consuetudo, quae Graecarum ecclesiarum partes et structura, quae instituta celebrandi divini cultus, qui eius ministri, quis ordo festorum dierum, quae sacrae processiones, quas, quibus diebus, ad aedes monasteriave celebriora. Rerum autem civilium contemplatio si quem magis delectat, vastus illi se campus hic pandit spectatu dignus pariter atque iucundus. Creantur Augusti, celebrant nuptias, susceptosque recens liberos curant sacro lavacro in ecclesia expiari; conferunt dignitates, ad suburbana palatia rusticatum, vindemiatum, item ad horrea publica, annonam conditam spectatum, procedunt; excipiunt, aliter quotidianas procerum salutationes, aliter statas solenniores; perorant in silentiis, spectant Circensem insaniam, audiunt factionum acclamationes et flagitationes, praemia dant aurigis victoribus, missilia spargunt, pyrrichas et ludos Gothicos spectant, vota, brumalia, natales ortus imperiique et connubii sui celebrant, divinas epulas exhibent, eunt in bellum, agunt in castris, redeunt in urbem triumphantes, victasque calcant regum cervices; stipendia militibus erogant, instruunt et expediunt classes, admittunt legatos exterorum principum, suos ipsi ablegant, pompam et luxum omnem suum explicant, egestate passim transmicante, tandem abeunt ad plures, et in monumenta sua inferuntur. Perambules hoc ipso libro duce illa eorum sepulcralia monumenta, et lustres cuicunque urnam cum inscriptis nominibus, in quibus aliqua sunt, quae frustra in *DUCANGII* Familiis Byzantinis quaeras. Penetres quoque hoc eodem duce in ipsa pretiosorum et insignium orientalis imperii conditoria, arcasque vestiarias et aliam supellectilem excutias. Melius hic, quam usquam alibi, procerum tam palatinorum, quam militarium, item magistratuum urbanorum aliorumque minorum ordines videas, longisque in porticibus excubantes numerosos variosque *Ed.L. III* greges sacri corporis custodiae deputatos. Mitto cetera, quam e superius dictis abunde constet, eam esse rerum hoc in opere expositarum varietatem, leporem atque dignitatem,

ut hominum doctorum studia in se conversura ea et exercitura sint. Uni placebit, ni fallor, vestiariam rem, alii numariam, alii domus augustae officia hinc illustrare. Quamvis enim ea, quae Leonis et Constantini nostri tempore in usu erant, a superioribus Theodosii et Iustiniani temporibus tantum abluant, quantum secuta Comnenorum et Palaeologorum extremaque Byzantini regni aetas ab aetate nostrorum Porphyrogenetorum abluat, quod constat Codinum cum hoc opere conferenti; possunt tamen illa vetusta florentis Romani imperii tempora et Byzantina primordia ex hoc opere multo magis, quam hoc opus ex Codino, illustrari. Erunt porro, qui ex indiculis rogarum, seu annuorum stipendiorum officii palatinis ceterisque debitorum, item ex indiculis impensorum in expeditiones aliquot maritimas contra Saracenos Cretenses susceptas, aestimabunt cum militares imperii Byzantini, quale tunc erat, terrestres maritimasque copias, tum pecuniarias quoque, institutaque comparatione Graecorum centenariorum et librarum auri cum nostrate pecunia, invenient, qua Byzantinorum regum et nostratium opulentia differat. Erunt alii, qui singularia quaedam disputationum capita hinc decerpent; e. c., qualis fuerit ludorum Circensium apud Byzantinos constitutio, res admodum obscura; et, quae non minus est, qualis fuerit pars, vel comitatus, Augustarum Byzantii; unctine fuerint illi Imperatores ad Latinorum exemplum; quousque sermo Latinus in aula CPTana obtinuerit, et illae orationes a recens nuncupatis Imperatoribus e tribunali circove ad milites dictae, quae nostrae editionis a pag. 239 inde leguntur, fuerint Graecis iisdem verbis recitatae, an potius Latine primitus dictatae, deinde vero a Petro Magistro in Graecum sermonem conversae; quod mihi quidem probabile fit. Est ea, quam dixi, pars insignis, eamque edendo videor mihi particulam operis desideratissimi, sed dudum pro deperdito habiti, edidisse. Constantinum nostrum colligendis et in certos titulos digerendis scitis atque memorabilibus veterum locis diligentem operam impendisse, nemo nescit. Erant olim illi tituli numero quinquaginta tres. Ad nos autem non pervenere, nisi titulus vigesimus septimus de legationibus integer, opera FULVII URSINI et DAVIDIS HOESCRELIJ; et tituli

quingagesimi, cuius inscriptio est de indolis probitate atque pravitare, seu de virtutibus et vitiis, particula, beneficio PEIRESCII et HENRICI VALESII. Reliqui tot numero tituli grandis, sed et utilissimi, operis creduntur iactura irreparabili periisse. Quid si vero contendam me cum hoc, quod nunc edo, volumine primum laudati operis titulum, si non integrum, at saltem magnam eius partem in manus doctorum hominum tradere? Egit ille olim *περὶ βασιλέων ἀναγορεύσεως*, de Imperatorum regumque renuntiatione, ut e FABRICII *Bibl. Graec. Tom. VI. pag. 492* constat. Atqui voluminis huius capita XCI et sequentia, a pag. 238 usque ad pag. 251 non tantum in universum ceremonias distincte tradunt, quibus prima CPLEOS aetate Imperatores ibi solebant nuncu-Ed. L.IV pari, sed et in specie Leonis magni, Leonis minoris, Anastasii Dicori, Iustini senioris et Iustiniani magni renuntiationes tam luculenter exsequuntur, ut nihil desiderari queat, lucemque praeclaram illi historiarum parti accendant. Ego quidem non credo, usquam antiquorum monumentorum locum existare, qui ritus nuncupandorum Augustorum, veteres nempe illos mereque Romanos, aequae splendide exponat, atque particula nostri operis, de qua mihi sermo nunc est. Antiquitatem eius spirant omnia, orationes ad fortissimos exercitus, Augustatica promissa, militum atque populorum acclamationes. Quae qui cum scriptoribus historiae augustae vulgo sic dictis comparet, non poterit is absque voluptate imaginem veteris Romae in nova contemplari. Quidquid tandem fuerit de coniectura mea, sive particula ea, de qua loquor, olim ad titulum primum ingentis illius et celebratae Bibliothecae, ut ita dicam, Constantinianae, aut, si parvis, Pentecontateuchi, pertinuerit, sive minus; ego quidem non dubito, eam decerptam fuisse ex alio quodam vetusto insigni libro, cuius iacturam studiosi antiquarum rerum aegerrime ferunt; scilicet ex Petri Magistri, viri illustrissimi, sacrorum officiorum apud Iustinianum Magnum magistri, et ad Gothorum in Italia reges, et ad Cosroem Persarum quoque deinceps legati, libris, quos Suidas laudat *περὶ πολιτικῆς καταστάσεως*, de constitutione civilis gubernationis. Saepius viri meminit PROCOPIUS, meminit quoque CASSIODORUS. Neque

ignotum eius nomen est in historia Byzantina, ex titulo Excerptorum Constantinianorum de legationibus, cuius superius mentionem iniiciebam. Exstant in eo titulo quaedam eius fragmenta, nullum tamen Iuliani aetate posterius. At in nostro codice cap. LXXXVII. Lib. I. pag. 229 non tantum Theudae, Gothici in Hispania regis, ad Iustinianum legatio velut in transitu memoratur, sed ibidem quoque ex professo memorabilis Anthemii ad Leonem magnum legatio exponitur, qua Imperator occidentis laureatas suas imagines atque litteras orientali mittebat. In universum ea omnia, quae a pag. 225 cap. LXXXIV. usque ad pag. 251 cap. XCVI. leguntur, item caput libri I. ultimum, et forte quoque alia plura, puto Petri Magistri esse, ex eo, quem dixi, deperdito libro *περὶ κατὰστώσεως* decerpta. Promittit vox *κατὰστώσις* constitutio non tantum praecepta sapienter administrandae reipublicae, sed etiam rituum, quibus civilia negotia peraguntur, expositionem: adeoque pertinet ad veteres libros Tacticos, seu ceremoniales, de quibus in commentariis agemus. Promittit idem quoque dignitas, quam Petrus gessit, magistri sacrorum officiorum, ad cuius officium atque dispositionem etiam ceremoniarum pertinebat. Enitet itaque in hoc primo huius operis volumine grande hoc Petri Magistri fragmentum, velut gemmula. At in secundo, quod favente Deo quantocyus expediam, inter alia praeclara enitebit prolixus et insignis liber alicuius Philothei, Protospatharii et Artoclinae regii, quo non tantum divinarum epularum ordinem plene distincteque, ut nil supra, persequitur, sed etiam, quod argumento illi cohaeret, dignitatum tam palatarum, quam militarium, Ed.L. Vet urbanarum quoque, a summis ad imas, nomina et praesidendi iura, item quae sint axiomata, seu dignitates, quae officia, quibus cum brabeis, vel insignibus, conferantur, nec non quo quaeque ordine et quibus diebus ad sacram mensam advocetur, assideat et illinc rursus emittatur, recenset. Habet praeterea utrumque volumen alia monumenta, e quibus DUCANGII Familiae Byzantinae augeri, Constantinopolis Christiana corrigi, Byzantinorum quorundam historicorum hiatus expleri, et chronologica quaedam momenta recte constitui possunt. Quo pertinent narrationes de Theophili et Basilii

Macedonis triumphis, in appendice libri primi; item de expeditione Himerii adversus Cretenses Saracenos sub Leone Sapiente dicto; porro de legatione Romani Lecapeni ad Hugonem Italiae regem, muneribusque illi cum Protospathario Paschalio in eum finem missis, ut rebelles Longobardos Landulfum, Athenulphum, fratres, et aliud fratrum par, Gaimarium et Gaiferium, illos Capuae et Beneventi, hos Salerni regulos, in ordinem cogeret. Nitet quoque in primo hoc volumine cap. XCVI. pag. 253 edita sollicita illa et velut diaria narratio seditionis, per quam A. C. 965 post obitum Romani iunioris in urbe regia obortam, Nicephorus Phocas imperio potitus est. Quam rem, utut CEDRENUUS quoque haud perfunctorie narraverit, ad hominis tamen, a quo caput illud nonagesimum sextum profectum est, diligentiam, peritiam atque fidem non accedit. Patet, scriptorem rebus, quum gererentur, interfuisse. Qui orientalem historiam amant, reperient in secundo volumine memoratum aliquem Dilemicum, Emirum Amidae, hominem et oratorem Abu Chamdani ad Constantinum nostrum missum. Qui Abu Chamdan (sic enim pro more illorum temporum, quamvis non satis recte, pro Ibn Chamdan appellatur) fuerit Naseroddaulah, an eius frater Saifoddaulah, ambo potentes per Syriam atque Mesopotamiam principes, et in historia orientali celebres, in commentariis inquiram. Ne leviora illa commemorem, in secundo libro, alias inter inscriptiones litterarum a Byzantinis ad alios reges terrarumque dominos missarum, haberi quoque inscriptiones litterarum, vel aurearum bullarum, ut appellabant, ad Protosymbulum Agarenorum, qui est Bagdadicus Chalifah, item ad Indiae dominum; (quae inscriptio mihi quidem perquam mira accidit: non enim video, quid rei Byzantinis imperatoribus, nostro certe Constantino, cum Indiae rege, id est Arabiae felicis, ut ego equidem existimo, commune fuerit:) comparent ibidem loci litterarum inscriptiones ad regulos obscuros Iberiae, Albaniae, et Abasgiae; unde ad geographicam notitiam tractus versus Scythiam Asiaticam vergentis accessio fiat. Memorantur quoque principes aliquot Bulgarici, quos in omni historia hactenus frustra requisivi. Quaero pariter adhucdum, quinam fuerint, et a quo ad no-

strum Constantinum legati illi Hispani, quorum altero libro mentio fit. Ea quoque particula scita est, quae quo comitatu celebris illa Russorum Archontissa seu Ducissa, Elga, vel Olga, ut alii appellant, CPlin venerit, enarrat, et qui Ed.L. VI bus honoribus donisque eam et comitatum Augusti nostri affecerint, quo in conclavi Constantinus et Romanus filius, quo rursus Helena Augusta et eius nurus eam exceperint, et ad colloquium, aut et ad epulas, et quibus diebus, admiserint, quando coram Augustis stare, quando considerare iusserint. Quid denique afferam urbis Constantinopolitanae situm et faciem, vel ut appellant, topographiam, qualis ea aetate erat, in multis rectius ex hoc libro percipi, quam e DUCANGII CPlI Christiana, praeclaro alias et utilissimo libro viri doctissimi et in historia medii aevi, Byzantina praecipue, exercitatissimi; at illi tamen libro nonnulla, quae abesse malis, adhaeserunt, quorum de cetero veniam aequus quisque viro de his litteris meritissimo facile faciat. Eo pertinet, ut id obiter attingam, quod palatium Magnaurae, in quo legati excipi et audiri solebant, in extrema urbis parte occidentale posuerit, quum magni palatii ad Stenum siti, in quo ordinarie Imperatores habitabant, pars esset. In eo quoque ratio BANDURIUM fugit, quod celebrem illam Auream sic dictam portam in mediis moenibus urbi ex parte terrestri vel occidentali praetentis collocat. Ea vero ad sinum Propontidis sic erat posita, ut navibus ad eam appelli posset. Alia praetereo, quae gratiam et favorem huic operi conciliare queant, quum satis et abunde mihi de hoc argumento dixisse videar, et quae praeterea huic operi insunt scitu digna, nequeant, ubi integrum prodierit, eruditorum oculos fallere.

§. 3. *De inscriptione huius libri.* Titulum, *de caerimoniis aulae Byzantinae*, praefixit huic operi clar. LERICIUS, ad exemplum MAII et FABRICII. Alius conspicitur involucro coriaceo membranarum nostrarum impressus; nempe *de regalibus institutionibus*. Auctor eius ille est, quisquis is fuerit, qui membranas ea veste amiciri iussit, in qua adhuc cubant. Coniicitur is fuisse MATTHIAS CORVINUS, illustrissimus Rex Hungariae, qui membranas nostras olim in celebre illa sua Budense bibliotheca ideo fertur habuisse, quod

in utraque involucris tabula insignia regni Hungarici et Bohemici conspiciuntur. Adhuc alius denique titulus ordine temporum primus, est hic Graecus, ab ipso Constantino, aut, si quis malit, a librario profectus, *Σύνταγμα τι καὶ βασιλείον σπουδῆς ὄντως ἄξιον ποίημα*, *compilatum* aut *congestum opus*, *vere dignum regis curis*. Utrumque quidem vere atque recte. Comportatum enim est e variis auctoribus, et digestum eo modo, quo lapides in acervo. Fuit quoque Byzantinorum regum non minima cura, pompam et cerimonias aulae suae ad formam hoc libro traditam conformare; quod ex LUITPRANDI historia patet. Is enim, praesul Latinus, non exiguorum spirituum, quum videret, clericos apud Graecos laicis non praeferi, sibi que locum in epulis imperialibus non tantum infra Graeculos, ut appellat, patricos, sed etiam infra ipsos Bulgaros assignari; (id autem ex huius libri edicto, neque aliter, fieri debebat;) tantam exardebat in iram atque indignationem, ut non solum de sacra mensa surgens abiret, sed etiam in libello, quo ad herum, Ottonem I., Imperatorem Saxonicum, suae legationis successus perscripsit, Nicephorum Phocam totamque Graeciam coloribus invidiam E. L. VII cientibus denigraret. Recte igitur eatenus quidem congruit Graecus ille titulus huic operi. At eo merito displiceat, quod argumentum libri sui, quale sit, non edat. Non tamen abaudit ab ingenio istorum temporum, et maxime nostri Constantini, qui morem videtur amasse, libris suis ignorabilia et incongrua nomina imponendi. Praestanti illi, quam supra laudavi, collectioni, aut Bibliothecae, vel Pentecontateucho, quodnam quaeso poterat inscribi nomen ineptius, quam quod ab auctore inscriptum fuit, *κεφαλαιώδεις ὑποθέσεις*. Quod sive *brevia argumenta*, sive *argumenta in certos titulos digesta*, interpretaris non magis ex eo intelligas, nisi aliunde noris, quale fuerit collectionis argumentum et finis, quam alius libri, cui auctor titulum Adversariorum aut Collectaneorum praefigere voluerit. Similis est alter ille titulus, quem Constantinus operi suo, quod a nobis *de administrando imperio* citari solet, ad Romanum filium scripto, praeposuit, *φιλοπόνημα exercitatio*. Vid. BANDUR. initio notarum ad istum librum, *Tom. II. Antiqu. Imp. Orient.*

§. 4. *De auctore libri.* Fuit hoc opus hactenus, ex fide membranarum nostrarum, illi Constantino Porphyrogeneto, Leonis Sapientis filio, Basilii Macedonis nepoti, tributum, cuius inter doctos purpuratos magna laus et celebre nomen est, et cui alia quoque ingenii industriae monumenta, ut, praeter modo laudatum geminum opus, liber de thematibus, alius de vita Basilii, item de imagine Edessena libellus, imputantur. Ego vero, quum in hoc nostro, ut inscribitur, Syntagmate invenirem haud pauca, eius, quem dixi, Constantini excessu posteriora, non margini assuta, sed ab eadem manu, quae cetera omnia exaravit, uno continuo filo intexta: coepi de auctore fideque inscriptionis, et vulgaris famae ambigere. Sunt autem illae characteristicae temporum notae hae praecipuae. In illo capite, quod monumenta sepulcralia Imperatorum CPTanorum percenset, (est id libri secundi quadragessimum secundum) occurrit illius ipsius Constantini, quem liceat doctrinae gratia Sapientem ad patris Leonis exemplum appellare, urna cum hoc elogio: *Λάοναξ, ἐν ᾗ ἀπόκειται Λέων - - σὺν τῷ υἱῷ Κωνσταντίνῳ, ὕστερον τελευτήσαντι, τῷ Πορφυρογεννήτῳ, Urna, in qua iacet Leo - - cum filio Constantino Porphyrogeneto, qui deinceps mortuus* (id est longo tempore post positum patri monumentum vita defunctus et in paternum tumulum illatus) *fuit.* Aliquot interiectis versibus memoratur Basilii, vulgo Bulgaroctoni dicti, monumentum, qui filius Romani iunioris, nepos supra dicti Constantini Sapientis, anno post avi obitum sexagesimo quinto vivis excessit. Tandem quoque capite sexto et nonagesimo primi libri, seu quinto et centesimo, secundum membranarum computum, narratur, quid A. C. 963 a mense Martio usque ad Augustum in illo interregno contigerit, quod Romani iunioris excessum, et Nicephori Phocae tyrannidem intercedit, et qua hic eam ratione invaserit. Haec anno post Sapientis Constantini excessum quarto contigerunt. Palam igitur est, haec ab illo scribi et in Syntagma suum inferri non potuisse. Quid ergo statuendum? Unum superest aut alterum statuere: sive iuniorem Constantinum Porphyrogenetum, Romani filium, Sapientis Constantini nepotem, operis nostri auctorem esse, cui ademptum librarius per errorem avo tribuerit: aut esse quidem eius Con-

stantini, cuius in titulo perhibetur; at expertum interpolatorem; sive nepos eius Constantinus ille fuerit, sive alius quisquam. Specie neutra caret sententia; mihi tamen rectius videor facere, si posteriori calculum meum addam, quam si priori.

Isti quidem sententiae, quae iuniorem Constantinum, Basilii Bulgaroctoni fratrem, operi huic inscribit, et secundum quam deberet illo exaratum fuisse triennio, quo solus ille Constantinus post fratris fata regnavit, id est ab A. C. 1025 usque ad 1028, favet hoc maxime, quod iunior Constantinus cum avo non de solius huius operis, sed aliorum quoque possessione contendat. Non desunt eorundem librorum exempla, quos alii librarii avo, alii nepoti tribuunt, etiamsi nepos ab ignavia et dissoluta vita in historia Byzantina male audiat. Ita libellus de imagine Edessena, quem COMBEFISUS in *Manipulo antiquitatum CPTanarum pag. 75 sqq.* sub nomine Senioris, aut Sapientis, Constantini edidit, non tantum Lipomanni coniectura iuniori tribuit, sed etiam codex aliquis bibliothecae Regiae Taurinensis, ut e nuper edito *Catalogo codicum mscorum* eiusdem bibliothecae pag. 305 a didici. Similiter Tacticorum, a MEURSIUS in *Collectione opusculorum Constantinianorum*, sub avi nomine proditorum, vindicias disceptant avus et nepos. Codex Vindobonensis, et ex eo descriptus Palatinus, quem typis excusum reddidit Meursius, tribuunt avo; Veronensis autem et Augustanus nepoti. Neutri recte. Neque enim huius, neque illius est, sed eius est Constantini Porphyrogenneti, qui fuit filius Basilii Macedonis, frater Leonis Sapientis natu maior, adeoque pater eius Constantini, cui Tactica illa post Meursium vulgo imputantur. Clare id liquet, si quis locum, qui pag. 27 edit. Meurs. lin. 20 prostat, cum pagina nostri huius operis 287 comparet. Leguntur eo, quo dixi, loco haec verba: τοῦτο γὰρ καὶ ἡμεῖς πατὴρ καὶ βασιλεὺς ἐποίησεν, ὅτε κατὰ Γερμανικίας - ἐταξιδεύσαμεν. Nam et id quoque fecit pater noster idemque Imperator, quum adversus Germaniciam moveremus. Neque Leo, neque Constantinus, eius filius, neque Romanus, neque Constantinus eius filius, expeditionem adversus Germaniciam inierunt, sed Basilius Macedo fecit A. C. 879. Hunc patrem suum appellat, qui ea scripsit. Fuit is ergo Constantinus Porphyrogennectus, qui ante

patrem obilit. Idem appellat eundem *imperatorem suum*; quo significat Basilium, quo tempore ista verba exarabantur, adhuc in vivis et in summa rerum potestate fuisse. Significat quoque se ipsum illi expeditioni interfuisse. Perhibent idem de Constantino, Basilii filio, non tantum CEDRENUM et SYMEON MAGISTER, sed etiam Appendix nostri huius operis, loco quem paulo ante indicabam. Quum itaque Constantinus ille altero post istam expeditionem anno fato suo concesserit, necesse est,

Ed. L. IX *Tactica* illa fuisse intra annos Cbr. 878 et 879 scripta, quo tempore auctoris frater, Leo sapiens, Constantini sapientis pater, nondum uxorem duxisset, viginti sex ferme annis ante, quam ille Constantinus in lucem ederetur, cui vulgo tribuuntur.

At quid ais de loco? (repugnet aliquis), qui in fine illorum ipsorummet Tacticorum, non eo qui olim fuit, sed qui hodie in mutila editione Meursiana est, pag. 52, in quo memoratur aliquis *Nicephorus*, quem, qui ea scripsit, appellat *ducem suum*, et *a se missum in Syriam ingentibus* ait *cladibus Saracenos affecisse*. In neminem id cadere potest quam in illum ipsum, cuius in superioribus meminimus, Nicephorum Phocam, qui olim dux, seu domesticus scholarum, Constantini sapientis, et filii, Romani, deinde post huius excessum orientale rapuit imperium. Atqui Nicephorus ille nondum in vivis tum erat, quum Constantinus, Basilii Macedonis filius, vivis excederet.

Arduum agnosco, sed aequum esse, quod opponitur. Quaeram tamen ex illo ipso argumento speciem et robur illi sententiae posteriori, ad quam supra dixi me magis animo propendere, et quae statuit, Constantinum quidem Sapientem, Leonis filium, Romani patrem, huius, quod nunc edo, ceremonialis libri auctorem esse, venisse autem processu temporis aliquem, qui operi illi de suo quaedam addiderit; qui fueritne Constantinus nepos, an alius, in medio positum relinquo. Non improbabilis tamen, mihi quidem, videtur, si quis existimet, id idem licentiae nepotem sibi in avi opus arrogasse, quod avus in patris opus sibi arrogaverat. Eorum ille mos erat temporum, non laudabilis quidem, minus tamen malevolentiae, quam simplicitatis et inscitiae index. Nondum callebant eam artem, commentatorum animadversiones ab auctorum verbis

secernendi, quam solertiae recentiorum debemus. Adscribebant librorum veterum iuniores possessores in marginibus, quae vellent; ea librarii aetate posteriores in ipsos codices absque ulla distinctione inferiebant, et exspectabant lectores aut tam securos et ignaros rerum omnium, ut scopulos chronologicos absque offensione praeterirent; aut si quos nanciscerentur acutioris sensus, persuadebant sibi, eos facile, vel non admonitos, assumpta aliena esse agnituos. Veniam poterat ea simplicitas invenire, si intra eam substitissent, qui tum erant, librorum consarcinatores et librarii. At illi multo peiora. Transscribebant aliena scripta verbotenus, addebant in fine parum aliquid de suo, denique praefigebant nomen aut suum, aut quod vellent, et agebant in litteras latrocinia impune, tantaque securitate et impudentia, aut, si mavis, stupore, ut furti veterisque domini indicia non tollerent. Quod luculenter testatur, ne alia proferam, indiculus Imperatorum CPTanorum a Lambecio ad Codinum sub huius nomine editus.

§. 5. *De exhibitis in hoc volumine, et in secuturo exhibendis.* Praefationi subieci cl. Decessoris mei dissertationem de Constantino Porphyrogenneto, quam is anno 1746 edidit. Vitam enarrat Imperatoris ab amore et studiis litterarum celebratissimi pura et eleganti dictione, grataque et concinna brevitate, bonaeque frugis observationibus nitet. Quam Ed. L. X cl. opusculi Auctor in fine promittit dissertationem, velut alteram praesentis partem, de Constantini scriptis et in litteras incertis, eam in eius schedis reperire non potui elaboratam: quapropter sarcindi defectus gratia decreveram particulam, quae idem argumentum exsequitur, e Cl. FABRICII Bibliotheca Graeca repetere. Sed quum liber in omnium manu sit, satis est illuc cupidos ablegare. Repetii tamen inde notitiam huius Codicis ab Uffenbachio conditam. Sequitur illa praemissa ipse primus Constantiniani Codicis Cerimonialis liber, cum interpretatione primum quidem Leichiana, quae usque ad pag. 221 procedit; deinde vero mea usque ad finem. Addidi primo libro velut appendicem illa praecepta militaria, quae in codice nostro manuscripto initium facientia per primas viginti membranas decurrebant. Potueram eam particulam secundo libro subiungere; sed cavendum mihi erat, ne posterius vo-

lumen mole ultra prius excederet. Cl. LEICHIUS id ideo prorsus omiserat, quia ab hoc opere decreverat arcere, et in collectione Tacticorum Graecorum, quam meditabatur, exhibere. Habeo in manibus exemplar opusculorum Constantini, a Meursio Lugd. Batav. a. 1611 editorum, in quibus Tactica Viri Cl. passim emendaverat sua manu atque suppleverat, e codice, ut coniiicio, Augustano. Inveni in eius Adversariis alia supplementa eorundem Tacticorum, ut et Leonis, e codice Augustano, quae a celeberrimo BRUCKERO acceperat. Ego vero, quum a tali consilio alienus sim, et per mearum rerum conditionem nequeam non esse, debui omnino locum in hac editione opusculo dare, interpretatu quidem difficili, lectu tamen iucundo, plenoque rerum scitu dignissimarum. Parum referebat, ubi ubi collocaretur; modo locum haberet non nullum.

Secundum volumen dabit secundum Graeci huius ceremonialis librum, cum adiuncta Latina mea interpretatione. Proxime apponam notas criticas, quae codicem Graecum typis expressum ex ipsarum membranarum denuo a me diligenter inspectarum fide et coniecturis meis emendabunt. Excipient eas animadversiones historicae in totum opus cum Leichianis meae; finem faciet index Graecitatis. Latina quidem interpretatio in mundo est, ut facile possit una cum Graecis intra breve tempus praelo absolvi. Reliqua quamvis expeditu ardua et aerumnosa pensa sint, spero tamen fore, si propitium numen coeptis meis adspiret, ut exeunte biennio alterum quoque volumen, aliquanto spissius, quam hoc est, futurum, in doctorum hominum manus veniat.

§. 6. *Admonitio de tabulis aeneis primae parti huius operis insertis.* In primo folio Graeci operis curaverat cl. LEICHIUS tum temporis, quum id typis excuderetur, tria vacua spatia pro totidem tabulis aeneis relinqui, per otium aliquando, et quando luberet a chalcographo supplenda. Ante vero, quam serio hac de re cogitaret, fatum eum avocabat. Quum itaque integrum mihi esset pro lubitu et iudicio meo imagines operi addere, in ipso frontispicio collocavi egregiam Nicephori Botoniatae imaginem, ex Montfauconii Bibliotheca Coisliniana depromptam, propterea maxime, quod rem vestigiam Byzantinorum aevi medii, profecto perobscuram et a

nemine traditam, in qua tamen magna pars operis nostri ver- Ed. L. XI
 satur, praeclare illustraret; et quod inde intelligatur quid *στέμ-
 μα*, quid *camelaucium*, quid *scaramangium*, quid *chlanis*,
 quid *λευκολόοντες*, quid *tablia* fuerint, nomina per omnes
 paginas libri nostri sparsa; eadem quoque doceat, quanta mu-
 tatio circa dignitates palatinas in aulam Byzantinam brevi illo
 tempore, quod ab ultimo Constantino Porphyrogenneto ad Ni-
 cephorum Botoniatem effluxit (quadraginta fere anni sunt) in-
 vaserit. Sufficiat nunc strictim haec attigisse, paullo post
 curatius enarranda atque demonstranda. Icunculae porro, quae
 Leichianam interpretationem auspicatur, insculpi curavi numum
 e Ducangii Familiis Byzantinis depromptum, qui Constantinum
 nostrum iam seniore, eiusque filium Romanum, spectandos
 exhibet. Litterae, quae Graeci textus initium faceret, in-
 sculpi iussi imaginem illius a sanctimonia Graecis celebratae
 Theophanonis Augustae, quae Leoni, Constantini nostri patri,
 prima uxor cohabitavit. Dignum erat, ut Augustae Byzanti-
 nae quoque species augusto habitu ornatae posset conspici.
 Desumsi autem hanc e T. II. p. 34. Menologii Basiliani, quod
 Eminentissimus Cardinalis Albanus, Graece, cum Latina inter-
 pretatione patris sui, IO. FRANCISCI ALBANI, sub nomine Cle-
 mentis XI. Pontificis Maximi, tribus in folio voluminibus Ur-
 bini edidit. Profectum est et nomen habet a Basilio iuniore,
 Bulgaro octono alias dicto, nostri Constantini nepote. Dolendum
 est, quod Codex Romanus huius Menologii picturis illumi-
 natus non nisi sex primos anni Graeci menses, nempe a Se-
 ptembre usque ad Martium continuerit, neque editoribus Ro-
 manis ad manus fuerit saltem *τρίτον τρίμηνον*, Martium, Apri-
 lem et Maium, continens, quod in arcis Tubingensis biblio-
 theca servari, e CAUSII Turcograecia pag. 190 et 275 et FA-
 SAICII Bibl. Gr. T. VI. p. 678 intelligitur. Adieci quoque
 specimen scripturae membranarum nostrarum aeri incisum.
 Sed dissertationem de orthographia, ut appellant, vel potius
 idiographia Graeca membranarum earundem et istorum saecu-
 lorum secundo volumini reservo.

His praemissis eo memor fidem paullo ante datam libera-
 tum. Promittebam nempe brevem, qualis hoc quidem in
 loco sufficere possit, expositionem de vestibus, quae in Nicephori

Botoniatae, et quatuor procerum ipsi adstantium imaginibus conspiciuntur. Quod itaque Imperator in capite gerit, est *στέμμα corona*, vel, ut plerumque verti, *ψήφια*. Ad eam formam comparata erat corona caeterorum omnium Byzantii Imperatorum. Quae ab auribus utrinque dependent fila margaritarum, qualia in numis Byzantinis apud Ducangium et Bandlerium frequentia comparent, sunt *κατάσειστα*, quemadmodum in libro nostro appellantur. Vestis, quae sinistrum brachium totum involvit, dextrum humerum leviter tegit, est *chlamys*. De dextra eius lacinia nihil amplius patet, quam ea pars, qua per fibulam super humero dextro sinistrae commissa est. Reliquum omne in tergum reiectum latet. Sed tanto luculentius patet lacinia sinistra; in qua notanda primum *ἡ ὄρα* seu *ora*, margaritis obsita, secundum latitudinem pectoris descendens primum ad imum ventrem, dein ad imos pedes, de-

Ed.L. XII nique revoluta ambit sinistrum carpum, et descendit porro ad posticam. Secunda pars notabilis est inaequabili illa paene parallelogrammos figura per pectus deducta, in summo curvata, in imo acuta, per oras margaritis cincta, in medio helicibus picta, acu aurea. Haec est illa pars, quae Nostro saepissime memoratur *ταβλίον* vel *ταυλίον*, seu *tabella*, apta appellatione. Nam si altera ipsi respondens pars in dextra *chlamydis* parte ipsi apponatur, apparet tanquam tabula pectori imposita, quod luculenter conspicitur in tribus illis Imperatori adstantibus proceribus. Vestis inferior, *chlamydi* supposita, quae ad pedes usque descendit, et quatenus dextrum brachium ambit, angustisque manicis carpum dextrum claudit, luculenter conspicitur, ea est *χλανίς* vel *χλανίδιον*. Figurae et *chlamydi* et *chlanidi*, vel *tunicae*, intextae appellantur Nostro *ἔξέμπλιον exemplum*. Quod in manu sinistra tenet, Nostro promiscue *ἀκακία* et *ἀνεξικακία* appellatur, volumen membranaceum, aut sacculus sericeus, de quo in Commentariis plura dicentur.

In proceribus utrumque latus Imperatoris stipantibus observamus vestitum tribus *barbatis* communem, uni spadoni peculiarem. Primus ad dextram *Prohedrus* vel *Praeses* et *Canicleo*, vel *vasculo sacri encausti*, *praefectus*, indutus est, et sunt quoque caeteri, *scaramangio*, seu stricto pallio, circa iugulum fibula singulari geminave clauso, cum tablis

in pectore, cui subiacet chlanis, vel tunica. In capite gerunt infulam, *camelaucium* dictam. Eunuchus proxime ab Imperatoris dextra stans, manibus ambabus pectori decussatim impositis, quæra morem aula Turcica ut multos alios e Byzantina retinuit, ut Byzantina ex veterum Persarum, est *Prohedrus* et *Protovestiarus*. Indutus est vestimento, quod nostro λευκόλεοντες *candidi leones* appellatur. Fuisset absque hac imagine, nunquam perspicue intellexissem, quale vestis genus *candidi leones* fuerint. Scilicet in ea eius parte, quæ a cingulo inde usque ad pedes decurrit, intexti erant leones in aera rotunda alba. De appellatione honoris Prohedrus observo hic in transitu, tempore Nicephori Botoniatae et posterioribus eam omnibus maioris ordinis proceribus communem fuisse. Tempore Constantini nostri non erat. Insignis mutatio tantillo tempore.

Praeterea, quum et cl. LEICHTII dissertatio de vita et rebus gestis Constantini ornamentum aliquod aere expressum flagitaret, praefixi illi effigies aliquot numorum e gazophylacio Amplissimi Senatus Lipsiensis depromptorum, ad nostri genus pertinentium. Primus aureus exhibet Basilium, Nostri avum, et eius filium Constantinum. Alterum aureum tribuebat Catalogus laudati gazophylacii a cl. Wachtero, Glossarii celeberrimo auctore, confectus, Leonis, Basilii filio. Reperio tamen eum apud Bandurium inter numos Ioannis Palaeologi. Tertius aeneus Leonem eundem exhibet. Quartus item aeneus Constantinum nostrum, cum Zoë ipsius matre. Habet hunc numum DU CANGIUS quoque p. 136 familiarum Byzant., et refert ad Constantinum iuniorem, Romani filium, nostri nepotem, eiusque filiam, Zoën. Sed ratio ab ipso discedendi haec mihi fuit, quod vultus Zoës adultior potius matrem, quam filiam, et vultus Constantini admodum puerilis potius filium, quam patrem, videretur arguere. Quintus numus rursus aureus est Nicephori Phocæ, cuius apud Nostrum L. I. c. 96. mentio fit. Et hic quoque apud Bandurium exstat.

Addam tandem aliquot loca, in quibus Latine reddendis humani aliquid passus fui. Longior usus, ut fit, rectiora me docuit. Ut p. 236. B. *sine, ὅμηματα ἐνδιάδιστα* non sunt *verborum lenocinia et blandimenta*, sed *verba quæ animo suo secum volvit, et agitat*; p. 241. B. 4 *συνάγεται* est *com-*

munionem sacram accipit; p. 265. D. et deinceps bis vel ter omisi verbum *λαβιδούνται* in Latinis, quia tum temporis, quum folium illud sub praelo sudaret, nesciebam, quid sibi vellet verbum nullibi in Lexicis et alias obvium *λαβιδούν*. Deinde didici e Polybio, significare *fibulare*. Debet ergo dicto loco in Latinis sic reponi: *et equi omnes fibulantur atque castrantur*, et ad id exemplum cetera interpretationis loca manca integrari. Vale, Erudite Lector, et conatibus Decessoris mei atque meis fave. Scrib. Lipsiae mense Septembri 1751.

AD TOMUM SECUNDUM.

Ea est argumentorum secundo hoc, quod nunc edimus, volumine Constantini Cerimonialis expositorum dignitas, ut palmam priori dubiam facere posse videatur. Quorum quamvis summa capita superior iam praefatio attigerit, non inutile tamen duxi illa hoc quoque loco repetere. Eminent igitur huius secundi libri ea pars, quae nomine *Κληρωολόγιον*, seu doctrina rituum illorum est, quibus solennes epulae Imp. CPtanorum celebrari solebant, ipsa re atque professione notitia est dignitatum imperii orientalis, quale saeculo IX. exeunte erat. Minoris momenti, neque tamen contemnendi, sunt illi loci, qui legatorum excipiendorum rationem, titulorumque praescribunt formulas, quibus aut exteri legati CPLitanum imperatorem ex more alloquebantur, aut ipse vicissim in litteris ad exteros principes suis utebatur. Quae ad processiones imperatorum, in balnea et horrea lustranda, quae ad triumphos de hostibus devictis agendos, ad brumalia, spectant; item quae de liberis augustis recens natis, et unda salutari lustrandis, aut tondendis, de patriarcharum electione, de apparatu navali in geminam expeditionem, Cretensem unam, alteram Longobardicam, traduntur, alia, quae percensere singula longum foret: ea omnia multiplicem et usum et delectationem habere, ultro patet.

In hac igitur edenda parte, non minus atque illa superiore, tanta versatus fui religione, ut membranarum Lipsiensium

plerasque mendas et ipsum illum antiquitatis velut *πλρον* red-
dere non dubitaverim, satis habens emendandi rationem in
commentariis indicasse. In adornanda Latina interpretatione
cavi sedulo, quantum et per rerum, quas Auctor tractat, et
per dictionis, qua ille satis horrida, ex more sui saeculi,
utitur, obscuritatem licuit, ut neque a verborum sententia *ἀβι-
ρεν*, neque perspicuus sermo desideraretur. In Commentariis
cum verba ritusque veteres illustrare, quantum valui et satis
sit, studui, tum de veris quoque membranarum lectionibus,
ubi opus esset, significare non neglexi. In breves annotatio-
nes cl. Decessoris mihi praeter digestionis arbitrium nihil
arrogavi. Quas ille titulis undecim complexus in adversaria
eo, quo libros quosque legisset, ordine coniecerat obser-
vationes, eas ut locus quisque ferre atque postulare vide-
batur, sic ei accommodavi, et telae meae intexui. Quorum
titulorum duos, unum, quintum, p. 28 nostrorum commen-
tiorum, alterum, octavum, p. 94 speciminis causa exhi-
bui, e quo, quid et ille in schedis reliquerit, et eo apparatu
quomodo nos usi fuerimus, constet.

Ad finem libri primi commentariorum telam abrui. Quae
ad secundum et primi appendicem dicenda superant, cum in-
dicibus, forte quoque excerptis Chronici Graeci inediti *Γεωργιου
Ηαμαρτολι*, quod in Ampl. Senatus Lipsiensis Bibliotheca inter
Codices Graecos manu exaratos reperitur, dignum aliquando
Leoni Allatio visum, quod Latinum faceret et a se edendum
promitteret, vid. Fabric. Bibl. Graec. T. VI. p. 154. et T.
X. p. 641. ea, si tanti videbuntur, tertium volumen implere
poterunt. Ad argumenta superiore praefatione exposita,
quae demonstrant Cerimoniale hoc post illius Constantini, cui
vulgo tribui solet, tempora conditum fuisse, duo haec alia
velim addi; unum, Constantini senioris aetate in usu non
fuisse Prohedrorum, quam titulus capitis ultimi libri primi
memorat, dignitatem, a Ioanne Tzimisce demum seu inven-
tam, seu revocatam: alterum, p. 375. A. 9. Constantinum
Leonis filium, *μακάριον* appellari, quod elogium non solet
nisi vita defunctis tribui. Vale, lector, et studiis nostris fave.

Scr. mense Ianuario A. C. 1754.

IOANNIS HENRICI LEICHH
C O M M E N T A T I O

D E

V I T A E T R E B U S G E S T I S
C O N S T A N T I N I P O R P H Y R O G E N I T I
I M P E R A T O R I S B Y Z A N T I N I .

Ed. L. XIII **C**onstantini Porphyrogeniti, cuius res pace belloque gestas scribere aggressus sum, in ea fere tempora aetas incidit, quibus imperii, maximi quondam, et post deorum opes amplissimi, tantum umbra quaedam et imago supererat. Postquam scilicet eo perventum erat, ut largitionibus aut armis viam sibi ad regnum plurimi pararent, scelere partum pessime et crudelissime gererent, fluctuare respublica, et a suis rectoribus destituta in ultimam perniciem adduci coepit. Civiles enim discordiae et potentes procerum factiones, cum summam potestatem ad se rapere singuli vellent, omnia misere turbarunt: at caedibus, aut rapinis, aut veneficiis, quae lectores quoque taedio afficiunt, obscuratam, raro ad nepotes transtulerunt. Sic Leo olim Isauricus, sic Nicephorus, sic Michaël Balbus, sic Basilius Macedo, Constantini avus, ab ignobili origine ad supremum fastigium proventi memorantur. Virtus porro et gloria Romanorum exercituum, numis et publicis monumentis quondam celebrata, desidia et inertia tum plane evanuerat, praesidia regionibus imposita, haud invalida illa quidem, aut exigua, hosti feroci et callido non sufficiebant, nec ulla spes auxilii finitimarum gentium erat, licet in provincias descriptae urbes praefectis subiectae essent. Hinc opportunitatem contermini populi nacti, fines regni magis magisque imminuerunt, non ambitione aut aemulatione gloriae, sed quod angustis terminis immensa multitudo contineri non poterat, ad arma commovenda excitati. Turbata iam dudum Apulia et Calabria erat, Sicilia nutabat,

quae occidentem versus unice regni amplissimi reliquiae erant, partim a Longobardis occupatae, partim frequentibus Saracenorum ex Africa incursionibus attritae. Nec oriens immotus erat, cum Scythicis et Arabicis gentibus inermes provinciae, et semper hostibus expositae, in pretium belli cessissent, quas frustra Graeci armis repetebant. Inter haec mirum est, quanto studio Imperatores adnixi sint, ut maiestas sua et potentia veneranda populis ac terribilis esset, nec fracta tot calamitatibus, aut imminuta, videretur. Hinc ille ministrorum regni numerus, hinc triumphalia ornamenta et pompae, hinc circenses ludi et spectacula civibus edita, hinc munerum solennes erogationes, et si quae alia aut principi decora aut accepta vulgo, putabantur. Sic vero temporum successu aerarium exhaustum est, et mollicie ac otio Imperantes et subiecti contabuerunt. Non adeo tamen virtutum sterilia haec secula fuere, ut non et bona exempla prodiderint, imo plures Byzantium habuit, quos Italiae, studiis litterarum quondam florentissimae, tum illo lumine destitutae, opponeret. Cum enim, a Iustiniani aetate, artes antiqua religione pauci per Italiam excolerent, quod barbari, quibus tum parere cogebatur, iis animos effoeminari, ac bellicam virtutem opprimi, credebant, Graecia Procopium, Agathiam, Theophanem, praestanti eruditione viros, extulit. His non impar fuit Paulus Silentarius, pulchris doctisque carminibus inclitus, cum magna illa ingenia dudum in Italia cessissent, et strepitum poetarum Latinorum vix ea tempora, quibus prodibant, ferre possent. Sed, ut ad propiora veniamus, quis Photio, qui Basilii Macedonis aetatem illustravit, quis omnium principum Leoni, cui doctrina et paternus in Musas animus Sapientis cognomen addidit, iure posset equiparari? In eius quidem edictis declamatorium potius dicendi genus, L. XIV quam illa gravitas et maiestas orationis, quae antiquis inest, deprehenditur: sed haec fortasse temporum culpa, et quasi genius quidam fuit. Constantino Porphyrogenito, Leonis filio, acceptum ferimus, quod vetusta memoria non plane interierit, cum Diodori Siculi, Dionis Cassii, aliorum, monumenta, litteris tradita, ex illa palatina bibliotheca in lucem utcunque protulerit, princeps et ipse egregie doctus et eruditorum cultor et antistes maximus. Sed de Constantini scriptis et in bonas litteras meritis uberio rem materiam aliis temporibus sēposui, cum eius de cerimoniis aulae Byzantinae opus, in duos libros digestum, e codice bibliothecae publicae, id quod maxime nunc molior, evulgabo. Aetas eius, si quae alia, magnis exemplis dives fuit. Nam Russi, Turcique, sacris Christianis tum primum aut initiati, aut altius imbuti sunt; Bulgari, valida et ferocissima gens, post bella plurima et cruenta, san-

guine et foederibus cum domo Augusta coaluere : res contra Italiae magis declinarunt, et novum postea incrementum Germanorum gloriae fuerunt. Ipse Constantinus secundis adversisque iuxta famosus fuit, et ademptam sibi potestatem generoso animo passus est, mox receptam ad nepotes transmisit. His itaque inductus, quae ad illustrandas eius res maxime pertinere visa sunt, ex antiquis scriptoribus collegi, quorum nonnullos, aut libidine assentandi, aut odio adversus principem, multa commentos esse, animadverti. Non defuerunt sane Constantini rebus dicendis decora ingenia; nam et Leo Grammaticus, et Simeon Logothetes, et Gregorius Monachus, et quem hi praecipue secuti sunt, Theophanis continuator, vitam eius posteris tradiderunt. Praetereo Scylitzen, Zonaram, Cedrenum, oscitantes saepe, nec ullo modo antiquis illis comparandos, deinde Latinos, Luitprandum, Reginonem, ceteros, veris plurima, partim falsa, partim incerta admisceentes, tum orientales, Eutychium et Elmacinum, quos tunc demum, cum eorum castigandi errores erant, adduxi. Vale, Lector, et studiis nostris favere perge.

CONSPECTUS.

I. *Constantini tempora. Aetas sub tutoribus acta.* II. *Bulgaricum bellum. Quaedam ex antiqua gentis historia.* III. *Romanus Lecapenus imperium ad se rapit, aemulis sublati.* IV. *Contentiones de quartis nuptiis Leonis componuntur.* V. *Pax cum Bulgaris. Melitene imperio adiecta.* VI. *Bellum Scythicum, Ungaricum, Russicum.* VII. *Imago Edessena Constantinopolin transfertur.* VIII. *Constantinus, Romano et aliis pulsus, imperium occupat.* IX. *Victoriae de Saracenis.* X. *Ungarorum principes et Russi Christianis sacris initiantur.* XI. *Motus per Calabriam et Apuliam Longobardica expeditio.* XII. *Constantini obitus, opera publica, virtutes, vitia.*

Constantinus Porphyrogenitus, Leonis philosophi ex Zoë Carbinopsina filius, A. DCCCCV. natus est, quo tempore exortus crinitae stellae, quam cometen vocant, foedarum de imperio contentionum et civilis sanguinis, ut vulgo credebatur, praesagium, apparuit. Aqua lustrali a Nicolao patriarcha, eo die, quo Servatoris in Iordane fluvio lustrati memoria celebratur, (Graeci *θεοφάνια* vocant,) ablutus est ¹⁾; pompa in expiationibus principum solennis, quod mater nondum Augusta appellata esset ²⁾, omissa. Iuventutem eius

1) Continuat. Theophan. in Leone Basil. F. XXIII. p. 228. Leo Grammat. p. 483. Scylitzes p. 602. etc. 2) Augustae dignitas ipsi tum primum impertita, unaque nuptialis corona imposita

Theodorus, doctus, ut tum erant tempora, et in administrandis rebus magni vir momenti, praeceptis et exemplo format¹⁾. Coronam puero in spem successionis imperii Euthymius patriarcha imposuit, nondum obsoleta Caesaris dignitate, qua ornatus, *Nobilissimus*, antiqui moris instituto, vocabatur²⁾. Eundem brevi intervallo Leo, morti proximus, Alexandro fratri, potestatis et consiliorum omnium comitem ac socium, commendavit, ut eo magistro regnandi artes, sibi suisque civibus salutare, addiceret³⁾. Tum vero, nunquam satis tutum esse regni consortium, apparuit, nec Alexandrum, pessimi exempli principem, qui multa crudeliter, multa intemperanter gerebat, a scelere abstinere. Nam Basilitzem, nec sanguine, nec in rem publicam meritis, clarum, sublato Constantino, admovere imperio cogitabat; quibus consiliis mors eius intercessit, postquam annum unum, et quod excurrit, regnasset⁴⁾. Puero, nec aetate, nec rerum experientia, tantae molis capaci, Nicolaum, sacrorum principem, Stephanum et Ioannem Eladam, tutores testamento instituit, quorum licet aequa-

est. Zonaras T. II. p. 178. Β. Οὐκ εὐθὺς μέντοι αὐτῇ τῆς βασιλείας μετέθεκεν ἀξιώματος, ἀλλ' ἐφ' ἱκανὸν αὐτῷ συμβιούσα ἦν ἀταινώτος, μέχρις οὗ παιδίον ἐξ αὐτῆς ἐτέχθη τῷ βασιλεῖ. *Eam non statim honore Imperatorio est dignatus, sed diu sine diademate habuit, donec filiolum peperisset.* Simeon Logothet. in Annal. p. 466. εὐλογήθη Ἀέων καὶ Ζωὴ — καὶ ἀνηγόρευσε τὴν ἑαυτοῦ γαμετὴν Ζωὴν Ἀδγούσταν. *Benedictionem nuptiali ritu consecuti sunt Leo et Zoe — uxorem quoque Zoen Leo Augustam proclamavit.* Adde Cedren. p. 600. a.

- 1) Hicille Theodorus est, qui postea pacem cum Simeone, Bulgarorum rege, composuit, et Constantino, ut Romanum collegam ac defensorem imperii adsumeret, persuasit: post urbe cum Theophylacto patricio, quod contra Romanum novas res moliri argueretur, pulsus, in Opsiciana, minoris Asiae regione, aetatem egit. Contin. Theophan. XI. p. 241. C. et 245. C. Leo Grammat. p. 492. f. In bibliotheca Augusta Vindobonensi exstant Theodori orationes aliquot, quibus Constantinum et Zoën matrem celebravit. Lambec. Commentarior. Libr. IV. p. 11. 2) Georg. Monach. in Novis Imp. p. 561. Zonaras p. 180. De *Nobilissimo* et *Nobilissimatu*, ut sequiori aevo ea dignitas vocabatur, agit Cangius in Glossar. Graec. 3) Vix enim septem annos Constantinus natus erat, cum pater fatoungeretur. Hinc cum Gregor. in vita Basilii (ad d. 26. Mart.) p. 670. Κομιδῆ νεόν καὶ παιδα, Luitprand. Hist. L. III. c. 7. *parvulum et dialon, id est, mutum et infantem*, vocat. Successit autem Alexander anno 911. Apud Simeonem Logothetam, annum 907. ponentem, numeri corrupti sunt. 4) Contin. Theophan. p. 233. ἔτος ἓν, ἡμέρας πβ, *annum unum, dies XXII.* Simeon Logotheta et Leo Grammaticus dies, praeter annum integrum, XXIX. numerant, quorum sententiam proximam vero esse, Pagius in Crit. Baron. an. 912. p. 804. ostendit.

lis dignitas esset, summa tamen apud Nicolaum stetit ¹⁾. Interim res publica turbis et civili discordia foede agitari, Constantini aetas contemtui esse, Zoë mater, virilis animi foemina, praecipue Nicolai artibus, e regia expelli. Inclyta L. XV tum Constantini, ex Ducarum familia, virtus et fama habebatur, quam suspicio affectali, Leonis temporibus, imperii una obscurabat ²⁾. Is, ut labentibus rebus succurreret, clam a Nicolao incitatus, cum delecto milite, Byzantium noctu ingressus, occupato circo, a plurimis, ut ambigua sunt multitudinis studia, Imperator est salutatus. Inde ad arma ventum, ubi, cum se pugnae Ducas temere commisisset, equo forte collapsus, obruncatus est, ab uxore et familia supplicium sumtum: seditio statim compressa, cum abscissum proditoris caput populo ostensum esset. Percussores eius Nicolaus praemiis affecit, nec, ludibriis corpus vexari, indignum putavit, amicitiae iura successu, non fide, ponderans ³⁾. Apud autores rerum invenio, Ducam a patriarcha, ignaro, se inter principis tutores adlectum, in aulam accitum esse, quod ad alium, qui suo id beneficio teneret, imperium transferre malebat ⁴⁾.

1) Gregor. in vita S. Basilii iun. p. 670. n. 10. Ἀλέξανδρος ἐπιτρόπος τε καὶ φύλακας αὐτῷ ἐπαφῆκε τὸν τε Ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως Νικόλαον, καὶ Ἰωάννην τὸν Μάγιστρον τὸν Γαριδᾶν (hunc Theoph. Cont. p. 235. Simeon Logothetes p. 473. cet. Ἐλαδᾶν vocant: rectius, ut puto. Non obscurum tamen alterius nomen est, praefecti exercitus, seu, ut tum dicebatur, domestici Scholarum, cui muneri a Romano, Imperator admotus est. v. Leo Gramm. p. 488.) καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς (horum nomina Leo memorat l. c. p. 480.) τὴν βασιλείον ἀρχὴν τῷ παιδί συντηροῦντας, μὴ τις ἀρπᾶσῃ αὐτήν. Praeter hos multum in aula poterat Constantinus eunuchus, παρακοιμώμενος, seu cubicularius, cui palatii et rerum privatarum cura tradita erat. Luitprand. L. III. c. 7. Ceterum anno 913. Constantinus Imperator appellatus est. Lupus Protospatha ad h. a. A. 913. *Ind. I. coronatus est Constantinus Imp. Leonis filius.* Adde Theodos. Kioviensem in Chron. 2) Leo Grammat. p. 483. Contin. Theoph. p. 230. 3) Gregor. in Vita Basilii p. 671. Τὴν δὲ γε κεφαλὴν τοῦ Δούκα ἰδόντες οἱ βδελυροὶ, — καὶ καταμωκησάμενοι ταύτης ἐκέλευσαν κοινῶς ἐμπαρεῖσαν διὰ πάσης τῆς πόλεως θεατροῦσθαι — καὶ τέλος καὶ ταύτην τῷ βυθῷ τοῦ πόντου δοθῆναι σὺν τῷ λοιπῷ σώματι — καὶ οὐ τοσοῦτον τῶν ἄλλων τὸ ἐγκλημα, τῶν τὰ βασιλεία φυλαττόντων, ὅσον ἐπὶ τῷ ποιμένι τῶν λογικῶν προβάτων, τῷ Ἡτιλάῳ μᾶλλον, ἢ Νικολάῳ. *Viso Ducae capite, execrabilis illi eidem illuserunt, iusseruntque infixum conto per totam urbem circumferri spectandum — ac denique in mare devolvi cum reliquo corpore. — Ceterum non tam iis hoc crimen impunitandum fuit, qui custodiebant palatium, quam ovium rationalem pastori, Hettilao potius dixerim, quam Nicolao.* 4) Zonaras p. 185.

II. Bellum ea tempestate nullum, nisi adversus Bulgaros erat. Eam gentem, traditur fama, olim inter Maeotidem paludem et Cuphim fluvium incoluisse, quae omnis aspera duraque plaga cultorum ingenia terrae similia habet. Hinc, regnante Anastasio, in Thraciam et Illyricum transiere, praegravante turba patriam exonerare cupientes ¹⁾. Alia subinde manus, vestigia priorum secuta, cum Moesiam occupare vellet, ab Hunnorum rege, qui suae nationis copias cum Graecis iunxerat, ingenti clade attrita est. Sub Constantino vero, quem Pogonatum vocant An. 678, Istro traiecto, in Bannis ad oram Ponti consederunt, quibus, re non satis feliciter gesta, Imperator tributum annuum pependit ²⁾, cum in Italiam eodem fere tempore solventes, agri Beneventani partem occupassent ³⁾. Postea a Leone Armeno superati, legatos ad Theodoram Augustam, Michaëlis matrem et in imperio sqciam, qui novas sedes abundantam multitudinem peterent, miserunt: *Latius Graecos habere agros, quam colere, quorum partem si impetrarent, in unum populum Graecos et Bulgaros coalituros, pacem perpetuam, nullo armorum metu, fore.* Annuit petentibus Augusta, et quicquid a ferrea porta Debeltum usque interiacet, (deserta tum ea loca erant, Zagoram postea vocarunt,) concessit ⁴⁾ An. 845. Nou

- 1) Zonaras T. II. p. 55., ubi Bulgaros *ἔθνος μήπω πρὶν γινωσκόμενον*, gentem antea ignotam vocat, Cedrenus p. 355. alii. Cum quibus non convenit Theophani, Chronogr. p. 296. D. Verba, quibus primam Bulgarorum in fines Romanos irruptionem describit, mutila in codicibus habentur, hoc modo: *Ἐπὶ τῶν χρόνων Κωνσταντίνου τοῦ εἰς τὴν δύσιν* (supplet Goarus not. poster. βασιλεύσαντος) *Βουλγάρων ἔθνος ἐπέληθεν τῇ Θράκη. Temporibus Constantini, qui in occidente regnavit, Bulgarorum gens in Thraciam irrupit.* Loquitur de Constante Heraclii nepote, qui etiam Constantinus appellatur, ut Goarus observat. Conf. de Bulgaris Constant. de Administr. Imper. c. 32. p. 100. Cangius in famil. Dalmatic. p. 305.
- 2) Theophaues p. 362. 377. Cedrenus 440. 487. Quod relictum Graecis in Thracia fuit, successu temporis Thema factum, et στρατηγού imperio subiectum est. Constantin. de Them. p. 20. *Τὸ τοίνυν θέμα τῆς Θράκης ἄρτι τὴν δύσιν καὶ τὴν δομοασίαν ἔλαχε θέματος, ἀφ' οὗ τὸ τῶν Βουλγάρων γένος τὸν Ἰστρον ποταμὸν διεπέρασεν.* 3) Paulus Diaconus Histor. Longobard. Lib. V. cap. 29. (ap. Murat. T. I. p. 484.) *Per haec tempora Bulgarorum Dux, Alzeo nomine, incertum, quam ob causam, a sua gente digressus, Italiam pacifice introiens, cum omni sui ducatus exercitu ad regem Grimoaldum venit, si se servitutum, atque in eius patria habitaturum promittens, etc.* 4) Zonaras Lib. XVI. II. p. 154. Contin. Constant. Lib. IV. c. XV. p. 102. *Ἡ δὲ θέσπινα εὐμενῶς ἤκουσεν αὐτοῦ, καὶ δέδωκεν ἐγγύμνησσαν τηλικαύτην, τὴν ἀπὸ τῆς Σιδηρᾶς, ταύτης δὲ τότε ὄραν*

diuturna tamen pax cum Bulgaris fuit, licet ad Graecorum sacra miraculo, ut fertur, pertracti essent. Cum enim ab eo tempore permutandarum mercium causa frequentes Byzantium adirent, ortis inter mercatores contentionibus, ad arma iterum concursum ¹⁾, et Simeon, Bulgarorum rex, in Macedonia cum Graecis manus commisit, quorum pars maxima caesa, reliqui in fugam coniecti sunt, duces, abscissis naribus, inhonesta vulnera domum retulere. Hinc Leo, suo militi non satis confusus, Turcos, (sic tum Ungari vocabantur,) in eos concitavit, qui, Istro superato, Bulgariam crebris incursionibus vexarunt ²⁾. Leone extincto, cum Simeon imperium a Constantini tutoribus negligentius geri, et externa sine cura haberi, videret, rursus Byzantio cum robore exercitus imminuit, castrisque ad urbem positis, late omnia terrore complevit. Praecipue regem illata ab Alexandro Imp. iniuria, spretaeque arroganter, quas obtulerat, pacis conditiones ad vindictam sollicitabant ³⁾. A quo tamen consilio moenium urbis altitudo, et propugnacula, ipsum absterruerunt, ut, obsidione soluta, pacem Graecis, quam fere desperaverant, sponte concederet, aut potius venderet ⁴⁾. In itinere Thraciam, saepe armis percussam, vastavit, et Adria-

τυγγανούσης Ῥωμαίων τε καὶ αὐτῶν, ἄχρι τῆς Σεβελτοῦ, ἣτις οὕτω καλεῖται Ζάγωρα παρ' αὐτοῖς. Rex Bulgarorum, consors sacrorum Christianorum factus, *ὁ πνευματικὸς ἑγγονος τοῦ Βασιλέως ἀρχῶν Βουλγαρίας* dictus est. Constantin. in Cerimon. Aulæ CSP. MS. p. 228. a.

- 1) Contin. Theoph. in Leone p. 221. Leo Grammat. p. 477. Annales Fuldens. ad an. 895. (ap. Andr. Quercetan. T. II. Scr. Franc. p. 582.) *Pacem ergo Graeci eodem anno cum Avaris (qui dicuntur Vgri) fecerunt, quod eorum concives Bulgari in pravum vertentes, hostili expeditione contra eos insurgunt, et omnem regionem illorum, usque ad portam Constantinopolitanam devastando insequuntur. Et paucis interiectis: Quis gentilium Avarorum strages tantis congressionibus enumerando possit exponere? quoniam Bulgarorum, ad quos victoria concessit, numero XX. millia equitum caesa inveniuntur.* 2) Contin. Theoph. p. 234. Leo Grammat. p. 488. Simeon Logoth. p. 472. 3) Citati. Luitprand. L. III. c. 7. Theodos. Kiow. in Chron. p. 19. ad an. 914. Elmacinus Hist. Sarac. p. 198. *Obiit Alexander, cui successit Constantinus, Leonis filius, 13. annorum puer. Misit Bulgarorum Rex ad Constantinum Imperatorem, ut sororem suam desponderet eius filio: quod cum recusavisset, praelia multa commissa sunt a Romanis et Bulgaris. Videns hoc Nicolaus, autor fuit, ut Romanus Imperator fieret, qui Bulgarorum regi filiarum alteram dedit uxorem. Quae de causa belli tradit, a vero aliena sunt: errat praeterea, dum haec anno Heg. 309., aerae vulgaris 932. accidisse, scribit.* 4) Contin. Theoph. p. 475. Theodos. Kiow. ad an. 915.

nopolin cum exercitu movit, quam natura sua, et opere, munitiorem, quam ut capi posset, prodicione cepit, non diu tamen tenuit. Augusta enim, a Constantino, qui matris desiderium diutius ferre non poterat, imperio iterum admota, donis oblati, urbem recipit, mox icto cum Saracenis foede-
 re, qui et maritimas Italiae oras et orientem hactenus tur-
 baverant, omni exercitu contracto, fortunam belli in Bulgaros experiri, gentemque ferocem et ambiguae armis excindere, statuit. Ea provincia Leoni Phocae, terrestrium copiarum duci, evenit, qui hostes ad Acheloum, Thraciae castellum ¹⁾, aggressus, clade incredibili prostravit, sed cum subitus terror forte copiis obiectus esset, inclinata acie, fuga ordines turbarunt. Quibus dispersis Simeon cum reliquo exercitu supervenit, tantamque stragem edidit, ut vix nuntius eius Byzantium rediret. Tantae calamitatis culpam plurimi in Romanum Lecapenum, classi et orae maritimae praefectum, referebant, quod littora cum triremibus legere iussus, Patzinacitarum ²⁾ auxilia non traiecerat, aut fugientem militem exceperat. Vulgatior fama est, Leonem, ubi Romanum, Byzantium profectum, cum Nicolao patriarcha consilia de regno agitare cognoverat, omissa belli alea, ipsum praevertere voluisse ³⁾. Bulgaros regnum non multo post iterum ador-

1) Cedrenus p. 613. Simeon Logotheta p. 476. et Leo Grammat. p. 492. flumen vocant. Verba eius haec sunt: 'Ο πόλεμος μετὰ τῶν Βουλγάρων καὶ Ῥωμαίων πρὸς τῷ Ἀχελῷφ συγχερόθητο ποταμῷ, καὶ — τρέποντας Ῥωμαῖοι πανστράτι. Romanos ex illo praelio victores discessisse, Cedrenus tradit, propterea a Goaro, notis ad Leonem, castigatus. Sed is Zonaram sequitur, qui pag. 185. non instrenue rem gessisse Graecos, nec incruentam Bulgaris victoriam fuisse, memorat.

2) Patzinacitae principio eas regiones, quas Vzi postea et Chazari occuparunt, tenuere, inde pulsi Turcorum agros armis subegerunt. Erat autem Constantini aetate Patzinacia omnis in octo partes divisa, quarum singulae praefectos, quorum potestas non ad filios, sed patruales, transibat, habebant. Frequentia eis praelia cum Turcis, Moraviam colentibus, fuere. *Constant. de Admin. Imper. c. 37. 38.* Russos, conterminam gentem anno 915. primum aggressi, pace composita, sedes ad Danubium posuerunt. *Theodos. Kiov. ad h. a.* Tenuisse eos planiciem, a Borysthene fluvio ad Pannoniam usque porrectam, ubi Moldavia hodie et Podolia sita est, domos habuisse nullas, in plaustris vitam degisse, autor est Cedrenus p. 775.

3) Luitprandus L. III. c. 8. *Cum Bulgaris praeterea pugnanti Phocae Domestico, qui et ipse Pater Basileos ardentem fieri cupiebat, in ipso bello iam de hostibus triumphum tenenti, quid a Romano actum sit, nuntiatur; qui mox animo consternatus, nimio dolore compulsus, victoriae signum, quo hostes insequabatur, proiecit, terga veritatis fugam suos inire fecit. cet.* Sic etiam Cedrenus p. 613.

tos ¹⁾, Graecorum copias ad Catasyrtas profligasse, fama eadem tulit.

III. Elati tot victoriis barbari ad urbem quoque terrorem pertulerant, ubi cuncta discordiis civilibus fessa, populum seditio incesserat. Romanus, quod non miserit triremes, quarum subsidio auxilia traicerentur, in ius vocatus est: damnatum sententia iudicum, favor Augustae servavit ²⁾. At Leo, is, qui nuper summo cum imperio fuerat, Constantini eunuchi, multum opibus et gratia valentis, opera, ad hoc tentatis militum animis, Imperatorem solio deturbare ausus, Romani insidiis circumventus, oculis orbatur, pridem suspectus, quasi plus quam civilia agitare ³⁾. Romanus enim, a Theodoro, Constantini magistro, in aulam evocatus, ut pacem, et libertatem, et domum Augustam sustentaret, nolle se quicquam novarum rerum moliri, contacta sacra cruce, iuris iurandi religione se obstrinxit ⁴⁾. Fidei datae et acceptae pignus Helena fuit, Romani filia, matrimonio Imperatori adiuncta, quo tempore ipse custos ac vindex regni et principis (Graeci βασιλεοπάτορα vocant) est constitutus. Amplissimi muneris, cui tum primum is admotus traditur ⁵⁾,

- 1) Contin. Theoph. p. 241. Georg. Monach. p. 57a. Simeon Logothet. p. 477. Ceteri diversa tradunt, ut Zonaras, et Cedrenus, qui Bulgaros ingenti clade prostratos dicunt. 2) Simeon Logoth. p. 476. Leo Grammat. p. 492. Zonar. p. 186. Theoph. Cont. p. 242. sq. 3) Praeter citatos, Luitprand. III. 8. *Omni cum festinatione Phocas Domesticus Constantinopolin redit, palatium ingredi cupit, et arte fieri pater Basileos satagit. — Sed a Romano Domestico iste capitur, atque utroque lumine privatur.* Aliter Leo Grammat. et Theoph. Contin. p. 245., inscio et invito Romano poenam a Phoca sumtam, prodentes. 4) Contin. Theoph. p. 243. cet. Id anno 919. contigisse Pagius ex Simeone Logotheta, qui Romanum eo anno, quo festum B. Mariae in feriam quintam incidebat, in aulam vocatum, testatur, colligit. 5) Ea Michaëlis Glycae sententia est, p. 300. *Τὸν Ῥωμανὸν, inquit, διὰ χρυσοβούλλου φύλακα ἑαυτοῦ ποιεῖ, καὶ ἀπὲρ πατρὸς ἔκεινον ἑαυτῷ καθίστησι, μήπω τινὸς ἑτέρου τοῦτῳ τιμηθέντος ἀξιώματι. Per auream bullam Romanum custodem suum fecit, patrisque loco sibi constituit; ea dignitate necdum antea quisquam ornatus fuerat.* Quale autem munus ἢ Βασιλεοπατορία fuerit, omnium optime ex Constantini ad Romanum litteris apparere arbitror: *Ὡς ἐγὼ φύλακα τῆς ἐμῆς Δεσποτείας καὶ Βασιλείας ἐγγρηγορώτατον, καὶ εὐνοούτατον, καὶ πιστότατον, οὐδένα τῶν ὑπὸ χεῖρα, ἢ Ῥωμανὸν, εὐρηκῶς, τοῦτῳ τὴν ἐμὴν φύλακὴν μετὰ Θεὸν ἐπίστευσα, καὶ ἀπὲρ πατρὸς αὐτὸν ἔκρινα, σπλάγγνα πατρικὰ καὶ διάθεσιν γονικὴν πρὸς ἐμὲ ἐνδειξάμενον. Cum alium neminem Dominationis meae ac maiestatis vigilantiorē, magisque benevolū ac fidioliorē custodem inter omnes, qui meae ditionis sunt, ac imperio subsumt, Romano invenerim: huic secundum Deum mei custodiam*

multis abhinc annis vestigia comperio. Nam et Magnus Theodosius Arsenium ¹⁾, et Leo, Constantini genitor, Zautzen Stylianum, cuius filiam, Zoën, duxerat ²⁾, patrem imperii ac tutorem appellavit: patriciis eadem honoris ornamenta nonnunquam sunt tributa ³⁾. Huius moris ignoratio Sigebertum in errorem duxit, ut, Romanum Zoën Augustam sibi nuptiis iunxisse, nullo certo autore, tradiderit ⁴⁾, quam suis rebus parum faventem, cum praeterea veneni in suspicionem venisset, e palatio eiecit, Nicolaum patriarcham, Theodorum et Stephanum, magistros, in exilium misit. Nec multo post Caesar et Augustus salutatus est, Theodora coniux et Christophorus filius, permissu Imperatoris, qui imminutam sibi potestatem, graviter, sed frustra, querebatur, corona donati ⁵⁾. Indoluerunt principes Senatus, Arsenius, Theodoretus, cubicularius, Demetrius, scriba aerarii, ex magnitudine summae fortunae, nihil, praeter nomen, Constantino superesse, se periurii ac perfidiae ultores fore, spondentes: at hi brevi in ordinem redacti sunt. Ceterum Romanus, solutus iura L. XVII menti metu, primas in re publica tenuit, maiestatis insignia solus usurpavit, adeo, ut in solenni pompa, et decretis publicis, inferiorem Constantino, sibi ac filiis principem locum adsignaret ⁶⁾, et Theodora coniuge mortua, Christophori filii

commisi, ipsumque loco Patris habeo, qui paterna erga me viscera ac genitoris propensum animum ostenderit. Cont. Theoph. p. 244. a. Leo Grammat. p. 495.

- 1) Cedrenus p. 327. A. *Τούτῳ Ἀρχάδιον καὶ Ὀνώριον, τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, δέδωκε παιδεύσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰ ἱερὰ γράμματα, ὃν καὶ βασιλεοπάτορα πεποιήκε.* Sed ea dignitas, aetate Theodosii, non adeo splendida et magnifica fuisse, nec ulla imperii cura ad Arsenium pertinuisse videtur. 2) Contin. Theoph. in Leone p. 220. *Ἄτων δὲ ὁ βασιλεὺς Βασιλεοπάτορα τὸν Ζαυζαν τιμῆ, αὐτὸς καινουργήσας τὸ ὄνομα.* Leo autem Imperator Zautzam Imperatoris Patrem, novo abs se dignitatis titulo excogitato, appellat. Constant. in Opere de Cerimon. Aulae Byzant. MS. f. 237. a. *ἡ τοῦ Βασιλεοπάτορος παρὰ Ἄμωτος τοῦ φιλοχρηστοῦ ἡμῶν βασιλέως ἐκφωνηθεῖσα ἀξία,* quae verba nostram de Cedreni loco sententiam confirmant. 3) Suidas v. *Πατρικιος.* Sic Praefectus urbi *ἐπαρχος καὶ πατὴρ πόλεως* appellatus. Contin. Theoph. p. 287. 4) In Chronic. p. 114. *Ἀπὸν Γρασκὸν Ῥωμαῖον Πάτερ Βασιλέως factus, ut securius ageret, matrem Constantini Imperatoris uxorem duxit, suam vero filiam ipsi Constantino despondet.* Nisi forte is rumor inde ortus est, quod amoribus Zoës Augustae Romanus implicitus vulgo crederetur. v. Luitprand. L. III. c. 7. 5) Contin. Theoph. p. 247. Simeon. Logothet. p. 480. cet. 6) Sim. Logoth. p. 481. Byzantini ceteri, Luitprand. L. III. c. 9. Quod idem comprobatur numus a Cangio p. 136. editus, in quo ROMANUS, CHRISTOPHORUS ET CONSTANTINUS, scriptum est. Haec etiam cau-

uxorem Augustam appellaret ¹⁾. Hoc facinore dominationem captavit.

IV. Nec laetior his temporibus facies civitatis erat : tam diversas in partes populus et sacerdotes trahebantur. Cuius negotii initium, ordinem, ac finem curatius disseram, ut, quanti saepe motus si ab antiqua consuetudine discessio fiat, oriantur, plane appareat. Leo philosophus, cum e tribus uxoribus, in spem successionis, masculam prolem nullam suscepisset, longe prospiciens futuros casus, et procerum de regno contentiones, Zoën Carbinopsinam, non admodum illustri loco natam ²⁾, in matrimonium duxit. Quae cum incestae nuptiae apud Graecos haberentur, metusque esset, ne principis exemplum plurimi sequerentur : Nicolaus patri-

sa est, cur edicta, quae vulgo Novellae Constitutiones appellantur, Constantino imperante, vulgata, in codicibus passim Romano tribuantur. v. Leunclav. Iuris Graeco-Romani T. II. p. 142. In litteris Monasterio Vulturensi datis anno 939. Romanus et filii, Constantinus, Christophorus, Stephanus, ultimo loco : Constantinus Porphyrogenitus, memorantur. Chronicon Vulturense ap. Murat. T. I. P. II. p. 427.

- 1) Leo Grammat. p. 498. Erat Christophori coniux, Sophia, qua post mariti obitum e palatio expulsa, Helena, coniux Porphyrogeniti, Augusta salutata est. Hoc unice illustrat locus Gregorii in vita Basilii iunioris p. 673 : Ἦσαν δὲ τὸ τηλικαῦτα βασιλεύοντες Ῥωμανὸς ὁ πατὴρ Ἑλένης, Στέφανος δὲ καὶ Κωνσταντῖνος, υἱοὶ αὐτοῦ, ἤδη Χριστοφόρου τοῦ πρώτου αὐτοῦ παιδὸς θανόντος, καὶ υἱὸν καταλείψαντος Μιχαὴλ τοῦνομα, ὃς καὶ ἄστεπτος ὢν, ὄμως βασιλικῆ στολῇ σὺν ὑποδήμασιν κοκκίνοις ἐκαλλύετο, γαυρούμενος ἐπὶ δυναστείᾳ καὶ τῇ τῶν συμπαρομαρτούντων αὐτῷ κλειζόμενος δόξῃ. αἰτὴ δὲ ἡ Αὐγούστα Ἑλένη πρώτη τῶν ἄλλων βασιλίδων ἦν. ἡ γὰρ δευτέρα σύμβιος τοῦ πατρὸς αὐτῆς Ῥωμανοῦ Θεοδώρα τελευτήσασα ἦν, ἡ δὲ Σοφία, ἡ τοῦ Χριστοφόρου ἐκείνου τελευτήσαστος, κατηνέχθη τῆς βασιλείας. 2) S. Epiphanii Magni Agri abbatis sororem Cangius ex Constant. de admin. Imperio, vocat in Famil. Byzant. p. 141. Sed errat. Constantinus enim l. c. cap. 22. Theophanem, cuius historia temporum ordine digesta exstat, μητροθέον suum appellat. Cum vero is, Leone Armeno imperante, diem suum obierit, vox μητροθέος per magnum avunculum, seu matris avunculum reddenda est. v. Bauduri Animadv. ad Const. p. 58. Cedrenus eam Καρβινωψίαν. Constant. τῆς Καρβινωψίας dicit. Sed audiamus Euty-chium, lepidam nobis fabulam de quartis nuptiis Leonis narrantem: Πορρο, cum Leoni, Imp. Romano, mortua esset uxor, nulla relicta prole, aliam ille uxorem ducere voluit : at prohibuit ipsum Nicolaus patriarcha Constantinopolitanus, dicens : Non est tibi licitum, uxorem ducere, siquidem Anagnostes es, et precibus sacerdotum consecratus, quod si uxorem duxeris, non licet tibi ad altare accedere. Annales Alexandr. T. II. p. 454. Eadem fere habet Elmacinus Hist. Sarac. p. 150.

archa Thomam sacerdotem, qui eos ritu antiquo ad aram deduxerat, loco movit, Imperatorem sacris prohibuit, Zoë nimis aspere, tanquam pellicem, tractavit ¹⁾. Id Leo gravissime ferens, cum nec minis, nec blanditiis, ut interdictum dissolveretur, impetraret, Nicolaum munere in perpetuum privavit ²⁾; suffecto Euthymio, qui ut lenis et facilis indole erat, Imperatorem ad sacra admisit quidem, sed legi, quam de quartis nuptiis laturus erat, intercessit ³⁾. Inter haec a pontifice Romano, Sergio, legati venere: qui legitimum ratumque coniugium censuerunt, Nicolaum, ut Photio faventem, acriter insectati, a qua suspicione epistola, quae hodie superest, se purgavit ⁴⁾. Nec ita tamen animi in pristinam concordiam reducti: quin potius alii ex sacro ordine Euthymio, alii Nicolao addicti, magna odia cum crudelissimo dissidio concepere ⁵⁾. Extincto paulo post Leone, Alexander, pulso Euthymio, et ignominii omnibus appetito, Nicolaum pristinae dignitati, unde deiectus erat, restituit ⁶⁾. Euthymius mox fato in exilio functus est. Is tum pugnacissime suam senten-

- 1) Contin. Theoph. in Leone p. 225. D. Simeon Logoth. p. 466. D. Leo Gramm. p. 483. 2) Autor argumenti Tomo Unionis praefixi apud Leuclav. Iur. Graeco-Rom. T. I. p. 104: Ὁ δὲ βασιλεὺς συνετὸς ὦν, καὶ ὄθεν ἀνεφύη τὸ ἀσύμφωνον τῶν ἀρχιερέων οὐκ ἀγνοῶν, μεθίστησιν τὸν πατριάρχην Νικολαὸν καὶ ἐξορίζει τῆς ἐκκλησίας, ὡς ψεύστην, καὶ πολλὰς μὲν ἔργοις διαβεβαιοῦντα, καὶ ὑποσχόμενον, δοῦναι τῷ βασιλεὺς τὴν τοῦ ἐπιτιμίου συμπάθειαν, τοσαυτὰκις δὲ μεταμελόμενον καὶ ἀναβαλλόμενον ἐπίτηδες. Pagius, coniectura ductus, Nicolaum iam a Leone, morti proximo, non ab Alexandro fratre, quod Byzantini uno ore tradunt, pristinae dignitati esse restitutum, arbitratur, ad annum 911. IV. Idem diserte Eimacinus in hist. Sarac. p. 196. testatur. 3) Leo Grammat. p. 454. cet. Nugas Cedrenus agit, dum Imperatorem lege sancire voluisse, narrat, ut viro tres quatuorve uxores una in matrimonio habere liceret, p. 602. Nisi forte corrupta apud eum verba sunt, et pro *κατὰ ταῦτόν, simul*, legendum: *καὶ αὐτόν, sua aetate*. 4) Baronius ad an. 912. epistolam Nicolai ad Pontificem Romanum edidit, e cuius initio apparet, legatos a Sergio an. 906. quo Zoë Augusta appellata, eaque contentio maxime ferret, venisse. Cuius rei vestigia etiam apud Eutych. in Annalibus p. 484. occurrunt. 5) Tangit haec dissidia Autor Praef. T. Union. Ἦσαν πολλοὶ τῶν ἀρχιερέων οὐ μὴ συνελθόντες τῇ τοῦ πατριάρχου οἰκονομίᾳ, καὶ μᾶλλον οὐ τοῦ μέρους τοῦ ἐκβληθέντος Νικολάου. 6) Cont. Theoph. p. 233. alii. Ceterum Leo Allatius Euthymium, annuente pontifice, patriarcham dictum, idque Graecis Romanae sedis dignitati tribuisse, scribit. De Eccles. Or. et Occid. perpet. cons. p. 604. Sed id nullo certo autore proditur; quin potius Nicolaus epistola citata, a legatis Romanis suam potestatem imminutam esse queritur.

tiam defendere, Leonem verborum contumelia, etiam mortuum, insequi, nihil denique, quod prae fracti ac pertinacis hominis est, omittere ¹⁾. Itaque Constantinus A. DCCCCXX. conventum sacerdotibus Constantinopolin indixit, ut consulerent paternae existimationi, quartasque nuptias lege abolerent: seu rei indignitate, seu, quo magis inclinatus animus, patriarchae artibus commotus ²⁾. Exstat edictum, communiter compositum, in hanc fere sententiam: *Christum generis humani servatorem, concordiam et quietem publicam praecipis et exemplo commendasse, eam vitio mortalium turbatam, natusque vel de matrimonio caste et legitime in eundo acres gravesque contentiones. Quas ut componerent, pacemque sacro coetui redderent, statuere se, quartas nuptias omnino prohibendas, tertias certis conditionibus celebrandas esse. Ad annum scilicet aetatis quadragimum proventis nondum suscepta sobole permitti, ceteris, qui iam parentes facti essent, non licere. Triginta annos natis, uxore altera sine liberis exstincta, quadrien-*

L. XVIII *nium a sacra coena abstinendum, ut effusam in tantam intemperantiam libidinem expiarent: si quis sacerdotum admiserit, munere privandum. Ceterum, qui ad matrimonium cogitationes converterent, ne quid flagitiose et impure committeretur, curare debere. Haec latae tum legis sententia fuit, quam, ut rata firmaque esset, in concione populi quotannis recitatam ³⁾, eumque morem a Basilio et Constantino, Caesaribus, Constantini nepotibus, servatum esse ⁴⁾, accepi. Sic publica tranquillitas tandem restituta,*

- 1) Praefat. Tomi Union. 2) Indict. VIII. Mense Julio. Sic enim Theophan. Contin. p. 746. *Ἡ τῆς ἐκκλησίας παρὰ Ῥωμανοῦ γέγονεν ἔνωσις, ἀπάντων ἐνωθέντων μητροπολιτῶν τε καὶ κληρικῶν, τῶν ἀπὸ Νικολάου τοῦ πατριάρχου καὶ Εδθυμίου διεσχισμένων.* Scripsit Nicolaus ad Ioannem Pontificem, mitteret legatos, qui nuptias quartas illegitimas, nec Leonis exemplo confirmatas esse, edicerent. Quorum licet nulla nec apud autores Byzantarum rerum, nec in Tomo Unionis mentio fiat, certum tamen est, Theophylactum et Carum pontificis nomine Constantinopolin venisse, inde in Bulgariam ad Simeonem discessuros. V. Nicolai epistola apud Baron. ad an. 917. IV. 3) Matthaeus Monachus in Quaest. Matrimon. Iuris Graeco-Rom. T. I. L. VIII. p. 497. *Ὅς καὶ τόμος κατὰ τὸν Ἰούλιον μῆνα ἐτησίως ἐπ' ἀμβωνος ἀναγιγνώσκειται. Ἰς τομὸς μὲν αὖτε Ἰουλίου ἑξαετίας ἐν τῷ Ἰούλιῳ ἡμέρᾳ ἑστίαται.* Is tomus mense Julio quotannis in suggestu legitur. Eo tempore pompa solennis et processio in aedem Irenes et S. Sophiae instituebatur. Constant. in Cerim. Aul. Byz. MS. f. 87. a. 4) Scholion Tomo Unionis additum apud Leunclav. p. 108. *Νῦν δὲ -- πρὸ ἐννεήκοντα χρόνων ἔνεκεν τῆς προσηλωθείσης αἰτίας καὶ ἀφορμῆς ἀποδύαγένης ἱερεῖς καὶ μονάζοντας, ἡ παγγάληνος Βασιλεῖα τῶν θεοσιεφεῶν Βασιλείων ἡμῶν Βασιλείου καὶ Κωνσταντίνου συνέψα καὶ συνένησε. Εἰς τοὺς*

nisi quod Euthymii nomen, a Polyucto patriarcha, non multo post, sacris diptychis adscriptum esse, plurimi indignantur ¹⁾.

V. Post annos admodum quindecim, quam primum imperium adorti erant, Bulgari rursus pacem exuere, seu ad-suetudine gentis, quae secunda adversus circumiectas nationes bella hactenus exercuerat, seu quod claustra maris ac terrae levi praesidio adversus validissimos exercitus septa essent. An. 929. Tum praetorianae cohortes arma subito ceperunt, infausto eventu, cum acrius, quam constantius, praelium inirent. Classe etiam vindicare maria visum, quae, dum imperitia, aut dispersa est, aut in fugam coniecta. Au-xerunt terrorem agrestes, cum portis urbis incidentes, Pega-rum et Theodoraе palatia, Stenumque, hostili igne accensa, procul fumare nuntiarent. Pericula ultima audere et experiri tandem iussus est Sacticius, quem, palantes copias non in-strenue aggressum, uno vulnere barbari in mortem affecere. Cuius gesta multi cum attigerint, in eo consentiunt, magna in ipso virtutis, magna belli decora fuisse, quibus rem pu-blicam in paucis sustinisset. Inter haec rex Bulgarorum, et ducis et gregarii militis officia obiens, Adrianopolin cum exercitu movit, corona circumdatam, postquam annonae defe-cerat, cepit, captivo duci, quicquid tormentorum reperiri po-tuit, adhiberi iussit. Inde victoria haud segniter usus, Thra-cia et Macedonia ferro igneque vastata, sedem imperii et caput, Byzantium petiit; at castris positus, versa ad pacem cogitatione, ut sibi cum Romano colloqui liceret, oravit ²⁾. Admiratio subiit utriusque exercitus militem, cum hinc fe-rociam Bulgari, inde non infractam Imperatoris mentem cer-neret, ut qui tantae dignitatem maiestatis, raro ea tempe-state, et ex vetere memoria exemplo, ore totoque habitu pro-deret; iam tum praesagiens animo, fore, ut pax affinitatibus connubiorum firmaretur. Aliquot annis post, Simeon Bulga-rus, morbo extinctus, Petro filio regnum testamento relin-quit ³⁾, qui, licet iam exercitum in Graecos armasset, cum

verbis etiam hoc colligitur, turbas inter Euthymianos et Nico-laitas nondum hac aetate compositas, aut novas potius de quar-tis nuptiis ortas esse. Quod praeterea Cedrenus testatur, ma-gnamque Nicolai Chrysopergii in stabilienda concordia curam fuisse, prodit p. 702. B. Ceterum in matrimoniis ineundis nulla gens Graeca religiosior fuit, ut ex Matthaei Monachi Quaest. matrim. apparet, et illustri exemplo probat Cedrenus p. 649.

1) A Vita S. Polyucti e Graecis Scriptoribus collecta Act. SS. Febr. T. I. p. 707. 2) Leo Grammat. p. 498. Contin. Theo-phan. p. 248. Simeon Logoth. p. 483. ceteri. Meminit etiam Theodos. Kioviens. ad an. 929. Sigehert. ad an. 926. 3) Quem

Turci, Servii, Chrobati, validae nationes, sibi imminerent, summaque praeterea caritas annonae incideret, legatos de pace instauranda, ad Romanum misit, utque Maria, Christophori Caesaris filia, in manus sibi conveniret, rogavit. A. 942. Tum spes obiecta est Christophoro secundi a patre loci, Porphyrogenito quicquid ex avita maiestate supererat ademptum¹⁾. Haec domi fere ea aetate gesta sunt. Paulo antea Melitene, vetus ac nobilis ad Euphratem urbs, Armeniae secundae a Iustiniano adsignata, recepta est²⁾. Diu subiectam Saracenis Constantinus Copronymus olim occupaverat, in obsequio tenere non potuerat³⁾. Ioannes Curcuas, praefectus militum, qui per Syriam stativa habebant, obsidione longa et difficili cinctam, in ditionem redegit, et postea civium auxilio finitimis gentibus attritis, praedam insignem, captivos, bellique confecti famam domum reportavit. Urbem et quicquid finitimi agri est, in provinciam, quam *Curatoriam* vocarunt, Imperator descripsit⁴⁾.

VI. Sub idem fere tempus bella plurima fines imperii terruerunt. Nam et Scythae, Strymone superato, Nicopolin, validam urbem, Augusti victoria nobilem, occuparunt, et Turci, qui et Ugri⁵⁾, a septentrione Thraciam, Byzanti-

ex altera uxore susceperat, Michaële, primo loco nato, ritu monachorum tenso. Simeon. Logoth. p. 46.

- 1) Bulgari scilicet id Rege genteque sua indignum iudicantes, quod in solennibus populi acclamationibus, Constantino primum, deinde Christophoro honos haberetur, facile a Romano, ut mutatio priaci moris fieret, impetrarant. 2) *Ἐπίσημον καὶ ἐξάρχουστον, καὶ πάντων ὀχυρῶν καὶ δυνατῶν κἀστῆρον τῆς Συρίας* vocat Theoph. Contin. p. 257. Conf. Pagius ad an. 927. VIII. Notus est Acacius Malatiensis episcopus, Nestorianis contentionibus quinto seculo implicitus. 3) Zonar. Annal. T. II. p. 108. Cedrenus p. 463. 4) Leo Grammat. p. 504. Contin. Theoph. p. 258. Dicta est *Curatoria* a *Curatore*, qui tributa, per eam provinciam collecta, aerario principis, quod et ipsum *Κουρατωρία* vocatur, inferebat. Hoc ex Simeone Logotheta p. 487. colligo: *Μελιτηνήν Κουρατωρίαν ἐποίησε ὁ Βασιλεὺς, καὶ πολλὰς χιλιᾶδας χρυσοῦ καὶ ἀργυρίου ἐκείθεν λαμβάνει ἐτησίως*. Cangius in Glossar. h. v. Annae Comnenae locum Alexiad. L. VII. p. 205. corrigit, et pro *Μιτυλήνης*, *Μελιτηνῆς* rescribit, in quo ipsum ratio fugit. Refert Augusta, Tzacham, classi praefectum, occupatis Clazomenis, in Phocensem agrum solvisse, cumque diu in obsidione Methymnae haesisset. Mitylenensem regionem in ditionem redegit. Unde, qui locorum situm et circumscriptionem norunt, facile intelligent, eam de Mitylene, vetere ac nobili urbe, loqui, cuius nomen universae insulae postea tributum videtur. 5) Indict. VII. m. Aprili, seu A. C. 934. Turcos fere vocant scriptores, qui hodie Hungari sunt. Zonar. p. 176. D. *Τούρκοι οἱ περὶ τὸν Ἰστρὸν, οἱ καὶ Οὐγγαροὶ καλοῦνται*. Idem p. 255. de Turcis, regni Saracenicici eversoribus, scribit, eos

um usque, incurzarunt: hos Theophanes patricius prosperis praeliis subegit, et captivos, quorum ingens numerus erat, recepit. Pace cum his composita, Russi, quae tum natio, terror Graeci nominis mari praepollebat, direpta minori Asia, cum decem navium millibus mare obsederunt ¹⁾. Nunquam in accolae gravius saevitum, praecipue sacerdotes gravissimis L. XIX supplicii affecti sunt, nec a sacris aedibus hostes ignem abstinerunt. Distractae scilicet erant imperii vires, quod naves aut contra Saraccos missae erant, aut insulas tuebantur. Praerat Russorum classi Igor, seu Ingor ²⁾ (quod admoneo, ne quis virorum immutationem putet, quae nomen est) princeps gentis, nulli virtute secundus, et victoriis plurimis superbus. Non diu tamen hostes, cum ventum ad manus esset, Theophanis impetum sustinuerunt: certe ex navibus paucae servatae, pars maxima aut mersa aequore, aut Graeco igne combusta est. Fugientibus Ioannes Curcuas cum orientis copiis supervenit, et horribili clade affectos delevit. Re feliciter gesta, Theophanes princeps cubiculi dictus, Ioannes Curcuas, qui duobus et viginti annis rem publicam consilio et armis sustentarat, et, ut erat magnis ausis promptus, mille ceperat oppida, prolatis ad Euphratem et Tigrim imperii finibus, invidia oppressus est ³⁾. Russi a caede et ferro animum sumere, et ignominiae impatientes, collecto e Varegis ⁴⁾, Slavis, Polonis, milite et instructa classe, rursus Graeciam

septentrionalem plagam ad Caucasum montem incoluisse. Multa de iis Constantinus libro de administrand. Imp. variis locis observat.

- 1) Anno 941, seu, ut Byzantini computant, Indict. XIV. Leo Grammat. 506. Anon. Combefis. pag. 262. Simeon Logoth. pag. 490. ubi Russos *Dromitas* vocat, *ἐκ γένους τῶν Φράγγων ὄντας*. Tum enim Germania universa Francia dicebatur, ut in notis ad Constant. de Cerimon. Aulae Byzant. ostendam. Huc etiam Luitprandus pertinet, V. 6. *Gens quaedam est sub Aquilonis parte constituta, quam a qualitate corporis Graeci vocant Russos, nos a positione loci vocamus Nordmannos*. Nicetas, a Cangio ad Zonaram p. 99 adductus, eos τῶν Σχυθῶν ἔθνος vocat. Classem ad millia quindecim paraverant. Zonar. p. 191., meminit etiam Sigebert. ad an. 936. 2) V. Theoph. Sigefr. Bayeri Dissert. de Varegis in Comment. Petropolit. T. IV. p. 293. 3) Vitam Io. Curcuae et res bello egregie gestas octo libris Manuel Protospatharius exposuit, quod opus dudum periit. Theoph. Contin. p. 265. Conf. Cangius Famil. Byzant. p. 153. 4) Bayerus l. c. Gerhardus Frid. Mullerus, cui multum debet antiqua Russorum historia, nomen gentis a vocabulo *Varech*, *marinus*, ducit, idque omnibus, qui piraticam exercebant, commune fuisse conicit, in Collect. ad Histor. Russor. p. 4. Theodos. Kioviens. ad an. 860. eos, mari traiecto, Slavis, Meranis, Crivitzis, qui communi nomine Russi appellantur, tributa imperasse refert.

tentarunt, Anno 944 missis quoque in Patzinacas concitoribus belli ¹⁾. Quo nuncio perterritus Imperator, tributum hosti pendere cogitur ²⁾. At anno proximo foedus cum Igore, cuius sententia in hunc modum fuit, paciscitur: commercia terra marique libera utrique populo esse debere; Chersonesum Tauricam nolle se armis invadere, nee Bulgaros contra incolas excitare, in re trepida, Imperatori auxilia se missuros esse, Russi sponponderunt; de capitis etiam damnatis, deque transfugis et latronibus statutum. Turci, cum iterum res Graecas lacerassent, a Theophane persuasi, datis obsidibus, inducias in quinque annos pacti sunt: longinquam enim militiam Graeci aspernabantur ³⁾.

VII. Mesopotamiae componendae Theophilus, Ioannis Zimisceae, qui postea Imperator salutatus est, avus, deligitur, ut Saracenos, late ea loca habitantes, in obsequio contineret ⁴⁾. Caput regionis, Edessa, nobilissima urbs, et munitis obiecti annis, murisque firmata, diu obsidione toleravit, qua tandem soluta est, servatoris imagine, linteo impressa. Hanc Abgarum Regem, morbo difficili ac diuturno decumbentem, cum se praesenti Servatoris auxilio, per litteras commendasset; accepisse, ferunt et desperata iam salute, subito convaluisse, mox attonitum rei miraculo, ad Christianam professionem esse adductum ⁵⁾. Alii, ut difficile est, tam antiquam rem subtiliter exequi, Servatorem, in oliveto tristitia immensa confectum, Thaddaeo sudarium, quo faciem abstergerat, ad Abgarum principem perferendum tradidisse memorant, edito oraculo, urbem, quae sacrum pignus rite servaret, perpetuo invictam fore ⁶⁾. Haec, mira quanquam, fidem ex eo traxerunt, quod Cosroes Persa, cum in obsidione urbis haereret, eius contactu (dedicatum enim erat in veteris staturae fundamento) gravissimo morbo liberatus sit, et lustrali aqua se et familiam omnem ablui iusserit ⁷⁾. Hinc imaginem

1) Theodos. Kioviens. an. 944.; silent enim hanc novam irruptionem Byzantini scriptores. 2) Idem an. 945. 3) Contin. Theoph. p. 267., ceteri. Theodos. Kioviens. an. 943. 4) Contin. Theoph. p. 265. 278. Leo Grammat. p. 508. 5) Nigra scilicet lepra graviter laborabat Abgarus, inde Uchomo, niger, cognominatus, ut Bayerus in Hist. Edessena p. 104. arbitratur; de genere enim morbi non convenit inter scriptores. Multi de mutuis Abgari et Christi epistolis scripsere, praecipue Grabius Spicil. PP. T. I. imit. 6) Constantin. de Christi imagine Edessena p. 83.; quae exstat in Manipulo Rer. Constant. Adde Combesisio notata p. 105. 7) Evagrius Lib. IV. c. 27., ubi Cosroem propterea exercitum urbi admovisse scribit, ut, quae de imagine vulgo tradebantur, mendacii argueret. Paulo aliter Constantin. p. 91. narrat.

Romanus Imperator, cui indignum videbatur, haec sacra tam impuris manibus contrectari, saepe expetitam, non obtinuit, licet ducentis Saracenis, quos captivos tenebat, et XII. millibus aeris signati, oblati. Tandem eam praefectus urbis, ut a suis finibus Graecos arceret, concessit, pactus, ut Edessam et conterminos agros, nunquam bello in posterum vexarent¹⁾. Sic Byzantium deportata, in Blachernis primum, post in aede Phari, reposita est, precedentibus longo ordine Stephano et Constantino, Romani filii, Porphyrogenito, et Senatu, cum cereis, et evangeliorum volumine, ut tum consuetudo erat in publicis supplicationibus. Incessit deinde religio, quoniam in templo sacra effigies collocanda foret? postremo in S. Sophiae illata, rituque sollenni culta fuit²⁾. Exstat Constantini Porphyrogeniti de Edesseno sudario, elegans oratio, anno proximo, ut videtur, in populi concione habita, quam iunioris Constantini esse, Aloysius Lippomannus et Caesar Baronius esse arbitrantur; eo praecipue argumento moti, quod aliud dicendi genus in libris de administrando Imperio, vita Basilii, ceteris, appareat³⁾. Damus hoc Caesari Baronio, sermonem Imperatoris humilem in illis et plerumque vulgarem esse; sed sublimiori stylo formanda erat oratio, quae tam sacras reliquias digne celebraret.

VIII. Sextus iam et vigesimus agebatur annus, ex quo Romanis imperium pro arbitrio tenebat, adeo imminuta Porphyrogeniti potestate, ut experti publicae curae et consilii, praeter Augusti nomen, nihil omnino relictum esset. Qui ad ultimum pertaesus longioris otii, quod studia doctrinae, quibus animum imbuerat, hactenus unice leniverant⁴⁾, de recu-L.XX

1) Charam scilicet, Saroten et Samosatam, Edesseno praefecto, quem Emirum vocant, subiectas. Constantin. pag. 94; adde Contin. Theoph. l. c. rel. Hoc pactum aurea bulla Imperator confirmavit. 2) Hanc pompam Constantin. pag. 98. sqq. ordine describit. Adde Contin. Theoph. pag. 268. Quae fuerit sacrae imagini reverentia exhibita, apparet e Gregor. Monach. pag. 505, ubi hoc praecipue telo in eversores simulacrorum, Leonis Armeni aetate turbas commoventes, utitur. 3) V. Combefisio notata p. 100. Manipuli Originum CSP. et expende verba, quae in fine orationis occurrunt: *ὡ θεῶν ἐμοῦ τοῦ ἀπαρράλλαχτου πατρὸς, φροῦρει δὲ τὸν εὐσεβῶς καὶ πρῶτος ἡμῶν βασιλεύοντα, καὶ τὴν τῆς ἀποδημίας ἀνάμνησιν λαμπρῶς ἐορτάζοντα, δὴ τῇ παρουσίᾳ σου ἐπὶ τὸν παπῶνον καὶ πατρίων θρόνον ἀνύψωσας.* Adde Lambec. Comment. de Bibl. Vindob. L. VIII. p. 196. et Pagium ad an. 944. n. V. 4) *Constantinus itaque Porphyrogenitus tum orationi, tum lectionibus vacans, totum se Domino commendabat, opere manuum victum quaeritans: sane τὴν ζωγραφίαν, id est, picturam, perpulchre exercebat.* Luitprand. L. III. c. 9. Haec ad verbum in suo Chronico repetit Sigebertus p. 255. Idem

perando regno consilia volvit. Quod cum variis artibus tentasset, tutissimum visum est, Stephanum et Constantinum, Romani filios, cupiditate regnandi accendere. Dudum illi paterno odio ardebant, quod Romanus, testamento scripto, principem locum Porphyrogenito tribuerat: Stephanus praecipue, quem satis iam proclivem facile Basilius, particeps consilii, permovit. Is olim honestum ordinem duxerat, vir callidus, et in animo Stephani validus, quem, opportunitate data, admonuit: imperium aegre a decrepito sene sustineri, viribus animisque opus esse, ne Ugri, ne Bulgari, ne Saraceni aliquid novarum rerum molirentur, solum Stephanum tantae molis parem esse: videret, ne tam praeclara indoles, tot ornamenta virtutum, inertia obscurarentur. Adiutorem Porphyrogenitum fore, cui nihil antiquius sit, quam eum regnare, qui ad hanc spem genitus esset ¹⁾. Itaque Romanus comprehensus, in Proten insulam relegatur et monachorum ritu tondetur: summa imperii ad filios et Porphyrogenitum delata, statim apparuit, arduum, eodem loco potentiam et concordiam esse, cum id ageret Stephanus, ut solus ea dignitate potiretur. Interea Constantinum Helena Augusta, ut tam nefarios ausus comprimeret, excitat, qui eos, specie amicitiae, epulis adhibitos, post quadraginta dierum imperium, in exilium pellit. Id Stephanus XIX. annos magno animo in Lesbo insula tulit, Constantinus, duobus annis post, ad maiora, et magis praecipitia conversus, cum Byzantium repeteret, a custodibus est interemptus ²⁾. Sic tandem solus rerum potitus est Porphyrogenitus, cui insidiae a plurimis paratae sunt. Nam et Theophanes, princeps Cubiculariorum, Romanum, et Gregorius Macedo, allectis in societatem claris et illustribus viris, Stephanum imperio iterum admovere ausi sunt: in utrumque, detecta perfidia, graviter est animadversum. Post haec Con-

ex Graecis Theophanis Continuat. p. 280. et Zonaras p. 195. testantur.

- 1) Cedrenus pag. 633. Vetustiores tamen, ne res vituperio Constantino esset, filiorum hoc scelus fuisse, perhibent, et inscio ipso Romanum regno pulsum. V. Simeon Logotheta pag. 493. ceteri, cum quibus Luitprandus L. V. c. 9. consentit, nimiamque in filios severitatem exitio fuisse Romano, testatur.
- 2) In monasterium Romani filii detrusi sunt, quod timendum Constantino erat, ne se aliquando summa dignitate privarent: sic Theoph. Contin. p. 271. Zonaras p. 195. alii. Luitprandus contra autor est, Constantinum, cum certis indicis cognovisset, sibi ab ipsis insidias parari, eorum consilia praevertisse, utque philosophatum mitterentur, inussisse. Philosophiae enim nomine sacra monachorum studia passim ab eius aetatis, et vetustioribus scriptoribus memorantur. V. Cotelerii monumenta T. I. p. 181. 187.

DE VITA ET REBUS GESTIS CONSTANTINI. LI

stantinus Romanum filium, corona imposita, in partem curarum vocavit, ut eum temperius et sibi et posteritati conformaret ¹⁾.

IX. Una tum Imperatori cura erat, ut regnum a maioribus relictum, avitis patriisque virtutibus regeret, nec extrema a barbaris dehonestarentur. Cappadociam enim et nobilissima minoris Asiae oppida Saraceni, Tarsum incolentes, vastarant, praeda immensa et captivis plurimis abductis, quos pactis induciis Imperator recepit ²⁾. Interiecto tempore, cum, nova classe instructa, Graeca littora obsiderent, Basilius secundo praelio eos prostravit, de ducibus captivis Constantinus triumphum prisco more egit ³⁾. Nec minora belli decora Leonis et Nicephori, Phocae Bardae, supremi ducis exercitus, filiorum, fuere. Qui, cum pater, annis morbisque gravis, hosti tam feroci, tam callido, impar esset, belli discrimen subiere, et domito Chalebi praefecto, urbem triumphantes intrarunt ⁴⁾. Victoriae fructus urbs Samosata fuit, a Basilio in ditionem redacta. Eodem tempore, re feliciter in Africa gesta, ex Aegypto et Persia legati, renovare dextras, ut nova foedera componere cupientes, venire, quod sibi magnificentum, ut erat, Imperator duxit ⁵⁾. Postea turbare fortuna coepit. E Creta enim insula, magna Saracenum turba erumpens, navigia, quae Graeci validissima in mare deduxerant, aut mersit, aut cremavit: causa calamitatis ducum negligentia et imperitia fuit. Nec amissa Constantinus Gongylas reparavit, quin potius in summum discrimen rem Graecorum traxit ⁶⁾. Postremo Nicephorus Phocas novam classem molitus, in Cretam solvit, fuis hostibus, arces munitissimas, in his Chandacem, tutissimum gentis praesidium, excidit, urbes, praefectis sub iugum missis, recepit, ut metendum esset, ne tanto successu rerum elatus, regnum af-

- 1) Misere hic omnia turbat et confundit Elmacinus in Histor. Saracen. pag. 218. 2) Contin. Theophan. pag. 275. C.
 3) Idem pag. 282. Eius triumphum splendorem Imperator in opere de Cerimoniis Byzant. descripsit fol. 206. b. sq. 4) Avaritiam Bardae Phocae, supremi exercitus ducis, in ultimam perniciem rem Graecorum traxisse, Cedrenus ait, p. 637., de quo silent Contin. Theophanis, Logothetes, ceteri, qui Nicephoro triumphalia ornamenta a Constantino decreta esse, tradiderunt. Cedrenus, ipsum Imperatorem de Chabdano et captivis Saracenis triumphum egisse, refert, quod verum, et in opere de Cerimon. f. 207. proditum est memoriae. Conf. Theoph. Contin. p. 288. 5) Contin. Theoph. p. 284. etiam Gallos ad Constantinum legatos et obsides misisse, idem prodit p. 283. Ab Italiae rege, Berengario, Luitprandus Ticinensis, orator, Constantinopolin profectus est. V. Lib. VI. c. 1.
 6) Zonaras p. 195. Cedrenus p. 640. Contin. Theoph. p. 297.

fectaret¹⁾: quod tamen, sic volentibus fati, brevi consecutus est. Haec, quanquam plures per annos gesta, coniunxi, ne divisa taedio forte lectorem afficerent.

X. At in Thracia, dispari eventu pugnatum est, Turcis, qui et Ungari, proximos per campos effusis, eo violentius, quod, distractis tum copiis, ducem strenuum sibi obviam iturum, non rebantur. Missus in hos Pothus Argyrus, Patricius, onustos praeda, eoque impeditiore agmine euntes, subito invasit, captivos et praedae partem recepit²⁾. Paulo ante duo ex primoribus gentis, qui cum turba convenarum, aut in Graecia, aut in Bulgaris, forte consederant, pace in perpetuum cum Imperatore firmata, sacra Christiana, utque lustrali aqua expiarentur, postularunt. Gylas, Hierothei, quem patriarcha sacrorum per Turciam antistitem dixerat, praeceptis institutus, in fide permansit, pietate et ceteris virtutum ornamentis insignis: alter mox ad avitam superstitionem relapsus, cum expeditionem in Graecos et Germanos suscepisset, ab Ottone Imp. captus, poenam capite persolvit³⁾. Ceterum eadem religio Russos incesserat; quibus olim a Basilio Macedone, L. XXIavo Constantini, icto foedere, aditus ad sacros fontes, praesul ab Ignatio patriarcha, datus fuerat⁴⁾. Elga, quam Graeci nonnulli Helenam vocant, Ingoris, hostis quondam Imperatoris, post amici et socii, vidua, stipata principibus gentis, Byzantium, ut in consortium sacrorum reciperetur, accessit. Splendide a Constantino excepta, et muneribus aucta est⁵⁾; addit Theodosius Kioviensis, Imperatorem foeminae forma excellenti matrimonio iungi voluisse, sed tulisse responsum: non posse se uxorem eius esse, qui se inter lustralia sacra in filiam adoptasset⁶⁾. Is rumor eorum temporum fuit, cui fidem adimit, quod in vivis esset Helena Augusta, et abhorrent a peregrinis connubiis Imperatores, ut ipse Constanti-

1) Contin. Theophan. in Romano Iuniore. pag. 296. Lupus Protospatha in Chron. an. 961. 2) Simeon Logotheta p. 496. ceteri. 3) Zonar. p. 194. Bologuden vocat. Cedren. pag. 636., ubi pro Ioanne Francorum rege legendum: *Ottone*. Adde Inchoferi Histor. Eccles. Hungar. an. 958. 4) Constantin. Porphyrogen. in vita Basilii Maced. 211. Zonar. pag. 173. Fragmentum de Russorum conversione, a Bandurio in Animadv. ad Constantin. de Admin. Imp. p. 112. editum. Etiam Michaele imperante, sacris Christianorum initiati sunt nonnulli. Contin. Constant. Lib. IV. p. 120. quo Photius respicit in epistola encyclica p. 16. 5) Quod ipse memoriae prodidit L. II. de Cerimon. Aulae Byzant. fol. 201. a. sq. 6) An. 955. p. 96. Obiter notandus est Orbinus Ragusaeus, qui in Regno Slavor. p. 92. sq. Elgam, quam et Olgam, Rhégino Helenam, vocat, Ioanne Zimisce regnante Byzantii ad sacra Christiana accessisse scribit.

nus, inter cetera de servanda maiestate praecepta, filium, ne illa unquam expeteret, admonuerit ¹⁾. Missi cum Elga sacerdotes, qui deformia simulacra, cultumque, penitus abolerent. An diu gens promissis steterit, incertum. Traditur fama, venisse interiecto tempore ad Ottonem Imp. a Rugis, seu Russis, oratores, qui doctrinae Christianae interpretes populo expeterent: facile annuisse Ottonem, et Adelbertum, abosque, ablegasse, sed omnes a perfida gente aut caesos, aut omni contumelia affectos esse, solum Adelbertum evasisse. Quae, licet a Rheginone, autore non indiligenti, memorata ²⁾, aliena a vero, aut confusas esse nationes dissitas ac diversas arbitror. Cur enim non a Graecis potius, quam a Latinis, Russi sacerdotes postulassent? aut quis veterum auctorum illos Ragos appellavit? Hos loca inter Viadrum et Vistulam fluvios, ad sinum Codanum porrecta, coluisse accepimus: ad hos Adalbertus, is qui postea Magdeburgicus praesul fuit, ut superstitionem foedam et infamem extingueret, accessit. Neque me a scriptorum, qui secuti Rheginonem sunt ³⁾, nec Ioannis Mabillonii, magni viri imprimis, Russos tanti sceleris coarguentis, autoritas movet ⁴⁾. Silent enim Graeci omnes, res multo leviores posteritati tradere adsueta; silet Theodosius, et Suentoslaum, Elgae filium, et Iaropolcum, nepotem, a Christiano cultu abhorrentes, ad sacra maiorum transiisse, memorat ⁵⁾. Vlodimirus ipse, quo nullum inter Russos illustrius nomen est, cum a pontifice legati, religionis causa, venissent, Graecorum cerimonias recipere maluit, iunctus Annae, Romani iunioris filiae, Ottoni Imperatori antea desponsatae, connubio.

XI. Inter haec Langobardorum, qui soli hactenus in occidente fidem et obsequium servarant, tributa Imperatori quotannis solverant ⁶⁾, defectio nunciabatur. Dudum exarse-

1) De administr. Imper. cap. XIII. p.65. edit. Band. 2) Ad an. 959. p.54. edit. Schärd. 3) Compiler Chron. Magdeb. 4) V. Acta SS. Die 20 Jun. p. 32. et Pagius an. 959. 5) Ad an. 955. et 987. 6) Constant de Admin. Imper. c. 27. p.82. ed. Bandur. *Μετά τὸ ἀνελθεῖν τὸ βασιλείον ἐν Κωνσταντινουπόλει διεμερίσθησαν ταῦτα πάντα εἰς ἀρχὰς δύο, ἐξ ὧ καὶ παρὰ τοῦ βασιλευστος ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπεστέλλοντο πατρικιοὶ δύο, καὶ ὁ μὲν εἰς πατρικίος ἐκράτει τὴν Σικελίαν καὶ τὴν Καλαβρίαν, καὶ τὴν Νεάπολιν, καὶ Ἀμαλφίην, ὁ δὲ ἕτερος πατρικίος ἐκαθέζετο εἰς Βενεβερδόν, καὶ ἐκράτει τὴν Πάπτιαν, καὶ τὴν Κάπυον, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα. Καὶ ἐτέλειον κατέτος τῶ βασιλεὶ τὰ νενομισμένα τῶ δημοσίῳ.* Occupata Langobardorum armis utraque provincia, eadem facies imperii, tributa eadem mansere. Hinc Nicephorus Imp. Capuanos et Beneventanos *servos suos*, agros eorum *sua themata*, quae sibi nullo iure arrogassent ipsi, appellat. V. Luitprand. Legat. p. 144. 147.

rant intestinis odiis, et, divisa inter plures potentia, res in summum discrimen ambitione principum erat perducta. Praecipue Saraceni, ab eo tempore, quo primum suis sedibus ex-citi, classe in Italiam venerant, crebris incursionibus mari-timam oram vexabant. Horum ut ferociam compesceret, (ha-bebant enim in Gariliano monte arces, quas magna vis arma-ta et incondita tuebatur,) Atenulphus, Capuae et Beneventi princeps, Landulphum filium, ut valida a Leone Imper. auxilia peteret, Byzantium misit¹⁾. De exercitu in Italiam ducendo facile Imperator assensit, et Landulphum, Gregorium Neapo-litanum, et Ioannem, Caietae ducem, patricia dignitate or-navit. Sed dum in re trepida segnius copias, classemque, instruit, Ataulfus moritur, principatus Landulpho et Atenul-pho, filiis, defertur. Mox ad ferendam opem Graeci adve-nere, cum quibus Ioannes pontifex, Gaimarius, Salernitanus princeps, Apuli et Calabri, suum militem, ad exscindenda castellorum ardua, eduxerunt²⁾. Saraceni, cum fame, com-meatu intercepto, premerentur, ignem arci subiecere, ac nihil tutum rati, in silvis et montium editis, praesidium quaesive-runt. Res eorum plane attritas novus ex Africa exercitus restituit, qui postquam Romae diu imminuerat, arcem in Gar-gano, Apuliae monte, munire coepit, unde vicino agro vasta-to, Beneventum, obsidione longa fatigatam, incendio delevit. Interea Apulia omnis et Calabria, in seditionem versa, Grae-corum iugum deiecerat, quod proferendo dominatui opportu-num ratus Landulphus, in Graecos duxit: sed auxilia, a Sa-racenis accersita, rebelles ad obsequium redire coegerunt³⁾. Anno proximo in agris Asculanis memorabile praelium inter Landulphum et Ursileum, Graeci exercitus ducem, commissum est, dubio primum eventu, post victi Graeci, Apulia et Ca-labria recepta est, quam, icto cum Gaimario foedere, Lan-dulphus septem annis tenuit⁴⁾. Inde continua cum Graecis

1) Idem Hist. Lib. II. c. 12. Theoph. Contin. p. 219. expeditionem Leonis in Langobardos memorat, eorumque ducem Eigionem (f. Hugonem) vocat. 2) Lupus Protosp. in Chronico ad an. 916. *Exierunt Agareni de Gariliano et — expleuntur 40. anni, ex quo Agareni introierunt in Italiam.* Conf. Giannone Storia del Regno di Napoli T. I. L. VII. c. 4. 3) Luitprandus: *Rex Africanus, legatione Imperatoris accitus, innumerabiles rati-bus copias in Calabriam Apuliamque direxit, binasque has regiones Imperatoris dominatui potentissime subdidit.* 4) Lu-pus Protospatha an. 921. *Intervit Ursileo stratego in praelio de Asculo, mense Aprilis, et apprehendit Pandulphum Apu-leo (leg. Landulphus Apuliam).* Meminit expeditionis Romani in Langobardos Constantin. L. de Cerimon. Aul. Byz. MS. fol. 222. sq.

certamina, quos omnem Campaniae partem, quae Vulturno adiacet, sub imperium redeigisse, Baronius prodit: at ea Beneventanis perpetuo subiecta fuit, nec tum armis tentata videtur ¹⁾. Constantinus, cum Neapolitani rursus fidem exuisent, Marianum patricium, ut, conducto per Thraciam et Macedoniam milite, perfidiam ulcisceretur, iussit: is caput gentis aggressus, cives, ut pacem ab Imperatore peterent, coegit. Horum exemplum Langobardi, Calabri, Apuli, Saraceni, qui tum inferiorem Italiae oram tenebant, secuti feruntur ²⁾. Ab eo tempore Constantinus et Nicephorus, has maximi imperii reliquias tueri, frustra annisi sunt, quippe quas Normannis virtus sua et fortuna belli reservarat.

XII. His editis operibus, Imperatori venenum a Romano filio paratur ³⁾, cuius atrox ingenium, super cupidinem potentiae, Helena mater incendebat; evasit tamen, forte quod veneno temperamentum inerat, ne statim saeviret. Mox ad monachos profectus est, qui in Olympo monte procul negotiis vitam agebant, tanta omnes pietatis et religionis fama, ut Romanus Lecapenus annua ipsis stipendia persolverit ⁴⁾. Percrebuerat rumor, Imperatorem cum Theodoro Cyziceno, quo praetextu Polyuctus patriarcha, dudum ob ingenium et mores invisus, tollendus esset, deliberasse ⁵⁾. Inde Byzantium reversus, mortalitatem explevit, seu corporis infirmitate, seu, quod plurimi suspicabantur, veneno iterum petitus. Vixit annos LIV., ex quibus XXVI. cum socero Romano, XV. solus, regnavit ⁶⁾. Senatus in funere orando, et in memoria

- 1) Conf. Peregrinus Castigat. ad Caraccioli Chronologos p. 47. edit. Carus., ubi varia edicta, in quibus anni imperii Romani Lecapeni et Constantini, una cum Landulfi annis computantur, ex tabulariis ecclesiae Campanae profert. Praeterea in diplomate Constantini et Romani, Indict. XV., Christi 942. edito, agri Capuanae ecclesiae subiecti *ab omni ditione, angaria publica et tributis*, quae Patriciis et Strategis Graecorum solvenda erant, liberantur. Idem ex plurimis litteris, in Chronico Vulturensi p. 417. 418. 425. 431. 449. adductis, apparet. 2) Lupus Protospatha ad an. 955. *Descendit Marianus Patricius in Apuliam*. Cont. Theoph. p. 283. 3) Zonaras p. 195. D. Cedrenus p. 641. Glycas p. 303, quod Simeon Logotheta et Georgius Monachus silentio praetereunt, Theophanis continuatorem, cui haec, etiamsi vera essent, tradere periculosum erat, secuti. 4) Contin. Theoph. in Romano p. 259. 5) Zonaras p. 196. Cedrenus 641. Glycas p. 303. 6) Sic Theoph. Contin. p. 292. obiit mensis Novembris die XV. Indict. III. anno a m. c. 6469. Simeon Logotheta annos eius eodem modo numerat, sed Indict. VI. a. 6456. decessisse scribit; die IX. Novembris, Indict. III. a. 6468. Cedrenus. Lupus Protospatha: *ann. 960. Indict. III. obiit Constantinus Imper. qui regnavit an. 47. et surrexit Roma-*

honoranda, magnum studium fuit; illatus autem est maiorum sepulcro in templo SS. Apostolis dicato ¹⁾). Fuerunt in eo praeclara virtutis et pietatis ornamenta, Dei et sacrorum reverentia summa ²⁾). Multa publice opera struxit, in quibus Apostolorum aedes a fundamentis inchoata, et S. Sophiae augustissimum templum magnifice instauratum, memorantur. Balneum in Marinae aedibus, ingens opus, nec inferius Romanis, renovavit: senectute morbisque confectis domos amplissimas, ubi publico sumtu alerentur, concessit: palatium amplificavit ³⁾): obeliscum veterem, ex Aegypto advectum, in Circo posuit, manentque eius rei monumenta, sculpta saxis, et aere prisco ⁴⁾). Muros Nicaenos, a Saracenis eversos, collata ex

nus, filius eius. Sic etiam Anonymus Barenis, ad quem haec disserit Camillus Peregrinus: *Noster Cedrenus sequitur, qui coronationem Constantini aetate septennis factam perhibet post patris Alexandri, nedum post patris Leonis obitum, eam ad annum retulit. 913. sibi nunc constans mortuum illum dici 960. inchoato a Septembri communis anni 959. (sic etiam dicendum de coronatione eius anno 913.) Quippe obiit Constantinus, ut ipse notat, Indict. III. et ut notat Cedrenus, die IX. Novembris, scilicet desinente iam dicto communi anno 959, quo plane calculo uti hic noster solet. Cedrenus vero, et post illum Zonaras, tradere videntur, Constantinum imperasse cum patre, patruo et matre annos 13. nimirum usque ad 919., quoniam vixisse illum asserunt annos 54., annos scilicet vitae et imperii confundentes. Quae doctissimi viri sententia magis mihi probatur, quam illa Pagii, qui ultimum Constantini annum aerae vulgaris nongentesimum quinquagesimum octavum, indictionem primam, esse, contendit. Si enim natus ipse est anno 905., quinquagesimus quartus aetatis certe in annum 959. aut potius 960. incuntem, secundum Graecorum computum, incidit, cum Novembri mense descesserit. Ceterum scriptores, Constantinum tredecim annos cum Leone regnasse, contententes, tempora non confudisse, sed ab eo anno, quo ab Euthymio patriarcha coronatus fuit, numerasse videntur.*

- 1) Continuat Theoph. p. 292. Banduri Imperium orientis. T. I. p. 121. 2) Eius enim aetate S. Gregorii reliquiae Nazianzo Constantinopolin traductae sunt. V. Graecus scriptor ex codice ducis Sabaudiae in Act. SS. ad d. 9. Maii editus p. 448. sqq. S. etiam Ioannis manus in palatium ritu solenni illata est. Acta SS. ad d. 29. Augusti. 3) Theoph. Contin. p. 280. 284. 4) Graecum carmen colosso inscriptum Bandurius Antiquitatum CSP. L. p. 181. edidit, ubi versum secundum et sequentem ita adduxit:

— Κωνσταντίνος ἄνδρ' δεσπότης
Ὁδ' Ῥωμαῖος παῖς ὄδῃα τῆς ἀκηπτοῦχας
Κρεῖττον νεουργεῖ τῆς πάλαι θεωρίας.

Ita Bandurius. At Gyllius, qui de eodem in Topographia Urbis L. II. c. 12. multis agit, ita exhibet: Κωνσταντίνος δεσπότης ὁ Ῥωμαίου παῖς, ut dubiam sit, annon obeliscus a

acerario pecunia, refecit ¹⁾. Praecipua eius cura fuit, ne provinciae novis oneribus turbarentur, tanta iustitia, ut delatores, publico exitio repositos, urbe pelleret, tanta lenitas, ut novissima exempla meritis parceret ²⁾. Ceteros praecinentes peritia legum splendidissimis muneribus admovit, artes militares, rem navalem, ac triremium fabricam, per otium ignotam, revocavit, scriptaque eius egregiam horum memoriam tradunt, quibus exposuit, quantum militum in armis, quantae sociorum vires, quibus artibus claustra imperii tuenda essent ³⁾. Doctorum hominum ingens aetate illa proventus fuit, e quibus Simeon Metaphrastes, iussu Constantini, sanctorum vitas descripsit ⁴⁾, Leontius Byzantinus ⁵⁾, et Genesisius ⁶⁾, et Theodorus Daphnopates ⁷⁾ suorum temporum historiam, scriptis libris, qui partim aetatem tulere, partim amissi sunt, composuerunt. Ceterum graves quidam et docti scriptores Constantinum saevitiae, ebrietatis et circa res publicas socordiae arguunt ⁸⁾: quae si iusta reprehensio est, videntur ea vitia aut raro prorupisse, aut maioribus virtutibus esse compensata.

Constantino potius, Romani iunioris filio, Porphyrogeniti nepote, in circo sit repositus.

- 1) Quod Cangius ex inscriptione muris Nicaenis refectis addita colligit, notis ad Zonar. 97. eversionem tamen hanc murorum Leonis Armeni aetate iam accidisse, arbitratur. 2) Theophanis Continuat. p. 278. C. 3) Videantur *Tactica*, liber de imperio administrando, edicta varia, de quibus alio loco exponam. 4) V. Allatii *Diatribae* de Simeonibus p. 25. sqq. Pagius in *Crit. Baron.* an. 913. Caveus in *Hist. Litterar.* cet. 5) Cuius *Chronographiam* Libris IV. Combesius inter Scriptores post Theophanem, omisso nomine auctoris, edidit. 6) Unicum, quantum constat, scriptoris huius exemplum bibliotheca academiae Lipsiensis, vetustis bonisque libris referta, servat. Non satis accurate olim descriptum est a Io. Andr. Bosio, negligentius apud Venetos excusum, ut in observationibus ad Constantinum aliquando ostendam. 7) V. Cave p. 551. scripsit praeter cetera vitam Theodori Studitae, quam inter *Anecdota Graeca* edere promisit Magnus Crusius, in *Dissertat. Epistolica* pag. 28. 8) Zonar. p. 193. Cedrenus p. 635.

EXCERPTUM E FABRICII BIBLIOTHECA GRAECA T. VI. P. 621. SQQ. DE CODICE
 MANUSCRIPTO CONSTANTINIANI CERIMONIALIS, AUCTORE CORR. ZACHAR.
 UFFENBACHIO, CUM NOTIS FABRICII.

Codex forma est maiori, quam in Folio vocare solent, in membranas pergamenas easque firmiores, laeviores atque nitidiores, quam quibus postremis, ante Typographiae inventionem, temporibus utebantur, exaratus. Quanquam de eius aetate certo definire non ausim, illum tamen longe ante Urbis expugnationem in ipsa Graecia scriptum esse, existimo. Summa enim cura atque dexteritate confectus, ut sphalmata, quibus recentiores ex scribarum ignorantia atque oscitantia scatent, vel nulla vel exigua rarissime occurrant. Et licet elegantia scripturae tanta appareat, ac si integrum volumen non solum eadem manu, sed eodem calamo eademque die descriptum esset; Litterarum tamen character antiquior est et a nostro multum differt, atque ideo lectionem initio difficiliorem reddit, quae difficultas augetur per siglas vel litterarum compendia, et quod voces minus distinctae nullo plerumque interstitio sibi cohaereant. Quod equidem notam non contemnendam antiquitatis CL. Salmasius ¹⁾ asserit. Accentus adiecti illam nec tollunt nec minuunt, cum ab Aristophane iamdum inventi ²⁾ et in vetustissimis atque praestantissimis codicibus saepe reperiantur. Externa libri facies, involucri nimirum ex corio bubulo Turcico constans auroque obductum atque Regum Hungariae insignia, quae in utraque parte apparent, satis demonstrant, non ultimum inter celeberrimae atque instructissimae Budensis, heu quondam! bibliothecae *κειμήλια* locum obtinuisse. De quo infra pluribus. Sed ut ad interiora accedam, primus tractatus omnem apparatus bellicum omniaque ad illum necessaria exactissime describit. Reliqui, ritus ecclesiasticos, cerimonias in unoquoque festo die observari solitas prolixius enumerant. Hinc non solum quae ad statum aulicum

1) Epistol. ad Cl. Sarravium, quae CLXXXIII. est in edit. Burmanni p. 186. sq. 2) Idem Salmasius l. c.

et ecclesiasticum pertinent, sed multa etiam quae ad topographiam Urbis, officiorum atque dignitatum notitiam utramque, ecclesiasticam imprimis horum temporum historiam, faciunt, reperiuntur, quae alibi frustra quaesiveris. Quod luculento est indicio hoc opus nunquam prodiisse. Multa enim tam palatii quam ecclesiae officia a Codino atque Meursio omissa ex illo produci, multa etiam illustrari possunt. Innumerae quoque voces occurrunt, quas neque Glossaria a Labbaeo, Meursio, du Cangio composita, neque Hesychius neque Suidas habent. Quare ad linguae etiam peritiam haud parum conducit. Stylus caeterum satis comptus atque pro istius seculi barbarie sat elegans. Nunquam vero editum, imo vix cognitum hactenus optimum fuisse codicem prorsus miror. Neque enim inter opera Constantini a Vulcanio vel ab aliis publici iuris facta apparet, neque ab Hanckio, nec alio, quod sciam, ulla eius fit mentio. Verum du Fresnei Domini du Cange industriam effugisse plane demiror, quippe qui ad illustrandam Orientalis Imperii Historiam, et Glossarium suum adornandum incomparabili prorsus studio omnia rimatus est. Solus Gesnerus¹⁾, in historia litteraria peritissimus, eius hisce meminit, dum inter alia Constantini Opera recenset: »Volumen Graecum magnum ex bibliotheca Hungarica de Cerimoniis aulicis sacris et prophanis. Videndum, pergit Gesnerus, an forte sit idem Liber qui Harmenopulo tribuitur in Catalogo Bibliothecae Regis Gallorum, Ordo Regii Palatii.« Nullum vero mihi dubium est, aut falso Constantino Harmenopulo inscribi aut plane diversum esse debere. Dum expressissimis verbis Imperator in omnium tractatum titulis et praeoquiis illos sibi ipsi vindicet, et, quem Constantino Harmenopulo tribuit, Codex de Aulicis, meus vero de Ecclesiasticis potissimum agat. Du Cangius, qui omnia Regiae Bibl. MS. sedulo excussit, Harmenopulum non vidit, alias neglexisset minime, quare illum adesse vix credo. Si Labbei Bibliotheca MSS. 2) ad manus esset, lubens consulissem. Is enim Regiae Bibliothecae MSS. inter caetera enumerat, qualis autem sit Catalogus de quo Gesnerus, ignoro. MStum fuisse oportet. Singularem

1) Sive Iacobus Frisius potius in Epitome Bibl. Gesnerianae et continuatione ap. Froschov. 1583. fol. p.173. 2) In hac pag. 270. memorantur ex MSS. Bibl. Regiae, post Harmenopuli promtuarium libri VIII. distinctum et pleraque alia ad utrumque ius Graecorum spectantia opuscula, *Officia Palatii et Ecclesiae* ac sedes patriarchae CPol. subiectae sub Leone Philosopho et Andronico Palaeologo, et *τάξις τῶν χειροτονιῶν* per Demetrium Gemistum Protonotarium magnae ecclesiae Diaconum, Inscriptiones Patriarchae CPol. ad Papam et caeteros Patriarchas, Archiepisc. Sed nihil haec ad praesens opus.

enim Regiorum MStorum Indicem unquam typis vulgatum esse, me latet. Illum vero ipsum esse Codicem, qui Budensis bibliothecae supellectilis uberrimae atque praestantissimae quondam L. XXIV fuit, Ungariae Regum arma, ut supra dixi, gentilitia, quibus ex utroque latere splendent, comprobant. In ultima urbis Budae expugnatione aliqua Bibliothecae rudera recuperata, quae Iulius a Pflugk¹⁾ descripsit, sed meus Codex non memoratur; quare longe ante evasisse oportet. Quibus autem fati in meas tandem manus devenerit, equidem ignoro. Exiguo aere a me redemptus fuit, in magno autem pretio mihi habetur, dignus etiam qui lucem publicam videat. Quod an mea unquam opera fiet nescio; exiguam enim in Graecis notitiam meam ingenue agnosco, neque, qui hodie grassatur scribendi pruritus, me tenet, ut scriptoris vel editoris nomen nullo reipubl. litterariae commodo temere mihi arrogare velim. Interim gratus mihi labor est, quem cum Dn. Schneidero dicto Schmidt, viro Graecarum, imo omnium, litterarum peritissimo, Codici impendo. Huius industria (nam mea, quam confero, symbola exigua vel nulla,) prioris atque dimidiae etiam partis secundi Tractatus versio iam delineata. Rudis ea quidem, sed secundis curis, et si plura, quam supra a me nominata Glossaria, nacti erimus, expolietur²⁾.

Non dubium est quin egregio prorsus munere rem litterariam beaturi, et historiae Byzantinae novam atque insignem lucem allaturi sint viri praestantissimi, si locuples hoc atque imperatoris auspiciis elucubratum opus studio ac labore suo recensitum atque explicatum quamprimum publicaverint.

1) In Epistola ad Seckendorffium, quae extat T. II. Collectionis Madero-Schmidianae de Bibliothecis p. 310, sq. 2) Hactenus *Uffenbach*. Sequens iudicium est *Fabricii*.

EX ADVERSARIIS LEICHIANIS.

DE SCRIPTIS CONSTANTINI PORPHYROGENITI.

- C**ollegisse multos libros et inde excerpta fieri curasse dicitur praefat. ad Excerpta Legat. ed. Hoeschel. Conf. praef. ad Contin. Theoph. p. 2. Script. post Theophan.
- Constantino Porphy. dedicavit historiam suam Genesius de vita Basilii aliorumque Imperatorum.
- Delectus legum compendarius ex Instit. Digestis etc. compositus ab Imp. Leone philosopho et Constant. Porphy. Lambec. L. V. c. 8.
- In cod. LXIV. Bibl. Venetae compendium exstat legum Leonis et Constantini, scriptum an. 1175.
- Theophanis Synopsis compendiaris artis medicae suasu Imp. Constantini Porphy. ex Oribasii potissimum scriptis collecta et in septem libros divisa. Lambec. 24. manus. iurid. conf. 25. et Wegelini *ἔκδοσις* et Fabric. ad Allat. de Psellis.
- Pselli synopsis artis medicae ad Constantinum in Escorialensi. Montfauc. in Bibl. Manusc. p. 623.
- Muratorius T. II. Ant. Ital. diss. 26. recenset auctores Tacticos Bibliothecae Ambrosianae ineditos, inter quos occurrunt *Ναυμαχικὰ Ἄβουτος*, inedita. *Ναυμαχικὰ παρὰ Βασιλείου πατριχίου καὶ παρακοιμωμένου*. In alio codice *I Tattici di Constantino Porphyrogeneta*. Eiusdem *περὶ ναυμαχίας στρατηγημάτων καὶ πειρατικῆς* etc.
- Tactica sine nomine, quae in codice Laurentino occurrunt (Montfauc. T. I. p. 544.) sunt Constantini Imp.
- Ut Constantinus nonnulla de re militari scripsit, ita Imp. Maximiliani libri plerique ad venationem et rem militarem pertinent. Lambec. p. 183.
- Anonymi additamentum ad Constantin. de imagine Edessena est in cod. 14. L. VIII. Lambec.
- Romani et Constantini Constitutiones ecclesiasticae in Bibl. Ambrosiana. v. Montfauc. Bibl. Manusc. p. 623.
-

EX HISDEM ADVERSARIIS DE VITA CONSTANTINI ET HOC CODICE CERIMONIALI
COLLECTANEA QUARDAM.

Constantini Porphyrog. neptes ex Romano filio et earum genealog. v. apud Eccard. de stemmate principum Saxoniae superioris.

Non convenit cum caeteris auctoribus locus Chronici Vulturn. in rebus Constantini p. 333.

In codice N. T. membranaceo Basileense occurrit Constantini Porphyr. et Leonis effigies cum aliquot Graecis versibus. Wetsten. Proleg. ad N. T. p. 55. Conf. Theodor. Studit. p. 170. ed. Sirmondi.

Subscriptio in libro Olympiodori Bibl. Venet. p. 2. *ἐπὶ τῆς Θεοσυνεργήτου βασιλείας Λέοντος καὶ Ἀλεξάνδρου τῶν ὀρθόδοξων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων Ῥωμαίων.* Ergo Leo et Alexander A. 905. coniunctim habuerunt imperium.

De cerimonia in genere v. Mus. Italic. T. II. p. 584.

Maius in Observat. ad N. T. quaedam habet ex Constant. Imp. Cerimoniali. Vid. Bibl. Uffenbach. p. 538, et de eius editione Histoire Critique de la republique des lettres T. XI. p. 333. T. XIII. p. 345.

Codex Constantini Porph. Lipsiensis similis est specimini saeculi X., quod in Catal. MStor. Graec. Bibl. Venetae p. 3. conspicitur.

Constantinopolitanorum Imperatorum mores et institutio sunt in bibl. Ambros. p. 485. Montfauc. Bibl. Manuscr. p. 623.

Codices de officiis aulae Imperat. Catal. Bibl. Venet. S. Marci p. 105.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣΤΕΥΣΕΩΣ.

[ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΑΞΕΩΣ.]

Κ Ω Ν Σ Τ Α Ν Τ Ι Ν Ο Υ

ΤΟΥ ΦΙΛΟΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΕΝ ΑΥΤῷ Τῷ ΧΡΙΣΤῷ Τῷ
ΔΙΩΝΙῷ ΒΑΣΙΛΕΙ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΙΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΥ
ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΛΕΙΜΝΗΣΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΣ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΙ

ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΣΠΟΤΑΗΣ ΟΝΤΩΣ ΔΕΙΟΝ ΠΟΙΗΜΑ.

[DE CERIMONIIS AULAE BYZANTINAE.]

C O N S T A N T I N I

CHRISTUM AMANTIS ET IN EODEM CHRISTO AETerno
REGE IMPERATORIS FILII LEONIS SAPIENTISSIMI ET
PERPETUA MEMORIA CELEBRANDI IMPERATORIS

SYNTAGMA

ET IMPERATORIA INDUSTRIA VERE DIGNUM OPUS.

Ἄλλοις μὲν τισιν ἕως ἔδοξεν ἂν τοῦτ' ἐγχείρημα περι-Ed. Lips.
τὸν, οἷς οὐ τοσαύτη τῶν ἀναγκαίων φροντίς, ἡμῖν δὲ καὶ pag. 1
λίαν φίλον καὶ περισπούδαστον καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων
οἰκειότερον, ἅτε διὰ τῆς ἐπαινετῆς τάξεως τῆς βασιλείου ἀρ-Ed. L. 2
5χῆς δεικνυμένης κοσμιωτέρας καὶ πρὸς τὸ εὐσχημονέστερον

1. Titulum ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΒΑΣ. ΤΑΞ. restituit ex praefatione. N. 6. TI om. ed.

Aliis forte nonnullis, qui non tantam rerum necessariorum curam agant, hoc opus superfluum visum fuit: nobis autem carissimum, diu expectatum et magis familiare omnibus aliis, quippe per laudabilem ordinem dignitas Imperatoria splendidior ostenditur, ad maius ornamentum ac decus extollitur et propterea tum exteris tum no-

ἀνατρεχούσης καὶ διὰ τοῦτο θαναμαστῆς οὐσης ἔθνεσί τε καὶ ἡμετέροις. πολλὰ γὰρ οἶδε τῷ μακρῷ χρόνῳ συναπολήγειν, ὡς ἐν αὐτῷ πραχθέντα καὶ ὑπ' αὐτοῦ δαπανώμενα, μεθ' ὧν καὶ τὸ μέγα χρῆμα καὶ τίμιον, ἢ τῆς βασιλείου τάξεως Β ἔκθεσίς τε καὶ ὑποτύπωσις, ἧς παροραθείσης καὶ, οἷον εἶπεν, 5 ἀπονεκρωθείσης, ἀκαλλώπιστον τῷ ὄντι καὶ δυσειδῆ τὴν βασιλείαν ἦν καθορᾶν. ὥσπερ γὰρ σώματος μὴ εὐσχημόνως διαπεπλασμένον, ἀλλὰ φύρδην καὶ οὐκ εὐαρμόστως τῶν μελῶν αὐτῷ συγκειμένον, ἀταξίαν ἄν τις τὸ τοιοῦτον προσείποι, τοῦτω καὶ τοῦ βασιλικῷ πολιτεύματι μὴ τάξει ἀγομένου καὶ 10 κυβερνωμένου, κατ' οὐδὲν θοίσει τῆς ἰδιωτικῆς καὶ ἀνελευθέρου διαγωγῆς. Ἐν' οὖν μὴ τοῦτο γένηται καὶ δόξωμεν ἀτάκτως φερόμενοι, τὴν βασιλικὴν καθυβρίζειν μεγαλειότητα, δεῖν ψήθημεν, ὅσα τε παρὰ τῶν παλαιότερων ἐφευρέθη καὶ παρὰ τῶν ἑωρακότεων διηγγέληται καὶ παρ' ἡμῶν αὐτῶν ἐθεά- 15 Δθη καὶ ἐν ἡμῖν ἐνηργήθη, ταῦτα φιλοπόνῳ μελέτῃ ἐκ πολλῶν ἐρανίσασθαι καὶ πρὸς εὐσύνοπτον κατάληψιν τῷ παρόντι ἐκθέσθαι φιλοτεχνήματι, καὶ πατρίων ἐθῶν παρεωρα- M. fol. μένων παράδοσιν τοῖς μεθ' ἡμᾶς ἐνσημῆγασθαι, καὶ ὥσπερ 22. a τινὰ ἄνθη ἐκ λειμῶνων δρεψαμένους εἰς ἀσύγκριτον εὐπρέ- 20 πειαν τῇ βασιλικῇ παραθέσθαι λαμπρότητι, καὶ οἷον τι κάτοπτρον διανγῆς καὶ νεόσμηκτον ἐν μέσοις τοῖς ἀνακτόροις Ed. L. βιδύρασθαι, ἐν ᾧ καὶ τὰ τῇ βασιλείῳ ἀρχῇ πρέποντα καὶ τὰ

2. οἶδα ed.

stris civibus admirationi est. Multa enim observata aliquando, longo tempore abolita, deficere solent, cumque his magnum et venerandum opus, Imperatoriarum cerimoniarum descriptio et regula: qua neglecta atque, ut ita dicam, morte extincta, imperium deforme omnino et indecorum apparuit. Ut enim corpore non eleganter formato, sed membris turpiter ac distorte in eo collocatis, id iure aliquis confusionem dixerit, ita quoque Imperatoria, aula inordinate administrata et gubernata, inhonesta illa et parum liberali institutione in nihilum redigetur. Ne hoc igitur contingat et nos ordinem negligentes, Imperatoriam dedecorare maiestatem videamur, necessarium putavimus, tum apud antiquiores reperta, tum ab iis, qui haec viderunt, relata, tum a nobis ipsis conspecta inque aula nostra exercita, e multis assidua cura congerere et omnium oculis praesenti opere exponere, patrias consuetudines nunc neglectas tradere et commendare posteritati, et quasi flores nonnullos e pratis decerpentes, ad incomparabile decus Imperatorii splendori committere; illud denique opus, tamquam lucidum ac recens politum speculum, in medio atrio collocare, ut in eo tam Imperatoris convenientia dignitati, quam ministrorum systemati congrua omnium

τῆ συγκλητικῆ συστάματι ἄξια κατοπτευσόμενα, ἐν τάξει καὶ Ed. 3
κόσμῳ αἱ τοῦ κράτους ἦναι διεξάγοντο. ὡς ἂν δὲ σαφῆ καὶ
εὐδιάγνωστα εἶεν τὰ γεγραμμένα, καὶ καθωμιλημένῃ καὶ
ἀπλοστέρεῃ φράσει κεχρημέθα καὶ λέξεσι ταῖς αὐταῖς καὶ
ἑξήμασι τοῖς ἐφ' ἑκάστῳ πράγματι πάσαι προσαρμοσθεῖσι B
καὶ λεγομένοις, ὑφ' ὧν τοῦ βασιλείου κράτους ἔσθμῳ καὶ
τάξει φερομένον, εἰκονίζοιμεν τοῦ θεμιουργοῦ τὴν περὶ τόδε
τὸ πᾶν ἁρμονίαν καὶ κίνησιν, καθορῶτο δὲ καὶ τοῖς ὑπὸ χεῖρα
σιμωπρεπέστερον, καὶ διὰ τοῦτο ἡδύτερόν τε καὶ θαυμαστό-
10 κερρον, λεκτέον περὶ ἑκάστης τάξεως; ὅπως τε καὶ καθ' ὄν ὀφεί-
λει τρόπον ἐκτελεσθῆαι καὶ συμπραίνεσθαι.

ΚΕΦ. α.

Ed. L. 4

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, προκένσου γινόμενον ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλη-
σίᾳ, ἧτοι τάξις καὶ ἀκολουθία τῶν εὐσημῶν καὶ περιφανῶν
15 προελεύσεων, ἐν αἷς οἱ βασιλεῖς ἀπίασιν ἐν τῇ μεγάλῃ
ἐκκλησίᾳ.

Πρὸ μιᾶς ἡμέρας τῆς οἰας ὅδν ἐνισταμένης περιφανε-
στάτης ἑορτῆς εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι ἐν τῷ χρυσῷ
τρικλίνω, τῆς καθημερινῆς δηλονότι ἰσταμένης προελεύσεως, B

7. τό, τε ed. 8. κίνησιν. καθ. ed. 9. θαυμαστότερον. λε-
κτέον οὖν conl. R.

oculis exponantur, et sic in ordine ac pulchritudine frena potestatis re-
gantur. Ut vero quae hic perscripta sunt clara et intellecta facilia
evaderent, nisi sumus vulgari et simpliciori genere dicendi nominibus-
que et vocabulis culvis rei quondam apte impositis et de ea usur-
patis, quibus dum Imperatoria potestas concinnitate et ordine conti-
netur, creatoris circa hoc universum harmoniam et motum adumbre-
mus. Visum quoque iis, quae sub manibus habemus, convenientius,
et propterea iucundius ac mirabilius est, de singulis officiis quomodo
et qua ratione perfici et administrari debeant commentari.

CAP. I.

Observanda, quando processio in magnam ecclesiam instituitur,
sive ordo ac series solennium et illustrium processionum, Im-
peratoribus ad magnam ecclesiam euntibus.

Pridie eius diei, in quem eiusmodi splendidissimum festum in-
cidit, praepositi aureum triclinium intrant, diurna scilicet processione
stante, et Dominos de festo admonent, qui iubent ipsos, ut in

καὶ ἀπομμνησκούσι τοὺς δεσπότης περὶ τῆς ἐορτῆς, εἶτα κελεύουσιν τοὺτους οἱ δεσπότηαι ἄγεσθαι ἐπὶ τὴν αὐριον πρόκενσον ἦτοι προέλευσιν. οἱ δὲ ἐξερχόμενοι ὀρίζουσι πᾶσιν τοῖς τοῦ κουβουκλείου, ὁμοίως καὶ τῷ κατεπάνω καὶ τῷ δομοστικῷ τῶν βασιλικῶν, σὺν τούτοις δὲ καὶ τοῖς δυοὶ δημάρχοις ἀποστέλλουσι δὲ καὶ μανδάτα τῷ τε δομοστικῷ τῶν νομύρων καὶ τῷ κόμητι τῶν τειχέων, καὶ ὑπλῶς εἰπεῖν, πάσαις ταῖς τάξεσι καὶ πᾶσι τοῖς σεκρέτοις καταμηνύουσι περὶ τῆς τοιαύτης προελεύσεως, ἵνα ἐκάστη τάξις καὶ ἕκαστον σεκρέτον κατὰ τὴν ἰδίαν τάξιν καὶ κατὰ τὸν ἴδιον τοῦτοιο C σεκρέτου τύπον τὰ αὐτοῖς ἀρμόζοντα προετρεπίσῃσι καὶ Ms. 22. b μὴν καὶ τῷ ὑπάρχῃ τῆς πόλεως γνωρίζουσι τοῦ εὐτρεπίσαι καὶ ἀνακαθᾶραι τὴν βασιλικὴν ἔξοδον, ἐν ἧ μέλλουσιν οἱ δεσπότηαι προελθεῖν, καὶ πάσας τὰς ἐκεῖσε εἰσφερούσας λεωφόρους ὁδοὺς, ἐν αἷς μέλλουσι διέρχεσθαι οἱ δεσπότηαι, διὰ τοῦ πηξίνου πρίσματος καὶ τῆς ἐκ κισσοῦ καὶ δάφνης μύρρινης τε καὶ δενδρολιβάνου ταύτην κατακοσμεῖν καὶ ἄλλοις, ὅσα ὁ τότε φέρει καιρὸς, εὐώδεσσι τε καὶ ποικίλοις ἄνθεσι. (B.) Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἤγουν τῇ ἡμέρᾳ τῆς αὐτῆς ἐορτῆς, ἔωθεν πρώτως εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι μετὰ πάσης τῆς τάξεως τοῦ κουβουκλείου εἰς τὸν καθαλλάριον, καὶ καθέζονται ἐκεῖσε. D τοῦ δὲ μεγάλου καὶ οἰκειακοῦ παππίου ἀνοίγοντος, εἰσέρχονται, καὶ καθέζονται ἐν τῷ βήλῳ τοῦ πανθέου, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται οἱ βεστήτορες, καὶ αἶρουσι τὴν μωσαϊκὴν ῥάβδον ἀπὸ τοῦ εὐκτηρίου τοῦ ἀγίου Θεοδώρου τοῦ ὄντος 25

2. τούτοις ed. 16. τῆς post και, et τε post μυρρίνης om. ed.
18. ὅσα corr. Leich., ὅσοις ed. ex. cod. 21. καὶ deest in cod.

crastinum pompam seu processionem parent et instituant. Egre-
dientes illi hoc omnibus cubiculariis, capitaneo item et domestico
Imperatoriorum, duobus praeterea demarchis, edicunt: mittunt etiam
mandata tam domestico numerorum, tum comiti murorum, et, ut
breviser dicam, officiis ac secretis omnibus huiusmodi processionem
indicant, ut singula officia et secreta secundum ordinem suum et
propriam secreto formam quae ipsi conveniunt procurent. Prae-
fecto etiam urbis id notum faciunt, ut viam Imperatoriam, qua Do-
mini processuri sunt, et publicas omnes ad eam, qua ipsi transituri
sunt, ducentes praeparet, purget et prismate buxco hederaque,
lauro, myrrha, thure et aliis, quos tunc tempus fert, odoris ac
variegatis floribus exornet. (IL) Postero seu ipso festo die primo
mane praepositi cum omnibus, qui ad cubiculi ordinem pertinent,
caballarium intrant, et ibi consistunt. Magno autem et domestico papa
palatium aperiente, intrant sedentque in velo panthei: deinde ve-

ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ, καὶ οἱ τῶν ἀλλαξιμῶν τοῦ κουβου-
κλείου, μετὰ καὶ τῶν τῇ τάξει αὐτῶν διαιταρίων, αἶρουσι
τὸ ταβλίον, ἐν ᾧ ἀπάκειται ἡ βασιλέως ἐσθῆς, καὶ τὰ κορνί-
κλια, ἅπερ τὰ βασιλεία ἐνδοθεν περιφέρουσι στέμματα, καὶ
5 αἱ βασιλικοὶ σπαθάριοι τὰ βασιλικά αἶρουσιν ἄρματα τε καὶ
σπουτάρια καὶ τὰ δῦρατα, καὶ ἡ μὲν τῶν ἀλλαξιμῶν τάξεις
φέρει τὴν βασιλείαν στολὴν, καὶ ἀποτίθησιν ἐν τῷ ὀκαγῶνῳ
κουβακλείῳ τῷ ὄντι ἐν τῷ καλατίῳ τῆς Δάφνης, ἡγουν Ed. L. 5
πρὸ τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου. οἱ δὲ
10 τὰ ἄρματα φέροντες σπαθάριοι ἴστανται μετ' αὐτῶν ἐν τῷ
ὄκαγῶνῳ, καὶ εἰ τῶν δεσποτῶν ἀπὸ σκαραμγγίων ἐξιόν-
των τοῦ ἱεροῦ κοιτῶνος, καὶ τὴν σπηλαιὴν εὐχὴν ἐν τῇ κόγχῃ
τοῦ χρυσοτρικλίου, ἐν ᾗ ἱσθῆται ἡ τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ
Θεοῦ Θεοεἰκλος ἁγία εἰκὼν ἐπὶ θρόνου καθεζομένη, τῷ Θεῷ
15 ἱεραποδιδόντων, εἰσέρχονται οἱ πραιπόσκει ἀπὸ τοῦ βήλου τοῦ
πανθέου, καὶ προσκυνοῦσι τοὺς δεσπότας, καὶ εἰδ' οὕτως βύλ-
λουσιν οἱ δεσπῶται τὰ ἑαυτῶν χρυσοπερικλειστα σαγία, καὶ ἐξί- B
σι διὰ τοῦ φύλακος. ἐν δὲ τῷ σίγματι ἐκδέχεται αὐτοὺς τότε Ma. 23. a
μαγλάβιον καὶ ἡ ἔταιρεία καὶ ὁ λογοθέτης, μετὰ τοῦ κανικλείου
20 καὶ τοῦ πρωτοασηκρίτης καὶ τοῦ πρωτογοταρίου, καὶ ἐπευχό-
μενοι τοῖς δεσπότηταις, τοῦτοις συμπορεύονται. (Γ.) Καὶ ἀπερ-
χόμενοι δεσπῶται ἐν τῷ πρωτοκτίστῳ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεο-
τόκου, λαμβάνουσι κηροὺς παρὰ τῶν πραιποσίτων, δηλονότι

3. ταβλὴν cod. 20. πρωτοασηκρίτης sph. ed.

stitores intrantes, virgam Mosaicam ex oratorio S. Theodori, quod in aureo triclinio est, desumunt: mutatoriiis cubiculi praefecti cum diaetariis, qui ad eorum ordinem pertinent, tabulam, in qua vestis Imperatoria iacet, et arcas, ubi Imperatoriae coronae asservantur; spatharii Imperatorii arma, scuta hastasque Imperatoris; officium denique mutatorii stolam eius sumit, et in octangulo cubiculo, quod in palatio Daphnes seu ante templum sancti protomartyris Stephani est, reponit. Spatharii arma portantes, cum ipsis in onopodio stant, et postquam Domini, scaramangii induiti, e sacro cubiculo processerunt solitasque preces in concha aurei triclinii, ubi Domini ac Dei nostri divina et sacra imago in throno collocata est, peregerunt, praepositi a velo panthei intrantes, Dominos adorant: qui statim vestes suas auro praetextas induunt, et per excubias crediuntur. In sigmate custodia corporis, quae manclavium et hetaeria vocatur, et logothetes cum praefecto caniclei, protosecretario ac protothotario eos excipiunt, et facta salutatione, cum ipsis procedunt. (III.) Domini autem ad veterem sanctissimae Deiparae aedem abeuntes, cereos a praepositis, scilicet a cubiculario praepositis traditos, accipiunt, et triplici adoratione cum cereis Deum venerantur.

ὑπὸ κουβικουλαρίων διδομένων τοὺς πραιποσίτους, καὶ διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσιν τῷ Θεῷ. καὶ εἰδ' οὕτως ἐν τῷ κατεκείνῳ ἦτοι μετεκείνῳ εὐκτηρίῳ τῆς ἁγίας τριάδος, κάκεῖσε διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ εἰδ' οὕτως εἰσέρχονται ἐν τοῖς ἐκεῖσε ἀποκειμένοις ἐν τῷ στε- νακίῳ λειψάνοις, κάκεῖσε διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ. εἶτα ἐξέρχονται εἰς τὸν βαπτιστήρα, ἐν ᾧ ἴστανται οἱ τρεῖς εὐμεγέθεις καὶ περικαλλεῖς σταυροὶ, καὶ διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου 10 πηγνύουσιν ἐκεῖσε οἱ κουβικουλάριοι οὓς κατέχουσι κηρούς· οἱ δεσπότες ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διέρχονται διὰ τοῦ τρικλίνου τοῦ αὐγουστέως, ἐν ᾧ ἐκδέχονται οἱ τε τοῦ χρυσοτρικλίνου καὶ οἱ βασιλικοὶ ἄνθρωποι· κάκεῖσε γὰρ ἐπεύχονται σὺν τοῖς μαγλα- 15 βίταις καὶ τοῖς ἑταιρειώταις τοὺς δεσπότες. οἱ δὲ δεσπότες 15 μετὰ τοῦ κουβουκλείου μόνου καὶ τῶν κοιτωνιτῶν εἰσέρχον- ται ἕως τοῦ ὀκταγώνου κουβουκλείου τοῦ ὄντος πρὸ τοῦ ἁγίου Στεφάνου, ἐν ᾧ καὶ ἡ βασιλείος ἀπόκειται στολή, καὶ ἐκεῖσε ἴστανται οἱ τοῦ κουβουκλείου ἐπευχόμενοι τοὺς δεσπότες. ἀπὸ 20

Bl. L. 6 δὲ τῶν ἐκεῖσε εἰσέρχονται οἱ δεσπότες σὺν τοῖς πραιποσίτοις 20 ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου, καὶ διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ εἰδ' οὕτως προσκυνοῦσι τὸν μέγαν καὶ περικαλλῆ

10. διδομένους τοῖς πραιποσίτοις Leich. 11. ΣΧΟΛ. Ἰστίον, ὅτι ἑορτῆς προκειμένης ὁ μέγας σταυρὸς ἀπὸ τοῦ (τοῦ om. ed.) βαπτιστήρος οὐκ ἐξέρχεται· ὁ δὲ ἕτερος ἴστανται ἐν τῷ ὀκταγώνῳ θάλῳ, ἧγουν εἰς τὴν α' σχολὴν, ἥπερ παλαιὰν καλοῦσι χα- ραγῆν, καὶ ὁ ἕτερος εἰς τοὺς λύχνους. ἐκεῖσε γὰρ ἀντικρυ τῶν λύχνων ἴδρυνται ἡ κλιουμένη ἑπτακάνδηλος, καὶ κάτωθεν τοῦ ἐκεῖσε ἰδρυμένου σταυροῦ κρέμαται ἡ Περσικὸς γραμμὴ. 17. ὀκταγώνου sph. ut infra p. 9, 7. 18. ἡ om. ed. 21. ἁγίου om. ed.

Postea in secundo seu proximo sacello ter genibus flexis cum cereis, Deum precantur: deinde ad repositas ibi in angiportu reliquias accedunt, et hic quoque ter genu flexo cum cereis Deum adorant. Porro ad baptisterium, in quo tres magnas ac perpulchras cruces stant, exeunt ibique signo a praeposito dato, cubicularii quos tenent cereos reponunt. Inde Domini per triclinium augustalis trans- eunt, in quo aurei triclinii ministri et famuli Imperatorii eos ex- spectant: nam ibi quoque cum manclavitis et custodibus palatii seu hetaeria Dominos salutant. Ipsi vero cum cubiculariis et coetoni- tis ad octangulum cubiculum ante sancti Stephani aedem, in quo stola Imperatoria iacet, procedunt: ubi et cubicularii, Dominos sa- lutantes, adsunt. Inde cum praepositis ad sancti protomartyris Ste-

καὶ πολυτίμητον τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου σταυρόν. (Α.) Καὶ μετὰ τὸ τελέσαι ταῦτα εἰσέρχονται ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς Δάφνης, ἐκδεχόμενοι τὸν καιρὸν, ἤγουν τὸν ἑσφαιρηνδάριον, φέροντα τὸ μανδάτον ἀπὸ τοῦ πατριάρχου περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως, καὶ δὴ εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι, **Ma. 23. b** καὶ τὴν εἰδησιν τούτων διδοῦσι τοῖς δεσπόταις. ἔξιόντες δὲ οἱ δεσπότες ἐν τῷ ὀκταγώνῳ κουβουκλειῷ, κράζει φωνῇ με- **B** γάλῃ ὁ πραιπόσιτος, λέγων „βεστήτορες” καὶ δὴ εἰσέρχονται οἱ βεστήτορες καὶ περιτιθέασι τοῖς δεσπόταις τὰς τού- **10** **15** **20** **25** **30** **35** **40** **45** **50** **55** **60** **65** **70** **75** **80** **85** **90** **95** **100** **105** **110** **115** **120** **125** **130** **135** **140** **145** **150** **155** **160** **165** **170** **175** **180** **185** **190** **195** **200** **205** **210** **215** **220** **225** **230** **235** **240** **245** **250** **255** **260** **265** **270** **275** **280** **285** **290** **295** **300** **305** **310** **315** **320** **325** **330** **335** **340** **345** **350** **355** **360** **365** **370** **375** **380** **385** **390** **395** **400** **405** **410** **415** **420** **425** **430** **435** **440** **445** **450** **455** **460** **465** **470** **475** **480** **485** **490** **495** **500** **505** **510** **515** **520** **525** **530** **535** **540** **545** **550** **555** **560** **565** **570** **575** **580** **585** **590** **595** **600** **605** **610** **615** **620** **625** **630** **635** **640** **645** **650** **655** **660** **665** **670** **675** **680** **685** **690** **695** **700** **705** **710** **715** **720** **725** **730** **735** **740** **745** **750** **755** **760** **765** **770** **775** **780** **785** **790** **795** **800** **805** **810** **815** **820** **825** **830** **835** **840** **845** **850** **855** **860** **865** **870** **875** **880** **885** **890** **895** **900** **905** **910** **915** **920** **925** **930** **935** **940** **945** **950** **955** **960** **965** **970** **975** **980** **985** **990** **995** **1000** **1005** **1010** **1015** **1020** **1025** **1030** **1035** **1040** **1045** **1050** **1055** **1060** **1065** **1070** **1075** **1080** **1085** **1090** **1095** **1100** **1105** **1110** **1115** **1120** **1125** **1130** **1135** **1140** **1145** **1150** **1155** **1160** **1165** **1170** **1175** **1180** **1185** **1190** **1195** **1200** **1205** **1210** **1215** **1220** **1225** **1230** **1235** **1240** **1245** **1250** **1255** **1260** **1265** **1270** **1275** **1280** **1285** **1290** **1295** **1300** **1305** **1310** **1315** **1320** **1325** **1330** **1335** **1340** **1345** **1350** **1355** **1360** **1365** **1370** **1375** **1380** **1385** **1390** **1395** **1400** **1405** **1410** **1415** **1420** **1425** **1430** **1435** **1440** **1445** **1450** **1455** **1460** **1465** **1470** **1475** **1480** **1485** **1490** **1495** **1500** **1505** **1510** **1515** **1520** **1525** **1530** **1535** **1540** **1545** **1550** **1555** **1560** **1565** **1570** **1575** **1580** **1585** **1590** **1595** **1600** **1605** **1610** **1615** **1620** **1625** **1630** **1635** **1640** **1645** **1650** **1655** **1660** **1665** **1670** **1675** **1680** **1685** **1690** **1695** **1700** **1705** **1710** **1715** **1720** **1725** **1730** **1735** **1740** **1745** **1750** **1755** **1760** **1765** **1770** **1775** **1780** **1785** **1790** **1795** **1800** **1805** **1810** **1815** **1820** **1825** **1830** **1835** **1840** **1845** **1850** **1855** **1860** **1865** **1870** **1875** **1880** **1885** **1890** **1895** **1900** **1905** **1910** **1915** **1920** **1925** **1930** **1935** **1940** **1945** **1950** **1955** **1960** **1965** **1970** **1975** **1980** **1985** **1990** **1995** **2000** **2005** **2010** **2015** **2020** **2025** **2030** **2035** **2040** **2045** **2050** **2055** **2060** **2065** **2070** **2075** **2080** **2085** **2090** **2095** **2100** **2105** **2110** **2115** **2120** **2125** **2130** **2135** **2140** **2145** **2150** **2155** **2160** **2165** **2170** **2175** **2180** **2185** **2190** **2195** **2200** **2205** **2210** **2215** **2220** **2225** **2230** **2235** **2240** **2245** **2250** **2255** **2260** **2265** **2270** **2275** **2280** **2285** **2290** **2295** **2300** **2305** **2310** **2315** **2320** **2325** **2330** **2335** **2340** **2345** **2350** **2355** **2360** **2365** **2370** **2375** **2380** **2385** **2390** **2395** **2400** **2405** **2410** **2415** **2420** **2425** **2430** **2435** **2440** **2445** **2450** **2455** **2460** **2465** **2470** **2475** **2480** **2485** **2490** **2495** **2500** **2505** **2510** **2515** **2520** **2525** **2530** **2535** **2540** **2545** **2550** **2555** **2560** **2565** **2570** **2575** **2580** **2585** **2590** **2595** **2600** **2605** **2610** **2615** **2620** **2625** **2630** **2635** **2640** **2645** **2650** **2655** **2660** **2665** **2670** **2675** **2680** **2685** **2690** **2695** **2700** **2705** **2710** **2715** **2720** **2725** **2730** **2735** **2740** **2745** **2750** **2755** **2760** **2765** **2770** **2775** **2780** **2785** **2790** **2795** **2800** **2805** **2810** **2815** **2820** **2825** **2830** **2835** **2840** **2845** **2850** **2855** **2860** **2865** **2870** **2875** **2880** **2885** **2890** **2895** **2900** **2905** **2910** **2915** **2920** **2925** **2930** **2935** **2940** **2945** **2950** **2955** **2960** **2965** **2970** **2975** **2980** **2985** **2990** **2995** **3000** **3005** **3010** **3015** **3020** **3025** **3030** **3035** **3040** **3045** **3050** **3055** **3060** **3065** **3070** **3075** **3080** **3085** **3090** **3095** **3100** **3105** **3110** **3115** **3120** **3125** **3130** **3135** **3140** **3145** **3150** **3155** **3160** **3165** **3170** **3175** **3180** **3185** **3190** **3195** **3200** **3205** **3210** **3215** **3220** **3225** **3230** **3235** **3240** **3245** **3250** **3255** **3260** **3265** **3270** **3275** **3280** **3285** **3290** **3295** **3300** **3305** **3310** **3315** **3320** **3325** **3330** **3335** **3340** **3345** **3350** **3355** **3360** **3365** **3370** **3375** **3380** **3385** **3390** **3395** **3400** **3405** **3410** **3415** **3420** **3425** **3430** **3435** **3440** **3445** **3450** **3455** **3460** **3465** **3470** **3475** **3480** **3485** **3490** **3495** **3500** **3505** **3510** **3515** **3520** **3525** **3530** **3535** **3540** **3545** **3550** **3555** **3560** **3565** **3570** **3575** **3580** **3585** **3590** **3595** **3600** **3605** **3610** **3615** **3620** **3625** **3630** **3635** **3640** **3645** **3650** **3655** **3660** **3665** **3670** **3675** **3680** **3685** **3690** **3695** **3700** **3705** **3710** **3715** **3720** **3725** **3730** **3735** **3740** **3745** **3750** **3755** **3760** **3765** **3770** **3775** **3780** **3785** **3790** **3795** **3800** **3805** **3810** **3815** **3820** **3825** **3830** **3835** **3840** **3845** **3850** **3855** **3860** **3865** **3870** **3875** **3880** **3885** **3890** **3895** **3900** **3905** **3910** **3915** **3920** **3925** **3930** **3935** **3940** **3945** **3950** **3955** **3960** **3965** **3970** **3975** **3980** **3985** **3990** **3995** **4000** **4005** **4010** **4015** **4020** **4025** **4030** **4035** **4040** **4045** **4050** **4055** **4060** **4065** **4070** **4075** **4080** **4085** **4090** **4095** **4100** **4105** **4110** **4115** **4120** **4125** **4130** **4135** **4140** **4145** **4150** **4155** **4160** **4165** **4170** **4175** **4180** **4185** **4190** **4195** **4200** **4205** **4210** **4215** **4220** **4225** **4230** **4235** **4240** **4245** **4250** **4255** **4260** **4265** **4270** **4275** **4280** **4285** **4290** **4295** **4300** **4305** **4310** **4315** **4320** **4325** **4330** **4335** **4340** **4345** **4350** **4355** **4360** **4365** **4370** **4375** **4380** **4385** **4390** **4395** **4400** **4405** **4410** **4415** **4420** **4425** **4430** **4435** **4440** **4445** **4450** **4455** **4460** **4465** **4470** **4475** **4480** **4485** **4490** **4495** **4500** **4505** **4510** **4515** **4520** **4525** **4530** **4535** **4540** **4545** **4550** **4555** **4560** **4565** **4570** **4575** **4580** **4585** **4590** **4595** **4600** **4605** **4610** **4615** **4620** **4625** **4630** **4635** **4640** **4645** **4650** **4655** **4660** **4665** **4670** **4675** **4680** **4685** **4690** **4695** **4700** **4705** **4710** **4715** **4720** **4725** **4730** **4735** **4740** **4745** **4750** **4755** **4760** **4765** **4770** **4775** **4780** **4785** **4790** **4795** **4800** **4805** **4810** **4815** **4820** **4825** **4830** **4835** **4840** **4845** **4850** **4855** **4860** **4865** **4870** **4875** **4880** **4885** **4890** **4895** **4900** **4905** **4910** **4915** **4920** **4925** **4930** **4935** **4940** **4945** **4950** **4955** **4960** **4965** **4970** **4975** **4980** **4985** **4990** **4995** **5000** **5005** **5010** **5015** **5020** **5025** **5030** **5035** **5040** **5045** **5050** **5055** **5060** **5065** **5070** **5075** **5080** **5085** **5090** **5095** **5100** **5105** **5110** **5115** **5120** **5125** **5130** **5135** **5140** **5145** **5150** **5155** **5160** **5165** **5170** **5175** **5180** **5185** **5190** **5195** **5200** **5205** **5210** **5215** **5220** **5225** **5230** **5235** **5240** **5245** **5250** **5255** **5260** **5265** **5270** **5275** **5280** **5285** **5290** **5295** **5300** **5305** **5310** **5315** **5320** **5325** **5330** **5335** **5340** **5345** **5350** **5355** **5360** **5365** **5370** **5375** **5380** **5385** **5390** **5395** **5400** **5405** **5410** **5415** **5420** **5425** **5430** **5435** **5440** **5445** **5450** **5455** **5460** **5465** **5470** **5475** **5480** **5485** **5490** **5495** **5500** **5505** **5510** **5515** **5520** **5525** **5530** **5535** **5540** **5545** **5550** **5555** **5560** **5565** **5570** **5575** **5580** **5585** **5590** **5595** **5600** **5605** **5610** **5615** **5620** **5625** **5630** **5635** **5640** **5645** **5650** **5655** **5660** **5665** **5670** **5675** **5680** **5685** **5690** **5695** **5700** **5705** **5710** **5715** **5720** **5725** **5730** **5735** **5740** **5745** **5750** **5755** **5760** **5765** **5770** **5775** **5780** **5785** **5790** **5795** **5800** **5805** **5810** **5815** **5820** **5825** **5830** **5835** **5840** **5845** **5850** **5855** **5860** **5865** **5870** **5875** **5880** **5885** **5890** **5895** **5900** **5905** **5910** **5915** **5920** **5925** **5930** **5935** **5940** **5945** **5950** **5955** **5960** **5965** **5970** **5975** **5980** **5985** **5990** **5995** **6000** **6005** **6010** **6015** **6020** **6025** **6030** **6035** **6040** **6045** **6050** **6055** **6060** **6065** **6070**

κλίνας τοὺς δεσπόταις, διὰ τῆς οἰκείας χλανίδος νέυει τῆ
 ὀστιαρίῳ τῷ τὴν χρυσὴν βέργαν κατέχοντι τέσσαρες γὰρ
 ὀστιαριοὶ τὰς χρυσὰς ἐκ λίθων τιμίῳν ἠμφιεσμένας βασι-
 ζουσι βέργας. καὶ ἔξέρχεται, καὶ εἰσάγει τοὺς τε μαγί-
 στρους ἀνθυπάτους τε καὶ πατρικίους στρατηγούς τε καὶ 5
 D θρησκευτικούς καὶ κλεισουράρχας, καὶ τούτων κατὰ τὸ εἰω-
 θὸς προσκυνούντων τοὺς δεσπότας καὶ κατὰ τὰς οἰκείας ἰστα-
 μένων τάξεις, διὰ νεύματος τοῦ βασιλέως λέγει ὁ πραιπόσιτος
 εὐήχως πῶς καὶ ἐναρμονίως „κελεύσατε.” καὶ δὴ τούτων
 ἐξίστηντων, δηλονότι μετὰ καὶ τῶν δεσποτῶν, πάλιν ἐν τῷ 10
 ὀνοποδίῳ, ἔνθα ὁ τῆς βίγλης δρουγγάριος καὶ τοῦ πλωϊμοῦ
 ἴστανται, μετὰ καὶ τῶν βασιλικῶν σπαθαρίων τῶν βασιταζόν-
 των τὰ βασιλικά ἄρματα, πίπτουσι κάκεισε οἱ τε μάλιστα
 καὶ οἱ λοιποὶ, καὶ ἀπευχαριστοῦσι τοὺς δεσπότας, δηλονότι
 Ms. 24. a τοῦ τῆς καταστάσεως ἐν τῷ μέσῳ ἑστῶτος, καὶ διὰ νεύματος 15
 τοῦ βασιλέως κατὰ τὸ εἰωθὸς νέυει ὁ πραιπόσιτος διὰ τῆς
 αὐτοῦ χλανίδος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελύ-
 Ed.L. 7 σατε.” (E.) Καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε συνῆλθαι τοὺς δεσπόταις
 οἱ τε μάλιστα καὶ οἱ λοιποὶ ἕως τοῦ μεγάλου κονιστωρίου,
 ἐν ᾧ ἴστανται ὁ, τε τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου σταυροῦ καὶ ἡ 20
 τοῦ Μωσέως ῥάβδος καὶ μὴν ὁ, τε πρωτοασηκρητῆς καὶ ὁ
 πρωτονοτάριος, μετὰ τῶν ἀσηκρητῶν καὶ βασιλικῶν νοταρίων
 καὶ λοιπῶν σεκρετικῶν νοταρίων τε καὶ χαρτουλαρίων καὶ
 13. οἱ δὲ ed. 22. Verba βασ. νοτ. κ. λοιπ. σεκρ. νοτ. et
 μοx καὶ om. ed.

portam stant, ubi et chrysotricliniarii adsunt. Tunc ad nutum Do-
 mini praepositus, inclinato versus Dominos capite, propria veste
 ostiario auream virgam tenenti signum dat: quatuor enim ostiarii
 aureas et gemmis pretiosis instructas virgas portant. Deinde egre-
 ditur, et magistros, proconsules, patricos, strategos, officiales et
 clausurarum praefectos adducit: quibus pro more salutantibus Domi-
 nos, et secundum suos ordines constitutis, ad nutum Imperatoris prae-
 positus clare et harmonice dicit: *Iubete*. Et postquam cum Dominis
 ad onopodium exierunt, ubi drungarii vigillae et rei navalis cum
 spathariis Imperatoriis, arma Imperatoris ferentibus, stant, procum-
 bunt ibi magistri ac reliqui, et Dominos salutant, scilicet magistro
 cesimoniarum in medio constituto: ad Imperatoris vero nutum pro
 more praepositus veste sua signum dat, dicens: *Iubete*. (V.) Inde
 cum Dominis magistri et reliqui usque ad magnum consistorium,
 in quo crux S. Constantini et virga Mosis stant, una egredian-
 tur; et ibi primus a secretis et protosecretarius cum ipsis se-
 cretis, notariis Imperatoriis ceterisque secreticis atque notariis et
 chartulariis et omnibus in eum locum congregatis adest: stantibus-
 que Dominis supra pulpitum ante camelaucium, praepositus iterum

δὴ πάντων ἐκεῖσε ἀθροιζομένων, καὶ τῶν δεσποτῶν ἱσταμέ-
των ἄνωθεν τοῦ πουλιτίου ἔμπροσθεν τοῦ καμελαυκίου, πάλιν
διὰ πύματος τοῦ βασιλέως κατὰ τὸ εἰωθὸς νεύει ὁ πραι-
πόσιτος τῇ σιλεντιαρίῳ, (ἐκεῖσε γὰρ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κοιτι-
στῶριον ἱστανται οἱ σιλεντιάριοι,) καὶ λέγει μεγάλως „κε-
λεύσατε.” καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διέρχονται οἱ δεσπῶται ἕως
τοῦ τρικλίνου τῶν κανδιδάτων, (ἐκεῖσε γὰρ ὁ τοῦ Κυρίου Β
ἱσται κληρός,) καὶ ἀσπάζονται οἱ δεσπῶται τὸν σταυρὸν τοῦ
Κυρίου, δηλονότι ὑπὸ τοῦ σκευοφύλακος τῆς αὐτῆς ἐκκλη-
σιαίας προσφερομένου τοῖς δεσπῶταις. καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διέρ-
χονται οἱ δεσπῶται ἀπερχόμενοι ἐν τῷ ὀκτακίονῳ θύλῳ, ἤθουν
εἰς τὴν πρώτην σχολήν, ὅπερ τὴν παλαιὰν καλοῦσι χαραγὴν,
ἐν ᾗ ἴδρται ὁ ἐξ ἀργύρου κατεσκευασμένος περικαλλῆς σταυ-
ρός, καὶ διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως
ἰσπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ. καὶ πάλιν ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διέρχον-
ται διὰ τοῦ τρικλίνου τῶν ἐσκουβίτων· ἐκεῖσε γὰρ ἱστανται
στιχηδὸν δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ κατὰ τὰς οἰκείας τάξεις, τοὺς C
δεσπῶτας ἐκδεχόμενα, τὰ τρῖς Ῥωμαϊκὰ σκῆπτρα τὰ λεγόμενα
βῆλα, ὁμοίως καὶ τὰ εὐτύχια καὶ τὰ ἑτερα σκῆπτρα, πρὸς
τοῦτοις τὰ σκευὴ τῶν προκτικτῶν καὶ σινατόρων, καὶ τὰ
σκευὴ τῶν δρακοναρίων, λάβουρά τε καὶ καμπηδηκτόρια, μετὰ
καὶ τῶν βάνδων, τοῦ συμπορεύεσθαι τοῖς δεσπῶταις. (5.) Ἐν Ms. 24. b
δὲ τῷ αὐτῷ τρικλίνῳ τῶν ἐσκουβίτων ἐν τῷ εὐωνύμῳ
μέρῳ ἱστανται ἐπὶ μακροῦ σκάμνῳ πρώτη τάξις, οἱ τοῦ κοι-
τιστῶρος καγκελλάριοι, μετὰ καὶ τοῦ αὐτῶν δομestίκου Ῥω-

10. προσφερόμενον Leich. 13. ὁ om. ed. 25. καγκελλάριοι
emend. Leich., κελάριοι ed. ex cod.

ad nutum Imperatoris signum uti mos est silentiario dat, (in me-
dio enim consistorio silentiarii praesto sunt,) alta voce exclamans:
Subete. Inde Domini ad triclinium candidatorum procedunt, ubi sa-
cer Domino clerus adest, et crucem a thesaurario eius ecclesiae
ipsis allatam osculantur. Porro ad octangulum tholum seu primam
scholam, quem locum *veterem monetam* vocant, ubi ex argento affa-
bre elaborata et pulcherrima crux posita est, transeunt, et ter genu
flexo cum cereis Deum venerantur; inde rursus per triclinium ex-
cubitorum pergunt, ubi ad dextrum et sinistrum latus secundum or-
dines suos turmae Romanae, *vela* dictae, praetoriani et reliquae
cohortes militares, porro signa protectorum, senatorum et dracona-
riorum, labara et campiductoria cum bandis stant Dominosque,
ut eos comitentur, excipiunt. (VI.) In eiusdem excubitorum tricl-
inii sinistra parte, in scamno longo, *primus ordo* stat, cancellarii
questoris cum suo domestico, Romano sermone convenientes festo

μαίζοντες τὰ τῆ ἑορτῆ ἀρμόζοντα· δευτέρα τάξις, Ἰσταντας καὶ αὐτοὶ ἐπὶ μακροσκάμνῳ οἱ λεγόμενοι διπανθται, καὶ αὐτοὶ D τὰ εἰωθότα εὐφημοῦντες· καὶ τρίτη τάξις, Ἰστανται ἐπὶ μακροσκάμνῳ οἱ νομικοὶ, καὶ αὐτοὶ τὰ εἰωθότα ἐπευχόμενοι τοὺς δεσπότες, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀπέρχονται εἰς τοὺς λύ-5 χρους, ἐν ᾧ Ἰδρυται ὁ ἐξ ἄργύρου δευτερος κατασκευασμένος σταυρός, καὶ διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκοπήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ γίνεται ἐκεῖσε ἐν τῷ τριβουναλίῳ πρώτη δοχὴ· ἤθουν εἰς τοὺς λύχνους, δηλονότι εἰς τὴν καμάραν, ἰσταμένων τῶν βασιλέων, δέχεται ἐκεῖσε ὁ δημο-10 κράτης τῶν Βενέτων, ἤθουν ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ Ed. L. 8 καὶ τοῦ περατικοῦ δῆμον τῶν Βενέτων, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ δημοκράτης, ἤθουν ὁ δομέστικος, τὸ λιβελλάριον τὸν δεσπότην, ἀφικόμενος δηλονότι ἀπὸ τοῦ τῆς καταστάσεως πρὸς τὸν βασιλέα, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπιδίδωσι τοῦτο τῷ πραιποσίτῳ, καὶ 15 ἀκτολογοῦσιν ἐκεῖ οἱ τοῦ μέρους, ἤθουν ὁ δῆμος, κατὰ τὸ εἰωθὸς τοὺς δεσπότες, ἐν δὲ τῷ ἀκτολογεῖν τὸν δῆμον ὁ δομέστικος κατασφραγίζει τοὺς δεσπότες κατὰ τὴν εὐφημίαν τοῦ δῆμον· αὐτὸ γὰρ τὸ τριβουνάλιον κατακοσμοῦσιν οἱ τε βεστιοπράται καὶ ἄργυροπράται διὰ τε βλατίων καὶ λοιπῶν 20 ἐντίμων ἀπλωμάτων τε καὶ πέπλων, καὶ μὴν διὰ τε χρυσῶν

2. μακροσκάμνῳ cod. 9. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, διὲ τῶν δεσποτῶν διερχομένων εἰς τοὺς λύχνους, ἀνάπτουσι τοὺς λύχνους κατὰ τὸν τύπον. 13. τῷ δεσπότη Leich. 18. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, διὲ τοῦ δῆμου ἀκτολογοῦντος κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῆς ἀκτολογίας, ἤθουν τοῦ λαοῦ ἀποκρινομένου τοῖς κράταις, κατασφραγίζει ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν κατ' ἄκρον τῆς αὐτοῦ χλαυίδος πρὸς τὸν βασιλέα τρίτον· καὶ τῶν κρατῶν λεγόντων ἔχει δεδεμένην ταῖς χερσὶ· πάλιν τοῦ λαοῦ λέγοντος, κατασφραγίζει μέχρις ἂν πληρωθῇ πᾶσα ἡ ἀκτολογία. ἡ δὲ ἡ τάξις καὶ ἡ ἀκτολογία καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς τελεῖται τῶν Βενέτων καὶ Πρασίλων. 19. τε om. ed.

acclamations dicentes. *Secundus ordo*: stant etiam in scamno longo, qui dipanitae dicuntur, et pro more acclamant. *Tertius ordo*: stant itidem in longo scamno nomici, felicia Dominis ut mos est apprecantes. Hi autem inde ad lychnos abeunt, ubi crux alia ex argento facta collocata est, et triplici adoratione, cereos manu tenentes, Deum venerantur; ibique in tribunali prima exceptio fit. Stantes scilicet ad lychnos seu in camera Imperatores excipit ibi princeps Venetorum seu domesticus scholarum cum transitoria sua Veneta turba, et Domino libellum offert, nimirum per cerimoniarium ad Imperatorem adductus, qui eum praeposito tradit, et factiones seu populus Dominis ut consuetudo est acclamant, dum interim domesticus pro more secundum faustas populi preces ipsos cruce signat. Tribunal ipsum vestiarii et fabri argentarii blatteis aliisque pretiosis aulacis et pepis ornamt, aureisque et

καὶ ἀργυρῶν πατηρίων σκευῶν τοῦτο καταλαίβουσι· ἐν γὰρ τῷ αὐτῷ τριβουναλίῳ δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ ἴστανται πλησίον B τῶν λύχνων ἀπὸ τῶν δῆμων, καὶ ἐπέκεινα οἱ κατὰ τὸν τότε καιρὸν ἐντυγχάνοντες ἐσταῦθα ἐθνικοὶ, καὶ μὴν καὶ τὰ συστήματα τῆς πόλεως καὶ οἱ περὶ τὸν ὑπαρχον ὀφφικιάλιοι, μὲν καὶ τοῦ συμπόνου καὶ τοῦ λογοθέτου τοῦ πραιτωρίου. (Z.) Καὶ εἰδ' οὕτως ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διέρχονται οἱ δεσπότηαι ἕως τοῦ τρικλίνου τῶν σχολῶν, καὶ ἐν τῷ προπυλαίῳ τῶν ἁγίων ἀποστόλων διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυ- 15 ἰσησῶς ἀπευχχαριστοῦσι τῷ Θεῷ καὶ γίνεται ἐκεῖσε δευτέρα Ma. 25. a δοχῆ, καὶ δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίμων, ἦγον ἐκ- σκυβίτος μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ αὐτοῦ δήμου τῶν Πρασί- C νων, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται καθὼς προείρηται ἐν τῇ πρώτῃ δοχῇ· καὶ εἰδ' οὕτως γίνεται τρίτη δοχῆ ἔνδοθεν τῆς χαλ- 15 κῆς, ἦγον εἰς τὴν πόλιν τῶν σχολῶν τὴν εἰσφέρουσαν εἰς τὸν θόλον τῆς χαλκῆς, καὶ δέχεται κἀκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγον ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Βενέτων, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται κα- 20 θὼς προείρηται· καὶ τὰ ἔνδοθεν τῆς χαλκῆς πύλης εἰς τὸν 15 ἰόμεν θόλον δεξιᾷ μὲν ἴστανται τὸ λατρεῖον ἐπευχόμενον τοῖς δεσπότηαις, ἀριστερᾷ δὲ οἱ τῆς παλαιστρας, καὶ αὐτοὶ σύφη- μῶντες τοὺς δεσπότηας „εἰς πολλοὺς χρόνους καὶ ἀγαθοὺς ὁ Θεὸς ἀγάγοι“, καὶ τὰ ἐξῆς. (H.) Καὶ ἐξιόντων τῶν δεσπο- D τῶν εἰς τὴν χαλκῆν πύλιν, ἐκεῖσε γὰρ ἴστανται δεξιᾷ καὶ

11. ἐσχοίβιτος ed. 19. τὰ om. ed. 20. δεξιᾷ μὲν om. ed.
23. ἀγάγει cod.

omnis generis argenteis vasis splendidum reddunt. In eodem enim tri-
bunali, ad dextram et sinistram prope lychnos factiones et post
illas qui hoc tempore in urbe versantur peregrini, collegia item ur-
bis, officiales praefecti cum assessore et logotheta praetorii adsunt.
(VII.) Inde Domini usque ad triclinium scholarum procedunt, et in
atrio S. S. apostolorum, ter genu flexo cum cercis Deum venerantur:
atque ibi scvuna exceptio est, et tribunus Prasinorum seu excubi-
tor cum factione sua transitoria Prasina eos excipit, ceteraque ut
supra de prima factione dictum peragit. Ita et tertia intra chal-
cea seu in porta scholarum, quae ad tholum chalces ducit, stat, et
excipit ibi tribunus Venetorum seu domesticus scholarum cum
transitoria turba Veneta, ceteraque ut supra observatum est perfi-
cit. Intra aeneam portam in magno tholo ad dextram medicorum
officium, Dominis fausta apprecans, adest; ad sinistram autem qui
ex palestra sunt, ipsique Dominis acclamant: *In multa bonaque
tempora Deus inducat* etc. (VIII.) Exeuntibus Dominis in chal-
cea seu aeneam portam, ad dextram laevamque organarii stant,

Ed. L. 9 ἀριστερῶν οἱ ὀργανάριοι, εὐφημοῦντες κατὰ τύπον τοὺς δεσπότη-
 τας. καὶ εἰδ' οὕτως γίνεται δοχὴ τετάρτη ἔξω τοῦ καγκέ-
 λου τῆς χαλκῆς, καὶ δέχεται ἐκεῖσε ὁ δῆμαρχος τῶν Βενέτων
 μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, δηλονότι ὀπισθεν τοῦ δημάρχου
 ἰσταμένου καὶ τοῦ δευτερεύοντος αὐτοῦ, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται¹⁵
 καθὼς προεῖρηται. καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε γίνεται πέμπτη δοχὴ
 πρὸ τῆς μεγάλης πύλης τῆς εἰσφερούσης εἰς τὸν αὐγουστιῶνα,
 καὶ δέχεται ἐκεῖσε ὁ δῆμαρχος τῶν Πρασίνων μετὰ καὶ τοῦ
 δήμου τοῦ ῥουσίου, δηλονότι ὀπισθεν τοῦ δημάρχου ἰσταμέ-
 νου καὶ τοῦ δευτερεύοντος αὐτοῦ, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται¹⁰
 καθὼς εῖρηται. καὶ μετὰ ταύτην γίνεται ἕκτη δοχὴ εἰς τὸ
 ὠρολόγιον τῆς ἁγίας Σοφίας, καὶ δέχεται ἐκεῖσε ὁ δῆμαρχος
 τῶν Βενέτων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτε-
 λεῖται καθὼς προεῖρηται. (Θ.) Καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε εἰσέρ-
 χονται οἱ δεσπότης διὰ τῆς ὠραίας πύλης, καὶ ἀποστέφονται¹⁵
 ὑπὸ τῶν πραιποσίτων ἐνδον τοῦ βήλου τοῦ κρεμαμένου εἰς
 τὴν καμάραν, ἤγουν εἰς τὸ προπύλαιον τοῦ νάρθηκος ὁ δὲ
 Ms. 25. b πατριάρχης ἐκδέχεται εἰς τὴν πύλην τοῦ νάρθηκος μετὰ τῆς
 C συνήθους αὐτοῦ ὑπηρεσίας καὶ τάξεως, καὶ μετὰ τὸ ἀποστε-
 φθῆναι τοὺς δεσπότης εἰσέρχονται πρὸς τὸν πατριάρχην,²⁰
 καὶ ἐν πρώτοις μὲν προσκυνοῦσι τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον βαστα-
 ζόμενον ὑπὸ τοῦ ἀρχidiaκόνου, καὶ εἰδ' οὕτως χαιρετίζουσι
 τὸν πατριάρχην, καὶ ἀσπάζονται αὐτὸν, καὶ ἀπέρχονται ἕως
 τῶν βασιλικῶν πυλῶν, ἐκεῖσε διὰ τῆς τρισηῆς μετὰ τῶν κη-
 ρῶν προσκυνήσεως ἀπενχαριστοῦσιν τῷ Θεῷ, καὶ τῆς εὐχῆς²⁵

1. ΣΧΟΛ. Εὐτυχῶς εἰς πολλὰς ἐορτάς. Om. in ed. add. R.

Dominis, ut mos est, fausta acclamantes. Sic quarta receptio extra cancellos chalces fit, et Venetorum tribunus cum factione alba, stante scilicet a tergo tribuni, cumque eo, qui secundum ab ipso locum tenet, Dominos excipit, ceteraque ut supra expositum est peragit. Inde quinta receptio fit ante portam magnam augustalis, ubi princeps Prasinorum cum factione russa, scilicet pone ipsum adstante, cumque eo, qui secundas tenet, excipit, ceteraque ut dictum est peraguntur. Post ipsam sexta receptio in horologio sanctae Sophiae fit, et princeps Venetorum cum factione alba praesto est, ceteraque ut supra exposuimus perficiuntur. (IX.) Hinc per portam speciosam Domini transcunt, quibus a praepositis intra velum in atrio narthecis suspensum corona adimitur. Patriarcha vero in porta narthecis cum consueto suo ministerio et ordine eos excipit, ad quem, corona deposita, Domini intrant, primamque flexo genu, sanctum evangelium ab archidiacono portatum venerantur; deinde patriarcham salutant et

ὑπὸ τοῦ πατριάρχου τελουμένης, γίνεται ἡ εἴσοδος. τὰ δὲ σκήπτρα καὶ πάντα τὰ προγεγραμμένα σκευὴ εἰσέρχονται, καὶ ἴστανται εἰς τὴν ἐκκλησίαν δεξιῶ καὶ ἀριστερῶ εἰς τοὺς ἰδίους τόπους· τὰ δὲ Ῥωμαῖα βήλα καὶ τὰ πτυχία ἴστανται ἔξωθεν καὶ ἐξωθεν τῆς σολίας, ὁ δὲ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου σταυρὸς εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ βήματος. οἱ δὲ μάγιστροι D καὶ ἀνθύπατοι καὶ οἱ λοιποὶ συγκλητικοί, μετὰ καὶ τῶν βασιλικῶν ἀνθρώπων, ἴστανται καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τῆς ἐκκλησίας εἰς τοὺς ἰδίους τόπους, ἔνθα καὶ οἱ δεσπότες 10 ἰδιόρχοι. (I.) Καὶ ὅτε φθάσωσιν οἱ δεσπότες εἰς τὰ ἅγια θύρια εἰς τὸ πορφυροῦν ὀμφάλιον, εἰσέρχεται μόνος ὁ πατριάρχης ἔνδοθεν τῶν κυκλίδων, κρατῶν τὸ εὐώνυμον ἅγιον θυρίον. καὶ διὰ τῆς τρισηῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκνήσεως ἀπεχαριστήσαντες τῷ Θεῷ οἱ δεσπότες, εἰσέρχονται προσκυ- 15 νῶντες τὴν ὑπὸ τοῦ πατριάρχου κρατουμένην ἁγίαν θύραν, καὶ ἐπὶ τῆς ἁγίας τραπέζης γενόμενοι, ἀσπάζονται τὸ ταβλίον Ed. L. 10 τῆς ἁγίας ἐνδυτῆς, δηλονότι ὑπὸ τοῦ πατριάρχου τοῦτο σκεπνύμενον, καὶ τοῖς δεσπότης πρὸς ἀσπασμὸν προσαγόμενον, καὶ εἰθ' οὕτως ἀπλοῦσιν ἐπάνω τῆς ἁγίας τραπέζης τῶς 20 δόξο κατὰ τὸ εἰωθὸς λευκοὺς ἀέρας, καὶ προσκυνῶσι διὰ χειρὸς τοῦ πατριάρχου τὰ ἐπιδιδόμενα αὐτοῖς δύο ἅγια ποτήρια καὶ τοὺς δύο ἁγίους δίσκους καὶ τὰ ἅγια σπάρρανα. καὶ εἰθ' οὕτως διὰ τοῦ δεξιῶ μέρους τοῦ αὐτοῦ ἁγίου βήματος εἰσέρχονται οἱ δεσπότες μετὰ τοῦ πατριάρχου εἰς τὸ κυκλίον, Ms. 26. a

4. Ἰσ. εὐτυχία. Leich.

osculantur, ac progressi ad Imperatorias portas, ibi quoque ter genu flexo et accensis cereis, Deum adorant, peractaque a patriarcha supplicatione, introitus fit. Turmae vero militum et cohortes omnes supra memoratae ingrediuntur, et in ecclesia ad dextrum sinistramque latus in locis propriis adsunt. Romana autem vela et cohortes utrimque in solea sancta, Constantini crux in dextra bematis parte stat. Magistri, proconsules ceterique senatores et Imperatorii ministri in dextro ecclesiae latere in locis suis adstant, qua etiam Domini transcunt. (X.) Quibus ad sanctas ianuas et purpureum umbilicum progressis, patriarcha solus intra cancellos ingreditur, sinistram sanctam ianuam occupans. Postquam vero Domini ter cum cereis Deum adoraverint, occupatam a patriarcha ianuam venerantes intrant, sacraeque adstantes mensae, sanctum altaris inetratum, a patriarcha scilicet sublaturum, et ipsis, ut osculentur, admotum, osculantur, deinde duos, ut mos est, albos aëres sacrae mensae imponunt, et porrecta à patriarcha, duos sacros calices duosque sacros discos et fascias flexo genu venerantur. Deinde cum patriarcha per dextram partem sancti bematis concham altaris, ubi inaurata

ἐν ᾧ ἴδονται ἡ διάχρυσος ἀγία σταύρωσις, καὶ πάλιν ἐκεῖσε
κατὰ τὸ εἰωθὸς διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνή-
σεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ πατριάρχης
Βτῷ μεγάλῳ βασιλεὶ τὸν θυμιατὸν, καὶ θυμιατὴν τὴν αὐτὴν ἀγίαν
σταύρωσιν, καὶ ἀσπαζόμενοι τὸν πατριάρχην ἀποχαιρετίζου-
σιν αὐτὸν, καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ πρὸ τοῦ μηταωρίου
ὄντι εὐκτηρίῳ, κακεῖσε διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσ-
κυνήσεως ἀπευχαριστοῦσιν τῷ Θεῷ, καὶ ἀσπαζόμενοι τὸν
εἰμίον σταυρὸν, ἐν ᾧ πάντα τὰ σύμβολα τοῦ πάθους τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν καὶ Θεοῦ, ἐμφέρονται καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ μητα-
10 τωρίῳ. (I A.) Ὅτε δὲ μέλλουσι τὰ ἅγια δῶρα τῇ ἀγίᾳ τρα-
πέζῃ προσαχθῆναι, εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι, καὶ ὑπομιμνή-
σκουσι τοὺς δεσπότες, καὶ περιτιθέουσι αὐτοὺς τὰς ἑαυτῶν
χλαμύδας, καὶ ἐξέρχονται οἱ δεσπότες μετὰ τῶν χλαμύ-
15 δων αὐτῶν ἀποσκέπαστοι, καὶ διέρχονται διὰ τοῦ δεξιού 15
μέρους τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας μετὰ τοῦ κουβουκλείου καὶ τῆς
συγκλήτου, ὀψικευόμενοι ὑπὸ τῶν σκήπτρων καὶ τῶν λοιπῶν
σκευῶν, καὶ ἀπέρχονται ὀπισθεν τοῦ ἄμβωνος· ἐκεῖσε γὰρ τὰ
ἅγια σκευὴ ἴστανται ἐκδεχόμενα, καὶ αἱ τῶν δεσποτῶν λαμπά-
δες ἐκεῖσε οὕτως ἴστανται ἄπτουσαι. καὶ δὴ παραγενομένων 20
ἐκεῖ τῶν δεσποτῶν, αἴρουσιν οἱ πραιπόσιτοι τὰς λαμπάδας,
καὶ ἐπιδιδούσιν ἐν ταῖς χερσὶ τῶν δεσποτῶν, καὶ ὀψικεύουσιν
οἱ δεσπότες μετὰ τῶν λαμπάδων τὰ ἅγια, μετὰ καὶ τῆς συγ-
κλήτου καὶ τοῦ κουβουκλείου. καὶ τὰ σκήπτρα καὶ τὰ λοιπὰ
25 σκευὴ ἴστανται ἐν ταῖς οἰκείαις τάξεσι, καὶ οἱ δεσπότες ἀπερ-
10. Θεοῦ ἐμφέρονται, εἰσέρχονται ed.

sancta crucifixio exstat, intrant, atque hic iterum ter genu flexo
cum cereis, ut mos est, Deum venerantur; post magno Imperatori
patriarcha thuribulum tradit, qui sanctam cruci fixi imaginem incen-
sat: deinde patriarcham osculantes, vale ipsi dicunt, et quod ante
metatorium est oratorium ingressi, per triplicem genuflexionem cum
cereis Deum venerantur, ac reverendam crucem, qua omnia passio-
nis Dei ac Domini nostri symbola continentur, osculati, metatorium
intran. (XI.) At sacra dona cum sancto altari imponenda sunt, in-
trantes praepositi Dominos admonent, qui suis chlamydis ab ipsis
induti, egrediuntur, perque dextrum ecclesiae latus cum cubiculariis
et senatu, a turmis ac reliquis ministris stipati, transeunt, et
retro ambonem, ubi sacra vasa praesto sunt lucernaeque Dominorum
accensae, abeunt. Quo postquam pervenere, praepositi lucernas sum-
munt, easque Dominis in manus tradunt, qui cum ipsis sacra, senatu
et cubiculariis comitantibus, sequuntur. Sceptra et reliquae tur-
mae suo ordine adstant, Domini vero per solem abeuntes, et extra
sacras portas, primus quidem ad dextram, secundus ad sinistram,

χόμενοι διὰ τῆς σωλέας, ἴστανται ἔξω τῶν ἁγίων θυρῶν, ὁ
 μὲν πρῶτος δεσπότης δεξιᾷ, ὁ δὲ δεύτερος ἀριστερᾷ, τιθέν- D
 τες τὰς τούτων λαμπάδας ἐν τοῖς στήθεσι τῶν ἁγίων θυρῶν.
 τὰ δὲ ἅγια εἰσερχόμενα εἰς τὴν σωλέαν ἴστανται, καὶ ἔρχε-
 5ται ὁ ἀρχιδιάκονος, καὶ θυμιᾷ τοὺς δεσπότης, καὶ εἰθ' οὐ-
 τως τὸν πατριάρχην, καὶ μετὰ τούτων τὴν ἁγίαν τράπεζαν
 καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται πάντα τὰ ἅγια, καὶ μετὰ τὸ εἰσ-
 ελθεῖν πάντα ἀποχαιρετίζουσι οἱ δεσπότηαι τὸν πατριάρχην,
 καὶ διέρχονται διὰ τοῦ δεξιοῦ μέρους τοῦ βήματος ἔξωθεν,
 10καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ μηταωρίῳ, καὶ μετὰ τοῦτο ἔξέρχονται
 πάλιν οἱ δεσπότηαι ἐν τῷ αὐτῷ σχήματι εἰς τὴν ἀγάπην, καὶ Ed. L. 11'
 ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ βήματος πρὸς τὸ μηταωρίον ἴστανται
 ὁ πατριάρχης ἔνδον τῶν κυκλίδων, καὶ ἐν πρώτοις οἱ δεσπό-
 ται ἀσπάζονται τὸν πατριάρχην ἱστάμενον ἔξω τῶν κυκλί-
 15δων, καὶ μετ' ἐκεῖνον τὸν τε σύγκελον καὶ τοὺς μητροπολί-
 τας καὶ ἀρχιεπισκόπους καὶ τὸν πρωτοκαππᾶν τῆς μεγάλης
 ἐκκλησίας καὶ τοὺς ἄρχοντας τοῦ πατριάρχου· εἰσάγονται
 δὲ οὗτοι πάντες οἱ τοὺς δεσπότης ἀσπαζόμενοι διὰ χειρὸς
 τοῦ ῥεφερενδαρίου, καὶ εἰθ' οὕτως ἀσπάζονται πάλιν τὸν
 20πατριάρχην, καὶ ἴστανται ὑποκάτω ὀλίγον τῶν κυκλίδων,
 καὶ ἀσπάζονται τοὺς τῆς συγκλήτου πάντας πάντες γὰρ οὗτοι B
 διὰ χειρὸς τοῦ τῆς καταστάσεως εἰσάγονται καὶ ἀποχαιρε-
 τίζοντες οἱ δεσπότηαι τὸν πατριάρχην, εἰσέρχονται ἐν τῷ
 μηταωρίῳ. (IB). Ὅτε δὲ φθάσει ἡ κοινωνία, πάλιν ἔξέρ-
 25χονται οἱ δεσπότηαι ἐν τῷ προσειρημένῳ σχήματι, καὶ ἀπέρ-
 χονται ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ βήματος, καὶ δέχονται καθεῖς
 14. ἱσταμένου cod.

constituti, lucernas suas in pectoralibus sacrarum ianuarum reponunt. Sacra in soleam dum ingrediuntur, subsistunt, et venit archidiaconus, Dominos, patriarcham, postremo sacram tabulam thure incensans. Hoc modo postea sacra omnia intrant, quo facto Domini, vale patriarchae dicto, per dextram bematis partem discedant, metatorium petunt rursusque eodem modo ac ritu ad agapen seu osculum pacis prodeunt: in dextro bematis latere ad metatorium patriarcha intra cancellos stat, quem Domini extra cancellos progressum ante omnes, deinde syncellum, metropolitam, archiepiscopos, protopapam magnae ecclesiae et officiales patriarchae osculantur. Hi omnes ad Dominos osculandos manu referendarii adducuntur, et postea rursus patriarcham osculantur, pauloque infra cancellos constituti, eundem honorem senatoribus omnibus, qui per cerimoniarum adducuntur, exhibent: Domini, vale patriarchae dicto, metatorium ingrediuntur. (XII.) Postquam communio advenit, Domini eo ritu, quem supra explicavimus, in dex-

τὴν ἀγίαν κοινωνίαν, καὶ ἀσπαζόμενοι κατὰ τὸ εἰωθὸς τὸν πατριάρχην, εἰσέρχονται ἐν τῷ μηταωρίῳ, καὶ κραματίζουσιν ἐκεῖσε μετὰ τῶν μεγιστάνων καὶ οἰκιστέρων ἀνθρώπων τῆς συγκλήτου· καὶ μετὰ τὸ κραματίσαι τοὺς δεσπότης εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι μετὰ καὶ τῶν ἐπὶ τῶν ἀλλαξι-5
 Cμων, καὶ ἐπιτιθέασι τοῖς δεσπότηταις τὰς ἑαυτῶν χλανίδας, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσάγουσιν οἱ αὐτοὶ πραιπόσιτοι τὸν πατριάρχην, καὶ ἀσπάζεται τοὺς δεσπότης, καὶ συνέξεισιν αὐτοῖς ἕως τῆς μικρᾶς θύρας τῆς εἰσφερούσης πρὸς τὸ ἅγιον φρέαρ. ἐν γὰρ τῇ φλιᾷ τῆς αὐτῆς θύρας ἴστανται οἱ τε δεσπότηται 10 καὶ ὁ πατριάρχης, ὁ δὲ πραιπόσιτος καὶ ὁ ἄργυρος ἴστανται ἔξω τῆς αὐτῆς θύρας· καὶ δὴ διὰ χειρὸς τοῦ ἀργύρου
 Ms. 27. a λαμβάνει ὁ πραιπόσιτος τὰ χρυσᾶ βαλάντια καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, καὶ ὁ βασιλεὺς δίδωσι τοῖς μέλλουσι ταῦτα λαμβάνειν, κράζοντος δηλονότι τοῦ ἀργύρου „τῷ ὁ δεῖνα δε- 15 σπότηται ἀγαθοί” εἰσὶ δὲ οἱ λαμβάνοντες ταύτην τὴν εὐεργεσίαν διὰ χειρὸς τοῦ δεσπότητος ὃ, τε ἀρχιδιάκονος καὶ οἱ δοτιᾶ-
 Dριοι καὶ οἱ ψάλται καὶ οἱ πένητες καὶ οἱ προσμονᾶριοι. καὶ μετὰ ταῦτα ἔξέρχονται οἱ δεσπότηται μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ βήλῳ τῷ κρεμαμένῳ εἰς τὸ ἅγιον φρέαρ, καὶ στέφει αὐτοὺς ὁ πατριάρχης. καὶ μετὰ τὸ στεφθῆναι αὐτοὺς λαμβάνουσιν ἐκ χειρὸς τοῦ πατριάρχου τὰς εὐλογίας, ἧτοι προσφοράς, καὶ ἀντιδίδουσι ταύτας τοῖς πραιποσίτοις, καὶ μετὰ ταῦτα δίδωσι τοῖς δεσπότηταις ὁ πατριάρχης τὰ ἀλειπτὰ, καὶ ἀντιλαμβάνει παρὰ τῶν δεσποτῶν τὰ 25

23. ἀντιδιδούσι ed. Formam δίδω, δίδει constanter in cod. obtinere observat R.

trum bematis latus se conferunt, sacram ibi communionem excipientes, et patriarcham pro more osculati, metatorium ingrediuntur, ibique cum optimatibus et quibus familiariter utuntur senatoribus confabulantur; quo facto praepositi cum iis, qui mutatoribus praesunt, intrant, suisque tunicis Dominos induunt, deinde iidem patriarcham adducunt, qui eos osculatus, ad parvam ianua usque sacrum ad puteum ducentem cum ipsis egreditur. Intra huius enim iannae limen Dominus et patriarcha, praepositus vero et argento praefectus extra illud, subsistunt. Tunc praepositus ex argyri seu argento praefecti manu marsupia auro plena sumit, traditque Imperatori, hic iis, qui ea accipere debent, clamante argyro: *N. N. Domini boni!* Hoc autem beneficio archidiaconus, ostiarii, psaltae, pauperes et ecclesiae custodes a Domino afficiuntur. Deinde Domini cum patriarcha exeunt, et velum in sacro puteo suspensum intrant, cosque patriarcha coronat. Quo facto sacras e patriarchae manu oblatas seu panem benedictum accipiunt, easque praepositis

ἀποκόμβια καὶ ἀσπάζονται οἱ δεσπόται τοῦτον, καὶ ἐξίσαι Ed.L. 12
 τοῦ ἁγίου φρέατος. καὶ γίνεται πρώτη δοχὴ ἔξω τοῦ ἁγίου
 φρέατος. (II.) Καὶ δέχεται κἀκεῖς τὸ μέρος τῶν Βενέτων
 μετὰ καὶ τοῦ ἑαυτῶν δημάρχου, καὶ ἀκτολογοῦσι τοὺς δε-
 5 σκότας κατὰ τὸ εἰωθὸς· λιβελλάρια γὰρ οὐ δίδονται ἐν τῇ
 ὑποστροφῇ τῶν δεσποτῶν· καθὼς καὶ ἐν τῇ ἀφίξει αὐτῶν
 τὰ δὲ λοιπὰ τῆς δοχῆς ἐπιτελεῖται καθὼς προεῖρηται. καὶ
 κάλιν γίνεται δευτέρα δοχὴ εἰς τὴν ἔξω τοῦ χύτου τῆς χαλ-
 10 κῆς τοῦ ἐκεῖσε φορνικοῦ καμάραν εἰς τὴν σιδηρᾶν πύλην,
 καὶ δέχεται κἀκεῖς ὁ δήμαρχος τῶν Πρασίνων μετὰ καὶ
 τοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου· τὰ δὲ λοιπὰ τῆς δοχῆς ἐπιτελεῖται B
 καθὼς προεῖρηται. καὶ εἰθ' οὕτως γίνεται τρίτη δοχὴ ἐν-
 ὄθεν τῆς χαλκῆς πρὸς τὴν πύλην τὴν εἰσφέρουσαν εἰς τὰς
 σχολὰς, καὶ δέχεται κἀκεῖς ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἧγουν
 15 ὁ μεστικός τῶν σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ αὐτοῦ δή-
 μου τοῦ λευκοῦ· τὰ δὲ λοιπὰ τῆς δοχῆς ἐπιτελεῖται καθὼς
 προεῖρηται. καὶ μετὰ ταύτην γίνεται τετάρτη δοχὴ εἰς τὸ
 πρᾶκύλαιον τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἧγουν εἰς τὰς σχολὰς, καὶ
 δέχεται κἀκεῖς ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίνων, ἧγουν ὁ ἐκ-
 20 σποῦβιτος, μετὰ τοῦ περατικοῦ αὐτοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου τὰ

1. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι δεφείλει ἔχειν τὸ ἀ[πο]κόμβιον χρυσοῦ
 λίτ. ι καὶ ε[ἰ μὲν] ἔστιν εἰς βασιλεὺς, [δίδωσι] τὰς ι λίτ., εἰ δὲ
 δὲ[ο] εἰσιν, εἴτε καὶ γ' εἰσιν, . . οἷται αἰ δέκα λίτρας, ε . . εἰ
 καὶ γ' πλὴν τοῦ . . . βασιλέως, δεφείλει εἶναι τ[οῦτο] τὸ ποσὸν
 τοῦ δὲ . . . ὑπὲρ τῶν ἄλλων τῶν Δ . . . ἐξίσης ὡς συμο . .
 ρουσοῦ . . δια τῶν ἀμφοτέρ . . τὰς δέκα λίτρας. Suppletum et
 emend. ex cod., ut hic exhibetur, a Reiskio. 2. Verba καὶ
 γίνεται—φρέατος om. ed.

reddunt; deinde patriarcha unguenta ipsis offert, et apocombia ab
 eis recipit, eumque osculati Domini, e sacro puteo recedunt. Et fit
 prima receptio extra sacrum puteum. (XIII) Ibi quoque Veneto-
 rum factio cum tribuno suo eos excipit et ut mos est Dominis
 acclamat: libelli enim in reditu Dominorum uti dum exeunt non
 dantur: cetera autem, quae ad hunc ritum pertinent ut supra rela-
 tum fuit peraguntur. Rursus secunda receptio fit extra fornicem
 chalcas in camera ad ferream portam, et excipit ibi Dominos tri-
 bunus Prasinorum cum transitoria sua factione russa: cetera vero,
 quae in receptionibus observare convenit, ut supra notatum est per-
 ficiuntur. Sic τριτία intra chalcem ad portam, quae in scholas du-
 cit, receptio fit, et excipit ibi tribunus Venetorum seu domesticus
 scholarum cum factione sua transitoria alba, et reliqua ut supra
 diximus exsequitur. Deinde quarta receptio fit in atrio S. apo-
 stolorum sive in scholis, et ibi quoque tribunus Prasinorum seu
 excubitor cum factione sua transitoria russa adest: cetera vero ut

δὲ λοιπὰ τῆς δοχῆς ἐπιτελεῖται καθὼς προεῖρηται. καὶ τε-
 Cλευταία δοχὴ γίνεται εἰς τὸ τριβουνάλιον, ἧγουν πρὸ τῶν
 Ma. 27. b λύχνων, καὶ δέχεται κάκει ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἧγουν
 ὁ δομέστικος, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ αὐτοῦ δήμου τοῦ λευ-
 κού· τὰ δὲ λοιπὰ τῆς δοχῆς ἐπιτελεῖται καθὼς προεῖρηται. 5
 (IΔ.) Καὶ δὴ μετὰ ταύτην τὴν δοχὴν διέρχονται οἱ δεσπό-
 ται διὰ τε τῶν λύχνων καὶ τοῦ τρικλίνου τῶν ἐσκουβίτων,
 ἐν δὲ τοῖς αὐτοῖς ἐσκουβίτοις πάλιν εὐφημοῦσι τὰς εὐφημίας
 οἷ τε νομικοὶ καὶ οἱ διπανῆται καὶ οἱ τοῦ κοιαιστωρος καγ-
 κελλάριοι καθὼς καὶ προεῖρηται, δηλονότι ἐν τοῖς οικείοις 10
 Dτόποις ἰστάμενοι. τῶν δὲ δεσποτῶν διερχομένων διὰ τοῦ
 τρικλίνου τῶν κωνιδάτων ἐν τῇ θύρᾳ τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου
 τῇ ἐξαγοῦσῃ ἐπὶ τὸ ἐξάερον τῶν δεκαεννέα ἄσκουβίτων, ἴσταν-
 ται δύο βουκάλιοι, τὰ συνήθη τῆς ἐορτῆς λέγοντες τοῖς δε-
 σπότηις· καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε εἰσέρχονται ἐν τῷ κωνιστωρίῳ, 15
 κάκεισε δηλονότι ἐναπομενόντων καὶ ἐπευχομένων τοῖς δε-
 σπότηις, ὃ, τε πρωτοασηκρήτης καὶ ὁ πρωτονοτάριος μετὰ
 Ed. L. 13 τῶν ἀσηκρητῶν καὶ λοιπῶν ὄφφικίων, τοὺς τε νοταρίους
 καὶ χαρτουλαρίους καὶ λοιπούς· ἐν δὲ τῷ ὄνοποδίῳ πάλιν
 ἴστανται οἱ βασιλικοὶ ἄνθρωποι, μετὰ καὶ τοῦ κατεπάνω αὐ- 20
 τῶν καὶ τοῦ δομεστικού αὐτῶν· οἱ δὲ μάγιστροι καὶ ἄν-
 θύπατοι καὶ πατρίκιοι καὶ ὄφφικιάλιοι ἅμα τοῦ τῆς καταστά-
 σεως εἰσέρχονται ἐν τῷ στενακίῳ τῆς χρυσῆς χειρὸς, καὶ
 ἴστανται δεξιᾷ μὲν οὗτοι, ἀριστερᾷ δὲ οἱ τοῦ χρυσοτρικλίνου.
 (IΕ.) Καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν διερχομένων μετὰ τε τοῦ μαγλα- 25

supra expositum fuit a factione perficiuntur. ultima fit in tribu-
 nali seu ante lychnos, ubi Venetorum princeps seu domesticus
 cum transitoria sua factione alba expectat: ceteraque ut supra
 ostendimus observantur. (XIV.) Post hanc receptionem Domini per
 lychnos et triclinium excubitorum digrediuntur, ubi rursus tam no-
 mici, quam dipanitae et quaestoris cancellarii, solennes appreca-
 tiones ut supra dictum est in locis suis constituti, recitant. Per
 candidatorum vero triclinium transeuntibus Dominis, in porta ipsius
 triclinii, quae in atrium novendecim accubitorum ducit, vocales mn-
 sici duo stant, Dominis quae festo hoc die mos est apprecantes.
 Inde consistorium adeunt, ubi quoque excepturi Dominos faustaque
 ipsius precaturi adsunt protosecretarius et protonotarius cum a se-
 cretis ceterisque officiis, notariis, chartulariis et reliquis. In ono-
 podio stant Imperatoris famuli cum capitaneo et domestico suo: ma-
 gistri, proconsules, patricii et officiales cum cerimoniaro angipor-
 tum aureae manus intrant, et ipsi quidem ad dextram, ad sinistram
 vero ministri aurei triclinii adstant. (XV.) Digredientibus vero Do-
 minis cum clava armatis et magnis excubiis, acclamant omnes, tum

βίον καὶ τῆς μεγάλης ἑταιρείας, ἐπεύχονται πάντες οἱ κά-
 κεισε ἱστάμενοι καὶ οἱ τοῖς δεσπόταις συνιόντες. τῶν δὲ
 δεσποτῶν μόνων εἰσερχομένων ἐν τῷ τρικλίῳ τοῦ αὐγουστέως,
 κάκεισε γὰρ οἱ τοῦ κουβουκλείου προπορευόμενοι μετὰ τῶν
 πραιποσίτων, καὶ αὐτοὶ κάκεισε στιχηδὸν ἐπὶ ἀκουσίτων
 ἵστανται, καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν μετὰ τῶν κοιτωνιτῶν καὶ μόνον
 εἰσιόντων, κλείονται μὲν αἱ τοῦ αὐγουστέως θύραι διὰ τῶν Μ. 28. a
 κουβικουκλιῶν, ὁ δὲ πραιπόσιτος λέγει ταύτην Ῥωμαϊκὴν
 λέξιν „βίτ.” καὶ δέχεται ὁ τοῦ κουβουκλείου φωνοβόλος, καὶ
 10 λέγει εὐήχως πῶς καὶ ἑναρμονίως „καλῶς”. καὶ ἀποκρίνονται
 οἱ τοῦ κουβουκλείου πάντες καὶ λέγουσιν „καλῶς ἦλθετε οἱ
 μουλτοψανοί.” ἐν δὲ τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ, ἦγον τοῦ
 ἁγίου πάσχα, καὶ μόνον προστιθέασι καὶ ταύτην τὴν Ῥο- C
 μαίαν λέξιν „ἄνω φιλικήσιμε.” (Ις.) Καὶ μετὰ ταῦτα εἰ-
 15 ἔρχονται οἱ δεσπόται μετὰ τοῦ κουβουκλείου ἐν τῷ ὀκταγώνῳ
 κουβουκλείῳ τῷ πρὸ τοῦ ἁγίου Στεφάνου, καὶ ἐκεῖσε ἀπο-
 στέφονται, ἐκβάλλοντες καὶ τὰς ἑαυτῶν γλαμύδας, καὶ εἰσέρ-
 χονται ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς Δάφνης ἀπὸ διβητησίων, κάκεισε
 20 σκεπαζόμενοι καὶ τὰ χρυσοπερικλειστα ἀμφιεννύμενοι σα-
 ρογία, εἰσέρχονται εἰς τὸ ἱερὸν παλάτιον, δηλονότι προπορευο-
 μένων τῶν πραιποσίτων μετὰ τοῦ κουβουκλείου. καὶ δὴ ἐν
 τῷ χρυσοτρικλίῳ εἰσιόντος τοῦ κουβουκλείου μετὰ τῶν πραι-
 ποσίτων, ἵστανται στιχηδὸν ἐπ' ἑδρος τοῦ αὐτοῦ χρυσοτρι- D
 κλίου, καὶ τῶν δεσποτῶν διερχομένων, ἐπεύχονται τὸ „εἰς

14. Ἄνωφιλικήσιμε ed. 18. διβητησίων. Sic R. pro διβητη-
 σίω quod cod. exhibet, διβητησίου ed. 24. ἐπεύχοντας R. ex
 scriptura cod. ἐπευ superscripto χ, ἐπεύχεται ed.

ibi constituti, tum qui Dominos comitantur. Ipsi vero soli triclinium augustalis intrant, (nam eo quoque cubicularii cum praepositis praecedunt,) et ordine in accubitis adstant, Dominisque cum solis cubiculariis ingressis, ianuam augustalis a cubiculariis clauduntur: praepositus Romanam vocem: *Fit*, pronunciat. Praeceptor cubiculi eos excipit, dicitque sonore et harmonice: *Felicitèr*: cubicularii omnes respondent: *Felicitèr venistis: multos annos!* In sancta vero et magna dominica seu sancti Paschatis has tantum Romanas voces addunt: *Annos felicissimos!* (XVI.) Postea Domini cum cubiculariis octangulum cubiculum, quod est ante S. Stephani aedem, ingrediuntur, et ibi tunicas et coronas deponunt. Cubiculum Daphnes ingressi, debetesium induunt, et auro praetextis sagis ornati, sacrum palatium intrant, praepositis scilicet cum cubiculo praecedentibus. Quod postquam una cum praepositis aureum triclinium intravit, ordine ad orientalem eius plagam constitutum, Dominis transeuntibus exclamat: *In multis bonaque tempora Deus maiestatem vestram inducat!* Egres-

πολλούς και αγαθούς χρόνους ὁ θεὸς ἀγάγει τὴν βασιλείαν ὑμῶν." τῶν δὲ τοῦ κουβουκλείου μετὰ τῶν πραιποσίτων ἐξιόντων, ὑποστρέφουσιν οἱ δεσπότες, καὶ τῷ Θεῷ ἀπευχαριστοῦσιν, εὐχὴν ἀποδιδόντες ἐν τῇ κόγχῃ τοῦ αὐτοῦ χρυσοτρικλίνου, ἐν ᾗ ἱστόρηται ἡ τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Θεοῦ5 Θεανδρίκελος ἀγία εἰκὼν ἐπὶ θρόνου καθεζομένη, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται ἐν τῷ ἱερῷ αὐτῶν κοιτῶν. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι κατὰ τὴν τάξιν ταύτην καὶ τὸν τύπον ἐπιτελεῖται

Ed. L. 14 ἡ τε ἀγία καὶ μεγάλη κυριακὴ τοῦ πάσχα καὶ ἡ ἀγία πενηκοστὴ καὶ ἡ Θεολαμπῆς μεταμόρφωσις ἡ τε ἀγία καὶ γενέ-10 θλιος τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Θεοῦ ἑορτὴ καὶ ἡ ἀγία ὑπερλαμπρος τῶν φάτων ἡμέρα. (IZ.) Χρῆ γινώσκειν, ὅτι τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ ἐξιόντων τῶν δεσποτῶν κατὰ τὸν προειρημένον τύπον καὶ ἀλλασσόντων τὰ ἑαυτῶν διβητήσια

Ms. 28. b ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς Δάφνης, ὅτε ἀπουναχθῶσι πάντες οἱ τῆς15 συγκλήτου ἐν τῷ πρόρτηκι τοῦ μεγάλου τρικλίνου τῶν εἰθ' ἀκουβίτων καὶ ἐν τῷ ὄνοποδίῳ, εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι, B καὶ ὑπομιμνήσκουσι τοὺς δεσπότες, καὶ βάλλουσιν οἱ δεσπότες τὰ ἑαυτῶν τζιτζάκια, καὶ ἐξέρχονται διὰ τοῦ μεγάλου ἀκουβίτου τῶν εἰθ' ἀκουβίτων, ὄψικενόμενοι ὑπὸ τοῦ κου-20 βουκλείου καὶ τῶν μαγλαβιτῶν καὶ τῆς ἑταιρείας, ἱσταμένων δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ τοῦ τοιούτου τρικλίνου, ἐν δὲ τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου καθέζονται ἐν τοῖς χρυσοῖς καὶ διαλίθοις σελλίοις. καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχεται ὁ, τε ραί-

11. ἡμῶν Θεοῦ — καὶ ἀγία ed. 19. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι τὰ τζιτζάκια ἐκ τῆς χαζάρικος φορέουσι, ἅτινα ἀπὸ τῆς χαζάρικος τῆς ἀνγούστης ὑπεδείχθησαν ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι θεοφυλάκτῃ πόλει.

sis autem cubiculariis cum praepositis, Domini reversi, ad Deum precantur in concha aurei triclinii, ubi Domini ac Dei nostri divina sancta quae imago humana specie in throno collocata cernitur, oratione facta: post haec ad sacrum suum cubiculum discedunt. Sciendum vero est, secundum hunc ordinem et ritum sanctam magnamque dominicam Paschatis, sanctam Pentecosten, divino splendore coruscantem transfigurationem, sanctum ac natale Domini Deique nostri festum et sacram splendidamque diem luminum celebrari. (XVII.) Porro notandum est, quod, cum in sancta magna quae dominica ritu ac more supra exposito procedunt, suaeque dibetesia in cubiculo Daphnes mutant, postquam senatores omnes in porticu magni triclinii XIX accubitum et onopodio convenerunt, praepositi Dominos monituri intrent. Hi sua tiztazia induunt perque magnum accubitum XIX accubitorum inter obsequia cubiculi, manclavitarum et corporis custodum, qui ad dextrum et sinistrum triclinii latus stant, exeunt, et in dextra triclinii parte in deauratis gem-

πρω καὶ οἱ πραιπόσιτοι καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου, καὶ ἀσπά-
 ζονται τοὺς δεσπότας, καὶ μετὰ τοῦτο διὰ νεύματος τοῦ
 δεσπότης νεύει διὰ τῆς ἑαυτοῦ χλανίδος τῷ ὀστιάριῳ τῷ
 τὴν χρυσῆν βέργαν κατέχοντι, καὶ ἐξέρχεται τοῦ εἰσάξαι
 5 καὶ τοῦ δεξιῶν μέρους στιχηθὸν τὸν τε κατεπάνω τῶν βασι- C
 λιῶν, μετὰ καὶ τοῦ δομεστίκου καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ χρυσοτρι-
 κλίνου τοῦ τε τῆς καταστάσεως καὶ τῶν σιλεντιαρίων καὶ
 τοῦ ἀδμηρσουναλίου. καὶ εἰσερχόμενος ὁ ὀστιάριος ἐνδοθεν
 τοῦ βήλου, ἵσταται, καὶ λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ
 10 τοῦ δεσπότης, καὶ διὰ τῆς οἰκείας χλανίδος νεύει τῷ ὀστια-
 ρίῳ, καὶ δὴ ὁ ὀστιάριος σχηματοειδῶς πῶς προσκυνῶν τοὺς
 δεσπότας, μετὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς ὀπισθίως κρούει τὸ βῆλον,
 καὶ διὰ τοῦ βήλου ὑπὸ τῶν σιλεντιαρίων συρομένον εἰσάγον-
 15 ται οἱ προειρημένοι, καὶ ἀσπάζονται καὶ αὐτοὶ, καὶ πάλιν
 15 ἐξίσουσιν εἰς καθ' εἰς δι' ἧς ἦλθον ὁδοῦ. (IH.) Καὶ μετὰ ταῦτα
 ἀνίστανται οἱ δεσπότες, καὶ αἴρουν οἱ κουβικουλάριοι τὰ D
 ὀστέλια, καὶ ἰστῶσιν αὐτὰ εἰς τὴν ἐκ κισσοῦ καὶ μυρθίνης
 καὶ δειρολιβάνου κατεσκευασμένην ἐν εἶδει τοῦ ταῦ στοι-
 χείου φῖναν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου. καὶ εἰθ'
 20 οὕτως λαμβάνει πάλιν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ δεσπό-
 τος, καὶ εἰσέρχεται μέσον τῆς αὐτῆς φῖνας, καὶ προσκυνεῖ
 σχηματοειδῶς πῶς, καὶ ἐξέρχεται τοῦ εἰσαγαγεῖν τὰ βῆλα.
 καὶ συνεξίσουσιν αὐτῷ καὶ οἱ δύο ὀστιάριοι, καὶ ἵστανται ἐν-
 25 δοθεν τοῦ βήλου, καὶ ὁ εἰς εἰς αὐτῶν, ἦγουν ὁ δεξιὸς, προσ- Ed. L. 15.

4. καὶ τὴν ed. 5. ἀπὸ δεξ. ed. κατ' ἐπάνω ed., κατεπάνω
 conl. Leich.

matisque sellis considant. Tunc rector, praepositus, cubicularii in-
 trant, et Dominos osculantur: postea vero ad nutum Domini praepo-
 situs sua veste ostiario virgam auream gestanti signum dat, qui
 egreditur, ut a dextro latere capitaneum Imperatoriorum cum dome-
 stico et aurei triclinii praefecto, cerimoniario, silentiariis et admis-
 sionali ordine adducat. Intra velum autem postquam ostiarius venit,
 subsistit nutumque praepositus a Domino accipit, et sua veste ostia-
 rio signum dat, qui ad pedes Dominorum decenter procumbens, dex-
 tra manu retro velum pulsatur, per quod a silentiariis reductum, su-
 pra memorati adducuntur, qui et ipsi Dominos osculantur, rursusque
 unus post alterum qua venerant via egrediuntur. (XVIII.) Postea
 surgunt Domini, sellasque sublatis cubicularii in porticu, ex hedera,
 myrrha, ligno thuris, ea forma, quam littera T habet, constructa in
 medio eius triclinii, collocant. Rursus nutum a Domino praepositus
 accipit, mediamque porticum decenter se prosternens intrat, post
 adducendorum velorum causa egreditur. Una cum ipso duo ostiarii
 eunt, intraque velum subsistunt, quorum unus ad dextram consti-

Με. 29. ἀκυνῶν καὶ αὐτὸς σχηματοειδῶς πῶς τοὺς δεσπότης, καὶ οὕτως μετὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς ὀπισθίως κρούει τὰ δύο βῆλα. οἱ δὲ σιλεντιᾶριοι σφύρουσι διχῶς τὰ βῆλα, οἷον δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ, καὶ εἰσέρχεται ὁ πραιπόσιτος, πραιοροσόμενος τῇ τάξει τῶν τε μαγίστρων καὶ ἀνθυπάτων, ἤγουν τῶν φοροῦν-5 των τοὺς δώδεκα χρυσοῦφάντους λῶρους. καὶ ὁ μὲν πραιπόσιτος ἵσταται εἰς τὸν ἴδιον τόπον, ὁμοίως καὶ οἱ ὀστιάριοι ἵστανται εἰς τοὺς ἰδίους τόπους, οἱ δὲ μάγιστροι καὶ οἱ λοιποὶ ἀσπάζονται κατὰ τύπον τοῖς δεσπότησι· πρῶτον μὲν τοῖς αὐτῶν γόνασι, ἔπειτα καὶ ταῖς χερσίν, καὶ εἰθ' οὕτως 10 Βτῷ στόματι, καὶ ἵστανται δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ κατὰ τὰς οἰκειάς τάξεις. (10.) Καὶ πάλιν ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος ἐν τῷ αὐτῷ σχήματι μετὰ τῶν αὐτῶν ὀστιαρίων, καὶ εἰσέρχονται πάλιν οἱ δύο ὀστιάριοι καθὼς προεῖρηται, καὶ ἐνεργεῖ ὁ ἀριστερᾶ ἱστάμενος ὀστιάριος καθὼς καὶ ὁ εἰς τὰ δεξιᾶ, 15 ἤγουν ὡς προγέγραπται. καὶ εἰσάγονται κατὰ τὸ πρῶτον σχῆμα δεύτερον βῆλον, οἷ τε ἀνθύπατοι καὶ πατριῖκοι μετὰ τῶν ἑαυτῶν καμησιῶν καὶ τῶν λευκῶν χρυσοκάβλων χλαυιδίων, καὶ ἀσπάζονται καὶ αὐτοὶ τοὺς δεσπότης, καὶ ἵστανται δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ ὑποκάτω τῶν φοροῦντων τοὺς χρυσοῦς 20 Ολῶρους. καὶ πάλιν ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος ἐν τῷ αὐτῷ σχήματι καθὼς καὶ προεῖρηται, καὶ εἰσάγει γ' βῆλον, τοὺς πρωτοσπαθαρῖους καὶ ὀφφικιαλίους, καὶ ἀσπάζονται καὶ αὐτοὶ τοὺς δεσπότης, καὶ ἵστανται καὶ αὐτοὶ δεξιᾶ καὶ ἀριστε-

5. τῶν δὲ μ. ed.

18. χλαυιδίων R. ex scr. cod. χλαυι super-scripto Δ., χλαυιδων ed.

tutus, decenter coram Dominis procumbit, duoque vela dextra manu retro pulsat. Silentarii autem utrimque, dextrorsum scilicet et sinistrorsum, vela reducunt, et intrat praepositus, pro muneris sui dignitate magistros et praesules seu duodecim lora auro intexta gestantes praecedens. Et is quidem aequae ac ostiarii loco suo stat, magistri vero ac reliqui Dominos ut mos est osculantur: primum quidem genua eorum, deinde manus, postea os, dextraque et sinistra secundum ordinem suum adstant. (XIX.) Eodem modo praepositus cum ostiariis ipsis iterum egreditur, ac denovo duo ostiarii ut supra dictum est intrant, et ostiarius ad laevam constitutus, omnia, quae de altero observavimus, peragit. Eodem quo primum ritu secundum velum inducitur, praesules scilicet et patricii in suis camisiis albisque tunicis clavis aureis ornatis, qui et ipsi Dominos osculantur, et ad dextram et sinistram sub iis, qui aurea lora ferunt, adstant. Rursus eodem quo supra ostendimus ritu praepositus exit tertium velum, protospatharios et officiales, adducturus, qui et ipsi Dominos osculantur, inque dextro et sinistro latere sub secundo

ρῆ ὑποκάτω τοῦ δευτέρου βήλου, καὶ πάλιν μετὰ τοῦτο ἐξ-
 ἔρχεται ἐν τῷ αὐτῷ σχήματι ὁ πραιπόσιτος καθὼς καὶ προ-
 γήραπται, καὶ εἰσάγει δ' βήλον, τοὺς ἀσηκρήτας καὶ νοτα-
 ρίους τῶν σεκρέτων, καὶ ἀσπάζονται καὶ αὐτοὶ τοὺς δεσπό-
 515τας, καὶ ἴστανται καὶ αὐτοὶ δεξιᾷ καὶ ἀριστερῇ ὑποκάτω τῆς
 τῆς τοῦ τρίτου βήλου. (Κ.) Καὶ πάντων στάντων εἰς
 τοὺς ἰδίους τόπους, λέγει διὰ νεύματος τοῦ δεσπότου ὁ πραι-
 100 πόσιτος εὐήχως πῶς καὶ ἑναρμονίως „κελεύσατε.” καὶ μετὰ Ms. 29. b
 τοῦτο ἐπεύχονται πάντες „εἰς πολλοὺς χρόνους καὶ ἀγαθοὺς
 τοῦ Θεοῦ ἀγάγοι τὴν δικαίαν ἡμῶν βασιλείαν” καὶ μετὰ τὸ ἐκ-
 βῆναι πάντας ἀνίστανται οἱ δεσπόται, καὶ ἀνέρχονται ἐν τῷ
 150 μγάλῳ ἀκκουβίτῳ μετὰ τῶν πραιποσίτων καὶ τῶν κοιτωνι-
 τῶν καὶ μόνων ἐν τοῖς γὰρ ἀργυροῖς κίσει τοῦ αὐτοῦ ἀκ-
 κουβίτου κρέμανται βήλα πρὸς τὸ μὴ ὀρθῶσαι τοὺς δεσπό-
 155 τας, ὅτε ἐνδιδύσκονται τοὺς λάφρους ἐν γὰρ τῷ αὐτῷ ἀκκου-
 βίτῳ ἐνδύουσι τοὺς δεσπότας τοὺς λάφρους οἳ τε τῶν ἀλλα-
 ξίμων τοῦ κουβουκλείου καὶ οἱ βεστήτορες, μετὰ τῶν πραι-
 200 ποσίτων καὶ τοῦ δευτέρου καὶ τῶν κοιτωνιτῶν, καὶ μετὰ Ed. L. 16
 τὸ ἐνδυθῆναι τοὺς λάφρους τοὺς δεσπότας καὶ ὑπὸ τῶν πραι-
 250 ποσίτων στεφθῆναι λαμβάνουσιν ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ χερὶ τὴν
 ἀκακίαν, ἐν δὲ τῇ εὐωνύμῳ τοὺς ἐκ λίθων καὶ μαργάρων
 ἡμφιεσμένους χρυσοῦς σταυροὺς, καὶ ὅτε κατέλθωσι τὰ βά-
 θρα τοῦ αὐτοῦ ἀκκουβίτου, ἐπεύχονται αὐτοῖς οἳ τε τοῦ μα-
 γλαβίου καὶ οἱ τῆς ἐταιρείας. οἱ δὲ δεσπόται ἐξέρχονται
 257 τὴν μέσην τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου, ὀμφικεῦμένοι ὑπὸ τοῦ κου-

3. ἀσηκρήτους νοταρ. ed. 7. λέγει δὲ διὰ ed. 19. ἐνδυθῆναι
 R. ex scr. cod. ἐνδυ, ἐνδύεσθαι ed. 25. ὑποκάτω κουβ. ed.

velo adstant. Posthac eodem ritu ac diximus iterum praepositus
 exit, et quartum velum, a secretis et notariis secretorum, adducit,
 qui etiam Dominos, ad dextram et sinistram sub veli tertii ordine
 stantes, osculantur. (XX.) Sic omnibus in locis suis constitutis, prae-
 positus canore et harmonice dicit: *Iubete*. Omnes deinde acclamant:
In longa et felicia tempora Deus iustam maiestatem vestram induca!
 cunctisque egressis, surgunt Domini, et magnum accubitum cum
 praepositis et cubiculariis solis intrant. In argenteis eius triclinii co-
 lumnis vela suspenduntur, ne, dum lora induunt Domini, conspiciantur:
 ibi enim mutatores cubiculi et vestitores cum praepositis, sero-
 candicerio et cubiculariis Dominis lora induunt. Quo facto coro-
 nati a praepositis Domini dextra acacliam, sinistra cruces aureas
 gemmis et margaritis ornatas sumunt, cumque per gradus accubituum
 descenderunt, manclavitae et hetaeria seu cohors praetoria ipsa
 acclamat. Exeunt autem per medium triclinium, a cubiculo stipati,

βουκλείου εἰς τὸν πόρθηκα, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀπέρχονται ἐν τῷ ὄνοποδίῳ, καὶ γίνεται ἡ δοχὴ ἐκεῖ, οἱ τε μάγιστροι καὶ ἀνθύπατοι οἱ φοροῦντες τοὺς λώρους καὶ οἱ λοιποὶ μετὰ Βιτῶν ἰδίων ἀλλαξίμων, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε κατέρχονται ἐν τῷ κονιστωρίῳ, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται καθὼς καὶ ἀνω-5 τέρω εἴρηται καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσεσι. (ΚΑ.) Καὶ τοῦτο δεῖ εἰδέναι, ὅτι ἡ ἀγία καὶ μεγάλη κυριακὴ, εἰς τὰ ἅγια καὶ εἰς τὸν ἀσπασμὸν καὶ εἰς τὴν ἁγίαν κοινωνίαν μετὰ τῶν χλανιδίων ἐξέρχονται οἱ δεσπότες καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσεσι, καὶ οὐ μετὰ τῶν λώρων, ἀπὸ δέιο τοῦ κράματος ἀμφιέννυνται τοὺς λώρους, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσεσι. χρῆ γινώσκειν, ὅτι τῇ ἑορτῇ τοῦ γενεσίου τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου οὐ στέφονται οἱ δεσπότες καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσε-
 σιν, ἀλλὰ πάντων τελουμένων καθὼς προεῖρηται, ἐξέρχονται 15
 Ms. 3o. αὐτὸ δεσπότες ἀπὸ διβητησίου ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος τῆς Δάφνης, καὶ ἐν τῷ ὀκταγώνῳ κουβουκλείῳ βάλλουσι τὰς ἑαυτῶν χλανίδας κατὰ τὸν τύπον τῶν προλεχθειῶν προελεύσεων, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσεσι πλην δοχαὶ παρὰ τῶν δῆμων οὐ γίνονται, ἀλλ' ἐν τοῖς τόποις, ἐν 20 οἷς αἱ δοχαὶ γίνονται, οἱ τῶν δύο μερῶν νοτάριοι καὶ ματ-

7. δεῖ R. pro δὴ, quod est in cod., χρῆ ed. 13. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι ταῦτη τῇ ἑορτῇ ἀπὸ τοῦ ὀκταγώνου κουβουκλείου οὐκ εἰσέρχονται οἱ δεσπότες ἐν τῷ ναφ τοῦ ἀγίου Στεφάνου, ἀλλ' εὐθεὶς ἐν τῷ κοιτῶνι. 20. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι ταῦτη τῇ προελεύσει οὐ γίνονται [δοχαὶ] ἐν τῷ πόρθηκι [τοῦ] αὐγουστέως, ἐν [τῇ] χρυσῇ χειρὶ, [ἀλλ' ἐν τῷ] ὄνοποδίῳ καὶ ἐν τῷ [κον]ιστωρίῳ, τὰ [λοιπὰ] καθὼς προεῖρηται. Suppletum et emend. a Reiskio ex cod.

ad porticum, inde ad onopodium, ubi eos excepturi magistri et proconsules lora gestantes, ceterique cum suis mutatoriis adsunt, postea ad consistorium transeunt; cetera ut supra dictum est et in reliquis pompis peraguntur. (XXI.) Porro sciendum est, in sancta et magna dominica ad sacra et osculum sanctamque communionem Dominos tunicis ut in ceteris processionibus indutos exire, non autem cum loris, quae, postquam cum amicis confabulati sunt, induunt: cetera uti in reliquis processionibus peraguntur. Sciendum quoque est, Dominos festo natiuitatis sanctissimae Deiparae non ut in reliquis pompis coronam gestare, sed peractis ut supra expositum est omnibus, dibetesio amicti a cubiculo Daphnes procedunt, et in octangulo cubiculo tunicas suas induunt, more praedictarum processionum servato et ceteris ita ut in aliis pompis peractis. Factiones tamen a populo non instituuntur, sed iis locis, ubi adesse solent, duarum partium notarii et magistri Dominis Romanis verbis, quae festo apta sunt, acclamant, et quidem ab ea, quae ad lychuos stare solet, no-

στῶρες ῥεαμαΐζουσι τοὺς δεσπότας τὰ τῇ ἑορτῇ ἀρμόζοντα, ἀπὸ μὲν τῆς δοχῆς τῶν λύχνων ὁ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων νοτάριος, καὶ δεξιὸν αὐτὸν περιπατεῖν ὀπισθεν τῶν δεσποτῶν πλησίον καὶ λέγειν τοὺς κατὰ τύπον ἰάμβους ἕως τῶν πυλῶν τῶν ἀγόντων εἰς τὰς σχολάς. ἀπὸ γὰρ τῶν ἐκεῖσε εἰσφερόντων μεγάλων πυλῶν, ἤγουν ἀπὸ τοῦ προπυλαίου τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἄρχεται ἱαμβίλλειν ὁ τοῦ μέρους τῶν Πρασίνων μαῖστορ ἕως τῆς μεγάλης πύλης τῶν σχολῶν τῆς ἐξαγοῦσης ἐπὶ τὸν τῆς χαλκῆς θόλον. ἐνδοθεν γὰρ τῆς αὐτοῦ πύλης ἴσταται ὁ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων μαῖστορ, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἄρχεται καὶ αὐτὸς ἱαμβίλλειν ἕως τοῦ στενακίου τοῦ ἐξάγοτος πρὸς τὸν ἔμβολον τοῦ ἁγίου φρέατος ἕξω γὰρ τῆς σιδηρᾶς πύλης τοῦ αὐτοῦ στενακίου, ἐν ᾧ τὸ εἰλημᾶ ἔστιν, ἴσταται ὁ τοῦ μέρους τῶν Πρασίνων νοτάριος, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἄρχεται καὶ αὐτὸς ἱαμβίλλειν ἕως τοῦ ἁγίου φρέατος. (KB.) Καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν εἰσερχομένων ἐν τῷ ἁγίῳ φρέατι, διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ προσκνήσαντες τὸ ἅγιον φρέαρ, εἰσέρχονται διὰ τῆς εἰσαγοῦσης πύλης ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε εἰς τὴν ἐκκλησίαν· ἐκεῖσε γὰρ ἴσταται ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ ὑπηρεσίας καὶ τάξεως. καὶ δὴ τοῦ πατριάρχου θυμιῶντος κατὰ τὸν τύπον τοὺς δεσπότας, ἀσπάζονται αὐτὸν οἱ δεσπόται, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται διὰ τῆς ἐκεῖσε εἰσφερούσης πύλης πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ βήματος. ἕξω γὰρ οἱ τῆς συγκλήτου πάντες ἴστανται ἐπευχόμενοι

3. dei coni. Leich., dñ ed.

tarius Venetae adest, quem proxime a tergo ad Dominos accedere, et secundum morem iambos ad portas usque, quae ad scholas ducunt, dicere oportet. A magnis enim portis eo ferentibus seu a sanctorum apostolorum atrio usque ad magnam scholarum portam, ad tholam chalcas ferentem, magister Prasinorum iambos dicere incipit. Intra scholarum portam magister Venetae factionis constitutus, inde usque ad angiportum ad porticum sancti putei ducentem iambos recitare incipit: extra ferream enim eius angiportus, in quo concaemeratio est, ianuam notarius Prasiniae stat, qui et ipse inde usque ad sanctum puteum iambicos versus canere incipit. (XXII.) Domini sanctum puteum ingressi, post ternam cum cereis genuflexionem preces ad Deum fundunt, sanctoque puteo adorato, per ianuam inde ad ecclesiam ferentem ingrediuntur: ibi enim patriarcha cum consueto ministerio et officio suo adest. Qui dum Dominos ut mos est incensat, ipsi cum osculantur, et per portam ad dextrum bematibus latus ducentem, ubi senatores omnes fausta Dominiis apprecuturi conuenere, procedunt. Inde ad sacras iannas pergunt, ac triplici

τοὺς δεσπότας. καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε εἰσέρχονται εἰς τὰ ἅγια
 Θύρια, καὶ διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως
 C Ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ τὰ ἐξῆς κατὰ τύπον τελοῦσι.
 καὶ εἰδ' οὕτως λαμβάνει ἀπὸ χειρῶν τοῦ καστορησίου ὁ πα-
 τριάρχης τὸν θυμιατὸν, καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, καὶ θυμιατῶ-5
 ὁ βασιλεὺς πέριξ τῆς ἁγίας τραπέζης, καὶ μετὰ τὸ θυμιασθαι
 ἴσταται καὶ ὁ πατριάρχης καὶ ὁ βασιλεὺς ἔμπροσθεν τῆς
 ἁγίας τραπέζης, καὶ τῆς ἐκφωνήσεως παρὰ τοῦ ἀρχidiaκόνου
 γενομένης τῆς τε εὐχῆς παρὰ τοῦ πατριάρχου τελουμένης,
 καὶ τὰ ἐξῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως γενομένης πά-10
 σης, ἐξέρχονται οἱ δεσπότες ἅμα τῷ πατριάρχῃ, προπορευο-
 μένων αὐτῶν τοῦ τε σταυροῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου. (ΚΓ.) Καὶ
 D δὴ ἐρχομένων αὐτῶν ὀπισθεν τοῦ ἄμβωνος, ἤγουν πρὸ τῶν
 μεγάλων πυλῶν, ἴστανται ἐκεῖσε οἱ τε δεσπότες καὶ ὁ πατρι-
 ἀρχης μετὰ τε τοῦ σταυροῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, καὶ δὴ ἐρ-15
 χομένων αὐτῶν, γίνεται καὶ ἐκεῖσε εὐχὴ κατὰ τὴν ἐκκλησιαστι-
 κὴν ἀκολουθίαν, καὶ εἰδ' οὕτως συνεξέρχεται ὁ πατριάρχης
 τοῖς δεσπότησι τὰς βασιλικὰς πύλας, καὶ ἀσπάζεται αὐτοὺς
 καὶ ἐκεῖσε, καὶ οἱ μὲν δεσπότες εἰσέρχονται ἐν τῷ βήλῳ τῷ κρε-
 μαμένῳ ἐν τῷ νάρθηκι, καὶ ἐκεῖσε σκεπαζόμενοι, πάλιν ἐξέρ-20
 χονται, καὶ ἀσπάζονται τὸν πατριάρχῃν, καὶ ἀποκιννοῦσι μετὰ
 τῆς οἰκείας λιτῆς, καὶ ἀπέρχονται ἕως τοῦ πορφυροῦ μεγάλου
 Ed. L. 18 κίονος τοῦ φόρον, καὶ οἱ μὲν δεσπότες ἴστανται ἐν ταῖς τοῦ
 πορφυροῦ μεγάλου κίονος ἀναβάθραις, οἱ δὲ μάγιστροι καὶ
 ἀνθύπατοι καὶ πατρίμοι καὶ λοιποὶ συγκλητικοὶ ἐν τοῖς δεξι-25

4. χειρὸς cod. unde R. conl. χειρῶν, χειρὸς ed.

13. διερχομ.

ed. 21. ἀποκρίνουσι ed.

cum cereis adoratione facta, ad Deum preeantur ceteraque pro mo-
 re peragunt. Postea acceptum a castrensi thuribulum patriarcha
 Imperatori tradit, qui sacrum altare circum incensat, quo facto pa-
 triarcha et Imperator coram sacro altari stant, et intonatione ab ar-
 chidiacono, precatione a patriarcha facta omnibusque ecclesiasticis
 cerimoniis finitis, Domini cum patriarcha, cruce et sacro evangelio
 eis praelato, egrediuntur. (XXIII.) Pone ambonem vero seum ante
 magnas portas transeuntes Domini et patriarcha cum cruce et evan-
 gelio, subsistunt, ipsisque advenientibus, precatio ibi secundum ec-
 clesiasticum ritum instituitur: deinde patriarcha cum Dominis per
 imperatorias portas egreditur, eosque ibi osculatur; post velum in
 narthece suspensum intrant, ibique capite operto rursus egrediuntur,
 et patriarcham osculantur, cumque sua processione et comitatu ab-
 eunt, et ad porphyreticam magnam columnam in foro procedunt, ubi
 ipsi in gradibus magnae eius columnae, magistri autem, proconsules,

αἷς μέρεσι πρὸ τῆς τῶν δεσποτῶν στάσεως ἴστανται, ἤγουν ἐνδοθεν τῆς κιονοστασίας τοῦ φόρου, οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἐν ταῖς δεξιαῖς ἀναβάθραις τοῦ αὐτοῦ κίονος, οἱ δὲ δῆμοι τῶν δύο μερῶν ἴστανται ἐν ταῖς ἐκείσε μικραῖς ἀναβάθραις ἀντι-
 5 πρὸ τῶν δεσποτῶν, δηλονότι ἔξω τῆς κιονοστασίας τοῦ δεξιῦ μέρους, ἐν ᾧ οἱ τῆς συγκλήτου ἴστανται. (ΚΔ.) Καὶ δὴ τοῦ Ms. 31. a πατριάρχου ἀνερχομένου μετὰ τῆς οἰκείας λιτῆς, προσιέρχον-
 ται μὲν ἐνδοθεν τῆς κιονοστασίας οἱ ἔκδικοι μετὰ τὰς ἑαυτῶν Β βακτηρίας πρὸ τῆς πρώτης ἀναβάσεως τῆς δεσποτικῆς ἀνάδοσ
 10 τοῦ κίονος, καὶ εἰσέρχονται οἱ μητροπολίται καὶ ἀρχιεπίσκο-
 ποι, καὶ τὴν κατὰ τύπον ἀποτελοῦσι προσκύνησιν, δηλονότι διὰ τοῦ τῆς καταστάσεως καὶ τοῦ ῥεφερενδαρίου προσαγομέ-
 15 πους καὶ τοὺς δεσπότας προσκυνούοντας, καὶ ἴστανται μὲν οὗτοι ἐν τῇ εὐωνύμῳ μέρει τῶν ἀναβάθρων τοῦ κίονος. καὶ μετὰ ταῦτα εἰσέρχονται οἱ προπορευόμενοι τῆς ἐκκλησιαστι-
 κῆς λιτῆς καὶ ψάλλοντες, καὶ εἶδ' οὕτως εἰσέρχεται ὁ πατρι-
 20 ἀρχῆς μετὰ τε τοῦ σταυροῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, παρακρα-
 τούμενος ὑπὸ τῶν πρώτων καὶ οἰκείων αὐτοῦ· καὶ ὅτε τῆς πρώτης βαθμίδος τῆς δεσποτικῆς ἀναβάσεως ἔλθοι, ἐπιδίδουσι C
 25 τοῖς δεσπόταις οἱ πραιπόσιτοι τοὺς συνήθεις κηρούς κατὰ τὸ εἰωθὸς, καὶ προσκυνοῦσι τὸν σεβάσμιον τύπον τοῦ ζωοποιοῦ σταυροῦ, ἀσπαζόμενοι τό, τε ἅγιον εὐαγγέλιον καὶ αὐτὸν τὸν τίμιον σταυρὸν, ἔπειτα τὸν πατριάρχην. καὶ οἱ μὲν δεσπό-
 30 ται ἴστανται ἐν ᾧ τόπῳ καὶ προΐσταντο, ὁ δὲ σταυρὸς ἴστα-

ro. καὶ ante ἀρχιεπ. om. ed. 11. προσαγοόμενοι — προσκυνού-
 16. ψάλλονται ed.

patricii ceterique senatores in dextro latere ante Dominorum sta-
 tiones seu intra locum, ubi columna in foro erecta est, subsistunt;
 cubicularii in dextris eius columnae gradibus, duarum autem factio-
 num factionarii in parva scala coram Dominis, scilicet extra colu-
 mnam in dextro latere, ubi senatores stant, praesto sunt. (XXIV.)
 Patriarcha cum suo comitatu veniente, defensores suos baculos ge-
 stantes intra columnam ante primum scalae Imperatoriae gradum
 procedunt, et metropolitae et archiepiscopi intrantes, solennem
 adorationem, scilicet a cerimoniario et referendario ad Dominos
 adorandos adducti, faciunt, et in sinistro latere graduum columnae
 adstant. Deinde primi ecclesiasticae pompae canentes, postea patri-
 archa cum cruce et evangelio, a praedictis ecclesiae et suis mini-
 stris stipatus, ingreditur. At postquam ad primum Imperatoriae sca-
 lae gradum pervenit, praepositi cereos Dominis pro more tradunt,
 qui venerandam vivificae crucis imaginem adorant, tam sanctum
 evangelium, quam ipsam crucem, postremo patriarcham osculantes.
 Domini quo primum steterant loco subsistunt, crux in basi gradi-

και εν τῇ ἐφιδρυνμένῃ βάσει ταῖς αὐταῖς ἀναβάθραις, ὁ δὲ πατριάρχης μετὰ τοῦ εὐαγγελίου καὶ τῶν οἰκείων διακόντων καὶ ψαλτῶν ἀνέρχεται ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ αὐτοῦ κίονος, ἧγουν τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, καὶ διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου ἄρχονται ψάλλειν τὰ δύο μέρη τὴν τῆς ἑορτῆς κατα-5 βασίαν. καὶ τούτου τρισσῶς ἄδομένου, γίνεται ἡ συνήθης Δέκτηνῆ παρὰ τοῦ διακόνου, δηλονότι προκύπτοντος διὰ τῶν θυρίδων τοῦ εὐωνύμου μέρους τοῦ αὐτοῦ εὐκτηρίου. καὶ δὴ τῆς ἐκτενῆς τελεθδείας, μετὰ τὴν τοῦ πατριάρχου ἐκφώνησιν ἀποχαιρετίζουσι τοῦτον οἱ δεσπότες ἐν οἷς ἴστανται τό-10 ποὶς καὶ μετὰ τῆς οἰκείας λιτῆς κατέρχεται ἕως τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν χαλκοπρατείων, καὶ καθέζονται ἐν Ed. L. 19 τῷ νόρθημι ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, τῆς βασιλικῆς τάξεως ἐκείσε παρισταμένης, ἧγουν τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν ἀση- Ms. 31. b κρητῶν χρυσοτρικλινιτῶν τε καὶ βασιλικῶν ἀνθρώπων. καὶ 15 δὴ τῶν μητροπολιτῶν διερχομένων, ποιοῦσι πάλιν προσκνήσιν κατὰ τὸν εἰρημένον ἄνωθεν τύπον τῆς προσκνήσεως, καὶ εἰδ' οὕτως εἰσέρχονται καὶ οἱ τῆς λιτῆς τοῦ πατριάρχου προ- πορευόμενοι καὶ ψάλλοντες, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσέρχεται ὁ πατριάρχης μετὰ τοῦ σταυροῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου. (ΚΕ.) 20 Καὶ ἀνίστανται οἱ δεσπότες, καὶ ὑπαντῶσιν αὐτῷ καὶ ἀσπάζονται, καὶ ἴστανται ἀμφοτέρω ἐπὶ τῶν βασιλικῶν πυλῶν, καὶ τῆς συνήθους εὐχῆς τελουμένης ὑπὸ τοῦ πατριάρχου καθὼς 9 ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι τῆς ἐκτενῆς λεγομένης ὑπὸ τῶν πραι- ποσίτων λαμβάνουσιν τοὺς κηροὺς οἱ δεσπότες, καὶ μέχρι συμ- πληρώσεως ταύτης βαστάζουσι, καὶ εἰδ' οὕτως διὰ τρισσῆς προσκνήσεως τῷ θεῷ ἀλευχαριστοῦντες ἐπιθιδούσιν τοὺς κηροὺς κατὰ τὸ εἰωθὸς τοῖς πραιποσίτοις. Emend. a Reiskio ex cod. 11. Verba καὶ μετὰ — ναοῦ τῆς absunt ab ed.

bus imposita collocatur: patriarcha vero cum evangelio suisque diaconis et psaltis oratorium columnae seu S. Constantini intrat, et ad praepositi nutum duae factiones hymnum festi canere incipiunt. Quo ter cantato, solennis a diacono, per portas sinistrae partis oratorii se inclinante, intonatio seu extensa fit. Qua finita, post orationem patriarchae Domini ipsum eo loco, ubi subsistunt, salutant, et cum idoneis precibus procedit ad templum sanctae scilicet Deiparae chalcopratorum, sedentque in nartheci eius ecclesiae, ministris Imperatoriis, scilicet cubiculariis, a secretis, chrysoatricliniis praefectis et famulis suis, ipsis adstantibus. Metropolitanæ dum digrediuntur, adorationem ritu supra memorato repetunt, deinde praecipui, qui ad ecclesiasticam patriarchae pompam pertinent, et psaltæ intrant, ipse cum cruce et evangelio sequitur. (XXV.) Surgunt Domini ei obviam ituri, ipsum osculantur, utrique ad portas imperatorias subsistunt, solennibus autem precibus a patriarcha ut su-

ἄνωτέρω εἶρηται, γίνεται ἡ εἴσοδος, καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν
 εἰσερχομένων ἐν τῷ βήματι καὶ τὸ ἀποκόμβιον ἐπὶ τῆς Β
 ἁγίας τραπέζης ἀποτιθεμένων, δξέρχονται διὰ τοῦ ἀριστε-
 ροῦ μέρους τοῦ αὐτοῦ θυσιαστηρίου, καὶ διέρχονται διὰ
 5 τοῦ γυναικίτου τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας. ἐν δὲ τῷ γυναικίτῳ
 ἐναπομένει πᾶσα ἡ σύγκλητος, ἐπευχόμενοι τοῖς δεσπόταις,
 καὶ εἰσερχονται οἱ δεσπότες μετὰ τοῦ πατριάρχου καὶ τοῦ
 κωσθουκλείου διὰ τῆς τροπικῆς εἰς τὴν ἁγίαν τράπεζαν τῆς
 ἁγίας σοροῦ, καὶ πάλιν διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσ-
 10 κωνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, ἀποτιθέασιν ἕτερον ἀπο-
 κόμβιον ἐν τῇ ἁγίᾳ σορῷ, καὶ εἰδ' οὕτως ἐν τῷ εὐωνύμῳ εὐ-
 κτηρίῳ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας μετὰ τῶν κηρῶν εὐχόμενοι, ἀπο-
 τιθέασιν ἕτερον ἀποκόμβιον ἐν τῇ ἁγίᾳ σορῷ. καὶ ἀπὸ τῶν
 ἐκείσε εἰσερχονται ἐν τῇ τροπικῇ τῆς ἁγίας σοροῦ, καὶ ἀσπα-
 15 ζόμενοι ἀποχαιρετίζουσι τὸν πατριάρχη, καὶ ἀλλάσσουσιν
 οἱ δεσπότες τὰ χρυσοκέντητα τούτων πορφυρᾷ σκαραμάγγια,
 καὶ μετὰ τὴν τοῦ εὐαγγελίου ἀπόλυσιν καὶ τῆς ἕκτης πάλιν
 εἰσερχεται ὁ πατριάρχης ἐν τῇ αὐτῇ τροπικῇ, καὶ στέφει
 20 τοὺς δεσπότες, καὶ τὰς συνήθεις δίδωσιν εὐλογίας, ἧτοι τὰς
 20 προσφορὰς καὶ τὰ ἀλειπτά, καὶ ἀντιλαμβάνει παρὰ τῶν δε-
 σποτῶν τὰ ἀποκόμβια· ταῦτα δὲ πάντα ἐπιτελεῖται κατὰ τὸν
 προεξηγούμενον τύπον. καὶ μετὰ ταῦτα ἀσπαζόμενοι τούτον Ms. 32. a
 ἀποχαιρετίζουσι, καὶ προξείσει τῶν δεσποτῶν ὁ πατριάρχης.
 (Κς.) Καὶ εἰδ' οὕτως δξέρχονται οἱ δεσπότες, καὶ γίνεται D
 25 δὲ ἐν αὐτῷ τῷ γυναικίτῳ τῆς ἐκκλησίας παρὰ τε τῶν μα-

6. ἐπευχόμενῃ ed.

pra dictum est, peractis, fit introitus, Domini bema ingrediuntur,
 et posito in sacro altari munere, per sinistram sacrarii partem egres-
 si, per gynaeceum eius ecclesiae transeunt. In hoc senatus omnis
 fansta Dominis apprecaturus exspectat. et intrant ipsi cum patriar-
 cha et cubiculariis per tropicem ad aram sancti sepulcri, ubi rur-
 sus cum cereis adorantes, preces ad Deum fundunt, et aliud munus
 in sacro sarcophago reponunt: post in sinistro eius ecclesiae orato-
 rio cum cereis precati, novum apocombium in sancto sarcophago
 offerunt. Inde tropicem sancti sepulcri ingrediuntur, osculoque dato,
 patriarcham salutant, suaque purpurea et auro intexta scaramangia
 mutant, ac finita evangelii lectione et extensa, eandem tropicem pa-
 triarcha rursus intrat, ibique Dominos coronat, et solita munera,
 hostias scilicet et unguenta, distribuit, pro quibus apocombia ab
 ipsis recipit: haec omnia autem ritu supra exposito peraguntur.
 Postremo Domini, osculo dato, valere patriarcham iubent, qui eos
 egredientes praecedat. (XXVI.) Cum vero Domini abeunt, in dicto
 ecclesiae gynaeceo receptio a magistris, proconsulibus, patriciis et

γίστρων ἀνθυπάτων τε καὶ πατρικίων καὶ λοιπῶν ὀφφικια-
 λίων, καὶ διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου λέγει ὁ τῆς κατα-
 στάσεως τὸ „κελεύσατε.” καὶ δὴ τῶν συγκλητικῶν ἐξιόντων,
 συνεχέρονται καὶ οἱ δεσπότες, καὶ καθβαλικεύουσι ἐν τῷ ἐμ-
 βόλῳ, καὶ γίνεται πρώτη δοχὴ εἰς τὸ μίλιον εἰς τὴν καμάραν,⁵
 καὶ δέχεται κάκειος ὁ δήμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ τοῦ δήμου
 τοῦ λευκοῦ, δηλονότι τῆς συνήθους τάξεως τελομένης κατὰ
 Ed. L. 20 τὸν τύπον τῆς δοχῆς. καὶ πάλιν μετὰ μικρὸν δέχεται ὁ δή-
 μαρχος τῶν Πρασίνων μετὰ καὶ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου, καὶ
 τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται κατὰ τὸν τύπον τῆς δοχῆς. πάλιν μετὰ ¹⁰
 μικρὸν δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίνων, ἦγον ὁ ἐσκού-
 βιτος, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Πρασίνων, καὶ τὰ
 ἐξῆς ἐπιτελεῖται κατὰ τὸν τύπον τῆς δοχῆς. καὶ πάλιν μετὰ
 μικρὸν, ἦγον εἰς τὸ κάγκελον τὸ εἰσάγον εἰς τὴν χαλκῆν,
 δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγον ὁ δομέστικος τῶν ¹⁵
 σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Βενέτων, καὶ τὰ
 ἐξῆς ἐπιτελεῖται κατὰ τὸν τύπον τῆς δοχῆς. καὶ ἀπὸ τῶν
 ἐκεῖσε διέρχονται οἱ δεσπότες, καὶ ἀποκαταβαίνουσι πρὸ τῆς
 μεγάλης πύλης τοῦ τρικλίνου τῶν κωνιδάτων, καὶ ἀπὸ τῶν
 B ἐκεῖσε διέρχονται ἐν τῷ νάρθηκι τῆς τοῦ Κυρίου ἐκκλησίας, καὶ ²⁰
 ἐκεῖσε, ἀσφαλιζομένων ὑπὸ τῶν κουβικουλαρίων τῶν πυλῶν,
 ἀποστέφονται παρὰ τῶν πραιποσίτων οἱ δεσπότες, καὶ εἰσέρ-
 χονται ἐν τῷ ναῷ τοῦ Κυρίου, καὶ διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν
 κηρῶν προσκυνήσεως ἀψευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ. καὶ ἀπὸ τῶν
 ἐκεῖσε εἰσέρχονται εἰς τὸ ἱερὸν παλάτιον, συνεισιόντος αὐταῶν ²⁵

5. μίλιον καὶ εἰς ed.

25. συνεισιόντος R., συνεισιόντος cod.,
 συνιόντος ed.

reliquis ministris fit, et ad nutum praepositi cerimoniaris dicit:
Iubete. Senatoribus discedentibus, una egrediuntur Domini, et equos
 in porticu conscendunt, fitque in milio et quidem in eius camera
 πραιμα receptio, ubi Venetorum tribunus cum factione sua alba,
 peracturus omnia, quae factionarii solent, adstat. Haud magno spa-
 tio interiecto, tribunus Prasinorum cum factione russa expectat, et
 reliqua pro more peragit. Iterum non procul inde Prasinorum tri-
 bunus seu excubitor cum transitoria factione Prasina praesto est,
 ceteraque ut consuetudo est perficit. Tandem exiguo spatio inter-
 iecto, in cancellis ad chalcen ducentibus Venetorum tribunus seu
 domesticus scholarum cum transitoria factione Veneta adest; cetera
 more solito peraguntur. Postea Domini ad magnam triclinii candi-
 datorum portam equis descendunt, inde ad narthecem ecclesiae
 abituri, ubi, portis a cubiculariis occupatis, praepositis coronas red-
 dunt, templum Domini intrant, terque cum cereis Deum invocantes,
 se prosternunt. Inde ad sacrum palatium cum cubiculo procedunt,

καὶ τοῦ κουβουκλείου, καὶ ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου εὐφημοῦν-
 ται καθὰ προείρηται. (KZ.) Εἰδέναι δὲ δεῖ, ὅτι κατὰ τὸν Ms. 32. b
 τύπον ταύτης τῆς προελεύσεως ἐπιτελεῖται καὶ ἡ τοῦ εὐαγγε-
 λισμοῦ προέλευσις κατὰ πάντα ὁμοίως. εἰ γὰρ φθάσῃ εἴτε C
 5 ἐν σαββάτῳ εἴτε ἐν κυριακῇ, καὶ αἱ δοχαὶ παρὰ τῶν δῆμων
 γίνονται, καὶ τὰ ὄργανα ἐν ταῖς τέσσαρσιν ἀνλούσι δοχαῖς·
 εἰ δὲ τύχη ἄλλη ἡμέρα, ἴστανται μὲν τὰ μέρη, ἦτοι οἱ δῆμοι,
 ἐν τοῖς προειρημένοις αὐτῶν τῆς τάξεως τόποις, καὶ δὴ διερ-
 10 χομένων τῶν δεσποτῶν μετὰ τῆς συνήθους τάξεως τῆς προε-
 γήσεως, ἐπεύχονται μὲν ἐν οἷς ἴστανται τόποις, κατασφρα-
 γίζοντες αὐτούς, μηδὲν ἀκτολογοῦντες. χρηὴ δὲ εἰδέναι, ὅτι
 κατὰ τὸν τύπον ταύτης τῆς προελεύσεως τοῦ εὐαγγελισμοῦ
 ἐπιτελεῖται καὶ ἡ προέλευσις τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου σαββάτου·
 ἄλλασσόντων γὰρ τῶν δεσποτῶν τὰ λεγόμενα παγανά ἐν τῷ D
 15 κατωῦν τῆς Δάφνης, καὶ ἔξερχομένων ἐν τῷ ὀκταγώνῳ κου-
 βουκλείῳ, καὶ βαλόντων τὰς παγανάς χλαμμύδας, ἔξερχονται
 διὰ τοῦ ἀγουσιτίωνος. ἔνδον γὰρ τῆς μεγάλης πύλης τοῦ
 αὐτοῦ ἀγουσιτίωνος ἴστανται κουβικουλάριος, ἐπώμιον φώρτωμα
 τὸ κεντινάριον φέρων καὶ περιπατῶν ὄπισθεν πλησίον τῶν
 20 δεσποτῶν. καὶ δὴ τῆς συνήθους τάξεως τελουμένης ἐν ταῖς
 δοχαῖς κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς προελεύσεως τοῦ εὐαγγε-
 λισμοῦ, λαμβύζουσι καὶ οἱ τῶν μερῶν νοτάριοι καὶ οἱ μαῖστο-
 ρες ἐν τοῖς οἰκείοις αὐτῶν καθὼς προείρηται ἐν τῷ εὐαγγε-
 λισμῷ τόποις, καὶ δὴ διὰ τοῦ ἁγίου φρέατος τῶν δεσποτῶν Ed. L. 21
 25 διερχομένων καθὼς προείρηται, καὶ ἐπὶ τοῦ βήματος εἰσερ-
 2. καθὸ ed. 7. εἴτε ed. 24. τῶν δὲ δεσπ. ed.

quod ad aureum triclinium ipsis ut supra diximus acclamat.
 (XXVII.) Sciendum vero est, prorsus ad huius processionis formam
 et eam, quae die annuntiationis beatae virginis instituitur, cele-
 brari. Haec enim si in sabbatum seu dominicam diem incidat,
 factiones populi conveniunt, et organa in quatuor illis receptionibus
 pulsantur; sin in alium diem, factiones seu populus in dictis or-
 dinis sui locis adsunt, ac dominis cum pompa solenni transeunti-
 bus fausta quidem in suis stationibus precantur et cruce eos si-
 gnant, sed acclamationes omittunt. Porro sciendum est, secundum
 huius processionis ritum et sancti magnique sabbati processionem
 institui. Domini enim vestes, quas paganus dicunt, in cubiculo
 Daphnes mutant, et in octangulum cubiculum, ubi paganus chlamy-
 des exuunt, se recipiunt perque augustale egrediuntur. Intra ma-
 gnam portam eius cubicularius, centenarium humeris portans, adest,
 et a tergo proxime ad Dominos accedit. Solennibus autem rece-
 20 sionibus plane ut in festo annuntiationis peractis, notarii factio-
 num et magistri locis suis ut supra diximus iambos recitant, et
 Dominis per sanctum puteum et bema ut diximus iurantibus, ac

χομένων καθὼς εἶπομεν, καὶ τῆς ἐνδυτῆς κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν ὑπαλλαττομένης, λαμβάνει ὁ πραιπόσιτος ἐκ χειρὸς τοῦ κουβικουλαρίου τὸ κεντινάριον, καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, καὶ ὁ βασιλεὺς ἀποτίθῃσι τοῦτο ἐν τῷ πεζουλίῳ τοῦ θαλασσιδίου τῆς αὐτῆς ἁγίας τραπέζης. καὶ εἶθ' οὕτως θυμαῖον τοῦ δεσπότου κατὰ τὸν προειρημένον τύπον τοῦ εὐαγγελισμοῦ, διέρχονται διὰ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τοῦ αὐτοῦ βήματος, καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ, καὶ κείσῃσι θυμαῖον τοῦ δεσπότου τὰ ἱερά σκευή, καθέζονται ἐν τοῖς χρυσοῖς τούτων σελλίοις, ὁ δὲ πατριάρχης ἐπὶ τοῦ ἐκείσε ἵσταται μένου θρόνον. (ΚΗ.) Καὶ δὴ τοῦ πατριάρχου ἐπιδιδόντος τοῖς δεσπόταις τὸ τε νάρδον καὶ τὰ τριψίδια, καὶ μετὰ ταῦτα προσκυνεῖ ὁ τοῦ σκευοφυλακίου χαρτουλάριος, καὶ λαμβάνει εὐχὴν παρὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ἐξερχόμενος ποιεῖ τὴν διανομὴν τοῦ νάρδου εἰς τοὺς τῆς συγκλήτου, καὶ μετὰ τὸ τελειώσθῃαι τὴν τοιαύτην διανομὴν, ἐξέρχονται οἱ δεσπότες μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ διὰ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τοῦ βήματος καὶ τοῦ ἁγίου Νικολάου διερχόμενοι, ἐξέρχονται πρὸς τὴν μεγάλην πύλην τὴν ἐξάγουσαν εἰς τὸ ἅγιον φρέαρ. ἐνδοθεν γὰρ ταύτης τῆς πύλης ἵσταμένου τοῦ πατριάρχου καὶ αὐτῶν δεσποτῶν, ἐπιδίδωσι ὁ πατριάρχης τὰς εὐλογίας, ἤτοι τὰς προσφορὰς, τοῖς δεσπόταις, καὶ κείσῃσι δὲ τοῦτον ἀσπαζόμενοι οἱ δεσπότες ἀποχαιρετίζουσι, καὶ διὰ τοῦ ἁγίου φρέατος διέρχονται. ἐξιόντων δὲ τῶν δεσποτῶν τὴν ἐξω πύλην τοῦ ἁγίου φρέατος, ἵστανται καὶ κείσῃσι ὁ δῆμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ καὶ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ κατασφραγίζοντες

sacro instrato secundum ecclesiae ritum mutato, praepositus a cubiculario centenarium sumit, et Imperatori tradit, qui id in atrio maris sanctae mensae reponit. Postea Domini secundum morem, qui festo annuntiationis beatae virginis obtinet, incensant, et transeunt per sinistram bematis partem, locum, ubi sacra vasa custodiuntur, intrant, quibus incensatis, ipsi in aureis sellis suis, patriarcha in throno ibi collocato, consident. (XXVIII.) Tunc nardum et cinnamomum Dominis patriarcha offert, postea chartularius sacrorum vasorum eos adorat, et benedictione a patriarcha accepta, egrediens nardum senatoribus distribuit. Quo facto Domini cum patriarcha egrediuntur, et per sinistram bematis partem sanctique Nicolai aedem transeunt, ad magnam portam in sacrum puteum ducentem exeunt. Intra hanc enim patriarcha stat, et hostias seu oblatas Dominis tradit, qui, osculo dato, ipsi valedicunt, perque sanctum puteum transeunt. Exteriori vero sacri putei porta pedem eminentibus tribunus Venetorum cum factione alba cruce Dominos signante praesto est, dum factiones interea et cantores quae se-

διερχομένων τῶν δεσποτῶν [καθὼς προεῖρηται, ἀκτολογοῦσι τὰ μέρη] καὶ ἀκτολογοῦντες τὰ τῆ ἑορτῆ προσήκοντα. οὐ γὰρ ἴσταται οἱ δεσπόται κατὰ τὸ εἰωθὸς ἐν τῷ ἀκτολογεῖν τὰ μέρη, ἀλλὰ διερχομένων τῶν δεσποτῶν καθὼς προεῖρηται, ἀκτολογοῦσι τὰ μέρη. ὁ δὲ τῶν Πρασίνων δήμαρχος ἴσταται μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου εἰς τὴν σιδηρᾶν πύλην, καὶ τῶν δεσποτῶν διερχομένων, καὶ αὐτοὶ ἀκτολογοῦσι τὰ τῆ ἑορτῆ προσήκοντα. καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διέρχονται οἱ δεσπόται διὰ τε τῆς χαλκῆς καὶ τῶν σχολῶν καὶ τῶν ἐσκου-
10βίτων, καὶ εἰσέρχονται διὰ τοῦ Κυρίου ἐν τῷ ἱερῷ παλατίῳ.

ΚΕΘ. β.

Ἄκτα τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων.

Ed. L. 22

Ἐξιόντων τῶν δεσποτῶν ἀπὸ τοῦ παλατίου εἰς τὴν προέ-
λευσιν καὶ τῆς εἰωθυίας πάσης τάξεως ἐπακολουθούσης,
15 γίνεται πρώτη δοχὴ εἰς τὸ τριβουνάλιον, ἦγουν εἰς τοὺς λύ-
χνους, καὶ δέχεται καθεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγουν
ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ περατικῷ δήμου
τῶν Βενέτων, καὶ μήπω τῶν δεσποτῶν φθασάντων ἐκεῖσε,
λέγουσιν οἱ κράται τὴν φωνὴν ἤχ. γ' „ἀστὴρ τὸν ἥλιον προ-
20 μνησθε ἐν Βηθλεὲμ Χριστὸν ἀνατελλαντα ἐκ παρθένου". δοχὴ *Ms. 33. b*
ἀ καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν ἐρχομένων καὶ ἴσταμένων εἰς τὸν Β
εἰωθότα τόπον τῆς αὐτῶν στάσεως, ἦγουν εἰς τὴν καμάραν,
λέγουσιν οἱ κράται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ" ὁ λαὸς „πολλὰ

1. Verba καθὼς — μέρη R. eiicienda putat. 20. δοχὴ ἢ om.
ed. 22. καταστάσεως ed.

sto illi conveniunt acclamant. Non enim intra factionum acclama-
tiones Domini, ut mos est, subsistunt, sed dum procedunt, ipsae
acclamant. Prasinorum vero tribunus cum factione russa in ferrea
porta stat, et, Dominis transeuntibus, quae festo congrua sunt accla-
mat. Inde Domini per chalcen et scholas et excubitus transeuntes,
sacrum palatium cum Deo intrant.

CAP. 2.

Acclamations in festo nativitatibus Domini.

Dominis e palatio ad processionem egressis omnique consueto
ministerio sequente, fit prima in tribunali seu in lychnis receptio,
statque ibi Venetae tribunus seu domesticus scholarum cum tran-
sitoria factione Veneta, et nondum Dominis ibi comparentibus, can-
tores voce toni III. dicunt: *Stella annuntiat solem Christum, Beth-*
lehemi e virgine ortum. At venientibus Dominis et in solitae sta-
tionis loco seu in camera constitutis, cantores dicunt: *Μῆκος,*
multos, multos! populus: *Multos annos in multos!* *Leorum canto-*

ἔτη εἰς πολλά." καὶ πάλιν οἱ κράτται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι ἢ ἔνθεος βασιλεία" φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ κράτται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ Κυρίου" φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ κράτται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοῦ κράτορες Ῥωμαίων" φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ κράτται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἀγούσται τῶν Ῥωμαίων" φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ κράτται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ ταῖς πορφυρογεννήτοις" φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἀπαξ „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν σας εἰς πολλὰ ἔτη." (B.) Δοχὴ β' πρὸ τῶν πυλῶν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἤγουν εἰς τὰς σχρὰς. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίνων, ἤγουν ὁ ἐκσκούβιτος, μετὰ τοῦ περατικῦ δῆμου τῶν Πρασίνων, καὶ μήπω τῶν δεσποτῶν φθασάντων ἐκεῖσε, λέγουσιν οἱ κράτται τὴν φωνὴν ἤχ. γ' „ὁ ἀμῆτωρ ἐν οὐρανοῖς, ἀπῆτωρ τίκτεται ἐπὶ τῆς γῆς." ἄλλο „ὁ φυτουργὸς τῶν ἀνθρώπων φιλόανθρωπος καταδέχεται ἀνθρώπος γεννηθῆναι." καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν ἐρχομένων καὶ ἰσταμένων εἰς τὸν εἰωθότα τόπον τῆς αὐτῶν στάσεως, ἤγουν εἰς τὴν καμάραν, λέγουσιν οἱ κράτται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ." ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλά." οἱ κράτται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ἢ ἐκλογὴ τῆς τριάδος" φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἁγιε." οἱ κράτται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων" φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „ἁγιε." οἱ κρά-

2. φθογγεῖ R., φθογγῆ cod., φθογγῆ ed. et sic ubique. 16. τῆ φωνῆ ed. 20. καταστάσ. ed. 24. αὐτοκράτορ cod.

res: *Longa vobis tempora divina maiestas!* clamat et populus ter: *Longa vobis tempora!* Cantores: *Longa vobis tempora, servi Domini!* clamat populus ter: *Longa vobis tempora!* Cantores: *Longa vobis tempora, N. N. Imperatores Romanorum!* clamat populus ter: *Longa vobis tempora!* Cantores: *Longa vobis tempora, N. N. augustas Romanorum!* clamat populus ter: *Longa vobis tempora!* Cantores: *Longa vobis tempora cum coniugibus et porphyrogenitis.* clamat et populus semel: *Diurnam Deus sanctam maiestatem tuam in multos annos faciat!* (II.) secunda receptio ante portas S. S. apostolorum seu in scholis: stat ibi tribunus Prasinorum seu excubitor cum factione Prasina, et nondum eo progressis Dominis, cantores voce toni III. dicunt: *Qui sine matre in coelo est, sine patre in terra nascitur.* Aliud: *Sator et amicus hominum homo nasci amat.* Dominis autem venientibus et in solita statione sua seu camera subsistentibus, cantores dicunt: *Multos, multos, multos!* populus: *Multos annos in multos!* Cantores: *Longa vobis tempo-*

και „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ Κυρίου” φθογγεῖ
 και ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἅγιε.” οἱ κράτται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ
 δεῖνα και ὁ δεῖνα ἀνυοῦσται τῶν Ῥωμαίων” φθογγεῖ και ὁ
 λαὸς ἐκ γ’ „ἅγιε.” οἱ κράτται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, δεσπότης, Ed. L. 23
 50ὶν ταῖς ἀνυοῦσταις και τοῖς πορφυρογενήτοις” φθογγεῖ και
 ὁ λαὸς „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἀγίαν βασιλείαν σας
 εἰς πολλὰ ἔτη.” (Γ.) Δοχὴ γ’ ἐνδοθεν τῆς χαλκῆς δέχεται **Ms. 34. a**
 ἐκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγουν ὁ δομέστικος τῶν
 σχολῶν, μετὰ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Βενέτων, και μήπω
 10τῶν δεσποτῶν φθασάντων ἐκεῖσε, λέγουσιν οἱ κράτται τὴν
 φωνὴν ἤχ. γ’ „σειρὰς ῥηγνύων τῆς ἀμαρτίας σπαργανοῦται
 Θεὸς ἐν φάτην” τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε
 τῶν κρακτῶν και τοῦ λαοῦ καθὼς και ἐν ταῖς λοιπαῖς δο-
 15χαῖς. δοχὴ δ’ ἐξωθεν τῆς χαλκῆς δέχεται ἐκεῖσε ὁ δημαρ- **B**
 15χος τῶν Βενέτων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, και λέγουσιν
 οἱ κράτται τὴν φωνὴν ἤχ. γ’ „ἀστὴρ προτρέχει και λάμπει ἐν
 σπηλαίῳ, τὸν δεσπότην τοῦ ἡλίου τοῖς μάγοις καταμηνῦσαι
 βρέφος γὰρ ὤφθη, και σὰρξ ἐκ τῆς παρθένου τὴν παλαιὰν
 παρακοὴν τοῦ Ἀδάμ ἐξηφάνιζεν. αὐτὸς τὸ κράτος ὑμῶν, δε-
 20σπότης, εἰς μῆκος χρόνων φυλάξει εἰς ἀνεγερσιν Ῥωμαίων.”
 τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν και
 τοῦ λαοῦ καθὼς και ἐν τῇ α’ δοχῇ εἴρηται. (Δ.) Δοχὴ δ’
 εἰς τὸν λεγόμενον Ἀχιλλέα πλησίον τῆς μεγάλης πύλης τῆς

19 ἔξαφανίζον cod., ἔξαφανίσων conl. B. Pro τὸ ed. δ.

ra, a trinitate electi; clamat et populus ter: Sancte. Cantores:
 Longa vobis tempora N. N. Imperator Romanorum; clamat et populus
 ter: Sancte. Cantores: Longa vobis tempora, famuli Domini! clamat et
 populus ter: Sancte. Cantores: Longa vobis tempora, N. N. augustae
 Romanorum! clamat et populus ter: Sancte. Cantores: Longa vobis
 tempora, Domini, cum augustabus et porphyrogenitis! clamat et
 populus: Diuturnam Deum sanctam etc. (III.) Receptio TENTIA intra
 chalcem: stat ibi tribunus Venetorum seu domesticus scholarum cum fa-
 ctione Veneta, et nondum eo progressis Dominis, cantores voce toni
 III. dicant: Peccati catenas qui fregit Deus, fasciis in praesepi in vol-
 vitar: laetae autem acclamationes a cantoribus et populo ut in ce-
 teris receptionibus recitantur. Receptio QUARTA extra chalcem: stat
 ibi tribunus Venetorum cum factione alba, dicuntque cantores voce
 toni tertii: Stella praecurrit et lucet in spelunca, ut magis Domi-
 num solis ostendat. Puer enim apparuit, et caro e virgine pristi-
 nam Adami inobedientiam extinxit. Ipse maiestatem vestram, Do-
 mini, per longam temporum seriem ad salutem Romanorum serva-
 bit. Faustae autem acclamationes a cantoribus et populo, ut in
 prima receptione dictum fuit, recitantur. (IV.) Receptio quinta ad
 Achillem quae vocant prope magnam portam Meletil. Idem tribu-

C Μελετίων· δέχεται ἐκεῖσε ὁ δήμαρχος τῶν Πρασίνων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ἑουσίου, καὶ λέγουσιν οἱ κράται τὴν φωνὴν ἤχ. α· „ὁ ἀμῆτωρ ἐν οὐρανοῖς, ἀπάτωρ τίκτεται ἐπὶ τῆς γῆς“. τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρατῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. δοχὴ εἰς τὸ εὐρολόγιον τῆς ἁγίας Σοφίας· δέχονται ἐκεῖσε ὁ δήμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, καὶ λέγουσιν οἱ κράται τὴν φωνὴν ἤχ. γ· „τὸν ἐν Ἐδέμ παράδεισον ἠνέφξεν ἐν Βηθλεὲμ ἡ παρθένος, ἐξ ἧς ὁ Χριστὸς καὶ Θεὸς ἡμῶν εὐδόκησε τεχθῆναι· σαρκωθεὶς γὰρ ἐξ αὐτῆς φιλανθρώπως τῆς πικρᾶς¹⁰

D ἠλευθέρωσεν ἡμᾶς γεύσεως τῆς ἁμαρτίας· τὸν γλυκασμὸν τῆς ἀφάτου αὐτοῦ μεγάλης ἐξουσίας καὶ τὴν ἐν κρυφίῳ τρυφῇ ἐξ αὐτῆς σωτήρα ἡμῶν εὐρηκότες, σύμφοιτοι γεγόναμεν τῆς θείας αὐτοῦ κληρονομίας.“ καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν ἐρχομένων καὶ ἰσταμένων εἰς τὸν εἰωθότα τόπον τῆς αὐτῶν στάσεως,¹⁵

Ms. 34. b ἤγγουν εἰς τὸ εὐρολόγιον, λέγουσιν οἱ κράται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ.“ ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ.“ οἱ κράται „ὁ τῶν πάντων ποιητὴς καὶ δεσπότης.“ φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου·

Ed. L. 24 „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ τεχθεὶς ἐκ παρθένου ἁγίας.“ φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.“ οἱ κράται „τοὺς χρό-²⁰νους ὑμῶν πληθύνει σὺν ταῖς ἀγνούσταις καὶ τοῖς πορφυρογενήτοις“ ὁ λαὸς „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν σας εἰς πολλὰ ἔτη.“

1. *Μελε* superscripto τ cod., *Μελέτης* conl. R. 2. αὐτοῦ ἑουσ. ed.

13. σωτήρα R. ex compendio cod. σερ., σωτηρίας ed.

nus Prasinorum cum factione russa stat, dicuntque cantores voce toni tertii: *Is, qui sine matre in coelo, sine patre in terra nascitur. Laetae vero acclamationes a cantoribus et populo ut in reliquis receptionibus cantantur. Receptio sexta ad horologium sanctae Sophiae: stat ibi tribunus Venetorum cum populo albo, dicuntque cantores voce toni tertii: Paradisum in Eden virgo, e qua Christus et Deus noster nasci voluit, Bethlehemi aperuit. Amator enim hominum ex ea incarnatus, ab amaro peccati gustu nos liberavit; infandae magnaeque potentiae eius dulcedinem et in occulto voluptatem ex nostra salute capientes, divinae eius hereditatis composites evasimus. Venientibus vero Dominis inque solita sua statione seu in horologio subsistentibus, cantores dicunt: Multos, multos, multos! populus: Multos annos in multos. Cantores: Creator omnium et Dominus. Populus et cantores ter: Longa vobis tempora natus ex sancta virgine! clamat et populus ter: Longa vobis tempora! Cantores: Tempora vestra cum coniugibus et porphyrogenitis multiplicet! populus: Longaeuam in annos multos seueram maiestatem vestram Deus faciat!*

Ἰποστροφὴ τῶν δεσποτῶν ἀπὸ τῆς ἀγίας Σοφίας πρὸς τὸ παλάτιον.

(E.) Τῶν δεσποτῶν στεφομένων ὑπὸ τοῦ πατριάρχου ἐν τῇ εἰσόδῳ τὸ πρωτὸ τοῦ ἀγίου φρέατος ἔνδον τοῦ βήλου, λέγουσιν οἱ κράται τὴν φωνὴν ἤχ. γ' „ἀστὴρ τὸν ἥλιον προμηνύει” καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν ἐξιόντων καὶ ἰσταμένων, λέγουσιν οἱ κράται „καλῶς ἦλθετε τὸ πρόβλημα B τῆς τριάδος” φθονγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „καλῶς ἦλθε.” τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ ἰολαοῦ καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς προεῖρηται· τὸ δὲ τελευταῖον ἄκτον λέγουσιν οἱ κράται „προσκυνησαντες τοῦ τεχθέντος Χριστοῦ τὴν δόξαν” καὶ ὁ λαός „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν.” δοχὴ δευτέρα· ἔξω τοῦ θόλου τῆς σιδηραῆς πύλης δέχεται ὁ τοῦ μέρους τῶν Πρασίνων δήμαρχος ἰ5μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, καὶ λέγουσιν οἱ κράται τὴν φωνὴν ἤχ. γ' „ὁ οὐρανὸς τὸν ἀστέρα πέμπει καθοδηγῶν τοὺς μάγους ἐν τῇ γεννήσει, ἢ γῆ τὸ σπήλαιον εὐτρεπίζει ὑποδέξασθαι τὸν τῶν ὄλων ποιητὴν· ἀλλ' αὐτὸς ὁ τὴν ἡμετέραν C προσλαβόμενος σάρκα ἐκ τῆς παρθένου, τὴν ὑμῶν θεόστεπτον 20βασίλειαν φυλάξει ἐν τῇ πορφύρᾳ.” τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν τῇ πρώτῃ δοχῇ τῆς ὑποστροφῆς εἴρηται. δοχὴ τρίτη ἔνδοθεν τῆς χαλκῆς δέχεται κακείσε ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἧγουν

7. ἦλθε ed. 19. ἡμῶν ed. 20. τὰ τε τῆς ed.

REDITUS DOMINORUM A TEMPLO S. SOPHIAE AD PALATIUM.

(V.) Dominis a patriarcha in loco consueto sancti putei intra velum coronatis, voce toni tertii cantores dicunt: *Stella solem annuntiat* etc. Exeuntibus vero et subsistentibus ipsis, cantores dicunt: *Feliciter venistis, promoti a trinitate*; clamat et populus ter: *Feliciter veniunt*. Acclamationes autem a cantoribus et populo ut supra de reliquis receptionibus dictum cantantur: ultima a cantoribus recitatur: *Adorantes Christi nati gloriam*: populus respondet: *Longaevam Deus esse iubeat sanctam* etc. *Receptio σκουβια* extra tholum ferreae portae: factionis Prasinæ tribunus cum albo populo praesto est, et dicunt cantores voce toni tertii: *Coelum sidus praemittit, iter magis in nativitate monstrans; terra speluncam ad suscipiendum rerum creatorem parat: ipse, qui nostram ex virgine carnem suscepit, vestram a Deo coronatam maiestatem in purpura custodiat!* Acclamationes a cantoribus et populo, ut supra de prima receptione reditus observatum, recitantur. *Receptio ΤΕΡΤΙΑ* intra chalcen: excipit ibi Imperatoris tribunus

ὁ δομῆστικός τῶν σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Βενέτων, καὶ λέγουσιν οἱ κράται τὸν ἀπελατικὸν ἤχ. γ' „τὸν ἐν Ἐδέμ παράδεισον ἠνέφξεν ἐν Βηθλεὲμ ἢ παρθένος” καὶ τὰ ἐξῆς. τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρατῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν τῇ πρώτῃ δοχῇ 5

Δτῆς ὑποστροφῆς εἴρηται. (ς.) Δοχὴ τετάρτη εἰς τοὺς ἁγίους

Ms. 35. ἀποστόλους, ἤγουν εἰς τὰς σχολάς· δέχεται καθεὶς ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίμων, ἤγουν ὁ ἐσκούβιτος μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Πρασίμων. καὶ λέγουσιν οἱ κράται τοῦ περατικοῦ τὴν φωνὴν ἤχ. γ' „ὁ πάσης κτίσεως πληρωτῆς 10 καὶ δεσπότης ἀκρωτῶ κενώσει τῆς πρὸς ἡμᾶς ἐκκενοῦται, ἵνα τὸν ἄνω πληρώσῃ κόσμον ἐκ τοῦ ἡμῶν κατωτάτου γένους· ὁ ζωοδότης αὐτὸς τὸ κέρας ὑμῶν, δεσπότης, ἀνυψώσει ἐν

Ed. L. 25 πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ, τὰ ἔθνη πάντα δουλώσει τοῦ προσφέ-
ρειν, ὡς οἱ μάγοι, τὰ δῶρα τῇ ὑμῶν βασιλείᾳ” τὰ δὲ τῆς εὐ- 15
φημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρατῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν τῇ δευτέρῃ δοχῇ εἴρηται. δοχὴ πέμπτη εἰς τὸ τριβουνάλιον, ἤγουν εἰς τοὺς λύχνους· δέχεται ἕκαστος ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἤγουν ὁ δομῆστικός τῶν σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Βενέτων, καὶ λέγουσιν 20 οἱ κράται τὸ ἀπελατικὸν ἤχ. γ' „ἀστὴρ προτρέχει καὶ λάμπει ἐν σπηλαίῳ” καὶ τὰ ἐξῆς. τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρατῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν τῇ πρώτῃ δοχῇ εἴρηται. εἰδέναι δὲ χρῆ, ὅτι κατὰ τὸν

17. καὶ εἶρ. ἐν τῇ δ. δ. ed.

18. ἤγουν cod. h. l. et passim.

21. ἀπελάτιον ed. hic ut et alibi nonnunquam.

Venetorum seu domesticorum scholarum cum factione Veneta, dicuntque cantores apclaticum tono tertio: *Paradisum in Eden virgo Bethlehemi aperuit* etc. Acclamationes vero a cantoribus et populo ut in prima receptione dictum recitantur. (VI.) Receptio quinta ad sanctos apostolos seu ad scholas: stat ibi tribunus Prasinorum seu excubitor cum factione Prasina, et cantores eius voce toni III. dicunt: *Qui creaturam omnem implet eiusque dominus est, non inani exinanitione propter nos exinanitur, ut mundum superiorem ex genere nostro inferiori impleat. Ipse vitas largitor cornu vestrum, Domini, in orbe universo exaltabit gentesque omnes in servitutem rediget, ut maiestati vestrae munera sicut magi offerant.* Acclamationes a cantoribus et populo, ut in secunda receptione dictum, instituuntur. QUINTA in tribunali seu ad lychnos: stat ibi tribunus Venetorum seu domesticorum scholarum cum transitoria factione Veneta, dicuntque cantores apclaticum toni III: *Stella praecurrat lucetque in spelunca* etc. Acclamationes a populo et cantoribus ut in prima receptione dictum recitantur. Sciendum est,

τόπον καὶ τὴν τάξιν ταύτης τῆς ἑορτῆς γίνονται αἱ δοχαὶ καὶ εὐφημαὶ τῆς τῆς ἑορτῆς τῶν φώτων καὶ τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Βασίλειου καὶ τῆς ἑορτῆς τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς καὶ τῆς ἑορτῆς τῆς μεταμορφώσεως, καὶ ὑπὸντων ἐν τῇ ἁγίᾳ Σοφίᾳ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ πάλιν ἀπ' αὐτῆς ὑποστρεφόντων ἐν τῷ παλατίῳ.

ΚΕΦ. γ'.

Ἑορτὴ τῶν φώτων. Ἀκτὰ τῶν δύο μερῶν.

Δοχὴ πρώτη, τῶν Βενέτων, φωνὴ ἤχ. πλαγ. δ' „σήμερον ὀσπντρίφιας ἐν ὕδασι τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων τὴν κεφαλὴν ἐποκλίνει τῷ προδρόμῳ φιλανθρωπῶς.” δοχὴ β', τῶν C Πρασίνων, φωνὴ πλαγ. δ' „Χριστὸς ἀγγίζει λουτρῷ ἁγίῳ τὴν ἐξ ἔθνῶν αὐτοῦ ἐκκλησίαν.” δοχὴ γ', τῶν Βενέτων, φωνὴ ἤχ. πλαγ. α' „πυρὶ θεότητος ἐν Ἰορδάνῃ φλόγα σβεννύει τῆς ἁμαρτίας.” δοχὴ δ', τῶν Βενέτων, φωνὴ πλαγ. δ' „ὁ συνδύναρχος τῷ Πατρὶ Θεὸς λόγος ἐν Ἰορδάνῃ σήμερον προῆλθε βαπτισθῆναι, καὶ τὴν κάραν ὑποκλίνει δουλικῶς τῷ προδρόμῳ, ὃν οὐρανῶν αἱ δυνάμεις τρέμουσι καθορῶσαι ἄλλ' ὃ τὸν *Ma. 35. b* κόσμον φωτίσας τῇ αὐτοῦ ἐπιφανείᾳ ὑψώσει καὶ μεγαλύνει τὸ κράτος τῆς ὑμῶν βασιλείας εἰς εὐτυχίαν καὶ δόξαν Ῥω-*D* *ρομαίων*” δοχὴ ε', τῶν Πρασίνων, ἤχ. πλαγ. δ' „Χριστὸς ἐνδύεται ῥεῖθρα φιλανθρωπῶς τοῦ Ἰορδάνου.” δοχὴ ς', τῶν
 2. τῆς δὲ ed. 3. πεντηκοστῆς ed. 13. θεότητος Ἰορδανῶν
 cod. 15. Θεός, λόγος ed.

ad normam ritumque festi huius receptiones et acclamationes in festo luminum, sancto paschate, sancta pentecoste et festo transmutationis, tum Dominis ad S. Sophiae abeuntibus, tum inde ad palatium revertentibus, institui.

CAP. 3.

Festum epiphaniae. Duarum factionum acclamationes.

Receptio PRIMA, Venetorum, vox toni obliqui quarti: *Hodie is, qui draconum capita in aquis contudit, praecursori caput amice inclinat.* Receptio SECUNDA, Prasinorum, vox toni obliqui IV.: *Christus sancto lavacro collectam sibi e gentibus ecclesiam expiat.* Receptio TERTIA, Venetorum, vox toni obliqui primi: *Igne divinitatis in Iordane flammam peccati exstinguit.* Receptio QUARTA, Venetorum, vox obliqui quarti: *Coaeternus Patri Deus, Verbum, hodie in Iordanem, ut baptizetur, descendit, et caput more servi praecursori inclinat, quem coelestes potestates intuentes contremiscunt. Sed qui apparitione sua mundum illuminavit, robur maiestatis vestrae ad felicitatem et gloriam Romanorum augeat et exaltet!* Receptio QUINTA, Prasinorum, vox toni obliqui IV.: *Christus amore hominum*

Βενέτων, φωνή ἤχ. πλαγ. α' „πυρὶ τῆς Θεότητος Ἰορδάνου“
καὶ τὰ ἐξῆς. ἀπολογία τῆς ε' δοχῆς λέγουσιν οἱ κρά-
κται „ὁ βαπτισθεὶς ἐν ὕδασι Ἰορδάνου.“ φθονγεῖ καὶ ὁ λαὸς
ἐκ τρίτου „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.“ οἱ κράκται „καὶ τὴν κάραν
ὑποκλίνας δουλικῶς τῷ προδρόμῳ.“ φθονγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ
τρίτου „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.“ οἱ κράκται „τοὺς χρόνους ὑμῶν
Ed. L. πληθύνει σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις“
ὁ λαὸς „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν
σας εἰς πολλὰ ἔτη.”

‘Προστροφή τῶν δεσποτῶν τῇ αὐτῇ ἑορτῇ.

10

Δοχὴ α', τῶν Βενέτων, ἀπελατικὸν ἤχ. πλαγ. α' „ὁ συν-
ἀναρχος τῷ Πατρὶ Θεὸς λόγος“ καὶ τὰ ἐξῆς. δοχὴ β', τῶν
Πρασίνων, ἀπελατικὸν ἤχ. γ' „ὁ φωτίζων ἐν πνεύματι τῷ
ἀγίῳ ἐβαπτίσθη ὕδατι ἐπιγεῖω, καὶ τὸ φῶς τοῦ βαπτίσματος
Bδδωρήσατο ἀνθρώποις· ἀλλ' ὁ ταῦτα τελέσας Χριστὸς φιλαν-15
θροπία τὸ ὑμέτερον βασίλειον κράτος κατὰ σειρὰν ἀδιάδο-
χον κελεύει εὐτυχεῖν ‘Ρωμαίοις καὶ βασιλεύειν.“ δοχὴ γ',
τῶν Βενέτων, ἀπελατικὸν ἤχ. πλαγ. α' „ὁ κεφαλὰς τῶν δρα-
κόντων, εὐεργέται, ἐν Ἰορδάνου τοῖς ρεύμασι συντρίψας, πρὸ
ποδῶν ὑμῶν συντρίψει τὰς κεφαλὰς τῶν βαρβάρων Θεόστε-20
πτοι εὐεργέται, ἢ τριάς ἢ τρισάγιος τὰς νίκας ὑμῶν πληθύν-
νει ὁ βαπτισθεὶς ὑπὲρ ἡμῶν. κατὰ σάρκα καὶ ἁγιάσας τὴν

17. ‘Ρωμαίους ed.

Iordanis fluentia subit. Receptio sexta, Venetorum, vox toni obli-
qui IV.: Igne divinitatis in Iordane etc. Acclamatio in sexta re-
ceptione: dicunt cantores: Baptizatus in aquis Iordanis. Clamat
et populus ter: Longa vobis tempora! Cantores: Et caput serui
more praecursori inclinans. Clamat et populus ter: Longa vobis
tempora! Cantores: Tempora vestra cum augustabus et porphy-
rogenitis augeat! populus: Longaevam Deus per multos etc.

REDITUS DOMINORUM EODEM FESTO.

Receptio prima, Venetorum, apelaticum toni obliqui I.: *Coaeter-*
nus Patri Deus, Verbum etc. secunda, Prasinorum, apelaticum toni
obliqui III.: Illuminans in Spiritu sancto baptizatus est aqua ter-
restri, lumenque baptiami hominibus donavit. Sed qui haec, amore
in homines incitatus, fecit Christus, Imperatoriam maiestatem ve-
stram per non interruptam seriem annorum felices reddere Roma-
nos et imperare iubeat! Receptio tertia, Venetorum, tono obliquo
I.: Qui capita draconum, o benigni principes, in Iordanis fluentis
contrivit, ante pedes vestros barbarorum capita conterat! A Deo
coronati benefactores, ter sancta trinitas vestras victorias augeat:

φύσιν τῶν ὑδάτων.” δοχὴ δ’, τῶν Πρασίνων, ἀπελατικὸν ἤχ. δ’ „ὁ τῇ παλάμῃ βαπτισθεὶς σήμερον τοῦ προδρόμου τῆς φρικτῆ αὐτοῦ παλάμῃ βασιλεὺς ὑμᾶς κηρύττει, θεόστεπτοι εὐεργέται, καὶ χριστοῦς ὑμᾶς δεικνύει πάση τῇ οἰκουμένῃ. 5τῷ λουτρῷ γὰρ ἀγιάσας, τῆς ἀφθαρσίας τῷ ἑλαίῳ βαπτίζει τὴν βασιλείαν, σωτηρίαν δωροῦμενος τοῖς Ῥωμαίοις καὶ ἀντίληψιν μεγίστην καὶ δόξαν τῆς βασιλείας.” δοχὴ ε’, τῶν Βενέτων, ἀπελατικὸν ἤχ. πλαγ. δ’ „τὸ φῶς ἐπέφανεν ὑλικῶς Ms. 36. a ἐν σώματι, ἵνα φῶς γενόμενοι Θεοῦ φωτὶ μιγῶμεν. πά- 15ορευσιν ὑδάτι πλύνων καὶ τελειῶν τῷ πνεύματι, συγκατέλω- μεν τούτῳ, ἵνα συναυψωθῶμεν. σημειωθῶμεν μυστικῶς τοῦ μυστηρίου τὴν ἰσχὺν ἐγνωκότες, ἀναλάβωμεν οἱ πάντες τὸν D δεύτερον μὴ τὸν πρῶτον Ἀδάμ ὡς ἀναγεννηθέντες.” τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ 15λαοῦ καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. τὸ δὲ τελευταῖον ἄκτον λέγουσιν οἱ κράκται· „προσκυνήσαντες τοῦ ἐπιφανέντος Χριστοῦ τὴν δόξαν” ὁ λαός· „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν.”

ΚΕΦ. δ’.

20 Ἄκτα τῆ ἑορτῆ τοῦ ἁγίου πάσχα. Ed. L. 27

Δοχὴ πρώτη, τῶν Βενέτων, φωνὴ ἤχ. α’ „θεϊκῆς ἐγέρ- σεως δυναστεία ὁ τοῦ θανάτου πόλεμος διελύθη.” δοχὴ β’,

4 χρηστοῦς cod.

qui baptizatus est pro nobis secundum carnem et aquarum naturam sanctificavit. QUARTA, Prasinorum, apelaticum toni IV.: Baptizatus hodie praecursoris manu, tua tremenda manu vos, Imperatores a Deo coronati benefactores, praedicat, unctosque orbi universo ostendit. Lavacro enim sanctificans, integritatis oleo maiestatem baptizat, salutem Romanis et maximum auxilium et gloriam imperii donat. RECEPTIO QUINTA, Venetorum, apelaticum toni obliqui IV.: Lumen materialiter in corpore apparuit, ut nos lumen facti cum Dei luce commisceremur: praesto est aqua implens et perficiens spiritu: una ad ipsum accedamus, ut una cum eo exaltemur. Signati sumus arcano modo, qui virtutem mysterii cognovimus, suscepimus omnes secundum, non primum, Adamum, ut renati. Acclamationis verba cantantur a praecentoribus et populo ut in ceteris factionibus. Postremo cantores quoque acclamant: Adorantes Christi manifestati gloriam; populus: Diutissime maiestatem vestram Deus custodiat!

CAP. 4.

Acclamationes in sancti paschatis festo.

RECEPTIO PRIMA, Venetorum, vox toni I.: Divinae resurrectionis

τῶν Πρασίνων, φωνὴ ἤχ. α' „φωτὸς ἀπροσίτου λαμπηδόνες νεκροῖς ἐπέλαμψαν τοῖς ἐν σκότει. Χριστὸς γὰρ ὄψθη νεκρὸς ἐν τάφῳ, θανάτῳ θάνατον θανατώσας, συνανέστησε τοὺς δεσμίους τῇ τριημέρῳ αὐτοῦ ἐγέρσει αὐτὸς τὴν δόξαν ὑμῶν, δεσπότηται, εἰς μῆκος χρόνων φυλάξει ἐν τῇ πορφύρᾳ.” 5
 Βδοχὴ γ', τῶν Βενέτων, φωνὴ ἤχ. γ' „πάσχα Κυρίου σήμερον καθορῶντες μελωδικῶς κραυγάζομεν καὶ ὁμοφρόνως.” δοχὴ δ', τῶν Βενέτων, φωνὴ ἤχ. α' „θεϊκῆς ἐγέρσεως δυναστεία,” καὶ τὰ ἐξῆς. δοχὴ ε', τῶν Πρασίνων, φωνὴ ἤχ. α' „ὁ ἀχρόνως τῷ Πατρὶ συμβασιλεύων ἐπ' ἑσχάτων τοῖς ἀνθρώποις 10 χρονικῶς συναναστράφη, καὶ ἐν τῷ σταυρῷ τὸν ἄδην καὶ θάνατον αἰχμαλωτίσας, τριημέρῳ αὐτοῦ ἐγέρσει τοῖς νεκροῖς τὴν ἀνάστασιν ἐγκαινίζων αὐτὸς τὸ κέρασ ὑμῶν, δεσπότηται, ἀνυψώσει ταῖς νίκαις κατὰ βαρβάρων.” δοχὴ ς', τῶν Βενέτων, φωνὴ ἤχ. γ' „φωτὸς ἀπροσίτου λαμπηδόνες” καὶ τὰ ἐξῆς. 15
 Ms. 36. ἡ ἀκτολογία τῆς ς' δοχῆς. λέγουσιν οἱ κράκται „ὁ τῶν πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης.” φθονγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.” οἱ κράκται „ὁ ἀναστὰς παραδόξως ἐκ τάφου.” φθονγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.” οἱ κράκται „καὶ τὸ χαῖρε δεδωκῶς μυροφόροις.” φθονγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ 20 ὑμῖν χρόνοι.” οἱ κράκται „τοὺς χρόνους ὑμῶν πληθύνει σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις” ὁ λαὸς „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν σας εἰς πολλὰ ἔτη.”

γ. καὶ om. cod. 11. συνανετράφη ed.

potentia mortis bellum solutum est. secunda, Prasinorum, vox toni I.: *Lucis inaccessae faces mortuis, qui in tenebris erant, illuxere. Christus enim mortuus apparuit, morte mortem extinguens, captivos post tres dies resurgens exsuscitavit. Ipse gloriam vestram, Domini, diu in purpura custodiet! Receptio* ΤΡΑΤΙΑ, Venetorum: vox toni III.: *Pascha Domini hodie videntes, melodice et unanimiter clamamus.* quarta, Venetorum, vox toni I.: *Divinas resurrectionis potentia mortis etc.* quinta, Prasinorum, vox toni I.: *Aeternum cum patre imperans ultimis diebus temporaliter cum hominibus conversatus fuit et in cruce tartarum mortemque captivam ducens, post tres dies sua resurrectione mortuis resuscitationem renovat. Ipse cornu vestrum, Domini, victoriis contra barbaros exaltabit! Receptio* ΣΕΚΤΑ, Venetorum, vox toni III.: *Lucis inaccessae faces etc.* Acclamatio in sexta receptione: dicunt cantores: *Creator omnium et Dominus. Clamat et populus ter: Multos annos vobis.* Cantores: *Mirabiliter e sepulcro resurgens.* Clamat et populus ter: *Longa vobis tempora.* Cantores: *Et qui salutem unguenta afferentibus dixit.* Clamat et populus ter: *Longa vobis tempora!* Cantores: *Tempora vobis, augustabus et porphyrogenitis augeat: populus: Longaevam Deus sacram etc.*

Ἑποστροφὴ τῶν δεσποτῶν τῆ αὐτῆ ἑορτῆ.

D

Δοχὴ α', τῶν Βενέτων, φωνὴ ἦχ. α'. „τὸ μέγα καὶ σεβασμιον τῆς ἀναστάσεως μυστήριον λαμπρυνομένη σήμερον ἢ πῶς ἑορτάζει· ὁ γὰρ τῆς δόξης Κύριος τὸ σκυθρωπὸν δαφνίσας τοῦ θανάτου καὶ τὰ τοῦ ἄδου σκυλεύσας βασιλεία, συνανέστησε τοὺς πάλαι τεθνεώτας, χαρὰν ἀνεκλάλητον καὶ θεῖον πάσχα. τελεῖται παραδόξως, μεγαλύνεται τὸ κράτος ἡμῶν, δεσπότηι, εἰς δόξαν, εἰς κινύχησιν, εἰς ἀνέγερσιν τῶν Ῥωμαίων.“ τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἅκτα ἄδονται παρὰ τῶν Ed. L 28
 10κρατιῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. τὸ δὲ τελευταῖον ἅκτον λέγουσιν οἱ κράκται „καλῶς ἦλθον οἱ δεσπότηι σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις.“ ὁ λαός „καλῶς ἦλθετε.“ οἱ κράκται „προσκυνήσαντες τοῦ ἀνασταύτου Χριστοῦ τὴν δόξαν.“ ὁ λαός „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ 15θεός.“
 Δοχὴ β', τῶν Πρασίνων, ἀπελατικὸν ἦχ. α'. „σήμερον τὸ τοῖς ἀγγέλοις ἀπόρρητον ἐκτελεῖται τῆς ἀναστάσεως μυστήριον. ὁ γὰρ ἐμπιπλῶν πᾶν ζῶν εὐδοκίας σαρκὶ θανάτου·
 20αἰώνων αἰσχος, καὶ τὴν ἀπληστον τοῦ ἄδου τυραννίδα αἰ· B
 χμαλατεύει, νεκρώσας τὸν νεκρωτὴν· νῦν ἠφανίσθη τὸ πρὸ
 30αἰώνων αἰσχος, νῦν ἐξήνθησεν ἡ χαρὰ τῶν περᾶτων. ὁ παντάναξ δὲ Θεός καὶ ζωοδότης, τοὺς δεσπότης φύλαττε ἐν τῇ
 40πορφύρᾳ.“ Δοχὴ γ', τῶν Βενέτων, φωνὴ ἦχ. α'. „σταυρὸν καὶ

6. χαρὰ ἀνεκλάλητος καὶ θεῖον πάσχα τελεῖται ed.

REDITUS DOMINORUM RODEM FESTA.

Receptio PRIMA, Venetorum, vox toni I: *Magnum et venerandum resurrectionis mysterium splendens hodie creatura celebrat. Dominus enim gloriae terrorem mortis removit, inferorum regnum spoliavit, quondam mortuos una excitavit, ineffabile gaudium ac divinum pascha! Mirabiliter celebratur, augetur robur vestrum, Domini, ad gloriam, famam et salutem Romanorum.* Acclamationis autem verba a praecentoribus et populo ut in ceteris receptionibus cantantur. Ultimam cantores dicunt: *Pulchre venerunt Domini cum augustabus et porphyrogenitis; populus: Pulchre venistis.* Cantores: *Adorantes resurgentis Christi gloriam.* Populus: *Longaevam Deus etc.* Receptio SECUNDA, Prasinorum, apelaticum toni I: *Hodie impenetrabile angelis resurrectionis mysterium celebratur. Omne enim vivum gratia replens in carne ut homo occidit, et insatiabilem orci tyrannidem captivam ducit, occisore occiso: nunc aeternum evanuit opprobrium, nunc exurgit gaudium terminorum. Rex omnium Deus vitaeque dator, serva Dominos in purpura!*

θάνατον ὑπομείνας Χριστός, κατήλθεν ἐκὼν ἐν τάφῳ, καὶ τὰς τοῦ ᾄδου συντριψας πύλας τῆς θείκης αὐτοῦ ἐξουσία, πᾶσιν ἀνάστασιν ἐγκαινίζει τοῖς ἀπ' αἰῶνος νενεκρωμένοις. ἡ κτίσις σήμερον ἐορτάζει διπλοῦν τὸ πάσχα τῆς σωτηρίας, ὁρῶσα τὸ σκήπτρον ὑμῶν, δεσπόται, τῆς ἀναστάσει Χριστοῦ συνανα-5 τέλλον." τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν Κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς.

Ma. 37. αὐτὸ δὲ τελευταῖον λέγουσιν οἱ κράκται· „προσκυνήσαντες τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ τὴν δόξαν" ὁ λαός· „πολυχρόνιον ποι- ἦσει ὁ Θεὸς τὴν" κ.τ.λ. δοχὴ δὲ τετάρτη, τῶν Πρασίνων, φωνὴ 10 ἦχ. γ'· „πάσχα Κυρίου σήμερον καθορῶντες" καὶ τὰ ἐξῆς. δοχὴ ε', τῶν Βενέτων, φωνὴ ἦχ. α'· „ἐγκαινίζεται σήμερον τῶν ἀνθρώπων ἡ φύσις, παραδόξως ἐκ φθορᾶς μεταπλατομένη πρὸς ἀφθαρσίαν, στολίζεται τὴν στολὴν τῆς προτέρας δόξης, μηκέτι τῷ θανάτῳ κατεχομένη. ὁ γὰρ ἔχων τὸ κρά- 15 τος τοῦ θανάτου, ὁ τοῦ Πατρὸς συνάναρχος καὶ συναΐδιος Δόλογος, σκυλεύσας τὰ βασίλεια τοῦ ᾄδου, ἔλυσε τὸν δεσμὸν τῶν αἰχμαλώτων, πᾶσι δωρησάμενος ἐλευθερίαν. ὁς καὶ φυλάξει τὸ κράτος τῆς βασιλείας εἰς δόξαν, εἰς καύχημα, εἰς ἀνέγερσιν Ῥωμαίων." τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ 20 τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. τὸ δὲ τελευταῖον ἄκτου λέγουσιν οἱ κράκται· „προσκυνήσαντες τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ τὴν δόξαν" ὁ λαός· „πολυχρόνιον."

τρεῖς, Venetorum, vox toni I: Crucem mortemque perpessus Christus, sponte in sepulcrum descendit, conritisque divina potentia sua orci portis, omnibus in seculo mortuis resurrectionem renovat. Creatura hodie duplex pascha salutis celebrat, videns sceptrum vestrum, Domini, cum Christi resurrectione una exoriens. Acclamationis acta a cantoribus et populo ut in ceteris factionibus cantantur. Postremo praecentores dicunt: Adorantes Christi resuscitati gloriam etc.: populus: Longaevam Deus faciat etc. Receptio quarta, Prasinorum: vox toni III: Pascha Domini hodie intuentes etc. quinta, Venetorum: vox toni I: Renovatur hodie humana natura, admirandum in modum ex corruptione in integritatem transmutata: induit prioris gloriae vestimentum, non amplius a morte superanda. Tenens enim robur mortis coaeternum Patris et aequae inaccessum verbum, orci regnum spoliavit, solvit captivorum vincula, libertatem omnibus donavit: hic custodiet robur maiestatis, ad laudem, gloriam et salutem Romanorum. Acclamationis acta a cantoribus et populo ut in ceteris factionibus cantantur. Ultimum vero cantores dicunt: Adorantes resurgentis Christi gloriam: populus: Longaevam Deus etc.

ΚΕΦ. ε.

Ἄκτα τῆ ἑορτῆ τῆ δευτέρῃ τῆς διακαινησίμου.

Ed. L. 29

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐκκλησίας, ὅτε ἀκουμβίσωσιν οἱ δεσπόται ἐπὶ τῆς τραπέζης, αὐλεῖ τὸ ὄργανον τῶν Βενέτων, καὶ λέγει ὁ λαὸς „ἁγιαχάς.“ καὶ ὅτε παύσῃ τὸ ὄργανον, λέγουσιν οἱ κράκται „τρισάγιε, συμβασιλευσον τοὺς δεσπότας.“ φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „τρισάγιε.“ οἱ κράκται „καὶ σὺ αὐτοὺς θεράπευσον ἐπὶ πᾶσιν.“ φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „τρισάγιε.“ οἱ κράκται „πλεονάζων τῆς ζωῆς αὐτῶν χρόιου.“ φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „τρισάγιε.“ οἱ κράκται „εἰς Β τειλείαν χαρμονὴν τῶν Ῥωμαίων.“ φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „τρισάγιε.“ οἱ κράκται „σὺν ἀγούσταις εὐσεβέσι φιλοθέοις.“ φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „τρισάγιε.“ οἱ κράκται „καὶ τοῖς τιμίαις πορφυρογεννήτοις ἐν τῇ πορφύρᾳ.“ φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς 15 ἐκ τρίτου „τρισάγιε.“ οἱ κράκται „καὶ Βενέτων τῶν γησίων ἡμῶν δούλων.“ φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „τρισάγιε.“ οἱ κράκται „ἔς ὁ ἀναστάς Θεὸς ἡμῶν τοὺς δεσπότας φύλαττε.“ καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου „οἱ ἔς ὁ ἀναστάς Θεὸς ἡμῶν τοὺς δεσπότας φύλαττε.“ οἱ κράκται „πνεῦμα τὸ πανάγιον τὰς ἀγούσταις σκέπασον“ καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράκται C „μήτηρ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, φύλαττε τὰ πορφυρογέννητα.“ καὶ

1. διακαινησίμου R., διακινησίμου cod. et. ed.

4. τοῖς δε-

σπύταις conl. Leich.

CAP. 5.

Acta in feria secunda septimanae renovationis.

Peracto ecclesiastico officio, quando Domini mensae adsident, Venetorum organum sonat, et dicit populus: Sancta. Organo silente, praecentores: Ter sanctis, cum Dominis simul impera. Clamat et populus ter: Ter sancte. Cantores: Et tu eorum curam in omnibus suscipe. Clamat et populus ter: Ter sancte. Cantores: Augens vitae tempora. Clamat et populus ter: Ter sancte. Cantores: Ad perfectam laetitiam Romanorum. Clamat et populus ter: Ter sancte. Cantores: Cum piis Deique amantibus coniugibus. Clamat et populus ter: Ter sancte. Cantores: Et venerandis porphyrogenitis in purpura. Clamat et populus ter: Ter sancte. Cantores: Et Venetorum, fidelium servorum vestrorum. Clamat et populus ter: Ter sancte. Cantores: Resurgens Deus noster, Dominos custodi; clamat et populus similiter ter: Resurgens Deus noster, Dominos custodi. Cantores: Spiritus sancte, augustas serva! populus eadem ter. Cantores: Mater Dei nostri, custodi porphyrogenitos: eadem

ὁ λαὸς ἐκ γ'. οἱ κράτται· „Κύριε, ζωὴν αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν
 Ms. 37, b ἡμῶν.” (B.) Φωνὴ ἤχ. α' „ἔξανοιγέσθωσαν τάφοι, καὶ νεκροὶ
 ἔξαναστῆτωσαν· ὁ γὰρ Κύριος ἐκ τάφου σήμερον ἔξανεστή-
 εῦφραινέσθωσαν οἱ ζῶντες καὶ ζωῆς ἐντρυφάτωσαν· τοῦ γὰρ
 θανάτου τὸ κέντρον σήμερον ἠφανίσθη. λευχειμονεῖτο ἡ κτί-5
 σις τὸν κτίστην ἀνευφημοῦσα· ἡ τυραννὶς γὰρ τῆς ἀμαρ-
 Dτίας σήμερον καθηρέθη. ἀγαλλιάσθω μεγάλως ἡ πόλις ὑμῶν,
 δεσπότηι τῇ ἐν τριῶδι σήμερον προσκυνούσα, εἰς
 κατάπτωσιν βαρβάρων καὶ ἀνέγερσιν Ῥωμαίων.” καὶ ἀπὸ
 φωνῆς λέγουσιν ἀπελατικὸν ἤχ. α' „τὸ μέγα καὶ σεβάσμιον 10
 μυστήριον τῆς ἀναστάσεως” καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ μετὰ τὸ τε-
 λειῶσαι τὸν δῆμον τῶν Βενέτων ἀκτολογεῖ ὁμοίως καὶ ὁ δῆ-
 μος τῶν Πρασίνων, καὶ λέγει ἀπελατικὸν ἤχ. α' „σήμερον ὁ
 τοῖς ἀγγέλοις ἀπόρρητον” καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ μετὰ τὸ τελειῶ-
 σαι τὸν δῆμον τῶν Πρασίνων λέγουσιν οἱ κράτται τῶν Βενέ-15
 των· „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης Ῥωμαίων” φθόγγει καὶ
 Ed. L. 30 ὁ λαὸς ἐκ γ'. „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράτται· „Κύριε σῶσον τοὺς
 ἐκ σοῦ ἐστεμμένους” φθόγγει καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ'. „Κύριε, σῶσον.”
 οἱ κράτται· „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης σὺν ταῖς ἀγού-
 σταις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις” φθόγγει καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ'. 20
 „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράτται· „ἔς ὁ ἀναστὰς Θεὸς ἡμῶν τοὺς
 δεσπότης φύλαττε” φθόγγει καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου· „οἱ εἰς ὁ
 ἀναστὰς Θεὸς ἡμῶν τοὺς δεσπότης φύλαττε.” οἱ κράτται
 „πνεῦμα τὸ πανάγιον τὰς ἀγούστας σκέπασον” φθόγγει καὶ
 ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράτται· „μήτηρ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, φύ-25

3. ἐξ τάφου ed.

populus ter: cantores: *Domine, vitam eorum per nostram.* (H.)
 Hymnus toni I.: *Aperiantur sepulcra et mortui resurgant! Domi-
 nus enim hodie e sepulcro surrexit. Gaudeant viventes, et ob vi-
 tam exsultent: mortis enim stimulus hodie evanuit. Candidam ve-
 stem creatura, laudans creatorem, induat: peccati enim tyrannus
 hodie sublata est. Valde exsultet urbs vestra, Domini, divinitatem
 in trinitate hodie adorans, in perniciem barbarorum et Romano-
 rum salutem. Post hanc cantionem dicunt apelaticum toni I.: Ma-
 gnum ac venerandum resurrectionis mysterium etc. Postquam Ven-
 etorum factio acclamare desit, populus Prasinus similiter accla-
 mat et apelaticum toni I dicit: *Hodie ineffabile angelis mysterium*
 etc. Quo finito, Venetorum praecentores: *Domine, serva Romanorum
 Dominos!* clamat et populus ter: *Domine, serva!* Cantores:
Domine, a te coronatos serva! clamat et populus ter: *Domine,
 serva!* Cantores: *Serva, Domine, Imperatores cum augustabus et
 porphyrogenitis!* clamat et populus ter: *Domine, serva!* Cantores:
Qui resurrexisti Deus noster, Dominos serva! idem ter populus*

λαττε τὰ πορφυρογέννητα.” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ. οὐ κράκται „Κύριε, ζωὴν αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν ἡμῶν.” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. καὶ εὐθέως ῥίπτει ἄνωθεν ἀπὸ τῆς θυρίδος ὁ ἀρτοκλίνης τὰ δύο μέρη τὰ ἀποκόμβια, καὶ Β δὲ πνίγονται τοῖς δεσπόταις, καὶ ἀναχωροῦσι.

Ἐπιστροφὴ τῶν δεσποτῶν δειλῆς ἀπὸ τοὺς ἀγίους Ἀποστόλους
πρὸς τὸ παλάτιον.

Λογὴ ἂ εἰς τοὺς Λέοντας. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἤγουν ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ κεραιτικοῦ δήμου τῶν Βενέτων, καὶ λέγουσιν οἱ κράκται „καλῶς ἤλθεν ἡ ἐνθεος βασιλεία.” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „καλῶς ἤλθετε.” τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ Ms. 38. α τε τῶν κραιτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς C δοχαῖς, καὶ μετὰ τὸ ἀποκινήσαι τοὺς δεσπότας λέγει ὁ δῆμος τὰ δρομικά „χαίροις, κραταιότατε αὐτόκρατορ, χαρὰ τῆς αἰουμένης, τοῦ Θεοῦ ὁ θεράπων, Ῥωμαίων εὐτυχία, ἀγαλλίσεις Βενέτων, εὐφροσύνη καὶ κοσμιότης, σὲ ἡ θεότης ἐπὶ χρόνους ἑκατὸν ἀξιώσῃ τὴν ἑαυτοῦ διέπειν πολιτείαν.” ἄλλο „χαρὰ ᾧδε σήμερον, γαλήνη καὶ πραότης μεγάλη· οἱ γὰρ δεσπῶνται χαρὰν ἡμφισεμένοι ὡς ἑωσφόροι ἐκλάμπουσιν ἐν τῷ κραιτεῖ, καὶ δεξιοῦται τῷ κόσμῳ εὐτυχία. αὐτὴ γὰρ χαρὰ

α δὴ ἄγ. cod. ἀπὸ τῶν ἀγίων Ἀποστόλων con. Leich. 12. ἢ superscripto β cod., ἤλθετε sive ἤλθετε R. 13. καθὼς ἐν ed.

Cantores: *Spiritus sancte, Augustas protege!* Clamat et populus idem ter. Cantores: *Mater Dei nostri, Porphyrogenitos custodi!* Clamat et populus eadem ter. Cantores: *Domine, vitam eorum per vitam nostram.* Clamat et populus eadem ter: et statim triclinarius e fenestra duabus factionibus missilia distribuit, quae, fausta Dominis apprecatae, discedunt.

REDITUS DOMINORUM VESPERTINUS A TEMPLO S. S. APOSTOLORUM AD PALATIUM.

Receptio PRIMA ad Leones. Stat ibi princeps Venetorum, seu domesticus scholarum, cum populo suo Veneto, et dicunt praecentores: *Feliciter venit divina maiestas.* Clamat et populus ter: *Feliciter venistis.* Acclamationis autem acta a praecentoribus et populo ut in reliquis receptionibus cantantur. Abeuntibus Dominis, populus cursoria dicit: *Salve potentissime Imperator, gaudium orbis, famule Dei, Romanorum felicitas, laetitia Venetorum, voluptas et decus, te divinum numen centum annos populo suo praeesse sinat!* Aliud: *Gaudium hodie, tranquillitas et quies ingens! Domini enim gaudium induti, ut phosphori, in maiestate splendent, et orbis felicitas contingit. Ipsorum enim gaudium nostrum orbis etiam lae-* Constantinus Porphyg. Vol. I. 4

ἡμῶν καὶ ἀγαλλίασις κόσμου." ἄλλο „ἐποίησε δύναμιν ἢ δε-
 ξιά τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, δεσπόται, ἀντελάβετο εἰρήνην τῆς ἰδίας
 D πολιτείας, καὶ ἐν αὐτῷ ἐν τῇ πίστει ἕψωσε πρὸς εὐμένειαν.
 ἀγάλλεσθε οὐράνιαι στρατιαὶ τῶν ἀσωμάτων, συναγάλλον
 στρατόπεδον τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἐπαγάλλεσθε πάντες Χριστια-5
 νοὶ ἑορτάζειν Κυρίῳ." ἰστέον, ὅτι ταῦτα τὰ δρομικὰ λέγονται
 καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσεσι. (B.) Δοχὴ β' εἰς τὸν ἅγιον
 Πολύευκτον. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δῆμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ
 τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, καὶ λέγουσιν οἱ κρακταὶ „καλῶς ἦλθεν
 ἡ ἔνθεος βασιλεία." τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρά 10
 Ed. L. 31 τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς
 δοχαῖς. δοχὴ γ' εἰς τὴν ἁγίαν εὐφημίαν τοῦ Ὀλυβρίου. δέ-
 χεται ἐκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίμων, ἦγονν ὁ ἐκσκού-
 βιτος μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Πρασίμων, καὶ λέ-
 γει δρομικὰ ἦχ. α' „ὁ ἀχρόνως τῷ Πατρὶ" καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ 15
 δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρά τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ
 λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. δοχὴ δ' εἰς τὸ Φι-
 λαδέλφιον. δέχεται κακεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγονν
 ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν
 Βενέτων. τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρά τε τῶν 20
 Βκρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς.
 δοχὴ ε' εἰς τὸν Ταῦρον. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δῆμαρχος τῶν Πρα-
 σίμων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσιῶν. τὰ δὲ τῆς εὐφημίας
 ἄκτα ἄδονται παρά τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς
 Ms. 38. b καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. δοχὴ ς' ἐν τῷ φουρρικῷ τῶν 25

5. συναγάλλεσθε ed. 19. δ ante δομέστ. add. ed.

titia est. Aliud: *Dextra Dei nostri, Domini, potentiam facit, pax in proprio imperio viget, idque in ipso, ad clementiam, in fide exaltavit. Gaudeant coelestes spirituum exercitus, gaudeant copiae Romanorum, Christiani omnes, festum Deo celebraturi, simul gaudeant!* Sciendum est, haec cursoria in ceteris quoque processionibus recitari. (II.) *Receptio εκκυβια in aedes S. Polyeucti. Stat ibi Tribunus Venetorum cum factione alba, et dicunt cantores: Feliciter venit divina maiestas.* Acclamationis vero acta a cantoribus et populo, ut in ceteris quoque receptionibus, cantantur. *Receptio τερατια ad sanctam euphemiae Olybrii. Stat ibi tribunus Prasinorum seu excubitor cum transitorio Prasinorum populo, et cursoria toni I. dicit: Qui aeternum Patri etc.* Acta vero acclamationis a cantoribus et populo, ut in ceteris receptionibus mos est, cantantur. *Receptio quarta ad Philadelphium. Stat ibi princeps Venetorum seu domesticus scholarum cum Venetorum populo. Acclamationis autem acta a cantoribus et populo, ut in ceteris receptionibus obtinet, cantantur. quinta ad Taurum: stat ibi tribunus Prasi-*

ἀρτοπωλῶν. ὑποστρεφόμενος ὁ αὐτὸς δήμαρχος μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσιού, ποιῶσιν ἐκεῖ δοχὴν. τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. δοχὴ ζ' ἐν τῷ φόρῳ. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίνων, ἦγουν ὁ ἐκσκούβιτος, μετὰ τοῦ περατικῷ δήμου τῶν Πρασίνων. τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. δοχὴ ἠ' ἐν τῷ πραιτωρίῳ. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δήμαρχος τῶν Βενέτων, μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ. τὰ 10δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ ἄκτῳ λέγουσιν οἱ κράκται· „καλῶς ἦλθεν ἡ ἀναιρέσις τῶν τῆς Ἄγαρ.“ ὁ λαός „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν σας εἰς πολλὰ ἔτη.“ δοχὴ θ' ἐν τῷ φουρνικῷ 15τοῦ Μιλίου. ὑποστρεφόμενος ὁ αὐτὸς δήμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, ποιεῖ ἐκεῖσε δοχὴν. τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. καὶ πάλιν μετὰ μικρὸν τῆς 20τοῦ τοιαύτης δοχῆς δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίνων, ἦγουν ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, εἰς τὸ κάγκελλον τῆς χαλκῆς. τὰ δὲ τῆς εὐ-

1. ἀρτοπωλῶν cod. 2. ποιῶσιν cod. 14. ἔτη deest in cod.

rum cum factione russa; acta vero acclamationis a cantoribus et populo ut in ceteris receptionibus recitantur. ἅκτα ad fornicem pistorum: reversus idem tribunus cum russis, domfnos ibi excipit. Acclamationis autem acta a praecentoribus et populo ut in ceteris receptionibus cantantur. ἑπτά in foro: stat ibi princeps Prasinorum seu excubitor cum populo Prasino. Acclamationis vero acta a cantoribus et populo ut in ceteris receptionibus cantantur. οὐτά in Praetorio: stat ibi tribunus Venetorum cum populo albo. Acclamationis vero acta a cantoribus et populo ut in ceteris receptionibus cantantur. Postremo cantores dicunt: *Pulchre venit exitium Agarenorum*; populus: *Longaevam Deus sacram maiestatem vestram in multos annos faciat!* κοῦα in fornice Milii: reversus idem Venetorum tribunus cum populo albo, Imperatores ibi excipit. Acclamationis vero acta a praecentoribus et populo ut in ceteris receptionibus cantantur. Non procul inde princeps Prasinorum seu domesticus excubitorum iterum adest. Acclamationis vero acta a praecentoribus et populo ut in ceteris receptionibus cantantur. Non longe inde Venetorum princeps seu domesticus scholarum iterum in can-

φημίας ἄκτα ἄδονται παρά τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς.

Ed. L.3a

ΚΕΦ. 5'.

Ἄκτα τῆ ἑορτῆ τῆ κυριακῆ τοῦ Ἀντίπασχα.

Ἰστέον, ὅτι τῆ κυριακῆ τοῦ ἀντίπασχα, ὅτε ἀκουμβίσω-5
 σιν οἱ δεσπόται ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἡ αὐτὴ τάξις καὶ ἡ ἀκο-
 λουθία γίνεται τῆς δευτέρας τῆς διακαινησίμου, δηλονότι καὶ
 αἱ ἀκτολογίαι τῶν δύο μερῶν, καὶ πάντα, καθὼς προείρηται·
 πλὴν οἱ μὲν Βένετοι λέγουσιν ἀπελατικὸν ἤχ. πλαγ. δ'· „ἀνα-
 καινίζου ἡ κτίσις, Χριστὸς ἀνέστη, ἔορταζε τῷ Κυρίῳ τὰς ἑορτάς 10
 σου. ἐσφραγισμένου γὰρ τοῦ τάφου, ὃ τῆς ζωῆς ἥλιος ἀνατείλας,
 Β καὶ ὄφθεις ἀποστόλοις τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, το πνεῦμα τὸ
 ἅγιον δι' αὐτοῦ ἐγκαινίζει, καὶ εἰρήνην χαρίζεται πάσῃ τῇ οἰκου-
 μένῃ, καὶ τὸ βασιλεῦον κράτος ἀστέρως ἀνατολῇ τοῦ ἀδύτου νεουρ-
 γεῖ καὶ μεγαλύνει, ὡς λαμπρὸς ἥλιος, προερχόμενος σήμερον 15
 εἰς δόξαν, εἰς κανύχημα, εἰς ἀνέγερσιν Ῥωμαίων.” οἱ δὲ Πρά-
 σινοι τόνδε· „ἀποβαλόντες σύμβολα λυπηρᾶς κατηφείας οἱ
 ἀπόστολοι, χαίροντες προῆλθον εἰς Γαλιλαίαν, καὶ εἶδον ὃν
 ἐπόθουν ἐκ νεκρῶν ἐγγεγερμένον. ἀπόρρητον ἐδέξαντο παρ' αὐ-
 τοῦ μυσταγωγίαν, καὶ ὡς ἀκτίνες διαδραμόντες τὸν κόσμον, 20
 φαιδρόμορφον ἐκήρυξαν τῆς ἀνυστάσεως τὴν ἡμέραν. αὐτῶν

15. καὶ om. cod.

cellis chalces adest. Acclamationis vero acta a cantoribus et populo
 ut in ceteris receptionibus cantantur.

CAP. 6.

Acta ferias secundae Dominicae post Pascha.

Sciendum est, dominica secunda post Pascha, quando mensae Domini adsident, eundem ritum idemque officium ac secunda feria renovationis observari. Scilicet et duarum factionum acclamationes et omnia, quae supra declarata fuerunt: nisi quod Veneti apellaticum toni obliqui quarti dicant: *Renova te, creatura, Christus resurrexit: celebra Domino festa tua. E sepulcro enim, sigillo munito, vitae sol exortus est, et Apostolis, clausis ianuis, apparuit. Spiritus Sanctus per ipsum renovat, et pacem orbi universo largitur, maiestatem Imperatorum sideris nunquam occidentis ortus renovat et magnificat, procedens hodie ut splendidus sol ad honorem, gloriam et salutem Romanorum.* Prasini vero dicunt: *Signa tristis moestiitiae Apostoli deposuerunt, in Galilaeam cum gaudio processere, et quem desideraverant resuscitatum e mortuis viderunt. Doctrina ineffabili ab eo imbuti, orbem sicut radii penetrantes, splen-*

ἡ προστάσις τῆ θεϊκῆ παντευχία ὑμᾶς διαφυλάξει, δεσπόται, C
 εἰς εὐτυχίαν Ῥωμαίων." ἰστέον, ὅτι ὑποστρεφόντων τῶν δε-
 σκοτῶν δειλῆς ἀπὸ τοῦς ἀγίους ἀποστόλους εἰς τὸ παλάτιον
 ταύτῃ τῆ ἑορτῆ, ἡ αὐτὴ τάξις καὶ ἀκολουθία γίνεται τῆς δευ-
 5τέρας τῆς διακαινησίμου, δηλονότι καὶ αἱ δοχαὶ ἐν τοῖς προει-
 ρημένους τόποις καὶ αἱ ἀκτολογίαι, καθὼς προείρηται. πλὴν
 λέγουσιν οἱ Βένετοι ἀπελατικὸν ἤχ. πλαγ. δ'· „ἀνακαινίζου ἡ
 κτίσις" καὶ τὰ ἐξῆς. οἱ δὲ Πράσινοι ἤχ. πλαγ. δ'· „ἀποβα-
 λόντες τὰ σύμβολα λυπηρᾶς κατηφείας" καὶ τὰ ἐξῆς. ἄλλο
 10ἤχ. α'· „ὁ ἀχρόνως τῷ Πατρὶ" καὶ τὰ ἐξῆς.

ΚΕΦ. ζ.

D

Τῆ ἑορτῆ τῆς Μεσοπεντηκοστῆς.

Χρὴ εἰδέναι, ὅτι καὶ τῆ προσλεύσει ταύτῃ τῆς μεσοπεν-
 τηκοστῆς, καὶ ἀπιόντων τῶν δεσποτῶν καὶ πάλιν ὑποστρε-
 15φόντων, καὶ αἱ δοχαὶ καὶ αἱ ἀκτολογίαι ὁμοίαι γίνονται τῆς
 δευτέρας τῆς διακαινησίμου. πλὴν οἱ μὲν Βένετοι λέγου-
 σιν ἀπὸ φωνῆς ἀπελατικὸν ἤχ. α'· „πνεῦμα μέγα καὶ σεβά-
 σμιον, ὃ ἄνω δοξαζόμενος σὺν τῷ Πατρὶ ὡς πάντων Κύριος, Ed. L. 33
 ἐν ἱερῷ συνόμιλος ὢν Ἑβραίοις διδάσκει σοφίας βρῦειν νά-
 20ματα, ὑπερφυῶς ἡ σοφία τοῦ ὑψίστου ἀναφωνῶν. Οἱ δι-
 ψῶντες προσέρχεσθε, καὶ δροσιζέσθε τοῦ πνεύματος τὴν πό- Ms. 39. b

3. τῶν ἀγίων ἀποστόλων conl. Leich. 16. μὲν om. ed. 21.
 δροσιζέσθε. Τοῦ πνευμ. τ. πόσ. ἐκ. τ. d. πόμα τὰ πλήθη conl. R.

*didam resurrectionis diem nunciarunt: quorum patrocinium per
 gratiam divinam vos, Domini, ad Romanorum felicitatem custodiat!*
 Sciendum est, Dominis ab aede S. S. Apostolorum ad palatium hoc
 festo revertentibus, eundem ritum et ordinem ac in secundo renova-
 tionis observari: scilicet et excipiuntur in dictis locis, ac acclamatio-
 nes supra commemoratae recitantur; praeterquam quod Veneti tono
 obliquo canunt: *Tristis moestitiae signa Apostoli deposuerunt etc.*
 Item tono primo: *Is, qui aeternum Patri etc.*

CAP. 7.

In feria IV. septimanae IV. post Pascha.

Sciendum, in hac mediae Pentecostes processione, procedentibus
 iterumque revertentibus Dominis, similes receptiones et acclamatio-
 nes, ut in secunda feria renovationis institui: nisi quod Veneti ape-
 laticum toni I. dicant: *Magne et venerande Spiritus, qui in coelo
 cum Patre ut Dominus omnium celebratus, in templo cum Hebraeis
 conversans, flumina sapientiae scaturire docet, et altissimi sapien-
 tia admirandum in modum exclamat: Accedite sitiientes, et spiritus,*

σιν, ἐκεῖνο τὸ ἄειζων πόμα. τὰ πλήθη ἀγάλλονται πίνοντα, καὶ γεραίρουσι τὸ κράτος ὑμῶν, δεσπότηι, εἰς δόξαν, εἰς καύχημα, εἰς ἀνύψωσιν Ῥωμαίων." οἱ δὲ Πράσινοι λέγουσι τόνδε ἤχ. ἁ. „ὁ μεσίτης ὢν πλάσματος, καὶ Πατὴρ τοῦ ἰδίου Θεοῦ λόγε, τοῦ ναοῦ ἑορτῆς ἐν μέσῳ παρῶρησιάζει ὁ μέλλων ἐκ τῆς πλεν-5 ρῶς τῆς ἀχράντου ἑλεῖθρα προχέειν ἀφθαρείας ὄλω τῷ κόσμῳ, Βνῦν διψῶντας ποτίζεις ἐκ χειλέων διδασκαλίας νάματα, καὶ ὁ ἀσύνετος δῆμος θαυμάζει μὲν, οὐ βούλεται δὲ γνῶναι, ὅτι σῆ ἐξείργασται σοφία πάντα καὶ συνῆχεται σῆ κυβερνήσει. σὺ οὖν δοξάσας τῷ στέφει, Θεὲ, δεσπότης παλάμη σου, φύ-10 λαττε εἰς ἀνέγερσιν Ῥωμαίων." χρῆ εἰδέναι, ὅτι ταύτη τῆ ἑορτῆ τῆς μεσοπεντηκοστῆς, ἐπὶ τῆς τραπέζης τῶν δεσποτῶν καθελζομένων, ἡ αὐτὴ τάξις καὶ ἀκολουθία γίνεται, καθὼς καὶ ἐν τῆ δευτέρῳ τῆς διακαινησίμου.

ΚΕΦ. ἡ.

15

Τῆ ἑορτῆ τῆς Ἀναληψίμου.

С Ἰατέον, ὅτι τῆ ἑορτῆ τῆς ἀναληψίμου, ὅτε ἀκουμβίσωσιν οἱ δεσπότηι ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἡ αὐτὴ τάξις καὶ ἀκολουθία γίνεται τῆς δευτέρας τῆς διακαινησίμου, δηλονότι καὶ αἱ ἀκτολογίαι τῶν δύο μερῶν καὶ πάντα, καθὼς προεῖρηται. πλην 20

3. τον superscripto Δ pro τόνδε cod., unde R. τὸ δρομικὸν conī. 6. ἀφθαρείας R., ἀφθασίας cod.; ἀθαγασίας conī. Leich., ἀφθασίας ed. 8. Verba οὐ βούλεται — πάντα om. ed.

qui potus perennis est, haustu irrigamini. Populi bibentes exsultant, et potentiam vestram, Domini, ad gloriam, honorem et incrementum Romanorum venerantur. Prasini vero voce toni I: Mediator creaturae sui que patris divinum verbum, in medio templo hoc festo libere loquitur: qui e latere purissimo in totum orbem flumina immortalitatis effusus es, nunc sitientibus, e labiis, doctrinae flumina profundis; at imperitum vulgus miratur quidem, sed agnoscere recusat, tua sapientia omnia esse confecta tuaque gubernatione contineri. Tu igitur, Deus, qui manu tua Dominos coronasti, ad laetitiam Romanorum eos custodi. Sciendum est, hoc mediae Pentecostes festo, Dominis mensae accumbentibus, eundem ritum et morem ac in secunda renovationis feria observari.

CAP. 8.

In Festo Ascensionis.

Sciendum est, festo Ascensionis, dum mensae Domini accumbunt, eosdem ritus ac secundo renovationis die, scilicet tum acclamationes duorum factionum, tum alia omnia, quae supra commemoravimus, ob-

οὐ μὲν Βενέτοι λέγουσι τὴν φωνὴν ἤχ. πλαγ. α' „ὡς αἰεζῶνον
 ῥεῖθρον, πῆγῃν ἀγίαν Χριστιανοὶ εὐρηκότες μόνην σὲ, τὴν πα-
 νάγιον τοῦ Θεοῦ μητέρα, δυσωποῦμεν ὡς Θεοτόκον, καὶ ἐξαι-
 τοῦμεν στόματι ἀσιγήτῳ· πτέρυξι τῆς σῆς πρεσβείας ὁ δεῖνα
 5καὶ ὁ δεῖνα περιφύλαττε μέχρι τέλους.” ὁ ἀπελατικὸς ἤχ. δ'·
 „ὦ, τὴν παστάδα τοῦ Χριστοῦ, δι' ἧς ἔλαμψε Χριστὸς κατὰ τὸ
 σάρκα τοῖς βροτοῖς, αἰνοῦμεν λαοὶ ἐπαξίως· Θεοτόκα, τοὺς δε-
 σπώτας ὡς φωστῆρας περίσωζε εἰς ἀνέγερσιν τοῦ κόσμου, καὶ
 Βενέτων αἰεὶ σε κεκτημένων κραταίωμα βοηθείας.” οἱ δὲ Πρά-
 10ισοῖνοι λέγουσι τὴν φωνὴν πλαγ. δ'· „ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς Ῥωμαίων,
 παρθένη, μήτηρ Θεοῦ τοῦ λόγου, συστρατηγήσον μόνῃ τοῖς
 δεσπόταις ἐν τῇ πορφύρᾳ, τοῖς λαβοῦσιν ἐκ σοῦ τὸ στέφος, ὅτι
 αὐτοὶ σε κέκτηνται κατὰ πάντα θυρεὸν ἀπροσμάχητον ἐν τῇ
 πορφύρᾳ.” ἄλλο ἤχ. δ'· „καταφυγῆς ἐλπίδα καὶ σωτηρίας καὶ
 15ὑπὸ τὴν ἔσπερον κλέος σὲ τὴν πάναγνον Χριστιανοὶ κεκτημένοι, ἐξ-
 Ed. L. 34
 αιτοῦμεν ὡς σκέπην, πρεσβευτικαῖς περιέπε πτέρυξι· σὲ γὰρ
 κέκτηνται ἰσχὺν κατ' ἐχθρῶν τροπαιοφόρον.” (B.) Ἰστέον,
 ὅτι ταύτῃ τῇ ἑορτῇ γίνονται αἱ δοχαὶ οὕτως· δοχὴ α' ἐξω-
 20θεν τῆς καμάρας τοῦ ἐμβόλου, ἐν ᾗ καὶ ὁ κίων ἴσταται. δέ-
 χογεται ἐκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγον ὁ δομέστικος
 τῶν σχολῶν, μετὰ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Βενέτων. δοχὴ
 β' εἰς τὸν ἀγωγὸν, ἐν ᾗ τὸ ὕδωρ ἐκρεῖ. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δη-
 μοκράτης τῶν Πρασίνων, ἦγον ὁ ἐσκούβιτος. δοχὴ γ' εἰς τὸν
 ἄγιον Μώκιον. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δήμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ

15. πανάγιον ut supra, conl. Leich.

vari; nisi quod Veneti tono obl. I. dicant: *Ut perenne flumen te, fontem sacrum, solam sanctissimam Dei matrem, Christiani invenimus. Veneramur te tanquam Deiparam, et obtestamur ore nunquam silentis: alis tuae gloriae N. N. perpetuo tuere.* Apelaticus toni quarti: *Te, thalamum Christi, per quam secundum carnem Christus hominibus apparuit, merito populi laudamus. Deipara, Dominos, ut lumina, ad salutem orbis, et Venetorum tibi semper addictorum robur et praesidium, conserva.* Prasini dicunt tono obliquo IV.: *Fons vitae Romanorum, Virgo, mater Dei verbi, sola cum Dominis in purpura milita, quod ipsi te in omnibus tanquam invictum clypeum in purpura receperunt.* Alius tono IV.: *Christiani, qui te sanctissimam, refugii spem et auxilii salutisque gloriam nacti sumus tanquam praesidium, oramus, tutelaribus alis eos circumambias! Tua enim virtute ab hostibus victoriam reportant.* (II.) Sciendum est, hoc festo Princeps ita excipi solere. Prima receptio fit extra cameram in porticu, ubi et columna stat. Hic princeps Venetorum seu domesticus scholarum cum Venetis adest. Receptio secunda ad aquaeductum, per quem aqua effluit: stat ibi princeps Prasinorum seu excubitor.

Β τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ. δοχὴ δ' ἐν τῷ Ἐξακονίῳ. δέχεται
 ἐκεῖσε ὁ δήμαρχος τῶν Πρασίνων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥου-
 σίου. δοχὴ ε' εἰς τὸν Ξηρόλοφον ἀντικρὺ τοῦ εὐκτηρίου τοῦ
 ἁγίου Καλλινίκου. δέχεται καὶ ἐκεῖσε ὁ δήμαρχος τῶν Βενέτων
 μετὰ καὶ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ. δοχὴ ς' εἰς τὸν Βοῦν, δέ-5
 χεται ἐκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίνων, ἦγουν ὁ δομέστι-
 κος τῶν ἔκσκουβίτων. δοχὴ ζ' εἰς τὰ Ἀμαστριανοῦ. δέχεται
 ἐκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγουν ὁ δομέστικος τῶν
 σχολῶν. δοχὴ η' εἰς τὸ Φιλαδέλφιον. ὑποστρεφόμενος ὁ δή-
 μαρχος τῶν Βενέτων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, ποιεῖ ἐκεῖσε¹⁰
 δοχὴν. δοχὴ θ' εἰς τὸν Ταῦρον. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δήμαρχος
 τῶν Πρασίνων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου. δοχὴ ι' ἐν τῷ
 φουρνικῷ τῶν ἀρτοποιῶν. ὑποστρεφόμενος ὁ δήμαρχος τῶν
 C Πρασίνων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου, ποιεῖ ἐκεῖσε δοχὴν.
 δοχὴ ιά' ἐν τῷ φόρη. ὑποστρεφόμενος ὁ δήμαρχος τῶν Πρα-¹⁵
 σίνων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου ποιεῖ ἐκεῖσε δοχὴν. δοχὴ
 ιβ' ἐν τῷ πραιτωρίῳ. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δήμαρχος τῶν Βενέ-
 των μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ. δοχὴ ιγ' ἐν τῷ φουρνικῷ
 τοῦ Μιλίου. ὑποστρεφόμενος ὁ δήμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ
 τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, ποιεῖ ἐκεῖσε δοχὴν. καὶ πάλιν μετὰ²⁰
 μικρὸν τῆς τοιαύτης δοχῆς δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Πρα-
 σίνων, ἦγουν ὁ ἔκσκουβίτος, μετὰ τοῦ περατικῷ δήμου τῶν
 M. 40. b Πρασίνων. καὶ πάλιν μετὰ μικρὸν ὑποστρεφόμενος ὁ δήμαρ-
 D χος τῶν Πρασίνων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου, ποιούσιν
 ἐκεῖσε δοχὴν ἀντικρὺ τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς τὴν πύλην τῆς²⁵
 γ. εἰς τὰ R., εἰς cod. superscr. τ, εἰς τὸν ed. 13. ἀρτοποιῶν cod.

Tertia in S. Mocii, ubi Venetorum tribunus cum populo albo adest.
 Quarta in Ekacionio, ubi tribunus Prasinorum cum factione russa.
 Quinta in Xerolopho e regione sacelli S. Callinici: stat ibi Tribunus
 Prasinorum cum populo albo. Sexta in foro Bovis: ibi princeps Pra-
 sinorum seu domesticus Excubitorum. Septima in foro Amastriano:
 stat ibi Venetorum princeps seu domesticus scholarum. Octava in
 Philadelphio: revertens Venetorum tribunus cum populo albo ibi
 Principes excipit. Nona in Tauro: ubi tribunus Prasinorum cum
 populo russo adest. Decima in fornice pistorum: revertens tribunus
 Prasinorum, cum populo russo Principes excipit. Undecima in foro:
 revertens Prasinorum tribunus, cum populo russo praesto est. Duode-
 cima in praetorio: stat ibi tribunus Venetorum cum populo albo.
 Decima tertia in fornice Milii: revertens tribunus Venetorum cum
 populo albo principes excipit. Non procul inde princeps Prasinorum,
 seu excubitor, cum transitoria factione Prasina, nec magno spatio
 interiecto revertens Prasinorum tribunus cum populo russo, ante
 Achilles thermas ad portam Meletes adest. Venetorum autem prin-

Μαλέτης, καὶ πάλιν μετὰ μικρὸν τῆς τοιαύτης δοχῆς δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἤγουν ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ τοῦ περατικοῦ δῆμον τῶν Βενέτων εἰς τὸ κάγκελλον τῆς χαλκῆς. (Γ.) Χρῆ εἰδέναι, ὅτι αἱ ἀκτολογίαι τῶν δοχῶν γίνονται καθῶς καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ τῆς διακαινησίμου. αἱ φωναὶ τῶν Βενέτων, ὡς λέγουσι ὁρομικῶς· „χαίροις κρατῶν αὐτόκρατορ” καὶ τὰ ἔξῃς. οἱ ἀπελατικοί· „προστασίαν ἀκαθαίρετον καὶ σκέπην τὴν ἀνύμφευτον λαβόντες, Θεο-Ed. L. 35
 10 πεισθείαις, ἀκαταμάχητοι ὄντες ἔθνεσιν ὑπεναντίοις. αὐτὴ γὰρ ἐπιπλάττει ἐν ἡμέρᾳ πολέμου ταῖς κορυφαῖς ὑμῶν, καὶ ταῖς πίκαις ὑμῶν δεικνύει στεφανίτας εἰς εὐτυχίαν καὶ δόξαν τῶν Ῥωμαίων.” ἄλλο ἤχ. γ· „εὐλόγηται τὸ ὄρος ἔλαιῶν· ἐν αὐτῷ γὰρ εὐλόγηται ἡ χορεία τῶν ἀποστόλων, καὶ εἶδον δόξαν
 15 ὑψίστου, ἐκεῖθεν πρὸς οὐρανὸν σαρκὶ ἀναφερόμενον Θεὸν καὶ πύλας αἰώνιους ἀνοιγομένας καὶ τὸν δεσπότην προσδεχομένας. στρατιαὶ δὲ τῶν ἀγγέλων ὑμνολογοῦσι καὶ τὸν πατέρα B
 πρὸς τὸν υἱὸν εἰπόντα· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν σοὶ κλήθῃ πᾶν ποιημάτων γόνυ.” ἄλλο ἤχ. πλαγ. δ· „ἐπέστη Χρῆ-
 20 στὸς ταῖς ἀποστόλοις καὶ ὥφθη αὐτοῖς εἰρήνην λέγων, καὶ τὰς ῥῆσεις τῶν προφητῶν αὐτοῖς ἐρμηνεύων, πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἔλαιῶν πάντας ἐξήγαγεν ἄρδην, καὶ τὰς χεῖρας εἰς ὕψος ἄρας, εὐλογήσας αὐτοὺς, εἰς οὐρανοὺς ἀνελήφθη, ἐπαγγελιάμενος αὐτοῖς καὶ τὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος παρουσίαν, χα-

12. ὑμῶν ed. 13. et 14. εὐλόγηται R. ex. script. cod. εὐλόγεται, εὐλογεῖται ed. 22. ἐξάγαγεν ed. 23. αὐτοῖς ed.

ceps seu domesticus scholarum cum transitorio Venetorum populo in cancellis chalcas eos excipit. (III.) Sciendum est, acclamationes factionum eandem ac secunda renovationis die esse. Hymni Venetorum, quos cursorie dicunt: *Salve, potentissime Imperator etc.* Apelatitici: *Patrocinium immaculatum et virginiam tutelam, a Deo coronati evergetae, accepistis, eiusque purissimis muneribus superbientes, inimicis gentibus apparetis. Ipsa enim belli tempore vertices vestros obumbrat, et monstrat vos victoriarum coronis onustos ad felicitatem et gloriam Romanorum.* Alius toni tertii: *Mons oliveti laudetur, in eo enim chorus Apostolorum celebratur, qui gloriam altissimi, ad coelum in carne elatum Deum aeternasque portas apertas et Dominum excipientes viderunt. Angelorum vero exercitus patrem quoque cantu celebrant, ad filium dicentem: Sede ad dextram meam, usque dum creaturae omnes genua tibi inelinent.* Alius tono obliquo tertio: *Christus Apostolis adstitit, ipsisque pacem nuncios apparuit, et verbis prophetarum expositis, omnes ad unum in montem olivetum duxit, manusque ad coelum attollens eisque benedicens, in coelum*

ρῆς αὐτοῦς ἐμπλήσας. διὸ αὐτὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, εὐεργέται, εὐλογῆσει ὑμᾶς ἐν πᾶσι, καὶ χαρᾶς ἐμπλήσει τὴν ὑμῶν βασιλείαν." αἱ φωναὶ τῶν Πρασίνων, ἃς λέγουσιν ἤχ. δ' „καταφυγῆς ἐλπίδα καὶ σωτηρίας" καὶ τὰ ἐξῆς. ἄλλο ἤχ. γ' „προσκυνησαντες πάντες οἱ ἀπόστολοι ὁμοῦ Χριστὸν εἰς οὐ-
 Ms. 41. αρανοὺς ἀναληφθέντα, κατέλαβον τὴν Ἱερουσαλήμ μετὰ χαρᾶς, ὅτι εὗροσαν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ὃν ἔγραψε Μωσῆς καὶ οἱ λοιποὶ τῶν προφητῶν, καὶ ἐδασάσαντο τὴν δόξαν αὐτοῦ μετὰ σταυροῦ ἐκ δεξιῶν καθήμενου τοῦ πατρὸς· αὐτὸς ὑμᾶς φυλάξει, εὐεργέται, εἰς εὐτυχίαν Ῥωμαίων." 10
 ἄλλο ἤχ. βαρ. „ξένον θαῦμα! ὡς γὰρ ἕτερός ἐπὶ πόκον, λόγος τοῦ Πατρὸς· καὶ νῦν ὁρᾶτε, εἰς οὐρανοὺς ἀνιῶν σαρκοφόρος, 15
 Ὅτι ἐπλήρωσε τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς, συγκαλέσας τὰ ἔθνη πάντα τῇ ἀληθείᾳ λατρεύειν, ὅθεν καὶ πληρώσας τὴν κατ' ἡμῶς οἰκονομίαν, ἐκ δεξιῶν ἐκάθισε τῆς δυνάμεως Κυρίου. 15
 αὐτὸς ὑμᾶς φυλάξει, εὐεργέται, εἰς εὐτυχίαν Ῥωμαίων."

ΚΕΦ. 3.

Τῆ ἑορτῆ τῆς Πεντηκοστῆς.

Τῶν Βενέτων φωνὴ ἤχ. πλαγ. δ' „ἡ τοῦ Θεοῦ πνεύμα-
 Ed L. 36τος παρουσία τοῖς ἐν γῆ ἐπέλαμψε Θεογονοσίᾳ." ἄλλο, ἤχος 20

5. πάντες om. ed. 7. εὗροσαν ed. 11. ἤχ. βαρ. cod., unde R. efficit ἤχος βαρὺς sive ἤχου βαρέος, ed. ἤχ. γ'. Βαρβάρων.
 20. παρουσία. Τοῖς ἐν ed. Θεογονοσία ed.

adsumptus est, annunciata ipsis Sancti Spiritus praesentia ipsisque gaudio impletis. Propterea et Deus noster, benefici Imperatores, vobis in omnibus benedicet, vestramque maiestatem gaudio implebit. Prasinorum cantiones, quas tono quarto dicunt: Refugii spem et salutis etc. Alia tono tertio: Apostoli Christum coelo receptum simul adorantes, Hierosolyma cum gaudio petiere, quod Christum Iesum Dei filium, de quo Moses et ceteri prophetae scripserant, invenerunt, gloriamque eius cum cruce ad dextram patris sedentis viderunt. Ille vos, benefici Imperatores, in felicitatem Romanorum servabit. Alia tono gravi: Inauditum miraculum! ut enim pluvia super vellus, sic verbum Patris: et nunc videte qui carnem portaverat, impleta Patris voluntate, in coelum abiit, gentes omnes ut veritati serviant convocat; quare, oeconomia salutis nostrae peracta, ad dextram potestatis Domini sedet. Ipse vos, Evergetae, ad Romanorum salutem tuebitur!

CAP. 9.

In Festo Pentecostes.

Venetorum hymnus tono obliquo quarto: *Spiritus divini praesentia iis, qui in terra degunt, cum divina cognitione apparuit.*

ὁ αὐτός „ὁ παράκλητος σήμερον οὐρανόθεν, ὡς ἐν πυρίναις
 γλώσσαις ἐπιφοιτήσας τοῖς ἀποστόλοις, ἐδίδασκειν κηρύττειν
 τὴν ὁμοούσιον πίστιν τῆς τριάδος, τὰ ἔθνη ἐφώτισεν, τὴν πλά-
 νην κατέφλεξε, τοὺς εὐεργέτας ταῖς νίκαις ὠραίζει, καὶ τῷ
 5 βραχίονι αὐτῶν βαρβάρους καθυποτάσσει· ἀγαλλιάσθω πᾶσα
 ἡ οἰκουμένη, ὅτι νίκη βασιλεύει καὶ χαρὰ ἐν τοῖς Ῥωμαίοις.”
 δοχὴ β, τῶν Πρασίνων, φωνὴ ἤχ. δ· „τῇ τετραπλῇ τριάδι
 ἀποστόλων ἢ τῆς τριάδος ὄφθη πυρσοφαῖα.” ἄλλο, ἀπελατι-
 κὸς πλαγ. δ· „ὁ ἐν πυρίναις γλώσσαις Χριστὸς τὰ ἔθνη εἰς
 10 ἐπίγνωσιν ἀγαγὼν ἀληθείας, αὐτὸς ὑμᾶς, θεόστεπτοι εὐσε- B
 βεῖς εὐεργέται, ἐν τῇ τοῦ πνεύματος ἐπιφοιτήσει ἡγιασμένον
 στέφανον ἐπέθηκεν οὐρανόθεν ταῖς τιμίαις κορυφαῖς ὑμῶν
 διὸ αὐτὸν δυσωποῦμεν ἐκ καρδίας ἀπαύστως. κύριε ὁ αἰω-
 νίως βασιλεύων, τούτους ἡμῖν χάρισον εἰς χαρὰν καὶ ἀνέγερ-
 15 σιν τῶν Ῥωμαίων.” δοχὴ γ, τῶν Βενέτων, φωνὴ ἤχ. δ· „πυ-
 ρὸς ἐν εἶδει τὸ πνεῦμα τοῖς ἀποστόλοις ἐπέστη σήμερον οὐρα-
 νόθεν.” ἄλλο, ἡχος ὁ αὐτός „ὁ γλωττομόρφους Θεὸς πυρσο-
 φαῖαις τὰς τῶν ἔθνων ἐκμειώσας ἀθείας, δι’ ὑμῶν, ἀνδρείο- Ms. 41 b
 ται τοὶ δεσπότηαι, ἐκπολεμῆσαι ἐπαγγέλλεται καὶ ἐκμειῶσαι τὰς
 20 τῶν ἔθνων ἀθείας, καὶ ὁμογλώττους ἐν πίστει τοὺς ἄλλο- C
 γλώσσους ἐλκύσει ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα, ἢ χαρὰ καὶ ἀνέγερσις
 τῶν Ῥωμαίων.” (B.) Δοχὴ τετάρτη, τῶν Βενέτων, φωνὴ
 πλαγ. δ· „ἡ τοῦ θεοῦ πνεύματος παρουσία” καὶ τὰ ἐξῆς.

8. πυρσοφαῖα R., πυρσοφαῖα ed. 13. δυσωποῦντες cod.

Alius eiusdem toni: Ipse Paracletus hodie coelo delapsus, tanquam
 in igneis linguis Apostolis apparens, consubstantialem trinitatis fidem
 praedicare docuit, gentes illustravit, errorem igne delavit, benefa-
 ctores opportunis victoriis beat eorumque brachio barbaros subiecit.
 Universus orbis gaudeat, quod victoria et gaudium apud Romanos
 imperat. Receptio II. Prasinorum, cantio toni IV.: Quadruplici Apo-
 stolorum trinitati flamma trinitatis apparuit. Hymnus apellaticus to-
 ni IV.: Christus in linguis igneis gentes ad cognitionem veritatis
 perduxit. Ipse, a Deo coronati Imperatores, Spiritus Sancti prae-
 sentia sacramentam coronam venerandis verticibus vestris imposuit: pro-
 pterea cum ex animo indesinenter et venerabundū intuemur: Dominus,
 aeternum imperans, hos nobis in gaudium et salutem Romanorum
 serva. Receptio III. Venetorum, vox toni IV.: Ignis species in Apostolos
 Spiritus S. hodie e coelo descendit. Alia eodem tono: Deus, qui flam-
 mis linguis mutantibus gentium impietatem delevit, vobis, Domini
 fortissimi, vincere et extinguere gentium impietatem edixit: qui di-
 versis nunc linguis utuntur, hos una lingua in fide loquentes trahet
 N. N. gaudium et salus Romanorum. (II.) Receptio quarta Venetorum
 tone obliquo IV.: Divini Spiritus praesentia etc. Alia vox tono IV.

ἄλλο ἦχ. δ' „ἡ ὑπεράρχιος τριάς, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα Θεό-
 στεπτοι, ἀδιαιρέτως ἐν τῷ στέφει ὑμῶν δείκνυται εὐδοκαῦσα-
 ἐν ταύτῃ γὰρ τῇ ἡμέρᾳ πατὴρ τὰς πλάκας Μωσῆ παρέχει,
 υἱὸς τὸ πνεῦμα τοῖς μαθηταῖς δωρεῖται, αὐτὸ τὸ πνεῦμα πν-
 Δρίναις γλώσσαις τυπούμενον φανεροῦται· τριπλασιαζομένης 5
 δὲ τῆς ἑορτῆς ὑμῶν, Θεολογεῖται σήμερον ἡ ὁμοούσιος τριάς
 ἡ στέφουσα ὑμᾶς.” δοχὴ 4, τῶν Πρασίνων, φωνὴ ἦχ. γ'·
 „λιμὴν τῶν θείων διδαγμάτων, ἡ τοῦ παναγίου πνεύματος
 χάρις.” ἀπελατικός· „τῷ ἁγίῳ πνεύματι ἐστέφθητε, οἱ δεσπό-
 ται τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἐν αὐτῷ ὁδηγεῖτε τὸν λαὸν ὑμῶν ἐνιο
 παση προσκυνεῖν ἀληθείᾳ τὸ τρισυπέροθρον κράτος.” δοχὴ 5,
 τῶν Βενέτων, φωνὴ ἦχ. δ'· „πυρὸς ἐν εἴδει τὸ πνεῦμα”
 καὶ τὰ ἐξῆς. ἄλλο, πλαγ. δ'· „Θεὸς τὸ πνεῦμα σήμερον ἐγνω-
 Ed. L. 37 ρίσθη τοῖς ἀποστόλοις ἐν γλώσσαις πυριμόρφους, καὶ ὑμᾶς,
 Θεόστεπτοι εὐεργεταί, τῇ ἀλουργίδι καὶ τῷ στέφει δοξάσας, 15
 ἐδικαίωσεν βουλήσει Θεοκρίτῳ βασιλευσίν ἐπαξίως Ῥωμαίων.
 δόξα Θεῷ τῷ στέφανι ὑμᾶς εἰς ἀνέγειρσιν Ῥωμαίων.” ἀκτο-
 λογία τῆς ἕκτης δοχῆς. λέγουσιν οἱ κράται· „πολλὰ, πολλὰ,
 πολλά.” ὁ λαὸς· „εἰς πολλὰ εἶτη, εἰς πολλὰ.” οἱ κράται· „ὁ
 τῶν πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης.” φθογγεὶ καὶ ὁ λαὸς ἐκ 20
 τρίτον· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.” οἱ κράται· „ὁ τὸ παράκλη-
 τον καὶ ἅγιον πνεῦμα.” φθογγεὶ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ'· „πολλοὶ
 ὑμῖν χρόνοι.” οἱ κράται· „καταπέμψας ἐν γλώσσαις τῶν ἀπο-
 στόλων.” φθογγεὶ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτον· „πολλοὶ ὑμῖν χρό-
 Βνοι.” οἱ κράται· „τοὺς χρόνους ὑμῶν πληθύνει σὺν ταῖς σὺ- 25

*Suprema trinitas, N. N. a Deo coronati, corona vestra perpetuo de-
 lectatur. Hoc enim die Pater tabulas Mosi tradit, Filius Spiritum
 Sanctum Apostolis donat, ipse Spiritus in linguis igneis apparet.
 Triplicato autem festo vestro, Domini, celebratur hodie, quae vos
 coronavit, consubstantialis trinitas. Receptio quinta Prasinorum, hym-
 mnus ton. III.: Portus divinas doctrinae, Sancti Spiritus gratia.
 Apelaticus hymnus: A Sancto Spiritu vos, Domini Romanorum, co-
 ronati estis, et in ipso populum vestrum, in omni veritate divinam
 maiestatem adorare docetis. Receptio sexta Venetorum, hymnus
 tono IV: Specie ignis Spiritus etc. Alius, obliquo IV: Deus Spiritus
 hodie Apostolis in linguis figuram ignis habentibus apparuit, et vos,
 a Deo coronati Imperatores, purpura coronaque ornavit, ac divino
 consilio Romanis pro dignitate imperare potestatem dedit. Gloria
 Deo, qui vos in salutem Romanorum coronavit. In receptione sexta
 ita acclamatur: cantores dicunt: Multos, multos, multos! Populus:
 In multos annos, in multos! Cantores: Creator omnium et dominus.
 Clamat et populus ter: Longa vobis tempora! Cantores: Paraclitum
 sanctumque Spiritum. Clamat et populus ter: Longa vobis tempora!*

νοῦσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις." φθονγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ
 γ' „πελυχροῖον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν σας." Ms. 42. a
 τριλέξια εἰς τὴν αὐτὴν ἑορτὴν, πλαγ. δ' „δέξαι δούλους, δέ-
 σκοπα, τοῦ ἕμνεῖν τὸ εὐσεβές σου· ὁ Θεὸς ὁ στέψας αὐτο-
 5 χείρως τὴν κορυφὴν ἡμῶν ἀξιώσει." (A.) Ἐνθεν κἀκεῖθεν
 τὰ βῆλα οἱ σιλεντιάριοι, καὶ εἰσάγει ὁ πραιπόσιτος βῆλον α',
 μαγίστρον καὶ ὁ μὲν πραιπόσιτος ἀνέρχεται, καὶ ἵσταται ἐν
 τῇ τάξει αὐτοῦ. οἱ δὲ μάγιστροι καὶ οἱ μέλλοντες καθέξῃς
 εἰσερχομαι, ἐν ἐκάστῳ βῆλῳ εἰσερχόμενοι οὐ πίπτουσι, καὶ C
 10 ἀπελθόντες ἵστανται ἀπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου
 ἔνθεν κἀκεῖθεν, κατὰ τὰς αὐτῶν τάξεις καὶ στάσεις. εἰθ'
 οὕτως λαβὼν πῶλον νεῦμα ὁ πραιπόσιτος, ἐξέρχεται μετὰ
 τῶν δύο ὄστιαρίων καὶ εἰσάγει βῆλον δεύτερον, πατρικίους
 τοὺς καὶ ἀνθυπάτους. βῆλον γ'· πατρικίους καὶ στρατηγούς.
 15 βῆλον τέταρτον· τὸν ὑπαρχὸν τῶν πραιτωρίων, τὸν κουαί-
 στωρα, ἀνθυπάτους τῶν θεμάτων καὶ ἐπάρχους. βῆλον ε' τὸν
 λογοθέτην τοῦ στρακιωτικοῦ, τὸν δομέστικον τῶν ἱκανάτων,
 τὸν δομέστικον τῶν νομῆρων, τὸν δομέστικον τῶν ὀπτιμάτων,
 τὸν δομέστικον τῶν τειχέων, τὸν σακελλάριον τὸν τοῦ σα- D
 20 καελίου, τὸν τοῦ εἰδικοῦ, τοὺς δημάρχους τῶν δύο μερῶν,
 τὸν κουράτορα τὸν μέγαν, τὸν τοποτηρίτην τῶν σχολῶν καὶ
 δυσυπάτους, σπαθαρίους, συγκλητικούς καὶ ὑπάτους. βῆλον
 5· κόμην τῶν σχολῶν. βῆλον ζ' βασιλικὸς κωνσταντινῶν.

9-βῆλῳ. Εἰσερχ. ed. 21. δυσυπάτους σπαθ. sine distinctione cod.

Cantores: *Qui in linguis Apostolorum demisit. Clamat et populus ter: Longa vobis tempora!* Cantores: *Annos vestros, Augustarum et porphyrogenerum, augeat!* Clamat et populus ter: *Longaevam Deus sacram maiestatem vestram esse iubeat!* Trilexia in eundem festum diem, obl. IV.: *Suscipe servos, Domine, pietatem tuam cantu celebratores. Deus, qui sua manu vestrum verticem honore coronavit.* (III.) His dictis, silentiarii hinc et illinc cortinas reducant, et praepositus velum primum, magistros, adducit. Praepositus venit, et in ordine suo subsistit, magistri et qui post ipsos intrare debent, in singulis velis intrantes, non procidunt in genua, et cum abiere, stant hic et illic post cubicali praefectos secundum ordines et stationes suas. Deinde iterum, signo dato, praepositus cum duobus ostiariis exit, et velum secundum, patricios et proconsules, adducit. Eodem modo velum tertium, patricios et strategos; velum quartum praefectum praetorio, quaestorem, thematum praefectos et praepositos; velum quintum, logothetam castrensem, domesticum icanatorum, domesticum numerorum, domesticum optimatum, domesticum murorum, sacellarium, scello et rebus privatis praefectos, tribunos factionum, curatorem magnum, vicarium scholarum, consulares, spatharios, senatores, con-

βῆλον ἢ δομεστικούς τῶν σχολῶν. βῆλον θ'· τοὺς ἀπὸ ἐπαρχων. εἰ τύχῃσι δὲ καὶ πρέσβεις μεγάλου ἔθνους, εἰσέρχονται ἀπὸ κελύσεως, καὶ προσκυνήσαντες τὸν βασιλέα καὶ

Ed. L. 38 ἀσπασάμενοι, ἐξέρχονται, μηδὲν ἕτερον πράττοντες. (Δ.) Καὶ εἰθ' οὕτως λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, λέγει μεγάλως τὸ „κελεύσατε“ ἅπαντες δὲ ἀνταποκρίνονται· „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους ὁ Θεὸς ἀγάγοι τὴν βασιλείαν ὑμῶν“. καὶ ἐξέρχονται ὅθεν εἰσῆλθον, βασταζομένου τοῦ βῆλου, τοῦ ὄντος κάτω ἐν τοῖς κίουσιν, ὑπὸ τῶν προειρημένων δύο σιλεντιαρίων. καὶ πάντων ἐξελθόντων, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀπέρχεται ὀπισθεν τῶν εἰς ἀκουβίτων πρὸς τὸ ὑπαλλάξαι τὸν λῶρον διὰ τῶν βεστητόρων, καὶ ἡνίκα ὑπαλλάξαι, ἐξέρχονται οἱ βεστήτορες, καὶ μένει ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ κουβουκλείου μόνου, καὶ στέφεται ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου, καὶ ἐξέρχεται, κρατῶν ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ χειρὶ 15 Β ἀνεξικακίαν, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ σκηπίωνα ἐπικείμενον τῷ Ms. 42. b ὄμῳ αὐτοῦ, καὶ διέρχεται μέσον διὰ τοῦ μεγάλου τρικλίνου καὶ τῶν δύο κίωνων, ἔνθα τὸ βῆλον κρέματα. ἐξερχομένου δὲ τοῦ βασιλέως ἀπὸ τοῦ βῆλου, ἵσταται ἐξ ἀριστερῆς ὁ δρουγγάριος τῆς βίγλας καὶ πρωτοσπαθάριοι βαρβῆτοι, καὶ 20 θρηγνεύμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τοῦ πόρτηκος τοῦ μεγάλου τρικλίνου, ἔνθα ἡ ἐκθεσις τῶν εἰς ἀκουβίτων τίθεται, καὶ ἀπελθὼν ἵσταται ἐν μέσῳ τῶν δύο κίωνων. καὶ δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε εἰς τὸν ὀνόποδα πατρίκιόι τε καὶ στρατηγοί, καὶ προσκυνήσαν- 25

2. Ἄν τύχ. ed.

sules; velum sextum, comites scholarum; septimum, Imperatorios candidatos; octavum, domesticos scholarum; nonum, expraefectos, adducit. Si vero etiam magnae cuiusdam gentis legati in urbe adsint, ex mandato intrant, et Imperatore salutato osculoque dato, nihil praeterea agentes discedunt. (IV.) Deinde signo ab imperatore accepto, alta voce praepositus dicit: *Iubete; omnes vero respondent: In longa felicitate tempora Deus maiestatem vestram perducet!* Post qua ingressi erant exeunt, velo, quod infra in columnis est, a dictis duobus silentiariis portato. Omnibus egressis, surgit Imperator, et ad XIX. accubitus abit, ut lorum per vestitores mutet, quo facto, vestitoribus discedentibus, cum cubiculo solo manet, et a praeposito coronatus, procedit, dextra manu acaciam, sinistra scipionem humero impositum gestans, perque medium magnum triclinium et duas columnas, ubi suspensum velum est, transit. Imperator autem e velo egresso, ad sinistrum drungarius vigilum barbati- que protospatharii stant, et ipse a cubiculi praefectis stipatus, per magni cubiculi porticam, ubi apparatus XIX. accubituum instruitur,

τες τῶν βασιλέα μὴ πεσόντες κάτω, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ
 τῆς καταστάσεως, κἀκεῖνος λέγει „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ τὸ C
 „εἰς πολλοὺς χρόνους καὶ ἀγαθοὺς.” ἐν δὲ ταύτῃ τῇ δοχῇ
 ἴστανται σπαθαροκανδιδάτοι καὶ οἱ σπαθάριοι ἔνθεν κἀκεῖσε,
 5 καὶ οἱ μὲν σπαθαροκανδιδάτοι καὶ οἱ σπαθάριοι κατέρχονται
 τὰ γραδῆλια τοῦ κονιστωρίου, οἱ μὲν ἐκ δεξιῶν, οἱ δὲ ἐξ
 εὐσπόμενων τῶν πυλῶν. οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ οἱ στρατηγοὶ διέρ-
 10 χονται τὴν μέσσην πύλην καὶ εὐθέως οἱ μὲν ἀπὸ δεξιᾶς πα-
 τρίκιοι καὶ στρατηγοὶ κατέρχονται τὰ γραδῆλια τῆς ἀριστε-
 15 ρῆς πύλης. ὁ δὲ βασιλεὺς δηριγευόμενος ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου,
 κατέρχεται τὸ πουλπειον, καὶ ἴστανται ὑπὸ τὸ καμελαύκιον
 ἐν τῷ πορφυρῷ θύρῳ, καὶ δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε πατρίκιοι D
 καὶ στρατηγοὶ μετὰ τῆς συγκλήτου. καὶ προσκυνησάντων τὸν
 βασιλέα μὴ πεσόντων κάτω, νεύει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελύ-
 20 ψεως τῷ σιλεντιαρίῳ, κἀκεῖνος λέγει „κελεύσατε.” (E.) Καὶ ἀπὸ
 τῶν ἐκεῖσε δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπ’ αὐτῶν πάντων, διέρ-
 χεται διὰ τῶν ἐσκουβίτων καὶ τῶν σχολῶν, καὶ ἐξέρχεται τὴν
 μεγάλην πύλην, καὶ διερχόμενος διὰ μέσου τοῦ μίλλου καὶ
 25 τοῦ ἀγροστεῶς, εἰσέρχεται ἐν τῇ πύλῃ τοῦ ὥρολογίου τῆς
 30 μεγάλης ἐκκλησίας. ἴστέον δὲ, ὅτι ἐν τῇ διόδῳ τοῦ βασιλέως
 τελοῦνται ἅπαντα τὰ αἴσια ἀκολούθως, ὃν τρόπον ἀνωτέρω
 ἐν τῇ καθόλου προελύσει τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ἐξεθέμεθα. Ed. L. 39
 καὶ εἰσελθόντος τοῦ βασιλέως ἐν τῇ προειρημένῃ πύλῃ τοῦ

11. ἴστανται cod. 14. πεσόντων R. ex compendio cod. πεσον
 superscripto τ, πεσόντες ed.

transit, et in medio duarum columnarum stat. In onopodio patricii
 et strategi Imperatorem suscipiunt, eoque adorato, non prono tamen
 in terram corpore, praepositus cerimoniaro signum dat, qui dicit:
Iubete; hi vero: *In multa et felicia tempora*. In hac Imperatoris so-
 lenni receptione hic et illic spatharocandidati et spatharii stant, qui
 per scalas consistorii, illi quidem per sinistram, hi per dextram por-
 tam, descendunt. Patricii et strategi per mediam portam veniunt,
 et rursus qui ad dextram adstant per gradus sinistrae portae descen-
 dunt. Imperator a cubiculariis stipatus, per pulpitum descendit, et
 sub camelaucio in lapide rubro stat, eumque patricii et strategi cum
 senata ibi excepiunt. Postquam Imperatorem, haud proni tamen in
 terram, adorarunt, praepositus a mandato signum silentiario dat,
 qui dicit: *Iubete*. (V.) Inde ab his omnibus stipatus Imperator, per
 excubias scholasque transiens, perque magnam portam, medium Mi-
 lli et Augustale progressus, portam horologii magni templi ingredi-
 tur. Notandum vero est, ritus omnes eo modo, quem supra in uni-
 versali processione natalis Domini exposuimus, in hac processione
 Imperatoris observari. Ingressum per dictam horologii portam factio

ᾠρολογίου, δέχονται αὐτὸν οἱ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων ἐκεῖσε,
 Ms. 43. αὐτὸν ἐπιδίδωσι δὲ ἐκεῖσε ὁ δήμαρχος λιβελλάριον, εἰ μὴ μόνον ἀπολογεῖ, μὴ πράττων ἕτερόν τι. καὶ εἰδ' οὕτως εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς ἔνδον τοῦ βήλου τοῦ κρεμαμένου ὀπισθεν τῆς πύλης τοῦ νάρθηκος ἐν τῷ μηταωρίῳ, καὶ λαβὼν ὁ πραι-5 πόσιτος τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, εἰσέρχονται ἐν τῷ νάρθηκι, καὶ ἀπαντᾷ αὐτὸν ὁ πατριάρχης, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀσπάζεται τὸ, τε εὐαγγέλιον καὶ τὸν σταυρόν. καὶ εἰδ' οὕτως προσκυνήσαντες ἀλλήλους ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, Β καὶ ἀσπασάμενοι ἀπέρχονται μέχρι τῶν βασιλικῶν πυλῶν. 10 καὶ ὁ μὲν πατριάρχης ἄρχεται τελεῖν τὴν εὐχὴν τῆς εἰσόδου τῆς θείας λειτουργίας. ὁ δὲ βασιλεὺς παρὰ τοῦ πραιποσίτου λαβὼν κηρία, εὐχεται. καὶ ἀποδόντων ἀμφοτέρων τὰς εὐχὰς αὐτῶν τῷ Κυρίῳ, ἐπιδίδωσιν ὁ βασιλεὺς τοὺς κηροὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ αὐτὸς τῷ τῆς καταστάσεως. ὁ δὲ βασιλεὺς 15 προσκυνεῖ τὸν τίμιον σταυρόν καὶ τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον καὶ διέρχεται μετὰ τοῦ πατριάρχου μέσον τοῦ ναοῦ, καὶ διὰ τῆς πλαγίας τοῦ ἄμβωνος εἰσέρχονται ἐν τῇ σωλᾷ, καὶ πλησιάσαντες ταῖς ἁγίαις θύραις, ὁ μὲν πατριάρχης εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, ὁ δὲ βασιλεὺς ἄψας κηροὺς καί 20 C εὐξάμενος ἐπιδίδωσι τοὺς κηροὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον· μέλλοντος δὲ εἰσεῖναι, ἵστανται μητροπολιταὶ κατέχοντες τὰ ἅγια θύρια, καὶ ἐπινευσάντων αὐτὰ πρὸς τὸν βασιλέα μικρὸν, φιλεῖ ὁ βασιλεὺς τοὺς ἐπ' αὐταῖς πεπαρμένους σταυροὺς, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσια- 25

3. πράττοντες cod. 22. εἰσεῖναι ed.

Veneta excipit; tribunus autem eius libellum non tradit, sed tantum acclamat, nec quioquam praeterea facit. Deinde Imperator velum pone narthecis portam in metatorio suspensum ingreditur, et postquam praepositus a capite eius coronam demisit, narthecem intrant ipsi patriarcha occurrit, Imperator vero evangelium crucemque osculatur. Postquam Imperator et patriarcha se invicem venerati osculatique sunt, ad portas Imperatorias abeunt, ubi patriarcha preces introitus divini officii agit, Imperator vero cereos, quos a patriarcha accepit, tenens, precatur. Quo facto, cereos praeposito, hic ceremoniario tradit, Imperator autem venerandam crucem sacramque evangelium adorat, mediumque templum cum patriarcha transit, perque obliquitatem ambonis soleam intrat. Sacris ianuis appropinquantes, patriarcha sacrarium ingreditur, Imperator cum cereis accensis precatus, eos praeposito tradit, et ipse sacrarium intrat. Dum vero ingressurus est, metropolitani sacras ianuas occupant easque versus imperatorem paullulum inclinant; is cruces eis adhas

στῆριον, καὶ εὐξάμενος ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας τραπέζης ἐραπιλοῖ ἐν αὐτῇ εἰλητὰ δύο, καὶ ἐπιτίθει τὰ προσενηχθέντα, δίσκους δύο καὶ ποτήρια δύο, εἶτα ἀσπάζεται τὰ ἅγια σπάργανα, καὶ εἰς οὕτως λαβὼν ὑποκόμβιον παρὰ 5 τοῦ πραιποσίτου, τίθει καὶ αὐτὸ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ. (5.) Καὶ προσκυνήσαντες ἀλλήλους ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πα-
 τριάρχης, ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸ μητατώριον, καὶ ἄπτων ἐκεῖσε κηρὸς καὶ εὐξάμενος, ὑπαλλάσσει τὸν λῶρον καὶ τῆς θείας λειτουργίας 10 τελεσθείσης, ἤνικα μέλλουσι διέρχεσθαι τὰ ἅγια, περιβάλλεται ὁ βασιλεὺς χλανίδα, καὶ δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἑξ ἔθους, Ms. 43. b ἀπέρχεται ἐν τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ ἴσταται τὸ κηρίον, ἦγουν ἡ λαμπάς, ἥνπερ μέλλει βαστάσαι, καὶ στάντων πάντων τῶν πατρικίων ἔνθεν κἀκέῃσε, διέρχεται ὁ βασιλεὺς μέσων αὐτῶν. 15 ὁ δὲ πραιποσίτος λαβὼν τὸ κηρίον, ἐπιδίδωσιν αὐτὸ τῷ βασιλεῖ, ὁ δὲ βασιλεὺς διέρχεται ὀψικεύων τὰ ἅγια, καὶ εἰσελθὼν ἔνδον τῆς σωλέας, καὶ πλησίον τῶν ἁγίων θυρῶν γενόμενος, ἐπιδίδωσι τὸ κηρίον τῷ πραιποσίτῳ, κἀκεῖνος ἐπιτίθει 20 ἐν αὐτῷ ἐπάνω τῆς σωλέας πλησίον τῶν ἁγίων θυρῶν, 20 ἐν τῷ δεξιῷ μέρει, ὁ δὲ βασιλεὺς ἴσταται πλησίον τοῦ αὐτοῦ κηρίου, ἕως ἂν διέλθωσι τὰ ἅγια. καὶ ἤνικα διέλθωσι τὰ ἅγια, προσκυνοῦσιν ἀμφοτέρω ἀλλήλους ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, καὶ ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν κατὰ συνήθειαν διὰ τῶν ἕξω τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῷ 25 μητατωρίῳ. καὶ τοῦ καιροῦ τῆς θείας ἀγάπης ἐγγίσαντος, δηλοῖ ὁ τῆς καταστάσεως τῷ πραιποσίτῳ, κἀκεῖνος τῷ βασι-

osculatur; mox sacrarium intrat, et ad sanctum altare precatus, duo corporalia ei insternit, allatosque discos duos totidemque calices imponit, sacras fascias osculatur sumtumque a praeposito apocombium sacrae tabulae imponit. (VI.) Imperator et patriarcha flexo genu se invicem salutant, et egressus e sacrario Imperator, ad metatorium abit, ubi cereos accendit precatusque lorum mutat, et finito divino officio, dum sacra processura sunt, tunicam induit, et a consueto ministerio stipatus, eo, ubi cereus seu lampas, quam portaturus est, stat, procedit, perque medios patricos ab utroque latere adstantes transit. Postquam vero cereum a praeposito accepit, sacra comitatorus procedit, soleam intrat et prope sacras ianuas constitutus, cereum praeposito reddit, qui ipsum supra soleam prope sacras ianuas in dextro latere imponit, Imperator autem ad cereum, usque dum sacra processerunt, subsistit. Quo facto ipse et patriarcha se invicem flexo genu venerantur, mox Imperator cum solenni comitatu extra sacrarium ad metatorium abit. Sacra autem communiore appropinquante, id cerimoniaris praeposito, praepositus Imperatori

λει, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξέρχεται, καὶ δηριγεύομενος ὑπὸ τῶν
 Βπροειρημένων, τουτέστι τῶν ἄρχόντων τοῦ κουβουκλείου
 πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν, μετὰ καὶ τῆς συγκλήτου ἀπέρ-
 χεται, καὶ ἴσταται ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ θυσιαστηρίου, ἐπα-
 κουμβίζων τῷ καγκέλλῳ ἐν τῷ ἀντιμισίῳ τῆς πλαγίας, καὶ 5
 ἐκεῖσε δίδωσιν ὁ βασιλεὺς ἀγάπην τῷ τε πατριάρχῃ μητροπο-
 λίταις τε καὶ ἐπισκόποις, ἄρχουσι τε τῆς ἐκκλησίας, καὶ πᾶσι
 τοῖς ἐξ ἔθνους, καὶ εἰδ' οὕτως προσκυνήσαντες ἀλλήλους ὁ, τε
 βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, κατέρχεται ὁ βασιλεὺς καὶ ἴστα-
 ται, ἔνθα εἰδίσται αὐτὸν δίδοναι τὴν ἀγάπην καθ' ἑκάστην 10
 προέλευσιν. καὶ εἰσέρχονται ἐν ἐνὶ βῆλῳ μάγιστροί τε καὶ
 πατρίκιοι καὶ στρατηγοί, μετὰ καὶ δομεσπίκων, καὶ οἱ τὰ
 Σπρώτα ὄφφικια κατέχοντες δήμαρχοί τε καὶ ὁ τῆς καταστά-
 σεως, ἅπαντες δὲ οἱ προειρημένοι εἰσερχόμενοι πρὸς τὸ ἀσπά-
 Ms. 44. α σασθαι τὸν βασιλέα προσκυνοῦσι, μὴ πίπτοντες διὰ τὴν ἀνά- 15
 στασιν, ἀλλ' ἀπερχόμενος ἕκαστος κατὰ τάξιν, δίδωσι τὴν
 ἀγάπην τῷ βασιλεῖ. καὶ εἰδ' οὕτως ἅπαντες ἴστανται ἐν
 ταῖς τάξεσιν αὐτῶν, καὶ προσκυνοῦσιν ἀμφοτέροι ἀλλήλους
 ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, καὶ ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς
 ἐν τῷ μηπατωρίῳ. καὶ τῆς θείας κοινωνίας ἐγγιζούσης, εἰς- 20
 ἔρχεται ὁ τῆς καταστάσεως καὶ δηλοῖ τῷ πραιποσίτῳ, κάκει-
 νος τῷ βασιλεῖ, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξέρχεται καὶ δηριγεύομενος
 ὑπὸ τῶν προειρημένων πάντων, ἀπέρχεται καὶ ἴσταται ἔμ-
 προσθεν τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῷ βασιλικῷ ἀντιμισίῳ, καὶ

8. ὁ βασιλεὺς ed. 12. κατέχοντες Leich. idemque cod., κατέ-
 χοντα ed.

indicat, qui a dictis ministris, scilicet a praefectis cubiculi, patri-
 ciiis, strategis et senatoribus stipatus, egreditur, et in dextra parte
 sacrarii, cancellis in antimensio lateris obliqui accumbit sacramque
 agapen patriarchae, metropolitae, episcopis, praefectis ecclesiae cete-
 risque pro more distribuit. Deinde postquam ipse et patriarcha se
 invicem flexo genu salutarunt, Imperator ad locum, ubi agapen in
 omnibus processionibus distribuere solet, abit. Tunc in uno velo
 magistris, patriciis, strategi, cum domesticis, iisque, qui supremis
 officiis admoti sunt, demarchi et cerimoniaris, intrant. Omnes
 autem ad osculandum Imperatorem ingressi, non in terram procum-
 bunt ob resurrectionis memoriam, sed singuli abeuntes Imperatori
 osculum pacis dant. Posthac omnes in locis suis adstant, Imperator
 et patriarcha mutua sibi oscula dant; mox ille in metatorium abit.
 Appropinquante sacra communione, cerimoniaris praeposito id
 nuntiaturus intrat, is Imperatorem monet, qui a praedictis stipatus
 abit, et ante sacrarium in antimensio Imperatorio subsistit preca-
 tusque ascendit, et e patriarchae manu sacram communionem, ut

εὐξάμενος ἐκείσε ἀνέρχεται, καὶ κοινωνεῖ ἐκ τῶν τοῦ πα-
 τριάρχου χειρῶν ὃν τρόπον ἐν τῇ προλαβούσῃ εὐρητῇ τῆς Χρι-
 στοῦ γεννήσεως εἴρηται, καὶ μετὰ τὸ κοινωνῆσαι τὸν βασιλέα
 προσκυνούσιν ἀμφοτέροι ἀλλήλους δ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πα-
 τριάρχης, καὶ ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ μηταωρίῳ, καὶ
 ἐξελθὼν ἐν τῷ τρικλίνῳ, κραματίζει μετὰ φίλων, ὧν ἂν κε-
 λεύει. (Ζ.) Χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι, ἥνίκα ἄρξεται ἡ θεία λει-
 τουργία, εὐθέως ἀνέρχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου ἐν τοῖς κα-
 τηχουμένοις, καὶ ἐξέρχεται ἡ ἀγούστα ἐκ τοῦ μηταωρίου
 10 τοῦ ὄντος ἐν τοῖς κατηχουμένοις, καὶ καθέζεται ἐπὶ σελλίου, Ed.L. 41
 καὶ ἴστανται οἱ τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες ἐνθεν κἀκεῖσε, οἱ
 δὲ εὐσῦχοι πρωτοσπαθάριοι ἴστανται ὀπισθεν τῆς ἀγούστης,
 καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τῆς ἀγούστης, ἐξέρ-
 χεται μετὰ δύο ὀστιαρίων βασταζόντων βεργία, καὶ εἰσάγει
 15 βῆλον α, πατρικίας ζωστάς· βῆλον β, μαγιστρίας βῆλον γ,
 πατρικίας καὶ ἀνθυπάτους· βῆλον δ, πατρικίας καὶ στρατη-
 γίας βῆλον ε, ἐπαρχίας καὶ κοιναιωτίας· βῆλον ε',
 ἐπαρχίας θεματικῆς ἀνθυπατίσας, τὴν δρουγγαρίαν τῆς βί-
 γλης, πρωτοσπαθαρίας, σπαθαροκandidατίας, τουρμαρχίας
 20 τοποτηρητίας, σπαθαρίας ὑπατίας, καὶ στρατωρίας· βῆλον
 ζ, κομητίας τῶν σχολῶν, candidατίας, σκριβωνίας, δομε-
 25 στικίας τῶν ταγμαίων, βεσπιτίας, σιλεντιαρίας, κομη-
 τίας τοῦ ἀριθμοῦ, κομητίας τῶν ἱκανάτων. καὶ μετὰ τὸ Ms. 44. b
 δοῦναι πάσαις τὴν ἀγάπην τὴν ἀγούσταν νεύει τῷ πραιπο-

7. δθ' ἥνίκα ed. 9. ἐκ τοῦ μηταωρίου R., ἐν τῷ μηταωρίῳ
 cod. et. ed. 10. τῷ ὄντι conl. Leich. 19. ἀσπαθρίας ed.

supra in festo nativitatís Christi commemoravimus, accipit. Qua
 ipsi impertita, patriarcham, patriarcha Imperatorem flexo genu vene-
 ratur, et Imperator ad metatorium abit, et in triclinio cum amicis,
 quos vocari iussit, convivium celebrat. (VII.) Sciendum est, in in-
 troitu divini officii, cubicularios ad catechumena abire, Augustam
 vero e metatorio, quod in catechumenis est, egressam, sellae in-
 sidere, cubiculariis omnibus ab utroque latere, eunuchis vero pro-
 tospathariis a tergo Augustae adstantibus. Signo ab Augusta dato,
 praepositus cum duobus ostiariis virgas gestantibus exit, et velum
 primum, patricias zostas: secundum, magistrissas: tertium, patricias
 et proconsulares: quartum, patricias et strategorum feminas: quin-
 tum, praefectorum et quaestorum: sextum, praefectorum thematum
 ac proconsulum uxores, drungariam vigiliae, protospatharias, spatharo-
 candidatas, spatharias, turmarcharum uxores, consulares et strato-
 rissas, adducit. Velum septimum, in quo comitissae scholarum,
 candidatae, scribonissae, domesticae ordinum, vestitorissae, silen-
 tiariae, comitissae numerorum et excubitorum, sequitur. Haec omnes

σίτω, κἀκεῖνος λέγει „κελεύσατε.“ αὐταὶ δὲ τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθούς χρόνους,“ καὶ ἐξέρχονται. ἀναστῆσα δὲ ἡ αὐτοῦστα, εἰσέρχεται ἐν τῷ μηταωρίῳ μετὰ τῶν οἰκειακῶν αὐτῆς κουβικουλαρίων, οἱ δὲ λοιποὶ τοῦ κουβουκλείου κατέρχονται εἰς τὸν βασιλέα. (H.) Καὶ ἀναστὺς ὁ βασιλεὺς ἀπὸς τοῦ κράματος, περιβάλλεται τὸν λῶρον διὰ τῶν βεσιτιτόρων, καὶ κελεύσας τῷ πραιποσίτῳ, προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην, καὶ τοῦ πατριάρχου ἐλθόντος, προσκύνουσιν ἀμφότεροι ἀλλήλους ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, καὶ διέρχονται διὰ τοῦ τρικλίνου, ἐν ᾧ ἐκραμάτισε, καὶ μελλόντων ἐξέρχεσθαι¹⁰ ἐν τῷ ἀγίῳ φρέατι, ἴσταται ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ πύλῃ μετὰ τοῦ πατριάρχου, ὁ δὲ πραιπόσιτος καὶ ὁ ἄργυρος ἴστανται ἔξω τῆς αὐτῆς θύρας, καὶ δὴ διὰ χειρὸς τοῦ ἀργύρου λαμβάνει ὁ πραιπόσιτος τὰ χρυσᾶ βαλαντίδια, καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, καὶ ὁ βασιλεὺς δίδωσι τοῖς μέλλουσι ταῦτα λαμβά-¹⁵νειν, κράζοντας δηλονότι τοῦ ἀργύρου „τῷ ὁ δεῖνα δεσπότηι Δάγαθοί.“ εἰσὶν δὲ οἱ λαμβάνοντες ταύτην τὴν εὐεργεσίαν ὁ, τε ἀρχιδιάκονος καὶ οἱ ὀστιάριοι καὶ οἱ ψάλται καὶ οἱ προσμονάριοι, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται ἔνδον τῆς κορτίνας τῆς κρεμαμένης ἐν τῷ ἀγίῳ φρέατι. ὁ δὲ πραιπόσιτος λαβὼν τὸ τοστέμμα, ἐπιδίδωσι τῷ πατριάρχῃ, καὶ στέφει ὁ πατριάρχης τὸν βασιλέα, καὶ ἐπιδίδοντας τοῦ πατριάρχου τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ εὐλογίας, ὁμοίως καὶ τῷ μικρῷ, λαβὼν ὁ βασιλεὺς παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἀποκόμβιον, ἀντιδίδοι τῷ πατριάρχῃ, ὁ δὲ

7. προσκαλεῖ ed. 9. ὁ δὲ βασ. ed. 16. τῷ ὁ R., τὸ ὁ ed.

postquam ab Augusta osculum pacis acceperunt, ea signum praeposito dat, qui dicit: *ιβεβε*. Ipsae: *in longa ac felicia tempora Deus* etc. mox abeunt. Dein Augusta surgit, et metatorium cum suis cubiculariis ingreditur, ceteri vero cubiculi ministri ad Imperatorem accedunt. (VIII.) Qui postquam e convivio discessit, loro a vestitoribus induitur, et praepositum patriarcham advocare iubet, qui postquam advenit, se invicem salutant, et per triclinium, in quo convivium actum fuerat, ad sacrum puteum egrediuntur, in cuius porta imperator et patriarcha, extra portam praepositus et argentarius, stant. Tunc praepositus crumenas auro plenas ex argentarii manu sumit, et imperatori, hic iis, quibus munera distribuī solent, tradit, clamante interea argentario: *π. νομικῶν· νοκί*. Hoc autem munus archidiaconus, ostiarii, psaltae et custodes ecclesiae accipiunt. Postea cortinam in sacro puteo suspensam intrant, ubi praepositus coronam sumit, eamque patriarchae tradit, hic Imperatori imponit, et panem benedictum magno aeque ac minori Imperatori tradit. Imperator pro iis apocombium a praeposito allatum patri-

πατριάρχης τῆ βασιλεῖ ἄλειπτά, ὁμοίως καὶ ὁ ἕτερος βασι-
 λὺς τὸ αὐτὸ ποιεῖ. (Θ.) Προσκνήσαντες δὲ ἀμφοτέροι ἀλ-Ed. L. 42
 λήλους καὶ ἀσπασάμενοι οἱ τε βασιλεῖς καὶ ὁ πατριάρχης,
 ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, καὶ διέρχεται διὰ τῆς
 5μῆσης, καὶ εἰσέρχεται τὴν μεγάλην πύλην τὴν χαλκῆν, ἀπὸ
 δὲ τῶν ἐκεῖσε διὰ τε τῶν σχολῶν καὶ τῶν ἐσκουβίτων, ἐκ-
 τελούντων τῶν περατικῶν μερῶν ἀκολουθῶς καὶ τῶν πολιτικῶν
 ἅπαντα τὰ κατὰ συνήθειαν. καταλαβούσης δὲ τῆς συγκλήτου Ms. 45. a
 ἐν τῇ κονισιωρίῳ, μένει ἐκεῖσε ὑπερευχομένη τὸν βασιλέα-
 10κατελθὼν δὲ τὰ γραδῆλια ὁ βασιλεὺς, μένει ἐκεῖ, καὶ ὁ τῆς
 καταστάσεως μετὰ σιλεντιαρίων καὶ βεστητόρων, ὑπερευχό-
 μενοι τὸν βασιλέα τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ ὁ
 δὲ βασιλεὺς δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβου-
 15κλείου καὶ τῶν πατρικίων, διέρχεται μέχρι τοῦ στενοῦ, καὶ
 εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ τρικλίνῳ τοῦ αὐγουστέως,
 παραντίκα ἀσφαλίζουσι τὰς θύρας κουβικουλάριοι, ὁ δὲ βα-
 σιλεὺς νεύει τῷ πραιποσίτῳ καὶ λέγει ῥωμαῖστί „βιτ“ καὶ
 ἀποκριθεῖς εἰς τῶν κουβικουλαρίων λέγει „καλῶς.“ οἱ δὲ
 20λοιοποιὶ πάντες τοῦ κουβουκλείου, στάντες δίκην τοῦ II στοι-
 χείου, λέγουσιν καὶ αὐτοὶ ῥωμαῖστί „Ἡλθεσ η μούλτος ἄν-
 νος φιλικήσιμ.“ εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ὀκταγώνῳ,
 λαβόντος τοῦ πραιποσίτου τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ
 βασιλέως, εἰσέρχονται οἱ βεστητόρες καὶ ἀπαλλάσσουσι τὸν
 25ἄλωρον, καὶ ἐξέρχονται ὁ δὲ βασιλεὺς περιβαλλόμενος σα-
 8. τὰ om. ed. 20. Pro στάντες cod. πάντες.

archae, hic Imperatori unguenta, offert, quod etiam alter Imperator
 facit. (IX.) Postquam vero Imperatores et patriarcha se invicem ado-
 rarunt osculatique sunt, Imperator abit, perque medium templum
 digressus, magnam aeneam portam intrat, inde per scholas et excu-
 bias, dum factiones transitoriae ac politici omnia pro more et con-
 suetudine sua peragunt, procedit. Senatus autem in consistorio
 congregatus, Imperatorem faustis acclamationibus excipiendum expe-
 ctat. Qui ut per scalas descendit, ibi subsistit, cerimoniaris autem
 cum silentiariis et vestitoribus ipsi acclamat: *in multa bonaque tem-
 pora* etc. Inde a praefectis cubiculi patriciisque stipatus, ad stenum
 usque abit, ubi patricii faustis precationibus eum excepturi adsunt.
 Dum vero triclinium augustale intrat, ianuas cubicularii occupant:
 Imperator autem praeposito signum dat, ac latine dicit: *Fit*; unus
 autem cubiculariorum respondet: *Bene*; ceteri autem cubicularii
 Imperatorem eo modo, qui literam *II* exprimit, circumstantes, latine
 dicunt: *Vivas multos annos felicissime*. Imperatori octangulum
 triclinium ingresso coronam praepositus demit, vestitores lorum exu-

γίον χρυσοῦν, ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, δημιουργούμενος ὑπὸ τε τοῦ
 κουβουκλείου πρωτοσπαθαρίων τε καὶ λοιπῶν οἰκειακῶν, διέρ-
 χεται διὰ τοῦ αὐγουστέως καὶ τῆς ἀψίδος, καὶ εἰσέρχεται ἐν
 τῷ θεοφυλάκτῳ παλατίῳ. (I.) Καταλαβούσης δὲ τῆς ὄρας,
 καθέζεται ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἣ δὲ τράπεζά ἐστιν ἀποκοπτή,⁵
 καὶ εἴθ' οὕτως εἰσέρχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου, καὶ παρί-
 στανται καθὼς καὶ ἡ τάξις ἔχει ἔνθεν ἀκεῖσε τοῦ κληρωρίου·
 εἰσέρχονται δὲ καὶ οἱ φίλοι ἐν τῷ κληρωρίῳ, φοροῦντες οἱ
 μὲν πατρίκιοι τὰ χλανίδια αὐτῶν, καὶ πάλιν, ἡνίκα εἰσέλ-

D 9η τὸ δούλικιον, περιβάλλονται αὐτά. Ἰστέον δὲ, ὅτι οἱ ἄρ-10
 χοντες τοῦ κουβουκλείου δι' ὅλης τῆς διακαινησίμου ἐν τῇ
 αὐτῇ τραπέζῃ, ἦγουν τῇ χρυσοῦ, τελούσι διπλοῦν παραστάσι-
 μον. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι εἰ μὲν τύχῳσι πρέσβεις μεγάλων
 ἔθνων, καὶ κελεύσει ὁ βασιλεὺς τούτους καλέσαι, ἴσταται ἡ

Ms. 45. b χρυσοῦ μικρὰ τράπεζα ἄνω ἔνθα τὸ πενταπύργιον ἴσταται,¹⁵
 καὶ καθέζεται ἐκεῖ ὁ βασιλεὺς, οἱ δὲ πρέσβεις καθέζονται ἐν
 τῇ μεγάλῃ χρυσοῦ τραπέζῃ. ἀριστερῇ δὲ τοῦ πενταπυργίου
 ἴσταται σκάμνον, ἔχον βιάθρα, καὶ ἀνέρχεται δι' αὐτοῦ ὁ τῆς
 τραπέζης, καὶ ἴσταται ἄνω καθυπουργῶν τῷ βασιλεῖ, οἱ δὲ

Ed. L. 43 ἔγγιστιάριοι ἴστανται πάντες κάτω, ἴστανται δὲ ὁμοίως καὶ 20
 ἔξ ἀριστερῶν τοῦ αὐτοῦ πενταπυργίου, ἔχοντος καὶ αὐτοῦ
 βιάθρα, καὶ ἀνέρχεται δι' αὐτοῦ ὁ ἐπιγένης. Ἰστέον δὲ καὶ
 τοῦτο, ὅτι ἴστανται ἐν τῇ καμάρα τοῦ χρυσοτρικλίνου τῇ
 ἐξαγούσῃ πρὸς τὸν τριπέτωνα παρατρέπεζα δύο, εἰ δὲ κε-

10. δουλκὴν cod. 20. ἔγγιστιάριοι ed. 22. ἐπιγένης ed.,
 πιγκέρνης conl. Leich.

unt, et egredluntur. Ille aureo sagio indutus, a cubiculo, proto-
 spathariis ceterisque famulis stipatus, per augustale et apsidem a
 Deo custoditum palatium petit. (X.) Hora autem instante et mensae,
 quae excisa est, adsidet, cubicularii intrant, et ab utroque coena-
 culi latere ut mos est adstant: intrant quoque amici Imperatoris,
 et patricii quidem tunicas suas gestant, quas, cum cibi afferuntur,
 rursus induunt. Sciendum est, praefectos cubiculo tota septimana
 renovationis in eadem mensa, scilicet aurea, duplicem consessum
 facere. Porro si legati magnarum gentium adsint eosque advocari
 Imperator iusserit, aurea mensa parva eo loco, ubi pentapyrgium est,
 stat, eique Imperator, legati vero maiori mensae aureae adsident.
 In sinistro autem pentapyrgii latere scamnum gradibus instructum
 apponitur, per quod mensae praefectus Imperatori ministraturus ad-
 scendit, infra autem engistiarum omnes ad laevam pentapyrgii stant,
 quod etiam gradus habet, per quos pincerna ascendit. Praeterea
 observandum est, in camera aurei triclinii ad tripetonem ducente

λεύει ὁ βασιλεὺς γενέσθαι κατὰ προσθήκην ἑτερα δύο παρα-
 τράπεζα, ἴστανται τὸ ἐν ἐν τῇ ἀριστερᾷ καμάρῃ, τὸ δὲ ἑτε-
 ρον ἐν τῇ δεξιᾷ. γνωστότεον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι εἰ μὲν τύχη
 ἡ ἑορτὴ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῇ αὐτῇ ἡμέρῃ τοῦ πάσχα, τε-
 5 λείπεται οὕτως. ἐξέρχεται μετὰ λιτῆς ἐκ τοῦ θεοφυλάκτου
 αὐτοῦ παλατίου, ἀπὸ τῆς παναγίας Θεοτόκου τοῦ Φάρου,
 καὶ διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων μ' καὶ τῆς ἀψί-
 10 δος, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ ναῷ τῆς παναγίας Θεοτόκου ἐν τῇ Β
 Δάφνῃ, ἀπὸ δὲ τῶν ἐκεῖσε ἀπέρχεται εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου
 15 Στεφάνου, καὶ τελέσαντος τὰ συνήθη, οἱ μὲν ἱερεῖς ἀπὸ
 τῶν ἐκεῖσε λιτανεύοντες, ὑποστρέφουσιν ἐν τῷ παλατίῳ, ὃ
 δὲ βασιλεὺς εἰσέρχεται ἐν τῷ ἐκεῖσε ὄντι κοιτῶνι τοῦ αὐγου-
 στέως, ἐκδεχόμενος τὸν καιρὸν, καταλαβόντος δὲ τοῦ καιροῦ,
 τελεῖ ἅπαντα ἀκολουθῶς τὰ τοῦ πάσχα, ὡς ἀνωτέρω εἶρηται.

15

ΚΕΦ. ι'.

Ἵσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν τῇ δευτέρῃ ἡμέρῃ τῆς διακαινησίμου.

Προέρχονται τάχιον ἅπαντες οἱ ἄρχοντες ἀπὸ λευκῶν
 χλανιδίων ἐν τῇ ἀψίδι, ἀλλάσσουνσι δὲ οἱ μὲν πατριῖοι C
 χλανίδια χρυσόταβλα, οἱ δὲ λοιποὶ ἕκαστος κατὰ τὴν αὐτοῦ
 20 τάξιν τε καὶ ἄξιαν, τοῦ δὲ κουβουκλείου οἱ μὲν πραιπόσιτοι
 καὶ ὄστιανοὶ περιβέβληνται χλανίδια χρυσόταβλα,

2. τὸ μὲν ἐν conl. R.
 μὲν ed.

10. Στεφάνου, τελείας τ. συνήθη. Οἱ

duas tabulas apponi, quodsi vero et alias duas parari Imperator
 iusserit, una in sinistra, altera in dextra camera instruitur. Si porro
 festum annunciationis in diem paschatis inciderit, ita celebratur.
 Venit Imperator cum processione ex palatio suo a Deo custodito a
 sancta Deipara Phari, perque porticus quadraginta sanctorum apsi-
 demque progressus, templum sanctae Deiparae in Daphne, inde san-
 cti Stephani petit, ritibusque solemnibus servatis, inde sacerdotes
 in processione ad palatium revertuntur, Imperator vero cubiculum
 angustale ingressus, tempus exspectat, quo veniente, cerimonias in
 Paschatis festo quaeque supra exposuimus observandas peragit.

CAP. 10.

Observanda die secunda septimanae renovationis.

Praefecti omnes, albis tunicis induti, celeriter in apsidem pro-
 cedunt, patricii tunicas aureis clavis, ceteri vestes pro suo ordine
 ac dignitate, praepositi cubiculo et primicerii ostiariorum tunicas
 aureis clavis, spatharocubicularii spathas suas gestant. Aperto pa-

οἱ δὲ σπαθαροκουβικουλάριοι τὰ σπαθία αὐτῶν. ἀνοίξαντος δὲ τοῦ παλατιῶν, οἱ μὲν τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες εἰσέρχονται διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων μί, ἐκδεχόμενοι ἐκεῖσε τὸν βασιλέα, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ ἅμα τῶν δομestίκων ἴστανται ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τοῦ τρικόγχου, ὡς εἰθισται5 αὐτοῖς. ὁ δὲ βασιλεὺς δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν τοῦ κουβουκλείου, φορῶν σαγίον χρυσοῦν, ἐξέρχεται διὰ τῆς γανωτῆς Πύλης τοῦ τρικόγχου, καὶ δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε πατρίκιοί τε καὶ στρατηγοὶ ἅμα δομestίοις, καὶ δηριγενόμενος ἀπὸ τε τῶν τοῦ κουβουκλείου πρωτοσπαθαριῶν βαρβάτων, μα10 γλαβιτῶν, καὶ λοιπῶν οἰκειακῶν, διέρχεται διὰ τῆς Δάφνης, ἄπτων ὡς ἐξ ἔθους ἐν τοῖς εὐκτηρίοις κηρία, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι τοῦ ἀγουστέως, ἐκδεχόμενος τὸν καιρὸν. καταλαβόντος δὲ τοῦ καιροῦ, περιβάλλεται χλανίδα διὰ τῶν βεστητόρων λευκὴν χρυσοφεγγῆ, καὶ δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν15 ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τοῦ ἀγουστέως, ἴστανται δὲ ἔξω τῆς πύλης, ἔνθα τὸ βῆλον κρέμαται, πρωτοσπαθάριοι βαρβάτοι, ἠλλαγμένοι, βαστάζοντες σπαθοβάκλια.

Ed. L. 44 καὶ διελθὼν ὁ βασιλεὺς διὰ τοῦ στενοῦ τῆς χρυσοῦς χειρὸς, ἀνέρχεται ἐν τῇ χαλκῇ πύλῃ τοῦ ὀνόποδος, καὶ δέχονται20 αὐτὸν πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ προσκνησάντων δὲ τῷ βασιλεῖ, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως ἀπὸ κελύσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ ὑπερεύχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” οἱ δὲ σπαθαροκανδιδάτοι καὶ

3. τῶν διαβατικῶν om. ed. 8. πατρίκιοι καὶ ed. 10. πρωτοσπαθ. Sic h. 1. et v. 17. scribendum ut supra p. 67, 19 pro eo, quod ed. exhibet σπαθ., monente Reiskio ad p. 24, 23.

latio, cubicularii omnes per quadraginta sanctorum aedem intrant Imperatorem excepturi; patricii vero et strategii cum domesticis in hemicyclio triconchii ut ipsis mos est adstant. Stipatus autem a cubiculariis Imperator, sago aureo ornatus, per cancellos triconchii egreditur, eumque patricii, strategii et domestici ibi excipiunt. Post a protospathariis barbatis cubiculi, manclavitis ceterisque domesticis stipatus, per Daphnem transit, accensis pro more in oratoriis cereis, inque cubiculo augustali tempus statutum exspectat. Quo veniente, tunica alba auro splendente a vestitoribus induitur, a quo cubiculo praefectis stipatus, per augustale transit, stantibus extra portam, ubi cortina suspensa est, protospathariis barbatis, qui mutatorias suosque spathobaculos gestant. Digressus Imperator per stenum aureae manus, ad aeneam portam onopodii procedit, ubi patricii et strategii eum excipiunt, quibus Imperatorem adorantibus, praepositus cerimoniaro a mandato signum dat, isque dicit: *Iubete*; at

σπαθάριοι ἵστανται ἔνθεν κἀκεῖθεν βαστάζοντες τὰ διατρά-
 λια αὐτῶν. (B.) Καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε δηριγευομένου τοῦ
 βασιλέως, οἱ μὲν σπαθαροκандιδάτοι καὶ σπαθάριοι κατέρ-
 χονται τὰ γραδῆλια τοῦ κονιστωρίου, οἱ μὲν τὴν δεξιαν
 5 πύλην, οἱ δὲ τὴν ἀριστεράν, οἱ δὲ πατρίκιοι ἐξέρχονται τὴν
 μέσην πύλην, καὶ οἱ μὲν ἐκ δεξιῶν κατέρχονται τὰ γραδῆλια B
 τῆς δεξιᾶς πύλης, καὶ οἱ ἐξ ἀριστερῶν κατέρχονται τὰ γρα-
 δῆλια τῆς ἀριστερᾶς πύλης. ὁ δὲ βασιλεὺς μετὰ τοῦ κου-
 βουκλείου κατέρχεται τὸ πούλιτον, καὶ ἵσταται ὑπὸ τὸ κα-
 10 μελαύκιον ἐν τῷ πορφυρῷ λίθῳ, καὶ δέχονται αὐτὸν πάλιν
 ἐν τῷ κονιστωρίῳ πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ ἅμα τῇ συγκλή-
 τῳ, καὶ προσκυνήσαντες, νεύοντος τοῦ πραιποσίτου τῷ σι-Ms. 46. b
 λευτιωρίῳ ἀπὸ κελεύσεως, λέγει „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ τὸ
 „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” ἀπὸ δὲ τῶν ἐκεῖσε δη-
 15 ριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν προειρημένων, λέγοντος C
 τοῦ τῆς καταστάσεως κατὰ βᾶθρον „καπτάτε Δόμηνι,” διέρ-
 χεται διὰ τῶν ἐσκουβίτων καὶ τῶν σχολῶν καὶ τῆς χαλκῆς,
 καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ ἁγίῳ φρέατι, τὰ δὲ μέρη δέχονται τὸν
 βασιλέα εἰς τὰς συνήθεις στάσεις σφραγίζοντες, μηδὲν ἕτερον
 20 κωποῦντες, λέγουσιν δὲ οἱ νοτάριοι καὶ οἱ μαῖστορες τοὺς
 κατὰ τύπον λάμβους, ἐν οἷς τόποις εἰθισται αὐτοῖς. ἄψας
 δὲ κηρὸς ὁ βασιλεὺς καὶ εὐχόμενος, ἐπιδίδωσιν αὐτοὺς τῷ
 πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πατριάρχης ἐξελθὼν ἀπαντᾷ τὸν βασιλέα
 ἐν τῷ ἁγίῳ φρέατι, προσκυνήσαντες δὲ καὶ ὑσπασάμενοι ἀλ-

16. καπλάτε cod.

illi: *In multa bonaque tempora etc.* Spatharocandidati vero et
 spatharii cum dextralibus suis ab utroque latere adstant. (II.) Impe-
 ratore ab his stipato, spatharocandidati et spatharii per scalam
 consistorii descendunt, et illi quidem per dextram, hi per sinistram,
 patricii per mediam portam, exeunt, ita ut ad dextram stantes, per
 scalas dextrae portae, ad sinistram per gradus sinistrae portae descen-
 dant. Imperator autem cum cubiculo ad pulpitum descendit, subque
 camelaucio in lapide porphyretico stat, eumque rursus in consi-
 storio patricii et strategii cum senatu excipiunt, dumque adorant,
 praepositus silentiario a mandato signum dat, qui dicit: *Iubete*;
 ipsi vero: *In longa bonaque tempora.* Inde a supra dictis stipatus
 Imperator, dicente ceremoniario, dum per gradus descendit: *Captate*
Domini, per excubias scholasque et chalcen transit, et ad sanctum
 puteum abit, factiones autem in solennibus stationibus signantes,
 nec quicquam praeterea agentes, eum excipiunt, notarii vero et
 magistri iambos praescriptos iis in locis ubi mos est recitant. Impe-
 rator cum cereis accensis precatus, eos praeposito tradit, patriarcha
 vero egressus, ipsi in sancto puteo occurrit, et postquam se mutuo

λήλους δ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, εἰσέρχονται εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἀπελθόντων δὲ αὐτῶν ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, ὁ μὲν πατριάρχης εἰσέρχεται ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὁ δὲ βασιλεὺς ἔμπροσθεν ἐστῶς τῶν ἁγίων θυρῶν, εὐχεται κρατῶν κηρούς, καὶ εὐξάμενος ἐπιδίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ εὐξάμενος προσκυνεῖ τὴν ἁγίαν τράπεζαν, καὶ διέρχεται διὰ τῆς σολέας μέλλων δὲ ἐξέρχασθαι τὴν σολέαν, λαμβάνει παρὰ τοῦ πραιποσίτου κηριολιτανίην, καὶ εὐθέως ἄρχονται οἱ ψάλται ἐν τῷ ἄμβωνι τὸ „Χριστὸς ἀνάστη” (Γ.) Καὶ δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς 10

Ed. L. 45 ὑπὸ πάντων τῶν κατὰ συνήθειαν, διέρχεται μέσον τοῦ ναοῦ, καὶ διέρχεται διὰ τῶν βασιλικῶν πυλῶν, καὶ διελθὼν τὸν νάρθηκα καὶ τὸν λουτήρα, κατέρχεται τὰ γραδῆλια τοῦ ἁδύρου, καὶ διέρχεται διὰ τοῦ μιλίου καὶ τὴν μέσην, καὶ ἀνέρχεται εἰς τὸν φόρον, καὶ μέχρι τοῦ κίονος ἀπελθὼν, ἔνθα 15 καθίδρυσται ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, ἀνέρχεται ὁ βασιλεὺς τὰ ἔμπροσθεν γραδῆλια τοῦ ναοῦ, καὶ ἴσταται ἐκεῖσε, ἐπακουμβίζων τῷ καγκέλλῳ ἐν τῷ δεξιῷ μέρει, καὶ ἦνικα

Ms. 47. a μέλλει ἀνέρχασθαι τὰ αὐτὰ γραδῆλια ὁ βασιλεὺς, δίδωσι τὸ κηρίον αὐτοῦ τῷ πραιποσίτῳ. οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ πάντες οἱ 20 ἄρχοντες ἴστανται κάτω, ἕκαστος αὐτῶν κατὰ τὴν αὐτῶν Βτάξιν τε καὶ στάσιν ὡς προείρηται, καὶ καταλαβόντος τοῦ πατριάρχου μετὰ τῆς λιτῆς, διέρχεται μέσων αὐτῶν, καὶ μέλλοντος τοῦ σταυροῦ ἀνέρχασθαι τὰ γραδῆλια, ἔνθα ὁ βασιλεὺς ἴσταται, ἄπει κηρούς ὁ βασιλεὺς, καὶ προσκυνεῖ τὸν 25

adorarunt osculatique sunt, in ecclesiam ingrediuntur, ubi ad sanctas ianuas progressi, patriarcha sacrarium petit. Imperator ad sanctas ianuas, cereos manu tenens, precatur, precatus eos praeposito reddit, et sacrarium ingressus precatusque, sacram mensam adorat, perque soleam digreditur, unde dum exire vult, cereum processionalem a praeposito accipit, psaltae interea in ambone canunt: *Christus resurrexit*. (III.) Imperator ab omnibus pro more stipatus, per medium templum, portas regias, narthecem et baptisterium transit, per scalas athyris descendit, perque milium mediamque forum petit, et usque ad columnam, ubi templum S. Constantini est, abit, per scalas templi ascendit, ibique subsistit, cancellis dextri lateris accumbens, quod priusquam facit, cereum suum praeposito tradit. Patricii vero et praefecti omnes in inferiori loco, singuli pro suo ordine et dignitate ut supra monuimus, stant, per quos medios patriarcha cum processione adveniens transit, dumque crux per scalas, ubi Imperator stat, accensura est, ipse cereos accendit, et venerandam crucem adorat, quo facto cereos praeposito, praepositus cerimoniaro tradit, qui eos in manualibus processionis figit: crux vero affertur,

ἴμιον σταυρὸν, καὶ προσκυνήσας ἐπιδίδωσι τοὺς κηροὺς τῷ
 πραιποσίτῳ, κάκεινος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ πήγνυσιν αὐ-
 τοὺς ὁ τῆς καταστάσεως ἐν τοῖς τῆς λιτῆς μανουαλλίσι· ὁ
 δὲ σταυρὸς ἀνέρχεται καὶ ἴσταται ἐν τῇ βάσει ὑπισθεν τοῦ
 5 βασιλέως ἔμπροσθεν τῆς πύλης τοῦ ναοῦ. ὁ δὲ πατριάρ-
 χης ἀνέρχεται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μετὰ τῶν κατὰ συνήθειαν
 ἀνερχομένων μετ' αὐτοῦ καθ' ἐκάστην καὶ ὁ κληρὸς ἴστα-
 ται κάτω μετὰ τοῦ κοινοῦ λαοῦ ἐξ ἀριστερᾶς τοῦ βασιλέως,
 καὶ τῆς ἐκτενοῦς τελουμένης, λαμβάνει ὁ βασιλεὺς παρὰ τοῦ C
 10 πραιποσίτου κηρία, καὶ προσεύχεται, καὶ πάλιν δίδωσιν αὐτὰ
 τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως, αὐ-
 τὸς δὲ πήγνυσιν αὐτὰ ἐν τοῖς τῆς λιτῆς μανουαλλίσι. καὶ
 παραντίκα ὁ τῆς καταστάσεως διευθετεῖ τοὺς τε πατρικίους
 καὶ λοιποὺς ἄρχοντας, τοὺς μέλλοντας δηριγεύειν τὸν βασι-
 15 λέα, καὶ προσκυνήσαντες ἀλλήλους ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πα-
 τριάρχης, ἄρχονται ψάλλειν τὸ τροπάριον οἱ ψάλλται „Χρι-
 στοὺς ἀνέστη.” (A.) Κάκειθεν δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν προει-
 ρημένων, διέρχεται τὴν μέσην λιτανεύων, τὸ δὲ τροπάριον
 ἐν τῇ τῆς λιτῆς περιόδῳ ἄρχεται ὁ τῆς καταστάσεως, καὶ
 20 ἀνθ' ὧν τὴν μέσην διέρχεται. διὰ τε τῶν ἀρτοπωλίων καὶ D
 τοῦ ταύρου, καταλαβὼν τὸν ναὸν τῆς παναγίας Θεοτόκου
 τῶν διακονίσης, ἐπιδίδωσιν ὁ βασιλεὺς τὸ λιτανίκιον, καὶ
 μέχρι τοῦ φιλαδελφίου διελθὼν, ἐκκλίνει τὸ δεξιὸν μέρος,
 καὶ διέρχεται διὰ τε τῶν Ὀλυβρίου καὶ τῶν Κωνσταντιανῶν
 25 μέχρι τοῦ ἁγίου Πολυεύκτου, ὑπαλλάξας δὲ κάκεισε κηρίον,

2. αὐτοὺς Leich., αὐτὰ cod. 15. προσκ. τοὺς ἀλλήλους ed.
 19. καὶ ἀνθ' ὧν τ. μέσ. διέρχεται διὰ τε τῶν ἀρτοπωλίων cod.
 ἀρτοπολλῶν ed.

et pone Imperatorem in basi ante portam templi constituitur. Tunc
 patriarcha ecclesiam cum iis, qui pro more singulis festis cum ipso
 procedunt, petit: clerus autem cum populo communi ad sinistram
 Imperatoris stat, finitaque extensa, Imperator a praeposito cereos
 sumit, precatur eosque praeposito, praepositus cerimoniario reddit,
 qui ipsos in manualibus processionis refigit. Tunc cerimoniarius
 patricos ceterosque proceres Imperatorem stipaturos ordinae, Impe-
 rator vero et patriarcha postquam se invicem salutarunt, psaltae tro-
 parium: *Christus resurrexit*, incipiunt. (IV.) Inde a praedictis stipa-
 tus per mediam procedit, troparium vero in processione cerimoniarius
 incipit, et propterea per mediam transit. Per tabernas vero pistorum
 forumque tauri digressus, sanctae Deiparae diaconissae aedem petit
 Imperator, ubi cereum processionalcm reddit, et ad philadelphium
 usque progressus, a dextra deflectens per Olybrii et Constantianus
 themas usque ad sancti Polyucti vadit, ubi etiam cercum mutat,

καὶ λαβῶν ἕτερον κηρίον παρὰ τοῦ πραιποσίτου, διέρχεται
 τὴν μέσην μέχρι τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν
 Ms. 47. βνάρθηκα, καθέζεται ἐπὶ σελλίον προσημένων τὸν πατριάρχην.
 καὶ τοῦ πατριάρχου καταλαβόντος μετὰ τῆς λιτῆς, οἱ μὲν
 Ed. L. 46 κοινοὶ κληρικοὶ καὶ οἱ πολιτικοὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν ναὸν διὰ
 τῆς πλησίον οὔσης τῶν βασιλικῶν πυλῶν δεξιᾶς πύλης, τὰ δὲ
 ὄρθανα εἰσέρχονται διὰ τῆς μέσης πύλης ὡσαύτως καὶ οἱ μη-
 τροπολίται καὶ οἱ ἐπίσκοποι εἰσερχόμενοι διὰ τῶν βασιλικῶν
 πυλῶν, προσκυνοῦσι τῷ βασιλεῖ, μὴ πίπτοντες κάτω. πλησιάζον-
 τος δὲ τοῦ πατριάρχου, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς, καὶ προσκυνήσαν-
 10 τες ἀμφοτέρω ἀλλήλους καὶ ἀσπασάμενοι, ἀπέρχονται μέχρι
 τῶν βασιλικῶν πυλῶν, καὶ ὁ μὲν πατριάρχης ἄρχεται τελεῖν τὴν
 εὐχὴν τῆς εἰσόδου τῆς θείας λειτουργίας. ὁ δὲ βασιλεὺς ἄψας
 κηρὸς καὶ εὐξάμενος ἐπιδίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ
 Βαυτὸς τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ τοῦ πατριάρχου τελέσαντος
 15 τὴν εὐχὴν, προσκυνεῖ ὁ βασιλεὺς τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον καὶ
 τὸν τίμιον σταυρὸν, καὶ διέρχεται μέσον τοῦ ναοῦ διὰ τῆς
 πλαγίας τοῦ ἄμβωνος, ἔρχεται εἰς τὴν σωλέαν, καὶ ὁ μὲν
 πατριάρχης εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον. ὁ δὲ βασιλεὺς
 εὐξάμενος ὡς εἰθισται αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν,
 20 εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ προσκυνήσας τὴν ἁγίαν
 τράπεζαν, καὶ λαβῶν παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἀποκόμβιον, τί-
 θησιν αὐτὸ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ. (E.) Εὐξάμενος δὲ εἰς τὸν
 τάφον τοῦ τε πατρὸς ἡμῶν Χρυσοστόμου καὶ τοῦ θεολόγου

14. κηρὸς, εὐξ. ed. 22. παρ' αὐτοῦ πρ. ed.

alioque a praeposito accepto, per mediam ad S. S. Apostolos abit, et narthecum ingressus, in sella adsidens, patriarcham expectat. Qui postquam cum processione advenit, clerici communes et politici per dextram portam, Imperatoriis proximam, orphani per mediam, templum ingrediuntur: sic etiam metropolitae et episcopi per portas Imperatorias ingressi, Imperatorem, non prono tamen in terram corpore, adorant. Appropinquante patriarcha, Imperator surgit, postquam mutuatam adorationem et salutationem, ad portas Imperatorias abeunt, ubi patriarcha preces introitus divini officii instituere incipit. Imperator autem cum accensis cereis precatus, eos praeposito, hic ceremoniario tradit, et precatione finita, Imperator sacrosanctum evangelium ac venerandam crucem adorat, perque medium templum et ambonis latus digressus, soleam, patriarcha sacrarium, intrat. Imperator autem ad sacras ianuas ut ipsi solenne est precatus, moxque in sacrarium ingressus, sacram mensam venerat, et acceptum a praeposito apocombium in ea reponit. (V.) Imperator deinde preces in monumento patris nostri Chrysostomi et theologi sancti Gregorii fundit, cereisque accensis uterque, Imperator et patriarcha, per

τοῦ ἁγίου Γρηγορίου, καὶ ἅπαντες κηρούς, ἐξέρχονται ἀμφο-
 τεροι ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης διὰ τῆς ἀριστερᾶς πλα- C
 γίας τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἀπέρχονται ἐν τῇ σορῶ τοῦ ἁγίου
 Κωνσταντίνου, καὶ κεῖσε εὐξάμενοσ, καὶ ἅπαντες κηρούς, ἐξέρ-
 5χοται, καὶ ἀπέρχονται ἐν τοῖς τάφοις τῶν ἁγιοτάτων πα-
 τριαρχῶν Νικηφόρου καὶ Μεθοδίου· ἄψας δὲ καὶ κεῖσε κηρούς
 ὁ βασιλεὺς καὶ εὐξάμενος, εἰσέρχεται ἐν τοῖς τάφοις τῶν βα-
 σιλέων, καὶ ἄψας καὶ κεῖσε κηρούς, ἐξέρχονται. καὶ διέρχονται
 ἀμφοτέροι ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης διὰ τοῦ ἀριστεροῦ Ma. 48. a
 10μέρουσ τοῦ ναοῦ, ἦγον τοῦ γυναικίτου, ἄντικρυ τοῦ θυσια-
 στηρίου, καὶ προσκυνήσαντες ἀμφοτέροι ἀλλήλους ὁ βασιλεὺς
 καὶ ὁ πατριάρχης, ὑποστρέφει πρὸς τὸ ἐκτελέσαι τὴν θεῖαν λει-
 τουργίαν, ὁ δὲ βασιλεὺς διέρχεται διὰ τοῦ γυναικίτου καὶ ἐξέρ- D
 χεται εἰς τὸν νάρθηκα, καὶ ἐκκλίνας πρὸς τὸ ἐξ ἀριστερᾶς μέ-
 15ρος τοῦ λουτήροσ, οἱ μὲν πατρίκιοι ἴστανται ἐξωθεν τῆσ πύ-
 λησ τοῦ κοχλίου, ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα. ὁ δὲ βασιλεὺς
 δηριγεύόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, σπαθα-
 ροκανδιδάτων καὶ ἐπὶ τῶν οἰκειακῶν καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ μα-
 γλαβίου καὶ λοιπῶν, ἀνέρχεται διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀριστεροῦ
 20κοχλίου ἐν τοῖς σεπτοῖς κατηχουμενείοις, τὰ δὲ βῆλα τὰ κρε-
 μαμένα ἐν τοῖς κατηχουμενείοις σιλεντιάριοι ποιοῦσι, καὶ
 ἀπὸ τῶν ἴστανται ἐν τοῖς δεξιοῖς μέρεσι, ἐνθα εἰθισται αὐτῶ
 καθ' ἐκάστην προέλευσιν ἴσασθαι, καὶ τελεῖ τὴν θεῖαν λει-
 τουργίαν, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ οἱ στρατηγοὶ ἔρχονται ὄπισθεν Ed. L. 47

16. κοχλίου ed. 20. βῆλα τὰ κρεμμύμενα cod., βῆλα κατακρε-
 μαμένα ed.

sinistrum sacrarii latus egrediuntur, sanctique Constantini sepulcrum
 petunt, ubi pariter cum cereis accensis precati, discedunt ad san-
 ctissimorum patriarcharum, Nicephori et Methodii, sepulcra abituri:
 ubi imperator postquam cum cereis ardentibus precatu est, monu-
 menta Imperatorum intrat, et ibi quoque cereis accensis, abeunt.
 Inde uterque, Imperator et patriarcha, per sinistrum latus templi
 seu gynaeceum sacrario obversum transeunt, et postquam se mutua
 adoratione salutarunt, patriarcha ad divinum officium celebrandum
 redit; Imperator autem per gynaeceum narthecem intrat, dumque ad
 sinistrum baptisterii latus declinat, patricii extra portam cochleae
 fausta Imperatori apprecantes adstant. Qui a praefectis cubiculi spa-
 tharocandidatis et domesticis, tum manuclavatis ceterisque stipatus,
 per eandem sinistram cochleam, ad septa catechumena abit, dum
 interim silentarii in catechumenis vela suspendunt, et postquam eo
 venit, in dextris partibus, ubi in singulis processionibus stare solet,
 subsistit, sacramque liturgiam celebrat, patricii vero et strategi post
 Imperatorem per eandem cochleam veniunt, et e regione sacrarii, ubi

τοῦ βασιλέως διὰ τοῦ αὐτοῦ κοχλιοῦ, καὶ ἴστανται ἀπέναντι τοῦ θυσιαστηρίου, ἐνθα καὶ τὸ βασιλικὸν ἀντιμισίον πρόκειται, ἐν ᾧ καὶ κοινωνεῖ ὁ βασιλεὺς ἐν ταῖς τοιαύταις προελεύσεσιν. (ζ.) Καταλαβόντος δὲ τοῦ καιροῦ τῆς θείας κοινωνίας, ἀπέρχονται σιλεντιάριοι δύο ἀπὸ κελεύσεως, καὶ προσκαλοῦνται τὸν πατριάρχην, καὶ ὁ πατριάρχης, πικρακρατούμενος ὑπ' αὐτῶν, ἀνέρχεται, καὶ ἀπαντῶσιν αὐτὸν ἐν τῷ τοῦ κοχλιοῦ πληρώματι, ἥνίκα μέλλει εἰσερχεσθαι ἐν τοῖς Βσπετοῖς κατηγουμενεῖσι, οἱ τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντες. καὶ εἰσελθὼν ἐν τοῖς κατηγουμενεῖσι ὁ πατριάρχης, προτίθησιν¹⁰ τὰ δῶρα ἐν τῷ βασιλικῷ ἀντιμισίῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος ἀπελθὼν μετὰ τῶν ἄρχόντων τοῦ κουβουκλείου, προσκαλεῖται τὸν βασιλέα, καὶ ὑπ' αὐτῶν δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς, ἀπέρχεται, καὶ κοινωνεῖ ἐκ τῶν τοῦ πατριάρχου χειρῶν, εἴτα εἰσερχεται ἐνδον τοῦ δεξιοῦ βήλου, καὶ καθέζεται ἐκεῖσε ἐπὶ σελ-¹⁵ λίου, μέχρις ἂν κοινωνήσωσιν ἐκ τῶν τοῦ πατριάρχου χειρῶν πατρικίαι τε καὶ στρατηγοὶ μετὰ τῶν λοιπῶν τῶν ἐξ ἔθους. εἰθ' οὕτως ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς, καὶ προσκνήσαν-
Ms. 48. b τες ἀμφότεροι ἀλλήλους ὃ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, **C** ὁ μὲν βασιλεὺς ἀπέρχεται ἐν ᾧ τόπῳ ἐκτελεῖ τὴν θείαν λει-²⁰ τουργίαν, ὡς προέφημεν, ὁ δὲ πατριάρχης κατέρχεται πληρῶσαι τὴν θείαν λειτουργίαν, καὶ διασωζουσιν αὐτὸν οἱ τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντες μέχρι τοῦ τόπου, ἐν ᾧ καὶ ἀπῆντησαν αὐτὸν, ἐν τῷ ἀνέρχεσθαι αὐτὸν, κάκειθεν διασωζουσιν

10. προτίθησιν R., προστίθησιν cod. et ed.

etiam antimensium Imperatorium, in quo in eiusmodi processionibus Imperator communicare solet, repositum est, subsistunt. (VI.) Tempore autem sacrae communionis instante, duo silentiarii a mandato abeunt, et patriarcham advocant, qui, ab ipsis stipatus, adscendit, eique praefecti cubiculi in plenitudine cochleae, dum septa catechumenorum ingredi vult, obviam procedunt. Quo cum patriarcha pervenit, Imperatorio antimensio sacra dona imponit: praepositus vero cum praefectis cubiculi abit, et Imperatorem vocat, qui ab ipsis stipatus venit, et ex patriarchae manibus communicat, postea dextrum velum ingressus, ibi in sella adsidet, usque dum patricii et strategii cum ceteris, quibus mos est, sacram communionem e patriarchae manibus accepere. Ita mox Imperator egreditur, et postquam ipse et patriarcha se mutuo salutarunt, ad eum locum, ubi divinam liturgiam, uti diximus, celebrat, abit, patriarcha autem ad complendum sacrum officium descendit, comitantibus ipsam cubiculi praefectis, ad eum locum usque, ubi, cum adscenderat, obviam ipsi processerant, inde duo silentiarii eum ad templum comitantur. Peracto divino officio, Imperator per loca, quae ante catechumena sunt, et per

αὐτὸν σιλεντιάριοι δύο μέχρι τοῦ ναοῦ. καὶ τῆς θείας λειτουργίας τελεσθεΐσης, διέρχεται ὁ βασιλεὺς διὰ τῶν ἔμπροσθεν κατηχουμνεΐων, καὶ διὰ τῶν ἔνδον ἀπέρχεται ἐν τῷ θροφυλάκτῳ παλατίῳ, ἤγουν τῷ ὄντι ἐκείσῃ, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ. καὶ κατέρχονται δύο σιλεντιάριοι ἀπὸ κελύσεως καὶ προσκαλοῦνται τὸν πατριάρχην, καὶ τούτου ἀνελθόντος καὶ πλησιάσαντος, δέχονται αὐτὸν ἄρχοντες τοῦ δουβουκλείου, καὶ ἐλθὼν καθέζεται μικρὸν, καὶ εἰσελθὼν ὁ πραιπόσιτος δηλαδὲ τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ βασιλεὺς κελεύει τῷ πραιποσίτῳ προσκαλέσασθαι τὸν πατριάρχην, καὶ ἐνωθέντες ἀμφοτέροι ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης ἐν τῷ τρικλίνῳ, ἐν ᾗ ἴσταται ἡ τραπέζα, προσκαλεῖται τοὺς ἱερεῖς, καὶ ποιῶσι τὸν στίχον, καὶ εὐλογήσας τὴν τραπέζαν ὁ πατριάρχης, ἐπαλλάσσει τὸ ὠμοφόριον αὐτοῦ, καὶ λαβόντες αὐτὸ οἱ ἱερεῖς εἰσέρχονται, καὶ εἰδ' οὕτως καθέζονται ἀμφοτέροι ἐν τῇ τραπέζῃ ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης· οἱ δὲ τοῦ δουβουκλείου παρίστανται ἐν τῇ τραπέζῃ ἔνθεν κἀκεῖσε, ὡς εἴρηται. Ed. L. 48 καὶ πτόντων προσάπαξ τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ πατριάρχου, νεύει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελύσεως, καὶ εἰσέρχονται οἱ τῆς δουπουργίας, ὁ δὲ τῆς τραπέζης εἰσελθὼν ἴσταται ἐν τῇ κάτω κύλῃ ἔμπροσθεν τοῦ βήλου, καὶ νεύει αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελύσεως, καὶ νύσσει τὸ βῆλον μετὰ τῆς χειρὸς, καὶ αἰρουσιν αὐτὸ ὑπερθεῖν ἑγγιστιάριοι, καὶ εἰσέρχονται οἱ φίλοι, καὶ τελεῖται ἅπανσα ἡ τῆς τραπέζης ἀκολουθία. καὶ ἀνίσταται ὑπερνευζάμενοι τὸν βασιλέα, καὶ ἐξέρχονται, καὶ ὁ Ma. 49. a

2. τῶν καὶ ἔμπρ. ed. 16. τοῦ om ed. 19. νεύει πραιπ. ed.

interiora ad palatium a Deo servatum, quod scilicet ibi situm est, abit cubiculumque suum ingreditur. Tunc duo silentiarii a mandato abeunt et patriarcham arcessunt, quem, dum appropinquat, cubiculo praefecti excipiunt, et postquam advenit, paulisper adsidet, dum adventum eius Imperatori praepositus nunciat. Tunc quidem Imperator, patriarcham advocare praepositum iubet, dumque ambo, Imperator scilicet et patriarcha, una in triclinio, ubi mensa stat, adsunt, hic sacerdotes vocat, qui stichum faciunt, patriarcha autem, postquam mensae benedixit, omophorium suum deponit, quod postquam sacerdotes sumserunt, exeunt, Imperator autem cum patriarcha mensae accumbit: cubicularii ab utroque mensae latere, ut diximus, adstant. Postquam Imperator et patriarcha semel omnino biberunt, praepositus a mandato signum dat, omnesque ministri intrant, e quibus mensae praefectus ingressus, ad inferiorem portam ante velum stat, idque, signo a praeposito dato, manu pulsat, engistiarii vero attollunt, quo facto amici ingrediuntur, omnisque mensae ordo peragi-

μὲν βασιλεὺς μένει μετὰ μόνου τοῦ πατριάρχου, καὶ τοῦ κου-
B βουκλείου παρισταμένου, καὶ πιόντες προσάπαξ ἀνίστανται, καὶ
 προσκληθέντες οἱ ἱερεῖς ἀπὸ κελεύσεως εἰσέρχονται, καὶ περι-
 βαλλόμενος ὁ πατριάρχης τὸ ὠμοφόριον αὐτοῦ, ποιοῦσι τὸν στί-
 χον, καὶ ἐπιδούς ὁ πατριάρχης τῷ βασιλεῖ εὐλογίας, ἐξέρχον-
 5 ται οἱ ἱερεῖς. (Ζ.) Καὶ εἰδ' οὕτως προσκυνήσαντες ἀλλήλους,
 καὶ ἀσπασάμενοι ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ἀπέρχεται
 μὲν ὁ πατριάρχης καὶ διασωζοῦσιν αὐτὸν οἱ τοῦ κουβουκλείου
 μέχρι τῶν κατηγουμένων, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀναπαύεται μικρὸν
 ἐκεῖσε, καὶ καταλαβούσης τῆς ὥρας περιβάλλεται ὁ βασιλεὺς **10**
C κολόβιον τριβλάτιον χρυσοσωληνοκέντητον, διὰ λίθων καὶ μαρ-
 γάρων ἡμφισμένον, ὃ καὶ βότρυς καλεῖται, καὶ σπαθίον ὁμοίως
 χρυσοῦν διὰ λίθων καὶ μαργάρων ἡμφισμένον, καὶ εἰδ' οὕ-
 15 τως ἐπιτίθειν ὁ πραιπόσιτος τὴν τόγα, ἤγουν τὴν τιάραν, ἐπὶ
 τῆς τοῦ βασιλέως τιμίας κεφαλῆς. καὶ ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς **15**
 δριγυεόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, φορούν-
 των αὐτῶν σαγία ἀληθινά, καὶ διέρχεται διὰ τῶν κατηγου-
 μενείων τοῦ νάρθηκος, τὰ δὲ βῆλα τὰ ὄντα ἐκεῖσε κουβικου-
 λάριοι βαστάζουσι, καὶ διέρχεται διὰ τοῦ ἀριστεροῦ κοχλιοῦ,
 δι' οὗ καὶ ἀνῆλθεν, καὶ δέχονται αὐτὸν οἱ τε μάγιστροι καὶ **20**
 πατρικιοὶ ἐξωθεν τοῦ αὐτοῦ κοχλιοῦ εἰς τὸν λουτήρα, ἔνθα
 καὶ τὸ πρῶτ' ἀνερχομένου τοῦ βασιλέως ἔμειναν, ὑπερευχόμε-
 νοι τὸν βασιλέα. καὶ ἐξελθὼν ὁ βασιλεὺς, ἰππεύει ἐν τῇ πύλῃ,
D ἐν ἧ εἰδίσται αὐτῷ καθ' ἐκάστην προέλευσιν τοῦτο ποιεῖν, ὃ
 δὲ ἵππος ἐστραῦται σελλοχάλινον χρυσοῦν διάλιθον, ἡμφισμέ-**25**

tur. Hi fausta Imperatori precati surgunt, et abeunt, Imperator cum pa-
 triarcha et adstante cubiculo solus manet, et postquam adhuc semel po-
 tum sumere, surgunt, accessiti autem sacerdotes a mandato intrans, et
 postquam omophorium patriarcha induit, stichum faciunt, deinde pane
 benedicto Imperatori a patriarcha dato, discedunt. (VII.) Postquam Im-
 perator et patriarcha se mutua adoratione venerati osculatique sunt,
 abit hic a cubiculariis ad catechumena usque stipatus; Imperator
 autem ibi paulisper subsistit, et hora instante, colobium triblat-
 teum, aurcis taeniis ornatum lapidibusque et unionibus distinctum,
 quod et botrys vocatur, induit, gladioque aureo et pariter gemmis
 ac margaritis ornato se accingit: tunc patriarcha togam seu tiaram
 venerando Imperatoris capiti imponit. Is postea a cubiculo prae-
 fectis saga purpurea gestantibus stipatus, per catechumena narthecis
 transit, cubiculariis vela, quae ibi sunt, portantibus, perque sini-
 stram cochleam, per quam venerat, redit, eumque magistri, et
 patricii extra cochleam eandem in baptisterio, ubi et mane adve-
 nientem Imperatorem expectaverant, faustis precationibus excipiunt.
 Is in porta, ubi id in singulis processionibus facere solet, equum,

τον ἀπὸ μαργάρων, ἐν δὲ τῇ οὐρᾷ τοῦ αὐτοῦ ἔππου καὶ τοὺς
 τέσσαρα ποσὶν ἀποκρέμανται πέτασοι πράνδιοι, ἰππεύουσι δὲ
 εὐθύς ἀπὸ τῶν ἐκείσε οἱ τε ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου μά-
 γιστροί, πατρικιοὶ καὶ πᾶσα ἡ σύγκλητος ἐφ' ἔππων ἐστολι-
 5 σμένων ὑπὸ καταφράκτων, ἅπαντες δὲ αὐτῶν ἀπὸ σαγίων
 ἀληθινῶν. ἰππεύουσι δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ σπαθαροκανδιδάτοι
 ἅμα τοῖς σπαθαρίοις, ἰππεύουσι δὲ ἐφ' ἔππων ἐστολισμένων
 ὡς προσέφηται, περιβεβλημένοι σπαθία κρατοῦντες σκουτάριά Ms. 49. b
 τε καὶ διατράλια, ἀλλ' οἱ μὲν σπαθιοκανδιδάτῃ φοροῦσι Ed. L. 49
 10 καὶ μαυιάκια, διέρχονται δὲ ἀμφότεροι αὐτῶν ἐν τοῖς πλα-
 γίαις τῶν πατρικίων ἔνθεν κἀκεῖσε. οἱ δὲ σπαθαροκουβικου-
 λάριοι ἀπὸ καμισίου φοροῦντες τὰ σπαθία, κατέχουσιν ἐν
 ταῖς χερσὶ διατράλια καὶ διέρχονται καὶ αὐτοὶ ἔφιπποι πλη-
 σίον τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου ἔνθεν κἀκεῖσε. ὁ δὲ τῆς
 15 καταστάσεως ἀπὸ σαγίου ἀληθινοῦ διέρχεται ἔμπροσθεν τοῦ
 βασιλέως πεζὸς μετὰ καὶ σιλεντιαρίων πεζῶν, ὁμοίως καὶ
 αὐτοὶ ἀπὸ σαγίων ἀληθινῶν, βαστάζοντες καὶ βεργία χρυσαῖα
 διάλιθα, ὁ δὲ πρωτοστράτωρ καὶ ὁ κόμης τοῦ στάβλου ἔν-
 20θεν κἀκεῖσε τοῦ βασιλέως, οἱ δὲ στρατορες πέριξ, ἀμφότεροο
 25 δὲ αὐτῶν πεζοί. κاندιδάτοι δὲ καὶ σκρίβονες καὶ μανδάτο-
 ρες βασιλικοὶ δηριγεύουσιν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως ἡλλα-
 30 γμένοι πεζοὶ κατὰ τὴν αὐτῶν τάξιν, οἱ δὲ κούρσορες καὶ δε-
 κανοὶ δηριγεύουσιν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως πεζοὶ κατὰ τά-
 ξιν. δηριγεύουσι δὲ καὶ στρατορες πεζοὶ μετὰ σκουταρίων,

5. ὑποκαταφράκτων cod. 9. ἄλλοι μὲν ed. 24. δὲ om. ed.

ephippio aureo gemmisque ac margaritis distincto instratum, in
 cauda vero et quatuor pedibus taeniis ornatum; conscendit; quod
 statim et eubiculo praefecti, magistri, patricii, senatores omnes,
 faciunt, quorum equi cataphractas, ipsi saga sua purpurea, gestant.
 Similiter et spatharocandidati cum spathariis, equis ut diximus in-
 structis vehuntur, gladiis cincti, scutaria et dextralia gestantes:
 spatharocandidati vero torques portant, utriusque vero a latere patri-
 ciorum hinc et illinc transeunt. Spatharocubicularii in camisiis,
 spathas ferentes, manibus dextralia gestant atque ipsi in equis
 prope praefectos cubiculi hinc et illinc vehuntur. Cerimoniarius
 purpureo sago ante Imperatorem pedibus una cum silentariis, qui
 et ipsi saga purpurea aureasque virgas gemmatas gestant, abit: pro-
 tostrator et comes stabuli ab utroque Imperatoris latere, stratores
 circa ipsum, utriusque pedibus, prodeunt. Candidati, scribes et
 mandatores Imperatorii in mutatoris suis, cursores porro et decani
 ante Imperatorem, pedibus secundum ordinem suum procedunt.
 Sequuntur stratores cum scutariis, ramos palmarum manibus geren-
 tes, et ipsi Imperatorem praecedentes, a tergo vero protospatharii

κατέχοντες ἐν ταῖς χερσὶ κλάδους δαφνῶν, καὶ οὗτοι μὲν
 θρηγιεύουσιν ἔμπροσθεν, ὀπισθεν δὲ διέρχονται ἔφιπποι πρω-
 τοσπαθάριοι εὐνούχοι, περιβεβλημένοι σπέκια ἀληθινὰ χρυ-
 σόκλαβα καὶ σπαθία, κατέχουσι δὲ καὶ τὰ σπαθοβάκλια
 αὐτῶν, ἐπικείμενα τοῖς αὐτῶν ὤμοις· οἱ δὲ ἵπποι αὐτῶν⁵
 ἔστολισμένοι ἀπὸ καταφράκτων. πλησίον δὲ τῶν αὐτῶν πρω-
 τοσπαθάριων εὐνούχων ὁ λογοθέτης τοῦ δρόμου, περιβεβλη-
 μένος σαγίον ἀληθινόν, ἐφ' ἵππου ἔστολισμένον, ἀπὸ δὲ αὐ-
 C τῶν πρωτοσπαθάριοι βαρβάτοι, περιβεβλημένοι σπέκια, κατέ-
 χοντες σπαθοβάκλια ἐπικείμενα τοῖς ὤμοις αὐτῶν, ὁμοίως¹⁰
 καὶ αὐτοὶ ἐφ' ἵππων ἔστολισμένων· εἰθ' οὕτως κουβικουλά-
 ριοι ἔφιπποι, ὁ δὲ δρουγγάριος τῆς βίγλης καὶ οἱ μαγλαβί-
 ται μετὰ τῶν λοιπῶν οἰκειακῶν τῶν μὴ πεζευόντων, τοπο-
 τηριτῶν τῶν ταγματῶν καὶ κομήτων, διέρχονται ἀπὸ διαστή-
 ματος, κρατοῦντες τῶν ὀπισθεν προέλευσιν κατὰ τὴν αὐτῶν¹⁵
 τάξιν, ὀπισθεν δὲ αὐτοῦ ὁ τοποτηρήτης τοῦ ἀριθμοῦ, κρα-
 τῶν τὰ πλήθη τῶν λαῶν πρὸς τὸ μὴ συγχυθῆναι αὐτούς ἐν
 τῇ προελεύσει. (H.) Θρηγιεύόμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων
 Ms. 50. a πάντων ὁ βασιλεὺς, διέρχεται μέχρι τῶν μαρμαρίνων λεόν-
 D τῶν, καὶ δέχεται αὐτὸν ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἤγουν²⁰
 ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου
 τῶν Βενέτων, αὐτὸς δὲ ὁ δημοκράτης κρατούμενος ὑπὸ τοῦ
 τῆς καταστάσεως ἀπέρχεται, καὶ προσκυνήσας τοὺς πόδας
 τοῦ βασιλέως ἀσπάζεται αὐτούς, ὁ δὲ βασιλεὺς δεξάμενος
 αὐτὸν ἐπιδίδωσιν αὐτὸν τῷ κόμητι τοῦ στάβλου, ὁ δὲ δημο-²⁵

2. ἀσπαθάριοι ed. h. l. et m ox.

eunuchi equis vecti, specis purpureis clavisque aureis accincti spathasque suas et spathobaculos humeris impositos portantes: eorum porro equi cataphractis instructi sunt. Hos proxime sequitur logotheta dromi sago purpureo indutus, in equo ornato, protospatharii barbati specis accincti, spathobaculos humeris portantes, et ipsi in equis ornatis; post cubicularii in equis, drungarius vigiliae et manclavitae cum ceteris domesticis, qui non pedibus ire solent, legatis turmarum et comitibus, ex intervallo processum eorum, qui Imperatorem sequuntur, secundum ordinem suum conducentes: pone ipsum vero vicarius numeri, multitudinem populi ne processioni immisceatur continens, sequitur. (VIII.) Imperator ab his omnibus stipatus, ad marmoreos leones venit, ubi ipsum princeps Venetorum seu domesticus scholarum cum transitoria Venetorum factione excipit, et a cerimoniaro adductus abit, humique prostratus, pedes Imperatoris osculatur, quem is suscipiens comiti stabuli tradit: is vero iterum in sua statione constitutus, Imperatorem, dum factio acclamat, signat. Postquam factiones ea quae mos est peregere,

κράτης στὰς πάλιν ἐν τῇ αὐτῇ στάσει, τοῦ μέρους ἀκτολο-
 γῶντος, κατασφραγίζει τὸν βασιλέα. τελέσαντος δὲ τὰ ἐξ
 ἔθους τοῦ μέρους, ἀποκινεῖ μὲν ὁ βασιλεὺς, αὐτοὶ δὲ οἱ τοῦ
 μέρους προπορεύονται ἔμπροσθε τοῦ βασιλέως, λέγοντες δρο- Ed. L. 5o
 5μικὰ, εἰ δὲ κελεύει ὁ βασιλεὺς καὶ ἀπελατικά, ἀποσώζοντες
 τὸν βασιλέα μέχρι τοῦ ἁγίου Χριστοφόρου. χρῆ δὲ εἶδέναι,
 ὅτι οἱ δημοκράται τῶν δύο μερῶν τῶν περατικῶν καὶ οἱ δῆ-
 μαρχοὶ τῆς πολιτικῆς, ἕκαστος αὐτῶν κατὰ τὸ μέρος αὐτῶν,
 ἐν τῇ ἁ δοχῇ ἐπιδιδόασιν λιβελλάριον, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς
 10δοχαῖς λιβελλάρια οὐκ ἐπιδιδόασιν· πρὸς ἅπαξ γὰρ τοῦτο
 καὶ μόνον. ἡ δὲ πολιτικὴ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων μετὰ καὶ
 τοῦ δημάρχου δέχονται τὸν βασιλέα ἐν τῷ ἁγίῳ Χριστοφό-
 ρῳ, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ δῆμαρχος τῷ βασιλεὶ λιβελλάριον, τε-
 λέσαντες δὲ τὰ ἄκτα, ἀποκινεῖ ὁ βασιλεὺς, τὸ δὲ μέρος δια-
 15σώζει τὸν βασιλέα, λέγοντες ἔμπροσθεν δρομικὰ, εἰ κελεύει, B
 καὶ ἀπελατικά· τοῦτο δὲ τελεῖ ἕν ἕκαστον μέρος ἐν τῇ αὐ-
 τοῦ δοχῇ. διασώζοντες τὸν βασιλέα, δέχονται ἐκείσθε τῶν
 περατικῶν μερῶν Πρασίνων ὁ λαὸς τὸν βασιλέα ἐν τοῖς τοῦ
 Ὀλυβρίου, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ δημοκράτης τῷ βασιλεὶ λιβελλά-
 20ριον, καὶ διασώζουσιν τὸν βασιλέα μέχρι τοῦ φιλαδελφίου
 τῶν περατικῶν μερῶν τῶν Βενέτων, καὶ δέχεται ὁ περατι-
 κὸς δῆμος τῶν Βενέτων τὸν βασιλέα ἐν τῷ φιλαδελφίῳ,
 διασώζουσι δὲ ἕως τῶν Πρασίνων τῆς πολιτικῆς τοῦ μοδίου,
 καὶ δέχονται τὸν βασιλέα ἐν τῷ μοδίῳ, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ δῆ-
 25μαρχος λιβελλάριον τῷ βασιλεὶ, καὶ τελέσαντες ἅπαντα, ὡς Ms. 5o. b

4 ἔμπροσθεν ed. 17. δοχῇ, διασ. τ. βασιλέα. Δέχονται ed.

Imperator discedit, quem factiones praecedunt, dromica dicentes, et si Imperator iusserit, etiam apelatica, ipsumque ad S. Christophori conducunt. Sciendum est, principes duarum factionum transitoriarum et tribunos politicae, singulos pro suis factionibus, in prima tantum receptione, non autem in ceteris, libellum tradere; hoc enim tantum semel fieri solet. Politici Venetae factionis Imperatorem in S. Christophori excipiunt, ubi tribunus Imperatori libellum dat: actisque finitis, Imperator abit, quem factio conducens, dromica, si iusserit, et apelatica recitat. Hoc singulae factiones Imperatorem comitantes, in eius receptione observant. Populus transitoriae factionis Prasiniae Imperatorem ad S. Olybrii excipit, princeps eius libellum tradit ipsumque ad philadelphium, ubi transitoria Venetorum factio adest, conducit. Haec eum in philadelphia excipit et usque ad Prasinus politicae in modium ducit, a quibus in medio excipitur, ubi tribunus Imperatori libellum tradit, et omnibus ut supra dictum est peractis, ad taurum, ubi politica Veneto-

Προείρηται, διασώζουσι τὸν βασιλέα μέχρι τοῦ ταύρου τῆς
 πολιτικῆς τοῦ μέρους τῶν Βενέτων. καὶ δέχονται τὸν βασι-
 λέα ἐν τῷ ταύρῳ καὶ διασώζουσιν ἕως τῶν ἀρτοπολιῶν τῆς
 πολιτικῆς τοῦ μέρους τῶν Πρασίνων, καὶ δέχονται τὸν βα-
 σιλέα ἐν τῷ φόρῳ τῶν περατικῶν Πρασίνων, ἐν τῷ πλακω-5
 τῷ τοῦ μιλίου τῆς πολιτικῆς μέρους τῶν Πρασίνων, δέχον-
 ται τὸν βασιλέα ἐν τῷ ζευξίπῳ τῶν περατικῶν μερῶν Βε-
 νέτων, δέχονται τὸν βασιλέα ἐν τῇ χαλκῇ. καὶ εὐθέως πε-
 ζεύουσιν ἅπαντες, καὶ μένει ἔφιππος μόνος ὁ βασιλεὺς κἀ-
 κείθεν δηριγευόμενος ὑπὸ πάντων, ὡς προείρηται, διέρχεται
 διὰ τῶν κορτινῶν μέχρι τῆς ἔνδον μεγάλης πύλης τῶν ἐσκο-
 κουβίτων, ἐν ἧ γίνεται ἡ τῶν σκριβόνων προβολή, καὶ πε-
 Δζεύει ἐκεῖσε καὶ διέρχεται διὰ τῶν ἐσκοκουβίτων ἔμπροσθεν
 τῶν τριῶν πυλῶν τοῦ κοινοιστωρίου, μένουσι δὲ ἐκεῖ οἱ τῆς
 συγκλήτου ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα, καὶ εἰσέρχεται ὁ βασι-15
 λεὺς τὴν μέσην πύλην τὴν εἰσάγουσαν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ
 Κυρίου, μένουσι δὲ ἐκεῖσε οἱ πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ ὑπερ-
 ευχόμενοι καὶ αὐτοὶ τὸν βασιλέα. καὶ εἰσελθόντος τοῦ βασι-
 λέως εἰς τὴν χαλκὴν πύλην τοῦ Κυρίου, κλείουσιν εὐθέως
 τὰς θύρας οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ ὑπερεύχονται τὸν βασι-20
 λέα, καὶ λαβόντος τοῦ πραιποσίτου τὴν τόγα ἀπὸ τῆς κεφα-
 λῆς τοῦ βασιλέως, εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς καὶ ἴσταται ἔμπρο-
 Ed.L. 51 σθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ ἄψας κηρὸς, εὐχεται ἐκεῖσε,
 καὶ εὐξάμενος διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τοῦ Κυρίου
 καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τοῦ τρικόγχου, καὶ διελθὼν 25

5. πλάκῳ τῷ ed. 16. πύλην εἰσάγουσαν ed.

rum factio, eum perducit. Haec Imperatorem in tauro excipit et ad
 tabernas pistorum, ubi politica factio Prasinorum adest, deducit,
 quae eum in foro transitoriae factionis Prasiniae, in substructione
 millii politicae factionis Prasiniae excipit. In zeuxippo cum transito-
 ria Venetorum factio, deinde in chalice, excipit. Mox omnes pedi-
 bus incedunt, solus Imperator equo vehitur, et inde ab omnibus
 stipatus ut dictum est, per cortinas usque ad interiorem magnam
 portam excubitorum, ubi scribarum promotio instituitur, transit,
 equo descendit perque excubias ante tres consistorii portas dispo-
 sitas abit, ubi senatores fausta Imperatori precantibus subsistunt:
 is vero mediam portam ad templum Domini ducentem ingreditur,
 ubi patricii et strategi, qui et ipsi fausta Imperatori apprecantur,
 adsunt. Quo aeneam portam templi Domini ingresso, cubicularii
 ianuas statim claudunt et Imperatori acclamant, qui postquam
 praepositus togam seu tiaram a capite eius demisit, intrat, ad
 sanctas ianuas subsistit et precatur. Quo facto per porticum templi
 Dei hemicyclum triconchii perque porticum quadraginta sanctorum

διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἀγίων τεσσαράκοντα, εἰσέρχεται ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ, καὶ στάντες οἱ τοῦ κουβουκλείου πάντες ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίνῳ ὑπερεύχονται τὸν βασιλέα „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους” καὶ ἐξέρχονται. (Θ.) Ἰστέον δὲ, ὅτι εἰ μὲν τύχη τῇ αὐτῇ προελεύσει, ἤγουν τῇ δευτέρῃ τῆς διακαινησίμου, ἡ ἑορτὴ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τελεῖται οὕτως. ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἡλλαγμένος τὴν τοῦ εὐαγγελισμοῦ στολήν, καὶ ἀνέρχεται ἐν τῷ φόρῳ, τῇ τάξει καὶ προελεύσει τῆς Β τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἑορτῆς, καὶ ἀνελθὼν ἐν τῷ φόρῳ καὶ τε- Ms. 51. a
 10 λέσας ἅπαντα κατὰ συνήθειαν, ἃ εἶωθεν ἐν τῇ τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἑορτῇ τελεῖν, διέρχεται τὴν μέσην λιτανεύων, ἀρξαμένου τοῦ τῆς καταστάσεως τὸ τῆς ἑορτῆς τροπάριον. „σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον”, καὶ ἀπέρχεται μέχρι τῆς παναγίας Θεοτόκου τῶν διακονίσεως. καταλαβὼν
 15 δὲ ἐκεῖσε, εἰσέρχεται ἐν τῷ ναῷ καὶ τελεῖ τὸ προκείμενον, τὸν ἀποστόλον καὶ τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον, καὶ μετὰ τὴν ἐκτενῆ ἀπαλλάσσει ὁ βασιλεὺς τὴν στολήν, ἣν φορεῖ τοῦ εὐαγγελισμοῦ, καὶ περιβάλλεται τὴν τῆς αὐτῆς ἡμέρας στολήν, ἣν φορεῖ δευτέρως τῆς διακαινησίμου, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. καὶ C
 20 ἀρξαμένων ἐν τῷ ἄμβωνι τῶν ψαλτῶν „Χριστὸς ἀνέστη,” ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, καὶ ἀπέρχεται λιτανεύων, ἀρχομένου τοῦ τῆς καταστάσεως τὸ τροπάριον ἐν τῷ ναῷ τῶν ἀγίων ἀποστόλων, καὶ ἐκτελοῦνται τὰ τῆς προελεύσεως δευτέρως τῆς διακαινησίμου ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. Ἰστέον
 25 δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ἐπὶ Λέοντος τοῦ τῆς θείας λήξεως ἐγένετο

2. καὶ πάντες οἱ τοῦ κουβουκλείου ἐν τῷ αὐτῷ ed.

aureum triclinium intrat, ubi cubicularii omnes stantes, *In multa bonaque tempora*, Imperatori acclamant, mox egrediuntur. (IX.) Sciendum est, hanc processionem, scilicet secundae diei septimanae renovationis, si festum annuntiationis incidit, hoc ritu celebrari. Imperator veste, quam festo annuntiationis gestare solet, indutus, ad forum in ordine et processione festi annuntiationis procedit, quo facto peractisque pro more omnibus, quae eo die peragi solent, per mediam solenni ritu procedit, ceremoniario troparium festi: *Hodie principium salutis nostrae*, inchoante. Deinde ad S. Deiparam diacnissae abit, ubi templum ingreditur. Quo postquam accessit, templum intrat, repositum ibi apostolicum librum et sanctum evangelium recitat et post extensam, veste annuntiationis, quam gestat, exuta, habitum diei eius seu secundae septimanae renovationis, sumit ut supra dictum est. Psaltis in ambone hymnum *Christus resurrexist*, exorsis, egreditur et cum solenni pompa abit, ceremoniario troparium in sanctorum apostolorum aede inchoante: ceteri ritus processionis secundae renovationis ut supra exposuimus observantur.

ἡ τάξις αὐτῆ. ἱππεύει ὁ βασιλεὺς ἀπὸ σκαραμαγγίλου χρυσοῦφάντου ἐστεμμένος, καὶ οὕτως ἀπέρχεται εἰς τοὺς ἀγίους ἀποστόλους, καὶ πάλιν ὑποστρέφων ἐπιππος περιβάλλεται κολώβιον τὸν λεγόμενον βότρυν, καὶ στέφεται τὸ ἄσπρον στέμμα καὶ οὕτως ὑποστρέφει, καὶ τελεῖται οὕτως ἕως τῆς 5
 D σήμερον ἡμέρας.

ΚΕΦ. ια'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν τῆ γ' διακαινησίμου εἰς τὸν ἅγιον Σέργιον.

Προέροχονται ἅπαντες οἱ ἄρχοντες ἡλλαγμένοι ἀπὸ λευκῶν γλανιδίων, ἕκαστος κατὰ τὴν αὐτοῦ τάξιν καὶ τὴν αὐ-10
 τοῦ στολὴν, καὶ εἰσέρχεται ἡ προέλευσις ἐν τῷ Ἰουστινι-
 κd. L. 52 αὐτοῦ τρικλίνῳ. περὶ δὲ ὧραν τρίτην γίνεται ἀπὸ κελεύσεως
 μεταστάσιμον, καὶ περιβαλλόμενος ὁ βασιλεὺς διβητίσιον λευ-
 κὸν καὶ τζιτζάκιον, δηριγεύμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ
 κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τοῦ χρυσοτρικλίνου καὶ τοῦ τρι-15
 πέτωνος καὶ ἴσταται ἐν τῇ ἐξαγούσῃ πύλῃ τοῦ τρικέτωνος
 πρὸς τὸν λαυσιακὸν, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ ἴστανται
 εἰς τὴν αὐτὴν πύλην μέχρι τῆς ἐξαγούσης πύλης εἰς τὸν Ἰου-
 Ms. 51. b στινιανὸν ἔνθεν κἀκείσε. προσκυνησάντων δὲ πάντων τῷ βα-
 σιλεῖ, νεύει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελεύσεως τῷ τῆς καταστά-20
 σεως καὶ λέγει· „κελεύσατε·“ αὐτοῖ δὲ ὑπερεύχονται τῷ
 βασιλεῖ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ καὶ δηριγεύ-
 μενος ὑπὸ πάντων αὐτῶν, ἐξέρχεται τῷ τρικλίνῳ τοῦ Ἰου-
 4. κολωβίῳ τῷ λεγομένῳ βότρυν ed. 23. ἐν τῷ τρικλ. ed.

Sciendum est, sub Leone gloriosae memoriae hunc ordinem institutum esse. Imperator cum scaramangio auro intexto equo ad sanctos apostolos vehitur, et revertens, colobio, quod botrys dicitur, induitur, capiti alba corona imposita, et ita revertitur, id quod ad hunc diem observari solet.

CAP. 11.

Observanda die tertio septimanae renovationis in sancti Sergii

Proceres omnes tunicis candidis, unusquisque suo ordine vestique, procedunt, et intrat pompa Iustiniani triclinium. Circa horam tertiam metastasium seu processio instituitur, ubi Imperator dibettesio albo et tizazio indutus, praefectis cubiculi eum comitantibus, per aureum triclinium ac tripetonem transit inque porta eius ad lausiacum ducente subsistit, patricii vero et strategi ab utroque latere portae ad eam usque, quae ad Iustiniani triclinium ducit, adsunt. Qui postquam omnes Imperatorem adorarunt, praepositus a mandato ceremoniarum signum dat et dicit: *Iubete: at illi: In longa es*

στρωματιῶν καὶ Ἰστανται ἐν τῷ πρώτῳ ὀμφαλίῳ τοῦ αὐτοῦ τρι- B
κλίνου. ἐνωθέντες δὲ οἱ πατριῖοι καὶ στρατηγοὶ ἐκεῖσε καὶ
ἡ λοιπὴ σύγκλητος καὶ πρῶτοντες, νεύοντος τοῦ πραιποσίτου
ὑπὸ κελεύσεως σιλεντιαρίῳ τῷ ἐστῶτι ἐν μέσῳ τῆς δοχῆς,
5 κυκλιῶνος λέγει· „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ ὑπερέχονται τῷ βα-
σιλεῖ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” οἱ δὲ σπαθαρο-
καρδιᾶται καὶ οἱ σπαθᾶριοι Ἰστανται ὄπισθεν τῶν πατρι-
κίων, καὶ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου ἐνθεν κἀκείθεν ὡς εἴ-
δισται αὐτοῖς ἐν ἐκάστη προελεύσει τοῦτο τελεῖν. δριγευό-
10 μος δὲ ὑπ' αὐτῶν ὁ βασιλεὺς, διέρχεται ἐπὶ τὰ σκῦλα, ἐν
δὲ τῷ ἵπποδρομίῳ Ἰστανται κاندιδᾶτοι, σφρίβονες καὶ βασι-
λικοὶ μανδᾶτορες ὡς μέλλοντες δριγεύειν τὸν βασιλέα, ἤνικα C
ἐξέλθῃ τῷ ἵπποδρόμῳ. καὶ ἐξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ἵππο-
δρόμῳ, δριγευόμενος ὑπ' αὐτῶν πάντων καὶ τῶν προειρη-
15 μένων, διέρχεται διὰ τοῦ ἵπποδρόμου, τὰ δὲ πλήθῃ τῶν
ὄχλων Ἰστανται ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ ὑπερευχόμενοι τὸν βασι-
λέα. καὶ διελθὼν ὁ βασιλεὺς δριγευόμενος ὑπὸ πάντων, διὰ
τῶν καλαιῶν ἀσηκρητιῶν ἀπέρχεται ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου
Σεργίου. μέλλοντος δὲ τοῦ βασιλέως εἰσερχοσθαι ἐν τοῖς κα-
20 τηχομυμενείοις, μένονσιν ἔξω τῆς πύλης πατριῖοι καὶ στρατη-
γοὶ, ὁ δὲ ἡγούμενος τοῦ αὐτοῦ ναοῦ δέχεται ἐκεῖσε τὸν βασι-
λέα ἀπὸ τῆς πύλης, βασιτάζων θυμιατὸν καὶ θυμιαῶν ἔμπρο-
σθεν τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰσελθὼν ἐν τοῖς κατη- D

1. Ἰστανται ed. et mox τρικλίνου ἐνωθέντες. 4. ΣΧΟΛ. Ἰστέ-
ον, διτι, πραιποσίτου μὴ ὄντος, νεύει τῷ σιλεντιαρίῳ ὁ πραιμι-
κῆριος τοῦ κουβουκλείου.

felicia tempora etc. acclamant. Ab his omnibus stipatus, e tricli-
nio Iustiniani egreditur et in primo eius umbilico consistit. Patri-
cii autem et strategi ibi congregati cum reliquo senatu adstantes,
eum adorant, praeposito a mandato signum silentiario dante, eoque
dicente: *Iubete*: ipsi vero Imperatori acclamant: *In multa bonaque
tempora*. Spatharocandidati et spatharii a tergo patriciis, cubiculo
praefecti ab utroque latere ut ipsis in singulis processionibus so-
lenne est adstant. Ab his stipatus Imperator ad scyla transit: in
circo vero candidati, scribae et Imperatorij mandatores Imperatorem
in circum procedentem comitaturi adsunt. Qui ut circum intravit,
ab his omnibus et ante dictis stipatus, per eum transit, dum multi-
tudo interea fausta ei apprecatura in circum convenit. His comi-
tantibus, per antiquum secretum ad S. Sergii abit. Dum catechu-
mena ingressus est, patricii et strategi foris subsistunt, hegume-
nus vero seu monasterio praefectus thus et unguenta ferens et ante
Imperatorem incensans, eum excipit. Qui catechumena ingressus,
cereis ante sacrarium super Imperatorij portis accensis, precatur:

χοιμενείοις, ἅπτε κηρούς ἀπέναντι τοῦ θυσιαστηρίου ὑπερ-
 θεν τῶν βασιλικῶν πυλῶν καὶ εὐχεται ἐκεῖσε· εὐξάμενος δὲ
 ἐν τῷ ὄντι τῶν κατηχοιμενείων εὐκτηρίῳ τῆς ὑπεραγίας Θεο-
 τόκου, ἄσπας δὲ κάκεῖσε κηρούς καὶ εὐξάμενος ἐξέρχεται, καὶ
 Ms. 52. a ἵσταται ἐν τῷ παρακυμπτικῷ τοῦ θυσιαστηρίου ἐν ᾧ εἰδισται 15
 αὐτῷ καθ' ἐκάστην προέλευσιν ἵστασθαι καὶ ἐκτελεῖν τὴν θείαν
 Ed. L. 53 λειτουργίαν, ἅπτε δὲ κάκεῖσε κηρούς. (B.) Τῷ δὲ καιρῷ τῆς
 θείας κοινωνίας ἀγέρχεται ὁ ἱερεὺς μετὰ καὶ λοιπῶν ἱερέων,
 προσφέρων τὸ τίμιον δῶρον, καὶ εἰσελθόντος τοῦ ἱερέως μετὰ
 τοῦ τιμίου δώρου, κοινωνεῖ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ εὐκτηρίῳ, καὶ 10
 ἔξελθὼν εἰσέρχεται ἐν τῷ μητατωρίῳ. κοινωνήσαντες δὲ καὶ οἱ
 τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες, ἀπέρχονται οἱ ἱερεῖς καὶ προτιθέασι
 τὸ τίμιον δῶρον ἐν τῷ ἀντιμισίῳ τῷ ὄντι ἀπέναντι ταῦ θυσια-
 στηρίου ὑπερθεν τῶν βασιλικῶν πυλῶν, καὶ προσκληθέντες οἱ
 πατρίκιοι, στρατηγοί τε καὶ ἡ σύγκλητος παρὰ τοῦ τῆς κατα- 15
 στάσεως, κοινωνοῦσι, καὶ εἰδ' οὕτως κατέρχονται οἱ ἱερεῖς πρὸς
 τὸ ἐκτελεῖν τὴν θείαν λειτουργίαν. καὶ τῆς θείας λειτουργίας
 Ἰτελεσθείσης, διέψχεται ὁ βασιλεὺς διὰ τῶν κατηχοιμενίων,
 καὶ κατελθὼν ἐν τῷ τρικλίῳ, καθέζεται ἐπὶ τῆς αὐτοῦ τι-
 μίας τραπέζης μετὰ καὶ φίλων, ὧν ἂν κελεύῃ καλεῖσθαι. κρα- 20
 ματίσας δὲ καὶ ἀναστάς, περιβάλλεται τὸ τζιτζιάκιον, καὶ
 θρηγυόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, μαγλα-
 βιτῶν τε καὶ λοιπῶν οἰκειακῶν, διέρχεται διὰ τῶν κατηχοι-
 μενίων· ὁ δὲ ἡγούμενος θυμιᾷ ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως μέ-

6. καὶ τελεῖν ed.

precatus autem in oratorio sanctissimae Deiparae in catechumenis,
 cereos accendit et ibi quoque precatur, postea egressus, in emi-
 nentiori parte sacrarii, ubi in singulis processionibus stare divi-
 numque officium celebrare solet, subsistit et ibi quoque cereos ac-
 cendit. (II.) Tempore autem sacrae communionis sacerdos cum reli-
 quis clericis accedit, divinum munus afferens, quo allato, Impera-
 tor communionem in oratorio accipit, et egressus metatorum intrat.
 Postquam vero omnibus cubicularis sacra communio impertita est,
 sacerdotes abeunt, venerandum donum in antimensio, quod ante
 sacrarium supra Imperatorias ianuas est, reponunt, et accessiti a
 cerimoniaro patricii, strategii et senatus, communicant, sacerdotes
 ad peragendam divinam liturgiam abeunt. Quo facto Imperator per
 catechumena digreditur, et postquam se ad triclinium contulit, cum
 amicis, quos vocari iusserit, venerandae mensae suae adsidet. Ut a
 convivio surrexit, tztzaciium induit, et a cubiculo praefectis, man-
 clavitis ac reliquis ministris stipatus, per catechumena transit, he-
 gumeno ante Imperatorem ad portam usque catechumenorum incen-
 sante. Egressum inde Imperatorem patricii et strategii in ea porta,

χει τῆς ἔξαγοῦσης πύλης τῶν κατηχομενίων. ἔξελθόντος δὲ τοῦ βασιλέως τὴν αὐτὴν πύλην, δέχονται αὐτὸν πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ ἐν τῇ αὐτῇ πύλῃ, ἐν ἧ καὶ ἔμειναν ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ βασιλέως, καὶ δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἑκρηιρημένων κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν, διέρχεται διὰ τῶν πα- C
λαιῶν ἀσηκηρειῶν καὶ τοῦ ἵπποδρόμου, οἱ δὲ πατρίκιοι μέ-
νουσιν εἰς τὰ σκύλα, ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα. καὶ ἀπὸ
τῶν ἐκεῖσε δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ
κουβουκλείου καὶ τοῦ τῆς καταστάσεως, μετὰ τῶν σιλεντια-
ιορίων διέρχεται διὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνου. ὁ δὲ τῆς
καταστάσεως μένει μετὰ τῶν σιλεντιαρίων ἐν τῇ πύλῃ τοῦ
λαυσακῶ, ὑπερευχόμενοι καὶ αὐτοὶ τὸν βασιλέα, ἀκείθεν
δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, εἰσέρχε- Ms. 52. b
ται διὰ τοῦ τριπέτωνος ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ, καὶ ἀπαλλάξας
ἐστὶ τζιτζιάκιον, καθέζεται ἐπὶ τῆς αὐτοῦ τιμίας καὶ χρυσης
τραπέζης μετὰ καὶ φίλων, οὓς ἐκέλευσε τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καλέ-
σαι. χρῆ δὲ εἶδέναι καὶ τοῦτο, ὅτι ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀπέρ-
χεται ὁ πατριάρχης ἐν βλαχέρναις μετὰ λιτῆς, καὶ ἐν τούτῳ
οὐχ εὐρίσκεται εἰς τὴν προέλευσιν ταύτην. D

20

ΚΕΦ. ιβʹ.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῆ δ' τῆς διακαινησίμου, καὶ ὅσα ἐν αὐτῇ
τελεῖται.

Προέρχονται πάντες ἡλλαγμέγοι ἀπὸ λευκῶν χλανιδίων,
ὧς ἀνωτέρω προεῖρηται, καὶ εἰσέρχεται ἡ προέλευσις ἐν τῷ

1. ἀγοῦσης ed. κατηχομενίων cod. 10. Verba: διέρχε-
ται — μετὰ τῶν σιλεντιαρίων om. ed. 17. δὲ om. cod.

In qua in introitu Imperatoris remanserant, excipiunt: qui a præ-
dictis eodem ordine stipatus, per antiquum secretum et circum dis-
cedit, patriciis interim ad scyla subsistentibus faustaque ei appre-
cantibus. Inde cum cubiculo præfectis, cerimoniarario et silentiariis
transit triclinium Iustiniiani. Cerimoniararius autem cum silentiariis
manet in porta lausiaci, et fausta apprecantes comitantur; postea a
præfectis cubiculi stipatus, per tripetonem aureum triclinium in-
greditur et, exuto tiztacio, venerandae et aureae mensae suae
cum amicis, quos eo die invitari iussit, adsidet. Et hoc observan-
dum est, patriarcham eo die cum processione ad blachernas abire et
propterea huic pompae adesse non posse.

CAP. 12.

Observanda quarta die renovationis, et de ritibus tunc peragendis.

Omnes ut supra dictum est albis tunicis prodeunt, et pompa
Iustinianeam triclinium intrat. Imperator autem dibetesio et tizta-

Ἰουστινιανῶ τρικλίνῃ. ὁ δὲ βασιλεὺς περιβάλλεται διβητήσιον
καὶ τζιτζάκιον καὶ ἴσταται ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῃ ἐν τῇ ἔξαγού-
Ed. L. 54 σῃ καμάρα ἐν τῷ τριπέτωνι· τὸ δὲ τῶν ἀργυρῶν πυλῶν βῆλον
αἰρεται ὑπὸ σιλεντιαρίου, καὶ ἐξελθὼν ἀπὸ κελεύσεως ὀστιά-
ριος, εἰσάγει τὸν ὄρφανοτρόφον ἡλλαγμένον, καὶ σὺν αὐτῷ⁵
εἰσέρχονται φωτίσματα ἕξ, καὶ ἐκ τῶν ὄρφανῶν ὄρφανα ἕξ, πα-
ρακρατοῦντα φωτίσματα, καὶ ἐκμάσσωσι τὰ τούτων μέτωπα
ὅ, τε πρεσβύτερος καὶ ὄρφανοτρόφος, καὶ ἀσπάζεται ὁ βασι-
λεὺς τὸ αὐτὸ φῶτισμα ἐν τῷ μετώπῳ. τελεσθέντων δὲ τούτων
καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς πέντε φωτίσμασι καὶ ἀσπασαμένου αὐτὰ
τοῦ βασιλέως, εὐθέως φωνοβολουσι τὰ ὄρφανα ὡς εἶδισται αὐ-
τοῖς, καὶ εἰληφῶτα ἀποκόμβια παρὰ τοῦ βασιλέως ἐξέρχονται,
καὶ στοιχηθέντος τοῦ κλητωρίου, γίνονται μίνσαι, καὶ καθέξ-
B ται ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ τιμίᾳ χρυσοῦ τραπέζῃ μετὰ καὶ ἀρχόν-
των, οὓς ἂν καλέσῃ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. 15

ΚΕΘ. ιγ'.

Περὶ τῆς τοῦ πατριάρχου προσκλήσεως.

Χρὴ τὸν πραιπόσιτον τῇ ἡμέρᾳ τῆς τετράδος ὥρα πρώτη
εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα καὶ ὑπομνησαι, εἰ ἄρα κελεύσει
προσκληθῆναι τὸν πατριάρχην, ὅπως ἐλθὼν τῇ ἐπαύριον ὁ πα-
τριάρχης μετὰ πάντων τῶν εἰωθότων αὐτῷ ἱερέων πρὸς τὸ

6. παρακρατοῦντα φωτίσματα conl. Leich., παρακρατῶν φωτί-
σμα cod. et ed. 7. ἐκμάσσωσιν cod. 8. ὁ δὲ πρεσβ. ed.
15. κελεύσῃ ed.

cio indutus, in aurei triclinii camera, quae tripetoni proxima est, subsistit: argentearum portarum velum a silentiario tollitur, et egressus ostiarius a mandato, orphanotrophum mutata veste adducit, cum quo sex candelabra totidemque ex orphanis ea portantes intrant, quorum frontem presbyter et orphanotrophus abstergunt, Imperator autem candelabra eiusmodi in fronte osculatur. Quod postquam et in reliquis factum, et singula Imperator osculatus est, statim orphani ut mos est canunt, et solennibus apocombiis ab Imperatore acceptis, discedunt, paratoque convivio, cibi afferuntur: Imperator aureae ac venerandae mensae cum proceribus, quos vocari eo die iussit, accumbit.

CAP. 13.

De patriarchae invitatione.

Praepositus die quartae feriae hora prima Imperatorem adire et quaerere debet, an patriarcham invitari iubeat, ut postero die cum omnibus sacerdotibus, quos secum adducere solet, ad agapen Imperatori dandam adque epulas cum eo in splendida aurea mensa cele-

δοῦναι ἀγάπην τῷ βασιλεῖ καὶ ἀριστῆσαι ἐν τῇ τιμῇ χρυσῆ
 τραπεζῇ μετὰ τοῦ βασιλέως κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς καὶ ἀνωθεν
 παραδεδομένην ἀκρίβειαν. τοῦτο δὲ τελεῖται ἐν οἷα δ' ἂν
 ἡμέρα κελεύσῃ ὁ βασιλεὺς ἀριστῆσαι μετ' αὐτοῦ τὸν πατρι- Ms. 53. a
 5 ἀρχῆν· πρὸ γὰρ μιᾶς ἡμέρας γίνεται ἡ πρόσκλησις ἀπὸ κε-
 λεύσεως, καὶ ἀποστέλλει ὁ πραιπόσιτος κουβικουλάριον καὶ
 σιλεντιάριον, καὶ προσκαλοῦνται τὸν πατριάρχῃν μετὰ τῶν
 σὶν αὐτῷ προειρημένων.

ΚΕΦ. ιδ'.

10 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἐ τῆς διακαινησίμου, τοῦ ἀσπασμοῦ τε-
 λουμένου ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου. D

Προέρχονται πάντες ἠλλαγμένοι ἀπὸ λευκῶν χλαυιδίων,
 ἕκαστος μετὰ τὴν αὐτοῦ τάξιν, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, καὶ εἰσ-
 ἔρχεται ἡ προσέλευσις ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ. ἀποστέλ-
 15 λεται δὲ ἀπὸ κελεύσεως διὰ τοῦ πραιποσίτου κουβικουλάριος
 καὶ σιλεντιάριος, καὶ προσκαλοῦνται τὸν πατριάρχῃν· καταλα-
 βόντος δὲ τοῦ πατριάρχου, εἰσέρχεται διὰ τῆς ἄψιδος, καὶ
 διελθὼν διὰ τῶν διαβατικῶν τοῦ τρικύγχου, εἰσέρχεται διὰ
 τοῦ μονοθύρου τοῦ εἰδικοῦ καὶ κατέρχεται τὰ βασμῖδια,
 20 καὶ μέλλοντος αὐτοῦ κατέρχεσθαι τὰ σκαλία τοῦ λαυσιακοῦ,
 δέχονται αὐτὸν οἱ τοῦ κουβουκλείου ἄπαντες, καὶ διελθόντες Ed. L. 55
 μέσον διὰ τοῦ λαυσιακοῦ, εἰσάγουσιν αὐτὸν οἱ τοῦ κουβου-
 κλείου ἐν τῷ τριπέτωνι, καὶ ἴσταται ἔμπροσθεν τοῦ ὄρολο-
 γίου. ἴσταται δὲ σκῆμνον ἐκεῖ, καὶ ἡπλωται ἐπ' αὐτὸ σκα-
 21. καὶ δέχονται cod.

brandas antiquo ritu et supra accurate exposito praesto sit. Hoc
 vero singulis diebus; quibus Imperator ad coenam invitari patriar-
 cham iusserit, observatur: pridie enim invitatio a mandato fit, et
 praepositus cubicularium ac silentiarium mittit, qui patriarcham cum
 suis comitibus ad epulas advocant.

CAP. 14.

Observanda die quinta septimanae renovationis, dum salutatio in
 aureo triclinio instituitur.

Procedunt omnes albis tunicis induti, singuli ordine suo ut su-
 pra dictum est, et ingreditur Iustiniani triclinium processio. Mitti-
 tur vero a mandato per praepositum cubicularium ac silentiarium, ut
 patriarcham advocent, qui cum advenit, per apsidem intrat perque
 porticum triconchii et ianuam aearii ad gradus pergit, eumque per
 scalas lausiaci descensurum cubicularii omnes excipiunt, perque me-
 dium lausiaci euntes, in tripetonem ducunt, ubi coram horologie
 stat. Ibi scammum, cui aulacum instratum, repositum est; ei, post-

μνάλιον, καὶ εἰσελθὼν καθέζεται ἐπ' αὐτοῦ. ὁ δὲ πραιπόσι-
 τος εἰσελθὼν δηλοῖ τῇ βασιλεῖ, καὶ εὐθὺς ὁ βασιλεὺς φορῶν
 τὸ διβητήσιον αὐτοῦ, περιβάλλεται τζιτζάκιον, καὶ λαβῶν
 νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, ἐξέρχεται καὶ προσ-
 καλεῖται τὸν πατριάρχην, ὁ δὲ πατριάρχης ἐπακουμβίζων τῆς
 τοῦ πραιποσίτου χειρὶ, εἰσέρχεται ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ, καὶ
 δέχεται αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου,
 B καὶ προσκυνήσαντες ἀμφότεροι ἀλλήλους καὶ ἀσπασάμενοι,
 ὅ,τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης καθέζονται ὁμοῦ ἐν τῷ αὐ-
 τῷ τρικλίῳ. καταλαβούσης δὲ τῆς ὥρας πρὸς τὸ δοῦναι τὴν 10
 ἀγάπην, εἰσέρχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου ἀπὸ κελεύσεως. καὶ
 M. 53. b οἱ μὲν ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου ἴστανται ἔνθεν κακέισε τῆς
 χρυσῆς τραπέζης πλησίον τῶν χρυσῶν σκευῶν, οἱ δὲ σπαθα-
 ροκουβικουλάριοι καὶ κουβικουλάριοι ἴστανται ὀπισθεν τῶν
 ἐστώτων ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ σκευῶν ἔνθεν κακέισε, διὰ τὸ 15
 χωρηθῆναι τοὺς μέλλοντας εἰσιέναι ἐν τῇ ἀγάπῃ ἱερεῖς. καὶ
 ὁ μὲν βασιλεὺς καθέζεται ἐπὶ σελλίου χρυσοῦ ἔμπροσθεν
 τοῦ πενταπυργίου, ὁ δὲ πατριάρχης ὁμοίως καὶ αὐτὸς καθέ-
 C ζεται ἐπὶ σελλίου ἕξ ἀριστερᾶς τοῦ βασιλέως, οὐ μέντοι ἐπί-
 σης οἱ δὲ ἐδνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι ἴστανται ὀπισθεν τοῦ βα- 20
 σιλέως κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν. λαβῶν δὲ νεῦμα ὁ πραιπόσιτος
 παρὰ τοῦ βασιλέως, νέυει τῷ ὄστιαρίῳ, κακέινος ἐξέρχεται
 κατέχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βεργίον χρυσοῦν διάλειθον, καὶ
 ἐτοιμάσας βῆλον ἅ, μητροπολίτας, εἰσέρχεται καὶ ἴσταται ἐν

12. κακέισε R. ex script. cod. κακέισαι, κακέισεν ed. 20, ἀσπα-
 θάριοι cod. et ed.

quam ingressus est, insidet. Praepositus vero venit et Imperatori
 adventum patriarchae nuntiat, qui statim sumto dibetesio suo, tzi-
 tzacium induit: ille, accepto ab Imperatore signo, egreditur et pa-
 triarcham vocat, qui manui praepositi innixus, aureum triclinium
 intrat, in cuius medio Imperator eum excipit, et postquam se invi-
 cem adorarunt ac salutarunt, simul in eodem triclinio consident.
 Ἡοῖα autem, qua agape distribuitur, adveniente, cubicularii a man-
 dato intrant, et cubiculo quidem praefecti ab utroque aureae men-
 sae latere prope aurea vasa, spatharocubicularii et cubicularii post
 reposita in aureo triclinio vasa hic illic adstant, ut ingressuris ad
 agapen sacerdotibus via pateat. Imperator in sella aurea ante pen-
 tapyrgium, pariter et ipse patriarcha in sella ad sinistram Imperato-
 ris, non eiusdem tamen altitudinis, adsidet: eunuchi autem proto-
 spatharii pone Imperatorem secundum ordinem suum adstant. Editio
 ab hoc signo, praepositus ostiario signum dat, qui virgam auream
 gemmisque ornatam manu tenens abit velumque primum, metropo-
 litas, ordinat; deinde reversus, in limine argentearum portarum

τῷ οὐδῶ τῶν ἀργυρῶν πυλῶν τοῦ χρυσοτρικλίνου. (B.) Καὶ λαβῶν αὐθις νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῷ ὀστιάριῳ, κακάεινος γύσσει τὸ βῆλον μετὰ τῆς χειρὸς, καὶ αἰρῶσιν αὐτὸ ὑπερθεῖν σιλεντιάριοι. καὶ εἰσέρχεται διὰ τοῦ 5 ἀριστεροῦ μέρους τοῦ χρυσοτρικλίνου βῆλον α', μητροπολίται D καὶ ἐπίσκοποι, καὶ στάντος τοῦ ὀστιαρίου ὑπὸ τὸ εἰρημένον βῆλον, πίπτουσι οἱ αὐτοὶ, καὶ ἀναστάντες διέρχονται μέχρι τῆς μέσης τοῦ τρικλίνου. ὁ δὲ ὀστιάριος προπορεύεται αὐτῶν, καὶ ἐστὼς ἀπέναντι τοῦ πολυελαίου τοῦ κρεμιάμενου ἐν 10 τῷ μέσῳ τῆς χρυσοῦς τραπέζης, πιπτόντων τὸ δεύτερον ἐκείως καὶ ἀναστάντων, ἀπέρχονται καὶ ἴστανται ἐπὶ τῆς χρυσοῦς τραπέζης, καὶ στάντος τοῦ πρώτου αὐτῶν ἔμπροσθεν τῆς χρυσοῦς τραπέζης, πίπτουσι πάντες, λαβόντες δὲ ὄ, τε τῆς καταστάσεως καὶ ὁ ἑφερενδάριος τὸν πρώτον αὐτῶν, ἀποσφेरου- 15 σιν αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσκυνήσας τὰ γόνατα καὶ Ed. L. 56 τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως, ἀσπάζεται αὐτὸν, καὶ διελθὼν διὰ τοῦ δεξιῦ μέρους ἴστανται ἀπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου. ἀσπασάμενοι δὲ καὶ οἱ εἰσελθόντες μετὰ ταῦτα ἄπαντες τῇ τάξει ταύτῃ, ἀπέρχονται καὶ ἴστανται ἀ' αὐτοῦ ἐπ' Me. 54. a 20 ἐξουσίας ἄπαντες ἐν τῷ δεξιῷ μέρει, ὡς προείρηται. καὶ αὐθις ἐξελθὼν ὁ ὀστιάριος ὑπὸ κελεύσεως, εἰσάγει διὰ τοῦ δεξιῦ μέρους βῆλον β', τὸν κληρὸν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας προσκυνήσαντες δὲ καὶ αὐτοὶ ὁμοίως τῇ προείρημένῃ τάξει καὶ ἀσπασάμενοι τὸν βασιλέα, ἀπέρχονται καὶ ἴστανται ἐν τῷ

1. ἐν τῇ ὀσφῇ ed.

aurei triclinii stat. (II.) Rursus praepositus, signo ab Imperatore accepto, ostiarium admonet, qui velum manu pulsat, quod silentiarii sursum attollunt. Et intrat per sinistram aurei triclinii latus velum primum, metropolitae et episcopi, qui, stante sub dicto velo ostiario, in terram procumbunt et, postquam surrexere, ad medium triclinii procedunt. Ante ipsos ostiarius progreditur et ante lucernam in medio aureae mensae subsistit; hi, postquam sibi iterum in terram prociderunt et surrexere, abeunt et aureae mensae adstant, eorumque principe ad auream mensam constituto, omnes in terram procumbunt, cerimoniarius autem et referendarius principem eorum ad Imperatorem adducunt, quem, genua eius manusque amplexus, salutat, et ad dextrum latus digressus, post cubiculo praefectos adstat. Quod postquam deinde omnes, eodem ritu ingressi, fecere, post eum in dextra parte ut supra dictum est ordine stant. Rursus egressus ostiarius a mandato, per dextram triclinii partem velum secundum, clericos magnae ecclesiae, adducit: qui cum ipsi pariter eodem ritu Imperatorem adorarunt et salutarunt, abeunt et in sinistro eius triclinii latere post cubiculo praefectos adstant. Sic ostia-

Βᾶριστερῶ μέρει τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου, καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου. καὶ ἐξεκθῶν πάλιν ὁ ὀστιάριος ἀπὸ κελεύσεως διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου, εἰσάγει διὰ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους βῆλον γ', ἤγουμένους· εἰσελθόντες δὲ καὶ αὐτοὶ καὶ προσκυνήσαντες ἐκ γ', ἀσπάζονται τὸν βασιλέα⁵ ὃν τρόπον καὶ οἱ πρὸ αὐτῶν, καὶ διελθόντες διὰ τοῦ δεξιῶ μέρους, ἴστανται ἀπὸ τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων. (Γ.) Καὶ εἰθ' οὕτως λαβῶν ὁ τῆς καταστάσεως τὸν ἡεφερενδάριον, ῥίπτει αὐτὸν πρὸς τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως· ἀσπασάμενος δὲ τοὺς τε πόδας καὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ, ἀναστὰς ἀσπά-¹⁰ ζεται τὸν βασιλέα, καὶ ἀπελθὼν, ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει ἴστανται μετὰ τοῦ κλήρου τῆς ἐκκλησίας ἐν τῷ αὐτοῦ βαθμῶ, καὶ εὐθὺς ὁ τῆς καταστάσεως ἐξέρχεται νεύων δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, λέγει „κελεύσατε.“ καὶ ἀπελθόντες πάντες οἱ εἰσελθόντες διὰ τῶν τριῶν βῆλων, ἴστανται ὁμαδὸν ἐν τῷ¹⁵ κατωτέρῳ μέρει τῆς χρυσῆς τραπέζης. ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης ἀναστάντες, ἴστανται ἐν τῷ ἄνωτέρῳ μέρει τῆς αὐτῆς χρυσῆς τραπέζης, βλέποντες πρὸς ἀνατολὰς, καὶ ποιῶν ὁ πατριάρχης εὐχὴν συναπτῆν, καὶ τελεσθεΐσης τῆς εὐχῆς, λέγει ὁ πραιπόσιτος „κελεύσατε.“ καὶ ἐξέρχονται ἅπαντες²⁰ οἱ ἱερεῖς τε καὶ ἠγούμενοι, καὶ ὑπερέυχονται τὸν βασιλέα. ὁ δὲ βασιλεὺς μετὰ τοῦ πατριάρχου εἰσέρχονται εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ φάρου, κακεῖσε τελοῦσι τὴν θείαν λειτουργίαν, καὶ στοιχηθέντος τοῦ κληρωρίου, γίνονται

19. συναπτῆν R., συναπτειν cod. et ed. 22. εἰσέρχεται ed.

rius a mandato, signo a praeposito dato, iterum egressus, per sinistrum triclinii latus velum tertium, hegumenos seu monasteriis praefectos adducit. Qui et ipsi ingressi et ter Imperatore venerati, eum salutant more ceterorum, qui ante ipsos advenerant, servato, et ad dextrum latus digressi, post metropolitans et episcopos stant. (III) Sic pariter cerimoniaris referendarium ad pedes Imperatoris prosternit: is genua pedesque osculatur; quo facto surgit et Imperatorem osculatur: mox ut abiit, in sinistro latere in eodem cum clero gradu stat, et statim cerimoniaris exit, Imperator autem praeposito signum dat, qui dicit: *Iubete*. Et postquam omnes in tribus velis ingressi abiere, in inferiori latere aureae mensae una adstant. Imperator vero et patriarcha surgunt et in superiori parte aureae mensae ad orientem versi stant, iubente patriarcha, ut collecta instituat, quibus finitis, praepositus dicit: *Iubete*. Et egrediuntur sacerdotes et hegumeni omnes Imperatori felicia precaturi. Deinde Imperator et patriarcha ad templum S. Deiparae in pharo divinam liturgiam celebraturi procedunt, et instructo convivio, ferula apponuntur, vocatique sacerdotes et hegumeni in palatio ma-

μίνσαι, καὶ οἱ μὲν κληθέντες ἱερεῖς τε καὶ ἡγούμενοι μένου-
 σιν ἐν τῷ παλατίῳ, οἱ δὲ λοιποὶ εἰληφότες χρήματα ἀναχω-
 ροῦσι καὶ αὐτοὶ ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα. τελεσθείσης δὲ Ms. 54. b
 τῆς θείας λειτουργίας, ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῆς ἐκκλη-
 55σίας μετὰ τοῦ πατριάρχου καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ·
 εἰσέρχονται δὲ καὶ οἱ κατὰ συνήθειαν ἱερεῖς ἀπὸ κελεύσεως καὶ
 ποιοῦσι τὸν στίχον, καὶ εὐλογήσας τὴν τράπεζαν ὁ πατριάρ-
 χης, ἀπέρχεται καὶ ἵσταται ἐνδον τοῦ βήλου ἐν τῇ κυμάρῃ τῇ
 οὔσῃ ἐκ δεξιῶν τῶν ἀργυρῶν πυλῶν τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ Ed. L. 57
 10ἐκβάλλει τὸ ὠμοφόριον αὐτοῦ, καὶ λαβόντες οἱ ἱερεῖς, ἦρουν
 οἱ κομβουκλείσιοι, ἐξέρχονται. (A.) Ἐκβαλόντος δὲ τοῦ βα-
 σιλέως τὸ σαγίον, ὅπερ φορεῖ, καθέζονται ἀμφοτέροι ὁ, τε
 βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης ἐν τῇ ἀποκοπιτῇ τραπέζῃ, εἰσε-
 15πράκτων δὲ τῶν κουβικουλαρίων τὰ κουκουμάρια, πίνουσι
 15πρὸς ἄπαξ. τῇ γὰρ τάξει ταύτῃ εἰσέρχονται τὰ κουκουμάρια
 διὰ τῶν κουβικουλαρίων, ἥνικα ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ πατρι-
 20άρχου ἀριστᾷ. καὶ εἰθ' οὕτως, ὡς προεῖρηται, εἰσέρχεται ὁ
 τῆς τραπέζης, καὶ ἵσταται ἐν τῷ οὐδῆ τῶν ἀργυρῶν πυλῶν.
 εἴτα νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ κείνος τῷ τῆς τρα- B
 25πέζης. τοῦ δὲ τῆς τραπέζης νύξαντος τὸ βήλον μετὰ τῆς
 χειρὸς, αἵρουσιν αὐτὸ σιλεντιάριοι ὑπερθεν, καὶ εἰσέρχονται
 οἱ φίλοι· διὰ γὰρ τῆς ἑβδομάδος ἐν ἐκάστη εἰσὸδῳ καὶ ἐξό-
 30δῳ τοῦ αὐτοῦ βήλου ὑπὸ δύο σιλεντιαρίων βουτάζεται. εἰσ-
 ελθόντες δὲ οἱ φίλοι, καθέζονται ἐν τῇ τιμίᾳ χρυσῇ τραπέζῃ
 25τοῦ βασιλέως, ὡσαύτως καὶ ἐν τοῖς παρατραπέζοις, ὡσαύ-

10. ὠμοφόρον cod.

18. ἐν τῇ ὀδῷ ed.

ment: ceteri vero, postquam munera accepere, et ipsi fausta Imperatori precati, abeunt. Peracto divino officio, Imperator una cum patriarcha ex ecclesia redit aureumque triclinium cum sacerdotibus, qui stichum faciunt, intrat: patriarcha postquam mensae benedixit, abit et intra velum in camera ad dextrum latus argentearum portarum aurei triclinii sita omophorium deponit, quod postquam sacerdots seu cubicularii accepere, egrediuntur. (IV.) Imperator autem postquam sagum, quod gestat, exuit, utrique, Imperator et patriarcha, mensae magnae accumbunt et semel, allatis a cubiculariis iis vasia, quae cucumaria vocantur, potum sumunt. Mos enim est, ut dum Imperator cum patriarcha convivium celebrat, cubicularii cucumaria afferant. Sic uti dictum est mensae praefectus intrat et in limine portarum argentearum subsistit. Mox Imperator praeposito, hic mensae praefecto, signum dat, qui postquam velum manu pulsavit, silentiarii illud sursum tollunt, et amici ingrediuntur; per haec septimanam enim in unoquoque introitu et exitu eiusdem veli a silentiariis portatur. Ingressi autem amici venerandae aureae men-

τως καὶ ἐν ταῖς τῶν κλητορῶν εἰσοδιεξόδοις μίνσον τε καὶ λοιπῶν χρειῶν ἐν δὲ τῇ εἰσόδῳ τοῦ ἐνὸς ἐκάστου μίνσου ἐν τῇ τραπέζῃ ἀξιοῖ ὁ βασιλεὺς τὸν πατριάρχην πρὸς τὸ εὐλογῆσαι. ὁ δὲ πατριάρχης προτρέπεται κατὰ μίνσον ἐνι ἐκά-
Cστω μητροπολίτῃ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ προκαθηδρίαν καὶ εὐλο-5
 γεῖ, καὶ πάσης τῆς τοῦ τραπέζιον ἀκολουθίας τελεσθείσης, ἀνίστανται, καὶ ὑπερευξάμενοι τὸν βασιλέα ἐξέρχονται, καὶ μένει ὁ βασιλεὺς μετὰ μόνου τοῦ πατριάρχου ἐν τῇ τραπέζῃ-
 πιόντες δὲ πάλιν πρὸς ἅπαξ ἀνίστανται, καὶ εὐθέως ὁ βασι-
M. 55. αὐτὸς περιβάλλεται τὸ σαγίον αὐτοῦ, προσκληθέντες δὲ καὶ οἱ ἱε-10
 ρεῖς εἰσέρχονται, καὶ περιβαλλόμενος ὁ πατριάρχης τὸ ὠμοφύριον αὐτοῦ ἐν τῇ προλεχθείσῃ καμάρᾳ διὰ τῶν ἱερέων, ἐξέρχεται. καὶ ποιοῦσι τὸν στίχον, καὶ μετὰ τὸν στίχον ἐπι-
 δίδωσιν ὁ πατριάρχης τῷ βασιλεῖ εὐλογίας, καὶ ἐξέρχονται οἱ ἱερεῖς, καὶ προσκυνήσαντες ἀμφότεροι ἀλλήλους ὅ,τε βασι-15
Dλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης καὶ ἀσπασάμενοι, ὁ μὲν βασιλεὺς εἰσέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ, τὸν δὲ πατριάρχην λαβόντες οἱ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου καὶ οἱ κουβικουλάριοι, διασώ-
 ζουσιν αὐτὸν μέχρι τῆς πύλης τοῦ σπαθαρικίου.

ΚΕΦ. ιε.

10

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ παρασκευῇ τῆς διακαινησίμου.

Προέρχονται ἅπαντες ἐν τῷ παλατίῳ ἡλλαγμένοι ἀπὸ
Ed. L. 58. λευκῶν χλανιδίων, ὡς προείρηται ἀνοίξαντος δὲ τοῦ παλα-

sae Imperatoris aequae ac appositis tabulis, dumque missus et reliquus apparatus in coenaculum afferuntur, adsident, dumque singuli missus tabulae imponuntur, Imperator patriarcham ad eorum benedictionem invitat. Is igitur unicuique metropolitaram pro sua praecellentia et dignitate id iniungit ac benedicit, omnique mensae ritu peracto, surgunt et Imperatori fausta precati abeunt: solus Imperator cum patriarcha ad mensam remanet. Postquam vero adhuc semel potum sumere, Imperator sagum suum induit: vocati sacerdotes intrant, et patriarcha omophorio suo in dicta camera per sacerdotes indutus, abit. Hi stichum faciunt, deinde patriarcha panem benedictum Imperatori tradit, sacerdotes egrediuntur, et postquam Imperator et patriarcha se adorarunt et salutarunt, ille ad suum cubiculum abit, patriarcham vero praefecti cubiculo et cubicularii excipiunt ipsaque usque ad spatharicii portam comitantur.

CAP. 15.

Observanda in vigilia septimanae renovationis.

Omnes tunicis albis induti ut dictum est in palatium conveniunt, quo aperto, processio novum triclinium, quod Iustiniani vo-

ἴσθ' εἰσέρχεται ἡ προέλευσις ἐν τῷ νέῳ τρικλίνῳ τῷ καλου-ED.L. 58
 μίνῳ Ἰουστινιανῷ. καταλαβούσης δὲ τῆς ὥρας, στοιχεῖται τὸ
 κλητώριον, εἰδ' οὕτως γίνονται μίνσαι. καὶ οἱ μὲν κληθέν-
 τες φίλοι μένουσιν, οἱ δὲ λοιποὶ ἅπαντες ἀπέρχονται ἐν τοῖς
 σοῖκος αὐτῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξελθὼν καθέζεται ἐπὶ τῆς χρυ-
 σῆς τραπέζης ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ μετὰ τῶν φίλων, ὧν ἐκέ-
 λευσε κληθῆναι, καὶ πάσης τῆς τοῦ τραπέζιου ἀκολουθίας
 τελεωθεῖσης, ἀνίστανται καὶ ἀπέρχονται ἕκαστος ἐν τοῖς οἴ-
 κois αὐτῶν. Ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ἡ αὐτὴ τάξις παρακο-
 ιουοῦται καὶ ἐπὶ τῇ αὐρίῳ, ἧγουν τὸ σάββατον τῆς αὐτῆς ἑ-
 βδομάδος.

ΚΕΘ. ις'.

B

Ὅσα δαὶ παραφυλάττειν τῇ κυριακῇ τοῦ ἀντίπασχα, ἀπὸ τῆς τοῦ
 βασιλέως ἐν τῇ ἀγίῃ Σοφίᾳ.

15 Εἰσέρχεται ἡ προέλευσις ἀπὸ ἀλλαξίμων εἰς τὸ Ἰουστι-
 νιανόν, καὶ περὶ ὥραν τρίτην δίδονται μίνσαι, καὶ γίνεται
 μεταστάσιμον ἐν τῷ κονισιωρίῳ, καὶ ἀπέρχονται οἱ δεσπό-
 ται εἰς τὸν ἀύγουστέα καὶ ἀλλάσσουσι τὰ διβητήσια καὶ τὰς
 χλαμύδας καὶ ἐξέρχονται. καὶ γίνεται ἡ πρώτη δοχὴ, τῶν
 ροσιατρικίων ἐν τῷ ὄνοποδίῳ· καὶ λέγει ὁ τῆς καταστάσεως
 „μελεύσατε” καὶ ἐπεύχονται „εἰς πολλοὺς χρόνους.” καὶ
 ἐξέρχονται ἕως τοῦ μεγάλου κονισιωρίου, ἐνθα ἴστανται

2. στείχεται ed. 15. εἰς τὸν cod.

catar, intrat. Hora autem adveniente, coenaculum paratur ferculaque
 apponuntur. Vocati ad convivium amici manent, ceteri omnes domum
 petunt. Imperator egressus, aureae mensae in aureo triclinio cum
 amicis, quos vocari iussit, adsidet, hi toto convivii ordine peracto,
 surgunt et omnes domum abeunt. Sciendum est, eundem morem
 et sequenti die seu sabbato eius septimanae obtinere.

CAP. 16.

Observanda dominica secunda post pascha, Imperatore ad S. So-
 phias abeunte.

Processio in mutatoris triclinium Iustiniani ingreditur, circa ho-
 ram tertiam fercula afferuntur et metastasimum in consistorio fit:
 Domini ad augusteum abeuntes, dibetesia chlamydesque mutant et
 prodeunt. Prima receptio a patriciis in onopodio instituitur, ubi ceri-
 moniarius dicit: *Iubeis*, et precantur: *In multa bonaque tempora* etc.
 Inde ad magnam consistorium, ubi comites, consistoriani ceterique
 senatores adsunt, procedunt, dominisque in ciborio super porphyre-

Ms. 55. b ὄπατος, κομισιστώριον καὶ οἱ λοιποὶ συγκλητικοί, καὶ στάντων τῶν δεσποτῶν εἰς τὸ κιβώριον ἐπάνω τῶν πορφυρῶν γραδηλίων, πίπτουσι οἱ συγκλητικοὶ πάντες ἅμα τοῖς πατρικίαις, καὶ ἀναστάντων αἰτῶν, λαμβάνει ὁ σιλεντιάριος νεῦμα διὰ τοῦ πραιποσίτου καὶ λέγει „κελεύσατε” οἱ δὲ εἰς πολλοὺς χρόνους”, καὶ ἀπέρχονται διὰ τῶν σχολῶν. τὰ δὲ μέρη ἴστανται κατασφραγίζοντα καὶ μόνον, οἱ δὲ νοτάριοι καὶ οἱ μαῖστορες λέγουσι τοὺς λάμβους. καὶ διὰ τοῦ χυτοῦ ἀπέρχονται εἰς τὰ κατηχούμενα οἱ δεσπότες καὶ μόνον ἅμα τοῦ κουβουκλεῦ καὶ τῶν σιλεντιαρίων καὶ λει-10
 D τουργοῦσιν ἐκεῖσε καὶ ἀριστοῦσι μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ὑποστρέφοντες φοροῦσι τὰ διβητήσια οἱ δεσπότες καὶ τζιτζάκια, καὶ ὑποστρέφουσιν ὀψικενόμενοι ὑπὸ τῶν πατρικίων καὶ σιλεντιαρίων φοροῦντων σαγία ἀληθινὰ, καὶ εἰσέρχονται διὰ τοῦ Κυρίου τῆς ἐκκλησίας. 15

Ed. L. 59

ΚΕΦ. ιζ'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ τετραδί τῆς μεσοπεντηκοστῆς καὶ τῆς ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἀγίου Μωαίου προελεύσεως.

Προέρχονται ἅπαντες οἱ ἄρχοντες ἐννόχιοι ἡλλαγμένοι ἐν τῷ παλατίῳ, ἦγουν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Κυρίου, φοροῦντες σα-20

1. ὄπατος, κομισιστώριον R. ex script. cod. κομισιστώριο super-scripto ο, ὄπατος κομισιστώριου ed. 10. ΣΧΟΛ. Ἰστοῖον, ὅτι τῇ κυριακῇ τῇ αὐτῇ [ταύτῃ ed.] τοῦ ἀντίπασχα ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐπιππος ἔμπρατος εἰς τοὺς ἀγίους ἀπόστολους [τοῦ ἀγίου ἀποστόλου ed.]. γεωσι γὰρ τοῦτο ἐξέδεκτο. 11. ἀριστώσι ed.

ticis gradibus stantibus, senatores omnes una cum patriciis se prosternunt, et postquam surrexere, silentiarius signum per praepositum accipit et dicit: *kubete*: ipsi vero: *In multa bonaque tempora acclamant* perque scholas abeunt. Factiones quoque adsunt, tantum Imperatorem signantes, notarii vero et magistri iambos dicunt. Domini per concamerationem ad catechumena soli cum cubiculariis et silentiariis abeunt, peractoque ibi divino officio, cum patriarcha convivantur, revertentes dibetesia et tztizacia gestant, a patriciis et silentiariis stipati, qui saga purpurea gestant, perque ecclesiam Domini ingrediuntur.

CAP. 17.

Observanda feria quarta septimanae quartae post pascha et in processione ad templum S. Mocii.

Proceres omnes in mutatoriis noctu ad palatium seu ad templum Domini procedunt, quos inter patricii, strategii, praepositi, ostiarii et

γία ἀληθινὰ, πατρίκιοι τε καὶ στρατηγοί, πραιπόσιτοι τε καὶ
δοτιάριοι καὶ πριμικήριοι· οἱ δὲ εὐνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι
σπέκια ἀληθινὰ, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ βαρβῆτοι πρωτοσπαθάριοι,
εἰ δὲ σπαθαροκουβικουλάριοι καὶ οἱ κουβικουλάριοι ἀπὸ κα-
5μνισίων, βασιάζοντες οἱ σπαθαροκουβικουλάριοι καὶ τὰ δι-
σπάλια αὐτῶν, οἱ δὲ κανδιδάτοι καὶ μανδάτορες, ὡσαύτως
καὶ οἱ σκρίβωνες, τὰς ἑαυτῶν στολὰς, ὡς εἰδίσται αὐτοῖς·
ἀνοίξαντος δὲ τοῦ παλατίου ἐπὶ τοῦ Κυρίου, φορῶν ὁ βασι-
λεὺς σκαραμῆγγιον διάσπρον χρυσόκλαβον καὶ στεφθεῖς ὑπὸ
10ισοῦ πραιποσίτου, ἐξέρχεται ἔξω τῆς πύλης τοῦ Κυρίου, καὶ
δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε πατρίκιοι καὶ στρατηγοί. καὶ δρι-
γυνομένου ὑπ' αὐτῶν πάντων, ἐξέρχεται μέχρι τῆς μεγάλης
πύλης τῶν ἐσκουβίτων, ἐν ἧ καὶ οἱ σκρίβωνες προβάλλονται·
ἰκπεύει δὲ ἐκεῖσε ὁ βασιλεὺς ἐφ' ἔππου ἐστρωμένου ἀπὸ Ms. 56. a
15σελοχαλίνου χρυσοῦ διαλίθου χειμεντοῦ, ἡμφιεσμένου ἀπὸ
μαργάρων· ἐν δὲ τοῖς τέσσαρσι ποσὶ τοῦ αὐτοῦ ἔππου καὶ C
τῆ οὐρᾷ πρᾶνδοιο πέτασοι ἀποκρέμανται, καὶ διέρχεται διὰ
τῶν κορτίνων καὶ τῆς χαλκῆς. οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ στρατη-
γοὶ καὶ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου μετὰ πάσης τῆς συγκλή-
20του, φοροῦντες σαγία ἀληθινὰ, ἰκπεύουσιν ἔξω τῶν κορτίνων,
καὶ οὗτοι μὲν ἐφ' ἔππων δριγυνοῦντες τὸν βασιλέα μετὰ σι-
λεντιαρίων καὶ ἀπὸ ἐπάρχων καὶ τοῦ τῆς καταστάσεως διαφ-
χομένου ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἰστοῶντος τὴν προέλευσιν, οἱ δὲ πε-
ζοὶ οἱ δριγυνοῦντες τὸν βασιλέα εἰσὶν οὗτοι· σπαθάριοι βα-
25σιάζοντες διασπάλια, φοροῦντες καὶ τὰ σκουτάρια αὐτῶν,
κανδιδάτοι βασιάζοντες ὁμοίως, σκρίβωνες καὶ μανδάτορες

2. et 3. σπαθάριοι ed.

primicerii saga purpurea, eunuchi protospatharii aequae ac barbati pro-
topospatharii, spatharocubicularii et cubicularii a camisiis specia purpu-
rea, spatharocubicularii etiam dextralia sua, candidati vero, mandato-
res et scribones stolas suas pro more gestant. Aperto palatio, quod
templo Dei proximum est, Imperator scaramangio albo aureis clavis
ornato et a praeposito coronatus, e porta eius egreditur, ubi eum pa-
tricii et strategii excipiunt. A quibus omnibus stipatus, ad magnam
portam excubitorum, ubi scribones promoventur, procedit, et equo
ephippicio aureo lapidibus et unionibus ornato, in cuius quatuor pe-
dibus et cauda taeniae seu brandea pendent, vectus, per cortinam
et chalcen transit. Patricii, strategii et cubiculo praefecti cum uni-
verso senatu, saga purpurea gestantes, extra cortinas equis conscen-
sis, cum silentariis, expraefectis et cerimoniario, in medio ipsorum
precedente et pompam ordinante, Imperatorem comitantur: reliqui
pedibus cuntes hi sunt: spatharii dextralia scutariaque sua gestan-

Δ βασιάζοντες τὰ βεργία αὐτῶν, πάντες δὲ οὗτοι ἔνθεν ἀκείως
 δηριγεύουσι τὸν βασιλέα, ἐν δὲ τῷ μέσῳ αὐτῶν σιλεντιάριος
 τέσσαρες, βασιάζοντες χρυσᾷ διάλιθα βεργία, φοροῦντες σα-
 γία ἀληθινά. (B.) Δηριγεύμενος δὲ ὑπ' αὐτῶν πάντων ὁ
 βασιλεὺς ὑπὸ τε πεζῶν καὶ ἐφιππων, διέρχεται διὰ τε τοῦ5
 φόρου καὶ τοῦ ταύρου, τοῦ φιλαδελφίου, τοῦ βοῦς, τοῦ ξηρο-
 λόφου καὶ τοῦ ἑξακιονίου. καταλαβὼν δὲ ἐν τῇ τριόδῳ, ἔνθα
 ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ὀνησίμου, ἐκνεύει δεξιᾷ καὶ
 διέρχεται διὰ τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Πέρσου· ἀπὸ δὲ τῶν
 ἐκείσε εἰσέρχεται ἐν τῷ σεπτῷ ναῷ τοῦ ἁγίου μάρτυρος **Μα**-10
Ed. L. 60 κίου. εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ λουτήρῳ καὶ διελθὼν
 μέχρι τῶν γραδηλίων τῶν ἀνερχομένων ἐν τῷ νάρθηκι, κᾶ-
 κείσε νισάμενος, διέρχεται διὰ τοῦ νάρθηκος, στάντες δὲ οἱ
 πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ μετὰ τῆς συγκλήτου πλησίον τῆς εἰσ-
 αγωγῆς πύλης εἰς τὸν κοχλιαν, ἐπεύχονται τὸν βασιλέα,15
Ma. 56. b ὑπὸ τε τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου καὶ βασιλικῶν οἰκει-
 ακῶν, τοῦ τῆς καταστάσεώς τε καὶ σιλεντιαρίων, ἀνέρχεται
 διὰ τοῦ κοχλιοῦ, καὶ μικρὸν ἐκκλίνας ἀριστερὸν, διέρχεται
 διὰ τῶν κατηχουμένων τοῦ νάρθηκος καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν20
 κοιτῶνα αὐτοῦ, καὶ εἰσελθὼν ἀπαλλάσσει διβητήσιον ἄσπρον,
Β οἱ δὲ εὐνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι ὑπαλλάσσουν διβητήσια ἄ-
 σπρα καὶ σαβάνια, βασιάζοντες καὶ τὰ σπαθοβάκλια αὐτῶν,
 φοροῦντες καὶ τὰ σπαθία αὐτῶν, διέρχονται ὀπισθεν τοῦ βα-

22. ἀσπαθάριοι ed. et sic deinceps ubique.

tes, candidati simili habitu, scribones et mandatores cum virgis suis, omnes Imperatorem utrinque ambientes: in medio eorum silentiarii quatuor, virgas aureas gemmis ornatas gestantes, procedunt. (II.) Ab his omnibus partim equis, partim pedibus euntibus stipatus Imperator, per forum, taurum, philadelphium, forum bovis, xerolophum et hexacionium transit. Postquam vero in trivium, ubi templum S. apostoli Onesimi situm est, pervenit, dextrorsum deflectens, per S. Iacobi Persae transit, inde templum S. martyris Mocii petit. Baptistarium autem ingressus, ubi ad scalas narthecis pervenit ibique manus lavit, per narthecem transit, patricii autem et strategi cum senatu prope portam in cochleam ducentem adstantes, fausta Imperatori eo, quo diximus modo apprecantur. Deinde a praefectis cubiculo et Imperatoriis ministris, cerimoniaro et silentiariis cinctus, per cochleam ascendit, et paulo ad sinistram declinans, per catechumena narthecis ad suum cubiculum transit, quod ingressus, dibetesium album mutat, eunuchi protospatharii dibetesia alba et sabana mutant, suosque spathobaculos et spathas gestantes, a tergo Impe-

σιλέως, ὡς εἰδίσται αὐτοῖς. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως εἰσελθὼν
 δηλοῖ τῷ πραιπόσιτῳ, ὡς ὅτι ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῆς λιτῆς με-
 τὰ τοῦ πατριάρχου, ὁ δὲ πραιπόσιτος εἰσελθὼν δηλοῖ τῷ βα-
 σιλεῖ. τοῦ δὲ βασιλέως ἐξελθόντος ἐκ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ ἐν
 5 τοῖς κατηχουμένοις ὑπερθεῖν τῶν βασιλικῶν πυλῶν, εἰσέρχον-
 ται οἱ βεσιτήτορες καὶ ὑπαλλάσσουσι τὴν χλανίδα τὸν βασι-
 λέα, τὰ δὲ ἐκεῖσε κρεμαμμένα βῆλα ἐν τοῖς κατηχουμένοις
 κουβευουλάριοι ποιοῦσιν. ἐξελθόντα δὲ τὸν βασιλέα ἐκ τῶν
 βήλων καὶ δηριγεύομενον ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβου- C
 10 κλείου, δέχονται ἐκεῖσε ἔξω τοῦ βήλου πατρίκιόι τε καὶ στρα-
 τηγοῖ, καὶ πεσόντες προσκυνοῦσι, καὶ νεύει ὁ πραιπόσιτος
 ἀπὸ κελεύσεως τὸν τῆς καταστάσεως, κάκεινος λέγει „κελύ-
 σατε“ αὐτοὶ δὲ ὑπερέχονται τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς
 χρόνους.“ καὶ δηριγεύομενος ὑπὸ πάντων φοροῦντων τὰ
 15 χρυσόταβλα αὐτῶν χλανίδια, κατέρχεται τὸν κοχλιαν, καὶ
 δέχονται αὐτὸν πάλιν ἐκεῖσε, ἤγουν ἐν τῷ πληρώματι τοῦ κο-
 χλιοῦ, πατρίκιόι τε καὶ στρατηγοῖ σὺν πάσῃ τῇ συγκλήτῳ,
 καὶ πάντων πεσόντων, νεύει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελεύσεως τῷ
 σιλεντιαρίῳ, κάκεινος λέγει „κελύσατε“ αὐτοὶ δὲ ὑπερέ-
 20 χονται ὁμοίως „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ (Γ.) Δη-
 ριγεύομενος δὲ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, διέρχεται διὰ
 τοῦ κάρθηκος, καὶ ἐξελθὼν τὴν οὐσαν ἄντικρυ τῶν βασιλικῶν
 πυλῶν τοῦ μεγάλου ναοῦ πύλην, κατέρχεται τὰ γραδῆλια, καὶ
 ἐκάλνας ἐξ ἀριστερᾶς, ἐξέρχεται τὴν πύλην, δι' ἧς εἰδίσται

9. δηριγευομένων cod. et 10. δέχονται αὐτὸν ἐκ.

ratoris, ut ipsis mos est, procedunt. Cerimoniarius ingressus praepo-
 situm monet, tempus processionis cum patriarcha instare, quod is
 Imperatori indicat. Quo e cubiculo suo in catechumena super Im-
 peratoriis portis ingresso, vestitores intrant tunicamque Imperatoriam
 mutant, vela autem in catechumenis cubicularii suspendunt, egres-
 sumque e velis Imperatorem et a praefectis cubiculo stipatum patri-
 cii et strategī extra velum excipiunt et prono in terram vultu ado-
 rant: praepositus a mandato cerimoniario signum dat et dicit: *Iu-
 bete*: illi: *In multa bonaque tempora* acclamant. Sic ab omnibus
 tunicas aureis segmentis gestantibus stipatus, per cochleam descen-
 dit, ubi ipsum rursus in plenitudine eius patricii et strategī cum
 universo senatu excipiunt, et postquam omnes in terram procide-
 runt, praepositus a mandato silentiario signum dat, hic dicit: *Iube-
 te*: ipsi pariter: *In multa bonaque tempora* ei acclamant. (III.) His
 comitantibus Imperator per narthecem transit, et e porta magni
 templi Imperatoriis obversa prodiens, per gradus descendit, et ad si-
 nistram declinans, per portam, per quam egredi in omnibus proces-
 sionibus solet, exit, in media processioni occurrit, et cum ceteris ap-

αὐτῷ καθ' ἐκάστην προέλευσιν διέρχεσθαι, καὶ ἀναστῆ τὴν
 λιτὴν ἐν τῇ μέσῃ, καὶ ἄψας κηρὸν καὶ εὐξάμενος, προσκυνᾷ
 Ms. 57. αὐτὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν καὶ τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον,
 εἶτα προσκυνήσαντες ἀμφοτέροι, ὃ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατρι-
 ἀρχης, διέρχεται ἔμπροσθεν τῆς λιτῆς, θρηγισνόμενος ὑπὸς
 τῶν κατὰ συνήθειαν, διὰ τοῦ λουτήρος, καὶ ἀνελθὼν τὰ εἰς-
 Ed. L. 61. ἄγοντα γραδῆλια ἐν τῷ νάρθηκι, εἰσέρχεται εἰς τὸν αὐτὸν
 νάρθηκα καὶ καθέζεται ἐπὶ σελλίου χρυσοῦ ἔξ ἄριστερῆς
 τῆς εἰσαγωγῆς ἀπὸ τῶν βείθρων μέσης πύλης, ἐκδεχόμενος
 μέχρις ἂν καταλάβῃ ὁ πατριάρχης μετὰ λιτῆς. καὶ τούτω 10
 γινόμενον καὶ μέλλοντος τοῦ τιμίου σταυροῦ εἰσέρχεσθαι
 τὴν εὐώνυμον τῶν γραδῆλιων πύλην, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς,
 καὶ ἀνελθόντος τοῦ πατριάρχου τὰ γραδῆλια, ἀπέρχεται ὁ
 βασιλεὺς μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ἵστανται ἀμφοτέροι ἐν
 τῷ οὐδῷ τῶν βασιλικῶν πυλῶν, καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς ἄψας 15
 κηρὸν εὐχεται, ὁ δὲ πατριάρχης τελεῖ τὴν εὐχὴν τῆς εἰς-
 ὁδοῦ τῆς Θείας λειτουργίας, καὶ εὐξάμενος ὁ βασιλεὺς ἐπι-
 Β δίδωσι τὰ κηρία τῷ πραιποσίτῳ· τελεσθεύσης δὲ καὶ τῆς εὐ-
 χῆς, προσκυνεῖ τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον καὶ τὸν τίμιον σταυ-
 ρόν. καὶ ἐπιλαβομένου τοῦ βασιλέως τῆς χειρὸς τοῦ πατρι- 20
 ἀρχου, διέρχονται μέσον τοῦ ναοῦ καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς πλα-
 γῆς τοῦ ἄμβωνος εἰσέρχονται ἐν τῇ σωλῆ, καὶ ἀπελθόντων
 μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν, ὁ μὲν πατριάρχης εἰσέρχεται εἰς τὸ
 θυσιαστήριον, ὁ δὲ βασιλεὺς εὐξάμενος καὶ ἐπιδοῦς τῷ

13. τὰ γραδῆλια — πατριάρχου, καὶ om. ed.
 ed. 18. δὲ τῆς εὐχῆς ed.

15. τῆ δὲ

dentibus precatus, venerandam et vivificam crucem sanctamque evan-
 gelium adorat. Postquam vero Imperator et patriarcha se invicem
 adorarunt, ille cum solenni comitatu per baptisterium ante processio-
 nem transit, et postquam per scalam narthecis ascendit, ipsa nar-
 thecem intrat ibique ad sinistram mediae portae, quas a scalis
 ducit, in sella aurea sedet, usque dum patriarcha cum processione
 advenit, expectans. Quo facto, dum veneranda crux per sinistram
 portam scalae ingressura est, surgit Imperator, et ascendente pa-
 triarcha per scalam, Imperator cum patriarcha recedit, et ambo in
 limine Imperatoriarum portarum subsistunt, ubi Imperator quidem
 cum accensis cereis precatur, patriarcha autem preces introitus divini
 officii recitat, et precatus Imperator cereos praeposito tradit: finita
 precatone, sanctum evangelium ac venerandam crucem adorat. Mox
 patriarcham manu prehendit unaque cum eo per medium templum
 et dextrum ambonis latus soleam intrat, et ad sacras ianuas progressi,
 patriarcha sacrarium, aequae ac Imperator, postquam precatus est
 et cereos praeposito dedit, ingreditur. Sacrarium ingressuro, metro-

προικιστήν τούς κηρούς, εισέρχεται. ἤνικα δὲ μέλλει εισέρ-
 χουθαι εἰς τὸ θυσιαστήριον, ἐπιβήδουσιν οἱ μητροπολίται
 κατὰ τὸ ἔθος τὰ ἅγια θύρια πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσκυ-
 νήσας ὁ βασιλεὺς τοὺς ἐπ' αὐταῖς πεπαρμένους σταυρούς, εισ-
 5 ἔρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ εὐξάμενος ὑπαλλάξας τῆς C
 ἁγίων τράπεζαν, ὡς εἰδισται αὐτῷ, τίθεισιν ἐκ αὐτῆ ἀπο-
 κτήριον καὶ διέρχεται μετὰ τοῦ πατριάρχου διὰ τῆς πλα-
 γίας τοῦ θυσιαστηρίου ἐκ δεξιῶν μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν
 τοῦ βήματος. καὶ ὁ μὲν πατριάρχης μένει ἐν τῷ θυσιαστη-
 10 ρίῳ πρὸς τὸ ἐκτελέσαι τὴν θείαν λειτουργίαν, ὁ δὲ βασι-
 λεὺς ἐξελθὼν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου διέρχεται διὰ τῆς πλάγίας
 τοῦ γυναικείου, οἱ δὲ πατρίκιοι ἴστανται ἔξωθεν τῆς πύλης
 τῆς εἰσπορεύσεως εἰς τὸν κοχλιῶν μετὰ στρατηγῶν, τῆς κατα- Ms. 57. b
 στάσεώς τε καὶ σιλαντιαρίων, μετὰ τῆς συγκλήτου ὑπερευχό-
 15 ἴμενοι τὸν βασιλέα. (Δ.) Ὁ δὲ βασιλεὺς, θηριγυόμενος ὑπό-
 τε τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν βασιλικῶν οἰκεια- D
 κῶν, ἀνέρχεται διὰ τοῦ μυστικοῦ κοχλιοῦ καὶ εισέρχεται εἰς
 τὸ παρακυπτικόν, ἔθθα καὶ τὴν θείαν λειτουργίαν τελεῖ καὶ
 εἰ μὲν κελεῖται ὁ βασιλεὺς, ἐκδέχεται ἐκεῖσε τὸν πατριάρχην,
 20 κομέχρης ἂν καταλάβῃ τοῦ ἀκουμβίσαι αὐτὸν ἐν τῇ τραπέζῃ, εἰ
 δὲ μήγε, διέρχεται διὰ τῶν κατηχομενίων, θηριγυόμενος
 ὑπὸ τῶν προειρημένων, καὶ ἀνέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ.
 ἤνικα δὲ καταλάβῃ ὁ τοῦ κλητορίου καιρὸς, ἔξέρχεται ὁ βασι-
 λεὺς ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ, θηριγυόμενος ὑπ' αὐτῶν, καὶ
 25 ἀνέρχεται ἐν τοῖς κατηχομενίοις, ἐν οἷς καὶ ἡ τιμία τράπεζα Ed. L. 6a
 ἴστανται αὐτοῦ. καὶ δὴ καταλαβόντος τοῦ πατριάρχου ἀπὸ

politae sanctas ianuas pro more inclinant, et postquam cruces eis
 affixas adoravit, sacrarium intrat, precatusque instratum sacri altaris,
 ut solet, mutat eique apocombium imponit, et cum patriarcha per
 dextrum sacrarii latus ad sanctas ianuas bematis discedit. Interea
 patriarcha ad celebrandum divinum officium in sacrario manet, Im-
 perator autem inde egressus, per latus gynaecei transit, dum inte-
 rim patricii extra portam cochleae cum strategis, cerimoniario, si-
 lentiaris et senatu, fausta Imperatori apprecantibus, adstant (IV.)
 Hic praefectis cubiculi et Imperatoris ministris stipatus, per secretam
 cochleam ascendit et capellam, ubi et divinam liturgiam celebrat, in-
 greditur ibique, si ipsi placet, patriarcham, usque dum tempus, quo
 mensae accumbit, appropinquavit, expectat: sin minus, per catechu-
 mena, a dictis stipatus, transit suumque cubiculum petit. Appro-
 pinquante convivii tempore, iisdem comitantibus, e cubiculo ad ca-
 techumena, ubi et veneranda mensa sua stat, procedit. Invitatum
 ad convivium patriarcham praefecti cubiculo cum cubiculariis a manu-

προσκήσεως, δέχονται αὐτὸν ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου μετὰ
κουβικουλαρίων ἀπὸ κελύσεως ἐν τῷ κοχλιῷ, δι' οὗ ἀνῆλθεν
ὁ βασιλεὺς ἐν πρώτοις πρὸ τοῦ καταλαβεῖν τὴν λιτὴν, καὶ
ἀποφέρουσιν αὐτὸν διὰ τῶν κατηγουμένων, καὶ εἰσελθὼν ἐνεῦ-
ται τῷ βασιλεῖ. εἰσέρχονται δὲ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ ποιοῦσι τὸν
στίχον, καὶ λαβόντες οἱ αὐτοὶ ἱερεῖς τοῦ πατριάρχου τὸ ὠμο-
φόριον, ἐξέρχονται, καὶ καθέζονται ἀμφοτέροι, ὃ, τε βασιλεὺς
καὶ ὁ πατριάρχης, ἐν τῇ τραπέζῃ. πιδόντων δὲ ὡς εἰδίσται αὐ-
τοῖς πρὸς ἅπαξ, εἰσέρχονται οἱ φίλοι, καὶ πάσης τῆς τοῦ τραπε-
ζίου ἀκολουθίας τελεσθεσίας, ἀνίστανται καὶ ἐξέρχονται, καί 10
Βμένει ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ πατριάρχου ἐν τῷ κλητωρίῳ, πιδόν-
τες δὲ πάλιν ἀμφοτέροι πρὸς ἅπαξ, ἀνίστανται. εἶτα προσκυ-
νήσαντες ἀλλήλους ὃ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ὁ μὲν πα-
τριάρχης ἐξέρχεται, διασωῶζουσι δὲ αὐτὸν ἄρχοντες τοῦ κου-
βουκλείου μέχρι τοῦ προειρημένου κοχλιοῦ. ὁ δὲ βασιλεὺς δη-15
ριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου καὶ βασιλι-
Ms. 58. α κῶν οἰκειακῶν, ἀπέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ, ἐκδεχόμενος
τὸν καιρὸν. καταλαβόντος δὲ τοῦ καιροῦ τῆς προελύσεως, ἐξ-
έρχεται ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ ἐν τοῖς κατηγουμένοις ὑπερ-
θεν τῆς τῶν βασιλικῶν πυλῶν καὶ ὑπαλλάσσει τὴν στολήν, 20
ἣν εἰδίσται αὐτῷ ἐν ταύτῃ τῇ ἑορτῇ περιβεβλησθαι. καὶ λα-
Cβῶν ὁ πραιπόσιτος τὴν τιάραν, ἐπιτίθησιν αὐτῇ ἐπὶ τὴν κε-
φαλὴν τοῦ βασιλέως, καὶ δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ
κουβουκλείου, κατέρχεται ὑπὸ τοῦ προειρημένου δυτικοῦ κο-
χλιοῦ, ἅπαντες δὲ αὐτῶν ἀπὸ σαγίων ἀληθινῶν, καὶ δέχονται 25

α. κουβικουλαρίων R. ex compendio cod., κουβικουλαρίου ed.
12. τε om. ed. 22. σιτάρα cod.

dato in cochlea, per quam primum Imperator, antequam processio-
nis tempus venerat, ascenderat, excipiunt eumque per catechumena
adducunt: ingressus cum Imperatore versatur. Intran etiam sacer-
dotes et stichum faciunt, acceptoque patriarchae omophorio, exe-
unt, Imperator et patriarcha mensae adsident. Qui postquam semel
ut ipsis mos est potum sumere, intrant amici, omnibusque mensae
ritibus servatis, surgunt et egrediuntur, mox Imperator quoque et
patriarcha, qui remanserant, a convivio; postquam adhuc semel bi-
berunt, surgunt. Sic posteaquam se invicem adorarunt, patriarcha
egreditur, quem ad dictam cochleam praefecti cubiculo conducunt.
Imperator a cubiculo praefectis et Imperatoriis ministris stipatus, ad
suum cubiculum abit, tempus processionis expectans. Quo appro-
pinquante, e cubiculo suo ad catechumena super Imperatorias portas
abit ibique vestem, quam hoc induere festo solet, sumit: praepo-
situs tiaram capiti eius imponit, ipse a cubiculo stipatus, dictam oc-
cidentalem cochleam subit, omnes vero in sagis purpureis in nar-

αὐτὸν ἐν τῇ νάρθηκι ἔξωθεν τῆς πύλης τοῦ αὐτοῦ κοχλιοῦ ἀσάυτως καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντες. καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ κραιπύοσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῇ τῆς καταστάσεως, κἀκεῖνος λέγει „κελεύσατε.” (E.) Καὶ δηριγευόμενος ὑπ’ αὐτῶν ὁ βασιλεὺς ἐξέρχεται τὴν οἴσαν πρὸς τὰ γραδῆλια μέσην πύλην τοῦ νάρθηκος καὶ ἱππεύει ἐκεῖσε ἐφ’ ἱππου λευκοῦ ἐστρωμένον ὑπὸ σελοχαλίνου χρυσοῦ διαλίθου χειμευτοῦ, ἡμφιεσμέ-
 100 του ἀπὸ μαργάρων, οἱ δὲ λοιποὶ ἄρχοντες ἱππεύουσιν ἔξω τῆς πύλης. ἐν δὲ τῇ περιόδῳ τοῦ βασιλέως ταλεῖται ἡ τῆς προελευ-
 105 100σεως τάξις ὑπὸ τε τῶν ἐφρίππων καὶ πεζῶν ὡσαύτως καὶ τῶν μερῶν, ὃν τρόπον ἀνωτέρω τῇ δευτέρᾳ τῆς διακαινησίμου τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐπὶ λεπτῶ ἐξεθέμεθα. ἔξελθόντος δὲ τοῦ βασιλέως ἐν τῇ πύλῃ, ἐν ἣ διέρχεται ἐν ἐκάστη προελεύσει, ἤρουν τῇ οὔσῃ πρὸς ἄρκτον, δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε ἐν πρώτοις
 150 150 δομέστικος τῶν σχολῶν μετὰ τοῦ περατικοῦ δῆμον τῶν Βενέ-
 163 163 ταν, ἐπιδίδωσι δὲ λιβελλάριον τῷ βασιλεῖ, φορῶν χλανίδιον Ed. L. 63
 Βέρετον χρυσοῦφαντον, καὶ διασώζει τὸν βασιλέα τὸ αὐτὸ μέ-
 ρος μέχρι τοῦ ἔξακιονίου. ὁ δὲ δομέστικος τῶν ἐκσκουβίτων
 μετὰ τοῦ περατικοῦ δῆμον τῶν Πρασίνων δέχονται τὸν βασι-
 165 165 ρολεῖα ἐν τῇ ἔξακιονίῳ, καὶ ἐπιδιδόντος τοῦ δημοκράτου λιβελλά-
 ριον, διασώζουσιν αὐτὸν μέχρι τῆς μονήτης φορεῖ δὲ καὶ
 ὁ δημοκράτης χλανίδα Πράσινον χρυσοῦφαντον κατὰ τὴν ἀνα-
 168 168 λογίαν τοῦ μέρους αὐτοῦ. καὶ τῆς πολιτικῆς τὸ μέρος τῶν
 Πρασίνων δέχονται τὸν βασιλέα ἐν τῇ μονήτῃ, καὶ ἐπιδίδωσιν

16. χλανίδιον R. ex comp. cod., χλανίδα ed. 23. τοῦ μέρους ed.

thece extra cochleae portam una cum praefectis cubiculo cum excipiunt. Praepositus signo ab Imperatore dato, cerimoniaro annuit, is dicit: *Iubete*. (V.) Stipatus ab ipsis Imperator, per mediam nartheis portam, scallis proximam, exit et ibi equam album, aureo, gemmis et margaritis ornato alboque ephippio instructum, conscendit: reliqui praefecti extra portam equis vehuntur. Interea processionis ordo tam ab iis, qui equis, tum ab iis, qui pedibus procedunt, aequae ac a factionibus, observatur, ut supra de secunda die septimanae renovationis sanctorum apostolorum breviter exposuimus. Imperatorem scilicet ad portam, per quam in singulis processionibus prodire solet, seu septentrionalem, egressum, inprimis scholarum domesticus, tunicam Venetam auro intextam gestans, cum transitoria Venetorum turba excipit, ei libellum tradit, et factio eadem ad hexacionium Imperatorem comitatur. Domesticus exhibitorem cum transitoria Prasinorum turba Imperatorem in hexacionio excipit, et postquam ei tribunus libellum tradidit, ipsum ad monetam usque comitatur. Tribunus ipse tunicam Prasinam auro intextam, respectu ad suam factionem habito, gestat. Politici factionis Prasiniae Imperatorem in moneta

ὁ δὲ δημάρχος τῆ βασιλεῖς λιβελλάριον, καὶ διασώζει τὸν βασιλέα
 ἐν αὐτῷ μέρους μέχρι τῆς πρώτης καμάρης τοῦ ξηρολόφου, φο-
 ροῦντος τοῦ δημάρχου χλανίδα Πρασίτων. καὶ τῆς πολιτικῆς
 Βιὸ μέρος τῶν Βενέτων δέχονται τὸν βασιλέα ἐν τῇ καμάρῃ τοῦ
 ξηρολόφου, φοροῦντος τοῦ δημάρχου χλανίδα Βενέτων, ἐπι-5
 δίδωσι δὲ τῆ βασιλεῖς λιβελλάριον, καὶ διασώζουσιν οἱ τοῦ
 μέρους τὸν βασιλέα μέχρι τῆς μέσης τοῦ ξηρολόφου. τῆς
 πολιτικῆς τὸ μέρος τῶν Πρασίτων δέχονται τὸν βασιλέα
 ἐν τῇ μέσῃ τοῦ ξηρολόφου. καὶ διασώζουσιν αὐτὸν μέχρι
 τοῦ βοός. τῆς πολιτικῆς τὸ μέρος τῶν Βενέτων δέχονται
 τὸν βασιλέα ἐν τῇ βοῖ καὶ διασώζουσι μέχρι τοῦ ἀμαστρια-
 νοῦ, καὶ δέχεται ἐκείσε ὁ ἐκκουβίτης μετὰ τοῦ περατικοῦ
 μέρους τῶν Πρασίτων, καὶ διασώζουσιν αὐτὸν μέχρι τοῦ φι-
 λαδελφίου τῶν περατικῶν μερῶν Βενέτων δέχονται τὸν βα-
 σιλέα ἐν τῇ φιλαδελφίῃ καὶ διασώζουσιν μέχρι τοῦ μοδίου 15
 C τῆς πολιτικῆς τὸ μέρος τῶν Πρασίτων δέχονται τὸν βασιλέα
 ἐν τῇ μοδίῃ καὶ διασώζουσιν μέχρι τοῦ ταύρου, καὶ ἐκείθεν τὸ
 μέρος τῆς πολιτικῆς τῶν Βενέτων διασώζει μέχρι τῶν ἄρτο-
 πολίων. εἰδ' οὕτως τὸ μέρος τῶν Πρασίτων διασώζει μέχρι
 τοῦ φόρου· εἰδ' οὕτως τὸ μέρος τῶν Βενέτων τῆς πολιτικῆς 20
 μέχρι τοῦ πραιτωρίου καὶ πάλιν μέχρι τοῦ μιλίου μέρος
 Βενέτων τῆς πολιτικῆς μέχρι τῆς καμάρης τοῦ μιλίου τῆς
 πολιτικῆς τὸ μέρος τῶν Βενέτων δέχονται τὸν βασιλέα ἐν τῇ
 μιλίῃ, ἦγον ἐν τῇ καμάρῃ, καὶ διασώζουσιν μέχρι τοῦ μαρ-
 μαρωτοῦ τῶν περατικῶν μερῶν Πρασίτων δέχονται τὸν βα- 25

4. τὸ μέρος conl. R., τοῦ μέρους ed. αὐτοῦ ξηρ. ed.
 8. et 10. τοῦ μέρους ed. 14. μέρος τῶν conl. R.

excipiant, ubi demarchus libellum Imperatori offert, eumque factio
 eadem ad primam cameram xerolophi perducit, tribuno tunicam Pra-
 sinam gestante. Politici Venetae factionis, cuius princeps habitus
 Veneto insignis est, Imperatorem in camera xerolophi excipit, ei
 libellum tradit, factionarii autem ad medium xerolophi comitantur.
 Politici Prasiniae in media xerolophi exceptum ad forum bovis de-
 ducunt. Ibi cum politici Venetorum excipiant et ad amastrianum
 naque ducunt, ubi cum excubitor eum transitoria Prasinorum turba
 excipit et ad philadelphium usque prosequitur. Transitoria Veneta
 Imperatorem in philadelphia excipit et ad modium ducit, ubi cum
 politici Prasiniae excipiant et ad taurum ducunt, unde politica Ve-
 netorum factio ad tabernas pistorum comitatur. Sic eum porro Pra-
 sina factio ad forum, politica Veneta ad praetorium et rursus ad
 milium, Veneta politica ad cameram milii, prosequitur. Politici Veneti
 Imperatorem in milio seu in camera excipiunt et usque ad locum,
 marmore incrustatum, ducunt: ubi eum transitoria Prasinorum factio

αίλα ἐν τῷ μαρμαρωτῷ καὶ διασώζουσι μέχρι τοῦ ζευξίππου τῆς πολιτικῆς τὸ μέρος τῶν Πρωσίων δέχονται τὸν βασιλέα ἐν τῷ ζευξίππῳ καὶ διασώζουσι μέχρι τῆς χαλκῆς, *Ma. 59. a.* τῶν περατικῶν μερῶν Βενέτων δέχονται τὸν βασιλέα ἐν τῇ 5χαλκῇ, καὶ εἰθ' οὕτως πεζεύουσιν ἅπαντες, καὶ μένει ἔφιππος μόνος ὁ βασιλεύς. (5.) Ἰστέον δὲ, ὅτι ἐν ἑκαστῷ μέρος ἐν ἐκάστῃ αὐτῶν δοχῇ λέγει καὶ κατὰ συνήθειαν ἅκτα, ἐν δὲ τῇ προπομπῇ λέγει ἔμπροσθεν δρομικὰ, εἰ τύχῃ ἀπὸ κελύσεως, λέγει καὶ ἀπελατικούς. κάκειθεν δηριγεωόμενος ὁ βασιλεύς ὑπὸ 10πιάτων, ὡς προείρηται, διέρχεται διὰ τῶν κορτίνων μέχρι *Ed. l. 64* τῆς ἔνδοις πύλης τῶν ἐκκουβίτων, ἐν ἧ γίνεται ἡ τῶν σκρίβωντων προβολή, ἐν δὲ τῇ αὐτῇ πύλῃ πρὸς τὸν βασιλέα, διελθῶν μέχρι τῶν τριῶν πυλῶν τοῦ κοιμιστωρίου μένουσι δὲ 15ἐκεῖσε οἱ τῆς συγκλήτου, ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα. ὁ δὲ βασιλεύς εἰσέρχεται τὴν μέσην πύλην πρὸς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου, καὶ μένουσιν ἐκεῖ πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ, ὑπερευχόμενοι καὶ αὐτοὶ ὁμοίως. τοῦ δὲ βασιλέως εἰσελθόντος τὴν χαλκὴν πύλην τοῦ Κυρίου, εὐθέως κλείουσι τὰς θύρας οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ ὑπερεύχονται τὸν βασιλέα, καὶ λαβόντος 20τοῦ πραιποσίτου τὴν τιάραν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως, εἰσέρχεται ὁ βασιλεύς καὶ ἰσταται ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, ἅψας δὲ κηροῦς καὶ εὐξάμενος, διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τοῦ Κυρίου καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τοῦ τρικύχου. διελθὼν δὲ διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων μ', εἰσέρ-
20. σιείραν cod.

excipit et ad xenippum comitatur. Politici Prasini in xenippo excerptam ad chalceam ducunt, ubi eum transiteria Venetorum excipit, et sic postea omnes pedibus procedunt, solus Imperator equo vehitur. (VI) Sciendum est, unamquamque factionem in quavis receptione acta solennia recitare, in processu vero hymnos dromicos, et si Imperator iusserit, etiam apelaticos, canere. Inde Imperator, ab omnibus, ut supra expositum est, stipatus, per cortinas ad interioriorem excubiterum portam, ubi scribonum promotio instituitur, digreditur atque in eadem pedibus usque ad tres consistorii portas, ubi eum senatores faustis acclamationibus excipiunt, procedit. Imperator mediam portam, ad templum Domini ducentem, ingreditur, ubi patricii et strategii, faustis precationibus eum excepturi, adsunt. Imperatore aeneam portam templi Domini ingresso, cubicularii ianuas claudunt et fausta ei apprecantur, qui, postquam tiaram a capite eius praepositus demisit, intrat sacerisque ianuis adstat, cum cereis vero accensis precatus, per Domini porticus transit et hemicyclum triconchii ingreditur. Per sanctorum autem quadraginta porticus transgressus, aureum triclinium intrat, ubi cubicularii o-

χεται ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ, καὶ σπάντες οἱ τοῦ κομβόσκλειου ἅπαντες ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ ὑπερέχονται τὸν βασιλέα· „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους ὁ Θεὸς ἀγάγοι τὴν βασιλείαν ὑμῶν” καὶ ἐξέρχονται. (Ζ.) Δεῖ εἶδέναι καὶ τοῦτο, ἀνά πόσων δοχῶν δέχονται τὰ μέρη ἐν ταύτῃ τῇ προελεύσει. ὁ δημο-5
 C κράτης τῶν Βενέτων, ἦγουν ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ τοῦ περατικοῦ αὐτοῦ δήμου τῶν Βενέτων δέχεται δοχὰς τρεῖς· ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίμων, ἦγουν ὁ ἐσκούβιτος, μετὰ τοῦ περατικοῦ αὐτοῦ δήμου δέχεται δοχὰς δύο. ὁ δήμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ δέχεται δοχὰς ἐπτά. 10
 ὁ δήμαρχος τῶν Πρασίμων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσιῶν δέχεται δοχὰς ἑ. ὁμοῦ δοχῶν ιζ’.

ΚΕΦ. ιη’.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῆς ἁγίας Χριστοῦ
 D τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀναλήψεως. 15

Ms. 59. h Προέρχονται ἅπαντες οἱ ἄρχοντες ἐννόχιοι ἐν τῷ παλα-
 τίῳ ἀπὸ σκαραμαγγίων, καὶ εἰ κελεύει ὁ βασιλεὺς ἀπελθεῖν
 διὰ τοῦ πλοῦς κατὰ συνήθειαν, εἰσέρχεται τάχιον εἰς τὸ χε-
 λάνδιον μεθ’ ὧν ἂν κελεύει, καὶ ἀπέρχεται μέχρι τοῦ βρα-
 χιαλίου τῆς χρυσῆς πόρτης, καθεῖς ἐξελεθῶν ἀπὸ τοῦ χελα- 20
 δίου αὐτοῦ, δίδεται σιλέντιον διὰ τοῦ πραιποσίτου ἀπὸ κε-
 λεύσεως τοῖς ἑκείσιν ἄρχουσι, καὶ ὑπεξελεθόντες μικρὸν ἴσταν-

mnes adstantes Imperatori acclamant: *In multa bonaque tempora maiestatem vestram Deus inducat, et egrediuntur.* (VII). Porro notandum est, quot receptiones in hac processione a factionibus instituantur. Princeps Venetorum seu domesticus scholarum cum transitoria factione Veneta tres receptiones facit. Princeps Prasinorum seu excubitor cum transitoria sua factione duas. Tribunus Venetorum cum populo albo receptiones septem instituit. Tribunus Prasinorum cum populo russo receptiones quinque. Numerus omnium receptionum XVII.

CAP. 18.

Observanda in festo et processione sanctae Christi, Dei nostri, ascensionis.

Prodeunt omnes ministri nocturno tempore in palatium scaramangiis induti, et si iubet Imperator, navibus pro more abire, statim cum iis, quos iubet, chelandium intrat et usque ad brachiale aureae portae abit, ubi e chelandio descendit, tunc per praepositum a mandato imperatur proceribus, ut in conspectum Impera-

ται οἱ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου, φοροῦντες σαγία ἀληθινὰ, κυκλικῶ τῷ σχήματι· καὶ εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς μέσον E. L. 65 αὐτῶν καὶ στέφεται ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου διὰ τὸ ὅλως ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ἔμπροσθε βαρβάτων μὴ στέφεσθαι· ἕνεκα γὰρ ταύτης τῆς αἰτίας τὴν κυκλικὴν στάσιν ἐκτελοῦσιν οἱ προῤῥηθέντες ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου. καὶ εἰθ' οὕτως ἰκπεύει ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀπὸ σκαραμαγγίου χρυσοκλάβου καὶ διέρχεται διὰ τοῦ ἐκεῖσε ὄντος λειμῶνος καὶ τοῦ παρατειχίου, καὶ ἀπέρχεται μέχρι τῆς ἔξαγούσης πόρτης 10 ἀλέναντι τῆς πηγῆς, καὶ δέχεται αὐτὸν ἐκεῖσε ἔξω τῆς αὐτῆς πόρτης ὁ δομέστικος τῶν νομῆρων, φορῶν σαγίον ἀληθινόν, βαστάζων καὶ θυμιατόν. καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀπέρχεται μέχρι τῆς παναγίας Θεοτόκου τῆς πηγῆς, καὶ πρὸ τοῦ εἰσελθεῖν τὸν βασιλεῖα τὴν ἔξω πύλην πεζεύουσιν οἱ τε πατρί- B 15 κιοὶ καὶ ἡ σύγκλητος ἅπασα, καὶ δηριγενόμενος ὑπ' αὐτῶν ὁ βασιλεὺς, ἔφιππος αὐτὸς μόνος, εἰσέρχεται μέχρι τοῦ λουτήρου, καὶ κατελθὼν ἐκεῖσε τοῦ ἵππου, εἰσέρχεται διὰ τῆς εἰσαγούσης πύλης δεξιᾶς τοῦ λουτήρου, καὶ μένουσιν ἐκεῖσε πατρίκιοι ἔξω τῆς πύλης τοῦ κοχλιοῦ. ὁ δὲ βασιλεὺς δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, ἀνέρχεται διὰ τοῦ αὐτοῦ κοχλιοῦ, καὶ διελθὼν διὰ τοῦ στενοῦ τρικλίτου, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἄριστον τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τελεῖται, καὶ διὰ C τοῦ μητατωρικίου, εἰσέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι. (B.) Ἀπαλλά- M. Co. a ξας δὲ τὸ στέμμα διὰ τοῦ πραιποσίτου, μένει ἐκεῖσε τὸν και-

2. μέσον cqui. R., μέσων cod. et ed. 4. ἔμπροσθεν ed.

loris veniant, et parum egressi principes cubiculi, ferentes saga purpurea, in circulo adstant. Imperator per hos medios ingressus, a praeposito coronatur, propterea quod, ut supra relatum est, nuquam omnino coram barbatis coronatur: hanc enim ob causam dicti praefecti cubiculo in circulo adstant. Sic postea inde, scaramangio clavis aureis indutus, equo procedit perque pratum ibi situm et pomorium ad portam, quae fonti obversa est, abit, extraque hanc domesticus numerorum eum excipit, sago purpureo indutus et thuribulum gestans. Inde ad sanctissimae Deiparae ad fontem abit, ubi, antequam portam exteriorem intrat, patricii et senatores omnes pedibus procedunt, Imperator ab iis stipatus, solus equo ad baptisterium prodit, et postquam ibi equo descendit, per dextram portam baptisterii intrat, patriciis ibi extra portam cochleae manentibus. Imperator, cubiculi praefectis comitantibus, per cochleam ascendit, perque angustum triclinium, ubi eo die etiam convivium celebratur, perque metatorium digressus, cubiculum intrat. (II). Hic, postquam praepositus coronam a capite domsit, remanet, tempus expectans,

ρὸν προσμμένων, ἀλλάσσει δὲ λευκὸν διβητήσιον. καταλαβόντος δὲ τοῦ καιροῦ, καὶ δηλωθεὶς ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ τῆς καταστάσεως, αὐτὸς εἰσελθὼν δηλοῖ τῇ βασιλεῖ, καὶ δοθέντος σιλεντίου ἀπὸ κελεύσεως διὰ τοῦ τῆς καταστάσεως, ἀνέροχονται οἱ πατρίκιοι διὰ τοῦ αὐτοῦ κοχλιοῦ καὶ εἰσέρχονται¹⁵ ἐν τῷ προειρημένῳ στενῷ τρικλίνῳ. ὁ δὲ βασιλεὺς περιβαλλόμενος χλανίδα, ὡς εἶθισται αὐτῷ, ἐξέρχεται ἐκ τοῦ κοιτῶνος, καὶ θριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, ἀπέρχεται μέχρι τῆς πύλης τοῦ προλεχθέντος στενοῦ τρικλίνου, καὶ δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσα οἱ τε πατρίκιοι καὶ **10** Δοσρατηγοὶ ἀπὸ χρυσοτάβλων χλανιδίων, καὶ πεσόντες, νεύει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελεύσεως τῷ τῆς καταστάσεως καὶ λέγει „κελεύσατε“ αὐτοὶ δὲ ὑπερέχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ καὶ θριγευόμενος ἀπὸ τῶν ἐκείσε ὑπὸ τε τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου καὶ τῆς συγκλήτου, κατέρχεται¹⁵ δι' οὗ καὶ ἀνήλθε κοχλιοῦ, καὶ δέχονται πάλιν ἐν τῷ πληρωματι τοῦ κοχλιοῦ οἱ τε πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ ἅμα τῇ συγκλήτῳ, καὶ πάλιν λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῷ σιλεντιάρῳ, κακείνος λέγει „κελεύσατε“ **Ed. L. 66** αὐτοὶ δὲ ὑπερέχονται τὸν βασιλέα „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς²⁰ χρόνους.“ καὶ θριγευόμενος ὑπ' αὐτῶν ὁ βασιλεὺς, ἐξέρχεται τὴν πύλην τοῦ λουτήρος, φωνοῦντος κατὰ τὸ σῦνηδες τοῦ τῆς καταστάσεως τὸ „καπλάτε Δόμηνι,“ καὶ δέχεται εὐθέως ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγον ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν,

1. δὲ om. cod.

albumque dibetesium induit. Tempore instante, monitus a ceremoniarario praepositus, ipse ingressus, id Imperatori indicat, datoque silentio a ceremoniarum magistro, per eandem cochleam adscendunt patricii et dictum angustum triclinium ingrediuntur. Imperator tunica, ut ipsi solenne est, indutus, e cubiculo egreditur, stipatasque ab eius praefectis, ad portam dicti angusti triclinii abit, ubi patricii eum et strategi, tunicas aureis clavis gestantes, excipiunt, flexoque genu dum Imperatorem venerantur, praepositus a mandato signum ceremoniarario dat et dicit: *Iubete*; illi: *In multa bonaque tempora*. Inde, cubiculi praefectis et senatu comitantibus, per cochleam, per quam adscenderat, rursus descendit, inque eius inferiori parte patricii et strategi una cum senatu eum excipiunt, et rursus signo ab Imperatore praeposito dato, is silentiarario annuit, qui dicit: *Iubete*; at illi: *In multa bonaque tempora* Imperatori acclamant. Qui, ipsis comitantibus, e porta baptisterii egreditur, dum ceremoniararius pro more ipsi acclamat: *Caplate Domini*, statimque eum tribunus Venetorum seu domesticus scholarum cum suis excipit, eique a ceremoniarario adductus, cruces e rosis contextas tradit: paulo post prin-

καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, κρατούμενος ὑπὸ τοῦ τῆς καταστάσεως, σταυρούς ῥοδοπλόκους, καὶ μετ' ὀλίγον δέχεται ὁ δῆμαρχος τῶν Βενέτων, κρατούμενος δὲ καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ τῆς καταστάσεως, ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ σταυρούς καὶ ὄσφραδια, ὡς προεῖρηται, καὶ εὐθέως ἄρχεται ὁ νοτάριος τοῦ αὐτοῦ μέρους λέγειν τοὺς ἰάμβους τῆς ἑορτῆς. ἐν δὲ τῇ ἔξω πύλῃ δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίτων, ἤγουν ὁ δομέστικος τῶν ἔσκουβίτων, ἐπιδίδωσι δὲ καὶ αὐτὸς τῷ βασιλεῖ, B κρατούμενος ὑπὸ τοῦ τῆς καταστάσεως, σταυρούς ῥοδοπλόκους καὶ ὄσφραδια. εἶτα δέχεται ὁ δῆμαρχος τῶν Πρασί- Ma. 60. b των, ἐπιδίδωσι δὲ καὶ αὐτὸς τῷ βασιλεῖ ὡς καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ (Γ.) Καὶ μικρὸν ὑπέξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῆς δοχῆς τῶν Πρασίτων, δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω εἰρημέτων, δέχεται τὴν λιτὴν, καὶ ἅψας κηρούς, εὐχεται ἐν τῷ ἰστικῷ σταυρῷ καὶ προσκνυεῖ τό, τε ἄχραντον εὐαγγέλιον καὶ αὐτὸν τὸν τίμιον σταυρόν. καὶ εἰθ' οὕτως προσκνυοῦσιν ἀμφότεροι ἀλλήλους, καὶ ἀσπασάμενοι, ὑποστρέφει ὁ C βασιλεὺς, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κομβουκλείου, πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν καὶ τῆς συγκλήτου, διέρχεται ἔμπροσθεν τῆς λιτῆς, καὶ εἰσελθὼν διὰ τῆς μέσης πύλης τοῦ λουτήρου, εἰσερχεται ἐν τῷ νύρθηκι καὶ καθέζεται ἐπὶ σελλίου προσμένων, μέχρις ὅν καταλάβῃ ἢ λιτὴ μετὰ τοῦ πατριάρχου. καὶ καταλαβούσης τῆς λιτῆς, ἀπίσταται ὁ βασιλεὺς, καὶ προσκνυήσαντες ἀμφότεροι καὶ

1. ἐπιδίδωσι — κρατούμενος conl. Leich., ἐπιδιδούσι — κρατούμενοι cod. ὑπὸ τοῦ conl. R., ὑπ' αὐτοῦ cod. et ed.

ceps Venetorum et ipse a cerimoniarlo adductus, cruces ei et fasciculos florum, ut dictum est, offert, quo facto notarius factionis eius iambos festi orditur. In exteriori porta tribunus Prasinorum seu domesticus excubitorum adest, qui a cerimoniarlo adductus, Imperatori cruces et rosas contextas et flores odoros offert. Postremo tribunus Prasinorum Imperatorem excipit eademque, quae ceteri minuscula ipsi tradit (III). Is paululum a Prasinorum factione digressus, a supra memoratis stipatus, processionem excipit cumque cereis accensis coram veneranda cruce precatur et sanctum evangelium ac ipsam venerandam crucem adorat. Et sic, postquam se invicem adorarunt osculatique sunt, Imperator revertitur, et a praefectis cubiculo, patriciis, stratis et senatu stipatus, processionem praecedit, perque mediam baptisterii portam digressus, narthecem intrat et in sella sedet, usque dum processio cum patriarcha veniat, expectans. Qua veniente, Imperator surgit, et postquam se invicem adorarunt osculatique sunt, abeunt et in via praepositoriarum portarum subsistunt, ubi Imperator, postquam cereos a praeposito accepit, precatur, patriar-

- ἀσπασάμενοι ἀπέρχονται καὶ ἴστανται ἐν τῷ οὐδῶ τῶν βασιλικῶν πυλῶν, καὶ λαβὼν κηρούς παρὰ τοῦ πραιποσίτου ὁ βασιλεὺς, εὐχεται ἐκεῖσε, ὁ δὲ πατριάρχης ἐκτελεῖ τὴν εὐχὴν τῆς εἰσόδου τῆς θείας λειτουργίας. εὐξάμενος δὲ ὁ βασιλεὺς,
- D** ἐπιδίδωσι τοὺς κηρούς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ κείνος τῷ τῆς κα-5
ταστάσεως, καὶ τελέσαντος τοῦ πατριάρχου τὴν εὐχὴν, προσ-
κυνεῖ ὁ βασιλεὺς τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον καὶ τὸν τίμιον
σταυρὸν, καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ πατριάρχου καὶ
δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων πάντων, διέρχονται ἀμ-
φότεροι μέσον διὰ τοῦ ναοῦ καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς πλαγίας τοῦ 10
ἄμβωνος, εἰσέρχονται ἀμφότεροι, ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πα-
τριάρχης, ἐν τῇ σωλέᾳ καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου, οἱ
δὲ λοιποὶ μένουσιν ἔξω τῆς σωλέας ἐστῶτες ἔνθεν καὶ ἐκεῖσε.
- Ed. L. 67** ἔλθοντες δὲ μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν, ὁ μὲν πατριάρχης εἰ-
έρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, ὁ, τε βασιλεὺς ἴστανται ἔμπρο-15
σθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ ἅψας κηρούς εὐχεται καὶ ἐπιδί-
δωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ προσκυνήσας τὰς ἁγίας
θύρας, εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον καὶ προσκυνεῖ τὴν
- Ma. 61. a** ἁγίαν τράπεζαν καὶ ἐπιτίθησιν ἐπ' αὐτῇ ἀποκόμβιον, καὶ
ἔξελθὼν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἐξ 20
ἔθους, διέρχεται διὰ τοῦ δεξιῦ μέρους τοῦ ναοῦ καὶ ἀνέρ-
χεται διὰ τοῦ προειρημένου κοχλιοῦ ἐν τοῖς κατηχουμένοις,
καὶ ἀπελθὼν τέλει ἐν τῷ εἰδισμένῳ τόπῳ τὴν θείαν λει-
τουργίαν. (A.) Καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῆς θείας κοινωνίας ἀπο-
στέλλει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελύσεως σιλεντιαρίους, καὶ προσ-25
1. ἐν τῇ δὲ ed.

cha preces introitus divinae liturgiae fundit. Imperator, postquam precatus est, cereos praeposito, hic cerimoniarum magistro, tradit, et postquam patriarcha preces finivit, Imperator sacrosanctum evangelium ac venerandam crucem adorat: manumque patriarchae prehensa, et ab omnibus ante dictis stipati, per medium templum et dextram ambonis latus digressi, utriusque, Imperator et patriarcha, solem intrant: cubiculo autem praefecti ac reliqui extra solem utrinque adstantes, manent. Postquam vero ad sacras ianuas pervenere, patriarcha sacrarium intrat, Imperator ad sanctas ianuas subsistit, ubi cum accensis cereis precatur, eisque praeposito redditis, sacras ianuas adorat, postea sacrarium intrat, flexoque genu sanctam tabulam veneratus, ei apocombium imponit, et e sacrario egressus, cum solenni comitatu per dextrum templi latus digreditur perque dictam cochleam ad catechumena abit et solito loco sanctam liturgiam celebrat. (IV.) Tempore sacrae communionis praepositus a mandato silentiariorum mittit, qui patriarcham advocat; is per eandem cochleam adscendit, perque catechumena digressus, ad locum com-

καλοῦνται τὸν πατριάρχην, καὶ ἀνέρχεται διὰ τοῦ αὐτοῦ κο-
 χλιοῦ, καὶ διελθὼν διὰ τῶν κατηγουμενίων, ἀπέρχεται ἐν
 τῇ συνήθει τόπῳ, ἐνθα καὶ τὸ ἀντιμίσσιον, καὶ κοινωνεῖ ὁ βα-
 σιλεὺς ἐκ τῶν τοῦ πατριάρχου χειρῶν, καὶ εἰδ' οὕτως ἀπέρ-
 5 χεται ὁ πατριάρχης, καὶ ἴστανται ἐν τῇ ἀντιμισίῳ τῷ ὄντι
 ἀπέναντι τῆς πύλης, ἐν ᾗ ἄριστᾶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ὁ βασιλεὺς,
 καὶ κοινωνοῦσιν ἕκαστε οἱ σινηθῆεις ἄρχοντες, καὶ εἰδ' οὕτως
 κατέρχεται ὁ πατριάρχης πρὸς τὸ ἐκτελέσαι τὴν θείαν λει-
 10 ουργίαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπέρχεται διὰ τοῦ τρικλίνου, ἐν ᾗ
 ἰοῦριστᾶ, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ. τελεσθείσης δὲ
 τῆς θείας λειτουργίας, ἀποστέλλονται σιλεντιάριοι παρὰ τοῦ
 πραιποσίτου ἀπὸ κελύσεως, καὶ προσκαλοῦνται τὸν πατριάρ-
 15 χην. ὁ δὲ πατριάρχης ἀνέρχεται, κριτούμενος ὑπὸ τῶν σι-
 λεντιαρίων, διὰ τοῦ προειρημένου κοχλιοῦ καὶ εἰσέρχεται ἐν
 15 τοῖς κατηγουμενίοις, καθεσθὲ μικρὸν προσμεινάντος, εἰσέρχεται
 ὁ πραιπόσιτος καὶ ἄλλοι τῇ βασιλεῖ, καὶ λαβῶν νεῦμα παρὰ τοῦ
 βασιλέως, ἐξέρχεται μετὰ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, καὶ
 προσκαλοῦνται τὸν πατριάρχην, καὶ ἐνοῦται τῷ βασιλεῖ ἐν
 τῇ τρικλίῳ, ἐν ᾗ καὶ τὸ κλητώριον ἡτάμασαι, καὶ εἰπόν-
 20 των τὸν στίχον, ὑπεξέρχεται μικρὸν ὁ πατριάρχης καὶ ἐκβαί-
 λει τὸ ὠμοφόριον αὐτοῦ, ὡσαύτως καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκβάλλει
 τὸ σαγίον αὐτοῦ. καὶ καθίζονται ἀμφοτέρω ἐν τῇ κλητω-
 ρίῳ, καὶ πιώντων πρὸς ἄπαξ, εἰσέρχονται οἱ φίλοι, καὶ εἰδ' D
 οὕτως εἰσέρχονται καὶ οἱ τῶν ἀμφοτέρων μερῶν δημῶται

5. ἴστανται cod. 8. Verba: ὁ πατριάρχης — καὶ εἰσέρχεται
 absunt ab ed.

suetum, ubi antimensium repositum est, procedit, ubi e patriarchae
 manibus Imperator communicat, mox patriarcha abit, et utrique in an-
 timensio ante portam, ubi hoc die Imperator convivium agit, subsistunt,
 et pro more praefecti cubiculi communicant, quo facto, patriarcha ad
 divinam liturgiam perficiendam se convertit. Imperator autem per tricli-
 nium, in quo coenatur, egreditur, et suum cubiculum petit. Divina li-
 turgia finita, silentiarios praepositus a mandato mittit, qui patriarcham
 arcessant. Is a silentiariis ductus, per dictam cochleam adscendit et
 catechumena intrat, ubi postquam paululum exspectavit, praepositus,
 Imperatori id nuntiaturus, ingreditur, signoque ab Imperatore dato,
 cum cubiculi praefectis egreditur, ut patriarcham advocent, qui ad
 Imperatorem in eo triclinio, ubi etiam convivium paratum est, acce-
 dit, ubi sticho dicto, patriarcha paululum discedit, suumque omo-
 phorium seu humerale, aequae ac Imperator sagum suum, deponit.
 Tunc ambo mensae accumbunt, et postquam semel biberunt, amici
 intrant, et sic quoque factio utraque in baptisterium descendit, et,

κάτω ἐν τῷ λουτρῷ, καὶ ἀριστῶντος τοῦ βασιλέως, αὐτοὶ
 ἐκτελοῦσι τὰς συνήθεις ἀκτολογίας, καὶ ἤνικα εἰσέλθῃ τὸ
 δούλικιον, ἀποστέλλει ὁ βασιλεὺς ἀποκόμβια, καὶ λαβόντες
 αὐτὰ, ὑπερέχονται καὶ ἀνίστανται, καὶ μένει ὁ βασιλεὺς καὶ
 ὁ πατριάρχης. καὶ πιόντων πρὸς ἄπαξ, ἀνίστανται, καὶ περι-5
 Ms. 61. b ββάλλεται ὁ βασιλεὺς τὸ σαγίον αὐτοῦ, ὁ δὲ πατριάρχης τὸ
 ᾧμοφόριον αὐτοῦ, εἶτα λέγουσι τὸν στίχον καὶ προσκυνοῦσιν
 Ed. L. 68 ἀλλήλους, καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς ἀπέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι αὐ-
 τοῦ, ὁ δὲ πατριάρχης, ὅπου βούλεται.

ΚΕΦ. ιθ'.

10

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ παραμονῇ τοῦ ἁγίου Ἰλίου, καὶ τῇ
 αὐτῇ ἑορτῇ.

Λείψης περὶ ὧραν ἐβδόμην προέρχεται ἡ σύγκλητος ἀπὸ
 σκαραμαγγίων εἰς τὸν ἱππόδρομον, καὶ ἀνοίγοντος τοῦ παπία,
 εἰσέρχεται ἡ σύγκλητος διὰ τῶν σκύλων καὶ τοῦ Ἰουστινι-15
 νοῦ καὶ τοῦ λαυσιακοῦ εἰς τὸν χρυσοτρίκλινον, κἀκεῖθεν
 διέρχεται, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτό-
 Βκου τοῦ φάρου. ὁ δὲ παπίας ἴσταται εἰς τὰς ἀνατολικὰς, εἰς
 τὸ πορφυροῦν μάρμαρον, μετὰ διακαρίων βασταζόντων τὰ
 βασιλικὰ, καὶ τῆς συγκλήτου διερχομένης ἐκεῖσε, δίδωσιν ὁ πα-20
 πίας ἐνὶ ἐκάστῳ ἀνὰ βασιλικοῦ. καὶ δὴ τῆς συγκλήτου εἰσερ-
 χομένης ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἀπύρχεται ἡ

12. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, δεῖ αὐτῇ [αὐτῇ ed.] ἡ ἑορτῇ ἔκαινουργήθῃ
 ἐπὶ Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου.

Imperatore convivium celebrante, ipsi consuetas acclamationes ordi-
 untur, cibusque allatis, Imperator apocombia mittit, quibus accep-
 ptis, fausta ei apprecantur et surgunt; Imperator et patriarcha soli
 remanent. Qui, postquam iterum potum sumere, surgunt, et Im-
 perator sagum suum, patriarcha omophorium induit, stichoque dicto,
 se invicem adorant, et Imperator ad suum cubiculum, patriarcha
 quocunque placet, discedunt.

CAP. 19.

Observanda in vigilia S. Elias eiusque festo.

Vesperis circa horam septimam senatus in scaramangis ad hip-
 podromum procedit, et postquam papas palatium aperuit, senatus per
 scyla, Iustinianicum, et lausiacum in aureum triclinium convenit,
 unde ad templum S. Deiparae in pharo procedit. Papas ad orienta-
 les portas et porphyrium marmor cum diaetariis, basilica gestanti-
 bus, adstat, et senatu eo digresso, unicuique basilicum distribuit.

ἀκολουθία τοῦ λυχνικοῦ, καὶ ταύτης τελομένης, παρὶ τὴν ἀπόλυσιν λέγεται ἀπολυτικίον πρὸς τὸ „συνταφέντες σοι,” ἔπειρ ἐποίησε Λέων ὁ σοφώτατος καὶ ἀγαθὸς βασιλεὺς. ἀντιφώνως δὲ τούτου ψαλλομένου ὑπὸ τε τοῦ κουβουκλείου καὶ τοῦ βασιλικοῦ κλήρου, μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς τοιαύτης ψαλμῶδίας ἐπιδίδονται τοῖς τε μαγίστροις, πραιποσίτοις, ἀνθυπάτοις, πατρικίοις τε καὶ ὄφφικιαλίοις παρὰ τοῦ βασιλέως ἀνὰ C ἐνὸς ἀργυροῦ μικροῦ σταυροῦ· μνηύεται δὲ ὁ πατριάρχης, ἵνα ἔλθων ἐπὶ τὴν αὐριον ἐπιτελέσῃ τὴν θείαν λειτουργίαν. 101ῃ δὲ ἔωθεν ἀλλάσσει πᾶσα ἡ σύγκλητος ἀπὸ λευκῶν χλανιδίων· οἱ δὲ δεσπότες ἀλλάσσουνσι τὰ πορφυρᾶ διβητήσια, καὶ περὶ ὧραν δευτέραν κελεύουσιν οἱ δεσπότες εἰσελθεῖν τοὺς πραιποσίτους, καὶ εἰσελθόντων, ἀνίστανται οἱ δεσπότες καὶ εἰσέρχονται ἐν τῇ καμάρα τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, κἀκεῖσε 15 περιβάλλονται τὰς ἑαυτῶν χλανίδας· καὶ ἔξερχόμενοι καθέζονται, ὁ μὲν μέγας βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ θρόνου, οἱ δὲ μικροὶ ἔνθεν κἀκεῖθεν ἐν χρυσοῖς σελλίοις, τοῦ δὲ κουβουκλείου εἰσελθόντος κατὰ τὸν τύπον τῆς βαιοφόρου, καὶ εἰς τὴν οἰκίαν Ma. 62. a ἐν τάξιν στάντος, ἤγουν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, ὅ,τε τοῦ σακελ- D διόλου καὶ οἱ ξενοδόχοι καὶ γηροκόμοι, προσάγοντες τῷ βασιλεῖ τοὺς κατὰ τύπον χρυσοστοιβίστους σταυρούς. καὶ εἰθ' οὕτως εἰσάγεται στοιχηδὸν πᾶσα ἡ τάξις τῶν τε μαγίστρων, ἀνθυπάτων, πατρικίων καὶ ὄφφικιαλίων καὶ ἄλλων, ὧν ἂν κἐλεύσων οἱ δεσπότες, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ βασιλεὺς ἐνὶ ἐκάστη

20. γηροκόμοι R, ex compendio cod., γηροκόμητες ed 22. τῶν δε μαγ. ed.

Senatu templum sacrosanctae Deiparae ingresso, officium lychnici incipit, quo finito, circa ipsam missam oratio: *Una tecum sepulsi* etc, quam Leo, optimus et sapientissimus Imperator, composuit, recitatur. Qua a cubiculo et Imperatorio clero alternatim cantata et finita, singulis magistris, praepositis, proconsulibus, patriciis et officialibus ab Imperatore crux parva argentea distribuitur: patriarcha vero admonetur, ut die sequente veniat, sacram liturgiam celebraturus. Mane igitur senatus omnis albas tunicas, Domini purpurea diabetesia induunt, et circa horam secundam Domini praepositos intrare iubent: quo facto, surgunt et ad cameram sancti Theodori, ut tunicas suas induant, discedunt. Egressuri autem, magnus Imperator in throno, minores utrinque in sellis aureis consistunt; cubiculum eo ritu, qui in palmarum festo servari solet, ingreditur suoque ordine, id est ad dextram et sinistram, adstat, sacellarii, hospitalarii et seniorum curatores Imperatori cruces auro ornatas offerunt. Et sic ordine omnia ministeria magistrorum, proconsulum, patriciorum, officialium aliorumque, quos Imperator fuserit, adducuntur; singu-

Ed. L. 69 τούτων ἀνὰ ἐνὸς σταυροῦ. (B.) Καὶ γίνεται μεταστάσιμον, καὶ κατέρχονται πάντες ἐν τῷ νάρθηκι τῆς μεγάλης νέας ἐκκλησίας, οἱ δὲ δεσπότες ἀνιστάμενοι ἐκδέχονται τὸν πατριάρχην. οἱ οὖν πραιπόσιτοι μετὰ ὀλίγων τοῦ κουβουκλείου ἄμα τοῦ παπίου καὶ τοῦ ἐταιριάρχου ἀπέρχονται καὶ εἰσάγουσι τὸν πατριάρχην με-5 τὰ καὶ τῶν μητροπολιτῶν καὶ τῆς λοιπῆς αὐτοῦ τάξεως. καὶ τοῦ πατριάρχου εἰσερχομένου διὰ τῶν διαβατικῶν τοῦ τρικόγ-χου, ἔρχεται καὶ κύθηται ἐν τῇ καμάρα τοῦ χρυσοτρικλίνου τῇ εὐση πρὸς τὸ πάνθεον, οἱ δὲ πραιπόσιτοι εἰσερχόμενοι ἀνα-γέλλουσιν τοῖς δεσπότηταις τὴν τοῦ πατριάρχου ἄφξιν, καὶ κελεύ-10 οῦσιν οἱ δεσπότες εἰσαχθῆναι τὸν πατριάρχην. οἱ δὲ πραιπό-Β σιτοι ἔξερχόμενοι εἰσάγουσιν αὐτὸν, καὶ δὴ τοῦτον οἱ δεσπό-ται κατὰ τὸ εἰωθὸς ἀσπαζόμενοι, εἰσέρχονται μετ' αὐτοῦ μυ-στικῶς διὰ τοῦ μακρῶνος τοῦ κοιτῶνος εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑ-περαγίας Θεοτόκου τοῦ φάρου, κακεῖθεν ἀπέρχονται ἐν τῷ¹⁵ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Ἥλιου, καὶ οἱ μὲν δεσπότες ἴστανται ἐν τῷ νάρθηκι, ὁ δὲ πατριάρχης εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ τῆς εἰωθυίας εὐχῆς τελουμένης, ἀπέρχονται οἱ ψάλλται τὸ τροπάριον. ὁ δὲ πατριάρχης ἔξερχόμενος ἀπὸ τοῦ θυσια-στηρίου, βασιάζων τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον, ἔρχεται εἰς τὰς βα-20 σιλικὰς πύλας τοῦ αὐτοῦ εὐκτηρίου, δηλονότι καὶ τοῦ ὑπο-διακόνου βασιάζοντος τὸν λιτανικὸν σταυρὸν. οἱ δὲ δεσπότες λαμβάνουσι παρὰ τοῦ πραιπεσίτου κηροῦς, καὶ διὰ τῆς τρισ-

8. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι, τοῦ πατριάρχου μέλλοντος εἰσελθεῖν εἰς παλάτιον, ὁ ἑφερενδόριος δηλοῖ τῷ παπί, κἀκείνος ὑπομιμνήσκει τῷ βασιλεῖ, καὶ εἰθ' οὕτως κελεύει ὁ βασιλεὺς εἰσελθεῖν τοὺς πραιποσίτους, καὶ ἀπελθόντας εἰσαγαγεῖν τὸν πατριάρχην.

lis Imperator crucem distribuit. (II.) Tunc receptio fit et omnes narthecem magnae novae ecclesiae intrant, Domini autem surgunt, patriarcham exspectant, dum interim praepositi cum paucis cubiculariis, papa et hetaeriarcha abeunt, enimque una cum metropolitibus et reliquo eius ministerio adducunt. Patriarcha per triconchii porticum ingressus, in camera aurei triclinii, quae pantheo proxima est, considet, dum praepositi intrantes adventum eius Dominis nuntiant, qui ipsum adduci iubent. Praepositi egressi eum adducunt, at Domini postquam eum osculati sunt, cum eo solo per oblongam cubiculi porticum ad templum sacrosanctae Deiparae phari abennt, atque ibi ad sancti Elliae oratorium discedunt, ubi ipsi quidem in narthecce subsistunt, patriarcha vero sacrarium intrat, ubi solennibus precibus peractis, psaltae troparium ordiuntur. Patriarcha e sacrario egressus, sanctum evangelium portans, ad Imperatorias eiusdem oratorii ianuas procedit, subdiacono crucem processionalem gestante.

σῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ καὶ ἀσπάζονται τὸ εὐαγγέλιον καὶ τὸν σταυρὸν, θυμιώμενοι ὑπὸ τοῦ διακόνου. (Γ.) Καὶ παρακρατούμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ πατριάρχου, ἐξέρχεται ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, καὶ διερχομένου αὐτοῦ μέσον τοῦ ναοῦ τοῦ φάρου, καὶ ἐξίοντος τὴν πύλην τὴν ἐξάγουσαν ἐπὶ τὸν ἡλιακὸν, λαμβάνουσιν οἱ δεσπότες παρὰ τῶν πραιποσίτων κηρία λιτανίγια καὶ διέρχονται λιτανεύοντες διὰ μέσου τοῦ ἡλιακοῦ καὶ τοῦ στενωποῦ τοῦ μοροθύρου, κατέρχονται τὸ καταβάσιον τοῦ βουκολέοντος, καὶ ἐκπύοντες δεξιᾷ, κατέρχονται πρὸς τὸν νάρθηκα τῆς νέας μεγάλης ἐκκλησίας, (ἐκεῖσε γὰρ ἴστανται ἅπαντες οἱ τῆς συγκλητου,) καὶ γίνεται ἡ εἰσοδυία ἐκκλησιαστικὴ ἀκολουθία τῆς εἰσόδου. τῶν δὲ δεσποτῶν κατὰ τὸ εἰωθὸς εἰσιόντων μετὰ τοῦ πατριάρχου εἰς τὸ θυσιαστήριον τοῦ εὐκτηρίου τοῦ ἁγίου Ἡλιοῦ τῆς αὐτῆς νέας ἐκκλησίας, ὁ μὲν πατριάρχης προεισέρχεται, οἱ δὲ δεσπότες, ἰστάμενοι ἐξωθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, λαμβάνουσι κηροὺς ἀπὸ τῶν πραιποσίτων, καὶ διὰ τῆς τρισηῆς προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ. εἶτα εἰσερχόμενοι ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ἐν πρώτοις μὲν ἀσπάζονται τὰ ἁγία θύρια, εἶτα τὴν τῆς ἁγίας τραπέζης ἐνδυτὴν καὶ τὴν ἐκεῖσε ἀποκειμένην τοῦ ἁγίου προφήτου μηλωτὴν, καὶ τιθέντες ἀποκόμβιον ἐπὶ τῆς ἁγίας τραπέζης, διέρχονται διὰ τῶν βημάτων, ἄπτοντες κηροὺς καθ' ἐν ἑκαστον βῆμα, ἀσπαζόμενοι κατὰ τὸ εἰωθὸς τὰς ἐνδυτάς. καὶ διερχόμενοι διὰ τοῦ

6. πύλην ἐξάγουσαν ed. τὸ ἡλιακὸν ed.

Interea Domini cereos a praeposito accipiunt, ternaque cum cereis adoratione facta, ad Deum precantur et evangelium, a diacono incensati, osculantur. (III.) Deinde sustentatus a patriarcha Imperator ex ecclesia reedit, perque medium templum phari digressus, per portam ad solarium ducentem exit, ubi Domini a praepositis cereos processionales accipiunt, et per medium solarium angustamque ianuas procedentes, per descensum bucoleontis descendunt, et ad dextram inclinantes, ad narthecem novae magnae ecclesiae discedunt, ubi senatores omnes adstant, et consueti ritus ecclesiastici introitus celebrantur. Dominis autem cum patriarcha sacrarium oratorii S. Eliae, quod in eadem nova ecclesia est, pro more ingressis, patriarcha primus intrat; Domini vero extra sacras ianuas constituti, cereos a praeposito accipiunt terque genu flexo ad Deum precantur. Mox oratorium ingressi ante omnia sacras ianuas, postea sanctum altaris instratum et repositam ibi S. prophetae vestem osculantur, et accombio sacrae mensae imposito, per bemata transeunt, et cereis in singulis bematibus accensis, instrata pro more osculantur. Per

αὐτοῦ γυναικίτου, ἄπτουσι κηρούς εἰς τὴν εἰκόνα Βασιλεῖου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη, καὶ εὐθέως ἀποχαιρετίζοντες τὸν πατριάρχην, εἰσέρχονται ἐν τῷ ἐκείσε προσευχαδίῳ, κἀκείθεν ἐκβαίνοντες εἰς τὸν πρὸς τὴν θάλασσαν νάρθηκα, ἐν ᾧ καὶ
B τὰ σελλία ἴστανται καὶ τὸ βῆλον κρέματα, ἀπαλλάσσουσις τὰς ἑαυτῶν χλανίδας, καὶ ἴστανται ἐκδεχόμενοι τὴν τοῦ ἀγγίλου εὐαγγελίου ἀνάγνωσιν, εἶθ' οὕτως λαμβάνοντες κηρούς παρὰ τῶν πραιποσίτων, ἀκούουσι τοῦ ἀγίου εὐαγγελίου. μετὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐκτενοῦς καθίζονται, καὶ εἰσάγει ὁ τῆς
Ms. 63. ατραπέζης μετὰ καὶ τῶν ἀρτοκλιῶν τὸ κλητώριον, καὶ στοι-10 χεὶ αὐτὸ ὁ μῦγας βασιλεύς, καὶ εἶθ' οὕτως οἱ δεσπότες διέρχονται μυστικῶς διὰ τοῦ αὐτοῦ νάρθηκος καὶ τοῦ ἐκείσε μυστικοῦ ἀναβασίον, καὶ διὰ τοῦ ἀνωτάτου ἡλιακοῦ τοῦ αὐτοῦ νάρθηκος εἰσέρχονται οἱ δεσπότες εἰς τὸ παλάτιον. Ἰστέον, ὅτι ταύτῃ τῇ ἑορτῇ μετὰ τῶν ἀλλαξίμων καθίζονται 15
Ο οἱ δεσπότες ἐπὶ τῆς τραπέζης.

ΚΕΦ. κ'.

Μηνὶ Μαίῳ ἃ τὰ ἑγκαίνια τῆς νέας, ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ τῶν ἑγκαίνιων τῆς νέας μεγάλης ἐκκλησίας.

Πρὸ μιᾶς ἡμέρας κελύουσιν οἱ δεσπότες τοῖς πραιπο-20 σίτοις, προελθεῖν ἐπὶ τῇ αὐρίῳ μετὰ ἀλλαξίμων πᾶσαν τὴν

19. νέας om. ed. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι καὶ αὕτη ἡ ἑορτὴ ἐκα-
 νουρηγήθη ἐπὶ Βασιλείου δεσπότη.

gynaecium ipsum transeuntes, cereos ad effigiem Basilii, Imperatoris Christum amantis, accendunt, et vale patriarchae dicto, ad locum elevatiorem, ubi orantes consistunt, abeunt, inde ad narthecem, qui prope mare seu cavum recessum sacrae mensae est, ubi sellae positae velumque suspensum, discedunt, vestes suas mutant, et sancti evangelii lectionem exspectantes, adstant, acceptisque a praepositis cereis, sauctum evangelium audiunt. Finita extensa, consistunt, et mensae praefectus cum tricliniariis ad convivium ducit, quod ipse magnus Imperator ordinat. Sic postea Domini secreto per eundem narthecem et mysticum ascensum, qui ibi est, perque superius solarium eiusdem narthecis ad palatium discedunt. Sciendum est, Imperatores hoc festo in mutatorii mensae adsidere.

CAP. 20.

Mensis Maii primo encaenia novae ecclesiae: et de ritibus in festo encaeniorum novae magnae ecclesiae observandis.

Pridie unius diei Domini praepositis indicant, senatum omnem mutatis vestibus sequenti die processurum esse: quae postquam il-

στέλλεται, καὶ τῇ ἑσπέρῃ περὶ ὄραν δευτέραν κελεύουσιν οἱ δεσπότες εἰσελθεῖν τοὺς πραιποσίτους, καὶ δὴ τούτων εἰσελ- D
θόντων μετὰ καὶ ὀλίγων τοῦ κουβουκλείου, ἀπέρχονται ἅμα τοῦ παπῆ καὶ τοῦ ἑταιρειάρχου, καὶ εἰσάγουσι τὸν πατριάρ- 5
χην μετὰ καὶ τῶν μητροπολιτῶν καὶ τῆς λοιπῆς αὐτοῦ τά-
ξως, καὶ τοῦ πατριάρχου εἰσερχομένου διὰ τῶν διαβατικῶν τοῦ τρικώγχου, ἔρχεται καὶ κάθεται ἐν τῇ καμάρα τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, κάκεισε περιβάλλονται τὰς ἐαυτῶν χλανίδας, καὶ Ed L. 71
ἔξερχόμενοι ἔξωθεν τοῦ βήλου τῆς αὐτῆς καμάρας ἴστανται, 10
οἱ δὲ πραιπόσιτοι ἔξερχόμενοι εἰσάγουσι τὸν πατριάρχην, οἱ δὲ δεσπότες τοῦτον κατὰ τὸ εἰωθὸς ἀσπαζόμενοι, καθέζονται μὲν αὐτοῦ ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ μικρὸν τι, καὶ εὐθέως γίνε-
ται μεταστάσιμον, καὶ οἱ μὲν μάγιστροι καὶ ἀνθύπατοι καὶ πατρῖκοι καὶ λοιποὶ συγκλητικοὶ κατέρχονται ἐν τῷ νάρθηκι 15
τῆς νέας μεγάλης ἐκκλησίας, οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες διέρχονται διὰ τοῦ ὥρολογίου καὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου καὶ τῆς καμάρας τοῦ πανθίου καὶ τοῦ φύλακος, καὶ ἐκβαίνοντες τὸ μονόθυρον, ἀπίασιν ἐν τῷ ναῶ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ φάρου, καὶ οἱ μὲν δεσπότες ἀνιστάμενοι εἰσέρχονται με- 20
τοῖα τοῦ πατριάρχου μυστικῶς διὰ τοῦ μάρκωνος τοῦ κοιτῶ- B
νος εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ φάρου, καὶ οἱ δεσπότες ἴστανται ἐν τῷ νάρθηκι, ὃ δὲ πατριάρχης εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ τῆς εἰωθυίας εὐχῆς τελουμένης,

5. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι ὁ ἑφερενδάριος δηλοῖ τῷ παπῆ τὴν τοῦ πατριάρχου ἀφιξίν. 7. καμάρα. Plura hic excidisse putat R., quae p. 122. leguntur, inde a vers. 8. τοῦ χρυσοτρικλίνου usque ad v. 12. ἐν τῇ καμάρα. 16. καὶ αὐτοῦ τοῦ χρυσοτρικλίνου delendum esse putat R.

laxit, circa horam secundam matutinam praepositos intrare iubent, quo facto, cum paucis cubiculariis una cum papa et hetaeriarcha abeunt, et patriarcham cum metropolitae et reliquo eius officio adducunt. Qui per porticus triconchii ingressus, in camera S. Theodori sedet, tunicas suas comites eius ibi induunt, et extra velum eius camerae progressi, subsistunt. Praepositi autem egressi, patriarcham adducunt, quem Domini pro more osculati, cum eo paululum in auro triclinio consistunt, et statim receptio instituitur, et magistri quidem, proconsules, patricii et ceteri senatores in narthecem novae magnae ecclesiae descendunt; cubicularii vero omnes per horologium aureumque triclinium, cameram panthei et custodiam trans-eunt, eque monothyro egressi, ad templum S. Deiparae phari abeunt. Domini surgentes sine pompa una cum patriarcha per longam porticum cubiculi ad templum sanctissimae Deiparae phari abeunt, et ipsi quidem in narthece subsistunt, patriarcha vero in oratorium in-

Ms. 63. b ἀπάρχονται οἱ ψάλται τὸ τροπάριον· ὁ δὲ πατριάρχης ἔξερχόμενος ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, βασιτάζων τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον, ἔρχεται εἰς τὰς βασιλικὰς πύλας, δηλοῦσι τοῦ ὑποδιακόνου βασιτάζοντος τὸν λιτανικὸν σταυρὸν, οἱ δὲ δεσπότηαι λαμβάνουσι παρὰ τῶν πραιποσίτων κηροῦς, καὶ διὰ τῆς τρισ-5 σῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ ἀσπάζονται τὸ, τε εὐαγγέλιον καὶ τὸν σταυρὸν, θυμιώμενοι ὑπὸ τοῦ διακόνου. (B.) Καὶ παρακρατούμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ πατριάρχου ἔξερχεται ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐξίόντων τὴν πύλην τὴν ἐξάγουσαν εἰς τὸν ἠλιακὸν, λαμβά-10 νουσι οἱ δεσπότηαι παρὰ τῶν πραιποσίτων κηρία λιτανικία, καὶ διέρχονται λιτανεύοντες διὰ μέσου τοῦ ἠλιακοῦ καὶ τοῦ στενωποῦ τοῦ μονοθύρου, καὶ κατέρχονται τὸ καταβάσιον τοῦ βουκολέοντος, καὶ ἐκνεύοντες δεξιῶν, κατέρχονται πρὸς τὸν νάρθηκα τῆς νέας ἐκκλησίας, (ἐκεῖσε γὰρ ἴστανται οἱ τῆς συγ-15 κλήτου,) καὶ γίνεται ἡ ἕκλουθία τῆς εισόδου τῶν ἐγκαινίων. τῶν δὲ δεσποτῶν κατὰ τὸ εἰωθὸς εἰσιόντων μετὰ τοῦ πατριάρχου εἰς τὸ θυσιαστήριον, ὁ μὲν πατριάρχης προεισέρχεται, οἱ δὲ δεσπότηαι, ἰστάμενοι ἔξωθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, λαμβά-20 νουσι τοὺς κηροῦς παρὰ τῶν πραιποσίτων καὶ διὰ τῆς τρισ-20 σῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ· εἶτα εἰσερχόμενοι ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ἐν πρώτοις μὲν ἀσπάζονται τὰ ἅγια θύρια, εἶτα τὴν τῆς ἁγίας τραπέζης ἐνδυστήν, καὶ τιθέντες ἀποκόμβιον ἐπὶ τῆς ἁγίας τραπέζης, διέρχονται

10. τὸ ἡλ. ed. 11. λιτανικὰ ed.

trat, solennique precatione peracta, psaltae troparium incipiunt. Deinde patriarcha ex oratorio egressus, sanctum evangelium gestans, portas Imperatorias ingreditur, subdiacono crucem processionalem ferente, Domini autem, cereis a patriarcha acceptis, ter cum ipsis Deum adorant, et evangelium crucemque, a subdiacono incensati, osculantur. (II.) Imperator a patriarcha sustentatus, e templo egreditur, et postquam per portam ad solarium ducentem exierunt, Domini cereos processionales a praepositis accipiunt, et in processione per medium solarium angustiasque monothyri abeunt: postea per descensum bucoleontis progressi et ad dextram se inclinantes, ad narthecem novae ecclesiae se conferunt, ubi senatores adsunt, et officium introitus encaeniorum celebratur. Dominis autem cum patriarcha sacrarium pro more ingressis, patriarcha praecedit, Domini autem extra sacras ianuas constituti, cereos a praepositis accipiunt, terque genu flexo Deum adorant, mox sacrarium ingressi, primo quidem sacras ianuas, deinde sacrum altaris instratum osculantur, et apocombio inibi reposito, per bemata, cereis in unoquoque bemate

διὰ τῶν βημάτων, ἄπτοντες κηρὸς καθ' ἕνα ἑκαστον βῆμα, ἀσπαζόμενοι κατὰ τὸ εἰωθὸς τὰς ἐνδύτας, καὶ διερχόμενοι διὰ τοῦ γυναικίτου, ἄπτονσι κηρὸς εἰς τὴν εἰκόνα Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου, καὶ εὐθὺς ἀποχαιρετίζοντες τὸν Ed. L. 72
 5 πατριάρχην, εἰσέρχονται ἐν τῷ ἐκείσε προσευχαδίῳ, κάκειθεν ἐκβαίνοντες εἰς τὸν πρὸς τὴν θάλασσαν νάρθηκα, ἐν ᾧ καὶ τὰ σελλία ἴστανται καὶ τὸ βῆλον κρέμαται, καὶ ἀπαλλάσσουσι τὰς ἑαυτῶν χλανίδας, καὶ ἴστανται ἐκδεχόμενοι τὴν τοῦ ἁ-
 10 γίου εὐαγγελίου ἀνάγνωσιν· εἰθ' οὕτως λαμβάνοντες κηρὸς
 15 ἰοπαρὰ τῶν πραιποσίτων, ἀκούουσι τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου. με- Ma. 64. a
 τὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐκτενοῦς εὐχῆς καθέζονται, καὶ εἰσά-
 γει ὁ τῆς τραπέζης μετὰ καὶ τῶν ἀρτοκλινῶν τὸ κλητώριον, καὶ στοιχεῖ αὐτὸ ὁ μέγας βασιλεύς. καὶ εἰθ' οὕτως οἱ δε-
 σπότες διέρχονται μυστικῶς διὰ τοῦ αὐτοῦ νάρθηκος καὶ τοῦ
 15 μυστικοῦ ἀναβασίου, καὶ διὰ τοῦ ἀνωτάτου ἡλιακοῦ τοῦ B·
 αὐτοῦ νάρθηκος εἰσέρχονται εἰς τὸ παλάτιον. χρὴ εἰδέναι, ὅτι κατὰ τὴν τάξιν ταύτης τῆς ἑορτῆς καὶ τὸν τύπον ἐπιτελεῖται καὶ ἡ ἑορτὴ τοῦ ἀρχιστρατήγου μηνὶ Νοεμβρίου ἢ εἰδέναι δὲ δεῖ, ὅτι ταύτῃ τῇ ἑορτῇ τοῦ ἀρχιστρατήγου ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ
 20 ναοῦ, ἦγον τοῦ ἀρχιστρατήγου, ἐπιτελεῖται ἡ τοιαύτη ἑορτὴ

ΚΕΘ. καί.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσεσ τοῦ ἁγίου Δημητρίου.

Πρὸ μιᾶς ἡμέρας κελεύουσιν οἱ δεσπότες τοῖς πραιποσί-

accensis, discedunt, sacra instrata pro more osculantur, perque gynaeceum digressi, cereos ad effigiem Basilii, Imperatoris Christum amantis, accendunt, statimque vale patriarchae dicto, locum excelsum, ubi orantes stare solent, petunt, inde ad narthecem prope mare altaris ascendunt, ubi et sellae stant et velum suspensum est, suasque tunicas mutant, et sacri evangelii lectionem expectantes, adstant, quam, cereos a praepositis traditos manu tenentes, auscultant. Finita extensa, consistunt, praefectus mensae cum tricliniariis convivium parat, quod ipse magnus Imperator ordinat. Sic Domini per eundem narthecem et secretam scalam perque solarium superius soli digressi, palatium intrant. Sciendum est, secundum huius diei ritum et sancti Michaelis festum octavo mensis Novembris institui solere, ubi observandum, hoc archangeli festum in oratorio templi, S. scilicet Michaelis, die dicto celebrari.

CAP. 21.

Observanda in festo et processione S. Demetrii.

☞ Pridie unius diei Domini praepositis indicant, die sequente cum allaximis senatum universum prodire, mane autem circa horam se-

Στοίς τοῦ προσελθεῖν ἐπὶ τὴν αὐρίον μετὰ ἀλλαξίμων τὴν σὺγ-
 κλητον πᾶσαν, καὶ τῇ ἑωθεν περὶ ὧραν δευτέραν κελεύουσιν
 οἱ δεσπότες εἰσελθεῖν τοὺς πραιποσίτους, καὶ δὴ τούτων εἰσ-
 ελθόντων, μετὰ ὀλίγων τοῦ κουβουκλείου ἀπέρχονται, ἅμα
 τοῦ παπῆα καὶ τοῦ ἑταιρειάρχου, καὶ εἰσάγουσι τὸν πατριάρ-5
 χην μετὰ καὶ τῶν μητροπολιτῶν καὶ τῆς λοιπῆς αὐτοῦ τά-
 ξεως. καὶ τοῦ πατριάρχου εἰσερχομένου, διὰ τῶν διαβατι-
 κῶν τοῦ τρικόγχου εἰσέρχεται, καὶ κἀζηται ἐν τῇ καμάρα τοῦ
 χρυσοτρικλίνου τῇ οὔσῃ πρὸς τὸ πάνθειον. οἱ δὲ πραιποσίτοι
 εἰσερχόμενοι ἀναγγέλλουσι τοῖς δεσπόταις τὴν τοῦ πατριάρχου 10
 ἄφιξιν, καὶ εὐθέως ἀνίστανται οἱ δεσπότες καὶ εἰσέρχονται
 ἐν τῇ καμάρα τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, κάκεισε περιβύλλονται
 τὰς ἑαυτῶν χλανίδας, καὶ ἔξερχόμενοι ἔξωθεν τοῦ βήλου τῆς
 Δαντῆς καμάρας ἴστανται. οἱ δὲ πραιποσίτοι ἔξερχόμενοι εἰσ-
 ἄγουσι τὸν πατριάρχην· οἱ δὲ δεσπότες τούτον κατὰ τὸ 15
 εἰωθὸς ἀσπαζόμενοι, καθέζονται μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ χρυσοτρι-
 κλίνου μικρὸν τι, καὶ ὅτε πάντα καλῶς εὐτρεπισθῶσιν, εἰσέρ-
 χονται οἱ πραιποσίτοι δηλοῦντες τοῖς δεσπόταις, καὶ εὐθέως
 Ms. 64. b ἀνίστανται οἱ δεσπότες μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ἔξερχόμε-
 νοι κατὰ τὸν εἰωθότα τούτοις τύπον, διέρχονται διὰ τοῦ τρι-20
 πέτωνος καὶ τοῦ λαυσιακοῦ καὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τῶν
 σκύλων καὶ τῶν ἔξω διαβατικῶν τοῦ Μαρκιανοῦ, καὶ ἀπέρ-
 χονται ἐν τῷ ἐκεῖσε εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου.
 Ed. L. 73 (B.) Ἰστέον, ὅτι, τῶν δεσποτῶν ἔξερχομένων ἀπὸ τοῦ χρυ-
 σοτρικλίνου μετὰ καὶ τοῦ πατριάρχου, ἴστανται ἀντικρὺ τῶν 25

6. λοιποῖς ed.

cundam praepositos ingredi iubent, quo facto, cum paucis cubiculariis, papa et hetaeriarca abeunt, et patriarcham cum metropolitibus et reliquo eius officio adducunt. Qui per porticum triconchii ingressus, in camera aurei triclipii, quae proxima pantheo est, consistet. Praepositi autem ingressi Imperatoribus eius adventum nuntiant, qui surgunt, et cameram S. Theodori ingressi, tunicas suas induunt, et extra velum eius camerae egressi, adstant. Interea praepositi patriarcham adducunt, quem Domini pro more oeculantur et paululum in aureo triclinio cum eo consistunt, rebusque omnibus bene ordinatis, praepositi intrant, Dominis id nuntiaturi, qui confestim cum patriarcha surgunt, et ritu ipsis solenni egressi, per triptonem, lausiacum, Iustinianicum, scyla et exteriores Marciani porticus transeuntes, oratorium S. Petri, quod ibi situm est, petunt. (II.) Sciendum est, Dominis cum patriarcha ex aureo triclinio procedentibus, ante portas eius argenteas eunuchos protospatharios et logothetam cursus publici cum protoscriniario et primo notariorum,

ἀργυρῶν πνυλῶν τοῦ χρυσοτρικλίνου οἱ ἐννοῦχοι πρωτοσπαθά-
 ροι, ὅτε λογοθέτης τοῦ δρόμου μετὰ καὶ τοῦ πρωτοασκηρήτης
 καὶ τοῦ πρωτονοταρίου, ἐπὶ δὲ τὸ μέρος τοῦ ἀρολογίου οἱ τοῦ
 χρυσοτρικλίνου. Ἰστέον, ὅτι, ἐξιόντων τῶν δεσποτῶν τὰς χαλ-
 5κᾶς πύλας πρὸς τὸν λαυσιακόν, δέχονται οἱ τοῦ μαγλαβίου
 καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες, κάκειθεν δηριγεύουσι τοὺς
 δεσπότας. Ἰστέον, ὅτι ἐνδον τῶν σκύλων, ἤγουν εἰς τὴν ἄ-
 κραν τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἴστανται οἱ τε μάγιστροι καὶ ἀνθύ-
 10πατοι καὶ οἱ ὄφφικιάλιοι, καὶ τῶν δεσποτῶν διερχομένων, πί-
 ται, καθὼς προείρηται, διέρχονται μέχρι τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Β
 Πέτρου, ὃ δὲ πατριάρχης εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον,
 καὶ τῆς εἰσθυίας εὐχῆς τελουμένης, ἀπάρχονται οἱ ψάλται τὸ
 τροπάριον. ὃ δὲ πατριάρχης ἐξερχόμενος ἀπὸ τοῦ θυσιαστή-
 15ρίου, βασιάζων τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον, ἔρχεται εἰς τὰς βασιλι-
 κᾶς πύλας τοῦ αὐτοῦ εὐκτηρίου, δηλονότι καὶ τοῦ ὑποδιακό-
 νου βασιάζοντος τὸν λιτανικὸν σταυρόν. οἱ δὲ δεσπόται λαμ-
 βάνουσι παρὰ τῶν πραιποσίτων κηρὸς καὶ διὰ τῆς τρισσῆς
 προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ ἀσπάζονται τότε
 20εὐαγγέλιον καὶ τὸν σταυρόν, θυμιώμενοι ὑπὸ τοῦ διάκονος,
 καὶ παρακρατούμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ πατριάρχου, ἔξέρ-
 χεται ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. Ἰστέον, ὅτι, ἀπὸ μὲν τοῦ ἁγίου Πέ-
 25τρου ἐξερχομένης τῆς λιτῆς, λέγουσιν οἱ ψάλται τὸ τροπάριον
 τοῦ μάρτυρος πρὸς τὸ „λιθὸν ἐτέχθης,” ὅπερ ἐποίησεν Λέων
 σοφώτατος καὶ ἀγαθὸς βασιλεὺς, εἰσερχομένης δὲ τῆς λιτῆς

2. ὁ λογοθ. ed. 3. ἀνοταρίου ed. Cf. R. ad p. 24, 23, et 99, 2.
 5. τὸ λαυσ. ed. οἱ μαγλ. ed. 16. ὑποδιακόνου et 20. διακόνου ed.

ministros autem triclinii aurei prope horologium adstare. Porro Do-
 minos, ex aeneis portis ad lausiacum egressos, manclavitae et cubi-
 cularii omnes excipiunt et comitantur. Intra scyla seu in extrema
 Iustiniani triclinii parte magistri, proconsules et officiales adsunt,
 et transeuntes Dominos, procidentes in terram, adorant. Illi autem,
 ut supra observatum est, ad sancti Petri abeunt, ubi patriarcha sa-
 crarium ingreditur, et post preces solennes peractas psaltae tropa-
 rium incipiunt, Patriarcha deinde ex sacrario, sanctum evangelium
 manu tenens, ad portas Imperatorias eiusdem oratorii procedit, sub-
 diacono crucem processionalem praeferente. Domini cereos a prae-
 positis accipiunt, terque genu flexo, ad Deum precantur, tunc evan-
 gelium et crucem osculantur, et diacono incensante, Imperator, pa-
 triarchae innixus, e templo egreditur. Observandum quoque est,
 pompa a S. Petri procedente, cantores troparium martyris, quod Leo,
 sapientissimus et optimus Imperator, composuit, usque ad verba:

εἰς τὸ χρυσοτρίκλινον, ἀπάρχονται τὸ τροπικόν των ἑγκαινί-
 Ms. 65. aων, ἤγουν τὸ „δόξα σοι Χριστὲ ὁ Θεός, ἀποστόλων καύ-
 χημα.” καὶ διερχόμενος, ὄθεν κἀκεῖσε ἀπήει, διέρχεται διὰ
 μέσον τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ ἐξέρχεται μετὰ τῆς λιτῆς τὰς
 ἀνατολικὰς πύλας, καὶ οἱ μὲν μάγιστροι καὶ ἀνθύπατοι καὶ ὧ
 πατριῖοι καὶ ὀφφικιάλιοι ἴστανται ἀντικρὺ τοῦ ναοῦ τοῦ ἁ-
 γίου Δημητρίου, ἤγουν τοῦ ἀριστεροῦ μέρους, οἱ δὲ τοῦ κου-
 βουκλείου κατὰ ἀνατολικὰς τοῦ ἡλιακοῦ, οἱ δὲ δεσπόται με-
 D τὰ τοῦ πατριάρχου ἐν τῇ προπυλαίῳ τῆς ἐκκλησίας, καὶ τῆς
 εἰσόδου ἀκολουθίας τελεσθείσης, ἤγουν τῶν ἑγκαινίων, γί-10
 νεται ἡ εἴσοδος. καὶ ὁ μὲν πατριάρχης εἰσέρχεται εἰς τὸ θυ-
 σιαστήριον, οἱ δὲ δεσπόται, διερχόμενοι μέσον τῆς ἐκκλησίας,
 ἐξέρχονται καὶ ἴστανται ἐν τῇ ἐκείσε τετρασέρφ, ἐπδεχόμενοι
 τὴν τοῦ εὐαγγελίου ἀνάγνωσιν. μετὰ δὲ τὴν τοῦ εὐαγγελίου
 ἀνάγνωσιν ἐξερχόμενοι τὰς ἀργυρᾶς τοῦ μίκρωνος πύλας, 15
 ἀπαλλάσσουσι τὰς τούτων γλαμύδας, καὶ εἰσερχόμενοι καθέ-
 ζονται ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου, καθὼς εἰδίσται αὐτοῖς, καὶ
 Ed. L. γ4 μετὰ μικρὸν δίδονται μίνας. τῇ αὐτῇ δὲ ἡμέρᾳ συνεστῶν-
 ται τῷ πατριάρχῃ καὶ τοῖς μητροπολίταις καὶ τῇ συγκλήτῃ,
 οἷς ἂν κελεύσωσιν. 20

ΚΕΦ. κβ.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῆς ὑψώσεως τῶν
 τιμῶν ξύλων.

Προέρχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου, πατριῖοί τε καὶ δο-

Latens natus es; ingrediente autem processione triclinium aureum, troparium encaeniorum; scilicet: Gratia tibi, Christe Deus, apostolorum gloria, recitare. Imperator inde, quo abierat, digressus, per medium chrysotriclinium pergat et ex orientalibus portis cum processione egreditur, dum interea magistri, proconsules, patricii et officiales e regione templi S. Demetrii seu ad sinistram partem, cubicularii vero ad orientales solarii, Domini cum patriarcha in atrio templi stant, ac solennibus encaeniorum ritibus peractis, introitus fit. Patriarcha sacrarium intrat, Domini per median ecclesiam transcuntes, egrediuntur, et in tetrasero, quod ibi est, lectionem evangelii audituri, adstant. Postea per argenteas macronis seu porticus oblongae ianuas progressi, tunicas suas induunt, aureumque triclinium ingressi, pro more consident, et brevi post missa datur. Convivio autem hoc die patriarcham, metropolitam et quoscumque volunt senatores adhibent.

CAP. 22.

Observanda in festo et processione exaltationis venerandae crucis.

Cubicularii, patricii et domestici ceterique proceres omnes in

μέσται καὶ οἱ λοιποὶ ἅπαντες ἄρχοντες ἀπὸ σπαθαμαγγίων ἐν τῷ σπαθαρικῷ ὄραν ἐννάτην ἢ καὶ δεκάτην νυκτός· καὶ Β μέλλοντος τοῦ βασιλέως ἐξέρχασθαι, ἀνοίγεται ἡ πύλη τοῦ σπαθαρικίου, καὶ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου εἰσελθόντων καὶ τὰ σπῆρα αὐτῶν φορούντων, προσκυνοῦσι τὸν βασιλέα, ὃ δὲ βασιλεὺς, δηριγευόμενος ὑπ' αὐτῶν, ἐξέρχεται. οἱ δὲ πατρίκιοι ἅμα τῶν δομειστικῶν ἐκδέχονται τὸν βασιλέα ἐξω τῆς πύλης τοῦ σπαθαρικίου, ὡσαύτως καὶ οἱ βασιλικοὶ προσκνήσαντες διέρχονται ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως, ὃ δὲ βασιλεὺς δηριγευόμενος ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν βασιλικῶν, διέρχεται διὰ τῆς μανναύρας καὶ τῶν ἀνωτέρων αὐτῆς δεβατικῶν, καὶ διὰ τῆς ξυλίνης σκάλας ἀνελθὼν, εἰσέρχεται ἐν τοῖς κατηχομηνίσις τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, εἰθ' οὕτως ἅ- Ms. 65. b ψας κηρούς καὶ εὐξάμενος, παρῶκύπτει ἐν τοῖς δεξιῶς μέρε- C 15ση. ἔπειτα ἀλλάσσουν οἱ τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντες, οἱ δὲ κουβουκλαῖοι τὰ καμίσια αὐτῶν καὶ μόνον, οἱ δὲ πατρίκιοι χλανίδια λευκά, εἴτε κελύει ὁ βασιλεὺς τῷ κραιποσίτῳ, καὶ προσκαλεῖται ὁ πατριάρχης, καὶ ὄλιγον μετὰ τοῦ βασιλέως καθεσθίς ἐξέρχεται, καὶ ἄπεισιν ἐν τῷ μικρῷ σκερῆ- 25ση, ἔνθα πρόκεινται τὰ τίμια ξύλα, ἐκδεχόμενος τὸν βασιλέα. ἀρχομένης δὲ τῆς ἐκκλησίας τὸ „δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ,” ἀέρχεται ὁ βασιλεὺς, δηριγευόμενος ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου εἰς προσκνήσιν τῶν τιμίων ξύλων, καὶ προσκνήσας τὰ τίμια ξύλα, ἐξέρχεται ἐν τῷ μεγάλῳ σκερῆτι, καὶ ἐπιδίδωσιν 25αὐτῷ ὁ πατριάρχης κηρίον λιτανίον ἀνευ φιαλίου. ἐν δὲ D

25. λιτανίην cod.

scaramangis ad spatharicum hora nona seu decima noctis abeunt, cuius porta, dum Imperator processurus est, aperitur, et praefecti cubiculo, sua saga gestantes, intrant, Imperatorem adoraturi, qui, ipsis comitantibus, progreditur. Tunc patricii cum domesticis extra spatharicii portam eum excipiunt, ministri, adoratione facta, ipsum praecedunt, et sic a cubiculariis et ministris suis stipatus, per magnauram et superiores eius porticus transit, perque scalam ligneam ad magnae ecclesiae catechumena descendit, ubi, cereis accensis et precatus, in dextro latere adsidet. Deinde cubiculo praefecti et ceteri cubicularii tantum camisia sua, patricii, tunicas processionales mutant, patriarcha a praeposito, mandato ab Imperatore dato, accensitur, et postquam paululum cum Imperatore consedit, ad parvum secretum, ubi venerandum lignum repositum est, Imperatorem excepturus, discedit. Postquam autem concio populi: *Gloria in excelsis Deo*, incepit, Imperator a cubiculo stipatus, ad venerandum lignorum adorationem abit, qua peracta, patriarcha cereum processionalem sine phiala ipsi tradit. In eodem secreto patricii cum so-

τῷ αὐτῷ σεκρέτω δέχονται τὸν βασιλέα οἱ πατρικιοὶ ἅμα τῇ συγκλήτῳ, βαστάζοντες κηρία ἄνευ φιαλίων, οὐ πίπτουσι δὲ εἶτα ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου καὶ πατρικίων καὶ πάσης τῆς συγκλήτου, ὄψικεύων τὰ τίμια ξύλα, κατέρχεται διὰ τοῦ μεγάλου κοχλιοῦ, καὶ ἐκκλίνας τὸς εὐώνυμον μέρος, διέρχεται διὰ τοῦ διδασκαλείου, ἔνθα ἐπιγέγραπται τὰ πασχάλια, καὶ τὰ βάρθρα κατελθὼν, εἰσέρχεται διὰ τῆς μεγάλης πύλης τοῦ νάρθηκος, καὶ τὰς βασιλικὰς πύλας καταλαβὼν, ἵσταται, ἐπιδούς τῷ πραιποσίτῳ κηρίον, ὃ Ed. L. 75 περ κατέχει, καὶ ἕτερα παρ' αὐτοῦ λαβὼν καὶ εὐξάμενος, 10 ἐπιδίδωσιν αὐτὰ τῷ πραιποσίτῳ, ὃ δὲ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως. ἔπειτα λαμβάνει τὸ λιτανίκιον αὐτοῦ πάλιν παρὰ τοῦ πραιποσίτου, καὶ προσκυνήσας τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον, διέρχεται μετὰ τοῦ πατριάρχου μέσον τοῦ ναοῦ, καὶ ἐν τοῖς δεξιοῦς μέρεσι τοῦ ἄμβωνος εἰσέρχεται διὰ τῆς σωλέας, 15 τῶν πατρικίων ἐστώτων εἰς τὴν σωλέαν, καὶ βασταζόντων τὰ αὐτῶν κηρία. (B.) Ὁ δὲ βασιλεὺς ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν ἐστώς, ἐπιδίδωσι τῷ πραιποσίτῳ τὸ ἴδιον κηρίον, καὶ Ms. 66. a ἕτερα παρ' αὐτοῦ λαβὼν καὶ εὐξάμενος, ἐπιδίδωσιν αὐτὰ αὐτῷ, καὶ εἰς τὸ θυσιαστήριον εἰσελθὼν, καὶ τὰ τίμια ξύλα 20 B προσκυνήσας, ἐξέρχεται, εἰθ' οὕτως ὑποστρέψας διὰ τῆς σωλέας, ἀνέρχεται τρίτον βάρθρον τοῦ ἄμβωνος ἢ καὶ τέταρτον, καὶ ἵσταται ἐκεῖσε, κρατῶν τὸ κηρίον· οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντες ἵστανται ἐν τῇ σωλέᾳ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, οἱ δὲ

natu, cereos sine phialis gestantes, Imperatorem, non prona tamen in terra facie, excipiunt. Is deinde cum praefectis cubiculi, patriciis et universo senatu veneranda ligna sequens, per magnam cochleam descendit, et ad sinistram inclinans, per didascalium, ubi cycli paschales scribuntur, digreditur, et postquam per scalam descendit, magnam narthecis portam ingreditur, cum vero ad Imperatorias portas pervenit, subsistit, cereum, quem tenuerat, praeposito reddens, aliosque ab eo accipit, et precatus eos praeposito, hic ceremoniali rursus tradit. Deinde iterum processionalem suam a praeposito sumit, et sacro evangelio adorato, cum patriarcha per medium templum abit dextramque ambonis partem per soleam ingreditur, patriciis interim in solea stantibus suosque cereos gestantibus. (II.) Imperator autem ad sacras ianuās constitutus, cereum suum praeposito tradit aliosque ab eo sumit, et post preces ipsi reddit; sacrarium ingressus, veneranda ligna adorat, deinde per soleam reversus, gradum tertium aut quartum quoque ambonis ascendit, et ibi, cereum tenens, subsistit: cubiculo praefecti in solea coram Imperatore, eunuchi protospatharii in sinistro ambonis latere

ἐπιτοῦχοι πρωτοσπαθάριοι δε εὐωνόμον τοῦ ἄμβωνος εἰς τὸ
 σάμνον, οἱ δὲ τοῦ μαγλαβίου ὀπίσω τῶν εὐνούχων πρωτο-
 σπαθάρων, ἴσον τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τοῦ ἄμβωνος, διὰ τὸ
 μὴ διδούειν τινὰ ἐνόπιον τοῦ βασιλέως. τοῦ δὲ πατριάρ-
 χου ἀνελθόντος μετὰ τῶν τιμίων ξύλων εἰς τὸν ἄμβωνα, ἐπι-
 δίδωσιν ὁ βασιλεὺς τὸ λιτανίκιον αὐτοῦ κηρίον τῷ πραιποσί-
 τῳ, καὶ λαβίων ἕτερα τῆς προσευχῆς, ἵσταται μετ' αὐτῶν,
 ἕως ἂν ὑψώσῃ ἐν τοῖς τέσσαρσι μέρεσι τοῦ ἄμβωνος. εἶτα ὁ
 ἐπιδοὺς ὁ βασιλεὺς τοὺς κηροὺς τῷ πραιποσίτῳ, κατέρχονται
 10 ἀμφότεροι διὰ τῆς σωλέας, ὅ,τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης,
 καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸ θυσιαστήριον, προειθεμένον τῶν τι-
 μίων ξύλων, καὶ τοῦ βασιλέως εὐξαμένον καὶ προσκυνήσαν-
 τος τὰ τίμια ξύλα, ἐξέρχεται διὰ τοῦ πλαγίου τοῦ θυσιαστη-
 ρίου, καὶ διασώζει αὐτὸν ὁ πατριάρχης μέχρι τοῦ ἄγλου
 15 ἤρρατος. κἀκεῖσε ἀλλήλους ἀσπασάμενοι, ὁ μὲν βασιλεὺς
 μετὰ τῆς προελεύσεως εἰσέρχεται διὰ τῆς μικρᾶς πύλης τῆς
 χαλκῆς, ἐν ἣ ἵσταται μέρος τῶν Πρασίνων καὶ κατασφραγί-
 ζει τὸν βασιλέα, ἕως ἂν διέλθῃ, καὶ οὐδὲν ἕτερον ποιεῖ. τοῦ
 δὲ βασιλέως εἰσελθόντος εἰς τὴν χαλκῆν, δέχεσθαι αὐτὸν μέρος ὁ
 20 τῶν Βενέτων ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ τρικλίνου, καὶ κατασφρα-
 γίζει τὸν βασιλέα, ὃν τρόπον καὶ οἱ Πράσινοι· τὰς δὲ scho-
 λὰς καὶ τὰ ἐκκοῦβιτα διελθόντων, ἀπέρχεται διὰ τοῦ κοισι-
 στωρίου, καὶ μένει ἡ σύγκλητος ἐκεῖσε, ὑπερευχομένη τὸν
 βασιλέα „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,” διελθόντα δὲ
 25 τὸν ὀνόποδα, δέχεται αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ τῶν σι-

19. δὲ om. ed.

in campo, manclavitas pone eos in sinistra parte ambonis substi-
 stant, quoniam nemo coram Imperatore prodire potest. Patriarcha
 cum venerandis lignis ambonem ingresso, Imperator cereum suum
 processionalem praeposito tradit, et aliis supplicationis acceptis, cum
 ipsis subsistit, donec exaltatio crucis in quatuor ambonis lateribus
 facta est. Postea cereis praeposito redditis, ambo, Imperator et
 patriarcha, per soleam digressi, sacrarium intrant, venerandis lignis
 ibi expositis, et postquam precatus Imperator est lignumque vene-
 randum adoravit, per sacrarii obliquitatem egreditur, eumque pa-
 triarcha usque ad sacrum fontem ducit. Ubi postquam se invicem
 osculati sunt, Imperator cum processione per parvam portam chal-
 ces, ubi factio Prasina, Imperatorem usque dum transiit signans, nec
 quicquam praeterea faciens, adest, ingreditur. Ingressum in chalcem
 Venetorum factio in dextro triclinii latere excipit, eodemque, quo
 Prasini modo signat. Per scholas deinde et excubias digressus, per
 consistorium abit, ubi senatus adstat, Imperatori: *In multa bonaque*

λεντιαρίων, καὶ αὐτοὶ ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα, οἱ δὲ πα-
 τρῖκιοι εἰς τὸ στενὸν καὶ αὐτοὶ ὁμοίως ποιοῦσι. καὶ διελθὼν
 διὰ τοῦ αὐγουστέως εἰσέρχεται εἰς τὸ παλάτιον, καὶ εὐθὺς
 Ms. 66. b ἀπαλλάσσουν οἱ ἄρχοντες πάντες, καὶ μένουσιν ἀπὸ σκαρα-
 [Ed. L. 76 μαγγίων. χρῆ δὲ εἶδέναι, ὅτι τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ προέλευσιν οὐκ ἔ-
 εισέρχεται.

ΚΕΦ. κγ'.

Ἵσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῆς ἁγίας Χριστοῦ
 τοῦ Θεοῦ ἡμῶν κατὰ σάρκα γεννήσεως.

Προέρχονται ἅπαντες ἠλλαγμένοι ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τῆς 10
 ἀψίδος, φοροῦντες οἱ πατρῖκιοι καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ
 οἱ τὰ πρῶτα θωπῖκια κατέχοντες χλανίδια, οἱ μὲν τύρεα καὶ
 βμηλινοκάθρικτα, ὁμοίως καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου τύρεα, οἱ
 δὲ ταῶνας κογχευτούς, ἕτεροι δὲ μαρζαύλια· καθυπογοῦσι
 δὲ οἱ αὐτοὶ μετὰ τῶν αὐτῶν χλανιδίων μέχρι τῆς πρὸ μιᾶς 15
 ἡμερῶν παραμονῆς τῶν φώτων. τοῦ δὲ παλατιῶν ἀνοίξαντος,
 οἱ τε πατρῖκιοι καὶ στρατηγοὶ καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου εἰσέρ-
 χονται εἰς τὸ ἡμικύκλιον τῆς ἀψίδος, ὡσαύτως καὶ οἱ ἐξ ἑ-
 θνῶν εἰσερχόμενοι, καὶ πάντων ἐν τῷ παλατίῳ εἰσελθόντων, οἱ
 μὲν πατρῖκιοι ἅμα τῶν στρατηγῶν τε καὶ δεμωστικῶν δέχονται 20
 τὸν βασιλέα ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τῆς ἀψίδος, ἤρουν τοῦ τριχόγ-
 χου· οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες εἰσερχόμενοι διὰ τῶν

4. πάντες om. ed. 5. δὲ om. cod.

tempora, acclamans: per onopodem transeuntem cerimoniarius cum
 silentiariis, fausta precaturis, excipit, quod idem patricii in steno
 faciunt. Postremo per augusteum palatium ingreditur, ubi omnes
 proceres mutatorias deponunt, et in scaramangiis manent. Processio
 autem nulla eo die ad palatium instituitur.

CAP. 23.

*Observanda in festo die et processione sacrae Christi, Dei nostri,
 nativitatis secundum carnem.*

Procedunt omnes in mutatoriis ad hemicyclum apsidis, patricii,
 cubicularii et supremis muneribus praefecti, tunicas, tyrias illi qui-
 dem et lanceas, cubicularii tyrias, hi pavonibus conchisque pictas,
 alii marzaulia gestantes: ministrant vero suis in tunicis ad eum diem,
 qui vigiliam festi luminum praecedit. Palatio aperto, patricii, stra-
 tegi et cubicularii cum ceteris, qui ingredi solent, hemicyclum apsidis
 ingrediuntur, quo facto, patricii cum stratigis et domesticis Impc-

διαβατικῶν τῶν ἀγίων μ'. ἀκείθεν δηριγεύμενος ἐπ' αὐτῶν ὁ βασιλεὺς διέρχεται διὰ τῆς δάφνης εἰς τὴν ἁγίαν τριῶδα, καί τις κηρὸς ἄψας, ἐξέρχεται διὰ τῆς πλαγίας τοῦ βήματος καὶ εἰσέρχεται, ἔνθα τὰ λείψανα τῶν ἀγίων ἀπόκεινται, ἑπτῶν ἐκείσε κηρὸς, ὡσαύτως ἄπει κηρὸς καὶ εἰς τὸν βαπτιστήρα ἔξω εἰς τοὺς σταυρούς. διοδεύων δὲ διὰ τοῦ ἀνγυστέως, εἰσέρχεται εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον, ἄψας δὲ καί τις κηρὸς καὶ εὐξάμενος, ἐξέρχεται, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ, ἐκδεχόμενος τὸν καιρὸν. τοῦ δὲ τῆς καταστάσεως εἰσελθόντος καὶ ἐνέγκαντος ἀπόκρισιν τῷ πραιποσίτῳ, ὅτι ἤγγικεν ἡ ὥρα, εἰσέρχεται ὁ πραιπόσιτος, καὶ λέγει τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐξέρχεται ἀπὸ κοιτῶνος αὐτοῦ, καὶ τὴν χλαμίδα αὐτοῦ περιβαλλόμενος διὰ τῶν βεστητόρων, καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν, στέφεται ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου καὶ ἐξέρχεται διὰ τοῦ ἀνγυστέως εἰς τὸ στενὸν, ἐστῶτων πρωτοσπαθαρῶν βαρβῶτων ἔξω τῆς πύλης ἐξ εὐνόμων εἰς τὸ βῆλον, καὶ τοῦ βασι- Ms. 67. a
λέως ἐκείσε μετὰ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου σῆματος, πύει τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος δίδωσι νεῦμα τῷδοστιαρίφῳ εἰς τὸ βῆλον κάτω, καὶ εἰσέρχονται οἱ πατρίκιοι εἰς τὸ στενὸν μετὰ τῶν στρατηγῶν, καὶ προσκυνοῦσι τὸν βασιλέα, καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, λέγει „κελεύσατε.“ (B.) Ἐἰθ' οὕτως δηριγεύεται ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τε τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν, ὡσαύτως καὶ οἱ βεστήτορες, βαστάζοντες τὸν σταυρὸν, διέρχονται ἐνώπιον Ed. L. 77

γ. εἰς τὸ ἅγιον ed.

ratorem in hemicyclo apsidis seu triconcho excipiunt. Cubicularii omnes per porticus quadraginta Sanctorum intrant, unde ab iis stipatus Imperator per daphnem ad S. Trinitatis abit, ubi cum cereis ardentibus per obliquitatem bematis exit, et locum, ubi Sanctorum reliquiae repositae sunt, petit et ibi, aequae ac in exteriori parte baptisterii, in crucibus cereos accendit. Digressus deinde per augusteum ad S. Stephani abit, ubi cum cereis accensis precatus, cubiculum suum, tempus expectaturus, intrat. Magister cerimoniarum venit, et horam imminere praeposito, is Imperatori indicat, qui e suo cubiculo egreditur, tunica sua a vestitoribus indutus, iisque egressis, a praeposito coronatur, perque augusteum ad stenum abit, protospathariis barbatis extra portam in latere sinistro intra velum stantibus, ubi Imperator cum praefectis cubiculo constitutus, praeposito, praepositus ostiario signum in velo inferiori dat, tunc patricii stenum cum strategis intrant, et Imperatorem adorant: praepositus, accepto ab eo signo, dicit: *Iubete*. (II). Sic Imperator a cubiculo, patriciis et strategis stipatur, vestitores crucem praeferentes, coram patriciis et senatu in tota processione transsunt, Imperatorem per pul-

τῶν πατρικίων καὶ τῆς συγκλήτου δι' ὅλης τῆς προελεύσεως τοῦ δὲ βασιλέως ἄξεληθόντος τὴν τοῦ πολυπίτου πύλην, ἤγουν εἰς τὸν ὄνοποδα, καὶ στάντος αὐτοῦ ἐκεῖσε, αὐθις πεσόντες οἱ πατρίκιοι καὶ οἱ λοιποὶ, ἵσταμένου τοῦ τῆς καταστάσεως ἔμπροσθεν, λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, 5
 νεύει τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε“, καὶ κἀτέρχονται πάντες εἰς τὸ κονιστωρίον, καὶ στάντος τοῦ βασιλέως ὑπακάτω τοῦ καμελαυκίου εἰς τὸν πορφυροῦν λίθον, προσκυνοῦσι πάντες οἱ προεξηρημένοι μετὰ πάσης τῆς συγκλήτου, 10
 ἐστῶτος καὶ σιλεντιαρίου ἔμπροσθεν τῆς πύλης. εἶτα 10
 Β νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιπόσιτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος τῷ σιλεντιαρίῳ, κἀκεῖνος λέγει „κελεύσατε“. τὸ δὲ βασιλικὸν ἄρμα βαστάζοντες σπαθάριοι βασιλικοὶ διοδενούσιν ὀπισθεν τῶν βαρβάτων πρωτοσπαθαρίων ἐν ἐκάστη προελεύσει οὕτως, καὶ διέρχονται ἅπαντες διὰ τῶν ἐσκουβίτων. ἔμπροσθεν δὲ τῶν 15
 τριῶν πυλῶν τοῦ κονιστωρίου ἀντικρὺ ἵσταται ὁ κληρὸς τοῦ κυρίου, βαστάζων σταυρὸν καὶ θυμιατὸν, καὶ προσκυνήσας τὸν σταυρὸν ὁ βασιλεὺς, ὡς εἶδισται αὐτῷ κατὰ προέλευσιν ποιεῖν, διέρχεται διὰ τῶν ἐσκουβίτων, ὀψικευόμενος ὑπὸ 20
 τε τῆς συγκλήτου καὶ τῶν σκευῶν κατὰ τάξιν ἔμπροσθεν τοῦτοῦ μεγάλου σταυροῦ ἔνθεν κἀκεῖσε. τοῦ δὲ βασιλέως μέλλοντος τὴν μεγάλην πύλην τῶν ἐσκουβίτων διελθεῖν, εἰ μὲν εἰσι 25
 C σκρίβωνες μέλλοντες προβληθῆναι τῇ τάξει ταύτῃ, στάντος τοῦ βασιλέως μέσον τῆς πύλης, εἰσάγει ὁ δομέστικος τῶν ἐσκ-

23. προβληθῆναι, τῇ τάξει ταύτῃ στάντ. ed.

piti portam seu ad onopodium progressum et ibi stantem, rursus patricii ceterique prono in terram vultu adorant, adest quoque cerimoniaris, cui praepositus, accepto ab Imperatore signo, annuit, dicens: *Iubete*, et omnes ad consistorium abeunt, et Imperatorem, sub camelaucio in porphyretico lapide constitutum, una cum senatu universoque adorant, silentiario quoque ante portam stante. Deinde rursus Imperator praeposito, praepositus silentiario signum dat, qui dicit: *Iubete*. Imperatoria vero arma gestantes spatharii post barbatos protospatharios sic in unaquaque processione prodeunt, perque excubias omnes procedunt. Ante tres consistorii portas clerus Domini cum cruce et suffimentis stat, Imperator, ut in solennibus pompis ipsi mos est, cruce adorata, a senatu et ministris secundum ordinem ac receptum morem utrinque stipatus, ante magnam crucem transit. Dum vero ad magnam excubitorum portam digressurus est, si quis scribo promovendus est, eum, Imperatore in medio portae constituto, domesticus excubitorum et cerimoniarum magister, scribonem comitantes, adducunt. Cui Imperator acceptam a praeposito virgam tradit, is eam tenens abit, et in ordine suo stat. Deinde

κουβίτων καὶ ὁ τῆς καταστάσεως, κρατοῦντες τὸν σκριβωνα. καὶ λαβῶν ὁ βασιλεὺς παρὰ τοῦ πραιποσίτου τὸ βεργίον, ἐπι- Ms. 67. b
 δίδωσι τῷ σκριβωνί· εἶτα λαβῶν τὸ βεργίον, ἀπέρχεται καὶ
 ἵσταται ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ. καὶ κατελθὼν τὸ μέγα πούλι-
 5τον ὁ βασιλεὺς καὶ εἰς τὰς σχολὰς εἰσελθὼν ἔνδον τῆς πύλης
 εἰς τὸ στρόγγυλον, ἐνθα ὁ σταυρὸς ἵσταται καὶ οἱ τοῦ λο-
 γοθησίου, ἄπτεϊ κάκεισε κηρούς, καὶ στὰς ἐν τῇ καμάρα τοῦ
 στρογγύλου, εἰ μὲν εἰσι κόμητες οἱ μέλλοντες προβληθῆναι,
 10προβάλλονται οὕτως. (Γ.) Κρατοῦσιν ὁ, τε δομέστικος τῶν D
 10σχολῶν καὶ ὁ τῆς καταστάσεως τὸν μέλλοντα προβληθῆναι
 κόμητα, καὶ ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα ὁ δὲ βασιλεὺς
 λαβῶν παρὰ τοῦ πραιποσίτου ὠρατίωνα, ἐπιδίδωσιν αὐτῷ,
 ἀπέρχεται καὶ ἵσταται ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ· ὁμοίως δὲ εἰάν
 15εἰσι καὶ δομέστικοι ἢ καὶ προτίκτωρες μέλλοντες προβληθῆναι,
 15κρατούμενοι ὑπὸ τε τοῦ δομεστικού τῶν σχολῶν καὶ τοῦ τῆς
 καταστάσεως, ἄγονται πρὸς τὸν βασιλέα, ὁ δὲ βασιλεὺς λα-
 βῶν παρὰ τοῦ κανικλείου τὰ χαρτία, οἷα τῶν ὑπάτων, ἐπι- Ed. L. 78
 δίδωσι τοῖς προβαλλομένοις, καὶ ἀπελθόντες ἵστανται ἐν τῇ
 τάξει αὐτῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς διέρχεται διὰ τῶν σχολῶν, καὶ
 20ἐν τῇ πέμπτῃ σχολῇ ἔλθων, ἄπτεϊ ἐκεῖσε εἰς τὸν σταυρὸν κη-
 ρούς, καὶ στάντος αὐτοῦ ἐν τῇ τῆς πέμπτης σχολῆς πύλῃ,
 δέχεται αὐτὸν ὁ περατικὸς δῆμος τῶν σχολῶν καὶ ἐπιδίδωσι
 τῷ βασιλεῖ ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν λιβελλάριον, ὁ δὲ βασι-

17. τὰ om. ed. 19. ξαντῶν ed. 22. Post δῆμος R. excidisse pu-
 tat τῶν Βενέτων μετὰ καὶ τοῦ δομεστικού.

Imperator e magno pulpito descendens, scholas ingreditur, in porta
 et strongylo, ubi crux et logothetae stant; ibi quoque cereos ac-
 cendit, stansque in strongyli camera, si qui comites adsunt, qui
 promoveri volunt, eis his cerimoniis novam dignitatem impertire
 solet. (III.) Domesticus scholarum et cerimoniarius comitem promo-
 vendum suscipiunt et ad Imperatorem ducunt: qui acceptam a prae-
 posito orationem ei tradit, tunc abit et locum suum occupat. Si-
 milititer si domesticus aut protectoris promovendi sunt, a domestico
 scholarum et cerimoniario stlpati, ad Imperatorem ducuntur, qui
 allatas a caniclei praefecto chartas, iis, quas consules accipiunt,
 similes, candidatis tradit, ipsi abeuntes in suo ordine consistunt.
 Imperator per scholas digressus, postquam quintam [intravit, cereos
 ibi in cruce accendit, stantemque in porta scholae quintae transito-
 ria scholarum factio excipit, earumque domesticus libellum Impera-
 tori, is praeposito, praepositus cubiculario tradit, et domestico ac
 cerimoniario in loco suo constituto, et factione Imperatori acclaman-

λέυς δίδωσι τῷ πραιποσίτῳ, ὃ δὲ πραιπόσιτος κουβικουλα-
 ρίῳ, καὶ τοῦ δομεστικῶν καὶ τοῦ τῆς καταστάσεως στάντων
 ἐν τῷ τόπῳ αὐτῶν, εὐφημοῦντος καὶ τοῦ δήμου τὸν βασιλέα,
 ὃ δομεστικὸς τῶν σχολῶν κατασφραγίζει μετὰ τῆς χροακῆς
 Βαύτου, ἧς φορεῖ χλανίδος. καὶ τοῦ δήμου ἐκτελέσαντος τὰς
 εἰς ἔθους εὐφημίας, διέρχεται διὰ τῶν σχολῶν καὶ ἐξέρχεται
 τὴν μεγάλην πύλην τῆς χαλκῆς, εἶτα διοδεύων διὰ τῆς μέσης,
 εἰσέρχεται διὰ τοῦ αὐγουστιῶνος. αἱ δὲ λοιπαὶ δοχαὶ τοῦ πε-
 ρατικῶν δήμου τῶν Πρασίνων καὶ δήμου τῶν Βενέτων καὶ
 αὐτοὶ εὐφημοῦσι, καὶ ἐπιδιδόντες τὰ λιβελλάρια, ποιοῦντες
 καὶ σταυρία, ὃ δημοκράτης τῶν Πρασίνων καὶ οἱ δύο δή-
 μαρχοὶ τῶν μερῶν ἐκτελοῦσιν ἅπαντα ἀκολουθῶν, ὃν τρόπον
 Ms. 68. α καὶ ὃ δομεστικὸς τῶν σχολῶν ἐξετέλεσε. (Δ.) Καὶ εἰσελθόν-
 τος τοῦ βασιλέως πρὸ τοῦ νάρθηκος ἔνδον τοῦ βήλου, λαμ-
 βάνει ὃ πραιπόσιτος τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασι-
 Cλέως, εἰσέρχεται ὃ βασιλεὺς ἐν τῷ νάρθηκι, καὶ δέχεται αὐ-
 τὸν ὃ πατριάρχης, εἶτα προσκυνήσαντες ἀλλήλους καὶ ἀσπα-
 σάμενοι, κρατήσαντες ἀλλήλων τὰς χεῖρας, διέρχονται με-
 χρι τῶν βασιλικῶν πυλῶν, κάκεισε στὰς ὃ βασιλεὺς ἄπει-
 κηροῦς, καὶ τοῦ πατριάρχου ἐκτελέσαντος τὴν εὐχὴν τῆς εἰσ-
 20 ὁδοῦ τῆς Θεῆς λειτουργίας, ἐπιδίδωσι ὃ βασιλεὺς τῷ πραι-
 ποσίτῳ τοὺς κηροῦς, καὶ ὃ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως.
 καὶ ἀσπασάμενος ὃ βασιλεὺς τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον, εἰσέρ-
 χεται μέσον διὰ τοῦ ναοῦ, καὶ διὰ τῆς πλαγίας τοῦ ἁμβωνος
 καὶ τῆς σολαίας διελθὼν, ἵσταται ἐνώπιον τῶν ἁγίων θυρῶν,
 25 καὶ λαβὼν κηρία ἀπὸ τοῦ πραιποσίτου καὶ εὐξάμενος, ἐπιδί-

te, domesticus scholarum tunica sua variegata, quam gerit, crucis
 signum facit. Postquam factio solennes acclamationes peregit, per
 scholas transit, digressus per scholas, e magna porta chalcas procedit,
 perque mediam transiens, augusteum intrat. At reliquae partes
 transitorii Prasinorum ac Venetorum populi et ipsae acclinant, li-
 bellisque traditis, dum signum crucis faciunt, princeps Prasinorum
 cum factionum tribunis omnia eo ordine, quem domesticus schola-
 rum servavit, peragit. (IV.) Imperatore ante narthecem intra velum in-
 gressu, praepositus coronam a capite Imperatoris demit, qui narthe-
 cem intrat et a patriarcha excipitur, ubi, postquam se invicem ad-
 orarunt osculatique sunt, manibus iunctis ad Imperatorias portas
 discedunt, ubi Imperator stans, cereos accendit, et precibus introi-
 tus divinae liturgiae peractis, eos praeposito, is cerimoniaario tra-
 dit. At postquam Imperator sanctum evangelium osculatus est, per
 medium templum et obliquitatem ambonis soleamque digressus, ce-
 reos a praeposito sumit, eosque precatus iterum praeposito reddit,

δοσιν αὐτὰ πάλιν τῷ πραιποσίτῳ καὶ εἰσέρχεται ἔνθον εἰς D
 τὸ θυσιαστήριον, καὶ ὑφαπλοῖ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ δύο εἰλιτὰ,
 ἀσπαζόμενος δύο ἱερὰ ποτήρια καὶ δύο ἱερούς δίσκους καὶ
 τὰ σπάργανα τοῦ Κυρίου, ἕκτα λαβὼν ἀπὸ τοῦ πραιποσίτου
 Ὑποκομβίον ὁ βασιλεὺς, τίθεισιν αὐτὸ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ
 καὶ ἔξέρχεται διὰ τῆς πλαγίας τοῦ βήματος, καὶ εἰσέρχεται
 εἰς τὸ μητατόριον, ἅπτων κάκεισε κηρούς. τελουμένης δὲ
 τῆς Θείας λειτουργίας, ἤνικα μέλλουσι τὰ ἅγια διέρχεσθαι,
 ἔξέρχεται ὁ βασιλεὺς, δηριγευόμενος ὑπὸ τε τῶν πατρικίων
 10 καὶ λοιπαῶν ἀρχόντων, καὶ κατέρχεται διὰ τῆς πλαγίας τοῦ
 ναοῦ, καὶ ἀπέρχεται, ἔνθα ἴσταται τὸ κηρίον, ὕπερ μέλλει
 βαστάξαι, καὶ πλησιάσαντος τοῦ βασιλέως εἰς τὸν τόπον, ἐν Ed. L. 79
 ἔῖσταται τὸ κηρίον αὐτοῦ, ἴσταται ἢ σύγκλητος ἔνθεν κά-
 κειθεν, καὶ διέρχεται μέσον αὐτῶν. καὶ πλησιάσαντος εἷ
 15 λαμπάδι αὐτοῦ, ἤγουν τῷ κηρίῳ, λαμβάνει αὐτὸ ὁ πραι-
 πόσιτος καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, καὶ λαβὼν αὐτὸ, ἀθ-
 ρις ὑποστρέφει, ὀψικευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων, καὶ δι-
 ἔρχεται ὀπισθεν αὐτῶν, ὀψικεύων τὰ ἅγια, καὶ διέρχε-
 ται διὰ τῆς σωλαίας, καὶ τῶν ἁγίων θυρῶν πλησίον γενό-
 20 μομος, ἐπιδίδωσι τὸ κηρίον τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος
 τίθεισιν αὐτὸ ἐπάνω τῆς σωλαίας, πλησίον τῶν ἁγίων θυ-
 ρῶν, καὶ πλησίον αὐτοῦ ἑστῶς ὁ βασιλεὺς, ἐκδέχεται ἐκεῖ. Ms. 68. b
 σε, ἕως ἂν διέλθωσι τὰ ἅγια, καὶ προσκονουῖσιν ἀμφοτέ-
 ροι ἀλλήλους, ὅ,τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης. (E.) Ἀπέρχ-Β

3. τὰ δύο ἱερὰ ποτ. καὶ τοὺς δύο coni. R. 12. βαστάσαι ed.
 20. τὸ κηρίω cod.

deinde sacrarium intrat, ibique duo instrata sacro altari imponit,
 duosque sacros calices totidemque discos et fascias Domini oscula-
 tus, acceptum a praeposito apocombium in sacra mensa reponit,
 perque latus bematis metatorium petit, ubi etiam cereos accendit.
 Finito sancto officio, dum sacra transitura sunt, egreditur, a patri-
 cius ceterisque praefectis stipatus, perque latus templi eo, ubi ce-
 reus, quem gestaturus est, stat, abit, et cum ad eum locum per-
 venit, senatores utrinque subsistunt, per quos medios transit. Ap-
 propinquanti Imperatori lampadem seu cereum suum praepositus
 tradit, quo accepto, iterum revertitur, a praefectis stipatus, post
 quos, sacra comitans, procedit, perque soleam digressus et prope
 sacras ianuas constitutus, praeposito cereum tradit, qui eum supra
 soleam prope sacras ianuas reponit, Imperator vero, prope eum con-
 stitutus, exspectat, dum sacra procedent, seque invicem Imperator et
 patriarcha adorant. (V.) Ille rursus ad metatorium abit, et cum so-
 lenia oscula imperticunda sunt, rursus abit, et patriarcham, metro-

χεται πάλιν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ μηταώριον, ἡγία δὲ ἐγγύσει ὁ ἀσπασμὸς, ἐξέρχεται πάλιν, καὶ ἀπελθὼν ἀσπάζεται τὸν πατριάρχην, μητροπολίτας τε καὶ ἐπισκόπους, ἄρχοντας τε τῆς ἐκκλησίας καὶ κληρικούς τοὺς ἐξ ἔθους ἀσπασζομένους τὸν βασιλέα, ὁμοίως καὶ τρία φασίσματα, καὶ στάντος τοῦ βασιλέως ἐν τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ εἰθίσται αὐτὸν πάντοτε διδόναι τὴν ἀγάπην τοῖς ἄρχουσιν, εἰσέρχονται οἱ πατρίκιοι, στρατηγοὶ τε καὶ δομέστικοι καὶ οἱ τὰ πρῶτα ὀφφίκια κατέχοντες, οἱ δημαρχοὶ καὶ ὁ τῆς καταστάσεως, ἅπαντες δὲ οὗτοι κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν τάξεις προσκυνοῦντες, ἀσπάζονται καὶ ἴσταν-10
 11 ται εἰς τὰς ἰδίας αὐτῶν τάξεις τε καὶ στάσεις ἔνθεν κάκεῖς, καὶ μετὰ τὸ ἀσπάσασθαι τὸν βασιλέα πάντας τοὺς προῤῥήθεντας προσκυνοῦσιν ἀμφοτέροι ἀλλήλους, ὅτε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης. πάλιν ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ μηταώριον, καὶ τῆς θείας κοινωνίας καταλαβούσης, ὁ τῆς καταστά-15
 16 σεως δηλοῦ τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ὁ πραιπόσιτος τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐξέρχεται δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων, καὶ πλησίον τοῦ πατριάρχου γενόμενος πρὸς τὸ κοινωνῆσαι τοῦ ἀχράντου σώματος καὶ αἵματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κρατοῦσι δύο ὀστιάριοι δουμνικάλιον ἡλωμένον, καίῃο δεξιόμενος τὸ τίμιον δῶρον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, ἀσπάζεται τὸν πατριάρχην, καὶ τὸ πούλιτον κατελθὼν καὶ σφραγίσας
 17 δὲκ τρίτον, κοινωνεῖ τὸ ἅγιον δῶρον. εἰθ' οὕτως ἀνέρχεται τὸ αὐτὸ πούλιτον, καὶ ὑφαπλοῦσιν οἱ ὀστιάριοι τὸ δουμνικάλιον ὑποκάτω, καὶ λαβὼν τὸ νᾶμα παρὰ τοῦ πατριάρχου, 25

21. ἀσπάζεται — κατελθὼν om. ed.

25. τὸ νᾶμα cod., τὸν ἄμα ed.

polltas, episcopus, praefectus ecclesiae et clericos, qui pro more osculum ab Imperatore accipiunt, aequae ac tria baptisteria, osculatur, et eo loco, ubi agapen proceribus distribuere solet, constitutus, patricii, strategii et domestici primisque officiis admoti, tribuni factionum et cerimoniarum, omnes ordine suo, adorant, eum osculantur suoque in loco et statione ab utroque latere adstant, et postquam dicti omnes Imperatorem osculati sunt, ipse et patriarcha se invicem adorant et osculantur. Deinde Imperator rursus ad metatorium abit, et divina communione appropinquante, cerimoniarum praepositum, praepositus Imperatorem admonet, qui a dictis stipatus et prope patriarcham constitutus, ut sacri corporis et sanguinis Domini nostri Iesu Christi particeps fiat, duo ostiarii dominicale evolutum tenent, ipse manibus suis venerandum donum accipiens, osculatur patriarcham, et a pulpito descendens idque ter cruce signans, communicat. Sic ad idem pulpitum adscendit, ostiarii dominicale revolvunt, et sacro vino a patriarcha accepto, abit, et postquam precatus est, se invicem ad-

κατέρχεται, καὶ εὐξάμενος προσκυνοῦσιν ἀμφότεροι δὴ ἄλλου, εἶτα ὑποστρέφας εἰσέρχεται εἰς τὸ μητατώριον καὶ κραματίζει μετὰ τῶν πατρικίων καὶ λοιπῶν ἀρχόντων, οὓς ἂν κελεύσῃ. εἶτα περιβάλλεται διὰ τῶν βεσητήρων τὴν χλανίδα αὐτοῦ, καὶ κελεύει τῇ πραιποσίτῳ προσκαλέσασθαι τὸν πατρι- Ms. 69. a ἀρχην, καὶ διέρχεται μετὰ τοῦ βασιλέως ἕως τοῦ ἁγίου φρέατος, κάκεισε στάντος τοῦ βασιλέως, κράζει ὁ ἄρχυρος τοὺς εἰσθότας λαμβάνειν τὰ χρυσᾶ βαλαντίδια. ὁ οὖν πραιπόσι- Ed. L. 80 τος, λαμβάνων ἐκ τοῦ ἀργύρου τὰ βαλαντίδια, ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, ὃ δὲ βασιλεὺς δίδωσιν, οὓς κράζει ὁ ἄρχυρος, καὶ εἰσελθὼν ἔνδον τοῦ βήλου μετὰ τῶν τοῦ κουβουκλείου ἀρχόντων, ἐπιδίδωσι ὁ πραιπόσιτος τὸ στέμμα τῇ πατριάρχῃ, κάκεινος στέφει τὸν βασιλέα, καὶ εἰθ' οὕτως ἐπιδίδωσιν ὁ πατριάρχης εὐλογίας τῇ βασιλεῖ, εἶτα λαβὼν ὁ βασιλεὺς πα- 159a τοῦ πραιποσίτου ἀποκόμβιον, ἀντιδίδωσι τῇ πατριάρχῃ, ὃ δὲ πατριάρχης ἀντιδίδωσι τῇ βασιλεῖ ἀλειπτά. (5.) Καὶ ἄλλου ἀσπασάμενοι, ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς καὶ ἵσταται ἔξω τῆς πύλης τοῦ ἁγίου φρέατος τῆς ἐξαγούσης εἰς τὸν ἔμβολον, κάκεισε δέχεται αὐτὸν τὸ μέρος τῶν Βενέτων, φο- B χοροῦντος τοῦ δημάρχου χλανίδα Βένετον, καὶ ἀπτολογοῦσιν, ὡς εἶδισται αὐτοῖς, εὐφημοῦντες τὸν βασιλέα, ὁμοίως καὶ οἱ τοῦ περατικῶν δήμου δημοκράται καὶ ὁ δήμαρχος τῶν Πρασίνων τοῦτο ἐπελοῦσι κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν. καὶ αὐθις διέρχεται διὰ τε τῶν σχολῶν καὶ τῶν ἐσκουβίτων, κά-

24. τε om. ed.

orant. Deinde reversus, metatorium intrat et ibi cum patriciis et reliquis ministris, quos iussit, convivium celebrat. Postea tunica sua a vestitoribus indutus, praepositum, ut patriarcham advocet, iubet, isque cum patriarcha ad sanctum puteum abit, ubi Imperatore constituto, argentarius eos, qui auro plenas crumenas accipere solent, indicat. Quas ex argentarii manu acceptas, praepositus Imperatori, is quos argentarius recitat, tradit, et cum intra velum cum praefectis cubiculo ingressus est, praepositus coronam patriarchae tradit, qui eam Imperatori imponit, postea ipsi panem benedictum offert, pro quo apocombium, a praeposito sumptum, patriarchae donat, hic ipsi suffimenta dat. (VI.) Post mutua oscula Imperator egressus, extra portam sacri putei, quae ad porticum ducit, subsistit et ibi eum facio Veneta, cuius tribunus chlamydem Venetam gestat, excipit, et pro more acta celebrat et acclamat, quod etiam transitoriae factionis principes et Prasinorum tribunus secundum ordinem suum faciunt. Imperatore rursus per scholas et excubias digrediente, senatus ibi in consistorio adest, dicens: *In multa bonaque tempora, et ibi manet,*

κεῖσε ἴστανται ἢ σύγκλητος ἐν τῷ κοινοστωρίῳ, λέγουσα „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους“, καὶ μένουσιν ἐκεῖσε, εἰς δὲ τὸν ὀνόποδα μένει ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ σιλεντιαρίων, ὑπερευχόμενοι καὶ αὐτοὶ τὸν βασιλέα. οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ οἱ στρατηγοὶ ἴστανται εἰς τὸ στενὸν, ὁμοίως ὑπερευχόμενοι, ὡς-5
 C περ ἢ σύγκλητος, καὶ μένουσιν ἐκεῖσε. τῶν δὲ τοῦ κουβουκλείου εἰσελθόντων εἰς τὸν ἀνγουστέα καὶ στάντων δίκην τοῦ Π στοιχείου, καὶ τοῦ βασιλέως εἰσελθόντος, εὐθέως αἱ μεγάλαι πύλαι τοῦ ἀνγουστέως ἀσφαλίζονται, καὶ λαβῶν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος, λέγει Ῥωμαϊκῇ διαλέκτῳ „βίτ.“ ἀποκριθεὶς δὲ 10 τῶν τοῦ κουβουκλείου εἰς λέγει „καλῶς“, καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου ἀποκριθέντες λέγουσι Ῥωμαϊστὶ „ἤλθεσθ μουλτους ἄνους φιλληκήσιμε.“ εἰθ' οὕτως εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ ὀκτάγωνον, καὶ λαβόντος τοῦ πραιποσίτου τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως, εἰσέρχονται οἱ βεσητόρες καὶ ἀπαλ-15
 Ms. 69. b κοιτῶνα αὐτοῦ· εἶτα ἐξελθὼν ἀκουμβίξει, καὶ ἀναστὰς πε-
 D ριβιάλλεται τὸ σαγίον αὐτοῦ, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τε τοῦ μαγλαβίου καὶ τῶν τοῦ κουβουκλείου, εἰσέρχεται εἰς τὸ παλάτιον· οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου, στάντες ἐν τῷ χρυσοστρικλίῳ, 20 λέγουσι τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ καὶ ἀναχωρεῖ ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

ΚΕΦ. κδ'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἀ' Ἰαννουαρίου μηνός, τοῦ ἀγίου Βασιλείου.

Τῆς συνήθους καὶ καθημερινῆς προσελύσεως γινομένης, 25

10. Διδ. cod.

cerimoniarius vero et silentiarii in onopodio subsistunt, et Imperatori acclamant: patricii vero et strategi in steno stantes aequae ac senatus acclamant et ibi remanent. Cubiculariis vero augusteum ingressis, et ad formam litterae II stantibus, Imperatore veniente, statim magnae portae augustei clauduntur, et signo accepto, praepositus lingua Romana dicit: *Fit*, unus autem e cubiculariis: *Bene*, ceteri lingua Romana respondent: *Venias in multos annos felicissime*. Sic postquam Imperator octagonum intravit, praepositus coronam e capite eius demit, et vestitores ingressi tunicam eius mutant, mox cubiculum suum petit, unde egressus accumbit, et surgens sago suo induitur et, manclavitis et cubiculariis comitantibus, palatium intrat. Cubicularii in aureo triclinio stantes, dicunt: *In multa bonaque tempora*, et omnes domum abeunt.

CAP. 24.

Observanda p̄ imo mensis Ianuarii, in S. Basilii.

Solenni ac diurna processione ad sacrum palatium instituta, et

ἐν τῷ ἱερῷ παλατίῳ, καὶ πάντων μετὰ ἀλλαξίμων προσερχο- Ed. L. 81
 μένων διὰ τὰς τῆς δωδεκαήμερου ἑορτασίμων ἡμέρας, περὶ
 ἑραν δευτέραν ζητοῦσιν οἱ δεσπότες τὸν πραιπόσιτον, καὶ
 εἰσερχόμενος μετὰ καὶ τῶν ἐπὶ τῶν ἀλλαξίμων, ἐνδύουσι τοὺς
 5 δεσπότες τὰς ἑαυτῶν χλαμύδας, καὶ εἰσέρχονται οἰκειακῶς
 οἱ δεσπότες διὰ τοῦ μάρκωνος τοῦ κοιτῶνος εἰς τὸν νάρθηκα
 τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ φάρου. οἱ δὲ μάγιστροι καὶ πα-
 τρῆκοι καὶ λοιποὶ συγκλητικοὶ μετὰ καὶ τοῦ κουβουκλείου, εἰ
 μὲν ἔστιν εὐδία, ἴστανται ἐν τῷ τοῦ χρυσοτρικλίνου ἡλιακῷ,
 10 εἰ δὲ οὐκ ἔστιν εὐδία, ἴστανται ἐνδον τοῦ χρυσοτρικλίνου.
 καὶ εἰδ' οὕτως ἐπαίρουσιν οἱ δεσπότες τὴν λιτὴν ἀπὸ τοῦ
 ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, καὶ ἀπέρχονται λιτανεύοντες εἰς B
 τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Βασιλείου, καὶ κεῖσε ἀποδιδόντες τὴν λιτὴν,
 ἴστανται μέχρι τῆς ἀπολύσεως τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου, καὶ με-
 15 τὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἔκτενος εἰσέρχονται πάλιν οἰκειακῶς ἐν
 τῷ χρυσοτρικλίνῳ. συνέβη δὲ καὶ τοῦτο γενέσθαι τῇ αὐτῇ ἡ-
 μέρᾳ ἰνδικτιῶνι γ', τῆς λιτῆς τελεσθείσης, καθὼς προεῖρηται,
 μετὰ τὴν τῆς λειτουργίας ἀπόλυσιν ἐγένετο μεταστάσιμον, καὶ
 ἀπῆλθον πάντες οἱ ἄρχοντες ἐν τῇ μαναύρᾳ. οἱ δὲ φιλόχρι-
 20 στοὶ βασιλεῖς ἀπῆλθσαν, ἀπὸ διβητησίων περιβεβλημένοι καὶ
 τὰ χρυσοπερίκλειστα σαγία, καθίσαντες ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς
 μαναύρας, καὶ δὴ πάσης τῆς καταστάσεως τῆς δοχῆς τελεσθεί- C
 σης, περιβάλλονται τὰς ἑαυτῶν χλαμύδας καὶ τὰ τούτων
 στέμματα, καὶ ἀνελθόντες ἐκάθισαν ἐν τῷ νεοκατασκευάστῳ

omnibus in mutatoriis ob festos dies dodecaemeri progressis, hora
 secunda Domini praepositum arcessunt, qui cum praefectis mutatoria-
 rum ingressus, Dominos suis tunicis induit, ipsique sine pompa per
 porticum oblongam cubiculi ad narthecem sacrosanctae Deiparae phari
 abeunt. Magistri autem, patricii ac ceteri proceres una cum cubiculo,
 si tempus serenum est, in solarium chrysotriclinii; sin minus, intra chry-
 sotriclinium consistunt. Sic postea Domini a templo sanctissimae
 Deiparae processionem incipiunt et cum pompa ad templum S. Basilii
 abeunt, ubi, processione finita, usque ad lectionem sancti evangelii
 idstant, finitaque extensa, rursus sine pompa ad aureum triclinium
 redeunt. Accidit autem hoc die indictione tertia, finita processione,
 sicut relatum est, ut post cerimonias sacras peractas metastasimum
 feret, et omnes proceres ad magnaeram abirent. Domini autem Chri-
 tum amantes dibetesiis sagisque auro praetextis induti abiire, in-
 que cubiculo magnaerae consederunt, omnique receptionis ritu per-
 iclo, tunicas suas et quae ad eas pertinent, coronas summere, et ad-
 cedentes recens paratum thronum, in medio triclinio magnaerae
 collocatum, ibi consederunt. Interea cerimoniarum extra vela ma-

σένζω τῷ ἰσταμένῳ ἐν τῷ τοιούτῳ τῆς μαναύρας τρικλίνης· ὁ
 Ms. 70. a δὲ τῆς καταστάσεως ἔξωθεν διίστησι τὰ βῆλα, καθὼς ἡ συν-
 ἡθεια ἔχει, μαγίστρους, πατρικίους καὶ λοιποὺς συγκλη-
 τικούς, καὶ ὅτε πάντα καλῶς εὐτρεπισθῶσιν, ὑπομιμνήσκε-
 ται ὁ βασιλεὺς, καὶ περιβάλλονται τὰς γλαμύδας καὶ τὰς
 στέμματα, καὶ ἀνιόντες καθέζονται ἐπὶ τῶν ἑαυτῶν θρό-
 νων. (B.) Καὶ εὐθέως διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου εἰσ-
 ἔρχεται τὸ κουβούκλειον, καὶ μετὰ τὸ εἰσελθεῖν τὸ κου-
 βούκλειον καὶ σταθῆναι δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ, καθὼς ἡ
 D συνηθεια τῶν δοχῶν ἔχει, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ ὀστιάριῳ
 τῷ τὴν χρυσῆν ῥάβδον κατέχοντι, καὶ ἔξερχόμενος ὁ ὀστιάρι-
 ος, εἰσάγει βῆλον α', τοὺς μαγίστρους βῆλον β', τοὺς πατρι-
 κίους· βῆλον γ', τοὺς συγκλητικούς, καὶ ἀπλῶς ὅσα ἂν βῆλα
 ἔχει ἡ συνηθεια καὶ ἡ τάξις τῶν δοχῶν. καὶ μετὰ τὸ στα-
 θῆναι πάντας νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ ὀστιάριῳ τῷ τὴν
 χρυσῆν βέργαν κατέχοντι, καὶ εἰσελθὼν εἰσάγει βῆλον α', τὸν
 μάλιστα καὶ ἄρχοντα τοῦ ταρῶ. καὶ δὴ τούτου εἰσελθόν-
 τος, ὑπὸ τοῦ κατεπάνω τῶν βασιλικῶν κρατουμένου καὶ τοῦ
 Ed. L. 82 λογοθέτου τοῦ δρόμου, καὶ πεσότος καὶ προσκνήσαντος τοὺς
 δεσπότας, φέρουσιν αὐτὸν ὡς ἀπὸ ὀλίγου διαστήματος τοῦ
 βασιλικοῦ θρόνου. καὶ ὑπὸ τοῦ λογοθέτου ἐρωτώμενος τὰς
 συνηθεις ἐρωτήσεις, εἰσάγει ὁ πρωτονοτάριος τοῦ δρόμου
 τὸ τούτου κανίσκιον, καὶ δὴ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ κα-
 νισκίου πάλιν ἐπὶ τῆς γῆς πεσῶν, προσκνήσας ἔξέρχεται.
 καὶ πάλιν διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου κατέρχεται ὁ ὀστι-
 αριος ὁ τὴν χρυσῆν βέργαν κατέχων, καὶ εἰσάγει βῆλον β',

gistros, patricios ac ceteros senatores pro more ordinat, et omnibus rite peractis, admonentur Imperatores, qui tunicas et coronas suas sumunt et thronum suum adscendunt, ibique consistunt. (II.) Cubicularii, signo a praeposito dato, intrant, et ingressi ad dextram et sinistram, ut mos est in Imperatoris receptione, adstant, quo facto, praepositus ostiario, auream virgam tenenti, signum dat: is egressus, velum primum, magistros, secundum, patricios, tertium, senatores, et uno verbo omnia vela pro more et ordine receptionum adducit. His omnibus ibi constitutis, praepositus ostiario, auream virgam tenenti, signum dat, qui ingressus velum primum, magistrum et praefectum taronis, introducit. Qui a capitaneo Imperatoriorum et logotheta cursus publici sustentatus, ingreditur, procidit et Imperatores adorat, deinde exiguo intervallo a throno Imperatoris ab iis adducitur. Interrogatur autem a logotheta, uti consuetudo est, et protonotarius cursus publici sportulam eius affert, qua accepta, rursus in terram procidit, et Imperatore adorato, discedit. Rursus signo a praeposito accepto, ostiarius, virgam auream tenens, descen-

τοὺς φίλους Βουλγάρους τοὺς κατὰ τύπον ἐρχομένους, συνορτάσσοντας τοῖς φιλοχρίστοις δεσπόταις, καὶ ἐπὶ τούτων τῆς προῤῥήθειας τάξεως ἐπακολουθησάσης, ἐξέρχονται καὶ αὐτοί. καὶ πάλιν διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου κατέρχεται ὁ Β 5ξύτερος ὀστιάριος ὁ τὴν χρυσοῦν βέργαν κατέχων, καὶ εἰσάγει βῆλον γ', τοὺς προκρίτους ἀνθρώπους τοῦ μαγίστρου καὶ ἄρχοντας τοῦ ταρῶ, καὶ ἐπ' αὐτῶν τῆς προῤῥήθειας τάξεως ἐπακολουθησάσης, ἐξέρχονται καὶ αὐτοί. καὶ τούτων οὕτως Ma. 70. b 10τελειθέντων, καὶ τοῦ πραιποσίτου εἰπόντος „κελεύσατε“, ἰσπᾶντων ἐπευξαμένων τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους“, ἐξέρχονται οἱ τε μάγιστροι καὶ πατριῖοι καὶ συγκλητικοὶ καὶ οἱ λοιποὶ πάντες, καὶ εἰθ' οὕτως πάλιν τοῦ πραιποσίτου εἰπόντος τὸ „κελεύσατε“, ἐπένυχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου, καθῶς προεῖρήθη, καὶ ἐξέρχονται καὶ αὐτοί. καὶ εὐθέως κα- 15πιᾶσιν οἱ δεσπόται ἀπὸ τῶν θρόνων, καὶ τὰ τούτων ἐκβάλ- C λοντες στέμματα καὶ χλανίδια, καὶ περιβαλλόμενοι τὰ χρυσοπερίκλειστα σαγία, εἰσέρχονται ἐν τῷ θεοφυλάκτῳ αὐτῶν παλατίῳ. ὁ δὲ μάγιστρος ὁ ταρωνίτης, καὶ οἱ φίλοι Βούλγαροι ἐν τοῖς ἰδίῳις ἀπέρχονται ἀπλήκτοις, αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μὴ 20τονησεσιώμενοι τοῖς βασιλεῦσι.

ΚΕΦ. κέ.

“Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ παραμονῇ τῶν ἀγίων φώτων.

Εἰσέρχεται ὁ πραιπόσιτος ὄραν δευτέραν τῆς αὐτῆς ἡμέ- D

14. κατὰσιν ed.

dit et velum secundum, amicos Bulgaros, qui, pro more festum cum Imperatoribus Christum amantibus celebraturi, advenere, adducit, ac cerimonii supra memoratis rursus servatis, et ipsi egrediuntur. Iterum signo a praeposito dato, alius ostiarius, virgam auream tenens, descendit velumque tertium, lectos comites magistri et praefecti taro- nis adducit, ac dictis cerimoniiis tum quoque observatis, et ipsi abeunt. His omnibus sic rite peractis, postquam praepositus: *Iubete*, dixit, et omnes: *In multa bonaque tempora precati sunt*, magistri, patricii, senatores ac ceteri omnes abeunt, et rursus a praeposito dicto: *Iubete*, cubicularii, ut commemoravimus, faustis omnibus Imperatorem prosecuti, abeunt. Et statim a thronis suis Domini descendunt, suisque coronis et tunicis depositis, sagis auro praetextis induti, palatium suum a Deo custoditum petunt. Magister autem taro- nis et amici Bulgari, qui eo die Imperatoriae mensae non admoven- tur, ad sua diversoria abeunt.

CAP. 25.

Observanda in vigilia sanctorum luminum.

Praepositus hora secunda aut tertia eius diei, vigiliae luminum

ρας ἢ καὶ τρίτην, ἤγουν τῆς παραμονῆς τῶν φώτων, εἰς τὸν βασιλέα, ὑπομνησκῶν αὐτὸν περὶ τοῦ πατριάρχου, ὅπως ἐσπέρας εἰς τὸν ἁγιασμόν ἔλθῃ, καὶ ὅποιαν ὥραν κελεύει παραγενέσθαι αὐτὸν, ἢ πρῶτον ἀγιάσας εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὴν μεγάλην, εἰθ' οὕτως εἰσέλθῃ, ἀγιάσων εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου⁵ Στεφάνου, ἢ πρῶτον ἀγιάσει εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον καὶ εἰθ' οὕτως ὑποστρέψας ἀγιάσει εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, καὶ καθὼς κελεύσει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, ἀποστέλλει κουβικουλάριον καὶ σιλεντιάριον, προσκαλέσασθαι τὸν πατριάρχην

Ed. L. 83 εἰς τὸν ἁγιασμόν, ἐν ἣ ὥρᾳ κελεύει ὁ βασιλεὺς. ἰστέον δὲ¹⁰ καὶ τοῦτο, ὅτι διὰ τῶν αὐτῶν καὶ τῇ ἐξῆς προσκαλεῖται εἰς τὸ κλητώριον ὁ πατριάρχης· τὸ δὲ πρῶτὶ τῇ παραμονῇ ἀλλάξιμα οὐ γίνεται, ἕως ὥραν θ' ἀλλάσσει τὸ κουβούκλειον μόνον, καὶ ὅτε λέγει ἡ μεγάλη ἐκκλησία ἀνάγνωσμα τέταρτον ἢ καὶ πέμπτον, ἔλθων σιλεντιάριος μηνύει τῷ τῆς καταστάσεως,¹⁵ κάκεινος τῷ πραιποσίτῳ, κάκεινος τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ βασιλεὺς διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τοῦ παλατίου, καὶ διὰ τῆς δάφνης καὶ τοῦ ἀγνουστέως εἰσέρχεται εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς δάφνης,

Ms. 71. a πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Στεφάνου, κάκεισε λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος, λέγει τοῖς ἱερεῦσιν, ὅπως ἄρξωνται τῆς Θείας²⁰ Βλειτουργίας εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Στεφάνου, ἐν ᾧ ὁ ἁγιασμός τελεῖται. εἰς δὲ τὸν ἀγνουστέα καὶ εἰς τὸ κονιστωρίον ἀλλάσσουνσιν οἱ πατρίκιοι καὶ μόνον· τῇ γὰρ ἐσπέρᾳ ἐκεῖνη ἄλλο ὀφρῖκιον οὐκ ἀλλάσσει, εἰ μὴ οἱ πατρίκιοι καὶ τὸ κου-

8. κελεύει ed. 15. καὶ om. ed.

scilicet, Imperatorem adit, eum de patriarcha moniturus, quod vesperi ad consecrationem venturus sit, et qua hora ipsum advenire iubeat, utrum primum in ecclesia magna, posteaque in templo S. Stephani, an primum in S. Stephani, deinde ad magnam ecclesiam reversus, ibi consecrare debeat, et simulac Imperator praepositum inserit, mittit cubicularium et silentiarium, ut patriarcham ea hora, qua id Imperatori visum fuit, ad consecrationem arcesat. Sciendum est, ab his etiam sequenti die patriarcham ad convivium vocari. Mane in vigilia mutationes non fiunt, usque ad horam nonam, soli cubicularii mutant, et postquam magna ecclesia lectionem quartam aut quintam recitavit, silentarius venit, et ceremoniarium, hic praepositum, praepositus Imperatorem admonet; qui per palatii porticum perque daphnem et augusteum digressus, cubiculum daphnes prope templum S. Stephani intrat, ubi, signo accepto, praepositus sacerdotibus divinam liturgiam in templo S. Stephani, ubi consecratio peragitur, inchoare Imperat. In augusteo vero et consistorio tantum patricii mutatoriae sumunt; nullum enim officium praeter patricos et

βοῦκλειον. (B.) Ὁ δὲ βασιλεὺς φορῶν τὸ διβητήσιον αὐτοῦ καὶ τὸ τριζάκιον, ἵσταται εἰς τὸ ὀκτώγωνον, ἐκτελῶν τὴν θείαν λειτουργίαν τελεσθείσης δὲ τῆς θείας λειτουργίας, εἰσέρχεται ὁ πατριάρχης εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Στεφάνου, καὶ ἄρξασμένου αὐτοῦ ἐκτελεῖν τὴν μεγάλην εὐχὴν τοῦ ἁγιασμοῦ, ἐπιδίδωσιν εὐθέως ὁ πραιπόσιτος τῷ βασιλεὶ κηρία, καὶ ἵσταται ὁ βασιλεὺς ὀπισθεν τῆς κολυμβήθρας, ἕως ἂν ἐκτελέσῃ ὁ C πατριάρχης ἅπασαν τὴν εὐχὴν, οἱ δὲ πρωτοσπαθάριοι οἱ εὐνοῦχοι ὀπισθεν τοῦ βασιλέως ἵστανται ἠλλαγμένοι, ὡσαύτως 10 καὶ οἱ πατρίκιοι ἵστανται, κρατοῦντες κηροὺς βασιλικούς. τελεσθείσης δὲ τῆς εὐχῆς, ἐπιδίδωσιν ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ ἄκρ κατέχει κηρία, ὁ δὲ πραιπόσιτος τοῖς ἱερεῦσι, καὶ λαῶν ὁ πατριάρχης ἁγίασμα, ἐπιχέει ἐν ταῖς χερσὶν τοῦ βασιλέως, ὁ δὲ βασιλεὺς νυψάμενος τὰς χεῖρας καὶ τὴν κε- 15 φάλην ἀλείψας καὶ τὸ πρόσωπον, καὶ εἰ θέλει, πιῶν ἐξ αὐτοῦ, προσκυνήσαντες ἀμφοτέροι ἀλλήλους, ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ἀπέρχεται μὲν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν κοιτῶνα αὐτοῦ, κάκεισε ἔνδον τοῦ βήλου ἑστῶς ἐκδέχεται τὸν πατρι- D ἀρχην, ἕως ἂν τὴν διακονίαν, ἤγουν τοῦ ἐπιχέειν τὸ ἁγίασμα, 20 ἀεκιλήρωσιν εἰς τε τοὺς πατρικίους καὶ τοῦ κουβουκλείου, στρατηγούς τε καὶ δομεστικούς. εἰθ' οὕτως μνηνεὶ ὁ πραιπόσιτος τῷ βασιλεὶ, καὶ δίδωσι νεῦμα τῷ πραιποσίτῳ, κάκει- ρος ἐξελθὼν προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἐνοῦνται ἀμφοτέροι, ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ἐν τῷ 25 ἀπαιγῶν, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ πατριάρχης τῷ βασιλεὶ εὐλογίας, ὁ

cubicularios ea vespera mutatorias induit. (II.) Imperator dibetio et tuitacio suo indutus, in octangulo stans, sacram liturgiam celebrat, qua finita, patriarcha templum S. Stephani petit, et postquam magnas preces consecrationis exorsus est, praepositus Imperatori cereos tradit, qui post labrum baptisterii, usque dum patriarcha preces universas finivit, subsistit, protospatharii autem eunuchi pone Imperatorem in mutatoriis, aequae ac patricii, cereos Imperatorios tenentes, adstant. Precatione finita, Imperator quos tenerat cereos praeposito, hic sacerdotibus, reddit, patriarcha aquam benedictam sumit inque manus Imperatoris infundit, qui manus lavat, caput faciemque imungit, et inde, si placet, bibit. Postquam vero se mutuo Imperator et patriarcha adorarunt, ille cubiculum suum petit, et ibi intra velum constitutus expectat, dum patriarcha officium aquae benedictae, patriciis, cubiculariis, strategis et domesticis impertiendae, celebravit. Sic praepositus Imperatorem aimonet, signumque praeposito dat, qui egressus patriarcham ad ecclesiam vocat, et uterque, Imperator et patriarcha, in octangulum

δὲ βασιλεὺς λαβὼν παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἀποκόμβιον, ἐπιδί-
 Ed. L. 84 δωσι τῇ πατριάρχῃ. (Γ.) Εἶτα κρατήσαντες ἀλλήλων τὰς χεῖ-
 ρας ὅ,τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ἐξέρχονται μέχρι τοῦ
 ἀνγουστέως, καὶ προσκυνήσαντες ἀλλήλους καὶ ἀσπασάμενοι,
 Ms. 71. b ὁ μὲν πατριάρχης ἀπέρχεται ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, διασώ-5
 ζουσι δὲ αὐτὸν δύο ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου καὶ ὁ τῆς
 καταστάσεως καὶ σιλεντιάριοι δύο μέχρι τοῦ ὀνόποδος ἢ
 καὶ τοῦ κομιστωρίου. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπέρχεται ἐν τῇ Θεο-
 φυλάκτῳ αὐτοῦ παλατίῳ, καὶ ἐκβαλὼν τότε τζιτζάκιον καὶ
 τὸ διβητήσιον, περιβύλλεται σκαραμάγγιον διάσπρον χρυσό-10
 κλαβον, καὶ εἰθ' οὕτως καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τρα-
 πέζης. ὡσαύτως ἀπαλλάσσουσι καὶ οἱ πατρίκιοι, καὶ ἐνδυ-
 σάμενοι τὰ σκαραμάγγια αὐτῶν, εἰσέρχονται οἱ κληθέντες
 Βεῖς τὸ κλητώριον· ἀπὸ γὰρ τῆς ἐκκλησίας ἀλλάξιμα οὐκ εἰ-15
 σιν, οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες παραστάσιμον οὐ ποι-
 οῦσιν. ἰστέον δὲ, ὅτι τῇ ἑσπέρᾳ ἐκεῖνη, ἤγουν τῇ παραμονῇ
 τῶν φώτων, τὰ ἀλλάξιμα διὰ λευκῶν χλανιδίων τελοῦνται,
 οἱ δὲ πατρίκιοι τῇ ἑσπέρᾳ ἐκεῖνη οὐ φοροῦσι χλανίδια χρυσό-
 ταβλα, ἀλλὰ χλανίδια ἔχοντα ταβλία ἀπὸ, ὄξεον· διὰ γὰρ
 τὴν ἐορτὴν τῶν φώτων ὅ,τε βασιλεὺς καὶ ἡ σύγκλητος λευκά20
 ἀλλάσσουσιν· οἱ δὲ ὀστιάριοι φοροῦσι τὰ παραγάβδια αὐτῶν,
 βασιτάζοντες καὶ τὰ βεργία αὐτῶν. οἱ δὲ πρωτοσπαθάριοι οἱ
 εὐνοῦχοι φοροῦντες τὰ διβητήσια καὶ τὰ σπαθία, ὀψικεύου-
 σιν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως, ἡνίκα ἐξέρχεται ἐκ τοῦ παλατίου

19. ὄξεος cd. 22. οἱ ante εὐνοῦχοι om. ed.

conveniunt, ubi hic illi panem benedictum offert, Imperator autem sumtum a praeposito apocombium patriarchae tradit. (III.) Sic iunctis invicem manibus, Imperator et patriarcha ad augusteum usque abeunt, ubi, postquam se adorarunt osculatique sunt, patriarcha ad magnam ecclesiam abit, eumque duo praefecti cubiculi, cerimoniaris duoque silentiarii usque ad onopodem seu consistorium comitantur. Imperator autem ad palatium suum a Deo custoditum discedit, exutoque tzitzaco et dibetesio, scaramangium album, aureo clavo ornatum, induit et sic postea pretiosae mensae suae adsidet. Sic etiam patricii mutant, suaeque scaramangia induti, vocati ad convivium veniunt: ab ecclesia enim mutationes nullae fiunt, nec cubicularii omnes eo die ad Imperatoris thronum praesto sunt. Observandum vero est, ea vespere seu vigilia luminum mutationem albis tunicis fieri, patricos autem non tunicas aureis tabulis, sed purpureis gestare: ob festum enim luminum Imperator et senatus vestes albas induunt, ostiarii paragaudia sua virgasque, protospatharii cunuchi dibetesia spathasque gestantes, ante Imperatorem, quando e palatio

ὑποστρέφοντος δὲ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ παλατίῳ, ἐπειδὴ ἡλλα-
γμένος ὑποστρέφει, καὶ αὐτοὶ ἡλλαγμένοι ὑποστρέφουσιν.

ΚΕΦ. κς'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεῖσαι τῶν φώτων.

5 Προέρχονται ἅπαντες ἐννύχιοι οἱ ἐξ ἔθους προερχόμενοι
ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τῆς ἀψίδος, ἡλλαγμένοι ἀπὸ λευκῶν, καὶ ἀ-
ποιζαντος τοῦ παλατίου, εἰσέρχονται καὶ δέχονται τὸν βασιλέα
εἰς τὴν τάξιν αὐτῶν, ὡς εἴθισται αὐτοῖς. καὶ δηριγευόμενος
ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἐξ ἔθους, διέρχεται διὰ τῆς δάφνης, καὶ D
10 ἄπει κηρούς εἰς τὰ εὐκτήρια, ὡς εἴθισται αὐτῷ, καὶ ἀπέρ-
χονται μέχρι τοῦ ἀγουστέως, ἐκδεχόμενος τὸν καιρὸν. καὶ
τοῦ καιροῦ ἐγγίσαντος, δηλοῖ ὁ τῆς καταστάσεως τῷ πραιπο-
σίτῳ, ὃ δὲ πραιπόσιτος τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐξελθὼν ἀπὸ τοῦ Ma. 72. a
κοιτῶνος αὐτοῦ εἰς τὸ δικάγωνον, περιβάλλεται τὴν χλανίδα
15 αὐτοῦ, καὶ στεφθεῖς διέρχεται διὰ τοῦ ἀγουστέως καὶ τοῦ
στεροῦ καὶ τοῦ ὄνοπος, τὴν δὲ δοχὴν καὶ προσκύνησιν ἐκ-
τελοῦσιν οἱ ἐξ ἔθους, ὃν τρόπον ἐδηλώσαμεν ἐν τῇ προελεύσει
τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ἐν τῇ κάτω πύλῃ τῇ οὐσῇ ἔμπροσθεν Ed. L. 85
τοῦ κοιμιστωρίου. καὶ εἰ μὲν κελεύει ὁ βασιλεὺς ποιῆσαι μα-
20 γιστρούς, νεύει τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ἀπελθὼν πρὸς αὐτὸν ὁ
πραιπόσιτος, λέγει αὐτῷ τὸ ὄνομα τοῦ μέλλοντος προβληθῆναι,

10. ἀπέρχεται ed. 13. τῷ ante βασιλεῖ om. ed.

progreditur, procedunt: quo ad palatium revertente, si mutata veste
redit, et ipsi in mutatorii revertuntur.

CAP. 26.

Observanda in festo et processione luminum.

Omnes, qui cum solenni pompa procedere solent, pro more no-
cte ad hemicyclium apsidis in mutatoriis albis abeunt, et, aperto pa-
latio, intrant et Imperatorem ordine suo, ut ipsis mos est, excipiunt.
Qui a solenni ministerio stipatus, per daphnem digreditur, cereos in
oratoriis, ut ipsi mos est, accendit, et ad augusteum usque progres-
sus, tempus expectat. Quod postquam appropinquavit, cerimonian-
tius praeposito, praepositus Imperatori id indicat, qui e suo cubiculo
ad octangulum se recipit, ibique tunicam induit, et coronatus per
augusteum, stenum et onopodem transit, receptio autem et adora-
tio ab iis, quibus mos est, sicut in processione nativitatibus Christi
commemoravimus, in ianua inferiori, quae prope consistorium est,
peragitur. Et si Imperatori magistri dignitate aliquem ornare placet,
signum praeposito dat ei, cum ad se accessit, nomen candidati

ὁ δὲ πραιπόσιτος λέγει τῷ τῆς καταστάσεως, κάκεινος λαμβάνει αὐτὸν ἀπὸ τῆς στάσεως αὐτοῦ μετὰ σιλεντιαρίου, καὶ ἴστησιν αὐτὸν κάτωθεν τοῦ πουλπίτου ἔμπροσθεν τῶν πατρικίων, καὶ εὐθέως ἐπιδίδωσιν ὁ πραιπόσιτος τῷ βασιλεῖ στιχάριον καὶ βαλτιδίον, ὁ δὲ τῆς καταστάσεως, κρατήσας τὸν μέλλοντα προβληθῆναι, ἄγει αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσκυνήσας τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως καὶ ἀσπασάμενος αὐ-
B τῶν, ἀνίσταται. εἶτα λαβὼν τὸ στιχάριον μετὰ τοῦ βαλτιδίου ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ βασιλέως, φιλεῖ τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, λαβὼν δὲ αὐτὸν πάλιν ὁ τῆς καταστάσεως μετασι-
 λεντιαρίου, εἰσφέρει αὐτὸν εἰς τὸ ἔνδον κοιτιστώριον, καὶ ἐνδύσας αὐτὸν τὸ στιχάριον, περιζώσας αὐτὸν καὶ τὸ βαλτιδίον, ἐξάγει αὐτὸν καὶ ἴστησιν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως κάτωθεν τοῦ πουλπίτου· καὶ πάντες εἰσελθόντες προακυνού-
 σιν, ὃν τρόπον καὶ ἐν τῇ προβολῇ τῶν πατρικίων, καὶ ἄγει
 αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσκυνή-
 σας καὶ ἀσπασάμενος τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἀνίσταται, ὑπερευ-
 ξάμενος τὸν βασιλέα, κρατήσας δὲ αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως, εἰσάγει αὐτὸν ὀπισθοφανῶς καὶ ἴστησιν αὐτὸν ἐν τῇ ἐφαρ-
C μοζούσῃ αὐτῷ τάξει τε καὶ στάσει. (B.) Εἰθ' οὕτως λαβὼν
 νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νέυει τῷ σιλεντια-
 ρίῳ τῷ ἐστῶτι ἐν τῇ πύλῃ, καὶ λέγει „κελεύσατε.“ εἰθ' οὕ-
 τως διέρχεται διὰ τῶν ἐξκουβίτων καὶ τῶν σχολῶν μέχρι τῆς
 μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ δοχῇ καὶ τάξει, καθ' ὃν τρόπον ἐδη-

4. et 8. στιχάριον ed. 24. τῆ δοχῆ conl. R.

indicat, quod praepositus cerimoniariorum dicit, isque una cum silentiario a sua statione evocatum, in parte inferiori pulpiti ante patricios constituit, statimque praepositus sticharium seu strictiorem vestem et baltheum Imperatori tradit, cerimoniariorum vero candidatum manu prehensum ad Imperatorem ducit, ad cuius pedes postquam procidit eosque osculatus est, surgit. Deinde stichario et baltheo e manibus Imperatoris acceptis, pedes eius osculatur, quo facto, cerimoniariorum cum silentiario eum ad interiorum consistorium ducit, sticharioque indutum et baltheo cinctum abducit, et ante Imperatorem infra pulpitum collocat. Omnes ingressi adorant, ut in promotione patriciorum notavimus, et ducit cerimoniariorum candidatum ad Imperatorem, cuius pedes ut osculatus est eumque adoravit, surgit et fausta ipsi apprecatur: apprehendit autem eum cerimoniariorum, et sic retrorsus adductum, in suo ordine et statione collocat. (II.) Postea praepositus, signo ab Imperatore accepto, silentiario ad portam stanti annuit, et dicit: *Lubets*, et sic Imperator per excubias scholasque ad magnam ecclesiam, eo ordine eaque pompa, quam in processione natalis Christi

λώθη ἡμῖν ἐν τῇ προελύσει τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, καὶ εἰς Ms. 72. b
 τὸν νάρθηκα εἰσελθὼν, εἰσέρχεται ἔνδον τοῦ βήλου. καὶ λα-
 βὼν ὁ πραιπόσιτος τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέ-
 ως, εἰσέρχεται διὰ τοῦ νάρθηκος, καὶ δέχεται αὐτὸν ἐκεῖσε ὁ Δ
 Πατριάρχης, καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, εἰσέρχονται καὶ ἴσταν-
 ται ἔμπροσθεν τῶν μεγάλων πυλῶν. καὶ ἄψας ἐκεῖσε κηρὸς,
 δίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος τῇ τῆς
 καταστάσεως, καὶ προσκυνήσας τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον, εἰσ-
 ἔρχεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ διελθὼν διὰ τῆς σωλαίας,
 ἰοῖσάται ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ λαβὼν παρὰ τοῦ
 πραιποσίτου κηρία καὶ εὐξάμενος, ἐπιδίδωσιν αὐτὰ τῷ πραι-
 ποσίτῳ. καὶ εἰθ' οὕτως εἰσελθὼν εἰς τὸ θυσιαστήριον, ὑφα-
 πλοῖ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ εἰλιτὰ δύο, ἀσπαζόμενος δύο ἱερά
 ποτήρια καὶ δύο ἱερὸς δίσκους καὶ τὰ σπάργανα τοῦ Κυ-Ed. L. 86
 ἱερῶν, καὶ λαβὼν ἀποκόμβιον παρὰ τοῦ πραιποσίτου, τίθησιν
 αὐτὸ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ, καὶ ἐξελθὼν διὰ τῆς πλαγίας τοῦ
 θυσιαστηρίου, εἰσέρχεται εἰς τὸ μηταῶριον, εἰς δὲ τὰ ἅγια,
 καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν κοινωνίαν ἐκτελεῖ, ὡς ἡ συνήθεια
 ἔχει. καὶ μετὰ τὸ κραματίσαι καὶ ἐξελθεῖν τοῦ ἁγίου φρεσ-
 ωτος εἰσέρχεται ἔνδον τοῦ βήλου μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ
 στέφεται παρ' αὐτοῦ, καὶ εἰθ' οὕτως ἐπιδίδωσιν ὁ πατριάρ-
 χης εὐλογίας τῷ βασιλεῖ. εἶτα λαβὼν ὁ βασιλεὺς παρὰ τοῦ
 πραιποσίτου ἀποκόμβιον, ἀντιδίδωσι τῷ πατριάρχῃ, ὁ δὲ πα-
 τριάρχης ἀντιδίδοι τῷ βασιλεῖ ἀλειπτὰ. (Γ.) Καὶ ἀλλήλους
 ἀσπασάμενοι, ὁ μὲν βασιλεὺς, διοδεύων τὴν μέσσην, εἰσέρχε- B

1. ἡμῖν cod.

exposulimus, procedit, et narthecem ingressus, velum intrat. Tum
 praepositus coronam a capite Imperatoris demit, qui per narthecem
 accedens a patriarcha excipitur, cum quo post mutuum salutationem
 ingreditur et ad magnas portas subsistit. Accensus ibi cereos praepo-
 sito, praepositus cerimoniario tradit, et adorato sancto evangelio,
 ecclesiam intrat, perque soleam digressus, ad sacras ianuas subsistit
 cereosque a praeposito accipit, quos ipsi, postquam precatus est,
 reddit. Sic sacrarium ingressus, duo instrata sacrae mensae imponit
 duoque sacra pocula duosque sanctos discos et fascias Domini oscu-
 latus, acceptum a praeposito apocombium in sacra mensa reponit,
 perque obliquitatem sacrarii ad metatorium et sacra progreditur et
 agapen ac communionem, ut consuetudo est, celebrat. Post breve
 colloquium e sacro puteo egressus, intra velum cum patriarcha abit,
 a quo coronatur et panem benedictum accipit, pro quo ei adlatum a
 praeposito apocombium Imperator tradit, et suffimenta varia a patri-
 archa recipit. (III.) Post mutua oscula Imperator per forum digres-

ται διὰ τῆς μεγάλης πύλης τῆς χαλκῆς· αἱ δὲ δοχαὶ τῶν πε-
 ραιτικῶν μερῶν καὶ τῶν πολιτικῶν τελοῦνται ἐν τῇ τάξει καὶ
 στάσει, ὃν τρόπον ἐτελέσθησαν ἐν τῇ προελεύσει τῆς Χρι-
 στοῦ γεννήσεως. καὶ τὰς σχολὰς καὶ τὰ ἐκκουβίτα διελθῶν
 καὶ τοῦ κονισιστωρίου καὶ τοῦ στενοῦ, εἰσέρχεται εἰς τὸν αὐ-5
 γουστέα, καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου, τελέσαντες τὴν συνήθειαν,
 εἰσέρχονται εἰς τὸ ὀκτάγωνον, καὶ λαμβάνει ὁ πραιπόσιτος
 τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως, καὶ εἰσελθόντες
 οἱ βεστήτορες ἀπαλλάσσουνι τὴν χλανίδα αὐτοῦ. εἶτα εἰσελ-
 C θῶν ὁ πατριάρχης εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον, καὶ τοῦ βασιλέως 10
 Ms. 73. ἀμέλλοντος ἀκουμβίσει εἰς τὰ εἰθ' ἀκουβίτα, νεύει τῷ πραιπο-
 σίτῳ, καὶ προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην, καὶ τούτου γενομέ-
 νου, προσκνυοῦσιν ἀλλήλους, καὶ εἰσέρχονται οἱ ἱερεῖς, καὶ
 τὸν στίχον ποιήσαντες, εἰσέρχεται πάλιν ὁ πατριάρχης εἰς
 τὸν ἅγιον Στέφανον καὶ ἐκβάλλει τὸ ὠμοφόριον αὐτοῦ. ὁμοί-15
 ως καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκβάλλει τὸ σαγίον αὐτοῦ καὶ ἐνούνται
 πάλιν, καὶ εἰθ' οὕτως ἐξέρχονται, ὀψικνούμενοι ὑπὸ τοῦ κου-
 βουκλείου, καὶ ἀκουμβίζουσιν οἱ δύο ἐξ ἴσου ἐν τῷ ἀκουβίτῳ
 καὶ πίνουσι πρὸς ἅπαξ. καὶ εἰθ' οὕτως λαβὼν νεῦμα ὁ πραι-
 πόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τὴν ὑπουργίαν καὶ εἰσέρ-20
 D γεται, τοῦτο δὲ ποιεῖ καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν φίλων. (Δ.) Μέλ-
 λοντος δὲ ἀνίστασθαι τοῦ βασιλέως καὶ τῶν φίλων ἐξελθόν-
 των, μένουσιν οἱ τοῦ ἄνω ἀκουβίτου φίλοι, οἱ μητροπολιταὶ
 καὶ ὅσοι εἰσὶν εἰς τοὺς πρώτους ἀκουβίτους, ἤγουν εἰς τὸν

sus, magnam portam chalces intrat: excipitur autem a transitoriis urbanisque factionibus eo ritu locoque, quem in processione natalis Domini supra declaravimus. Per scholas et excubias consistorii stenuique digressus, augustale intrat, cubicularii, ritibus suis servatis, ad octangulum se recipiunt, et praepositus coronam a capite Imperatoris demit, vestitores eius tunicam mutant. Posthaec in S: Stephani patriarcha ingreditur, et cum Imperator in novendecim accubitis convivium acturus est, praeposito signum dat, ut patriarcham advocet, quo facto, se invicem adorant, et sacerdotes ingressi stichum faciunt, tunc patriarcha rursus S. Stephani intrat suumque omophorium deponit. Imperator pariter sagum suum exuit, et sic rursus conversantur, atque a cubiculo stipati, egrediuntur, et una in accubito mensae adsidentes, semel bibunt. Sic postea praepositus, signo ab Imperatore accepto, ministris signum dat, et intrant, idemque et apud reliquos amicos observatur. (IV.) Cum vero surgere Imperator vult et amici egressi sunt, remanent ii, qui in superioribus accubitis locum tenent, metropolitae et, qui in primis accubitis ad dextram et sinistram adsident, episcopi. Bibunt vero iterum semel Imperator et

δεξιὸν καὶ εὐώνυμον, ἐπίσκοποι· πίνουσι δὲ πάλιν πρὸς ἁ-
 παξ ὅ,τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης καὶ οἱ ἀναπομείναντες
 φίλοι, καὶ εἰθ' οὕτως λαβόντες νεῦμα παρὰ τοῦ πραιποσίτου,
 ἐξέρχονται καὶ αὐτοὶ, καὶ εἰθ' οὕτως λαβὼν νεῦμα ὁ πρωτο-
 δοπαθάριος, ἐξέρχεται καὶ αὐθις ἢ ὑπουργία. καὶ πάντων
 ἐξελθόντων, μένει ὁ βασιλεὺς μετὰ μόνου τοῦ πατριάρχου
 καὶ τοῦ κουβουκλείου. καὶ πίνοντες πάλιν ἀμφότεροι πρὸς ἁ-Ed. L. 87
 παξ, ἀνίστανται, καὶ ἀπέρχεται ὁ πατριάρχης εἰς τὸν ἅγιον
 Στέφανον καὶ βάλλει τὸ ὠμοφόριον αὐτοῦ, ὁ δὲ βασιλεὺς τὸ
 ἰσοαῖον αὐτοῦ καὶ ἐνούνηται πάλιν εἰς τὸ ὀκτάγωνον, καὶ ποι-
 οῦσι τὸν στίχον. εἶτα λαβὼν ὁ βασιλεὺς παρὰ τοῦ πατριάρχου
 εὐλογίας, ἐξέρχεται μέχρι τοῦ ἀνγουστέως, καὶ προσκυνήσαν-
 τες ἀλλήλους καὶ ἀσπασάμενοι, τὸν μὲν πατριάρχην λαμβά-
 νουσι δύο κουβικουλάριοι, καὶ διασώζουσιν αὐτὸν μέχρι τοῦ
 ἰσοπερῶ ἢ καὶ τοῦ ὀνόποδος. ὁ δὲ βασιλεὺς, δηριγευόμενος
 ὑπὸ τε τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν μαγλαβιτῶν, εἰσέρχεται ἐν
 τῷ παλατίῳ· ἐστῶτων δὲ τῶν τοῦ κουβουκλείου ἀπάντων ἐν
 τῷ χρυσοτρικλίῳ, ὑπερέχονται τὸν βασιλέα τὸ „εἰς πολλοὺς
 καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ γίνεται δὲ ἡ εὐχὴ αὕτη, ἐπειδὴ πλη-В
 ροφοῦται τὸ δωδεκαήμερον.

ΚΕΦ. κζ΄.

Ms. 73. b

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῆς ὑπαπάντης.

Εἰ κελεύει ἀπελθεῖν ὁ βασιλεὺς καὶ παννυχεῦσαι ἐν βλα-

11. Pro εἶτα ed. καὶ. 22. ὑπαπάντης R., ὑπαπᾶν superscripto
 τ cod., ὑπάπαντήσεως ed.

patriarcha et qui remanserunt amici, et sic, a praeposito signo accep-
 to, ipsi egrediuntur, postquam vero signum protospatharius accepit,
 ministerium rursus discedit. Quo facto, Imperator cum solo patri-
 archa et cubiculo manet, et postquam ambo iterum semel biberunt,
 surgunt, et abit patriarcha ad S. Stephani suumque humerale, Impe-
 rator sagum, induit, ac rursus in octangulo conveniunt, et stichum
 faciunt. Tum Imperator, pane benedicto a patriarcha accepto, usque
 ad augustale procedit, et postquam se adorarunt osculatique sunt,
 patriarcham duo cubicularii suscipiunt et ad stenum seu onopodium
 usque perducunt. Imperator vero a cubiculo et manclavitis stipatus,
 palatium intrat, omnesque cubicularii, in aureo triclinio constituti,
 Imperatori: *In multa bonaque tempora* acclamant. Haec autem ac-
 clamatio, finito demum dodecaemero, instituitur.

CAP. 27.

Observanda in festo et processione purificationis B. Mariae Virginis.

Si Imperator abire et vigiliis nocturnas in blachernis agere cupit,

χέροναις, ἀπέρχεται τῇ πρὸ μιᾶς τῆς ἑορτῆς ἡμέρᾳ, καὶ ἐκτα-
 λεί τὴν πάννυχον. τῇ δὲ ἐξῆς ἡμέρᾳ τῆς ἑορτῆς ἀλλάσσου-
 C σιν ἅπαντες ἀπὸ λευκῶν γλιανιδίων· οἱ δὲ κουβικουλάριοι
 ἀλλάσσουσι καμίσια καὶ μόνον, ὡσαύτως καὶ οἱ σπαθαροκου-
 βικουλάριοι. οἱ δὲ εὐνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι φοροῦσι τὰ ἀλ-5
 λάξιμα αὐτῶν πλήρεις, βαστάζοντες καὶ σπαθοβάκλια, οἱ δὲ
 βαρβαῖοι πρωτοσπαθάριοι φοροῦσι τὰ σπέκια αὐτῶν καὶ σπα-
 θία, οὐ βαστάζουσι δὲ σπαθοβάκλια. οἱ δὲ σπαθαροκανδι-
 δάτοι καὶ σπαθάριοι καὶ οἱ τοῦ μαγλαβίου καὶ οἱ λοιποὶ οἰ-
 κειακοὶ σπαθάριοι περιπατοῦσιν ἔνθεν κἀκεῖθεν, ὅπισθεν τῆς 10
 προελεύσεως, εἰς τὰ πλάγια τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου
 καὶ τῶν πατρικίων, τοῦτο τελοῦντες καθ' ἑκάστην προέλευσιν,
 ἐν δὲ ταῖς μεγάλαις προελεύσει φοροῦσι τὰ μαυιάκια αὐτῶν,
 D βαστάζοντες καὶ τὰ σπαθοβάκλια αὐτῶν. οἱ δὲ σπαθαροκαν-
 διδάτοι τὰ μαυιάκια αὐτῶν καὶ σκουτάρια καὶ διστράλια μο- 15
 νοπέλυκα· οἱ δὲ σπαθάριοι σκουτάρια καὶ διστράλια, ἀπὸ
 σκαραμαγγίων δὲ ἀμφοτέροι. (B.) Τοῦ δὲ τῆς καταστάσεως
 ἐλθόντος καὶ μηνύσαντος τῇ πραιποσίτῳ, ὡς ὅτι ὁ καιρὸς
 ἤγγικεν, εἰσέρχεται ὁ πραιπόσιτος καὶ μηνύει τὸν βασιλέα,
 ὃ δὲ βασιλεὺς ἐξελθὼν ἐν τῇ τρικλίνῳ τῷ καλουμένῳ Ἄνα-20
 στασιακῇ, φορῶν τὸ δημητήσιον αὐτοῦ, ἵσταται ἐκεῖσε, καὶ
 ἵστανται οἱ ἀρχοντες τοῦ κουβουκλείου ἔνθεν καὶ ἔνθεν, οἱ δὲ
 σπαθαροκουβικουλάριοι καὶ οἱ κουβικουλάριοι ὅπισθεν αὐτῶν,
 οἱ δὲ πρωτοσπαθάριοι οἱ εὐνοῦχοι ἵστανται ὅπισθεν τοῦ βασι-

1. τῆς πρὸ μιᾶς cod. 2. δὲ om. ed. 6. πλήρης cod., πλήρη
 conl. R. 11. εἶτα πλάγια ed.

pridie festi diei abit et nocturnas vigiliis instituit. Sequenti die
 festi omnes tunicas albas, cubicularii aequae ac spatharocubicularii
 camisia induunt. Eunuchi protospatharii plerique mutatorias fe-
 runt et spathobaculos, barbati protospatharii specia sua et spathas,
 nullos autem spathobaculos gestant. Spatharocandidati, spatharii,
 manclavitate et ceteri domestici spatharii utrinque post solennem
 pompam ad latus praefectorum cubiculi et patriciorum procedunt, et
 hoc in omnibus processionibus observant; in magnis autem torques
 et spathobaculos suos gestant. Spatharocandidati torques, scutaria et
 dextralia cum securibus, spatharii scuta et dextralia, utrinque etiam
 scaramangia gerunt. (II.) Cerimoniario autem veniente et, tempus
 appropinquare, praepositum monente, intrat is idque Imperatori in-
 dicat, qui e triclinio, quod Anastasii vocatur, egressus, dibetesio suo
 indutus, ibi subsistit, ab utroque latere cubiculo praefecti, spatharo-
 cubicularii et cubicularii post ipsos, protospatharii autem eunuchi a ter-
 to Imperatoris. Deinde praepositus vestitores vocat, quorum opera tu-

λέως. προσκαλεῖται δὲ ὁ πραιπόσιτος τοὺς βασίτηρας, καὶ Ἐδ. B. 88
 ἑπαλλάξας ὁ βασιλεὺς τὴν χλαμίδα αὐτοῦ δι' αὐτῶν, εἶτα
 κειθῶν ὀστιάριος, ἵσταται ἐν τῇ βήλῳ, καὶ νεύει ὁ βασι-
 λεὺς τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος τῷ κουβικουλαρίῳ τῷ
 5 αἰφύροντι τὸ βῆλον, καὶ εἰσάγονται πατριῖοι καὶ στρατηγοί, καὶ
 εἰσελθόντες πίπτουσι. καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, λαβῶν νεῦμα
 ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, λέγει „κελεύσατε.” ὁ δὲ
 βασιλεὺς δηριγενόμενος ὑπὸ τε τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβου- Ms. 74. a
 κλείου, πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν, ἐξέρχεται ἐν τῇ τρικλι-
 10 πῳ τῷ καλομένῳ Δανουβίῳ. Ἴστανται δὲ οἱ τε βαρβῆτοι
 πρωτοσπαθᾶριοι καὶ ὁ δρογγάριος τῆς βίγλης ἐνθεν καὶ ἐνθεν
 πλησίον τῆς θύρας. οἱ δὲ πατριῖοι καὶ στρατηγοί μετὰ τῆς
 σγλήτου πίπτουσι, καὶ λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ B
 τοῦ βασιλέως καὶ νεύει τῷ τῆς καταστάσεως, κἀκείνος λέγει
 15 „κελεύσατε” καὶ αὐτοὶ ὑπερευχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγα-
 θοὺς χρόνους.” (Γ.) Καὶ ὑπ' αὐτῶν δηριγενόμενος, διέρχε-
 ται, ὁ δὲ τῆς καταστάσεως ἐν τῷ μέσῳ, καὶ κατὰ βᾶθρον ἐ-
 πιστρεφόμενος πρὸς τὸν βασιλέα, ἐφαπλῶν δὲ καὶ τὰς χεῖρας
 αὐτοῦ ἐνδοθεν τοῦ χλανιδίου αὐτοῦ, λέγει πρὸς τὸν βασιλέα
 20 „καπλάτε Δόμηρι.” τοῦτο ἐκτελῶν, ὅπως ἐν τῇ διόδῳ τοῦ
 βασιλέως μὴ τύχη βᾶθρον. καὶ ἔξω τῆς πύλης ἐξελθὼν τῆς C
 ἐξαγοῦσης πρὸς τὸν ἔμβολον, διέρχεται ἐν τῷ δεξιῷ μέρει
 τοῦ ἐμβόλου, οἱ δὲ πατριῖοι τῆς αὐτῆς πύλης ἔξω λαμβά-
 νουσι τὰ κηρία αὐτῶν, λεγόντων τῶν δύο μερῶν λαμβικὰ,

4. ὁ δὲ om. ed. 17. ἐν om. ed. 19. Pro αὐτοῦ ed. τοῦ. 21.
 Pro μὴ τύχη βᾶθρον. R. legi vult aut ἀποτύχη βᾶθρον, aut
 τύχη παραβαίνων βᾶθρον. 24. λάμβια ed.

amicam suam Imperator mutat, ostliarius descendens in velo stat, Im-
 perator praeposito, praepositus vero cubiculario velum tollenti si-
 gnum dat, et adducuntur patricii et strategi: ingressi procumbunt.
 Qui postquam surrexere, praepositus, accepto ab Imperatore signo,
 dicit: *Iubete*. Imperator, a praefectis cubiculi, patriciis et strategis
 stipatus, ad triclinium, quod Danubius dicitur, abit, barbati protospa-
 tharii et drungarius vigiliae utrinque prope ianuam stant. Patricii
 vero et strategi cum senatu procidunt, et postquam praepositus si-
 gnum ab Imperatore accepit, ceremoniaro annuit, isque dicit: *Iube-
 te*, ipsi: *In multa bonaque tempora* acclamant. (III.) Ab his stipa-
 tus digreditur, ceremoniarus vero in medio, et in scala conversus
 ad Imperatorem, veste sua manibus involutis, ad eum dicit: *Capla-
 te Domini*, quod propterea facit, ut in transitu Imperator scalam
 non contingat. Ex porta, quae ad porticum ducit, ad dextrum hu-
 ius latus discedit, patricii autem extra eandem cercos suos sumunt,

ἕκαστος αὐτῶν διερχόμενος ἀπὸ τῆς στάσεως αὐτοῦ· πληροῦντος γὰρ τοῦ ἐνός, ἄρχεται ὁ ἕτερος· διελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς πλησίον τοῦ κίονος τοῦ κειμένου ἐγκαρσίως ἐν τῷ πληρώματι τοῦ ἐμβόλου, δέχεται ἐκεῖσε τὸν πατριάρχην μετὰ τῆς λιτῆς, λαβὼν δὲ κηρία παρὰ τοῦ πραιποσίτου καὶ εὐξάμενος, ἐπιδίδωσιν αὐτὰ πάλιν τῷ πραιποσίτῳ, καὶ προσκυνήσας τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον καὶ τὸν τίμιον σταυρὸν, καὶ πάλιν προσκυνήσαντες ἀμφότεροι ἀλλήλους, ὅτε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης καὶ ἀσπασάμενοι, λαμβάνει ὁ βασιλεὺς παρὰ τοῦ πραιποσίτου κηρίον λιτανίκιον, καὶ ὑποστρέψας, διέρχεται διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐμβόλου. ἄρχεται δὲ ὁ τῆς καταστάσεως· „χαῖρε κεχαριτωμένη Θεοτόκε παρθένε.“ ψάλλοντες δὲ τὸ αὐτὸ τροπάριον οἱ τῆς προελεύσεως ἅπαντες, εἰσέρχονται ἐν τῷ νάρθηκι τοῦ μεγάλου ναοῦ, καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς καθέζεται ἐπὶ σελλίου ἐν τῷ νάρθηκι, προσμένων μέχρις ἂν

Ed. L. 89 καταλάβῃ ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς λιτῆς, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ ἡ σύγκλητος εἰσέρχονται καὶ ἴστανται ἐν τῷ ναῷ, ὡς δὲ εἰ-

Ms. 74. b θίσται αὐτοῖς, προσμένοντες τὸν βασιλέα. (A.) Καταλαβόντος δὲ τοῦ πατριάρχου μετὰ τῆς λιτῆς, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς, καὶ προσκυνήσαντες ἀμφότεροι ἀλλήλους, ὅτε βασι-

20
λέυς καὶ ὁ πατριάρχης, ἀπέρχονται ἀμφότεροι καὶ ἴστανται ἐν τῇ πύλῃ τοῦ μεγάλου ναοῦ. καὶ ἀρξάμενος ὁ πατριάρχης τὴν εὐχὴν τῆς εἰσόδου τῆς θείας λειτουργίας, λαβὼν ὁ βασι-

2. γὰρ om. ed.

dum interea duarum factionum cantores iambos recitant, singuli a statione sua digressi, et postquam cantum unus finivit, alter incipit. Imperator autem, cum prope columnam, in plenitudine porticus oblique positam, transivit, patriarcham cum processione ibi excipit, sumtisque a praeposito cereis et precatu, eos rursus praeposito tradit, et sancto evangelio ac veneranda cruce adorata, se iterum flexo genu Imperator et patriarcha venerantur et osculantur, quo facto, a praeposito cereum processionalem accipit, et reversus per eandem porticum digreditur. Tunc vero cerimoniarius incipit: *Salve, gratiae plena Virgo Deipara*: quod troparium omnes, qui solennem pompam Imperator et patriarcha canunt, deinde narthecem magni templi intrant, ubi Imperator in throno in narthece considet, et usque dum patriarcha cum solenni processione advenit, exspectat, patricii vero et senatores intrant, et in templo, ut ipsis mos est, Imperatorem exspectantes, subsistunt. (IV.) Patriarcha autem cum processione appropinquante, Imperator surgit, et post mutuam adorationem ambo discedunt inque porta magni templi stant. Tunc, patriarcha preces introitus divinae liturgiae exorso, Imperator, cereis precatationis so-

λεύς παρὰ τοῦ πραιποσίτου κηρία τῆς προσευχῆς, καὶ εὐξά-
 μενος δίδωσιν αὐτὰ πάλιν τῷ πραιποσίτῃ, καὶ αὐτὸς τῷ τῆς
 καταστάσεως. καὶ προσκυνήσας ὁ βασιλεὺς τὸ ἄχραντον εὐ-
 αγγέλιον, διέρχεται μέσον διὰ τοῦ ναοῦ μετὰ τοῦ πατριάρχ- B
 5χου, καὶ διὰ τῆς πλαγίας τοῦ ἄμβωνος εἰσέρχεται ἐν τῇ σω-
 λαίᾳ, καὶ σταῖς ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν καὶ ἄψας κηρὸς
 καὶ εὐξάμενος, εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον. ἀσπασάμενος δὲ
 τὴν ἁγίαν ἐνδυτήν, λαβὼν ἀποκόμβιον παρὰ τοῦ πραιποσίτου,
 τίθησιν αὐτὸ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ καὶ ἔξέρχεται, καὶ διδοῦσιν
 10 αὐτῷ εὐλογίας οἱ ἱερεῖς, διὰ μέσης τοῦ ναοῦ. μέλλοτος δὲ
 τοῦ βασιλέως ἔξέρχεσθαι ἐν τῷ νάρθηκι, ἴστανται ὄρφανὰ
 ἐπάνω τῶν σκάμνων ἀπ' ἀριστερῶς τῆς μεγάλης πύλης, καὶ
 φωνοβολοῦντες ὑπερεύχονται τὸν βασιλέα, ὡς ἡ συνήθεια
 ἔχει. ἐλθόντες δὲ εἰς ἴσον ἐν τῷ στυρακίῳ ὅτε βασιλεὺς καὶ C
 15ῶ πατριάρχης, προσκυνήσαντες καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, ὁ
 μὲν πατριάρχης ἀπέρχεται ἐν τῷ μεγάλῳ ναῷ τοῦ ἐκτελέσαι
 τὴν θείαν λειτουργίαν, ὁ δὲ βασιλεὺς, διὰ τοῦ στυρακίου
 ἀνελθὼν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ, ἄπει ἐκεῖσε κηρὸς, ὡσαύτως δὲ
 καὶ ἐν τοῖς κατηχομενεῖσι, εἰς τὸν σταυρὸν, καὶ εἰσελθὼν
 20 ἐν τῷ εὐκτηρίῳ, ἴστανται ἐκεῖσε, ἐκτελῶν τὴν θείαν λειτουρ-
 γίαν, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ οἱ λοιποὶ ἄρχοντες ἅπαντες ἴστανται
 ἔξω ἐν τοῖς κατηχομενεῖσι. (E.) Τῆς δὲ θείας κοινωνίας
 ἑγγιζούσης, προστάσσει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελύσεως τῷ τῆς
 καταστάσεως, καὶ ἀποστέλλει σιλεντιαρίους δύο πρὸς τὸ προσ- D

10. οἱ ἱερεῖς διὰ sine distinctione ed.

lennis a praeposito traditis, precatur, post eos praeposito, hic
 cerimoniarum magistro reddit. Ipse, sacro et intemerato evan-
 gelio adorato, cum patriarcha per medium templum perque ob-
 liquitatem ambonis soleam intrat, et ad sacras ianuas constitu-
 tus cumque cereis accensis precatus, sacrarium ingreditur. San-
 ctium vero instratum osculatus, adlatum a praeposito apocombi-
 num in sacra mensa reponit, et, accepta a sacerdotibus benedi-
 ctione, per medium templum abit. Dum autem ad narthecem
 progreditur, in sinistro magnae portae latere orphani in scamnis
 stant, et modulantes, ut ipsis solenne est, fausta Imperatori ap-
 precatur. Is una cum patriarcha ad styracium pergit, unde patri-
 archa post mutnam salutationem et adorationem ad magnum tem-
 plum, sacram liturgiam celebraturus, abit, Imperator autem per
 styracium in oratorium adscendens, cereos ibi, aequae ac in catechu-
 menis, in cruce accendit, in oratorio vero divinam liturgiam cele-
 brat, dum patricii interea ac ceteri proceres foris in catechume-
 nis subsistunt. (V.) Divinae autem communionis tempore immi-
 nente, praepositus a mandato cerimoniarum magistrum iubet, ut

ἐκεῖσε ὑπὸ σιλεντιαρίων ἕως κάτω. ὁ δὲ βασιλεὺς διαγί-
 νεται μετὰ ταῦτα, ὡς δ' ἂν κελεύη καὶ βούληται. (Ζ.) Ἰστέ-
 ον, ὅτι εἰ μὲν οὐ κελεύει ὁ βασιλεὺς ποιῆσαι τὴν προέλευσιν
 ἀπὸ τοῦ ἄνω παλατίου, ἤγουν ἀπὸ τὸν Ἀναστασιακὸν τρικλί-
 Ed. L. 91 νον, τελεῖται οὕτως. ἔξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος
 τῆς ἁγίας σοροῦ ἠλλαγμένους, ἵσταται ἐν τῷ τῆς ἁγίας σο-
 ροῦ τρικλίῳ, ἔνθα τὰ βῆλα κρέμονται, ἐστῶτων καὶ ἀρχόν-
 των τοῦ κουβουκλείου, καὶ ὅπισθεν αὐτοῦ ἵστανται σπαθαρο-
 κουβικουλάριοι καὶ κουβικουλάριοι, καὶ δέχεται ἐκεῖσε τοὺς
 τε πατρικίους καὶ στρατηγούς, καὶ προσκυνήσαντες τὸν βασι- 10
 λέα, ἀνίστανται, λαβὼν δὲ νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ
 βασιλέως, λέγει „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ
 ἀγαθοὺς.” ὁ δὲ βασιλεὺς δηριγευόμενος ὑπ' αὐτῶν, διέρχε-
 ται διὰ τῶν βαθμίδων τῶν κατερχομένων ἀπὸ τὸ βανιάρην
 καὶ ἔλθων εἰς τὰ βᾶθρα τῆς κάτω προελεύσεως, ἔνθα, προ- 15
 κένσον γινομένου ἐν τοῖς ἐκεῖσε, ἵσταται ἢ προέλευσις, ἵστα-
 νται ὁ βασιλεὺς, οἱ δὲ πατρίκιοι ἐνωθέντες τῇ συγκλήτῳ ἀπά-
 σῃ, πίπτουσι πάλιν μετ' αὐτῶν, ὁ δὲ πραιπόσιτος δίδωσι
 νεῦμα τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε” ἀποκρι-
 θέντες δὲ ἅπαντες λέγουσιν „εἰς πολλοὺς χρόνους.” ὁ δὲ τῆς 20
 καταστάσεως κατὰ βᾶθρον λέγει „καπλάτε Δόμηνι.” ἐκτελοῦσι
 δὲ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε τὴν ἅπασαν τάξιν τῆς προελεύσεως, ὡς ἄ-
 νωτέρω εἰρήκαμεν.

4. τῶν Ἀναστασιακῶν τρικλίων ed. 14. τὸ βανιάριον ed.,
 τοῦ Φαραρίου conl. Leich. 23. προειρηκάμεν ed.

cupit et lubet, ibi permanet. (VII.) Sciendum est, si Imperator
 processionem e superiori palatio seu triclinio Anastasiano institui
 non iubeat, hos ritus observari. Imperator a cubiculo S. Sepulcri
 in mutatoriis egressus, in triclinio, quod ibi est, subsistit, ubi vela
 suspensa sunt, et praefecti cubiculo et pone Imperatorem spatharo-
 cubicularii et cubicularii stant: ibi patricios et strategos excipit, qui,
 Imperatore adorato, surgunt, praepositus vero, signo ab Imperatore ac-
 cepto, ait: *Iubete*; ceteri: *In multa bonaque tempora*. Ab his stipatus
 Imperator, per gradus a banniaro ducentes descendit, et postquam
 ad gradus inferioris processionis accessit, ubi qui processuri sunt, con-
 veniunt, subsistit, patricii cum senatu coniuncti adsunt, praeposi-
 tus vero, signo ceremoniarum magistro dato, *Iubete* ait; cui reliqui
 omnes: *In longa bonaque tempora* respondent. Postremo ceremoni-
 arius ad gradus constitutus, ait: *Caplate Domini*, et sic ab eo loco
 solennem processionem, ut diximus, instituit.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, εἰ τύχη ἢ ἑορτὴ τῆς ὑπάντης τῆ β' τῆς α' Ms. 76. a
ἑβδομάδος. C

Λίθεται μεταστάσιμον ὥρα ἅ τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐν τῷ
λαυσακίῳ τρικλίῳ, καὶ ἐξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ σαγίου, ἀ-
5 πέρχεται ἐν τῇ μανναύρα, καὶ στὰς ἄνωθεν τῶν γραδηλίων ἐν
τῷ Πρασίνῳ λίθῳ, διαλαλεῖ ἐκεῖσε τὸν λαὸν, τὸ ἐν ἀγγελίᾳ καὶ
φύβῳ Θεοῦ ἐκτελέσαι τὴν πανσέβαστον καὶ ἁγίαν τετταρακο-
στήν. καὶ εἰδ' οὕτως ἐπιτρέπει ἀσηκρήτη καὶ ἐπαναγινώσκει
τὸ ἐπαναγινώσκον, τελεσθείσης δὲ τῆς ἀναγνώσεως, εὐφημεῖ
10 πᾶς ὁ λαὸς τὸν βασιλέα· μετὰ δὲ τὴν εὐφημίαν τοῦ λαοῦ
ἀποκινεῖ ὁ βασιλεὺς καὶ διέρχεται διὰ τοῦ εὐωνύμου μέρους
τῆς μανναύρας, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου καὶ
τῶν λοιπῶν τοῦ κουβουκλείου καὶ πρωτοσπαθαρίων, καὶ δι- D
ερχόμενος διὰ τῶν ἐξκουβίτων καὶ τῶν σχολῶν, διὰ τῆς μι-
15 κροῦς πύλης τῆς χαλκῆς, εἰσέρχεται ἐν τῷ ἁγίῳ φρέατι καὶ
ἄπει κηρούς· ὁ δὲ πατριάρχης δέχεται αὐτὸν ἐν τῷ ἁγίῳ
φρέατι, ἐν τῇ πύλῃ τῇ εἰσαγούσῃ ἔνδον τοῦ ναοῦ, καὶ εἰσέρ-
χονται ἀμφότεροι μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν. (B.) Ἄσας δὲ
κηρούς ὁ βασιλεὺς καὶ εὐξάμενος, ἐπιδίδωσιν αὐτοὺς τῷ
20 πραιποσίτῳ. καὶ προσκυνήσαντες ἀλλήλους ὅ,τε βασιλεὺς καὶ
ὁ πατριάρχης, ἀπέρχεται ἐν τῷ μηταωρίῳ· τῇ γὰρ ἡμέρᾳ Ed. L. 92
ἐκίη ὁ βασιλεὺς οὐκ εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ

1. ὑπάντησεως ed. vid. supra. 2. εὐδομάδος cod. 7. τεττα-
ρακοστήν R. ex sigla cod., ἑορτὴν ed. 11. ἀποκρίνει ed. 13.
καὶ διερχόμενος R., καὶ διέρχεται cod., καὶ om. ed.

*Observanda, quando festum purificationis S. Mariae in feriam
secundam primae septimanae incidit.*

Hora prima eius diei in lausiaco triclinio ritu solenni Imperator excipitur, qui sago indutus, egreditur et ad magnaauram abit, ubi in Prasino lapide supra gradus constitutus, populum ad celebrandum cum reverentia et metu sacram et venerandam quadragesimalem hortatur. Quo facto, secretarius iussu eius lectionem recitat, eaque finita, populus fausta quaevis Imperatori apprecatur: qui post solennem acclamationem populi abit, perque sinistram magnaure partem, stipatus a praeposito ceterisque cubiculariis et protospathariis, per excubias scholasque transit, perque parvam portam aeneam ad sacrum puteum accedit cereosque accendit. Ibi patriarcha ipsum in ianua ad templum ducente excipit, unde ambo ad sacras portas pergunt. (II.) Cum cereis autem accensis precatu Imperator, eos praeposito tradit, et postquam se invicem Imperator et patriarcha venerati sunt, ille ad metatorium abit: hoc enim die sacrarium non intrat: finito officio tertiae et sextae, e metatorio egreditur. Post

τελέσας τὴν τριτοέκτην, ἐξέρχεται δὲ τοῦ μηταωρίου, καὶ προσ-
 κνήσαντες ἀλλήλους καὶ ἀσπασάμενοι, διέρχεται μὲν ὁ βασι-
 λεὺς διὰ τοῦ δεξιῦ μέρους τοῦ ναοῦ, τοῦ νύμφηκος καὶ τοῦ
 ὠρολογίου, καὶ ἐξέρχεται ἐν τῇ πρὸς δύσιν οὔσῃ μεγάλῃ πύλῃ
 τῇ ἐξαγούσῃ ἐπὶ τὸν ἀθύραν. ἵππεύσας δὲ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε,⁵
 διέρχεται διὰ τοῦ μιλίου, φόρου τε καὶ τοῦ μακροῦ ἐμβόλου τοῦ
 Μαυριανοῦ καὶ τοῦ Πετρίου, καὶ ἀπέρχεται μέχρι τῆς πανα-
 γίας Θεοτόκου ἐν βλαχέρναις· καὶ ἐκεῖσε καταλαβὼν, κατέρχε-
 ται ἀπὸ τοῦ ἵππου καὶ ἀνέρχεται ἐν τοῖς κατηγουμενείοις,
 εὐξάμενος δὲ ἄπτε κηρὸς ἐν τε τῇ παρακυπτικῇ τῆς ἀγίαςιο
 Βσοροῦ, ἐν τῇ εὐμηρίῳ καὶ ἐν τῇ ἔξω σταυρῷ τῶν κατηγου-
 Ma. 76. b μενείων, ἐξελεθὼν ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, ἀπέρχεται ἐν τῷ Ἀναστα-
 σιακῷ τρικλίνῳ, καὶ εἰδ' οὕτως ἐκτελεῖ ἅπαντα, ὅσον τὰ τε
 ἀλλάξιμα καὶ αἱ δοχαί. ἧ τε τῆς λιτῆς ὑπάντησις καὶ ἡ τῆς
 θείας λειτουργίας εἰσοδός τε καὶ προσευχή, ὃν τρόπον ἀνω-¹⁵
 τέρω ἐν τῇ πρώτῃ καταστάσει τῆς αὐτῆς ἑορτῆς ἐξεδέμεθα.

ΚΕΦ. κη.

Ἵσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ τῆς δοθοδοσίας.

C Ἀπέρχεται ὁ πατριάρχης ὀψὲ τοῦ σαββάτου ἐν τῇ ναιῷ
 τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν βλαχέρναις, συναπέρχονται δὲ²⁰
 αὐτῷ μητροπολίται, ἀρχιεπίσκοποι καὶ ἐπίσκοποι, ὅσοι δ' ἂν
 τύχωσιν ὄντες τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐν τῇ πόλει, ὁμοίως καὶ οἱ
 κληρικοὶ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ οἱ τῶν ἔξω ἐκκλησιῶν,

patriarchae salutationem per dextram templi, narthecis et horologii
 partem ad occidentalem magnam portam, quae in athyrem ducit, pro-
 greditur. Inde equo vectus Imperator, per milium, forum longam-
 que porticum Mauriani et Petrii ad S. Deiparae in blachernis abit.
 Quo postquam venit, equo descendit et ad catechumena abit, pre-
 catus vero cereis in throno sancti sepulcri, in oratorio et cruce
 exteriori catechumenorum accendit, indeque egressus, ad triclinium
 Anastasii abit, et ibi quoque omnia peragit, scilicet vestes mutantur
 et solennis exceptio fit. Processionis vero occursum, divinae liturgiae
 introitus, et supplicatio, ut supra de prima eiusdem festi cerimonia
 animadversum fuit, peragitur.

CAP. 28.

Observanda in dominica orthodoxias.

Patriarcha vesperi die sabbati ad templum sanctissimae Deiparae
 in blachernis, unaque metropolitae, archiepiscopi, episcopi, qui forte
 eo die in urbe versantur, clerici quoque magnae ecclesiae et templo-

καὶ ὄσοι δ' ἂν ἐν πᾶσι τοῖς μοναστηρίοις τὸν μονήρη βίον ἀσχοῦσιν ἐν ταύτῃ τῇ Θεοφυλάκτῃ πόλει, καὶ ἐκτελοῦσιν ἅπαντες παννύχιον ὕμνον ἐν τῷ σεπτῷ ναῷ. τῇ δὲ ἐξῆς, ἥτις ἐστὶ κυρία τῶν ἡμερῶν, ἐξέρχεται ὁ πατριάρχης μετὰ τῶν 5 προφῆθῆντων ἀπάντων ἐκ τοῦ ναοῦ μετὰ τῆς λιτῆς, καὶ διέρχονται διὰ τοῦ δημοσίου ἐμβόλου. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξελθὼν ἀπὸ τοῦ παλατίου, φορῶν σαγίον, διὰ τῆς πύλης τοῦ σπαθα-
 ραίου, καὶ θρηγιεγόμενος ὑπὸ τε τῶν τοῦ κουβουκλείου φορούμενων τὰ σαγία αὐτῶν, διέρχεται διὰ τῆς μανναύρας καὶ 10 αὐτῶν διαβατικῶν αὐτῆς τῶν ἀνωτέρων, καὶ διὰ τῆς ξυλίνης σκάλας εἰσέρχεται ἐν τοῖς κατηχομενεῖσι τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ εἰσελθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τοῖς κατηχομενεῖσι καὶ ἐξάμενος, ἄπτων κηρῶν, ὑπαλλάσσει, ὡσαύτως καὶ πάντες κατὰ τὴν ἰδίαν τάξιν, τὰ ἀλλαξίματα αὐτῶν τὰ ἄσπρα. τῆς 15 δὲ λιτῆς ἐγγιζούσης, δίδονται σιλέντιον, καὶ ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ μηταωρίου τῶν κατηχομενίων, καὶ δέχονται αὐτὸν Ed. L. 93 οἱ πατρίκιοι ἐν τῷ μεγάλῃ τρικλίνῃ τοῦ σεκρέτου μετὰ πίσης τῆς συγκλήτου καὶ πίπτουσιν. εἶτα λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, δίδωσι τῷ τῆς καταστάσεως καὶ λέγει 20 „κελεύσατε“ καὶ αὐτοὶ ὑπερεύχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ (B) Κάκειθεν θρηγιεγόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ πάντων βασταζόντων κηρία ὑποφάλα, κατέρχεται διὰ τοῦ μεγάλου Ms. 77. a κοχλιοῦ καὶ διὰ τοῦ διδασκαλείου, ἐνθα τὰ πασχάλια, καὶ κατελθὼν τὰ γραδῆλια, οὐκ εἰσέρχεται ἐν τῷ μεγάλῃ νάρθηκι, ἀλλ'

8. ὑπὸ τε τῶν. Aliquid deesse videtur R.

tum suburbanorum, et quicumque vitam solitariam in omnibus monasteriis per hanc a Deo custoditam urbem agunt, abeunt et hymnum nocturnum in templo venerando recitant. Postera die, quae dominica est, patriarcha cum dictis omnibus e templo cum solenni pompa per porticum publicam progreditur; Imperator vero e palatio egressus, usum ferens, per portam spatharicii transit, stipatusque a cubiculariis, sagis suis vestitis, per magnaauram et transitus eius superiores perque ligneam scalam magnae ecclesiae catechumena intrat, et ibi cum cereis accensis precatus, tum ipse, tum ceteri omnes secundum ordinem suum mutatoria alba induunt. Processione appropinquante, silentium datur, Imperator ex metatorio catechumenorum procedit, quem patricii una cum universo senatu in magno triclinio secreti excipiunt, et prouident. Deinde praepositus, signo ab Imperatore dato, magistro cerimoniarum annuit, qui dicit: *Iubete*; ipsi: *In multa bonae tempora* acclamant. (II.) Sic ab omnibus cereos cum phialis gestantibus, stipatus et per magnam cochleam et didascalium, ubi cycli paschales constituuntur, perque scalam digressus, magnum narthe-

ἐκνεύσας ἀριστερόν ἐπὶ τὸ μητάον ἀπὸ τοῦ τριγώνου, λέγων
 Β ὁ τῆς καταστάσεως κατὰ βῆθρον „καπλάτε Δόμηνι” καὶ
 κατέρχεται τὰ γραδῆλια τοῦ ἀθύρα, καὶ δέχεται ἐκεῖσε τὴν
 λιτήν. ἄσπας δὲ κηρὸς καὶ εὐξάμενος, προσκυνεῖ τὸν τίμιον
 σταυρὸν καὶ τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον, ὡσαύτως καὶ ἀσπάζε-5
 ται τὸν πατριάρχη, καὶ διέρχεται ἔμπροσθεν τῆς λιτῆς. ὁ
 δὲ τῆς καταστάσεως ἄρχεται τὸ τροπάριον „τῆν τῶν ἀληθι-
 νῶν δογμάτων,” τὸ αὐτὸ ψαλλόντων καὶ πάντων τῆς προε-
 λεύσεως. ὁ δὲ βασιλεὺς, εἰσελθὼν ἐν τῷ νάρθηκι, καθέζε-
 ται, μέχρις ἂν καταλάβῃ ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς λιτῆς. καὶ 10
 τοῦ πατριάρχου καταλαβόντος, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς, καὶ
 ὄστανται ἀμφότεροι ἔμπροσθεν τῶν βασιλικῶν πυλῶν, καὶ ὁ
 μὲν βασιλεὺς ἄσπας κηρὸς εὐχεται, ὁ δὲ πατριάρχης τελεῖ
 τὴν εὐχὴν τῆς εισόδου, καὶ εὐξάμενος ὁ βασιλεὺς ἐπιδίδωσι
 τὰ κηρία τῷ πραιποσίτῳ, κάκεινος τῷ τῆς καταστάσεως. τοῦ 15
 δὲ πατριάρχου τὴν εὐχὴν τελέσαντος καὶ προσκυνήσαντος
 τοῦ βασιλέως τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον, κρατήσαντες ἀλλήλων
 τὰς χεῖρας, διέρχονται μέσον τοῦ ναοῦ, καὶ διὰ τῆς πλαγίας
 τοῦ ἄμβωνος ἐκνεύσαντες, εἰσέρχονται ἐν τῇ σωλαίᾳ καὶ ὄ-
 στανται ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, κάκεισε λαβῶν κηρούς 20
 ὁ βασιλεὺς εὐχεται, εἶτα δίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ. καὶ
 ἀλλήλους προσκυνήσαντες ὅ,τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης,
 Δ εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον πρὸς τὸ τὴν θείαν λειτουργίαν
 ἐκτελέσαι, καὶ ὁ βασιλεὺς ἀπέρχεται εἰς τὸ μηταώριον, ἐκ-

17. κρατήσαντες δὲ ἀλλήλων ed.

cem non intrat, sed ad laevam supra metatum a trigono divertitur:
 cerimoniarius vero ad scalas constitutus, ait: *Caplate Domini*, per-
 que scalam athyris descendit atque ibi processionem excipit. Accensis
 autem cereis, precatur et venerandam crucem et sacrum evangelium
 adorat, patriarcham salutat et ante solennem pompam procedit. Ce-
 rimoniarius troparium: *Veri cultus imaginum*, orditur, quod omnes
 procedentes canunt. Imperator interea narthecem ingressus, sedet et
 tantisper, dum patriarcha cum processione venit, exspectat. Post-
 quam vero is cum processione advenit, surgit, et uterque ad regias
 portas subsistunt, ubi Imperator quidem cum cereis ardentibus pre-
 catur, patriarcha autem preces introitus instituit, Imperator, finitis
 precibus, cereos praeposito, hic cerimoniarum magistro tradit. Pa-
 triarcha postquam ritum introitus celebravit, et Imperator sacrum
 evangelium adoravit, prehensis invicem manibus, et Imperator sacrum
 templi transcunt, perque obliquitatem ambonis solcam intrant, sa-
 crisque ianuis adstant: ubi cum cereis Imperator precatur, deinde
 eos praeposito reddit. Et postquam ipse et patriarcha se invicem
 adorarunt, hic sacrarium sanctae liturgiae celebrandae causa, Im-

τελῶν ἐκεῖσε τὴν θείαν λειτουργίαν· ἐν ταύτῃ γὰρ τῇ ἡμέρᾳ εἰς τὸ θυσιαστήριον ὁ βασιλεὺς οὐκ εἰσέρχεται. (Γ.) Χρῆ δὲ εἶδέναι, ὅτι ἐν μὲν τῇ προόδῳ τῶν ἀγίων καὶ ἐν τῇ ἀγάπῃ τῶν θυρῶν οὐκ ἐξέρχεται, ἐν δὲ τῇ κοινωνίᾳ ἐξέρχεται καὶ σκουπαῖ, καὶ τῆς θείας λειτουργίας τελεσθείσης, ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ μηταωρίου καὶ ἐνοῦται τῷ πατριάρχῃ, καὶ Ed. L. 94 διέρχεται ἀμφότεροι μέχρι τοῦ ἀγίου φρέατος, προσκυνήσαν—Ms. 77. b τες δὲ ἀλλήλους καὶ ἀσπασάμενοι, ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, καὶ διὰ τοῦ χυτοῦ τῆς μικρᾶς πύλης τῆς χαλκῆς τοῖσιελθῶν, διὰ τε τῶν σχολῶν καὶ τῶν ἐξκουβίτων διερχόμενος, λέγοντος τοῦ τῆς καταστάσεως „καπλάτε Δόμηνι.” καὶ καταλαβόντος ἐν τῷ κοινοιστωρίῳ, μένει μὲν ἐκεῖσε ἡ σύγκλητος, ὑπερευχομένη τὸν βασιλέα, ὁ δὲ τῆς καταστάσεως καὶ οἱ σιλεντιάριοι μένουσιν εἰς τὸν ὀνόποδα, ὑπερευχόμενοι καὶ αὐτοὶ ὁμοίως. ὁ δὲ βασιλεὺς διέρχεται διὰ τοῦ ἀγουστέως, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ παλατίῳ, τοῦ δὲ κλητωρίου στοιχηθέντος, γίνονται μίνσαι, καὶ εὐθέως ἀπαλλάσσουσιν ἅπαντες. ὁ δὲ βασιλεὺς καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέζης ἀπὸ σκαραμαγγίου, καὶ οὗς ἐκέλευσε καλέσαι, καὶ αὐτοὶ ἀπὸ σκαραμαγγίων, οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ παραστάσιμον οὐ ποιοῦσιν. (Δ.) Ἰστέον, ὅτι τὸ παλαιὸν ὁ τοιοῦτος τύπος ἦν νῦν δὲ ὁ βασιλεὺς τὰ ἄλλα πάντα ἐκτελεῖ μέχρι τῆς εἰσόδου, καθὼς εἴρηται. εἰς δὲ τὴν εἰσόδον εἰσέρχεται εἰς τὸ βῆμα ἔνδον, καὶ προσκυνοῦσι τὴν ἁγίαν τράπε-

23. ΣΧΟΛΑ. Τοῦτο ἔσχατον ἐτυπώθη.

perator, divinos ritus peracturus, metatorium petit: hoc enim die sacrum intrare non solet. (III.) Porro sciendum, in processu sanctorum et agape Imperatorem ex portis illis non progredi, in communiōe autem prodire et communicare solere, finitaque divina liturgia, ex metatorio prodire seque patriarchae adiungere, deinde utrumque ad sacrum puteum procedere, et post mutuam adorationem et salutationem Imperatorem per locum editum parvae ianuae aeneae intrare, deinde per scholas et excubias transire, dicente cerimoniarario: *Caplate Domini*. In consistorio senatus omnis, fausta Imperatori venienti apprecans, magister vero cerimoniarum et silentiarii in onopode, bonis omnibus cum prosequentes, consistunt. Imperator per augustale palatium intrat, ubi convivio instructo, missus afferuntur, statimque omnes vestes mutant. Imperator in scaramangio aequae ac convivae, quos vocari iussit, pretiosae mensae adsident, cubicularii autem hoc die ei non adstare solent. (IV.) Sciendum quoque est, hos ritus olim quidem observatos, nunc vero ad introitum usque, ut dictum est, omnia aliter ab Imperatore institui solere. In introitu vero bema ingreditur, ubi et sacramentum et instratum adorat perque latera sacelli et cochleae, quae

ζαν και την ενδυτην, και δια πλαγίας του θνσιασθηριου και του κοχλιου του οπισθεν της κόγχης ανελθων εις τα κατη-
Χουμένα, εισέρχονται εις το μηταωριον, και απαλλάσσουσι τας εαυτων χλαμύδας και μονον, και ακουουσι του θειου ευαγγελιου και της εκτενους, και μετα ταυτα εισέρχεται ος της τραπέζης μετα των αρτοκλινων, και στοιχει το κλητωριον. και εξέρχονται οι δεσποται και απέρχονται εις το μηταωριον του πατριάρχου, και ευθυς διδονται μίνσαι, εκδυόμενοι τα διβητήσια αυτων, και εκδέχονται του τελειωθηναι την θειαν λειτουργιαν και ανελθειν τον πατριάρχη.¹⁰ οι δε πραιπόσιτοι απέρχονται, και καθίζονται εις την ανοδον, δι' ης ο πατριάρχης ανερχεται, και το ανελθειν αυτον κρατουσι τας χειρας αυτου, ασπαζόμενοι αυτας, και απελθόν-
Δτες εισάγουσιν αυτον προς τους δεσποτας. και εκβαλων ο **Με. 78.** πατριάρχης τα αλλαξιματα αυτου, λαβων τους δεσποτας,¹⁵ εξελθων ακουμβίζει μετα των της τραπέζης, και εισέρχονται οι κληθέντες και αριστουσι μετ' αυτων, και το αναστηναι αυτους, απέρχονται παλιν οι δεσποται δια των διαβατικων εις το παλάτιον. Ιστέον δε, οτι και κηρία εκ του οικονομιου λαμβανουσιν οι τε μαγιστροι και πραιπόσιτοι και πατρι-
Ed. L. 95 κιοι, επι δε του κυριου Θεοφυλάκτου και θνμιάματα ευσσμα, αλλ' οδν και δουλικιον εποίει ο κύριος Θεοφυλάκτος ο πατρι-
ρχης επι το μέρος του ευκτηριου του αγιου Θεοφυλάκτου, και οι δεσποται απήλανον του δουλικιου μετα των μαγιστρων και των πραιποσιτων και λοιπων, ων εκέλευσαν. 25

16. μετα των R., μετ' αυτων cod. et ed.

19. οικονομειου ed.

21. κυρου cod.

pone concham est, in catechumena adscendit, metatorium intrat, tunicam suam tantum mutat ac divinum evangelium et extensam audit: deinde praefectus mensae una cum tricliniariis epulas parat. Egressi autem Domini ad metatorium patriarchae abeunt, statimque missus afferuntur, tunc dibetesia sua exuunt, et usque dum divina liturgia celebrata est et patriarcha adscendit, expectant. Praepositi in aditu, per quem advenit patriarcha, consistunt, cuius advenientis manus osculantur, deinde abeunt eumque ad Dominos adducunt. Is, exutis vestibus suis, egreditur et cum Dominis mensae accumbit, vocati ad convivium intrant, et una cum his epulantur, quibus surgentibus, Domini rursus per porticus ad palatium abeunt. Sciendum est, magistros, praepositos et patricos ex oeconomico cereos, sub Domino Theophylacto autem etiam unguenta odora accipere. Dominus Theophylactus patriarcha in parte oratorii sancti Theophylacti etiam convivium instruxit, cui Domini cum magistris, praepositis ceterisque, quos inusserant, interfuere.

ΚΕΦ. κθ'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ κυριακῇ τῆς μέσης ἑβδομάδος τῶν η̅ησιῶν, ἥνίκα τὸ τίμιον καὶ ζωοποιὸν ξύλον τοῦ σταυροῦ προσκυνεῖται.

5 Προέρχονται ἐννύχιοι ἐν τῷ παλατίῳ οἱ τε πατρίκιοι, πρωτοσπαθᾶριοί τε καὶ δομέστικοι καὶ οἱ τοποτηρηταὶ καὶ οἱ οἰκιακοὶ ἅπαντες, καὶ ἀνοίγει τὸ παλάτιον τάχιον, καὶ εἰσ-
 10 ἐρχονται οἱ πατρίκιοι φοροῦντες τὰ σαγία αὐτῶν ἀπὸ σκα-
 15 ραμαγγίων, οἱ δὲ λοιποὶ ἀπὸ σκαραμαγγίων, καὶ διέρχονται
 20 ἰδιὰ τοῦ μεγάλου τρικλίνου, καὶ ἀπέρχονται ἐν τῷ ναῷ τῆς
 25 παργίας Θεοτόκου ἐν τῷ φάρῳ, καὶ προσκυνήσαντες τὰ τί-
 30 μα ξύλα, ἐξέρχονται πάλιν καὶ καθέζονται ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ
 35 καὶ τῆς ὄρας ἐγγιζούσης πρὸς τὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς ἐν τῷ
 40 παλατίῳ, εἰσέρχονται ὃν τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν κοινῶν
 45 15 ἡμερῶν, ἐντῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ τῆς προελεύσεως, καὶ ἥνίκα ἐγ-
 50 γίση ἡ ὥρα καὶ στοιχηθῇ τὸ κλητώριον, γίνονται μίνσαι, καὶ
 55 ἐξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἀκουμβίζει ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέ-
 60 ζης ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίνῳ τῆς προελεύσεως. Ἰστέον, ὅτι ἐν
 65 τοῖς παλαιοῖς χρόνοις τῇ ἑορτῇ τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἠλλασσον
 70 20 αἱ ἄξιωματικοὶ εἰς τὸ κονισσιτώριον χλανίδια λευκὰ, καὶ ἥνι-
 75 κα κατέλαβεν ὁ καιρὸς, ἐξήρχοντο οἱ δεσπῶται καὶ ἐδέχοντο
 80 αὐτοὺς οἱ πατρίκιοι εἰς τὸν ὀνόποδα, οὐχὶ δὲ ἔνδον τοῦ πορ-
 85 τικοῦ, εἰς τὸν ἀγυουστέα, καὶ εἰ μὲν οὐκ ἦν κυριακῇ, ἐπι-
 90 5. προσέρχονται εἰ.

CA .

Observanda in dominica mediae hebdomadis ieiuniorum, quando venerandum et vivificum crucis lignum adoratur.

Patricii, protospatharii, domestici et vicarii ministrique omnes nocte ad palatium procedunt, quo statim aperto, patricii sua saga et scaramangia, ceteri scaramangia gestantes, intrant, perque magnum tricinium digressi, S. Deiparae phari templum petunt, adoratoque ibi venerando crucis ligno, rursus discedunt et in hippodromo consistunt. Hora, qua palatium intrare debent, appropinquante, magnum tricinium processioneis, ut reliquis communibus diebus, ingrediuntur, ubi suo tempore convivio instructo, missus afferuntur, et egressus Imperator, venerandae mensae suae in eodem processioneis tricinio accumbit. Sciendum est, priscis temporibus in festo annuntiationis proceres vestes suas albas in consistorio mutasse, et tempore instante, Dominos discessisse, et in onopodio, non tamen intra porticum, in angustali, a patriciis exceptos esse: quod si non in dominicam inci-

Μα 78. b πτον κάτω, προσκυνούντες τούς δεσπότας, και ούτως κατήρχοντο εις τὸ κονιστωάριον. εἰ δὲ ἦν κυριακῆ, οὐκ ἐπιπτον κάτω προσκυνούντες, ἀλλὰ μέχρι τῶν γονάτων ἐποίουν τὸ σέβας τῆς προσκυνήσεως.

ΚΕΦ. λ'.

5

D Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, εἰ τύχη ἢ ἑορτὴ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆ κυριακῆ τῆς μέσης ἑβδομάδος.

Ἰστέον δὴ και τοῦτο, ὅτι, εἰ μὲν τύχη ἢ αὐτὴ ἡμέρα τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆ κυριακῆ τῆς μέσης ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν, τελεῖται οὕτως. προέρχονται ἅπαντες ἐννύχιοι ἐν τῷ παλατίῳ, και ἀλλάσσουν οἱ μὲν πατρίκιοι χλανίδια λευκά, ἔχοντα ταβλία ἀπὸ ὀξέων, (ἐν γὰρ ταύτῃ τῇ ἑορτῇ οὐ φοροῦσιν τὰ ὑποχρυσοκλάβων ταβλίων χλανίδια,) ὡσαύτως και ἡ σύγ-
Ed. L. 96 κλητος ἅπασα ἀπὸ λευκῶν χλανιδίων, οἱ δὲ πραιπόσιτοι ἀλλάσσουν μετὰ τοῦ κουβουκλείου, ὡς εἰθίζεται αὐτοῖς. ἀ-15 νοῖξαντος δὲ τοῦ παλατίου, τάχιον ἀπὸ κελεύσεως εἰσέρχονται ἅπαντες, και διελθόντες διὰ τοῦ χρυσοτρικλίνου, εἰσέρχονται εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ φάρου, και προσκυνήσαντες τὰ τίμια ξύλα, ἐξέρχονται, και εὐθέως ἀπὸ κελεύσεως δίδεται μεταστάσιμον. μεσουσης δὲ τῆς δευτέρας ὥρας, ἐξέρχε-20 ται ὁ βασιλεὺς και διέρχεται διὰ τῆς δάφνης, ἄπτων ἐν τοῖς

8. ἢ αὕτη ed. 13. ὑπὸ χρυσοκλ. cod.

debat, in terram proni Imperatores adorarunt, et sic in consistorium abiere: sin erat dominica, adorantes non in terram procubere, sed flexo tantum genu honorem adorationis Imperatori exhibuerunt.

CAP. 30.

Observanda, ubi inciderit festus dies annuntiationis S. Deiparae in dominicam mediae hebdomadis.

Sciendum est, ubi festus annuntiationis dies in dominicam mediae hebdomadis ieiuniorum inciderit, sic eum celebrari. Omnes nocturnam processionem ad palatium instituunt, patricii quidem tunicis albis cum orbiculis violaceis induti, (hoc enim die tunicas aureis clavis praetextas non gerunt,) senatus quoque omnis albis vestibus, praepositi et cubicularii, ut semper solent. Aperto autem palatio, subito omnes a mandato intrant, perque aureum triclinium templum S. Deiparae phari petunt, ubi venerando crucis ligno adorato, statim processus ex mandato datur. Hora secunda media Imperator procedit, et per daphnem, accensis in eius oratorio cereis, ut solet, venit et

εὐκτηρίοις κηρούς, ὡς εἶθιςται αὐτῷ, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ κοίτωνι τοῦ αὐγουστέως, καὶ ὑπαλλάξας τὸ διβητήσιον αὐτοῦ, ἐκδέχεται τὸν καιρόν. καὶ τοῦ καιροῦ καταλαβόντος, δηλωθεὶς ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ τῆς καταστάσεως, εἰσελ- B
 53ων δηλοῖ τῷ βασιλεῖ. καὶ περιβαλλόμενος ὁ βασιλεὺς τὴν γλανίδα αὐτοῦ, καθὼς ἡ συνήθεια ἔχει, ἐξέρχεται καὶ διέρχεται διὰ τοῦ αὐγουστέως, εἰθ' οὕτως δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τοῦ στενοῦ τῆς χρυσῆς χειρὸς, καὶ ἀνέρχεται εἰς τὸν ὄνοποδα, καὶ στάν- 10
 10τος αὐτοῦ ἐν τῇ πύλῃ τῇ χαλκῇ, δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε πα- τρῖκιοι καὶ στρατηγοὶ, καὶ ἴσταται μέσον αὐτῶν ὁ τῆς κατα- στάσεως, καὶ πάντων προσκυνησάντων, νεύει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελεύσεως τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε,” Ms. 79. a
 15μενοι τῇ συγκλήτῳ ἀπάσῃ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἴσταται ὑποκάτω C τοῦ καμελανκίου ἐν τῷ πορφυρῷ λίθῳ, καὶ πεσόντων τῶν πα- τρῖκίων μετὰ τῆς συγκλήτου, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ σιλεν- τιαρίῳ ἀπὸ κελεύσεως τῷ ἐστῶτι κάτω, κἀκεῖνος λέγει „κε- 20
 20διέρχεται διὰ τῶν ἐξκουβίτων καὶ τῶν σχολῶν, καὶ ἐξέρχεται τὴν μεγάλην πύλην τῆς χαλκῆς, τὰ δὲ μέρη ἴστανται ἐν ταῖς στάσεσιν αὐτῶν, σφραγίζοντα τὸν βασιλέα καὶ μόνον, λέγουσι δὲ καὶ οἱ νοτάριοι τοὺς ἰάμβους. καὶ εἰσελθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ πύλῃ τοῦ ἁγίου φρέατος, ἄπτει κηρούς καὶ εὔχεται, ὁ δὲ 25
 25πατριάρχης δέχεται τὸν βασιλέα εἰς τὴν πύλην τὴν εἰσάγου-

cubiculum augustalis ingressus, mutato dibetesio suo, tempus prae-
 stolatur. Quo veniente, monitus a cerimoniarum magistro praepositus, ad Imperatorem ingreditur eique, tempus adesse, indicat. Is tunica sua, ut mos est, indutus, progreditur et per augustale transit, unde a cubiculi praefectis stipatus, per stenum aureae manus ad onopodium ascendit: in porta aenea stantem patricii et strategii, inter quos medios cerimoniarum adstat, excipiunt, et postquam omnes Imperatorem adorarunt, praepositus a mandato signum cerimoniarum dat, qui dicit: *Iubete*; posthac universo senatui iuncti ad consistorium abeunt. Imperator sub camelauicio in lapide porphyretico stat, dumque patricii cum senatu prociidunt, praepositus silentiario a mandato, in loco inferiori constituto, signum dat, is dicit: *Iubete*. (II.) Ab his stipatus Imperator, per excubias, scholas magnamque portam chalcas progreditur, factiones in suis stationibus, Imperatorem cruce signantes et nihil praeterca agentes, adsunt, notarii etiam iambos dicunt. Imperator portam sancti putei ingressus, cercos accendit et precatur, patriarcha vero cum in porta, a sacro puteo ad templum ducente,

Δσαν ἀπὸ τοῦ ἁγίου φρέατος εἰς τὸν ναὸν, καὶ προσκυνήσαντες
 ἀλλήλους καὶ ἀσπασάμενοι, εἰσέρχονται εἰς τὸν ναόν. ὁ δὲ
 βασιλεὺς ἄπτων κηρούς, εὐχεται ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυ-
 ρῶν, καὶ εὐξάμενος εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ προσ-
 κυνήσας τὴν ἁγίαν τράπεζαν καὶ εὐξάμενος, ἔξέρχεται ἀπὸς
 τοῦ βήματος καὶ διέρχεται διὰ τῆς σωλαίας. μέλλοιτι δὲ ἔξ-
 ἔρχεσθαι τὴν σωλαίαν, ἐπιδίδωσιν αὐτῷ ὁ πραιπόσιτος κη-
 ρίον λιτανίκιον, καὶ εὐθέως ἄρχονται τὸ τροπάριον τῆς ἑορ-
 τῆς· „σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον,” κρατοῦσι
 Ed. L. 97 δὲ κηρία ἅπαντες. καὶ δηριγενόμενος ὑπὸ πάντων ὁ βασι-10
 λεὺς, διέρχεται μέσον τοῦ ναοῦ καὶ ἔξέρχεται διὰ τῶν βασι-
 λικῶν πυλῶν, διερχόμενος διὰ τε τοῦ νάρθηκος τοῦ λουτήρος
 καὶ τοῦ ἀθύρα, ἔξέρχεται ἐν τῷ μιλίῳ, κάκειθεν διέρχεται
 τὴν μέσην καὶ ἀνέρχεται ἐν τῷ φόρῳ, καὶ ἀπελθὼν μέχρι τοῦ
 κίονος, ἔνθα καθίδρυνται ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, ἀ-15
 νέρχεται τὰ ἔμπροσθεν γραδῆλια τοῦ ναοῦ, καὶ ἴσταται ἐκεῖσε,
 ἐπακουμβίζων τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ καγκέλλου. ἤνικα δὲ μέλ-
 λει ἀνέρχεσθαι τὰ αὐτὰ βᾶθρα, δίδωσι τῷ πραιποσίτῳ τὸ λι-
 τανίκιον κηρίον. οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ ἡ σύγκλητος ἴστανται
 Ms. 79. b κάτω πλησίον τῶν κίωνων, ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ταγματῶν20
 B ἴστανται ἐν τῇ μέσῃ τοῦ φόρου ἔνθεν κάκεισε. οἱ δὲ πρωτοσπαθά-
 ριοι καὶ οἱ λοιποὶ βασιλικοὶ ἴστανται ἐκ δεξιῶν τοῦ βασιλέως ἐν
 τῇ μέσῃ τοῦ φόρου, ὡσαύτως καὶ ἔξ ἀριστερᾶς. (Γ.) Καταλα-
 βῶν δὲ ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς λιτῆς, διέρχεται μέσον αὐτῶν, τὸ
 δὲ πολίτευμα ἴσταται ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει τῆς προελεύσεως25

excipit, unde post mutam adorationem et salutationem templum
 ingrediuntur. Imperator ad sanctas ianuas cum cereis accensis pre-
 catus, sacrarium intrat, sanctaque mensa adorata, precatur et e be-
 mate abit, perque soleam transit. Unde egressuro praepositus cere-
 um processionalem tradit, statimque troparium processionis: *Hodie
 salutis nostrae caput*, omnes cereos tenentes ordiuntur. Imperator,
 omnibus comitantibus, per medium templum transit, et per regias
 portas egreditur perque narthecem baptisterii et athyrem ad milium,
 inde per mediam transiens, ad forum et columnam templo sancti Con-
 stantini proximam pergit; ubi gradus, qui ante templum sunt, ad-
 scendit, et ibi constitutus, dextro cancellorum lateri incumbit. In
 hanc scalam ascensurus, processionalem cereum praeposito reddit.
 Patricii et senatus prope columnam, reliqua officia hinc inde in me-
 dia fori, protospatharii et reliqui Imperatoris ministri ad dextram et si-
 nistram eius in medio foro adstant. (III.) Patriarcha cum solenni
 comitatu per eos medios procedit, patres conscripti in sinistro proces-
 sionis latere prope senatum, (aedificii nomen est,) orphani in media

πρὸς τὸ σινάτον, τὰ δὲ ὄρφανὰ ἴστανται ἐν τῇ μέσῃ τῶν ἀξιωματικῶν. καὶ τοῦ σταυροῦ μέλλοντος ἀνέρχεσθαι τὰ γραδῆλια, ἔθθα ὁ βασιλεὺς ἴστανται, ἄπτει κηρούς ὁ βασιλεὺς καὶ προσκυνεῖ τὸν σταυρὸν, καὶ αὐθις ἐπιδίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ αὐτὸς τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ πῆγγυσι αὐτὰ ἐν τοῖς μαγουαλίοις τῆς λιτῆς. ὁ δὲ σταυρὸς ἴστανται ἐν τῇ μέσῃ ὀπισθεν τοῦ βασιλέως πλησίον τῆς πύλης τοῦ ναοῦ, ὁ δὲ πατριάρχης ἀνέρχεται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μετὰ τῶν κατὰ συνήθειαν συνερχομένων αὐτῷ. οἱ δὲ λοιποὶ κληρικοὶ ἴστανται C
10κατὰ εἰς τὸ κοινὸν τοῦ λαοῦ ἐξ ἀριστερᾶς τοῦ βασιλέως. καὶ τελουμένης τῆς ἔκτενοῦς, ἄπτει ὁ βασιλεὺς κηρούς καὶ προσεύχεται, καὶ πάλιν ἐπιδίδωσιν αὐτὰ τῷ πραιποσίτῳ, καὶ αὐτοὺς τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ πῆγγυσι αὐτὰ ἐν τοῖς τῆς λιτῆς μαγουαλίοις. ὁ δὲ βασιλεὺς κατέρχεται διὰ τῶν βάθρων, C
15καὶ λαμβάνει παρὰ τοῦ πραιποσίτου κηρίον λιτανίον καὶ διέρχεται, δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων ἀπάντων, διὰ τοῦ ἀντιφύρου, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ ἐμβόλῳ πλησίον τοῦ D
20λαύσου, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀπέρχεται εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν χαλκοπρατείων, καὶ εἰσελθὼν ἐν τῷ D
25ναρθηκί, καθέζεται προσμένων τὸν πατριάρχην. καταλαβόντος δὲ τοῦ πατριάρχου μετὰ τῆς λιτῆς, τὸ μὲν πολίτευμα καὶ τὸ κοινὸν τοῦ κλήρου εἰσέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς πύλης τῶν βασιλικῶν πυλῶν, τὰ δὲ ὄρφανὰ καὶ οἱ μητροπολίται καὶ οἱ ἐπίσκοποι διέρχονται ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως, προσκυνοῦντες D
30αὐτὸν, καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ ναῷ διὰ τῶν βασιλικῶν πυλῶν. Ma. 80. a

25. αὐτῷ cod.

procerum stant. Dumque crux per gradus, ubi Imperator stat, adscensura est, cereos accendit, et cruce adorata, eos statim praeposito, hic cerimoniarum magistro tradit, qui eos in candelabris processionalis reponit. Crux in media pone Imperatorem prope templi portam collocatur, patriarcha vero cum iis, qui una cum ipso pro more advenarunt, in ecclesiam ascendit; ceteri autem clerici infra cum populi turba ad sinistram Imperatoris adstant. Finita extensa, cereos Imperator accendit et precatur, deinde eos rursus praeposito, hic cerimoniarum magistro tradit, qui eos in manualibus processionalis reponit. Imperator per scalam descendens, cereum processionalis a praeposito accipit, et a praedictis omnibus stipatus, per antiformum digressus, porticum prope lausi palatium ingreditur, unde ad templum sanctissimae Deiparae chalcopratorum procedit et in narthece assidet, patriarcham exspectans. Quo cum processione veniente, senatus urbis et clerici communes per dextram portam regiarum intrant, orphani, metropolitae et episcopi in conspectu Imperatoris transeunt, eoque

Ed. L. 98 καταλαβόντος δὲ τοῦ πατριάρχου, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς, καὶ προσκυνήσαντες ἀλλήλους καὶ ἀσπασάμενοι, ἀπέρχονται καὶ ἴστανται ἔμπροσθεν τῶν βασιλικῶν πυλῶν. καὶ ὁ μὲν πατριάρχης ἐκτελεῖ τὴν εὐχὴν τῆς εἰσόδου, ὁ δὲ βασιλεὺς, λαβὼν παρὰ τοῦ πραιποσίτου κηρούς, εὐχεται καὶ πάλιν ἐπι-5 δίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ, κάκεινος τῷ τῆς καταστάσεως. (Δ.) Τοῦ δὲ πατριάρχου τὴν εὐχὴν τελέσαντος, προσκυνεῖ ὁ βασιλεὺς τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον, καὶ κρατήσαντες ἀλλήλων τὰς χεῖρας, διέρχονται μέσον τοῦ ναοῦ καὶ εἰσέρχονται ἐν τῇ σωλαίᾳ, καὶ ἀπέρχονται 10 μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν. ἅπτων δὲ κάκεισε κηρούς καὶ εὐ-βξάμενος, ἐπιδίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ προσκυνήσας τὴν ἁγίαν τράπεζαν καὶ λαβὼν ἀποκόμβιον παρὰ τοῦ πραιποσίτου, τίθεισιν αὐτὸ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ, καὶ διὰ τῆς πλαγίας τοῦ ἀριστεροῦ μέ-15 ρους ἐξελθὼν, εἰσέρχεται εἰς τὴν ἁγίαν σορὸν, καὶ στάς ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, ἅπτει κηρούς, καὶ εὐξάμενος εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ προσκυνήσας τὴν ἁγίαν τράπεζαν, τίθεισιν ἐπ' αὐτῇ ἀποκόμβιον, καὶ θυμιάσας αὐτὴν κυκλόθεν, ἐξέρχεται. ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ ἕξ ἀριστερῶς ὄντι 20 εὐκτηρίῳ εὐξάμενος, τίθεισιν ἀποκόμβιον ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ, καὶ ἐξέρχεται καὶ ἀνέρχεται διὰ τῆς ξυλλίνης σκάλας ἐν τοῖς Cκατηχομενίοις, κάκεισε τελεῖ τὴν θείαν λειτουργίαν. καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῆς θείας κοινωνίας κατέρχονται δύο σιλεντιάριοι, καὶ προσκαλοῦνται τὸν πατριάρχην, καὶ ἀνελθὼν δίδωσι τῷ 25

25. προσκαλοῦνται R., προσκαλον superscripto τ cod., προσκαλοῦντες ed.

adorato, per regias ianuas templum ingrediuntur. Adveniente patriarcha, Imperator surgit, et post mutuam adorationem et salutationem abeunt et ante regias portas consistunt: ubi patriarcha preces introitus recitat, Imperator, cereis a praeposito traditis, precatur, post eos rursus praeposito, hic ceremoniaro reddit. (IV.) Precibus a patriarcha finitis, venerandam crucem et immaculatum evangelium adorat, et prehensa patriarchae manu, ambo per medium templum in solcam intrant et ad sacras ianuas discedunt. Ubi postquam cum cereis ardentibus Imperator precatus est, eos praeposito reddit, et sacrarium petit, ubi ad aram praecumbens, adlatum a praeposito apocombium inibi reponit, perque sinistrae partis obliquitatem ad sanctum Sepulcrum abit, et ad sacras ianuas constitutus et cum cereis accensis precatus, sacrarium intrat, sanctaque mensa adorata, apocombium in ea reponit, et postquam eam circulatim incensavit, discedit. Eodem ritu in oratorio ad sinistram precatus, apocombio in sacra mensa reposito, abit, perque ligneam scalam ad catechumena,

βασιλεὶ τοῦ ἁγίου σώματος καὶ τοῦ τιμίου αἵματος. καὶ
 κοινωήσας ὁ βασιλεὺς εἰσέρχεται εἰς τὸ μητατώριον, καὶ
 λαβὼν νεῦμα ὁ τῆς καταστάσεως παρὰ τοῦ πραιποσίτου, προσ-
 καλεῖται πάντας τοὺς τῆς συγκλήτου, καὶ κοινωνοῦσιν ἐκ
 5πῶν τοῦ πατριάρχου χειρῶν. καὶ εἰθ' οὕτως ἐξέρχεται ὁ
 βασιλεὺς ἐκ τοῦ μηταωρίου, καὶ προσκυνήσαντες ἀμφότεροι
 ἀλλήλους, ὅ,τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ὁ μὲν πατριάρχης
 κατέρχεται ἐκτελέσαι τὴν θείαν λειτουργίαν, ὁ δὲ βασιλεὺς Ms. 80. b
 ἐπαλλάσσει σκαραμάγγιον χρυσόκλαβον καὶ σπαθίον διάλι-D
 10θον, ἡμφιεσμένον ἀπὸ μαργάρων, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ οἱ ἄρ-
 χοντες τοῦ κουβουκλείου σαγία ἀληθινά. καὶ τῆς θείας λει-
 τουργίας τελεσθεΐσης, ἀνέρχεται ὁ πατριάρχης, καὶ προσκυ-
 νήσαντες ἀλλήλους ὅ,τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ἐπιδί-
 15δοσι τῷ βασιλεὶ εὐλογίας, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπιδίδωσιν αὐτῷ
 ἵψαποκόμβιον, ὁ δὲ πατριάρχης τῷ βασιλεὶ ἀλειπτύ. (E.) Καὶ
 στεφθεὶς ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ πατριάρχου, κατέρχεται διὰ
 τῆς ξυλίνης σκάλας τοῦ γυναικίτου τοῦ ἀριστεροῦ μέρους,
 καὶ κατελθὼν τὰ γραδῆλια τῆς κόγχης ἐν τῷ διδασκαλείῳ, Ed. L. 99
 καὶ πρὸς τὴν ἐξάγουσαν ἐπὶ τὸν ἔμβολον πύλην ἐξελθὼν, ἰπ-
 20ποιεὶ ἐκεῖσε, ὡσαύτως καὶ οἱ πραιπόσιτοι καὶ οἱ ὀστιάριοι
 καὶ οἱ λοιποὶ πάντες. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως, φορῶν σαγίον
 ἀληθινόν, δηριγευεὶ ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως πεζὸς, καὶ ἔμ-
 25προσθεν αὐτοῦ σιλεντιάριοι τέτταρες, φοροῦντες σαγία ἀλη-
 θινά, βασταζόντες βεργία χρυσᾶ διάλιθα. καὶ καταλαβόντος

23. τέτταρες R. ex sigla cod. δ̄, δύο ed.

sacram liturgiam hic quoque celebraturus, abit. Tempore divinae
 communionis duo silentiarii ad patriarcham vocandum aubeunt, qui
 ascendit et Imperatori sanctum corpus et pretiosum sanguinem im-
 pertit. Post communionem Imperator metatorium intrat, et cerimo-
 niarius, signo ᾱ praeposito accepto, omnes senatores vocat, qui e ma-
 nibus patriarchae communionem accipiunt. Sic e metatorio Imperator
 egreditur, et postquam ipse et patriarcha se invicem salutarunt,
 hic ad divinam liturgiam celebrandam descendit, Imperator scaraman-
 gium aureis clavis induit ensemque gemmis et margaritis ornatum
 sumit; patricii vero et cubiculo praefecti saga purpurea gestant. Fi-
 20nita divina liturgia, patriarcha ascendit, et post mutuum salutatio-
 nem et adorationem Imperatori benedictum panem, hic ipsi apocom-
 bium, patriarcha Imperatori unguenta tradit. (V.) Imperator, a pa-
 triarcha coronatus, per ligneam scalam gynaecei sinistrae partis per-
 que gradus conchae ad didascalium descendit, et ad portam in em-
 25bolum seu porticam ducentem egressus, cum praepositis, ostiariis ac
 reliquis omnibus equum conscendit. Cerimoniarius, sago rubro indu-
 tus, ante Imperatorem, ante cerimoniarium vero quatuor silentiarii,

τοῦ βασιλέως ἐν τῷ μιλίῳ, δέχονται αὐτὸν οἱ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων, λέγοντες τὰ κατὰ συνήθειαν αὐτοῖς ἄκτα, ὃ δὲ δήμαρχος, κρατούμενος ὑπὸ τοῦ τῆς καταστάσεως, ἀπέρχεται πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἀσπασάμενος τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἐπι-
 B δίδωσιν αὐτῷ λιβελλάριον. καὶ τελέσαντος τοῦ μέρους τὰ 5
 κατὰ συνήθειαν, διέρχεται ὁ βασιλεὺς μικρὸν, καὶ δέχονται αὐτὸν οἱ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Πρασίνων, καὶ αὐτοὶ τὰ ὅμοια τελέσαντες, ἐπιδιδόντος καὶ τοῦ δημοκράτου λιβελλάριον τῷ βασιλεῖ, διέρχεται, καὶ δέχονται αὐτὸν εἰς τὸν αὐγουστέα οἱ τοῦ μέρους τῶν Πρασίνων, καὶ αὐτῶν τὰ ὅμοια ποιησάν- 10
 των, διέρχεται ἀπ' αὐτῶν ὁ βασιλεὺς, καὶ δέχεται αὐτὸν ἐν τῇ χαλκῇ ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἤγουν ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ τοῦ περατικοῦ αὐτοῦ δήμου. τελέσαντες δὲ καὶ αὐτοὶ πάντα, ἀυλοῦντος καὶ τοῦ ὄργανου ὡς καὶ ἐπὶ
 C τῶν λοιπῶν τριῶν δοχῶν, διέρχεται διὰ τῶν κορτίνων. 15
 (ς.) Χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι, ἥνίκα μέλλει δέξασθαι ὁ δομέ-
 Ma. 81. a στικὸς τῶν σχολῶν τὸν βασιλέα, πεζεύουσιν ἅπαντες, καὶ μένει ἔπιππος μόνος ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀπὸ τῆς χαλκῆς, θρηγενόμενος ὑπὸ πάντων αὐτῶν, ἀπέρχεται μέχρι τοῦ Κυρίου, καὶ μένει ἐκεῖσε ἢ σύγκλητος ἔμπροσθεν τῶν τριῶν πυλῶν 20
 τοῦ κονιστωρίου, ὑπερευχομένη τὸν βασιλέα „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,” οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ μένουσιν ἔξω τῆς πύλης τοῦ Κυρίου, ὑπερευχόμενοι καὶ αὐτοὶ τὸν βασιλέα. τοῦ δὲ βασιλέως εἰσελθόντος ἔνδον τῆς πύλης, ἀ-

18. μόνον ed.

saga rubra virgasque aureas gemmis ornatas gestantes, procedunt. Imperatorem, in milium venientem, factio Veneta, acta sua pro more recitans, excipit, tribunus eius, a cerimoniario sustentatus, ad Imperatorem abit, cui, pedes eius osculatus, libellarium offert. Et postquam factionarii omnia pro more peregere, Imperator paululum digreditur, quem transitoria Prasinorum factio excipit, eadem, quae Veneti, peragit, tribunus eius libellum Imperatori tradit, quem digressum postea in augustali Prasina factio excipit, et postquam eosdem ritus servavit, Imperator ab ipsis abit, quem in chalce princeps Venetorum seu domesticus scholarum cum transitoria sua factione suscipit: quae postquam et ipsa omnia perfecit, et organum, uti in reliquis tribus receptionibus, pulsatum fuit, per cortinas discedit. (VI.) Sciendum est, si domesticus scholarum Imperatorem excipere debeat, omnes pedibus procedere, solum Imperatorem equo vehi, et ab his omnibus stipatum, a chalce ad templum Domini procedere, ubi senatus ante tres consistorii portas, Imperatori: *In multa bonaque tempora* acclamans, patricii vero et strategii, fausta quaevis apprecaturi, extra

σφαλλῶσιν οἱ κουβικουλάριοι τὴν πύλην, ὑπερευχόμενοι καὶ αὐτοὶ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” καὶ λαβὼν ὁ Δ. πραιπόσιτος τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως, εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ναῷ τοῦ Κυρίου, καὶ λαβὼν κηρούς 5 καὶ εὐξάμενος, ἐπιδίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ, διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τοῦ Κυρίου, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ τρικόν- 10 γῳ. εἶθ' οὕτως διέρχεται τὰ διαβατικά τῶν ἁγίων μί, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν χρυσοτρίκλινον, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ οἱ λοι- 15 ποὶ εἰσέρχονται διὰ τοῦ ὄντος εἰς τὸ ἰδικὸν μονοθύρον ἐν τῷ ἰουλουσιακῷ. καὶ τοῦ καιροῦ ἐγγίσαντος, ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς καὶ καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέζης μετὰ τῶν ἀρ- 20 χόντων, οὓς ἐκέλευσε τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καλέσαι. Ἰστέον δὲ, ὅτι οἱ μὲν πατρίκιοι καὶ οἱ κληθέντες ἅπαντες ἡλλαγμένοι εἰσέρ- Ed. L. 100 χονται εἰς τὸ κλητώριον ἄνευ χλανιδίων, οἱ δὲ τοῦ κουβου- 25 κλείου ἀρχοντες, φοροῦντες ἀληθινὰ σαγία, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τελοῦσι διπλοῦν παραστάσιμον. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι, εἰ μὲν τύχη τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀῆρ, διοδεύουσι διὰ τοῦ ἐμβόλου, καὶ 30 ἀνέρχονται ἐν τῷ τοῦ φόρου σινάτῳ, καὶ ἴσταται ἀντιμίσιον ἀνὰ μετὰ τοῦ σινάτου, καὶ τελεῖ τὰ ἅπαντα ἐκεῖσε, ὧν ἀ- 35 κολοῦθως εἰρήκαμεν, καὶ πάλιν διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐμβόλου κα- 40 τέρχεται καὶ τοῦ λαύσου, καὶ ἀριστερὸν ἐκκλίνας, ἀτέρχεται εἰς τὰ χαλκοπράτεια. Ἰστέον, ὅτι ταῦτα πάντα τελεῖται, πλὴν B 45 ὁ βασιλεὺς οὐκ ἀνέρχεται νυνὶ ἐν τοῖς κατηχομενείοις, ἀλλ' εἰς τὴν τροπικὴν ἐστῶς τῆς ἁγίας σοροῦ, ἐκεῖσε τελεῖ τὴν

8. τὸ χρυσοτρ. ed. 18. ἴστανται ed. 19. τελεῖται ep. con. R.

portam templi Domini exspectant. Imperatore portam ingresso, eam cubicularii custodiunt, et faustum ac diuturnum imperium ei apprecantur. Praepositus ab Imperatoris capite coronam demit, qui templum Domini ingressus cumque cereis accensis precatus, eos praeposito tradit perque porticus Domini triconchum intrat, deinde per porticus quadraginta sanctorum ad aureum triclinium abit, patricii vero et ceteri per ianua aerarii lausiacum ingrediuntur. Tempore appropinquante, Imperator procedit cumque proceribus, quos eo die invitari inaserit, pretiosae mensae suae assidet. Observandum vero est, patricios et convivas omnes in mutatoriis sine tunicis ad epulas venire, cubiculo vero praefectos sagis rubris indutos, duplicem parastasimum eo die facere, seu bis solenni ritu Imperatori adstare. Praeterea, si aer eo die turbidus est, per porticum ad senatum (hoc adificii nomen est) in foro abeunt, et antimensium in scnatu ponunt, cetera omnia, quae hactenus ordine exposuimus, observantur, et Imperator rursus per eandem porticum perque lausum descendit, et sinistrorsum inclinans, ad chalcopratia abit. Sciendum, haec omnia observari, praeterquam quod Imperator nunc ad catechumena non

Ms. 81. b *θείαν λειτουργίαν, καὶ πάλιν εἰς τὸ παλάτιον εἰσελθὼν, χω-
ρίς τῶν ἀλλαξίμων ἀπὸ ἱματίου καθέζεται ἐπὶ τῆς τραπέζης·
ἀλλ' οὔτε δὲ τὸ κουβούκλειον παραστάσιμον ποιεῖ.*

ΚΕΦ. λά.

Ἵσα δεῖ παραφυλάττειν τῆ παραμονῆ τῆς βασιλεύου.

5

C *Τῷ σαββάτῳ τοῦ Λαζάρου δειλης ἀνοιγομένου τοῦ πα-
λατίου, εἰσέρχεται πᾶσα ἡ σύγκλητος, μάγιστροι, ἀνθύπατοι,
πατρίκιοι καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου ἀπὸ σκαραμαγγίων καὶ μό-
νον, ὃ δὲ βασιλεὺς ἴσταται ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Δημητρίου
πρὸ τῆς χειμευτῆς εἰκόνης τῆς Θεοτόκου πρὸς τὴν ἐξαγουσανιο
θύραν εἰς τὸ ἡλιακόν. καὶ τῶν συγκλητικῶν ἐξιόντων τὰς ἀρ-
γυρᾶς ἀνατολικὰς πύλας, σημαίνει ἡ ἐκκλησία, καὶ εἰσέρχον-
ται οἱ τῆς συγκλήτου στιχηδόν, εἷς καθ' εἷς, εἰς τὸν ναὸν τοῦ
ἁγίου Δημητρίου καὶ λαμβάνουσιν ἐκ χειρὸς τοῦ βασιλέως
D ἀνὰ βαῖον ἑνός, ἔχοντος φοινικόφυλλα καὶ σάμψυχα καὶ ἔτεραι⁵
εὐώδη ἄνθη, οἷα ὃ τότε παρέχει καιρὸς. καὶ οἱ μὲν μάγι-
στροι καὶ πραιπόσιτοι ἀνὰ ἑνὸς ἀργυροῦ σταυροῦ μεγάλου, οἱ
δὲ ὀφφικιάλιοι καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἀνὰ ἑνὸς ἀργυροῦ σταυ-
ροῦ μικροῦ, οἱ δὲ ἀνθύπατοι καὶ πατρίκιοι ἀνὰ ἑνὸς ἀργυ-
ροῦ σταυροῦ μεγάλου· εἰ δὲ εἰσι κατὰ περίσσειαν σταυρία²⁰
ἀργυρᾶ μικρὰ, δίδονται καὶ τοῖς πρωτοσπαθαρίοις εὐνούχοις.*

2. καὶ ἐπὶ τῆς τρ. ed.

abcat, sed in tropice S. Sepulcri stans, divinam liturgiam celebret'
et in palatium ingressus sine mutatoriiis, veste sua indutus, mensae
assideat: neque vero tunc cubiculum solenni ritu latus Imperatoris
cingit.

CAP. 31.

Observanda in vigilia palmarum.

In sabbato Lazari palatio vesperi aperto, omnis senatus, magi-
stri, proconsules, patricii et cubicularii tantum in scaramangiiis in-
trant, Imperator in templo S. Demetrii coram fusa imagine Deiparae
ad portam in solarium ducentem subsistit. Senatu per portas argen-
teas orientales egresso, ecclesia signum dat, et intrant senatores or-
dine, unus post alterum, in templum S. Demetrii, et singuli ab Im-
peratore ramum unum cum palmae foliis, sampsucho aliisque odoris
floribus, quos tunc tempus fert, accipiunt. Magistri praeterea et
praepositi singuli magnam argenteam crucem, officiales et ceteri
omnes parvam argenteam, proconsules et patricii singuli magnam ar-
genteam crucem accipiunt: si vero cruciculae argenteae abundant,
etiam protospathariis eunuchis distribuuntur. Per alteram portam

καὶ διὰ τῆς ἑτέρας πύλης τοῦ ἁγίου Δημητρίου εἰσέρχονται εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ φάρου, καὶ εὐθὺς ἀρχεται τὸ λυχνικόν, καὶ εἰς τὴν ἀπόλυσιν τοῦ λυχνικοῦ ψάλλουσιν· „ὕπὸ ἔρην συνταφέντες σοί“, μίαν τὸ κουβούκλει· Ed. L. 101
 5ον καὶ μίαν οἱ βασιλικοὶ κληρικοί. οἱ δὲ πραιπόσιτοι λαμβάνουσι φοίνικας μεγάλας, καὶ ἐξ ἰδίων χειρῶν διανέμουσι τὸ κουβούκλειον, καὶ τῆς ἐκκλησίας τὸ λυχνικόν τελεσάσης, ἐξέρχονται ἅπαντες διὰ τῆς ἐλεφαντίνης.

ΚΕΦ. λβ.

10 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῶν βασιλῶν.

Προέρχονται πάντες ἐν τῷ παλατίῳ διὰ τοῦ ἵπποδρόμου, καὶ ἀνοίξαντος τοῦ παπίου, εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι, ἡλ-
 λαγμένοι ἀπὸ λευκῶν χλανιδίων, ὁμοίως καὶ οἱ πατριτικοὶ καὶ τὸ κουβούκλειον. καὶ εἰσελθόντων αὐτῶν γίνεται ἡ προ- Ma. 82. a
 15 ἔλευσις ἐν τῷ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνῳ, καὶ εἰσελθὼν ὁ ὄρφανοτρόφος ἐν τῇ προελεύσει, ἐπιδίδωσι τὰ σύμβολα τοῖς ἐξ ἔθνους λαμβάνουσι καὶ ἐξέρχεται. εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται οἱ
 200 δημῶν καὶ ἐπιδιδούσι τοὺς προῤῥηθέντας πάντας, μαγίστρον, πραιποσίτους καὶ πατριτικούς καὶ λοιποὺς τοὺς τιμῶν
 200 σιαυροῦς, ὁποίους ἡ τῆς ἑορτῆς τάξις ἀπαιτεῖ. καταλαβούσης δὲ τῆς ὥρας, ὑπαλλάσσει ὁ βασιλεὺς διβητήσιον καὶ χλανίδα, καὶ καθέζεται ἐπὶ τοῦ σένζου εἰς τὸ χρυσοτρικλι-

4. ψάλλουσιν ὑπὸ ἔρην. συνταφέντες cod.

sancti Demetrii in templum sanctissimae Deiparae phari omnibus ingressis, statim lucernarium inchoatur, quo finito, hymnum: sub terra tecum sepulti, unam partem cubiculum, alteram clerici Imperatoris canunt. Praepositi vero palmae ramos maiores sumunt suisque manibus cubiculo distribuunt, et lucernario ab ecclesia finito, omnes per cburneam portam egrediuntur.

CAP. 32.

Observanda in festo et processione palmarum.

Omnes per hippodromum ad palatium eunt, quo a papia aperto, praepositi, patricii et cubicularii, tunicis albis induti, intrant. Inde ad Iustinianum triclinium processio fit, quo orphanotrophus quoque cum solenni pompa venit, et symbolis omnibus iis, quibus haec distribui solent, divisus, rursus discedit. Post eum tribuni factionum seu demarchi intrant, et dictis omnibus, magistris, praepositis, ceteris, tot venerandas cruces, quot ordo festi requirit, distribuunt. Tempore autem veniente, Imperator dibetesio et tunica sua indutus,

Cρον, οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες ἴστανται ἔνθεν κάκεισε, ὡς εἶδισται αὐτοῖς. καὶ λαβὼν νεῦμα ὀστιάριος ἀπὸ κελύσεως παρὰ τοῦ πραιποσίτου, ἐξέρχεται, κρατῶν βεργίον χρυσῶν διάλιθον, καὶ εἰσάγει βῆλον α, τὸν ὀρφανοτρόφον, κομίζοντα τῷ βασιλεῖ τὸ τῆς πίστεως σύμβολον, καὶ εἰσελθὼν προσκυνεῖ τὸν βασιλέα, μὴ τελέως πίπτων κάτω, ἀνθ' ὧν βαστάζει τὰ σύμβολα. τοῦ δὲ συρτοῦ βῆλου συρομένου καὶ τοῦ ὀρφανοτρόφου ἐμφανιζομένου τῷ βασιλεῖ, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ θρόνου, ἐκδεχόμενος δεξαοθαὶ τὸ τῆς πίστεως σύμβολον, καὶ τοῦτο δεξάμενος καὶ ἀσπασάμενος, ἐπι-10
 Δίδωσι τῷ πραιποσίτῳ, καὶ τελέσας τὴν ἐξ ἔθους τρεῖς προσκυνήσεις, ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ τὰ σύμβολα, ἀσπαζόμενος τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἀπελθὼν ὀπισθοφανῶς, ἴστανται ἐν τῷ μέσῳ, καὶ προσκυνήσας τὸν βασιλέα, πίπτει κάτω, καὶ ὑπερευξάμενος αὐτὸν, ἐξέρχεται. (B.) Εἶθ' οὕτως λαμβάνει15
 νεῦμα ὁ ὀστιάριος καὶ εἰσάγει βῆλον β, τὸν σακελλάριον τῆς ἁγίας Σοφίας, προσφέροντα τῷ βασιλεῖ σταυροῦς, ἐπικειμένους τῷ ἀριστερῷ αὐτοῦ ὤμῳ, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ χειρὶ κρατοῦντα
 Ed. L. 102 σταυρὸν ἕνα, καὶ εἰσελθὼν προσκυνεῖ καὶ αὐτὸς τρίτον, ὡς ἢ τάξις ἔχει, καὶ ἐπιδίδωσιν ἐν πρώτοις τῷ βασιλεῖ τὸν20
 σταυρὸν, ὃν κατέχει ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ, ἀσπαζόμενος τὴν χεῖρα αὐτοῦ. ὁ δὲ βασιλεὺς δεξάμενος τὸν σταυρὸν, ἀσπάζεται αὐτὸν, καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτὸν τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἶθ'
 Ms. 82. βούτως ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ καὶ τοὺς λοιποὺς σταυροῦς, καὶ δεξάμενος αὐτοῦς ἀσπάζεται, καὶ ἐπιδίδωσι καὶ αὐτοῦς τῷ25

in throno chrysotriclinii sedet, a cubiculariis, ut mos est, circumdatus. Tunc ostiarius a mandato, signo a praeposito dato, egreditur, et virgam auream lapidibus pretiosis ornata tenens, velum primum, orphanotrophum, symbolum fidei Imperatori offerentem, adducit: is Imperatorem, non prono tamen in terram corpore, quia symbola gestat, adorat. Reducto autem, quod suspensum est, velo, dum orphanotrophus comparet, Imperator a throno surgit, intemeratae sanctaeque fidei symbolum excepturus, quod postquam accepit et osculatus est, id praeposito tradit: ille post ternam adorationem symbola Imperatori reddit, manum eius osculatur, et, versa semper ad eum facie, discedens, in medio subsistit, Imperatorem prono in terram vultu adorat, faustaque omnia ipsi apprecatus, discedit. (II.) Rursus signo accepto, ostiarius velum secundum, sacellarium S. Sophiae, Imperatori cruces, sinistro humero impositas, oblatum, dextra autem crucem aliam gestantem, adducit, qui ingressus eum, uti consuetudine receptum est, ter adorat, et cruce, quam dextra manu portat, primum Imperatori tradita, eius manum osculatur. Imperator crucem osculatur eamque praec-

πραιποσίτω. καὶ ἀπελθὼν ὁ αὐτὸς σακελλάριος ἵσταται ἐν τῷ μέσῳ, καὶ πεσὼν κάτω προσκυνεῖ τὸν βασιλέα, καὶ ὑπερευξάμενος αὐτὸν, ἐξέρχεται· τοῦτο δὲ ποιοῦσι καὶ οἱ λοιποὶ ἅπαντες, εἰσερχόμενοι μετὰ σταυροῦ καθ' ἓνα ἕκαστον βῆλον. καὶ ἐξελθὼν πάλιν ὁ δοσιάριος, εἰσάγει ἀπὸ κελύσεως βῆλον γ', τὸν σκευοφύλακα τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν βλαχερνῶν B μετὰ τοῦ χαρτουλαρίου τῆς ἁγίας σοροῦ· βῆλον δ', τὸν ξενοδόχον τῶν Θεοφίλου· βῆλον ε', τοὺς δημοκράτας τῶν περατικῶν δήμων· βῆλον ε', τὸν ξενοδόχον τῶν σαμψῶν· βῆλον ζ', τὸν ξενοδόχον τῶν Εὐβούλου· βῆλον η', τὸν ξενοδόχον τῶν Εἰρήνης· βῆλον θ', τὸν ξενοδόχον τῶν Ναρσοῦ· βῆλον ι', τὸν ξενοδόχον τῶν τῆς ἁγίας Εἰρήνης· βῆλον ια', τοὺς δημάρχους τῆς πολιτικῆς. ἅπαντες δὲ οὗτοι εἰσερχόμενοι, βασιτάζοντες σταυροῦς, τελοῦσιν ἅπαντα, ὡς ἄνωτέρῳ εἴρηται. (Γ.) Εἰθ' οὕτως κελύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, κακῆνος τῷ τῆς καταστάσεως, ὅπως τοὺς ἐξ ἔθους εἰσερχομένους καὶ λαμβάνοντας σταυροῦς ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ βασιλέως διευθετήσῃ, ὅπως ἕκαστος αὐτῶν κατὰ τὴν αὐτοῦ τάξιν καὶ τιμὴν εἰσέλθῃσι. καὶ εἰσέρχονται πατρίκιοι, εἰ τύχῃσι, καὶ στρατηγοὶ καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου, δομέστικοί τε καὶ οἱ τὰ πρῶτα ὀφφίκια κατέχοντες καὶ τοποτηρηταί, οἱ συνήθως εἰσερχόμενοι πάντες ἐν ἐνὶ βῆλῳ στιχηθόν. πεσόντων δὲ καὶ προσκυνησάντων τὸν βασιλέα, ἐπιδίδωσιν ἐνὶ ἑκάστῳ ὁ βασιλεὺς ἀνὰ σταυρὸν ἓνα, καὶ ὑπερευξάμενοι τὸν βασιλέα, ἐξ-

4. κατ' ἓνα ed. 17. διευθετήσῃ ed.

posito dat, ille tunc et reliquas cruces Imperatori offert, qui eas osculatus, praeposito tradit. Sacellarius discedens in medio subsistit, et procumbens, Imperatorem adorat, eique felicia apprecatus, abit: hoc idem reliqui, cum cruce in unoquoque velo ingressi, faciunt. Ostiarius a mandato rursus egressus, velum tertium, custodem vasorum sacrosanctae Deiparae in blachernis cum chartulario S. Sepulcri, quartum, hospitalarem Theophili, quintum, principes factionum, sextum, hospitalarem Sampsonis, septimum, hospitalarem Eubuli, octavum, hospitalarem Irenes, nonum, hospitalarium Narsētis, decimum, hospitalarem S. Irenes, undecimum velum, senatores urbis, adducit. Hi omnes, cum crucibus ingressi, ea, quae supra observavimus, peragunt. (III.) Quo facto, Imperator praepositum, hic cerimoniarium inbet, ut pro more accedentes crucesque ex Imperatoris manibus sumpturos suo ordine collocet, ut singuli secundum ordinem ac dignitatem suam ingrediantur. Sic, si adsunt, patricii, strategii, cubiculo praefecti, domestici, primis officiis admoti et vicarii, singuli pro more, in unoquoque velo ad Imperatorem intrant. Postquam vero

έρχονται, καὶ εἰθ' οὕτως δίδονται ἀπὸ κελεύσεως μεταστάσι-
 μον ἐν τῷ λαυσιακῷ. καὶ ἀπέρχονται ἅπαντες διὰ τοῦ μο-
 Dνοθύρου τοῦ ὄντος ἐπὶ τὸν εἰδικὸν ἐν τῇ μυστικῇ φιάλῃ τοῦ
 τρικόνου, βασιτάζοντες ἅπαντες αὐτῶν κηρία τῆς λιτῆς, ὃ
 δὲ βασιλεὺς ἐξέρχεται ἐν τῷ χρυσοτρικλίνω, ἐξέρχονται δὲ 5
 καὶ οἱ ἱερεῖς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ φάρου, βασιτάζοντες τὸν
 Ma. 83. α σταυρὸν τῆς ἐκκλησίας, καὶ παρ' αὐτὰ ἄρχονται τὸ τροπά-
 ριον τῆς λιτῆς „τὴν κοινὴν ἀνάστασιν.” καὶ δηριγευόμενος ὁ
 βασιλεὺς ὑπὸ τῶν τοῦ κουβουκλείου ἀπάντων, διέρχεται ὄπι-
 σθεν τῆς λιτῆς καὶ ἐξέρχεται ἐν τῷ ἡμικυκλίω φιάλης τοῦ 10
 τρικόνου, καὶ δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε πατριῖοι καὶ σύγ-
 κλητος καὶ πᾶσα ἡ προέλευσις, κακεῖθεν ἀπέρχεται λιτα-
 νεύον ἐν τῇ δάφνῃ, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπερα-
 Ed. L. 103 γίας Θεοτόκου, καὶ ἄψας κηρὸς καὶ εὐξάμενος, τελεῖ ἐκεῖσε
 τὴν ἔκτενῃ, καὶ ἀπέρχεται εἰς τοὺς σταυροὺς, καὶ εὐξάμενος 15
 διέρχεται διὰ τοῦ τρικλίνου τοῦ αὐγουστέως, καὶ εἰσέρχεται
 εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου, κακεῖ εὐξά-
 μενος τελεῖ ἐκεῖσε τὴν ἔκτενῃ, καὶ δηριγευόμενος δι' αὐτῶν,
 διέρχεται διὰ τοῦ αὐγουστέως καὶ τῆς ἀψίδος τοῦ τρικόνου,
 καὶ μένουσιν οἱ βασιλικοὶ ἐν τῇ αὐτῇ ἀψίδι τοῦ τρικόνου, 20
 ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα. (A.) Ὁ δὲ βασιλεὺς δηριγευό-
 μενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων τε καὶ
 πρωτοσπαθαρίων καὶ τῆς συγκλήτου, σπαθαροκανδιδάτων τε
 B καὶ ἐπὶ τοῦ μαγαβίου καὶ λοιπῶν οἰκειακῶν, διέρχεται διὰ

3. ἐπὶ τὸ ed.

in terram procumbentes eum adorarunt, singulis crucem donat, hi
 felicia Imperatori apprecati, abeunt. Sic quoque processus in lau-
 siaco a mandato instituitur, omnesque per monothyrā, quae ad
 aerarium privatum in phiala secreta triconchi ducit, cereos proces-
 sionales gestantes, procedunt, Imperator chrysotriclinium petit, sacer-
 dotes, crucem ecclesiae praeferentes, e templo phari prodeunt, et
 interea troparium processionis: *Communem resurrectionem*, exordi-
 untur. Imperator, cubiculariis comitantibus, processionem sequitur
 et hemicyclum phialae triconchi petit, ubi patricii, senatus omnisque
 pompa eum excipit: unde ad daphnem pergens, templum S. Deiparae
 ingreditur, cumque cereis accensis precatus, extensam ibi canit,
 ad cruces accedit, precatusque per triclinium augustalis templum S.
 primi martyris Stephani intrat, et precatus, extensam ibi canit, mox
 ab iisdem stipatus, per augustale et triconchi apsidem transit, in
 cuius apside triconchi Imperatoris ministri, fausta domino appreca-
 turi, adsunt. (IV.) Is porro a praefectis cubiculi, patriciis, pro-
 tospathariis et senatu, spatharocandidatis, manclavitis et ceteris do-
 mesticis cinctus, per ianuam ad fiscum privatum ducentem transit

τοῦ μοροθύρου τοῦ ἐπὶ τὸν εἰδικόν, καὶ κατέρχεται τὰ βα-
 θμῖδια τοῦ λαυσιακοῦ. οἱ δὲ τῆς συγκλήτου, σπαθαροκανδιδά-
 ται καὶ οἱ τοῦ μαγλαβίου καὶ λοιποὶ οἰκειακοὶ μένουσιν ἐν
 τῷ λαυσιακῷ ἔνθεν ἀκείσε, ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα· καὶ
 5δηριγεύμενος ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, εἰσέρχεται ἐν τῷ
 τριζέτωνι, καὶ μένουσιν ἐκεῖσε οἱ πρωτοσπαθάριοι ὑπερευχό-
 μενοι τὸν βασιλέα. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰσέρχεται μετὰ τοῦ κου-
 βουκλείου καὶ πατρικίων ἐν τῷ χρυσοτρικλίνω, καὶ ἀπελθὼν
 ὁ βασιλεὺς ἵσταται ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ χρυσοτρικλίνου πλη-
 10σίον ὡς πρὸς τὴν καμάραντὴν εἰσάγουσαν πρὸς τὸν κοιτῶνα, C
 οἱ δὲ πατρικιοὶ ἵστανται ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει τοῦ αὐτοῦ
 χρυσοτρικλίνου, καὶ ἵστανται ἔμπροσθεν τοῦ σένζου, βασιτά-
 ζοιτες τὰ τε λιτανίγια αὐτῶν κηρία καὶ τοὺς σταυροὺς, οἱ δὲ
 ἱερεῖς ἀνέρχονται μέσον διὰ τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ ἵσταν-
 15ται πλησίον τοῦ σένζου. ὁ δὲ διάκονος τίθησι τὸ εὐαγγέλιον Ms. 83. b
 ἐν τῷ βασιλικῷ θρόνῳ, καὶ γίνεται ἡ συνήθης ἔκτενη, καὶ
 ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν ἱερέων
 εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τῷ φάρῳ, οἱ δὲ
 πατρικιοὶ ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα ἐξέρχονται. καὶ εἰθ'
 20ούτως, εἰ κελεύει ὁ βασιλεὺς, προσκαλοῦνται τοὺς πατρικίους,
 καὶ συλλειτουργοῦσι τῷ βασιλεῖ ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας D
 Θεοτόκου, ἢ καὶ οὐχί, λειτουργοῦσιν ἔξω εἰς τὸν ἅγιον Στέ-
 φανον τοῦ ἵπποδρόμου. στοιχηθέντος δὲ τοῦ κλητωρίου, γί-
 νονται μίνσαι, καὶ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς θείας λειτουργίας
 25ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς καὶ καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ

1. ἐπὶ τὸ ed.

perque scalas lausiaci descendit. At senatus, spatharocandidati, man-
 claviae ceterique domestici utrinque in lausiaco subsistunt, Impera-
 tori acclamantes, qui a praesentibus stipatus, tripetonem, ubi pro-
 tospatharii, fausta ei apprecantes, adsunt, ingreditur. Deinde cum
 cubiculariis et patriciis chrysotriclinium petit, et abiens, in dextro
 latere eius prope et quasi ad cameram in cubiculum ducentem sub-
 sistit, patricii autem in sinistro latere eiusdem triclinii throno ad-
 stant, processionales cereos et cruces gestantes, sacerdotes per me-
 dium eorum ad triclinium ascendunt et prope thronum consistunt.
 Diaconus evangelium in throno Imperatoris reponit, qui, solenni
 extensa cantata, cum cubiculo et sacerdotibus ad templum S. Delpa-
 rae phari abit, patricii vero, fausta ei precati, discedunt. Sic po-
 stea, si iusserit Imperator, arcessuntur patricii, unaque cum eo in
 templo S. Deiparae sacris intersunt; sin minus, extra templum in
 S. Stephani in hippodromo sacros ritus celebrant. Parato vero con-
 vivio, missus afferuntur, et peracta divina liturgia, Imperator disce-

τραπέζης ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ ἀπὸ σκαραμαγγίου, ὡς-
 αὐτως καὶ οἱ κληθέντες· ἀπὸ γὰρ τῆς λιτῆς πάντες ἀλλὰσ-
 σουσι. (E.) Χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι, εἰ μὲν τύχη ἐν ταύτῃ τῇ
 ἑορτῇ ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, τελεῖται οὐ-
 Ed. L. 104 τως. λιτανεύει ὁ βασιλεὺς, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ἐκτελῶν⁵
 ἅπαντα ἀκολουθῶς ἐν τοῖς εὐκτηρίοις τῆς δάφνης, τελέσας
 δὲ ἅπαντα, ὡς εἶθισται ἀντὶ τῆ τῶν βαϊῶν ἡμέρα τελεῖν.
 οἱ μὲν ἱερεῖς μετὰ τὸ ἐκτελέσαι πάντα ἀκολουθῶς ἐν τῷ ἀ-
 γίῳ Στεφάνῳ ἀπέρχονται αὐτοὶ μόνον ἐν τῷ παλατίῳ λιτα-
 νεύοντες, ὁ δὲ βασιλεὺς εἰσέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ, ἐκ-10
 δεχόμενος τὸν καιρὸν. καταλαβόντος δὲ τοῦ καιροῦ, μῆνυει
 ὁ τῆς καταστάσεως τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος δηλοῖ
 τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ὀκταγώνῳ, περι-
 βάλλεται τὴν χλανίδα αὐτοῦ διὰ τῶν βεσητόρων, καθὼς εἶ-
 θισται, καὶ δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν τοῦ κουβουκλείου ἀρχόν-15
 Βτων, ἐξέρχεται διὰ τοῦ ἀυγουστέως, καὶ διελθὼν τὸ στενὸν,
 ἤγουν τὴν χρυαὴν χεῖρα, ἀνέρχεται εἰς τὸν ὀνόποδα, καὶ
 σιάς ἐν τῇ χαλκῇ πύλῃ τοῦ ὀνόποδος, δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε
 οἱ πατρίκιοι καὶ στρατηγοί· πεσόντων δὲ καὶ προσκυνησάν-
 των, νευεῖ ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως ἀπὸ κελεύσεως,²⁰
 καὶ κεῖνος λέγει „κελεύσατε.” ἀπὸ δὲ τῶν ἐκεῖ διερχεται,
 τελῶν ἅπαν ἀκολουθῶς, ὃν τρόπον ἀνωτέρω ἐν τῇ προελεύσει
 Ms. 84. a τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἐπὶ λεπτῷ ἐξεθέμεθα. ἰστέον, ὅτι τῇ αὐτῇ
 ἡμέρᾳ τῶν βαϊῶν καὶ ἡ ἀυγούστα δέχεται τὰ βῆλα ὁμοίως

19. οἱ om. ed.

dit, ac venerandae mensae suae in Iustiniani triclinio in scaraman-
 gio, quo etiam convivae induti sunt, assidet: ante processionem
 enim omnes mutatorias sumunt. (V.) Sciendum est, si in eum
 diem annuntiatio sanctissimae Virginis inciderit, eam ita celebrari.
 Imperator, sicut supra demonstratum est, procedit, omnia ordine in
 oratoriis daphnes peragens, observatis iis ritibus, quos solet in die
 palmarum observare. Sacerdotes tantum, sacris in S. Stephani celebra-
 tis, in processione ad palatium abeunt; Imperator autem ad suum cubi-
 culum, tempus exspectaturus, se confert. Quo appropinquante, cerimo-
 niarius praepositum, hic Imperatorem admonet, qui octagonum ingressus,
 tunica sua per vestitores, ut mos est, induitur, et praefectis cubiculo
 ipsum comitantibus, per augustale transit, perque stenum seu auream
 manum digressus, ad onopodem ascendit, in cuius aenea porta consti-
 tutum patricii et strategi excipiunt. Dum autem procidunt et adorant,
 praepositus ceremoniario a mandato signum dat, is dicit: *Iubete*.
 Inde omnibus rite peractis, quae supra in processione annuntiationis
 breviter explicuimus, discedit. Sciendum, festo palmarum die

τῆ βασιλεῖ, καὶ τοὺς σταυροὺς λαμβάνει ἐκ τῶν κατὰ τύπον
εἰσερχομένων ἐπὶ τοῦ βασιλέως οὕτως καὶ ἐπ' αὐτῆς. G

ΚΕΦ. λγ'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ ε' καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ
5 βασιλέως περιόδου ἐν τοῖς γηροκομείοις.

Ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ παλατίου ὥρα πρώτη ἢ καὶ
δευτέρα ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ. ἱππέυσας δὲ ἐκεῖσε, δηριγευόμε-
νος ὑπὸ τῶν κατὰ συνήθειαν, ἀπέρχεται ἐν τοῖς γηροκομεί-
οις, ἐκκληρῶν τὴν παρὰ τοῦ προφήτου, μᾶλλον δὲ τοῦ Κυ-
10 ορίου, εἰρημένῃ φωνῇ· „ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν,
ἢ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· πλου-
τοποιῶν ἅπαντας καὶ παραμυθούμενος ἐκ τῶν παρὰ Θεοῦ δε- D
δορημένων αὐτῷ ἀνέξαντλήτων θησαυρῶν.” ἐκτελέσας δὲ ἅ-
παντα τὰ κατὰ συνήθειαν ἐν ἐκάστῳ γηροκομείῳ, ὑποστρέφει
15 ἐν τῷ παλατίῳ, καὶ στοιχηθέντος τοῦ κλητωρίου, γίνονται
μίνας, καὶ οἱ μὲν κληθέντες φίλοι μένουσιν, οἱ δὲ λοιποὶ
ἀπέρχονται ἐν τοῖς ἰδίῳις αὐτῶν τόποις. καταλαβούσης δὲ
τῆς ὥρας τῆς θείας λειτουργίας, εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐν
τῷ κατὰ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ φάρου πρὸς τὸ ἐκτελέ-
20 σαι τὴν θείαν λειτουργίαν, καὶ εἰ κελεύει ὁ βασιλεὺς, προσκα-
λοῦνται οἱ πατρίκιοι, καὶ συλλειτουργοῦντες αὐτῷ, εἰ δὲ μήγε, Ed. L. 105

21. συλλειτουργοῦντες R., συλλειτουργοῦσιν superscripto τ cod.,
συλλειτουργοῦνται ed.

augustam quoque vela, aequae ac Imperatorem, admittere, et dum
ad ipsam eo ritu, quo ad Imperatorem ingreduntur, ab ipsis cruces
accipere solere.

CAP. 33.

*Observanda in sancta et magna feria quinta, et de Imperatoris
circuito in .gerocomiis.*

Imperator a palatio hora prima aut secunda ad hippodromum
procedit. Equo autem ibi consensu, comitantibus eum, qui solent,
ad gerocomia abit, ut verba a propheta, aut potius a Domino pro-
lata impleat: *Sparsit munera, dedit pauperibus, iustitia eius in
saecula saeculorum manet: ditans omnes et sublevans ex inexhaustis
thesauris, quos ipsi Deus donavit.* Omnibus, quae solent in singu-
lis gerocomiis peragi, observatis, ad palatium revertitur, instructoque
convivio, missus afferuntur, et invitati quidem amici remanent, ce-
teri vero ad sua domicilia abeunt. Hora autem divinae liturgiæ
instante, templum sanctissimæ Deiparæ phari Imperator sacrorum
rituum celebrandorum causa ingreditur, et si iubet, patricil vocantur,

Constantinus Porphyg. Vol. I.

ἔξερχονται ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου, ἐκεῖσε τελοῦντες τὴν θείαν λειτουργίαν, καὶ εἰ κελεύει ὁ βασιλεὺς, προσκαλοῦνται οἱ πατρίκιοι. τῆς δὲ θείας λειτουργίας τελεσεύσεως, καθέζεται ἐν τῷ νάρθηκι τοῦ αὐτοῦ ναοῦ ἐν τῷ σκάμῳ, καὶ εἰσελθόντες οἱ τε μάγιστροι καὶ πατρίκιοι-5 οἱ, πραιπόσιτοι καὶ λοιποὶ, λαμβάνουσι διὰ χειρὸς τοῦ βασιλέως ἀνὰ μῆλων δύο καὶ ἑνὸς κινναμώμου. εἰ δὲ οὐ κελεύει ὁ βασιλεὺς καθεσθῆναι ἐν τοῖς ἐκεῖσε, ἀπέρχεται ἐν τῇ βασιλικῇ καμάρᾳ τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ καθέζεται ἐν τῷ ἐ-
 Ms. 84. b κεῖσε ὄντι σκάμῳ, ἐπιτελῶν πᾶσαν τὴν προῤῥηθεῖσαν διανο-10
 Β μὴν. αὐτοὶ δὲ ἀσπαζόμενοι τὰς τοῦ βασιλέως χεῖρας, ἔξερ-
 χονται ὑπερευχόμενοι αὐτὸν, καὶ μετὰ ταῦτα ἔξέρχεται ὁ
 βασιλεὺς καὶ καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέζης μετὰ
 φίλων, οὓς ἂν ἐκέλευσε τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καλέσαι. ἰστέον δὲ,
 ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀλλάξιμα οὐκ εἰσιν. 15

ΚΕΦ. λδ'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ, καὶ ὅσα ἐν αὐτῇ
 τελεῖται.

Περὶ ὧραν δευτέραν ἐξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ἵππο-
 δρομίῳ, ἱππεύει ἐκεῖσε καὶ ἀπέρχεται ἐν βλαχέρναις, καὶ 20
 εἰσελθὼν ἐν τῷ ναῷ, ἀπέρχεται μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ

α. τελοῦντες R. ex eodem cod. compendio, τελοῦνται ed. 7. ἢ δὲ
 ed. 9. καθέζονται cod. 20. Verba: ἐν βλαχέρναις — ἀ-
 πέρχεται om. ed.

et qui una cum ipso sacra celebrant; sin minus, ad templum S. primi
 martyris Stephani progressi, sacras ibi ceremonias peragunt, et, si
 ita Imperatori visum fuerit, patricii advocantur. Divina autem li-
 turgia finita, is in narthece eius templi in scamno sedet, et magistri,
 patricii, praepositi et reliqui ingressi, e manu eius singuli duo po-
 ma et cinnamomum accipiunt. Si vero ibi considerare Imperatori non
 libuerit, abit ad Imperatoriam cameram chrysotriclinii ibique in
 scamno considet, omnes praedictas ceremonias observans. Illi vero,
 osculati Imperatoris manus, post faustas acclamationes discedunt, et
 posthac ipse Imperator abit suaeque pretiosae mensae cum amicis,
 quos eo die invitari iussit, assidet. Sciendum autem est, mutatorias
 hoc die non indui solere.

CAP. 34.

Observanda in magna vigilia, et quomodo celebrari soleat.

Circa horam secundam Imperator circum ingressus, equum con-
 scendit et blachernas petit, ibique templum ingressus ad sacras ia-

ἄσφας κηρούς καὶ εὐξάμενος, εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, C
 καὶ λαβὼν θυμιατὸν, θυμιᾷ κυκλόθεν, καὶ ὑπαλλάξας τὴν ἁ-
 γίαν τραπέζαν, τίθεισιν ἐν αὐτῇ ἀποκόμβιον, καὶ ἐξελθὼν διὰ
 τῆς πλαγίας, εἰσέρχεται εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας σοροῦ, καὶ
 5 ἄσφας κηρούς εἰς τὸν αὐτὸν ναὸν ἐν τῇ προσευχῇ αὐτοῦ, ὡς
 εἰδισται αὐτῷ, ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ εἰσελθὼν
 εἰς τὸ θυσιαστήριον, λαβὼν θυμιατὸν, θυμιᾷ τὴν ἁγίαν τρα-
 πέζαν κυκλόθεν, καὶ λαβὼν ἀποκόμβιον, τίθεισιν αὐτὸ ἐν τῇ
 10 ἁγίᾳ τραπέζῃ, καὶ εἰθ' οὕτως ὑποστρέψας εἰσέρχεται ἐν τῷ
 10 παλατίῳ, εἴτε ἔφιππος, εἴτε τοῦ πλοῦς. καὶ περὶ ὧραν τρι- D
 τὴν ἢ καὶ τετάρτην τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἀπέρχονται οἱ πατρι-
 κιοὶ ἀπὸ κελεύσεως ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Εἰρήνης, ὅπως, τε-
 λούτος τοῦ πατριάρχου τὰς θείας κατηχήσεις ἐν τῷ αὐτῷ
 ναῷ, τύχωσιν ἐκεῖσε. ἰστέον δὲ, ὅτι, εἰ μὲν πρὸ τῆς τρι-
 15 τοέκτης ὑποστρέψει ὁ βασιλεὺς ἀπὸ βλαχέρνας, εἰσέρχεται
 πρῶτον ἐν τῷ βεστιαρίῳ, καὶ ἐκβάλλει τὴν τε χρυσοῦν τρα-
 πέζαν μετὰ τῶν λοιπῶν χρυσοῶν σκευῶν τῶν μελλόντων κα-
 θηπουργῆσαι τῇ διακαινησίμῳ ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ, καὶ εἰθ'
 οὕτως τελοῦσι τὴν τριτοέκτην, καὶ προσκυνεῖ τὴν τιμίαν λόγ-
 20 γην. ὁμοίως εἰσέρχονται καὶ οἱ πατρίκιοι ἀπὸ κελεύσεως με- Ed. L. 106
 τὰ τοῦ κουβουκλείου, πρωτοσπαθάριοι τε καὶ οἱ ἐπὶ τῶν οἰ-
 κιακῶν, προσκυνήσαντες καὶ αὐτοὶ τὴν τιμίαν λόγγην, καὶ
 ὑπερευξάμενοι τὸν βασιλέα, ἐξέρχονται. εἰ δὲ μετὰ τῆς τρι- Ms. 85. a
 τυέκτης ὑποστρέψει ἀπὸ βλαχέρνας, ὡς τελέσας ἐκεῖσε πρῶ-
 25 τὴν τριτοέκτην, προσκυνεῖ τὴν τιμίαν λόγγην μετὰ τῶν

nas pergit, ubi cum cereis ardentibus precatus, oratorium ingreditur, et sumto thuribulo, illud circulatim incensat, et postquam novo instrato sacram mensam vestivit, apocombium inibi reponit, perque obliquitatem egressus, templum sacri Sepulcri petit, et cereis ibi in precatione, ut ipsi mos est, ante sacras ianuas accensis, inque sacram ingressus, sumto thuribulo, sacrum altare circulatim incensat et apocombium in eo reponit, et sic ad palatium aut equo aut nave rursus revertitur. Circa horam tertiam aut quartam eius diei patricii a mandato ad sanctae Irenes templum procedunt, ut patriarchae divinam catechesin in hoc templo peragenti adsint. Scilendum vero est, Imperatorem, si ante tertiam et sextam e blachernis non revertatur, primum in vestiarium ingredi, aureaque mensa et reliquis vasis, quae in aureo triclinio in renovatione adhiberi debent, inde amotis, tertiam et sextam ibi celebrare aureamque lanceam adorare. Eodem ritu patricii a mandato cum cubiculariis, protospathariis et praefectis domesticorum, sacram lanceam adoraturi, ingrediuntur, quo facto, fausta Imperatori apprecati, discedunt. Si vero post ter-

ἀνωτέρω εἰρημένων ἐν τῇ φάρι, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχεται ἐν τῇ βεστιαρίῳ, καὶ ἐκβάλλει τὰ σκεύη, ὡς προεῖρηται. ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι καὶ πλοὸς ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐν βλαχέρναις, ἀλλ' οὐδ' καὶ φιλοκαλεῖ τὸ ἅγιον βῆμα τῆς Β' ἀγίας σοροῦ, καὶ ὑποστρέψας ἀπὸ ἱματίου, εἰσέρχεται εἰς τὰς γηροκομεῖα τῶν κύφης, καὶ ῥογεύει τοὺς γέροντας καὶ λωβούς, καὶ ὑποστρέφει εἰς τὸ παλάτιον.

ΚΕΦ. λε'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ.

Περὶ ὧραν τρίτην ἀλλάσσει τὸ κουβούκλειον, καὶ δίδεται¹⁰ ἀπὸ κελεύσεως μεταστάσιμον διὰ τοῦ τῆς καταστάσεως ἐν τῇ λαυσιακῇ, καὶ οἱ μὲν βαρβάτοι ἔρχοντες διέρχονται διὰ τοῦ μονοθύρου τοῦ ὄντος ἐπὶ τὸν εἰδικόν, καὶ ἐξέρχονται ἐν τῇ C ἡμικυκλίῳ τῆς μυστικῆς φιάλης τοῦ τρικόγχου. ὁ δὲ βασιλεὺς δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν τοῦ κουβουκλείου, ἐξέρχεται ἀπὸ τοῦ¹⁵ χρυσοτρικλίνου, καὶ διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων μί, φορῶν σαγίον, καὶ ἐξέρχεται ἐν τῇ ἡμικυκλίῳ τῆς μυστικῆς φιάλης τοῦ τρικόγχου, εἰθ' οὕτως διέρχεται, δηριγενόμενος ὑπὸ πάντων, διὰ τε τῆς ἀψίδος καὶ τῆς δάφνης, ἅπτων ἐν τοῖς ἐκείσε οὖσιν εὐκτηρίοις κηρία, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ κοι-²⁰ τῶν τοῦ ἀγουστέως. καὶ ἀλλάσσουνσιν οἱ τε πατρίκιοι, δο-

13. ἐπὶ τὸ ed. 14. ἡμικύκλῳ ed.

tiam et sextam Imperator a blachernis, ea scilicet ibi iam celebrata, redeat, venerandam lanceam cum dictis in pharo adorat, deinde vestiarium ingressus, vasa, ut supra monuimus, inde removet. Porro sciendum est, Imperatorem etiam nave ad blachernas abire, et sacrum bema sancti Sepulcri ornare, deinde reversum in veste, quam semper gestat, ad geroconia cyphes abire, ac regis seu donis senibus et infirmis distributis, ad palatium reverti.

CAP. 35.

Observanda in sancto magnoque sabbato.

Circa horam tertiam cubiculum mutatorias sumit, et a mandato metastasimum sive solennis processio per cerimoniarium in lausiaco iudicatur, praefecti barbati per ianua aerarii privati in semicirculum secretae phialae triconchi abeunt. Imperator autem, a cubiculo stipatus, ab aureo triclinio per porticus quadraginta sanctorum, sago indutus, ad semicirculum secretae phialae triconchi abit, deinde, omnibus comitantibus, per apsidem et daphnem digressus, cereos in oratoriis, quae ibi sunt, accendit et cubiculum augustalis intrat. Tunc patricii, domestici et omnis senatus tunicas atrabaticas, praec-

μέστικοί τε καὶ ἡ σύγκλητος ἅπανα ἀτραβατικά χλανίδια, δ-
μοίως καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντες περιβέβληνται χλα-
νίδια τύρσα, οἱ δὲ πραιπόσιτοι λεοντάρια χρυσόταβλα. καὶ
καταλαβόντος τοῦ καιροῦ, περιβαλλόμενος ὁ βασιλεὺς διβη- D
5 τίσιον τὸ παγατὸν καὶ χλανίδα τὸν ὀψίμιμον, καὶ δηριγενό-
μενος ὑπὸ τε τῶν πραιποσίτων καὶ λοιπῶν ἀρχόντων τοῦ
κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τε τοῦ ἀγουστέως καὶ τοῦ στε-
ποῦ, ἦγονν τῆς χρυσῆς χειρὸς, καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸν ὀνόπο-
δα, καὶ στάντος αὐτοῦ ἐν τῇ χαλκῇ πύλῃ τοῦ ὀνόποδος, δέ- Ma. 85. b
10 χονται αὐτὸν ἐκεῖσε πατρίκιοι καὶ στρατηγοί, καὶ πεσόντων
νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως ἀπὸ κελεύσεως, καὶ
λέγει „κελεύσατε” καὶ αὐτοὶ ὑπερέχονται τὸν βασιλέα „εἰς
πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” (B.) Καὶ δηριγενόμενος
ὑπ’ αὐτῶν πάντων, ἐξέρχεται ἐν τῷ κοινοιστωρίῳ, καὶ στάντος
15 ἐν τῷ καμελανκίῳ ἐπὶ τοῦ πορφυροῦ λίθου, πίπτουσιν αὐθις Ed. L. 107
οἱ πατρίκιοι καὶ ἡ σύγκλητος, καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσι-
τος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῷ σιλεντιαρίῳ, κάκεινος λέγει
„κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ ὑπερέχονται τὸν βασιλέα „εἰς πολ-
λοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” κάκειθεν δηριγενόμενος ὑπὸ
20 πάντων αὐτῶν, διέρχεται διὰ τε τῶν ἐξκουβίτων καὶ τῶν σχο-
λῶν, καὶ ἐξέρχεται διὰ τῆς μικρᾶς πύλης τῆς χαλκῆς τοῦ χυ-
τοῦ, καὶ ἀπέρχεται μέχρι τοῦ ἁγίου φρέατος. τὰ δὲ μέρη δέ-
χονται τὸν βασιλέα ἐν ταῖς στάσεσιν αὐτῶν, σφραγίζοντα τὸν
βασιλέα καὶ μόνον, λέγουσι δὲ καὶ οἱ νοτάριοι καὶ οἱ μαῖστο-
25 φες, ὡς εἶθισται αὐτοῖς, τοὺς λάμβδους. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰσελ- B
20. διὰ τῶν ed. 21. πύλης καὶ χαλκ. ed.

fecti cubiculo vestes Tyrias, praepositi leontaria aureis fimbriis in-
duunt. Tempore veniente, Imperator dibetesium paganum et tuni-
cam hibernam gestat, et a praepositis ceterisque cubiculi praefectis
stipatus, per augustale et stenum seu auream manum ad onopodem
abit, in cuius aenea porta constitutum patricii et strategii excipiunt,
et postquam in terram procubuere, praepositus cerimoniaro a man-
dato signum dat, is dicit: *Iubete*, ipsi Imperatori apprecantur: *In
multa bonaque tempora* etc. (II.) Deinde ab his omnibus stipatus,
ad consistorium abit, et dum sub camelaucio in porphyretico lapide
stat, rursus patricii et senatores procidunt, et postquam praepositus
signum ab Imperatore accepit, silentiario annuit, qui dicit: *Iubete*,
ceteri faustum ac diuturnum imperium principi apprecantur. Inde,
his omnibus comitantibus, per excubias scholasque transit, perque
parvam aeneam portam chyti ad sanctum puteum venit. Factiones
Imperatorem in suis stationibus accipiunt, et tantum cruce signant,
notarii vero et magistri, ut ipsis mos est, iambos recitant. Impera-
tor sacrum puteum ingressus, cereos accendit, et a patriarcha in

Θῶν ἐν τῇ ἀγίῳ φρέατι καὶ ἄψας κηρούς, δέχεται παρὰ τοῦ πατριάρχου ἐν τῇ ἀγίῳ φρέατι, καὶ προσκυνήσαντες ἀμφοτέροι ἀλλήλους καὶ ἀσπασάμενοι, εἰσέρχονται εἰς τὸν ναὸν, καὶ ἀπελθόντες μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν, ὃ μὲν πατριάρχης εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, ὃ δὲ βασιλεὺς, στὰς ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ ἄψας κηρούς καὶ εὐξάμενος, εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ μετὰ τὸ ὑπαλλάξαι τὴν ἁγίαν τράπεζαν τὰς ἀντῆς ἐνδυτὰς, λαμβάνει παρὰ τοῦ πραιποσίτου χρυσοῦν λίτρας ῥ', καὶ τίθεισιν αὐτὰς εἰς τὴν ἁγίαν τράπεζαν ἐν τῇ βασιμιδίῳ, ἐν ᾗ ὁ βασιλεὺς ἴσταται, καὶ ἡνίκα ὑπαλλά-
C ξη τὴν ἁγίαν τράπεζαν, λαβὼν ἀποκόμβιον ἕτερον, ἔχον καὶ αὐτὸ χρήματα πάμπολλα παρὰ τοῦ πραιποσίτου, τίθεισιν αὐτὸ εἰς τὴν ἁγίαν τράπεζαν, εἶτα λαβὼν παρὰ τοῦ πατριάρχου θυμιατὸν, θυμιᾷ ἐκ τρίτου τὸ θυσιαστήριον κνκλόθεν, καὶ ἐξέρχεται διὰ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τῆς πλαγίας, καὶ ἀπέρχεται εἰς
Ms. 86. a τὸ σκευοφυλάκιον. εἰσελθὼν δὲ καὶ ἄψας κηρούς εὐχεται, καὶ εὐξάμενος θυμιᾷ τὰ σκεύη ἅπαντα, καὶ καθέζεται μικρὸν μετὰ τοῦ πατριάρχου. εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ οἱ λοιποὶ ἄρχοντες οἱ κατὰ συνήθειαν εἰσιόντες, λαμβάνουσι παρὰ τοῦ σκευοφύλακος νάρδον, καὶ εἰθ' οὕτως ἀνίσταται ὁ βα-
20 σιλεὺς, καὶ ἐξελθὼν ἀπὸ τοῦ σκευοφυλακίου, διέρχεται διὰ τοῦ
D γυναικίτου νάρθηκος, ἐν ᾗ καὶ τὴν συνήθη στάσις κέκτηνται αἱ τῆς αὐτῆς μεγάλης ἐκκλησίας διακόνισσαι, καὶ ἐξέρχεται διὰ τῆς ἀριστεραῦς πύλης τοῦ βήματος καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτῷ ὁ πατριάρχης εὐλογίας. (Γ.) Καὶ διελθόντες ἀμφοτέροι διὰ τοῦ ὀπισθεν²⁵

sancto puteo excipitur, ubi, postquam se invicem adorarunt ac salutarunt, templum intrant, et ad sanctas ianuas progressi, patriarcha sacrarium intrat. Imperator ad sacras ianuas constitutus, cereos accendit, et precatus sacrarium intrat, mutatoque sacri altaris instrato, a praeposito centum libras auri sumit, qui eas in gradu ponit, in quo Imperator stat, novoque instrato imposito, aliud apocombium, quod et ipsum admodum pretiosum est, a praeposito sumit inque sacra mensa offert, deinde sufficientis a patriarcha acceptis, sacrarium in circulo ter incensat, perque sinistram obliquitatis partem ad locum, ubi vasa asservantur, abit. Ingressus vero cum cereis ardentibus, precatur, deinde vasa omnia incensat et paululum cum patriarcha considet. Posthac cubicularii et reliqui praefecti, qui pro more intrare solent, ingressi, a thesaurario nardum accipiunt, Imperator vero surgit, et a sceuophylacio egressus, per gynaeceum narthecis, ubi solitam stationem suam diaconissae magnae ecclesiae habent, transit perque sinistram bema-
 tis portam, accepta a patriarcha benedictione, egreditur. (III.) Post-

τοῦ βήματος στενοῦ διαβατικοῦ τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἀπέρχονται μέχρι τοῦ ἁγίου φρέατος, καὶ αὐθις ἐπιδοὺς ὁ πατριάρχης τῆ βασιλεῖ εὐλογίας, καὶ ἄμφότεροι ἀλλήλους ἀσπασάμενοι, ἐξέρχεται μὲν ὁ βασιλεὺς, θηριγενόμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων ἑσώτων, καὶ εἰσέρχεται διὰ τῆς μικρᾶς πύλης τῆς χαλκῆς, καὶ μέχρι τοῦ κοινοιστωρίου ἐλθὼν, μένουσιν ἐκεῖσε οἱ τῆς συγκλή-Ed. L. 108 του, ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα. καὶ καταλαβόντος αὐτοῦ τὸ στερὸν, μένουσιν ἐκεῖσε οἱ πατρίκιοι, ὑπερευχόμενοι καὶ αὐτοί, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ παλάτιον, καὶ στοιχηθέντος τοῦ κλητωρίου, γίνονται μίνσαι, καὶ ἀπαλάσσοσιν ἅπαντες, καὶ οἱ μὲν κληθέντες φίλοι μένουσιν, οἱ δὲ ἀπέρχονται ἕκαστος αὐτῶν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ περὶ ὧρα θ' ἀλλάσσει τὸ κουβούκλειον, καὶ καταλαβούσης τῆς ὥρας τῆς θείας λειτουργίας, εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸ ἐκτελέσαι 15τῆν θείαν μυσταγωγίαν ἐν τῇ φάρῳ, καὶ εἰ μὲν κελεύσει, εἰσέρχονται καὶ πατρίκιοι καὶ συλλειτουργοῦνται αὐτῷ, εἰ δὲ Β μήγε, ἐξέρχονται εἰς τὸν ἱππόδρομον, καὶ λειτουργοῦσιν ἐκεῖσε ἐν τῇ ναῷ τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου. καὶ μέλλοντος τοῦ ψάλτου ἄρξασθαι τὸ „ἀνάστα ὁ Θεός,” ἴστανται κουβουκουλάριοι, κρατοῦντες τὰ ἐξωθεν τῶν χρυσῶν βῆλων κρεμάμενα βῆλα, καὶ ἡνίκα ἄρξῆται τὸ „ἀνάστα ὁ Θεός,” πα- Ms. 86. b ρευθὺ ταννύσαντες ἐξ ἴσου, αἴρουσι τὰ ἐξωθεν βῆλα, καὶ μένουσι τὰ χρυσᾶ βῆλα καὶ μόνον. καὶ τῆς θείας λειτουργίας τελεσθείσης, καὶ ἀνακράζοντες οἱ ἐν τοῖς ἐκεῖσε „στερεώσει

17. εἰσέρχονται ed.

quam ambo per angustam porticum S. Nicolai, quae pone bema est, transiere, ad sanctum puteum abeunt, ubi patriarcha Imperatori rursus benedictionem dat: post mutuam vero salutationem, omnibus comitantibus, Imperator egreditur, perque parvam portam aeneam ad consistorium usque procedit, ubi senatores, fausta ipsi precantes, adsunt. Cum vero ad stenum venit, patricii ibi congregati felicia apprecantur, unde in palatium ingreditur, ubi, convivio parato, missus afferuntur, omnesque mutatorias deponunt, amici vocati manent, ceteri vero ad suas quisque aedes discedunt. Cubiculum circa horam nonam vestes mutat, et tempore divini officii appropinquante, Imperator ad sacram missam celebrandam in pharum abit, et, si iusserit, patricii intrant unaque cum ipso sacra celebrant; sin minus, ad circum abeunt et ibi in templo S. protomartyris Stephani sacram liturgiam celebrant. Cum vero Paltes: *Deus resurge* inchoaturus est, cubicularii extra aureas cortinas suspensa vela tenentes, adstant, et dum hymnum: *Deus resurge* orditur, aequaliter extendentes, vela exteriora tollunt manentque

ὁ Θεὸς τὸν βασιλέα ἡμῶν," εὐθὺς ἀπλεῖ τὸ ὄργανον, ὃ ἴσταται ἐν τῷ τριπέτωνι, καὶ ἐξελθὼν ὁ βασιλεὺς καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέζης, φορῶν σκαραμαγγιον διάσπρον χρυσόκλαβον, καθέζονται καὶ οἱ κληθέντες φίλοι, οἱ μὲν ἀπὸ σκαραμαγγίων λευκῶν, οἱ δὲ χρυακῶν, εὐθὺς δὲ οἱ μὲν ἄρ-5 χοντες τοῦ κουβουκλείου ἀπαλλάξαντες ἀναχωροῦσι, οἱ δὲ σπαθαροκουβικουλάριοι καὶ κουβικουλάριοι ἀπαλλάξαντες, παρίστανται ἀπὸ σκαραμαγγίων. (Δ.) Χρῆ δὲ εἶδέναι, ὅτι, εἰ μὲν τύχη ἢ ἑορτὴ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἁγίου σαββάτου, ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν,¹⁰ καὶ ἐκτελεῖ ἅπαντα τὰ τοῦ μεγάλου σαββάτου, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται· καὶ ἐν τῇ ὑπαλλαγῇ τῆς ἁγίας τραπέζης καὶ ἐν τῇ
 D θνημιάσει τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἐν τῇ εἰσοκομιδῇ τοῦ χρυσοῦ, καὶ ἐξελθὼν, ὡς εἶθισται αὐτῷ, ἀπέρχεται ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ. καὶ τελέσας ἐκέισε ἅπαντα, ὡς προείρηται, ἐξέρχεται¹⁵ διὰ τῆς ἀνωτέρω εἰρημένης πύλης· καὶ λαβὼν ἐκεῖσε παρὰ τοῦ πατριάρχου εὐλογίας, διὰ τοῦ στενοῦ τοῦ ἁγίου Νικολάου διαβατικῷ ἀπέρχεται ἐν τῷ ἁγίῳ φρέατι, καὶ λαβὼν παρὰ τοῦ πατριάρχου εὐλογίας, οὐκ ἐξέρχεται ἐν τῇ μέσῃ πρὸς τὸ ἀπελθεῖν αὐτὸν ἐν τῷ παλατίῳ διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ²⁰ εὐαγγελισμοῦ, ἀλλ' ὑποστρέψας εἰσέρχεται ἐν τῇ μικρᾷ πύλῃ
 Ed. L. 109 τῇ οὐσῇ ἐν τῷ φρέατι, ἐν ᾗ ἴσταται ἐν ταῖς μεγάλαις προελεύσεσιν, ἐπιδούς τοῖς ψάλταις καὶ λοιποῖς τὰς πλουσίας αὐτοῦ δωρεάς ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ κράζειν τὸν ἄγγυρον. καὶ ἐκεῖ-

22. ταῖς om. ed.

tantum aurea. Divino officio peracto, postquam ibi congregati exclamarunt: *Conservet Deus Imperatorem nostrum!* statim organum in tripetone collocatum pulsatur, Imperator egressus, venerandae mensae suae, scaramangio albo clavis aureis indutus, assidet, cum quo amici invitati partim albis, partim variegatis scaramangiis induti assident: praefecti cubiculi, depositis mutatoriis, discedunt, spatharocubicularii vero et cubicularii, mutatoriis exutis, in scaramangiis Imperatori adstant. (IV.) Sciendum est, si festum annuntiationis in eandem diem sancti sabbati incidat, Imperatorem ad S. Sophiae abire, et ibi ritus omnes magni sabbati supra recensitos tum in sanctae mensae instrato mutando, tum in sacrarii incensatione auri que oblatione servare, et inde egressum, ut ei mos est, ad custodiam vasorum abire. Ibi enim postquam omnia, quae supra tradidimus, peregit, per supra commemoratam portam egreditur, et benedictione ibi a patriarcha accepta, per angustam S. Nicolai porticum ad sacrum puteum abit, acceptaque rursus benedictione, ad mediam, ob festum annuntiationis in palatium abiturus,

θεν διέρχεται διὰ τοῦ τρικλίνου, ἐν ᾧ κραματίζει ὁ βασι-
 λεὺς ἐν ταῖς μεγάλαις προελεύσεσι, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ μη-
 ταιωρίῳ, καὶ ἀπαλλάξας τὴν στολὴν, ἣν φορεῖ τοῦ ἁγίου
 σαββάτου, ὑπαλλάσσει τὴν τοῦ εὐαγγελισμοῦ στολὴν. *ἔξελ-Ms. 87. a*
 5θὼν δὲ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἠλλαγμένους, ἀπέρχεται ἔμπροσθεν
 τῶν θυρῶν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ εὐξάμενος, κρατῶν καὶ κη-
 ροὺς, εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ προσκυνήσας τὴν
 ἁγίαν τράπεζαν, ἔξέρχεται καὶ διέρχεται διὰ τῆς σωλαίας,
 καὶ μέλλοντος αὐτοῦ διέρχεσθαι διὰ τῆς σωλαίας, λαμβάνει
 10ἀπὸ τοῦ πραιποσίτου κηρίον λιτανίκιον, καὶ παρ' αὐτὰ ἄρ-Β
 χονται τὸ τροπάριον τῆς ἑορτῆς τὸ „σήμερον τῆς σωτηρίας
 ἡμῶν τὸ κεφάλαιον.” καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τε τῶν ἀρχόν-
 των τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν καὶ τῆς
 συγκλήτου, διέρχεται διὰ τοῦ ναοῦ, καὶ ἔξέρχεται διὰ τε τοῦ
 15ἡρώδου καὶ τοῦ λουτήρου. κατελθὼν δὲ τὰ γραδῆλια τοῦ
 ἀθύρα, ἔξέρχεται ἐπὶ τὸ μίλιον, καὶ διοδεύων τὴν μέσην, ἀ-
 νέρχεται ἐν τῷ φόρῳ καὶ τελεῖ ἐκεῖσε ἅπαντα ἀκολουθῶς, ὃν
 τρόπον ἀνωτέρω ἐδηλώθη. καὶ κατελθὼν εἰς τὸν ναὸν τῆς
 20ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τοῖς χαλκοπρατείσις, τελεῖ ἐκεῖσε τὴν
 20θεῖαν λειτουργίαν μέχρι τοῦ εὐαγγελίου. καὶ ἀπὸ τοῦ εὐ-
 αγγελίου κατέρχεται διὰ τῆς ξυλίνης σκάλας, καὶ ἔξέρχεται, C
 τελεσθείσης τῆς ἔκτενοῦς· ἐν ταύτῃ γὰρ τῇ ἡμέρᾳ ἡ θεῖα
 λειτουργία οὐ τελεῖται ἅπασα, ἀλλ' ἕως τοῦ εὐαγγελίου καὶ
 τῆς ἔκτενοῦς. καὶ ἔξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ἐμβόλῳ, ὡς

14. τε om. ed.

non procedit, sed reversus, parvam portam in sancto puteo, ubi in
 magnis processionibus psallis ceterisque copiosa munera sua inter
 solennes argentarii acclamationes erogat, ingreditur. Inde per tricli-
 nium, ubi in maioribus processionibus convivium celebrat, transit
 et metatorium petit, mutataque stola, quam sancto sabbato gestat,
 eam, qua in annuntiatione utitur, induit. Unde, mutata veste, ad
 iannas sacrarii abit, ubi cum ardentibus cereis precatus, sacrarium
 intrat, et sancto altari adorato, discedit perque soleam digreditur,
 digressurus, cereum processionalem a praeposito accipit, quo facto,
 statim troparium festi exordiantur: *Hodie caput salutis nostrae.*
 Deinde a praefectis cubiculo, patriciis, strategis et senatu stipatus,
 per templum transit, perque narthecem et baptisterium abit. Per
 gradus autem athyrae descendens, ad milium et per mediam in fo-
 rum abit, omnia ibi, ut supra ostendimus, ordine peracturus. Deinde
 ad templum sanctissimae Deiparae chalcoprateorum venit, et divinam
 liturgiam ibi ad evangelium usque celebrat. Quo recitato, per li-
 queam scalam descendit, et finita extensa, discedit: hoc enim die sa-
 cra liturgia non tota, sed ad evangelium usque et extensam cele-

εἶρηται, ἰππεύει ἐκεῖσε μετὰ τῶν κατὰ συνήθειαν, καὶ ἀπο τῶν ἐκεῖσε δηριγυόμενος ἀπέρχεται ἐν τῷ παλατίῳ, ἐκτελῶν ἅπαντα ἐν τῇ διόδῳ, στάσει τε καὶ δοχῇ, ὃν τρόπον ἀνωτέρω ἐν τῇ καθόλου προελεύσει τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἐπὶ λεπτιῷ ἐξεδέμεθα. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ παλάτιον, τελεῖ τὰ τοῦ ἁγίουσ σαββάτου ἅπαντα.

ΚΕΦ. λς'.

D Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προελεύσει ἐνώσεως ἐκκλησίας.

Ἰστέον, ὅτι καὶ ἡ προέλευσις τῆς ἐνώσεως τῆς ἐκκλησίας ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ προελεύσεις ἐπιτελεῖται. καὶ γὰρ ἐμπρὸς-10 τως ὁ βασιλεὺς ἄπεισι, καὶ αἱ δοχαὶ κατὰ τύπον γίνονται, δηλονότι καὶ τῶν δῆμων κατὰ τὸ εἰωθὸς ἀπολογούντων ἐν τοῖς τόποις αὐτῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπερχόμενος ἕως τοῦ Ms. 87. βῆγίον φρέατος, ἀποστέφεται ἐκεῖσε, εἶτα δεξαμένον αὐτὸν Ed. L. 110 τοῦ πατριάρχου, ἀπέρχονται ἀμφοτέροι εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁ-15 γίας Εἰρήνης. καὶ δὴ τῆς ἐκκλησιαστικῆς πάσης τάξεως τε- λουμένης, ἐπαίρουσιν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Εἰρήνης τὴν λιτὴν, καὶ ὑποστρέφουσιν εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Σοφίας λιτανεύοντες, καὶ εἰσέρχονται διὰ τοῦ γυναικίου μέρους τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ νάρθηκος, καὶ ἀποδόντες ἐκεῖσε τῆρα20 τῆς λιτῆς ἀκολουθίαν, γίνεται ἡ εἴσοδος, καὶ εἰσοδεύει ὁ βα-

11. ἀπίεσι cod. et ed.

bratur. Imperator in porticum, ut diximus, egressus, equum cum iis, quibus mos est, conscendit, et ab his stipatus, ad palatium abit, omniaque in transitu, statione et receptione, quae supra in solenni processione annuntiationis breviter exposuimus, observat. Ingressus palatium, ritus sancti sabbati omnes celebrat.

CAP. 36.

Observanda in processione unionis ecclesiae, seu quando tomus unionis ecclesiae praelegitur.

Observandum est, processionem quoque unionis ecclesiae eo ritu, quo ceterae processiones, institui. Imperator enim ad templum cum officiis abit, et receptiones pro more instituuntur, factiones scilicet in suis stationibus ei acclamant. Deinde ad sacrum puteum procedens, coronam deponit, ibique a patriarcha exceptus, cum ipso una ad sanctae Irenes pergūt. Peracto ibi divino officio, ab ipso S. Irenes templo pompam ordiuntur, et sic in processione ad templum S. Sophiae reversi, per gynaeceum et narthecum eius aedis intrant, datoque ibi processione ordine, introitus fit, Imperatore et patriarcha

σιλεύς καὶ ὁ πατριάρχης μετὰ καὶ πάντων τῶν ἱερέων. τὰ δὲ τῆς ὑποστροφῆς ἐπιτελεῖται καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσεσι.

ΚΕΦ. λζ'.

B

5 Χρὴ εἶδέναι, πῶς ἀλλάσσουν οἱ δεσπόται ἐν ταῖς ἑορταῖς καὶ προελεύσεσι.

Τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα ἐξέρχονται οἱ δεσπόται ἀπὸ τοῦ παλατίου μετὰ δξέων σκαραμαγγίων καὶ χρυσοπερικλειστων σαγίων, καὶ ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς δάφνης ἀ-
 10 λλάσσουν τὰ θωράκια, περιβάλλονται δὲ καὶ τὰ τζιτζάκια, καὶ γίνεται ὁ ἀσπασμὸς ἐν τῷ μεγάλῳ τρίκλινῳ τῶν ιθ' ἀκουβίτων, καὶ μετὰ τὸν ἀσπασμὸν ἐκβάλλουσι τὰ τζιτζάκια καὶ περιβάλλονται τοὺς λώρους καὶ στέμματα, εἰ κελεύουσι, C
 15 σκηπίονας χρυσοῦς ἐκ λίθων καὶ μαργάρων ἡμφιεσμένους, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ χειρὶ τὴν ἀνεξικακίαν· τὰ δὲ τῆς προελεύσεως ἐπιτελεῖται, καθὼς εἰρήκαμεν. Ἰστέον, ὅτι, τῶν δεσποτῶν εἰσοδουσάντων κατὰ τὸ εἰωθὸς καὶ εἰσελθόντων ἐν τῷ μητα-
 20 ῳρίῳ, ἐκβάλλουσι τοὺς λώρους, καὶ δὴ ἐκβαίνοντες εἰς τὰ τοῦ ἁγίου καὶ εἰς τὴν ἀγάπην καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν, οὐ περιβάλλονται τοὺς λώρους, ἀλλὰ χλαμύδας· ἐν δὲ τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ἐν τῷ παλατίῳ, περιβάλλονται τοὺς λώρους καὶ στέμματα, εἰ μὲν ἐν τῷ πρῶτῳ λευκὰ, ἐν τῇ ὑποστροφῇ ῥοῦσια, εἰ

cum sacerdotibus omnibus ingrediente. Redeunt autem eo; qui in reliquis processionibus servatur, ordine.

CAP. 37.

Observatio de vestibus, quomodo ab Imperatoribus in festis diebus ac processionibus mutantur.

In sancta et magna dominica paschatis Domini violaceis scarangiis et sagis auro praetextis e palatio progrediuntur, in cubiculo daphnes loricis et tztzacia mutant, fitque ibi solennis in magno tridinio XIX accubituum salutatio, qua peracta, tztzaciis depositis, lora et coronas, albas illas quidem aut rubras, sumunt, manu sinistra scipiones aureos, gemmis et margaritis ornatos, dextra vero acaciam ferunt: sic processio, ut supra observavimus, instituitur. Sciendum est, Dominos, templum ac metatorium pro more ingressos, lora deponere, et cum ad loca sacra, communionem sanctamque coenam prodire volunt, non lora sed chlamydes induere. Reversi autem ad palatium, lora et coronas sumunt, si albam mane, in reditu rubram,

Dδὰ τῷ πρώτῃ ρούσια, ἐν τῇ ὑποστροφῇ λευκά. Ἰστέον, ὅτι, **Ms. 88. a** τῶν δεσποτῶν τῇ δευτέρῃ τῆς διακαινησίμου ἀπὸ τοῦ παλατιοῦ ἐξερχομένων, περιβάλλονται τὰ λευκὰ χρυσᾶ σκαραμάγγια καὶ τὰ διάλιθα τούτων σπαθία. ἐν δὲ τῇ τοῦ Κυρίου ἐκκλησίᾳ περιβάλλονται στέμματα Πράσινα, καὶ ἀπέρχονται ἐν5 τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ περιβάλλονται τὰ ἐαντῶν λευκὰ διβητήσια καὶ τὰ χλανίδια καὶ εἰσοδεύουσι, δειλῆς δὲ ἐν τῇ ὑποστροφῇ περιβάλλονται τὰ κολώβια, ἤγουν τοὺς κριοὺς, καὶ τὰ διάλιθα ζωστήκια σπαθία καὶ στέμματα λευκὰ, εἰ δὲ βουληθῶσι βάλλειν τὰς τιάρας, ἤγουν τὰς τού-10

Ed. L. 111 φας, περιβάλλονται αὐτάς. Ἰστέον, ὅτι ταύτῃ τῇ ἑβδομαδί τῆς διακαινησίμου φοροῦσιν οἱ δεσπότες τὰ ἄσπρα διβητήσια, εἰ δὲ βουληθῶσι ποιῆσαι ἢ πρόκενσον ἐν ἐκκλησίᾳ, εἴτε λιτὴν εἴτε δοχὴν ἐν τῷ παλατίῳ, περιβάλλονται τὰ τζιτζάκια. Ἰστέον, ὅτι τῇ καινῇ κυριακῇ, ἤγουν τῶν θυρῶν κεκλεισμένων,15 ὁμοίως ἐπιτελεῖται· πολλάκις δὲ, εἰ κελεύουσιν οἱ δεσπότες, ταύτῃ τῇ ἑορτῇ ἀντὶ τῶν λευκῶν χρυσῶν σκαραμαγγίων περιβάλλονται τὰ πορφυρᾶ χρυσᾶ σκαραμάγγια. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῆς μεσοπεντηκοστῆς ὁμοίως ἀλλάσσουναι οἱ δεσπότες. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῆς ἀναλήψεως ἀπὸ μὲν20 τοῦ παλατιοῦ ἐξέρχονται οἱ δεσπότες μετὰ τριβλατίων σκαραμαγγίων, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν δρόμονα καὶ ἀέρχονται μέχρι τῆς χρυσῆς πόρτης, ἐκεῖσε δὲ βάλλοντες τὰ αὐτῶν χρυσᾶ διάλιθα σπαθία καὶ καβαλικεύοντες τὰ χιώματα,

4. τούτων om. ed.

si rubram egressi, albam redeuntes capiti imponunt. Porro Domini die secunda renovationis e palatio egressi, alba auroque intexta scaramangia et gemmis ornatos gladios gestant. In templo autem Domini coronas virides capiti addunt, et ad S. S. Apostolorum aedem abeunt, eamque dibetesiis albis ac tunicis suis induti, intrant, reduces vesperi colobia et gemmis ornatos gladios et albas coronas sumunt; sin vero tiaram seu tupham capiti imponere malunt, hoc quoque a consuetudine non alienum habetur. Hac septimana renovationis dibetesia alba induunt, si vero processionem ad templum, aut pompam, aut receptionem institui iubent in palatio, tzitzacia induunt. Dominica nova seu clausurarum portarum eodem modo celebratur. Saepe etiam, si Dominis libet, hoc festo pro albis auroque intextis scaramangiiis purpurea auro ornata induunt. In festo mediae pentecostés similibus mutatoriiis utuntur. In festo ascensionis Domini scaramangiiis triblatteis e palatio progressi, celocem conscendunt et ad portam auream abeunt, ubi aureis gemmatisque gladiis cincti, equo ornamentis circa collum instructo vehuntur, et ad venerandam sacro-

ἀπέρχονται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς πηγῆς, καθεύσει ἀλλάσσουνσι τὰ ἑαυτῶν λευκὰ διβητήσια, καὶ εἰσοδεύουσιν· ἡ δὲ ὑποστροφὴ τελεῖται καθὼς καὶ τῇ δευτέρᾳ τῆς διακαινησίμου. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῆς νέας μεγάλης ἐκκλησίας ἀλλάσσουνσι οἱ δεσπότες διβητήσια πορφυρᾷ καὶ τὰς τούτων χλαμύδας. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῆς πεντηκοστῆς ἀλλάσσουνσι οἱ δεσπότες ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς δάφνης λευκὰ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας καὶ στέμματα ῥούσια, ἐν Ms. 88. b δὲ τῇ ὑποστροφῇ στέμματα λευκὰ. (B.) Ἰστέον, ὅτι τῇ C 10 ἑορτῇ τῶν ἁγίων πάντων περιβάλλονται οἱ δεσπότες χρυσᾷ σκαραμάγγια, οἷα κελεύουσι, καὶ στέμματα ὁμοίως. Ἰστέον, ὅτι καὶ ἡ ἑορτὴ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ὁμοίως τελεῖται. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου Ἰλλίου ἀλλάσσουνσι οἱ δεσπότες διβητήσια πορφυρᾷ καὶ τὰς τούτων χλαμύδας. Ἰστέον, ὅτι 15 τῇ ἑορτῇ τῆς μεταμορφώσεως ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς δάφνης ἀλλάσσουνσι οἱ δεσπότες λευκὰ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας καὶ στέμματα Πράσινα, ἐν δὲ τῇ ὑποστροφῇ στέμματα λευκὰ. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῆς κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἀλλάσσουνσι οἱ δεσπότες ἀπὸ τοῦ παλατιοῦ τὰ 20 ζῆα τούτων σκαραμάγγια, καὶ εἰσερχόμενοι εἰς τὸν δρόμονα, ἀπέρχονται ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν βλαχέρναις, D ἐν δὲ τῷ ἐκεῖσε κοιτῶνι ἀλλάσσουνσι οἱ δεσπότες τὰ πορφυρᾷ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τοῦ γενεσίου τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς 25 δάφνης ἀλλάσσουνσι οἱ δεσπότες διβητήσια πορφυρᾷ καὶ τὰς

14. τὰ διβητ. ed. 16. διβητήσια om. ed. 17. ἐν τῇ ed.

sanctae Deiparae fontium aedem abeunt, albisque dibetesiiis suis induiti, eam ingrediuntur: atque ita, ut in secunda renovationis animadvertimus, redeunt. In festo novae magnae ecclesiae dibetesia purpurea suasque tunicas induunt: in festo pentecostes vero in cubiculo daphnes candida cum tunicis, quae ad ea pertinent, coronas quoque rubras, in reditu vero albas capiti imponunt. (II.) In festo omnium sanctorum Domini aurea scaramangia, quae volunt, et pariter coronas gestant: quod in sanctorum quoque Apostolorum festo obtinet. In die S. Eliae sacro dibetesia purpurea et tunicas eiusdem coloris gestant. Festo transfigurationis in cubiculo daphnes alba dibetesia et chlamydes albas, coronas vero Prasinās, et in reditu albas, sumunt. In memoria obitus S. Deiparae in palatio violacea scaramangia sua induunt, et conscensa nave, ad aedem S. Deiparae in blachernis vehuntur, hūque cubiculo, quod ibi conditum est, purpurea dibetesia et similes chlamydes; in nativitate S. Virginis Deiparae vero in cubiculo daphnes dibetesia purpurea ac similes chlamydes induunt: et in pro-

τούτων χλαμύδας, καὶ ἀνέρχονται μετὰ τῆς λιτῆς ἕως τοῦ φόρου, καὶ ἀπὸ τῆς ἐκτενοῦς κατέρχονται μετὰ τῆς λιτῆς ἕως τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν χαλκοκραταίων, καὶ κεῖσε ἀλλάσσουσι τὰ πορφυρᾶ χρυσᾶ σκαραμάγγια, περιβαλλόμενοι καὶ τὰ τούτων σπαθία καὶ στέμματα, οἷα κελεύουσι,⁵
 Ed. L. 112 καὶ ἀπὸ τοῦ εὐαγγελίου ὑποστρέφουσιν ἔφιπποι μετὰ τῶν χιωμάτων. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῆς ὑνώσεως ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες τὰ πορφυρᾶ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες τὰ πορφυρᾶ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τοῦ ἀρχιστρατηγοῦ ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες τὰ πορφυρᾶ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῶν χριστουγέννων ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς δάφνης ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες τὰ πορφυρᾶ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας καὶ στέμματα Πράσινα, ἐν δὲ τῇ¹⁵
 Ma. 89^a ὑποστροφῇ στέμματα λευκά. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἡμέρᾳ τοῦ βότου ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες τὰ παγανὰ, καὶ οἱ ἄρχοντες τὰ ἀτραβατικά χλανίδια. Ἰστέον, ὅτι ἐν τοῖς ἵππικοῖς πᾶσιν ἵπποδρομίαις ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες τὰ πορφυρᾶ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας καὶ στέμματα, οἷα²⁰ κελεύουσιν. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῶν ἁγίων φώτων ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς δάφνης ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες τὰ πορφυρᾶ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας καὶ στέμματα Βένετα, ἐν δὲ τῇ ὑποστροφῇ στέμματα λευκά. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῆς ὑπαπάντης ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες ἀπὸ τοῦ παλατίου²⁵

16. τοῦ ἁγίου Βασιλείου ed. pro τοῦ βότου.

essione ad forum, extensa finita, usque ad S. Deiparae chalcoprateorum abeunt, ubi purpurea aureaque scaramangia induunt gladiosque et coronas, quas volunt, sumunt, et evangelio recitato, equis suis ornamentis circa collum instructis vecti redeunt. In festo exaltationis sanctae et venerandae crucis purpurea dibetesia et eiusdem coloris tunicas induunt, quem morem et in sancti Demetrii et sancti archangeli observant. In natali servatoris purpurea dibetesia ac similes chlamydes in cubiculo daphnes, coronas quoque Prasinas, in reditu albas, sumunt. Die voti in circo pagana vestimenta, proceres atrabaticas tunicas gestant. In certaminibus equestribus omnibus purpurea dibetesia et chlamydes purpureas, et quas volunt coronas, in festo sanctorum luminum in cubiculo daphnes praeter dibetesia et tunicas purpureas Venetas coronas, in reditu albas, sumunt. In festo occurus seu purificationis B. Mariae violacea sua scaramangia mutant, et celoce ad templum tersanctae Deiparae in blachernis vehuntur, inque eius cubiculo purpurea dibetesia et similes chlamydes

τὰ δῆξα αὐτῶν σκαραμάγγια, καὶ εἰσερχόμενοι εἰς τὴν δρόμωνα, ἀπέρχονται ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν βλαγέρναις, ἐν δὲ τῷ ἐκεῖσε κοιτῶνι ἀλλάσσουσι τὰ πορφυρᾶ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας. Ἰστέον, ὅτι τῇ κυριακῇ τῆς ὀρθοδοξίας ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες ἀπὸ τοῦ παλατίου τὰ δῆξα τούτων σκαραμάγγια καὶ τὰ χρυσοπερίκλειστα σαγία, καὶ ἀνέρχονται ἐν τοῖς κατηχουμενείοις τῆς ἁγίας Σοφίας, καὶ ἐκεῖσε ἀλλάσσουσι τὰ πορφυρᾶ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας, καὶ λιτανεύοντες εἰσοδεύουσιν. εἰθ' οὕτως ἀνέρχόμενοι ἐν τοῖς κατηχουμενείοις, ἀκούουσι τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου καὶ ἀπέρχονται ἐν τῷ πατριαρχίῳ. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς δάφνης ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες διβητήσια πορφυρᾶ καὶ τὰς τούτων χλαμύδας, καὶ ἀνέρχονται μετὰ τῆς λιτῆς ἕως τοῦ φόρου, καὶ ἀπὸ τῆς ἕκτενος κατέρχονται μετὰ τῆς λιτῆς ἕως τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν χαλκοπρατείων, καὶ ἐκεῖσε ἀλλάσσουσι τὰ πορφυρᾶ χρυσαῦ σκαραμάγγια, περιβαλλόμενοι καὶ τὰ τούτων σπαθία καὶ στέμματα, οἷα κελεύουσι, καὶ ἀπὸ τοῦ εὐαγγελίου ὑποστρέφουσιν ἔφιπποι μετὰ τῶν χιωμάτων.

ΚΕΦ. λη'.

Ed. L. 113

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ στεψίμῳ βασιλέως.

Προέρχονται πάντες μετὰ ἀλλαξίμων, καὶ ἀλλάσσει πᾶσα ἡ σύγκλητος καὶ τὰ ἀξιώματα τῶν σχολῶν καὶ τῶν λοι-

indunt. Dominica, sanctis imaginibus restitutis sacra, e palatio violaceis scaramangiis suis et sagis auro intextis veniunt, et ad catechumena S. Sophiae progressi, purpurea dibetesia, et quae ad ea pertinent chlamydes induunt, et cum solenni pompa ingrediuntur; deinde sacro evangelio in catechumenis audito, ad aedes patriarchales discedunt. In festo annuntiationis sanctissimae virginis Deiparae in cubiculo daphnes dibetesia purpurea ac similes tunicas induti, cum processione ad forum, inde post extensam ad templum S. Deiparae chalcoprateorum progrediuntur, ubi purpureis aureisque scaramangiis induti, suisque gladiis, et quibus volunt coronis cincti, adsunt, praelecto vero evangelio, equis circa collum pulchre ornatis domum vehuntur.

CAP. 38.

Observanda in coronatione Imperatoris.

Omnes in mutatorii procedunt, vestesque senatus omnis, proceres scholarum ac ceterorum officiorum mutant, et vasa seu arma,

πῶν ταγμάτων, καὶ προλαμβάνουσι τὰ σκευή. πρὸς τὸ ὄψι-
 Ms. 89. b κευσαι τοὺς δεσπότης. καὶ ὅτε πάντα ἐτοιμασθῶσιν, ἐξέρχε-
 ται ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ ἀνγουστέως, φορῶν τὸ σκαραμάγγιον
 αὐτοῦ καὶ σαγίον πορφυροῦν, ὀψικενόμενος ὑπὸ τοῦ κουβου-
 κλείου, καὶ ἐξέρχεται μέχρι τοῦ ὄνοποδος, καὶ γίνεται ἡ5
 Β πρώτη δοχὴ τῶν πατρικίων ἐν τῷ ὄνοποδίῳ, καὶ λέγει ὁ τῆς
 καταστάσεως „κελεύσατε” καὶ ἐπεύχονται „εἰς πολλοὺς καὶ
 ἀγαθοὺς χρόνους.” καὶ κατέρχονται μέχρι τοῦ μεγάλου κον-
 σιστωρίου, ἔνθα ἴστανται οἱ ἕπατοι κονσισταρίον καὶ οἱ λοι-
 ποὶ συγκλητικοί, καὶ ἴστανται οἱ δεσπότες εἰς τὸ κιβώριον, 10
 καὶ πίπτουσιν οἱ συγκλητικοὶ πάντες ἅμα τοῖς πατρικίους.
 καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσί-
 τῳ, καὶ λέγει ὁ σιλεντιάριος „κελεύσατε” καὶ ἐπεύχονται
 „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” καὶ ἀποκινουῦσιν εἰς τὴν
 ἐκκλησίαν διὰ τῶν σχολῶν, τὰ δὲ μέρη ἴστανται ἐν τοῖς τό-15
 C ποῖς αὐτῶν ἠλλαγμένα, σφραγίζοντες καὶ μόνον. (B.) Καὶ
 ὅτε εἰσέλθῃ ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ ὄρολόγιον, σηκοῦται τὸ βῆλον,
 καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ μητατωρίῳ καὶ ἀλλάσσει τὸ διβητήσιον
 καὶ τὸ τζιτζάκιον, καὶ βάλλει ἐπάνω τὸ σαγίον καὶ εἰσοδεύει
 μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ἄπει κηροὺς εἰς τὰς ἀργυρᾶς πύ-20
 λας καὶ εἰσοδεύει ἐν τῷ ναῶ, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν σωλαίαν
 καὶ εὐχεται εἰς τὰ ἅγια θυρία, ἄψας κηροὺς, καὶ ἀνέρχεται
 εἰς τὸν ἄμβωνα ἅμα τοῦ πατριάρχου. καὶ ποιεῖ τὴν εὐχὴν ὁ
 πατριάρχης ἐπὶ τῆς χλαμύδος, καὶ ὅταν πληρώσῃ τὴν εὐχὴν,
 ἐπαίρουσιν αὐτὴν οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ ἐνδύουσι τῷ δεσπό-25

16. σφραγίζοντα ed.

Dominos comitaturi, depromunt. Paratis omnibus, Imperator scaramangio suo et sago purpureo indutus, ex augustali procedit, et cubiculariis eum comitantibus, ad onopodium progreditur, ubi prima receptio solennis a patriciis fit, cerimoniaro dicente: *Iubete*, reliquis acclamantibus: *In multa bonaque tempora*. Inde ad magnum consistorium pergunt, ubi consules et ceteri senatores congregati sunt: ibi Domini in ciborio consistunt, senatores cum patriciis in terram procidunt. Qui postquam surrexere, Domini praeposito signum dant, quo facto, silentiarius dicit: *Iubete*, ceteri acclamant: *In multa bonaque tempora*. Domini per scholas ad templum procedunt, factiones vero mutata veste in suis stationibus praesto sunt, cruce tantum illis signantes. (II.) Ingressus autem horologium Imperator, velum suspenditur, tunc metatorium, dibetesium et tztzaciium induturus ac sagum his superimpositurus, cum patriarcha ingreditur, cereis in portis argenteis accensis, templum petit, inde ad solem abit, cumque cereis ardentibus ad sacras ianuas precatus, cum patriarcha in ambonem ascendit. Ibi patriarcha preces super chlamyde dicit, quibus fi-

τη. καὶ πάλιν ποιεῖ εὐχὴν ἐπὶ τοῦ στέμματος αὐτοῦ, καὶ ὁ πληρώσας λαμβάνει αὐτὸς ὁ πατριάρχης τὸ στέμμα, καὶ τίθην αὐτὸ εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ δεσπότου, καὶ εὐθὺς ἀνακράζει ὁ λαός· „ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος, δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,” τρίτον· εἶτα· „ὁ δεῖνα μεγάλου βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος πολλὰ τὰ ἔτη” καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ φορῶν τὸ στέμμα, κατέρχεται καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ μητατωρίῳ, Ms. 90. a καὶ καθέζεται εἰς τὸ σελλλον καὶ εἰσέρχονται τὰ ἀξιώματα, κίποντες καὶ φιλοῦντες τὰ δύο γόνατα αὐτοῦ. βῆλον α, 1001 μάγιστροι· βῆλον β, οἱ πατρίκιοι καὶ στρατηγοί· τρίτον Ed. L. 114 βῆλον, πρωτοσπαθάριοι· τέταρτον, ὁ τοῦ στρατιωτικοῦ, ὁ τῶν ἔξουβίτων τῶν ἱκανάτων καὶ τῶν νουμέρων, σπαθάριοι, συγκλητικοὶ καὶ ὑπατοὶ· πέμπτον, σπαθάριοι· ἕκτον, στρατορες· ἕβδομον, κόμητες τῶν σχολῶν· ἡ, κاندιδάτοι καβαλαρικοῦ· θ, σκριβωνες καὶ δομέστικοι· ι, ἀσκηρηται, βεστητορες καὶ σιλεντιάριοι· ια, μανδάτορες βασιλικοὶ καὶ κاندιδάτοι πεζοί· ιβ, κόμητες τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἱκανάτων, τριβοῦνοι κόμητες τοῦ πλοῦμου. καὶ λέγει ὁ πραιπόσιτος „κελεύσατε” καὶ ἐπεύχονται τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,” καὶ ἐξέρχονται. εἰς δὲ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν κοινωνίαν, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια τῶν ἑορτῶν, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα πληροῦνται, καθὼς ἐστιν ἡ συνήθεια. B

4. Tertium *ἅγιος* deest in ed. 12. Ita corr. Leich., τοῦ ἔξουβίτου cod. 18. τριβοῦνοι, κόμ. ed. 20. ἐξέρχονται εἰς δὲ sine distinctione ed.

nitis, cubicularii eam tollunt Dominumque induunt. Rursus patriarcha preces super corona fundit, quibus peractis, eam sumit et capituli Imperatoris imponit, populo statim ter acclamante: *Sanctus, sanctus, sanctus! Gloria in excelsis Deo, pax in terra!* Postea: *N. magno Imperatori et Augusto multos annos* etc. Imperator coronam gestans, descendit et in mutatorium abit, inque throno sedet, quem proceres ingressi adorant eiusque genua osculantur. Sunt autem: velum primum, magistri; secundum, patricii et strategii; tertium, protospatharii; quartum, scribae castrenses, excubiti et numeris iccanatis praefectus, spatharii, senatores et consules; quintum velum, spatharii; sextum, stratores; septimum, comites scholarum; octavum, candidati equestres; nonum, scribae et domestici; decimum, a secretis, vestitores, silentiarii; undecimum, mandatores imperatorii et candidati pedestres; duodecimum, comites numerorum iccanatorum, tribuni comites classis constituunt. Tunc praepositus dicit: *Iubete*; ipsi longum faustumque imperium Dominis precati abeunt. Omnia autem, quae ad agapen et communionem, ut consuetudo festorum est, et reliqua pertinent, etiam pro more peraguntur.

Ἀκτολογία τῶν δῆμων ἐπὶ στεφίμῳ βασιλέως.

Συνήθους ἑορτῆς τελουμένης, καὶ τῶν δεσποτῶν ἐν τῇ ἀγίᾳ ἐκκλησίᾳ προέλευσιν ποιουμένων καὶ πάντα τὰ συνήθη ταῖς προελεύσεσιν ἐπιτελουμένων, τῶν δεσποτῶν δὲ ἀνιόντων μετὰ τοῦ πατριάρχου εἰς τὸν ἄμβωνα, (ἐκεῖσε γὰρ ἴσταται⁵ ἀντιμίσιον, ἐν ᾧ ἀπόκειται ἢ τε χλαμύς καὶ τὰ στέμματα,) εἶτα ποιεῖ εὐχὴν ὁ πατριάρχης ἐπὶ τῆς χλαμύδος, καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν ἐπιδίδωσι ὁ πατριάρχης τὴν χλαμύδα τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ. καὶ ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν πραιποσίτων ἐνδύουσι τὴν χλανίδα τὸν νεοχειροτόνητον βασιλέα, καὶ πάλιν ποιεῖ εὐ-¹⁰χὴν ἐπὶ τῶν στεμμάτων, καὶ πρῶτον μὲν ἰδίαις χερσὶ στέφει ὁ πατριάρχης τὸν μέγαν βασιλέα, εἶτα ἐπιδίδωσι τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ τὸ στέμμα, καὶ στέφει ὁ βασιλεὺς τὸν νεοχειροτόνητον βασιλέα, καὶ εὐθέως ἀνακράζουσι τὰ δύο μέρη καὶ λέγουσιν „ἄξιος.“ καὶ προσκνυοῦσι τὰ σκήπτρα καὶ τὰ λοιπὰ¹⁵ σκεύη μετὰ τῶν βάνδων, ἐστῶτα δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ ἕθεν κἀκεῖθεν, οἱ δὲ τῆς συγκλήτου πάντες καὶ τὰ μέρη ἴστανται

D ἐν τῷ πρὸς ἀνατολὴν δεξιῷ μέρει τοῦ αὐτοῦ ἄμβωνος. (B.)
Ms. 90. b Καὶ λέγουσιν οἱ κράται· „δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη.“ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράται· „ἐν ἀνθρώ-²⁰ποις Χριστιανῶν εὐδοκία.“ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κρᾶ-

7. εἶτε ed. 8. ὁ πατρ. ἐπιδίδ. ed. 10. βασιλέαν cod. Cf. Reisk. annot. ad h. l.

ACCLAMATIO FACTIONUM IN CORONATIONE IMPERATORIS.

Festo pro more celebrato, Dominis cum pompa ad sanctam ecclesiam progressis et omnibus, quae in solenni processu observari debent, observatis, Domini una cum patriarcha ad ambonem veniunt, ubi mensa seu ara, in qua tunica et corona iacent, posita est, preces super veste patriarcha facit, quibus finitis, tunicam magno Imperatori tradit. Is cum praepositis recens creatum Caesarem ca induit, tunc precibus super coronis recitatis, patriarcha suis manibus primum magno Imperatori coronam imponit, is deinde recens appellatum Imperatorem coronat, quo facto, elata voce duae factiones acclamant: *Dignus*. Et adorant sceptrum et reliqua vasa cum bandis, hinc illinc ad dextram et sinistram constituta, dum interea senatores omnes et factiones orientem versus in dextra ambonis parte subsistunt. (II.) Et dicunt cantores: *Gloria in excelsis Deo et pax in terra; populus eadem ter*. Cantores: *Apud homines Christianos beneplacitum; populus eadem ter*. Cantores: *Quod misertus est Deus populi sui; eadem populus ter*. Cantores: *Haec magna Domini dies;*

κται· „ὅτι ἤλθησεν ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ·” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράκται· „αὕτη ἡ ἡμέρα Κυρίου ἡ μεγάλη·” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'.. οἱ κράκται· „αὕτη ἡ ἡμέρα τῆς ζωῆς τῶν Ῥωμαίων·” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράκται· „αὕτη ἡ χαρὰ καὶ ἡ δόξα τοῦ κόσμου·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράκται· „ἐν ἧ τὸ στέφος τῆς βασιλείας·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράκται· Ed. L. 115 „τῆς κορυφῆς σου ἀξίως περιετέθη·” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράκται· „δόξα Θεῷ τῷ δεσπότη πάντων·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράκται· „δόξα Θεῷ τῷ στέψαντι τὴν κορυφὴν σου·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράκται· „δόξα Θεῷ τῷ ἀναδείξαντί σε βασιλέα·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράκται· „δόξα Θεῷ τῷ δοξάσαντί σε οὐ- τως·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράκται· „δόξα Θεῷ τῷ εὐδοκήσαντι οὕτως·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράκται· „ἀλλ' ὁ στέψας σε, ὁ δεῖνα βασιλέα, αὐτοχειρῶς·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράκται· „φυ- 15λαῖς σε εἰς πλήθη χρόνων ἐν τῇ πορφύρᾳ·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράκται· „σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις·” B ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράκται· „εἰς δόξαν καὶ ἀνέγερσιν τῶν Ῥωμαίων·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράκται· „εἰσακούσῃ ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ ἡμῶν·” ὁ λαὸς ὁμοίως. (Γ.) Οἱ κράκται· „πολλὰ, 20πολλὰ, πολλά·” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλά·” οἱ κράκται· „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτορες Ῥω- μαίων·” ὁ λαὸς „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι·” οἱ κράκται· „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ Κυρίου·” ὁ λαὸς „πολλοὶ ἡμῖν

7. περιέθετο ed. 8. τῷ θεῷ δεσπ. ed. 9. 10. 11. τῷ θεῷ ed. 15. πλήθος ed.

populus eadem ter. Cantores: *Haec dies vitae Romanorum*; populus eadem ter. Cantores: *Hoc gaudium et gloria orbis est*; populus eadem ter. Cantores: *In qua corona regni*; populus similiter. Cantores: *Vertici tuo ex merito imposita est*; populus eadem ter. Cantores: *Gloria Deo omnium domino*; populus eadem. Cantores: *Gloria Deo, qui caput tuam coronavit*; populus similiter. Cantores: *Gloria Deo, qui te Imperatorem ouendit*; populus eadem. Cantores: *Gloria Deo, qui te sic ornavit*; populus eadem. Cantores: *Gloria Deo, qui te sic honoravit*; populus eadem. Cantores: *Sed qui te N. sua manu coronavit*; populus eadem. Cantores: *Custodiet te multa tempora in purpura*; populus eadem. Cantores: *Cum Augustis coniugibus et porphyrogenitis*; populus eadem. Cantores: *In gloriam et resurrectionem Romanorum*; populus eadem. Cantores: *Exaudiet Deus populum vestrum*; similiter populus. (III.) Cantores: *Multos, multos, multos*; populus: *Multos annos in multos*. Cantores: *Longa vobis tempora, N. N. Imperatores Romanorum*; populus: *Longa vobis tempora*. Cantores: *Longa vobis tempora, famuli De-*

C χρόνοι." οἱ κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὃ δεῖνα καὶ ὃ
 δεῖνα ἀυγοῦσται τῶν Ῥωμαίων" ὃ λαὸς „πολλοὶ ὑμῖν χρό-
 νοι." οἱ κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, τῶν σκήπτρων ἢ εὐ-
 τυχία" ὃ λαὸς „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ κράτται· „πολλοὶ
 σου χρόνοι, ὃ δεῖνα βασιλεῦ τῶν Ῥωμαίων" ὃ λαὸς „πολλοὶ
 σου χρόνοι." οἱ κράτται· „πολλοὶ σου χρόνοι, θεόστεπτε ὃ
 δεῖνα" ὃ λαὸς „πολλοὶ σου χρόνοι." οἱ κράτται· „πολλοὶ ὑ-
 μῖν χρόνοι, δεσπότης, σὺν ταῖς ἀυγοῦσταις καὶ τοῖς πορφυ-
 ρογενήτοις" ὃ λαὸς „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ κράτται· „ἀλλ'
 ὃ πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης" ὃ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράτται·¹⁰
D „ὃ στέψας ὑμᾶς ἐγὼ αὐτοῦ παλάμη" ὃ λαὸς ὁμοίως. οἱ κρά-
 τται· „τοὺς χρόνους ὑμῶν πληθύνει σὺν ταῖς ἀυγοῦσταις καὶ
 τοῖς πορφυρογενήτοις" ὃ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράτται· „εἰς τε-
 λείαν σύστασιν τῶν Ῥωμαίων." καὶ ἀπὸ τούτων εὐφημοῦσι
 τὰ β' μέρη καὶ λέγουσι „πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων" καὶ τὰ 15
 ἐξῆς τῆς εὐφημίας, καὶ ἐπεύχονται καὶ ἐξίσουσιν.

Ed.L. 110

ΚΕΦ. 19.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ στεφανώματι βασιλέως.

Ms. 91. a

Τῆς συνήθους ἐκκλησιαστικῆς τάξεως τελουμένης ἐν τῷ
 ναῷ τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου τοῦ ἐν τῷ παλατίῳ²⁰

16. ἐξίσουσιν cod.

mini; populus: *Longa vobis tempora*. Cantores: *Longa vobis tem-
 pora, N. N. Augustae Romanorum*; populus: *Longa vobis tempora*.
 Cantores: *Longa vobis tempora, felicitas sceptrorum*; populus:
Longa vobis tempora. Cantores: *Longa vobis tempora, N. Impe-
 rator Romanorum*; populus: *Longa vobis tempora*. Cantores: *Lon-
 ga vobis tempora, N. a Deo coronate*; populus: *Longa vobis tem-
 pora*. Cantores: *Longa vobis tempora, Domini, cum Augustabus
 et porphyrogenitis*; populus: *Longa vobis tempora*. Cantores: *Sed
 omnium creator et dominus*; similiter populus. Cantores: *Qui sua
 vos manu coronavit*; populus pariter. Cantores: *Tempora vestra
 augebit cum Augustabus et porphyrogenitis*; populus similiter. Can-
 tores: *In perfectam Romanorum salutem*. His dictis, duae factiones
 fausta precantur, dicentes: *Multos annos Imperatoribus, et reliquas
 preces et felicia omina dicunt, et abeunt*.

CAP. 39.

Observanda in coronatione nuptiali Imperatoris.

Consueto ritu ecclesiastico in S. Stephani primi martyris aede,
 quae in palatio daphnes est, peracto, coronatisque sponsis, hi per
 octagonum et augustale aureamque manum egrediuntur, et magistri

τῆς δάφνης, καὶ τῶν νεονύμφων στεφανουμένων, ἐξέρχονται διὰ τοῦ ὀπισθοπόρου καὶ τοῦ ἀγροστεύου καὶ τῆς χρυσῆς χειρὸς, καὶ δέχονται αὐτὸν οἱ τε μάγιστροι καὶ πατρικιοὶ ἐν τῷ ὀπισθοπόρῳ, καὶ τὸ στήναι τοὺς νεονύμφους, γίνεται ἡ συνήθης ἑκκολληθῆναι καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ὀψικευομένων τῶν νεονύμφων ὑπὸ τε μαγίστρων καὶ πατρικίων καὶ τῆς λοιπῆς πάσης Β ταξέως, ἔρχονται μέχρι τοῦ σεκρέτου τῶν ὑπᾶτων, καὶ δέχονται ἐκεῖσε πάντες οἱ συγκλητικοὶ ἅμα μαγίστρων καὶ πατρικίων, καὶ τὸ στήναι τοὺς νεονύμφους, γίνεται ἡ συνήθης ἑκκολληθῆναι. τὰ δὲ μέρη ἴστανται ἐν τῷ τρικλίνῳ τῶν καρδιδάτων ἐνθεν ἀκκεῖθεν πλησίον τῶν γραδηλίων τῆς μαρναύρας, καὶ δὴ τῶν νεονύμφων ἐξιόντων τὰς πύλας τοῦ κοινοστωρίου, ἀνλοῦσι τῶν δύο μερῶν τὰ ὄργανα, δηλονότι ἴστανμένων ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει τῆς ἀναβάσεως τῶν αὐτῶν γραδηλίων. (B.) Καὶ εὐθέως λέγουσιν οἱ κράτται τῶν δύο μερῶν ἠνωμένοι ἄμφω „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔη εἰς πολλὰ.” οἱ κράτται „ὁ σωτὴρ ἡμῶν, τοὺς δεσπότας φύλαξον πνεῦμα τὸ πανάγιον, τὰς αὐγουστάς σκέπασον Κύριε, ζωὴν αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν ἡμῶν· βασιλεῦ νεόνυμφε, Θεὸς διαφυλάξει σε. ἔντιμς, ἐνάρετε, τριάς κατακοσμήσει σε, καὶ χαρὰν παρέξει σοι Θεὸς ὁ ἐπουράνιος, εὐλογῶν τὸν γάμον σου, ὡς μόνος ὑπεραγαθός· ὅς ἐν Κανᾷ τὸ πρότερον τῷ γάμῳ παρεγένετο καὶ ἐν αὐτῷ εὐλόγησε τὸ ὕδωρ ὡς φιλόφρωνος, καὶ ὄλον ἀπετέλεσεν ἀνθρώποις εἰς ἀπόλαυσιν, οὗτος

1. ΣΧΟΛ. Χρὴ εἰδέναι, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐστεμμένος στεφανοῦται. (Schol. hoc om. ed.) 16. ἠνωμένοι ed. h. l. et infra, ἠνωμένοι cod. 20. ἐνάριστε ed.

et patricii Imperatorem in onopodio excipiunt, et stantibus ibi sponsis, officium solenne celebratur. Inde in obsequio magistrorum, patriciorum ac reliquorum ministrorum ad secretum usque consulum veniunt, ubi omnes senatores cum magistris et patriciis ipsos excipiunt: ritusque omnes, commorantibus ibi sponsis, pro more celebrantur. Factiones in triclinio candidatorum ab utraque parte prope scalas magnaerae stant, et sponsis per consistorii portas euntibus, organa duarum factionum, quae in sinistra parte loci, ubi ascenditur per scalas, constitutae sunt, pulsantur. (II.) Extemplo cantores duarum factionum exclamant: *Multos, multos, multos!* populus: *Multos annos in multos.* Praecentores: *Salvator noster, serva Dominos! Sacrosancie Spiritus, serva Augustas! Dominus, vitam eorum ex nostra auge! Imperator ac sponse, Deus te servet! Auguste virtutibus instructe, trinitas te tueatur, Deusque coelestis nuptiis tuis laetitiam addat, ut omnium benignissimus, qui Cananaeis olim nuptiis adfuit, inque ipsis aquae, ut amans hominum, benedixit, et vi-*

εὐλογῆσει σε μετὰ τῆς συζύγου σου, καὶ τέκνα σοι δωρησ-
 ται Θεὸς πορφυρογέννητα. αὐτὴ ἡ ἡμέρα τῆς χαρᾶς τῶν
 Δ' Ῥωμαίων, ἐν ἣ ἔνυμφεύθη ὁ δεῖνα ἄναξ ὁ δεῖνα τῇ εὐτυ-
 χεστάτῃ ἀγούστῃ." (Γ.) Καὶ ἀποκινούντων τῶν νεονύμφων,
 εἰσέρχονται τὰ μέρη εἰς τὸν παστὸν, καὶ ἰσταμένων τῶν νε-
 5 ονύμφων ἐν τῷ παστῷ ἐστεφανωμένων, ἀκτολογοῦσι τῶν δύο
 μερῶν οἱ κράται, ἠνωμένοι ἄμφω, „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ"
 ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλά." οἱ κράται „καλῶς ἦλθες,
 ὁ δεσπότης τῶν Ῥωμαίων" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κρά-
 10 κται „καλῶς ἦλθες, ὁ δεσπότης, σὺν τῇ ἀγούστῃ" ὁ λαὸς 10
 Ed. L. 117 „καλῶς ἦλθες." οἱ κράται „καλῶς ἦλθες, θεοεπιλεκτε ἀγού-
 Ms. 91. b στα" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράται „καλῶς ἦλθες, θε-
 οσκεπάστε ἀγούστα" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράται „κα-
 15 λῶς ἦλθες, ὁ δεῖνα χαρὰ Ῥωμαίων" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες."
 οἱ κράται „καλῶς ἦλθες, ἡ εὐγένεια τῆς πορφύρας" ὁ λαὸς 15
 „καλῶς ἦλθες." οἱ κράται „καλῶς ἦλθες, ἡ ποδουμένη παρὰ
 πάντα" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράται „σὺ ἐκ θείας
 ψήφου προεχειρίσθης εἰς σύστασιν καὶ ἀνάγερσιν τοῦ κόσμου,
 σὺ ἐνυμφεύθης ἐκ Θεοῦ τῇ πορφύρᾳ, σὲ εὐλόγησεν ὁ Θεὸς ὁ
 20 παντοκράτωρ, στεφανώσας σε τῇ αὐτοῦ παλάμῃ ἄλλ' ὁ εἰς 20
 Β ταύτην καλέσας σε τὴν ἀξίαν καὶ συζεύξας σε ὁ δεῖνα τῷ
 δεσπότη τὸς χρόνους σου πληθύνει ἐν τῇ πορφύρᾳ· εἰσα-
 25 κούσει ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ ὑμῶν." (Δ.) Χρὴ γινώσκεις, ὅτι

15. εὐγενεστάτη ed.

*num auxit hominibus ad recreationem, hic tibi adsit et coniugi tuae,
 detque tibi Deus porphyrogenitos! Haec est dies laetitiae Romano-
 rum, qua nuptias N. Imperator cum N. felicissima Augusta cele-
 5 bravit. (III.)* Abeuntibus sponsis, factiones coenaculum ingrediuntur,
 stantibusque ibi sponsis coronatis, cantores duarum factionum
 simul exclamant: *Multos, multos, multos!* populus: *Multos anstos
 in multos!* Cantores: *Pulchre venisti, Domine Romanorum!* populus:
Pulchre venisti! Cantores: *Pulchre venisti, Domine, cum Augusta!*
 populus: *Pulchre venisti!* Cantores: *Pulchre venisti, a Deo electa
 Augusta!* populus: *Pulchre venisti!* Cantores: *Pulchre venisti, Dei
 cura, Augusta!* populus: *Pulchre venisti!* Cantores: *Pulchre veni-
 10 sti, N. gaudium Romanorum!* populus: *Pulchre venisti.* Cantores:
Pulchre venisti, nobilitas purpurae; populus: *Pulchre venisti!* Can-
 15 tores: *Pulchre venisti omnium votis expetita!* populus: *Pulchre ve-
 nisti!* Cantores: *Tu divina sorte ad conservationem salutemque or-
 bis electa fuisti, tu divinitus purpurae coniuncta es! benedixit tibi
 Deus omnipotens, qui manu sua te coronavit: at is, qui ad hanc
 te dignitatem vocavit iunxitque cum N. Domino, augeat tempora tua
 in purpura! Exaudiat Deus populum vestrum!* (IV.) Sciendum est,

μετὰ τὴν ἀκτολογίαὶν τοῦ δήμου, τῶν δεσποτῶν ἀνιόντων πρὸς
 τὴν κόγχην τοῦ παστοῦ πρὸς τὸ ἀποθέσθαι τὰ στέμματα καὶ
 τοὺς στεφάνους, λέγουσιν οἱ κράται τῶν δύο μερῶν, ἠνωμέ-
 ροι ἄμφω ἔσ' „πνεῦμα τὸ πανάγιον τὸν γάμον ἐπευλόγησον”
 ὁ λαὸς ἐκ τρίτου τὸ αὐτό. οἱ κράται „ὁ ἐν Κανῶ Χριστὸς
 εὐλόγησας τὸν γάμον” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράται C
 „εὐλογήσει τὸ στεφάνωμά σου, ὁ δεῖνα αὐτοκράτωρ” ὁ λαὸς
 ἐκ τρίτου ἔσ' „πνεῦμα τὸ πανάγιον τὸν γάμον ἐπευλόγησον.”
 οἱ κράται „μετὰ συζύγου σου τῆς ὁ δεῖνα” ὁ λαὸς ἐκ τρί-
 10του ἔσ' „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται „εἰς ἡμέρας καὶ
 καιροὺς καὶ χρόνους” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ἔσ' „πνεῦμα τὸ
 πανάγιον.” οἱ κράται „ἕως ἄκρου γήρως ὑμῶν ἐν βίῳ” ὁ
 λαὸς ἐκ τρίτου ἔσ' „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται „εἰς
 15δοῶσαν αὐτοῦ καὶ εἰς σύστασιν τῶν Ῥωμαίων” ὁ λαὸς ἔσ'
 „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται „εἰσακούσει ὁ Θεὸς τοῦ
 λαοῦ ὑμῶν” ὁ λαὸς ἔσ' „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται
 „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ.” οἱ D
 κράται ἔσ' „Κύριε ὁ τούτους συζεύξας, σὺ αὐτούς περίσω-
 ζε.” ὁ λαὸς ἔσ' „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται ἔσ' „ὁ Ms. 92. a
 20Θεὸς ἅγιος, δὸς αὐτοῖς ὁμόνοιαν” ὁ λαὸς ἔσ' „πνεῦμα τὸ παν-
 ἅγιον.” οἱ κράται ἔσ' „τοῦτο τὸ βασίλειον Κύριε στερέω-
 σον” ὁ λαὸς ἔσ' „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται ἔσ'
 „πνεῦμα τὸ πανάγιον τὸν γάμον ἐπευλόγησον” ὁ λαὸς „πο-
 λυχρόνιον,” καὶ ἐξέρχονται. καὶ μετὰ ταῦτα ἀπέρχονται οἱ

post acclamationes populi, abeuntibus Dominis ad concham thalami,
 ut sarta et coronas ibi deponant, duarum factionum cantores una vo-
 ce dicere: *Spiritus sanctissimus nuptiis annuat!* populus eadem ter
 repetit. Cantores: *Christus, qui nuptiis Cananaeis benedixit;* po-
 pulus eadem ter. Cantores: *Benedicat connubio tuo, Imperator N.!*
 populus ter: *Spiritus sanctissime, nuptias prospera!* Cantores: *Cum*
coniuge tua N.; populus ter: *Spiritus sanctissime!* Cantores: *In dies,*
tempora, saecula! populus ter: *Spiritus sanctissime!* Cantores: *Usque*
ad extremam senectutem vestram in hac vita! populus ter: *Spiritus*
sanctissime. Cantores: *Ad gloriam tuam et salutem Romanorum!*
 populus ter: *Spiritus sanctissime.* Cantores: *Exaudiet Deus populum*
vestrum; populus: *Spiritus sanctissime.* Cantores: *Multos, multos,*
multos! populus: *Multos annos in multos!* Cantores: *Domine, qui*
hos iunxisti, tu ipsis serva! populus: *Spiritus sanctissime.* Cantor-
 es: *Deus sancte, da ipsis concordiam!* populus: *Spiritus sanctissime!*
 Cantores: *Regnum hoc custodi, Domine!* populus: *Spiritus san-*
ctissime. Cantores: *Spiritus sanctissime, his nuptiis benedicas!* po-
 pulus: *In longum tempus etc.,* et egrediuntur. Deinde sponsi ad
 concham thalami coronati abeunt, ubi imperatorius aureus grabatus

νεόνυμφοι ἑστεφανωμένοι εἰς τὴν κόγχην τοῦ παστοῦ, ἔνθα Ed. L. 118 Ἰσταται ὁ βασιλικὸς χρυσοῦς κράβατος, καὶ ἀποτιθοῦσι τὰ μὲν στέμματα ἐν τῷ αὐτῷ κραβιάτῳ, τὰ δὲ στεφάνια κρεμῶσιν οἱ τῆς τάξεως τοῦ κουβουκλείου ἐν τῷ πενταπυργίῳ, ἐν ᾧ Ἰσταται ὁ βασιλικὸς κράβατος· καὶ εὐθέως ἀπέργον-5 ται οἱ δεσπότες διὰ τῶν διαβατικῶν ὡς ἐπὶ τὸν ἔρωτα, εἰς τὰ 18 ἀκούβιτα, καὶ ἀκουμβίζουσιν ἐπὶ τῆς τραπέζης.

Ἀπολογία εἰς τὴν αὐγουσταν.

(Κ) „Ἐὶφημήσωμεν κατὰ χρέως τὴν χαρὰν ἡμῶν τὴν αὐγουσταν.” οἱ κράται· „πολλοὶ σου χρόνοι, Θεοπρόβληται αὐγουστα” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ σου χρόνοι.” οἱ κράται· „πολλοὶ σου χρόνοι, εὐτυχιστάτη αὐγουστα” ὁ λαὸς B ἐκ τρίτου „πολλοὶ σου χρόνοι.” οἱ κράται· „πολλοὶ σου χρόνοι, ἡ σύζυγος ταῦ δεσπότης” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ σου χρόνοι.” οἱ κράται· „σὺ ἐκ θείας ψήφου προεχειρί-15 σθης” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράται· „εὐλόγησεν ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ” ὁ λαὸς ἐκ γ’ ὁμοίως. οἱ κράται· „σὺ ἐνυμφεύθης ἐκ Θεοῦ τῇ πορφύρᾳ” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράται· „στεφανώσας σε τῇ ἰδίᾳ παλάμῃ” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράται· „ἀλλ’ ὁ εἰς ταύτην κα-20 λέσας σε τὴν ἀξίαν” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. οἱ κράται· „καὶ συζεύξας σε ὁ δεῖνα τῷ δεσπότη” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. οἱ κράται· „τοὺς χρόνους σου πληθύνει σὺν τῷ δεσπότη”

2. ἀποτιθεῖσι ed. 18. νυμφεύθης ed.

stat, in quo coronas reponunt: corollas vero officiales cubiculli in pentapyrgio, ubi imperatorius grabatus positus est, suspendunt, et statim Domini per porticem ad XIX accubitus quasi ad amores transeunt, et mensae ibi accumbunt.

ACCLAMATIONES AD AUGUSTAM.

(V.) Bene precemur, ut decet, gaudio nostro, Augustas! Cantores: Longa tibi tempora, a Deo promotas Augustas! populus ter: Longa tibi tempora! Cantores: Longa tibi tempora, felicissima Augustas; populus ter: Longa tibi tempora. Cantores: Longa tibi tempora, coniunx Domini! populus ter: Longa tibi tempora. Cantores: Tu divino suffragio electa es; populus eadem ter. Cantores: Benedixit Deus omnipotens; populus eadem ter. Cantores: Tu Dei gratia cum purpura coniuncta es; populus eadem ter. Cantores: Qui te manu sua coronavit; populus eadem ter. Cantores: At qui te ad hanc dignitatem vocavit; populus haec ter repetit. Cantores: Teque cum Domino N. coniunxit; populus eadem ter. Cantores: Tempora tua

ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράτται· „εἰσακούσαι ὁ Θεὸς C
 τοῦ λαοῦ ἡμῶν” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράτται·
 „ὁ δεῖνα τῆς εὐσεβεστάτης ἀγνούστης πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λα-
 ὸς „πολυχρόνιον.” (ς.) Εἰδέναι δὲ δεῖ, ὅτι λέγεται καὶ
 ζτουτο γεγονέναι ποτὲ, ὅτι μετὰ τὸ πληρῶσαι τὰ μέρη τῆν
 προῤῥηθεῖσαν ἀκτολογίαν πρὸ τῶν γραδηλίων τῆς ἀναβίσεως
 τῆς μαναύρας προανέρχονται τὰ δύο μέρη, καὶ οἱ μὲν Βένε-
 τοι ἀνέρχονται εἰς τὰ σκάμνα τὰ ἰστάμενα ἐν τῷ τῆς μαναύ-
 ρας ἀναδενδραδίῳ ἔνθεν κἀκεῖθεν, καὶ ἀπόκρισιν μὴ δεχόμε- Ms. ga. b
 109οι, λέγουσιν οἱ κράτται κατάλεγμα „πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βα- D
 σιλέων” καὶ ὁ λαὸς ἀποκρίνεται τὰ ὀφειλόμενα τοῦ καταλέ-
 γματος. καὶ μετὰ τὸ στῆναι τοὺς νεονύμφους γίνεται δοχὴ
 α, καὶ λέγουσιν οἱ κράτται καὶ ὁ λαὸς τὰς προῤῥηθείσας ἀ-
 κτολογίας. καὶ πάλιν μετὰ μικρὸν τῆς τοιαύτης δοχῆς, γί-
 159νεται δοχὴ β, καὶ δέχονται οἱ Πράσινοι ἀπὸ μικροῦ διαστήμα-
 τος ἐν τῷ αὐτῷ ἀναδενδραδίῳ, καὶ τῶν νεονύμφων ἰσταμένων,
 λέγουσιν οἱ κράτται καὶ ὁ λαὸς τὰς προῤῥηθείσας ἀκτολογίας,
 καὶ μετὰ ταῦτα ἐπακλουθεῖ ἡ τάξις, καθὼς προεῖρηται. χρῆ
 δὲ γινώσκειν, ὅτι ἐν τοῖς ἐσχάτοις καιροῖς ἐκαινουργήθη τοῦ γί- Ed. L. 119
 209εσθαι τὸ στεφάνωμα τοῦ βασιλέως ἐν τῷ ναῷ τοῦ παλατίου
 τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Φάρον· καὶ δὴ τῶν νεονύμφων
 ἔξιόντων διὰ τοῦ χρυσοτρικλίνου, δηλονότι ὀψικευομένων ὑπὸ
 τε τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν μαγίστρων καὶ πατρικίων, μελ-

4. δι λέγεται om. ed. 5. γεγονέναι conl. R., γέγονε cod. et ed.
 10. τῷ βασιλεῖ ed. 19. τοῖς om. ed. τὸ γίνεσθαι ed.

*Dominique augeat; populus eadem ter. Cantores: Exaudiat Deus
 populum vestrum; eadem populus ter. Cantores: N. pientissimae
 Augustae multos annos; populus: In multos annos etc. (VI.) Ob-
 servandum vero est, et illud olim contigisse tradi, ut, postquam fa-
 ctiones dictam actorum formulam ante scalam, qua ad magnaeram
 ascenditur, finierunt, duae factiones praecederent, et Veneti qui-
 dem ad scamna, in loco magnaerae arboribus consito hinc inde posi-
 ta, abirent, nec responsum ad cantum suum acciperent, cantores
 vero has deinde acclamationes recitarent: *Multos annos Imperatori-
 bus*: quibus populus, quae responderi solent, respondet. Postquam
 sponsi ad constitere, PRIMA receptio fit, et cantores populusque dictas ac-
 clamaciones recitant. Post hanc receptionem SECUNDA a Prasinis parvo
 intervallo in eodem arboreto instituitur, sponsisque consistentibus,
 cantores populusque, uti diximus, acclamant, quo facto, ritus, de
 quibus supra, celebrantur. Ceterum recentiori aetate id novum in-
 stitutum est, ut nuptialis Imperatoris coronatio in templo palatii sa-
 cro-sanctae Virginis Deiparae Phari perageretur: et sponsi per aureum*

λότων αὐτῶν ἐξίεναι τὰς ἀργυρᾶς τοῦ χρυσοτρικλίνου πύλας, αὐλεῖ τὸ χρυσοῦν ὄργανον, καὶ τὰ μέρη ἀκτολογοῦσι, καθὼς προεῖρηται.

ΚΕΦ. μ'.

Ἔσα δει παραφυλάττειν ἐπὶ στεψίμῃ ἀγούστης.

5

B Ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν ἀγουστέα, φορῶν τὴν χλαμύδα ἐστεμμένος, καὶ ποιεῖ προαγωγὰς, καὶ περὶ ὧραν τρίτην καθέζεται μέσον τοῦ τρικλίνου. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως εὐτρεπίζει τὰ βῆλα, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια, καὶ νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ἐξέρχεται μετὰ ὀστιαρίων καὶ βεργίων, καὶ προσκαλεῖται βῆλον α', τοὺς μαγίστρονς β', πατρικίους· τρίτον, τοὺς συγκλητικούς, ὑπάτους, κόμητας, κανδιδάτους, ἀπὸ ἐπάρχων καὶ στρατηλάτας, βῆλα βῆλα. ὁ δὲ πατριάρχης ἔρχεται διὰ τῆς δάφνης, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον καὶ ἐκδέχεται τοὺς δεσπότης, καὶ ὅτε εἰσέλ-

C θῶσι τὰ βῆλα πάντα καὶ πληρωθῶσι, νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ἀπέρχεται καὶ προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν ἀγουστέα. καὶ ἐξέρχεται ἡ βουλομένη στεφθῆναι, ὀψικενομένη ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου, καὶ ἐγείρονται οἱ δεσπότες καὶ ἀπέρχονται ἔνθα ἵσταται τὸ

Ms. 93. a ἀντιμίσιον ἅμα τοῦ πατριάρχον, καὶ τῆς ἀγούστης φοροῦ-

5. τῆς ἀγ. ed.

7. προσαγορᾶς ed.

9. ἡ om. ed.

13.

στρατηλάτων ed.

triclinium cum obsequio cubiculi, magistrorum et patriciorum egressi, dum e portis aurei triclinii argenteis procedere volunt, organum aureum pulsatur, et factiones, quas diximus, acclamationes recitant.

CAP. 40.

Observanda in coronatione Augustae.

Egreditur Imperator ad augusteum, corona et chlamyde ornatus, promotiones facit et circa horam tertiam in medio triclinio residet. Cerimoniaris vela, uti mos est, ordinat, praepositus vero, signo a Dominis dato, cum ostiariis virisque prodit, ac velum primum, magistros; secundum, patricios; tertium, senatores, deinde consules, comites, candidatos, expraefectos ac belli duces, singulos in velis suis, accessit. Patriarcha per daphnem ad S. Stephani, Dominos excepturus, venit, ac velis omnibus ingressis nulloque deficiente, Domini praeposito signum dant, qui abit, patriarcham vocat et augusteum ingreditur. Tunc Domina corona ornanda, a cubicularis stipata, procedit; Domini surgunt et ad locum, ubi ara reposita

σης μαφόριον, ποιεῖ ὁ πατριάρχης τὰς συνήθεις εὐχάς. καὶ ὅτε πληρώσῃ τὴν εὐχὴν, ἐκδύουσι τὴν ἀγούσταν τὸ μαφόριον, καὶ ἐκδύουσιν αὐτὴν οἱ δεσπότες τὴν χλαμύδα, καὶ αὐτὸς ποιεῖ εὐχὴν ὁ πατριάρχης ἐπὶ τοῦ στέμματος, καὶ μετὰ τὴν πλήρωσιν τῆς εὐχῆς λαμβάνει ὁ πατριάρχης τὸ στέμμα καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, καὶ κείνος τίθει αὐτὸ εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς ἀγούστης, καὶ συντάσσεται ὁ πατριάρχης τοῖς δεσπότης, καὶ ἐξέρχεται διὰ τοῦ ὀκταγώνου κοιτῶνος, καὶ καθέζονται οἱ δεσπότες καὶ ἡ ἀγούστα ἐπὶ σελλίων εἰς τὸ δεξιὸν μέρος, ἡ δὲ ἀγούστα ἐπὶ τὸ ἐξώνυμον μέρος τοῦ ἁγίου Στεφάνου. (B.) Καὶ εἰσέρχονται οἱ πατρίκιοι καὶ οἱ λοιποὶ πάντες, κρατούμενοι ὑπὸ σιλεντιαρίων, πίπτοντες καὶ φιλοῦντες τὰ δύο γόνατα αὐτῶν, καὶ ἀπευχαριστοῦντες, καὶ ὅτε πληρωθῇ ἡ εὐχαριστία, νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ κείνος λέγει „κελεύσατε” καὶ ἐπεύχονται πάντες „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,” καὶ ἐξέρχονται. καὶ εὐθὺς εἰσέρχεται τὸ σέκρετον τῶν γυναικῶν, βῆλον α, αἰ ζωσταί· βῆλον β, αἰ πατρίκιοι· βῆλον γ, αἰ πρωτοσπαθάριοι Ed. L. 120 καὶ σπαθάριοι· βῆλον δ, ὑπάτισσαι· βῆλον ε, στρατώρισοι· βῆλον ε, κομήτισσαι, κανδιδάτισσαι· βῆλον ζ, σκριβώνισσαι, δομεστίκισσαι· βῆλον η, σιλεντιάρισσαι· βῆλον θ, μανδατόρισσαι βασιλικαὶ, κομήτισσαι τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἱκανῶν· βῆλον ι, τριβούνισσαι κομήτισσαι πλοῦμων· βῆλον ια, πρωτικτόρισσαι, κεντάρχισσαι. εἰσέρχονται κατὰ τὰ

10. ἐξώνυμον deest in cod. 14. ἐπληρώθη ed. 20. κανδιδάτισσαι om. ed. et mox pro σκριβώνισσαι — βῆλον η̄ habet βεστηρίσσαι, η̄. 23. τριβούνισσαι, κομήτισσαι ed.

est, cum patriarcha abeunt, et Augusta maforium gestante, preces solennes patriarcha recitat. His finitis, Augustae maforium exuunt, eamque chlamyde Domini vestiunt, statimque patriarcha super corona precatur: quo facto, coronam Imperatori tradit, qui eam Augustae imponit: ille Dominis se adiungit, et sic per cubiculum octangulum Domini et Augusta digressi, in thronis, illi in dextro, haec in sinistro latere S. Stephani, consident. (II.) Tunc patricii ac ceteri omnes, a silentiariis sustentati, procidunt eorumque genua osculantur et gratulantur, finitaque gratulatione, Domini praeposito signum dant, is dicit: *Iubete*; precantur omnes: *In longa bonaque tempora*, et sic egrediuntur. Et statim secretum feminarum intrat, velum primum, iostae; velum secundum, patriciae; tertium, protospathariae ac spathariae; quartum, consulares; quintum, stratorissae; sextum, comitissae, candidatissae; septimum, scribonissae, domesticissae; octavum, silentiariissae; nonum, mandatorissae imperatoriae, comitissae numeri icanatorum; velum decimum, tribunissae comitissae rei navalis;

ξιν, προσκυνῶσαι τὰ δύο γόνατα τῶν δεσποτῶν ὁμοίως καὶ τῆς αὐγούστης, καὶ ἴστανται κονισιστάριον, καὶ νεύουσι οὐ δεσπότηι τῷ πραιποσίτῳ, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐξέρχονται. τὸ δὲ λοιπὸν τοῦ λαοῦ τῆς πόλεως καὶ τῶν ταγματῶν Β καὶ τῶν νομῆρων καὶ τὰ σκεύη πάντα ἐτοιμῶνται εἰς τὸς τριβουνάλιον τῶν ἐφ' ἀκουβίτων. καὶ ἴστανται οἱ πατρίκιοι ἐν τῷ ὄνοποδίῳ, οἱ δὲ συγκλητικοὶ εἰς τὸν πόρτικα τῶν ἐφ' ἀκουβίτων. καὶ ἐξέρχεται ἡ αὐγούστα, ὀψικευομένη ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου, καὶ συνέξερχονται δὲ αὐτῇ καὶ οἱ δεσπότηι μέ-
 Ms. 93. b χρι τῆς χρουσης χειρὸς, καὶ ὑποστρέφουσι. καὶ ἐξελθούσης¹⁰ αὐτῆς εἰς τὸ ὄνοπόδιον, πίπτουσι οἱ πατρίκιοι μετὰ τῶν λοιπῶν συγκλητικῶν, καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, νεύουσι τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,” καὶ ὀψικεύουσι αὐτὴν μέχρι τοῦ ἡλιακοῦ τοῦ τριβουναλίου. καὶ κατέρχονται οἱ ὑπατοὶ καὶ¹⁵
 C οἱ λοιποὶ συγκλητικοί, οἱ δὲ πατρίκιοι ἴστανται εἰς τὰ βάρθρα ἔνθεν κἀκεῖθεν, καὶ δεικνυούσης αὐτῆς τὴν ὄψιν, ἀνακράζουσι τὰ μέρη· „ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος· δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη.” καὶ ἀκτολογοῦσι τὰ μέρη τὰ τῷ στεψίμῳ ἀρμυζόντα, καὶ λαμβάνει ἡ αὐγούστα κηρούς, καὶ ἄπει²⁰ πρὸς τὸν τίμιον σταυρὸν, καὶ εὐφημεῖ ὁ λαὸς τοὺς δεσπότης, εὐφημεῖ καὶ τὴν αὐγούσταν, καὶ ὅτε πληρωθῇ ἡ εὐφημία, προσκυνεῖ ἡ αὐγούστα ἔνθεν κἀκεῖθεν, καὶ ὑποστρέφει διὰ

2. ἴστανται ed. 17. αὐτῆς τὴν ὄψιν R., αὐτὴν ὄψιν cod., αὐτὴν ὀψικευομένην ed. 22. ἢ om. ed.

undecimum, protectorissae, centurionum uxores. Hae omnes ordine ingressae, Dominorum aequae ac Augustae genera venerantur, et consistorio adstante, signum praeposito Domini dant, qui dicit: *Iubete*, deinde egrediuntur. Reliqui ex urbis incolis ordinibus et numeris, aequae ac vasa omnia, in tribunali XIX accubituum ordinantur: patricii in onopodio, senatores in porticu XIX accubituum stant. Augusta a cubiculo stipata egreditur, unaque cum ipsa Domini ad auream manum procedunt ac revertuntur. Ipsa vero onopodium ingressa, patricii cum ceteris senatoribus procumbunt, et postquam surrexere, signum caerimoniariorum dant, qui dicit: *Iubete*, reliqui faustum ac diuturnum imperium apprecati, ipsam ad solarium tribunalis comitantur. Tunc consules ac reliqui senatores descendunt, patricii vero hinc illinc in scala stant, dumque ipsa vultum suum ostendit, factiones acclamant: *Sanctus! Sanctus! Sanctus!* *Gloria in excelsis Deo et pax in terra!* Deinde factiones ea, quae coronationi conveniunt, acta praecitant, Augusta cereos ad venerandam crucem accendit, populus vero et Dominis et Augustae fausta apprecatur, quo

τοῦ αὐγουστέως ὀψικενομένη· οἱ δὲ ἴπκατοι ἴστανται εἰς τὸν πόρτικα, οἱ δὲ πατρίκιοι μέχρι τῆς χρυσῆς χειρὸς, καὶ δίδονται μίσηται.

D

Ἀπολογία τῶν δῆμων ἐπὶ στεψίμῳ αὐγουστής.

5 Τῆς συνήθους πάσης τάξεως τελουμένης τοῦ στεψίμου ἐν τῷ τρικλίῳ τοῦ αὐγουστέως, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε κατὰ τὸν εἰωθότα τύπον ὀψικενομένης τῆς αὐγουστής ὑπὸ πάσης τῆς συγκλήτου, οἱ μὲν τῆς συγκλήτου ἐξέρχονται διὰ τοῦ μεγάλου πυλῶνος τοῦ τριβουναλίου, οἱ δὲ τῶν ταγματῶν ἀρχοντες ἴστανται ἐν τῷ αὐτῷ τριβουναλίῳ, ἔνθα ἴστανται ὁ σταυρὸς, τὰ τε σκῆπτρα καὶ τὰ λοιπὰ σκευὴ μετὰ καὶ τῶν λαβούρων, τὰ δὲ δύο μέρη ἅμα ἴστανται ἔμπροσθεν τῶν σκῆπτρων καὶ σκευῶν καὶ βάνδων. καὶ δὴ τῆς αὐγουστής ὀψικενομένης ὑπὸ τε τοῦ πραιποσίτου καὶ τῆς λοιπῆς τάξεως τοῦ κουβουκλείου, καὶ τὸ ἐξελεῖν αὐτὴν καὶ στήναι ἐπὶ τοῦ ἡλιακοῦ, κράζουσι τὰ δύο μέρη „ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος.” καὶ εὐθέως προσκυνοῦσι τὰ τε σκῆπτρα καὶ σκευὴ μετὰ τῶν βάνδων. καὶ λέγουσιν οἱ κράται· „δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράται· „ἐν ἀνθρώποις Χριστιανῶν εὐδοκία.” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. οἱ κράται· „ὅτι ἠλέησεν ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.” Ms. 94. a ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράται· „αὕτη ἡ ἡμέρα Κυρίου ἡ μεγάλη” ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. οἱ κράται· „αὕτη ἡ ἡ-B

facto, in utroque latere Augusta adorat, perque augusteum una cum obsequio revertitur. Consules in porticu, patricii ad auream usque manum stant, et missa datur.

ACCLAMATIO FACTIONUM IN CORONATIONE AUGUSTAE.

Universo coronationis ordine in triclinio augustei pro more peracto, dum Augusta ab universo senatu, ut solet, stipata, inde procedit, senatus quidem per magnam portam tribunalis procedit, tagmatum autem seu numerorum praefecti in eodem tribunali, ubi crux, sceptrum ac reliqua vasa cum labaris stant, et ante sceptrum, vasa ac banda duae factiones. Porro Augusta, a praepositis et reliquis cubiculo adscriptis cincta, dum procedit et in solarium subsistit, factiones acclamant: *Sanctus, sanctus, sanctus!* statimque sceptrum et vasa cum bandis procidunt. Cantores dicunt: *Gloria in excelsis Deo et pax in terra!* eadem populus ter. Cantores: *In hominibus Christianis beneplacitum!* eadem populus ter. Cantores: *Quoniam Deus populi sui misertus est;* populus similiter. Cantores: *Haec est magna dies Domini;* populus eadem ter. Cantores: *Haec est dies vitae Ho-*

μέρα τῆς ζωῆς τῶν Ῥωμαίων·” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράτται· „αὐτὴ ἡ χαρὰ καὶ ἡ δόξα τοῦ κόσμου·” ὁ λαὸς ἐκ γ’ ὁμοίως. οἱ κράτται· „ἐν ᾗ τὸ στέφος τῆς βασιλείας τῆ κορυφῆ σου ἀξίως περιετέθη·” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράτται· „δόξα Θεῷ τῷ δεσπότῃ πάντων·” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. οἱ κράτται· „δόξα Θεῷ τῷ ἀναδείξαντί σε βασιλισσαν·” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. οἱ κράτται· „δόξα Θεῷ τῷ στέψαντι τὴν κορυφὴν σου·” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. οἱ κράτται· „δόξα Θεῷ τῷ εὐδοκήσαντι οὕτως·” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. οἱ κράτται· „ἀλλ’ ὁ στέψας σε οἷο δεῖνα αὐτοχείρως·” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράτται· C „φυλάξει σε εἰς πλήθῃ χρόνων ἐν τῇ πορφύρᾳ·” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράτται· „εἰς δόξαν καὶ ἀμέγερσιν τῶν Ῥωμαίων·” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. οἱ κράτται· „εἰσακούσει ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ ὑμῶν·” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. 15

Ἀκτολογία εἰς τοὺς βασιλέας.

Οἱ κράτται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ·” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ·” οἱ κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτορες Ῥωμαίων·” ὁ λαὸς „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι·” οἱ κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦτοῦ Κυρίου·” ὁ λαὸς „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι·” οἱ κράτται· πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, τῶν σκήπτρων ἢ εὐτυχία·” ὁ λαὸς „πολλοὶ

16. εἰς τοὺς βασιλέας R. em. ex sigl. cod., εἰς τὴν βασιλισσαν ed.

manorum; populus eadem ter. Cantores: *Hæc est gaudium et decus orbis*; populus eadem ter. Cantores: *In qua corona regni tuo vertici ex merito imposita est*; populus eadem ter. Cantores: *Gloria Deo, omnium Domino!* sic populus ter. Cantores: *Gloria Deo, qui te Imperatricem ostendit*; populus eadem ter. Cantores: *Gloria Deo, qui verticem tuum coronavit*; populus eadem ter. Cantores: *Gloria Deo, cui hoc ita visum fuit*; populus eadem ter. Cantores: *Sed qui sua manu te N. coronavit*; populus eadem ter. Cantores: *Servet te longum tempus in purpura*; populus eadem ter. Cantores: *In gloriam et salutem Romanorum*; populus eadem ter. Cantores: *Exaudiet Deus populum vestrum*; populus eadem ter.

ACCLAMATIO AD IMPERATORES.

Cantores: *Multos, multos, multos!* populus: *Multos annos in multis.* Cantores: *Longa vobis tempora, N. N. Imperatores Romanorum!* populus: *Longa vobis tempora.* Cantores: *Longa vobis tempora, servi Domini!* populus: *Longa vobis tempora!* Cantores: *Longa vobis tempora, felicitas sceptrorum!* populus: *Longa vobis tempora!* Can-

ἑμῖν χρόνοι." οἱ κράτται· „πολλοί σου χρόνοι, ὃ δεῖνα βασιλεὺς τῶν Ῥωμαίων" ὃ λαὸς „πολλοί σου χρόνοι." οἱ κράτται „πολλοὶ ἑμῖν χρόνοι, δεσπότηι, σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις" ὃ λαὸς „πολλοὶ ἑμῖν χρόνοι." οἱ κράτται· „ἀλλ' ὃ πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης" ὃ λαὸς ἐκ τρίτου. οἱ κράτται· „ὃ στέφας ἡμᾶς τῇ αὐτοῦ παλάμῃ" ὃ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράτται· „τοὺς χρόνους ἡμῶν πληθύνει σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις" ὃ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράτται· „εἰς τελείαν σύστασιν τῶν Ῥωμαίων." Ed. L. 122
 102αὶ ἀπὸ τούτων εὐφημοῦσι τὰ δύο μέρη, καὶ λέγουσι „πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων" καὶ τὰ ἐξῆς τοῦ καταλέγματος. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπεύχονται καὶ ἔξιουσιν.

ΚΕΦ. μα'.

15 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ στεψίμῃ ἀγούσῃ καὶ στεφανώματος.

Πρὸ μιᾶς δίδονται ἀπόκρισις ἀλλαξιμῶν, καὶ τῇ ἐξῆς τάχῃ προέρχονται πάντες οἱ συγκλητικοί, καὶ ἀλλάσσουσιν ἐν Βασιλικῇ κομιστωρίῳ, καὶ ὅτε κελεύουσιν οἱ δεσπότηι, ἀνέρχονται οἱ πατριῆκοι καὶ οἱ λοιποὶ τοῦ σκερέτου εἰς τὴν χρυσῆν Ms. 94. b
 20 χεῖρα, καὶ τιθέασιν σελλία εἰς τὸν ἀγούστέα, καὶ καθέζονται οἱ δεσπότηι ἐστεμμένοι, καὶ δέχονται τὸ σέκρετον βῆλα, βῆλα, καθὼς ἔχει ἡ συνήθεια. καὶ μετὰ τὸ στήναι τὸ σέ-

12. ἐξίασιν ed. 22. βῆλα om. ed.

tores: *Longa tibi tempora, N. Imperator Romanorum!* populus: *Longa tibi tempora!* Cantores: *Longa vobis tempora, Domini, cum Augustabus et porphyrogenitis!* populus: *Longa vobis tempora!* Cantores: *Sed omnium creator et dominus;* populus eadem ter Cantores: *Qui sua vos manu coronavit;* populus eadem. Cantores: *Tempora vestra cum Augustabus et porphyrogenitis augeat!* populus similiter. Cantores: *In perfectam salutem Romanorum.* Postea duae factiones accinunt: *Multos annos Imperatoribus!* et reliqua acclamationis. Quibus peractis, fausta apprecati abeunt.

CAP. 41.

Observanda in Augustae coronatione et nuptiis.

Pridie unius diei mandatam de mutatorii datur, sequenti omnes senatores statim procedunt vestesque in consistorio mutant, patricii quoque et ceteri secretarii, si ita Dominis videtur, ad auream manum ascendunt, thronosque in augusteo reponunt, in quibus Domini coronati consistunt et secreti vela pro more excipiunt. Univer-

κρετον δλον, συνεισέρχεται ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ καὶ ἄλλων πέντε σιλεντιαρίων ὀπισθεν τοῦ σεκρέτου ἔνθεν κἀκεῖθεν, καὶ νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον, καὶ προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην, καὶ ἐξέρχεται εἰς τὸν ἀγούστέα, καὶ μετὰ τὸ ἐξελεῖν τὸν πατριάρχην ἐγείρονται οἱ δεσπότες καὶ δέχονται αὐτόν. καὶ ὀπισθεν C τῶν βασιλικῶν σελλίων ἵσταται ἀντιμίσιον, ἔνθα κεῖται ἡ βασιλικὴ χλαμύς, καὶ στάντος τοῦ πατριάρχου εἰς τὸ ἀντιμίσιον, νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσέρχονται οἱ ἐπίσκοποι καὶ ὁ κλῆρος τοῦ σεκρέτου τοῦ πατριάρχου, καὶ ἵστανται ὀπισθεν τοῦ βασιλικοῦ σεκρέτου ἐπὶ τὸ τῆς ἀψίδος μέρος. καὶ εὐθέως νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσάγει τὴν ἀγούστην ἀπὸ μαφορίου, φοροῦσαν καὶ στιχάριον βασιλικόν, διὰ τοῦ διαβατικοῦ τοῦ ἁγίου Στεφάνου εἰς τὸν ἀγούστέα, οὔσης αὐτῆς εἰς τὸν κοιτῶνα ἔνδον τοῦ ὀκταγώνου, 15 πρὸς τοὺς δεσπότες, καὶ εὐθέως ἄρχεται ὁ πατριάρχης τὴν D εὐχὴν εἰς τὴν χλαμύδα. (B.) Καὶ ὅτε ἡ εὐχὴ παρὰ τοῦ πατριάρχου τελεῖται, λαμβάνει ἡ ἀγούστα κηρούς, καὶ πληρωθείσης τῆς εὐχῆς, ἐπιδίδωσι τοὺς κηρούς τῷ πριμικηρίῳ εἴτε τῷ ὄστιαρίῳ, καὶ ἀποσκεπάζουσι οἱ δεσπότες τὸ μαφό- 20 ριον τῆς ἀγούστης, καὶ λαμβάνουσι αὐτὸ οἱ κουβικουλάριοι ἀπλοῦντες αὐτὸ γύροθεν αὐτῆς. καὶ λαμβάνει ὁ πατριάρχης τὴν χλαμύδα καὶ ἐπιδίδωσι τοῖς δεσπότης, καὶ εὐθέως περιτιθέουσιν οἱ δεσπότες τὴν χλαμύδα τῇ ἀγούστῃ, καὶ φιβλώ-

13. στιχάριον βασιλικόν ed.

so secreto adstante, cerimoniaris et quinque alii silentiarii post secretum ab utroque latere intrant, signoque ab Imperatore praeposito dato, S. Stephani templum ingrediuntur: tunc patriarcha accersitur, ut ad augusteum veniat: quo facto, Domini surgunt eumque suscipiunt. Post thronos Imperatorios antimensium stat, in quo chlamys Imperatoria iacet, ad quod cum patriarcha accessit, Imperator praeposito signum dat, et intrant episcopi et clerus secreti patriarchalis, et a tergo Imperatorii secreti ad apsidis partem consistunt. Tunc mandato Imperatoris praepositus Augustam, praeter maforium vestem adstrictam, quam sticharium Imperatorium vocant, gestantem, per S. Stephani porticum ad augusteum, cum antea in cubiculo interiori octanguli fuisset, ad Dominos ducit, et statim patriarcha preces in chlamydem recitat. (II.) Interea, dum patriarcha precatur, Augusta cereos sumit, et precibus finitis, eos primicerio seu ostiario tradit: Domini maforium Augustae exuunt, quod cubicularii sumunt et circa ipsam complicant. Patriarcha vero chlamydem Dominis tradit, qua statim Augustam induunt, ipsique fibulis eam connectant; hic

πουσιν αὐτὴν οἱ αὐτοὶ, καὶ πάλιν ποιεῖ εὐχὴν ἐπὶ τοῦ στέμμα-
 τος καὶ τῶν πρεπενδουλίων, καὶ ὅτε πληρώσῃ τὴν εὐχὴν ὁ πα-Ed. L. 123
 τριάρχης, ἐπιδίδωσι τὸ στέμμα τοῖς δεσπόταις, καὶ οἱ δεσπότες
 ἐπιτιθέασιν αὐτὸ εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς ἀγούστης. ὁμοίως ἐπι-
 5 δίδωσιν ὁ πατριάρχης καὶ τὰ πρεπενδούλια τοῖς δεσπόταις, καὶ
 κρεμῶσιν αὐτὰ οἱ δεσπότες ἐν τῷ στέμματι τῆς ἀγούστης, Ms. 95. a
 καὶ εὐθέως εἰσέρχεται ὁ πατριάρχης εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον
 καὶ οἱ ἐπίσκοποι καὶ τὸ σέκρετον τοῦ πατριάρχου, καὶ τίθεται
 σελλίον ἄλλο λόγῳ τῆς ἀγούστης, καὶ εὐθέως καθέζονται οἱ
 10 δεσπότες καὶ ἡ ἀγούστα. καὶ μετὰ τοῦτο εἰσάγονται παρὰ
 τοῦ τῆς καταστάσεως πάντες, προσκυνοῦντες τὰ γόνατα τῶν
 δεσποτῶν καὶ τῆς ἀγούστης, καὶ μετὰ τὸ προσκυνῆσαι πύ-
 ντας τοῦ σεκρέτου, ἴστανται καὶ οἱ σιλεντιάριοι, καὶ εἰσάγει B
 αὐτοὺς ὁ τοποτηρητὴς τῆ κόμητι τῶν ἀδμησιόνων, καὶ προσ-
 15 κνυοῦσι καὶ ἴστανται ὀπισθεν, καὶ προσκυνεῖ καὶ ὁ τῆς κα-
 ταστάσεως, καὶ εὐθέως λαμβάνει νεῦμα παρὰ τῶν δεσποτῶν
 ὁ πραιπόσιτος καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐξέρχονται ἐπεν-
 χόμενοι, καὶ ἀπέρχονται οἱ πατρίκιοι εἰς τὸ ὄνοπόδιον, καὶ
 οἱ ὑπατοὶ εἰς τὸν πόρτηκα τῶν ἐθ' ἀκουβίτων, καὶ ἴστανται
 20 καχοσιατώριον εἰς τὸ σχιστὸν βῆλον, οἱ δὲ κόμητες καὶ οἱ καν-
 διδάτοι καὶ οἱ δομέστικοι καὶ οἱ λοιποὶ ἀπέρχονται ἐν τῷ
 τριβουναλίῳ, καὶ ἴστανται ἔμπροσθεν τῶν σκευῶν. καὶ ἐξελ-
 θόντος τοῦ σεκρέτου ἀπὸ τοῦ πόρτηκος τοῦ ἀγουστέως, εὐ-
 θέως εἰσάγει ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ καὶ ἐτέρου σιλεντια-

24. καὶ τοῦ σιλεντ. ed.

rursus super corona vittisque precatur, finitisque precibus, coronam
 Dominae tradit, qui ipsam capiti Augustae imponunt. Eodem modo
 patriarcha ipsis vittas dat, quas coronae Augustae appendunt, mox
 patriarcha S. Stephani aedem una cum episcopis et secreto suo in-
 trat, alius thronus Augustae ponitur, statimque Domini cum Augusta
 consistunt. Deinde omnes, Imperatores et Augustam adoraturi, a ce-
 rimoniario adducuntur, et postquam secretum adoravit, silentiarii
 adsunt, et per vicarium ad comitem admissionum adducti, adorant,
 deinde a tergo adstant, magister cerimoniarum adorat, praepositus
 vero, signo a Domino accepto, dicit: *Iubete*. Et sic fausta precantes
 egrediuntur, abeuntque patricii ad onopodium, consules ad triclini-
 um XIX accubituum et ante fissum velum, comites vero, candidati,
 domestici ac reliqui in tribunali et ante vasa consistunt. Egresso
 autem secreto e porticu augustei, cerimoniarius et alius silentiarius
 statim vela adducunt, primam senatoriam manu ducentes, quam re-
 liquae sequuntur, coram quibus ostiarius cum virgis procedit, et
 postquam his signum dedit, ter procidunt. Omnes vero a silentia-

Ἐπίου, κρατοῦντες τὴν πρώτην τῶν συγκλητικῶν, καὶ ὄπισθεν αἱ λοιπαὶ ἀκολουθοῦσαι, ἔμπροσθεν δὲ ὀστιάριος μετὰ βεργίου, καὶ ἔνθα νεύσει, προσκυνοῦσι τρίτον. καὶ εἰσάγονται αἱ προῤῥήθεισαι ὑπὸ σιλεντιαρίων κρατούμεναι, καὶ προσκυνοῦσι τὰ γόνατα τῶν δεσποτῶν, ὁμοίως καὶ τῆς ἀγούστης,⁵ καὶ ὅτε πληρώσουσιν αἱ συγκλητικαὶ τὴν προσκύνησιν, ἐξέρχονται αὐταὶ εἰς τὴν χρυσοῦν χεῖρα καὶ ἴστανται ἔνδοθεν τῆς κορτίνας. καὶ τῆς ἀγούστης ἐξελεθούσης εἰς τὴν χρυσοῦν χεῖρα, εἰσέρχονται ὄπισθεν αὐτῆς αἱ πατρίκιαὶ καὶ αἱ λοιπαὶ συγκλητικαὶ, καὶ ἐξέρχεται ἡ ἀγούστα ἐν τῷ ὄνοποδίῳ, ὄψι-¹⁰κευομένη ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου, καὶ ἴστανται οἱ πατρίκιοι κοινοιστόριον εἰς τὸ αὐτὸ ὄνοπόδιον, καὶ στάσης αὐτῆς, πίπτουσιν οἱ πατρίκιοι. καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” (Γ.) Καί¹⁵ Ms. 95. b ἀποκινῶσιν ὀψικεύοντες, καὶ αἴρεται ἡ κορτίνα ὑπὸ δύο σιλεντιαρίων, καὶ ἴστανται πάλιν ἡ ἀγούστα εἰς τὸ δικιόνιον, καὶ πίπτουσιν οἱ συγκλητικοὶ ἅμα τοῖς πατρίκιοις, καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ σιλεντιαρίῳ, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχονται. καὶ ἀποκινεῖ ἡ σύγκλητος,²⁰ Ed. L. 124 καὶ ἐξέρχεται διὰ τοῦ μέσου πυλῶνος τοῦ τριβουναλίου ἔνθεν κάκειθεν εἰς τὴν κεφαλὴν τῶν βάθρων, καθὼς ὀψικεύουσιν· οἱ δὲ λοιποὶ ἄρχοντες τῶν ταγμάτων κατέρχονται ἐν τῷ αὐτῷ τριβουναλίῳ, ἔνθα ἴστανται ὁ σταυρὸς καὶ τὰ σκῆπτρα, λάβουρά τε ἅμα καὶ τῶν λοιπῶν σκευῶν, τὰ δὲ δύο μέρη ἐν²⁵

2. δ. ὀστιάριος. ed. 17. δικιόνιον cod. 20. συγκλητικῆ ed.

riis stipatae accedunt, et Imperatorum aequae ac Augustae genua venerantur, peracta vero adoratione, senatorum feminae ad auream manum abeunt et intra cortinam subsistunt. Augusta ad eundem locum digressa, patriciorum ac reliquorum senatorum uxores post ipsam intrant: inde, cubiculo comitante, ad onopodium pergit, ubi patricii consistorium constituunt et adstantem augustam adorant. Ipsis surgentibus, praepositus cerimoniarum signum dat, et dicit: *Iubete*, ceteri faustum ac diuturnum imperium apprecantur. (III.) Dum hi ex onopodio in obsequio abeunt, cortina a duobus silentiariis tollitur, Augusta rursus in dicionio subsistit, senatores vero una cum patriciis adorant, ipsisque surgentibus, praepositus silentiario signum dat, et dicit: *Iubete*, ceteri pro more acclamant. Inde senatus discedit, et per mediam tribunalis portam progressus, in superiori scalae parte ab utroque latere, ut in obsequio, adstat, ceterorum vero officiorum principes ad idem tribunal, ubi crux, sceptrum, labara cum ceteris vasis, duabus factionibus ac omni reliqua turba

τῆ ἄμα, καὶ τὸ λοιπὸν ἅπαν τοῦ λαοῦ καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν ταγμάτων ἴστανται ἔμπροσθεν τῶν σκευῶν εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν. καὶ ὅτε ἐξέλθῃ ἡ σύγκλητος ἄμα τοῖς πατρικίοις καὶ σπῶσιν, ἀναφαίνει ἡ ἀγούστα, ὀδηγούμενη ὑπὸ τοῦ πραιπο-
 50σίτου καὶ πριμικηρίου, καὶ στάσης αὐτῆς εἰς τὴν μέσσην τοῦ ἡλιακοῦ, ἀνακράζουσι τὰ μέρη καὶ ἅπαν τοῦ λαοῦ. „ἅγι-
 ος, ἅγιος, ἅγιος· δόξα ἐν ὑψίστοις. Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,”
 καὶ ἀκτολογοῦσι τὰ μέρη τὰ τῷ στεψίμῳ ἀρμόζοντα. καὶ ἄ-
 10πέλθῃ εἰς τὸ μέσον κάγκελον, ἴστανται, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ ὀστιά-
 ριος ζυγὴν κηρῶν, καὶ λαβοῦσα τοὺς κηρῶν ποιεῖ προσκύ-
 νησιν ἐπὶ τὸν σταυρον, καὶ εὐθέως πίπτουσι οἱ ἄρχοντες
 καὶ προσκυνοῦσιν αὐτὴν καὶ τὰ σκεύη πάντα, σκῆπτρα, λά-
 βουρα καὶ τὰ λοιπά. καὶ ὅτε πληρώσουσιν τὰ μέρη τὰ ἅκτα
 15τῆς ἀναγορεύσεως, καὶ εἴπωσι· „τοῦτο τὸ βασιλεῖον, Κύριε,
 στερέωσον.” (Α.) Εὐθέως εἰσέρχεται ἡ σύγκλητος εἰς τὸν
 πόρθηκα τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, καὶ ἴστανται κονισιτώριον μέ-
 20σσην τοῦ δικιονίου καὶ ὀνοποδίου, αἱ δὲ συγκλητικαὶ γυναῖκες
 ἀκολουθοῦσαι, ὅτε ἀποκινήσει ἡ σύγκλητος τὴν ἔσω, μεθί-
 25στανται αἱ γυναῖκες καὶ ἀπέρχονται ἐπὶ τοὺς ἐλεφαντίνους
 πλώνας τοῦ κιστροσιάκου, καὶ ἐκδέχονται ἐκεῖσε, μέχρις ἂν
 εἰσέλθῃ ἡ ἀγούστα εἰς τὸν ἀγουσταέα. ἡ δὲ σύγκλητος ἴστα-
 ται, μέχρις ἂν πληρώσῃ τὰ μέρη „πολλὰ τὰ ἔτη” καὶ τὰ
 30ἔτη, καὶ ὅτε πληρώσῃ τὴν εὐφημίαν τὰ μέρη, προσκυνεῖ Ms. 96. a

9. ἀπὸ τὴν conl. R., ἐπὶ τὴν cod. et ed.
 ed. εἴπωσι. 23. πολλὰ ἔτη ed.

15. Pro καὶ εἴπωσι

adsunt, descendunt, praefecti turmarum suas stationes ante vasa oc-
 cupant. Dumque senatus et patricii egressi adstant, Augusta a prae-
 posito et primicerio adducta, comparet, eique, in medio solaro ad-
 stanti, factiones et omnis populus acclamant: Sanctus, sanctus,
 sanctus! Gloria in excelsis Deo, pax in terra! recitant deinde fa-
 ctiones laudes coronationi aptas. Postquam Augusta e medio sola-
 rio excessit, ad medios cancellos subsistit, ubi ostiarius duos ipsi
 cereos tradit, quos manu tenens, ad crucem adorat, quo facto, pro-
 ceteros, vasa omnia, sceptras, labaras et reliqua in genua procumbunt,
 et ipsam venerantur. Postremo, actis inaugurationis completis, post-
 quam factiones precatas sunt: Regnum hoc, Deus, firma et custodi!
 (IV.) Tunc triclinium XIX accubituum senatores petunt, et consi-
 storium usque ad dicionium et onopodium constituunt, dumque se-
 natus interiorem portam ingressus est, feminae senatorum una ad-
 stant, et ad portas eburneas castrensium abeunt, ibi, dum Augusta
 ingrediatur angusteam, expectaturae. Senatus, usque dum duae fa-

ἡ αὐγούστα ἔνθεν κἀκεῖσε πρὸς τὰ δύο μέρη, καὶ ἀποκινεῖ τὴν ἔσω, καὶ λέγουσι τὰ δύο μέρη· „περισώσει ὁ Θεὸς τὴν αὐγούσταν” αἱ δὲ πατρίκιαι ἴστανται ἔνδον τῆς πύλης τοῦ Δτριβουναλίου, καὶ ὅτε εἰσέλθῃ ἡ αὐγούστα ἀπὸ τοῦ ἡλιακοῦ, ἀποκινουῦσιν οἱ πατρίκιαι μέχρι τῆς χρυσοῦς χειρὸς ὀψικενῶντες· τὸ δὲ σέκρετον τῶν ὑπάτων ἴστανται μέχρι τοῦ δικιονίου, καὶ ὅτε μεσάσῃ ἡ αὐγούστα εἰς τὴν μέσσην τῶν ὑπάτων, ἐπεύχονται τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” ὁμοίως καὶ οἱ πατρίκιαι εἰς τὴν χρυσοῦν χεῖρα, καὶ διέρχεται ἡ αὐγούστα, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν αὐγουστέα, καὶ ἴστανται τὸ πᾶν τοῦ κουβουκλείου εἰς τὸν αὐγουστέα, καὶ Ῥωμαῖουσι· „βαῖνε, βαῖνε, ἡ αὐγούστα· καλῶς ἦλθες, ἡ αὐγούστα.” καὶ εἰσέρχεται ἡ αὐγούστα εἰς τὸ ὀκτάγωνον τὸ ἔξω τοῦ ἁ-
 Ed. L. 125γίου Στεφάνου, καὶ εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ αὐγούστα εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον, καὶ γίνεται τὸ μνηστρον, καὶ ἐξέρχονται τῆς ἐκκλησίας. καὶ λειτουργεῖ ὁ πατριάρχης, καὶ ὅτε ἀπολύσει ἡ λειτουργία, εἰσέρχονται οἱ δεσπόται καὶ ἡ αὐγούστα, καὶ γίνεται τὸ στεφάνωμα. (E.) Χρὴ δὲ εἰδέσθαι, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐστεμμένος στεφανοῦται, καὶ ἐξέρχονται ἐστεφανωμένοι ἐπὶ τὴν χρυσοῦν χεῖρα, καὶ δέχονται οἱ πατρίκιοι ἔν τῷ ὄνοποδίῳ, καὶ στάντων τῶν δεσποτῶν, πίπτουσι οἱ αὐτοί. καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχονται „εἰς πολ-

21. τῶν om. ed.

ctiones acclamarunt: *Multos annos* etc., ibi manet, peracta vero acclamatione, Augusta hinc illinc ad duas factiones adorat, mox introgreditur, factionibus dicentibus: *Deus Augustam seruet!* Interea patriciae intra portam tribunalis stant et Augustam, a solario huc venientem, ad auream manum patricii comitantur: secretum vero consulum usque ad dicionium stat, quo postquam Augusta accessit, acclamant: *In multa bonaque tempora!* Sic etiam patricii in aurea manu adsunt, dumque Augusta transit, augusteum, ubi totum cubiculum congregatum est, ingressura, dicunt lingua Romana: *Bene, bene, bene, Augusta! pulchre venisti, Augusta!* Postea in octagonum extra S. Stephani aedem venit, quod dum Imperator cum Augusta ingreditur, officium celebratur, et sic e templo discedunt. Liturgiam vero sacram patriarcha celebrat, qua finita, Domini cum Augusta intrant, et coronatio nuptialis peragitur. (V.) Neque praetermitti hoc loco debet, Imperatorem serto redimitum coronari, et ad auream manum egressum a patriciis in onopodio excipi, qui, dum subsistunt Domini, in terram procidunt. Postquam vero surrexere, praepositus signum cerimoniaro dat, qui dicit: *Iubete*, reliqui

λοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους," καὶ ἀποκινουῖσιν, δψικεύοντες B
μέχρι τοῦ σεκρέτου τῶν ὑπάτων, καὶ στάντων τῶν δεσποτῶν,
πίπτουσιν οἱ συγκλητικοὶ πάντες ἅμα τοῖς πατρικίοις, καὶ ἀ-
ταστάντων αὐτῶν, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ σιλεντιαρίῳ, καὶ
5 λέγει „κελεύσατε," καὶ ἀποκινουῖσιν ὀψικεύοντες μέχρι τοῦ
παστοῦ. τὰ δὲ μέρη δέχονται εἰς τὸν τρίκλινον τῶν κανδι-
δάτων ἔνθεν κἀκεῖθεν πλησίον τῶν γραδηλίων τῆς μαναύρας,
οἱ δὲ κράτται τῶν δύο μερῶν ἠνωμένοι λέγουσιν οἱ ἀμφοτέ-
ροι ἑμῶς τὰς ἀναφωνήσεις, τὰ δὲ ὄργανα αὐλοῦσιν ἐπὶ τὸ
10 μέρος τῶν Πρασίνων. καὶ ὅτε διέλθῃ τὸ στεφάνωμα, εἰσέρ- C
χονται τὰ μέρη εἰς τὸν παστὸν, καὶ ἴστανται οἱ βασιλεῖς ἔ- Ms. 96. b.
στεμμένοι εἰς τὸν παστὸν, καὶ ἀκτολογοῦσι τὰ μέρη τὰ κατὰ
συνήθειαν. καὶ ἀπέρχονται οἱ δεσπῶται ἑοτεφανωμένοι εἰς
τὴν κόγχην τοῦ παστοῦ, ἔνθα ἴσταται ὁ βασιλικὸς κρᾶβαττος,
15 καὶ τιθέασιν τὰ στέμματα ἐπὶ τὸν κρᾶβαττον, καὶ εὐθέως ἀ-
πέρχονται οἱ δεσπῶται διὰ τῶν διαβατικῶν, ὡς ἐπὶ τὸν ἔρωτα,
εἰς τὰ εἴ' ἀκούβιτα, καὶ ἀκουμβίζουσι, καὶ ὅτε ἀναστῶσιν,
ὀρίζει, οὗς κελεύει φίλους, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν παστὸν,
ὡς ἔχει ἡ συνήθεια. (ς.) Χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι οὐ καθέζονται
20 οἱ δεσπῶται μετὰ χλανίδια εἰς τὸν παστὸν μετὰ τῶν φίλων, D
ἀλλ' ὁ μέγας βασιλεὺς φορῶν σαγίον χρύσου, ὁ δὲ μικρὸς
βασιλεὺς φορῶν τζιτζάκιον, οἱ δὲ φίλοι, καθὼς ἀκουμβίζουσιν.
χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι, εἰς ἐξέλθῃ ἡ ἀγούστα ἑοτεμμένη ἐν τῷ

6. τὸ τρίκλ. cd. 21. ἀλλ' deest in cod.

faustum ac diuturnum imperium apprecantur, et in obsequio ad se-
cretum consulum abeunt, et Dominis ibi constitutis, senatores o-
mnes cum patriciis procumbunt, qui postquam surrexere, praepositus
signum silentiario dat, qui dicit: *Iubete*, et sic in obsequio ad tha-
lamum pergunt. Factiones in triclinio candidatorum ab utroque
latere prope gradus magnaaurae consistunt, ambarum vero factio-
num cantores, invicem iuncti, cantiones simul recitant, dum organa
in parte Prasinorum pulsantur. Coronatione peracta, factiones ad
thalamum, ubi coronis ornati Imperatores stant, abeunt et solennes
acclamations peragunt. Illi vero coronati, ad concham thalami,
ubi grabatus imperatorius repositus est, discedunt, ac depositis ibi
coronis, per porticus, quasi ad amores, ad XIX accubitus abeunt, ac
ibi mensae accumbunt, et postquam surrexere, amicos, quos invitari
vult, Imperator nominat, qui, ut mos est, thalamum intrant. (VI.)
Porro animadversione dignum est, quod Domini non in chlamydis
cum amicis in thalamo considerant, sed magnus Imperator autem
magnum, minor tztzacium, amici vestes, in quibus accumbunt, gestent.
Sciendum quoque est, Augustam in triclinium cum corona egressam,

τρικλίνῳ, οἱ σπαθάριοι μετὰ διασπράλια δὺνικεύουσιν, τὸ δὲ ἄρ-
μα οὐκ ἀκολουθεῖ· εἰ δὲ ἐπὶ τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, οὐκ ἀφι-
κεύουσιν οἱ σπαθάριοι τὸ σύνολον. αἱ δὲ συγκλητικαί, ἀφ'
οὔ εἰσέλθῃ ἢ ἀγούστα ἀπὸ τοῦ τριβουναλίου εἰς τὸν ἀγού-
στα, εἰσέρχονται καὶ αἱ γυναῖκες διὰ τοῦ τρικλίνου τῶν ἰθ'
Ed. L. 126 ἀκουβίτων διὰ τῆς εἰσόδου τοῦ βασιλικῷ ἀκουβίτου, καὶ ἀ-
πέρχονται εἰς τὸν πόρτηκα τοῦ ἀγουστέως, ἔνθα κρέματα ἢ
κορτίνα. καὶ ὅτε διέλθῃ τὸ στεφάνωμα εἰς τὴν χρυσοῦν χε-
ρα, εἰσέρχονται αἱ πατρίκια καὶ αἱ λοιπαὶ ὀπισθεν τῆς ἀγ-
γούστης μέχρι τῆς γεφύρας, καὶ αἱ κλητωρευνθεῖσαι ἀπέρχον-
ται ἐπὶ τὸν κοχλιάν τῆς ἁγίας Χριστίνης, καὶ αἱ λοιπαὶ ἀνα-
χωροῦσιν. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι οὐ φοροῦσιν αἱ πατρίκια εἰς
τὰ στεφάνωμα τῆς ἀγούστης προπόλωμα. χρῆ δὲ γινώ-
σκαι, ὅτι ὀρίζει ὁ βασιλεὺς ἐκ τῶν πατρικίαις, ὅσας θέλει, ἵνα
εἰσέλθωσιν εἰς τὸν ἀγουστα διὰ τοῦ ὀκταγώνου, καὶ ἴδωσι
τὸ στέμιμον τῆς ἀγούστης. ὁμοίως καὶ εἰς τὸ στεφάνωμα
B ὀρίζει ὁ βασιλεὺς, ἵνα εἰσέλθῃ ὁ παράνυμφος, καὶ πατρικι-
ρος, οὓς κελεύει, καὶ ὅτε πληρωθῇ τὸ στεφάνωμα, ἐξέρχονται
οἱ αὐτοὶ πατρίκιοι καὶ ἵστανται εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν μετὰ
καὶ τοὺς λοιποὺς πατρικίους. (Z.) Χρῆ δὲ γινώσκαι, ὅτι
τῇ τρίτῃ τοῦ λουτροῦ, ὅπως ὀφείλει γενέσθαι ἡ ἀκολουθία,
Ms. 97. a ἵστανται τὸ μέρος τῶν Βενέτων εἰς τὸν δεξιὸν ἔμβολον τῆς μα-
γνύρας, ὅς ἐστιν ἡ πύλη τοῦ ἀγουστέως, τὰ ἴσα τοῦ πίνσου,

a. τῶν θ' ed. 14. Pro ὅτι, quod R. inseruit, cod. et ed. ex
praecedentibus perperam repetunt: εἰς τὸ φοροῦσιν αἱ πατρίκια.
23. Pro ὅς cod. ὡς, unde R. conii. ὡς ἐς τὴν πύλην.

spatharios dextralia manibus ferentes comitari, arma vero non sequi
solere: si vero ad XIX accubitus abeat, spatharios eam plane non
comitari. Quae postquam a tribunali in augusteum ingressa est, se-
natorum uxores per triclinium XIX acubituum per introitum im-
peratorii accubitus intrant, et ad porticum augustei, ubi cortina
suspenda est, abeunt. Cum coronatio in aurea manu acta est, pa-
triciae ac ceterae post ipsam usque ad pontem, ad convivium voca-
tae usque ad cochleam S. Christinae abeunt, reliquae discedunt.
Notandum quoque est, patricias in coronatione Augustae propoloma,
(quod capitis tegumentum est,) non gestare. Porro Imperator ordi-
narias patricias, quas vult, deligit, ut, in augusteum per octangu-
lum ingressae, Augustae coronationem videant. Sic etiam ad nuptias
ordinat, ut paranymphus et patricii, quoscumque vult, accedant,
qui, peractis nuptiis, rursus egrediuntur et cum reliquis in suis sta-
tionibus consistent. (VIL) Die tertia lavacri, quando cerimonia per-
agi debet, factio Veneta in dextra porticu magnaerae, quae porta
augustei est, in modum pilae maioris, Prasinii in opposito latere

ὁμοίως καὶ οἱ Πράσινοι εἰς τὸ ἀντικρὺ μέρος πλησίον τοῦ
στάβλου, τὸ δὲ ὄργανον εἰς τὸ ἀναδενδράδιον, καὶ τὸ ἕτερον
εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ στάβλου, ὀλίγον ἀπὸ διαστήματος, καὶ
ἄλλο ὄργανον ἐκεῖθεν τοῦ πουλπίτου τοῦ καταβασίου τοῦ λου-
δρουῦ. καὶ ὅτε ἐξέλθωσιν τὰ σάβανα, ἢ μυροθήκη, τὰ σκρι- C
νία καὶ τὰ σικλότρουλλα, ὀψικεύουσιν αὐτὰ ὑπατοὶ μέχρι τοῦ
καταβασίου τοῦ λουτροῦ, τὰ θυμηλικὰ πάντα ὀψικεύουσιν,
ὡς ἔχει ἡ συνήθεια, καὶ ἀποσωθέντων τῶν σαβάνων, ἔρχονται
οἱ ὑπατοὶ, καὶ ἴστανται εἰς τὴν πόδωσιν τῆς γεφύρας κοισι-
10ιστώριον· οἱ δὲ πατρίκιοι ἴστανται εἰς τὴν τράπεζαν τῆς γε-
φύρας. καὶ ὅτε ἐξέλθῃ ἡ ἀυγούστα ἀπὸ τοῦ παστοῦ, ἀποκι-
νοῦσιν οἱ πατρίκιοι ὀψικεύοντες ἐπὶ τὸ καταβάσιον τῆς γεφύ-
ρας τὸ μέρος τοῦ ὡάτου, καὶ ἀποκινουῦσιν οἱ ὑπατοὶ ὀψικεύ-
οντες μέχρι τοῦ καταβασίου τῆς ἁγίας Χριστινῆς. καὶ δέ-
15χεται πρῶτον τὸ μέρος τῶν Βενέτων, ὅτε ἀναφανῆ ἢ αὐ- D
γούστα, καὶ ἀπολογοῦσιν, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια. αὐλοῦσιν καὶ
τὰ ὄργανα, καὶ ὅτε μεσάσει ἡ ἀυγούστα εἰς τὸ ἀναδενδρά-
διον, ἄρχονται ἀπολογεῖν καὶ οἱ Πράσινοι ὁμοίως. καὶ εἰσέρ-
χεται ἡ ἀυγούστα εἰς τὸ λουτρόν, καὶ ὅτε ἐξέλθῃ, ὁμοίως γί-
20νοται ἡ ἀκολουθία τοῦ ὀψικίου τῆς συγκλήτου, καὶ εἰσέρχον-
ται ὀψικεύοντες μέχρι τοῦ παστοῦ, καὶ ἴστανται κοισιστώριον,
ἕως οὗ εἰσέλθῃ ἡ ἀυγούστα εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τῆς κόγχης.
τὰ δὲ μέρη ἔρχονται καὶ αὐτὰ ὀπισθεν ἀπολογοῦντα ἕως
τοῦ παστοῦ, αἱ δὲ κληθεῖσαι γυναῖκες ἀπέρχονται ὀπισθεν.

3. στάβλου ὀλίγον, ἀπὸ ed. 7. θυμηλικὰ ed. 8. ἀπὸ σωθέν-
των ed. 16. συνήθεια, αὐλοῦσι ed. 17. μεσάση ed. τὸ om. ed.

prope stabulum adstant. Organum in arboreto, aliudque in stabuli
aditu intervallo quodam; aliud organum in pulpito, unde ad bal-
neum descenditur, positum est. Quando vero sabana, myrotheca,
scrinia et siclotrulla procedunt, consules ea usque ad descensum
balnei una cum thymelicis omnibus pro more comitantur, et post-
quam sabana deduxerunt, redeunt, et in substructione pontis, pa-
tricii vero ad mensam eiusdem pontis consistorium constituunt. Et
quando Augusta e thalamo egressura est, patricii, eam comitantes,
ad descensum pontis partemque ovati, consules ad descensum S.
Christinae divertunt. Hanc, dum comparet, prima Venetorum fa-
ctio excipit, et, ut mos est, acclamat, organa quoque sonant: in
medio arboreto constitutae Prasini similiter acclamant. Intrat vero
Augusta balneum, ex quo dum redit, officium obsequii senatores ce-
lebraat, intrant cum obsequio ad thalamum, et usque dum Augusta
dextrum conchae latus ingressura est, consistorium constituunt. Fa-
ctiones vero et ipsae a tergo, acta celebrantes, usque ad thalamum,

Ed. L. 127 του αὐτου. χρηὶ δὲ γινώσκειν, ὅτι περιπατοῦσι τρεῖς φοδιῶνες διάλιθοι πορφυροί, τὸ μὲν ἐν βαστάζει ἢ παρακαθίστρια ὕπισθεν τῆς ἀγούστης, καὶ ἄλλοι δύο ἐνθεν κακείθεν.

ΚΕΦ. μβ.

Ἀπολογία τῶν δῆμων, δταν τεχθῆ παιδῶν πορφυρογέννητον. 5

Ἀνιόντων τῶν δύο μερῶν ἐν τῇ φιάλῃ τοῦ σίγματος, λέγουσιν οἱ κράται „τοῖς δεσπόταις” ὁ λαὸς „νίκαις καλῇ ἡμέρα.” οἱ κράται „καὶ τί πρὸς αὐτούς;” ὁ λαός „καὶ ἐνίσχυσον αὐτούς, ναὶ Κύριε, σὺ αὐτούς σῶσον, ναὶ Κύριε, νίκαις καλῇ ἡμέρα.” οἱ κράται „ταῖς ἀγούσταις” ὁ λαός 10 „νίκαις καλῇ ἡμέρα.” οἱ κράται „καὶ τί πρὸς αὐτάς;” ὁ Ms. 97. b λαός „καὶ ἐνίσχυσον αὐτάς, ναὶ Κύριε, σὺ αὐτάς σῶσον, ναὶ Κύριε, νίκαις καλῇ ἡμέρα.” οἱ κράται „τῇ συγκλήτῳ” ὁ λαός „νίκαις καλῇ ἡμέρα.” οἱ κράται „καὶ τί πρὸς αὐτήν;” ὁ λαός „καὶ ἐνίσχυσον αὐτήν, ναὶ Κύριε, σὺ αὐτήν 15 σῶσον, ναὶ Κύριε, νίκαις καλῇ ἡμέρα.” οἱ κράται „τῷ στρατοπέδῳ” ὁ λαός „νίκαις καλῇ ἡμέρα.” οἱ κράται „καὶ τί πρὸς αὐτούς;” ὁ λαός „καὶ ἐνίσχυσον αὐτούς, ναὶ C Κύριε, σὺ αὐτούς σῶσον, ναὶ Κύριε, νίκαις καλῇ ἡμέρα.” (B.) Οἱ κράται δὲ λέγουσιν ἀπὸ τούτων ἕτερα ἄκτα. „κα-20

7. τοὺς δεσπότας cod. 16. τῶν στρατοπέδων cod. et ed.

mulieres vero vocatae pone ovatum veniunt. Ceterum observandum est, tria punica mala gemmis pretiosis ornata purpureaque in processione circumferri, quorum unum praeses honoraria tenens, Angustam sequitur, reliqua ad latus eius gestantur.

CAP. 42.

Acta factionum, quando puer porphyrogenitus natus est.

Duae factiones posteaquam ad phialam sigmatis adscenderunt, cantores dicunt: *Dominis*; populus: *Dies victoriis insignis*. Cantores: *Et quid contingat Dominis*? populus: *Corroborate eos, imo, Domine, tu ipsos serva!* imo, *Domine, dies haec victoriis insignis est*. Cantores: *Augustabus*; populus: *Victoriis insignis dies*. Cantores: *Et quid contingat ipsis*? populus: *Tu ipsas corroborate!* imo, *Domine, tu ipsas conserva!* imo, *Domine, insignis victoriis est haec dies*. Cantores: *Senatui*; populus: *Dies haec victoriis insignis est*. Cantores: *Quid huic contingat*? populus: *Tu ipsum corroborate, imo, Domine, pulchra victoriis est haec dies*. Cantores: *Exercitibus*; populus: *Victoriis insignis est haec dies*. Cantores: *Et quid ipsi contingat*? populus: *Tu ipsos corroborate, imo, Domine, tu eos servate, imo, Domine, insignis victoriis est haec dies*. (II.) His sipitis,

λάς ἡμέρας καὶ ἀγαθὰς ὁ Θεὸς παράσχη τοῖς ὀρθοδόξοις δεσπόταις” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. οἱ κράτται· „ὁ Θεὸς καλαῖς ἡμέραις πλεονάσει τὴν βασιλείαν” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. οἱ κράτται· „ὁ Θεὸς καλὰς ἡμέρας καταπέμψει τοῖς δεσπόταις” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. οἱ κράτται· „ὁ Θεὸς καλὰς ἡμέρας καταπέμψει ταῖς ἀγούσαις σὺν τοῖς πορφυρογεννήτοις” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. οἱ κράτται· „τελείας νίκας ὁ Θεὸς χορηγήσει ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. οἱ κράτται· „ὁ Θεὸς καλὰς ἡμέρας καὶ καλὰ γενέθλια παράσχη τῷ ἰοτεχθέντι ἡμῖν ὁ δεῖνα τῷ πορφυρογεννήτῳ” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. οἱ κράτται· „πνεῦμα τὸ πανάγιον, τὰς ἀγούστας σέπασον” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. οἱ κράτται· „μήτηρ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, φύλαττε τὰ πορφυρογέννητα” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. οἱ κράτται ἔσ· „ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, τοὺς δεσπότας φύλαττε” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. οἱ κράτται· „Κύριε, ζώην αὐτῶν διὰ ζώην ἡμῶν” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. καὶ λέγουσι Ed. L. 128 πάντες· „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεός.”

ΚΕΦ. μγ’.

Ἅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ χειροτονίᾳ καίσαρος.

²⁰ Αἴτησις γίνεται τῆς συγκλήτου καὶ πάντων τῶν στρατευμάτων, καὶ ὅτε κελεύουσιν οἱ δεσπόται, τῆς ὑποσχέσεως γενο-

4. τοὺς δεσπότας cod. 14. Θεὸς ἅγιος ed.

cantores alia deinde acta recitant: *Pulchras ac felices dies Dominis, veram religionem servantibus, Deus tribuat!* populus eadem ter. Cantores: *Felicibus diebus Deus regnum impleat!* populus eodem modo ter. Cantores: *Deus felices dies Dominis concedat!* populus similiter tribus vicibus. Cantores: *Deus felices dies Augustae et porphyrogenitis concedat;* populus eadem ter. Cantores: *Perfectas victorias Deus N. et N. tribuat;* sic populus ter. Cantores: *Deus felices dies ac natales porphyrogenito, quem suscepistis, concedat!* populus eodem modo ter. Cantores: *Spiritus sanctissime, Augustas tuere;* populus eodem modo. Cantores: *Mater Dei nostri, serva porphyrogenitos;* populus similiter. Cantores: *Deus sancte, Dominos serva!* populus eodem modo. Cantores: *Domine, vitam eorum ex nostra vita;* populus eodem modo. Postremo omnes: *Deus imperium vestrum diuturnum esse iubeat!*

CAP. 43.

Observanda in Caesaris electione.

Senatus et omnis exercitus de promovendo Caesare sententia postulatur, quo facto, et, si Domini iubent, quando electio in san-

μένης τῆ ἀγία κυριακῆ τῆς ἀγίας ἀναστάσεως, γίνεται οὕτως. τῆ αὐτῆ ἡμέρα προέρχονται τάχιον πάντες οἱ ἄρχοντες καὶ στρατεύματα εἰς τὸ τριβουνάλιον τῆς ἀραιάς ἐξωθεν τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, καὶ εὐφημοῦσι τοὺς βασιλεῖς κατὰ τὸν ὅμοιον Βτρόπον. καὶ αἰτοῦνται διὰ τὸν καίσαρα, καὶ συντόμως λαμ-5 βάνουσι ἀπόκρισιν, εἴτε αὐτοῦ τοῦ βασιλέως ἐξερχομέναν, εἴτε δηλοποιούντος αὐτοῖς, καὶ σιωπῶσιν. καθέζονται δὲ οἱ δεσπότηαι ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, καὶ εἰς-
Ms. 98. a ἔρχεται ὁ πατριάρχης τάχιον, καὶ ἐκδέχεται εἰς τὸν ἕγιον Στέφανον, καὶ καθεσθέντων τῶν δεσποτῶν, δέχονται τὸ σέ-10 κρετον, βῆλον ἅ, τοὺς μαγίστρονς, καὶ τὰ λοιπὰ βῆλα κατὰ τάξιν, ὡς ἔχει συνήθεια, καὶ ὅτε εἰσέλθωσι τὰ βῆλα καὶ πληρωθῶσι, κελεύουσιν οἱ δεσπότηαι λαλῆσαι αὐτοῖς τὰ περὶ τοῦ καίσαρος, φοροῦντες καὶ τὰ διβητήσια καὶ τὰς χλαμύδας καὶ
C τὰ στέμματα αὐτῶν, καὶ πάντων συναινούντων ἐπὶ τῆ χει-15 ροτονίᾳ τοῦ καίσαρος, νεύουσιν οἱ δεσπότηαι τῷ πραιποσίτῳ καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχονται. καὶ ἐξέρχεται τὸ σέκρετον, καὶ ἴστανται οἱ πατρίκιοι κομιστωρίον εἰς τὸν πόρτηκα τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, οἱ δὲ λοιποὶ συγκλητικοὶ ἐξέρχονται καὶ ἴστανται εἰς τὰ γραδῆλια τῆς ἀραιάς ἔνθεν κἀκεῖθεν τοῦτο ἡλιακοῦ, τὰ δὲ σκῆπτρα καὶ τὰ λάβουρα καὶ πάντα τὰ σκεύη καὶ ὁ σταυρὸς ἴστανται ἐν τῷ τριβουναλίῳ καὶ πᾶς ὁ λαὸς, καὶ τιθέασιν ἀντιμίσιον ἐν τῷ τριβουναλίῳ, ἐν ᾧ κεῖνται αἱ χλαμύδες μετὰ τῶν φιβλῶν καὶ τῶν περικεφαλαί-

4. βασιλεῖς. κατὰ ed. 15. συναιρούντων ed.

cta dominica sanctae resurrectionis celebratur, ita instituitur. Procedunt dicto die statim omnes proceres et copiae militares ad tribunal arcae, quod extra XIX accubitus est, et Imperatoribus acclamant eodem modo. Tum ob Caesarem precantur et brevi responsum accipiunt, dum aut Imperator ipse progreditur, aut id per alium edit, et silent. Domini in magno triclinio novendecim accubituum consistunt, patriarcha vero celeriter ingressus, in S. Stephani expectat, et postquam consederunt Domini, secreti velum primum, magistros, deinde reliqua vela pro more excipiunt, quibus omnibus, nullo deficiente, ingressis, iubent Domini, diabetesia, chlamydes et coronas suas gestantes, ut de Caesare sermo instituat, et quando omnes in electione Caesaris consentiunt, Domini praeposito signum dant, qui dicit: *Iubete*. Tunc post faustas acclamationes secretum discedit, patricii consistorium in porticu XIX accubituum constituunt, reliqui senatores abeunt et in gradibus arcae ab ntroque solarii latere, sceptrum vero et labara et vasa omnia cum cruce et populo universo in tribunali consistunt, ubi etiam antimensium collocatur,

ων, ἦτοι τὰ λεγόμενα καισαρίκια. (B.) Καὶ ἐξέρχονται οἱ δ
 δεσπῶται ἅμα τοῦ πατριάρχου, καὶ δέχονται οἱ πατρίκιοι ἐν
 τῷ πόρτηκι, καὶ ὀψικεύοντες τοὺς δεσπῶτας ἐξέρχονται ἐν
 τῷ τριβουναλίῳ, καὶ ἴστανται οἱ πατρίκιοι εἰς τὰ γραδῆλια
 5 ἔνθεν κάκειθεν, οἱ δὲ δεσπῶται ἀνέρχονται ἐν τῷ ἡλιακῷ
 μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ εὐθέως ὁ βασιλεὺς προσομιλεῖ τῷ
 λαῷ, εἴ τι βούλεται, καὶ εἴ τι ἔχουσιν ἀποκριθῆναι ὁ λαὸς,
 ἀποκρίνονται. καὶ ἐπιτρέπει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ καὶ
 τῷ μαγίστρῳ, καὶ ἀπέρχονται καὶ φέρουσι τοὺς ὀφειλόντας
 10 χειροτονηθῆναι ἀπὸ διβητησίων καὶ καμποτούβων. τὰ γὰρ Ed. L. 129
 χλανίδια καὶ τὰ φιβλία ἐπάνω τῶν χλανιδίων καὶ τὰ καισα-
 ρίκια εἰς πλάγια τῶν χλανιδίων, καὶ ἐπικείμενται εἰς τὸ ἀντι-
 μίσιον, καὶ ὁ μὲν πατριάρχης ἴσταται ἔμπροσθεν τοῦ ἀντι-
 μίου, οἱ δὲ δεσπῶται ἔνθε κάκειθεν αὐτοῦ, καὶ ὀπισθεν τοῦ
 15 πατριάρχου ὁ διάκονος, καὶ οἱ ὀφειλόντες χειροτονηθῆναι
 καίσαρες ἴστανται ὀπισθεν τοῦ διακόνου. καὶ λαμβάνουσι
 οἱ δεσπῶται καὶ οἱ καίσαρες κηρούς καὶ ἄπτουσι, καὶ λέγει ὁ
 διάκονος· „ἐν εἰρήῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν” στρέφεται
 οὖν ὁ βασιλεὺς κατὰ ἀνατολὰς καὶ ἀποκρίνεται· „Κύριε ἐ-
 20 λήσον.” καὶ μετὰ τὸ πληρῶσαι τὸν διάκονον τὴν λιτανείαν Ms. 98. b
 καὶ ἀποκριθῆναι τὸν λαὸν „σὺ Κύριε,” ἀπάρχεται ὁ πατρι-
 ἀρχης τῆς εὐχῆς τὸ „δέσποτα Κύριε.” καὶ ὅτε πληρώσῃ
 τὴν εὐχὴν μέχρι τοῦ „νῦν καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
 αἰώνων,” καὶ ἀποκριθῆναι τὸν λαὸν „ἀμήν,” ἐπαίρει ὁ πα-

12. καὶ om. ed. 14. ἔνθεν ed. Cf. Reisk. ad h. l. 16 τοῦ δια-
 κόνου ed.

cui chlamydes cum fibulis et capitis ornamentis, quae et caesaricia dicuntur, imposita sunt. (II.) Dominos cum patriarcha progressos patriicii in portica excipiunt, eosque stipantes, ad tribunal procedunt, in cuius gradibus ab utroque latere subsistunt; Domini vero cum patriarcha ad solarium ascendunt, ubi Dominus, si lubet, cum populo conversatur, qui si quid habet, id ad Imperatorem desert. Praepositus et magister Imperatoris iussu abeunt, et ad Caesaris dignitatem provehentos in dibetesia et campotubis adducunt. Tunicae enim et fibulae super tunicis, et caesaricia in latere tunicarum in antimensio iacent, ad quod patriarcha, Domini ad utrumque latas eius, et a tergo patriarchae diaconus, post hunc ii, qui Caesaris dignitate ornandi sunt, subsistunt. Tunc Domini et Caesares cereos sumunt, eosque accendunt: diaconus dicit: *In pace Domini praecemur*; huic Imperator, facie ad orientem conversa, respondet: *Domine, miserere*. Litaniam a diacono completa, postquam populus respondit: *Tu, Domine, patriarcha preces: Deus ac Domine noster*

τριάρχης τὸ χλανίδιον ἐπικείμενον εἰς αὐτὸ τὸ φιβλόν καὶ ἐπιδίδωσι τοὺς βεστήτορας, εὐθέως ἀπλοῦσιν αὐτὸ οἱ βεστήτορες, κρατοῦντες αὐτὸ ἔμπροσθεν τῶν δεσποτῶν. (Γ.) Καὶ φέρει ὁ πραιπόσιτος καὶ ὁ μάγιστρος τοὺς προβληθέντας, καὶ παριστώσιν αὐτοὺς τοῖς δεσπόταις, καὶ ἐφαπλοῦσιν οἱ δεσπότηαι τὰς χεῖρας, καὶ κρατοῦσι τὴν χλαμύδα, καὶ περιβάλλουσι τοὺς καίσαρας καὶ φιλοῦσιν αὐτοὺς, καὶ ἀποκρίνεται ὁ λαὸς, ἦτοι οἱ κράται, λέγοντες „εὐτυχῶς, εὐτυχῶς” καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου τὸ αὐτό. καὶ εὐθέως ὁ πατριάρχης κατασφραγίζει πρὸς τὸν λαὸν τρίτον τὰ κατὰ συνήθειαν τρία σταυροῖα καὶ λέγει „εἰρήνη πᾶσιν” καὶ ἀποκρίνεται ὁ λαὸς „καὶ τῇ πνεύματί σου.” καὶ λέγει ὁ διάκονος· „τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνωμεν” καὶ ὁ λαὸς „σὺ Κύριε.” καὶ κύπτοντος τοῦ λαοῦ μικρὸν μέρος, καὶ ὁ πατριάρχης κύψας καὶ οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ καίσαρες, λέγει ὁ πατριάρχης τὴν δευτέραν εὐχὴν. καὶ ὅτε πληρώσῃ τὴν εὐχὴν, καὶ ἀποκριθῇ ὁ λαὸς τὸ „ἀμήν,” ἐπαίρει ὁ πατριάρχης τὰ καισαρῖκια, φιλῶν αὐτὰ, καὶ ἐπιδίδωσι τοῖς δεσπόταις, καὶ λαμβάνοντες οἱ δεσπότηαι, φιλοῦσιν αὐτὰ καὶ ποιοῦσι φιλησθαι καὶ τοὺς καίσαρας. καὶ εὐθέως κατασφραγίζουσιν οἱ δεσπότηαι μετ’ αὐτῶν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτῶν, κατονομάζοντες τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας τριάδος, βάλλουσι αὐτὰ εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ χειροτονουμένου καίσαρος, καὶ εὐθέως ἀνακράζουσι τὰ μέρη καὶ πᾶς

1. καὶ ante ἐπικείμενον excidisse putat R. 6. καὶ κρατοῦσι-καίσαρας om. ed. 16. ἀποκρίνεται ed. 21. καὶ ὄνομ. pro κατονομ. ed. 22. αὐτὰ R., αὐτὸ cod. et ed. εἰς κεφ. ed.

orditur, iisque ad verba: *Nunc et semper et in saecula saeculorum*, recitatis, postquam populus respondit: *Amen*, patriarcha tunicam fibulae impositam tollit et vestitoribus tradit, quam statim evolutam coram Dominis tenent. (III.) Quo facto, praepositus et magister promotus in conspectum Dominorum adducit, qui manus pandunt, et chlamyde sublata Caesares induunt eosque osculantur: factionarii seu cantores dicunt: *Feliciter, feliciter*, idemque populus ter repetit. Tunc patriarcha ter cruce populum, ut ipsi mos est, signans, dicit: *Pax omnibus*; populus respondet: *Et spiritui tuo*. Diaconus: *Capita nostra Domino inclinemus*; populus: *Tu Domine*. Tunc populus caput paulisper inclinat, quod et patriarcha et Imperatores et Caesares faciunt; preces vero secundas patriarcha instituit. Quibus finitis, populus: *Amen* dicit, ipse vero caesaricia sublata osculatur et Dominis tradit, qui ea quoque osculantur ac Caesaribus osculanda tradunt. Cum his deinde supra caput sublatis signum crucis faciunt, invocato S. Trinitatis nomine, post electi Caesaris capiti imponunt, dum factiones interea et populus omnis acclamant:

ὁ λαὸς, οἱ κράτται· „φιλικήσιμε, φιλικήσιμε, φιλικήσιμε”
 καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „φιλικήσιμε.” οἱ κράτται· „πολλὰ τὰ
 ἔτη τῶν βασιλέων, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βασιλέων
 πολλὰ τὰ ἔτη, Θεοπροβλήτων βασιλέων” καὶ τὰ ἐξῆς. (Δ.)
 5 Καὶ ὅτε πληρωθῆ ἡ εὐφημία καὶ ἀναγόρευσις τῶν καισάρων, Ed. L. 130
 εἰσέρχονται οἱ δεσπότες μετὰ τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν και-
 σάρων εἰς τὸν τρίκλινον τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, καὶ καθέζονται Ms. 99. a
 ἐν σελλίοις, καὶ οἱ καισαρες ἐνθεν ἀκκεῖθεν. καὶ εὐθέως τὰ
 σκευὴ καὶ τὰ μέρη καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀπέρχονται καὶ ἴστανται
 10 εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν, καὶ καθεσθέντων τῶν δεσποτῶν, εἰσ-
 ἔρχονται οἱ διδόντες τὴν ἀγάπην ἀπὸ πλαγίου, καὶ προσκνυ-
 νοῦσι τὰ δύο γόνατα τοῦ μεγάλου βασιλέως, ὁμοίως καὶ τοῦ
 μικροῦ, καὶ προσκνυνοῦσιν ἐν γόνατον τοῦ καισαρος τοῦ ἐκ
 δεξιῶν καὶ ἐν τοῦ ἐξ εὐνύμων, καὶ προσκνυνοῦντες δίδωσι
 15 καὶ τὴν ἀγάπην. καὶ ὅτε πληρώσουσι τὰ ἀπὸ πλαγίου, εἰσ- B
 ἔρχεται τὸ σέκρετον ὄλον, βῆλον ἄ, οἱ μάγιστροι, καὶ τὰ
 λοιπὰ βῆλα κατὰ τάξιν, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια, καὶ προσκνυνοῦ-
 σα ἡ σύγκλητος δίδωσι τὴν ἀγάπην, καὶ πληρωσάσης, λέγει
 ὁ κραιπόσιτος ἀπὸ κελεύσεως τὸ „κελεύσατε.” καὶ ἐξέρχον-
 20 ται καὶ ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες τοὺς λώρους καὶ τὰ στέμ-
 ματα, ὁμοίως καὶ οἱ καισαρες τοὺς λώρους καὶ τὰ καισαρί-
 κια, καὶ ἐξέρχονται, καὶ πληροῦται πᾶσα ἡ ἀκολουθία τῆς
 ἑορτῆς, ὡς ἦν τυπικόν. εἰς δὲ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν κοινω-

4. Θεοπροβλήτω βασιλεῖ ed. 7. εἰς τὸ ed. 13. γόνυ ed.

cantores quidem: *Felicissime, felicissime, felicissime*; populus ter:
Felicissime. Cantores: *Multos annos Imperatoribus! N. N. magnis Impe-*
ratoribus multos annos! a Deo promotis Imperatoribus, et quae se-
quuntur. (IV.) Hac acclamatione et Caesarum inauguratione peracta,
 Domini cum patriarcha et Caesaribus triclinium XIX accubitum ingre-
 si, in thronis, et ad utrumque latus eorum Caesares consistunt. Tunc
 statim vasa, factiones et omnis populus abeunt, in locis suis subsi-
 stunt, et considentibus Dominis, a latere agapen distribuentes in-
 trant, genua magni et minoris Imperatoris osculantur, ita ut unum
 genu Caesaris ad dextram, unum ad sinistram assidentis venerentur,
 ad haec etiam agapen distribuunt. Quibus omnibus peractis, secre-
 tum totum intrat, velum primum, magistri, et cetera suo ordine, ut
 more receptum est; senatus, adoratione facta, agapen dat, qua dis-
 tributa, praepositus a mandato dicit: *Iubets*. Tunc egressi Domini
 lora et coronas, Caesares lora et caesaricia mutant et abeunt, et
 omne officium festi, ut in typico praescriptum est, celebratur. Ad
 agapen et communionem primum Domini cumque ipsis Caesares ab-

ρίαν πρῶτον οἱ δεσπόται, καὶ μετ' αὐτῶν οἱ καίσαρες, καὶ εἰσέρχονται ὁμοῦ ἐν τῷ μητατορίῳ, καὶ πληροῦνται πάντα κατὰ τάξιν τῆς ἑορτῆς, ὡς ἦν τυπικόν.

Ἀπολογία τῶν δῆμων ἐπὶ χειροτονίᾳ καίσαρος.

Τῶν δεσποτῶν διερχομένων μετὰ καὶ τοῦ πατριάρχου⁵ διὰ τοῦ μεγάλου τρικλίνου τῶν εἴθ' ἀκουβίτων, μήπω φθασάντων ἐν τῷ ἡλιακῷ τοῦ τριβουναλίου, ἐν ᾧ προαποτίθεται ἀντιμισίον, εἰς ὃ πρόκεινται ἢ τε γλαμὺς καὶ ὁ στέφανος, ἡ γον τὰ καισαρῖκία, λέγουσιν οἱ κράται· „ἀνάτειλον ἢ ἔνθεος βασιλεία” ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἀνάτειλον.” οἱ κράται· „^α15
ἀνάτειλον ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτορες Ῥωμαίων” ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἀνάτειλον.” οἱ κράται· „ἀνάτειλον οἱ θεράποντες τοῦ Κυρίου” ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἀνάτειλον.” οἱ κράται· „ἀνάτειλον ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἀγούσται τῶν Ῥωμαίων” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „ἀνάτειλον.” οἱ κράται· „ἀνάτειλον οἱ¹⁵ δεσπόται σὺν ταῖς ἀγούσταις” ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἀνάτειλον.” καὶ δὴ ἔξερχομένων τῶν δεσποτῶν καὶ ἱσταμένων ἐπὶ τοῦ ἡ-
Ed. L. 131λιακοῦ τοῦ αὐτοῦ τριβουναλίου, τοῦ πατριάρχου ἱσταμένου ἐν τῷ ἀντιμισίῳ καὶ τοῦ διακόνου ὀπισθεν αὐτοῦ, κατασφρα-
Ms. 99. b γίζουσιν οἱ δεσπόται τὸν λαὸν ἐκ τρίτου, καὶ εἰθ' οὕτως λέ. 20

1. καὶ ante εἰσέρχ. om. ed. 9. Pro λέγουσιν ed. καὶ. ΣΧΟΛ. Ἰστίον, ὅτι ἐν οἷς τόποις ἱστανται οἱ τῆς συγχλήτου καὶ οἱ ἀρχοντες καὶ τὰ β' μέρη καὶ πᾶς ὁ λαὸς, ὁ, τε σταυρὸς καὶ τὰ σκήπτρα καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐν τῷ στεψίμῳ τῆς ἀγούσταις, ἱστανται καὶ ἐν τῇ χειροτονίᾳ τοῦ καίσαρος.

eunt, simulque metatorium intrant, omniaque secundum ordinem festi, ut in typico seu ordinario est, aguntur.

ACCLAMATIO FACTIONUM IN PROMOTIONE CAESARIS.

Domini cum patriarcha per magnum triclinium XIX accubituum procedunt, ac nondum ipsis solarium tribunalis, in quo ara cum chlamyde et coronæ seu caesaricis ante reposita fuit, ingressis, cantores acciunt: *Appareat divina maiestas!* populus ter: *Appareat.* Cantores: *Appareant N. N. Imperatores Romanorum;* populus ter: *Appareant!* Cantores: *Appareant famuli Domini;* populus ter: *Appareant.* Cantores: *Appareant N. et N. Augustae Romanorum!* populus ter: *Appareant.* Cantores: *Appareant Domini cum Augustabus;* populus ter: *Appareant.* Egressi autem Domini et in solario tribunalis constituti, dum patriarcha in antimensio, post hunc diaconus stat, populum ter signant, duae factiones dicunt: *Sanctus, sanctus, sanctus etc.,* et precantur voce modulata hunc in modum:

γουσι τὰ δύο μέρη „ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος,“ καὶ αἰτοῦνται ἀπὸ φθογγῆς, λέγοντες· „δεσπότης τῆς οἰκουμένης, δέξασθε τοὺς δούλους ὑμῶν παρακαλοῦντας, ὡς δούλοι τολμῶμεν παρακαλέσαι, μετὰ φόβου δυσωποῦμεν τοὺς δεσπότης, καὶ δὲν ἐκείνως παρακληθήσθε, ὃ εὐεργέται, εἰς τὴν δέησιν τοῦ λαοῦ ὑμῶν, δεσπότης, χαροποιήσατε τοὺς δούλους ὑμῶν, δεσπότης, ὑπὲρ εὐφροσύνης τῆς πόλεως ὑμῶν δυσωποῦμεν· ἐπιφανείσθω τοῖς δούλοις ὑμῶν ὁ καῖσαρ, παρακαλοῦμεν οἱ δούλοι ὑμῶν, δεσπότης, εἰς δόξαν μεγίστην τῆς συγκλήτου, εἰς εὐτυχίαν μεγίστην τῶν στρατοπέδων, εἰς χαρμοσύνην τῶν ὑμῶν, εὐεργέται.“ (B.) Καὶ ὅτε γένηται τὸ νεῦμα παρὰ τοῦ πραιποσίτου τοῦ σιγῆσαι τὰ μέρη εἰς τὸ λαλῆσαι τὸν βασιλεῦα πρὸς τὸν λαὸν καὶ εἰς τὸ τέλος δῶσαι εὐχὴν, ἀνακράζουσιν οἱ κράται καὶ λέγουσι· „τῆς δεήσεως ἡμῶν ἰδεῖσθαι οἱ στεφοδοταί, εὐφρόναιτες τὸν λαὸν αὐτῶν μεγάλως, χαροποιήσαντες τὴν πολιτείαν οἱ δεσπότης, εἰς πλάτος καὶ αὐξήσιν τῶν Ῥωμαίων, εὐδοκίᾳ τοῦ στέφαντος ἡμᾶς, εὐεργέται. ἀλλ' ὁ πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης τοὺς χρόνους ὑμῶν πληθύνει σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ σὺν τῷ καῖσαρι, τὸ κράτος ὑμῶν φυλάξει εἰς πλήθη χρόνων ἐν τῇ πορφύρᾳ, εἰσακούσει ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ ὑμῶν, ὃ δεῖνα καὶ ὃ δεῖνα φιλόχριστοι ἐν Θεῷ, νικᾶτε.“ καὶ δὴ τοῦ μέλλοντος γενέσθαι καῖσαρος ἰσταμένου ὀπισθεν τοῦ διακόνου, λαμβά-

4. παρακαλέσαι μετὰ φόβου, ed. 8. ἐπιφανέτω cod., leg. ἐπιφανήτω. 11. τῶν δούλων ὑμῶν conl. R. 13. δῶσαι cod. 17. εὐδοκίᾳ cod.

Domini orbis terrarum, excipite seruos vestros obstantes: ut serui audemus precari: cum timore veneramur Dominos: beneuols, o Domini munifici, ad preces populi vestri attendite: gaudio seruos vestros, o Domini, perfundite: ob salutem urbis vestrae vultu ad terram demisso precamur. Appareat seruis vestris Caesar, rogamus nos serui vestri, o Domini, ad gloriam maximam senatus, felicitatem perfectam castrorum ac laetitiam vestram, Domini benigni. (II.) Postquam vero a praeposito signum factionibus, ut sileant, datum est, et Imperator ad populum verba fecit ac tandem preces recitavit, cantores voce elata dicunt: *Preces nostras coronarum datorum, qui populum vestrum summae laetitiae participem fecerunt, audire: audiverunt Domini, qui rempublicam ad florem et incrementum Romanorum exhilararunt, beneplacito eius, qui vos, benefactores, corona ornauit. At creator rerum omnium ac dominus tempora vobis, Augustabus et Caesari diuturna concedat, ac robur vestrum diutissime in purpura custodiat! exaudiat Deus populum vestrum, N. et N. Christi amantes, in Deo vincite. Dum vero futurus Caesar pone diaconum stat, cereos a praeposito Domini et*

νοῦσι τοὺς κηρὸς παρὰ τοῦ πραιποσίτου οἱ τε δεσπότηαι καὶ αὐτὸς ὁ μέλλων γενέσθαι καίσαρ, καὶ διὰ τῆς τρισσῆς προσκυνήσεως ἀνευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ στρέφεται ἅπας ὁ λαὸς κατὰ ἀνατολὰς, εἰσαγομένου τοῦ μέλλοντος γίνεσθαι καίσαρος παρὰ τε τοῦ πραιποσίτου καὶ τοῦ πρώτου μαγίστρου,⁵ καὶ λέγει ὁ διάκονος· „ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν”

D καὶ ὁ λαὸς „Κύριε ἐλέησον” καὶ μετὰ τὸ πληρῶσαι τὸν διάκονον ἀπύρχεται ὁ πατριάρχης τὴν εὐχὴν, καὶ δὴ τοῦ πατριάρχου τὴν εἰωθυῖαν πληροῦντος εὐχὴν, καὶ τοῦ λαοῦ ἀποκρινομένου τὸ „ἀμήν,” αἶρει ὁ πατριάρχης τὴν χλαμύδα¹⁰

Ms. 100. a καὶ ἐπιδίδωσι τοῖς βεστήτοροι, οἱ δὲ βεστήτορες ἀπλοῦσιν αὐτὴν ἔμπροσθεν τῶν δεσποτῶν, καὶ φέρει ὁ πραιπόσιτος καὶ ὁ πρώτος μάγιστρος τὸν χειροτονούμενον καίσαρα, καὶ εὐθὺς ἀπλοῦσιν οἱ δεσπότηαι τὰς χεῖρας καὶ κρατοῦσι τὴν χλαμύδα, καὶ περιτιθέουσι τῷ καίσαρι, καὶ φιλοῦσιν αὐτόν,¹⁵

Ed. L. 132 καὶ λέγουσιν οἱ κράται „εὐτυχῶς, εὐτυχῶς, εὐτυχῶς” καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ’ τὸ αὐτό. (Γ.) Καὶ εὐθὺς ὁ πατριάρχης κατασφραγίζει πρὸς τὸν λαὸν τρίτον, καὶ λέγει „εἰρήνη πᾶσιν” ὁ λαὸς „καὶ τῷ πνεύματί σου.” εἶτα λέγει ὁ διάκονος· „τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνωμεν.” καὶ τῆς²⁰ συνήθους τάξεως τῆς κεφαλοκλισίας τελουμένης, δηλονότι κεφαλοκλινόντων καὶ τῶν βασιλέων καὶ τοῦ καίσαρος, καὶ μετὰ τὴν τελείωσιν τῆς εὐχῆς αἶρει ὁ πατριάρχης τὸν στέφανον, ἦτοι τὸ καισαρικόιον, φιλῶν αὐτό, καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτὸ τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀσπάζεται αὐτό, καὶ ποιεῖ φιλή²⁵

6. καὶ om. ed.

candidatus caesareae dignitatis sumunt, ac ter repetita adoratione gratias Deo agunt, omnis vero populus ad orientem faciem convertitur. Interea dum futurus Caesar a praeposito et primo magistro adducitur, diaconus dicit: *In pace Domini precemur*; populus: *Domine miserere!* quo facto, preces solennes patriarcha orditur, quibus finitis, postquam populus: *Amen*, respondit, patriarcha chlamydem tollit eamque vestitoribus tradit, vestitores coram Dominis explicant, praepositus et primus magister designatum Caesarem adducunt, statimque Domini manus expandunt, chlamydem tenent eaque Caesarem vestiunt, vestitum osculantur, et cantores dicunt: *Feliciter, feliciter, feliciter!* populus idem ter repetit. (III.) Tunc patriarcha ter populum cruce signat et dicit: *Pax vobis*; populus: *Et spiritui tuo*. Porro diaconus: *Capita nostra Domino inclinemus*. Peracto autem solenni ritu inclinationis capitis, scilicet postquam Imperatores aequae ac Caesar caput inclinarunt, precesque finitae sunt, patriarcha coronam seu caesaricium sumit, idque osculatus Imperatori

σαι αὐτὸ καὶ τὸν καίσαρα, καὶ εὐθέως κατασφραγίζει ἐπάνω Β τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ λέγων· „εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ πνεύματος ἁγίου.“ καὶ εἶθ' οὕτως περιτίθησι τὸν στέφανον εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ χειροτονουμένου 5 καίσαρος, καὶ λέγουσιν οἱ κράκται· „φιλικήσιμε, φιλικήσιμε, φιλικήσιμε,“ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „φιλικήσιμε,“ καὶ εἶθ' οὕτως γίνεται ἡ εὐφημία „πολλὰ τὰ ἔτη“ καὶ τὰ ἑξῆς, ἐν δὲ τῷ τελευτᾷ· „πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ εὐτυχεστάτου καίσαρος.“ εἶτα· „ἡμεῖς δοῦλοι τῶν βασιλέων, ἡμεῖς δοῦλοι 10 τοῦ καίσαρος, υἱὸς Θεοῦ, ζωὴν αὐτοῖς, υἱὸς Θεοῦ, νίκην αὐτοῖς.“ καὶ ὅτε πληρωθῆ ἡ εὐφημία, εἰσέρχονται οἱ δεσπότες μετὰ τοῦ πατριάρχου καὶ τοῦ καίσαρος εἰς τὸν τρικλίνιον τῶν ἰδ' ἀποσβίτων, καὶ καθέζονται, καὶ ἐπιτελεῖται ἡ προσκύνησις.

ΚΕΦ. μδ'.

C

15 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ χειροτονίᾳ νωβελισίμου.

Πρὸ μιᾶς δίδονται ἀπόκρισις εἰς ἑορτὴν τοῖς δημάρχους καὶ τῷ ἡγεμονοῦ, καὶ μηνύεται πᾶσα ἡ σύγκλητος, ἵνα 20 πρῶτ' ἔλθωσι μετὰ ἀλλάξιμων, καὶ τὸ πρῶτ' ἀλλάσσει πᾶσα ἡ σύγκλητος καὶ τὰ ἀξιώματα τῶν σχολῶν καὶ τῶν λοιπῶν ταξοματιῶν, καὶ παραλαμβάνουσι τὰ σκευὴ πρὸς τὸ ὀψικεῦσαι τοὺς Ms. 100. b δεσπότες. καὶ πάντων εὐτρεπισθέντων, ἔρχεται ὁ πατριάρχης καὶ εἰσέρχεται διὰ τῆς δάφνης εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον,

5. φιλ. φιλ. καὶ — φιλ. om. ed. 7. πολλὰ ἔτη ed.

tradit, qui id etiam osculatur osculandumque Caesari tradit, statimque super capite eius signum facit ac dicit: *In nomine patris et filii et spiritus sancti*. Sic quoque coronam capiti designati Caesaris imponit, cantores dicunt: *Felicissime, felicissime, felicissime*; tum populus ter: *Felicissime*, deinde acclamant: *Multos annos et rel.; postremo: Multos annos felicissimo Caesari*; deinde: *Nos servi Imperatorum, nos servi Caesaris, filii Dei, da ipsis vitam, filii Dei, da ipsis victoriam!* Peracta vero acclamatione, Domini cum patriarcha et Caesare triclinium novendecim accubituum intrant, consident, et adoratio peragitur.

CAP. 44.

Observanda in promotione Nobilissimi.

Pridie unius diei demarchis et referendario mandatam de festo datur, omnium senatui indicatur, ut sequenti mane cum mutatorum veniant, quare eo die omnis senatus aequae ac praefecti scholarum ac reliquorum ordinum vestes mutant, vasaque ad deducendum in 15 obsequio Dominos adducunt. Paratis omnibus, patriarcha vult per-

Ἐκδέχεται τοὺς δεσπότας, καὶ ἐξέρχονται τὰ σκευὴ πάντα καὶ ὁ σταυρὸς ἐν τῷ τριβουναλίῳ τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, ὁμοίως καὶ τὰ μέρη καὶ οἱ τῆς πόλεως καὶ τὰ στρατεύματα· ὁ δὲ τῆς καταστάσεως εὐτρεπίζει τὰ βῆλα εἰς τὸν πόρτηκα τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια, καὶ καθέζονται οἱ δεσπότης εἰς τὸν αὐτὸν τρίκλινον ἐν σελλίοις, φοροῦντες τὰ διβητήσια καὶ τὰς γλαμύδας καὶ τὰ στέμματα, καὶ εἰς αἰσαρ καθέζεται ἐκ δεξιῶν καὶ εἰς ἐξ εὐωνύμων, καὶ νεύουσιν οἱ δεσπότης τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ἐξέρχεται μετὰ ὑστιαρίων καὶ προσκαλεῖται

Ed. L. 133 βῆλον ἁ, τὸν κουροπαλάτην· δεύτερον, μαγίστρον· γ', τοὺς 10 πατρικίους, καὶ τὰ λοιπὰ βῆλα κατὰ τάξιν, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια. καὶ ὅτε πληρωθῆ πάντα τὰ βῆλα καὶ σταθῆ τὸ σέκρετον ὄλον, κελεύουσιν οἱ δεσπότης λαλῆσαι αὐτοὺς τὰ περὶ τοῦ νωβελησίμου, καὶ εἴ τι βούλονται, ἀνταποκρίνονται. (B.) Καὶ νεύουσιν οἱ δεσπότης τῷ πραιποσίτῳ, καὶ λέγει „κελεύσατε” καὶ ἐπευχόμενοι ἐξέρχονται, καὶ ἐξέρχεται ἡ σύγκλητος καὶ ἴστανται εἰς τὰ γραδῆλια τοῦ τριβουναλίου ἐνθεν κἀκεῖθεν τοῦ ἡλιακοῦ. οἱ δὲ πατρικίους ἴστανται εἰς τὸν πόρτηκα τῶν ἰθ' ἀκουβίτων κονισιστώριον, καὶ εὐθέως ἐξέρχονται οἱ δεσπότης ἅμα τῶν καισάρων καὶ τοῦ πατριάρχου, καί 15 ὁ δέχονται αὐτὸν οἱ πατρικίους ἐν τῷ πορτήκῳ, καὶ εὐθέως πίπτουσι, καὶ λέγει ὁ τῆς καταστάσεως „κελεύσατε.” καὶ ἐξέρχονται καὶ ἴστανται εἰς τὰ γραδῆλια τοῦ τριβουναλίου ἐνθεν κἀκεῖθεν· οἱ δὲ δεσπότης ἐξέρχονται διὰ τῶν μέσων

10. κουροπαλάτην cod., κουροπαλάτιον ed. 13. αὐτοὺς. καὶ τὰ cod.

que daphnem ad S. Stephani pergit, Dominos excipit, vasa omnia una cum cruce ad tribunal XIX accubituum procedunt, factiones, cives, exercitus sequuntur. Cerimoniarius vela in porticu XIX accubituum pro more ordinat, sedentque Domini in eodem triclinio in sellis, dibetesia et chlamydes et coronas ferentes: unus Caesar ad dextram, alter ad sinistram sedet, Domini praeposito annunt, qui cum ostiariis egressus, velum primum, curopalatem; secundum, magistros; tertium, patricios, ac reliqua vela ordine, ut mos est, arcessit. Completis autem velis omnibus ac secreto universo adstante, iubent eos Domini, ut, quae Nobilissimo accini solent, recitent, sique voluit, respondent. (II.) Tunc signum Domini praeposito dant, isque dicit: *Iubete*, precati egrediuntur unaque senatus, et in gradibus tribunalis in utroque latere solarii subsistunt. Patricii vero in porticu XIX accubituum consistorium constituunt, unaque Domini cum Caesaribus et patriarcha egrediuntur, quem postquam in porticu patricii exceperere, se prosternunt, ceremoniario dicente: *Iubete*. Egressi omnes in gradibus tribunalis ab utroque latere stant; Domini vero per medias portas ad so-

κλωῶν ἐν τῷ ἡλιακῷ, καὶ εὐθέως κελεύουσι λαλῆσαι τοῖς λα-
 οῖς τὰ περὶ τοῦ νωβελήσιμου, καὶ εἴ τι ἂν θέλωσιν, ἀποκρι-
 νονται, καὶ τίθεται ἀντιμίσιον, ἔνθα κεῖται ἡ τε χλαμὺς καὶ
 ἡ φίβλα. ἡ μὲν χλαμὺς ἐστὶν Πράσινος, ἔχουσα ῥόδα χρυ-
 50ᾶ καὶ ταβλία χρυσαῖ. καὶ νέουσι οἱ δεσπότες τῷ πραιπο-
 σίτῳ καὶ τῷ μαγίστρῳ, καὶ ἀπέρχονται καὶ φέρουσι τὸν ὄφει-
 λοντα προχειρίζεσθαι νωβελήσιμον, φοροῦντα διβητήσιον ῥού-
 101. α
 σιον καὶ καμπότουβα καὶ καμπάγια· καὶ ἴσταται ὁ πατρι-
 ἀρχης ἔμπροσθεν τοῦ ἀντιμισίου, οἱ δὲ δεσπότες εἰς τὸ πλά-
 102
 ῖον τοῦ πατριάρχου ἔνθεν κἀκεῖθεν, καὶ ὀπισθεν τῶν δε-
 σποτῶν οἱ καίσαρες, καὶ οὕτως ὁ νωβελήσιμος. καὶ λαμβά-
 νουσι οἱ δεσπότες καὶ οἱ καίσαρες καὶ ὁ νωβελήσιμος κηρούς,
 καὶ ἄπτουσι, καὶ ὅτε λέγει ὁ διάκονος τὴν λιτανίαν, κύπτει ὁ
 πατριάρχης καὶ ποιεῖ τὴν εὐχὴν, καὶ ὅτε πληρώσῃ τὴν εὐ-
 15
 χὴν, λαμβάνει τὴν χλαμύδα καὶ ἐπιδίδωσι τοῖς βεστήτορσι,
 καὶ οἱ βεστήτορες ἐφαπλοῦσιν αὐτήν, καὶ εὐθέως προσφέρει
 ὁ πραιπόσιτος καὶ ὁ μάγιστρος τὸν ὄφειλοντα προχειρίζεσθαι
 νωβελήσιμον ἔμπροσθεν τῶν δεσποτῶν, καὶ λαμβάνουσι οἱ
 δεσπότες τὴν χλαμύδα καὶ περιβάλλουσι αὐτῷ, καὶ φιλοῦσιν D
 20
 αὐτὸν, καὶ εὐθέως ἀνακράζουσι τὰ μέρη καὶ πᾶς ὁ λαός·
 „πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων· ὁ δεῖνα καὶ δεῖνα μεγάλων βα-
 σιλέων καὶ ἀντοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη· ὁ δεῖνα τῆς εὐσεβε-
 σιάτης ἀγούστης πολλὰ τὰ ἔτη ὁ δεῖνα εὐτυχεστάτου καίσαρος
 πολλὰ τὰ ἔτη ὁ δεῖνα ἐπιφανεστάτου νωβελήσιμου πολλὰ τὰ

8. καμβότουβα ed.

larium abeunt, statimque populum iubent, ut Nobilissimo acclamet,
 cui, si lubet, respondent, mox antimensium, in quo chlamys et fi-
 bulae reponuntur, collocatur. Chlamys illa Prasina est, rosis aureis
 ac fimbria aurea ornata. Mox Domini praeposito ac magistro signum
 dant abeuntque, eum, qui Nobilissimus creari debet, russumque
 dibetesium, campotuba et campagia gestat, adducturi: patriarcha
 coram antimensio, ad utrumque eius latus Domini, post hos Caesares,
 deinde Nobilissimus, stant. Tunc Domini, Caesares et Nobilissimus
 cereos accendunt, et quando diaconus litaniam recitat, patriarcha in-
 clinato capite preces dicit, quo facto, tunicam sumit et vestitoribus
 tradit, quam explicant, statimque praepositus et magister Nobilissi-
 mi dignitate ornandum in conspectum Dominorum producant, qui
 accepta tunica eum induunt, osculantur, factionibus et omni populo
 exclamantibus: *Multos annos Imperatoribus! N. N. magnis Imperato-
 ribus ac Dominis multos annos! N. piaae Augustae multos annos! N.
 felicissimo Cassari multos annos! N. illustrissimo Nobilissimo mul-
 200 annos!* (III.) Finita acclamatione, Domini, Caesares et Nobilissi-

ἔτη." (Γ.) Καὶ ἐν τῇ συμπληρώσει τῆς εὐφημίας εἰσέρχονται οἱ δεσπότες καὶ οἱ καίσαρες καὶ ὁ νοβελήσιμος, καὶ καθέζονται ἐν τῷ τρικλίνω τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, καὶ εἰς καθαρὰ καθέζεται ἐν τῷ δεξιῷ μέρει καὶ εἰς ἐξ ἀριστερᾶς, καὶ ἵστανται ὁ νοβελήσιμος εἰς τὸ δεξιὸν μέρος, καὶ εἰσέρχεται τὸ σέ-5 κρετον, βῆλα βῆλα, ὡς ἔστιν ἡ συνήθεια. εἰ μὲν ἔστιν ἡ ἀγία καὶ μεγάλη κυριακὴ, προσκυνούσα ἡ σύγκλητος δίδοσι τὴν ἀγάπην, εἰ δὲ ἄλλη ἑορτὴ, τὴν προσκύνησιν καὶ μόνον, καὶ προσκυνοῦσι τοὺς πόδας καὶ τὰ δύο γόνατα τοῦ μεγάλου δεσπότητος, ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ, καὶ προσκυνοῦσιν ἐν γό-10 νατον τοῦ ἐκ δεξιῶν καίσαρος, καὶ ἐν τοῦ ἐξ εὐωνύμου, τοῦ δὲ ἐστώτος νοβελήσιμου φιλοῦσι τὴν χεῖρα, καὶ προσκυνού-15 τες ἵστανται κονιστώριον. καὶ ὅτε πληρώσῃ ἡ σύγκλητος τὴν εὐχαριστίαν, νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ λέγει „κελεύσατε," καὶ ἐπεύχονται, καὶ ἐξέρχεται τὸ σέκρε-15 τον, καὶ πληροῦται πᾶσα ἡ ἀκολουθία τῆς ἑορτῆς, ὡς ἦν τυ-20 πικόν. χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι εἰς τὴν ἀγάπην καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν οἱ καίσαρες καὶ ὁ νοβελήσιμος μετὰ τῶν δεσποτῶν κοινωνοῦσιν ὁμοίως καὶ εἰς τὴν ἀγάπην.

Ἀκολουθία τῶν δῆμων ἐπὶ χειροτονίᾳ νοβελήσιμου. 20

Χρῆ γινώσκειν, ὅτι, ἐὰν βασιλεὺς θελήσῃ ποιῆσαι νοβελήσιμον, ἢ πᾶσα τάξις καὶ ἀκολουθία τελεῖται, ὡς ἐπὶ τοῦ

11. ἐκ δεξιῶν cod., ἐκ δεξιῶν R. 17. εἰς τὴν ἀγάπην delendum putat R.

mus ingressi, in triclinio novendecim accubituum considant, ubi unus Caesar in dextro, alter in sinistro latere sedent, Nobilissimus vero ad dextram stat, et intrant secreti vela singula, ut mos est. Siquae sancta et magna dominica incidit, venatus flexis genibus agapen dat, si aliud festum, tantum adorat: veneratur autem pedes et genua magni aequae ac minoris Domini, unumque genu eius, qui ad dextram sedet Caesaris, et unum eius, qui ad sinistram est, Nobilissimi autem adstantis manum osculatur, et post adorationem consistorium constituit. Gratiarum actione a senatu completa, Domini praeposito annuunt, is dicit: *Iubete*, et precantur, secretum abit, omneque officium festi, ut institutum praescriptumque est, peragitur. Ceterum observari meretur, in agape et comunione Caesares ac Nobilissimum cum Dominis communicare unaque agapen accipere.

ACCLAMATIO FACTIONUM IN PROMOTIONE NOBILISSIMI.

Observandum est, si Imperator Nobilissimum creare voluerit, omnem ritum ac officium idem, quod in Caesaris promotione, obti-

καίσαρος, δμοίως καὶ αἱ ἀκτολογίαι τῶν δήμων, ἣ δὲ χλαμύς ἢ τούτῳ περιτιθεμένη οὐκ ἔστι πορφυρᾶ, οἷα τοῦ καίσαρος, ἀλλὰ κόκκινος· στέφανον δὲ οὐ περιτίθεται, οὔτε μὴν προσκυνεῖται, ὡς ὁ καίσαρ, ὑπὸ τῶν ἀρχόντων.

5

ΚΕΦ. με'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ κουροπαλάτου.

Ἀλλιάσσουνσι οἱ δεσπότες τὰ διβητήσια καὶ τὰς τούτων^ο χλαμύδας καὶ τὰ στέμματα αὐτῶν, καὶ καθέζονται εἰς τὸ σένζον· ὃ δὲ τῆς καταστάσεως ἔξω ἔστω ἐντρεπίζει τὰ βῆ-
¹⁰λοια, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια, καὶ νεύουσιν οἱ δεσπότες τῇ πραι-
 ποσίτῳ, καὶ ἐξέρχεται μετὰ δοστιαρίων καὶ βεργίων, καὶ προσ-
 καλεῖται βῆλα α', τῶν μαγίστρων· β', τοὺς πατρικίους· συν-
 εισέρχεται δὲ καὶ ὁ βουλόμενος γενέσθαι κουροπαλάτης· βῆ-
¹⁵λον γ', τοὺς συγκλητικούς, ὑπάτους, κόμητας, κاندιδάτους,
 ἀπὸ ἐπαρχῶν καὶ στρατηλάτας, βῆλα βῆλα· συνεισέρχονται
 καὶ σιλεντιάριοι εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῶν βῆλων, καὶ ἴσταν-
 ται, καὶ ὅτε εἰσέλθωσι τὰ βῆλα πάντα καὶ πληρωθῶσι,
 νεύουσιν οἱ δεσπότες τῇ πραιποσίτῳ, καὶ ἐπαίρει τὸν δφεί-
²⁰λοτα προβληθῆναι, καὶ ἴστησιν αὐτὸν μέσον τοῦ σεκρέτου,
 καὶ πίπτει, καὶ πάλιν προσφέρει αὐτὸν, καὶ πίπτει καὶ φι-
 λεῖ τοὺς πόδας καὶ τὰ γόνατα τοῦ μεγάλου βασιλέως, ὁ-
 μοίως καὶ τοῦ μικροῦ, καὶ ἀναστὰς ἀπλοῦ τὰς χεῖρας, καὶ

12. συνέρχεται ed.

nerē, acclamationes quoque factionum similes, tantum tunicam, qua induitur, non purpuream, ut Caesaris, sed coccineam esse. Corona vero ipsi non imponitur, neque, sicut Caesar, a proceribus adoratur.

CAP. 45.

Observanda in promotione Curopalatas.

Domini dibetesia, tunicas coronasque suas mutant inque throno consistunt. Cerimoniarius foris vela ordinat, ut mos est, Domini praeposito signum dant, isque cum ostiariis et virgis progressus, vela advocat, primum, magistros; secundum, patricos, cum quibus is, qui Curopalates fieri cupit, ingreditur; velum tertium, senatores; dein vela consulum, comitum, candidatorum, exprefectorum et ducum bellicorum. Silentiarum, una cum his ad vela complenda ingressi, adstant, quo facto et velis omnibus completis, Domini praeposito signum dant, qui promovendum adducit, in medio secreto constituit et procumbit, deinde cum rursus producit, ac pronus in terram pedes et genua magis ac minoris Imperatoris osculatur, et postquam surrexit,

λαμβάνει παρὰ τῶν δεσποτῶν διβητήσιον ἀληθινόν, καὶ φι-
 λεί τὰς χεῖρας αὐτῶν. καὶ ἐπαίρει αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος,
 καὶ ἐξέρχεται εἰς ἐπισκοπὴν τῶν πατρικίων, καὶ ἐκβάλλει τὸ
 ἴδιον αὐτοῦ χλανίδιον καὶ ἐνδύει αὐτὸν τὸ διβητήσιον, καὶ
 προσφέρει αὐτῷ πάλιν ὁ πραιπόσιτος, καὶ πίπτει ἔμπροσθεν
 τῶν δεσποτῶν, καὶ λαμβάνουσιν οἱ πριμικήριοι καὶ οἱ οὐσι-
 αριοὶ τὴν χλαμύδα, καὶ βάλλουσιν αὐτὴν αὐτῷ οἱ δεσπότες
 καὶ ἴστανται αὐτοὶ ὄρθοι, καὶ φιλοῦσιν αὐτὴν ἰδίαις χερσὶ,
 καὶ ὀπισθοποδεῖ αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος, καὶ ἴσταται εἰς τὸ
 μέσον, καὶ εἰσέρχονται πάντες, κρατούμενοι ὑπὸ σιλεντια-
 ρίων, πίπτοντες καὶ ἀπενχαριστοῦντες. (B.) Καὶ ὅτε πλη-
 ρώσῃ ἡ σύγκλητος τὴν εὐχαριστίαν, νεύουσιν οἱ δεσπότες
 τῷ πραιποσίτῳ, καὶ προσφέρει αὐτὸν καὶ λέγει „κελεύσατε“
 καὶ ἐπέυχονται τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ καὶ
 ἐξέρχεται τὸ σέκρητον, συνεξέρχεται καὶ ὁ προβληθεὶς, καὶ
 ἴστανται πατρίκιοι, ὑπάτοι, σιλεντιάριοι, κονιστώριον καὶ
 δύο σιλεντιάριοι βαστάζοντες βεργίαι. οἱ πατρίκιοι ὀψικεύ-
 ουσιν αὐτὸν ὀλίγον τόπον, οἱ δὲ ὑπάτοι καὶ σιλεντιάριοι συν-
 εἰσέρχονται μετ' αὐτοῦ μέχρι τῆς ἐκκλησίας τοῦ Κυρίου,
 καὶ ἄπτε κηροῦς καὶ ἐξέρχεται ὀψικευόμενος ὑπὸ τῶν ὑπάτων
 καὶ σιλεντιαρίων μέχρι τῆς θηγίας, καὶ ἀναχωροῦσιν οἱ δὲ
 ἀξιωματοῦχοι καὶ κόμητες τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τὰ σκουτάρια τοῦ
 ἀριθμοῦ καὶ κούρσωρες καὶ οἱ διαιτάριοι τῶν ὄλων διαιτῶν
 καὶ οἱ δεκανοὶ διὰ τῶν σχολῶν. δέχονται τὰ μέρη εἰς τοὺς
 τόπους αὐτῶν, λαμβάνει καὶ λιβελλάρια παρὰ τῶν δημάρχων,

5. προσφέρει αὐτὸν malit R. 8. φιλοῦσιν cod. ex emendatione
 vetustae manus, φιλοῦσιν ed. 24. Cod. distinxit post μέρη et
 αὐτῶν. Dcesse aliquid videtur R.

manus pandit, a Dominis dibetesium purpureum accipit et manus
 eorum osculatur. Tunc a praeposito stipatus, ad custodiam patrici-
 orum egreditur, et propria tunica deposita, eum dibetesio induit
 ac rursus reducit, ubi postquam Dominos flexo genu veneratus est,
 primicerii et ostiarii tunicam sumunt, quam Domini ipsi imponunt,
 recti stantes, eamque suis manibus fibula adstringunt: praepositus
 vero eum a tergo sequitur inque medio consistit, et intrant omnes,
 a silentiariis stipati, procumbunt in genua et gratias agunt. (II.) Qua
 gratiarum actione a senatu peracta, Domini praeposito signum dant,
 qui eum adducens, dicit: *Iubete*; omnes: *In multa bonaque tempora*,
 acclamant. Et egreditur una cum secreto promotus; patricii, consu-
 les, silentiarii, duo silentiarii virgas gestantes, consistorium consti-
 tuunt: patricii exiguo spatio sequuntur, consules vero et silen-
 tiarii una cum ipso ad ecclesiam Domini pergunt, ubi cereos ac-
 ceudit, a que consulibus et silentiariis stipatus, ad regiam progred-

καὶ ἀπολογοῦσιν, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια καὶ ἐπὶ τῶν πατρικίων. καὶ εἰσέρχεται διὰ τοῦ χυτοῦ τῆς χαλκῆς εἰς τὸ ἅγιον φρέαρ, καὶ ἄπτει κηρούς, καὶ ἐξέρχεται ὁ πατριάρχης καὶ ποιεῖ εὐ-
χὴν, καὶ κοινωνεῖ, καὶ ὑποστρέφει εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὄψι-
κενόμενος ὑπὸ τῶν αὐτῶν, καὶ δύο σιλεντιάριοι βαστάζοντες
τὰ βεργία αὐτῶν μέχρι τριῶν ἡμερῶν, φοροῦντος αὐτοῦ σα-
γίον ἀληθινόν· οὕτως προέρχεται ὄψικενόμενος ὁμοίως καὶ
εἰς τὴν ἀναχώρησιν αὐτοῦ.

Περὶ προαγωγῆς κουροπαλάτου.

10 Χρὴ εἰδέναι, ὅτι, γινομένου κουροπαλάτου, οὐ γίνεται
σιλέπιον, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς λαμβάνων ἐν τῷ ἰδίῳ τὸν μέλλον-
τα γενέσθαι κουροπαλάτην, ἐπαίρει βεργίον ἐξ ἑνὸς τῶν βα-Ed. L. 136
σιλικῶν ὄστιαρίων, καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτῷ, καὶ γίνεται ἡ προ-
αγωγὴ αὐτοῦ.

15 ΚΕΦ. μζ'.

Ἄσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ μαγίστρου, εἰ κτελεῖς
αὐτὸν ποιῆσαι ἐν προκίνοσφ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ὁ
βασιλεὺς.

Ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ ἀνγουστέως ἕστεμμένος, Ms. 162. b
20 φορῶν τὴν χλαμύδα, καὶ ἵσταται εἰς τὴν χρυσοῦν χεῖρα α-B

8. αὐτοῦ om. ed.

ditur, proceres, deinde comites, scutarii numeri, cursores, diaetarii
omnium diaetarum et decani per scholas abeunt. Factiones in locis
suis praesto sunt, libellaria ipse a demarchis accipit, hi acclamant,
ut patriciis quoque solent. Deinde per chytum chalces ad sanctum
puteum descendit, et cereos accendit, patriarcha procedit, sacras
preces recitat et communionem impertit, ipse domum abit, ab his
ac duobus silentiariis, qui per tres dies virgas ipsi praeferunt, sti-
patus sagumque purpureum gestans. His etiam comitibus, dum re-
cedit, utitur.

DE PROMOTIONE CUROPALATAE.

Notandum est, in promotione Curopalatae silentium non fieri,
sed Imperator in privato cubiculo candidatum dignitatis Curopalatae
excipit, virgamque ab uno imperatoriorum ostiariarum sumtam ei
tradit. Atque ita ipsius promotio peragitur.

CAP. 46.

*Observanda in promotione Magistri, si Imperator iubet, ut in
processu magnae ecclesiae institutur.*

Imperator coronatus ac chlamyde indutus, ex augusteo proce-
dit, et in aurea manu ad velum picturis avium ornatum subsistit:

πέναντι τοῦ βήλου τοῦ ταγηναρίου, καὶ νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ ὀστιαρίῳ τῷ κρατοῦντι τὸ βῆλον τοῦ μαρμαρινοῦ πούλπιτου τοῦ ἐξερχομένου εἰς τὸ ὄνοπόδιον. καὶ ὅταν λάβῃ τὸ νεῦμα, εἰσάγουσι τοὺς πατρικίους, καθὼς ἔχει ἡ συνήθεια τῶν ἑορτῶν· συνεισέρχεται δὲ καὶ ὁ βουλόμενος γενέσθαι⁵ μάγιστρος, καὶ πίπτουσιν εἰς τὸ στενάκιον τῆς χρυσῆς χειρὸς, ἔνθα ἴστανται οἱ δεσπότες. καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐξέρχονται ὀψικεύοντες τοὺς δεσπότες μέχρι τοῦ ὄνοποδος, ἔνθα ἴστανται ὁ τῆς καταστάσεως καὶ τὰ ἄρματα καὶ οἱ¹⁰ Ὀσπαθάριοι βραστάζοντες τὰ ὄπλα αὐτῶν, καὶ πίπτουσιν οἱ αὐτοὶ πατρίκιοι κατὰ συνήθειαν, καὶ νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχονται οἱ πατρίκιοι, ὀψικεύοντες τοὺς δεσπότες μέχρι τοῦ μεγάλου κομιστωρίου, ἔνθα ἴστανται οἱ ὕπατοι κομιστωρίων καὶ οἱ¹⁵ λοιποὶ συγκλητικοὶ, καὶ στάντων τῶν δεσποτῶν εἰς τὸ κιβώριον ἐπάνω τῶν πορφυρῶν γραδηλίων, πίπτουσιν οἱ συγκλητικοὶ πάντες. (B.) Καὶ εἰθ' οὕτως νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσάγει τὸν ὀφείλοντα προβληθῆναι μάγιστρον εἰς τοὺς πόδας τῶν δεσποτῶν, καὶ πίπτει εἰς τὸ²⁰ πρῶτον γραδῆλιν ὁ προβαλλόμενος, καὶ ἀναφέρει αὐτὸν εἰς τὸ τρίτον γραδῆλιον, καὶ προσκυνῶν φιλεῖ τοὺς πόδας τῶν δεσποτῶν, ἐστῶτων αὐτῶν καὶ οὐ καθεζομένων, διότι εἰς ἑορτὴν προβάλλεται ἐν προκένσῳ τῆς ἐκκλησίας. καὶ ἀσπασά-

10. τὰ om. ed.

21. γραδῆλιον προβαλλ. ed.

praepositus ostiario, velum marmorei pulpiti, quod in onopodium pro-
tenditur, tenenti, annuit. Hi signo dato, patricios, ut festis die-
bus consuetudo est, adducunt, cum quibus is, qui Magistri dignitate
ornandus est, una ingreditur, et in angiportu aureae manus, ubi
Domini stant, omnes procidunt. Postquam vero surrexere, Domini
praeposito annuunt, is: *Iubete* dicit, et sic in obsequio Dominorum
ad onopodium, ubi cerimoniarium et arma et spatharii sua arma ge-
stantes adsunt, procedunt, patricii pro more se prosternunt, prae-
positus vero cerimoniarium annuens, dicit: *Iubete*. Patricii Dominos
ad magnum usque consistorium, ubi consules ac reliqui senatores
adsunt, laetis ominibus prosequuntur, ac Dominis in ciborio super
porphyretica scala constitutis, senatores omnes procumbunt. (II.)
Tunc, accepto a Dominis signo, praepositus Magistri dignitate or-
nandum ad pedes eorum adducit; is in primo gradu se prosternit,
deinde ad tertium ascendens, adorat ac pedes Dominorum, qui
stant, non sedent, quoniam festo die in processione ecclesiae crea-
tur, osculatur. Osoulo pedibus infixo, promotus surgit, aliusque

μενος τὸς πόδας ὁ προβληθεὶς, ἀνίσταται, καὶ ὁ ἕτερος πραιπόσιτος παρέχει τοῖς δεσπόταις τὸ στιχάριον καὶ τὸ βαλτίδιον, καὶ οἱ δεσπότες ἐπιδιδούσι τῷ προβαλλομένῳ μαγίστρῳ, καὶ φιλεῖ τὰς χεῖρας τῶν δεσποτῶν ὁ προβληθεὶς, λαμβάνων τὸ στιχάριον καὶ τὸ βαλτίδιον, καὶ λαμβάνει αὐτὰ ὁ αὐτὸς πραιπόσιτος, εἰσάγων αὐτὸν ἐν τῷ χειμερινῷ κονιστωρίῳ, καὶ ἐνδύει αὐτὸν τὸ στιχάριον καὶ ζώνουσιν αὐτὸν Ed. L. 137 τὸ βαλτίδιον, καὶ φορεῖ τὸ χλανίδιον αὐτοῦ τὸ ἴδιον ἐπάνω Ms. 103. a τοῦ στιχαρίου. καὶ ἐπαίρει αὐτὸν ὁ αὐτὸς πραιπόσιτος, καὶ εἰσάγει αὐτὸν εἰς τὸ κιβώριον, ἔνθα ἴστανται οἱ δεσπότες, καὶ πίπτει εἰς τὸ πρῶτον γραδῆλιον καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας τῶν δεσποτῶν, καὶ ἀναστάς ἀπευχαριστεῖ, καὶ ἴστησιν αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος εἰς κεφαλὴν τοῦ σεκρέτου ἐπάνω πάντων τῶν πατρικίων, καὶ εὐθέως οἱ σιλεντιάριοι ὄπισθεν τοῦ σεκρέτου ἔξθεν κἀκεῖθεν εἰσάγουσι κατὰ τιμὴν ἕκαστον, καὶ πίπτουσιν ἔμπροσθεν τῶν δεσποτῶν ἀπευχαριστοῦντες, ὡς λαβόντες κεφαλὴν σεκρέτου, ὁμοίως καὶ ὑπάτους μέχρι τοῦ ἐσχάτου τῶν συγκλητικῶν. εἰθ' οὕτως νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, κἀκεῖνος νεύει διὰ τῆς χλανίδος αὐτοῦ τὸν σιλεντιάριον τὸν ἐστώτα μέσον τοῦ σεκρέτου, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχεται πᾶσα ἡ σύγκλητος „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,” καὶ ἀποκινεῖ ἐν τῷ προκένσῳ τῆς ἐκκλησίας ἅμα τοῖς δεσπόταις.

φ αὐτὸς om. ed.
Leich.

22. καὶ ante ἀποκινεῖ om. cod., add.

praepositus sticharium et balteum Dominis, hi Magistro promoti dant, is manus Dominorum osculatus, sticharium ac balteum sumit, rursus eadem idem praepositus accipit, ipsum, in hibernum consistorium deductum, stichario induit balteoque cingit, et gestat propriam tunicam super stichario. Tunc idem praepositus eum ad ciborium, ubi Domini stant, adducit, ibi in primo gradu procumbens, pedes eorum osculatur, et postquam surrexit, gratias agit: dein praepositus ad caput secreti super omnes patricios eum constituit, ac statim silentiarii post secretum singulos pro sua dignitate adducunt, qui proni in terram, quasi in capite secreti constituti, Dominis gratias agunt: sic et consules ceterosque usque ad postremum senatorem adducunt. Ultimo Domini praeposito, is tunica sua silentiario in medio secreto constituto signum dat, et dicit: *Iubete*; senatus vero multa bonaque tempora Dominis apprecatus, in processu ecclesiae una cum Dominis discedit.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ μαγίστρων, εἰ κελεύει
αὐτὸν ποιῆσαι εἰς κυριακὴν παγανήν.

Πρὸ μιᾶς τῆ αὐτῆ ἑσπέρας ἀσφαλιζονται οἱ τρεῖς πυλῶ-
νες οἱ ἐλεφάντινοι τοῦ κοινοιστωρίου, καὶ οἱ ἐξερχόμενοι εἰς
C τὸν μάρκωνα τῶν κανδιδάτων καὶ κρεμῶσιν βῆλα εἰς τοὺς 5
treis pylōnas, ἀσφαλιζεται καὶ τὸ τρίθυρον τοῦ ὄνοποδίου,
ὁμοίως καὶ αἱ θύραι τοῦ δέλφακος, καὶ ἴσταται τὸ σένζον
εἰς τὸ κιβώριον τοῦ κοινοιστωρίου, καὶ τῆ ἑσπέρα φυλάττε-
ται ὑπὸ σιλεντιαρίων καὶ χουβαϊτῶν, καὶ οὐδεὶς διέρχεται τῆ
ἑσπέρα ἐκείνη ἐν τῷ κοινοιστωρίῳ, ἴσταμένου τοῦ σένζου. καί 10
μηνύεται ἀφ' ἑσπέρας πᾶσα ἡ σύγκλητος, ἵνα προέλθωσιν ἐπὶ
προελεύσει, καὶ τὸ πρῶτ' ἀλλάσσει ἡ σύγκλητος ἐν τῷ μάρκω-
νι τῶν κανδιδάτων, καὶ οἱ πατριῖκοι ἀλλάσσουσιν εἰς τοὺς
Ἰνδοὺς, μὴ ἔχοντες ἄδειαν εἰσιέναι ἐν τῷ κοινοιστωρίῳ, ἴστα-
μένου τοῦ σένζου. καὶ ὅτε κελεύουσιν οἱ δεσπῶται καθίσαι 15
εἰς τὸ σένζον, ἐξερχονται ἐκ τοῦ ἀγουστέως ἐστεμμένοι, φο-
δροῦντες καὶ τὰς χλαμύδας, καὶ μυστικῶς ὀψικνεύμενοι ὑπὸ
τοῦ κουβουκλείου, καθέζονται εἰς τὸ σένζον, ὃ δὲ τῆς κατα-
στάσεως ἔξωθεν τῶν ἐλεφαντίνων πυλῶν εἰς τὸν μάρκωνα
Ms. 103. b τῶν κανδιδάτων, ἔνθα καὶ ἡ προέλευσις, εὐτρεπίζει τὰ βῆλα 20
ἀπὸ τε μαγίστρων, πατρικίων καὶ λοιπῶν συγκλητικῶν. (B.)
Λαμβάνει νεῦμα παρὰ τῶν δεσποτῶν ὃ πραιπόσιτος καὶ ἐξ-
έρχεται ἔξω διὰ τοῦ μέσου πυλῶνος τοῦ κοινοιστωρίου, ὀψι-

12. τῷ πρῶτ' ed.

OBSERVANDA IN PROMOTIONE MAGISTRI, SI IUBET IMPERATOR, UT DIE
FESTO PAGANO CELEBRETUR.

Pridie eius diei vesperi tres eburneae portae consistorii, tum
quae ad macronem seu porticum candidatorum exeunt, clauduntur,
vela in tribus portis suspenduntur, triplex ianua onopodii aeque
ac portae delphacis clauduntur, thronus in ciborio consistorii col-
locatur et vespere a silentiariis et chosbaitis custoditur, nec licet
ulli hac vespere, posito throno, consistorium ingredi. Porro vesperi
senatus omnis, ut in processione prodeat, monitus, mane in ma-
craone candidatorum, patricii in eo loco, qui ad Indos vocatur,
quoniam ipsis, throno constituto, consistorium intrare interdictum
est, vestes mutant. Si vero Domini in throno considerare volunt, co-
ronas ac chlamydes gestantes, ex augusteo prodeunt, et cubiculo
eos secreto comitante, in throno consistunt, cerimoniarius vero extra
portas eburneas in longa porticu candidatorum, unde processio fit,
vela magistrorum, patriciorum ac reliquorum senatorum ordinat. (II).
Praepositus signo a Dominis accepto, foras per mediam consistorii

κεόμενος ὑπὸ δύο ὀστιαρίων, καὶ εἰσάγει βῆλον α', μαγίσ-
 τρους· βῆλον β', πατρικίους· βῆλον γ', τοὺς ὑπάτους· βῆ-Ed. L. 138
 λον δ', τοὺς κόμητας σεκόρων· βῆλον ε', τοὺς ἀπὸ ἐπύρχων
 καὶ στρατηλάτας. καὶ ἀφ' οὗ πληρωθῶσιν τὰ βῆλα καὶ εἰσ-
 ξέλθωσιν ἔνδον τοῦ κοινοιστωρίου, νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ
 πραιποσίτῳ, καὶ εἰσάγει τὸν ὀφείλοντα προβληθῆναι μάγι-
 στρον ἐκ τῆς τάξεως τῶν πατρικίων, καὶ φέρει αὐτὸν μέσον
 τῶν πορφυρῶν γραδῆλιων ἔμπροσθεν τοῦ κιβωρίου, καὶ ἀνα-
 φέρει αὐτὸν εἰς τὸ τρίτον γραδῆλιον, καὶ πίπτει ἔμπροσθεν
 τοῦ ὑποποδίου τοῦ σένζου, καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας τοῦ μεγά-
 λου δεσπότης καὶ τὰ δύο γόνατα, ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ,
 καὶ ἀναστὰς ἀπλοῖ τὰς χεῖρας καὶ λαμβάνει παρὰ τῶν δε-
 σποτῶν τὸ στιχάριον καὶ τὸ βαλτίδιον. καὶ εἰσάγει αὐτὸν δβ
 πραιπόσιτος ἐν τῷ χειμερινῷ κοινοιστωρίῳ, καὶ ἐνδύει αὐτὸν
 15 τὸ στιχάριον καὶ ζώνουσιν αὐτὸν τὸ βαλτίδιον, καὶ εἴθ' οὐ-
 τως προσφέρει αὐτὸν πρὸς τοὺς πόδας τῶν δεσποτῶν, καὶ
 φιλεῖ τοὺς πόδας, ὡς τὸ πρότερον, ἀευχαριστῶν τοὺς δε-
 σπότης. καὶ λαβὼν αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος ἴσθησιν αὐτὸν εἰς
 κεφαλὴν τοῦ σεκρέτου τῶν πατρικίων, καὶ εἰσάγονται ἀπὸ τσ
 20 πατρικίων μέχρι τῶν ἐσχάτων, κρατούμενοι ὑπὸ σιλεντιαρίων,
 καὶ ἀευχαριστοῦσιν, ὡς λαβόντες κεφαλὴν σεκρέτου. ὁ δὲ
 σιλεντιάριος, ἑστὼς μέσον τοῦ σεκρέτου, λαμβάνει νεῦμα πα-

1. βῆλα, α'. μαγίστρους, καὶ β' ed. 3. σεκόρων, vocabulum
 incertae significationis, cod. h. l. praebet et infra p. 237, 11 et
 12. Leichius ex coniectura τὰ σακρῶν, semel autem σεκρέτων
 rescripsit, utrumque iure improbante Reiskio. 4. πληρωθῆ ed.
 εἰσελθῶσιν R., εἰσελθῶν cod., εἰσηλθῶν ed.

portam, a duobus ostiariis stipatus, procedit, et vela adducit: primum,
 magistros; secundum, patricios; tertium, consules; quartum, comites**;
 quintum, expraefectos et duces copiarum. Vela sic completa post-
 quam consistorium ingressa sunt, Domini praeposito signum dant,
 qui Magistri dignitate ornandum ex patriciorum ordine adducit, et
 in medio graduum porphyreticorum coram ciborio, deinde in tertio
 gradu constituit: is ad scabellum throni procumbit, pedesque et
 ambo genua magni Imperatoris aequae ac minoris osculatus, surgit et
 expansis manibus sticharium et balteum a Dominis accipit. Tunc
 eum praepositus, in hibernum consistorium deductum, stichario in-
 ducit et balteo cingit, sicque ad pedes Dominorum constituitur, quos,
 ut primum, osculatus, ipsis gratias agit. Tunc eum praepositus in
 capite secreti patriciorum constituit, et adducuntur patricii omnes,
 silentiariis stipati, et gratias agunt, caput secreti quasi tenentes.
 Silentarius autem, in medio secreto constitutus, nutum a praeposito
 accipit, et dicit: *Iubete*, senatus multa ac felicia tempora apprea-

ρὰ τοῦ πραιποσίτου καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχεται ἡ σύγκλητος „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,” καὶ ἐξέρχονται ἐν τῷ μάκρῳ τῶν κανδιδάτων, καὶ δίδονται μίνσαι παρὰ τοῦ σιλεντιαρίου. ὁ δὲ προβληθεὶς μάγιστρος ἐξέρχεται εἰς τοὺς Ἰνδοὺς, καὶ ἀλλάσσει σαγίον ἀληθινὸν ἐπάνω τοῦ στιχαρίου αὐτοῦ, καὶ ἀναχωρεῖ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ εἰ μὲν ἐστὶ πλησιάζων τῷ παλατίῳ ὁ οἶκος αὐτοῦ, ὀψικενύεται ὑπὸ ἀξιωματικῶν καὶ δομεστικῶν πεδίτου καὶ σχολαρίων πε-
Ms. 104. ἀδίτου καὶ σκουταρίων τοῦ ἀριθμοῦ καὶ διαταρίων καὶ δεκανῶν· εἰ δὲ ἐστὶ μακρόθεν, οἱ αὐτοὶ ἄνευ τῶν ἀξιωματικῶν·
 χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι καὶ ἐν ἑορτῇ, ἐὰν προβληθῆ, οὕτως ἀναχωρεῖ.

ΚΕΦ. μζ.

D Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ πατρικίου συγκλητικῆς καὶ στρατηγούσης. 15

Πρὸ μιᾶς δίδεται ἀπόκρισις, καὶ μηνύεται πᾶσα ἡ σύγκλητος, ἵνα προέλθῃ μετὰ ἀλλαξίμων, καὶ τὸ πρῶτ' ἀλλάσσει ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ, καὶ εἰσέρχεται ἡ προέλευσις εἰς τὸ τρίκλινον τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ πᾶς ὁ λαὸς, καθὼς ἔχει ἡ συνήθεια τῆς κυριακῆς. καὶ ὅτε κελεύουσιν οἱ δεσπόται, ²⁰ δέξασθαι τὸ σέκρετον, λέγουσι τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ἐξέρχεται
Ed. L. 139° πραιπόσιτος καὶ λέγει τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ προσκαλι-

tur, et sic in macronem candidatorum se conferunt, silentarius missam dat. Promotus ad magistri dignitatem ad Indos discedit sagumque purpureum supra sticharium suum induit, et domum abit: quae si proxima palatio est, proceres, domestici et scholarii pedites, scutarii numeri, diaetarii et decani eum sequuntur, sin remotior, iidem, exceptis proceribus, comitantur. Observandum vero est, eum festo quoque die, si promotus est, his comitantibus, domum reverti.

CAP. 47.

Observanda in promotione Patricii senatoris et militum praefecti.

Pridie unius diei responsum datur, omnisque senatus monetur, at in mutatoriis procedat: is mane mutatorias in circo induit, et processio omnisque populus, ut diei dominicae solennitas postulat, triclinium Iustiniani ingreditur. Et si Domini secretum excipere placet, id praeposito dicunt, qui egressus, cerimoniarium admonet, ut patricos senatumque advocet. His tripetonem ingressis, ipse vela ibi ordinat, Domini dibetesia ehlamydes coronasque suas mutant, inque throno consistunt. Tunc

ται ὁ τῆς καταστάσεως τοὺς πατρικίους καὶ τὴν σύγκλητον. καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν τριπέτωνα, καὶ εὐτρεπίζει τὰ βῆλα εἰς τὸν αὐτὸν τριπέτωνα, καὶ ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες τὰ διβητήσια καὶ τὰς χλαμύδας καὶ τὰ στέμματα αὐτῶν, καὶ διαδέχονται ἐν τῷ σένζῳ. καὶ εὐθέως εἰσέρχονται οἱ κουβικουλάριοι μυστικῶς ἀπὸ πλαγίου ἔνθεν ἀκκεῖθεν, καὶ ἴστανται κονιστωρίον, καὶ νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ἐξέρχεται μετὰ ὀστιαρίων, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια, καὶ προσκαλεῖται βῆλον α', τῶν μαγίστρων· βῆλον β', τοὺς πατρικίους· βῆλον γ', τοὺς ὑπάτους· βῆλον δ', τοὺς κόμητας τῶν σεκόρων· βῆλον ε', τοὺς κανδιδάτους σεκόρων· βῆλον ε', τοὺς δομεστικούς σεκόρων· βῆλον ζ', ἀπὸ ἐπάρχων, τοὺς στρατηλάτας. (B.) Ὁ δὲ ῥεφερενδάριος εἰσέρχεται ἀπὸ πλαγίου, ὅτε εἰσῆλθεν τὸ βῆλον τῶν πατρικίων, καὶ ἴστανται ὀπισθεν αὐτῶν· οἱ δὲ ἀσηκρῆται οἱ μὴ ὄντες ὑπάτοι εἰσέρχονται ἀμηνυτῖ, ὅτε εἰσέλθῃ τὸ βῆλον τῶν ὑπάτων, καὶ ἴστανται ὀπισθεν τῶν ὑπάτων· ὁμοίως εἰσέρχονται οἱ σιλεντιάριοι εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῶν ζ' βῆλων, καὶ ἴστανται ὀπισθεν ἔνθεν ἀκκεῖθεν. τῷ δὲ τῆς καταστάσεως κελεύουσιν τοὺς δεσπότες λαλῆσαι πρὸ τοῦ εἰσεῖν τὰ βῆλα τῷ ὀφείλοντι προβληθῆναι, καὶ ὅτε θέλει εἰσάξει τὰ βῆλα, λέγει πρὸς τὰ μέρη τὸ ὄνομα μυστικῶς, καὶ ἀπέρχονται τὰ μέρη, καὶ ποιοῦσι τὰ ποιήματα τοῦ προβαλλομένου κατὰ τὸ ὄνομα. καὶ ἀφ' οὗ σταθῆ τὸ σέκρετον κονιστωρίον, καὶ σταθῶσιν οἱ σιλεντιάριοι ἔνθεν ἀκκεῖθεν, νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραι-

11. Pro priore σεκόρων ed. σεκρέτων, pro altero σακρῶν, idemque versu proximo.

statim cubicularii secreto ab utroque latere veniunt et consistorium constituent, Domini signum praeposito dant, qui cum ostiariis pro more egressus, advocat velum primum, magistros; secundum, patricios; tertium, consules; quartum, comites; quintum, candidatos; sextum, domesticos; septimum, expraefectos et militum ductores. (U.) Referendarius ex obliquo post velum patriciorum ingreditur, ac pone illud subsistit, a secretis vero, qui consules non sunt, ingressu velo consulum, non vocati intrant ac a tergo consulum consistunt: eodem modo silentiarii ad septem vela complenda intrant, ac post ea in utroque latere subsistunt. Domini cerimoniarium iubent, ut, antequam vela ingrediantur, cum candidato loquatur, is igitur, vela adducturus, factionibus nomen candidati clam dicit, haec abeunt et carmina, quae promoti accini solent, secundum nomen eius conficiunt. Ex quo vero secretum consistorium constituit, ac silentiarii ab utroque latere adsunt, Domini praeposito, is cerimoniarium

ποσίτω, καὶ ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ ἐπαίρει ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ τοῦ σεκουνδηκηρίου τὸν προβαλλόμενον πατρίκιον, καὶ ἴστανται μέσον τοῦ σεκρέτου, κρατούμενος ὑπὸ τοῦ τῆς καταστάσεως καὶ τοῦ ἑτέρου σιλεντιαρίου· κᾶν τε εἷς ἔστιν, κᾶν τε δύο, κᾶν τε τρεῖς, καὶ αὐτοὶ συνεισ-5 ἔρχονται ὑπὸ σιλεντιαρίου κρατούμενοι, καὶ πίπτουσι οἱ προβαλλόμενοι καὶ μόνον, καὶ εἰσάγουσι τὸν πρῶτον αὐτῶν ἔμπροσθεν τοῦ ὑποποδίου τῶν δεσποτῶν, καὶ πίπτει καὶ φι-
D λει τοὺς πόδας καὶ τὰ δύο γόνατα τοῦ μεγάλου βασιλέως, ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ, καὶ ἐγερθεὶς ἀπλοῦ τὰς χεῖρας, καί-10 λαμβάνει τὰ κωδικέλλια παρὰ τῶν δεσποτῶν καὶ φιλεῖ τὰς χεῖρας αὐτῶν. (Γ.) Καὶ ἴστησιν αὐτὸν, ὅπου ἴστανται οἱ λοιποὶ, καὶ εἰσάγει τὸν δεύτερον, καὶ προσφέρει κἀκεῖνον ἐν τῷ ὑποποδίῳ, καὶ πίπτει καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας ὁμοίως καὶ τὰ γόνατα τῶν δύο δεσποτῶν, καὶ λαβὼν τὰ κωδικέλλια φι-15 λει τὰς χεῖρας, καὶ ὀπισθοποδεῖ κἀκεῖνος, ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ, ὅσοι ἂν εἴσι, ποιῶσιν οὕτως, κᾶν τε τρεῖς, κᾶν τε τέσ-
Ed. L. ἡσασαρες. καὶ ὅτε λάβωσιν οἱ ἀμφότεροι τὰ κωδικέλλια καὶ σταθῶσιν, εἰσάγονται ἀπὸ τε τοῦ μαγίστρου μέχρι τῶν ἐσχά-
 των συγκαλητικῶν ἔμπροσθεν τῶν δεσποτῶν, κρατούμενοι ὁ-20 πὸ σιλεντιαρίων, ἀπενχαριστοῦντες. καὶ ὅτε πληρώσῃ ἡ σύγκλητος τὴν εὐχαριστίαν, προσφέρει πάλιν ὁ τῆς καταστάσεως τὸν προβληθέντα πρῶτον, καὶ πίπτει ἐν τῷ ὑποπο-

1. ὁ δὲ τῷ τῆς ed. 9. καὶ δύο ed.

signum dant, cerimoniarius cum secundicerio promotum patricium in medium secretum perducit, a magistro cerimoniarum alioque silentiario stipatus: sique unus est, aut duo tresve, omnes, silentiariis stipati, una intrans, candidati semel se prosternunt, et primus eorum ad scabellum Dominorum perducitur, is pedes et ambo genua magni ac minoris Imperatoris osculatur, surgit, et expansis manibus codicillos a Dominis accipit, eorumque manus osculatur. (III). Tunc ipsam cerimoniarius eo in loco, ubi reliqui stant, constituit et secundum adductum in scabello collocat, is procumbit, ac pedes et genua Dominorum osculatur, codicillis vero acceptis, manus osculatur et abit: sic etiam reliqui, quotquot eorum sunt, tres quatuorve, faciunt. Ambo vero postquam, acceptis codicillis, constiterunt, a magistro senatorum omnes, a primo ad ultimum, in conspectum Dominorum, stipati silentiariis, ducuntur et gratias agunt. Qua gratiarum actione a senatu peracta, cerimoniarius primum e promotis iterum adducit, is in scabello se prosternit, pedes ac genua magni ac minoris Imperatoris osculatur, ac Dominis, nova dignitate ornatus, fausta precatur. Tunc cerimoniarius ipsam in loco, quem

διη καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας καὶ τὰ γόνατα τοῦ μεγάλου δεσπότου, ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ, καὶ εὐχεται τοὺς δεσπότας, ὡς τιμηθεῖς. καὶ ἰστησιν αὐτὸν ὃ τῆς καταστάσεως ἔνθα ἐστὶν ἡ τιμὴ αὐτοῦ, κἂν στρατηγὸς ἔμπρατος, κἂν τε ἄπρατος, ὁμοίως καὶ τοὺς λοιποὺς ποιεῖ οὕτως, πίπτονσι κάκεινοι καὶ φιλοῦσι τοὺς πόδας καὶ τὰ γόνατα, καὶ ἰστησιν αὐτούς, ἔκα-Μα. 105. a
στον κατὰ τὴν τιμὴν αὐτοῦ, καὶ ὅτε συμπληρώσουσιν ἀμφο- Β
τεροι οἱ προβληθέντες, νεύουσιν οἱ δεσπόται τῷ πραιποσίτῳ, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ εὐχονται τὸ „εἰς πολλοὺς χρό-
1090νους.” καὶ ἔξέρχεται ἡ σύγκλητος μετὰ τῶν προῤῥήθέντων, καὶ λαμβάνουσιν οἱ σιλεντιάριοι τὰ κωδικέλλια αὐτῶν, καὶ ὁ-
καστος σιλεντιάριος ὀψικεύει τὸν ἴδιον αὐτοῦ, βασιάζοντες τὰ κωδικέλλια αὐτῶν. (A.) Καὶ ἔξέρχονται διὰ τῆς προσ-
15καὶ ἄπτονσι κηρούς, ὀψικευόμενοι ὑπὸ ἀξιωματικῶν, καὶ ἀ-
πέρχονται ἐν τῷ κονιστωρίῳ, καὶ ἄπτονσι κάκεισε κηρούς, ὁμοίως καὶ εἰς τοῦ Κυρίου. καὶ ἴστανται οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ τὰ σκουτάρια τοῦ ἀριθμοῦ καὶ οἱ διαιτάριοι τῶν ὄλων διαι-
τῶν καὶ οἱ δεκανοὶ εἰς τὸν μάκρωνα τῶν κανδιδάτων, καὶ ἀ-
20πέρχονται οἱ αὐτοὶ πατρίκιοι ὀψικευόμενοι μέχρι τῶν χαλκῶν πυλῶν τῶν κορτινῶν, καὶ λέγει ὁ ἀδμηρσουνάλιος, ἄπερ φωνοβολεῖ ὁ νομμεράριος, καὶ λέγει „στήτω” καὶ κρατεῖ ὁ νομμεράριος τὸ βῆλον, καὶ πάλιν λέγει ὁ ἀδμηρσουνάλιος, ἄπερ φωνοβολεῖ ὁ νομμεράριος· „λεβὰ πατρίκιε στρατηγὰ

21. νομμεράρης cod. hic et deinceps.

eius dignitas postulat, sive dux militum ordinarius, seu honorarius sit, constituit, sic et reliquis facit, qui se itidem prosternunt pedesque ac genua osculantur, deinde singulis pro suo munere locum adsignat, et postquam utrique promoti cerimonias ritusque omnes peregere, Domini praeposito signum dant, is dicit: *Iubete*, et multos annos apprecantur. Tunc senatus cum supra dictis discedit, silentiarii codicillos eorum sumunt ac singuli singulos candidatos comitantur, ipsorum codicillos portantes. (IV). Egressiuntur vero in processione ad ecclesiam hippodromi, cereos, proceribus circumdati, accendunt, ad consistorium abeunt, et ibi aequae ac in templo Domini cereos accendunt. Proceres, scutarii numeri, diaetarii omnium diaetarum et decani in longa porticu candidatorum stant, ipsi quoque patricii in obsequio ad aeneas cortinarum portas discedunt, admissionalis, quibus numerarius praeiverat, verba repetit, ac dicit: &c. Tunc numerarius velum tenet, et admissionalis verba numerarii: *Leva te, patricie stratege, loco*, repetit, et egreditur primus patricius: rursus dicit ad secundum: *Δεα*, et dicit secundum

λῶκ," καὶ ἐξέρχεται ὁ πρῶτος πατρίκιος, καὶ πάλιν λέγει
 „στήτω" εἰς τὸν δευτέρον, καὶ λέγει, ἄπερ φωνοβολεῖ ὁ νο-
 D μεράριος, εἰ μὲν ἐστὶν ἑπαρχος, εἴτε λογοθέτης, εἴτε κναί-
 στωρ, λέγει· „λεβὰ πατρίκιε ἑπαρχε λῶκ" εἰ δέ ἐστι πα-
 τρίκιος, μόνον· „λεβὰ πατρίκιε." καὶ ἐξέρχεται κάκεινος⁵
 εἰς τὴν πύλην, καὶ ἀπέρχονται οἱ αὐτοὶ πατρίκιοι ὀψικενόμε-
 νοι διὰ τῶν σχολῶν, καὶ δέχονται τὰ μέρη ἑκαστὸς εἰς τοὺς
 ἰδίους τόπους, καὶ ἀκτολογοῦσιν ἕνα ἕνα πατρίκιον, ἑκαστον
 κατὰ τὴν τιμὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπιδίδωσι τὸ λιβελλάριον ὃ δῆ-
 μαρχος τῷ πρώτῳ ὡς πρώτῳ, τῷ δευτέρῳ ὡς δευτέρῳ, ὁμοί-10
 ως καὶ τοῖς λοιποῖς, λέγων καὶ τὰ ποιήματα αὐτῶν. ὅτε δὲ
 λέγει τὸ ὄνομα καὶ τὴν ἀξίαν, προσκυνεῖ πρὸς τὸν δῆμαρχον
 Ed. L. 141 καὶ τὸν δῆμον, καὶ ὁ δῆμαρχος πρὸς αὐτὸν ποιῶν τὸ σέβας,
 ὁμοίως ἀκτολογοῦσι καὶ τοὺς λοιποὺς, ὁμοίως καὶ ὁ δῆμος
 τοῦ Βενέτου. καὶ ἀπέρχονται οἱ προβληθέντες διὰ τοῦ χυ-15
 τοῦ τῆς χαλκῆς εἰς τὸ ἅγιον φρέαρ, καὶ ἀπτονσι κηρούς καὶ
 εἰσέρχονται ἐν τῷ ναῷ, καὶ ἴστανται εἰς τὸ σκάμνον τῶν πα-
 Μι. 105. τρικίων, καὶ ὅτε ἐστὶν ὁ καιρὸς γενέσθαι τὴν εὐχὴν τῶν πα-
 τρικίων παρὰ τοῦ πατριάρχου, ἔρχεται ὁ ἑφερενδάριος καὶ
 προσκαλεῖται αὐτούς, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν ναὸν εἰς τὴν το-
 σολαίαν, ἔνθα ἴστανται τὸ ἀντιμίσιον. καὶ ἐξέρχεται ὁ πα-
 τριάρχης ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ λαμβάνει τὰ κωδικέλλια
 ἐξ αὐτῶν, καὶ τίθεισιν αὐτὰ ἐν τῷ ἀντιμίσιῳ, καὶ ποιεῖ τὴν
 B εὐχὴν, καὶ εἰθ' οὕτως ἐπιδίδωσιν ἐνὶ ἑκάστῳ πατρικίῳ τὰ

numerarium, seu praefectus sit, seu logotheta, seu quaestor: *Leva*
te, patricie praefectie, loco; si vero patricius tantum est: *Leva,*
patricie. Ipse ad portam dum procedit, iidem patricii per scholas
 abeunt, factionarii singuli in locis suis adsunt, et unicuique patricio
 pro sua dignitate acclamant, demarchus primo libellum ut primo, secun-
 do ut secundo, sic etiam ceteris, tradit simulque carmina in eos recitat.
 Dum vero nomen ac dignitatem singulorum dicit, demarchum ac po-
 pulum adorat, demarchus vero cultum solennem ipsi exhibet: eodem
 modo etiam reliquis una cum populo Veneto acclamant. Et abe-
 unt promoti per chytum chalces ad sacrum puteum, cumque cereis
 accensis templum ingressi, in scamno patriciorum consistunt, et cum
 tempus precationis a patriarcha super patriciis recitandae appropin-
 quat, venit referendarius eosque advocat, et sic templum et soleam,
 ubi antimensium positum est, intrant. Patriarcha ab altari procedens,
 codicillos ab ipsis sumtos in antimensio reponit, preces recitat,
 et his finitis, unicuique patricio suos codicillos tradit; quo facto,
 singuli patricii dona sua seu apocombia in antimensio offerunt,
 strategus nummos LXXII, ordinarius L, honorarius XXXVI. Patriar-

κωδικέλλια αὐτῶν, καὶ ἕκαστος πατρίκιος τίθησι τὸ ἀποκόμ-
βιον αὐτοῦ ἐν τῷ ἀντιμισίῳ, ὃ στρατηγὸς νομίσματα οβ', ὃ
ἐμπραττος νομίσματα γ', ὃ ἄπραττος νομίσματα λς'. καὶ ἀπέρ-
χεται ὁ πατριάρχης ἐν τῷ ἀντιμισίῳ, ἔνθα μεταδίδει, καὶ
5 εἰσέρχονται οἱ πατρίκιοι καὶ κοινωνοῦσιν, εἰδ' οὕτως ἀπέρ-
χονται εἰς τὸ σκάμνον τῶν πατρικίων, καὶ φοροῦσι σαγία
ἐληθινὰ ἀμφοτέρω, καὶ διαμερίζεται τὸ ὄψικιον εἰς τοὺς
προβληθέντας, καὶ ἀναχωροῦσιν εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν ὀψι-
κενόμενοι. καὶ οἱ σιλεντιάριοι φοροῦντες σαγία ῥοῆς καρβα-
10 λιάριοι, βασιτάζοντες τὰ κωδικέλλια αὐτῶν, καὶ ἀπέρχονται
μέχρι τῶν οἴκων αὐτῶν ὀψικεύοντες. εἰ μὲν ἔχει γυναῖκα ὁC
προβληθεὶς πατρίκιος, ἐπιδίδωσιν ὁ σιλεντιάριος τὰ κωδι-
κέλλια τῇ πατρικίᾳ, καὶ λαμβάνει ἐξ αὐτῆς νομίσματα ιβ'
εἰ δὲ οὐκ ἔχει γυναῖκα, τίθησιν αὐτὰ εἰς τὸν κράβατον
15 αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει τὰ ιβ' νομίσματα ἐξ αὐτοῦ, καὶ ἀρι-
στῆ μετ' αὐτοῦ, καὶ οὕτως ἀναχωρεῖ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.
(E) Χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι ἐν ἑορτῇ προβολῇ πατρικίου οὐ
γίνεται, τὴν δωδεκαήμερον τῶν ἑορτῶν γίνεται καὶ τὴν ἑξαῆ-
μερον τῆς διακαινησίμου, καὶ τὴν ἡμέραν τῶν βαίων καὶ ἐν
20 παγατῇ κυριακῇ, καὶ τὸ ἅγιον σάββατον μηνύεται ἢ σύγκλη-
τος, ἵνα βασιτάζωσι τὰ ἄσπρα χλανίδια μετὰ τῶν ἀτραβατι-
κῶν, καὶ πρὸ τοῦ ἀπελθεῖν τοὺς δεσπότας εἰς τὴν ἐκκλησίαν D
δέχεται σέκρετον μετὰ λευκῶν χλανιδίων εἰς τὸ χρυσοστρίκλι-
νον, καὶ γίνεται ἡ προβολὴ τῆς πατρικιότητος, καὶ δίδεται

4. μεταδίδοσι ed. 18. τὴν δωδεκαήμερον. Aliquid deesse
videtur R., e. c. ἀλλὰ, vel εἰ μὴ μόνον, vel ὅταν δὲ κατὰ. 20.
κυριακῆ. καὶ ed.

cha ad antimensium, in quo dona reposerunt, progresso, patricii
intran, et communione ipsis impertita, ad scamnum patriciorum
discedunt, omnes saga purpurea gestant, et obsequio promotis dis-
tributo, ad domos suas cum comitibus discedunt. Silentarii sagis
russis induti, consensu equis, ipsorum codicillos portant et usque
ad domos suas eos sequuntur. Si promotus patricius uxorem habet,
silentarius codicillos patriciae tradit, et ab ea nummos XII accipit:
si caelebs est, silentarius codicillos in grabato eius reponit, ab ipso
nummos XII accipit, et convivio insuper exceptus, domum discedit.
(V.) Observandum est, quod die festo promotio patricii non institu-
atur, instituaturo vero in dodecaëmero festorum, in hexaëmero se-
ptimanae renovationis, in die palmarum et dominica pagana. Sancto
sabbato senatus admonetur, ut albis tunicis et atreaticis incedat,
et priusquam Domini in ecclesiam veniunt, secretum candidas tuni-
cas gestans in chrysotriclinio praesto est, promotio ad patriciatum
dignitatem celebratur, et in consistorio solennis Imperatoris in throno

μεταστάσιμον ἐν τῷ κομιστωρίῳ, καὶ ἀλλάσσει πᾶσα ἡ
 Ms. 106. a σύγκλητος ἀτραβητικὰ χλανίδια κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς ἡμέ-
 ρας τοῦ ἁγίου σαββάτου, ὁμοίως καὶ οἱ προβληθέντες πα-
 τρῖκιοι τὰ ἀτραβητικὰ, εἰ μὲν ἐστὶν στρατηγός, φορεῖ σαγίον
 ἀλλθινόν, βασιτάζων καὶ τὰ κωδικέλλια αὐτοῦ ἔμπροσθεν
 τῶν δεσποτῶν. καὶ ἀπέρχονται μέχρι τῆς ἐκκλησίας, καὶ
 Ed. L. 142 ὅτε ἀλλάξουσιν οἱ δεσπόται τὰς ἐνδυτὰς τῆς ἐκκλησίας, ὑπο-
 στρέφουσιν ἐν τῷ παλατίῳ καὶ ἀλλάσσουν οἱ προβληθέντες
 πατρῖκιοι τὰ ἄσπρα χλανίδια, καὶ ἐπιφέρουσιν οἱ σιλεντιάριοι
 τὰ κωδικέλλια αὐτῶν. οἱ μὲν στρατηγοὶ μετὰ σαγίων ἀλλθι-
 10 θινῶν ἀπέρχονται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καθὼς τὰ προῤῥηθέντα,
 διὰ τῶν σχολῶν καὶ τὰς δοχὰς τῶν μερῶν, καὶ ἐξέρχεται ὁ
 πατριάρχης ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ποιεῖ τὴν εὐχὴν, ὡς
 ἔχει ἢ συνήθεια, καὶ ἀναχωροῦσιν εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν,
 καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται. ἐν ἡμέρᾳ παρακμπτικοῦ φιάλης
 γίνεται, καὶ παρακμπτεῖ μετὰ τὸ κωδικέλλιον, καὶ ἐν τῇ
 συμπληρώσει τοῦ παρακμπτικοῦ τῆς φιάλης τῶν Βενέτων
 B ἀπέρχονται τὰ μέρη εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν εἰς τὰς σχολὰς,
 ὁμοίως καὶ οἱ προβληθέντες πατρῖκιοι ὀψικενόμενοι ἀπέρχον-
 20 ται εἰς τὰς σχολὰς, καὶ δέχονται αὐτοὺς τὰ μέρη, καὶ ἀπέρ-
 χονται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ πληροῦται πᾶσα ἡ ἀκολουθία,
 ὡς ἔχει ἢ συνήθεια, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται. εἰ δὲ οὐκ
 ἔστι συγκλητικὸς ὁ προβληθεὶς πατρῖκιος, ἀλλ' ἔστιν ἀπὸ
 σπαθίου, οὐκ εἰσέρχεται ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ, ἀλλ' ἐνδύει

16. τῶν κωδικελλίων ed.

consensus fit, senatus omnis atrebatias tunicas, ut die sancti sabbati
 mos est, patricii recens creati atrebatias mutant, sique in his str-
 tegus est, sagum purpureum suosque codicillos coram Dominis gestat.
 Et abeunt ad ecclesiam, dumque Domini instrata ecclesiae muta-
 runt, ad palatium revertuntur, promoti patricii albas tunicas indu-
 unt, silentiarii eorum codicillos gestant. Strategus sagis purpureis,
 ut diximus supra, ad ecclesiam per scholas et factionum stationes
 abeunt, patriarcha ab ara progressus, ut mos est, precatur, sique
 domum unusquisque, ut diximus, discedit. Porro si promotio eo
 die, quo in phiala thronus imperatorius ponitur, instituitur, is quo-
 que cum codicillo prospicit, et postquam Veneti eo die solennes ce-
 rimoniae phialae peregere, factiones ad loca sua in scholas se
 conferunt: abeunt quoque promoti patricii cum obsequio in scholas,
 ubi a factionibus excipiuntur, deinde in ecclesiam, omnisque ritus
 ibi pro more, quem nos supra exposuimus, peragitur. Si promotus
 patricius non senatorii ordinis, sed unus de apathariis est, non in-
 greditur chrysotriclinium, sed ceremoniaris ipsum sago russo induit.
 Velis omnibus chrysotriclinium pro more ingressis et in consistorio

αὐτὸν δὲ τῆς καταστάσεως σαγιὸν ῥοῆς. καὶ ὅτε εἰσέλθῃσι
 τὰ βῆλα ὅλα κατὰ τὴν συνήθειαν ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ καὶ
 σταθῶσι κονισιστωρίῳ, κρατεῖ δὲ τῆς καταστάσεως τὸν ὀφεί-
 λοντα προβληθῆναι εἰς τὸ πούλιτον τῶν ἀργυρῶν πυλῶν
 5 μετὰ ἄλλου σιλεντιαρίου, καὶ ἔρχεται δὲ ὀστιάριος μόνος,
 καὶ ἴσταται εἰς τὸ βῆλον ἔσωθεν, καὶ ὅτε λάβῃ τὸ νεῦμα C
 παρὰ τοῦ πραιποσίτου, κρούει τὸ βῆλον, καὶ ἐπαίρει αὐτὸ
 ὁ σιλεντιάριος, καὶ εἰσέρχεται ὁ προβληθεὶς πατρίκιος ἀπὸ
 σαγιῶν ῥοῆς, κρατούμενος ὑπὸ τοῦ τῆς καταστάσεως καὶ
 10 ἰοιέτερον σιλεντιαρίου, καὶ πίπτει μετὰ τῶν σιλεντιαρίων ὁ προ-
 βληθεὶς τὸ πρῶτον, τὸ δεύτερον πίπτει εἰς τὴν μέσην τοῦ
 τρικλίνου, τὸ τρίτον πίπτει ἀπὸ διαστήματος τοῦ σένζου. Ms. 106. b
 καὶ φέρουσιν αὐτὸν, καὶ πίπτει ἔμπροσθεν τοῦ ὑποποδίου,
 καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας τοῦ μεγάλου βασιλέως καὶ τὰ δύο
 15 αὐτοῦ γόνατα, ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ, καὶ ἀπλοῦ τὰς χεῖρας
 καὶ λαμβάνει παρὰ τῶν δεσποτῶν τὰ κωδικέλλια, καὶ φιλεῖ
 τὰς χεῖρας τῶν δεσποτῶν, καὶ ὀπισθοποδεῖ αὐτὸν ὁ τῆς κα- D
 ταστάσεως, ἔνθα τὸ τρίτον προσεκύνησε, καὶ εἰσέρχονται οἱ
 πατρίκιοι ἀπὸ τε μαγίστρων καὶ τῶν λοιπῶν πατρίκιῶν,
 20 κρατούμενοι ὑπὸ σιλεντιαρίων, ἀπευχαριστοῦντες τοῖς δεσπό-
 ταις πατρίκιοι καὶ μόνον· οἱ δὲ λοιποὶ συγκλητικοὶ οὐ πί-
 πουσιν, ὡς μὴ γενομένου συγκλητικοῦ. καὶ ἀπέρχεται ὀψι-
 κεύόμενος ἐν τῷ κονισιστωρίῳ, καὶ οὕτως ἀπέρχονται ἐν τῇ
 ἐκκλησίᾳ, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα πληροῦται, ὡς ἔχει ἡ συνή-
 25 θεια, καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν πατρίκιῶν, καὶ ὅτε ἀναχωρεῖ ἀπὸ

5. 6 om. ed.

constitutis, cerimoniaris candidatum in pulpito portarum argentea-
 rum cum alio silentiario tenet, tunc solus ostiarius venit, eum in
 velo interiori constituit, et signo a praeposito dato, velum pulsat,
 quod silentiarius tollit, et sic promotus patricius in sago russo, a
 cerimoniaro alioque silentiario sustentatus, ingreditur et una cum
 silentiariis primam adorationem exhibet, secundam in medio tricli-
 nio, tertiam quodam a throno intervallo. Mox ab his deductus, pe-
 des ac genua magni et minoris Imperatoris osculatur, et expansis
 manibus, postquam codicillos a Dominis accepit, dexteras eorum o-
 sculatur, cerimoniaris eum ad locum, ubi tertium procubuit, re-
 ducit, et patricii a magistris, ceteris patriciis ac silentiariis circum-
 dati, intrant, e quibus tantum patricii gratias Dominis agunt, reli-
 qui vero senatores, quoniam non unus sui ordinis promotus est,
 haec procidunt. Postremo in solenni obsequio ad consistorium, inde
 ad ecclesiam abit, ubi reliqua omnia pro more etiam a ceteris pa-

τῆς ἐκκλησίας, φορεῖ καὶ αὐτὸς σαγίον ἀληθινόν, καὶ οὕτως ἀναχωρεῖ εἰς τὸν αἶκον αὐτοῦ.

Ed. L. 143

ΚΕΘ. μῆ.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προβολῇ πατριῶν.

Ἐισελθὼν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν καμάραν τὴν οὖσαν πρὸς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ἔνδον τοῦ βήλου, προσκαλεῖται ὁ πραιπόσιτος τοὺς βεστήτορας, καὶ περιβάλλουσι τὴν χλανίδα τὸν βασιλέα, καὶ τούτων ἐξελεθόντων, στέφεται ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου, ἔπειτα ἐξέρχεται ἐκ τῆς καμάρας, ἐν ἣ ἔστέφθη, καὶ ἀνελθὼν καθέζεται ἐπὶ τοῦ σέτζου αὐτοῦ τοῦ ἰσταμένου εἰς τὸ χρυσοτρικλινον. στάντων δὲ τῶν ἀρχόντων Β τοῦ κουβουκλείου ἔνθεν κἀκεῖθεν, οἱ κουβικουλάριοι καὶ οἱ σπαθοκουβικουλάριοι ἴστανται ὀπίσω κύκλῳ τοῦ σέτζου, καθὼς ἔστι τὸ ἡμικύκλιον, διὰ τὸ χωρηθῆναι τοὺς μέλλοντας εἰσελθεῖν διὰ τῶν ὀκτώ βήλων· οἱ δὲ πρωτοσπαθάριοι εὐνοῦχοι¹⁵ ἴστανται πλησίον τοῦ σέτζου. εἶτα λαβὼν τὸν θυμιατὸν ὁ μινσουράτωρ ἢ καὶ ὁ παπίας τοῦ παλατίου τοῦ μεγάλου, θυμιᾷ ἀπὸ τοῦ αἰρομένου βήλου τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ ἀνέρχεται θυμιῶν τὸν βασιλέα, καὶ τοῦτο ποιῶν ἐκ τρίτου Μs. 107. ἄποχωρεῖ. καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, ἀπέρχεται καὶ ἴστανται ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως μέσον τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, καὶ ἐφαπλώσας τὰς χεῖρας

11. ἰστάντων ed.

triciis peraguntur, ex ecclesia vero discedens, sagum purpureum gestans, domum abit.

CAP. 48.

Observanda in promotione Patriciorum.

Imperatore cameram prope templum S. Theodori intra velam ingresso, praepositus vestitores vocat, qui ipsum tunica induunt, hisque egressis, a praeposito coronatur, deinde e camera, ubi coronatus est, prodit atque in throno suo in chrysotriclinio constituto sedet. Interea praefecti cubiculo ab utroque latere, cubicularii et spathocubicularii a tergo throni in circulo adstant, ut est semicirculus, quo per octo vela ingressuri venire debent: protospatharii vero eunuchi prope thronum consistunt. Deinde mensurator aut etiam papias palatii magni thuribulum sumit, et a velo sublato chrysotriclinii cum thure veniens, Imperatorem incensat, quo ter facto, discedit. Tunc praepositus, signo a Domino accepto, abit et eoram Imperatore in medio praefectorum cubiculi stat, manibusque una cum tunica sua expansis, Imperatorem veneratur, non inclinatis ta-

αὐτοῦ μετὰ τοῦ χλανιδίου αὐτοῦ, προσκυνεῖ τὸν βασιλέα, μὴ κλίνας τὰ γόνατα, εἰ μὴ μόνον τὸ σχῆμα τῆς προσκυνήσεως, ἢ ὅν τρόπον ἢ τῆς ἡμέρας τάξεις ἀπαιτεῖ. καὶ εἰθ' οὕτως ἐξέρχεται μετὰ δύο δοστιαρίων, ἔμπροσθεν αὐτοῦ βασιταζόντων 5 καὶ τὰ βεργία αὐτῶν ἐν τῇ τριπέτῳ, καὶ εὗρίσκει τοὺς μάγιστρος ἡτοιμασθέντας παρὰ τοῦ τῆς καταστάσεως, καὶ προσκαλεῖται αὐτούς ὁ πραιπόσιτος· καὶ ἴστανται ἔξω τοῦ βήλου τῆς πύλης τοῦ χρυσοτρικλίνου δύο σιλεντιάριοι, καὶ ἤϊκα προσκληθῶσιν οἱ μάγιστροι παρὰ τοῦ πραιποσίτου, 10 αἰρεται ὑπερθεῖν τὸ βῆλον ὑπὸ σιλεντιαρίων, καὶ εἰσέρχοντα, οἱ μάγιστροι μετὰ τοῦ πραιποσίτου, τὸ πρῶτον βῆλον, καὶ στὰς ὁ πραιπόσιτος πλησίον τοῦ αὐτοῦ βήλου, οἱ δὲ μάγιστροι ὀπίσω αὐτοῦ, νεύει ὁ πραιπόσιτος τοὺς δοστιαρίους, καὶ ἴστανται ἔνδον τοῦ βήλου. λαβὼν δὲ νεῦμα ὁ ἔνδον πραιπό- 15 σιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, δίδωσι νεῦμα τῷ μινσουράτωρι ἢ τῷ κουβικουλαρίῳ τῷ αἶροντι τὸ βῆλον, καὶ εἰσέρχεται ὁ πραιπόσιτος καὶ ἀνέρχεται ἐν τῇ στάσει αὐτοῦ· οἱ δὲ μάγιστροι εἰσελθόντες ἔνδον τοῦ βήλου, πίπτουσι, καὶ ἀναστάντες ἴστανται ἐν τῇ τάξει αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κου- 20 βουκλείου ἔνθεν κάκειθεν. (B.) Καὶ αὐθις λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, εἰσέρχεται εἰς τὸ μέσον, καὶ προσκυνήσας, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ἐξέρχεται μετὰ δύο Ed.L. 144 δοστιαρίων ἐν τῇ τριπέτῳ, καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς ἀνθυπάτους, εἰσάγει αὐτούς, βῆλον β' προσκυνήσαντες δὲ καὶ

16. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι, εἰ ἔστιν εὐνοῦχος ὁ μινσουράτωρ, αἶρεν τὸ βῆλον, εἰ δὲ μὴ, κουβικουλάριος.

men genibus; est enim tantum species adorationis, qualem ordo diei requirit. Sic cum duobus ostiariis, qui ante ipsum virgas suas in tripetone gestant, progreditur, magistros a cerimonario ordinatos reperit, eosque praepositus advocat: extra velum portae chrysotriclinii duo silentiarii stant, et arcessitis a praeposito magistris, velum a silentiariis sursum tollitur, et ingreditur primum velum magistrorum cum praeposito, qui prope illud constitutus, dum post se magistros habet, ostiariis signum dat intra velum stantibus. Porro praepositus in velo, signo ab Imperatore accepto, mensuratori aut cubiculario velum tollenti capite annuit, et ingreditur praepositus, sumque locum occupat. Magistri vero intra velum ingressi, se praesternunt, et postquam surrexere, in ordine suo post praefectos cubiculo ab utroque latere adstant. (II.) Rursus praepositus secundum Imperatoris nutum in medium venit, et adoratione, de qua supra diximus, facta, cum duobus ostiariis tripetonem petit, et postquam proconsules vocavit, eos in secundo velo adducit, ipsique post adorationem ad utrumque magistrorum latus se conferunt, praeposit-

αὐτοὶ, ἴστανται ἀπὸ τῶν μαγίστρων ἔνθεν κάκειθεν, ὃ δὲ πραιπόσιτος ἀνέρχεται ἐν τῇ στάσει αὐτοῦ, τοῦτο δὲ ποιῆ κατὰ εἴσοδον ἐκάστου βήλου. καὶ αὐθις λαβὼν νεῦμα, ἐξέρχεται, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ἐν τῷ τριπέτωνι, καὶ προσκαλεῖται πατρικίους καὶ στρατηγούς, καὶ εἰσάγει αὐτούς, βῆλοδ γ' ἐκτελούντων καὶ αὐτῶν προσκύνησιν καὶ στάσειν, ὡς καὶ οἱ πρῶην. ἰστέον δὲ, ὅτι, εἰ μὲν οὐκ ἔστιν ὁ ἕπαρχος πατρικίος, ἐν τῷ τρίτῳ βήλῳ τῶν πατρικίων εἰσέρχεται ἐν τῇ Βδοχῇ, ἐὰν δὲ κυαιότωρ ἢ λογοθέτης ἢ γενικὸς ἢ ἐκ τῶν τὰ Μα. 107. b πρῶτα ὀφφίμια κατεχόντων, οὐκ εἰσι πατρικίοι, οὐδεὶς εἰσ-10 ἐρχεται μετὰ τῶν πατρικίων, ἀλλ' εἰσέρχονται μετὰ τῆς συγκλήτου. καὶ λαβὼν πάλιν νεῦμα ὃ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, εἰσέρχεται εἰς τὸ μέσον, καὶ προσκυνήσας καὶ ἐκτελέσας πάντα, ἃ ἐν τῷ πρώτῳ βήλῳ ἐξετέλεσεν, ἐξέρχεται μετὰ δύο ὀστιαρίων ἐν τῷ τριπέτωνι, καὶ εἰσάγει τῆν¹⁵ σύγκλητον, δ' βῆλον· ἐκτελοῦσι δὲ καὶ αὐτοὶ ὁμοίως. σκεῖ εἰσέρχονται αὐτοῖς διὰ τῆς πλαγίας αὐτῶν ἐν μὲν τῷ δεξιῷ μέρει οἱ βεστήτορες, ἐν δὲ τῷ εὐωνύμῳ ὃ λογοθέτης μετὰ τῶν ἀσκηρητῶν καὶ ὃ ἑσπερενδάριος μετ' αὐτῶν φορῶν φε- C λῶνην ἄσπερον. ἰστέον δὲ, ὅτι οἱ μὲν ἀσκηρητῆται καὶ οἱ βε-20 στήτορες καὶ ὃ λογοθέτης καὶ ὃ δεκανὸς εἰσιόντες οὐ πίπτουσι, ἀλλ' ἴστανται ὀπισθεν τοῦ σεκρέτου ἔνθεν κάκειθεν, ἢ δὲ σύγκλητος, ὡς προείρηται, ἐπελθούσα ἐκτελεῖ ἄπαντα, ὡς καὶ οἱ πρότερον. εἶτα ἀγγελθὼν πάλιν ὃ πραιπόσιτος,

16. δ' βῆλα cod. 20. ἄσπερον ed. 24. ἀνέλθη ed.

tus vero suam stationem repetit, et sic vela singula ordine introducit. Rursus signo dato, ad tripetonem, ut supra diximus, progressus, patricios et strategos vocat et in velo tertio adducit: ipsi, ut priores, adorant suasque stationes repetunt. Observandum est, praefectum, si patricius non sit, tertium velum patriciorum in receptione intrare; si vero quaestor aut logotheta aut aerario praefectus aut e proceribus, qui primis officiis admoti sunt, patricii non sint, nullum eorum cum patriciis, sed cum senatu intrare. Rursus signo ab Imperatore dato, praepositus, in medio constitutus, postquam adorationem ac reliqua omnia peregit, quae in primo velo acta sunt, cum duobus ostiariis tripetonem adit, ac senatorum quartum velum adducit, qui eisdem ritus observant: cum his ab eorum latere, a dextra parte vestitores, a sinistra logotheta cum a secretis et referendarius, albam penulam gestans, accedunt. Ex his a secretis, vestitores, logothetes et decanus dum intrant, se non prosternunt, sed post secretum ab utroque latere subsistunt, senatus vero, ut diximus, accedit eaque omnia, quae priores, peragit. Posthac praec-

ἴσταται ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ, καὶ λαβὼν παρὰ τοῦ βασιλέως
 νεῦμα, εἰσέρχεται μέσον, καὶ προσκυνήσας ἐξέρχεται μετὰ
 ὀστιαρίων καὶ βεργίων ἐν τῷ τριπέτωνι, καὶ εἰσάγει τοὺς
 κόμητας τῶν σχολῶν εἰς τὸ ε' βῆλον· ἐκτελοῦσι δὲ καὶ αὐτοὶ
 5 ὁμοίως. ὁ δὲ πραιπόσιτος ἀνέρχεται καὶ ἴσταται ἐν τῇ τάξει
 αὐτοῦ, καὶ αὐθις λαβὼν νεῦμα εἰσέρχεται εἰς τὸ μέσον καὶ D
 προσκυνεῖ, καὶ ἐξελθὼν εἰσάγει κωνιδάτους, βῆλον ε', καὶ
 αὐτοὶ, ὡς προείρηται, τὰ συνήθη ἐκτελέσαντες, ἴστανται ἐν
 τῇ τάξει αὐτῶν. καὶ ὁ πραιπόσιτος εἰσελθὼν πάλιν καὶ
 10 προσκυνήσας, εἰσάγει δομεστικούς, βῆλον ζ'· καὶ αὐτοὶ ἐκτε-
 λοῦσιν ὁμοίως. εἶτα εἰσάγει τοὺς ἀπὸ ἐπάρχων, βῆλον η'.
 (Γ.) Καὶ τελεσθέντων τῶν ἡ' βῆλων, συνεισέρχονται μετὰ
 τοῦ ὀγδοῦ βήλου ὁ τῆς καταστάσεως καὶ οἱ σιλεντιάριοι Ed.L. 145
 15 ἐνθεν κἀκεῖθεν ὀπισθεν τοῦ σεκρέτου, καὶ εἰ μὲν εἰσῆλθεν
 20 μέλλων γίνεσθαι πατρίκιος ἐν ἐνὶ τῶν βῆλων, καὶ ἴσταται
 ἐν τῇ δοχῇ τοῦ σεκρέτου, προσκαλεῖται ὁ βασιλεὺς τὸν πραι-
 πόσιτον, καὶ ὃν ἂν κελεύη προβαλέσθαι πατρίκιον, λέγει τὸ
 ὄνομα αὐτοῦ τῷ πραιποσίτῳ, κἀκεῖνος λέγει τῷ τῆς καταστά-
 σεως, κἀκεῖνος λαβὼν μετ' αὐτοῦ σιλεντιάριον καὶ τὸν μέ-
 25 λοντα προβληθῆναι, ἐξαίφνης ἄγουσιν καὶ ἰστασι μέσον ἔμ- Ms. 108. a
 προσθεν τοῦ βασιλέως. εἰ δὲ ἔξω ἔμεινεν, ὡς μὴ ἀξίως οὖσης
 τῆς τάξεως αὐτοῦ εἰσελθεῖν μετὰ τῶν ἡ' βῆλων, μένει μετ'
 αὐτοῦ ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ σιλεντιαρίου ἐνός, ὁ δὲ βα-
 30 σιλεὺς προσκαλεῖται τὸν πραιπόσιτον καὶ γνωρίζει τὸ ὄνομα

17. κελεύει cod. προβάλλεσθαι ed. 20. ἴστασι ed.

positus, rursus ingressus, in suo ordine stat, et signo ab Imperatore dato, in medium pergit, factaque adoratione, cum ostiariis et virgis tripetonem petit, ac comites scholarum ad quietum velum perducit, qui eosdem, ac priores, ritus observant. Praepositus vero accedens, in suo loco subsistit, ac rursus signo dato, in medium venit, adorat, et egressus, candidatus ad velum sextum ducit, qui et ipsi, postquam solennia, ut diximus, celebrarunt, in suo ordine consistunt. Iterum praepositus ingressus, post adorationem domesticos, velum septimum, adducit, qui easdem cerimonias observant: deinde octavum, expraefectos. (III.) Octo autem velis ita completis, cum octavo cerimoniaris et silentiarius ab utroque latere post secretum intrant, et si candidatus patriciae dignitatis in uno ex his velis ingressus est, inque loco secreti stat, Imperator praepositum, et quem ad patricii dignitatem evehere vult, vocat, nomen eius praeposito, is cerimoniaris indicat, qui secum sumto silentiario et candidato, statim eos in medium in conspectum Imperatoris producit. Si vero foris mansit, cum scilicet eius dignitas ipsi cum octo velis intrare non permittit, cerimoniaris ac unus e silentiariis cum

τοῦ μέλλοντος προβληθῆναι, ὃ δὲ πραιπόσιτος Ἰστατος μόνω
 τοῦ σεκρέτου, καὶ προσκυνήσας, ἐξελθὼν μετὰ δύο οστια-
 ρίων, προσκαλεῖται αὐτὸν, καὶ εἰσάγει, φοροῦντα σάγιον
 ῥοῆς. κρατοῦσι δὲ αὐτὸν ὅ,τε τῆς καταστάσεως καὶ σιλεντιά-
 ριος, καὶ ἰστώσιν αὐτὸν μέσον τοῦ σεκρέτου ἔμπροσθεν τοῦ
 βασιλέως, ὃ δὲ πραιπόσιτος εἰσελθὼν ἐν τῇ καμάρῃ καὶ τὰς
 πλάκας παρὰ τοῦ δευτέρου λαβὼν, ἐπιδίδωσιν αὐτὰς τῷ βα-
 σιλεῖ. ἄγουσι δὲ τὸν μέλλοντα προβληθῆναι ὃ τῆς καταστά-
 σεως καὶ ὁ σιλεντιάριος, καὶ ῥίπτονσιν αὐτὸν εἰς τοὺς πόδας
 C τοῦ βασιλέως, καὶ προσκυνήσας ἀσπάζεται αὐτούς, εἶτα τὰ γό-10
 νата αὐτοῦ, εἶτα λαβὼν τὰς πλάκας ἀπὸ τοῦ βασιλέως, φε-
 λεῖ καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ. καὶ λαβόντες αὐτὸν ἀποφέρουσιν
 ὀπισθοφανῶς, καὶ ἰστώσιν αὐτὸν μέσον τοῦ σεκρέτου ἀνα-
 μεταξὺ τῶν τοῦ κουβουκλείου ἀρχόντων, διαμερίζονται δὲ οἱ
 σιλεντιάριοι, οἱ μὲν ἐκ δεξιῶν, οἱ δὲ ἐξ εὐωνύμων, καὶ λα-15
 βῶν ὁ δεξιὸς τὸν πρῶτον μάγιστρον, ἄγει αὐτὸν καὶ ἰσῆσιν
 ἐν τῇ δεξιῇ μέρει τοῦ προβληθέντος πατρικίου, καί κεινος
 προσκυνήσας, ὑπερέυχονται τὸν βασιλέα, καὶ εἰδ' οὕτως
 ἀπέρχεται ἐν τῇ αὐτοῦ στάσει τε καὶ τάξει. καὶ ἥνικα τελέσῃ
 τὴν εὐχὴν καὶ εὐχαριστίαν ὁ πρῶτος μάγιστρος, εὐθέως κα-20
 D ταλαμβάνει ὁ εὐώνυμος σιλεντιάριος, εἰσάγων μάγιστρον ἐκ
 τοῦ ἑτέρου μέρους, καὶ ἰσῆσιν αὐτὸν ἐξ εὐωνύμων τοῦ προ-
 βληθέντος πατρικίου, καὶ αὐτὸς ὑπερέυχεται τὸν βασιλέα
 ἀπευχαριστῶν, ἥνικα δὲ μέλλει ἐξελθεῖν ὁ αὐτὸς μάγιστρος,

5. et 13. Ἰστασιν ed. 10. τὰ om. cod. et ed. 18. ὑπερέυχεται
 conl. R. 24. ἐξελθεῖν, ὁ αὐτὸς μάγιστρος καταλ. ed.

eo remanet, Imperator vero praepositum vocat ac nomen promo-
 vendi ipsi indicat, praepositus in medio secreto adorat, deinde cum
 duobus ostiariis egressus, eum accessit sagumque rubrum gestantem
 adducit. Cerimoniarius et silentiarius eum comitantur, et in medio
 secreto coram Imperatore constituunt, praepositus cameram ingressus,
 tabulas a secundicerio sumit easque Imperatori tradit. Adducunt vero
 candidatum ceremoniarius ac silentiarius, eumque ante pedes Imperatoris
 prosternunt, quos, adoratione facta, aequae ac genua, deinde et manus,
 tabulis acceptis, osculatur. Tunc ipsum retro abductum in medio secre-
 to inter cubiculi praefectos constituunt, ipsi silentiarii partim ad dex-
 tram, partim ad sinistram discedunt, quorum is, qui ad dextram stat,
 primum magistrum ducit, et ad dextram promoti patricii statuit, qui,
 adoratione facta, Imperatori prospera apprecatur, deinde ad stationem
 suam ordinemque abit. Precibus autem et solenni gratiarum actione a
 primo magistro peractis, statim silentiarius ad sinistram constitutus
 magistrum ab alio latere adducit, eumque ad sinistram promoti pa-
 tricium sistit, ipse solennes Imperatori gratias agit, faustaue precatur,

καταλαμβάνει δ ἐκ δεξιῶν τὰ ἀντὰ ποιῶν. Ἰστέον δὲ, ὅτι πάντες οἱ εἰσελθόντες διὰ τῶν ὀκτώ βήλων χωρὶς τῶν ἀσηκητῶν καὶ τῶν βεσητητόρων καὶ τοῦ φεφερενδαρίου, ἕκαστος αὐτῶν κατὰ τὴν ἰδίαν τάξιν, εἰσέρχεται, κρατούμενος ὑπὸ σιλεντιαρίου, πλησίον τοῦ προβληθέντος πατρικίου, οἱ μὲν ἐκ δεξιῶν, οἱ δὲ ἐξ ἀριστερῶν, ἐκτελοῦσι δὲ καὶ αὐτοὶ πάντα ἀκολουθῶς, ὃν τρόπον ὁ ἐκ δεξιῶν μάγιστρος καὶ ὁ ἐξ ἀριστερῶν ἐξετέλεσαν. καὶ πάντων προσκνησάντων καὶ ἀπευ-
 10αρικίου ὄ,τε τῆς καταστάσεως καὶ ὁ σιλεντιάριος, ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ πεσὼν φιλεῖ τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, εἶτα τὰ γόνατα αὐτοῦ, καὶ εὐξάμενος καὶ ἀπευχαριστήσας τὸν βασιλέα, ἀπελθὼν ἴσταται ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ, εἶτα λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως
 15λέγει „κελεύσατε.” (Δ.) Καὶ πάντες ὑπερευξάμενοι ἐξέρχονται, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀναστὰς ἀπὸ τοῦ σέζου αὐτοῦ, εἰσέρχεται ἐν τῇ καμάρα τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, καὶ λαβὼν ὁ πραιπόσιτος τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως, προσκα-
 20λεῖται τοὺς βεσητήτορας, καὶ ἀπαλλάσσουσιν αὐτοὶ τὴν χλασίδα αὐτοῦ. ὁ δὲ προβληθεὶς πατρικίος ἐξέρχεται διὰ τῶν σκύλων ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ, καὶ περιπατεῖ ἔμπροσθεν αὐτοῦ σιλεντιάριος βαστάζων τὰς πλάκας, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Στεφάνου, ἄπτει κηροῦς, καὶ εὐξάμενος ἐξέρχεται

11. τὸν om. ed.

egressurum vero magistrum silentiarium, qui ad dextram constitutus est, eosdem ritus observans, excipit. Ceterum omnes ac singuli praeter secretarios, vestitores et referendarium per octo vela, pro sua dignitate ac ordine, a silentiariis stipati, prope patricium promotum, partim a dextra, partim a sinistra, ingrediuntur, et omnia ordine, quae magister ad dextram sinistramque peregerunt, peragunt. Postquam vero omnes adorationem et gratiarum actionem Imperatori exhibuere, cerimoniarum et silentiarium promotum patricium excipiunt, a quibus ad Imperatorem perductus, pronus in terram pedes ac genua eius osculatur, precatus vero et gratias Imperatori actis, ad suum ordinem abit: praepositus, signo ab Imperatore dato, dicit: *Iubete.* (IV.) Sic omnes fausta precati discedunt, Imperator vero a throno surgens, cameram S. Theodori ingreditur, praepositus, corona a capite eius demta, vestitores vocat, qui tunicam imperatoriam mutant. Promotus autem patricius per scyla ad hippodromum abit, coram quo silentiarius, tabellas gestans, procedit, ipse, templum S. Stephani ingressus, cereos accendit, precatusque egreditur, et ab honoratis, a sociophoris, a militibus tagmatum, decanis ac diacta-

ἀκείθεν, καὶ δηριγεύόμενος ὑπὸ τε ἀξιωματικῶν, σκευοφόρων, στρατιωτῶν ταγματῶν, δεκανῶν καὶ διαιταρίων, διέρχεται διὰ τοῦ ἵπποδρόμου καὶ τῆς θερμιάστρας, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ κονιστωρίῳ, καὶ ἄσπας κηρούς ἐξέρχεται, καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν δηριγεύόμενος, ἐξέρχεται διὰ τε τῶν ἐξκουβίτων καὶ τῶν σχολῶν. δέχονται αὐτὸν οἱ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων, ἐν ᾧ ἄπται κηρούς ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ τρίτῃ τάξει, ὅτε προέρχεται ἐξωθεν τῶν μεγάλων πυλῶν, ἀκτολογοῦσι δὲ αὐτῶν, καθὼς τελοῦσιν ἐν ταῖς προβολαῖς τῶν πατρικίων, λέγοντες καὶ τὸ „ὁ δεῖνα“, καὶ „εἶσε πατρικίος,“ καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτῷ ὁ δῆμαρχος λιβελλάριον. καὶ ἀνελθὼν ἐν τῇ πύλῃ πλησίον τῆς χαλκῆς, δέχεται αὐτὸν τὸ μέρος τῶν Πρασίνων, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ δῆμαρχος τὸ λιβελλάριον, καὶ ἴσταται μέσον, ὡς εἰδῆσθαι αὐτῷ πάντοτε ἐν ταῖς δοχαῖς γίνεσθαι. εἶτα τελεσάντων τῶν δύο μερῶν, ἐξέρχεται διὰ τῆς χαλκῆς, καὶ διελ-
 15 θῶν μέχρι τοῦ ἁγίου φρέατος, ἄπται ἐκεῖσε κηρούς, καὶ εἰδῶ
 20 οὕτως εἰσέρχεται εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, καὶ ἔμπροσθεν
 Ma. 109. αὐτῶν ἁγίων θυρῶν ἐστῶς, εὐχεται, καὶ προσκαλεσάμενος αὐ-
 τὸν ὁ πατριάρχης, κλίνει τὴν αὐτοῦ κεφαλὴν, λέγων εὐχὴν,
 εἰδῶ οὕτως κοινωνεῖ τοῦ ἀχράντου σώματος καὶ αἵματος τοῦ
 Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παρὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ
 ἀσπασάμενος αὐτὸν ὁ πατριάρχης, ἀποπέμπει αὐτόν. ὁ δὲ
 πατρικίος τὴν ἐξ ἔθους τῇ ἐκκλησίᾳ διδομένην σινηθῆσαν δε-
 25 δοκῶς, ἐξέρχεται διὰ μέσου τοῦ ναοῦ εἰς τὸν νάρθηκα,

1. ἀξιωματικῶν σκευοφόρων, στρατιωτῶν, ταγματῶν ed. 8.
 τῶν om. ed. δὲ om. ed. 20. καὶ εἰδῶ ed.

riis stipatus, per circum balneumque in consistorium abit, et cereis accensis, iisdem comitantibus, per excubias scholasque discedit. Factionarii Veneti eum, ubi Imperator cereos accendit, in tertio ordine excipiunt, et dum per magnas portas procedit, ipsi, ut in promotionibus patriciorum solent, acclamant, dicentes: *N. N. et: es patricius*, demarchus vero ipsi libellum tradit. Ad portam prope chalcen ascendentem factio Prasina excipit, demarchus libellum ipsi tradit, in medio, ut semper in his receptionibus solet, constitutus. His a factionibus peractis, per chalcen egreditur, et ad sanctum puteum digressus, cereos accendit, postea magnam ecclesiam ingreditur, ubi ad sacras iannas subsistens, precatur: patriarcha, postquam eum advocavit, inclinato capite precatur, a quo postea sacrum corpus et sanguinem Domini nostri Iesu Christi accipit, datoque osculo, dimittitur. Patricius, solenni munere ecclesiae oblato, per medium templum ad narthecem abit, ubi, mutata veste, scaramangium suum sagumque purpureum induit, et consensu equo, una

καίεσε ἀπαλλάξας βύλλαι τὸ σκαραμάγγιον αὐτοῦ καὶ σα-
 γίον ἀληθινόν, καὶ εἰθ' οὕτως ἐξελθὼν ἀπέρχεται ἔφιππος
 αὐτός, καὶ ὁ σιλεντιάριος ἔμπροσθεν αὐτοῦ, βαστάζων τὰς
 πλάκας, φορῶν σαγίον ἀληθινόν, οἱ δὲ λοιποὶ, οὓς ἀνωτέρω Ed.L. 147
 εἰρήκαμεν, δηριγεύουσιν αὐτὸν μέχρι τοῦ οἴκου αὐτοῦ.
 ἰστέον δὲ, ὅτι οὓς ἀνωτέρω εἴπομεν, πεζοὶ δηριγεύουσι,
 καταλαβὼν δὲ ὁ πατρικίος τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὑποδέχεται πάν-
 τας, ἡ δὲ ἐν τῇ τραπέζῃ κάθεδρα τοῦ σιλεντιαρίου πλησίον
 τοῦ πατρικίου εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος ἰσοτίμως καθέζεται.
 10ῆ γὰρ τάξις οὕτως παρέχει· λαμβάνουσι δὲ καὶ αὐτοὶ παρὰ
 τοῦ πατρικίου οἱ τε σιλεντιαριοὶ καὶ οἱ στρατιῶται τὰς ἐξ
 ἔθους διδομένας αὐτοῖς συνηθείας, καὶ ἀπέρχεται ἕκαστος
 εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, εὐχαριστοῦντες τὸν Θεὸν καὶ ὑπερ-
 ευχόμενοι τὸν πλουτοποιὸν ἡμῶν βασιλέα. B

15 Ἀπολογία τῶν δῆμων ἐπὶ προαγωγῇ πατρικίου.

Τῆς συνήθους τάξεως τελουμένης ἐν τῷ παλατίῳ ἐπὶ τῇ
 τοῦ πατρικίου προαγωγῇ, ἐξέρχεται διὰ τῆς προελεύσεως, ὀ-
 ψικευόμενος ὑπὸ σιλεντιαρίου, δηλονότι τοῦ σιλεντιαρίου βα-
 σιάζοπτος τὸν τούτου κωδίκελλον, καὶ ἀπέρχεται εἰς τὴν ἐκ-
 κλησίαν τοῦ ἵπποδρόμου εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον, καὶ ἄπτει
 ἐκεῖσε κηρούς, καὶ ὀψικευόμενος ὑπὸ ἀξιωματικῶν, ἀπέρχε-
 ται ἐν τῷ κονισιοταρίῳ, καὶ ἄπτει ἐκεῖσε κηρούς, ὁμοίως καὶ
 εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἐκκλησίαν, καὶ ἴστανται οἱ τε ἀξιωματι-

eum silentiario, tabellas ante ipsum ferente sagumque purpureum
 gestante, discedit; reliqui usque ad aedes suas eum comitantur. Hic
 vero observandum est, eos, quos supra commemoravimus, pedibus
 comitari, quos quidem patricius domi omnes excipit, ubi sella si-
 lentiario ad mensam prope patricium ad sinistrum latus, aequo ho-
 nore, quod eius dignitas postulat, ponitur: accipiunt vero et ipsi
 silentiarii ac copiis praefecti a patricio solennia munera, omnesque
 domos suas, gratias Deo agentes et clementissimum Imperatorem
 nostrum laudantes, repetunt.

ACTA ET ACCLAMATIONES FACTIIONUM IN PROMOTIONE PATRICII.

Solito promotionis patricii ritu in palatio peracto, in pompa
 egreditur, comitante silentiario, eo scilicet, qui codicillos patricii
 portat, et ad S. Stephani ecclesiam in hippodromo abit, ac cereos
 ibi accendit. Deinde ab officiis aulae stipatus, ad consistorium per-
 gens, cereos ibi accendit: ita et in ecclesia Domini, ubi proceres
 et scutarii numeri et diaetarii omnium diaetarum et decani in por-
 ticu candidatorum adsunt. A quibus stipatus patricius ad aeneas

Σκοὶ καὶ τὰ σκουτάρια τοῦ ἀριθμοῦ καὶ οἱ διατάρια τῶν δ-
λων διαιτῶν καὶ οἱ δεκανοὶ εἰς τὸν μάκρωνα τῶν κωνιδάτων.
καὶ ἀπέρχεται ὁ αὐτὸς πατρίκιος, ὄψικευόμενος ὑπ' αὐτῶν,
ἕως τῶν χαλκῶν πυλῶν τῶν κορτινῶν, καὶ λέγει ὁ ἀδμη-
Ms. 109. b σουνάλιος „στήτω,” καὶ κρατεῖ ὁ νομμεράριος τὸ βῆλον καὶ
λέγει· „λεβὰ πατρίκιε ἐλώκ.” καὶ πάλιν λέγει ὁ ἀδμηπου-
νάλιος, ἄπερ φωνοβολεῖ ὁ νομμεράριος, καὶ ἐξέρχεται ὁ πα-
τρίκιος, καὶ διέρχεται διὰ τῶν σχολῶν, ὄψικευόμενος δηλονότι
ὑπὸ τῶν προειρημένων. τὸ δὲ μέρος τῶν Πρασίνων Ἰσταιω
εἰς τοὺς ἀγίους ἀποστόλους εἰς τὰς σχολὰς, ἐκδεχόμενον τὸν 10
πατρίκιον, καὶ μετὰ τὸ στήναι τὸν πατρίκιον εἰς τὸν εἰωδῶτα
D τόπον, λέγει ὁ δῆμος· „πρὸ πάντων εὐφημησώμεν τοὺς δε-
σπότας τῆς οἰκουμένης.” οἱ κράτται· „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα
μεγάλων βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς
ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράτται· „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα εὖσε-15
βεστάτων ἀγουσῶν πολλὰ τὰ ἔτη.” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρί-
του. οἱ κράτται· „τῶν πορφυρογεννητῶν πολλὰ τὰ ἔτη”
ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. οὕτως οἱ κράτται· καὶ εἶτα λέγουσιν
ἄκτα ἀπὸ φθογγῆς· „τίς οὐκ ἔχει ἐπὶ πλεῖον δοξάσαι τὸν
μόνον ἀθάνατον βασιλέα,” ἐκ γ', „καὶ προβιβάζοντα ἀξίω 20
Ed.L. 148 τοῖς ἀξίοις,” ἐκ γ', „καὶ σὲ ὁ δεῖνα ἐτίμησαν παραδόξως,”
ἐκ γ', „τὴν τοῦ πατρίκιου περιδοξον ἀξίαν,” ἐκ γ', „ἀλλ' ὁ
πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης τοὺς χρόνους αὐτῶν πληθύνει

10. ΣΧΟΛΑ Ἰστίον, δι, προελεύσεως οὔσης ἐν τῇ ἀγίᾳ Σοφίᾳ,
ἐὰν συμβῇ γενέσθαι πατρίκιον, πρῶτως δέχεται αὐτὸν τὸ μέρος
τῶν Βενέτων εἰς τοὺς λύχνους μετὰ καὶ [καὶ om. ed.] τοῦ δε-
μάρχου· τὸ δὲ μέρος τῶν Πρασίνων εἰς τὰς σχολὰς μετὰ καὶ
τοῦ δημάρχου. ἐκδεχόμενος cod. 14. μεγάλῳ βασιλεῖ
καὶ αὐτοκράτορι ed. 15. εὖσεβεστάτω ed. 18. οὕτως om.
cod. 21. τιμήσαντα legendum aut aliquid deesse vido-
tur R.

portas cortinarum abit, dicitque admissionalis: *Sta*; numerarius au-
tem, velum tenens, inquit: *Leva te patricie loco*. Rursus admissio-
nalis, quae acclamaverat numerarius, repetit, et egressus patricius
per scholas transit, scilicet a dictis stipatus. Factio Prasinorum in
S. S. Apostolorum aede in scholis excipiens patricium, praesto est,
quo loco solenni constituto, populus ait: *Ante omnia fausta Domi-
nis universi precemur*. Cantores: *N. N. magnis Imperatoribus et
Caesaribus multos annos*! eadem populus ter. Cantores: *N. N. pi-
ssimis Augustis multos annos*; eadem populus ter. Cantores: *Por-
phyrogenitis multos annos*; eadem populus ter; et sic postea canto-
res acta recitant: *Quis non maxime laudaret solum immortalem re-
gem, ter; et dignitatem dignis tribuentem, ter; et te gloriosae hono-*

σὸν ταῖς ἀγνούσαις καὶ τοῖς πορφυρογενήτοις." καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιδίδωσι τὸ λιβελλάριον ὁ δημάρχος τῷ πατρικίῳ, καὶ λέγουσιν οἱ κράται· „εἶσε ὁ δεῖνα, εἶσε ὁ δεῖνα, εἶσε ὁ δεῖνα." καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ'· „εἶσε πατρίκιος, εἶσε." οἱ κράται· 5, „καλῶς ἦλθες, προβολὴ τῶν εὐεργετῶν." ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράται· „καλῶς ἦλθες, ποθητὰ τῶν ἀνάκτων." ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράται· καλῶν ἦλθεν ὁ εὐγενής ἐκ προγόνων." ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθεν." οἱ κράται „καλῶς ἦλθες, ὁ δεῖνα πατρίκιε τῶν Ῥωμαίων." ὁ λαὸς 10, „καλῶς ἦλθες." οἱ κράται· „καλῶς ἦλθες εἰς φιλοῦντά σε δῆμον." ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράται· „ἀξίως σε ἠγάπησαν οἱ δεσπότες, ὡς ὄντα καθαρὸν καὶ ἐπάξιον." ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράται· „ἀλλ' ὁ πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης." ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθεν." οἱ κράται. 15, „φυλάξει σε, πατρίκιε, εἰς πλήθη χρόνων." (B.) Καὶ ἀποκινῶντος τοῦ πατρικίου, ὀψικεύει ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὁ δῆμος, Ma. 110. a λέγων ἀπελατικὸν ἤχ. δ'· „οἱ ἐκ τῆς ἄνω προνοίας ἐστειμένωι ἀξιοδότῳ πάνσοφοι εὐεργέται σε, ὡς προσφιλέστατον δοῦλον, ὁ δεῖνα, ἐτίμησαν ἐν ὑπερτέραις ἀξίαις, πρωτοσπαθά- 20 ριον ἔντιμον καὶ εὐγενῆ ἐκ προγόνων, καὶ εἰς ὑπέρτιμον δόξαν, τὴν πατρικίου ἀνύψωσαν ἀξίαν." καὶ ἀπάγουσιν αὐτὸν

2. τὸ om. ed. 5. ἦλθα ed. 6. ἦλθεν ed. 9. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι, τοῦ δημάρχου λέγοντος· „καλῶς ἦλθες, ὁ δεῖνα πατρίκιε", προσκυνεῖ ὁ πατρίκιος πρὸς τὸν δημάρχον καὶ τὸν δῆμον· καὶ ὁ δῆμος πρὸς αὐτὸν ὁμοίως, ποιῶν τὸ σέβας. 10. εἰς φιλοῦντας δῆμον ed. 15. χρόνον ed. 18. ἀξιοδό- 20 ται ed.

rarunt N. N., ter; splendida Patricii dignitate, ter; sed omnium creator et dominus tempora vestra cum Augustabus et porphyrogenitis augeat! Postea demarchus libellum patricio tradit, et dicunt cantores: *Tu es N. N., imo es N. N., ter; populus: Tu es patricius, es!* Cantores: *Pulchre venisti, a benefactoribus promotus!* populus: *Pulchre venisti.* Cantores: *Pulchre venisti, desiderium principum!* populus: *Pulchre venisti.* Cantores: *Pulchre venit nobilis a maioribus!* populus: *Pulchre venit!* Cantores: *Pulchre venisti, N. N. patricie Romanorum;* populus: *Pulchre venisti.* Cantores: *Pulchre venisti ad populum tui amantem;* populus: *Pulchre venisti!* Cantores: *Merito te amarunt Domini, ut egregium dignumque virum!* populus: *Pulchre venit.* Cantores: *Sed omnium creator et dominus;* populus: *Pulchre venit!* Cantores: *Te, o patricie, quam diutissime conservet!* (II.) Inde gradum dimovet patricio, comitatur eum a fronte populus, et apelaticum dicit ex quarto tono: *A suprema providentia coronati pro merito suo et sapientissimi benefactores te, ut carissimum servum, N. N., summis honori-*

ὀψικεύοντες ἕως τῆς δοχῆς τῶν Βενέτων, (μέχρι γὰρ ἐκεῖσε πληροῦται τὸ ποίημα,) καὶ μετὰ τὸ πληρωθῆναι λέγουσιν οἱ κράτται ἔσ· „ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, σῶσον τὸν πατρικίον·” καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' ἔσ· „ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος·” καὶ δέχεται αὐτὸν τὸ μέρος τῶν Βενέτων εἰς τὴν χαλκῆν, καὶ γίνεται ἡ ἀκολουθία καὶ ἡ τάξις τῆς δοχῆς, καθὼς καὶ πρώην ἐπὶ τῆς δοχῆς τῶν Πρασίνων· πλὴν λέγει ἀπελατικὸν ἤχ. δ· „οἱ ἐκ Θεοῦ κρατούμενοι·” προεγράφη. καὶ διέρχεται διὰ τοῦ χύτου τῆς

D χαλκῆς, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ ἅγιον φρέαρ καὶ ἄπει κηρούς, καὶ μετὰ τοῦτο εἰσέρχεται εἰς τὴν σωλέαν, ἔνθα ἴσεται τὸ 10 ἀντιμισίον. ὁ δὲ πατριάρχης ἐξέρχεται ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ λαμβάνει τὸν κωδίκελλον αὐτοῦ, καὶ τίθει αὐτὸν ἐν τῷ ἀντιμισίῳ, εἶτα ποιεῖ τὴν εὐχὴν, καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν ἐπίδωσι τὸν κωδίκελλον τῷ πατρικίῳ, καὶ μετὰ τὸ λαβεῖν τὸν κωδίκελλον, τιθεῖ ὁ πατρικίος τὸ ἀποκόμβιον ἐν τῷ ἀντιμ- 15

Ed.L. 149 σίφ. ὁ δὲ πατριάρχης εἰσέρχεται ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ ἀντιμισίῳ, ἔνθα καὶ τοῖς δεσπόταις ταῖς ἐορταῖς μεταδίδωσι, καὶ μεταδίδωσι τῷ πατρικίῳ. μετὰ δὲ τὴν μετὰ ληψιν ἀπέρχεται ὁ πατρικίος εἰς τὸ σκάμνον τῶν πατρικίων, καὶ περιβάλλεται ἀληθινὸν σαγίον, καὶ ἐξέρχεται ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, καὶ καθβαλικεύει, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὀψικεύομενος ὑπὸ τῶν προειρημένων καὶ ὑπὸ τῶν δύο δῆμων, καὶ λέγει ἕκαστος αὐτῶν τὸ ἴδιον ἀπελατικόν· ὁ δὲ σιλεντιάριος φορῶν σαγίον ῥοῆς, καὶ αὐτὸς καθβαλλά-

3. et 4. ἔσ om. ed. 7. λέγουσιν aut λέγεται R. ex compend. cod. 13. μετὰ εὐχὴν ed. 14. λαμβάνειν ed.

bus ornarunt, protospatharium illustrem et nobilem a maioribus, adque splendendam patricii dignitatem provexerunt. Sic abducunt eum in obsequio ad Venetam factionem; illuc enim delatis desinit carmen; quo facto, cantores dicunt: Deus sancte, serva patricium; populus ter: Deus sancte. Factio Venetorum in chalice patricium excipit, peragiturque officium et ordo factionis, ut ante a Prasina: praeterea dicit apelaticum toni IV: A Deo custoditi, ut supra relatam est. Deinde per chytum chalces sanctumque puteum, ubi cercos accendit, transit ac soleam, ubi antimensium stat, ingreditur. At patriarcha exit a sacrario eiusque codicillos sumit, quos in antimensio reponit, deinde preces facit, et his finitis, patricio codicillos tradit, quibus acceptis, apocombium ibi reponit. Deinde patriarcha sacrarium intrat, et ad altare, ubi festis diebus etiam Imperatores communicant, abit et sacram coenam patricio impertit. Quo peracto, patricius ad scanzonum patriciorum discedit, sagumque purpureum induit, et inde exiens, equo domum vehitur, a dictis omnibus et duabus factionibus stipatus, quarum unaquaeque suum apelaticum dicit: silentarius autem, sa-

ριος, ὄψικεύει τὸν πατρίκιον, βαστάζων τὸν τούτου κωδίκελ-
λον. καὶ μετὰ τὸ σωθῆναι τὸν πατρίκιον εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ
ὑποστρέφουσιν οἱ ὄψικεύοντες πάντες καὶ οἱ τῶν δύο μερῶν
ἡμοί, συνεσιῶνται δὲ τῷ πατρικίῳ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ τῇ B
ἑκτῇ ἡμέρᾳ οἱ πραιπόσιτοι καὶ ἕτεροι πατρίκιοι καὶ ὄφρι- Ms. 110. b
κάριοι καὶ οἱ δύο δῆμαρχοι καὶ ὁ σιλεντιάριος, οἱ δὲ πραι-
πόσιτοι λαμβάνουσιν ἀνὰ ἱματίων ἐρῶαμμένων ἀπὸ τρι-
βλατίων ὄρνεμένων β', καὶ οἱ δῆμαρχοι ἀβδία.

ΚΕΦ. μθ'.

10 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προβολῇ ἀνδραπέτων.

Καθίσταται ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ σένζον ἕστεμμένος, φο-
ρῶν τὴν χλανίδα αὐτοῦ, καὶ ἴστανται οἱ τοῦ κουβουκλείου C
ἄρχοντες ἐν τῇ τάξει αὐτῶν· οἱ δὲ σπαθαροκουβικουλάριοι
καὶ οἱ κουβικουλάριοι ἴστανται ὀπισθεν τοῦ βασιλέως κύκλο-
15θεν τοῦ ἡμικυκλίου, οἱ δὲ πρωτοσπαθάριοι οἱ εὐνοῦχοι ἴσταν-
ται πλησίον τοῦ σένζου, φοροῦντες τὰ σαβάνια αὐτῶν, βα-
σιτάζοντες καὶ τὰ σπαθοβάκλια αὐτῶν. καὶ λαβὼν θυμια-
τὸν ὁ παπίας, θυμια ὁμοίως, ὡς ἐπὶ προβολῇ πατρικίων, καὶ
ὑποχωρεῖ. εἶτα λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασι-
20λέως, εἰσέρχεται καὶ ἴστανται μέσον ἀναμεταξὺ τῶν ἀρχόντων

7. τριβλατίων ὄρνεμένων ed. 14. κυκλίθεν cod. 15. εἰς σχῆ-
μα ἡμικυκλίου con. R.

gum rassium ferens, equo conscenso, patricium, cuius codicillos por-
tat, comitatur. Cumque domum suam sic deductus est, comites
omnes cum duarum factionum hominibus revertuntur, convivium ve-
ro cum patricio in aedibus eius praepositi alique patricii et officia-
les, duo demarchi et silentarius eo die celebrant: praepositi quo-
que singuli vestes consutas, limbo purpureo ornatas, tribuni seu
demarchi abdia accipiunt.

CAP. 49.

Observanda in promotione Proconsulum.

Imperator in throno coronatus suaque tunica indutus sedet,
cubiculo praefecti secundum ordinem suum, spatharocubicularii et
cubicularii a tergo Imperatoris, in semicirculo protospatharii eunu-
chi prope thronum, sabania sua et spathobaculos ferentes, adstant.
Papias, thuribulo sumto, similiter, ut in processione patriciorum,
incensat et discedit. Deinde signo ab Imperatore accepto, intrat
praepositus et inter cubiculi praefectos medius stat, peracta adora-
25 tione, in tripetonem cum duobus ostiariis procedit, omnemque ri-
tam, quem in promotione patriciorum supra exposuimus, observat.

τοῦ κουβουκλείου, καὶ προσκνήσας, ἐξέρχεται ἐν τῇ τριετί-
 τωσι μετὰ δύο ὀσριαρίων, καὶ ἐκτελεῖ πάντα, ὃν τρόπον ἀνω-
 τέρω εἰρήκαμεν ἐν τῇ προβολῇ τῶν πατρικίων. καὶ εἰσάγει
 D βῆλον α', μαγίστρον, καὶ ἐκτελοῦσι πάντα, ὡς ἡ συνήθεια
 ἔχει, ὁμοίως πάλιν ἐξελεῖν εἰσάγει βῆλον β', πατρικίους καὶ
 στρατηγούς, καὶ ἀπλῶς τὰ λοιπὰ βῆλα, τοὺς τε δημάρχους
 καὶ τὸν τοποτηρητὴν τῶν σχολῶν. καὶ εἰ μὴ εἰσῆλθεν ἐν τῇ
 δοχῇ ὁ μέλλων γενέσθαι ἀνθύπατος, προσκαλεσάμενος ὁ βασι-
 λεὺς τὸν πραιπόσιτον, λέγει τὸ ὄνομα τοῦ μέλλοντος προβλη-
 θῆναι, κακεῖνος λέγει τῷ τῆς καταστάσεως, κακεῖνος λαβῶν
 αὐτὸν, ὡς ἐπὶ πατρικίον, ἴστησιν αὐτὸν ἔμπροσθεν τῶν ἀρ-
 χόντων τοῦ κουβουκλείου, καὶ λαβῶν ὁ πραιπόσιτος πορφυ-
 Ed.L. 150 ροῦν τετραδίων, ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως
 μετὰ σιλεντιαρίου, ἐνέγκαντες αὐτὸν πλησίον τοῦ βασιλέως,
 ποιοῦσι προσκνήσασθαι καὶ φιλησθαι τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως,¹⁵
 εἰδ' οὕτως τὰ γόνατα αὐτοῦ. εἶτα λαβῶν τὸ πορφυροῦν τε-
 τραδίων παρὰ τοῦ βασιλέως, ἤγουν τὸ ἀνθυπατίκιον, φιλεῖ
 καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ εἰδ' οὕτως ἀπαγαγόντες αὐτὸν ὀ-
 πισθοφανῶς, ἰστᾶσιν αὐτὸν μέσον. ἅπαντες δὲ οἱ ἐν τῇ δο-
 Ms. 1111. α χῇ εἰσελθόντες ἐκτελοῦσι τὴν προσκύνησιν, ὃν τρόπον ἀνωτέ-²⁰
 ρω εἴρηται ἐν τῇ προβολῇ τῶν πατρικίων. (B.) Εἰ δὲ οὐκ
 B εἰσῆλθεν ἐν τῇ δοχῇ ὁ μέλλων προβληθῆναι, ἀλλ' ἐναπέμει-
 νεν ἔξω, ὡς μὴ ἐνδέχασθαι τὴν ἀξίαν αὐτοῦ εἰσερχεσθαι ἐν
 ταῖς δοχαῖς, ἢ κατὰ ὑστέρησιν ἐναπέμεινεν ἔξω, ἐξέρχεται ὁ
 πραιπόσιτος καὶ εἰσάγει αὐτὸν, τελεῖται δὲ μέχρις αὖν κατα-²⁵

17. ἀνθυπατίκιον R, ἀνθυπατικόν cod. et ed. 18. ἀπάγοντες ed.

Deinde velum I sive magistros, qui omnia, ut mos est, perficiunt:
 iterum egressus, velum II, patricios et strategos, ceteraque vela,
 demarchos quoque et scholarum vicarium adducit. Si vero futurus
 proconsul in processione non ingressus est, praeposito accito Imper-
 ator nomen promovendi dicit, hic cerimoniai, qui ipsum excipien-
 s, ut supra de praeposito observatum est, coram praefectis cubi-
 culi statuit, et purpureum quaternionem Imperatori tradit: cerimo-
 niarius vero cum silentiario eum in conspectum Imperatoris ductum
 adorare pedesque et genua eius osculari iubent. Postea ab Impera-
 tore purpureum quaternionem seu proconsulares codicillos, manus
 eius osculans, recipit, et ita retrorsum abductum in medio collo-
 cant. Omnes vero in processione ingressi solennem adorationem,
 ut supra de promotione patriciorum dictum est, exhibent. (II.) Si
 vero promovendus in pompa ingressus non est, sed foris remansit,
 quod in pompa intrare maius est quam pro eius dignitate, aut si,
 quia posterior ordine est, foris substitit, egressus patricius eum ad-

λάβη τὸ ἀνθυπατικίον παρὰ τοῦ βασιλέως, ὡς ἀνωτέρω ἐν τῇ καταστάσει τῶν πατρικίων ἐδηλώσαμεν. τελέσαντες δὲ πάντες ἐν τῇ δοχῇ τὴν συνήθη προσκύνησιν καὶ εὐχαριστήσαντες, λαμβάνουσι τὸν προβληθέντα ἀνθύπατον ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ σιλεντιαρίου, καὶ ἀπάγουσιν αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσκυνήσας τὸν βασιλέα ὑποστρέφει, καὶ ἵσταται ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ, καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, λέγει „κελεύσατε.”

C

ΚΕΦ. ν'.

10 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ ζωτικῆς πατρικίας.

Ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες τὰ διβητήσια καὶ τὰς χλαμύδας, καὶ ἵστανται εἰς τὰς πύλας τοῦ φάρου, βλέποντες ἐπὶ τὸν μέσον πυλῶνα, τὰ νῶτα ἔχοντες πρὸς ἀνατολήν, στέμματα δὲ οὐ φοροῦσιν οἱ δεσπότες. καὶ ὅτε λάβῃ ὁ πραιπόσιτος τὸ νεῦμα παρὰ τῶν δεσποτῶν, εἰσάγει τοὺς πατρικίους καὶ μέρος τῶν ὑπάτων καὶ μέρος τῶν σιλεντιαρίων πρὸς τὴν D χώρησιν τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἵστανται κονισσιτώριον εἰς τὴν ἐκκλησίαν οἱ εἰσελθόντες ἔνθεν κακεῖθεν. καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τῶν δεσποτῶν, ἐξέρχεται εἰς τὸν παρανάρο- 20θηκα, καὶ ἐπαίρει τὴν βουλομένην ἀπὸ τοῦ φύλακος, ἔνθα εἰσὶν οἱ γανωτοὶ πυλῶνες οἱ ἀντίπεπτοι, καὶ εἰσάγει αὐτὴν ὁ

20. Post βουλομένην deesse censet Leich. προβάλλεσθαι aut aliquid simile. 21. ἀντιπεπτοὶ cod.

ducit, et peraguntur omnia, usque dum ab Imperatore proconsulares codicillos accepit, ut supra in cerimonia patriciorum declaravimus. Omnes vero, qui eum excipiunt, postquam consuetam adorationem et faustam appreciationem peregere, promotum proconsulem ceremoniarum cum silentiario ad Imperatorem ducit, quem postquam adoravit, revertitur et in suo loco stat, acceptoque signo ab Imperatore, praepositus dicit: *Iubete*.

CAP. 50.

Observanda in promotione Patriciae Zotes.

Domini dibetesiis et chlamydis mutatis, ad portas phari, medium atrium prospicientes, tergo ad orientem converso, subsistunt, coronas vero non gestant. Signo ab ipsis dato, praepositus patriciae et partem consulum ac silentiariorum ad processionem ecclesiasticam ducit, qui in templo consistorium hinc et inde ingressi faciunt. Signo a Dominis accepto, praepositus in paranarthecem egreditur, et promovendam a custodia, ubi cancellis instructa vestibula sunt, ad mediam portam adducit, ubi semel in genua procidit. Postquam

πραιπόσιτος ἔνδον τῶν μέσων πυλῶν, καὶ πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτῆ καὶ μόνον, καὶ ἀναστάσης αὐτῆς, ἀποφέρει αὐτὴν πρὸς τοὺς δεσπότης, καὶ πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἀναστῆσα ἀπλοῦ τὰς χεῖρας καὶ λαμβάνει παρὰ τῶν δεσποτῶν τὸ δελματίκιον καὶ τὸ θωράκιον καὶ μαφόριον ἄσπρον,⁵

Ed.L. 151 καὶ φιλεῖ τὰς χεῖρας τῶν δεσποτῶν. καὶ ἀποφέρει αὐτὴν εἰς τὸν φύλακα, ὅθεν ἐξῆλθε, καὶ ἐνδύει αὐτὴν τὸ δελματίκιον, καὶ φορεῖ τὸ μαφόριον τὸ ἄσπρον, καὶ πάλιν εἰσάγει αὐτὴν εἰς τὸν φάρον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἔνθα ἴστανται οἱ δεσπότηαι

Ms. 111. b καὶ οἱ συγκλητικοί. εἰθ' οὕτως φιλεῖ τοὺς πόδας τῶν δεσπο-¹⁰ τῶν, καὶ ἐξέρχεται ἀπευχαριστοῦσα, καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸ πάνθεον, καὶ μετὰ μικρὸν λαμβάνει νεῦμα ὃ πραιπόσιτος, καὶ λέγει „κελεύσατε.“ καὶ ἐξέρχεται ἡ σύγκλητος ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἀπέρχονται ἐν τῷ τριπέτωνι, καὶ ὃ τῆς καταστάσεως εὐτρεπίζει τὰ βῆλα ἀπὸ τε τῶν πατρικίων καὶ τῶν¹⁵ λοιπῶν συγκλητικῶν εἰς τὸν αὐτὸν τριπέτωνα, καὶ ὅτε ἀέλ-
B 3η ἡ ζωστή πατρικία εἰς τὸ πάνθεον, ἐνδύεται τὸ θωράκιον ἐπάνω τοῦ δελματικοῦ, καὶ φορεῖ καὶ λῶρον καὶ τὸ προπόλωμα. (B.) Καὶ εἰθ' οὕτως φοροῦσιν οἱ δεσπότηαι τὰ στέμματα, καὶ καθέζονται ἐν τῷ σέντζω, καὶ νεύουσι τῷ πραιπο-²⁰ σίτω καὶ ἐξέρχεται μετὰ ὀστιαρίων καὶ βεργίων, καὶ προσκαλεῖται βῆλον α', μαγίστρος· βῆλον β', πατρικίους· βῆλον γ', συγκλητικούς, ὑπάτους, κόμητας, κανδιδάτους, δομοστικούς, ἀπὸ ἐπάρχων καὶ στρατηλάτας· συνεισέρχονται δὲ καὶ οἱ σι-

vero surrexit, coram Dominis eam constituit, ad quorum pedes procumbit, et postquam surrexit, manus explicat, aequae Dominis dalmaticam, thoracem et maforium album accipit, et manus eorum osculatur. Tunc eam praepositus ad custodiam, unde egressa est, reducit ipsique dalmaticam induit, maforium album gestanti; iterum eam in ecclesiam phari, ubi Domini et senatores stant, perducit. Deinde pedes Dominorum osculata et gratiis actis, exit ad pantheum, brevique interiecto tempore, praepositus, accepto signo ab Imperatore, dicit: *Iubete*. Senatus ex ecclesia ad tripetonem abit, et cerimoniarum magister vela e patriciis et ceteris senatoribus ad eundem tripetonem ordinat. Ad pantheum vero cum accessit zoste patricia, thoracem super dalmaticam induit, lorum quoque et propoloma gestat. (II.) Porro Domini, coronis ornati, in throno sedent et signum praeposito dant, qui cum ostiariis virgas gestantibus egressus, velum primum, magistros, velum secundum, patricios, tertium, syncreticos, consules, comites, candidatos, domesticos, expraefectos, ductores exercitus advocat, unaque silentiarii post senatum hinc et inde ingrediuntur. Quando vela completa totumque secretum con-

λωτάρωιο ὀπισθεν τῆς συγκλήτου ἔνθεν κάκειθεν. καὶ ὅτε
 πληρωθῆ τὰ βήλα καὶ σταθῆ τὸ σέκρετον ὄλον, νεύουσιν οἱ C
 δισπόται τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ἐξέρχεται διὰ τῆς πληρώσεως
 τῆς τάξεως τῶν πατρικίων τὸ μέρος τοῦ πανθίου, καὶ ἀπέρ-
 χεται εἰς τὸ πάνθειον, ἔνθα ἔστιν ἡ προβληθεῖσα ζωστή πατρι-
 κία, καὶ εἰσάγει αὐτήν, κρατῶν αὐτήν ἀπὸ τῶν ὤμων, καὶ δι-
 ἔρχεται εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς τάξεως τῶν πατρικίων, καὶ Ἰστη-
 σιν αὐτὴν μέσον τοῦ σεκρέτου τῶν πατρικίων, φοροῦσαν τὸν
 λῶρον καὶ τὸ προπόλωμα. καὶ προσκυνεῖ μικρὸν, ὡς μὴ δυνα-
 10 μῆς αὐτῆς πεσεῖν διὰ τὸν λῶρον καὶ τὸ προπόλωμα, καὶ πάλ-
 λιν ἀποφέρει αὐτήν ὀλίγα βήματα, καὶ προσκυνεῖ ὁμοίως, καὶ
 εἰς τὸ τρίτον. προσφέρει αὐτὴν εἰς τὰ γόνατα τῶν δεσποτῶν, D
 καὶ φιλεῖ τὰ δύο γόνατα τοῦ μεγάλου δεσπότου, ὁμοίως καὶ
 τοῦ μικροῦ, πόδας δὲ οὐ φιλεῖ, ὡς μὴ δυναμένης αὐτῆς πε-
 15 σεῖν. εἰθ' οὕτως ἀπλοῖ τὰς χεῖρας, καὶ λαμβάνει τὰς πλά-
 κας μετὰ τῶν κωδικέλλων, καὶ φιλεῖ τὰς χεῖρας τῶν δεσπο-
 τῶν, καὶ ὑποχωρεῖ ὀλίγον κρατουμένη παρὰ τοῦ πραιποσίτου,
 καὶ εἰσάγονται ὑπὸ σιλεντιαρίων κρατούμενοι ἀπὸ τε μαγί- Ma. 112. a
 στρου μέχρι τῶν στρατηλατῶν ἀνευχαριστοῦντες διὰ τὴν τι-
 20 μηθεῖσαν. καὶ ὅταν συμπληρώσῃ ἡ σύγκλητος τὴν εὐχαρι-
 στίαν, εἰσάγει αὐτὴν πάλιν ὁ πραιπόσιτος εἰς τὰ γόνατα τῶν
 δεσποτῶν, καὶ ἀνευχαριστεῖ τοῖς δεσπόταις. καὶ νεύει ὁ βα-
 σιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ τῷ ἔσῳτι εἰς τὸ πλαγίον τοῦ σέντζου, Ed. L. 152
 καὶ τε κριμικήριος τύχη, ἄνευ τοῦ κρατοῦντος τὴν ζωστήν,

8. τὸ λῶρον ed.

12. τὸ τρίτον προσφ. ed.

titutum est, Domini praeposito signum dant, perque coetum ordinis
 patriciorum factio ad pantheum abit, ubi promotae zoste patricia stat,
 quam humeris sustinens adducit, digressamque per patriciorum coe-
 tum, lorum et propoloma ferentem, in medio secreti patriciorum
 sistit. Haec paululum se inclinatur, quod loro impedita procidere nequit,
 deinde iterum per paucos gradus adducta, similiter se inclinatur, et ter-
 tio. Tum genibus Dominorum admota, ambo magni aequae ac mi-
 noris Domini genua, non autem pedes, cum procidere nequeat, o-
 scalatur. Postea manibus expansis tabulas cum codicillis sumit, Do-
 minorum manus osculans, paululumque a praeposito sustentata re-
 cedit: tunc omnes a silentiariis sustentati, a magistro ad ducem ex-
 ercitus inducuntur, pro dignitate ipsi collatae gratias acturi. Quibus
 a senatu peractis, ipsam praeposita ad genua Dominorum iterum
 adducit, ipsaque gratias agit. Imperator vero, ut signum praeposita
 ad latus throni constituto dedit, etiamsi primicerius sit, praeter
 eum, qui zosten sustentat, dicit: *lubete*. (III.) Fausta apprecatus,
 senatus unaque zoste egreditur, cuius tabulas silentiarius accipit,
 et ad lausiacum in obsequio silentiariorum et cubiculariorum, tunc

καὶ λέγει „κελεύσατε.” (Γ.) Καὶ ἐπεύχεται ἡ σύγκλητος καὶ ἐξέρχεται, συνεξέρχεται δὲ καὶ ἡ ζωσθεῖσα, καὶ λαμβάνει τὰς πλάκας αὐτῆς σιλεντιάριος, καὶ ἐξέρχεται εἰς τὸ λαυσιακὸν, ὀψικευομένη ὑπὸ σιλεντιαρίων καὶ κουβικουλαρίων φορούντων χλανίδια λευκὰ, καὶ ἀπέρχεται ἐπὶ τὴν τροπικὴν τοῦ λαυσιακοῦ, καὶ οὐκ ἐξέρχεται, ἔνθα ἔστιν ἡ προέλευσις, ἀλλ’ ἐπὶ τὸν ἔρωτα, καὶ ἐκβαίνει ἐπὶ τὸ πλαγιὸν τῆς μαγναύρας, καὶ ἐπὶ τὸν μαίκρωνα τῶν κανδιάτων εἰς τὰ ἐξουβίτα καὶ διὰ τῶν σχολῶν, καὶ δέχονται τὰ μέρη, ὡς ἐπὶ τῶν πατρικίων, λαμβάνει καὶ λιβελλάριον παρὰ τῶν δημάρχων, καὶ ἀπολογοῦσι τὰ μέρη, ὡς ἡ συνήθεια ἔχει. καὶ ἀπέρχεται διὰ τοῦ χυτοῦ τῆς χαλκῆς εἰς τὸ ἅγιον φρέαρ, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῇ ναῖ ἕως τὰ ἅγια θυρία, ἔνθα πρόκειται τὸ ἀντιμίσιον, καὶ ἐκβαίνει ὁ πατριάρχης ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ λαμβάνει τὰς πλάκας αὐτῆς, καὶ τίθεισιν αὐτὰς εἰς τὸ ἀντιμίσιον, καὶ ποιεῖ εὐχὴν, ὡς ἐπὶ τῶν πατρικίων. συνοψικεύουσι δὲ αὐτὴν μέχρι τῆς ἐκκλησίας καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀξιωματίων, καὶ ὅταν συμπληρώσῃ τὴν εὐχὴν ὁ πατριάρχης, ἐπαίρουσιν αὐτὴν οἱ κουβικουλάριοι καὶ οἱ σιλεντιάριοι, καὶ ἀναφέρουσιν αὐτὴν εἰς τὸ μητατώριον ἐπὶ τὸν Θωμαῖτην, καὶ τὰ διαβατικὰ ἀναχωροῦντες ἕσωθεν ἰσταῖσι. οἱ δὲ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ λοιποὶ ἀναχωροῦσιν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, αἱ δὲ πατρίκιαι καὶ αἱ στρατήγισαι ἵστανται κορσισιτώριον εἰς τὸν τρίκλινον τῆς μαγναύρας, ἐκδεχόμεναι

21. τὸ Θωμαῖτιον ed. ἕσωθεν ἰσταῖσι Leich., ἕσωθεν ἕσω conl. R., ἕσωθεν ἕσω cod. 24. τὸ τρίκλ. ed.

cas albas gestantium, ad tropicem lausiaci abit, nec eo, ubi processio est, sed ad erotem pergens, ad latus magnaaurae atque ad porticum candidatorum, ad excubias perque scholas venit, ubi a factionibus, ut patricii, excipitur, libellum quoque a tribunis accipit, et, ut mos est, ipsi factiones acclamant. Abit postea per chytum chalces ad sanctum puteum, ingreditur templum sacrasque ianuas, ubi antimensium positum est: patriarcha ab oratorio egreditur, sumens eius tabulas, quas in antimensio reponit, precesque, ut saepe patriciis, recitat. Ad ecclesiam proceres et reliquae dignitates una ipsam comitantur, peractisque a patriarcha precibus, cubicularii et silentiarii ad metatorium in triclinium Thomaites dictum deducunt, perque porticus transeuntes, intus stant. Proceres vero ac ceteri ab ecclesia discedunt, patriciae et strategissae consistorium in triclinio magnaaurae, zosten excipientes, constituunt. Quae cum eo pervenit, a capite inter patricias media constituitur, unaque et item altera proccidentes in genua, sportulam ab illa accipiunt, singulae scilicet

τὴν ἰσοθέλειαν. καὶ ὅτε φθάσῃ, ἴσταται κατὰ κεφαλῆς ἀνὰ μίσην τῶν πατρικίων, καὶ ἀπέρχεται μία μία προσκυνουῖσα καὶ λαμβάνουσα σπόρτυλον παρ' αὐτῆς, ἔχοντα ἀνὰ νομίματα ζ'. ὁμοίως καὶ αἱ στρατήγισσαι προσκυνουῖσιν αὐτήν, Ms. 112. b
 5 καὶ ἐπεύχονται τοῖς δεσπόταις, καὶ τὴν προβληθεῖσαν. καὶ ἀναχωροῦσιν αἱ πατρικίαι, καὶ ἐπαίρουσιν αὐτήν οἱ κουβικουλίριοι καὶ οἱ σιλεντιάριοι, καὶ εἰσφέρουσιν αὐτήν ἐν τῷ παλατίῳ διὰ τοῦ ἔρωτος καὶ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων μ', D
 10 καὶ ἐπικόπτει τὸ ἡλιακὸν τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ εἰσέρχεται τοῖς τὸν φάρον, εὐχομένη ταῖς δεσπόταις, καὶ τιθεῖ σπόρτυλον νομίματα ιβ' εἰς τὸ ἀντιμίσιον, καὶ ἄπει κηρὸς καὶ ἐξέρχεται εἰς τὸ κελλὸν αὐτῆς. χρεὴ δὲ γινώσκαι, ὅτι ἐν ἑορτῇ οὐ γίνεται, εἰ μὴ ἐν κυριακῇ παγανῇ.

ΚΕΦ. γα'.

Ed.L. 153

15 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ πραιποσίτων.

Ἐν ἡμέρᾳ ἀλλαξίμων, ὅτε κελεύουσιν οἱ δεσπόται δέξασθαι σέκρετον ἐπὶ προελεύσει, ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπόται τὰ διβητήσια αὐτῶν καὶ τὰς γλαμύδας καὶ τὰ στέμματα, καὶ καθέζονται ἐν τῷ σέντιζῳ εἰς τὸν χρυσοτρικλίνον, καὶ εἰσέρχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου ἀπὸ πλαγίου, ὡς ἔστιν ἡ συνήθεια, καὶ ἴστανται κονισσιτώριον. καὶ νεύουσιν οἱ δεσπόται, κἄν τε πραιπόσιτος ἕτερός ἐστι, κἄν πριμικήριος, καὶ ἐπαίρουσιν

1. φθάσει cod. 19. εἰς τὸ ed.

nummos VI, et sic abeunt. Similiter strategissae eam adorant, Dominisque et promotae felicia apprecantur. Deinde discedunt patriciae, at cubicularii cum silentiariis eam excipiunt, perque erotem et porticum sanctorum XL in palatium ducunt, unde per solarium chrysotriclinii transiens, pharum intrat, et felicia Dominis precata, in antimensio nummos XII reponit, et cereis accensis, ad aedes suas redit. Ceterum observandum est, festis diebus, dominica pagana excepta, promotionem nullam institui.

CAP. 51.

Observanda in promotione Praepositi.

In die mutationis vestium, quando Domini secretum in processione excipere iubent, mutant ipsi dibetesia, chlamydes et coronas, sedentque in throno in chrysotriclinio, at cubicularii a latere, ut mos est, ad consistorium constituendum intrant. Signo a Domino dato, seu alius praepositus, seu primicerius adsit, sumit is promovendum praepositum, eumque per medium secreti consistorii cubi-

Βτὸν ὄφειλοντα προβληθῆναι πραιπόσιτον, καὶ εἰσάγει αὐτὸν κατὰ παντὸς μέσον τοῦ σεκρέτου τοῦ κομισιστωρίου τοῦ κουβουκλείου. καὶ πίπτει, καὶ εἰσάγει αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ δ-ποποδίου τῶν δεσποτῶν, καὶ πίπτει καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας καὶ τὰ γόνατα τοῦ μεγάλου δεσπότου, ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ, οἷς δὲ τοῦ κουβουκλείου ἴστανται ὡσπερ Π. καὶ ἀναστὰς ἐραπλοῖ τὰς χεῖρας, καὶ λαμβάνει παρὰ τῶν δεσποτῶν πλάκας ἄνευ κωδικελλίων, καὶ φιλεῖ τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ ὀπισθοποδεῖ μικρὸν ἀπὸ τοῦ σέντζου, καὶ εὐθέως ἀπευχαριστοῦσι πάντες οἱ τοῦ κουβουκλείου. καὶ πάλιν προσφέρει αὐτὸν ἔμπροσθεν¹⁰ τῶν δεσποτῶν, καὶ πίπτει καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας καὶ τὰ γόνατα τῶν δεσποτῶν, καὶ ἀπευχαριστεῖ, καὶ ἐπαίρουσιν αὐτὸν C οἱ κουβικουλάριοι καὶ οἱ ὀστιάριοι, καὶ ἐξέρχοντας ὀψικεύοντες αὐτὸν μέχρι τοῦ τριπέτωνος, ἔνθα ἴστανται οἱ πατρίκιοι καὶ οἱ λοιποὶ συγκλητικοί, καὶ προσκυνεῖ τοὺς πατρικίους καὶ¹⁵ οὗς βούλεται, βασιτάζων καὶ τὰς πλάκας αὐτοῦ, καὶ πάλιν Ms. 113. a εἰσέρχεται ὁ αὐτὸς πραιπόσιτος μετὰ τοῦ κουβουκλείου, καὶ ἴστανται εἰς τὴν καθέδραν τῶν δεσποτῶν, βασιτάζων καὶ τὰς πλάκας. (B.) Ὁ δὲ τῆς καταστάσεως εὐτρεπιζει τὰ βῆλα D εἰς τὸν τριπέτωνα, ὡς ἔχει ἢ συνήθεια, καὶ ὅτε κελεύσωσιν²⁰ οἱ δεσπότες εἰσελθεῖν τὰ βῆλα τοῦ σεκρέτου, νεύουσι τῷ προβληθέντι πραιποσίτῳ, καὶ ἐξέρχεται μετὰ δύο ὀστιαρίων καὶ βεργίων, βασιτάζων καὶ τὰς πλάκας. καὶ εἰσάγει βῆλον ἅ, τοὺς μαγίστρους, καὶ τὰ λοιπὰ βῆλα, ὡς ἔχει ἢ συνήθεια.

2. τοῦ σεκρέτου, τοῦ κομισιστωρίου, τοῦ κουβουκλείου ed. 5. τὰ om. ed.

cull inducit. Deinde postquam genu flexit, eum ad Dominorum subaellia constituit, procidensque in terram, pedes et genua magni et minoris Domini osculatur: cubicularii vero ea forma, quam littera Π habet, adstant. Surgens, manibus expansis, tabulas sine codicillis a Dominis accipit, eorumque manus osculatus, paululum a throno retrocedit, statimque omnes cubicularii bene precantur. Deinde iterum ad Dominos adductus, procumbit, eorumque pedes ac genua osculatus, fausta insuper apprecatur: quo peracto, eum cubicularii et ostiarii sumunt, et ad tripetonem usque, ubi patricii ac ceteri senatores stant, eum comitati, abeunt. Ipse inclinatio corpore patricios et quoscunque vult salutat, tabulas suas portans, iterumque praepositus idem cum cubiculo intrat, et ad thronum Dominorum, tabulas gestans, accedit. (II.) Cerimoniarius vela in tripetone, ut mos est, ordinat, ac Dominis, ut ingredientur vela secreti, iubentibus, signum promotum praeposito dant, qui cum duobus ostiariis et virgas gerentibus, tabulasque portans, abit. Mox velum primum, magistro, ac cetera vela, ut mos est, adducit. Quibus omnibus ia-

καὶ ὅταν ἔλθωσιν ὄλα τὰ βῆλα, νένουσι οἱ δεσπότες τῷ προβληθέντι πραιπόσιτῳ, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχοντα „εἰς πολλοὺς χρόνους καὶ ἀγαθούς,” καὶ ἐξέρχονται, καὶ πληροῖ πάντα τὰ νοῦμερα ὁ προβληθεὶς πραιπόσιτος. χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι καὶ πατρικίον εἰ κελεύωσιν αὐτὸν ποιῆσαι, ἄλλας πλάκας λαμβάνει μετὰ τῶν κωδικέλλων, καὶ πληροῦται Ed.L. 154 τὰς ἡ ἀκολουθία, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν πατρικίων.

ΚΕΦ. νβ.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ ὑπάρχον.

10 Προσκαλεῖται ὁ βασιλεὺς, ὃν ἂν βούλεται προβαλέσθαι ὑπαρχον, προσκαλεῖται καὶ τὸν πραιπόσιτον, καὶ λέγει πρὸς αὐτόν. „ἄπελθε καὶ παράδος αὐτὸν ὑπαρχον πόλεως.” παραλαβὼν δὲ αὐτόν ὁ πραιπόσιτος, περιβάλλει αὐτὸν σαγίον ῥοῆς, καὶ εὐθέως ἀποστέλλει σιλεντιάριον, προσκαλέσασθαι B 15τὴν πολιτικὴν κατῴστασιν ἅπασαν ἐν τῷ κομιστωρίῳ, καὶ ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος μετὰ τοῦ ὑπάρχου διὰ τοῦ λαυσιακοῦ καὶ τῶν σκαλίων, καὶ ἐξέρχεται διὰ τοῦ μονοθύρου τοῦ ὄντος εἰς τὸ εἰδικόν, καὶ ἐκεῖθεν δηριγεύμενος, διοδεύων διὰ τῶν διαβατικῶν καὶ τῆς ἀψίδος, καὶ εἰσέρχεται μέχρι τοῦ 20αὐγυνοστέως, καὶ καθέζονται ἀμφοτέροι ἐκεῖσε, ἐκδεχόμενοι μέχρις ἂν καταλάβῃ τὸ πολίτευμα. τῶν δὲ σιλεντιαρίων ἔλθοντων καὶ ἀπαγγελιάντων, ὡς ὅτι πάρεστι τὸ πολίτευμα ἐν

5. κελεύσωσιν ed.

10. προσκαλέσασθαι pro προβαλέσθαι ed

17. σκαλίων ed.

19. καὶ ante εἰσέρχ. om. ed.

gressis, Domini praeposito signum dant, qui dicit: *Iubete*, longaque et bona tempora precati, egrediuntur, omnesque numeros promotus praepositus congregat. Sciendum vero est, eum, si ipsum patricium quoque esse velint, alias tabulas cum codicillis accipere, officium vero ritusque omnes, ut in ceterorum patriciorum promotione, celebrari.

CAP. 52.

Observanda in promotione Praefecti.

Imperator praefectum, quem creare vult, aequae ac praepositum vocat, et dicit ad hunc: *Abi, et ipsum urbi praefectum impone*. Quem sumens praepositus, sago rubro induit, statimque silentiarium ad convocandum omnem civitatis magistratum in consistorium mittit, praepositus cum praefecto per lausiacum et scalas perque ianuam, quae ad fiscum privatum ducit, egreditur, indeque cum processione per porticum et apsidem usque ad augusteum transit, ubi uterque

τῆ κοιμιστωρίῳ, λαμβάνουσι πάλιν οἱ αὐτοὶ σιλεντιάριοι πρόσ-
 ταξιν παρὰ τοῦ πραιποσίτου πρὸς τὸ ἀπαγαγεῖν τὸ πολίτευ-
 μα εἰς τὸν ὄνοποδα. τότε λαβὼν ὁ πραιπόσιτος τὸν ὑπαρχον,
 C καὶ ἐξελθὼν ἀπὸ τοῦ αὐγουστέως, διέρχεται διὰ τοῦ στενοῦ
 Ms. 113. b καὶ μένει ὁ ὑπαρχος ἔνδον τῆς πύλης τῆς ἐξαγούσης πρὸς
 τὸν ὄνοποδα, ἐξέρχεται μόνος, ἔνθα ἴσταται τὸ πολίτευμα,
 καὶ λέγει αὐτοῖς, ἃ ἐδιδάχθη παρὰ τοῦ βασιλέως λέγειν νο-
 θεσίας ἔνεκα καὶ νομίμων διακράτησιν. (B.) Μετὰ δὲ τὴν
 διαλαλίαν κελεύει ὁ πραιπόσιτος τῆ τῆς καταστάσεως ἀνοι-
 γῆναι τὸ βῆλον, καὶ προσκαλεῖται τὸν ὑπαρχον, κάκεινον ἐξ-
 10 ελθόντος, παραδίδωσιν αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος τῇ πολιτείᾳ ὑ-
 παρχον καὶ πατέρα πόλεως, καὶ εἰθ' οὕτως ἀπὸ τοῦ ὄνοποδος
 ὑποστρέφει ὁ πραιπόσιτος ἐν τῷ παλατίῳ, ὁ δὲ τῆς καταστά-
 σεως μετὰ τῶν σιλεντιαρίων λαμβάνει τὸν ὑπαρχον, καὶ εἰς-
 D ἄγει αὐτὸν ἐν τῷ κοιμιστωρίῳ, καὶ ὑπαλλάσσει αὐτὸν τῆν¹⁵
 τοῦ ὑπαρχου στολήν, ἤγουν τὸ καμήσιον καὶ τὸ πελώνιον
 καὶ τὸν λῶρον, καὶ ὑποδύει αὐτὸν καὶ τὸ καλίγιον. καὶ εἰθ'
 οὕτως ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ τοῦ πολιτεύματος καὶ τῶν
 δημοτῶν τῶν δύο μερῶν, ὀλίγον ὀψικεύοντες αὐτὸν, διέρχον-
 ται διὰ τε τῶν ἐξκουβίτων καὶ τῶν σχολῶν, ἀκτολογουμένον²⁰
 ὑπ' αὐτῶν, λεγόντων αὐτῶν. „ὄ δεινα εἶσε ὑπαρχος” ἐὰν δέ
 ἔστιν πατρίκιος, ἀκτολογεῖ οὕτως. „ὄ δεινα εἶσε ὑπαρχος, εἰ-
 σε καὶ πατρίκιος” καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχεται ἐν

6. ὁ δὲ πραιπόσιτος ante ἐξέρχεται excidisse putat R.

7. λέγειν om. ed. 17. τὸ λῶρον ed. et sic deinceps. 20. ἀ-
 κτολογούμενοι ed. 21. εἶσε ed.

expectans, dum magistratus praesto sit, adsidet. Silentarii vero ad-
 venientes et nuntiantes, magistratum in consistorio adesse, rursus a
 praeposito mandatum de magistratu in onopodem deducendo ac-
 cipiunt. Tunc praepositus praefectum sumit, et egressus ex augu-
 steo, per stenum transit, praefectus intra portam ad onopodem du-
 centem manet, ac solus exit, ubi magistratus stat, cui ab Impera-
 tore de aequitate servandisque legibus praecepta tradit. (II.) Post
 hoc colloquium praepositus cerimoniarium iubet, velum aperiat praef-
 ectumque advocet: quem egressum praepositus civitati praefectum
 patremque urbis tradit. Postea praepositus ab onopodio ad palatium
 revertitur, cerimoniarius autem cum silentariis praefectum adsumit,
 eumque in consistorium ducit, ubi eum praefecti veste, camisio
 scilicet, pelonio et loro, pedes vero caligis induit. Deinde cerimoni-
 arius cum civitate populoque duarum factionum, qui eum omnes
 paululum praecedunt, per excubias scholasque, inter acclamationes
 dicentium: *N. N. praefectus es*, transeunt; si patricius est, accla-
 mant ita: *N. N. praefectus es et patricius* etc. Atque sic ad ma-

τῆ μεγάλης ἐκκλησίᾳ διὰ τοῦ ἁγίου φρέατος, καὶ ἄσπας κηροῦς καὶ εὐξάμενος, ὑποστρέφει εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

ΚΕΦ. γγ'.

Ed.L. 155

Ἀπολογία τῶν δῆμων ἐπὶ τῆς ὑπάρχου προαγωγῆς.

5 Τῆς συνήθους τάξεως τελουμένης ἐν τῷ παλατίῳ ἐπὶ τῇ τοῦ ὑπάρχου προαγωγῇ, καὶ τοῦ πραιποσίτου τοῦτον ἐξάγοντος διὰ τοῦ τρικόγχου καὶ τῆς ἀψίδος εἰς τὸν αὐγουστία, ἀπέρχονται ἐν τῷ ὀνοποδίῳ, καὶ δὴ πάσης τῆς τάξεως τοῦ πραιποσίτου ἐν τῷ ὀνοποδίῳ ἀνερχομένης, παραδίδωσιν ὁ πραιποσίτος πατέρα πόλεως τὸν προβληθέντα ὑπαρχον. εἶτα ἐπαίρει αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως, καὶ εἰσφέρει αὐτὸν ἐν τῷ κονιστωρίῳ τῷ χειμερινῷ, καὶ ἐνδύει αὐτὸν τὸ καμήσιον B καὶ τὸν λῶρον, καὶ ὑποδύεται καλήγιον, καὶ ἔρχεται ἐπὶ τὸν μάκρωνα τῶν κανδιδάτων, ὀψικευόμενος ὑπὸ πάσης τῆς τά- Ms. 114. a
15ξεως τοῦ πραιτωρίου ἕως τῶν χαλκῶν πυλῶν τῶν χορτινῶν. καὶ λέγει ὁ ἀδμηνσονάλιος „στήτω” καὶ κρατεῖ ὁ νομμεράριος τὸ βῆλον, καὶ λέγει „Λεβὰ ὑπαρχε προφέκτωρ λῶκ,” καὶ πάλιν λέγει ὁ ἀδμηνσονάλιος, ὑπερ φωνοβολεῖ ὁ νομμεράριος. καὶ ἐξέρχεται ὁ ὑπαρχος, καὶ διέρχεται διὰ τῶν 20συχολῶν, ὀψικευόμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων. (B.) Τὸ δὲ μέρος τῶν Βενέτων ἴσταται εἰς τοὺς λύχνους, ἐκδεχόμενος τὸν ὑπαρχον, καὶ πρὸ τοῦ φθᾶσαι αὐτὸν εἰς τὸν τοῦ Βενέ-

21. ἐκδεχόμενον ed.

gnam ecclesiam per sanctum puteum abit, cereisque accensis, et precatu, domum revertitur.

CAP. 53.

Acta et acclamationes factionum in promotione Praefecti.

Consueto promotionis praefecti ritu in palatio peracto, cum eum praepositus per triconchum et apsidem ad augusteum eduxit, in onopodium abeunt, quo postquam praepositi pervenit, praepositus patrem urbis promotum praefectam constituit. Deinde ceremonialius eum sumit inque consistorium hibernum ducit, ubi camlissio, loro caligisque indutus, ad porticum candidatorum venit, ab omni praetorii ordine ad aeneas usque cortinarum portas stipatus, admissionali dicente: *Sta*, tenetque numerarius velum, et: *Leva te hyparche praefectae loco*, inquit, statimque admissionalis dicta a numerario repetit. Praefectus abit, perque scholas, a dictis circumdatus, transit. (II.) Factio Veneta stat ad lychnos, praefectum excipiens, qui priusquam ad eam pervenit, dicit populus cursorium

Cτον δῆμον λέγει ὁ δῆμος ποιήμα δρομικὸν ἤχ. δ'. „ὁ ἐκ
 Θεοῦ κραταιούμενοι ταῖς νίκαις, κοσμοπόδητοι δεσπόται τῶν
 Ῥωμαίων, σὲ, ὡς γνησιοπόδητον καὶ πιστότατον δούλον, προ-
 βίβασαν ἀξίως ἐν ὑπερέταις ἀξίαις, πρωτοσπαθάριον ἐπι-
 μον καὶ εὐγενῆ ἐκ προγόνων, καὶ εἰς ὑπέριμον δόξαν τῆς
 τοῦ ὑπάρχου ἀνύψωσαν ἀξία.” καὶ μετὰ τὸ στήναι τὸν ὑ-
 παρχον εἰς τὸν εἰωθότα τόπον τῆς αὐτοῦ στάσεως λέγει ὁ
 δῆμος. „πρὸ πάντων εὐφημήσωμεν τοὺς δεσπότας τῆς οἰ-
 κουμένης” οἱ κράτται. „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βα-
 σιλέων καὶ αυτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς ὁμοίως 10
 ἐκ γ'. οἱ κράτται. „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα τῶν εὐσεβεστάτων
 αὐγουστῶν πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. καὶ εἰδ'
 D οὕτως λέγει ἄκτα ἀπὸ φθογγῆς. „τίς οὐκ ἔχει ἐπὶ πλείον
 δοξάσαι,” ἐκ γ', „τὸν μόνον ἀθάνατον βασιλέα,” ἐκ γ', „τὸν
 τοιούτους δεδωκότα ὑμῖν δεσπότης,” ἐκ γ', „προνοούμενος ἐ-15
 κάστῳ τὴν σωτηρίαν,” ἐκ γ', „καὶ προβιβάζων ἀξίαν τοῖς ἀ-
 ξίοις,” ἐκ γ', „καὶ σὲ ὁ δεῖνα ἐτίμησαν παραδόξως,” ἐκ γ',
 „τῆ τοῦ ὑπάρχου περιδόξῳ ἀξία,” ἐκ γ', „ἀλλ' ὁ πάντων
 ποιητῆς καὶ δεσπότης τοὺς χρόνους αὐτῶν πληθύνει σὺν ταῖς
 αὐγουσταῖς καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις.” (Γ.) Ἐἴτα λέγου-20
 σιν οἱ κράτται. „εὐφημήσωμεν κατὰ χρέως τὸν ὑπαρχον
 Ῥωμαίων. εἶσε ὁ δεῖνα, εἶσε ὁ δεῖνα, εἶσε ὁ δεῖνα, εἶσε ὑ-
 Ed.L. 156 παρχος, εἶσε.” καὶ εἰδ' οὕτως λέγουσιν οἱ κράτται. „κα-
 λῶς ἦλθες, θεοστέπτων ὁ δούλος” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.”

12. καὶ om. ed. 15. et 16. προνοούμενος et προβιβάζοντας
 conl. R. 22. Tertium εἶσε ὁ δεῖνα om. ed. 24. Θεόστεπτος ed.

carmen toni IV: *Per Deum victoriis insignes, desiderium orbis, Do-*
mini Romanorum, te, ut ab omnibus expetitur, fidelissimum servum,
merito in summa dignitate collocarunt, illustrem et nobilem genere
maiorum protospatharium, teque ad excelsum honorem officii prae-
fecti provexerunt. In solito autem loco stationis suae praefecto
collocato, populus dicit: Ante omnia concelebremus universi Do-
minos; cantores: N. N. magnis Imperatoribus et Augustabus piissimis
multos annos; populus eadem ter; postea magna voce acclamat:
Quis nollet vehementer collaudare, ter; solum immortalem regem,
ter; qui tales nobis Dominos dedit, ter; omnium prospiciens saluti,
ter; et dignitatem dignis tribuens, ter; et te N. splendide honora-
runt, ter; excelsa praefecti dignitate, ter; at omnium creator et
dominus tempora eorum cum Augustabus et porphyrogenitis auget
 (III). Postea cantores dicunt: *Laudemus ex debito praefectum Roma-*
norum; tu es N., tu es N., tu es N., praefectus es. Deinde cantores:
Bene venisti, famule ꝑ Deo coronatorum; populus: Bene venisti.
 Cantores: *Bene venisti, a beneficiis Dominis promotae; populus: Bene*

οὐ κρᾶται· „καλῶς ἦλθες, προβολή εὐεργετῶν” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.” οὐ κρᾶται· „καλῶς ἦλθες, ὁ εὐγενῆς ἐκ προγόνων” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.” οὐ κρᾶται „καλῶς ἦλθες, ὁ δεῖνα ὑπαρχε τῶν Ῥωμαίων” ὁ λαὸς, „καλῶς ἦλ- Ms. 114. b
 59ε.” οὐ κρᾶται· „ἀλλ’ ὁ πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης φυλάξει σε, ὑπαρχε, εἰς πλήθη χρόνων.” καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιδίδωσι λιβελλάριον ὁ δήμαρχος τῷ ὑπάρχῳ, καὶ λέγουσιν οὐ κρᾶται· „καλῶς ἦλθες, ποθητὲ τῶν ἀνάκτων.” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.” οὐ κρᾶται· „καλῶς ἦλθες, ὁ δεῖνα ὑπαρχε
 101ῶν Ῥωμαίων” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.” οὐ κρᾶται· „καλῶς ἦλθες εἰς φιλοῦντά σε δῆμον” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.” B
 οὐ κρᾶται· „ἀξίως σε ἡγάπησαν οἱ δεσπότες” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.” οὐ κρᾶται· „ὡς ὄντα καθαρὸν καὶ ἐπάξιον” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.” οὐ κρᾶται· „ἀλλ’ ὁ πάντων ποιη-
 151ῆς καὶ δεσπότης φυλάξει σε, ὑπαρχε, εἰς πλήθη χρόνων.”
 (Δ.) Καὶ ἀποκινουῦντος τοῦ ὑπάρχου, ὀψικεύει ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὁ δῆμος, λέγων τὸ δρομικὸν ποίημα ἤχ. δ’· „οἱ ἐκ Θεοῦ κραταιούμενοι ταῖς νίκαις.” προεγράφη. καὶ ἀπα-
 202οῦσιν αὐτὸν ἕως τῆς δοχῆς τῶν Πρασίμων, (μέχρι γὰρ τῶν 202οῦσιν πληροῦται τὸ ποίημα,) καὶ πληρωθέντος λέγουσιν οὐ
 κρᾶται· „ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, σῶσον τὸν ὑπαρχον.” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. καὶ δέχεται τοῦτον τὸ μέρος τῶν Πρασίμων εἰς τὰς σχολὰς, καὶ γίνεται ἡ ἀκολουθία καὶ ἡ τάξις τῆς δο-
 χῆς, καθὼς καὶ ἐπὶ τῶν Βενέτων, καὶ διέρχεται διὰ τοῦ χυ-

5. ΣΧΟΛΑ Ἰστέον, ὅτι, τοῦ δήμου λέγοντος· „καλῶς ἦλθες ὁ δεῖνα ὑπαρχε,” προσκυνεῖ ὁ ὑπαρχος πρὸς τὸν δῆμον καὶ τὸν δήμαρχον, ὁμοίως καὶ ὁ δῆμος πρὸς αὐτὸν ποιῶν τὸ σέβας.

venisti. Cantores: Bene venisti, nobili genere illustris; populus: Bene venisti. Cantores: Bene venisti, N. Romanorum praefecte; populus: Bene venisti. Cantores: At omnium auctor et dominus te, praefecte, multa tempora conservet. Postea tribunus praefecto libellam tradit, et cantores dicunt: Bene venisti, desiderium principum; populus: Bene venisti. Cantores: Bene venisti, N. Romanorum praefecte; populus: Bene venisti. Cantores: Bene venisti ad factionem tui amantem; populus: Bene venisti. Cantores: Digne te amantem Domini; populus: Bene venisti. Cantores: Ut praeclarum et dignum; populus: Bene venisti. Cantores: Omnium auctor et dominus te, praefecte, diu conservet! (IV.) Abeuntem praefectum praecedit populus, cursorium carmen toni IV canens: Per Deum victoriis insignes. Supra id retulimus. Et eum ad Prasinam factionem abducunt; ibi enim carmen completur: quo facto, cantores: Unus Deus sanctus servet praefectum! populus eadem ter, Prasinorum factio eum in scholis excipit, cuius factionis ritus et ordo

τοῦ τῆς χαλκῆς, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ ἅγιον φρέαρ, καὶ ἀπτεὶ κηρούς. Ἰστέον, ὅτι ὁ πατριάρχης εὐχὴν τοῦ ὑπάρχου ποιεῖ κατὰ τὸν εἰωθότα τύπον τῶν πατρικίων. καὶ μετὰ τοῦτο εἰσέρχεται εἰς τὸ σκάμνον τῶν πατρικίων, καὶ ἐκεῖ ἐνδύει αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως τὸν τε λῶρον καὶ τὸ πελώνιον, καὶ ἐξέρχεται διὰ τῆς πλαγίας τοῦ ναοῦ, ὡς ἐπὶ τὸ τοῦ Δημητρωρίου μέρος, εἰς τὸ ὠρολόγιον, ἐνθα ἴσταιται ὁ λευκὸς ἵππος μετὰ τοῦ χιώματος καὶ τὸ καλαμάριον καὶ οἱ ταξιαῖοι μετὰ τῶν πελωνίων αὐτῶν, καὶ καβαλικεύει ὁ ὑπαρχος καὶ ἀπέρχεται ἐν τῇ πραιτωρίῳ, καὶ αὐτοῦ ἀνεληθόντος καὶ ἰοκαθεσθέντος ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ θρόνου, λέγουσιν οἱ τῆς τάξεως καὶ τῆς πόλεως· „ἄξιος, ἄξιος, ἄξιος, πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων” καὶ τὰ ἔξῃς τῆς εὐφημίας· ἐν δὲ τῇ τελευταίᾳ εὐφημίᾳ λέγουσι „καὶ τοῦ προβληθέντος.” καὶ εἰθ’ οὕτως πάλιν καβαλικεύει τὸ χίωμα, καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸν οἶκον 15 αὐτοῦ, ὁψικευόμενος ὑπὸ τῶν προῤῥηθέντων.

ΚΕΦ. νδ’.

Ἵσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ κοιαιστωρος.

Κελεύουσιν οἱ δεσπότες ζητῆσαι τὸν ὀφειλοντα προβληθῆναι κοιαιστωρα, καὶ ἂν εὐρεθῆ, ζητοῦσι τὸν πραιπόσιτον μετὰ τοῦ προβαλλομένου, καὶ παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος παρὰ τῶν δεσποτῶν, ἵνα ἀπελθὼν προβάλληται αὐ-

8. χιωματος ed. 15. χιωμα ed.

idem ac Venetae est, transitque per chytum chalces, et sanctum puteum intrans, cereos accendit. Sciendum vero, patriarcham preces pro praefecto eodem, ac pro patriciis, modo dicere. Praefectus scamnum patriciorum intrat, ubi cerimoniariorum lorum ipsi et peloni-um induit; egreditur per latus templi ad partem metatorii in horologium, ubi equus albus collari ornatus, calamarium et officiales cum suis peloniis adsunt: deinde, equo conscenso, praefectus in praetorium abit, quo cum pervenit, inque sella sua consedit, officiales aequae ac cives exclamant: *Dignus, dignus, dignus, multi anni Imperatoribus!* et cetera acclamationis, cui adiciunt in fine: *ei promotus*. Sic rursus, conscenso equo, stipatus a dictis, domum abit.

CAP. 54.

Observanda in promotione Quaestoris.

Mandato Dominorum quaestor promovendus quaeritur, eoque invento, praepositum cum promotus quaerunt, quem praepositus a Dominis, ut abiens quaestorem eum constituat, secum abducit.

τὸν κοιαιστῶρα. καὶ ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος, ὀψικενύμενος ὑπὸ κομβικουλαρίων καὶ σιλεντιαρίων, ἧ ἔν τῷ ἡμικυκλίῳ, B ἧ ἔν τῇ θερμάστρῳ, καὶ ζητεῖ τοὺς ἀντιγραφείας καὶ καγκελαρίους, καὶ παραδίδωσιν αὐτοῖς τὸν κοιαιστῶρα, καὶ ἐπεύχονται τοὺς δεσπότας καὶ ἀναχωροῦσι. καὶ εὐθέως ὁ προβληθεὶς ἀποστέλλει ἄνθρωπον αὐτοῦ μετὰ τε τοῦ χωσβαΐτου τοῦ βεστιαρίου, καὶ ἐπαίρει τὴν στολὴν τοῦ κοιαιστῶρος τοῦ διαδεχθέντος, καὶ ὅτε εἰσὶν ἀλλάξιμα ἐν τῇ προσλεύσει, ἀλλάσσει καὶ κείνος.

10

ΚΕΦ. γέ.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ δημάρχου.

Πρὸ μιᾶς ἡμέρας λαμβάνει ἀπόκρισιν ὁ πραιπόσιτος C παρὰ τῶν δεσποτῶν περὶ τοῦ βουλομένου προβληθῆναι δημάρχου, καὶ λέγει τῷ τῆς καταστάσεως, κἀκεῖνος ἀποστέλλει 15 ἀδμηρσυνάλιον, ἵνα μηνύσῃ τοῖς τοῦ μέρους, τουτέστι τῷ δευτερεύοντι, τῷ γειτονιάρχῃ καὶ τοῖς λοιποῖς ἄρχουσι τοῦ μέρους, καὶ τὰ πρωτεία αὐτῶν, ὅπως τῇ ἐξῆς ἔλθωσιν ἐν τῷ κονιστωρίῳ μετὰ σαγίων. καὶ τὸ πρῶτ', ὅτε συμφθάσῃ καὶ ἔλθωσιν οἱ τῶν μερῶν ἐν τῷ κονιστωρίῳ μετὰ 20 σαγία αὐτῶν, μηνύεται ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ τῆς καταστάσεως, καὶ ἀναγάγει τοὺς δεσπόταις, καὶ παραλαμβάνει

4. αὐτὸν κοιαιστῶρα cod. et ed.
 9. ἀντάριον ed.
 21. ἀνάγει ed.

6. ἄνθρωπον R. ex com-
 pendio cod.,
 8. διαδεχθέντος ed. 20.

Ipse a cubiculariis ac silentiariis stipatus, aut in hemicyclium, aut ad caminum abiens, scriniorum magistros et cancellarios quaerit, qui, quaeestore sibi tradito, fausta Dominis precati, abeunt. Statim promotus primum famulum suum cum chosbaïta vestiarii mittit, et sumit vestem decedentis quaestoris, cumque mutationes in processione sunt, ipse quoque vestes mutat.

CAP. 55.

Observanda in promotione Demarchi.

Pridie unius diei praepositus a Dominis responsum de eo, qui tribunus fieri cupit, accipit, idque cerimoniarario refert, qui per admissionalem factioni, hoc est secundicerio, gitoniarchae ac reliquis factionis praefectis indicat, ut principes sequenti die in consistorium cum sagis veniant. Mane igitur, quando factionarii cum sagis suis in consistorium convenerunt congregatique sunt, praepositus a cerimoniarario magistro admonitus, Dominos de eo certiores facit,

ὁ πραιπόσιτος παρὰ τῶν δεσποτῶν, ὃν βούλεται προβλή-
 D λεσθαι δῆμαρχον. καὶ εὐθέως ἐξέρχεται ὀψικευόμενος ὑπὸ
 κουβικουλαρίου, καὶ αὐτὸς ὁ προβληθεὶς μετ' αὐτοῦ, καὶ
 ἀνέρχεται διὰ τοῦ λαυσιακοῦ καὶ τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς δά-
 φνης εἰς τὸν αὐγουστέα, καὶ καθέζεται ἐκεῖσε. καὶ ἀπέρχεται
 σιλεντιάριος, καὶ προσκαλεῖται τὸ μέρος, καὶ ἀπέρχονται
 πάντες ἐν τῷ ὄνοποδίῳ, φοροῦντες τὰ σαγία, καὶ ἴστανται
 ἐκεῖσε. καὶ ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος καὶ ὁ τῆς καταστάσιως
 Ms. 115. b μετὰ σιλεντιαρίων τῶν ὄντων ἑβδομαρίων, φοροῦντες ἀμφο-
 τεροι σαγία ῥοῆς, ὁμοίως καὶ κουβικουλάριος, ὀψικευώνιο
 τὸν πραιπόσιτον, ὁμοίως καὶ ὁ προβληθεὶς, φορῶν σαγίον
 Ed.L. 158 ῥοῆς, ἀκολουθεῖ ὀπίσω τοῦ πραιποσίτου, τὸ δὲ σαγίον φορεῖ
 εἰς τὸν αὐγουστέα. (B.) Καὶ ἀνέρχεται ὁ πραιπόσιτος ἐν
 τῷ ὄνοποδίῳ, καὶ καθὼς ἔχει ἡ συνήθεια, παραδίδωσι τὸν
 προβληθέντα δῆμαρχον, λέγων τῷ μέρει· „κελεύουσιν οἱ 15
 δεσπότες, παραλάβετε αὐτὸν δῆμαρχον,“ καὶ ἐπενύχονται οἱ
 τῶν μερῶν τὸν δεσπότην, καὶ λαμβάνουσι τὸν προβληθέντα
 δῆμαρχον, ὀψικεύοντες αὐτὸν μέχρι τοῦ κονιστωρίου. καὶ
 εἰσέρχεται ὁ προβληθεὶς, καὶ ἄπτει κηρὸν ἐν τῷ σταυρῷ,
 καὶ ἀπέρχεται εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἐκκλησίαν, καὶ ἄπτει 20
 κἀκεῖσε κηρὸν, καὶ ἀπέρχεται ὀψικευόμενος διὰ τῶν κορτι-
 B νῶν, καὶ εὐφημοῦσιν αὐτὸν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἀπὸ τῆς
 χαλκῆς μέχρι τοῦ μηλίου. καὶ καθαιρέσει ὁ προβληθεὶς ἀπὸ
 σαγίου, καὶ ὀψικεύεται ὑπὸ τοῦ μέρους, φοροῦντων κἀκεῖ-

qui praeposito, quem tribunum creare velint, indicant. Is statim a cubiculario stipatus, una cum promotus exit, per lausiaticum, erotem et daphnem in augusteum adscendit ibique sedet. At silentiarius, factionem advocaturus, abit, et omnes in onopodium saga ferentes conveniunt et ibi subsistunt. Praepositus et cerimoniarius cum silentiariis, qui per eam septimanam officio funguntur, saga rubra gestantes, progrediuntur: cubicularius vero praepositum comitatus, unaque promotus, sago rubro indutus, praepositum a tergo sequitur, sagram autem in augusteum usque gestat. (II.) Deinde praepositus in onopodium adscendit, et, ut mos est, tribunum promotum factioni tradit, dicens: *Iubent Domini, hunc tribunum accipiatis*: factio Dominis fausta precatur, sumentesque promotum tribunalum, eum ad consistorium usque comitantur. Intrat ille, cercisique in cruce accensis, ecclesiam Domini petit, ibique cereos accendit, ac in obsequio per cortinas abit, eique in loco suo a porta chalces ad millium omnes felicia apprecantur. Promotus, sago indutus, equo vehitur, praecedente cum factione, quae etiam saga rubra et scaromangia fert. Sic ad stabulum factionis procedit, eiusque equos

ων σωγία βοῆς καὶ σκαραμάγγια. καὶ ἀπέρχεται οὕτως μέχρι τοῦ στάβλου τοῦ μέρους, καὶ θεωρεῖ τοὺς ἵππους αὐτοῦ, καὶ καθαλικεύει, καὶ ἀπέρχεται ὀψικενόμενος μέχρι τοῦ οἴκου αὐτοῦ, ἀκολουθούντων καθαλλαρίων τοῦ δευτερεύοντος καὶ τοῦ γειτονιάρχου καὶ τοῦ νοταρίου, φορούντων σκαραμάγγια. χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι προλαμβάνουσιν εἰς τὸν οἶκον τοῦ προβληθέντος ὁ αὐτὸς γειτονιάρχης καὶ ὁ νοτάριος καὶ οἱ λοιποὶ, καὶ ἴστανται μετὰ τοῦ μέρους, εὐφημοῦντες τὸν προβληθέντα, εἰς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ, καθὼς ἔχει ἡ συν-
 1079θεια, καὶ καλεῖ τὸν δευτερεύοντα καὶ τὸν γειτονιάρχην καὶ τὸν νοτάριον καὶ τοὺς λοιποὺς ἄρχοντας καὶ τὰ πρωτεῖα. χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι ἡ αὐτὴ ἀκολουθία γίνεται καὶ ἐπὶ τοῦ ἑτέρου μέρους.

17 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, εἰ κελεύει ὁ βασιλεὺς προβαλέσθαι δύο δημάρχους ἐν τῷ ἄμα. Ms. 116. b

Μηνύονται καὶ ἀνέρχονται τὰ δύο μέρη ἐν τῷ ὄνοποδιῳ, καὶ παραδίδωσιν ὁ πραιπόσιτος τὸν πρῶτον δήμαρχον εἰς τὸ μέρος αὐτοῦ, ὁμοίως καὶ τὸν ἕτερον εἰς τὸ μέρος αὐ-
 2082 τοῦ· τὰ δὲ λοιπὰ πάντα τελεῖται, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται. τὰ μὲν γλανάδια ἐπαίρουσιν οἱ δήμαρχοι ἀπὸ τῶν διαδεδωγμένων δημάρχων, ὁ Βένετος Βένετον καὶ Τύρεον, καὶ ὁ Πράσιος ὁμοίως, ἐπειδὴ βασιλικά εἰσιν.

14. προβάλλεσθαι ed. 20. διαδεδειγμένων ed.

conspicatus, domum in solenni pompa equo vehitur, caballarii secundicerii seu vicarii, gitoniarcha et notarii, scaramangiis induti, ipsum sequantur. Ceterum observandum est, in aedibus promoti gitoniarcham, notarium ac reliquos exspectare, et cum factione promoti gratulantes in atrio eius, ut mos est, adesse, ubi secundicerium, gitoniarcham, notarium ac ceteros praefectos et principes ad convivium vocat. Atque idem ritus ab altera etiam factione observatur.

OBSERVANDA, SI IMPERATORI DUOS DEMARCHOS UNA CONSTITUERE PLACUERIT.

Duae factiones admonitae in onopodium ascendunt, et praepositus primum tribunalum factioni suae, pariter et alterum suae, tradit. Cetera omnia, ut supra dictum est, peraguntur. Tunicas vero accipiunt ab exactoratis tribunalibus, Venetus Venetam et Tyriam, ita et Prasinus, quoniam hae Imperatoris sunt.

ΚΕΦ. νζ'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ δευτερεύοντος.

Κελεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ περὶ προβολῆς
 Ed.L. 159 δευτερεύοντος, καὶ ἀποστέλλει ὁ πραιπόσιτος σιλεντιάριον,
 καὶ ζητεῖ τὸν δήμαρχον, καὶ ἐὰν εὐρεθῇ, δίδωσιν ἀποκρισὶν
 τοῖς δεσπότησι, καὶ οἱ δεσπότες παραδιδούσι τῷ πραιποσίτῳ
 ὃν βούλονται προβαλέσθαι δευτερεύοντα. καὶ ἐξέρχεται ὄψι-
 κευόμενος ὑπὸ κουβικουλαρίων καὶ σιλεντιαρίων τῶν ὄντων
 ἑβδομαρίων, καὶ παραδίδωσι τὸν δευτερεύοντα τῷ δημάρχῳ,
 καὶ ἐπέυχονται τοῖς δεσπότησι. προβάλλεται δὲ ἢ ἐν τῷ ἡμι-10
 κυκλίῳ, ἢ ἐν τῇ θερμάστρῳ, εἰ δὲ ἀσθενεῖ ὁ δήμαρχος, ἐ-
 παίρει αὐτὸν ὁ ἑβδομάριος σιλεντιάριος παρὰ τοῦ πραιποσί-
 του, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ δημάρχου, καὶ παραδί-
 δωσι τῷ δημάρχῳ τὸν δευτερεύοντα. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι,
 ὅτε ὁ πραιπόσιτος παραδίδωσι τῷ σιλεντιαρίῳ τὸν δευτερεύ-15
 οντα, εὐρίσκονται καὶ οἱ τοῦ μέρους, ὁ γειτονιάρχης, ὁ νο-
 Ma. 117. ατάριος, ἦτοι ὁ χαρτουλάριος, ὁ ποιητής, ὁ μελιστής καὶ
 ὁ μαῖστωρ, ἵνα καὶ αὐτοὶ παραλάβωσιν αὐτὸν παρὰ τοῦ
 πραιποσίτου. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι οἱ δύο δευτερεύοντες τὴν
 αὐτὴν ἀκολουθίαν ἔχουσι, τοῦ Βενέτου καὶ Πρασίνου. 20

7. προβάλλεσθαι ed.

CAP. 56.

Observanda in promotione Secundicerii.

Domini praeposito de promotione secundicerii mandatum dant, et mittit praepositus silentiarium, ut tribunum quaerat: quo reperto, responsum ad Dominos perfert, hi praeposito, quem secundicerium constituere volunt, tradunt. Ipse egreditur, a cubiculariis et silentiariis, qui ea septimana illo munere funguntur, stipatus, hi secundicerium tribuno tradunt, Dominisque fausta apprecantur. Promovetur autem vel in hemicyclio vel in camino, si autem tribunus morbo laborat, silentiarius, qui per illam septimanam officio fungitur, eum a praeposito suscipit, et abiens ad tribuni aedes, ipsi secundicerium tradit. Observandum vero est, quod dum praepositus secundicerium silentiario traditurus est, factionis gitoniarcha, notarius seu chartularius, poeta, musicus et magister, ut ipsi quoque eum a praeposito accipiant, adsint. Ceterum utriusque factionis, Venetae et Prasiniae, secundicerius eodem ritu creatur.

ΚΕΦ. νζ'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ συμπόνων καὶ λογοθετῶν. C

Κελεύουσιν οἱ δεσπότες προβάλλεσθαι αὐτοὺς τῷ πραι-
 ποσίτῳ, καὶ ὁ πραιπόσιτος οὐκ ἐξέρχεται, ἀλλ' ἀποστέλλει
 5 σιλεντιάριον τὸν ἔχοντα ἑβδομάδα ἐν τῇ προελεύσει τοῦ
 ἵπποδρόμου, ἵνα ἴδῃ, εἴαν ἔστιν ὁ ὑπαρχος ἐκέλευε. καὶ εἰ μὲν
 ἔστιν, εἰσέρχεται ὁ σιλεντιάριος, καὶ δίδωσιν ἀπόκρισιν τῷ
 πραιποσίτῳ, καὶ ὁ πραιπόσιτος ἀναγάγει τοὺς δεσπότες, καὶ
 παραλαμβάνει παρὰ τῶν δεσποτῶν τὸν ὑφείλοντα προβλη-
 10 θῆναι σύμπονον. καὶ ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος ὀψικευόμενος
 ὑπὸ κουβικουλαρίων καὶ σιλεντιαρίων, καὶ ζητοῦσι τὸν ὑ-
 παρχον ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τῶν σκύλων, καὶ παραδιδούσιν αὐτῷ D
 σύμπονον, καὶ ἐπεύχονται τοῖς δεσπότες, καὶ ἐξέρχονται.
 εἴαν δὲ οὐκ εὔρεθῇ ὁ ὑπαρχος ἐν τῇ προελεύσει, ζητεῖται πα-
 15 ρὰ τοῦ διατρέχοντος, καὶ εἰ μὲν ἔλθῃ πρὸ τοῦ ἀκουμβίσαι
 τοὺς δεσπότες, ἀναγγέλλει ὁ πραιπόσιτος τοῖς δεσπότες, καὶ
 γίνεται ἡ ἀκολουθία, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται, παραδιδούς
 αὐτὸν ἐν τῇ θερμάστρῳ. εἰ δὲ συμβῇ ἀσθενεῖν τὸν ὑπαρχον,
 παραδιδούσιν οἱ δεσπότες τὸν σύμπονον τῷ πραιποσίτῳ, καὶ
 20 ἐξελεθῶν ὁ πραιπόσιτος ζητεῖ, εἴαν ἔστι λογοθέτης ἢ καὶ
 ἕτερος σύμπονος, καὶ παραδίδωσιν αὐτὸν ἐνώπιον αὐτῶν τῷ

1. λογοθέτων cod. 8. ἀνάγει ed. 12. παραδίδουσιν cod. h.
 l et mox.

CAP. θ7.

Observanda in promotione assessorum iudicii et logothetarum.

Domini praeposito mandant, ut eos renuntiet, at is non exit;
 sed silentiarium, qui per eam septimanam officio illo fungitur, ad
 processionem hippodromi mittit, ut, an praefectus ibi sit, videat.
 Si adest, silentiarius intrat, et praeposito responsum dat, is vero ad-
 monet Dominos, et ab iis assessoris munere ornandum accipit. Dein
 praepositus in cubiculariorum et silentiariorum obsequio procedit, ut
 praefectum in hemicyclo scylorum quaerant, et ipsi assessorem tradant;
 faustaque Dominis precati egrediuntur. Praefecto autem in proces-
 sione non reperto, a cursore publico quaeritur, et si, antequam men-
 sae Domini accubuerunt; venit, praepositus id Dominis annuntiat,
 servatoque ritu supra memorato, ipsum in camino tradit. Si vero
 accidit, ut aegrotus sit praefectus, Domini assessorem praeposito
 tradunt; qui egressus, quaerit, utrum logotheta sit, an alius assessor,
 cumque; ipsis praesentibus, silentiario eius septimanae committunt;

Constantinus Porphy. Vol. I.

σιλεντιαρίῳ τῷ ὄντι ἐβδομαρίῳ, ὅπως ἀπελθὼν ἐν τῷ αἰκίῳ
Ed.L. 160 τοῦ ὑπάρχου, παραδῶ αὐτῷ σύμποινον· ὁμοίως καὶ ὁ λογο-
θέτης τοῦ πραιτωρίου οὕτως πρόβάλλεται, μὴ ἔχων ἀκολου-
θίαν ἢ τάξιν πλείω ἢ ἐλάσσω.

ΚΕΦ. νη'.

5

Ἐπὶ προαγωγῇ ἀντιγραφῶς.

Κελεύουσιν οἱ δεσπόται τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ἐξέρχεται
καὶ ζητεῖ σιλεντιάριον, καὶ ἀποστέλλει, ἵνα ἴδῃ, ἐὰν προή-
θεν ὁ κοιαιίστωρ, καὶ ἐὰν εὔρεθῇ, λαμβάνει ἀπόκρισιν ὁ πραι-
πόσιτος, καὶ ἀναγγέλλει τοῖς δεσπόταις, καὶ παραλαμβάνει¹⁰
B παρὰ τῶν δεσποτῶν τὸν ὀφείλοντα προβληθῆναι ἀντιγραφία,
καὶ ἐξέρχεται ὀψικευόμενος, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται, καὶ
Ms. 117. b ζητεῖ τὸν κοιαιίστωρα ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ, καὶ παραδίδωσι τὸν
ἀντιγραφία, κἄν τε εἷς ἔστι, κἄν τε δύο, καὶ ἐπέχονται
τοῖς δεσπόταις, καὶ ἐξέρχονται ἐν τῇ προελεύσει. εἰ δὲ συμ-¹⁵
βῆ μὴ εὔρεθῆναι τὸν κοιαιίστωρα ἐν ταύτῃ τῇ προελεύσει,
ζητεῖται παρὰ τοῦ διατρέχοντος, πεμπομένου αὐτοῦ παρὰ
τοῦ πραιποσίτου, καὶ εἰ μὲν ἔλθῃ πρὸ τοῦ ἀκουμῆσαι, ἀ-
ναγγέλλει ὁ πραιπόσιτος τοῖς δεσπόταις, καὶ λαμβάνει τὸν
ὀφείλοντα προβληθῆναι, καὶ ζητεῖ τὸν κοιαιίστωρα ἐν τῇ θεῳ-²⁰
C μάστρᾳ, καὶ παραδίδωσιν αὐτῷ τὸν ἀντιγραφία, καὶ ἐπέ-
χονται τοῖς δεσπόταις καὶ ἀναχωροῦσιν. εἰ δὲ συμβῆ ἐν

ut, abiens ad praefecti domum, assessorem ipsi tradat. Eodem modo
et praetorii logotheta constituitur, quippe qui aequalem plane, nec
maiores minoremve dignitatem habet.

CAP. 58.

In creatione magistri scriniorum.

Ad mandatum Dominorum egressus silentiarium quaerit, eumque mittit, ut videat, an processerit quaestor, quo reposito, responsum accipit praepositus, id Dominis nuntiat, sumitque ab his scriniorum magistrum promovendum, et in obsequio egressus, ut dictum est, quaestorem in hemicyclio quaerit, cui scribam tradit, unus duove sint, et felicia Dominis apprecati, in processione egrediuntur. Si vero accidit, ut quaestor in illa processione non reperiat, per cursorem a praeposito missum quaeritur, et si adest, antequam mensae accubuerunt Domini, hoc praepositus ipsis nuntiat, sumitque promovendum, et quaestori in camino quaesito scriniorum magistrum tradit, faustaue apprecati Dominis, discedunt. Sin contra-

ἐσθνεῖα εἶναι τὸν κοιαιστῶρα, καὶ θελήσουσιν οἱ δεσπότες
προβαλέσθαι ἀντιγραφέα, γίνεται πᾶσα ἡ ἀκολουθία, καθὼς
ἀνωτέρω εἴρηται ἐπὶ συμπόνῳ.

ΚΕΦ. νθ'.

5 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, σπαθαροκανθιδέτου μέλλοντος γίνεσθαι
πρωτοσπαθαρίου.

Κελεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσέρχεται
ὁ μέλλων γίνεσθαι πρωτοσπαθᾶριος ἀπὸ σκαραμαγγίου καὶ
σπαθίου, εἰσαγόμενος ὑπὸ ὀστιαρίου, κρατούμενος ὑπὸ πρω-
10 τοσπαθρίου ἐνούχου. καὶ πίπτων φιλεῖ τοὺς πόδας, καὶ
τὰ γόνατα τῶν δεσποτῶν, καὶ βύλλουσιν οἱ δεσπότες τὸ μα-
νιάκιον εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἐξέρχεται.

ΚΕΦ. ξ.

Ἐπιτάφιος βασιλέων.

15 Ἐξέρχεται τὸ λείψανον διὰ τοῦ καβαλλαρίου, καὶ τίθεται
εἰς τὰ ιθ' ἀκούβητα ἢ χρυσοῦ κλίνη ἢ ἐπονομαζομένη λύπης,
καὶ πρόκειται ἐκεῖσε τὸ αὐτὸ λείψανον, ἔστεμμένον μετὰ δι-
Ed.L. 161
βητηρίου καὶ χρυσοῦς χλαμύδος καὶ καμπαγίων, καὶ εἰσέρ-
χονται οἱ τῆς ἁγίας Σοφίας γήλωνες καὶ ὁ κληρὸς, ὡσαύτως

11. μανιάκιον cod. 16. χρυσοῦ τρικλίνη ed.

gat, ut quaestor aegrotet, ac Domini scribam creare velint, id eo-
dem modo, ac supra de assessoris promotione dictum est, peragitur.

CAP. 59.

*Observanda, quando spatharocandidatus ad protospatharii digni-
tatem provehendus est.*

Mandato a Dominis praeposito dato, futurus protospatharius
cum scaramangio et gladio intrat, ab ostiario adductus, a protospa-
thario eunucho sustentatus. Procnubens humi, pedes et genua Do-
minorum osculatur, et, postquam torquem collo eius imposuerunt,
egreditur.

CAP. 60.

Deductio funeris Imperatoris.

Corpus exanime per caballarium effertur, repositoque in XIX
scabitibus aureo lecto, dicto doloris, ibi collocatur, corona,
dibetesiis, aurea tunica et campagiis ornatam, et sanctae Sophiae
gelones et clericus, aequae ac senatus omnis, in scaramangiis intrant,

καὶ πᾶσα ἡ σύγκλητος ἀπὸ σκαραμαγγίων, καὶ ψάλλουσι κατὰ ἀκολουθίαν. εἰδ' οὕτως νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει ἐκεῖσε· „ἔξελθε, βασιλεῦ, καλεῖ σε ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων” τοῦτο λέγει τρίτον, καὶ παραντίκα αἴρεται τὸ λείψανον παρὰ τῶν
Ms. 118. a βασιλικῶν, καὶ πάλιν εἰσφέρουσιν αὐτὸ ἔνδον τῆς χαλκῆς, καὶ τιθέασιν αὐτὸ ἐκεῖσε, καὶ ποιοῦσι τὰ ἐξ ἔθους. καὶ ὅτε
B θφείλει ἀρθῆναι τὸ λείψανον, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ ἄρχεται λέγειν ἐκ τρίτου τὸ „ἔξελθε, βασιλεῦ” καὶ τὰ ἐξῆς, καὶ εἰδ' οὕτως ἐξέρχεται τὸ λείψανον ἄπο τῆς χαλκῆς, βασταζόμενον ὑπὸ βασιλικῶν πρωτοσπαθαρίων, καὶ διέρχεται διὰ τῆς μέσης, καὶ τὸν τόπον καταλαμβάνοντων, ἐν ᾧ μέλλει κηδευθῆναι, γίνεται ἡ ἀκολουθία τῆς ψαλμωδίας καὶ τὰ συνήθη. εἶτα νεύει πάλιν ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ ποιεῖται τὴν ἀναφώνησιν οὕτως·¹⁵ „εἰσελθε, βασιλεῦ, καλεῖ σε ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων,” ἐκ τρίτου. εἰδ' οὕτως· „ἀπόθου τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς σου·” καὶ εὐθὺς αἴρεται παρὰ τοῦ πραιποσίτου, καὶ τίθεται σημεντέιον μετὰ πορ-
C φουρᾶς λιτῆς, καὶ τίθεται ἐν τῷ μνημείῳ. ἰστέον, ὅτι ὁ ἀν-²⁰ τὸς τύπος καὶ ἡ αὐτὴ τάξις καὶ ἀκολουθία γίνεται καὶ εἰς τὴν τῆς αὐγούστης κηδεῖαν. χρῆ δὲ τὸν τῆς καταστάσεως ἐπὶ τῇ ἐξόδιῳ τῆς αὐγούστης λέγειν· „ἔξελθε, βασιλίσσα, καλεῖ σε ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων.

3. δ om. ed.

12. καταλαβὸν ed.

19. σημεντετον ed.

canuntque ea, quae canere mos est. Postea praepositus cerimoniarum magistro signum dat, qui dicit: *Egredere, Imperator, rex te regum et dominus dominantium vocat*; quo ter repetito, statim a ministris Imperatoris tollitur corpus, et in chalcen deportatum, ibi reponitur, omniaque more solenni peraguntur. Cum corpus efferrī debet, cerimoniaro praepositus signum dat, qui ter dicere incipit: *Egredere, Imperator*, et quae sequuntur, atque ita corpus ab imperatoriis protospathariis e chalce exportatum, per mediam transit, cumque ad locum, ubi componi debet, pervenit, officium cantus et cetera, quae institui solent, ibi peraguntur. Postea cerimoniarus, signo a praeposito dato, ter exclamat: *Intra, Imperator, vocat te rex regum et dominus dominantium*; deinde sic: *Depone coronam a capite tuo*, et statim haec a praeposito tollitur, et imponitur fascia purpurea simplex; at illa in monumento reponitur. Sciendum est, eundem morem, eundem ritum eandemque consuetudinem etiam in Augustae funere observari. Debet autem cerimoniarus in funere Augustae dicere: *Egredere, Imperatrix, vocat te rex regnantium et dominus dominantium*.

ΚΕΘ. ζα΄.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, τῆς αἰτήσεως τελουμένης γενεθλίων D
 ἡμέρας τοῦ βασιλέως.

Προσέρχονται ἅπαντες οἱ ἄρχοντες ἡλλαγμένοι, καὶ ἴ-
 50σονται ἢ προέλευσις ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ, καὶ τρίτης ὥρας
 καταλαβούσης, στοιχίζεται τὸ κλητώριον, ἢ δὲ τραπέζα ἴστα-
 ται ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίῳ. καὶ ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς
 περιβεβλημένος διβητήσιον πορφυροῦν, καὶ καθέζεται ἐπὶ τῆς
 τιμίας αὐτοῦ τραπέζης, καὶ εἰσέρχονται αἱ κληθέντες ἀπὸ τε
 10μαγίστρων, πατρικίων καὶ λοιπῶν συγκλητικῶν. ἅπαντες δὲ
 αὐτῶν εἰσέρχονται ἡλλαγμένοι, καθὼς εἰδίσται, οἱ μὲν πα-
 τρικοίοι τὰ χρυσόταβλα αὐτῶν χλανίδια, οἱ δὲ στρατηγοὶ τὰ
 σαγία αὐτῶν, οἱ δὲ πρωτοσπαθάριοι καὶ οἱ λοιποὶ ἄρχοντες, Ed.L. 162
 ἕκαστος κατὰ τὸ ἴδιον ἀξίωμα, φοροῦσι καὶ τὰς στολὰς, καὶ
 15καθέζονται ἐν τῷ κλητωρίῳ ἡλλαγμένοι. (B.) Καὶ πάντων
 καθεσθέντων τῶν προειρημένων ἀρχόντων ἐν τῷ κλητωρίῳ,
 δηλοποιεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς πατρικίοις διὰ τοῦ τῆς τραπέζης, Ms. 118. b
 ὡς ὅτι „ἐκβάλλετε τὰ χλανίδια ὑμῶν,” καὶ ἀναστάντες αἱ
 πατρικοίοι καὶ οἱ στρατηγοὶ ὑπερέχονται τὸν βασιλέα, καὶ
 20ἀπαιτάσσουσιν οἱ μὲν πατρικοίοι τὰ χλανίδια αὐτῶν, αἱ δὲ
 στρατηγοὶ τὰ σαγία αὐτῶν, ἀπολαμβάνουσι δὲ τὰς αὐτῶν
 στολὰς ἐγγιστιάριοι βασιλικοὶ οἱ παριστάμενοι ἐν τῇ κάτω
 τραπέζῃ, καὶ ἐπιδιδούσι αὐτὰ τοῖς ὑπουργοῖς αὐτῶν εἰς τὰ B

CAP. 61.

Observanda post finitas preces et vota in natali die Imperatoris.

Praefecti omnes postquam vestibus mutatis progressi sunt, pro-
 cessio in Iustiniani triclinio subsistit, horaque appropinquante, con-
 vivium paratur, mensa in Iustiniani triclinio reposita. Deinde egredi-
 tur Imperator, dibetesio purpureo amictus, venerandae mensae suae
 assidet, et ad convivium vocati magistri patricii ac reliqui senatores
 intrant. Omnes vero mutatoria, ut mos est, veste incedunt, patricii
 tunicis auro praetextis, strategis sagis suis, protospatharii ac ceteri
 ministri, pro sua quisque dignitate, vestes gestant et in convivio in
 mutatoriis consistunt. (II.) Omnibus autem dictis proceribus assi-
 dentibus, per mensae praefectum Imperator patriciis edicit, vestes suas
 deponant, surgentesque patricii et strategis fausta Imperatori precantur,
 mutantque patricii tunicas, strategis saga, quorum vestes Imperatoris
 apparitores, in inferiori mensae adstantes, sumunt, et eorum famu-
 lis in scyphis stantibus tradunt. At cubiculo praefecti, mutata veste,

σκέλα. οἱ δὲ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου ἠλλαγμένοι ὄντες ἐκτελοῦσι διπλοῦν παραστάσιμον, εἰ τύχη ἐν κυριακῆς· οὐ γὰρ ἐνδέχεται τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ γενέσθαι δεξιμόν, καὶ διὰ τοῦτο ἀλλάσσει πᾶσα ἡ σύγκλητος.

ΚΕΦ. ξβ΄.

5

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν παραμονῇ δεξιμόν.

Ἐσέρχονται τὰ δύο μέρη εἰς τὸ σίγμα, καὶ αἰκοῦνται, κλέγοντες οἱ κράτται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ.“ ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ.“ οἱ κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, τὸ πρόβλημα τῆς τριάδος.“ φθογγεὶ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ΄ „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.“ οἱ κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτορες Ῥωμαίων.“ φθογγεὶ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ΄ „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.“ οἱ κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ Κυρίου.“ φθογγεὶ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.“ οἱ κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, οἷς δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἀνγοῦσται τῶν Ῥωμαίων.“ φθογγεὶ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ΄ „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.“ οἱ κράτται· „ὡς δοῦλω τολμῶμεν παρακαλέσαι.“ φθογγεὶ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ΄ ὁμοίως οἱ κράτται· „μετὰ φόβου δυσωποῦμεν τοὺς δεσπότης“ φθογγεὶ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ΄ ὁμοίως. οἱ κράτται· „ἀνεξικακῶς παρὰ κακῆθης, ᾧ ἐνεργεῖται.“ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ΄. οἱ κράτται·

2. κυριακῆ ed. Cf. R. ad h. l. 10. φθογγῆ ed. ubique praebet, ut supra. 21. ὡς εἰργ. ed.

duplicem faciunt consessum, si dominica die contingit: non enim eo die susceptio solennis Imperatoris fit, et propterea omnis senatus mutat.

CAP. 62.

Observanda pridie eius diei, quo Imperator in urbe excipiendus est

Duae factiones sigma intrant, et precantur; dicunt cantores: *Multos, multos, multos*; populus: *Multos annos in multos*. Cantores: *Multa vobis tempora, trinitatis propugnaculum*; clamat et populus ter: *Multa vobis tempora*. Cantores: *Multa vobis tempora, N. N. Imperatores Romanorum*; clamat et populus ter: *Multa vobis tempora*. Cantores: *Multa vobis tempora, famuli Domini*; clamat et populus ter: *Multa vobis tempora*. Cantores: *Multa vobis tempora, N. N. Augustae Romanorum*; clamat et populus ter: *Multa vobis tempora*. Cantores: *Ut servi precari audemus*; clamat et populus eadem ter. Cantores: *Cum timore suspicimus Dominos*; clamat et populus

„ὡς τὴν δέησιν τῶν δούλων ἡμῶν Βενέτων·“ ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. οἱ κράκται· „τὴν αὐτοκρατορίαν σου αἰτούμεθα ἐ-
 ορτυῖσαι·“ φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. οἱ κράκται·
 „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότας τῶν Ῥωμαίων·“ φθογγεῖ καὶ ὁ
 5 λαὸς ἐκ τρίτου „Κύριε, σῶσον·“ οἱ κράκται· „Κύριε, σῶ-
 σον τοὺς δεσπότας σὺν ταῖς ἀυγούσαις καὶ τοῖς πορφυρο-
 γενήτοις·“ (B.) Καὶ δειλῆς εἰσέρχονται τὰ μέρη τὰ δύο
 εἰς τὸ σίγμα μετὰ φατλία, καὶ γίνεται ἡ λεγομένη φακλαρέα,
 καὶ λέγουσι τὸν ἀπελατικὸν χορεύοντες, ἤχ. βαρύς· „χαίρετε E&L 163
 10 δεσπότης τῶν Ῥωμαίων, χαίρετε, ὁ πόθος τῆς ὕλης οἰκουμέ-
 νης, χαίρετε, ἄνακτες ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα, οὗς ἡ τριὰς ἀνη-
 γόρευσεν νικητὰς καὶ κόσμου εὐεργέτας·“ καὶ μετὰ ταῦτα
 ἀνέρχονται εἰς τὰ βύθρα, καὶ λέγουσιν ἀπελατικὸν ἤχ. πλ. Ms. 119. a
 5· „χαίρει ὁ κόσμος ὄρων σε αὐτοκράτορα δεσπότην, καὶ
 15 ἡ πόλις σου τέρεπται, Θεύστεπτε ὁ δεῖνα· ὠραῖζεται ἡ τά-
 ξις σε βλέπουσα ταξιάρχην, καὶ εὐτυχεῦσι τὰ σκῆπτρα σκη-
 πτοῦχόν σε κεκτημένα. κατακοσμεῖς γὰρ τὸν θρόνον τῆς πα-
 τριᾶς βασιλείας, σὺν τῇ ἀυγούστῃ προπέμπων μαρμαρυγὰς
 εὐταξίας, ὅθεν εὐημεροῦσα διὰ σου ἡ πολιτεία, τῆς σῆς αὐ- B
 20 τοκρατορίας ἐορτάζει τὴν ἡμέραν·“ καὶ λέγουσιν οἱ κράκται
 τὰ ἄκτα· „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότας Ῥωμαίων·“ καὶ ὁ
 λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον·“ οἱ κράκται· „Κύριε, σῶσον
 τοὺς ἐκ σοῦ ἐστεμμένους·“ φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύ-

similiter. Cantores: *Non iniuria invocamini benefici*; clamat et populus
 similiter tribus vicibus. Cantores: *Ad preces servorum vestrorum Ve-*
netorum; clamat et populus ter. Cantores: *Maiestatem tuam festum*
hunc diem ut nobis celebrare permittat, precamur; clamat et populus
 similiter. Cantores: *Dominos Romanorum serva, Domine*; clamat
 et populus ter: *Domine serva*. Cantores: *Domine, serva Dominos*
cum Augustis coniugibus ei porphyrogenitis. (II.) *Vesperī duae fa-*
ctiones, sigma cum facibus intrantes faculariam, (ita enim dicitur,)
celebrant, et saltantes, apelaticum toni gravis cantant: Salvete Do-
mini Romanorum, salvete deliciae universi orbis, salvete reges N.
N., quos trinitas victores et benefactores constituit. Posthac ascen-
 dunt in gradus, et dicunt apelaticum toni gravis IV: *Gaudet orbis,*
te Imperatorem Dominumque conspiciens, tuaque urbs laetatur. A
Deo coronate N., laetatur ordo, principem te ordinis conspiciens,
et beata sunt sceptrā, te sceptrigerum nacta. Ornas enim solium
paternae maiestatis, una cum Augusta pulchri ordinis radios emit-
tens, quare fortunata per te civitas imperii tui diem ut festum agit.
 Cantores acclamant: *Domine, serva Dominos Romanorum*; populus
 ter: *Domine, serva*. Cantores: *Domine, serva a te coronatos*; clamat

ριε, σῶσον." οἱ κράτται· „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότας
σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογενήτοις."

ΚΕΦ. ξγ'.

Ⲅ Ὅσα δεῖ φυλάττειν τῇ ἐπαύριον εἰς τὸ δέξιμον.

Πρὸ τοῦ ἀνιέναι τοὺς δεσπότας ἐπὶ τοῦ σέντζου λέ-5
γουσιν οἱ κράτται· „ἀνάτειλον ἢ ἔνθεος βασιλεία." φθογ-
γεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἀνάτειλον" καὶ τὰ ἐξῆς τῶν ἄκτων.
καὶ ὅτε ἀνέλθωσιν οἱ δεσπόται ἐπὶ τοῦ σέντζου, κατασφρα-
γίζουσι πρῶτον, καὶ λέγει ὁ λαὸς „ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος." οἱ
κράτται „πολλὰ, πολλὰ, πολλά." ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολ-10
λά." καὶ εἰδ' οὕτως λέγουσι τὰ ἄκτα οἱ κράτται· „δόξα ἐν
ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη" ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοί-
ως. οἱ κράτται· „ἐν ἀνθρώποις Χριστιανῶν εὐδοκία"
φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. οἱ κράτται· „ὅτι ἠλέη-
σεν ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ." φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως;15
Ⲙ ἐκ γ'. οἱ κράτται· „δόξα Θεῷ τῇ δεσπότῃ πάντων" φθογ-
γεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. οἱ κράτται „πολλὰ, πολλὰ, πολ-
λά." τριλέξιον α', ἧχ. δ'. „ὁ Θεὸς ὁ δεσπότης ἀοράτων καὶ
ὄρωμένων ἀζιώσει ὑμᾶς, δεσπότης, ἐκατὸν ἐν εἰρήνῃ χρόνους
βασιλεύειν Ῥωμαίων, καὶ τὴν παροῦσαν ἡμέραν τῆς αὐτοῦ-20
κρατορίας ἐορτάζειν." (B.) Ἄκτον α'· λέγουσιν οἱ κράτται·
„πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ἢ ἔνθεος βασιλεία." φθογγεῖ καὶ ὁ λα-
4. δεῖ deest in cod. 18. τριλέξιν cod.

et populus ter: *Domine, serva*. Cantores: *Domine, serva Imperatores cum Augustis coniugibus et porphyrogenitis!*

CAP. 63.

Observanda mane eius diei, quo in urbe excipiendus est Imperator.

Antequam Domini in thronum adscenderunt, cantores dicunt: *Oriatur divina maiestas*; clamat et populus ter: *Oriatur*, et cetera acclamationis. Postquam condescerunt in solio, primum cruce signant, dicente populo: *Sanctus, sanctus, sanctus*. Porro cantores: *Gloria in excelsis Deo, et in terra pax*; populus similiter. Cantores: *Inter homines Christianos beneplacitum*; clamat et populus eadem ter. Cantores: *Quod populi sui Deus misertus est*; similiter clamat et populus ter. Cantores: *Gloria Deo omnium domino*; populus eadem ter. Cantores: *Multos, multos, multos*; populus: *Multos annos in multos*. Trilexium I. toni IV: *Deus, dominus invisibilium et visibilium, vos centum annos in pace Romanis imperare sinat, praesentemque diem vestri imperii ut festum celebrare!* (II.) Acclamatio I; dicunt can-

ὅς ἐκ γ' „πολλοὶ ὑμῶν χρόνοι” καὶ τὰ ἐξῆς τῶν ἄκτων. τρι-
 λέξιον β' „ἀνύγκριτοι στρατιῶται, οἰκουμένης οἱ πρόμαχοι,
 στεφηφόροι, οἱ ἐκ Θεοῦ ὑψωθέντες ἐπὶ θρόνου τῆς βασιλεί- Ed.L. 164
 ας, διεσκορπίσατε ἔθνη ὅπλοις ἐνθέοις τῆς εὐσεβείας· ἀλλ'
 5ὸ Θεὸς ὁ στέψας ὑμᾶς καὶ πάντων κτίστης ἐπὶ πλεον πλεο-
 νάσει ὑμῶν τὰς ἡμέρας.” ἄκτον β' λέγουσιν οἱ κράται „ὁ
 δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων πολλὰ
 τὰ ἔτη ὡς τὰ αἴσια ἅπαντα εἰς τὰ πέρατα ἐκφωνεῖσθαι. εὐ- Ms. 119. b
 φημήσωμεν Βένετοι κατὰ χρέως· εὐσεβεῖς, πολλοὶ ὑμῶν χρό-
 10νοι· νικηταί, πολλοὶ ὑμῶν χρόνοι· ἐκλογή τῆς τριάδος, πολλοὶ
 ὑμῶν χρόνοι.” τριλέξιον γ' „παρὰ Θεοῦ φιλανθρώπου ὑμεῖς
 ἐστέφθητε, ἀνυούσται, νοητῶ δὲ ἐλαίῳ ἐπενυλογήθητε οὐρανό-
 20θεν εἰς χαρμωσύνην τοῦ λαοῦ ὑμῶν, θεοπρόβλητοι ἀνυούσται,
 καὶ εἰς κατὰπτωσιν πάντων ἐναντίων.” ἄκτον γ' λέγουσιν
 15οὶ κράται· „πολλοὶ ὑμῶν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐ- B
 γούσται τῶν Ῥωμαίων” φθογγεὶ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ
 ὑμῶν χρόνοι.” οἱ κράται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ” ὁ λαὸς
 „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ” καὶ ἀυλεῖ τὸ ὄργανον. καὶ λέγου-
 σιν „ἄγιαχας.” καὶ ὅτε πληρώσῃ, λέγουσιν οἱ κράται φω-
 20νῆν ἤχ. π. δ' „τὸ ἰχάδιον ἄγια” καὶ ὁ λαὸς „ἀνδρίζεται
 ἢ πόλις ἢ τῶν Ῥωμαίων, δεξαμένη ἐκ τοῦ ἰδίου θρέμματος
 τὴν σωτηρίαν· καὶ δοξάζεται τὸ σκῆπτρον τῆς ἐξουσίας· ἃ
 πάντα, ὅτι ἐπεσκέψατο αὐτῷ ἀνατολὴ ἐξ ὕψους διὰ σου, ὁ
 δεῖνα ἄναξ, τοῦ ἀγαπήσαντος δικαιοσύνην καὶ χρισθέντος ἐν

3. στεφηφόροι ἐκ Θεοῦ, ὑψ. ed. 22. ἀναγία cod. pro ἀ παν.

tores: *Longa vobis tempora maiestas divina*; populus ter: *Longa vobis tempora et cetera acclamationis*. Trilexium II: *Incomparabiles milites, defensores ac tutores universi, coronati a Deo, exaltati in throno maiestatis, subigite gentes divinis armis pietatis. Sed Deus, qui vos coronavit, creator omnium, dies vestros magis magisque augeat*. Acclamatio II; dicunt cantores: *N. N. magnis Imperatoribus et Augustis multos annos, ut felicia omnia in terminis imperii nuntientur*. Acclamemus Veneti ex debito. *Longa vobis, o pii, tempora! victores, longa vobis tempora! electi a trinitate, longa vobis tempora!* Trilexium III: *A Deo, hominum amico, coronatae estis, Augustae, et sapientiae oleo ad laetitiam populi vestri coelitus perunctae, a Deo promotae Augustae, et in exitium omnium inimicorum*. Acclamatio III; cantores: *Longa vobis tempora, N. N. Augustae Romanorum*; clamat et populus ter: *Longa vobis tempora*. Cantores: *Multos, multos, multos*; populus: *Multos annos in multos*; et sonante organo, dicunt: *Sancte*; quo finito, cantores tono obliquo IV una cum populo cantant: *Sancta. Confirmatur urbs Romanorum a proprio alumno salutem nacta, et exaltatur sceptrum*

ἐλαίῳ ἀγίῳ παρὰ Κυρίου, ἐβραβεύθη εὐρήνη τῇ πολιτείᾳ τῆ
 C ῥυσσαμένῳ ἐξ ἐχθρῶν τοὺς αἰχμαλώτους. (Γ.) Ἀπελατικὸν
 ἀπὸ φωνῆς ἤχ. π. δ'. „χαίρει ὁ κόσμος ὄρων σε αὐτοκρά-
 τορα δεσπότην, καὶ ἡ πόλις σου τέρπεται, θεόστυπτε ὁ δεῖ-
 να· ἀραϊζεται ἡ τάξις, σε βλέπουσα ταξίαρχην, καὶ ἐντυ-
 χουσί τὰ σκηπτρα, σκηπτοῦχόν σε κεκτημένα. κατακοσμεῖς
 γὰρ τὸν θρόνον τῆς πατρῴας βασιλείας σὺν τῇ ἀγούστῃ,
 προπέμπων μαρμαρυγὰς εὐταξίας, ὄθεν εὐημεροῦσα διὰ σου
 ἡ πολιτεία τῆς σῆς αὐτοκρατορίας ἐορτάζει τὴν ἡμέραν.” καὶ
 D ἀπὸ τούτου λέγουσιν οἱ κράται· „Κύριε, σῶσον τοὺς δε-
 σπότης Ῥωμαίων” ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον.” οἱ κρά-
 ται· „Κύριε, σῶσον τοὺς ἐκ σοῦ ἐστεμμένους” ὁ λαὸς ἐκ
 γ' „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράται· „Κύριε, σῶσον τοὺς δε-
 σπότης σὺν ταῖς ἀγούσταις καὶ ταῖς πορφυρογεννηταῖς” ὁ
 λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον.” (Δ.) Καὶ ἀπὸ τούτων δέχον-
 ται οἱ Πράσινοι, καὶ μετὰ τὸ πληρῶσαι τοὺς Πρασίνους λέ-
 γουσιν οἱ κράται τῶν δύο μερῶν ἔσ' „τοῦτο τὸ βασίλειον,
 Κύριε, στερέεσον” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράται· „πνεύ-
 Ed. L. 165 μα τὸ πανάγιον, τὰς ἀγούστας σκέπασον.” ὁ λαὸς ὁμοίως
 Ms. 120. a ἐκ γ'. οἱ κράται· „μήτηρ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, φίλαττε τὰ πορ-
 φυρογέννητα” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράται· „Κύριε, ζωὴν
 αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν ἡμῶν” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. καὶ ἀ-
 νισταμένων τῶν βασιλέων ἀπὸ τοῦ σέντζου, λέγει ὁ κράτης

1. διὰ τοῦ ῥυσσαμένου ed. 20. Θεοῦ, ἡμῶν ed.

potentiae: o sanctissima! quod ipsam oriens ex alto invisit per te, N. Imperator, qui amavisti iustitiam et unctus es oleo sancto a Domino! civitati pax per eum, qui captivos ab inimicis liberavit, donata est. (III.) Apelaticum toni obl. IV: Gaudet orbis, intuens te Imperatorem Dominumque, laetatur urbs tua, a Deo coronate N., exsultat ordo, te ordinis institutorem videns, felicia sceptrata sunt, te sceptrigerum nacta. Ornat enim thronum paternae maiestatis cum Augusta, emittens splendorem boni ordinis, quare per te exhilarata res publica imperii tui diem celebrat. Postea cantores dicunt: Domine, serva Dominos Romanorum; populus ter: Domine, serva. Cantores: Domine, serva a te coronatos; populus ter: Domine, serva. Cantores: Domine, serva Dominos cum Augustis coniugibus et porphyrogenitis; populus ter. Cantores: Domine, serva. (IV.) Deinde Prasini excipiunt, qui postquam finierunt, cantores duarum factionum simul dicunt: Hoc imperium, Domine, confirma; eadem populus ter. Cantores: Spiritus sanctissime, Augustas tuere; populus similiter. Cantores: Mater Dei nostri, serva porphyrogenitos; populus similiter. Cantores: Domine, vitam eorum per nostram vitam; eadem populus ter. Surgentibus Dominis a solio, dicit cantor: Nana; et incipiunt duae factiones:

φθογγῆ· „νανά.“ και ἄρχονται λέγειν τὰ δύο μέρη· „προ-
 ρισώσει ὁ Θεὸς τοὺς δεσπότας.“ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου.
 οἱ κράτται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ.“ ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς
 5 πολλὰ,“ και σιωπῶσι τὰ δύο μέρη, και προκύντει διὰ τῶν
 5 χυκίων καγγέλλων ἔμπροσθεν τοῦ σέντζου ὁ τοῦ κουβουκλείου
 φωνοβόλος, κατέχων τὸν τόμον, και λέγει τὰ ἐκεῖ ἐγγεγραμ-
 μένα, ἄπερ εἰσὶ ταῦτα· „ὁ παντοδύναμος και πολυέλεος ἡμῶν Β
 Θεὸς ὁ στέψας τὴν ὑμετέραν γαλήνην διὰ πρεσβειῶν τῆς
 παναχράντου αὐτοῦ μητρὸς ἀξιώσει ἡμᾶς ἅμα τοῖς φιλοχρῆ-
 10 στοῖς ὑμῖν, ἐπὶ πολλοὺς χρόνους εἰρηρικῶς τὰς αἰσίας ταύ-
 τας ἡμέρας ἐπιτελεῖν.“ (E.) Καὶ εἰθ' οὕτως ἐκτείνει ὁ αὐ-
 τὸς φωνοβόλος τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα, τοῖς ἑαυτοῦ δακτύ-
 λους ἀκτινοειδῶς διαστέλλων, και πάλιν βοτρυδὸν ἐπισυστέλ-
 λων. και λέγουσι τὰ δύο μέρη ἔσ· οἱ κράτται· „νανά.“
 15 και ὁ λαὸς· „εἰσακούσει ὁ Θεὸς τῆς φωνῆς ἡμῶν.“ οἱ κρά-
 τται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ.“ ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ.“
 οἱ κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, τὸ πρόβλημα τῆς τριᾶδος.“ C
 και ὁ λαὸς „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι“ και τὰ ἑξῆς τῶν ἄκτων. εἰ-
 δέναι δὲ δεῖ, ὅτι κατὰ τὸν τύπον και τὴν τάξιν τῆς ἐπιτελου-
 20 μένης ἀκολουθίας τῆ παραμονῆ τοῦ δεξιμόν, ὁμοίως και δει-
 λης ἐν τῇ φακλαρέα, και πάλιν ἐπὶ τῇ αὐριον εἰς αὐτὸ τὸ
 δεξιμόν ἐπιτελοῦνται πάντα τὰ δεξιμα, πλὴν οἱ ἀπελατικοὶ
 και τὰ τριλέξια και τὰ τετράλεκτα ὀφείλωσι λέγεσθαι, περι

1. Pro *νανά*, de qua voce cf. Reisk. ad h. l., ed. *παγαγα*. 6.
 νόμον ed. 8. *διαπρεσβεύων* ed. 14. *πανα* ed.

Conseruet Deus Dominos; eadem populus ter. Cantores: Multos, multos, multos; populus: Multos annos in multos; silentque duae factiones, et prospicit per aeneos cancellos ante thronum cubiculi praecentor, schedamque tenens, ibi inscripta legit in hunc modum: Omnipotens et misericors Deus, qui serenitatem vestram coronavit, per intercessionem beatae Virginis sinat nos simul cum vobis Christi amantibus has dies tranquille et feliciter transigere. (V.) Postea praecentor ille dextram manum extendit, digitis instar radiorum porrectis ac rursus in uvae formam compositis, et dicunt una duae factiones: cantores: Nana; populus: Exaudiet Deus vocem nostram. Cantores: Multos, multos, multos; populus: Multos annos in multos. Cantores: Multa vobis tempora, trinitatis propugnaculum; populus: Multa vobis tempora et reliqua acclamationis. Sciendum vero est, secundum formam et ordinem peracti in vigilia susceptionis officii, ut et vesperi in facularia, ac denuo sequenti die in ipsa susceptione omnia, quae ad illum ritum spectant, peragi, praeter quod qua ratione et argumento apclatici, trilexia et tetralexia fiant, dici debent:

οίας υποθέσεως ἐστὶ τὸ δέξιμον, ἐν μὲν τῇ αὐτοκρατορίᾳ τὰ τῆς αὐτοκρατορίας, ἐν δὲ τῷ χρυσαῷ ἵπποδρομίῳ τὰ τοῦ πάσχα, ἐν δὲ τῷ λαχανικῷ τὰ τοῦ γενεθλίου, ἐν δὲ τῇ πεντηκοστῇ τὰ τῆς πεντηκοστῆς, καὶ ἀπλῶς περὶ οίας υποθέσεως ἐστὶ τὸ δέξιμον, ὀφείλουσι λέγεσθαι οἱ τε ἀπελατικοὶ καὶ τὰς
 D τριλέξια καὶ τὰ τετράλεκτα.

ΚΕΦ. ξδ'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν εἰς τὸ δέξιμον τοῦ χρυσοῦ ἵπποδρομίου δευτέρῃ ἡμέρῃ μετὰ τὸ ἀντίπασχα.

Ms. 120. b Δίδονται τὸ πέρατον ἀπὸ κελεύσεως διὰ τοῦ πραιποσίτου 10
 Ed.L. 166 τῇ κυριακῇ ἑσπέρας, ἥνικα ὑποστρέψει ὁ βασιλεὺς τῆς τοῦ
 ἁγίου Μωκίου προελεύσεως, καὶ ἐκτελοῦσι τῇ αὐτῇ ἡμέρῃ
 τὰ δύο μέρη, ἕκαστον ἐν τῇ ἰδίᾳ φιάλῃ, τὴν αὐτοῦ φαλα-
 ρέαν, ὡς εἰδίσται αὐτοῖς ἐν ἐκάστη τοῦτο τελεῖν. τῇ δὲ ἐπι-
 ούσῃ, ἥγουν τῇ δευτέρῃ, προέρχονται ἅπαντες ἠλλαγμένοι ἀ-15
 πὸ λευκῶν χλανιδίων, οἱ μὲν πατρίκιοι διὰ χρυσοτάβλων
 χλανιδίων, οἱ δὲ λοιποὶ, ἕκαστος κατὰ τὴν αὐτοῦ τάξιν. ὁ
 δὲ τῆς καταστάσεως ἐλθὼν δηλοῖ τῷ πραιποσίτῳ, ὡς ὅτι οἱ
 δῆμαρχοὶ ἤνεγκαν τὰ λιβελλάρια αὐτῶν· καὶ ἴστανται ἐν
 τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ ἅπαντες αὐτῶν, οἱ δὲ πραιπόσιτοιο 20
 εἰσελθόντες ἐν τῷ τριπέτονι, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, μετὰ τῶν

1. ἐπὶ τὸ δέξ. ed. 10. πέρατον R., πέρατον cod. 20. ἅπαν-
 τες αὐτῶν. R. aliquid deesse, aut αἰτούντες legend. censet.

scilicet in imperii suscepti memoria, quae ad eam pertinent eique conveniunt; in aureo hippodromo, quae paschati; in lachanico, quae natali; in pentecoste, quae pentecoste, uno verbo, cuius rei causa susceptio Imperatoris instituitur, quae ipsi congruunt, apelatici, trilexia, tetralexia debent recitari.

CAP. 64.

*Observanda, si Imperator in aureo hippodromo postridie anti-
 paschae excipiendus est.*

Paratum a mandato per praepositum die dominica vesperi, quando Imperator a processione S. Mocii revertitur, datur, eoque die duae factiones, unaquaeque in propria phiala, faculariam suam, quam singulae agere solent, celebrant. Sequenti vero seu secunda die omnes albis tunicis induti, patricii quidem tunicis auro prae-textis, ceteri vero pro sua quisque dignitate procedunt. Cerimoniarum autem venit, praeposito, quod tribuni suos libellos attulerint, nuntiaturus, omnesque in Iustiniani triclinio adsunt, praepositi etiam tripetonem, ut supra dictum est, cum omnibus cubicula-

κουβουκλείου ἀπάντων, βασιλεύοντων τῶν ὀστιαρίων τὰ αὐ-
 τῶν βεργία. καὶ δηριγεύομενος ὑπ' αὐτῶν πάντων ἐξέρχον- B
 ται ἐκ τοῦ τριπέτωνος, καὶ διελθόντες διὰ τοῦ λαυσιακοῦ,
 εἰσέρχονται ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίῳ. καὶ οἱ μὲν τοῦ
 5κουβουκλείου ἅπαντες καὶ ὁ τῆς καταστάσεως καὶ σιλεντιά-
 ριο ἴστανται ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίῳ ἔνθεν κἀκεῖτος κατὰ τὰς
 αὐτῶν τάξεις· οἱ δὲ πραιπόσιτοι ἴστανται ἐν τῇ μέσῃ αὐ-
 τῶν πρὸς τῇ κεφαλῇ. (B.) Καὶ ἐλθόντες οἱ δῆμαρχοι πλη-
 σίον τῶν σιλεντιαρίων, προσκνυοῦσι τοῖς πραιποσίτοις, εἴτα
 10διελθόντες μέσον τῶν τοῦ κουβουκλείου, ἐπιδιδούσι τὰ λι-
 βελλάρια τοῖς πραιποσίτοις, αὐτοὶ δὲ δεξάμενοι αὐτὰ ἀντιδι-
 δοῦσι ἀπὸ κελεύσεως τὸ πέρατον, καὶ εἰδ' οὕτως ὑποστρέ- C
 ψατες ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε οἱ πραιπόσιτοι, δηριγεύομενοι ὑπὸ
 τῶν προειρημένων, εἰσέρχονται διὰ τοῦ λαυσιακοῦ ἐν τῷ
 15τριπέτωνι· ὁμοίως καὶ οἱ δῆμαρχοι κατέρχονται, ἕκαστος
 αὐτῶν ἐν τῇ ἰδίᾳ φιάλῃ, προευτρεπίζοντας τὰ τοῦ δεξίμου·
 ἤνικα δὲ εὐτρεπωθῶσι τὰ μέρη, ἐξέλθωσι δὲ καὶ τὰ σκεύη,
 καὶ ἄπλωσ ἅπαντες οἱ καθυπουργοῦντες ἐν τῷ δεξίμῳ, εἰ τυ-
 χωσι δὲ καὶ ἀποκρισιῦριοι, καὶ ἴστανται κάτω ἐν τῇ φιάλῃ,
 20καὶ τότε εἰσέρχεται ὁ τῆς καταστάσεως, καὶ δηλοῖ τῷ πραι-
 ποσίτῳ, ὡς ὅτι ἅπαντα ἐτοιμὰ ἐστίν. (Γ.) Ὁ δὲ βασιλεὺς
 εἰσιλθὼν ἐν τῇ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου καμάρᾳ καὶ στεφθεῖς, D
 διέρχεται διὰ τοῦ χρυσοτρικλίνου, δηριγεύομενος ὑπὸ τῶν
 ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, ὀπισθεν δὲ τοῦ βασιλέως εὐνοῦ-

2. δηριγεύομενοι conl. Leich.
 8. περάτω cod., τῷ περάτῳ ed.

12. τὸ πέρατον R., τὸ πε-
 19. καὶ ante ἴστανται om. ed.

ris ac ostiariis virgas portantibus ingrediuntur. Ab his omni-
 bus stipati ex tripetone procedunt, perque lausiaticum transeuntes,
 Iustiniani triclinium intrant. In hoc cubicularii omnes, cerimoniar-
 rius et silentiarii ab utraque parte secundum suam dignitatem, prae-
 positi in capite medii inter ipsos stant. (II.) Tribuni silentiariis
 appropinquantes, inclinato capite praepositos salutant, postea me-
 dium cubiculum transeuntes, libellos ipsis tradunt, qui eos sumunt,
 paratoque a mandato reddunt, postea inde reversi praepositi, dictis
 comitantibus, per lausiaticum tripetonem intrant: sic et tribuni ab-
 euntes, in sua quisque phiala omnia dextimo seu exceptioni Imp-
 eratoris necessaria parant. Quando factiones ordinatae, vasa pro-
 gressa sunt, et verbo omnes, quorum ministerio in dextimo opus
 est, processerunt, apocrisarii autem, si qui adsint, infra stant in
 phiala, tunc intrat cerimoniaris, praeposito, parata esse omnia,
 annuntiat. (III.) Imperator autem S. Theodori cameram ingressus
 et corona redimitus, per chrysotriclinium, a praefectis cubiculo sti-
 patas, post eum eunuchi protospatharii tunicas, sabana et spatho-

Μα. 121. αχοι πρωτοσπαθάριοι, φοροῦντες τὰ τε στιχάρια αὐτῶν καὶ σαβάνια, βασιτάζοντες καὶ τὰ σπαθοβάκλια αὐτῶν, καὶ ἐξελθόντες ἐν τῇ τριπέτῳ, ἴστανται ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἐξαγωγῆς πύλης ἀπὸ τοῦ τριπέτωνος ἐν τῷ λαυσιακῷ, οἱ δὲ πατρικιοὶ καὶ στρατηγοὶ ἴστανται ἔνθεν κἀκεῖσε ἐν τῷ λαυσιακῷ μέχρι τῆς εἰσαγωγῆς πύλης ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ. ἔμπροσθεν δὲ τῆς αὐτῆς πύλης τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἴστανται ὁ τῆς καταστάσεως, **Ed.L. 167** καὶ πεσόντων τῶν προειρημένων πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως ἀπὸ κελεύσεως, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατρι-¹⁰ κίων τε καὶ στρατηγῶν, ἐξέρχεται ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ τῆς προελεύσεως. καὶ σπάντων ἀπάντων ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίνῳ ἔνθεν κἀκεῖσε τῶν προειρημένων πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν μετὰ πάσης τῆς συγκλήτου, ἴστανται ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ πρώτῳ ὀμφαλίῳ. ἐλθόντες δὲ ἅπαντες οἱ προελεγεμένοι προσκνυοῦσι,¹⁵ καὶ ἀναστάντες, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ σιλεντιαρίῳ τῷ ἐστῶτι ἐν τῷ κατωτέρῳ μέρει τῆς αὐτῆς δοχῆς ἀπὸ κελεύσεως, κἀκεῖνος λέγει „κελεύσατε“ αὐτοὶ δὲ ὑπερεύχονται τὸν **Β** βασιλέα „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ (Α.) Καὶ δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπ' αὐτῶν πάντων ἅμα σπαθαροχαν-²⁰ διδάτων, φοροῦντων μανιάκια καὶ σπαθία, βασιτάζοντων καὶ σκοντάρια καὶ διστράλια, διέρχεται, καὶ μελλόντων αὐτῶν ἐξέρχεσθαι τὴν ἐξάγουσαν ἀπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ πρὸς τὸ ἡλιακὸν πύλην, εὐθέως ἐφαπλοῖ τὸ παρακνυτικὸν ἔμπροσθεν

2. σαβάνια βασιτάζοντες, καὶ ed. 12. ἡ προέλευσις ed.

baculos ferentes, prodeunt, egressique in tripetonem, prope portam a tripetone ad lausiaticum ducentem, patricii vero et provinciarum praefecti ab utroque latere in lausiaco usque ad portam in triclinium Iustiniani ducentem consistunt. Ad portam hanc etiam ceremoniaris adest, et dictis patriciis et strategis procidentibus, praepositus ceremoniaris a mandato signum dat, inque comitatu praefectorum cubiculi, patriciorum et ducum ex processione in Iustiniani triclinium ingreditur. In utroque huius triclinii latere dictis patriciis et praefectis omnibus cum toto senatu congregatis, Imperator stat in primo umbilico. Venientes autem dicti omnes adorant, et postquam surrexere, signum praepositus silentiario in inferiore parte eorum stanti a mandato dat, isque dicit: *Iubete*; ipsi Imperatori acclamant: *In multa bonaque tempora*. (IV.) His omnibus comitantibus, una cum spatharocandidatis, torques et gladios, scutaria et dextralia gestantibus, abit, et dum ipsi ex porta Iustinianae triclinii, quae ad solarium fert, egressuri sunt, statim velum ante solium super pectorali cancellorum cubicularis praecentor tollit: ceremoniaris autem, apprehensa extrema Imperatoris tunica, tho-

τοῦ σέντζου ἐπάνω τοῦ στηθέου τοῦ καγκέλλου κουβικουλά-
 ριος ὁ φωνοβόλος· ὁ δὲ τῆς καταστάσεως λαβὼν τὸ ἄκρον
 τῆς τοῦ βασιλέως χλανίδος, ποιεῖ τὸ ῥωσθελιον, καὶ ἐπιδίδω-
 σι τῷ βασιλεῖ· ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνελθὼν ἴσταται ἔμπροσθεν
 5 τοῦ σέντζου, καὶ σφραγίζει τὸν λαὸν ἐκ τρίτου, καὶ παντὸς
 τοῦ λαοῦ ἀναφωνήσαντος „ἅγιος,” καθέζεται ἐπὶ τοῦ σέντζου C
 αὐτοῦ. οἱ δὲ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου ἴστανται ἔνθεν κἀ-
 κείσε, εἰθ' οὕτως ἴστανται πατρίκιοι ὁμοίως ἔνθεν κἀκείσε
 ἅμα τοῖς δομεστικοῖς καὶ τῆς συγκλήτου πλησίον τῶν παρα-
 10 κτητικῶν τοῦ καγκέλλου, μὴ ἐπερειδόμενοι ἐπ' αὐτοῖς, ἀλλ'
 ἴστανται ὄρθιοι, καὶ μετὰ τὸ ἀνακράξαι τὸν δῆμον τὸ „ἅγι- Ms. 121. b
 ος”, ἀυλοῦντος καὶ τοῦ ὄργανου ἐν τῇ φιάλῃ, λαμβάνει νεῦμα
 ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ νεύει διὰ τῆς χειρὸς
 15 ἐκ τρίτου, καὶ λήγει τὸ ὄργανον. καὶ εἰθ' οὕτως ἄρχονται
 τοῦ μέρους ἐκτελεῖν τὰ συνήθη ἅπαντα, εὐφημήσαντος δὲ
 τοῦ δῆμου καὶ ἐκφωνήσαντος, ἀυλεῖ τὸ ὄργανον, καὶ παύ-
 σαντος αὐτοῦ, ἄρχεται ὁ δῆμος τὸν ἀπελατικόν. καὶ ἤνικα
 20 ἄρξῃται ὁ δῆμος τὸν ἀπελατικόν, νεύει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κε- D
 λύσεως τῷ τῆς καταστάσεως, ὁ δὲ τῆς καταστάσεως ἀπελ-
 25 τῶν νεύει τοῖς μεγάλοις δομεστικοῖς τῶν ταγματῶν κατὰ συν-
 ῆθειαν, καὶ κατέρχονται κάτω ἐν τῇ φιάλῃ, καὶ ἴστανται ἐν
 τῇ αὐτῶν τάξει. καὶ πληρουμένου τοῦ ἀπελατικοῦ, ἀυλεῖ τὸ
 ὄργανον, καὶ παύσαντος αὐτοῦ, λέγουσιν οἱ τοῦ μέρους, ὡς
 εἰδισται αὐτοῖς, τὰ τετράλεκτα, καὶ ἀκτολογοῦσι· λέγουσι δὲ
 καὶ ἀυγουστιακά, καὶ τελεσθέντων τούτων, ἄρχονται τὴν φω-

sthelium facit, idque Imperatori tradit, qui ascendens ante thro-
 num stat, terque populum signat, quo acclamante: *Sanctus*, in
 throno suo residet. Cubiculo vero praefecti ab utroque latere, pa-
 tricii similiter cum domesticis et senatu prope cancellorum fenestras
 stant, non autem ipsis innituntur, sed recti stant, et postquam po-
 pulus, organo in phiala sonante, exclamavit: *Sanctus* etc., nutum
 praepositis ab Imperatore accipit, et ter manu signum dat, silente
 organo. Postea factio consueta omnia peragere incipit, interque
 faustas precatationes et acclamationes populi organum sonat, quo si-
 lente, apelaticum populus orditur. Tunc praepositis a mandato
 signum cerimoniario, hic abiens, magnis domesticis cohortium pro
 more dat, qui descendentes in phialam, in suo ordine adstant. Ape-
 latico finito, organum sonat, eoque cessante, factionarii, ut eorum
 mos est, tetralecta dicunt, et acclamant: praeterea augustalia di-
 cunt, hisque peractis, cantum incipiunt. Quo facto, signum ceri-
 moniarius a praeposito a mandato accipit, datque consularibus; ipsi
 vero abeunt, et Iustiniani triclinium intrantes, hinc et illinc in suo

νήν. ἤνικα δὲ ἄρξονται τὴν φωνήν, λαμβάνει νεῦμα ὁ τῆς καταστάσεως παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἀπὸ κελύσεως, καὶ νεύει Ed.L. 168 τοῖς ὑπατικοῖς, οἱ δὲ ἀπέρχονται καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ, καὶ ἴστανται ἐν τῇ αὐτῶν τάξει ἔνθεν κάκειθεν, καὶ τῆς φωνῆς τελεσθείσης, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς, 5 καὶ εὐθέως πάλιν ἀνλεῖ τὸ ὄργανον. καὶ ἴσταται ὁ βασιλεὺς ὀπισθεν τοῦ σέντζου, καὶ ὀπίσω αὐτοῦ ἴστανται εὐνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι ἠλλαγμένοι οἱ δὲ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου, πατρικίαι τε καὶ στρατηγῶν ἴστανται ἔνθεν κάκειθεν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως μέχρι τῆς εἰσαγωγῆς πύλης ἀπὸ 10 πλαγίως ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ. (E.) Καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει κουβικουλαρίῳ τῷ φωνοβόλῳ, κάκεινος παρακύψας νεύει ἐκ τρίτου τῷ λαῷ, καὶ παύει τὸ ὄργανον καὶ σὺν αὐτῷ οἱ τοῦ μέρους, καὶ εὐθέως ἄρχεται ὁ φωνοβόλος λέγειν. „ὁ παντοδύναμος καὶ πολυέλεος Θεὸς” 15 καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ τελέσαντος αὐτοῦ, ἄρχονται τὰς συνήθεις αἰτήσεις αἰτεῖσθαι, καὶ ἐκάστης αἰτήσεως τελεσθείσης, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ φωνοβόλῳ, κάκεινος συντίθεται διὰ τῆς χειρὸς ἐκ γ' καθ' ἐκάστην, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. καὶ πάντων τελεσθέντων, διέρχεται ὁ βασιλεὺς, δημιουργούμενος ὑπὸ τῶν 20 Ms. 122. a ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν, διὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνου, ἣ δὲ σύγκλητος ἅμα σπαθαροκandidαίων καὶ σπαθαρίων ἴστανται ἔνθεν κάκεισε, ὡσαύτως καὶ τὸ ἄρμα ἴσταται ἐξ ἄριστερῆς τῆς ἐξαγωγῆς πύλης ἀπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐν τῷ λαυσιακῷ, ἐν ᾗ καὶ τὸ σκάμνον ἴστα- 25

7. Verba: ὀπίσω — πρωτοσπαθάριοι R. add. Vid. p. 170. B.

ordine stant, peractoque cantu, surgit Imperator, et statim organum sonat. Imperator prope thronum, eius ministri, qui mutare vestes solent, praefecti cubiculo, patricii et strategi coram Imperatore usque ad portam, quae a latere in Iustiniani triclinium ducit, utrinque adstant. (V.) Admonitus ab Imperatore praepositus, cubiculario praecentori signum dat, is prospiciens ter signum populo dat: organo, cumque ipso duabus factionibus silentibus, statim praecentor incipit: *Omnipotens et misericors Deus*, et postquam desiit, consuetas petitiones dicere incipiunt, quibus singulis finitis, praeposito signum praecentori dante, is ter post singulas preces manu signo dato, ipsis annuit, ut supra dictum est. Peractis omnibus, Imperator a praefectis cubiculo, patriciis et ducibus stipatus, per Iustinianum triclinium discedit, senatus autem cum spatharocandidatis, spathariisque hinc et illinc adstant, milites quoque ad sinistram portae e Iustiniani triclinio in lausiaticum ducentis stant, ubi scammum curpalatae est. Imperatori, per medium senatum, ut diximus, digredienti, omnes longa ac felicia tempora apprecantur, quo facto, &

ται τοῦ κονροπαλάτου. διερχόμενος δὲ ὁ βασιλεὺς, ὡς προ-
 C εῖρηται, μέσον τῆς συγκλήτου, οὗτοι ἅπαντες ὑπερεύχονται
 „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,“ καὶ δηριγευόμενος ὁ
 βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κονβουκλείου, διέρχεται διὰ
 5 τοῦ τριπέτωνος, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ, καὶ εἰσ-
 ελθὼν ἔνδον τοῦ βήλου ἐν τῇ καμάρα τοῦ ἁγίου Θεοδώρου,
 λαμβάνει ὁ πραιπόσιτος τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βα-
 σιλέως, καὶ εἰδ' οὕτως εἰσελθόντες οἱ βεσιήτορες ἀπὸ κελεύ-
 σεως, λαμβάνουσι τὴν χλανίδα τοῦ βασιλέως καὶ ἐξέρχονται.
 10 ὁ δὲ βασιλεὺς καθέζεται, μέχρις ἢ ἡ παρασκευὴ ἅπασα τοῦ
 δεξίμου ὁμοιοτρόπως τῆς φιάλης τῶν Πρασίμων μετέλθῃ ἐν
 τῇ φιάλῃ τῶν Βενέτων, τουτέστι τὰ τε σκεύη καὶ τὸ πολί-
 D τευμα, εἰ τύχωσιν, ὡς προεῖρηται, καὶ πρέσβεις ἐθνῶν. καὶ
 εἰδ' οὕτως μετὰ τὸ πάντα εὐτρεπισθῆναι τοὺς μέλλοντας
 15 καθυπουργεῖν ἐν τῷ δεξίμῳ φιάλης τῶν Βενέτων, εἰσέρχεται
 ὁ τῆς καταστάσεως, καὶ δηλοῖ τῷ πραιποσίτῳ, ὡς ὅτι ἔτοιμά
 ἐστι πάντα, καὶ ὁ πραιπόσιτος δηλοῖ τῷ βασιλεῖ, ἃ παρὰ τοῦ
 τῆς καταστάσεως ἐδιδάχθη, καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ τῆς κατα-
 στάσεως παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἀπὸ κελεύσεως, δίδωσι μετα-
 20 στάσιμον ἐν τῷ λανσιακῷ. (5.) Καὶ διέρχονται οἱ τε πα-
 Ed. l. 169
 τρίκιοι καὶ στρατηγοὶ μετὰ τῶν συγκλητικῶν καὶ ὑπατικῶν
 τῆς θερμάστρας, καὶ ἀνελθόντες τὰ γραδῆλια, εἰσέρχονται
 διὰ τῆς διαιταρικίου πύλης, ἐλθόντες δὲ διὰ τῆς καμάρας
 ἔμπροσθεν τοῦ πανθέου, ἐξέρχονται διὰ τοῦ μονοθύρου ἐν
 25 τῷ ἤλιακῷ, καὶ πάντες οἱ προεῖρημένοι ἐν τῷ ἤλιακῷ ἴσταν-
 9. διὰ τοῦ βασιλ. ed. 22. καὶ τῆς θερμ. codi.

cubiculo praefectis stipatus, per tripetonem ad aureum triclinium
 transit, velumque in camera S. Theodori ingreditur, ubi praepositus
 coronam ab eius capite tollit, vestitores quoque a mandato ingressi
 tunicam eius sumunt, et abeunt. Imperator sedet, usque dum omnis
 apparatus deximi eodem modo, quo in phialam Prasinorum, in phia-
 lam Venetorum translatus est, vasa nempe, senatus et legati gentium
 exterarum, si qui, ut diximus, adsint. Sic omnibus, quorum mini-
 sterio in deximo phialae Venetorum opus est, ordinatis, cerimonia-
 rius intrat, parataque omnia esse, praeposito, praepositus Impera-
 tori, ut a cerimoniarario accepit, nuntiat, et postquam huic praeposi-
 tus a mandato signum dedit, solennem Imperatoris in lausiaco con-
 sessum ordinat. (VI.) Patricii et strategi cum senatoribus et consu-
 laribus per caminum digressi, per scalam ascendunt, ac portam coe-
 naculi, inde per cameram coram pantheo perque ianuam solarium
 ingrediuntur, et in utroque eius latere a porta aurei triclinii ad di-
 ctam solarium ducente usque ad camelaucium, ubi thronus positus

ται ἔνθεν κάκεισε ἀπὸ τῆς ἐξαγούσης πύλης τοῦ χρυσοτρικλίνου, ἐν τῷ προειρημένῳ ἡλιακῷ μέχρι τοῦ καμελαυκίου, ἐν ᾧ καὶ τὸ σέντζον ἴσταται. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰσελθὼν ἐμπροσθεν τοῦ εἰρημένου βήλου, περιβάλλεται τὴν χλανίδα αὐτοῦ διὰ τῶν βεστητόρων, καὶ τῶν βεστητόρων ἐξελθόντων⁵

Ms. 122. b στέφει ὁ πραιπόσιτος τὸν βασιλέα, καὶ δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, ἀπέρχεται μέχρι τῆς καμάρας τῆς οὔσης πρὸς ἀνατολὰς τοῦ χρυσοτρικλίνου, ἐστῶτων ἔνθεν κάκεισε ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου· αἱ δὲ λοιπαὶ πύλαι τοῦ χρυσοτρικλίνου αἱ ἐξάγουσαι πρὸς τοῖο ἡλιακόν εἰσι κεκλεισμέναι. καὶ ἴστανται δύο κουβικουλάριοι, εἷς ἐκ δεξιῶν, ὁ δὲ ἕτερος ἐξ ἀριστερᾶς, κατέχοντες ἀνὰ μίαν πύλην, λαβόντες δὲ νεῦμα οἱ αὐτοὶ κουβικουλάριοι ἐξανόγουσιν αὐτὰς ἄφνω. καὶ δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν προῤῥῥηθέντων ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, ἐξέρχεται ἐν τῷ¹⁵ ἡλιακῷ, καὶ ἴσταται ἐν τῷ πορφυρῷ λίθῳ, καὶ παραντίκα οἱ τε πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ καὶ ἡ σύγκλητος πᾶσα πίπτουσι, **C** καὶ ὀπισθεν αὐτῶν ἴστανται πρωτοσπαθᾶριοι, σπαθαροκανδιδάτοι καὶ σπαθᾶριοι, οἱ μὲν πρωτοσπαθᾶριοι φοροῦντες τὰ μανιάκια αὐτῶν, βασιτάζοντες καὶ τὰ σπαθοβάκλια αὐτῶν, οἱ δὲ σπαθαροκανδιδάτοι τὰ μανιάκια αὐτῶν, βασιτάζουσι δὲ καὶ σκουτάρια, ὡσαύτως καὶ οἱ σπαθᾶριοι σκουτάρια καὶ δι-στράλια. ἴσταται δὲ ὁ τῆς καταστάσεως εἰς τὴν μέσην τῆς δοχῆς, καὶ δὴ, ὡς προεῖρηται, προσκνησηάντων πάντων καὶ ἀναστάντων, νεύει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελεύσεως τῷ τῆς κα-²⁵ ταστάσεως, κάκεινος λέγει „κελεύσατε.” (Z.) Καὶ οἱ μὲν

est, adstant. Imperator ad dictum velum ingressus, tunica sua a vestitoribus induitur, quibus egressis, praepositus ei coronam imponit. Deinde, praefectis cubiculo comitantibus, ad cameram, quae versus orientem aurei triclinii est, abit, praefectis cubiculi utroque in latere constitutis: reliquae aurei triclinii portae ad solarium ducentes clausae sunt. E duobus cubiculariis unus ad dextram, alter ad sinistram stant, unamque portam singuli tenent, quas, signo dato, statim aperiunt. Ab his cubiculariis stipatus Imperator, solarium petit, et ibi in porphyretico lapide stat: ocyus patricii et strategum cum omni senatu in terram procidunt: post ipsos protospatharii, spatharocandidati et spatharii stant, quorum isti torques et spathobaculos suos, hi torques et scutaria, spatharii pariter scutaria et dextralia gestant. Magister caerimoniarum in medio eorum, qui Imperatorem excipiunt, stat, et postquam omnes adorarunt ac rursus consurrexere, praepositus a mandato caerimoniarum signum dat, hic dicit: *Iubete.* (VII.) Patricii

καρίοι καὶ στρατηγοὶ μετὰ τῆς συγκλήτου καὶ τῶν ὑπατι-
κῶν ἀπέρχονται, καὶ ἴστανται, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ἐν τῇ^D
αὐτῶν στάσει· ὁ δὲ τῆς καταστάσεως ποιήσας τὸ ῥωσθέλι-
ον, ὡς εἴθισται αὐτῷ, ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, καὶ παραντίκα
56 φωνοβόλος κουβικουλάριος ἐφαπλοῖ τὸ παρακτυπικὸν ὑπερ-
θεν τοῦ ὄντος ὑπὸ τοῦ καμελαυκίου στηθίου ἔμπροσθεν τοῦ
σέντζου, καὶ κατασφραγίζει ὁ βασιλεὺς τὸν λαὸν ἐκ τρίτου,
ὡς εἴθισται αὐτῷ, καὶ καθέζεται ἐπὶ τοῦ σέντζου, καὶ εὐθέ-
ως ὁ δήμαρχος, αὐλοῦντος καὶ τοῦ ὄργανου, ἀνακράζει μεγά-
10 λως τὸ „ἅγιος.” λαβὼν δὲ νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ
βασιλέως καὶ παρακύψας, νεύει διὰ τῆς χειρὸς ἐκ τρίτου,
καὶ κίνει τὸ ὄργανον. παύσαντος δὲ τοῦ ὄργανου, ἄρχονται Ed.L. 170
αἱ τοῦ μέρους ἐκτελεῖν τὰ συνήθη ἅπαντα. εὐφημήσαντος
δὲ τοῦ μέρους καὶ ἐκφωνήσαντος, ἀλλεῖ τὸ ὄργανον, καὶ παύ-
15 σαντος αὐτοῦ, ἄρχεται ὁ δῆμος τὸν ἀπελατικόν. καὶ εὐθέως Ms. 123. a
λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ νεύει
τῇ τῆς καταστάσεως, κἀκεῖνος τοῖς τέσσαρσι δομεστικῶσι τῶν
ταγμάτων, ὡς κατὰ συνήθειαν, καὶ κατελθόντες ἴστανται κά-
τω ἐν τῇ φιάλῃ ἐν τῇ φάξει αὐτῶν. τελεσθέντων δὲ τῶν ἀ-
20 πελατικῶν, ἀλλεῖ τὸ ὄργανον, καὶ παύσαντος αὐτοῦ, λέγουσιν
οἱ τοῦ μέρους τὰ τετραύλεκτα ἀκτολογοῦντες, λέγουσι δὲ καὶ
ἀγνουστικά, καὶ τούτων τελεσθέντων, ἄρχονται οἱ αὐτοὶ τὴν B
φωνήν. ἤνικα δὲ ἄρξῃται, λαμβάνει νεῦμα ὁ τῆς καταστά-
σεως παρὰ τοῦ πραιποσίτου, καὶ νεύει τοῖς ὑπατικοῖς, αὐτοὶ
25 δὲ ἀπελθόντες εἰσέρχονται ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ, καὶ ἴσταν-

et strategi cum senatu et consularibus abeunt, et, ut diximus, in
sua statione consistunt, cerimoniarius vero rhosthellum pro more fa-
cit, et Imperatori tradit, statimque cubicularius praecentor fene-
stram, quae super pectorali prope thronum sub camelaucio est,
aperit, unde Imperator populum ter, uti solet, signat, et in throno
considet: demarchus, dum pulsatur organum, magna voce exclamat:
Sanctus. Praepositus, signo ab Imperatore accepto, prospicit, ter-
que manu annuit, quo facto, organum silet, et principes factionis
solennia quaeque peragunt. Post fausta omnia et laetas acclamationes
organum pulsatur, tacente eo, populus apelaticum orditur. Porro
praepositus, signo ab Imperatore dato, cerimoniario, hic quatuor
domesticis numerorum, ut mos est, annuit, qui in phialam descen-
dunt, inque suo ordine consistunt. Finitis apelaticis, organum so-
nat, eoque cessante, factionarii tetralecta et augustalia recitant,
posthaec iidem voce canunt. Quorum cum fieri initium debet, ce-
rimoniarius a praeposito signum accipit et consulares admonet, ipsi
vero abeunt ad aureum triclinium, ubi ordine suo consistunt. Post

ται ἐκεῖσε ἐν ταῖς αὐτῶν τάξεσι· τελεσθείσης δὲ τῆς φωνῆς,
 ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς, καὶ αὐλεῖ τὸ ὄργανον, καὶ ἴστανται ὁ
 βασιλεὺς ὀπισθεν τοῦ σέντζου, καὶ ὀπίσω αὐτοῦ ἴστανται
 εὐνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι ἠλλαγμένοι, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ
 ἴστανται ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου ἔνθεν κἀκεῖσε μετὰ πα-5
 τρικίων τε καὶ στρατηγῶν μέχρι τῆς εἰσαγωγῆς πύλης ἐν τῷ
 χρυσοτρικλίνῳ. καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ
 βασιλέως, δίδωσι νεῦμα κουβικουλαρίῳ τῷ φωνοβόλῳ, κἀκεῖνος
 C παρακύνθας, νεύει ἐκ τρίτου τῷ λαῖψ̄ διὰ τῆς χειρὸς, καὶ πᾶναι
 τὸ ὄργανον, σὺν αὐτῷ καὶ οἱ τοῦ μέρους, καὶ ὁ φωνοβόλος λέ-10
 γει „ὁ παντοδύναμος καὶ πολυέλεος Θεὸς” καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ τε-
 λέσαντος αὐτοῦ, ἄρχονται οἱ τοῦ μέρους αἰτεῖσθαι τὰς συνή-
 θεις τέσσαρας αἰτήσεις, καὶ τούτων πέρας εἰληφόντων, νεύει ὁ
 βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, κἀκεῖνος τῷ φωνοβόλῳ, κἀκεῖνος συν-
 τίθεται διὰ τῆς χειρὸς, ἐκ τρίτου τοῦτο τελῶν καθ’ ἐκάστην 15
 αἴτησιν, ὡς ἀνωτέρω εἶρηται. (H.) Εἰδ’ οὕτως διέρχεται ὁ
 βασιλεὺς διὰ τοῦ αὐτοῦ ἡλιακοῦ, δηριγενόμενος ὑπὸ τε τῶν
 ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν, καὶ
 D εἰσέρχεται ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ, καὶ ἴστανται ἔμπροσθεν τοῦ
 σέντζου, οἱ δὲ προειρημένοι πάντες ἴστανται ἔνθεν κἀκεῖσε 20
 καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, λέγει
 „κελεύσατε” οἱ δὲ ὑπερεύχονται τὸν βυσιλέα „εἰς πολλοὺς
 χρόνους,” καὶ ἐξέρχονται. τοῦ δὲ βασιλέως εἰσελθόντος, λαμ-
 Ma.123. b βάνει ὁ πραιπόσιτος τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ
 εἰσελθόντες οἱ βεστήγορες λαμβάνουσι καὶ αὐτοὶ τὴν χλαμύ-25

cantum Imperator surgit, organum pulsatur, Imperator pone thro-
 num, a tergo eius eunuchi protospatharii in mutatorii, ante ipsum
 praefecti cubiculo ab utroque latere cum patriciis et strategiis
 ad portam usque in aureum triclinium ducentem stant. Praepositus,
 signo ab Imperatore accepto, cubicularium praecentorem monet, is
 prospiciens ter manu populo annuit, organoque et factionariis silen-
 tibus, precari incipit: *Omnipotens et dives misericordia Deus* etc.
 Quo finito, factionarii quatuor solennes petitiones instituunt, qua-
 rum ut data copia est, Imperator praeposito, hic praecentori annuit,
 is manu ter annuit, idque ad singulas preces, ut supra dixi-
 mus, repetit. (VIII.) Sic Imperator per idem solarium digressus,
 praefectis cubiculi, patriciis, strategiis comitantibus, aureum tricl-
 inium ingreditur, et ante thronum subsistit, in utroque eius latere,
 quos diximus, proceres. Praepositus ut ab Imperatore signum acce-
 pit, dicit: *Iubete*; hi Imperatori tempora multa apprecati, discedunt.
 Imperatore ingresso, praepositus coronam ab eius capite demit,
 vestitores tunicam sumunt et egrediuntur: ille, si placet, pro-

δα, καὶ ἐξέρχονται, ὁ δὲ βασιλεὺς, εἰ κελεύει, προβάλλεται
 προβολὰς ἀξιομάτων, ἀπὸ τε ἀπὸ ἐπαρχῶν προαναβιβάζων
 μέχρι πατρικίων, καὶ εἰθ' οὕτως, στοιχηθέντος τοῦ κλητωρί-
 ου, γίνονται μίνσαι. Ἰστέον, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ σάξιμα Ed. L. 171
 δὲν τῷ κλητωρίῳ οὐκ εἰσέρχονται, ἀριστιῶσι δὲ οἱ δήμαρχοι
 κατὰ τὸ σύνθηδες ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἕκαστος ἐν τῇ ἰδίᾳ φι-
 ἀλῃ μετὰ καὶ τοὺς τῶν μερῶν προῦχοντας.

ΚΕΦ. ξε'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν εἰς τὸ σάξιμον, ἦγουν εἰς τὸ κλητώριον.

10 Μετὰ τὴν τοῦ δεξιμοῦ ἀπόλυσιν δίδονται μίνσαι, καὶ
 γίνεται κλητώριον ἀποκοπτὸν ἐν τῷ εὐπρεπεστάτῳ τρικλίῳ
 τοῦ Ἰουστινιανοῦ, καὶ τῶν δεσποτῶν ἀκουμβιζόντων ἐπὶ τῆς
 τραπέζης, ἐπιτελεῖται ἡ συνήθης τάξις τοῦ κλητωρίου, καὶ Β
 ἀπὸ τοῦ ὀπτομίνσου ἐξέρχονται οἱ ἄρτοκλίνας, καὶ εἰσάγουσι
 15 τοὺς ὀφειλοντας χορεῦσαι ἐν τῷ σαξίμῳ, ἦγουν τὸν δομέστι-
 κὸν τῶν σχολῶν καὶ τὸν νούμερον καὶ τὸν δήμαρχον τῶν Βε-
 νέτων μετὰ καὶ τοῦ ἰδίου μέρους, τοὺς τε τριβούνους καὶ
 βικαρίους. καὶ δὴ τούτων εἰσερχομένων ἔνδοθεν τοῦ βήλου,
 ἐπέυγονται τοὺς δεσπότας πολυχρόνιον, καὶ εὐθὺς κρατεῖ
 20 τὸ λιβελλάριον τῇ δεξιᾷ χειρὶ ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν. εἶτα
 κατέρχεται ὁ τῆς τραπέζης, καὶ αἶρει αὐτὸ, καὶ ἀναφέρει,
 καὶ ἐπιδίδωσι τῷ νιμισιαρίῳ, καὶ λέγουσιν οἱ τοῦ μέρους

2. ἀπὸ τε ἐπαρχῶν ed. 9. εἰς σαξ. ed. εἰς κλητ. ed.

motiones procerum ab expraefectis inde usque ad patricios insti-
 tuit, paratoque convivio, missae dantur. Ceterum observandum
 est, eo die saxima ad convivium non accedere, sed demarchos pro
 more, singulos in propria phiala, una cum principibus factionum
 epulas solennes celebrare.

CAP. 65.

Observanda in saximo seu in convivio.

Finito deximo, missa datur, mensaque magna in splendidissimo
 Justiniani triclinio reponitur, cui postquam Domini accubuerit,
 solennis ritus convivii peragitur, tricliniarii ab optomenso discedunt,
 eosque, qui saltare in saximo debent, domesticum sollicit scholarum
 et numerorum, demarchum Venetorum cum sua factione, tri-
 bunis et vicariis adducunt. Hi intra velum ingressi, Dominis vitam
 longævam precantur, statimque domesticus scholarum libellum
 dextra manu tenet: id praefectus mensae accedens, tollit, subla-

ἀπελατικὸν ἤχ. α΄ „ἐν ταῖς χερσὶ σου σήμερον παραθέμενος
 C τὸ κράτος, Θεός σε ἐπεκύρωσεν αὐτοκράτορα δεσπότην, καὶ
 προελθὼν οὐρανόθεν ἀρχιστρατηγὸς ὁ μέγας, πρὸ προσώπου
 σου ἤνοιξε τὰς πύλας τῆς βασιλείας· ὅθεν ὁ κόσμος προσ-
 πίπτει τῷ σκήπτρῳ τῆς δεξιᾶς σου, εὐχαριστῶν τῷ Κυρίῳ⁵
 τῷ εὐδοκῆσαντι οὕτως. σὲ γὰρ ἔχειν ἐπεπόθει τὸν εὐσεβῆ
 βασιλέα, δεσπότην τε καὶ ποιμένα, ὃ δεῖνα αὐτοκράτωρ.”
 καὶ εἰθ’ οὕτως στρέφεται ὁ τῆς τραπέζης, καὶ ἐκτείνει τὴν
 δεξιάν αὐτοῦ χεῖρα, καὶ τοὺς δακτύλους ἀκτινοειδῶς διαστέλ-
 Ms. 124. a λων καὶ πάλιν βοτρυδὸν ἐπισυστέλλων, ἄρχεται χορευεῖν ὄρειο
 δομέστικος τῶν σχολῶν μετὰ καὶ τοῦ νομέρου καὶ τοῦ δη-
 μάρχου καὶ τῶν τριβούνων καὶ βικαρίων καὶ τῶν δημοτῶν,
 περιερχόμενοι γυρῶθεν τῆς τραπέζης τρίτον. χρῆ δὲ γινώ-
 D σκειν, ὅτι οἱ τριβούνοι καὶ οἱ βικάριοι περιβεβλήνται τὰ χρυ-
 σοσήμεντα διακοπτὰ κοντομάνικα Βένετὰ τε καὶ λευκὰ, καὶ ἰ5
 ἐν τοῖς ποσὶ τὰ ποδόψελλα, βαστάζοντες ἐν ταῖς χερσὶ τὰ
 λεγόμενα φεγγία. (B.) Καὶ μετὰ τὸ χορευῆσαι τρίτον κατέρ-
 Ed. L. 172 χονται πάντες, καὶ ἴστανται κάτωθεν τῆς τραπέζης ἀντικρῶ
 τῶν δεσποτῶν. καὶ λέγουσιν οἱ κράκται ἔσ· „τοῦτο τὸ βα-
 σιλειον, Κύριε, στερέωσον.” καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ’ οἱ ἔσ· „τοῦτο
 τὸ βασιλειον, Κύριε, στερέωσον.” οἱ κράκται· „Κύριε, ζωὴν
 αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν ἡμῶν.” καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. καὶ

13. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι, τῶν χορευόντων διερχομένων [cod. διέρχ-
 σθαι] ἐμπροσθεν τῆς ἀποκοπτῆς τραπέζας, ἐφ’ ἧς οἱ δεσπῶται
 καθέζονται, ἐπεύχονται τοὺς δεσπῶτας ταῖς [τοῖς ed.] χερσὶ
 μόνον. 21. Κύριε ante ζωὴν R., καὶ ed.

tumque ministro a lotionibus tradit, dum factiones interea apelati-
 cum toni I recitant: *Hodie, reposita in manibus tuis potestate,*
Deus te Imperatorem Dominumque constituit, magnus dux exerci-
tium, coelo progressus, coram facie tua portas imperii aperuit.
Hinc orbis ad sceptrum dextrae tuae procumbens, gratias Domino,
cui sic visum fuit, persolvit. Te enim Imperatorem pium, Domi-
numque et pastorem desideravit, N. Auguste. Sic tunc mensae
praefectus revertitur, extensaque dextra digitos instar radiorum de-
mittit, rursusque ut uvas componit, domesticus scholarum ac nume-
rorum cum demarcho, tribunis, vicariis, factionariis saltare terque
circa mensam discurrere incipit. Hoc loco observandum est, tribu-
nos et vicarios aurea segmenta, artificiose excisa, cum curtis mani-
cis Venetis et albis, in pedibus ocreas, manibus lunulas, quae phen-
gia vocantur, gestare. (II.) Postquam ter choreas duxere, descen-
dunt omnes, inque parte mensae inferiori e regione Dominorum
consistunt. Tunc cantores: Hoc regnum, Domine, confirma! pop-
ulus ter: Hoc regnum, Domine, confirma! Cantores: Domine,

εἰθ' οὕτως κατέρχεται ὁ τῆς τραπέζης μετὰ τοῦ ἀποκομβίου, δηλονότι ὑπὸ ἀρτοκλίνου βασταζόμενον, καὶ ἐπιδίδωσι τῇ δομestikῶ, καὶ τούτων προσκυνούντων, λέγουσιν οἱ κράται „πολλὰ, πολλὰ, πολλά.” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλά.” καὶ δίλκονσι τὸν χορευτικόν· „λάμπουσιν οἱ δεσπότες, χαίρεται ὁ κόσμος, λάμπουσιν αἱ ἀνγούσαι, χαίρεται ὁ κόσμος, καὶ τὰ πορφυρογέννητα, χαίρεται ὁ κόσμος, ἀγάλλεται ἡ σύγκλητος καὶ ὅλον τὸ παλάτιον, χαίρεται ὁ κόσμος, ἀγάλλεται ἡ πόλις καὶ ὅλη ἡ Ῥωμανία, χαίρεται ὁ κόσμος· ἀνγούσαι, 10 χαρὰ καὶ ὁ πλοῦτος ἡμῶν, καὶ Κύριε, πολλὰ τῶν τὰ ἔτη.” οἱ κράται „τῶν βασιλέων” ὁ λαὸς „πολλὰ τὰ ἔτη.” οἱ κράται „καλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων” ὁ λαὸς „καὶ Κύριε, 20 πολλὰ καὶ καλὰ τῶν τὰ ἔτη.” οἱ κράται „καὶ τῶν ἀνγούστων” ὁ λαὸς „πολλὰ τὰ ἔτη.” οἱ κράται „καλὰ τῶν τὰ 30 15 ἔτη” ὁ λαὸς· „καὶ Κύριε, πολλὰ καὶ καλὰ τῶν τὰ ἔτη.” οἱ κράται „τῶν πορφυρογεννήτων” ὁ λαὸς „πολλὰ τὰ ἔτη.” οἱ κράται „καλὰ τῶν τὰ ἔτη” ὁ λαὸς· „καὶ Κύριε, πολλὰ καὶ καλὰ τῶν τὰ ἔτη.” καὶ εἰθ' οὕτως ἐπεύχονται πάντες πο- 40 λυχρόνιον. σάξιμον β· εἰσέρχεται τὸ μέρος τῶν Πρασίνων κατὰ τὸν προῤῥηθέντα τύπον μετὰ καὶ τοῦ δομestikοῦ τῶν 50 ἐξουβίτων καὶ τοῦ τειχεώτου καὶ τοῦ δημάρχου καὶ τῶν τριβούνων καὶ βικαρίων καὶ τῶν δημοτῶν τοῦ μέρους. χορὴ δὲ εἰδέναι, ὅτι κατὰ τὸν προειρημένον τύπον ἐπιτελεῖται καὶ 2. βασταζόμενου ed.

vitam eorum per nostram vitam! sic populus ter. Tunc mensae praefectus cum apocombio, quod triclinarius gestat, descendit, idque domestico tradit, hisque procidentibus, cantores: Multos, multos, multos; populus: Multos annos in multos. Porro hymnum salutationi aptum canunt: Splendent Domini, laetatur orbis! Splendent Augustae, laetatur orbis! et porphyrogeniti, laetatur orbis. Exultat senatus totumque palatium, laetatur orbis. Exultat urbs et Romania universa, laetatur orbis. Augustae, divitiae et gaudium nostrum! ita, Domine, multos ipsis annos concede. Cantores: Imperatoribus; populus: Multos annos! Cautores: Felices annos Imperatoribus! populus: Imo, Domine, multos ipsis et felices annos! Cantores: Et Augustabus; populus: Multos annos! Cantores: Felices annos! populus: Imo, Domine, multos ipsis et felices annos tribue! Cantores: Porphyrogenitis; populus: Multos annos! Cantores: Felices ipsis annos! populus: Imo, Domine, multos ipsis adde et felices annos! Postremo omnes vitam longaeam apprecantur. Saximum II. Factio Prasina, ritu supra exposito cum domestico excubitorum, praefecto murorum, demarcho item, tribunals, vicariis et factionis eius populo ingreditur. De reliquo notandum est, secundum cerimonias adductas hoc etiam saximum sine ulla

τοῦτο τὸ σάξιμον ἀπαρλλάτως, πλὴν οἱ τριβούνοι καὶ αἱ βικάριοι περιβέβληται τὰ χρυσοσήμεντα διακοπτὰ κοντομά-
 Ms. 124. b νικα Πράσινά τε καὶ ῥούσια. ἰστέον, ὅτι αὕτη ἡ τάξις
 ἅπανσα ἐπιτελεῖται καὶ ἐπὶ τοῦ ἀνῆγουστιακοῦ κλητωρίου.

D

ΚΕΦ. ξζ'.

5

Ἵσα δεῖ παραφυλάττειν, δεξιμοῦ γενομένου ἐν τῇ μυστικῇ φιλίᾳ
 τοῦ τρικόγχου, χειμῶνος ὄντος καὶ βιαίων ἀνέμων, καὶ μὴ
 συγχωρούτων γενέσθαι ἐν ταῖς ἐξ ἔθους φιάλεσι.

Προέρχονται τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐννύχιοι πατρίκιοι καὶ στρα-
 Ed.L. 173 τηγοὶ καὶ πᾶσα ἡ σύγκλητος, καὶ ἕκαστος αὐτῶν ἀλλάσσει
 τὴν ἰδίαν στολήν, ὃ δὲ τῆς καταστάσεως λέγει τῷ πραιποσί-
 τῳ, ὡς ὅτι τὰ μέρη ἑτοιμά εἰσιν, οἱ δῆμαρχοι ἤνεγκαν τὰ
 λιβελλάρια αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ εἰς τὰ
 τῶν ὑπάτων σκάμνα ἐκδέχονται. καὶ ὁ πραιπόσιτος εἰσελ-
 θὼν ἐν τῷ τριπέτῳ μετὰ πάντων τοῦ κουβουκλείου, προσ-
 15 τάσσει τοὺς ὄστιαρίους λαβεῖν τὰ βεργία αὐτῶν, καὶ δηρι-
 γενόμενος ὑπ' αὐτῶν, ἐξέρχεται εἰς τὸ λαυσιακόν, κακείσε
 δέχεται αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ τῶν σιλεντιαρίων,
 εἶτα ἐκεῖθεν δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν τοῦ κουβουκλείου καὶ
 τοῦ τῆς καταστάσεως, ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν σιλεντιαρίων καὶ
 20 τῶν ὄστιαρίων βασταζόντων τὰ βεργία αὐτῶν, ἐξέρχεται ἐν
 β τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ. χρῆ δὲ εἶδέναι, ὅτι, τοῦ πραιπο-
 σίτου δηριγενομένου διὰ τοῦ λαυσιακοῦ, ἀνίστανται πάντες·

immutatione celebrari, praeterea quod tribuni et vicarii aurea se-
 gmenta excisa, curtis manicis, Prasina russaque induant. Idem ritus
 in Augustae etiam convivio servatur.

CAP. 66.

*Observanda, si deximum in secreta phiala triconchii institui
 debet hiberno tempore et ventis acriter commotis, qui non
 permittunt, ut solitis in phialis celebretur.*

Nocte eius diei patricii, strategii et senatus omnis, singuli vesti-
 bus mutatis procedunt, cerimoniarum praeposito, factiones paratas
 esse, demarchos libellos attulisse, inque Iustiniani triclinio in con-
 sulum scamnis adesse, nuntiat. Tunc praepositus tripetoneum cum
 omnibus cubiculariis ingressus, ostiarios virgas suas sumere iubet,
 et ab his stipatus, ad lausiacum, ubi cum cerimoniarum cum silen-
 tiariis expectat, inde cubiculariis, cerimoniarum, silentiariis et ostia-
 riis cum virgis suis comitantibus ad Iustiniani triclinium progredi-
 tur. Observandum est, praeposito per lausiacum cum comitibus pro-

τῆ γὰρ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὡς ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως διέρχεται, καὶ διὰ τοῦτο φυλάττεται ἡ τάξις καὶ ἡ τιμὴ οὕτως. οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντες ἴστανται ἐν τῇ αὐτῇ τρικλίῳ ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ ὁ πραιπόσιτος μέσον αὐτῶν. εἶτα ἔρχονται οἱ δήμαρχοι βαστάζοντες λιβελλάρια, καὶ διερχόμενοι μέσον τοῦ κουβουκλείου, πλησιάζουσι τῷ πραιποσίτῳ, καὶ προσκυνοῦσιν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς μικρὸν τι προσκυνήσας αὐτοῖς, δέχεται τὰ λιβελλάρια αὐτῶν, κρατοῦσι δὲ οἱ δύο δήμαρχοι ἀνὰ δύο λιβελλαρίων, ἐν μὲν λόγῳ τοῦ βασιλέως, ἰσὶ δὲ ἕτερον λόγῳ τοῦ πραιποσίτου. καὶ ὑποστρέψας ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ὁ αὐτὸς πραιπόσιτος καὶ δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν C προαιρεμένων, εἰσέρχεται ἐν τῇ τριπέτῳ, καὶ ἐκεῖσε μικρὸν ἑστῶς ἐξέρχεται, καὶ καθέζονται εἰς τὰς τάξεις αὐτῶν ἅπαν- Ms. 125. a
τες. τῶν δὲ μερῶν ἐτοιμασθέντων καὶ τῶν σκευῶν ἐξελθόντων, καὶ ἀπλῶς πάντων τῶν καθυπουργεῖν βουλομένων ἐν τῇ δεξιμῳ, εἰ τύχῃσι δὲ καὶ ἀποκρισιάριοι, ἴστανται καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν φιάλην. εἶτα εἰσέρχεται ὁ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει τῷ πραιποσίτῳ, ὅτι πάντα ἡτοιμάσται, καὶ ὁ πραιπόσιτος εἰσελθὼν μηνύει τῷ βασιλεῖ, καὶ εἰθ' οὕτως δίδεται μετοστασίσιμον. οἱ δὲ πατρικιοὶ καὶ πάντες οἱ βαρβάτοι ἄρχοντες διέρχονται διὰ τοῦ λανσιακοῦ καὶ τῶν ἐκεῖσε βαθμίδων, καὶ διὰ τοῦ μονοθύρου τοῦ ὄντος εἰς τὸν εἰδικὸν εἰσέρχονται D ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τῆς μυστικῆς φιάλης τοῦ τρικόγγου. (B.) Καὶ ἐκεῖσε πάντων τῶν προαιρεμένων στάντων ἐνώπιον τοῦ

7. μικρὸν τε ed.

cedenti, omnes adsurgere: hoc enim die personam Imperatoris sustinet, quare et ritus idem ac honos ipsi, ut principi, habetur. Cubiculo praefecti in utroque eiusdem triclinii latere stant, in medio ipsorum praepositus. Tunc demarchi cum libellis veniunt, perque medium cubiculum transeuntes ad praepositum accedunt, eumque adorant: ipse, inclinato paulum corpore, libellos, quos singulos duo demarchi tenent, unum Imperatoris, alterum praepositi nomine, recipit. Inde vero reversus, cum solenni comitatu dictorum tripetonem petit, ubi parumper moratus, abit, omnesque ad suos ordines se conferunt. Paratis factionibus, vasis, et, ut verbo dicam, omnibus, qui in deximo ministrare volunt, progressis, legati quoque, si qui adsint, in phiala consistunt. Tunc cerimoniaris iurat, parataque esse omnia, praeposito nuntiat: is ingressus Imperatorem de eo certiore facit, et tunc solennis processio instituitur. Patricii et proceres omnes barbati per lausiacum et scalas eius perque ianuam acraii privati in hemicyclum secretae phialae triconchi conveniunt. (H.) Dictis omnibus e regione templi S. Iohannis stantibus

γαυ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου καὶ ἐκδεχομένων τὸν βασιλέα, ὁ βασιλεὺς δηριγευόμενος ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων μ', καὶ ἐξέρχεται διὰ τοῦ γανωτοῦ μονοθύρου τοῦ ἡμικυκλίου, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ τρίκογγον. εἰθ' οὕτως προσκαλεῖται ὁ πραιπόσιτος τοὺς βεσιτήτορας, καὶ

Ed.L. 17 ἄπεριβάλλουσιν αὐτὸν τὴν γλανίδα αὐτοῦ, καὶ παρανίκα ἐξέρχονται πάντες· ὁ δὲ βασιλεὺς στέφεται παρὰ τοῦ πραιποσίτου τοῦ κουβουκλείου ἐκεῖσε παρισταμένου. χρῆ εἰδέναι, ὅτι ἐνώπιον βαρβάτων ὁ βασιλεὺς οὐδέποτε στέφεται, ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς ταύτης τῆς παραδόσεως φυλαττομένης. ἐστῶτων δὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου ἔνθεν κἀκεῖσε, οἱ σπαθαροκουβικουλάριοι καὶ οἱ κουβικουλάριοι ἴστανται ὅπισθεν τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, οἱ μὲν ἐν τῇ κόγχῃ ἄνωθεν εἰς τὸ βαθμίδιον, οἱ δὲ ἐξ εὐωνύμων, καὶ αὐτοὶ ὁμοίως εἰς τὸ βαθμίδιον. καὶ λαβῶν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῷ ὄστιαρίῳ τῷ ἐστῶτι εἰς τὸ βῆλον, καὶ εἰς Β ἄγει πατρικίους καὶ στρατηγούς, καὶ εἰσελθόντων αὐτῶν ἐν τῷ τρικλίῳ καὶ σάντων, προσκυνεῖται ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, καὶ λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος εἰπεῖν μειζόνως τὸ „κελεύσατε.“ οἱ δὲ ὑπερευχονται τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ τοῦτο γίνεται καθ' ἐκάστην δοχὴν τοῦ βασιλέως. (Γ.) Εἶτα ἐξέρχονται ἐξ Ms. 125. b τῶν ἀργυρῶν πυλῶν, ἔνθα ἴστανται τὸ σέντζον, κἀκεῖσε ἴστανται, καὶ ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν ἀργυρᾶν πύλην, καὶ προσκυνοῦσιν αὐτὸν πάντες οἱ προειρημένοι. εἶτα λαβῶν νεῦ- 25

ac Imperatorem expectantibus, venit ille, comitante cubiculo, seque per porticus quadraginta Sanctorum et ianuam cancellatam hemicycli ad triconchum confert. Deinde praepositus vestitores vocat, qui postquam Imperatorem chlamyde induerunt, omnes discedant: coronam ipsi praepositus cubiculi, qui ibi adstat, imponit. Hic notandum est, Imperatorem in conspectu barbatorum nunquam coronari, quae consuetudo ab initio servata est. Ab utraque parte cubiculo praefecti, post hos spatharocubicularii et cubicularii, illi in conchae superiori parte in scala, hi ad sinistram in eadem scala adstant. Praepositus, signo ab Imperatore dato, ostiario in velo stanti annuit, statimque is patricos et strategos adducit, quibus triclinium ingressis et adstantibus, Imperator a praefectis cubiculo adoratur, signumque praeposito dat, ut magna voce exclamet: *Iubets*, reliqui apprecantur: *In multa bonaque tempora*, idque, quoties novum velum intromittitur, fieri solet. (III.) Posthac e portis argenteis, ubi thronus repositus est, egressi, consistunt, et Imperatorem portam argenteam ingressurum dicti omnes adorant. Tunc praepositus si-

μα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῷ τῆς καταστάσεως, κἀκεῖνος λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἀπέρχεται ἕκαστος ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ τάξει τε καὶ στάσει. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως ποιήσας τὸ ῥωσθέλιον, ὡς εἴθισται αὐτῷ, ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνελθὼν ἐν τῷ σέντζῳ, κατασφραγίζει τὸν λαὸν ἐκ τρίτου, καὶ καθέζεται. καὶ ὁ πραιπόσιτος λαβὼν νεῦμα παρὰ τοῦ βασιλέως, παρακύψας νεύει τῷ λαῷ ἐκ ἡγῆσθαι τῆς χειρὸς, καὶ ἡσυχάζουσι τὰ ὄργανα, τὰ δὲ δύο μέρη τὰς συνήθεις φωνὰς καὶ εὐφημίας ἐκτελοῦσι, καὶ τούτων ¹⁰παυσασμένων, αὐλεῖ τὸ ὄργανον μέρους Βενέτων, καὶ τούτου ἀλήσαντος καὶ παυσασμένου, ἄρχεται ὁ δῆμος τῶν Βενέτων τὸν ἀπελατικὸν, καὶ τούτου τελεσθέντος, ἄρχεται τὴν φωνήν. εἴθ' οὕτως λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, κἀκεῖνος ἀπελθὼν, λαμβάνει τοὺς δομοστίκους τοὺς ¹⁵μέγλους, ὡς ἡ συνήθεια ἔχει, καὶ κατελθόντες, ἴστανται εἰς τὰς τάξεις αὐτῶν· τὸ αὐτὸ δὲ ποιοῦσι καὶ οἱ Πράσινοι, λέγοντες τὰ ἄκτα αὐτῶν, καὶ τοῦ ὄργανου ἀλήσαντος, λέγουσι τὸν ἀπελατικὸν, εἴθ' οὕτως τὴν φωνήν. καὶ ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ σέντζου αὐτοῦ, καὶ αὐλοῦσι τὰ ὄργανα, ὁ δὲ ²⁰βασιλεὺς ἴστανται εἰς τὸ σέντζον, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ οἱ στρατηγὸι ἴστανται εἰς τὸ τρίκογχον ἔνθεν κἀκεῖσε. εἶτα λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ νεύει τῷ φωνοβόλῳ κουβικουλαρίῳ τῷ λέγοντι „ὁ παντοδύναμος καὶ πολυέλεος Θεὸς” καὶ τὰ ἐξῆς, ὁ δὲ κουβικουλάριος νεύει ἀπὸ ²⁵τοῦ παρακλυπτικῶν, καὶ παύουσι τὰ ὄργανα, καὶ ἄρχονται τὰ Ed.L. 175

18. ἀνίστανται ed.

gnum ab eo accipit, datque cerimoniario, is dicit: *Iubete*, omnesque ad suam stationem et ordinem discedunt. Cerimoniarius, facto, ut mos est, rhosthelfio, id Imperatori tradit, qui, throno conscenso terque populo signato, in eo adsidet. Praepositus ab Imperatore monitus, prospiciens, ter populo signum manu dat, et, silente organo, duae factiones solennes acclamationes et laudes recitant, quibus finitis, organum Venetae pulsatur, quo facto et silente eo, Veneti apelaticum ordiuntur, eoque finito, voce canunt. Tum praepositus, signo ab Imperatore accepto, discedit, magnosque domesticos, ut mos est, assumit, qui descendunt inque locis suis adstant: idem Prasinii faciunt, acta sua recitant, et postquam organum sonuit, apelaticum, dein cantiones incipiunt. Imperatore a throno surgente, organum pulsatur, eoque in throno stante, patricii et strategi utrinque in triconcho consistunt. Porro praepositus, signo ab Imperatore accepto, praecentorem cubicularium monet, dicitque: *Deus omnipotens et multae misericordiae* etc. Cubicularius etiam e fenestra

μέρη αἰτεῖσθαι τὰς τέσσαρας αἰτήσεις, καὶ ἐκάστης πέρας εἰληφυσίας, λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος, καὶ νεύει τῷ φωνοβόλῳ, κακεῖνος συντίθεται τῷ λαῷ ἐκ τρίτου διὰ τῆς χειρὸς κατὰ τὰς αἰτήσεις αὐτῶν. καὶ συνταξάμενος αὐτοῖς ὁ βασι-

Ms. 126. a λεύς, εἰσέρχεται εἰς τὸ τρίκογχον, εἶτα στὰς ἔμπροσθεν τῆς βαθυμίδος τῆς κόγχης τοῦ τρικλίνου ὁ βασιλεὺς, νεύει τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος λέγει „κελεύσατε.” (Δ.) Καὶ πάντων τῶν ἀρχόντων ἐξελθόντων, μένει ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ κουβουκλείου μόνου, ὁ δὲ πραιπόσιτος, λαβὼν ἀπὸ τῆς Βκεφαλῆς αὐτοῦ τὸ στέμμα, προσκαλεῖται τοὺς βεστήτορας, καὶ ὁ ἀπαλλάσσοσι τὴν χλανίδα τοῦ βασιλέως. εἰθ' οὕτως ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ τρικόγχου, καὶ διέρχεται πάλιν διὰ τῶν αὐτῶν διαβατικῶν, καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸν χρυσοτρίκλινον, καὶ ὁ πραιπόσιτος, λαβὼν ἀποκόμβιον τῶν δύο μερῶν, δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, δι-15 ἔρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ φιάλης τοῦ τρικόγχου, καὶ παρακύπτει κάτωθεν, οἱ δὲ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων κρατοῦσιν ἠπλωμένην τὴν χλανίδα τοῦ δημάρχου αὐτῶν, εἰς ἣν δέχονται τὸ ἀποκόμβιον τὸ διὰ τοῦ

C πραιποσίτου παρὰ τοῦ βασιλέως πεμφθὲν αὐτοῖς. ὁμοίως δέξο καὶ οἱ Πράσινοι τὸ αὐτὸ ποιούσιν. εἶτα ὑποστρέφει ὁ πραιπόσιτος μετὰ τοῦ κουβουκλείου, καὶ τοῦ βασιλέως καθεσθέντος ἐπὶ τοῦ σέντζου, φοροῦντος καὶ τὸ σαγίον αὐτοῦ, καὶ τοῦ κουβουκλείου εἰς τὸν χρυσοτρίκλινον ἐστῶτος, κελεύει εἰσαχθῆ-

13. εἰς τὸ ed.

prospicit, silentque organa, factiones vero quatuor postulationes instituunt, singulisque ipsis concessis, praepositus, signo accepto, praecentorem monet, qui ter manum populo secundum preces eius componit. Imperator, omnibus ordinatis, triconchum ingreditur, et e regione scalae conchae triclinii constitutus, praeposito anavit, qui dicit: *Iubate*. (III.) Praefectis omnibus egressis; Imperator cum solo cubiculo remanet, praepositus vero, demta ab eius capite corona, vestitores vocat, ut ipsi tunicam exuant. Sic e triconcho per eandem porticus digressus, ad aureum cubiculum abit, praepositus vero, duarum factionum apocombio sumto, cubiculi praefectis comitantibus, per porticus ad hemicyclum phialae triconchi abit, et in loca inferiora prospicit, Veneti autem tunicam demarchi sui expansam tenentes, apocombium ab Imperatore per praepositum ipsis misum recipiunt: idemque et Prasini faciunt. Sic praepositus cum cubiculo redit, at Imperator sagum suum gestans inque throno adsidens, promotiones multorum procerum institui iubet, a mandatoribus per omnes ordines usque ad protospatharios progressus; si pla-

παι τὰς προβολὰς ἀξιωματῶν πολλῶν, ἀπὸ τε μανδατῶρων
 προαναβιβάζων καθ' ἑκάστην τάξιν ἕως πρωτοσπαθαρίων, εἰ
 κλινεῖ δὲ, προβάλλεται καὶ πατρικίους. καὶ τούτων τελε-
 σθέντων, καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέζης εἰς τὸν
 5 Ἰουστινιανοῦ τρίκλινον, καὶ κελεύει εἰσελθεῖν σάξιμα· καὶ
 εἰσάγεται πρῶτον σάξιμον, τὸ κουβούκλειον· καὶ τῇ δευτέρῃ
 τάξει εἰσέρχονται οἱ πατρικοί ἅμα τῶν πρωτοσπαθαρίων καὶ
 λοιπῶν βασιλικῶν· τῇ τρίτῃ δὲ καταστάσει εἰσέρχεται ὁ δο-
 10 μίστικος τῶν σχολῶν μετὰ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Βενέ-
 τῶν τῇ δὲ τετάρτῃ καταστάσει εἰσέρχεται ὁ ἐξκούβιτος μετὰ
 τοῦ περατικοῦ τῶν Πρασίνων δήμου· τῇ δὲ πέμπτῃ κατα-
 στάσει εἰσέρχονται οἱ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων· τῇ δὲ ἕκτῃ
 καταστάσει οἱ τοῦ μέρους τῶν Πρασίνων. καὶ ἑκάστη αὐτῶν
 15 τάξις λαβοῦσα ἀποκόμβιον, ἔχον χορήματα ἱκανὰ, ἐξέρχεται,
 εὐχαριστοῦσα τὸν Θεὸν καὶ εὐφημοῦσα, καὶ ὑπερευχομένη
 αὐτῷ.

ΚΕΘ. 57.

Ed.L. 176

Περὶ τῆς τῶν ἀπάντων ἀρχόντων τάξεώς τε καὶ παραστάσεως ἐν ἐκά-
 στῳ δεξιμῷ ἐπιτελουμένῳ ἐν ταῖς μεγάλαις φιάλαις.

20 Ἰστέον, ὅτι μετὰ τὸ καθεσθῆναι τὸν βασιλέα ἐν τῷ σέν- Ms. 126. b
 τῷ τῇ τάξει, ἢ ἀνωτέρῳ εἰρήκαμεν, ἴστανται εὐνοῦχοι προ-

4. εἰς τὸ ed. 10. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι, εἰ [οὗ ed.] ἀδυνα-
 τως [δύναμιν ed.] ἔχει ὁ δομίστικος τῶν σχολῶν, εἴτε ὁ δομέ-
 στικος τῶν ἐξκούβιτων, ἐκπροσωποῦσιν αὐτοὺς [sic R. ex
 compend. cod., αὐτῷ ed.] πατρικοί. 15. τὸν θεῖον βασιλέα
 pro τὸν Θεὸν conl. R. 19. ἐπιτελουμένῳ R., ἐπιτελουμένων
 cod. et ed. ταῖς om. ed.

cet, etiam patricios creat. His peractis, venerandae mensae suae in
 Iustiniani triclinio adsidet, et saxima intrare iubet. Horum pri-
 mum cubiculum est; in secundo ordine patricii cum protospathariis
 ac ceteris imperatoris veniunt; in tertio domesticus scholarum cum
 factionis Venetae transitorio populo; in quarto excubitor cum Pra-
 sinae factionis; in quinto Veneti; in sexto Prasini factionarii. Sin-
 guli horum ordinum, accepto apocombio haud mediocris pretii, ab-
 eunt Deoque gratias agunt, et laudant ipsum et concelebrant.

CAP. 67.

*De loco et ordine, qua proceres omnes in singulis deximis,
 in maioribus phialis institutis, adstare solent.*

Notandum est, post Imperatorem, eo ritu, quo exposuimus,
 in solio assidentem, eunuchos protospatharios, adstrictiori veste in-

τοσπαθάριοι ὀπισθεν τοῦ βασιλέως πλησίον τοῦ σέντζου, ἡλαγμένοι τὰ τε στιχάρια αὐτῶν καὶ τὰ σαβάνια, φοροῦσι δὲ καὶ τὰ μανιάκια, καὶ ἐπὶ ὤμων βαστάζουσι τὰ σπαθοβάκλια αὐτῶν, ὀπισθεν δὲ τῶν αὐτῶν πρωτοσπαθαρίων ἴστανται μέσσον τοῦ ἡλιακοῦ πρωτοσπαθάριοι βαρβάτοι ἡλλαγμένοι τὰ τε σπέκια αὐτῶν καὶ τὰ μανιάκια. τὸ δὲ ἄρμα, ἤγουν τὸ σκουτάριον, βαστάζουσι σπαθάριοι δύο καθ' ἕνα ἕκαστος αὐτῶν, καὶ ἴστανται μετὰ τῶν αὐτῶν βαρβάτων πρωτοσπαθαρίων· οἱ δὲ σπαθαροκουβικουλάριοι καὶ οἱ κουβικουλάριοι ἴστανται ἐπ' εὐθείας ἅπαντες ἔνθεν καὶκεῖσε τῶν αὐτῶν βαρβάτων πρωτοσπαθαρίων. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως ἴσταται ἔμπροσθεν τῶν κουβικουλαρίων μικρὸν πρὸς τὸ λαμβάνειν αὐτὸν ἀπὸ κελεύσεως ἐκ τοῦ πραιποσίτου τὰ νεύματα. οἱ δὲ σπαθαροκανδιδάτοι ἴστανται ὀπισθεν τῶν προειρημένων βαρβάτων πρωτοσπαθαρίων, σπαθαροκουβικουλαρίων τε καὶ κουβικουλαρίων βαστάζοντες τὰ σκουτάρια αὐτῶν, φοροῦντες καὶ τὰ μανιάκια καὶ τὰ σπαθία αὐτῶν, ὡσαύτως καὶ οἱ σπαθάριοι φοροῦντες τὰ τε σπαθία αὐτῶν καὶ σκουτάρια, βαστάζοντες τὰ διστράλια αὐτῶν, ἴστανται ἔνθεν καὶκεῖσε τῶν σπαθαροκανδιδάτων, ὁμοίως εἰ τύχῃσι καὶ σπαθάριοι διὰ πόλεως. οἱ δὲ σιλεντιάριοι ἴστανται ἐν τῷ κρεμαμένῳ βήλῳ πύλης τοῦ ἡλιακοῦ ἐν τῷ μαρμαρίνῳ πουλπίτῳ· ἄρχοντες δὲ τοῦ κουβουκλείου καὶ πατρίκιοι ἴστανται ἔνθεν καὶκεῖσε ἐν τοῖς παρακνυπτικοῖς καγκέλλοις ὄρθιοι, ἐπερειδόμενοι ἐπ' αὐτοῖς. (B.) Ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι, εἰ τύχοι γενέσθαι τοῦ

8. βαρβάτοι σπαθάριοι ed.

15. σπαθαροκουβικουλάριοι τε καὶ κουβικουλάριοι ed.

dutos suaque sabania, torques item et in humeris spathobaculos suos gestantes, prope thronum adstare: post hos in medio solario protospatharios barbatos in mutatoriis cumque speciis et torquibus. Arma seu scutarium spatharii duo, unus post alterum, gestant, cumque his barbati protospatharii consistunt: spatharocubicularii et cubicularii omnes ad horum sinistram locum utrinque habent. Cerimoniarum paulo ante cubicularios stat, ut a mandato accipere signa a praeposito possit. Post dictos protospatharios barbatos spatharocandidati, spatharocubicularii vero et cubicularii scutaria sua, torques et gladios, spatharii idem gladios suos et sua dextralia gestantes ad utramque spatharocandidatorum manum adstant: sic etiam spatharii, si qui in urbe adsunt, Silentiarii in velo suspensio portae solaris in pulpito marmoreo, praefecti cubiculo et patricii utrinque in cancellis, unde prospicere solent, recti ipsisque innixi adstant. (II.) Quodsi in secreta phiala triconchi dextrimum instituitur, omnes

δέξιμον ἐν τῇ μυστικῇ φιάλῃ τοῦ τρικόγγου, τελεῖται ἡ τῆς παραστάσεως τάξις οὕτως. καθέζεται ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ Δ σέντζου, ὡς εἴθισται αὐτῷ, καὶ ἴστανται ἐνώπιον αὐτοῦ ἄρχοι τοῦ κονβουκλείου, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ ἴστανται ἅπαντες ἐνθεν καθεῖσε ἀπὸ τοῦ πουλπίτου ἐν ταῖς θυρίσι· οἱ δὲ συγκαλητικοὶ ὑπατικοὶ ἴστανται ἀπ' αὐτῶν ἐμοίως Ms. 127. a καὶ αὐτοὶ ἐν ταῖς θυρίσιν. ὡσαύτως καὶ οἱ εὐνούχοι πρωτοσπαθάριοι ἴστανται ὀπισθεν τοῦ βασιλέως πλησίον τοῦ σέντζου ἡλλαγμένοι· οἱ δὲ βαρβάτοι πρωτοσπαθάριοι καὶ οἱ τὸ 15 ὄμμα κατέχοντες, ὡς προεῖρηται, ἴστανται ἔμπροσθεν τῶν πυλῶν τοῦ τρικόγγου. ὀπισθεν τῶν προῤῥηθέντων εὐνούχων πρωτοσπαθαρίων σπαθαροκουβικουλάριοί τε καὶ κουβικουλάριοι ἴστανται ἐν τῇ τρίτῃ πύλῃ τοῦ τρικόγγου, οἱ δὲ σπα- Ed.L. 177 θαροκανδιδάτοι καὶ οἱ σπαθάριοι ἴστανται ἐνθεν καθεῖσε τοῦ 15 βασιλέως ἐν τοῖς μαρμαρίνοις πουλπίτοις· ὁ δὲ τῆς καταστάσεως ἴστανται ἔμπροσθεν τῶν προεῖρημένων σπαθαροκανδιδάτων τε καὶ σπαθαρίων, ὀπισθεν δὲ τοῦ τῆς καταστάσεως ἴστανται σιλεντιάριοι.

ΚΕΦ. ξη'.

20 Περὶ τοῦ χρυσοῦ ἵπποδρομίου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ τελουμένων.

Προέρχονται ἅπαντες ἐννύχιοι, ἡλλαγμένοι ἀπὸ λευκῶν B χλανιδίων, οἱ μὲν ἐν τῇ θερμάστρῃ, οἱ δὲ ἐν τῇ ἀψίδι· καὶ

11. Post τρικόγγου distinctionem om. ed. 12. ἀσπαθάρων. οἱ σπαθαρ. ed.

hoc ordine adstare solent. Imperator, ut ipsius mos est, in solio sedet, ante ipsam praefecti cubiculo, patricii et strategii utrinque a pulpito in ianuis, post eos senatores et consulares pariter in ianuis consistunt. Sic et eunuchi protospatharii pone Imperatorem prope thronum in mutatoriiis, barbati protospatharii et qui arma tenent, ut dictum est, coram portis triconchi. A tergo eunuchorum protospathariorum, quorum supra meminimus, spatharocubicularii et cubicularii in tertia parte triconchi, spatharocandidati et spatharii ad utrumque Imperatoris latus in marmoreis pulpitis, ceremonialius ante dictos spatharocandidatos et spatharios, et a tergo eius silentiarii adstant.

CAP. 68.

De aureo hippodromo, et quae in illo peraguntur.

Omnes albis vestibus induti nocte partim ad caminum, partim ad apsidem procedunt: praepositus, accepta a silentiario combina,

λαβὼν κομβίαν ὁ πραιπόσιτος παρὰ σιλεντιαρίου, εἰσέρχεται καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτὴν τῷ βασιλεῖ, ὁ δὲ βασιλεὺς κελεύει τῷ πραιποσίτῳ δοθῆναι τὸ πέρατον, καὶ ἐξελθὼν μετὰ τῶν τοῦ κουβουκλείου ἀπάντων, διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα. εἶτα ἐλθόντα ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τοῦ τρικόνγ-5 χου δέχεται αὐτὸν ἐκεῖσε ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ σιλεντιαρίων ἀπάντων, καὶ διέρχεται μετ' αὐτῶν ὁ πραιπόσιτος διὰ τε τῆς ἀψίδος καὶ τῆς δάφνης. ἀπελθὼν δὲ μέχρι τοῦ ἀγουστέως, ἐξέρχεται εἰς τὸ στενὸν ἐν τῇ χρυσοῇ χειρὶ, καὶ εὐρίσκει ἐκεῖσε ἐστῶτας τοὺς κούρσωρας μετὰ τῶν δεκανῶνιο C ἐνθεν κάκεισε. διελθόντες δὲ μέσον αὐτῶν οἱ τε δῆμαρχοι καὶ ὁ ἀκτουάριος καὶ πλησιάσαντες τῷ πραιποσίτῳ, προσκυνοῦσιν αὐτῷ, καὶ εἰθ' οὕτως δίδωσιν αὐτοῖς ὁ πραιπόσιτος τὸ πέρατον, εἶτα ὑποστρέψας ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων, εἰσέρχεται ἐν τῷ παλατίῳ. (B.) 'Οἱ5 δὲ βασιλεὺς περιβαλλόμενος τὸ χρυσοπερίκλειστον αὐτοῦ σαγίον καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τοῦ τρικόνγχου, ἀψίδος τε καὶ τῆς δάφνης, ἅπτων κηροῦς ἐν τοῖς εὐκτηρίοις, ὡς εἰθι-σται αὐτῷ. καὶ διελθὼν διὰ τοῦ ἀγουστέως, εἰσέρχεται εἰς 20 Δτὸν ἅγιον Στέφανον, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀνέρχεται διὰ τοῦ μυστικῆς κοχλιοῦ ἐν τῷ κοιτῶνι τοῦ καθίσματος, καὶ ἐκεῖσε παρακύπτει, μέχρις ἂν ἅπαντα εὐτρεπισθῶσι. τοῦ δὲ τῆς καταστάσεως ἐλθόντος καὶ δηλώσαντος τῷ πραιποσίτῳ, ὡς

8. ΣΧΟΛΑ. Ἰστέον, ὅτι πάντα τὰ ἱπποδρόμια, τὰ τε πρῶτ' καὶ δεῖλῆς [δήλης cod. et ed.] γινόμενα, τοῦτον τὸν τύπον καὶ ταύτην ἔχουσι τὴν τάξιν. 11. οἱ δὲ δῆμ. ed.

intrat eamque Imperatori tradit, qui praepositum paratum dare iubet, isque cum omnibus cubiculariis abiens, per porticus sanctorum quadraginta progreditur. In hemicyclum triconchi venientem cerimoniaris cum omnibus silentiariis excipit, his comitantibus, per apsidem et daphnem transit. Postquam vero ad augusteum peruenit, ad triclinium in aurea manu pergit, ibique cursores cum decanis suis utrinque constitutos invenit. Per medium horum tribunū et actuaris ingressi, ad praepositum accedunt, et prono in terram corpore eum salutant, quo facto, eis paratum dat, et ab his reversus, in dictorum comitatu palatium intrat. (II.) Imperator sagum auro praetextum gestans et a cubiculo praefectis stipatus, per porticum triconchi, apsidis et daphnes transit, accensis pro more in oratoriis cereis. Digressus vero per augusteum, ad S. Stephani procedit, inde per secretam cochleam ad cubiculum throni adscendit, unde, usque dum omnia parata sunt, prospicit. Cerimoniaris abit, et praeposito nuntiat, vasa omnia prompta esse, aurigas egressos ad

ὅτι πάντα ἔτοιμά ἔστι τὰ σκευή, ἐξεληθόντες οἱ ἡνίοχοι ἐποί- Ms. 127.b
 ησαν τὰ ὑποδιαλύσιμα αὐτῶν, καὶ ἴστανται ἐν τοῖς ἰδίοις τό-
 ποις μετὰ τῶν ἀρμάτων αὐτῶν, οἱ δὲ δημοκράται καὶ οἱ δή-
 μαρχοὶ ἀνῆλθον ἐν ταῖς ἐξ ἔθους καθέδραις ὀπισθεν τῶν δή-
 5μων, ἐκδεχόμενοι τὴν ἀνατολὴν τοῦ δεσπότου, ὅπως ἀνέλθω-Ed.L. 178
 σιν ἕκαστος ἐν τῷ αὐτοῦ δήμῳ, ἅπαντες οἱ ἵπποι τῶν ἀρμά-
 των ἀνῆλθον, ὁ στρατὸς μετὰ τῶν φλαμούλων ἴσταται ἐν
 ταῖς τάξεσιν αὐτῶν, ὁ κοινὸς λαὸς ἀνῆλθον καὶ ἐπληρώθησαν
 τὰ βάρη. τότε εἰσελθὼν ὁ πραιπόσιτος δηλοῖ τῷ βασιλεῖ,
 10ὡς ὅτι ἅπαντα ἔτοιμά ἔστιν· ὁ δὲ βασιλεὺς κατέρχεται διὰ
 τῆς λιθίνης σκάλας, κατερχόμενος δὲ λέγει τῷ πραιποσίτῳ
 „ὄς μεταστάσιμον.” κακεῖνος λέγει μεγάλως „μεταστάσι-
 μον.” εἰσέρχεται δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ, καὶ
 15καὶ περιβάλλουσι τὴν χλανίδα τῷ βασιλεῖ, εἰπόντος δὲ τοῦ
 πραιποσίτου „κελεύσατε,” ἐξέρχονται οἱ βεστήτορες ἀπὸ τοῦ B
 κοιτῶνος, καὶ στεφθεῖς ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου ὁ βασιλεὺς ἐξέρ-
 χεται ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος, δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ
 κουβουκλείου, σίας δὲ εἰς τὸ στενὸν, νεύει τῷ πραιποσίτῳ, ὃ
 20δὲ πραιπόσιτος τῷ ὄστιαρίῳ, καὶ ὁ ὄστιαριος εἰσάγει τοὺς πα-
 τρικίους, τὸ δὲ βῆλον τῆς πύλης ἐκείνης σιλεντιάριος ποιεῖ.
 (Γ.) Εἰσελθόντες δὲ ἔσω οἱ πατρίκιοι μετὰ καὶ τῶν στρατηγῶν,
 πίπτουσι, καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραι-
 ποσίτῳ, καὶ λέγει μεγάλως „κελεύσατε.” ἀπὸ δὲ τῶν ἐ-

decursionem se accinxisse, inque locis suis cum curribus consistere: principes vero et tribunos factionis ad solitas sedes pone factiones ascendisse, et mandata a Dominis, ut singuli in sua factione accedant, expectare, equos omnes curribus iungendos adductos esse, exercitum cum flammulis in suis ordinibus adstare, communem pulvum ascendisse scalasque omnes complevisse. Tunc praepositus ad Imperatorem accedens, parata omnia esse nuntiat: is per scalam lapideam descendens, praeposito edicit: *Da processum*, is elata voce: *Processus*. Imperator se ad cubiculum confert, ad quem vestitores a praeposito accessiti intrant, et Imperatorem tunica induunt, praeposito dicente: *Iubete*; vestitores e cubiculo abeunt, et ipse Imperator, a praeposito coronatus, praefectis cubiculi comitantibus, discedit, inque angusta porticu constitutus, signum praeposito, hic ostiario dat, qui patricios adducit, eius portae velum silentiario curante. (III.) Patricii intro cum strategis ingressi praecidunt, quibus surgentibus, Imperator rursus praeposito signum dat, qui magna voce exclamat: *Iubete*. Ab his Imperator stipatus, in triclinium prodit, ubi eo die coronatur, simulque tres quatuorve silentiarii intrant, quorum tres ad dextram factionis partem a tergo

κεῖσε δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς, ἐλθὼν ἵσταται ἐν τῷ τρι-
κλίῳ, ἐν ᾧ ἀριστῆ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, καὶ εἰσελθόντες σιλε-
Cτιάριοι τρεῖς ἢ καὶ τέσσαρες, οἱ μὲν τρεῖς διέρχονται ἐν τῷ
δεξιῷ μέρει τῆς δοχῆς ὀπισθεν, ὁ δὲ ἕτερος ἵσταται ἐν τῷ
Ms. 128. a μέσῳ. λαβὼν δὲ νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως,⁵
δίδωσι νεῦμα τῷ σιλεντιαρίῳ, ὁ δὲ σιλεντιάριος ἀπέρχεται
ἐν τῷ βῆλῳ, καὶ λέγει μεγάλως „λεβᾶ” καὶ εἰσάγει τὸν τῆς
καταστάσεως, καὶ ἵσταται μέσον τῆς δοχῆς, λαβὼν δὲ πάλιν
νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῷ μαγίστρῳ,
μὴ ὄντος δὲ μαγίστρου, νεύει τῷ κοιαιστώρι. ἰστέον δὲ, ὅτι,¹⁰
εἰ μὲν ὁ ὑπαρχος τοῦ πραιτωρίου καὶ ὁ κοιαιστῶρ οὐκ εἰσι
πατρίκιοι, πρὸ τῆς συγκλήτου ἴδιον βῆλον εἰσέρχονται· λα-
βὼν γὰρ νεῦμα ὁ μάγιστρος, νεύει λέγων τῷ τῆς καταστάσεως
„κόμητες,” κάκεινος ἀπελθὼν λέγει „λεβᾶ.” καὶ εἰσέρχονται
D οἱ τῆς συγκλήτου, προσκυνήσαντες δὲ ἵστανται ἕκαστος ἀν-¹⁵
τῶν ἐν τῇ τάξει αὐτῶν· εἶτα νεύει πάλιν ὁ βασιλεὺς τῷ
πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος τῷ μαγίστρῳ, ὁ δὲ μάγιστρος
νεύει τὸ δεύτερον τῷ τῆς καταστάσεως, λέγων „προφέκτωρ”
κάκεινος εἰς τὸ βῆλον ἀπελθὼν λέγει „λεβᾶ,” καὶ εἰσέρχεται
ὁ ἀπὸ ἐπάρχων· προσκυνήσας δὲ καὶ αὐτὸς, ἵσταται ἐν τῷ²⁰
τάξει αὐτοῦ. εἶτα νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, κάκεινος
τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ ὑπερ-
Ed. L. 179 εὔχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” (A.) Καὶ
εὐθέως κατασχὼν ὁ τῆς καταστάσεως τὸ ἄκρον τῆς χλαιδῆς
τοῦ βασιλέως καὶ ποιήσας ἔωσθέλιον, ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ,²⁵

2. εἰσελθονται ed. 18. τὸν τῆς κατ. cod.

transcunt, unus in medio consistit. Signum ab Imperatore postquam praepositus accepit, silentiario annuit, qui ad velum digressus, magna voce clamat: *Leva*, et cerimoniarium adducit, inque medio factionis collocat, iterumque signo ab Imperatore dato, praepositus magistro annuit, aut, si is praesens non est, quaestori. Quodsi vero praefectus praetorio et quaestor patricii non sint, ante senatum proprium velum ingrediuntur: magister quoque, signo accepto, cerimoniario annuens, dicit: *Comites*, isque discessurus, ait: *Leva*. Senatores ingressi, adorant, suoque singuli ordine adstant. Rursus Imperator praeposito, is magistro, magister iterum cerimoniario signum dat, et dicit: *Praefecti*. At is in velum procedens, dicit: *Leva*, quo facto, expraefectus intrat, et, postquam adoravit, in ordine suo adstat. Posthac praeposito Imperator, praepositus cerimoniario annuit, qui dicit: *Iubete*, illi: *In multa bonaque tempora* etc acclamant. (IV.) Statim cerimoniarius, comprehensa Imperatoris tunica, rhosthelium facit, idque huic tradit, ut, throno con-

ὅπως ἀνελθὼν ἐν τῷ σέντζῳ, σφραγισθῆ μετ' αὐτοῦ τὸν λαὸν κατὰ συνήθειαν. δηριγενόμενος δὲ, ὡς προεῖρηται, ὑπ' αὐτῶν πάντων ὁ βασιλεὺς, ἐξέρχεται καὶ ἀνέρχεται ἐν τῷ καθίσματι, καὶ στὰς ἔμπροσθεν τοῦ σέντζου, σφραγίζει τὸν λαὸν ἐκ γ', πρῶτον μὲν μέσον, δεύτερον τὸν τοῦ Βενέτου δῆμον, τρίτον τοῦ Πρασίνου, καὶ καθέζεται ἐπὶ τοῦ σέντζου. μετὰ δὲ τὴν συμπλήρωσιν τῆς εὐφημίας τοῦ δήμου καὶ τῶν στρατευμάτων νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ· ὁ δὲ πραιπόσιτος ἐξελθὼν ἔξω τοῦ καθίσματος, ἵσταται ἐπάνω τῶν βῆθρων, καὶ προσκαλεῖται τοὺς τε πατρικίους τοὺς κατὰ συν-^Bήθειαν ἐκτελούοντας προσκύνησιν, καὶ εἰσελθόντες κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν ἐν τῷ καθίσματι, προσκυνοῦσι τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐξέρχονται ὑπερευχόμενοι, καὶ ἵστανται ὑποκάτω τῶν βῆθρων ἔμπροσθεν τῆς μεγάλης πύλης. καὶ μετὰ τὴν συμπλή-¹⁵ρωσιν πάντων λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, ἐξελθὼν ἵσταται πάλιν ἐπάνω τῶν βῆθρων, καὶ νεύει ^{M. 128. B} τοῖς τὴν προσκύνησιν τελέσασιν, ὅπως ἀπέλθωσι ἐν ταῖς αὐτῶν τάξεσιν ἐν τοῖς σκαμνίοις. τελεσθέντων δὲ τῶν δ' βασι-²⁰ων, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ σέντζου, οὗ δὲ πατρικίαι καὶ οἱ στρατηγοὶ ἵστανται ἐν τῷ τρικλίνῳ, ἐν ᾧ ἀριστᾶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ὁ βασιλεὺς, ἔνθεν κάκεισε, καὶ δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται, αὐτοῖ δὲ ὑπερευ-²⁵χονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” καὶ εἰσελθόντος τοῦ βασιλέως εἰς τὸν κοιτῶνα αὐτοῦ, λαμβάνει ὁ πραιπόσιτος

17. ἀπέλθωσι R., ἀπελθόντες cod., ἀπέλθονται ed.

senso, populum eo more solenni signet. Stipatus ergo ab his omnibus, ut supra dixi, Imperator abit inque sedem suam revertitur, et ante thronum constitutus, ter populum signat, primo quidem medium, secundo Venetam, tertio Prasinam factionem, rursusque in throno residet. Peracta vero factionis et militum acclamatione, Imperator praepositum signum dat: is a throno progressus, supra in gradibus stat, et patricos pro more adorantes advocat, qui suo ordine ad thronum ingressi, Imperatorem adorant, faustaque apprecati, discedunt, et ante magnam portam infra ad gradus adstant. Peractis omnibus, praepositus signum ab Imperatore accipit, et iterum egressus, supra in gradibus ante magnam portam constitutus, eos, qui adorarunt, ut ad ordines suos in scamna discedant, admonet. Actis vero quatuor palmis, Imperator e throno surgit, patricii et strategi in trielinio, ubi Imperator eo die convivium instituit, utrinque adstant: ipse a cubiculi praefectis, longa ac felicia tempora apprecantibus, stipatus, procedit. Ingresso autem cubiculum suum coronam praepositus a capite demit, ingressi a mandato vestitores,

τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ εἰσελθόντες οἱ βε-
στήτορες ἀπὸ κελεύσεως, λαμβάνουσι τὴν χλανίδα, καὶ ἐξέρ-
χονται· εἰδ' οὕτως ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς, καὶ καθέζεται ἐπὶ
τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέζης μετὰ καὶ φίλων, ὧν κελεύει, καὶ
ἀναστάς ἀπὸ τοῦ κλητωρίου ὁ βασιλεὺς καὶ μικρὸν ἀναπαύ-
σας, ἐκδέχεται, μέχρις ἂν τὰ πάντα ἐτοιμασθῶσιν ἐν τῇ
ἰππικῷ.

D

Περὶ τοῦ δειλινοῦ ἱπποδρομίου.

Εἶτα εἰσελθὼν ὁ τῆς καταστάσεως δηλοῖ τῷ πραιποσίτῳ,
ὡς ὅτι ἅπαντα ἐτοιμὰ ἔστι, καὶ ὁ πραιπόσιτος δηλοῖ τῷ βασιλεῖ·
ὁ δὲ βασιλεὺς διέρχεται διὰ τῆς λιθίνης σκάλας, καὶ εἰσέρχεται
ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ, καὶ περιβάλλεται τὴν χλανίδα αὐτοῦ καὶ
τὸ στέμμα κατὰ τὸ εἰωθὸς, καὶ δηριγενόμενος ὑπὸ τε τῶν
ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τοῦ στενοῦ τρι-
κλίνου. καὶ ἐξέρχεται ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ, ἐν ᾧ ἀριστῶ·
καὶ στάς ἐκεῖσε ἅμα τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, νεύει
τῷ πραιποσίτῳ, κακείνος τῷ ὀστιαρίῳ, καὶ εἰσάγει πατρικίους
Ed.L. 180 καὶ στρατηγούς, καὶ προσκνησάντων τὸν βασιλέα, λαμβάνει
νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ λέγει „κελεύ-
σατε,” καὶ εὐθέως ἐξελθόντες ἔξω τῆς πύλης οἱ τε πατρικίω·
καὶ στρατηγοὶ μετὰ τῆς συγκλήτου, ἴστανται ἐνθεν κακείσε.
καὶ τοῦ βασιλέως ἔστῳτος ἐν τῇ πύλῃ, πίπτουσιν οἱ προει-
ρημένοι ἅπαντες, καὶ ἀναστάντων, λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπό-

tunicam sumunt et abeunt. Sic deinde Imperator egreditur, et una
cum amicis, quos invitari iussit, venerandae mensae adsidet,
postquam a convivio surrexit et paululum quievit, dum omnia ad
equestrum decursionem parata sint, exspectat.

DE VESPERTINA EQUESTRI DECURSIONE.

Post haec ingressus ceremoniarum praeposito, omnia parata esse,
nuntiat, praepositus Imperatori: qui per lapideas scalas digressus,
cubiculum suum intrat, tunica indutus, coronam pro more sumit,
aque praefectis cubiculo stipatus, per angustum triclinium transit.
Inde ad magnum triclinium, ubi epulae instituuntur, una cum omni-
bus cubiculi praefectis se confert, et praeposito, is ostiario, signum
dat, et patricios ac strategos adducit, qui postquam Imperatorem
adorarunt, praepositus, signo ab eo dato, dicit: *Iubete*, statimque
patricii et strategi, extra portam egressi, utrinque adstant. In porta
autem Imperatore adstante, dicti omnes in terram procidunt, qui
postquam surrexerunt, praepositus signum ab Imperatore accipit, ac

σιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ νεύει τῷ τῆς καταστάσεως, κα-
 κείνος λέγει „κελεύσατε.“ αὐτοὶ δὲ ὑπερέχονται τὸν βασι-
 λέα. (B.) Ἀπὸ δὲ τῶν ἐκεῖσε δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑ-
 πό τε τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων τε καὶ
 5στρατηγῶν, ἀνέρχεται ἐν τῷ καθίσματι μετὰ τῶν τοῦ κου-
 βουκλείου ἀρχόντων καὶ δύο μαγλαβιτῶν, σπαθαρίων βαστα-
 ζῶτων τὰ διοστράλια, φοροῦντων καὶ τὰ σπαθία αὐτῶν, ὡς
 ἐν ἐκάστῳ ἵπποδρομίῳ εἰώθασι ποιεῖν. καὶ ἀνελθὼν ἐν τῷ
 σέντζῳ ὁ βασιλεὺς καὶ σφραγίσας τὸν λαὸν ἐκ τρίτου, καθέζε-
 10ται, καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς εὐφημίας τοῦ λαοῦ ἐξ-
 ἔρχεται ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελεύσεως, καὶ νεύει τοῖς πατρι-
 κίοις καὶ στρατηγοῖς, καὶ ἀπέρχεται ἕκαστος ἐν τῇ αὐτοῦ τά-
 ξει τε καὶ καθέδρᾳ· δειλῆς γὰρ ἐν τῇ τοιαύτῃ τάξει ἐξέρχε-
 15ται ὁ βασιλεὺς, καὶ οὐχὶ ὡς τὸ πρῶτ'. τελεσθέντων δὲ τῶν
 15τεσσάρων βαιῶν, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ σέντζου, τῶν C
 πατρικίων καὶ στρατηγῶν ἐστῶτων ἐν τῷ τρικλίνῳ, ἐν ᾧ ἄ-
 ριστᾶ, ἔρθεν κάκεισε, καὶ δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τε
 τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται μέσθον αὐτῶν αὐ-
 τοὶ ὑπερέχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,“ καὶ
 20διελθὼν διὰ τοῦ στενοῦ τρικλίνου, εἰσέρχεται ἐν τῷ καιτῶνι
 αὐτοῦ, καὶ ἀπαλλάξας τὴν τε χλανίδα καὶ τὸ στέμμα κατὰ
 τὸ σῆνθηδες, περιβάλλεται σαγίον, καὶ κατέρχεται διὰ τοῦ μυ-
 στικῷ κοχλιοῦ, καὶ διέρχεται διὰ τοῦ ἀγουστέως καὶ τῆς
 ἀψίδος καὶ τοῦ τρικόγχου. δηριγεύεται δὲ ὑπὸ πάντων τοῦ
 25κουβουκλείου, ἐστῶτων τῶν τε πρωτοσπαθαρίων καὶ τῶν μα-
 γλαβιτῶν ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τοῦ τρικόγχου ἔμπροσθεν τοῦ ἄ-
 6. μαγλαβιτῶν σπαθαρίων, βασταζόντων ed.

cerimoniaro annuit, qui dicit: *Iubete*, ipsi felicia quaevis Imperatori apprecantur. (II.) Imperator a cubiculo praefectis, patriciis et strategis stipatus, thronum cum cubiculariis et duobus manclavitis, spathariis dextralia sua spathasque gestantibus, ut facere in omnibus decursionibus solent, conscendit. Quo facto, et populo ter signato, sedet, et populi acclamatione finita, praepositus a mandato egreditur, patriciis et strategis signum daturus, qui omnes ad ordinem ac sedem suam discedunt. Vesperi enim hoc ritu, et non ut mane, Imperator procedit. Peractis quatuor palmis, a throno surgit, patriciis et strategis in triclinio, ubi convivium celebrat, utroque latere adstantibus, et in obsequio praefectorum cubiculo per medios, multa et felicia tempora ipsi apprecantes, transit, perque angustum triclinium digressus, cubiculum suum petit, ubi tunica et corona deposita, sagum pro more induit, perque secretam cochleam, angustum, apsidem et triconchum procedit. Cu-

γίου Ἰωάννου. καὶ διέρχεται ὁ βασιλεὺς, δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων, διὰ τοῦ αὐτοῦ ἡμικυκλίου, αὐτοὶ δὲ ὑπερεύχονται τὸν βασιλέα, καὶ διελθὼν διὰ τῆς γανωτῆς πύλης τοῦ μονοθύρου καὶ διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἀγίων μί, εἰσέρχεται ἐν τῇ χρυσοτρικλίῳ, καὶ ὑπερευξάμενοι μεγάλως οἱ τοῦ κουβουκλείου ἄπαντες τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,” ἐξέρχονται, καὶ ἀπέρχονται ἕκαστος αὐτῶν ἐν τῇ ἰδίῳ αὐτοῦ οἴκῳ,

Ed.L. 181

ΚΕΦ. 59'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, ἰππικοῦ ἀγομένου τοῦ καταλόγου. 10

Προσκαλοῦνται οἱ δεσπότες τοῖς πραιποσίτοις, κελεύοντες Ms. 129. b δοθῆναι τὸ βηλάριον, ἧτοι κρεμάσαι τὸ πάνιον. ὁ δὲ πραιπόσιτος ἐξελθὼν, λέγει τῷ Θεσσαρίῳ· „ἄπελθε, βάλε ἄνω.” ὁ δὲ ἐξερχόμενος ἔρχεται εἰς τὸ στάμα, ἧγουν εἰς τὸ Π, καὶ κατασφραγίζων, ποιῆσθαι τρεῖς σταυροὺς, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε¹⁵ ἀπέρχεται εἰς τὸ δεύτερον κριτάριον, κἀκεῖσε ὁμοίως κατασφραγίζει τρίτον ἐπὶ τὰς θύρας, καὶ λέγει τρίτον μεγάλη φωνῇ· „ἄπελθε, βάλε ἄνω,” καὶ εὐθέως ὁ κοστωδιάριος κρεμάσθαι τὸ βῆλον ἄνω, καὶ ὁ μαγγανάριος ἰστῆ τὰ κάγκελλα. ὁ δὲ Θεσσαρίος ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε κατερχόμενος, ἀπέρχεται εἰς τὸν σταῦλον, καὶ ἵσταται εἰς τὴν φλιάν τοῦ μεγάλου πυλῶνος,

2. αὐτοῦ om. ed. 13. Θεσσαρίῳ conl. Leich. 20. εἰς τὸ στάβλον ed.

bicularii omnes eum comitantur, protospatharii vero et mandavitae in hemicyclo triconchi ante S. Iohannis aedem adstant. A dictis stipatus Imperator, per idem hemicyclum transit, ipsis fausta ei apprecantibus, perque cancellatam portam et porticus quadraginta Sanctorum aureum triclinium intrat, ubi cubicularii omnes alta voce ei acclamant: *In longa et felicia tempora!* et sic abeunt, et singuli ad aedes suas discedunt,

CAP. 69.

Observanda, quando equitatus fit designatio.

Domini praepositos vocant, utque velarium dent seu pannum suspendendum curent, praecipunt. Praepositus vero discedit, et tesserario dicit: *Abi, sursum proiice*, atque sic tesserarius ad stationem circi, quae formam litterae *II* refert, accedit, et ter populum cruce signat, inde ad secundam stationem, ubi pariter ad ianuas crucem facit, terque magna voce exclamat: *Abi, sursum proiice*; tunc custodiaris velum statim in superiori loco suspendit, et machinarius cancellos constituit. Tesserarius ab eo loco descendit, stabulumque

καὶ λέγει μικρῶ τῇ φωνῇ· „δεῦτε ἔμπροσθεν, παιδιά, χαί-
 ρετε, ἄγστε” καὶ ἀνταποκρίνονται λέγοντες μεγάλη φωνῇ
 πάντες οἱ σταβλησιανοὶ „χαίρετε.” εἶτα λέγει ὁ θεωρητῆς·
 „θεοῦ τὴν νίκην ἔχει” εἶτα οἱ σταβλησιανοὶ· „τὸ πρόσω-
 5 πόν σου, οὐράνιε,” οἱ Πράσινοι „δλύμπιε.” ὁμοίως εὐφη-
 μοῦσι τὸν τοῦ λευκοῦ, οἱ δὲ Πράσινοι τὸν τοῦ ῥουσίου. καὶ
 πάλιν λέγει ὁ θεωρητῆς φωνῇ μεγάλη „ἄγιε, τρισάγιε.” καὶ
 ἀποκρίνονται πάντες καὶ λέγουσι· „νίκη εἰς τὸ Βένετον,” οἱ C
 Πράσινοι „εἰς τὸ Πράσινον.” ὁ θεωρητῆς „δέσποινα Θεοτό-
 10 κε.” ὁ λαός· „νίκη εἰς τὸ Βένετον,” οἱ Πράσινοι „εἰς
 τὸ Πράσινον.” ὁ θεωρητῆς· „τοῦ σταυροῦ ἡ δύναμις.” ὁ
 λαός· „νίκη εἰς τὸ Βένετον,” οἱ Πράσινοι „εἰς τὸ Πράσι-
 15 νον.” ὁ θεωρητῆς· „Θεοῦ τὴν νίκην ἔχει τὸ πρόσωπόν σου,
 οὐράνιε,” οἱ Πράσινοι „δλύμπιε.” ὁμοίως τοῦ φακτιονα-
 20 ῖριόν εὐφημοῦσι καὶ τὸν μικροπανίτην. (B.) Μετὰ δὲ τὸ
 πληρωθῆναι τὰς εὐφημίας εἰσερχόμενος ὁ Θεσσαρίος λαμβά-
 νει λόγῳ συνηθείας αὐτοῦ κριθῆς ταγάρια γ' κουμουλάτα καὶ
 χορταρίον δέματα γ', καὶ εὐθέως ἀναχωρεῖ, καὶ ἀπέρχεται D
 εἰς τὸν τοῦ Πρασίνου στάβλον, καθεῖς τὰ ὅμοια ἐκτελῶν,
 25 εὐθέως δὲ λέγουσιν οἱ ἡνίοχοι· „νικήσατε τὰς θύρας,” του-
 τίστιν „ἀσφαλίσατε.” καὶ τούτου γενομένου, ἴστανται οἱ δύο
 ἡνίοχοι καὶ οἱ δύο μαῖστορες καὶ οἱ δύο θεωρηταί, καὶ ἐπι-
 30 τρέπουσι τοὺς σταβλησιανούς, καὶ ἐκβάλλουσιν ἓνα ἕκαστον

2. ἄγεται cod. Cf. R. ad pag. 185. C. 6. 17. συνηθείας R., συ-
 η superscripto in fine 3 cod., συνήθει ed. κριθῆς Reisk.
 ex cod. compendio, κριθάρι ed. 19. εἰς τὸ ed. 20. νι-
 κήσετε ed.

ingressus et ad limen magnae portae subsistens, voce submissa dicit:
Euge, huc, filii mei, salvetis, agite; stabularii omnes elata voce
 respondent: *Salvete*. Postea inspector: *Dei victoriam habet*; sta-
 bularii: *Faciem tuam, coelestis*, Prasini: *Olympie*, eodemque mo-
 do albae, Prasini russae factionis principi acclamant. Rursus ille
 voce elata: *Sancte, ter sancte*; cui omnes respondent, et dicunt:
Victoria Venetis, Prasini: *Prasinis*. Inspector: *Domina Deipara*;
 populus: *Victoria Venetis*; Prasini: *Prasinis*. Inspector: *Crucis*
potentia; populus: *Victoria Venetis*; Prasini: *Prasinis*. Inspector:
Dei victoriam facies tua, o coelestis, habet, Prasini: *Olympie!* Ut
 vero factionario, ita et micropannitae acclamant. (II.) Acclamatione
 finita, tesserarius accedit, et pro consuetudine tria hordei cribra
 accumulata totidemque foeni fasciculos sumit, et statim ad Prasino-
 rum stabulum abiens, idem facit: tunc aurigae dicunt: *Vincite ia-
 nuas*, id est: *custodite*. Quo facto, duo aurigae, totidem magistri
 et circenses stant, et stabulariis praecipunt, ut in medium stabulum

Ἴππον εἰς τὸ μέσον τοῦ στάβλου ἀπὸ τοῦ πρώτου ἕως τοῦ ἑγνά-
 Ms. 130. a του, καὶ θεωροῦσιν ἀμφοτέροι τὸ σῶσιππον. δειλῆς δὲ προέρχον-
 ται οἱ θεωρηταὶ μετὰ τῶν βηγαρίων εἰς τοὺς οἴκους τῶν κρατούν-
 των ἡνίοχων, καὶ ἀμφοτέροι, οἳ τε ἡνίοχοι καὶ οἱ βηγάριοι καὶ
 Ed. L. 182 οἱ θεωρηταὶ, ἔρχονται εἰς τὸ ὄρνατόριον. μετὰ δὲ τὸ προελ-5
 θεῖν τοὺς ἡνιόχους ἀνέρχεται ὁ δῆμαρχος μετὰ ὀλίγων δη-
 μοτῶν καὶ τῶν λοιπῶν φυλητῶν, καὶ συναθροϊζόμενοι πάντες
 ἀντιβάλλουσι πρὸς ἀλλήλους τὰ κάγκελλα καὶ τοὺς Ἴππους.
 οἱ δὲ ὄφφικιάλιοι κράζουσι τοὺς θεωρητὰς, ἵνα πειράσωσι
 τὰ κάγκελλα καὶ τοὺς Ἴππους, μετὰ δὲ τὸ πειράσαι τούτους 10
 τὰ κάγκελλα ὁ μαγγανάριος ἀνοίγει πάντα, ἐπείγοντος δὲ τοῦ
 τριβούνου, κατέρχονται οἳ τε ἡνίοχοι καὶ οἱ βηγάριοι καὶ οἱ
 θεωρηταὶ καὶ ὁ ἐπιστάτης, καὶ εἰσέρχονται ἀμφοτέροι εἰς τὸ
 τριβουνάλιον.

B

Περὶ τῆς ὄρνας, πῶς δεῖ κυλλεῖν.

15

Ἰστέον, ὅτι ἡ ὄρνα ἴσταται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ τριβουνα-
 λίου, καὶ ὁ φακτιονάριος τιθεὶ εἰς τὸ φατνίον τῆς ὄρνας τὰ
 δύο σφαιρία τοῦ μέρους αὐτοῦ ἐπὶ τὸν τόπον τὸν ἴδιον, ἕνα
 καὶ κἀθηται, ὁμοίως τοῦτο ποιεῖ καὶ ὁ τοῦ ἑτέρου μέρους
 φακτιονάριος· εἰς δὲ τὸ μέσον καθέζεται ἐκ προσώπου τοῦ 20
 πραιποσίτου σιλεντιάριος, δεύτερος μετ' ἐκεῖνον ὁ τριβούνος,
 τρίτος ὁ κούρσωρ, ὡς ἐκ προσώπου τοῦ ἀκτουαρίου, τέταρτος

7. φιλητῶν ed.
 τόπον ἴδιον ed.

10. τούτους τὰ κάγκελλα, ἔ μ. ed. 18

singulos equos a primo ad ultimum deducant, quos num sani sint, omnes inspiciunt. Vesperi autem circenses cum bigariis ad victorum aurigarum aedes se conferunt, et utrique, tum aurigae, tum bigarii et inspectores ad urnatorium discedunt. Quo postquam aurigae accesserunt, demarchus cum factionariis nonnullis et ceteris sodalibus ascendit, et omnes ibi congregati cancellos et equos invicem conferunt et inspiciunt. Officiales vero inspectores hortantur, ut cancellos et equos examinent ac tentent, quo facto machinarius cancellos omnes aperit, et, urgente tribuno, aurigae et bigarii cum inspectoribus et praeside descendunt ac tribunal ingrediuntur.

DE URNA, QUOMODO AGITARI DEBEAT.

Urna in medio tribunali constituta, factionarius duos globulos factionis suae in stabulo eius loco proprio, ubi et sedem suam habet, reponit, quod idem factionarius alterius partis facit: in medio silentiarius, personam praepositi sustinens, secundus post hunc tribunus, tertius cursor, quasi actuarii loco, quartus combinographus impo-

ὁ βασιλικὸς κομβηνογράφος, καὶ ὅπισθεν τῆς ὄρας δύο κομβηνογράφοι, εἰς Βενέτου καὶ εἰς Πρασίνου, ὅπισθεν δὲ τῶν τοιούτων κομβηνογράφων παρίστανται οἱ ὀφρικήαλοι. οἱ δὲ ἠιόχοι ἐκ πλαγίων καθέζονται, δύο ἐνθεν καὶ δύο ἐκείθεν, καὶ μετ' αὐτῶν οἱ ἐπιστάται. εἶτα φέρουσιν ἀμφοτέροι Θεωρητὴν ἕνα, οἷον μέρος ἔχει προτίμησιν, ἵνα κυλίση, τοῦ δὲ ἰσταμένου ἐν τῷ μέσῳ, λαμβάνει γνώμην τῶν δ', καὶ λέγει· „πῶς κελεύετε, ἰπάρια τὰ προζεύξαντα καὶ γνωριζόμενα ἔως οὗτο ἔχετε, καὶ ἔχομεν.“ καὶ συνταξάμενος ὁ Θεωρητῆς, λέγει πρὸς τοὺς ἠιόχους· „πῶς κελεύετε,“ καὶ εὐθέως αἴρει τὰ σφαιρία ἀπὸ τοῦ φατνίου, καὶ βάλλει αὐτὰ εἰς τὴν ὄραν, καὶ κυλίει τρίτον, καὶ οἷον ἂν χαλάση σφαιρίον, ἐξέρχεται, καὶ εὐθέως ὀρίζουσι, καὶ ὀνομάζουσιν ἀμφοτέροι τοὺς ἀριστεροὺς τῶν δ' βαίτων, καὶ στοιχοῦντες ἐκβαίνουσι, καὶ ἀνέρχονται εἰς τὸ ἀρματοῦριον, καὶ ἀντιβάλλοντες πρὸς ἀλλήλους στοιχοῦσι τὰς τρίγας, τῶν Θεωρητῶν ἀμφοτέρων ἀπερχομένων καὶ ἐρχομένων, μετὰ τοῦ βασιλικοῦ κομβηνογράφου ἀποστοιχοῦσι τὰ βαῖα ὅλα. (B.) Καὶ τῇ ἑσθῆν ἀνέρχονται οἱ δῆμαρχοι ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ τοῦ κvaisτωρίου, καὶ δίδονται ἐκεῖσε τὸ πέρατον, καὶ εἰ ἔχουσί τι πρὸς ἀλλήλους οἱ δῆμαρχοι, λαμβάνουσιν ἐκεῖσε δίκην κατενώπιον τῶν πραιποσίτων, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε κατέρχονται οἱ δύο δῆμαρχοι, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν διασφαγὴν, καὶ σφραγίζει ἕκαστος τὸν ἴδιον δῆμον

15. πρὸς ἀλλήλους, στοιχοῦσι τὰς τρίγας τῶν Θεωρ. ed.

ratorius, et pone urnam duo combinographi, unus Venetae, alter Prasiniae, adsident, a tergo horum combinographorum officiales adstant. Aurigae in lateribus, duo in uno, totidem in altero, cumque ipsis praefecti, consident. Tunc omnes inspectorem unum, cuius nempe factio praecipuam dignitatem habet, adducunt, ut urnam moveat: is in medio constitutus, sententiam hos quatuor rogat et dicit: *Quomodo iubetis, equos instructos probatosque uti vos habetis, et nos habemus.* Quae postquam inspector ordinavit, ad aurigas dicit: *Quomodo iubetis;* et statim globos a stabulo tollit, eosque in urnam proicit, qua ter agitata, quicumque globulus remansit, exit, et subito definiunt, ac vocant omnes sinistros quatuor palmarum, et ordine discedunt, inque urnatorium se recipiunt, ubi trigas suas inter se comparant et ordinant, dum inspectores abeunt et veniunt, cumque imperatorio combinographo palmas omnes ordine disponunt. (II.) Mante demarchi ad magnum triclinium quaestoris veniunt, ubi paratum datur, et si forte demarchi litem aliquam inter se habent, causa ibi coram praepositis dirimitur, unde duo demarchi, unusquisque ad locum, ubi populum signare solet, discedunt, suamque factionem tribus crucibus signant. Quo peracto, populus factionis di-

ἀνὰ τριῶν σταυρῶν. καὶ λέγει ὁ λαὸς ἀπὸ τοῦ δήμου ἔσ·
 ἃ οἱ εσ κυρι· „χαῖρε ὅλη ἡμέρα σήμερον, καλὴ σου ἡμέρα
 γίνεται.” καὶ εὐθέως λέγουσιν οἱ κράται ἐκάστου δήμου
 ἀπὸ φθογγῆς· „καλῶς ἦλθε θεοστέπων ὁ δοῦλος· καλῶς
 ἦλθε προβολὴ εὐεργετῶν· καλῶς ἦλθεν ὁ πρωτοσπαθάριος
 τῶν δεσποτῶν ὁ ὑπῆκοος.” τῶν δὲ δημάρχων ἀνερχομένων
 πρὸς τοὺς ἰδίους δήμους, ὑπάρχεται ὁ λαὸς ἐκάστου δήμου
 ἀπελατικὸν ἤχ. π. δ· „οἱ τὴν ἀξίαν θεόθεν ἀξιοδότης λα-
 Β βόντες, θεοστεφεῖς εὐεργέται, ὡς προσφιλέστατον καὶ οἰκω-
 πόθητον δοῦλόν σε ἐδόξασαν σήμερον ἐν ὑπερτέραις ἀξίαισι
 πρωτοσπαθάριον ἔντιμον καὶ δήμαρχον ἐπαξίως, ὅπως σὺ
 εὐτυχῆσης νικητικῶς, ὃ δεῖνα ἡγαπημένε, τὸν χρυσοβένετον
 δήμον,” οἱ Πράσινοι „χρυσοπράσινον.” καὶ ὅτε ἀνέλθῃ
 ἕκαστος τῶν δημάρχων εἰς τὸν ἴδιον δῆμον, λέγουσιν οἱ κρά-
 ται ἐκάστου δήμου· „καλὴν ἡμέραν ποιήσωμεν οἱ Βένετοι
 μετὰ τοῦ δημάρχου.” οἱ Πράσινοι ὁμοίως· καὶ εὐθέως λέ-
 γουσιν τριαδικόν· „τριάδα ὑμνήσωμεν οἱ Βένετοι, (οἱ Πρά-
 σινοι,) τὸν δεσπότην τοῦ παντός καὶ Θεὸν ἡμῶν, μίαν ἀδι-
 καιρέτον θεότητα, τὴν τρισυπόστατον ἔξουσίαν, καὶ δύναμιν
 πρὸ πάντων τῶν αἰῶνων ὑπάρχουσαν, καὶ εἰς πάντας τοὺς
 αἰῶνας διαμένουσαν, φῶς ὑπάρχει τρισήλιον, δι’ οὗ καὶ ὁ
 κόσμος φωτίζεται, Θεὸν ἐπουράνιον δοξάζωμεν τὸν ἐκ τῆς
 παρθένου ἡμῖν ἀνατειλαντα· φύσει γὰρ ὑπάρχων φιλόδη-

6. ὁ om. ed.
 23. φῶσιν ed.

9. θεοστεφεθεῖς ed.

12. ἡγαπημέναι cod.

cit: *Salve, tota dies hodierna! Pulchra tibi lux oritur. Cantores singularum factionum modulata voce: Feliciter advenit servus principum, a Deo coronatorum! Feliciter venit a beneficiis principibus promotus! Feliciter venit protospatharius Dominis obsequens.* Demarchis vero ad factiones suas accedentibus, populus uniuscuiusque factionis apelaticum toni obl. IV orditur: *Qui ex merito dignitatem divinitus acceperunt, a Deo coronati benefactores, ut amicissimum et desideratum servum, te hodie in excelsiori fastigio, protospatharium illustrem et demarchum, pro merito constituerunt, ut victoriis tuis, o dilecte N., felicem reddas populum Venetum; Prasini: Prasinum.* Et quando singuli demarchi ad suam factionem accessere, cantores factionum dicunt: *Faustam hodie laetamque diem Veneti cum tribuno transigamus; Prasini similiter.* Ac statim hymnum in honorem trinitatis recitant: *Trinitatem nos Veneti (Prasini) canamus, Dominum universi Deumque nostrum, unam indivisam divinitatem, ter-substantialem maiestatem et potentiam, ante omnia saecula existentem, inque omnia saecula permanentem! Lumen hoc quasi triplicis solis est, quo orbis illuminatur! Deum coelestem, ex virgine nobis natum, celeberrimum, qui, cum*

κος, ἄνθρωπος γενέσθαι κατηξίωσε, τὸν προπάτορα ἠνυσάμενος
 τοῦ ἀρχαίου παραπτώματος, καὶ κόσμον ὅλον ἠλέησε. δόξα τῇ
 αὐτοῦ ἀγαθότητι." (Γ.) Καὶ λέγουσιν οἱ κράκται· „Κύριε, Ms. 131. a
 σῶσον ὃ δεῖνα καὶ ὃ δεῖνα τοὺς βασιλεῖς τῶν Ῥωμαίων." D
 5^ο λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράκται· „τὰς ἀυγούστας
 βοήθησον, ὃ ἐν τριάδι ἕμνούμενος." ὃ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε,
 σῶσον." οἱ κράκται· „τοὺς πορφυρογεννήτους φύλαξον, ὃ
 ἐν οὐρανοῖς δοξαζόμενος." ὃ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον."
 οἱ κράκται· „αὕξει τὸ βασίλειον, αὕξει καὶ τὸ Βένετον." ὃ
 10 λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." καὶ τρισαγιάζοντος τοῦ ὀργάνου,
 λέγουσιν οἱ κράκται· „τρισάγισ, βοήθησον τοὺς δεσπότας."
 ὃ λαὸς ἐκ γ' „τρισάγισ." οἱ κράκται· „καὶ σὺ αὐτοὺς θε-
 ράπενσον ἐπὶ πᾶσι." καὶ ὃ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. „πλεο-Ed.L. 184
 νάζων τῆς ζωῆς αὐτῶν χρόνους." ὃ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου.
 15^ο κράκται· „σὺν ἀυγούσταις εὐσεβέσι φιλοθέοις." ὃ λαὸς
 ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράκται· „καὶ Βενέτων τῶν γνησίων ἕμῶν
 τῶν δούλων." καὶ ὃ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράκται ἔσ·
 „ἄγισ, τρισάγισ, τοὺς δεσπότας φύλαξον." ὃ λαὸς ὁμοίως
 ἐκ γ'. οἱ κράκται· „πνεῦμα τὸ πανάγιον, τὰς ἀυγούστας
 20 σκέπασον." ὃ λαὸς οἱ ἔσ· „πνεῦμα τὸ πανάγιον." οἱ κράκται·
 „μήτηρ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, τοὺς πορφυρογεννήτους φύλαξον."
 ὃ λαὸς οἱ ἔσ· „μήτηρ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν." οἱ κράκται· „Κύριε,
 ζωὴν αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν ἡμῶν." ὃ λαὸς οἱ ἔσ· „Κύριε,
 ζωὴν αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν ἡμῶν. (Δ.) Τῶν δὲ δεσποτῶν B

*natura sua hominum amantissimus sit, homo fieri voluit primoque
 parente nostro ab antiquo peccato liberato, totum mundum misera-
 tus est. Gloria ipsius bonitati. (III.) Cantores dicunt: Domine,
 N. N. Romanorum Imperatores conserva; populus ter: Domine, ser-
 va. Cantores: Qui in trinitate celebraris, Augustas adiuvna! popu-
 lus ter: Domine, serva. Cantores: Porphyrogenitos custodi, tu,
 qui in coelis laudaris! populus ter: Domine serva! Cantores: Auge
 imperii, auge Venetorum felicitatem! populus ter: Domine, serva!
 Tunc organo trisagium modulante, cantores dicunt: Ter sancte, Do-
 minos adiuvna! populus ter: Ter sancte. Cantores: Tu in omnibus
 curam eorum gere! populus eadem ter. Adaugens tempora vitae
 ipsorum; sic populus ter. Cantores: Cum Imperatricibus piis Dei-
 que amantibus; populus eadem ter. Cantores: Cum Venetis humil-
 limis servis vestris; populus similiter. Cantores: Sancte, ter san-
 cte, Dominos tuere; eadem populus ter repetit. Cantores: Spiritus
 sanctissime, Augustas protege! populus: Spiritus sanctissime. Can-
 tores: Mater Dei nostri, Porphyrogenitos custodi; populus: Mater
 Dei nostri. Cantores: Domine, vitam eorum per nostram vitam
 auge! populus: Imo, Domine, vitam eorum per nostram! (IV.) Sic*

τὰ εἰωθότα τῆς τάξεως πραττόντων καὶ μελλόντων ἀνέβαι
ἐπὶ τοῦ καθίσματος, ποιεῖ ὁ ἀκτουάριος τὸ αἶσιον, καὶ εἰ
μὲν ἔχει ὁ Βένετος προτίμησιν, λέγουσιν οἱ τούτων κράται·
„ἀνάτειλον ἢ ἐνθεος βασιλεία.” εἰ δὲ οἱ Πράσινοι, λέγου-
σιν· „ἀνάτειλον ἢ ἐκλογὴ τῆς τριάδος.” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἀ-
νάτειλον.” οἱ κράται· „ἀνάτειλον ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἀυ-
γοῦσται τῶν Ῥωμαίων.” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἀνάτειλον.” οἱ κρά-
ται· „ἀνάτειλον οἱ θεράποντες τοῦ Κυρίου.” ὁ λαὸς ἐκ
C γ’ „ἀνάτειλον.” οἱ κράται· „ἀνάτειλον οἱ θεοστέπτοι δε-
σπότηι σὺν ταῖς ἀυγούσταις.” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἀνάτειλον.” καὶ ἴο
εἰθ’ οὕτως λέγουσιν ἀπελατικὸν δρομικὸν ἤχ. π. α’ „τὸ θεο-
πρόβλητον κράτος τῆς ὑμετέρας δυνάδος, ὁ δεῖνα αὐτοκράτωρ
καὶ ὁ δεῖνα ἢ δόξα τῆς πορφύρας, ἐκλάμψατε ἐπὶ δούλους
γενήσιους, εὐφραίνοντες, δεσπότηι, τὸν λαὸν ὑμῶν.” καὶ πάλιν
λέγουσιν οἱ κράται· „ἀνάτειλον τὸ ὀρθόδοξον κράτος.” ὁ ἴο
λαὸς ἐκ γ’ „ἀνάτειλον.” οἱ κράται· „ἀνάτειλον τῶν Ῥω-
μαίων ὁ πόθος.” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἀνάτειλον.” οἱ κράται·
„ἀνάτειλον ἢ χαρὰ ἡμῶν καὶ δόξα.” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἀνάτειλον.”
D οἱ κράται· „ἀνάτειλον ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτορες Ῥω-
Ma. 131. b μαίων” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἀνάτειλον.” (E.) Τῶν δὲ δε-
σποτῶν ἀνιόντων ἐπὶ τοῦ καθίσματος καὶ ἱσταμένων ἔμπροσθεν
τοῦ σέντζον, κατασφραγιζουσι μετὰ τὸ ἄκρον τῶν χλαυιδίων
αὐτῶν, πρῶτον μὲν μέσον, ἤγουν τὸ μεσοδίμην, ἔπειτα τὸν τοῦ
Βενέτου δῆμον· εἰθ’ οὕτως τὸν τοῦ Πρασίνου, καὶ δὴ τῶν

22. μετὸ cod.

23. μεσοδήμιον ed.

Domini ritus solennes celebrant, dumque thronum conscensuri sunt,
actuarius preces instituit, et si Veneti praecipuam dignitatem habent,
cantores eorum dicunt: *Exorere, divina maiestas!* Prasini: *Exorere*
trinitatis electio! populus ter: *Exorere!* Cantores: *Exoriantur N.*
N. Augustae Romanorum! populus ter: *Exoriantur!* Cantores: *Ex-*
oriantur famuli Domini! populus ter: *Exoriantur!* Cantores: *Ex-*
oriantur a Deo coronati Domini cum Imperatricibus! populus ter:
Exoriantur! Tunc apelaticum cursorium hymnum toni obl. IV:
A Deo firmatum robur utriusque vestrum, N. Imperator et N. gloria
purpurae, illustrate radiis vestris vobis servos addictos! exhilarate,
Domini, populum vestrum! Cantores iterum: *Exorere, robur rectae*
fidei! populus ter: *Exorere!* Cantores: *Exorere, desiderium Romano-*
rum! populus ter: *Exorere!* Cantores: *Exorere gaudium et gloria no-*
stra! populus ter: *Exorere!* Cantores: *Exorere N. N. Imperator Roma-*
norum! populus clamat ter: *Exorere!* (V.) Postquam vero Domini in
suggestum ascenderunt et ante thronum stant, extrema tunica sua pri-
mo populum medium seu in medio constitutum, deinde Venetum, po-

δεσποτῶν σφραγιζόντων, λέγουσιν οἱ δῆμοι· „ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος.” οἱ κράται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ.” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ.” οἱ κράται· „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα φι- Ed. L. 185
 λόχριστοι, ἐν Θεῷ νικάτε” καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. καὶ
 5 οἷον μέρος ἔχει προτίμησιν, λέγουσιν „οὐράνιε” καὶ ὁ ἀν-
 τὶς „στέφον νίκαις τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν.” καὶ ὁ ἀντὶς „τού-
 τος συμβασιλεύσον” καὶ ὁ ἀντὶς „ἡ ἔξουσία ἡ ἄνω.” καὶ
 ὁ ἀντὶς „κοσμοπόθητοι” καὶ ὁ ἀντὶς „μιμήσασθε Θεοῦ φι-
 λανθρωπίαν.” οἱ Πράσινοι „τὴν ἄνωθεν ἔξουσίαν.” καὶ ὁ
 10 ἀντὶς· „ἡμεῖς δὲ, ᾧ στρατόπεδα, πῶς τροπώσωμεν πολεμί-
 ους” οἱ Πράσινοι· „τοῦ στέφαντος τοὺς δεσπότας Ῥωμαί-
 ων Θεοῦ φυλάττοντας τὴν πίστιν, καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην
 δεσποτῶν.” καὶ λέγουσιν οἱ κράται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ.”
 ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ.” οἱ κράται· „πολλοὶ ἡμῖν
 15 χρόνοι, τὸ πρόβλημα τῆς τριάδος.” οἱ Πράσινοι· „ἡ ἐκλο-
 γὴ τῆς τριάδος” ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι.” οἱ
 Πράσινοι· „ἅγιε.” οἱ κράται· „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, ὁ
 δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτορες Ῥωμαίων” ὁ λαὸς ἐκ γ'
 „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι.” οἱ κράται· „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, οἱ
 20 θεράποντες τοῦ Κυρίου.” ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ἡμῖν χρό-
 νοι.” καὶ πάλιν λέγουσιν οἱ κράται· „πόσην χαρὰν ἔχει ἡ
 πολιτεία, ὅτι βλέπει τοὺς ἰδίους δεσπότας” φθογγεῖ καὶ ὁ
 λαὸς ἐκ γ' „πολλὴν ἔχει χαρὰν ἡ πολιτεία.” οἱ κράται·
 „ἡμεῖς ὑπάρχετε ἡ χαρὰ τῶν Ῥωμαίων.” ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἡ-

5. Pro ἀντὶς, h. e. ἀντίος, ed. ubique ἄν τις. 12. φυλάττον-
 τες ed.

stremo Prasinum signant, quod dum agunt, factiones acclamant: Sanctus, sanctus, sanctus! Cantores: Multos, multos, multos; populus: Multos annos in multos! Cantores: N. N. Christi amantes, in Deo vincite! populus eadem ter: postea ea factio, quae reliquis antefertur, dicit: Coelestis! respondet altera: Victoriis Imperatores nostros corona! Factio prior: Cum his regnum gere! altera: Potestas suprema. Respondet superior: Orbis desiderium! altera: Divinam clementiam imitami! Prasina: Supremam maiestatem! altera factio: Nos vero, o exercitus, quomodo hostes superabimus? Prasini: Dei, qui Dominos Romanorum coronavit, fidem, et aequitatem dominorum servantes. Porro cantores: Multos, multos, multos! populus: Multos annos in multos! Cantores Multa vobis tempora, propugnaculum trinitatis! Prasini: Electio, trinitatis! populus ter: Multa vobis tempora! Prasini: Sancte! Cantores: Multa vobis tempora, N. N. Imperatores Romanorum! populus ter: Multa vobis tempora! Cantores: Multa vobis tempora, famuli Domini! populus ter: Multa vobis tem-

γιε." οἱ κράτται· „ὑμεῖς ὑπάρχετε ὁ πόθος τῶν Ῥωμαίων" ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε." καὶ οἷον μέρος ἔχει προτίμησιν, λέγουσιν οἱ τούτου κράτται· „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα φιλό-
 C. Χριστοί, ἐν Θεῷ νικᾶτε" καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ', τὸ αὐτὸ δὲ λέγει καὶ ὁ ἀντὶς δῆμος, ὁμοίως καὶ ὁ τοῦ λευκοῦ καὶ ὁ τοῦ φουσίου, καὶ ἀποκρίνονται ἀμφοτέρω οἱ δῆμοι καὶ λέγουσιν· „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἀγγουσαι τούμβηκας." καὶ εἰ μὲν ἔχει ὁ Βένετος προτίμησιν, λέγουσιν οἱ τούτου κράτται· „οἱ τῆς συγκλήτου, ἐγείρεσθε· τοὺς δεσπότας εὐξώμεθα" καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'· εἰ δὲ ἔχει ὁ Πράσινος τὴν προτίμησιν, λέ-
 10 γουσιν οἱ τούτου κράτται· „οἱ τῶν πεδατουρῶν, ἐγείρεσθε·
 Ms. 132. a τούς δεσπότας εὐξώμεθα." καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράτται ἔσ· „τῶν φιλούντων ἡμᾶς πολλὰ τὰ ἔτη" καὶ πάλιν „τῶν δὲ μισούντων ἡμᾶς κακὰ τὰ ἔτη" καὶ ὁ λαὸς ὁμοί-
 D.ως ἐκ γ'. (5.) Ταῦτα δὲ λέγουσιν καὶ οἱ λοιποὶ δῆμοι, καὶ¹⁵ ἀποκρίνονται πάντες, καὶ λέγουσιν· „ἀπάγξεται ὡς ὁ Ἰουδαῖος ὁ μὴ φιλῶν τοὺς ἰδίους δεσπότας." καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου, καὶ εὐθέως αὐλεῖ τὸ ὄργανον, καὶ οἷον μέρος ἔχει προτίμησιν, λέγει φωνὴν ἀπὸ κρακτῶν ἤχ. πλ. α'· ἐνχαριστοῦμέν σοι, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, τῷ διασκεδάζοντι βουλάς²⁰
 Ed. L. 186 ἐθνῶν καὶ συντριβοντι πολεμίους, ὅτι ἐμεγάλυνας τὰ θυμαίσιά σου ἐπὶ τὸν λαόν σου, δυνατέ. τοὺς γὰρ ἐχθρούς ἡμῶν ὑποτάξας ἐν τῇ δυνάμει σου, ὑψώσας τὸ κέρας τῶν π-

1. Verba: οἱ κράτται· „ὑμεῖς ὑπάρχετε ὁ πόθος τῶν Ῥωμαίων" ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε." om. ed. 3. τούτων ed. 9. ἐγείρεσθε τοὺς δεσπ. εὐξ. R., ἐγείρεσθαι τοὺς δεσπ. εὐξ. cod. et ed. 19 λέγουσι φωνῆς ἀπὸ κράτται ed.

pora. Rursus cantores: *Quanto non gaudio civitas exultat, dum Dominos suos intuetur!* clamat et populus ter: *Insigni laetitia civitas exultat.* Cantores: *Vos gaudium Romanorum estis;* populus ter: *Sancte.* Cantores: *Vos estis desiderium Romanorum;* populus ter: *Sancte;* et quacunque factio reliquis antecellit, eius cantores dicunt: *N. N. Christi amantes, in Deo vincite;* hoc item populus et opposita factio, alba quoque et russa, repetunt, quibus uterque populus respondet et dicunt: *N. N. Augusti, tu vincas!* et si Veneti praecipuam laudem habent, cantores eorum dicunt: *Senatores surgite, Dominis bene precemur;* sic et populus ter. Si vero Prasinii maiori dignitate sunt, cantores eorum dicunt: *Pedaturae murorum, resuscitemini, Dominos precemur;* sic etiam populus ter. Cantores: *Multos annos amicis nostris!* et rursus: *Mala tempora inimicis nostris!* sic populus ter. (IV.) Haec etiam reliquae factiones dicunt, quibus omnes hunc in modum respondent: *Ut Iudas olim, suffocetur, qui Dominos suos non amat;* hoc idem populus ter repetit, ac statim orga-

ὧν βασιλέων ἡμῶν πρεσβείαις τῆς τεκούσης σε, ὡς μόνος
 πολυτέλος." καὶ εἶθ' οὕτως λέγουσιν οἱ κράκται τὸ ἱχάδιον
 „ναναία" ὁ λαὸς· δοξάζομέν σε, Χριστέ." οἱ κράκται „να-
 νά" ὁ λαὸς „βασιλεῦ τῶν αἰώνων." οἱ κράκται „νανά."
 5 ὁ λαὸς „μονογενῆ λόγε τοῦ πατρός." οἱ κράκται „ἀναναία."
 ὁ λαὸς „ὅτι ἐπεσκέψω καὶ ἐφώτισας." οἱ κράκται „νανά."
 ὁ λαὸς „τὸν λαόν σου." οἱ κράκται „ἄγια." ὁ λαὸς „καὶ ἐν
 τῇ δυνάμει σου ἀπήλλαξας ἡμᾶς." οἱ κράκται „ναναία." ὁ
 λαὸς „καὶ προσήγαγες ἡμᾶς." οἱ κράκται „ναναία." ὁ λα-
 10 οὺς „τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ." οἱ κράκται „ἀναναία." ὁ λαὸς „με-
 σιτεῖα." οἱ κράκται „ἀναναία." ὁ λαὸς „ὡς μόνος παντο-
 δύναμος." καὶ εἶθ' οὕτως λέγει ὁ λαὸς ἅπας· „πολυχρόνιον
 ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν." Ἰστέον, ὅτι τὰ αὐτὰ
 15 λέγει καὶ ὁ ἀντὶς δῆμος. καὶ πάλιν ὁ ἔχων προτίμησιν λέ-
 γει „νιέ." καὶ ὁ ἀντὶς „Θεοῦ." καὶ ὁ ἀντὶς „νίκη" γ'· καὶ
 εἶθ' οὕτως λέγουσιν οἱ κράκται· „ἄγιε, τρισάγιε, ζωὴν καὶ
 δόξαν δὸς αὐτοῖς." καὶ πάλιν ὁ ἔχων προτίμησιν λέγει· „ὁ
 βοηθῶν τοὺς δεσπότας." καὶ ὁ ἀντὶς „εἰς ὁ Θεός." καὶ ὁ
 ἀντὶς „σὺ αὐτοὺς σῶσον" καὶ ἄλλος „ναὶ Κύριε." ὁμοίως
 20 καὶ οἱ μικροὶ δῆμοι τὰ αὐτὰ λέγουσι, καὶ ἀποκρίνονται οἱ
 τῶν μεγάλων δῆμων, καὶ λέγουσιν ἐκ γ'· „τοὺς χρόνους αὐ-

3. *νάνα* ed. passim. 10. *μεσιτεῖα* conl. R.

num pulsatur, et quaecunque factio praecipue diligitur et probatur,
 ea phonam dicit cantorum ore; voce toni obl. I. dicunt: *Gratias tibi,*
Christe Deus noster, persolvimus, quod consilia gentium dissipas,
hostes conteris, et miracula tua in populo tuo, o potentissime, ampli-
ficas. Inimicos enim nostros tua potentia subiecisti, cornu fidelium
Imperatorum nostrorum munere genitricis tuae, ut solus plenus
miseriordia, exaltasti. Postea cantores modulantur: *Nanaia*; po-
 pulus: *Laudamus te, Christe.* Cantores: *Nana*; populus: *Impera-*
tor saeculorum! Cantores: *Nana*; populus: *Unigenitum Patris ver-*
bum! Cantores: *Ananaia*; populus: *Quod respexisti et illustrasti.*
 Cantores: *Nana*; populus: *Populum tuum.* Cantores: *Sancta!* po-
 pulus: *Et potestate tua nos liberasti.* Cantores: *Nanaia*; populus:
Et adduxisti nos. Cantores: *Nanaia*; populus: *Deo et Patri.* Can-
 tores: *Ananaia*; populus: *Mediatrix.* Cantores: *Ananaia*; populus:
Ut solus omnipotens. Sic et omnis populus postea dicit: *Aeternam*
Deus sacram maiestatem esse iubeat! Eadem quoque altera factio
 recitat, et quae superior est, dicit: *Fili*, altera: *Dei*; prior: *Vi-*
ctoria ter. Postea cantores: *Sancte, ter sancte, vitam ipsis et glo-*
riam tribue! Rursus, quae superior habetur: *Tu, qui Dominos*
adiuvas! altera: *Unus Deus!* prior: *Tu ipsos conserva!* altera:
Imo Domine. Sic et minores populi dicunt, quibus maiores respon-

τῶν πλήθυνον." εἰθ' οὕτως λέγονται τὰ τριλέξια καὶ τὰ τετραλέκτα τὰ τῆ ἑορτῆ ἀρμόζοντα, δι' ἣν καὶ τὸ ἱκποδρόμιον ἐγεγόνει.

Ἄκτα ἐπὶ νίκη τῶν ἡνίοχων.

Λέγουσιν οἱ κράται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ." ὁ λαὸς δ' „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ." οἱ κράται „καλῶς ἦλθετε, θεοστέπτων οἱ δοῦλοι." καὶ ὁ λαὸς γ' „καλῶς ἦλθετε." οἱ κράται „καλῶς ἦλθετε, προβολῆ εὐεργετῶν" καὶ ὁ λαὸς γ' „καλῶς ἦλθετε." οἱ κράται „καλῶς ἦλθετε, οὐράνιε, μετὰ νίκης," οἱ Πράσινοι „ὄλύμπιε." καὶ ὁ λαὸς γ' „καλῶς ἦλθετε." οἱ κράται „καλῶς ἦλθετε, ἰκάσιε νικήσας," οἱ Πράσινοι „ἀνατέλλων." ὁ λαὸς γ' „καλῶς ἦλθετε." οἱ κράται „τὰ ἴσα αἰτούμεθα τῆς ἐκ Θεοῦ νίκης ὑμῶν" οἱ Πράσινοι „τοῦτό ἐστιν ἐκ Θεοῦ νικῆσαι." ὁ λαὸς γ' „καλῶς ἦλθετε." οἱ κράται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ." ὁ λαὸς δ' „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ." καὶ ὅτε λαμβάνουσιν οἱ ἡνίοχοι τὰ ἐπαθλα, λέγουσιν οἱ κράται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ἡ ἔνθεος βασιλεία." οἱ Πράσινοι „ἡ ἐκλογὴ τῆς τριάδος." ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε." οἱ κράται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ Κυρίου." ὁ λαὸς γ' „ἄγιε." οἱ Πράσινοι δ' „ἄγιε." οἱ κράται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὃ δεῖνα καὶ ὃ δεῖνα ἀνυψοῦσθαι τῶν Ῥωμαίων." καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ Πράσινοι „ἄγιε." οἱ κράται „πολ-

16. τὸ ἐπαθλα ed.

dent, et ter dicunt: *Tempora eorum adauge*. Postremo trilexia et tetralecta festo diei, ob quem decursio equestris instituta est, congrua, recitantur.

ACTA IN VICTORIA AURIGARUM.

Dicunt cantores: *Multos, multos, multos!* populus: *Multos annos in multos*. Cantores: *Feliciter venistis, servi a Deo coronatorum!* populus ter: *Feliciter venistis!* Cantores: *Feliciter venistis, a beneficiis principibus promoti!* populus ter: *Feliciter venistis!* Cantores: *Feliciter venisti, o coelestis, cum victoria!* Prasini: *Olympie!* populus ter: *Feliciter venisti!* Cantores: *Feliciter venisti, victor strenue*, Prasini: *Exoriens*; populus ter: *Feliciter venisti*. Cantores: *Precamur, ut similia vestrae ex Deo victoriae nobis evniant!* Prasini: *Hoc est per Deum vincere*; populus ter: *Feliciter venisti*. Cantores: *Multos, multos, multos!* populus: *Multos annos in multos!* Dum vero aurigae praemia victoriae accipiunt, cantores dicunt: *Longa vobis tempora, divina maiestas!* Prasini: *Electio trinitatis!* populus ter: *Sancite!* Cantores: *Longa*

λοι ἔμην χρόνοι, οἱ δεσπότεαι, σὺν ταῖς ἀυγούσταις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις." ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ἔμην χρόνοι." οἱ Πράσινοι. „ἄγιε." οἱ κράτται. „πολλοὶ ἔμην χρόνοι. τὰ τρία τῷ Οὐρανίῳ." (οἱ Πράσινοι „τῷ Ὀλυμπίῳ.") καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ἔμην χρόνοι." οἱ κράτται. „Κύριε, σῶ-
 518 σον τοὺς δεσπότεας Ῥωμαίων." ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶ-
 σον." οἱ κράτται. „τὰ ἴσα, δεσπότεαι, τῆς νίκης ὑμῶν." ὁ
 λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράτται. „Κύριε, σῶσον
 τοὺς ἐκ σοῦ ἐστεμμένους." ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον."
 100 οἱ κράτται. „Κύριε, σῶσον τὸ πλοῦτος τῶν ὑπηκόων." ὁ
 λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράτται. „τὰ ἴσα, δεσπότεαι,
 τὰ τῆς συγκλήτου." ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράτται. „τὰς
 νίκας ὑμῶν πληθύνει ὁ Θεὸς λόγος." ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως.
 οἱ κράτται. „ἡ σύγκλητος φιλεῖ ὑμᾶς ἐν ὁμοιοῖᾳ." ὁ λαὸς
 15 ἐκ γ' „ἄγιε." οἱ κράτται. „τὰ ἴσα, δεσπότεαι, τῆς νίκης ὑμῶν
 κατὰ βαρβάρων." ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως „ἄγιε." οἱ Πράσι-
 100 ναι „ἄγιε." οἱ κράτται. „οἱ ἐχθροὶ ὑμῶν ἀπολοῦνται θεο-
 κρίτως." ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε." οἱ Πράσινοι „ἄγιε." οἱ
 κράτται. „τὰ ἴσα, δεσπότεαι, τῶν στρατοπέδων." ὁ λαὸς ἐκ
 20 γ' „ἄγιε." οἱ Πράσινοι „ἄγιε." οἱ κράτται. „καὶ σὺν αὐ-
 τοῖς ὁ Θεὸς ὑμᾶς συνεργήσει." ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε." οἱ
 Πράσινοι „ἄγιε." οἱ κράτται. „τὰ ἴσα, δεσπότεαι, τοῦ λα-

10. τὸ πλοῦτος cod., τὸν πλοῦτον ed.

vobis tempora, famuli Domini! populus ter: Sancte! Prasini: Sancte! Cantores: Longa vobis tempora, N. N. Augustae Romanorum!
 populus ter: Longa vobis tempora! Prasini: Sancte! Cantores: Longa vobis tempora, Domini, cum Imperatricibus et porphyrogenitis!
 populus ter: Longa vobis tempora! Prasini: Sancte! Cantores: Longa vobis tempora! Flagitamus Uranio tria numismata! (Prasini: Olympio:) populus ter: Longa vobis tempora! Cantores: Domine, serva Dominos Romanorum! populus ter: Domine, serva!
 Cantores: Aequalia, Domini, victoriae vestrae! populus ter: Domine, serva! Cantores: Domine, serva a te coronatos! populus ter: Domine, serva! Cantores: Domine, serva divitias obsequentium! populus ter: Domine, serva! Cantores: Aequalia, Domini, senatus! populus ter eadem. Cantores: Victoriae vestras verbum divinum augeat! populus ter eadem. Cantores: Senatus vos unanimiter amat; populus ter: Sancte. Cantores: Aequalia victoriae vestrae contra barbaros, Domini! populus ter eodem modo; Prasini: Sancte. Cantores: Adversarii vestri divino iudicio pereunt; populus ter: Sancte; Prasini: Sancte! Cantores: Aequalia exercitibus, Domini, eveniant! populus ter: Sancte! Prasini: Sancte! Cantores: Similia, Domini, populo vestro! populus ter:

οὐ ἄμῶν·” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἄγιοι.” οἱ κράτται· „ἀπέλθετε καὶ εὐξασθε τοὺς ἰδίους δεσπότας·” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἄγιε.”

D (B.) Καὶ μετὰ τὸ ἀπευχαριστῆσαι τοὺς δεσπότας ἀναβαίνουσιν οἱ ἡνίοχοι εἰς τὸ ὄχημα, καὶ λέγουσιν οἱ κράτται ἀπὸ φθογγῆς „πολλά, πολλά, πολλά·” ὁ λαὸς „πολλά ἔτη εἰς πολλά·” καὶ εἰθ’ οὕτως λέγουσι τὸν χορευτικὸν ἤχ. δ’ „δο-

Ms. 133. a ξα τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται μόνῳ τῷ ποιητῇ τῶν ἀπάντων καὶ χορηγῷ τοῦ ἐλέους ἀγιάζωμεν τὰ χεῖλη, ὑμᾶς ἀνευφημοῦντες, μέγιστοι εὐεργέται, αὐτοκράτορες Ῥωμαίων. ἀληθῶς γὰρ ἐν ὑμῖν οἱ πιστεύοντες τὰ ἀγαθὰ καθορῶσιν.”

Ed. L. 188 ἄλλος· „τίς ἔσχεν εὐεργέτας, ἀγαθοποιούς τοιοῦτους, φυλάττοντας πᾶσι τὸ δίκαιον ἀνθρώποις καὶ ἀνεγείραντας Βενέτων εὐτυχίαν; Δαβὶδ σὲ ἔχομεν, ἡγαπημένε, οὐδ’ οὐχ εὐρήσει τὸν ὁμοίόν σου μετὰ σὲ ἡ πολιτεία.” ἄλλος· „ἡ χαρὰ εἰς τὸ Βένετον ἐπιλάμπει, ὅτε ἀνατέλλει τὸ θεοπρόβλητον ἄστρος, ὡς οἰκίους περιθάλλον τοὺς Βενέτους· τοῦτο γὰρ κέχρηται ἡ πολιτεία ἐς εὐτυχίαν καὶ δόξαν τῆς βασιλείας.” ἄλλος· „ὅτε νικᾷ ὁ δῆμος οὗτος, ὁ βασιλεὺς ἐν πολέμοις σὺν τῷ στρατῷ εὐτυχεῖ ταῖς νίκαις, καὶ ἐν τῇ πόλει Ῥωμαίων ὑπεραυξεῖ ἡ εὐθηνία. διὸ αἰτοῦμεν τὸ θεῖον, εἰς τοὺς αἰῶνας ἔχειν ταῖς Β Βενέτοις νίκαις καὶ δόξαν.” (Γ.) Ἰστέον, ὅτι ἀπὸ τοῦ δευτέ-

1. ἀπέλθετε ed. 2. εὐξασθαι cod. 8. ἐλάτους cod. 11. ἄλλος h. l. et deinceps R. ex sigla cod., ἄλλο ed. 13. Δαβὶδ R. ex compendio cod., ὁ δεῖνα ed. 20. εὐθηνία ed. τοὺς Βενέτους ed.

Sancte! Cantores: Abite et Dominis vestris fausta apprecamini! populus ter: Sancte! (II.) Postquam vero felicia omnia Dominis apprecati sunt, currum aurigae conscendunt, et cantores voce modulata dicunt: *Multos, multos, multos*; populus: *Multos annos in multos!* Posthac saltatorium hymnum toni IV canunt: *Gloria Deo nostro, quod ita placuit unico omnium creatori et misericordiae chorago, sanctificemus labra, vobis acclamantes, maximi benefici, Imperatores Romanorum. Vere enim in vobis credentes bona omnia conspiciunt. Alius: Quis tam clementes et beneficos Dominos unquam habuit, qui omnibus hominibus iustitiam servarunt Venetorumque felicitatem promoverunt? Te, dilecte, Davidem habemus, cui post te parem respublica non inveniet. Alius: Gaudium super Venetos respundet, quando flos a Deo promotus exoritur, eoque Veneti ut servi incalescunt. Hoc enim respublica ad felicitatem et gloriam imperii nacta est. Alius: Quando hic populus superior est, Imperator cum exercitu e bellis lactam victoriam reportat, inque urbe Romana abundantia augetur et crescit, Quare Deum precamur, ut in saecula Venetis victoriam*

ρον βασιου λέγουσιν οἱ κράται· „νικᾷ ἡ πίστις τῶν βασι-
λέων” ὁ λαός ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράται „τῶν αὐγουστῶν”
ὁ λαός· „νικᾷ ἡ πίστις τῶν αὐγουστῶν.” οἱ κράται „τῆς
πόλεως” ὁ λαός· „νικᾷ ἡ πίστις τῆς πόλεως.” οἱ κράται
5 „τῶν Βενέτων” (οἱ Πράσινοι „τῶν Πρασίνων.”) ὁ λαός·
„νικᾷ ἡ πίστις τῶν Βενέτων” (οἱ Πράσινοι „τῶν Πρασί-
νων.”) καὶ μετὰ ταῦτα λέγεται ἀπελατικὸν ἤχ. „ἡ τοῦ στέ-
φους ἡμῶν ἑορτῇ ἐλευθερίαν μνηνεὶ ἀπὸ οὐρανῶν τοῖς ἀν-
θρώποις” καὶ τὰ ἔξης. ἄλλος ἤχ. α'. „κἂν θέλω σιγησαί
10 τῶν τρόπων σου, ἡ χριστότης, οὐκ ἔῃ με. ὁ γὰρ πόθος τὸν
φόβον ἐκνικήσας, βιάζεται με εἰς τὴν σὴν εὐφημίαν, αἱ γὰρ C
κατ' ἐναντίον σου εὐτυχεῖαι ὡς βροντὴ ἐξηχουῦνται εἰς τὰ πέ-
ρατα τῆς οἰκουμένης.” καὶ μετὰ ταῦτα λέγουσι οἱ κράται
15 ἰχθῶν „ἀνανά” ὁ λαός· „ὄλος ὁ πόθος ὁ τῶν Ῥωμαίων.” οἱ
κράται „νανά” ὁ λαός· „εἰς ἡμᾶς ὁράται, τοὺς εὐεργέτας.”
οἱ κράται „νανά” ὁ λαός· „τοῦ κόσμου γὰρ εὐσεβεῖα
δεσπόζετε ὄλως.” οἱ κράται· „νανά” ὁ λαός· „εἰς δικαίωμα
πρῶτον τὸ φιλάγαθον, κράτος ἡμῶν, δεσπότης.” καὶ μετὰ ταῦ-
τα λέγουσιν οἱ κράται „δοῦλοι” ὁ λαός· „ἡμεῖς δοῦλοι
20 τῶν βασιλέων” ἐκ γ'. οἱ κράται· „ἰδὲ δοῦλοι ἀγαθῶν βα-
σιλέων” ὁ λαός ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράται· „ἰδὲ δοῦλοι
ἡμεῖς φιλοῦντες ἀξίως” ὁ λαός ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράται· D

4. Verba: ὁ λαός· „νικᾷ ἡ πίστις τῆς πόλεως.” om. ed. 10. οὐκ
ἔῃ με R., οὐκ ἔῃμαι cod. et ed. 12. κατεναντίων ed.

15. ὁράται R., ὁράτῃ cod. et ed. 16. Verba: τοῦ κόσμου —
ὁ λαός· om. ed. 17. δεσπόζετε R., δεσπύζεται cod.

gloriamque concedat. (III.) Sciendum est, secundae palmae can-
tores dicere: *Vincit fides Imperatorum*; populus idem ter. Cantores:
Augustarum; populus: *Vincit fides Augustarum*. Cantores:
Urbis; populus: *Vincit fides urbis*. Cantores: *Venetorum*, (Prasini:
Prasinorum); populus: *Vincit fides Venetorum*; (Prasini: *Prasinorum*).
Postea apelaticum canitur: *Solennis memoria coronationis vestrae*
hominibus libertatem coelitus commemorat etc. Alius tono I: *Eti-*
amsi mores tuos tacere velim, Christianus coetus, id non permit-
titur: desiderium enim, metu superato, ad celebrandas laudes tuas
me excitat: felices armorum tuorum successus contra hostes tuos,
ut fulmen, ad terminos orbis resonuit. Postea cantores modulan-
tur: *Anana*; populus: *Totum desiderium Romanorum*. Cantores:
Nana; populus: *Ad vos beneficos respicit*. Cantores: *Nana*; po-
pulus: *Nam per pietatem omnem mundum gubernamini*. Cantores:
Nana; populus: *In primam iustitiam boni amantem, ma-*
iestas vestra, Domini. Postea cantores dicunt: *Servi*; populus:
Nos servi Imperatorum, ter. Cantores: *Servi bonorum Imperato-*
rum; sic populus ter. Cantores: *Servi sumus, qui vos ex merito*

Ms. 133. b „δοῦλοι” ὁ λαός „ἡμεῖς δοῦλοι τῶν βασιλέων” ἐκ γ'. οἱ κρά-
κται „ἡμεῖς” ὁ λαός „τῶν βασιλέων.” (A.) Ἰστέον, ὅτι οἱ
σταυροφόροι ἀπὸ τῶν δ' δῆμων κατέρχονται, καὶ οἱ μὲν τοῦ
Βενέτου καὶ τοῦ λευκοῦ διὰ τοῦ καμπτοῦ τοῦ Βενέτου κάμπτον-
τες, εἰσέρχονται εἰς τὸ στάμα, οἱ δὲ τοῦ Πρασίνου καὶ τοῦ
ῤουσίου διὰ τοῦ καμπτοῦ τοῦ Πρασίνου κάμπτοντες, εἰσέρχον-
ται εἰς τὸ στάμα. χρῆ εἰδέναι, ὅτι τῇ ἡμέρᾳ τῶν βοτῶν ἀπὸ

Ed.L. 189 τοῦ δευτέρου βαΐου κατέρχονται ἀπὸ τῶν δ' δῆμων οἱ σταυρο-
φόροι, βασιτάζοντες τοὺς ἔξ ἀνθέων πεπλεγμένους σταυροὺς,
καὶ ἴστανται εἰς τὸ στάμα. οἱ δὲ κούρσωρες αἰρόντες τοὺς 10
σταυροὺς, ἀναφέρουσι πρὸς τοὺς δεσπότης, καὶ εὐθέως λέ-
γουσι τὰ ἄκτα. οἱ κράκται· „ὁ ζωοποιὸς σταυρὸς, βοήθη-
σον τοὺς δεσπότης.” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε.” οἱ
κράκται· „ἐν τούτῳ ἐστέφθητε, εὐεργέται.” ὁ λαὸς ἐκ γ'
„ἄγιε.” οἱ κράκται· „ἐν τούτῳ βασιλεύετε καὶ νικᾶτε” 15
λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε.” οἱ κράκται· „ἐν τούτῳ βασιλεύετε τὰ
ἔθνη πάντα” ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε.” τοῦ δὲ ὄργανου τρισα-
γιάζοντος, λέγουσιν οἱ κράκται· „τρισάγιε, βοήθησον τοὺς δε-
σπότης” καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. Ἰστέον, ὅτι, εἰ μὲν οὐκ ἔστι
B δειλῆς, δίδονται τὸ πρῶν, εἰ δὲ ἔστι δειλῆς, δίδονται δειλῆς. 20

Ἔσα δεῖ τελεῖν εἰς τὸ δειλιγόν ἵπποδρόμιον.

Ἀνιόντων τῶν δεσποτῶν κατὰ τὸν τύπον καὶ τὴν ἀκο-
19. οὐκέτι cd.

amant; eadem populus ter. Cantores: *Servi*; populus ter: *Nos Imperatorum servi*. Cantores: *Nos*; populus: *Imperatorum*. (IV.) Sciendum est, crucigeros a quatuor factionibus descendere, et Venetae quidem albaeque per curvaturam Venetae ad stationem venire, Prasiniae autem et russae per curvaturam Prasiniae declinantes, ad stationem se recipere. Die vero votorum crucigeri quatuor factionum post secundam palmam a quatuor factionibus descendunt, e floribus contextas cruces gestantes, inque statione consistunt. Cursores vero cruces sublatas ad Dominos ferunt, statimque cantores dicunt: *Crux vivifica, Domini opem fer!* clamat et populus ter: *Sancte!* Cantores: *In hac, benefici, coronati essis*; populus ter: *Sancte*. Cantores: *In hac imperatis et vincitis!* populus ter: *Sancte!* Cantores: *In hac omnibus populis dominabimini!* populus ter: *Sancte!* Organo vero trisagium modulante, cantores dicunt: *Ter sancte, Domini auxilium fer*; sic etiam populus ter. Sciendum est, si vesperae nulli sunt ludi, praemia mane dari, si vero vesperae sunt, etiam vesperi distribui.

OBSERVANDA IN VESPERTINA EQUORUM DECURSIONE.

Postquam Domini eo ritu ac more, qui in matutina decursione

λουθίαν τὴν πρωϊνὴν ἐπὶ τοῦ καθίσματος καὶ ἱσταμένων
 ἔμπροσθεν τοῦ σέντζου, κατασφραγιζουσι μετὰ τὸ ἄκρον τῶν
 χλαπιδίων αὐτῶν τρίτον, καθὼς ἐν τῷ πρώτῳ προειρήκαμεν.
 καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν σφραγιζόντων, λέγουσιν οἱ δῆμοι „ἄγι- C
 5ος, ἄγιος, ἄγιος” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἄγιος.” οἱ
 κράτται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ.” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς
 πολλὰ” καὶ τὰ λοιπὰ, καθὼς καὶ ἐν τῷ πρώτῳ εἴρηται. καὶ
 εἰ μὲν ἔχουσιν οἱ Βένετοι προτίμησιν, λέγουσιν οἱ κράτται
 φωνὴν ἤχ. δ’ ἰχάδιον „ἀνανά.” ὁ λαὸς „δοξαζόμεν σε,
 10 Χριστέ.” οἱ κράτται „νανά.” ὁ λαὸς „βασιλεῦ τῶν αἰώνων.”
 οἱ κράτται „νανά.” ὁ λαὸς „μονογενῆ λόγε τοῦ πατρός.” οἱ
 κράτται „ἀνανάγια.” ὁ λαὸς „ὄτι ἐπεσκέψω καὶ ἐφώτισας.”
 οἱ κράτται „νανά.” ὁ λαὸς „τὸν λαόν σου.” οἱ κράτται
 „ἄγια” καὶ ὁ λαὸς „καὶ ἐν τῇ δυνάμει σου ἀπῆλλαξας ἡ- D
 15 μᾶς.” οἱ κράτται „ἀνάνια” ὁ λαὸς „καὶ προσήγαγες ἡμᾶς.” Ms. 134. a
 οἱ κράτται „ἀναναία” ὁ λαὸς „τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ.” οἱ κρά-
 τται „ἀναναία” ὁ λαὸς „μεσιτεῖα.” οἱ κράτται „ἀναναία”
 ὁ λαὸς „τῶν πιστῶν βασιλέων ἡμῶν.” οἱ κράτται „ἀναναία”
 ὁ λαὸς „ὡς μόνος παντοδύναμος.” καὶ πάλιν λέγουσιν οἱ
 20 κράτται ἰχάδιον ἤχ. π. δ’ „νανά.” ὁ λαὸς „ὄλος ὁ πόθος
 τῶν Ῥωμαίων.” οἱ κράτται „ἄγια.” ὁ λαὸς „εἰς ὑμᾶς
 ὁρᾶται, τοὺς εὐεργέτας.” οἱ κράτται „νανά” ὁ λαὸς „τοῦ
 κόσμου γὰρ εὐσεβείᾳ δεσπόζετε ὅλως, εἰς φιλόγαθον κράτος

9. φωνὴν R. ex sigla cod., φθογγῆ ed. 22. δρᾶτε cod. et
 ed. 23. εὐσεβεία δεσπόζεται cod. et ed. Vid. supra p. 323, 17.

observatur, ad suggestum ascenderunt et ante thronum constitere,
 extrema tunica sua, ut in matutina, ter populum signant. Quod
 dum faciunt, factiones dicunt: *Sanctus, sanctus, sanctus*; clamat
 et populus ter: *Sanctus!* Cantores: *Multos, multos, multos!* po-
 pulus: *Multos annos in multos* cet., ut de matutina decursione su-
 pra diximus. Sique Veneti maiori loco habentur, cantores voce
 toni IV modulantur: *Anana*; populus: *Laudamus te, Christe*. Can-
 tores: *Nana*; populus: *Rex saeculorum*. Cantores: *Nana*; populus:
Unigenitum Patris verbum! Cantores: *Ananaia*; populus: *Quod*
respezisti et illustrasti. Cantores: *Nana*; populus: *Populum tuum*.
 Cantores: *Sancta*; populus: *Et in potestate tua nos liberasti*. Can-
 tores: *Ananaia*; populus: *Et nos adduxisti*. Cantores: *Ananaia*;
 populus: *Deo et patri*. Cantores: *Ananaia*; populus: *Mediatrice!*
 Cantores: *Ananaia*; populus: *Fidelium Imperatorum nostrorum*.
 Cantores: *Ananaia*; populus: *Ut solus omnipotens*. Rursus cantores
 voce toni obliqui quarti modulantur: *Nana*; populus: *Unicum desi-*
derium Romanorum! Cantores: *Sancta!* populus: *In vos, o be-*
nefici, intuetur! Cantores: *Nana*; populus: *Pietate enim univer-*

Ed.L. 190 ὑμῶν, δεσπότηι." ἄλλος ἤχ. δ'· „καὶ θέλω συγῆσαι τῶν τρόπων σου, ἡ χριστότης, οὐκ ἐγὼ με" καὶ τὰ ἐξῆς. εἰ δὲ ἔχει ὁ Πράσινος προτίμησιν, λέγει φωνὴν ἤχ. π. δ'· „εὐχαριστοῦμέν σοι, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, τῷ διασκεδάζοντι βουλὰς ἐθνῶν" καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ πάλιν λέγουσι τροπάριον, ἤχ. δ'· αὐτὸς· „πληροφωρῶ τὸ θεῖον ἐν πᾶσιν ὄντως καὶ τὸ εὐσεβὲς ὑμῶν, εὐεργέται· οὐκ ἔχει ἄλλην ἢ ψυχὴ ἡμῶν θεραπεῖαν, εἰ μὴ τὸ βλέπειν ὑμᾶς, τοὺς δεσπότης τῆς οἰκουμένης." ἄλλος ἤχ. δ'· „τὸ ὑμέτερον κράτος, φιλόχριστοι, θεοφρόβητοι εὐεργέται, ἐκ Θεοῦ καταλάμπεται ἀληθῶς καὶ οὐκ ἐστὶ ἀνθρώπων, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἀγαλλίαμα τῶν Βενέτων." Β εἰθ' οὕτως λέγουσιν οἱ κράται· „ἡμεῖς δοῦλοι τῶν βασιλέων" ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράται· „ἰδὲ δοῦλοι εὐσεβῶν βασιλέων" ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράται „δοῦλοι." ὁ λαὸς „τῶν βασιλέων." οἱ κράται „δοῦλοι" ὁ λαὸς „τῶν βασιλέων." (B.) Ἰστέον, ὅτι ἀπὸ νίκης λέγονται τὰ προρῶθέντα ἄκτα τῆς νίκης τῶν ἡνιόχων πρωτῶ. χρὴ δὲ εἰδέσθαι, ὅτι ἀπὸ τοῦ δευτέρου βαΐτου κατέρχονται ἀπὸ τῶν δ' δῆμων οἱ Σταυροφόροι, βαστάζοντες τοὺς ἐξ ἀνθέων πεπλεγμένους σταυροὺς, καὶ ἴστανται εἰς τὸ στάμα οἱ κούρσῳρες, αἶροντες τοὺς τοιοῦτους σταυροὺς ἀναφέρουσι πρὸς τοὺς δεσπότης, καὶ εὐθέως λέγουσι τὰ ἄκτα. οἱ κράται· „ὁ θεῖος τύπος, βοή

2. ἔμαι cod. et ed. Vid. p. 323, 10. 3. φωνῆ ed.

so orbi dominamini, in robur vestrum boni studiosum, Domini. Alius tono IV: *Etiamsi virtutes tuas tacere vellem, coetus Christianus, id non licet et reliqua.* Si vero Prasini praecipuam laudem retulere, voce toni obliqui IV dicunt: *Gratias tibi, Christe Deus noster, agimus, qui consilia gentium dissipasti et cetera.* Rursus troparium eodem tono canunt: *Divinitati in omnibus conspicuae, vestraeque pietati, Domini, confirmo: anima nostra haud aliam medelam habet, quam si vos, Dominos universi, intuetur.* Alius tono IV: *Potestas vestra, Christi amantes aequae Deo promoti et benefici principes, a Deo certe, non per homines, resplendet. N. N. voluptas et gaudium Venetorum.* Postea cantores dicunt: *Nos servi Imperatorum; populus eadem. Cantores: Ecce servi piorum Imperatorum! populus similiter. Cantores: Servi; populus: Imperatorum. Cantores: Servi; populus: Imperatorum.* (II.) Post victoriam acta victoriae aurigarum matutinae recitantur. Post secundam vero palmam crucigeri a quatuor populis descendunt, cruces e floribus contextas portantes, in statione vero cursores adsunt, hasque cruces sumunt, iisque ad Dominos allatis, statim acta recitant. Cantores: *Divina imago, Dominis auxiliare! eadem populus ter. Cantores: In hac, munifici principes, coronati estis! sic populus ter. Cantores: In hac imperatis et vincitis; sic populus ter. Cantores:*

θησον τοὺς δεσπότας·" ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. οἱ κράται·
 „ἐν τούτῳ ἐπιτέφθητε, οἱ εὐεργέται·" ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'.
 οἱ κράται· „ἐν τούτῳ βασιλεύετε καὶ νικᾶτε·" καὶ ὁ λα-
 ὸς ἐκ γ' ὁμοίως. οἱ κράται· „ἐν τούτῳ ὀλέσετε τὰ ἔθνη
 ἅπαντα·" καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. τοῦ δὲ ὀργάνου τρισα-
 γιάζοντος, λέγουσιν οἱ κράται· „τρισάγιε, βοήθησον τοὺς
 δεσπότας·" καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. ἰστέον, ὅτι πάντα τὰ
 ἵπποδρόμια, τὰ τε πρῶτ' καὶ δεξιῆς, τοῦτον τὸν τύπον καὶ
 ταύτην ἔχουσι τὴν τάξιν. τὰ γὰρ αὐτὰ ἅκτα καὶ αὐταὶ αἱ D
 10 εὐφημίαι καὶ αἱ ἄλλαι ἅπασαι ἀκολουθίαι αἱ προῆρηθεῖσαι
 φυλάττονται.

Ὅσα δεῖ τελεῖσθαι, μικροπανίτου μέλλοντος γίνεσθαι φακτιο- Ms. 134. b
 ναρίου.

Ἰππικοῦ ἀγομένου, καὶ ἀνδραγαθοῦντος τὸ πρῶτον βαῖον
 15 μικροπανίτου ἡνιόχου, δηλοῦ ὁ βασιλεὺς τῷ δήμῳ, ὡς ὅτι
 „αἰτήσασθε τὸν ὁ δεῖνα εἰς φακτιονάριον," καὶ εὐθέως λέ-
 γουσι οἱ κράται· „δεσπότης τῆς οἰκουμένης, δέξασθε Βενέ-
 20 τους παρακαλοῦντας·" φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „ἄγιε." Ed. L. 191
 οἱ κράται· „ὡς δοῦλοι τολμῶμεν παρακαλέσαι·" καὶ ὁ
 20 λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε." οἱ κράται· „μετὰ φόβου δισσαποῦ-
 25 μεν τοὺς δεσπότας·" καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε." οἱ κρά-
 30 ται· „ἀνεξικίκως παρακλήθητε οἱ εὐεργέται·" φθογγεῖ
 καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε." οἱ κράται· „εἰς τὴν δέησιν τῶν

9. αὶ om. ed. 16. αἰτήσασθαι ed.

*In hac omnes populos pessum dabit; sic et populus ter. Organo
 vero trisagium modulante, cantores dicunt: Ter sancte, Dominos
 adiuvā; sic et populus ter. Ceterum omnia spectacula equestria,
 tum matutina, tum vespertina, hoc ritu hisque cerimoniis celebran-
 tur: eadem enim acta, eadem acclamationes et ceterae cerimoniae
 omnes supra expositae observantur.*

OBSERVANDA, CUM MICROPANITA FACTIONARIUS INSTITUI DEBET.

Actis circensibus, et auriga micropanite prima palma potito,
 Imperator populo edicit, ut N. factionarium expetant, quo facto,
 cantores: *Domini orbis, exaudite Venetos precantes!* populus ter: *Sancte.*
 Cantores: *Ut servi rogare audemus;* populus ter: *Sancte.*
 Cantores: *Cum timore Dominos intuemur;* populus ter: *Sancte.* Can-
 tores: *Non iniuria benefici principes invocamini;* clamat et po-
 pulus ter: *Sancte.* Cantores: *Ad preces servorum vestrorum Vene-*
 35 *torum;* populus ter: *Sancte.* Cantores: *Secundarium factionarium*

δούλων ὑμῶν Βενέτων” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἄγιε.” οἱ κράται·
 „τὸν δευτέρου αἰτούμεθα εἰς φακτιονάριον” καὶ ὁ λαὸς ἐκ
 γ’ „ἄγιε.” οἱ κράται· „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότας Ῥο-
 μαίων” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράται· „Κύ-
 ριε, σῶσον τοὺς ἐκ σοῦ ἐστεμμένους.” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „Κύριε
 σῶσον.” οἱ κράται· „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότας σὺν ταῖς
 ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις” καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ’
 Β „Κύριε, σῶσον.” καὶ εἰθ’ οὕτως λέγουσιν οἱ κράται· ἄλ-
 λην μίαν αἴτησιν ἔχομεν οἱ δούλοι ὑμῶν” ὁ λαὸς ἐκ γ’
 „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράται· „φακτίονα, δεσπότη, τῷ ὁ δεῦ-
 να” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „Κύριε, σῶσον.” (B.) Τοῦ δὲ βασιλέως
 παρασχόντος τὴν χρυσοῦν βούλλαν, ἤγουν τὸν φακτίονα, νενε-
 ὶ ὁ ἀκτουάριος μετὰ τῆς χειρὸς τῷ δήμῳ· οἱ δὲ νοοῦσιν, ὅτι
 παρέσχε τὸν φακτίονα ὁ βασιλεύς. ὁ δὲ ἀκτουάριος ὀψικεν-
 ὀμενος ὑπὸ τῶν κουρσῶρων, δηλονότι ἐνὸς κούρσωρος ἐμ-
 προσθεν τοῦ ἀκτουαρίου περιπατοῦντος καὶ ἐπηρμένη χειρὶ
 τὴν βούλλαν βαστάζοντος. ὁ δὲ ἀκτουάριος ταύτην αἶψα
 Ἐὰπὸ τοῦ κούρσωρος, ἐπιδίδει αὐτὴν τῷ μέλλοντι γίνεσθαι
 φακτιοναρίῳ. ὁ δὲ ταύτην ἀσπαζόμενος καὶ τοῖς ὄμμασιν ἐ-
 πιθεῖς, ἐπιδίδει πάλιν τῷ ἀκτουαρίῳ. ὁ δὲ ἀκτουάριος ταύ-
 τη ἐπὶ τὸ ψῦας αὐτοῦ ἐπιδέγει, καὶ εὐθέως ἀπὸ τοῦ δήμου
 λέγουσιν οἱ κράται· „τὰ τρία, δεσπότη, τοῦ φακτίονος” ὁ
 λαὸς ἐκ γ’ „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράται „Κύριε, σῶσον. τὴν
 Μ. 135. α ἀντίληψιν τῶν Βενέτων” καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ’ „Κύριε, σῶσον.”
 οἱ κράται· „Κύριε, σῶσον. τὴν ἀνακαίησιν τῶν αἰτησίων” 25

18. ἐπιδίδει ed. h. l. et mox. 21. ἐπὶ τῇ ψ. ed. ἐπιτί-
 γει ed. 23. σῶσον τὴν ἀντ. et mox σῶσον τὴν ἀνακτ. ed.

*petimus; populus ter: Sancte. Cantores: Domine, serua principes Ro-
 manorum! populus ter: Domine, serua. Cantores: Domine, serua Im-
 peratores cum coniugibus et porphyrogenitis; populus ter: Domine, ser-
 ua. Postea cantores: Unum adhuc servi vestri precamur; populus ter:
 Domine, serua. Cantores: Factionem, Domini, N.; populus ter: Domi-
 ne, serua. (IL) Imperatore autem auream bullam seu factionem tradente,
 actuarius manu populo signum dat, unde cognoscit, factionem
 Imperatorem dedisse. Actuarius vero, a cursoribus stipatus, uno
 scilicet ante ipsum procedente elataque manu bullam portante, hanc
 a cursore sumtam factionario futuro tradit, qui eam, postquam
 osculatus est oculisque admovit, actuario reddit. Is eam lumbis suis
 imponit, ac statim cantores factionis dicunt: Tria, Domini, factio-
 nis! populus ter: Domine, serua. Cantores: Domine, serua. Mu-
 nus Venetorum! populus ter: Domine, serua! Cantores: Domine,*

ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράκται. καὶ ὅτε λάβῃ ὁ βουλλωθεὶς φακτιονάριος τὰ ἔπαθλα, λέγει ὁ δῆμος „ἀπέλθατε καὶ εὐξασθε τοὺς ἰδίους δεσπότας,” καὶ εὐθέως ἀτέρχεται εἰς τὸ ἴδιον ἄρμα, καὶ σάσσει κατὰ τὸν τύπον, ἧστοι χορεύει, καθὼς εἰθίσται ἀπὸ νίκης.

D

Ἄκτα, μέλλοντος γίνεσθαι δευτέρου ἡνιόχου.

Λέγουσιν οἱ κράκται. „δεσπότης τῆς οἰκουμένης, δέξασθε Βενέτους παρακαλοῦντας.” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἄγιε” καὶ τὰ ἔξῃς, καθὼς καὶ ἐν τῷ φακτιοναρίῳ προεῖρηται. πλὴν ἀντὶ τοῦ „τὰ τρία, δεσπότης, τοῦ φακτιόνος,” λέγουσι. „τὰ τρία, δεσπότης, τὰ τοῦ δευτέρου.” χρῆ δὲ εἶδέναι, ὅτι, εἰ μὴ ἔστιν ὁ ἡνιόχος βουλλωμένος, εἰς σκεῦος οὐκ ἀτέρχεται, ἵνα σάξῃ ἀπὸ τοῦ βαΐου.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, βηγαρίου ζωννυμένου.

Ed.L. 192

15 Ἀγομένον τοῦ ἵππικῶν καὶ ἐπιτυγχάνοντος τοῦ ἡνιόχου οἰουδήποτε μέρους τῷ πρώτῳ βαΐῳ, ὡς εἰσέρχεται λαβεῖν τὰ ἔπαθλα, μνησθεὶς διὰ τοῦ κούρσωρος τὸν ἀκτουάριον, λέγων „ἡνιόχον θέλω ζῶσαι.” ὁ δὲ ἀκτουάριος ἀναφέρει τῷ βασιλεῖ, καὶ κελεύοντος τοῦ δεσπότητος ζωσθῆναι τὸν βηγάριον, εἰσέρχεται ὁ μέλλων γίνεσθαι βηγάριος, καὶ πίπτων ἐπὶ τῆς

3. ἀπέλθετε ed. 11. τὰ ante τοῦ om. ed. 12. βουλλώμενος ed. 16. βαΐ cod.

serua. Benovationem precum! populus ter: *Domine, serua.* Dumque factionarius bulla institutus, praemia victoriae accipit, populus dicit: *Abite et fausta Domini vestris apprecamini.* Tunc ad curram suam abit et tripudiat seu saltat, ut post victoriam mos est.

ACTA, QUANDO SECUNDARIUS AURIGA CONSTITUENDUS EST.

Cantores dicunt: *Domini orbis, exaudite Venetos precantes!* clamat et populus ter: *Sancte!* et reliqua, uti supra de factionario notatum: praeterquam quod pro: *Tria, Domini, factionis!* dicant: *Tria, Domini, secundarii!* Quodsi vero auriga bulla institutus non est, curram non ascendit, ut post palmam saltet.

OBSERVANDA, CUM BIGARIUS ZONA DONATUR.

In decursione equestri cum prima palma auriga, cuiuscunque factionis sit, particeps factus est et, praemia certaminis accepturus, intrat, per cursorem actuarium admonet, ac dicit: *Aurigam cingere volo.* Hoc actuarius ad Imperatorem refert, qui postquam bigarium cingi iussit, futurus bigarius intrat, et se in terram prosternens,

γῆς, κρατεῖ τοὺς πόδας τοῦ πρώτου ἡνιόχου· οἱ δὲ ἡνιόχοι λαμβάνοντες τὰ ἔπαθλα, ἐξέρχονται καὶ ἴστανται κατέναντι Β τοῦ δήμου, κατασφραγίζοντες τοὺς δεσπότας. κράζοντες δὲ τοῦ δήμου πρὸς τὸν βασιλέα τὰ ἄκτα τῶν ἐπάθλων τῆς νίκης, ἀποστέλλουσιν οἱ δεσπότες τὰ ἔπαθλα τοῖς ἡνιόχοις, δη-5 λονότι ἐξῶθεν αὐτῶν ἰσταμένων ἀντικρὺ τῶν δήμων. καὶ εἰθ' οὕτως λέγει ὁ δῆμος πρὸς τοὺς ἡνιόχους „ἀπέλθετε καὶ εὐχάσθε τοὺς δεσπότες.” καὶ ἀπερχομένων αὐτῶν πάλιν εἰς τὸ στάμα, εἰσέρχεται μετ' αὐτῶν ὁ βηγάριος, καὶ πιπτόντων τῶν ἡνιόχων, πίπτει καὶ ὁ βηγάριος, καὶ κρατῶν τὸν πόδα 10 τοῦ φακτιοναρίου μετὰ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα, μετὰ τῆς δεξιᾶς κατασφραγίζει, ὁ δὲ ἐπιστάτης ἴσταται εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ Ms. 135. b φακτιοναρίου. ἀπολύει δὲ ὁ βασιλεὺς τοὺς ἡνιόχους, καὶ ἀναβαίνουσιν εἰς τὸ ἄρμα, καὶ σάσσοντες ἦτοι χορευόντες κάμ- C πτοουσι, καὶ ἀπερχόμενοι πρὸς τὸν ἴδιον δῆμον, κατασφραγί-15 ζουσι καὶ ἀναχωροῦσιν, ἀπιόντες πρὸς τὰ κάγκελλα. μένει δὲ ὁ ἐπιστάτης μετὰ τοῦ βηγαρίου εἰς τὸ στάμα, ἰστάμενοι δοῦοὶ καὶ κατασφραγίζοντες. (B.) Ὁ δὲ βασιλεὺς κελεύει δοῦῆναι αὐριγάριον τὸ λεγόμενον δημόσιον καὶ κασσίδιον ἀργυροῦν σεμνὸν καὶ τὸ ζωστόν. κατερχομένου δὲ τοῦ ἀκτουα-20 ρίου καὶ ὀψικευομένου ὑπὸ πάντων τῶν κουρσώρων, δηλονότι τριῶν κουρσώρων, βασταζόντων, τοῦ μὲν τὸ αὐριγάριον, ὅπερ D ἔστι τὸ δημόσιον, τοῦ δὲ τὸ κασσίδιον, τοῦ δὲ τὸ ζωστόν. εἶτα ἐπιδίδει ὁ ἀκτουάριος τὸ μὲν αὐριγάριον εἰς τὰς χεῖρας

7. ἀπέλθετε ed. 11. χεῖραν cod. 12. σφραγίζει ed. 24. ἐπιδίδοι ed.

primi aurigae pedes amplectitur, aurigae vero, acceptis praemiis, discedunt et ante factionem, cruce Dominos signantes, subsistunt. Populo autem, quae in praemiorum distributione recitari solent, acta recitante, Domini aurigis, foris scilicet ante factionem stantibus, praemia mittunt. Tunc populus ad aurigas: *Discedite et Dominis laeta apprecamini*; quibus ad stationem rursus abeuntibus, bigarius cum ipsis intrat, et procidentibus aurigis, ipse quoque procumbit, ac sinistra manu factionarii pedem tenens, dextra signat, praefecto ad dextram factionarii constituto. Aurigae, ab Imperatore dimissi, cursus conscendunt, ac saltantes seu tripudiantes deflectunt, ad suam factionem reversi, eam signant, et ad cancellos in discessu se recipiunt. Praefectus et bigarius in statione recti stantes ac signum facientes, remanent. (II.) Imperator aurigarium, quod et *δημόσιον* seu publicum appellatur, cassidem argenteam pretiosam ac cingulum afferri iubet: acturarius vero abit, ab omnibus cursoribus, tribus scilicet, quorum unus aurigarium seu *δημόσιον*, secundus cassidem, tertius cingulum gestat, et ipatus. Aurigarium bigario in manum tradit, cassidem capiti im-

αυτοῦ· τὸ δὲ κασσίδιον ἐπιτίθουσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ,
καὶ τὸ ζωστῆρον ζωοῦνται εἰς τὰ μέσα αὐτοῦ, καὶ εἰθ' οὕτως
λέγει ὁ δῆμος τὰ ἄκρα „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ” ὁ λαὸς „πολ-
λὰ ἔτη εἰς πολλὰ.” οἱ κράται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ἡ ἐκ-
5λογὴ τῆς τριάδος” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε.” οἱ
κράται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ Κυρίου”
ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε.” οἱ Βένετοι· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.” οἱ
κράται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκρά-
τορες Ῥωμαίων.” ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.” οἱ Ed.L. 193
10κράται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, δεσπότης, σὺν ταῖς ἀγού-
σαις καὶ τοῖς πορφυρογενήτοις.” ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ὑ-
μῖν χρόνοι.” οἱ κράται· „ὁ δεῖνα σὺ εὐτυχεῖς εἰς τὸν δῆ-
μον τοῦτον.” ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε.” οἱ κράται· „στεφάνι-
ον, δεσπότης, τῷ βηγαρίῳ.” καὶ εἰθ' οὕτως ἀποστέλλουσιν
15αὐτῷ στεφάνιον καὶ ἱμάτιον, καὶ πάλιν λέγουσιν οἱ κράται·
„Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης Ῥωμαίων” ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύ-
ριε, σῶσον.” οἱ κράται· „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης
σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογενήτοις” ὁ λαὸς ἐκ
γ' „Κύριε, σῶσον.” εἶτα λέγουσι πάντες ἑαυτοῦ πολυχρόνιον.
20ὁ δὲ βηγάριος κατασφραγίζει τρίτον τοὺς δεσπότης, καὶ προσ-
κυνῶν ἀπευχαριστεῖ, καὶ ἐξέρχεται μετὰ τοῦ ἐπιστάτου ἕως B
τῆς δάφνης, εἶτα ὁ βηγάριος ἀπέρχεται ἐπὶ τὸν δῆμον, καὶ
κατασφραγίζων τρίτον εἰς τὸν δῆμον, ἀνέρχεται εἰς τὰ κά-
κελλα, καὶ προσκυνεῖ τὸν φακτιονάριον καὶ ὄλους τοὺς ἡγιό-
25χοὺς τῶν δύο μερῶν καὶ τὸν τριβοῦνον.

ponit, cingulo eum in medio accingit, factione inter haec acclamante:
Multos, multos, multos; populus: *Multos annos in multos*. Cantores:
Multa vobis tempora, a trinitate electi! Clamat et populus ter:
Sancte! Cantores: *Multa vobis tempora, famuli Domini!* populus
ter: *Sancte!* Veneti: *Multa vobis tempora!* Cantores: *Multa vo-*
bis tempora, N. N. Imperatores Romanorum! populus ter: *Multa*
vobis tempora! Cantores: *Multa vobis tempora, Domini, cum*
Imperatricibus et porphyrogenitis! populus ter: *Multa vobis tem-*
pora! Cantores: *Tu feliciter in hoc populo rem agas;* populus
ter: *Sancte.* Cantores: *Corollam, Domini, bigario!* et statim cor-
rollam ac vestem ipsi mittunt. Rursus cantores: *Domine, ser-*
va Dominos Romanorum! populus ter: *Domine, serva!* Cantores:
Domine, serva principes cum Augustis coniugibus et porphyrogeni-
tis! populus ter: *Domine, serva!* Postremo omnes simul dicunt: *In*
multos annos etc. Bigarius vero ter Dominos signat, flexoque genu
ipsis gratias agit, deinde cum praefecto ad daphnen, inde ad factio-
nem abit, qua ter signata, ad cancellos ascendit, factionarium omnes-
que duarum factionum aurigas et tribunum adorans,

Ms. 136. a

"Ἄκτα, ἐπινικίων θριαμβευομένων ἐπὶ τοῦ ἵπποδρομίου.

„Δόξα Θεῷ τῷ δεσπότῃ πάντων, δόξα τῷ κτίστῃ καὶ
 Ἐδημιουργῷ τῶν ὄλων. δόξα Θεῷ τῷ θριαμβεύσαντι τοὺς τῆς
 Ἄγαρ. δόξα Θεῷ τῷ παμβασιλεῖ τῶν αἰώνων. δόξα Θεῷ
 τῷ ἐνισχύσαντι βασιλεῖς τοὺς ὀρθοδόξους. δόξα Θεῷ τῷ ἐ-5
 πιβλέψαντι ἐφ' ἡμῖν φιλανθρωπῶς. δόξα Θεῷ τῷ πατάξαν-
 τι Ἰσμαηλίτας τοὺς χριστομάχους. δόξα Θεῷ τῷ ἠρσαμένῳ
 ἐξ ἐχθρῶν τοὺς αἰχμαλώτους. δόξα Θεῷ τῷ πορθήσαντι τὰς
 πόλεις τῶν Ἀράβων. δόξα Θεῷ τῷ καταβάλλοντι τοὺς ἀρη-10
 τὰς τῆς τριάδος. δόξα Θεῷ τῷ ἀπολέσαντι τοὺς ἀρητὰς
 τῆς Θεοτόκου. δόξα Θεῷ τῷ καταισχύναντι τὸ φρούραγμα ὃ
 δεῖνα τοῦ χριστομάχου. δόξα Θεῷ τῷ εὐδοκήσαντι οὕτως.
 Κύριε, τίς οὐ δοξάσει τὴν βουλήν σου; Κύριε, τίς οὐχ ἰ-
 Δ μνησεί τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου; Κύριε, εὐχαριστοῦμέν σοι
 περὶ πάντων, ὅτι ἠλέησας τὸν λαόν σου μεγάλως ἐκ τοιοῦ-15
 του βασιλεύεσθαι κράτους." καὶ ὅτε πέσωσιν οἱ δέσμοι
 πρηνεῖς ἐπὶ τῆς γῆς, νεύει ὁ ἀκτουάριος, καὶ λέγουσιν οἱ
 κράκται· „ἔπεσον οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν θεοκρίτως" καὶ ὁ λα-
 ὸς ὁμοίως γ'.

Ed.L. 194 Ἄκτα ἐπὶ μεγιστάνῳ ἀμειρῷ ἐν πολέμῳ ἠττηθέντι καὶ ἀναιρεθέντι. 20

„Δόξα Θεῷ τῷ συντριβόντι πολεμίους. δόξα Θεῷ τῷ κα-
 θελόντι τοὺς ἀθέους. δόξα Θεῷ τῷ αἰτίῳ τῆς νίκης. δόξα
 2. Θεῷ δεσπ. ed. 15. σου, μεγάλως ed.

ACTA, QUANDO VICTORIALES TRIUMPHI IN HIPPODROMO CELEBRANTUR.

*Gloria Deo, omnium Domino, gloria creatori et conditori
 universi! Gloria Deo, triumphos de Agarenis agentis! Gloria
 Deo regi saeculorum! Gloria Deo, qui Imperatores recte creden-
 tes corroboravit! Gloria Deo, qui, ut amantissimus hominum,
 nos respexit! Gloria Deo, qui Ismaelitas, Christianorum inimicos,
 percussit! Gloria Deo, qui captivos ab hostibus liberavit! Gloria
 Deo, qui urbes Arabum destruxit! Gloria Deo, qui trinitatem ne-
 gantes prostravit! Gloria Deo, qui Deiparam negantes perdidit!
 Gloria Deo, qui ferocientem N. Christo inimicum opprobrio implevit!
 Gloria Deo, cui ita visum fuit! Domine, quis consilium tuum non
 celebraret? Domine, quis non laudaret opera manuum tuarum? Do-
 mine, gratias tibi prae omnibus agimus, quod miseratus es populi tui,
 eique huic potenti imperio subesse permisisti! Cum vero captivi prae
 in terram prociderunt, actuario signum dante, cantores dicunt: Iusto
 Dei iudicio inimici nostri ceciderunt! quod populus ter repetit.*

ACTA, UBI EMIRUS BARBARORUM PRINCEPS BELLO VICTUS ET INTERENTUS
 FUIT.*Gloria Deo hostes conterenti! Gloria Deo, qui atheos sustulit!*

Θεῷ τῷ στέφαντί σε, γεοῦχε· χαίροις ἄναξ, Ῥωμαίων ἢ εὐ-
 τυχία· χαίροις ἄναξ, τοῦ στρατοῦ σου ἢ ἀνδρία· χαίροις
 ἄναξ, δι' οὗ ὁ δεῖνα κατεπτώθη· χαίροις ἄναξ ὁ δεῖνα κα-
 θαιρέτα. ὁ Θεός σε φυλάξει ἐν τῇ πορφύρα εἰς τιμὴν καὶ
 ἡγήσει τῶν Ῥωμαίων σὺν ταῖς τιμίαις ἀγούσαις ἐν
 τῇ πορφύρα· εἰσακούσει ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ ὑμῶν." B

Περὶ ἵππου παραγωνιζομένου τοῦ α' βατοῦ, καὶ πῶς δεῖ αὐτὸν
 ὑπαλλάσσεσθαι.

Ἰστέον, ὅτι, ἐὰν συμβῇ διὰ τῆς νυκτὸς ἐκ τοῦ
 10 πρώτου βατοῦ ἵππου παραγωνίσασθαι, ἔστιν ὁ τύπος τοῦ-
 11 τον ὑπαλλάσσεσθαι οὕτως. εὐρίσκονται οἱ δύο μαῖστω-
 12 ρες τοῦ μέρους τοῦ ἀντὶς καὶ οἱ δύο θεωρηταὶ καὶ ὁ ἐπι-
 13 στήτης, καὶ ἀπέρχονται ὅπου ἴσταται ὁ ἵππος, καὶ ἐκβάλ- Ms. 136. b
 14 λουσιν αὐτὸν εἰς τὸ μέσον, καὶ τοῦτον θεωροῦσι μετὰ ἀκρι- C
 15 βείας, καὶ εἰ ἔστιν ἐν ἀληθείᾳ ἄβλητος, ἐπαίρουσιν ἐκ τοῦ
 16 τρίτου βατοῦ ἀντίσηκον ἵππον, καὶ τρέχει εἰς τὸν τόπον τοῦ κα-
 17 κωθέντος, εἰς οἶον ἂν χαλιναριον λάχῃ. καὶ πάλιν τὸν αὐ-
 18 τὸν ἵππον δεῖ ἀγωνίεσθαι εἰς τὸ ἴδιον βαῖον, ἧγουν εἰς τὸ
 19 τρίτον, εἰ δὲ λάχῃ, καὶ εἰς δεύτερον καὶ εἰς τέταρτον, ὁμοί-
 20 ως γίνονται, καθὼς προεῖρηται. ὁμοίως καὶ δέλιγς ἢ ἀκο-
 21 λουθία πᾶσα ὁμοία τῆς. πρωϊνῆς γίνεται δίχα τοῦ σφαιρίου
 22 τοῦ παραβάτου καὶ τῆς συμφορᾶς τοῦ ἵππου τοῦ κακῶς ἔχον-
 23 τος. οἱ δὲ ἡνίοχοι στιχῆσαντες πάντα, τὰς τε κομβήνας καὶ

3. χαίροις ὁ ἄν. ed. 11. οὔτος ed. 15. οὐκ ἄβλητος ed.
 22. παραβατοῦ cod.

*Gloria Deo, victoriae auctori! Gloria Deo, qui te, terrarum do-
 mine, coronavit! Salve, Imperator, felicitas Romanorum! Salve,
 Imperator, robur exercitus tui! Salve, Imperator, per quem N. pro-
 stratus est! Salve, Imp. N. victor! Deus te in purpura servet in
 gloriam et salutem Romanorum cum veneranda Augusta in pur-
 pura! Deus exaudiat preces nostras.*

DE EQUO, QUI IN PRIMA PALMA INFELICITER CERTAVIT, ET QUO FACTO
 IPSI ALII EQUI SUBSTITUENDI SINT.

Si contigerit, ut equus in prima palma noctu male certamen agat,
 mos alium ei substituendi hic est. Magister uterque factionis con-
 trariae cum duobus inspectoribus et praefecto adsunt, abeunt ad
 locum, ubi equus stat, eumque in medium deductum accurate con-
 templantur, et si certo produci non potest, similem equum ex tertia
 palma seligunt, qui in locum laesi currat, quodcumque frenum sor-
 titus sit. Is autem equus, in propria palma, scilicet tertia, certamen
 instituere debet, et si ad secundam quartamve pertineat, idem ob-

τὰ κάγκελλα, μένουσιν ἐν τῷ ἀρματουρίῳ. τοῦ δὲ ξύλου ση-
μαίνοντος τῆς ἀγίας ἐκκλησίας, ἐγείρονται καὶ ἀπέρχονται εἰς
Δτὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἄπτουσι τὰ κηρία αὐτῶν, καὶ μεταλαμβάνον-
τες ὑποστρέφουσι, καὶ ἐμβαίνοντες εἰς τὸ ἵππικόν, ἀπέ-
ρχονται καὶ εὐχονται εἰς τὸ εὐκτήριον τῆς ἀγίας Θεοτόκου τῷ
ὄν ἐν τῷ πρωτοθύρῳ, καὶ οὕτως ἀνέρχονται εἰς τὸ ἀρματού-
ριον, καὶ βύλλουσι χειραφορεῖν.

Περὶ τοποτηρητοῦ.

Ἴστέον εἰδέναι, ὅτι, ἐὰν λάξη ἀσθενῆσαι φακτιονάριον
Ed.L. 195^η μικροπανίτην, ἐὰν ἔχει ὁ τοποτηρούμενος ἐκ τοῦ ἰδίου μέ-10
ρους ἡνίοχον εἰς τὸ τοποτηρῆσαι αὐτὸν, καὶ εἰ ἔστι τὸ ἵπ-
κὸν παγανὸν, καὶ εἰ δι' ὄλου ἵππικου τοποτηρήσει αὐτὸν, καθ'
ἕκαστον στεφάνιον παρέχει αὐτῷ νόμισμα δωδέκατον· εἰ δὲ
ἐν μέρει νικήσῃ, ἢ διάκρισις ἐνέγκῃ τοῦ τοποτηρουμένου, εἰ
δὲ καὶ ἀστοχήσῃ, μηδὲν κερδαίνων κοπιᾷ· καὶ ἐὰν, μηδὲν¹⁵
ποιῶντος τοῦ τοποτηρουμένου, ἕτερος εἰσέλθῃ καὶ ἐπιτύχῃ
τῶν ἐκ τοῦ δειλῆς διδομένων ἐπάθλων, ὡς προεῖρηται, λαμ-
βάνει· ἐὰν δὲ δεῖξῃ ὁ τοποτηρῶν ἀθλὸν τί ποτε, καὶ κελεύ-
σῃ ὁ βασιλεὺς φιλοτιμησασθαι αὐτὸν τῇ τύχῃ τοῦ τοποτη-
ροῦντος, οὐκ ἔχει ἄδειαν ὁ τοποτηρούμενος λαμβάνειν τί πο-
τε· εἰς ἀπολύσιμον δὲ ἵππικου ἐὰν τοποτηρήσῃ, καὶ τὰ κα-
Β τατρέχοντα τοῦ ἀπολυσίμου ἐπαθλα κατέλθωσι, καὶ ἐπιτύχῃ

1. τὰ om. ed. 7. χεῖρα φορεῖν cod. 11. τὸ ante τοποτ.
om. ed. 19. τοποτηρουμένου conl. R.

servatur, ut diximus. In vespertina quoque decursione ritus omnes
matutinae similes sunt praeter globum ex urna prodeuntem et ca-
sum equi male se habentis. Aurigae postquam omnia, combinas
scilicet et cancellos, disposuerunt, in armatorio manent. Cum autem
lignum sanctae ecclesiae signum dedit, surgunt, ad ecclesiam abeunt
ac cereos incendunt, eosque tenentes redeunt, inque circum se con-
ferentibus abeunt, in oratorio sanctae Deiparae, quod ad primam por-
tam est, precaturi, quo facto, ad armatorium redeunt seque certa-
mini parant.

DE VICARIO.

Quodsi contigerit, factionarium aut micropanitem aegrotare,
et is ex propria factione aurigam, qui locum eius tenere potest, habet,
pagana decursione instituta, si per omne illud tempus eius vicarius
fuit, pro singulis coronis nummum duodecimum ipsi solvit: si in fa-
ctione vicerit, iudicium eius erit, cuius vices gessit: si a scopo ab-
errat, absque lucro laborat, et si, dum is nihil agit, alius ingreditur
ac praemiorum certaminis nocturni particeps fit, quam diximus, sum-
mam accipit. Si vero victoriam aliquam vicarius reportaverit, et im-

ὁ τοποτηρῶν, λαμβάνει τρία δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. εἰ δὲ, ὡς προείρηται, ἄθλον δέξῃ, τὸ κατερχόμενον περισσὸν ἔπαθλον τοῦ τοποτηροῦντος τυγχάνει. (B.) Καὶ ἐπὶ ἰχρόνον, εἰς Ms. 137. a συμβῆ τοποτηρεῖσθαι ὁ ἔχων τὴν βούλλαν ἡνίοχος, οὕτως ἢ ἑσπέρηθαι κρατεῖ, καὶ τὰ ἔπαθλα καὶ τὰ παύσινα τῶν τοποτηρουμένων ἀρμόζουσιν. εἰ δὲ ἴδιον σκευὸς ἔχει ὁ τοποτηρῶν καὶ οὐ πατεῖ τὸ τοῦ τοποτηρουμένου, κομίζεται ὑπὲρ τοῦ σκευὸς αὐτοῦ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας νομίσματα ἰς ἕκ τῶν C παύσιμων, καὶ τὰ κατατρέχοντα αὐτῷ ἕκ τῶν συμβηγαρίων 10 αὐτοῦ πρὸς σπέρηθαι, εἰς οἴου μέρους ἐστί. τοῦ δὲ Θεοῦ παρέχοντος τὴν νίκην, ὁ τοποτηρῶν εἰς τὸ σκευὸς οὐκ ἀναβαίνει χορεῦσαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων τὴν βούλλαν καὶ φακτιονάριός ἐστι καὶ μικροπανίτης· καὶ εἰς τὸν τοποτηρῶν φακτιονάριον, εἰς 15 τὸν αὐτοῦ περιπατεῖ ἕκ δεξιῶν τοῦ μικροπανίτου, ὁμοίως καὶ εἰς τὸν τοποτηρῶν τὸν μικροπανίτην, εἰς τὰ ἀριστερὰ τοῦ φακτιοναρίου. εἰ δὲ συμβῆ ἀστοχῆσαι ἕκ τῶν ἐχόντων τὴν βούλλαν ἡνίοχων, ἢ ἀπολείψει παντελῶς διὰ οἰσθήποτε προφάσεως, ἐπαίρεται ὁ πέμπτος ἡνίοχος ἢ καὶ ἕκ τῶν λοιπῶν βηγαρίων οἷος χρησιμώτερός ἐστιν· εἰς δὲ καὶ εἰς ἕτερον 20 μέρους ἐστὶν ὁ ἐπιλεχθεὶς βηγαρίος, καὶ θέλουσιν αὐτὸν οἱ D ἴδιοι αὐτοῦ κρατῆσαι εἰς τὸ μέρος αὐτῶν, ἀποδώσουσι τὸν μικροπανίτην, καὶ προβιβάσουσι τὸν βηγαρίον εἰς τὸν τόπον τοῦ ἀναχωροῦντος. ὁ δὲ τοποτηρῶν εἰς τὸν αὐτοῦ ἐναν-

12. Pro καὶ cod. νικῆν, R. conl. κἄν.

peratori placuerit, eum fortuna vicarii honorare, is, cuius locum tenet, nullam libertatem aliquid sumendi habet. Finito certamine equestri, in quo locum alterius gessit, dum praemia solennia certaminis proferuntur et vicarius adest, per totum diem tres nummos accipit. Si vero victoriam, ut diximus, reportavit, quod superest, vicarii praemium ipsi datur. (II.) Si per tempus vicarium munus exercere aurigae bullam habenti contingit, consuetudo est, ut ei, cuius vices gessit, praemia et munera tradantur. Si proprium currum vicarius habet, nec alterius currum conscendit, pro curru suo singulis diebus nummos XVI ex muneribus et ipsi debita a combigariis suis, ex quacunque factione sit, pro more accipit. Deo autem victoriam concedente, vicarius currum saltationis causa non conscendit, nisi bullam habens, seu factionarius, seu micropanites sit: si factionarii partes gerit, loco eius ad dextram micropanitae ambulat, ad sinistram factionarii autem, si micropanitae vicarium egit. Si forte aurigarum bulla creatorum aliquis aberraverit, aut ob qualemcunque praetextum certamen omnino deseruerit, quintus auriga eligitur, aut ex reliquis bigariis, qui aptissimus est: etiam si ex alia factione electus bigarius sit, eumque ceteri in suam factionem suscipere volunt, micropanitem

τίου μέρους, ὡς φορεῖ, οὕτως ἐπαίρεται καὶ ἡνιοχεῖ, καὶ βάλλει πανίον σημεῖον τὸ λεγόμενον ἀλλιπανίσιον πρὸς ἓνα ἱππικόν. ἐὰν δὲ μετασταθῇ εἰς τὸ μέρος, ἐνθα τοποτηρεῖ, φορεῖ καὶ γυμναστικίον κατὰ τὸ μέρος.

Ed.L. 196

Περὶ διβερσίου.

5

Δεῖλης κελεύοντος τοῦ βασιλέως γενέσθαι τὸ διβέρσιον, κατέρχεται ὁ ἀκτουάριος, καὶ φέρει τοὺς ὄ ἡνιόχους καὶ τῶν δύο μερῶν τοὺς ἐπιστάτας καὶ τοὺς θεωρητὰς εἰς τὸ πρῶτον σημεῖον, καὶ ἐπιτρέπει αὐτοῖς ποιῆσαι τὸ διβέρσιον καὶ ἀ-
 Ms. 137. b ταλλάξαι τοὺς ἵππους. καὶ φέρουσιν οἱ ἡνιόχοι τοὺς ἀφέτας,¹⁰ τὰ ἱπάρια, τοὺς θυρανοίκτας καὶ τοὺς θεωρητὰς, καὶ παραδιδούσι ἀλλήλοις τὰ ἄρματα, μὴ ἀναλύοντες τὴν κομβίαν τῆς πρῶνῆς τοῦ α' βαῖτον μηδὲ τὰ κύκελλα, ἀλλ' ὡς εἴρηται, ἀντιπαραδιδούσι τοὺς ἵππους καὶ τοὺς ὑπουργοῦντας, ὡς
 B γγνωρίζοντας τὰς τε ἔξεις καὶ τὰ κατὰθῆκα αὐτῶν. τὰ δὲ¹⁵ σκευὴ οὐκ ἀντικαταλλάσσονται, ἀλλ' ἕκαστος εἰς τὸ ἴδιον σκευὸς πατεῖ, καὶ πληροφοροῦσιν ἀλλήλους, μὴ προδοῦναι ἄρμα ἀτάκτως προφάσει δόλου, φοροῦσι δὲ πανία σημεῖα, μνηνόντα ὁ τοῦ Βενέτου Πράσινον, ὁ τοῦ Πρασίνου Βένετον, ὁ τοῦ λευκοῦ ξουσίον, ὁ τοῦ ξουσίου λευκόν. καὶ οἱ νικῶντες ἀ-²⁰

4. γυμναστικὴν ed. 11. παραδιδούσιν ἀλλήλους cod. 15.
 τὰς τε ἔξεις R., τὰς τε ἔξης cod., τὰ τε ἔξης ed.

reddunt, inque locum secedentis bigarium promovent. Vicarius si ex contraria factione, ut solet nonnunquam, sumtus est, sic eligitur, et currum agit, signumque panno, quod *allipanisium* vocatur, singulis spectaculis equestribus dat. Si vero in factionem, in qua vicarium agit, translatus est, etiam pro factionis ratione vestem gymnasticam induit.

DE DIVERSARUM FACTIONUM CERTAMINE.

Postquam Imperator vesperi certamen equestre diversarum factionum institui iussit, actuarius descendit, et quatuor aurigas, duarum factionum praefectos et inspectores ad primum signum ducit, iisque diversium instituere et equos invicem mutare imperat. Aurigae emissores, equos et inspectores adducunt, currus sibi mutuo tradunt; combinam matutinae decursiohis primae palmae et cancellos tamen non solvunt, sed, ut diximus, equos et ministros sibi concedunt, ut qui norunt qualitatem equorum et rationem eos tractandi. Vasa vero non mutantur, sed unusquisque proprio insistit, fide insuper ab omnibus data, nolle se currum sine ordine producere specie doli, ferunt quoque pannos seu signa, e quibus a Venetis gestata Prasinam notant, a Prasinis Venetam, ab albis russam, a russis albam.

πέρχονται εἰς τὸν δῆμον, ὅθεν εἰσὶν οἱ ἵπποι, καὶ μετὰ τὸ λαβεῖν τὰ ἔπαθλα, στεφομένων αὐτῶν ἐκ τοῦ βασιλείως, ἀπέρχονται εἰς τὸν αὐτῶν δῆμον. λέγουσιν αὐτοῖ ἄκτα. εἰάν δὲ ἀντιπαραδιδόντες οἱ τέσσαρες ἡνίοχοι τὰ ἄρματα, μὴ ἀντιπαραδώσουσι τοὺς ἀφετοθυρανοίκτας, μηδὲ τοὺς θεωρητὰς C εἰς τὰ κάθηκα, καὶ οἱ νικῶντες ἡνίοχοι εἰς τὸν ἴδιον δῆμον ἀπέρχονται μετὰ τῶν ἀντικαταλλαγέντων ἵππων, καὶ ἐκεῖ κρᾶζοντος τοῦ δήμου τὰ ἴδια ἄκτα, λαμβάνουσι τὰ ἔπαθλα, ἐπειδὴ οἱ θεωρηταὶ πρὸς συνήθειαν κατὰ ἵπποδρομίαν παρίσταται, καὶ τὰ κάθηκα ἀλλήλων τηροῦσι διὰ καιρὸν διβερσίου. εἰάν δὲ νικήσωσιν οἱ λειπόμενοι ἵπποι δι' ἐπιμελείας καὶ μόχθου τῶν μετελθόντων ἡνιόχων, εἰς τὸν δῆμον τὸν ἴδιον ἔρχονται, ἤγουν ὧν τὰ ἱππάρια ὑπάρχουσι, καὶ ἐκεῖ λαμβάνουσι τὰ ἔπαθλα.

15

Περὶ μερίδων.

D

Κατέρχονται εἰς τὸν ἵπποδρόμον τοῦ ἁγίου Σεργίου οἱ δύο δῆμαρχοι καὶ οἱ δύο φακτιονάριοι καὶ οἱ δύο μικροπανίται καὶ οἱ ἐπιστάται καὶ οἱ θεωρηταὶ καὶ οἱ βηγάριοι καὶ τὰ πρωτεῖα. αὐτῶν δὲ τῶν πρωτείων μὴ τολμώντων λαλῆσαι 20 ῥήμα ἔν, ὀρίζουσιν ἕνα ἐκ τῶν δ' ἡνιόχων, καὶ θμνίει ἐπὶ πάντων, ὅτι οὐχ ἕτερομερήσει. καὶ ἔξ οἴου μέρους ὀρισθῆ ὁ ἡνιόχος, ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους ὁ θεωρητὴς καὶ οἱ δύο ἐπιστάται ἐκβάλλουσι τοὺς ἵππους ἐκ τοῦ στάβλου, καὶ ὡς δο-

3. καὶ λέγουσιν ed. 11. νικῶσιν ed.

Victores ad factionem, cuius equi sunt, discedunt, et postquam praemia accipere, et ab Imperatore coronati sunt, ad proprium populum se conferunt et acta recitant. Si vero aurigae, qui currus sibi suppeditarunt, non concesserunt sibi ianitores, neque inspectores ad officia praestanda, victores aurigae cum equis mutatis ad suam factionem abeunt, et, ab hac propriis acclamationibus institutis, praemia accipiunt, quia inspectores pro more decursioni equestri adsunt, et tempore diversii officia sua observant. Si vero equi reliqui cura et labore venientium aurigarum vicerunt, ad suum populum seu quorum equi sunt, veniunt, et ibi praemia certaminis accipiunt.

DE PRAEMIORUM DISTRIBUTIONE.

Duo demarchi, duo factionarii totidemque micropanitae, praefecti, inspectores, bigarii et principes factionis ad hippodromum sancti Sergii descendunt. Cum vero principes factionis ipsi verbum nullum proferre audent, unum e quatuor aurigis deligunt, qui iure iurando omnium nomine affirmat, nolle se iniique praemia distribuere. Ex quacunque vero factione delectus auriga est, ex alia inspector ac

Ed.L. 197 καὶ τῶ δμῶσαντι, στοιβάζει ἀπὸ Βενέτου ἵππον ἕνα, ἀπὸ Πρα-
 σίνου ἵππον ἕνα, ἀπὸ λευκοῦ ἵππον α', ἀπὸ ῥουσίου ἵππον ἕνα,
 Ms. 138. a καὶ ἀποτελοῦσιν ἄρμα πρωτοβαίτας δ', δευτεροβαίτας δ', τριτο-
 βαίτας δ', εἰς τὸ τετράδρομον δ'. καὶ ὅτε κατασταθῶσι τὰ ἐξ
 ἄρματα, λαγχάνουσιν οἱ τρεῖς οἱ μὴ δμῶσαντες, καὶ κατὰ τὸν
 ὄρδιον τοῦ λαχμοῦ ἐπαίρει ὁ πρῶτος οἶον θέλει, καὶ τὴν πε-
 ρισοσίαν ἐπαίρει ὁ μερίσας. εἰ δὲ καὶ οὐ θέλουνσι τὰ ἐξ ἄρ-
 ματα μερίσαι, εἰ μὴ μόνον τὰ δ' μερίζει λόγῳ πρώτου βαίτου,
 καὶ μερίζονται, ὡς γέγραπται, καὶ τὰ λοιπὰ ἐκβαίνουσιν εἰς
 Β τούς ἰδίους τόπους.

10

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἡνίοχον, ἀγομένου τοῦ βαίτου.

Ἠνίοχος φακτονώριος ἢ μικροπανίτης, τοῦ βαίτου ἀγο-
 μένου, ἐὰν ἐμπέσῃ εἰς τὰς τάβλας, οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ἐκβά-
 λαι τὸ κασσιδίον αὐτοῦ, ἀλλὰ μετὰ τοῦ κασσιδίου πεζεῖται,
 καὶ κατέρχεται ἕως τῶν θυρῶν. ἐὰν δὲ λάχῃ ἐπὶ τὴν βασι-
 λικὴν τάβλαν πεσεῖν αὐτὸν, οὐκ ἔχει ἐξουσίαν εἰς τὸ Π, ὅ-
 που οἱ παλαιστρίται παλαίουσιν, ἔμπροσθεν τοῦ καθίσματος
 C ἐπικόψαι, ἀλλὰ ἢ ἔσωθεν ἐπὶ τὸν τοίχον, ἢ ἔξωθεν ἐπὶ τὸν
 εὐριπον μετὰ τοῦ αὐτοῦ κασσιδίου καταβαίνει εἰς τὰς θύρας,
 ἐὰν δὲ πέσῃ βηγάριος, καὶ λάχῃ αὐτὸν πεζεῦσαι, τὸ κασσι-
 20

1. στοιβάζειν ed. 3. καὶ om. ed. ἄρματα ed. 4. δι-
 δρομον ed. 13. τάβλας conl. Leich., σιάβλας ed., σταύλας
 cod.

duo praefecti equos e stabulo producant, et si ei, qui iuravit, placet,
 a Venetis equum unum, a Prasinis unum, ab albis russisque unum
 sumere, curribus quatuor primae palmae, quatuor secundae, totidem
 tertiae, adque didromum totidem equos iungunt. Hi sedecim curus
 postquam sic dispositi sunt, tres, qui non iurarunt, sortiantur, et
 ordine sortitionis, primus quantum vult, reliquum is, qui distribuit,
 sumit. Si vero sedecim currus dividere nolunt, sed tantum quatuor
 ratione primae palmae, hi, ut a nobis scriptum est, dividuntur, re-
 liqui ad loca sua discedunt.

QUAERAM AURIGAE OBSERVANDA SINT, QUANDO PRAEMIORUM SEU
 PALMARUM DIES CELEBRATUR.

Auriga factionarius aut micropanites, si, dum palma profertur, in
 tabulas inciderit, potestatem non habet cassidem suam abiiciendi,
 sed cum ea pedes procedit, et usque ad ianuas abit. Si vero in im-
 peratoria tabula forte ceciderit, haud licet ipsi ad II, ubi luctatores
 exoreentur, ante consessum diverti, sed aut intro ad murum, aut
 foras ad Euripum cum casside sua ad portas descendit: si vero biga-
 rius exciderit, et pedibus forte processerit, cassidem deponit, et sic

διον ἐκβάλλει, καὶ οὕτως ἀκασσιδότης καταβαίνει ἕως τῶν θυρῶν. ἡνίοχος ἐὰν λάβῃ ῥάξιν εἰς τὸν καμπτὸν τοῦ Βενέτου, καὶ ἀπέλθῃ ἕως τοῦ σχοινίου, ἤγουν τῆς δευτέρας λευκῆς, καὶ πατήσῃ ὁ ἀριστερός αὐτοῦ τὴν αὐτὴν δευτέραν λευκὴν, ἐπαυσε. ἡνίοχος, ἀγομένον τοῦ βαιτοῦ, ἐὰν ζυγῶσῃ μετὰ τοῦ ἐναντίου αὐτοῦ, καὶ δυνηθῇ ἀπλωῶσαι τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἀποκασσιδῶσαι αὐτὸν, κἂν ὀπισθότερός ἐστιν, ἐνίκησε, καὶ ὁ ἀποκασσιδῶθεις ἐλείφθη. ἡνίοχος, ἀγομένου τοῦ βαιτοῦ, ἐὰν ἐπέσῃ τὸ κασιδίον αὐτοῦ, ἐὰν ἔμπροσθέν ἐστι, καὶ τρέχουσιν οἱ ἵπποι αὐτοῦ πλεῖον τῶν ἀρμάτων ὄλων, ποιήσῃ περισσὴν καὶ ὀπίσσει.

Περὶ τοῦ κρεμάσαι καὶ ἀποκρεμάσαι.

Εἰδέναι δεῖ, ὅτι, ἐὰν κρεμάσῃ, καὶ τὴν ἡμέραν τοῦ ἵπκου συμβῆ γενέσθαι ἀέρα, καὶ οὐκ ἀχθῆ τὸ ἵππικόν, κἂν Ms. 138. b
15 τὰ ὄργανα κατέλθωσιν ἀπὸ τῆς ἰδίας αὐτῶν στάσεως, τὸ δὲ βηλάριον κρέμαται, ἢ κομβίνα τῶν ἵππαρίων καὶ τὰ κάγκελλα αἴρωνται κατὰ τὴν κυλίστραν, ὅσα σδήποτε ἡμέρας μείνει τὸ βηλάριον κρεμάμενον, εἰ δὲ ἐπαρθῆ τὸ βηλάριον, Ed. L. 198
κἂν τάχα τὰ ὄργανα ἴστανται, ἢ κομβίνα καὶ τὰ κάγκελλα
10 ἀναλύονται.

Περὶ ἵππου ἀπολύοντος.

Ἴππος ἐὰν ἀπολύσῃ, χρὴ ἀπελθεῖν τῶν δύο μερῶν τοῦς μαῖστωρας, καὶ ἐὰν ἔχει σωτηρίαν, κατέρχεται ἐπὶ τὸ δῆϊπ-

16. ἢ κομβίνα ed. 17. εἴρονται. conl. R.

usque ad portas sine casside abit. Auriga si in curvatura Venetorum curru suo alliserit, et ad funem usque seu lineam albam secundam pervenerit, et ad sinistram constitutus auriga eandem contigerit, cessat. Auriga, prolata palma, si cum opposito sibi una procurrit, isque manum suam expandere et cassidem huic auferre potest, etiamsi ei a tergo sit, vicit tamen, et is, cui cassis detracta, superatus est. Auriga, palma producta, si cassis eius prociderit, si coram est et equi eius procurrun, magis, quam currus toti, abundabit et cessabit.

DE VELIS SUSPENDENDIS AC TOLLENDIS.

Si, velis suspensis, die decursionis aer turbidus oritur, et equestre certamen propterea non instituitur, etiamsi organa a sua statione prolata, velum suspensum, combina equoram et cancelli ad urnam sublatis sint, velum per dies aliquot suspensum manet: si vero tollitur, etiam organa constituta, combina et cancelli amoveantur.

DE EQUO DAMNUM PASSO.

Equus si damnum patitur, magistri duarum factionum absunt, et

πιον εἰς τὸν στάβλον, δεδεμένης τῆς οὐρᾶς αὐτοῦ. εἰ δὲ καὶ πληροφροηθῶσιν, ὅτι τελείαν ἀπέλυσε, λύνοντες τὴν οὐρὰν αὐτοῦ καὶ τὰ καλάβρικα ἐκ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ἐκβάλλουσι αὐτὸν τὴν μικράν.

B

Περὶ Πρόβας.

5

Ἠνίοχος φακτιονάριος ἢ μικροπανίτης εἰς τὴν πρόβαν αὐτοῦ εἶν ἐκβάλλει τὸ κασσίδιον αὐτοῦ, οὐκ ἔτι ἔχει ἔξουσίαν ἄλλο ζεῦξαι, εἶν δὲ ἐστὶ βηγάριος, καθὼς κατέβη ἐκ τοῦ σκεύους, τὸ κασσίδιον ἐκβάλλει, καὶ ὕσα ἐπιτραπέει παρὰ τοῖς πρώτοις ἡνίοχοις, ζευγνύει.

10

ΚΕΦ. σ'.

Μηνὶ Μαΐῳ καὶ τελείται τὸ ἵππικὸν τοῦ γενεθλίου ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως οὕτως.

C

Ἐσέρχεται τῇ πρὸ μιᾶς τοῦ αὐτοῦ ἵππικῶν ὁ πραιπόσιτος πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ δηλοῖ αὐτὸν, εἰ κελεύει ἀχθῆναι τὸ ἵππικόν. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως εἰσάγει τὸν θεσσαρίων, καὶ Ἰσθησιν αὐτὸν ἔνδον τῆς εἰσαγωγῆς πύλης ἀπὸ τῆς θεομάστρας εἰς τὸ λαυσιακόν. ὁ δὲ πραιπόσιτος, λαβὼν τὴν συγκατάθεσιν παρὰ τοῦ βασιλέως πρὸς τὸ ἄγεσθαι τὸ ἵππι-

1. εἰς τὸ ed.

si incolumis est, ad dliplium in stabulum abit, cauda colligata. Si vero hi certo cognoverint, eum omnino malum esse passum, caudam eius dissolvunt, et, detractis de pedibus fasciis, paulisper abducunt.

DE PROBÀ.

Auriga factionarius aut micropanites, si in primo artis equestris specimine seu proba cassidem suam perdit, non potest aliam sumere, si vero bigarius est, quando de curru descendit, cassidem deponit, eaque, quae primis aurigis permittuntur, sibi adiungit.

CAP. 70.

Mensis Maii die XI certamen equestre in die natali huius a Deo custoditae et imperatoriae urbis hunc in modum instituitur.

Prædix huius certaminis præpositus ad Imperatorem ingreditur, cui, an certamen institui iubeat, declarat: cerimoniarius tessarium adducit, eumque in porta a camino ad lausiacum ducente constituit. Præpositus, mandato de edendis spectaculis accepto, ad tessarium abit, paratum ipsi traditurus, quo facto, is extemplo discedit, et quae

κόν, ἐξέρχεται καὶ ἀπέρχεται πρὸς τὸν θεσσαρίον, καὶ δίδω-
 σιν αὐτῷ τὸ πέρατον, καὶ παραντίκα ἐξελθὼν ὁ θεσσαρίος
 τελεῖ ἅπαντα, ὡς εἰθίσται αὐτῷ ἐν ἐκάστῃ ἵππικῇ τελεῖν. D
 δείλης δὲ ἀνοίγουσι τοὺς ἵππους οἱ τῶν δύο μερῶν, φοροῦν-
 5τας χρυσοσήμεντα σαγίσματα, μανιάκιά τε καὶ καπιστρακία,
 ὁμοίως ἕκαστον μέρος ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ φιάλῃ, καὶ δημεύου-
 σιν αὐτούς, εὐφημήσαντες τὸν βασιλέα. ἀποφέρουσι δὲ τοὺς Ms. 139. a
 ἵππους ἀμφοτέρω τὰ μέρη ἐν τῇ ἵππικῇ, καὶ εἰσάγουσιν αὐ-
 τοὺς διὰ τε τοῦ διῆππιου καὶ τοῦ πρωτοθύρου, καὶ δημεύ-
 10ουσιν αὐτούς, λέγοντες τὰς συνήθεις φωνάς, μέχρι τῆς σφεν-
 δόνης, καὶ ἐν τῇ στάσει αὐτῶν ἐλθόντες, εὐφημοῦσι τὸν βα-
 σιλέα ἐκεῖσε, πρῶτον μὲν οἱ τῶν Πρασίνων, καὶ εἰθ' οὕτως
 οἱ τῶν Βενέτων. ὁ δὲ ὑπαρχος καθέζεται ἐπὶ σελλίῳ
 ἐν τῇ καθίσματι, ἔνθα ὁ ἀκτουάριος ἵσταται. μετὰ δὲ τῆς Ed. L. 199
 15εὐφημίας τῶν δύο μερῶν εὐφημοῦσιν οἱ τοῦ λογίου, καὶ
 ἀναχωροῦσιν οἱ ἵπποι, εἶτα κατέρχεται ὁ ὑπαρχος, καὶ
 ἵσταται ἢ τέντα αὐτοῦ εἰς τὰ κριτάρια ἀπέναντι τοῦ τεταρ-
 τοθύρου, καὶ προσκαλεσάμενος ἐκεῖσε τὰ ἀμφοτέρω μέρη,
 εἰσφέρει ἀναμεταξὺ αὐτῶν τὴν ὄρναν, καὶ βλέπονται παρὰ
 20τῶν ἀμφοτέρων μερῶν τὰ ἐν αὐτῇ βόλια ἀκριβῶς, καὶ ἀσφα-
 λισάμενος αὐτὰ ἐπὶ πάντων ὁ ὑπαρχος, παραδίδωσι σιλε-
 ντιαρίῳ τῷ μέλλοντι τῇ ἐξῆς κυλίσει. (B.) Τῇ δὲ ἐπαύριον,
 ἤγουν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἵππικῶ, ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ
 θεοφυλάκτου κοιτῶνος, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἐξ ἔθους, B

in singulis decursionibus parare solet, parat. Vesp̄ri utraque factio
 equos, instrata aureis segmentis, collaria et capistra gestantes, ad-
 ducit, quos unaquaeque in sua phiala factionariis aequaliter distri-
 buit, et Imperatori fausta precatur. Utraque factio ad certamen
 equos in circō, per diippium primamque portam, inde usque ad fun-
 dam, recitatis verbis solennibus, producit, et postquam ad suam
 stationem venere, ibi Prasini primum, post etiam Veneti Imperatori
 felicia precantur. Praefectus in consessu, ubi actuarius stat, sellae
 insidet. Post ambarum factionum acclamationes rationales fausta
 precantur, equi producantur, praefectus descendit, eiusque tento-
 rium in critariis ante quartam portam ponitur; quo postquam utram-
 que factionem vocavit, in medio earum urnam reponit, cui immis-
 sos globos ambae factiones accurate contemplantur: hos praefectus
 quam diligentissime servat, ac silentiario sequente die urnam cir-
 cumacturo tradit. (H.) Die sequenti, quo certamen equestre insti-
 tuti debet, Imperator e cubiculo a Deo custodito procedit, et a
 solitis comitibus stipatus, per triconchi porticus, apsidem ac da-
 phaem transit, perque mysticam cochleam ad fenestras throni adscen-

διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τοῦ τρικλῶγγου, ἀψίδος τε καὶ τῆς δάφνης, καὶ ἀνέρχεται διὰ τοῦ μυστικοῦ κοχλιοῦ ἄνω ἐν τοῖς παρακυπτικοῖς τοῦ καθίσματος. ἤνικα δὲ γένηται ἡ ἅπανα παρετοιμασία ἐν τῇ ἵππικῇ, δηλοῖ ὁ τῆς καταστάσεως τῆς πραιποσίτῳ, κάκεινος τῇ βασιλεῖ. ὁ δὲ βασιλεὺς κατέρχεται διὰ τῆς λιθίνης σκάλας καὶ λέγει τῇ πραιποσίτῳ „ὁὸς μεταστάσιμον” κάκεινος λέγει μεγάλως „μεταστάσιμον.” καὶ εἰσελθόντος τοῦ βασιλέως ἐν τῇ κοιτῶνι αὐτοῦ, προσκαλεῖται ὁ πραιπόσιτος τοὺς βεσιτήτορας, καὶ εἰσελθόντες περιβαλ-
 C λουσι τὴν χλανίδα τὸν βασιλέα, εἰθ' οὕτως στέφεται ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου, καὶ ἐξέρχεται ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος, δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, καὶ ἐστῶς ἐν τῇ μέσῳ τοῦ στενοῦ, νεύει τῇ πραιποσίτῳ, κάκεινος τῇ ὀστια-
 ρίῳ, κάκεινος εἰσάγει τοὺς πατρικίους· τὸ δὲ βῆλον τῆς πύ-
 λης, δι' ἧς εἰσέρχονται, σιλεντιάριος αἶρει. εἰσελθόντες δὲ¹⁵
 οἱ πατρίκιοι μετὰ τῶν στρατηγῶν πίπτουσι, καὶ ἀναστάν-
 Ms. 139. bτων, νεύει ἡ βασιλεὺς τῇ πραιποσίτῳ, καὶ λέγει „ξε-
 λεύσατε” αὐτοὶ δὲ ὑπερέυχονται τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγα-
 θοὺς χρόνους.” καὶ ἐκεῖθεν δηριγενόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τε
 τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων τε καὶ στρατη-²⁰
 γῶν, διέρχεται μέχρι τοῦ τρικλίνου, ἐν ᾧ ἀριστῆ τῇ αὐτῇ
 ἡμέρᾳ, καὶ ἴσταται ἐκεῖσε· εἰσελθόντες δὲ σιλεντιάριοι τρεῖς
 D ἢ τέσσαρες, οἱ μὲν τρεῖς διέρχονται ὀπισθεν τῆς δοχῆς ἐν
 τῇ δεξιᾷ μέρει, ὁ δὲ ἕτερος ἴσταται μέσον, καὶ λαβῶν νῦ-
 μα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῇ ἐστῶτι μέ-²⁵

dit. Omnibus autem ad equestre certamen paratis, cerimoniaris id praeposito, hic Imperatori indicat. Imperator per scalam lapideam descendit, ac praeposito dicit: *Solemnem consessum incipimus*; quod is elata voce repetit. Cubiculum vero suum ut ingressus est, praeposito vestitores arcessit, et ingressi tunica Imperatorem induunt, post a praeposito coronatur, per cubiculum, a praefectis eius stipatus, egreditur inque medio angustae porticus constitutus, praeposito, is ostiario signum dat, qui patricios deinde adducit; velum portae, qua ingrediuntur, silentiarius tollit. Dumque intrant patricii cum strategis, procumbunt, et his surgentibus, Imperator praeposito signum dat, is dicit: *Iubete*; ipsi bona ac diuturna tempora apprecantur. Inde praefectis cubiculo, patriciis et strategis comitantibus, ad triclinium, in quo eo die convivium celebrat, transit ac sibi subsistit; silentiarii tres aut quatuor intrant, e quibus tres, pone excipientes Imperatorem, ad dextram digrediuntur, unus in medio, consistunt, et postquam praepositus signum ab Imperatore accepit, silentiario in medio comitatus imperatorii constituto signum dat, qui velum ingressus, voce elata dicit: *Leva*, et cerimoniarium ad-

σον τῆς δοχῆς σιλεντιαρίῳ, κακεῖνος ἀπελθὼν ἐν τῷ βῆλῳ,
 λέγει μεγάλως „λεβὰ,” καὶ εἰσάγει τὸν τῆς καταστάσεως,
 καὶ ἴσταται μέσον τῆς δοχῆς. καὶ λαβὼν νεύμα ὁ πραιπό-
 σιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νέυει τῷ μαγίστρῳ, μὴ παρόντος
 5δὲ μαγίστρου, νέυει τῷ κοιαιστῳρι, καὶ νέυει μάγιστρος τῷ
 τῆς καταστάσεως, λέγων „κόμητες.” κακεῖνος λέγει εἰς τὸ
 βῆλον „λεβὰ.” καὶ εἰσέρχονται οἱ τῆς συγκλήτου, καὶ
 προσκυνήσαντες, ἴστανται ἐν τῇ τάξει αὐτῶν. εἶτα νέυει
 πάλιν ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος τῷ μα- Ed.L. 200
 10γίστρῳ, κακεῖνος τῷ τῆς καταστάσεως λέγων „πρεμφέκτωρ”
 ἀπελθὼν δὲ ὁ τῆς καταστάσεως εἰς τὸ βῆλον, λέγει „λεβὰ.”
 καὶ εἰσέρχεται ὁ ἀπὸ ἐπάρχων, καὶ προσκυνήσας καὶ αὐτὸς,
 ἴσταται ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ. (Γ.) Εἶτα νέυει ὁ βασιλεὺς τῷ
 πραιποσίτῳ, κακεῖνος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κε-
 15λέύσατε” αὐτοὶ δὲ ὑπερέυχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγα-
 θοὺς χρόνους.” καὶ εἶθ’ οὕτως κατασχὼν τὸ ἄκρον τῆς χλα-
 νίδος τοῦ βασιλέως ὁ τῆς καταστάσεως καὶ ποιήσας ἕωςθέ-
 λιον, ἐπιδιδῶν τῷ βασιλεῖ, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνέρχεται ἐν τῷ B
 καθίσματι. ἀνέρχεται δὲ καὶ ὁ προῤῥήθεις σιλεντιαρίος ἐν
 20τῷ τοῦ Πρασίνου, καμπτῷ, συναναφέρων ἑαυτῷ καὶ τὴν ὄρ-
 γαν, συνανέρχονται δὲ αὐτῷ καὶ οἱ κατὰ συνήθειαν ἀνερχό-
 μενοι σὺν αὐτῷ τῶν μερῶν ὑποδείξας δὲ τοῖς συνανελθού-
 σιν αὐτῷ ἅπασιν τὴν τοῦ ὑπάρχου βούλλαν, κυλίει, καὶ εἶθ’
 οὕτως κατέρχονται ἅμα τῷ σιλεντιαρίῳ οἱ συνανελθόντες αὐ- Ms. 14. a
 25τῷ πάντες, καὶ στοιβάζουσιν ἐν τῷ αὐτῷ καμπτῷ λάχανα,

dicit, inque medio adstantium collocat. Praepositus, signo ab Im-
 peratore dato, magistro signum dat, si is forte absens est, quaestori,
 magister cerimoniario, dicens: *Comites*; is ad velum dicit: *Leva*,
 et senatores ingressi, adorant suoque in loco consistunt. Deinde Im-
 perator iterum praeposito, praepositus magistro signum dat, is cerimo-
 niario, dicens: *Praefectis*; cerimoniarius vero velum ingressus, dicit:
Leva; expraefectus accedit, et, adoratione peracta, in loco suo consistit.
 (III.) Quo facto, Imperator praeposito, is cerimoniario signum dat,
 ac dicit: *Iubete*; ipsi longam ac felicem aetatem apprecantur. Tunc
 extremam Imperatoris tunicam cerimoniarius apprehendit, et, facto
 rhosthelio, Imperatori tradit, qui thronum suum petit. Dicitur silen-
 tiarius ad curvaturam Prasinorum, urnam secum auferens, cumque
 ipso factionarii ascendunt, et postquam omnibus, qui pro more una
 advenerunt, bullam praefecti ostendit, urnam movet, et sic postea
 omnes, qui cum eo ascenderunt, cum silentiario descendunt, et
 in eadem curvatura seu meta olera, et super his placentas reponunt:
 in altera vero meta ac diversis Euripi locis pariter olera ac placentas

καὶ ὑπερθεῖν αὐτῶν πλακοῦντας. ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ καμπῆ καὶ ἐν διαφόροις τόποις τοῦ εὐρίπου προστοιβάζουσιν ὁμοίως λάχανά τε καὶ πλακοῦντας, ἥγουν τῇ πρὸ μιᾶς τοῦ ἵπικου οὗτος δὲ ὁ καμπὸς τῶν Πρασίμων ἕνεκα τοῦ κυλίσαι παραφυλάττεται. Ἰστανται δὲ καὶ αἱ βῆγγαι ἐν τοῖς κριταρίοις, μετὰ δὲ τὸ ἐξελεθεῖν τὸν βασιλέα ἐν τῷ καθίσματι καὶ σφραγίσει τὸν λαὸν καὶ καθίσει αὐτὸν ἐν τῷ σέντιζῳ, τελεσθείσης τῆς προσκυνήσεως τῶν πατρικίων, εἰ τύχῃσι καὶ στρατηγῶν, ἔρχονται τὰ πρωτεῖα τῶν μερῶν μετὰ καὶ σταυρῶν ῥοδοπέλων, καὶ Ἰστανται ἐν ταῖς διασφαγαῖς, καὶ εἰδ' οὕτως δίδωσι νεῦμα ὁ ἄκτουάριος ἀπὸ κελεύσεως, καὶ ἀπολύονται αἱ βῆγγες. ἤνικα δὲ καταλάβωσιν ἐν τῇ βασιλικῇ τάβλα ἐν τῷ καθίσματι, ἐπεύχονται τὸν βασιλέα· εἰδ' οὕτως νεύει ὁ ἄκτουάριος ἀπὸ κελεύσεως, καὶ ἀνέλθῃ τὸ βασιλικὸν ὄργανον, αὐτοὶ δὲ κατέρχονται τῶν βηγῶν αὐτῶν ἐπὶ τὰ μέρη, καὶ εἰδ' ἐρχονται ἐν τῷ στάματι, καὶ λαβόντες τοὺς στεφάνους ἀμφότεροι αὐτῶν, ἀναχωροῦσι. καὶ εἰδ' οὕτως ἐξέρχονται οἱ προειρημένοι τῶν μερῶν, καὶ ἐπιδιδόασιν τοὺς σταυροὺς, ἐπευξάμενοι δὲ τῷ βασιλεῖ, καὶ αὐτοὶ ἀναχωροῦσι. (Δ.) Καὶ εἰδ' οὕτως τελεῖται τὸ πρῶτον βαῖον, καὶ λαμβάνουσιν αἰνικηταὶ ἡνίοχοι τὰ ἑπαθλα αὐτῶν διπλασίως, καὶ ἕξ αἰτήσεως τοῦ μέρους δίδονται τὰ δημόσια, καὶ λαβόντες αὐτὰ χροσβαῖται, ἀνάγουσιν αὐτὰ μέσον τοῦ ἵπικου ἐν τῷ ἄρματουρίῳ Ed.L. 201 τῶν νικητῶν ἡνίοχων. καὶ τελεσθέντων τῶν δ' βαίων, πρῶ-

19. καὶ ante εἰδ' om. ed.

tas pridie decursionis equestris accumulans: Prasinorum meta ob urnam circumagendam custoditur. Bigae in critariis stant, et postquam Imperator ad sedem suam processit, populoque signato, in throno consedit, peracta patriciorum et strategorum, si qui adessent, adoratione, principes factionum cum crucibus e rosae textis veniant, et ad lineas subsistunt: actuarius a mandato signum dat, et bigae solvuntur. Postquam vero ad Imperatoriam tabulam in throno venerit, felicia Imperatori precantur: deinde actarius a mandato signum dat, et organum Imperatorium pulsatur, ipsi vero e bigis suis ad factiones descendunt, et stationem ingressi, coronis acceptis, abeunt. Sic postea dicti factionarii egrediuntur, cruceque tradunt, et fausta Imperatori precati, discedunt. (IV.) Mox prima palma celebratur, ubi aurigae duplicia praemia accipiunt, et secundam factionis preces munera publica distribuunt, quae chosbaitae per medium circum ad armatorium victorum aurigarum perferunt. Quatuor palmis celebratis, rationales omnia pro more agunt, aurigae praemiis victoriae induti, e ianuis in currus descendunt, factionarii partis victricis laureas ex rationario depromunt, aurigas in curribus

τουςιν οἱ τοῦ λογίου τὰ κατὰ συνήθειαν ἅπαντα, ἀλλάξαντες
 δὲ οἱ ἡνίοχοι τῆς νίκης τὰ δημόσια, κατέρχονται ἐπ' ὀχήμα-
 σιν ἐκ τῶν θυρῶν, καὶ κατελθόντες οἱ τοῦ νικῆσαντος μέ-
 ρους δημόται, αἴρουνσι δάφνας ἐκ τοῦ λογίου, καὶ δέχονται
 5 τοὺς ἡνιόχους ἐπιδιφρίους ἔμπροσθεν τοῦ αὐτοῦ δήμου, καὶ Ms. 140. b
 σάξαντες μέχρι τοῦ ἀντικάμπου, ἀνέρχονται ἐν τῇ στάμα-
 τι. ἀνερχομένων δὲ αὐτῶν, δίδεται νεῦμα τοῖς ἄρχουσι
 τῶν ταγματῶν, καὶ κατελθόντες ἴστανται ἐν τοῖς καμπιῆρσι
 καὶ ἐν τοῖς προειρημένοις λοιποῖς τόποις τοῦ εὐρύπου, ἔνθα
 10 αἱ στοιβαὶ τῶν λυγάνων καὶ τῶν πλακούντων εἰσὶν. ἐλθόν-
 τες δὲ οἱ ἡνίοχοι μετὰ τῶν δημοτῶν τοῦ μέρους ἐν τῇ στά- B
 ματι, ἴστανται ἐκεῖσε ἐπιδιφριοι, καὶ ἀκτολογοῦσι μετ' εὐ-
 φημίας οἱ τοῦ μέρους τῷ βασιλεῖ, καὶ μετὰ τὴν συμπλήρω-
 σιν τῆς εὐφημίας ἀποστέλλει αὐτοῖς τοὺς νικηταῖς ἡνιόχοις ὁ
 15 βασιλεὺς στεφάνους διὰ τοῦ ἀκτουαρίου καὶ τοῦ δευτέρου,
 καὶ κατελθόντες στέφουσι τοὺς ἡνιόχους, καὶ ἀνέρχονται
 πάλιν ἐν τῷ καθίσματι. καὶ εὐθέως ἄρχεται τὸ μέρος αἰ-
 τεῖσθαι τοῦ ἐξελεῖν καὶ χορεῦσαι εἰς τὴν πλατείαν, καὶ λα-
 βόντες τὴν αἴτησιν παρὰ τοῦ βασιλέως, ἐξέρχονται ἐν τῇ
 20 μέσῃ. καὶ εἰθ' οὕτως ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς, καὶ μετὰ τὸ
 ἀναστῆναι τὸν βασιλέα κατέρχεται τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ,
 καὶ αἴρουνσι ἐκ τῶν στοιβῶν τὰ τε λύχανα καὶ τὰς πλακούν-
 τας, ἐν δὲ τῷ αὐτῷ εἰσφέρουσι χέλανδον φερόμενον ἐπὶ ἀμά-
 25 ξης πλῆθος ἰχθύων, καὶ ῥίπτουσιν αὐτὰ ἐπὶ ἐδάφους ἐν τῷ C
 25 ἰπικῷ· αἴρουνσι δὲ καὶ ταῦτα τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ. (E.) O

22. τοὺς πλ. ed. 24. αὐτοὺς cd.

constitutos ante ipsam factionem excipiunt, et saltantes ad metam
 usque, stationem petunt. Quo postquam pervenere, praefectis nu-
 merorum signum datur, hi descendunt et ad metas, inque ceteris
 locis Euripi supra commemoratis, ubi acervi olerum ac placentarium
 iacent, subsistunt. Aurigae postquam cum grege factionis ad sta-
 tionem venere, ibi in curribus subsistunt, factionarii fausta Imper-
 atori apprecantur, quo facto, aurigis victoribus Imperator coronas
 per actuariam et vicarium mittit: hi digressi eos coronant, et rursus
 ad consessum revertuntur. Tunc factio statim veniam abundi in-
 que platea saltandi petit, qua ab Imperatore accepta, in plateam,
 quae *media* appellatur, progreditur. Sic postea Imperator surgit,
 turba vero populi descendit, et ex acervis olera placentasque sumit,
 dum interea pisces plurimos in navicula plastro imposita advehunt,
 et in solum circi proiciunt: quos itidem turba commixta populi
 diripit. (V.) Imperator, ut diximus, a throno surgit, et praefectis
 cubiculo comitantibus, per medietates patricios et strateges in trielinio,

δὲ βασιλεὺς, ὡς προεῖρηται, ἀναστὰς ἀπὸ τοῦ σέντζου καὶ
 δριγυενόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχε-
 ται μέσον τῶν τε πατρικίων καὶ στρατηγῶν, ἐστῶτων αὐτῶν
 ἐν τῷ τρικλίῳ, ἐν ᾧ ἀριστᾷ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, αὐτοὶ δὲ ὑ-
 περέχονται τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ καὶ
 εἰσέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι, λαβόντος δὲ τοῦ πραιποσίτου τὸ
 στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, εἰσέρχονται οἱ βεστήτορες,
 καὶ ἀπαλλάξαντες τὴν χλανίδα, ἐξέρχονται. καὶ ἐξελθὼν ὁ
 βασιλεὺς, καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέζης μετὰ
 καὶ φίλων, ὧν ἂν κελεύει, καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τοῦ κληταρίου
 καὶ μικρὸν ἀναπαυσάμενος, ἐκδέχεται, μέχρις ἂν τὰ πάντα
 ἐτοιμασθῶσιν ἐν τῷ ἵππικῳ. ἔλθόντος δὲ τοῦ τῆς καταστά-
 σεως καὶ γνωρίζοντος τῷ πραιποσίτῳ, ὡς ὅτι ἐτοιμὰ ἐστὶ
 Ms. 141. a πάντα, ὁ πραιπόσιτος δηλοῖ τῷ βασιλεῖ· ὁ δὲ βασιλεὺς κα-
 τέχεται διὰ τῆς λιθίνης σκάλας, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ κοιτῶ-
 νι, καὶ περιβάλλεται τὴν χλανίδα καὶ τὸ στέμμα κατὰ συνή-
 θειαν. καὶ δριγυενόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβου-
 κλείου διέρχεται διὰ τοῦ στενοῦ τρικλίνου, καὶ ἐξέρχεται
 Ed.L. 202 ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίῳ, ἐν ᾧ ἀριστᾷ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, κάκει-
 σε ἐστῶς ἅμα τοῖς ἀρχουσι τοῦ κουβουκλείου, νεύει τῷ πραι-
 ποσίτῳ, κάκεινος τῷ ὀστιάριῳ, καὶ εἰσάγει πατρικίους καὶ
 στρατηγούς, καὶ προσκνησάντων τῷ βασιλεῖ, λέγει ὁ πραι-
 πόσιτος „κελεύσατε.“ καὶ ἐξελθόντες ἔξω τῆς πύλης οἱ τε
 πατρικοί καὶ στρατηγοὶ ἅμα τῇ συγκλήτῳ, ἵστανται ἐνθῶν
 κάκεισε· στάντος δὲ καὶ τοῦ βασιλέως ἐν τῇ πύλῃ, πίπτουσι
 οἱ προεῖρημένοι ἅπαντες, καὶ ἀναστάντων, νεύει ὁ πραιπό-

in quo eo die convivium celebrat, constitutos transit: ipsi longa
 ac felicia tempora ei apprecantur. Inde cubiculum petit, dumque
 praepositus a capite coronam demit, vestitores intrant, et tu-
 nica ipsi exuta, discedunt. Imperator egressus, pretiosae mensae
 suae cum amicis, quos ad convivium vocavit, assidet: postquam vero
 surrexit et paulisper quievit, donec omnia ad certamen parata sint,
 exspectat. Veniente cerimoniaro et praeposito indicante, omnia iam
 parata esse, praeposito Imperatore de eo certiorum facit, qui per
 lapideam scalam ad cubiculum abit, tunicaque et corona pro more
 induitur. Stipatus a cubiculi praefectis, per angustum triclinium ad
 magnum, in quo eo die epulae instituuntur, se confert, et ibi cum
 praefectis cubiculi stans, praeposito, is ostiario, signum dat, patri-
 cii et strategi adducuntur, et postquam Imperatorem adoraverunt, praepo-
 situs dicit: *Iubete*. Patricii et strategi cum senatu foras progressi,
 ab utraque parte adstant: Imperatorem vero in porta constituto, dicit

σπος ἀπὸ κελεύσεως τῆς τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „πε-
 λέουσατε” αὐτοὶ δὲ ὑπερέχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγα-
 θοὺς χρόνους.” (ς.) Καὶ εἰθ’ οὕτως κατασχὼν τὸ ἄκρον
 τῆς χλανίδος τοῦ βασιλέως ὁ τῆς καταστάσεως καὶ ποιήσας Β
 ἑρωσθέλιον, ἐπιθιδῶν τῆ βασιλεῖ. εἶτα ἐκεῖθεν δηριγευόμενος
 ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων
 τε καὶ στρατηγῶν, ἀνέρχεται ἐν τῆ καθίσματι μετὰ μόνων
 τῶν τοῦ κουβουκλείου ἀρχόντων καὶ δύο μαγλαβιτῶν καὶ
 σπαθαρῶν βασταζόντων διστράλια, φορούντων καὶ τὰ σπα-
 10θία αὐτῶν, ὡς ἐν ἐκάστῳ ἰππικῶ. ἀνελθὼν δὲ ἐν τῆ σέντζῳ
 ὁ βασιλεὺς καὶ σφραγίσας τὸν λαὸν ἐκ τρίτου, καθέζεται,
 καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς εὐφημίας ἐξέρχεται ὁ πραι-
 πόσιτος ἀπὸ κελεύσεως, καὶ νεύει τοῖς τε πατρικίοις καὶ
 στρατηγῶς, ἀπελθεῖν ἕκαστον ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ καὶ καθέ-
 15δρα· τελεσθέντων δὲ τῶν ὄ βαίων, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς
 ἀπὸ τοῦ καθίσματος, καὶ ἰσταμένων τῶν πατρικίων ἐν ᾧ C
 ἄριστῳ ὁ βασιλεὺς τρικλίνῳ, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν
 ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται μέσον αὐτῶν, αὐτοὶ
 δὲ ὑπερέχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” καὶ
 20διελθὼν διὰ τοῦ στενοῦ τρικλίνου, εἰσέρχεται ἐν τῆ κοιτῶ-
 νι, καὶ ἀπαλλάξας τό,τε στέμμα καὶ τὴν χλανίδα αὐτοῦ,
 περιβάλλεται σαγίον, καὶ κατέρχεται διὰ τοῦ μυστικοῦ κοχλιοῦ,
 καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ πάντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ
 τοῦ ἀγουστέως, ἀψίδος τε καὶ τοῦ τρικόγχου, διὰ τοῦ μο-

17. καὶ ante δηριγ. om. ed.

omnes se prosternunt, et postquam surrexere, praepositus a mandato
 ceremoniarum signum dat, et dicit: *Iubete*; ipsi multa bonaque tem-
 pora apprecantur. (VI.) Mox ceremoniarum, collecta extrema tunica
 Imperatoris, rhoethelium facit, idque Imperatori tradit. Qui a prae-
 fectis cubiculo, patriciis ac strategis stipatus, cum solis cubiculo prae-
 fectis, duobus manclavitis et spathariis dextralia spathasque suas,
 ut in omnibus certaminibus equestribus solent, gestantibus, ad con-
 sessum suum adscendit. Consenso vero throno, terque populo si-
 gnato, sedet, et, acclamatione finita, praepositus a mandato egreditur
 patriciis et strategis signum dat, ut ad ordinem locumque suum sin-
 guli se recipiant. Quatuor palmis celebratis, Imperator a throno
 surgit, et patriciis in triclinio, ubi convivium celebrat, constitutis, a
 praefectis cubiculo stipatus, per medium illorum transit, dum felicia
 ipsi ac diuturna tempora apprecantur. Inde per angustum triclinium
 ad cubiculum abit, ubi corona sua et tunica deposita, sagum induit,
 perque secretam cochleam, cubiculariis omnibus comitantibus, per
 augusteum, apsidem, triconchum, perque monothyrum et porticum

νοθύρον καὶ τῶν διαβατικῶν τῶν ἀγίων μί, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ χρυσοτρικλίνο· στάντες δὲ οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ Δύπερευξάμενοι τὸν βασιλέα „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,” ἔξέρχονται καὶ ἀπέρχονται οἴκαδε.

Ὅσα δεῖ τελεῖσθαι τῇ παραμονῇ τοῦ λαχανικοῦ ἵπποδρομίου, 5 ἔγουν τοῦ γενεθλίου ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως.

Ἰστέον εἰδέναι, ὅτι οἱ τῶν δύο μερῶν δῆμαρχοι μετὰ τε τῶν δευτερευόντων καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων τῶν μερῶν καὶ τῶν δημοτῶν ἀπῆλθοσιν τὸ δελινόν, ἕκαστος εἰς τὸ ἴδιον¹⁰ Ed. L.203 στάβλον, καὶ εὐθέως ὁ θεωρητῆς ἕκαστου μέρος ταβρίζει τὸ τρίπλοκον, καὶ λέγει ὁ λαὸς ἐκ γ' „νίκα, Βένετς” ὁμοίως καὶ οἱ Πράσινοι „Πράσινε.” καὶ δέχεται ὁ φωνοβόλος λέγων μεγάλη τῇ φωνῇ· „ἔχεται ὁ βοηθῶν ἡμῖν Ἰησοῦς” ὁ λαὸς „αἰεὶ νίκα.” οἱ κράτται „εἰς ὁ Θεός, σὸν¹⁵ αὐτοὺς σῶσον.” ὁ λαὸς „ναὶ Κύριε.” καὶ ὅτε ἐξέλθωσιν ἐπὶ τὸ ἐξάερον, κρούει ὁ θεωρητῆς τὴν ταβραϊαν γ', καὶ λέγει ὁ λαός· „νικᾷ ἢ πίστις τῶν βασιλέων, νικᾷ ἢ πίστις τῶν ἀγούστῶν, νικᾷ ἢ πίστις τῆς πόλεως καὶ τῶν Βετίτων,” (οἱ Πράσινοι „Πρασίτων”). καὶ λέγουσιν οἱ κράτται²⁰ „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βασιλέων, ναὶ εἰπέ ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βασιλέων” καὶ ὁ λαὸς „Κύριε, βοήθει.” οἱ κράτται· „εἰς Θεός, σὸν αὐτοὺς σῶσον.” ὁ λαός

14. ἔχετε τὸν ὁ βοηθοῦντα ἡμῖν Ἰησοῦν ed. 15. εἰς ed. ubique in seqq.

sanctorum XL aureum triclinium ingreditur: cubicularii vero adstant, et Imperatori multos ac felices annos apprecati, discidunt domumque abeunt.

OBSERVANDA IN VIGILIA HIPPODROMI LACHANICI SEU DIE NATALI
HUIUS A DEO CUSTODITAE ET IMPERATORIAE URBS.

Duarum factionum principes, vicarii, reliqui factionum praefecti et populus vesperi ad stabula sua abeunt, ubi inspector uniuscuiusque factionis triplicem scuticam sumit, populo ter acclamante: *Vince Venete!* similiter Prasini: *Prasine!* Praecentor voce elata canit: *Habemus Iesum, adiutorem nostrum;* populus: *Semper vince.* Cantores: *Deus es, tu ipso serva;* populus: *Ita Domine!* Quando in atrium processere, inspector scintica ter insonat, populo dicente: *Vincit Augustorum Augustarumque fides, vincit urbis ac Venetorum fides!* (Prasini: *Prasinorum.*) Cantores: *N. et N. magnorum Impera-*

„καὶ Κύριε.“ καὶ εἰθ' οὕτως λέγεται τὸ δρομικὸν ποίημα Β
 ἔμπροσθεν τοῦ ἵπποδρομίου· „οἱ τῶν ἀγῶνων σὲ δυσωποῦ-
 μεν τὸν Θεὸν ἡμῶν καὶ σωτήρα· νίκας τοῖς Βενέτοις βοή-
 θει,” (οἱ Πράσινοι „Πρασίνους,“) „καὶ χωρηγήσον τῷ Οὐ-
 βρασίῳ, (οἱ Πράσινοι „τῷ Ὀλυμπίῳ,“) „ἵνα καὶ πάλιν χο-
 ρεύσωμεν μετὰ νίκης.“ Ἄλλος εἰς τὸ λευκόν· „ὡς κραταία
 σκέπη ἡ Θεοτόκος, καὶ ἀντίληψις βεβαία τῶν εἰς σὲ προσ-
 τρεχόντων, ἐξαιτοῦμεν οἱ Βένετοι,” (οἱ Πράσινοι „Πράσι-
 νοι,“) „δωρηθῆναι ἡμῖν τοῦτο, τῷ Βικασίῳ, διαπρέπον
 ἵσταις νίκαις σὺν αὐτῷ εἰς τὸν ἀγῶνα, καὶ ἡμᾶς εὐφραν-
 θῆναι.” C

ΚΕΘ. οα'.

Ἵσα δεῖ παραφυλάττειν, τῆς φακλαρίας τελουμένης.

Δείλης εἰσέρχονται τὰ δύο μέρη ἐν τῇ μυστικῇ φιάλῃ Ms. 142 *
 15 τοῦ τρικόνγχου μετὰ φατλίων, καὶ γίνεται ἡ λεγομένη φα-
 κλαρία, καὶ λέγουσι τὸν ἀπελατικὸν χορεύοντες ἤχ. π. δ·
 „κραταιωθήτω ἡ χεὶρ σου, ἐνωθήτω ἡ δεξιὰ σου, ὃ δεῖνα
 αὐτοκράτωρ. Ἰδοὺ γὰρ, ἡ πόλις σου φιλόπολιν βλέπει σε βα-
 σιλέα, καὶ ταῖς σαῖς ἐγκαινίζεται κατ' ἐχθρῶν ἀνδραγαθίαις, D
 20 καὶ πολιτεύεται χάρις ἐν μέσῳ τῆς βασιλείας, ὅτι ὤφθη τὸ
 πολιτευμαί σου, πόλις τοῦ μεγάλου βασιλέως, ὅθεν καθοπλί-

5. χορεύσωμεν ed.

g. διαπρέπον R., διαπρέπειν ed.

torum! dic omnino, magnorum Imperatorum; populus: Domine, ad-
 iuva. Cantores: Tu Deus es, ipso serva; populus: Ita Domine!
 Sic postea dromicum carmen ante circum recitatur: Nos factionarii
 te Deum ac servatorem nostrum veneramus! Victorias Venetis con-
 cede! (Prasini: Prasinis!) Adsis benignus Uranio! (Prasini: Olympio.)
 ut iterum post victoriam tripudietur. Aliud carmen albae: Desipa-
 ra, quae firmum quasi tegmen tutumque auxilium eorum es, qui
 ad te accurrunt, rogamus Veneti, (Prasini: Prasinis,) detur hoc no-
 bis et Icasio, ut victoriis in certamine excellamus, et nos exhila-
 remur.

CAP. 71.

Ritus in faculariae celebratione solennes.

Vesperae duae factiones cum facibus secretam phialam triconchi
 intrant, et facularia, ut vocant, instituitur, aque saltantibus apelati-
 cum toni obl. IV canitur: Corroboretur manus tua, exaltetur dex-
 tra tua, N. Imperator! Ecce enim urbs tua te ipsius amantem in-
 tuetur, praeclaris facinoribus tuis contra hostes renovatur, inque
 medio imperio gratia regnat, quoniam administratio tua, urbs ma-

ζονται τὰ ἔπλα σου δυναστεία, καὶ περιβάλλονται ἔχθροι
 τὴν ἔχθραν τοῦ στέφαντός σε τῇ γενεθλίῳ δόξῃ τῆς πόλεως
 σου." καὶ μετὰ ταῦτα ἀνέρχονται εἰς τὰ βύθρα, καὶ ἰστα-
 μένου ἑκάστων εἰς τὸ ἴδιον μέρος, λέγουσιν οἱ κράται τὴν
 ἀνευφημίαν· „ὁ βοηθῶν τοὺς δεσπότας." ὁ λαὸς „εἰς ὁ
 Θεός." οἱ κράται· „σὺ αὐτοὺς σῶσον." ὁ λαὸς „ναὶ
 Κύριε." οἱ κράται· „ὁ βοηθῶν ταῖς ἀυγούσαις." ὁ λαὸς
 Ed.L. 204 „εἰς ὁ Θεός." οἱ κράται· „σὺ αὐτὰς σῶσον." ὁ λαὸς „ναὶ
 Κύριε." οἱ κράται· „ὁ βοηθῶν τοῖς πορφυρογεννήτοις"
 ὁ λαὸς „εἰς ὁ Θεός." οἱ κράται· „σὺ αὐτοὺς σῶσον"¹⁰
 ὁ λαὸς „ναὶ Κύριε." οἱ κράται· „ὁ βοηθῶν τῇ πόλει" ὁ
 λαὸς „εἰς ὁ Θεός." οἱ κράται· „σὺ αὐτὴν σῶσον" ὁ λαὸς
 „ναὶ Κύριε." οἱ κράται· „ὁ βοηθῶν τῷ ἐπάρχῳ" ὁ λα-
 ὸς „εἰς ὁ Θεός." οἱ κράται· „σὺ αὐτὸν σῶσον" ὁ λαὸς
 „ναὶ Κύριε." οἱ κράται· „ὁ βοηθῶν τῷ Οὐρανίῳ" ὁ λα-¹⁵
 ὸς „εἰς ὁ Θεός." οἱ κράται· „σὺ αὐτὸν σῶσον" ὁ λαὸς
 „ναὶ Κύριε," (οἱ Πράσινοι „τῷ Ὀλυμπίῳ"). οἱ κράται· „ὁ
 βοηθῶν τῷ Εἰκασίῳ" (οἱ Πράσινοι „τῷ Ἀνατέλλοντι") ὁ
 Βλαὸς „εἰς ὁ Θεός." οἱ κράται· „σὺ αὐτὸν σῶσον" ὁ λα-
 ὸς „ναὶ Κύριε." (B.) Ἐἴτα εἰσέρχεται ἕτερος κράτης καὶ
 λέγει τὴν συνάφειαν· „ὁ βοηθῶν τοὺς δεσπότας, ταῖς ἀυ-
 γούσαις, τοῖς πορφυρογεννήτοις, τῇ πόλει, τῷ ἐπάρχῳ, τῷ
 Οὐρανίῳ," (οἱ Πράσινοι „τῷ Ὀλυμπίῳ,") „τῷ Εἰκασίῳ"
 (οἱ Πράσινοι „τῷ Ἀνατέλλοντι") ὁ λαὸς „εἰς ὁ Θεός."

14. αὐτῷ σῶσον cod. h. l. et sic paulo post.

gni Imperatoris, conspecta est, quando arma robore tuo armanur, hostesque odio eius, qui te natali honore urbis tuae coronavit, cinguntur. Deinde ad subsellia se recipiunt, & singulis in loco suo constitutis, cantores verba solennia recitant: Auxilium Domino- rum! populus: Tu es Deus! Cantores: Tu ipsos serva; populus: Ita Domine Cantores: Auxilium Augustarum! populus: Deus es Cantores: Tu ipsos serva; populus: Ita Domine! Cantores: Tu, qui porphyrogenitos adiuvas; populus: Deus es. Cantores: Tu ipsos serva; populus: Ita Domine! Cantores: Qui urbem iuvas; populus: Deus es! Cantores: Tu ipsam serva; populus: Ita Domine! Cantores: Qui praefectum iuvas; populus: Deus es! Cantores: Tu ipsum serva! populus: Ita Domine! Cantores: Qui Uranium adiuv- vas; populus: Deus es! Cantores: Tu ipsum serva; populus: Ita Domine! (Prasini: Qui Olympium.) Cantores: Qui Prasinum adiuvas; (Prasini: Qui Anatellontem;) populus: Deus es. Cantores: Tu ipsum serva! populus: Ita Domine! (II.) Deinde alius cantor ingressus verba cum antecedentibus coniungenda recitat: Qui Dominos, Au-

οὐ κράταται „σὺ αὐτοὺς σῶσον” ὁ λαὸς „ναὶ Κύριε.” οὐ
 κράταται „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βασιλέων καὶ αὐτο-
 κρατόρων” ὁ λαὸς „Κύριε, βοήθει.” εἶτα εἰσέρχεται ἕτερος C
 κράτης, καὶ λέγει „Ἰοὺς ἀεὶ, ἀεὶ.” οὐ κράταται „πρωτό-
 5ου καὶ νικῆς” ὁ λαὸς. „εἰς ἀεὶ, εὐδόκιμε.” οὐ κράταται
 „ἄγιε, τρισάγιε, νίκη εἰς τὸ Βένετον,” (οὐ Πράσινοι „εἰς
 τὸ Πράσινον”). οὐ κράταται „δέσποινα Θεοτόκε” ὁ λαὸς
 „ναὶ δέσποινα Θεοτόκε, νίκη εἰς τὸ Βένετον,” (οὐ Πράσινοι
 „εἰς τὸ Πράσινον”). οὐ κράταται „τοῦ σταυροῦ ἡ δύναμις” Ms. 142. b
 10 ὁ λαὸς „ναὶ τοῦ σταυροῦ ἡ δύναμις, νίκη ἔχει τὸ Βένε-
 τον,” (οὐ Πράσινοι „ἔχει τὸ Πράσινον”). οὐ κράταται „Θεοῦ
 τὴν νίκην ἔχεις τὸ πρόσωπόν σου, Οὐράνιε,” (οὐ Πρά-
 σινοι „Ὀλύμπιε”). οὐ κράταται „ὅλη δειλὴς σήμερον” ὁ
 15 λαὸς ἔσ. „ὅλη δειλὴς σήμερον καλὴ σου δειλὴς γίνεται.”
 20 οὐ κράταται „κύριοι, πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.” ὁ λαὸς „πολ- D
 λοὶ ὑμῖν χρόνοι,” (οὐ Πράσινοι „ἄγιε”). καὶ εἰσέρχεται ἕτε-
 ρος κράτης καὶ λέγει „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βα-
 σιλέων καὶ αὐτοκρατόρων” ὁ λαὸς „θεοτόκε, βοήθει.” οὐ
 κράταται „εἰς ὁ Θεὸς, σὺ αὐτοὺς σῶσον” ὁ λαὸς „ναὶ
 25 Κύριε.” εἶτα λέγει ὁ κράτης „ναὶ εἰπέ καὶ ποίει τὸ ἀγω-
 γεῖν τῷ Οὐρανίῳ,” (οὐ Πράσινοι „τῷ Ὀλύμπῳ,”) „ναὶ
 εἰπέ καὶ ποίει τὸ ἀγωγεῖν τῷ Εἰκασίῳ” (οὐ Πράσινοι „τῷ
 Ἀνατέλλοντι.”) ὁ λαὸς „καλὸν ἀγῶνα.” οὐ κράταται „εἰς

4. δὲς, δὲς cod. 5. εἰσαίτα cod. 10. νίκην ἔχεις ed. 11. ἔχεις
 ed. 12. ἔχει conl. R. 20. ἀγωγὴν cod. h. l. et mox.

*gustas, porphyrogenitos, urbem, praefectum, Uranium, (Prasini:
 Olympium,) Icasium, (Prasini: Anatellontem,) adiunas; populus:
 Deus es. Cantores: Tu ipso serva; populus: Ita Domine. Cantor-
 es: N. N. magnorum principum et Imperatorum! populus: Domine,
 eos adiuna. Deinde alius cantor intrat, dicens: Semper, semper.
 Cantores: Superior sis et victor! populus: Perpetuo, o clarissime!
 Cantores: Sancte, ter sancte, victoria Venetae! (Prasini: Prasiniae.)
 Cantores: Domina Deipara; populus: Imo, domina Deipara, victo-
 ria Venetis! (Prasini: Prasinis!) Cantores: Crucis potentia; populus:
 Imo crucis potentia! victoria Venetam factionem habet; (Prasini:
 Prasinam habet.) Cantores: Dei victoriam habet persona tua, o
 Uraniel (Prasini: Olympie!) Cantores: Tota victoria hac vespertibi
 contingit; populus: Omnis tibi hodie ac pulchra victoria contingit.
 Cantores: Multa vobis tempora, Domini! populus: Multa vobis
 tempora! Prasini: Sancte! Alius deinde cantor intrat, et dicit: N.
 et N. magnorum principum et Imperatorum; populus: Deipara, hos
 adiuna. Cantores: Deus es, tu ipso serva; populus: Imo Domine.
 Postremo praecentor: Ita dic et fac, Uranius agat! (Prasini: Olym-*

ὁ Θεός, σὺ αὐτοὺς σῶσον" ὁ λαὸς „ναὶ Κύριε." ἴσταν, Ed. L. 205 ὄκει τὰ αὐτὰ ἄκτα καὶ ἡ αὐτὴ εὐφρημία λέγονται καὶ ἐπὶ τοῦ ἵπποδρομίου εἰς τὸ στάμα, ἤγουν εἰς τὸ Π, δηλονότι τοῦ ὑπάρχον καθεζομένου εἰς τὸ κάθισμα, ἔνθα ὁ καὶ ἀκτουάριος ἴσταται. 5

Περὶ τοῦ αὐτοῦ ἵπποδρομίου, πῶς δεῖ κυλλεῖν.

Πρὸ τοῦ ἵππικοῦ γίνεται ἡ πομπή-των ἵππων, καὶ τῇ πρῶτῃ τίθεται ἡ ὄρνα εἰς τὸν καμπτὸν τοῦ Βενέτου, καὶ κατέρχονται οἱ τῶν δύο μερῶν ἡνίοχοι ἅμα τῶν κομβινογράφων, Βφορῶντων αὐτῶν τῶν κομβινογράφων ἀρμελαύσια Βένετον¹⁰ καὶ λευκὸν καὶ τὰ μασσία, ὄντων αὐτῶν καὶ ἀνυποδῆτων, βασιτάζοντες καὶ χαρτοκαλαμάρια, καὶ κυλιούσης τῆς ὄρνας, οἷον ἐκβάλλει σφαιρίον, ὀνομάζει τὸν μεσαριστερόν. καὶ ὅτε πληρώσῃσι τὰ δ' βαῖτα, ἀπέρχονται εἰς τὰ ὄργανούρια, καὶ ποιοῦσι τὸ πέρας τῆς κομβίνας, καὶ ἀνερχομένου τοῦ¹⁵ βασιλέως, ἀπολύουσι τὰ διίππια, καὶ ἴσταται ὁ μαξιλλάριος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ καὶ οἱ δύο θεωρηταί, εἰς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, καὶ εἰς ἐξ εὐωνύμων, βασιτάζοντες τὰ καλαμάρια, ἕως οὗ πετάσῃ. καὶ τοῦ Θεοῦ παρασχόντος τὴν νίκην, C μετὰ τὸ λαβεῖν τὰ ἔπαθλα ἀπέρχονται εἰς τὰς θύρας,²⁰ καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν δ' βαίτων ἐκβαίνουσι τὰ ἄρματα τῶν νικησάντων, φορῶντων τῶν ἡνίοχων τὰ δημόσια, Ms. 143. a καὶ κάμπτουσι καμπτὸν Πρασίνου καὶ Βενέτου, καὶ ἔρχον-

3. εἰς Π ed. 4. καὶ om. cod.

pius! imo *agat Icasius!* (Prasini: *Anatellon agat!*) *populus Egregium certamen.* Cantores: *Deus es, tu ipso serva!* *populus: Imo Domine!* Sciendum est, eadem acta eademque acclamationes etiam in decursione in statione seu Π recitari, praefecto in consessu, ubi actuarius quoque stat, sedente.

DE EADEM DECURSIONE, QUOMODO SORTES MISERI DEBEANT.

Ante decursionem processio equorum instituitur, urnaque in meta Venetae factionis mane posita, aurigae utriusque gregis cum combinographis, armelausia Venetum albumque et massia gestantibus, discalceatis praeterea et chartocalamaria ferentibus, descendunt, et, urna agitata, quicumque globulus exierit, is *mesaristerum* (quasi medium sinistrum) constituit. Quatuor palmis completis, ad urnatoria abeunt, terminum combinae faciunt, et, Imperatore accedente, diippia solvunt: maxillarius in loco suo, e duobus inspectoribus unus ad dextram, alter ad sinistram stant, et calamaria, usque dum velum extenderint, gestant. Postquam vero Deus victoriam concessit, et aurigae praemia victoriae acceperat, ad ianuas ab-

ται εἰς τὸν ἴδιον δῆμον, καὶ ἐπαίρουσι τοὺς δημότας, καὶ σώσσοντες κάμπτουσιν, ὡς προεῖρηται, καμπτὸν Πρασίνου. καὶ ἔρχονται εἰς τὸ στάμα, καὶ κατέρχεται ὁ ἀκτουάριος, καὶ ἀπολύει αὐτούς, καὶ ἀπέρχονται χορεύοντες εἰς τὸ δημόσιον.

5 Περὶ τῶν βηγῶν, πῶς δεῖ αὐτὰς τελεῖσθαι.

Ἰππικῶν ἀγομένον προσκυνησίμου, αἱ βῆγες ἴστανται εἰς D τὸ πρῶτον κριτάριον, καὶ οἱ βηγάριοι ἐπάνω τῶν ἀρμάτων, καὶ ἀνερχομένου τοῦ βασιλέως, ἐμβαίνουσιν οἱ δ' ἡνίοχοι καὶ λαμβάνουσι τὰ χρυσᾶ πισσία, καὶ στρέφονται, καὶ ἴστανται εἰς τὰς ἰδίας διασφαγὰς. καὶ εἰθ' οὕτως νεύει ὁ ἀκτουάριος, καὶ πάλιν εἰσέρχονται καὶ λαμβάνουσιν ἀπὸ ψελλίου χρυσῶν, καὶ ὑποστρέφοντες ἐκφωτίζουσιν ἐπὶ τοὺς δῆμον, καὶ ἐκβαίνουσιν αἱ βῆγες. φοροῦσι δὲ οἱ βηγάριοι ἰμάτια, ὁ μὲν εἰς Βένετον, ὁ δὲ ἕτερος Πράσινον, ἔχοντα ὡσπερ 15 πτερὰ, ἀπὸ κεντούκλων ἐξῆραμμένα, ὅπισθεν εἰς τὰς ψύας Ed.L. 206 αὐτῶν, ἀντὶ δὲ κασιδιῶν φοροῦσι καμελανίκια κεντουκλείνα.

Ἄκτα ἀπὸ νίκης εἰς τὸ αὐτὸ ἱπποδρόμιον.

Ἀπὸ τοῦ δευτέρου βαῖου λέγουσιν οἱ κράκται „πολλὰ,

11. ἀνὰ ψελλίου conl. R. 15. κεντούκλου cod. 16. κεντουκλεινά ed. 17. εἰς αὐτὸ ed.

eunt, completis vero quatuor palmis, currus victorum progrediuntur, aurigae praemia publica ferunt, ad metam Prasiniae Venetaeque factionis deflectunt, deinde ad proprium gregem redeunt, factionarios sumunt, ac saltantes ad metam Prasiniae, ut supra diximus, divertunt. Postremo ad stationem se conferunt, descendit actuarius, eos dimittit, et sic in publicum saltantes procedunt.

DE BIGIS, QUOMODO ORDINARI DEBEANT.

Si certamen equestre, ubi Imperator adoratur, instituitur, bigae in primo critario, bigarii in curribus, stant, et Imperatore veniente, quatuor aurigae accedunt, aureas pilas occupant, et inde reversi, ad suas lineas redeunt. Postea, signo ab actuario dato, rursus intrant, armillam auream sumunt, ac redeuntes cum facibus ad factiones accedunt, bigae vero abeunt. Bigarii vestes, Venetam unus, alter Prasinam, alis quasi instructas, e centunculis confectas, a tergo ad lumbos usque, pro galeis vero camelaucia e centunculis gestant.

ACTA POST VICTORIAM IN EODEM CERTAMINE REPORTATAM.

Post palmam secundam cantores: *Multos, multos, multos!* populus: *Multos annos in multos!* Cantores: *Multa vobis tempora,*
Constantinus Porphyr. Vol. I. 23

πολλά, πολλά" ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλά." οἱ κρά-
 κται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ἧ ἔνθεος βασιλεία" (οἱ Πράσι-
 νοι „τὸ πρόβλημα τῆς τριάδος"). καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολ-
 λοὶ ὑμῖν χρόνοι" (οἱ Πράσινοι „ἄγιε"). οἱ κράκται „πολ-
 λοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτορες Ῥωμαί-
 ων" καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι" (οἱ Πράσινοι
 „ἄγιε"). οἱ κράκται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες
 τοῦ Κυρίου" ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι" (οἱ Πρά-
 σινοι „ἄγιε"). οἱ κράκται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα
 καὶ ὁ δεῖνα ἀγνοῦνται τῶν Ῥωμαίων" καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' 10
 „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι" (οἱ Πράσινοι „ἄγιε"). οἱ κράκται
 „δεσπότης τῆς οἰκουμένης, δέξασθε Βενέτους παρακαλοῦντας"
 (οἱ Πράσινοι „Πρασίνουσ"). καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε."
 οἱ κράκται „ὡς δοῦλοι τολμῶμεν παρακαλέσαι" ὁ λαὸς ἐκ
 γ' „ἄγιε" οἱ Πράσινοι ὁμοίως. οἱ κράκται „μετὰ φόβου
 δυσωποῦμεν τοὺς δεσπότης" ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε." οἱ Πρά-
 σινοι ὁμοίως. οἱ κράκται „ἀνεξικακῶς παρακλήθητε ἐνερ-
 γέται" ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε" οἱ Πράσινοι ὁμοίως. οἱ κρά-
 κται „εἰς τὴν δέησιν τῶν δούλων ὑμῶν Βενέτων" ὁ λαὸς
 ἐκ γ' „ἄγιε" οἱ Πράσινοι ὁμοίως. οἱ κράκται „δημοσία 20
 Ms. 143. b τοῖς δούλοις ὑμῶν, εἰ κελεύετε" ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε" οἱ
 Πράσινοι ὁμοίως. οἱ κράκται „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης
 τῶν Ῥωμαίων" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ
 κράκται „Κύριε, σῶσον τοὺς ἐκ σοῦ ἐστεμμένους." ὁ λαὸς
 ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράκται „Κύριε, σῶσον τοὺς 25

divina maiestas! (Prasini: *Propugnaculum trinitatis!*) *populus ter:*
Multa vobis tempora! (Prasini: *Sancte!*) *Cantores:* *Multa vobis tem-*
pora, N. N. Romanorum Imperatores! *populus ter:* *Multa vobis tem-*
pora! (Prasini: *Sancte!*) *Cantores:* *Multa vobis tempora, famuli*
Domini! *populus ter:* *Multa vobis tempora!* (Prasini: *Sancte!*) *Can-*
tores: *Multa vobis tempora, N. N. Augustae Romanorum!* *populus*
ter: *Multa vobis tempora!* (Prasini: *Sancte!*) *Cantores:* *Domini or-*
bis terrarum, suscipite Venetos precantes! (Prasini: *Prasinos!*) *pop-*
ulus ter: *Sancte!* *Cantores:* *Ut servi rogare audemus!* *populus*
ter: *Sancte!* *Prasini similiter.* *Cantores:* *Cum timore Dominos in-*
tuere audemus; *populus ter:* *Sancte!* *Prasini similiter.* *Cantores:*
Merito invocamini benefici principes! *populus ter:* *Sancte!* *Prasini*
similiter. *Cantores:* *Ad preces servorum vestrorum Venetorum.*
Cantores: *Praemia servis vestris, si iubetis;* *populus ter:* *Sancte!*
Prasini similiter; *populus ter:* *Sancte!* *Prasini similiter.* *Cantores:*
Domine, serva Dominos Romanorum! *populus ter:* *Domine, serva.*
Cantores: *Domine, serva a te coronatos!* *populus ter:* *Domine serva!*

δεσπότης τῆς οἰκουμένης" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράτται „καὶ σὺν αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἡμᾶς συνεργήσει" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράτται „Κύριε, σῶσον τὸν δεσπότην σὺν ταῖς ἀγούταις καὶ τοῖς πορφυρογεννή- D
D τοῖς" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." (B.) Καὶ ἀπὸ τοῦ τετάρτου βαΐου κατέρχεται ὁ μαῖστωρ μετὰ τοῦ λαοῦ, καὶ ἴσταται ἔμπροσθεν τοῦ δήμου. ὁ δὲ δήμαρχος ἀπομένει μετὰ τῶν πρωτείων ἄνω εἰς τὸν δῆμον. εἶτα λέγουσιν οἱ κάτω ἰστάμενοι κράτται „εἴ τι ὁ Θεὸς ὠνόμασε" καὶ ἀπο-
10 κρίζονται ἄνω εἰς τὸν δῆμον „τίμιον τὸ Βένετον" (οἱ Πράσινοι „τὸ Πράσινον"). οἱ κράτται „ὁ βοηθῶν τοὺς δεσπότης" „εἰς ὁ Θεός," ὁ λαὸς, καὶ τὰ λοιπά. εἶτα ἀνέρχονται οἱ ἡνίοχοι ἐν τοῖς ἄρμασι, φοροῦντες τὰ δημόσια, καὶ Ed.L. 207
15 μύκον, „ἀγάλλον, Βένετες, οἱ δεσπότης ἐνίκησαν" (οἱ Πράσινοι „Πράσινε"). καὶ ὅτε ἔλθωσιν εἰς τὸ Π, ἔμπροσθεν τῶν βασιλέων ἴστανται καὶ λέγουσιν οἱ κράτται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ" ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ." οἱ κράτται „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, ἡ ἐνθεὸς βασιλεία" (οἱ Πρά-
20 σινοὶ „ἡ ἐκλογὴ τῆς τριάδος"). ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι" (οἱ Πράσινοι „ἄγις"). οἱ κράτται „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτορες Ῥωμαίων" ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι" (οἱ Πράσινοι „ἄγις"). οἱ κράτται „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ Κυ- B
25 ρίου" ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι." οἱ κράτται

11. δεσπότης εἰς ὁ Θεός. ὁ λαὸς καὶ τ. λ. ed.

Cantores: *Domine, serva principes orbis terrarum!* populus ter: *Domine, serva.* Cantores: *Et cum ipsis Deus in nobis operetur!* populus ter: *Domine, serva!* Cantores: *Domine, serva Imperatores, Augustas et porphyrogenitos!* populus ter: *Domine, serva!* (II.) Post quartam palmam magister cum populo descendit, et ante factionem subsistit: demarchus in loco superiori cum principibus in factione remanet. Deinde cantores infra constituti dicunt: *Si Deus vocavit;* respondent supra in factione constituti: *Venetum gregem venerandum!* (Prasini: *Prasinum*). Cantores: *Qui Dominos adiuvat!* populus: *Deus es cetera.* Deinde aurigae, publica praemia ferentes, currus conscendunt, factione ante ipsos dromicum carmen recitante: *Exulta, Venete, Domini vicerunt!* (Prasini: *Prasine*): Et quando ad II pervenere, coram Imperatoribus stant, cantores dicunt: *Multos, multos, multos;* populus: *Multos annos in multos.* Cantores: *Multa vobis tempora, divina maiestas!* (Prasini: *Electio trinitatis!*) populus ter: *Multa vobis tempora!* (Prasini: *Sanctis!*)

„πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐγοῦσται τῶν
 Ῥωμαίων” ὁ λαὸς γ’ „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι” (οἱ Πράσινοι
 „ἅγιο”). οἱ κράτται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, δεσπότηαι, σὺν
 ταῖς ἀυγοῦσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις” ὁ λαὸς γ’ „πολ-
 λοὶ ὑμῖν χρόνοι” (οἱ Πράσινοι „ἅγιο”). οἱ κράτται „πολ-
 λὰ, πολλὰ, πολλὰ” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ.” οἱ
 κράτται „δεσπότηαι τῆς οἰκουμένης, δέξασθε Βενέτους πα-
 ρακαλοῦντας” (οἱ Πράσινοι „Πρασίνοισ”)· ὁ λαὸς ἐκ γ’
 „ἅγιο.” οἱ κράτται „ὡς δοῦλοι τολμῶμεν παρακαλέσαι”
 ὁ λαὸς γ’ „ἅγιο.” οἱ κράτται „μετὰ φόβου δυσωποῦμεν¹⁰
 C τοὺς δεσπότηας” ὁ λαὸς γ’ „ἅγιο.” οἱ κράτται „ἀνεξικα-
 κως παρακλήθητε εὐεργέται” ὁ λαὸς γ’ „ἅγιο.” οἱ κρά-
 τται „εἰς τὴν δέησιν τῶν δούλων ὑμῶν Βενέτων” (Πρά-
 Ms. 144. a σινοι „Πρασίνοισ”)· ὁ λαὸς γ’ „ἅγιο.” οἱ κράτται „στε-
 φανώσατε τοὺς δούλους ὑμῶν, εἰ κελεύετε” ὁ λαὸς ἐκ τρι¹⁵
 του „ἅγιο” οἱ Πράσινοι ὁμοίως. (Γ.) Οἱ κράτται „Κύριε,
 σῶσον τοὺς δεσπότηας Ῥωμαίων” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „Κύριε,
 σῶσον.” οἱ κράτται „Κύριε, σῶσον τοὺς ἐκ σοῦ ἑσπεμμέ-
 νους” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράτται „Κύ-
 ριε, σῶσον τοὺς δεσπότηας σὺν ταῖς ἀυγοῦσαις καὶ τοῖς²⁰
 D πορφυρογεννήτοις” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „Κύριε, σῶσον.” οἱ κρά-
 τται „ἔτι μίαν αἴτησιν ἔχομεν οἱ δοῦλοι ὑμῶν” ὁ λαὸς ἐκ

13. Πράσινοι „Πρασίνοισ” om. ed. 18. τοὺς om. ed.

Cantores: *Multa vobis tempora, N. N. Imperatores Romanorum;*
 populus ter: *Multa vobis tempora!* (Prasini: *Sancte!*) Cantores: *Mul-
 ta vobis tempora, famuli Domini!* populus ter: *Multa vobis tem-
 pora!* Cantores: *Multa vobis tempora, N. N. Augustae Romanorum;*
 populus ter: *Multa vobis tempora!* (Prasini: *Sancte!*) Cantores: *Mul-
 ta vobis tempora, Domini, cum Augustis coniugibus et porphyro-
 genitis!* populus: *Multa vobis tempora!* (Prasini: *Sancte!*) Cantores:
Multos, multos, multos! populus: *Multos annos in multos!* Cantores:
Domini orbis terrae, suscipite Venetos precantes! (Prasini:
Prasinos!) populus ter: *Sancte!* Cantores: *Ut servi precari aude-
 mus;* populus ter: *Sancte!* Cantores: *Verecunde intuemur et cum
 timore Dominos;* populus ter: *Sancte.* Cantores: *Haud male be-
 nefici principes invocamini!* populus ter: *Sancte.* Cantores: *In
 preces servorum vestrorum, Venetorum!* (Prasini: *Prasinorum;*) popu-
 lus ter: *Sancte!* Cantores: *Coronate servos vestros, si placet;* po-
 pulus ter: *Sancte!* Prasini similiter. (III.) Cantores: *Domine, ser-
 va Dominos Romanorum!* populus ter: *Domine serva.* Cantores:
Domine, serva a te coronatos! populus ter: *Domine, serva.* Can-
 tores: *Domine, serva Imperatores, Augustas, et porphyrogenitos!*
 populus ter: *Domine, serva.* Cantores: *Unum adhuc servi vestri*

γ' „ἄγιε” οἱ Πράσινοι ὁμοίως. οἱ κράτται „ἀπέλθω-
 μιν χορευσαί, δεσπόται, εἰ κλεεύετε” ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε.”
 οἱ κράτται „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότας Ῥωμαίων” ὁ
 λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράτται „Κύριε, σῶσον
 5 τοὺς ἐκ σοῦ ἐστεμμένους” ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον.”
 εἶτα κατέρχεται ὁ ἀκτουάριος, καὶ στέφει τοὺς ἡνιόχους,
 καὶ λέγει αὐτοῖς „εὐτάκτως χορεύσατε” οἱ κράτται „εὐ-
 10 τάκτως χορεύσομεν ἐν τῇ ζωῇ ὑμῶν, δεσπόται.” καὶ μετὰ
 τὸ γενέσθαι μεταστασίμον καὶ ἀναστῆναι τοὺς δεσπότας ἀπὸ
 10 τοῦ σέντζου, ὀψικεύει ἅπας ὁ δῆμος τοὺς ἡνιόχους, λεγόν- Ed.Li. 208
 των τὸ ποίημα „ἀγάλλον, Βένετε, οἱ δεσπόται ἐνίκησαν”
 (οἱ Πράσινοι „Πράσινε”). καὶ ὅτε ἔλθωσιν εἰς τὰ κάγκελ-
 λα, λέγουσιν οἱ κράτται ἔσ' „αὔξει τὸ βασιλειον, αὔξει
 καὶ τὸ Βένετον.” καὶ εἰθ' οὕτως ὀψικεύουσι τοῖς ἡνιόχοις
 15 ἕως τῆς ἐκκλησίας, ἤγουν οἱ μὲν Βένετοι εἰς τὸν ταγιστέα,
 οἱ δὲ Πράσινοι εἰς τὰ διακονίασης, λέγοντες τὸ δρομικὸν
 ποίημα „ἀγάλλον, Βένετε,” (οἱ Πράσινοι „Πράσινε,”)
 „οἱ δεσπόται ἐνίκησαν.”

Ἄτια, ὅτε τρέχουσιν οἱ δρομῆται τοῦ ἐνὸς μέρους ἀπὸ δρόμου
 20 ἀπακεῖ. B

Λέγει ὁ φωνοβόλος „ἔχετε βοηθοῦντα ὑμῖν Ἰησοῦν”
 ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἀεὶ νικᾷ.” ὁ φωνοβόλος „νίκας δεῖξει” ὁ

13. 28 αὔξει ed.

a vobis petimus; populus ter: Sancte; Prasini similiter. Cantores:
 Abeamus saltaturi, si vobis, Domini, placet; populus ter: Sancte!
 Cantores: Domine, serva Romanorum dominos! populus ter: Domi-
 ne, serva. Cantores: Domine, serva a te coronatos! populus ter:
 Domine, serva! Deinde actuarius descendit, aurigas coronat, et ad
 eos dicit: Ordine ac decenter saltate. Cantores: Decenter saltabi-
 mus in vita vestra, Domini. Et solenni consensu instituto, post-
 quam a throno Domini surrexere, populus omnis aurigas sequitur,
 carmen recitantes: Exsulta, Venete, Domini vicerunt; (Prasini:
 Prasine). Et quando cancellos intrarunt, cantores dicunt: Crescat
 imperium, crescant Veneti. Sic postea aurigas ad ecclesiam usque
 comitantur, Veneti ad tagisteum, Prasini ad diaconissae, carmen
 dromicum recitantes: Exsulta, Venete! (Prasini: Prasine!) Domini
 vicerunt.

ACCLAMATIO, QUANDO UNIUS FACTIONIS CURSORES CERTATIM DECURRUNT.

Praecentor dicit: Habetis auxiliatorem vestrum, Iesum! popu-
 lus ter: Semper vincit! Praecentor: Victorias ostendat! populus:

λαὸς „ἔσαιούτα.“ ὁ φωνοβόλος „αὖξει νίκηρ“ ὁ λαὸς „τῶν βαΐων.“ ὁ φωνοβόλος „σωτήρ τοῦ κόσμου.“ ὁ λαὸς „βοήθησον ἡμᾶς.“

Ἄκτα εἰς τὸν ἀπολακτισμὸν τῶν δρομέων.

Ἀπολακτίζουσιν οἱ δρομεῖς, καὶ ἔρχονται ἔμπροσθεν τοῦ C ἰδίου δῆμον, καὶ λέγουσιν οἱ κράκται· „ὄλους τούτους, Κύριε, βοήθησον, τοὺς πρώτους βοήθησον, ὁ ἐν τριάδι, νικήσουσι πρεσβείαις σου, Θεοτόκε, νικήσουσι χαροποιούντες τὴν βασιλείαν, τὴν πολιτείαν, νικήσουσι χαροποιούντες τοὺς Ma.144. b Βενέτους· ἔσ· ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, νίκηρ ἀντοῖς παράσχου.“ Ἰστέον, ὅτι ἐπὶ Μιχαήλ τοῦ φιλοχρίστου δεσπότην ὁ Βαμβαλούδης ὁ τῶν Πρασίνων δρομεὺς εἰς τὰ ζυγιασιμὰ καὶ εἰς τὰς πρόβας οὐκ ἦν· ἐκρατεῖτο γὰρ ὑπὸ τοῦ πατρικίου Πετρωνᾶ, τῇ δὲ τοῦ βοτοῦ ἡμέρᾳ, τελεσθείσης τῆς κυλίστρας καὶ παραβάντων Βενέτων, μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Βαμβαλούδης, καὶ ἔξ αἰτήσεως τοῦ δῆμον τῶν Πρασίνων ἔδραμεν D ἀπὸ κελεύσεως εἰς τὸ τέταρτον βαῖον, καὶ ἐνίκησεν.

Ἄκτα εἰς τὴν κυλίστραν τῶν πεζῶν.

„Εἰς ἐκείνας τὰς θύρας ἀπέλωμεν, Θεὸς καὶ κύρις τῶν ἀπάντων, ὅπου ἔσται ἐκ Θεοῦ νικῆσαι· τοῦτό ἐστιν ἐκ20 Θεοῦ νικῆσαι· καὶ δυσωποῦμέν σε, Θεοτόκε· νίκας λάβη ὁ δῆμος οὗτος.“

Heus, adiuvā! Praeceptor: Augeat victoriam; populus: Palmarum! Praeceptor: Servator orbis! populus: Nobis auxilium affer!

ACCLAMATIO, QUANDO CURSORES CITO PROCURRUNT.

Citato gressu cursores procurrunt, et ad proprium gregem veniunt: cantores dicunt: *Hos omnes, Domine, adiuvā! principes, Deus trinuē, adiuvā! Tuo munere vincant, o Deipara! Vincant, laetitia regnum ac rempublicam implentes! Vincant, Venetos exhilarantes! Deus sancte, victoriam ipsis concede! Sub Michaelē, Imperatore Christi amante, Bambaludes, Prasinorum cursor, cum currus iungerentur, ac proba seu specimen ederetur, non aderat, quoniam a Petrona patricio tenebatur, die vero votorum, urna iam agitata, cum Veneti transiissent, advenit, et secundum Prasinæ factionis preces mandato Imperatoris in tertia palma cucurrit, et victoriam reportavit.*

ACCLAMATIONES, DUM URNA PEDITUM CIRCUMAGITUR.

Ad has ianuas, Deus ac Domine omnium, abeamus: ubi erit per Deum vincere. Hoc est per Deum vincere. Te veneramus, o Deipara, ut haec factio victoriam obtineat.

Ἄκτα κάμνοντος τοῦ μαπαρίου εἰς τὸ πεζόν.

Ed.L. 209

„Νανά. αἱ ἀναναία” ὁ λαὸς „ἐπέστη ἡ ἡμέρα.” οἱ κρᾶκται „νανά” ὁ λαὸς „ἅγια Θεοτόκε.” οἱ κρᾶκται „νανά” ὁ λαὸς „ἡ νίκη τῶν Βενέτων” (οἱ Πράσινοι „τῶν Πρασίνων”). οἱ κρᾶκται „νανά” ὁ λαὸς „χαρεῖ ἡ πολιτεία.” οἱ κρᾶκται „νανά” ὁ λαὸς „ἅγια Θεοτόκε.” καὶ ὅταν ὑψώσει τὰς χεῖρας ὁ μαπύριος, λέγουσιν· „ἄρτι καὶ ἄρτι, Κύριε, βοήθησον.”

Ἄκτα, μέλλοντος λαμβάνειν τὰ ἐπαθλα τοῦ συμπερέστου καὶ τοῦ δευτέρου.

10

B

„Σεφάνιον, δεσπότηι, τῷ συμπερέστῳ· Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης Ῥωμαίων· Κύριε, σῶσον τοὺς ἐκ σοῦ ἰστεμμένους· Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης σὺν τοῖς Βενέτοις” (οἱ Πράσινοι „σὺν τοῖς Πρασίνοις”). „τὰ δύο, δεσπότηι, τῷ συμπερέστῳ· τὸ ἓν, δεσπότηι, τῷ δευτέρῳ. Κύριε, σῶσον τὸ ὀρθόδοξον κράτος· Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης σὺν ταῖς ἀγούσαις Ῥωμαίων.

ΚΕΦ. οβʹ.

Περὶ τοῦ βοτοῦ, ὅπως δεῖ τελεῖσθαι.

C

Ἰστέον, ὅτι τὸ πέρατον οὐ δίδεται τὸ πρῶτ', ὥσπερ τὸ

20

ACTA, DUM MAPPARIUS IN PEDESTRI PUGNA LABORAT.

Nana! Ananaia! populus: Dies advenit. Cantores: Nana; populus: Sancta Deipara! Cantores: Nana! populus: Victoria Venetorum (Prasini: Prasinorum). Cantores: Nana; populus: Gaudesit republica. Cantores: Nana; populus: Sancta Deipara! Et postquam mapparius manus sustulit, dicunt: Nunc et nunc, Domine, adiuva.

ACTA, QUANDO PRAEMIA SYMPERESTA, SEU QUI PRIMUS ATTIGIT METAM, ET QUI AB EO SECUNDUS EST, ACCIPERE DEBENT.

Corollam, Domini, symperestae! Domine, serva Romanorum Dominos! Domine, serva a te coronatos! Domine, serva Imperatores cum Venetis (Prasini: cum Prasinis). Duas corollas, Domini, symperestae, unam, Domini, secundo. Domine, serva maiestatem rectae fidei observantem! Domine, serva Romanorum Imperatores et Augustas.

CAP. 72.

De voto, quomodo celebrari debeat.

Paratum mane, ut in decursione equestri, non datur, sed pri-

τοὺς πτωχοὺς, ὅπως ἀνακλιθῶσι μετ' αὐτοῦ εἰς τὰ εἴδη ἀκού-
βια κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν. (B.) Τοῦ δὲ τῆς κατα-
στάσεως δηλοποιήσαντος τῷ πραιποσίτῳ, ὡς ὅτι ἡτοιμάσθη-
σαν ἅπαντα, ὁ πραιπόσιτος δηλοῖ τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ βασιλεὺς B
ἑπαίρεται διὰ τῆς λιθίνης σκάλας, καὶ λέγει τῷ πραιποσίτῳ
„δὸς μεταστάσιμον,“ καὶ κεῖνος λέγει μεγάλως „μεταστάσι-
μον.“ καὶ εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν κοιτῶνα, καὶ περι-
βάλλεται τὴν χλανίδα αὐτοῦ διὰ τῶν βεσητήρων, καὶ στε-
φθεῖς ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου, ἐξέρχεται διὰ τοῦ στενοῦ, καὶ λα-
ϊοβότος κούβικουλαρίου τὸ βῆλον, εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐν
τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ, ἐν ᾧ ἀριστᾶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, καὶ κεῖσε
ἴστανται οἱ ἀρχόντες τοῦ κουβουκλείου. ὁ δὲ ὀστιάριος ἴστα-
ται εἰς τὸ βῆλον κάτω, καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος πα-
ρὰ τοῦ βασιλέως, δίδωσι νεῦμα τῷ ὀστιάριῳ τῷ κρατοῦντι
ἐν τῷ βῆλον, καὶ εἰσάγει τοὺς πατρικίους, καθάπερ καὶ ἐπὶ τοῦ C
ἵπικου, καὶ πίπτουσι οἱ πατρικίοι, καὶ στάντων αὐτῶν εἰς
τοὺς τόπους αὐτῶν, λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος, καὶ λέγει Ms. 145. b
κατ' ἰδίαν „κελεύσατε.“ καὶ ἐξέρχονται ὀψικεύοντες, καὶ
πάλιν ἔξω τοῦ βῆλου πίπτουσι οἱ πατρικίοι, καὶ λαβὼν νεῦ-
μα ὁ πραιπόσιτος, νεύει τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ κεῖνος λέγει
„κελεύσατε.“ καὶ ἐξέρχονται ὀψικεύοντες τὸν βασιλέα μέχρι
τῆς πύλης εἰς τὰ βᾶθρα, καὶ ἀνέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ
σέντζου αὐτοῦ, τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου ἐστῶτων καὶ
δύο σπαθαρίων ἔνθεν καὶ κεῖσε, βασταζόντων τὰ διαστέλια αὐ-

1. ἀνακλιθῶσι μετὰ τοῦ ed. 3. ὡς om. ed.

cubituum cum eo accumbant, distribuendas, tradit. (II.) Quo
facto magister cerimoniarum praeposito edicit, omnia parata esse,
praepositus Imperatori. Is per lapideam scalam descendens, ad
praepositum dicit: *Solennem consessum ede*; is elata voce: *Con-
sessum*. Tunc Imperator ad cubiculum discedit, ubi a vestito-
ribus tunica sua indutus et a praeposito coronatus, per angu-
stum triclinium egreditur, et cubiculario velum sumente, ma-
gnum triclinium, ubi ea die convivium celebrat, et praefecti cu-
biculo adsunt, petit. Ostiarius infra ad velum stat, praepositus,
signo ab Imperatore accepto, ostiarium velum custodientem admo-
net, patriciosque, ut in equestri decursione, adducit. Patricii
in terram procidunt ipsisque in locis suis constitutis, praeposi-
tus, signo accepto, dicit: *Iubete*. Postea in obsequio abeunt, et
rursus extra velum in terram procidunt, praepositus admonitus, si-
gnum cerimoniarum dat, qui dicit: *Iubete*. Sic abeunt, Imperato-
rem ad portam usque et subsellia comitaturi, qui thronum suum
conscendit, praefectis cubiculo ac duobus spathariis, cum suis dex-

τῶν· οἱ δὲ εὐνοῦχοι πρωτοσπαθᾶριοι ἴστανται ἅπανα τοῦ
 Δσκάμνου ὀπισθεν τοῦ σέντζου, καὶ τὸν λαὸν ἐκ τρίτου κατα-
 σφραγίσας καθέζεται. καὶ πληρωθείσης τῆς εὐφημίας, λαβὼν
 νεῦμα ὁ πραιπόσιτος καὶ ἐξελθὼν, εὐρίσκει ἐν τῇ μεγάλῃ
 πύλῃ ἐστῶτας τοὺς πατρικίους καὶ στρατηγούς, καὶ δίδωσιν
 αὐτοῖς νεῦμα, καὶ ἀπέρχεται ἕκαστος εἰς τὰς τάξεις αὐτῶν.
 (Γ.) Χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι ἐν ἡμέρᾳ τοῦ βοτοῦ οὐκ εἰσέρχον-
 ται ἐν τῷ καθίσματι εἰς προσκύνησιν τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ
 τελεῖται, ὡς προειρηται· καὶ τῶν δ' βαίων τελεσθέντων, ἀ-
 ναστὰς ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ σέντζου, διέρχεται διὰ τοῦ τρικλί-
 10
 Ed.L. 211 νου, οὗ εἰδισται ἀριστᾶν, τῶν πατρικίων ἐστῶτων ἔνθεν κί-
 κησε, καὶ δηριγενόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ
 κουβουκλείου, εἰσέρχεται διὰ τοῦ μέσου αὐτῶν, αὐτοὶ δὲ ἐ-
 περεύχονται τὸν βασιλέα. καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς τὸν
 κοιτῶνα, λαμβάνει ὁ πραιπόσιτος τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφα-
 15
 λῆς αὐτοῦ, καὶ εἰσέρχονται οἱ βεστήτορες, καὶ ἀπαλλάσσουναι
 τὴν χλανίδα αὐτοῦ, καὶ περιβαλλόμενος τὸ σαγίον αὐτοῦ, κα-
 τέρχεται διὰ τοῦ μυστικοῦ κοχλιοῦ, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν
 κοιτῶνα τοῦ ὀκταγώνου πλησίον τοῦ ἀγίου Στεφάνου, καὶ ἐξ-
 20
 ελθὼν εἰς τὰ 19' ἀκούβητα, ἀκουμβίζει ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ
 τραπέζης μετὰ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, τὸν τοῦ σα-
 25
 Βκελλίου, τὸν τῆς καταστάσεως καὶ τὸν ἀκουάριον, εἰς δὲ τοὺς
 κάτω ἀκούβητους καθέζονται οἱ διὰ Χριστὸν ἡμῶν ἀδελφοί.
 καὶ ἀναστὰς ὁ βασιλεὺς καὶ ἐξελθὼν ἔμπροσθεν τοῦ κοιτῶνος
 Ms. 146. a τῆς δάφνης, περιβάλλεται τὸ τούτου σαγίον, καὶ δηριγενόμε-
 30

tralibus, ab utroque latere constitutis: eunuchi protospatharii super
 scamno pone thronum stant, in quo Imperator, ter populo signato,
 assidet. Acclamatione finita, praepositus signum accipit, egressus-
 que patricios et strategos ad magnam portam constitutos reperit,
 qui signo ipsis dato, ad suos ordines singuli abeunt. (III.) Die vo-
 ti ad thronum Imperatoris, ut eum adorent, non accedant, sed,
 ut diximus, diem illum celebrant, et palmis quatuor finitis, Impe-
 rator a throno surgit, perque triclinium, in quo solenne convivium
 instituitur, patriciis utrinque adstantibus, transit, et a praefectis
 cubiculo stipatus, per medium eorum, dum felicia omnia ipsi ap-
 precantur, procedit. Ut cubiculum intravit, praepositus coronam
 a capite eius demit, vestitores quoque accedunt, tunicam mutatur:
 ipse, sago iniecto, per cochleam secretam cubiculum octagoni
 prope S. Stephani petit, ac triclinium XIX accubituum ingressus.
 venerandae mensae suae cum praefectis cubiculo, sacellario, ceri-
 moniarum magistro et actuario accumbit, in inferioribus locis fra-
 tres nostri per Christum adsident. Imperator surgit, et ad cubiculum

μενος ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου καὶ λοιπῶν τῶν ἐξ ἔθους ὀψικευόντων αὐτὸν, ἔρχεται ἐν τῷ θεοφυλάκτῳ αὐτοῦ παλατίῳ. (Δ.) Χρῆ δὲ τὸν πραιπόσιτον παραγγελίαν καὶ ἀσφάλειαν ποιῆσαι πρὸς πάντας τοὺς τὰς συνήθεις ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ ἔκτελοῦντας δουλείας, τοὺς μὲν μαγναριῖους μὴ τολμῆσαι ἐξ ἑκατέρου μέρους δῶρα λαβεῖν καὶ ποιῆσαι δόλον, τοὺς δὲ κούρσωρας τοὺς μέλλοντας ἐστάναι καὶ κρατῆσαι τοὺς συμπερέστας πρὸς τὸ κατέχειν αὐτοὺς ἐν ἀσφαλείᾳ, ὅπως μὴ γένηται τι σφάλμα δι' αὐτῶν ὁμοίως καὶ τοὺς λοιποὺς κούρσωρας τοὺς τὸν εὐριπον κατέχοντας πρὸς τὸ μὴ εἶσαι τινα κατελθεῖν καὶ ποιῆσαι ἄτακτόν τι· ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς δεκανοὺς τοῦ ἔχειν πᾶσαν ἀσφάλειαν εἰς τε τὰς διασφαγὰς καὶ τὰς θύρας τὰς ἐξαγοῦσας ἀπὸ τῆς κύφης, ὅπως μὴ, ἀγόμενου τοῦ πράγματος, ἐξελθῶν τις παρεμποδίσει τινα τῶν ἵπποδρομέων· τοὺς δὲ τὰ ὄργανα φουσῶντας Σκλάβους μὴ εἶναι ἴσασθαι ἐκεῖσε, ἀλλ' ἀνάγειν αὐτοὺς εἰς τὰ σκαλία, εἰς δὲ τὰς παρασκευάς, ἵνα ἴστανται κούρσωρες δύο, ὅπως μὴ ἐξελθῶν τις ποιῆσῃ ἐμπόδιόν τι· τοὺς δὲ δημότας καὶ τοὺς βασιλεύοντας τὰ ἱμάτια τῶν δρομέων, μὴ εἶναι αὐτοὺς κατέρχεσθαι εἰς τὰς παρασκευάς, ἀλλὰ μένειν αὐτοὺς ἄνω τῶν τεσσάρων ταγμάτων τοὺς ἄρχοντας τοὺς κατερχομένους εἰς τὰς διασφαγὰς τοῦ εὐρίπου πρὸς τὸ μὴ ποιῆσαι ἄτακτόν τι εἰς τοὺς δρομεῖς ἕνεκα προσπαθείας, ἀλλὰ μᾶλλον μετὰ πολλοῦ φόβου ἴσασθαι καὶ ἐκτελεῖν τὰ αὐτοῖς προστεταγμένα.

10. εὐριππον cod. et ed. idemque v. 22. 20. ἄνω τῶν ed.

daphnes progressus, sagum suum induit, aque cubiculariis et reliquo solenni obsequio cinctus, palatium suum a Deo custoditum petit. (IV.) Praepositum mandata dare, omnesque consueta ministeria in decursione equestri peracturos commonere oportet: manganiarios quidem, ne ab altera parte dona sumere dolosque committere audeant: cursores, qui stare et symperestas tenere debent, ut hos in ordine contineant, ne per eos error committatur; pariter ceteros cursores Euripum occupantes, ne cui descendere et aliquid contra ordinem agere permittant; similiter decanos moneat, ut omni cura lineas ianuasque a cyphe educentes custodiant, ne, dum spectaculum editur, egrediatur aliquis, et cursores impediatur: Sciauos quoque organa inflaturos ibi stare non sinat, sed in scalas ac tabulata, ubi duo cursores praesto sunt, deducat, ne quis egressus impedimentum ullum iniiciat; factionariis, et qui vestes cursorum portant, ad tabulata ascendere non permittat, sed supra stare eos iubeat; quatuor ordinibus praefectis, qui ad lineas Euripi descendunt, ne quid ab ordine alienum in cursores committant affectus causa, sed potius summa cum verecundia adstent, quae ipsis mandata sunt,

χρη εἶδέναι, ὅτι ἡ αἵτησις τοῦ δήμου πρὸς τὸ κρεμασθῆναι τὸ βῆλον ἀπὸ τοῦ τρίτου βαίου γίνεται. χρη δὲ τὸν πραιπόσιτον πρὸ τριῶν καὶ τεσσάρων ἡμερῶν προστάξει τὸν σιλεντιάριον τὸν μέλλοντα κυλίειν, ἄραι τὴν κυλίστραν ἀπὸ τὸ Ed. L. 212 βεστιάριον καὶ προμελετῆσαι αὐτήν, ὅπως μὴ ἐν αὐτῇ τῇ ἡ-5 μέρα γένηται δι' ἀπειρίαν σφάλμα τι.

ΚΕΦ. σγ'.

Περὶ τοῦ μακελλαρικοῦ ἵπποδρομίου τοῦ λεγομένου λονπέριαι.

Ms. 146. b Εἰσέρχεται πρὸ μιᾶς ἡμέρας τοῦ αὐτοῦ ἵπποδρομίον ὁ πραιπόσιτος πρὸς τὸν βασιλέα, ὑπομνηστικῶν αὐτὸν, εἰ κα-
 λεύει ἀγθῆναι τὸ αὐτὸ ἵπποδρόμιον, καὶ λαβὼν παρὰ τοῦ βασιλέως συγκατάθεσιν πρὸς τὸ ἄγεσθαι αὐτὸ, ἐξέρχεται, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν τῆς καταστάσεως, ἀποστέλλει αὐτὸν B πρὸς τοὺς δημάρχους καὶ τὸ πολίτευμα, εἰπεῖν πρὸς αὐτούς, ὡς ὅτι ἄγεται ἵπποδρόμιον. εἰσέρχεται δὲ καὶ ὁ θεσσαύριος, 15 καὶ προστάσσεται παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἀπὸ κελεύσεως, ὅπως κρεμάσῃ. καὶ τῇ ἐξῆς ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ παλατίου, δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἐξ ἔθους, καὶ διέρχεται διὰ τε τοῦ αὐγουστέως καὶ τοῦ μυστικοῦ κοχλιοῦ, καὶ ἀνέρχεται ἐν τῷ παλατίῳ τοῦ καθίσματος, ἦγουν εἰς τὰ παρακοντικά, 20 ἐκδεχόμενος, μέχρις ἂν συμφθάσωσιν ἅπαντες. ὁ δὲ τῆς κα-

peracturi. Notandum, preces populi ad vela suspendenda a tertio palma institui. Ceterum praepositus tribus quatuorve diebus ante silentiarium urnam circumacturum monere debet, ut e vestuario urnam depromat, eiusque curam habeat, ne ex imperitia eo die error oriatur.

CAP. 73.

De hippodromo macellario, Lupercal appellato.

Pridie eius decursionis praepositus ad Imperatorem venit, quaerens, an hoc equestre certamen institui iubeat; et postquam decretum de eius celebratione accepit, ab Imperatore discedit, advocatumque cerimoniarium ad demarchos et civilem magistratum ablegat, ut de certamine instituendo eos certiores faciat. Ingreditur etiam tessarius, quem praepositus a mandato velum suspendere iubet. Sequenti die Imperator ab omnibus pro more stipatus, progreditur, perque augusteum et secretam cochleam ad palatium throni fenestris instructi procedit, et dum omnes congregati sint, expectat. Cerimoniarium praeposito nuntiat, omnia parata esse, is ad Imperatorem accedit, statimque per lapideam scalam ad vestem mutandam in cubiculum abit, indeque egressus, ad praepositum dicit: Solemnem

ταστάσεως δηλοῖ τῷ πραιποσίτῳ, ὡς ὅτι πάντα ετοιμά ἐστι,
 κἀκεῖνος εἰσέρχεται πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εὐθέως κατέρχεται
 διὰ τῆς λιθίνης σκάλας πρὸς τὸ ὑπαλλάξαι ἐν τῷ κοιταῶνι
 αὐτοῦ, εἰθ' οὕτως ἐξερχόμενος λέγει τῷ πραιποσίτῳ „ὁδός C
 5 μεταστάσιμον” κἀκεῖνος λέγει „μεταστάσιμον.” ὁ δὲ βασι-
 λεὺς εἰσελθὼν ἐν τῷ ἐκεῖσε μεταπορίῳ καὶ περιβαλλόμενος
 τὴν γλάνίδα αὐτοῦ καὶ στεφθεῖς, ὡς ἡ συνήθεια ἔχει, ἐξέρ-
 χεται, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλεί-
 ον, ἐξέρχεται καὶ ἴσταται ἐν τῷ τρικλίῳ, ἐν ᾧ ἀριστᾷ τῇ
 10 ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε οἱ τε πατρίκιοι καὶ
 στρατηγοὶ, καὶ τούτων προσκνησάντων, λαμβάνει νεῦμα ὁ
 πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ λέγει „κελεύσατε.” καὶ
 ἐξελθόντες πάντες οἱ τε πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ, ἔξω τῆς πύ-
 λης ἴστανται μετὰ τῆς συγκλήτου· ὁ δὲ βασιλεὺς ἴσταται ἐν
 15 τῇ οὐδῶ τῆς πύλης, καὶ πάντων προσκνησάντων, δίδωσιν ὁ
 πραιπόσιτος ἀπὸ κελεύσεως νεῦμα τῷ τῆς καταστάσεως καὶ D
 λέγει „κελεύσατε.” (B.) Κἀκεῖθεν δηριγευόμενος ὑπ' αὐ-
 τῶν ὁ βασιλεὺς ἀνέρχεται ἐν τῷ καθίσματι μετὰ τῶν τοῦ
 κουβουκλείου ἀρχόντων, καὶ ἡνίκα ὑποκινήσει, λαβὼν ὁ τῆς
 20 καταστάσεως τὸ ἄκρον τῆς γλάνιδος αὐτοῦ, ποιεῖ ῥωσθέλιον,
 καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ πρὸς τὸ σφρα- Ms. 147. a
 γίσει τὸν λαόν. καὶ ἀνελθόντος τοῦ βασιλέως ἐν τῷ καθί-
 σματι, φωνοῦσιν οἱ δῆμοι, ὡς εἰθισται αὐτοῖς, καὶ λαβὼν
 κῆμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, ἐξέρχεται, καὶ νεύ-

consessum ede; hic: *Solemnem consessum*. Imperator vero, quod ibi
 est metatorium ingressus, suaeque tunica indutus et pro more coro-
 natus, abit, et a praefectis cubiculi cinctus, triclinium, in quo con-
 vivium eo die institui solet, petit. Hic patricii cum et strategi ex-
 cipiunt, quibus adorantibus, praepositus mandatum ab Imperatore
 accipit, et dicit: *Iubete*. Patricii et strategi omnes egressi, cum senatu
 extra portam stant, Imperator in limine eius; ubi postquam omnes in
 terram prociderunt, praepositus a mandato cerimoniarario signum dat,
 et dicit: *Iubete*. (II.) Inde his comitantibus, Imperator thronum cum
 praefectis cubiculi conscendit, quo postquam venit, cerimoniararius ex-
 tremam eius tunicam sumit, factoque rosthelio, Imperatori in manum
 tradit, ut populum signet. Dum in thronum adscendit, factionarii pro
 more acclamant, praepositus vero, signo ab Imperatore accepto,
 abit, ac patriciis signum dat, qui ad sedem suam singuli discedunt.
 Ceterum patricii eo die ad consessum Imperatoris adorationis ergo
 non accedunt, quoniam equestre certamen paganum est; reliqua
 omnia pro more aguntur, tribusque palmis celebratis, actuarius post
 tertiam, mandato accepto, tenens manuciolum, cum eo mutum dat

Ed. L. 213 ει τούς πατρικίους, και ἀπέρχεται ἕκαστος ἐν τῇ αὐτοῦ κα-
θέδρῳ. Ἰστέον δὲ, ὅτι τῇ αὐτῇ ἡμέρῳ οὐκ εἰσιν οἱ πατρίκιοι
ἐν τῷ καθίσματι εἰς προσκύνησιν διὰ τὸ εἶναι τὸ ἵππικὸν πα-
γανόν, και τελεῖται πάντα τὰ κατὰ συνήθειαν, και ἀχθέντων
τῶν τριῶν βαίτων, ἀπὸ τοῦ τρίτου βαίτου νεύει ὁ ἀκτουάριος⁵
ἀπὸ κελεύσεως μετὰ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, κρατῶν ἑγχείριον, τὸ
πολίτευμα, και ἀποκινεῖ ἐκ τοῦ διῖππιου διὰ δύο. ἔλθόντος
δὲ ἕως τὰ κριτάρια, ἄρχονται λέγειν ἀντιφωνικῶς, τὸ μὲν ἐν
μέρος· „ἴδε τὸ ἔαρ τὸ καλὸν πάλιν ἐπανατέλλει.“ τὸ δὲ
Βῆτερον μέρος· „φέρων ὑγίειαν και χαρὰν και τὴν εὐήμερί-¹⁰
αν“ και τὰ λοιπὰ, καθὼς ἡ συνήθεια ἔχει. και κατελθόντες
μέχρι τῶν Πρασίνων καμπτοῦ, ἐνοῦνται ἀμφοτέροι, και λέ-
γουσιν ἀπελατικὸς τρεῖς μέχρι τοῦ καθίσματος· κατέρχεται
δὲ και ὁ ὑπαρχος πόλεως ἀπὸ κελεύσεως, και ἐνοῦται τῷ πο-
λιτεύματι εἰς τὸν χαλκόν, συνεισερχόμενος αὐτοῖς μέχρι τοῦ¹⁵
στάματος, και ποιοῦσι προσκύνησιν ἅπαντες ἐν τῷ στάματι.
και εἰθ' οὕτως ἱσταται ὁ νεανίσκος ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ
ὑπάρχου, εὐφημῶν και λέγων οὕτως „ὁ βοηθῶν τούς δε-
σπότας“ ὁ λαὸς „εἰς ὁ Θεός“ και τὰ ἑξῆς, καθὼς ἡ συνή-
θεια ἔχει. και ἀνέρχονται ἐπὶ τὰς θύρας εὐφημοῦντες τὴν
C βασιλέα, λέγοντες και τοῦτο· „ναὶ Κύριε, πολλὰ αὐτῶν τὰ
ἔτη“, και ἔξέρχονται. ὁ δὲ ὑπαρχος λαβὼν νεῦμα ἀπὸ κε-
λεύσεως παρὰ τοῦ ἀκτουαρίου, εὐθέως ἀπὸ τοῦ στάματος
ἀπέρχεται, ὅθεν κατῆλθε, και μετὰ ταῦτα τελεῖται τὸ τέταρ-

4. τὰ συνήθη ed. 13. τρεῖς om. ed.

communitati civicae, quae ex dihippio per paria procedit. Qui postquam ad critaria pervenit, factiones alternatim canere incipiunt, una: *Ecce ver pulchrum rursus exoritur*; altera: *Salutem, gaudium, tranquillitatem afferens*, et cetera, ut mos est. Deinde ad metam Prasinorum digressac, omnes iunguntur, et ad consessum usque tres hymnos apelaticos canunt: descendit quoque praefectus urbis a mandato, et in chalice cum civibus se iungit, unaque cum iis ad stationem procedit, ubi omnes adorant. Iuvenis porro in dextra parte praefecti constitutus, acclamat, et ita dicit: *Qui Dominis auxilium praestat*; populus: *Unus Deus*, et reliqua pro more: mox ad ianuas ascendentes, Imperatori acclamant et dicunt: *Ita, Domine, multos ipsis annos!* et discedunt. Praefectus signum a mandato ab actuario accipit, statimque a statione, quo descendit, revertitur, et sic postea quarta palma celebratur. Imperator surgens venerandae mensae suae adsidet, deinde rursus ad thronum, ut consuetudo est, progreditur. Tribus palmis actis, in quarta aurigae quatuor e quinta tabula ad curvaturam Prasinorum descendunt et currunt, pedibus tenentes unus

τον βαῖον. καὶ ἀναστὰς ὁ βασιλεὺς καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέζης, καὶ πάλιν ἐξέρχεται ἐν τῷ καθίσματι, ὡς ἡ συνήθεια ἔχει. καὶ ἀχθέντων τῶν τριῶν βαῖων, ἐν τῷ τετάρτῳ βαῖῳ ἀπὸ πέμπτης τάβλας κατέρχονται οἱ δ' ἡνίοχοι ἐν τῷ τοῦ Πρασίνου καμπτῷ, καὶ τρέχουσι ἡνιοχοῦντες ἀλ-Ms. 147. b
 λήλους μέχρι τοῦ στόματος, καὶ λαμβάνουσι τὰ ἑπαθλα, ὡς ἐπὶ πρώτου βαῖου τῆς δειλινῆς. τοῦτο δὲ τὸ αἰτήσιον γίνεται, ἦγον τοῦ τρέχειν αὐτοὺς πεζοὺς, διὰ τὸ συγκλεῖσαι τὰ ἵπποδρόμια τοῦ χρόνου. Ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι διὰ τὸ εἶ-D
 γωναι τὸ ἵπποδρόμον παγανὸν οὐκ ἀνέρχονται οἱ μεγάλοι δομέστικοι εἰς τοὺς δῆμους, ὁ δὲ βασιλεὺς μετὰ τὸ δοῦναι τὰ ἑπαθλα ἀνίσταται, καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸ παλάτιον.

Ἀπολογία τῶν δῆμων εἰς τὸ μακελλαρικὸν ἵπποδρόμιον.

Ἀπὸ τοῦ τετάρτου βαῖου κατέρχονται οἱ τῶν δύο μερῶν
 15 δῆμῶται ἀπὸ τῶν οἰκείων δῆμων, καὶ ἴστανται ἔμπροσθεν τοῦ συμπόνου, καὶ τῆς πολιτικῆς ἰσταμένης εἰς τὰ σημεῖα, Ed. L. 214
 ὀψικεύοντες οἱ δημῶται τὴν πολιτικὴν, λέγουσι τὸν χορευτικὸν ἦχ. α'. λέγουσι οἱ κράται, καὶ ἀποκρίνεται ὁ λαός·
 „ἴδε τὸ ἔαρ τὸ γλυκὺ πάλιν ἐπανατέλλει, χαρὰν, ὑγίαιαν καὶ
 20 ζῶην καὶ τὴν εὐήμερίαν, ἀνδραγαθίαν ἐκ Θεοῦ τοῖς βασι-
 λεῦσι Ῥωμαίων, καὶ νίκην Θεοδωρητὸν κατὰ τῶν πολεμίων.”
 καὶ ὅτε ἔλθωσι εἰς τὸν καμπτὸν τοῦ Πρασίνου καὶ κάμψου-
 σι, λέγουσι τὸν ἀπελατικὸν ἦχ. βαρὺς· „ἀναθάλλουσα ἡ

alterum atque regentes e loris, quibus se capistrant, ad stationem et praemia certaminis, ut in prima palma decursionis nocturnae, accipiant. Precantur quoque tunc, ut liceat sibi pedibus decurrere, quoniam ludi equestres anni praesentis clauduntur. Notandum est, quia certamen paganum instituitur, magnos domesticos ad factiones non descendere, Imperatorem vero, distributis praemiis, surgere et ad palatium discedere.

ACCLAMATIO FACTIONUM IN HIPPODROMO MACELLARIO.

Factionarii utriusque gregis a suis factionibus post quartam palmam descendunt, et ante collaboratorem et cives urbis, in signis constitutos, subsistunt: mox cives more solenni sequentes, saltatorium hymnum toni primi canunt; cantores incipiunt, populus respondet: *Ecce ver amoenum rursus exoritur, gaudium, salutem, vitam et tranquillitatem, virtutem divinam et victoriam, divinitus adversus hostis concessam, afferens!* Quando ad metam Prasini gregis perveniunt, et huc deflectunt, apelaticum hymnum tono gravi recitant: *Urbs tua efflorescens, Imperator N., tibi merito felicia precatur: tuam*

πόλις σου, ὃ δεῖνα αὐτοκράτωρ, ἐπεύχεται καταχρῆως, τὴν γὰρ προφῆτιά σου ὁρῶσα, ἄλλον Δαβὶδ σε ὀνομάζει. τὸν Βτῆς πίστεως κήρυκα σοφώτατον, Παῦλον ἀπόστολον τὸν ἐν-
 Θωρακισάμενον Χριστόν, βλέπει ἀποστρέφοντα τῶν ἀλλοφύ-
 λων τὰ βέλη, διὰ τοῦτο ἰσχύεις καὶ βασιλεύεις, ὡς χρισθεὶς
 παρὰ Κυρίου." καὶ ὅτε ἔλθωσιν εἰς τὸ Π ἔμπροσθεν τῶν
 βασιλέων, ἴστανται, καὶ λέγουσι οἱ κράτται „πολλὰ, πολλὰ,
 πολλά." ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλά." οἱ κράτται „πολ-
 λοὶ ὑμῖν χρόνοι, ἧ ἔνθεος βασιλεία." ὁ λαὸς „πολλοὶ ὑμῖν
 χρόνοι." οἱ κράτται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὃ δεῖνα καὶ ὁ
 δεῖνα αὐτοκράτορες Ῥωμαίων." ὁ λαὸς „πολλοὶ ὑμῖν χρό-
 νοι." οἱ κράτται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ
 Κυρίου." ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ κρ-
 C κται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὃ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἀνοῦσται
 τῶν Ῥωμαίων." ὁ λαὸς „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ κράτται 15
 „πολλοὶ σου χρόνοι. τὰ τρία τῷ ὑπάρχω." ὁ λαὸς „πολλοὶ
 Ms. 148. σου χρόνοι." οἱ κράτται „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότας
 Ῥωμαίων." ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράτται „Κύ-
 ριε, σῶσον τοὺς ἐκ σου ἕστεμμένους." ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε,
 σῶσον." οἱ κράτται „Κύριε, σῶσον ὀρθόδοξον κράτος." ὁ λα-
 20 ὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράτται „Κύριε, σῶσον τὴν ἀ-
 νακαίνησιν τῶν αἰτησίων." ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ
 κράτται „Κύριε, σῶσον τὸν πλοῦτον τῶν ὑπηκόων." ὁ λαὸς ἐκ
 D γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράτται „ἀλλ' ὃ πάντων ποιητῆς καὶ

2. Δαβίδ om. ed.

4. βλέπε R., βλέπειν cod., βλέπουσα ed.
 ἀποστρέφοντας cod.

*enim mansuetudinem intuens, alterum Davidem te vocat. Fidei prae-
 conem sapientissimum, alium Paulum apostolum Christo munitum,
 cernit te avertentem tela inimicorum: propterea potens es et impe-
 ras, ut unctus a Domino. Quando in II inque conspectum Imperato-
 rum venire, subsistunt, et dicunt cantores: Multa vobis tempora,
 divina maiestas! populus: Multa vobis tempora! Cantores: Multa
 vobis tempora, N. N. Imperatores Romanorum! populus: Multa vobis
 tempora! Cantores: Multa vobis tempora, famuli Domini! populus
 ter: Multa vobis tempora! Cantores: Multa vobis tempora, N. N.
 Augustae Romanorum! populus: Multa vobis tempora! Cantores:
 Multa tibi, praefecte, tempora! populus: Multa tibi tempora! Can-
 tores: Domine, serva Dominos Romanorum! populus ter: Domine,
 serva! Cantores: Domine, serva a te coronatos! populus ter: Do-
 mine, serva! Cantores: Domine, serva maiestatem rectae doctrinae
 studiosam; populus ter: Domine, serva. Cantores: Domine, serva.
 Renovationem precum! populus ter: Domine, serva! Cantores: Do-
 mine, serva divitias subiectorum! populus ter: Domine, serva!*

δεσπότης τοὺς χρόνους ὑμῶν πληθύνει σὺν ταῖς αὐγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήταις" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράται· „εἰσακούσει ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ ὑμῶν" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." καὶ ἐπεύχονται πάντες, καὶ λέγουσι ἑκαλυχρόνιον ποίημα.

ΚΕΦ. οδ'.

Ed.L. 215

Τὰ ἐπὶ τῶν καρχελλαρίων τοῦ κοιαιστωφρος ἐν ταῖς προελεύ-
σαι τῶν δεσποτῶν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ Ῥωμαῖστί εἰδόμενα.

Εἰς τὰ Χριστοῦ γέννα· „*Δε. Μαρίας. Βέργηγε. Νάτους.*
106τ. *Μάγια. δωριεντεκούμ. μόννερα. ἀδοράντες.*" ἐρμηνεύεται
„ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου ἐγεννήθη, καὶ Μάγοι ἐξ ἀνατο-
λῶν μετὰ δώρων προσκυνοῦσιν." ἀπόκριμα· „*Κρίστους.*
Δέους. Νόστερ. κούμ. σέρβετ. ἡμπέριουμ. βέστρουμ. πέρ.
μουλτουσάννος. ἐτ. βόνος." ἐρμηνεύεται· „*Χριστὸς ὁ Θεὸς*
15ἡμῶν φελάξει τὴν βασιλείαν ὑμῶν ἐπὶ πολλοῖς ἔτεσι καὶ κα-
λοῖς." εἰς τὰ φῶτα· „*Ἰωάννες. ἐν Ἰορδάνε. βαπτίζατ. δόμη-*
τουμ. σεκούνδουμ. Ἰλλουμ. βόκατ δὲ τὸ βόλο." ἐρμηνεύεται·
„*Ἰωάννης ἐν Ἰορδάνῃ βαπτίζει τὸν Κύριον ἀκολούθως αὐ-*
20γῶν τὸν φωνεῖ· ὑπὸ σου θέλω βαπτισθῆναι." ἄλλως· „*Ἰωάν-*
νης ἐν Ἰορδάνῃ βαπτίζει τὸν Κύριον· ἐκ δευτέρου αὐτὸν
ἐφώνησε· ὑπὸ σου θέλω βαπτισθῆναι." ἀπόκριμα· „*Κρί-*
στους. Δέους. Νόστερ. κούμ. Σέρβετ. ἡμπέριουμ. βέστρουμ.
πέρ. μουλτος. ἄννος. ἐτ. βόνος." τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυρια-

9. εἰς τοῦ Χριστοῦ γέννησιν ed. Ceterum Latina omnia Graecis
litteris scripta om. ed.

Cantores: *De omnium creator et dominus tempora vestra, Augustarum et porphyrogenitorum conserve!* populus ter: *Domine, serva!*
Cantores: *Exaudiat Deus populum vestrum!* populus ter: *Domine, serva!* et sic fausta omnes ac vitam diuturnam Imperatori carmine apprecantur.

CAP. 74.

*Quae a cancellariis quaestoris in processibus Dominorum ad
magnam ecclesiam Latine canuntur, haec sunt.*

In nativitate Christi: *De Maria virgine natus est, et Magi ab oriente cum muneribus adorant.* Responsio: *Christus Deus noster conserve!* imperium vestrum per multos annos et bonos! Die luminum: *Ioannes in Iordane baptizat Dominum: is rursus (aut:*

Constantinus Porphy. Vol. I.

24

κῆ τῆς ἀναστάσεως· „κὺμ κρουκηφίξους ἐστ ἐτ σεπούλτους ἐτ τέρξια διέρρε. σουρρέξιτ.” ἐρμηνεύεται· „ἐν τῷ σταυρωθῆναι καὶ ταφῆναι τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνάστη” ἄλλως· „ὁ σταυρωθεὶς καὶ ταφεὶς καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστάς,” ἀπόκριμα· „Κρίστους. Δέους. Νόστερ. κὺμ.” καὶ τὰ ἐξῆς. εἰς τὴν ἁγίαν πεντηκοστήν· „κουμμανδαβίτ. σπηρίτουμ. σάκτουμ. Ms. 148.b σούπερ τούος ἀπόστολος.” ἐρμηνεύεται· „ὁ καταπέμφας τὸ ἅγιον πνεῦμα ἐπὶ τοὺς σοὺς ἀποστόλους.” ἀπόκριμα· „Κρίστους. Δέουξ. Νόστερ. κὺμ. σέρβετ. ἡμπέριουμ. βέστρουμ. πέρ. μούλτος. ἄννος. ἐτ. βόνος.” εἰς τὴν μεταμορφώσιν·¹⁰ „κὺν τρανεφιγγουράτους ἐστ ἰν μώντεμ.” ἐρμηνεύεται· „ὁ μεταμορφωθεὶς ἐν τῷ ὄρει.” ἀπόκριμα· „Κρίστους. Δέους. Νόστερ. κὺμ. σέρβετ.” καὶ τὰ ἐξῆς.

ΚΕΘ. ος'.

C Ἐκθεσις τῶν λεγομένων ὑπὸ τῶν βουκαλλίων ἐπὶ τῆς τραπέζης¹⁵ τῶν ἰθ' ἀκουσίτων..

Τοῦ βασιλέως ἀκουμβίζοντος ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ τῆς συνήθους τᾶξεως πάσης τελουμένης, ἐπειδὴν διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου ὀφείλωσι καθεσθῆναι οἱ κεκλημένοι φίλοι, λέγουσιν οἱ πέντε βουκάλιοι· „κονσέρβετ Δέους ἡμπέριουμ²⁰ βέστρουμ,” ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον „φυλάξει ὁ Θεὸς τὴν βασιλείαν ὑμῶν.” εἶτα δέχεται ὁ ε' καὶ λέγει· „βόνα τοῦα σέμπερ,” ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον· „τὰ ἀγαθὰ σου διηρκῶς.” καὶ πάλιν λέγει ὁ τέταρτος· „βίκτωρ σῆς σέμπερ,”

6. N. pro πεντηκοστήν ed. 20. κώνσερβετ ed.

postea) illi exclamat: *A te volo baptizari. Sancta et magna dominica resurrectionis: Cum crucifixus et sepultus esset, tertis die resurrexit. In sancta Pentecoste: Qui Spiritum sanctum super Apostolos misit. In transfiguratione: Qui transfiguratus est in monte.* (Responsio semper eadem: *Christus Deus noster* etc.)

CAP. 75.

Expositio eorum, quae a vocabulis ad mensam XIX accubantium Latine dicuntur.

Imperatore mensae accumbente, et solenni ritu omni peracto, quando ad nutum praepositi advocati ad convivium amici considerare debent, quinque vocales seu cantores Latino sermone dicunt: *Conservet Deus imperium vestrum!* postea quintus accedit et dicit: *Bona tua semper;* rursus quartus dicit: *Victor sis semper!* porro tertius ita: *Multos annos victorem te faciat*

ὁ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον· „τροπαιοῦχος ἔση ἀεὶ.“ καὶ εἰθ' οὕτως λέγει ὁ γ'· „μούλτους ἄννους φικίδια θ' Δέους,“ ὃ δ' ἐστὶ μεθερμηνεύμενον· „νικοποιὸν σε ποιήσει πάντοτε.“ καὶ εἰθ' οὕτως λέγει ὁ β'· „βίκτωρ φατζία σέμπερ,“ ὃ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον· „νικοποιὸς ἦς πάντοτε.“ καὶ τελευταῖον λέγει ὁ α'· „Δέους πρένστεθ,“ ὃ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον· „ὁ Θεὸς παρέξοι.“ (B.) Κατὰ δὲ κερασίαν πίνοντας τοῦ βασιλέως, λέγουσιν οἱ βουκάλιοι· „βήβητε, Δόμνη ἡμπεράτορες, ἢ μούλτος ἄννος· Δέους ὀμνήποτενς προστεθ,“ ὃ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον· „πίετε, Κύριοι βασιλεῖς, ἐν πολλοῖς ἔτεσιν, ὁ Θεὸς παντοδύναμος παράσχοι.“ εἴτα δέχεται ὁ β', καὶ λέγει· „ζήσατε καλὴν ζωὴν, δεσπότηι.“ καὶ μετὰ τοῦτο λέγει ὁ Ed.L. 216 α'· „Δέους πρένστεθ,“ ὃ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον· „ὁ Θεὸς παράσχοι.“ εἰς τὸ κράμμα λέγει ὁ α'· „ἢν γαυδιῶ πραινδείτε, Δόμνη,“ ὃ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον· „ἐν χαρμοσύνη ἀριστήσατε, Κύριοι.“ καὶ εἰθ' οὕτως λέγει ὁ β'· „ἐν χαρῶ ἀριστήσατε, δεσπότηι.“ εἰς τὸ ὀπτόμισον λέγει ὁ α'· „εὐχα- Ms. 149. a ριστοῦντες τῷ Θεῷ ἀπολαύετε, δεσπότηι.“ κατὰ μίσσον δὲ λέγει ὁ α'· „τῶν δωρεῶν τοῦ Θεοῦ ἀπολαύετε.“ τοῦ δὲ βασιλέως ἀποτιθεμένου τὸ μανδῆλιον αὐτοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ τῶν φίλων ἀνισταμένων, λέγουσιν οἱ ε'· „βόνω Δόμνω σέμπερ,“ ὃ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον· „τῷ καλῷ Κυρίῳ ἢ τιμὴ πάντοτε.“

2. φικίδιαθ cod. 8. βήβητι cod. 9. περστεθ cod. 14.
 ΗΥΓ ΑΝΑΙΟ ΠΡΑΝΑΕΙΤΑΙ cod. 18. μίσσον cod.

Deus; secundus deinde: Victor semper eris! postremo primus: Deus praestet! (II.) Aquam vero vino mixtam cum Imperator bibit, vocales acclamant: Bibite, Domini Imperatores, in multos annos! Deus omnipotens praestet! Postea secundus sequitur, et dicit: Vite vitam praeclaram, Domini! mox primus dicit: Deus praestet. Dum vinum diluit, primus: In gaudio prandete, Domini; secundus Graeco sermone: Hilariter, Domini, convivium celebrate. Dum cibi afferuntur, primus dicit: Gratias Deo agentes fruimini, Domini! post missus primus dicit: Donis Dei fruimini. Imperator vero postquam mantile suum in mensa deposuit, et amici surrexere, quinque vocales dicunt: Bono Domino sit semper gloria!

ΚΕΦ. ος'.

B Εὐφημία ἅμα πρῶτ' ὑπὸ τοῦ στρατοπέδου ἐβρωμένη.

„Ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐγουστοί, τούμβηκας” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράτται „βασιλεῦ οὐράνιε” ὁ λαός. „στέφον νίκαις τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν” γ'. „εἰδ' Θεοῦ, τούτοις συμβασίλευσον.” ὁ λαὸς ὁμοίως γ'. οἱ κράτται „θεοπρόβλητοι.” ὁ λαός. „μμήσασθε Θεοῦ φιλανθρωπίαν.” οἱ κράτται. „ἡμεῖς, ὃ στρατόπεδα, πῶς τροπώσομεν πολεμίους;” ὁ λαός. „Θεοῦ φυλάσσοντες τὴν πίστιν, καὶ τὴν ἐγνωμοσύνην δεσποτῶν” γ'. καὶ πάλιν ὁ λαὸς λέγει. „στε-10
C ρεώσει ὁ Θεὸς τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν, ναὶ Κύριε, εἰς πολλὰ ἔτη.

ΚΕΦ. οζ'.

Εὐφημία λεγομένη ὑπὸ τοῦ στρατοπέδου, ἥνικα κατὰ πολεμίων ἐπινίκια ἀγει ὁ αὐτοκράτωρ, ἢ σιτηρέσιον δοθεὶ τῷ στρατοπέδῳ, εἶτε τις ἄλλη βασιλείος διανομή· τὰ αὐτὰ δὲ λέγεται καὶ 15
σιλεντίου ἀγομένου.

„Πολλὰ ἔτη τῶν βασιλέων” γ'. „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα D μεγάλων βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη” γ'. „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα τῶν εὐσεβεστάτων αὐγουστών πολλὰ τὰ ἔτη” γ'. „τῶν πορφυρογεννήτων πολλὰ τὰ ἔτη” γ'. „θεο-20
προβλήτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” γ'. „θεοκυβεργήτων βα-

5. τούτους cod. 19. καὶ ὁ δεῖνα om. ed.

CAP. 76.

Acclamatio, quas mane simul ab exercitu instituitur.

N. N. Augusti, tu vincas! sic populus ter. Cantores: Rex coelestis! populus: Imperatores nostros victoriis corona, ter, Fili Dei, cum his impera! populus similiter tribus vicibus. Cantores: A Deo promoti; populus: Imitamini Dei in homines amore. Cantores: Nos, o exercitus, quomodo hostes in fugam vertemus? populus: Dei fidem ac Dominorum aequitatem servantes, ter; rursus populus: Deus Imperatores nostros corroboret! imo, Domine, multos in annos.

CAP. 77.

Acclamatio exercitus, si Imperator triumphum de hostibus ducit, aut annona aliave imperatoria largitio exercitui distribuitur: eadem quoque, silentio facto, recitantur.

Imperatoribus multos annos! ter. N. N. magnis Imperatoribus et Augustis multos annos! ter. N. N. piissimis Augustis multos annos! ter. Porphyrogenitis multos annos! ter. A Deo promotis Im-

αίλων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „κοσμοσυστάτων βασιλέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „κοσμοποθητων βασιλέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „ἀνδρειοτάτων βασιλέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „νικητῶν βασι-Ed.L. 217 λέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „ἐχθρολετων βασιλέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „τροπαιούχων βασιλέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „εἰρηνοποιῶν βασιλέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „πλουτοποιῶν βασιλέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „ὀρθοδόξων βασιλέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „νιὰ Θεοῦ, ζωὴν αὐτῶν" γ'. „νιὰ Θεοῦ, συμ- Ms. 149. b βασιλευσον αὐτοῖς" γ'. „νιὰ Θεοῦ, χάρισαι ἡμῖν αὐτοῦς" B 10γ'. „νιὰ Θεοῦ, τοὺς χρόνους αὐτῶν πλήθυνε" γ'. „νιὰ Θεοῦ, ἐπάκουσον ἡμῶν" γ'. „αὕξει ἡ πίστις τῶν Χριστιανῶν" γ'. „ἡμεῖς δοῦλοι τῶν βασιλέων" γ'. „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων πολλά τὰ ἔτη."

ΚΕΦ. οη'.

15 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ τρυγητοῦ ἐν C
προκένσῃ τῆς Ἱερείας.

Ἄθον εἰδέναι, ὅτι ἔξωθεν τοῦ παλατίου τῆς Ἱερείας εἰς τὸ πεδίον, ἤγουν εἰς τὸ Λιβιάδιον, γίνεται φριγζάτον, περικαλλεῖ τε καὶ ὄραθον, καὶ ἴστανται οἱ τε μάγιστροι καὶ πραιποσίτοι, ἀνθύπατοί τε καὶ πατρίκιοι καὶ ὀφφικιᾶλοι καὶ

9. χάρισε cod. et ed.

peratoribus multos annos! ter. A Deo gubernatis Imperatoribus multos annos! ter. Orbem constituentibus Imperatoribus annos multos! ter. Ab orbe expetitis Imperatoribus multos annos! ter. Fortissimis Imperatoribus annos multos! ter. Victoribus Imperatoribus annos multos! ter. Imperatoribus hostium eversoribus multos annos! ter. Imperatoribus triumphatoribus multos annos! ter. Imperatoribus pacificis multos annos! ter. Imperatoribus munificis multos annos! ter. Imperatoribus orthodoxis multos annos! ter. Fili Dei, ipsis vitam diuturnam concede! ter. Fili Dei, una cum ipsis regna! ter. Fili Dei, hos nobis concede! ter. Fili Dei, tempora eorum auge! ter. Fili Dei, nos exaudi! ter. Crescat fides Christianorum! ter. Nos servi Imperatorum! ter. N. N. magnis Imperatoribus et Augustis multos annos!

CAP. 78.

Observanda in die vindemiae in processione e palatio Hieriae.

Quando extra palatium Hieriae in campo seu prato tugurium constructum, et tempus vindemiae pulchrum et serenum est, magistri, praepositi, proconsules, patricii, officiales et senatores e regione tugurii et vitium, post eos duorum gregum factionarii una cum

λοιποὶ συγκλητικοὶ ἀντικρὺ τοῦ τοιούτου φοριζάτου καὶ τῆς ἀμπέλου, καὶ μετὰ τούτους οἱ τῶν δύο μερῶν δῆμοι μετὰ καὶ τῶν δημάρχων. ὁ δὲ βασιλεὺς κάτεισι μετὰ τοῦ πατριάρχου

D ἀπὸ κολοβίου, φορῶν καὶ τὸ χρυσοπερίκλειστον σαγίον, ὃ δὲ πατριάρχης ἀπὸ φελωνίου καὶ ὠμοφορίου, καὶ δὴ τούτων εἰς-5
ερχομένων ἐν τῷ πρὸ τῆς ἀμπέλου ἀναδενδραδίῳ, (ἐκεῖσε γὰρ ἵσταται τράπεζα μαρμαρίνος, ἐν ἧ ἀπόκεινται αἱ σταφυλαὶ μετὰ κανισκίων,) καὶ εἶθ' οὕτως πλησιάζουσιν οἱ τε μάλιστα καὶ πατρικιοὶ καὶ συγκλητικοὶ καὶ οἱ τῶν δύο μερῶν δήμαρχοι μετὰ καὶ τῶν δημοτῶν καὶ δὴ τοῦ κουράτωρος προσφ-10
ροντος τὴν βούτην μετὰ τῶν σταφυλῶν, ποιεῖ ἐκεῖσε εὐ-
χὴν ὃ πατριάρχης κατὰ τὴν τῆς ἐκκλησίας ἀκολουθίαν. καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν λαμβάνει ἐν βοτρυδίων ὃ πατριάρχης, καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ. ὁμοίως καὶ ὃ βασιλεὺς πάλιν δίδωσι τῷ πατριάρχῃ, καὶ εἶθ' οὕτως εἰσέρχονται κατὰ τάξιν οἱ τῆς-15

Ed.L. 218 συγκλήτου ἄρχοντες, οἱ τε μάλιστα καὶ ἀνθύπατοι καὶ πατρικιοὶ καὶ ὄφφικιῶν καὶ οἱ δῆμαρχοι καὶ ὃ τῆς καταστάσεως, καὶ δίδωσιν ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν ὃ βασιλεὺς ἀνὰ μίαν σταφυλῆς. ὅτε δὲ τῷ πρώτῳ μάλιστα ἐπιδοθῆ παρὰ τοῦ βα-

Ms. 150. a σιλέως ἢ σταφυλῆ, λέγουσιν τὰ δύο μέρη ἠνωμένοι ἀπελαπ-20
κόν, ἧχος α΄. „ἐκ τοῦ λειμῶνος τῆς γνώσεως τοῦ δεσπότου τῆς σοφίας τρυγησαντες ἄνθη, ἱερὰ τάξις τῶν ἐπίμων πατρικίων, ἐν τῇ προσφέρειν τῶν ἀσμάτων τὰ πλήθη, κεφαλὴν καταστέψωμεν, ὡς οἶκον τῆς εὐωδίας τῶν νοσημάτων, ἀπ-
λαμβάνοντες τῶν ἐκείνου τερπνῶν χαρίτων. ἀλλὰ, ἀθανάτις

B βασιλεῦ τῶν ἀπάντων, σὺ δίδου ἐπὶ πολὺ ταύτην τὴν ἐορτὴν

12. κατὰ τὴν R., καὶ τὴν cod. et ed.

demarchis adstant. Imperator, colobio et sago auro circumtexto indutus, cum patriarcha penulam seu casulam gestante procedit, et postquam ad primum vineae arboretum, ubi mensa marmorea, in qua canistra cum uvis iacent, pervenere, magistri quoque, patricii et senatores cum demarchis et factionariis utriusque factionis accedunt, et curatore dolium uvis plenum proferente, patriarcha preces et officium ecclesiasticum recitat; quo facto uvam unam sumit et Imperatori dat, Imperator rursus patriarchae tradit, atque ita ordine principes senatus, magistri, praesules, patricii, officiales, demarchi et cerimoniarum accedunt, quorum singulis uvas singulas Imperator distribuit. Postquam primo magistro uva ab Imperatore tradita est, duae factiones apelicum toni primi recitant: *E prato cognitionis Domini sapientiae floribus sacris collectis, ordo illustrium patriciorum, multis cantionibus prolatis, caput coronemus, ut domum bonni odoris cogitationum, suscipientes iucundissimas eius gratias. Sed rex immortalis omnium,*

τῷ κόσμῳ τῆς αυτοκράτορος ἐξουσίας ὁ δεῖνα τοῦ Θεοστούπου
 χρυσθέντος βασιλέως." ἄλλος, ἤχος π. δ'. „ἡ ἀρετὴ σου, ὡς
 ἄμπελος ἐνκληματοῦσα, βότρυας εὐφροσύνης βλαστάνει, ἐξ
 ἧς τρυγῶσα ἡ ὑφήλιος ἅπασα καὶ τὸ ποτήριον πλήρες πα-
 ἤραςματος πιούσα, ἐν εὐφροσύνῃ ἄδουσα, σὺν τῇ μυστικῇ σου
 καὶ δουλικῇ τάξει τῶν πατρικίων ἐορτάζει τὴν σὴν ἀνέσπε-
 ρον ἀνάληψιν τῆς αυτοκρατορικῆς ἐξουσίας, ὁ δεῖνα, τὸ ἀκέ-
 κωτον φρέαρ τῆς οἰκουμένης." ἤχος γ'. „ἐνκληματοῦσα ἄμ-
 πελος οἱ κραταῖοι ἀνεδείχθησαν δεσπότες, εὐφροσίας βότρυ-
 10ας διανεμόντες πᾶσι. διὸ καὶ κατευφραίνονται αἱ σχολαὶ καὶ
 ἡ σύγκλητος, τρυγητικὴν ἀπόλαυσιν ἐπιτελοῦντες ἐν τοῖς ἐρεί-
 ας δώμασιν. διὸ πάντες κραυγάζομεν· χαρὰ ἀνεκλάλητος C
 ἐπεδημησεν τῷ κόσμῳ." καὶ μετὰ τὸ πληρῶσαι τοὺς δεσπό-
 τας τὴν διανομὴν τῶν βοτρυῶν ἐν τοῖς ἄρχουσιν, καὶ λαμβά-
 15νουσι τὰ δύο μέρη ἀνὰ νομισμάτων εἰς εὐεργεσίαν διὰ ἀπο-
 κομβίων καὶ ἐπεύχονται τοὺς δεσπότες, καὶ ἐξιοῦσιν. οἱ δὲ
 δεσπότες ἀνέρχονται μετὰ τοῦ πατριάρχου ἐν τῷ παλατίῳ,
 καὶ συνεστιώμενοι εὐφραίνονται ἅμα καὶ ἡ σύγκλητος.

ΚΕΦ. ΘΔ'.

20 Ἄκτα ἡδόμενα τῷ ὑπάρχῳ τῇ κυριακῇ τῆς βασιοφόρου ἀπιόντι D
 ἐν τῷ ναφῷ τοῦ ἀγίου μάρτυρος Ἰωάννου.

Λέγονται οἱ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων ἐν τῇ καμάρα τοῦ

*da orbi saepissime festum hunc diem maiestatis Imperatoriae, N. a
 Deo coronati unctique Imperatoris. Aliud carmen tont obl. quarti:
 Virtus tua, ut vitis foecunda uvas laetitiae profert, e qua terra
 omnis soli subiecta fructus colligit, et poculum vino plenum exhau-
 riens laetaque cantens, cum secreto subiectoque tibi patriciorum or-
 dine fastigium imperatoriae maiestatis nunquam obscuratum cele-
 brat, N. fons orbis terrarum semper abundans. Ut vitis potentis-
 simi Domini, uvas laetitiae omnibus impertientes, ostensi sunt.
 Propterea scholae et senatus laetantur, vindemialem laetitiam in
 Hieriae aedibus elebrantes. Propterea clamamus omnes: Gaudium
 ineffabile orbem inuisit. Postquam vero uvarum distributio proceri-
 bus ab Imperatore facta est, unaquaeque factio sex numismatum a-
 pocoinbium Imperatoria liberalitate accipit, et Dominis felicia ap-
 precata discedit. Domini vero palatium cum patriarcha ingressi,
 una cum senatu laeti convivium celebrant.*

CAP. 79.

*Acta, dum praefectus dominica palmarum ad templum S. martyris
 Romani abit, recitanda.*

Factionarii Veneti in camera Milli praesto sunt, et praefecto

μιλίον, καὶ τοῦ ὑπάρχου διερχομένου, ἀκτολογοῦσι ταῦτα, δηλονότι ἔμπροσθεν αὐτοῦ προπορευόμενοι. „ὑπαρχε πρωτοσπαθάριε, καλὴ σου ἡμέρα, καὶ καλὴ σου ἡμέρα, καὶ καλὴ ἑορτὴ σου. ὁ ἐγείρας Λάζαρον ἐκ τάφου τετραήμερον σώσει Ed.L. 219 καὶ κατενοδώσει καὶ ἐνδυναμώσει σε, καὶ εἰς τοὺς δεσπότας Ms. 150. b πλειονά σοι παράθεται τὴν αὐτῶν εὐμένειαν. Θεὸς ἐπισφραγίσει σοι, τοῦ δεσπότου γνήσιε. τὸ θεῖον περιώσει σε, ὅτι παντοφίλητος ὑπάρχεις καὶ ἐνάρετος, καὶ εὐχὰς κομίζεσαι ἐκ τῶν ἀγαπώντων σε. μείνεις ἀδιάδοχος ἐν ζωῇ τῶν δεσποτῶν ἡμῶν. Βένετοι ἀξίως σοι εὐχόμεθα, ὅτι τὸν Θεὸν ἡμῶν ἔ-10 χεις ἐν καρδίᾳ σου· καὶ ὡς ἀγαπῶντα σοι πάντοτε τὸ δίκαιον· ὅπου γὰρ τὸ δίκαιον ὁ ὑπαρχος φυλάττει, ἐκεῖ καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν ὑμνεῖται καὶ δοξάζεται. ἔσ· ὁ Θεὸς ὁ ἐγείρας Λάζαρον, φυλάττει τὸν ὑπαρχον.” καὶ εἰθ’ οὕτως δέχ-15 βται τὸ μέρος τῶν Πρασίνων εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν θεο-15 λόγον, καὶ ἀκτολογοῦσι τὰ ὅμοια, δηλονότι ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ αὐτοὶ προπορευόμενοι. καὶ πάλιν δέχεται τὸ μέρος τῶν Βενέτων ἐν τῇ πραιτωρίῳ, καὶ ἀκτολογοῦσι τὰ ὅμοια, δηλονότι καὶ αὐτοὶ προπορευόμενοι ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ἕως ἂν πληρωθῇ ἡ αὐτῆ ἀκτολογία, καὶ εἰθ’ οὕτως ὑποστρέφουσι. 20

8. κομίζαισε cod. et ed. Cf. Reisk. ad h. l.

digrediente, ante ipsum procedentes acclamant: Praefecte protospitharie, pulchra dies tua, pulchra dies tua, pulchrum hoc festum tuum! Qui post quatuor dies Lazarum e sepulcro excitavit, servet te, in via recta ducat, et apud Dominos plura concedat. Benevolentiam eorum Deus tibi obsignet, Domini amice, divinum numper te servet, quoniam carus omnibus ac virtutibus ornatus es, preces ab amicis tuis tibi afferat! maneat sine successore in vita Dominorum nostrorum! Nos Veneti iure te precamur, quod Deum nostrum habes in corde tuo, et iustitiam semper et ubique amas. Ubi enim praefectus iustitiam servat, ibi et Deus noster celebratur ac laudatur. Deus, qui Lazarum resuscitasti, serva praefectum! Sic quoque grex Prasinus in S. Iohannis Theologi constitutus acclamat, coram praefecto et ipse procedens. Rursus factio Veneta in praetorio praesto est, dumque ipsa coram praefecto procedit, acclamat, usque dum sollemnis ille ritus peractus est, et sic domum revertuntur.

ΚΕΦ. π'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν εἰς τὴν τοῦ δημάρχου καλημέριον τῆ
τρίτη τῆς Γαλιλαίας.

Ἀπιόντος τοῦ δήμου μετὰ καὶ τοῦ ὄργάνου εἰς τὴν αὐ-
σίλῃ τοῦ δημάρχου, καὶ αὐτοῦ κατιόντος ἐμπράτως, ἤτοι με- C
τὰ τοῦ χλανιδίου, καὶ καθαικεύοντος καὶ ἰσταμένου, ἄρχον-
ται αἱ τοῦ μέρους ἀκτολογεῖν αὐτῷ ταῦτα· „τὴν καλὴν ἡμέ-
ραν ποιήσωμεν μετὰ τοῦ δημάρχου τῶν Βενέτων. τρισάγιε,
βοήθησον τοὺς δεσπότας, καὶ σὺ αὐτοὺς θεράπευσσον ἐπὶ πᾶ-
10σιν, πλεονάζων τῆς ζωῆς αὐτῶν χρόνους, σὺν ταῖς τιμαῖς
αὐγούσαις ἐν τῇ πορφύρᾳ εἰς, τελείαν χαρμονὴν τῶν Ῥω-
μαίων καὶ Βενέτων τῶν γνησίων ὁμῶν δούλων. ἔσ' ἄγιε,
τρिसάγιε, τοὺς δεσπότας φύλαττε, πνεῦμα τὸ παράγιον, τὰς
αὐγούσας σκέπασσον. Κύριε, ζωὴν αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν ἡ-
15μῶν. ἔσ. ἄ. ὄτ ἔσ. Κύριε, χεῖρε, καλὴ σου ἡμέρα· ὅλη D
ἡμέρα σήμερον καλὴ σου ἡμέρα γίνεται· ὁ δεῖνα πρωτοπα-
θάρης καὶ δήμαρχε, πολλοί σου χρόνοι· ὁ ἀναστάς Θεὸς
ἡμῶν ζωὴν, ὑγείαν δώσει σοι, τοῦ δεσπότου γνήσιε, τὸ θεῖ-
ον περιώσει σε, καὶ πλείονα δωρήσεται Θεὸς ὁ ἐπουράνιος,
20ὅσα εὐτυχοῦντός σου ὄρωμεν καὶ χαιρώμεθα. τοῦτο πάντως M_a151. a
γίνεται προνοίᾳ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. ἄξιως σοι εὐχόμεθα Βέ-
νεται, παγκόσμιε, ὅτι ἔπερβάλλουσαν ἔχεις καλοθέλειαν, καὶ
εὐχὰς κομιζεσαι ἐκ τῶν ἀγαπώντων σε· ὡς γὰρ ἀγαπῶμέν

7. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι, τοῦ δήμου ἀκτολογοῦντος, αὐλεῖ τὸ ὄρ-
γανον.

CAP. 80.

Observanda in die honoris demarchi die tertia Galilaeas.

Postquam factio cum organo in aulam tribuni abiit, ipseque
actu seu in tunica descendit, et equo vectus substitit, factionarii
haec ipsi acclamare incipiunt: *Laeti hunc diem cum tribuno Vene-*
torum celebremus! ter sancte, Dominis auxilium affer, curam eorum
in omnibus suscipe, vitam eorum augens cum venerandis Impera-
tricibus in purpura, ad perfectam laetitiam Romanorum ac Vene-
torum, verorum servorum tuorum. Sancte, ter sancte, Dominos
custodi, spiritus sanctissime, Augustas tuere! Domine, vitam ipsorum
per nostram vitam! Salve, Domine, pulchra est haec dies tua!
hodierna dies tota pulchra tibi dies fit! N. protospatharie et de-
marche, multa tibi tempora! Deus, qui e mortuis resurrexit, sal-
vam vobis vitam concedat! Genuine Dominorum famule, divinitas
te conservet, pluraque Deus coelestis tibi concedat, ut te felicem
videamus et gaudeamus! hoc omne providentia Dei nostri accidit.

Ed.L. 220 σοι, ἀξίως σε εὐχόμεθα, ἵνα ἀδιάδοχος μείνης διοικῶν ἡμᾶς. ἔσ· ὁ ἀναστάς Θεὸς ἡμῶν, φύλαττε τὸν δήμαρχον." ἰστίον, ὅτι καὶ οἱ τοῦ μέρους τῶν Πρασίνων τὴν ὁμοίαν τάξιν καὶ ἀκολουθίαν ποιῶσιν τῷ ἰδίῳ δημάρχῳ, καὶ τὰ αὐτὰ ἅπαντα ἀπολογουῦσιν αὐτῷ. χρὴ γινώσκεις, ὅτι, τῆς προῆρηθείσης τῆς τάξεως καὶ ἀκολουθίας τελεσθείσης ἐν τῷ τοῦ δημάρχου οἴκῳ, δψικεύει ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε αὐτὸν ὁ δῆμος ἕως τοῦ ἱπποδρομίου, δηλονότι αὐτοῦ ἰσταμένου ἐν τῷ δευτέρῳ καγκέλλῳ. Β καὶ τούτου ἐκεῖσε ἰσταμένου, πάλιν ἰσταται ὁ δῆμος ἀπολογῶν αὐτῷ ταῦτα. οἱ κράτται· „καλῶς ἦλθες, Θεοστέπτιω ὁ δοῦλος" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται· „καλῶς ἦλθες, προβολὴ εὐεργετῶν" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται· „καλῶς ἦλθες, ὁ εὐγενὴς ἐκ προγόνων" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται· „καλῶς ἦλθες, ὁ δεῖνα πρωτοπαθάριε καὶ δήμαρχε τῶν Βενέτων" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." 15 οἱ κράτται· „ἀλλ' ὁ πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται· „ὁ ἀναστάς παραδόξως ἐκ τάφου." ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται· „καὶ τὸ χαῖρε δεδωκῶς μυροφόροις." ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται· „τοὺς χρόνους σου πληθύνει εἰς μήκη χρόνων" 20 C ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται· „ἔσ· ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, φύλαττε τὸν δήμαρχον" καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. ἰστίον, ὅτι καὶ οἱ τοῦ μέρους τῶν Πρασίνων τὴν ὁμοίαν τάξιν καὶ

Merito tibi nos Veneti, ornatissime, apprecamur, quod superabundantem benevolentiam habes, et preces a cultoribus tuis accipis: ut enim te amamus, ita et fausta tibi iure apprecamur: ut eius successore diu inter nos commoreris. Deus noster, qui resurrexit, demarchum custodiat, Grex Prasinorum eundem ordinem ritumque erga suum tribunal observat eademque acta ipsi accinit. Quo ritu et officio in aedibus eius peracto, factio tribunum suum inde ad circum comitatur, ipso scilicet in decimo cancello constituto, quo facto, rursus populus consistit huic in modum ipsi acclamans. Pulchre venisti, famule principum a Deo coronatorum! populus: Pulchre venisti! Cantores: Pulchre venisti, a principibus benevolis promoti! populus: Pulchre venisti! Cantores: Pulchre venisti, illustribus maioribus orti! populus: Pulchre venisti! Cantores: Pulchre venisti, N. protospatharis et tribune Venetorum! populus: Pulchre venisti! Cantores: At omnium creator et dominus; populus: Pulchre venisti! cantores: Qui admirandum in modum e us pulcro resurrexit; populus: Pulchre venisti! Cantores: Et unguenta effrenis salutavit; populus: Pulchre venisti! Cantores: Annos vestros multum augeat! populus: Pulchre venisti! Cantores: Deus sancte, tribunalum conserva; populus eadem ter. Ceterum factio Pr-

ἀκολουθίαν ποιῶσιν τῷ ἰδίῳ δημάρχῳ, καὶ τὰ αὐτὰ ἄκτα ἀπολογοῦσιν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ.

ΚΕΦ. πα΄.

Ἵσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ νυμφαγωγίῃ.

5 Τῇ ἑσπέρᾳ ἀπέρχονται τὰ δύο μέρη μετὰ καὶ τῶν ἰδίων ὀργάνων, καὶ τῆς νύμφης κατιούσης καὶ ὀψικευομένης ὑπὸ D πληθίων καὶ χειροκτυμβάλων, μετὰ τὸ καθαικεῦσαι αὐτὴν ἴσταται, καὶ ἀπολογοῦσι τὰ δύο μέρη ταῦτα. „καλῶς ἦλθες, θεοστέπτων ἢ δούλῃ.” ὁ λαὸς ἐκ γ΄ „καλῶς ἦλθες.” οἱ κρά- Ms. 151.b
10κται. „καλῶς ἦλθες, προβολὴ εὐεργετῶν.” ὁ λαὸς ἐκ γ΄ „καλῶς ἦλθες.” οἱ κράκται. „καλῶς ἦλθες, ἢ εὐγενῆς ἐκ προγόνων.” ὁ λαὸς ἐκ γ΄ „καλῶς ἦλθες.” οἱ κράκται „ἔσ· Ed.L. 221
ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, τοὺς νεονύμφους φύλαξον· πνεῦμα τὸ παν- ἅγιον, τοὺς συμπενηθεροὺς φύλαξον· ἅγιε, τρισάγιε, τοὺς
15παρανύμφους φύλαξον.” καὶ λέγουσι τὴν φωνὴν ἦχ. α΄ „ἄν-
θη ἐσώρευσα τοῦ ἄγρου, καὶ εἰς τὴν παστάδα εἰσήκα σπου-
δῆ· ζευγόννυμφον ἦλιον εἶδον εἰς χρυσέντιμον κλίνην· ἀλλή-
λα ἠγκαλιζόντο ποθητὴν ἐπιθυμίαν· χαρὰ εἰς τὰ κάλλη αὐ-
τῶν τὰ ἐγγλυκοθέατα, καὶ ῥόδα τὰ ῥοδοεῦμορφα· χαρὰ εἰς
20τὸ ζεῦγος τὸ χρυσόν.”

8. ΣΧΟΛ. Ἰστίον, ὅτι ἐν τῷ κατιέναι αὐτὴν καὶ ἐν τῷ ἀπο-
λογεῖν τὰ μέρη αὐλοῦσι τὰ ὄργανα.

sina eundem ritum idemque officium erga demarchum suum obser-
vat, eadem ipsi acta eodemque in loco accinit.

CAP. 81.

Observanda in sponsae deductione.

Vesperī duae factiones cum suis organis et sponsa procedente, aequae multitudinē et musicis cymbala manu pulsantibus stipata, abeunt, cumque equo vecta substitit, factiones acclamant: *Feliciter venis, serva principum a Deo coronatorum!* populus ter: *Feliciter venis.* Cantores: *Feliciter venis, a beneficis principibus promotā!* populus: *Feliciter venis.* Cantores: *Feliciter venis, nobilissimis maioribus orta!* populus ter: *Feliciter venis!* Cantores: *Deus sancte, nuptiis recens coniunctos serva! spiritus sanctissime, soceros utrosque serva! sancte, ter sancte, comites sponsae custodi!* Postremo voce toni I dicunt: *Flores agri collegi et in thalamum diligenter contuli. Solem novo connubio coniunctum vidi, in venerando cubiculo invicem desideratam voluptatem amplectuntur et fovens. Laetitia pulchritudini ipsorum dulcissimae, rosaeque pulchrae specie nitentes sint! Laetitia aureo amantū pari.*

B

ΚΕΦ. πβ.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν εἰς στεφάνωμα.

Τῶν νεονύμφων ἐξιόντων ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας μετὰ καὶ τῶν παρανύμφων, δέχονται τούτους τὰ τε πληθία καὶ τὰ χειροκύμβαλα, καὶ ἀκτολογοῦσι τὰ δύο μέρη ταῦτα· „ὁ⁵ σωτὴρ Θεὸς ἡμῶν, τοὺς δεσπότας φύλαττε. ἄγιε, τρισάγιε, ζωὴν, ὑγείαν δὸς αὐτοῖς· πνεῦμα τὸ πανάγιον, τὰς ἀγούστας σκέπασον. Κύριε, ζωὴν αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν ἡμῶν. ἔσ¹⁰ ττοῦτο τὸ βασίλειον, Κύριε, στερέωσον.” καὶ ὅτε πλησιάζουσιν τῇ παστάδι, λέγουσιν ἀπὸ κρακτῶν ἀπελατικὸν ἤχ. α΄ „δι¹⁰ ἡμᾶς ἐμετρίασας ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας τὴν ἔνομον συνάφειαν, ὡς Θεὸς ἐπισφραγίζων· ἐκ μητρικῆς γὰρ παστάδος ὡς ἄνθρωπος προεκλήθης, καὶ ὡς ἠυλόγησας τοὺς ἐκεῖ νυμφευομένους, οὕτως καὶ νῦν εὐλόγησον δυάδα στεφανουμένην, κατακοσμῶν εὐτεχνία καὶ εἰρηναία βιώσει.” καὶ λέγουσιν¹⁵ ἀπὸ κρακτῶν· „εὐγενεῖς νεόνυμφοι, Θεὸς διαφυλάξει σας· ἔντιμοι, ἐνάρετοι, τριάς κατενοδώσει σας, εὐλογῶν τὸν γάμον σας. ὡς μόνος ὑπεράγαθος, ὃς ἐν Κανᾷ τὸ πρότερον τῷ γάμῳ παρεγένετο, καὶ ἐν αὐτῷ ἠυλόγησεν τὸ ὕδωρ, ὡς φιλά²⁰ θρωπος, καὶ οἶνον μετεσκεύασεν ἀνθρώπων εἰς ἀπόλαυσιν, οὕτως εὐλογήσει σε μετὰ καὶ τῆς συζύγου σου. ἔσ· ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, τοὺς νεονύμφους φύλαττε.”

CAP. 82.

Observanda in coronatione nuptiali.

Sponsum sponsamque ab ecclesia cum suis comitibus egressam multitudo populi et musici cymbala pulsantes excipiunt, quibus utraque factio acclamat: *Deus, servator noster, Dominos custodi, sancte, ter sancte, vitam salvam ipsis concede, spiritus sanctissime, Augustos tuere, Domine, vitam eorum per nostram vitam! Maiskaium huius Imperii, Domine, confirma!* Quando ad thalamum accesserit, cantores tono primo accingunt: *Nostri causa Canae in Galilaea humilis fuisti, legitimum amorem, ut Deus, obsignans. Ex materno enim thalamo, ut homo, te inclinasti, et sicut tum recens nuptos beneficiis affecisti, ita et nunc par hoc sertis nuptialibus redimitum felici prole orna, ut pacatam vitam transigas!* Porro cantores: *Nobiles sponsi, Deus vos conservet; illustres, virtutibus decori, trinitas vos in recta semita ducat, Deus coniugio vestro annuat, ut solus benignissimus, qui primum Cananaeis nuptiis interfuit, inque ipsis pro suo in homines amore aquae benedixit vinumque ad laetitiam hominum paravit. Is tibi tuaeque coniugi felicia praestet! Deus sancte, recens nuptos custodi!*

ΚΕΦ. πγ'.

Ed.L. 222

Ἵσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν τῷ δείπνῳ τῶν ἰθ' ἀκουβίτων
εἰς τὸ λεγόμενον Γοτθικόν.

Τῇ ἐννάτῃ ἡμέρᾳ τῆς δωδεκαημέρου, τῶν δεσποτῶν ἐπὶ Ms. 152. a
5 τοῦ δείπνου καθέζομένων, ὃ καὶ τρυγητικόν προσαγορεύεται,
ἐν ταῖς δυσὶν εἰσόδοις τοῦ μεγάλου τρικλίνου τῶν ἰθ' ἀκου-
βίων ἴστανται οἱ μέλλοντες παῖσαι τὸ Γοτθικόν οὕτως. ἐν
μὲν τῷ ἀριστερῷ μέρει, ἐν ᾧ καὶ ὁ δρουγγάριος τοῦ πλοῦ-Β
μον παρίσταται, ἴστανται ὁ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων μαῖστωρ
10 μετὰ καὶ ὀλίγων δημοτῶν καὶ τῶν πανδουριστῶν μετὰ τῶν
πανδούρων, καὶ ὀπισθεν αὐτοῦ οἱ δύο Γότθοι φοροῦντες γού-
νας ἔξ ἀντιστρόφου καὶ πρόσωπα διαφόρων εἰδέων, βασιτά-
ζοντες ἐν μὲν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ σκουτάρια, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ
βεργία. ὁμοίως καὶ ἐν τῷ δεξιῷ μέρει, ἐν ᾧ καὶ ὁ δρουγ-
15 γάριος τῆς βίγλης παρίσταται, ἴστανται ὁ τοῦ μέρους τῶν
Πρασίνων μαῖστωρ μετὰ καὶ ὀλίγων δημοτῶν μετὰ καὶ τῶν
πανδουριστῶν μετὰ τῶν πανδούρων, καὶ ὀπισθεν αὐτοῦ οἱ
δύο Γότθοι φοροῦντες γούνας ἔξ ἀντιστρόφου καὶ πρόσωπα C
διαφόρων εἰδέων, βασιτάζοντες ἐν μὲν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ σκου-
20 τάρια, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ βεργία. καὶ δὴ μετὰ τὴν τοῦ σφαι-
ροδρομίου ἔξοδον, τοῦ δεσπότητος κελεύοντος τὸν τῆς τραπέζης

γ. πῆσαι cod. et ed. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι οἱ τὸ Γοτθικόν
παίζοντες ἀπὸ τῶν δύο μερῶν τῶν δῆμων εἰσὶν. 13. ΣΧΟΛ.
Ἰστέον, ὅτι τὰ σκουτάρια ἀπὸ τῶν σχολῶν αἰρῶσιν.

CAP. 83.

*Observanda in convivio novendecim accubituum, seu mensarum,
quo tempore sic dictum Gothicum celebratur.*

Nono die dodecahemeri seu duodecim illorum dierum, qui a
festo natiuitatis Christi inde proximi festive hilariterque transigun-
tur, Dominis ad coenam, quae vindemialis appellari solet, assessu-
ris, stant in utroque introitu magni triclinii novendecim accubituum
illi, qui, Gothicum ut ludicrum edant, parati adsunt. Stant autem
hoc modo. Coram sinistro triclinii ingressu, ubi etiam drungarius
ploimi adstat, stat magister Venetorum cum paucis quibusdam suae
factionis plebeiis et panduristis panduras gestantibus; pone illum
duo Gothi ferentes gunas, id est rhenones aut pallia pellicea ita,
ut pilosum et villosum extroversum esset, et vultus seu masqueras
diversarum specierum, et in sinistra quidem manu scuta, in dextra
vero virgas. Eadem omnia paene dicenda et intelligenda sunt de
magistro et plebeiis quibusdam factionis Prasiniae, qui ad dextrum
ingressum stant, adstante drungario vigilliae. Hos itaque tales Im-

τούτους εισάγεσθαι, εὐθύς δρῖζει ὁ τῆς τραπέζης τῷ ἀρχοντι τῆς θυμέλης, καὶ αὐτὸς ἐξερχόμενος προτρέπεται τούτους εἰσελθεῖν. οἱ δὲ τρέχοντες καὶ τὰ σκουτάρια ὑπὸ τῶν ὑπ' αὐτῶν βασταζομένων βεργίων τύπτοντες καὶ κτύπον ἀποτελοῦντες, λέγουσιν „τοὺλ τοὺλ.” καὶ τοῦτο συνεχῶς λέγοντες

D ἀνέρχονται πλησίον τῆς βασιλικῆς τραπέζης, ὡς ἀπὸ ὀλίγου διαστήματος, κάκεισε μιγνύμενοι ἀμφοτέροι ποιῶσι κυκλοφορῆ παραταγῆν, οἱ μὲν ἔσω τοῦ κύκλου ἀποκλειόμενοι, οἱ δὲ ἔξωθεν περικυκλοῦντες. καὶ τοῦτο τρισσῶς ποιοῦντες διαχωρίζονται, καὶ ἴστανται εἰς τοὺς ἰδίους τόπους, οἱ μὲν τῶν Βενέτων εἰς τὰ ἀριστερὰ, οἱ δὲ τῶν Πρασίνων εἰς τὰ δεξιὰ μετὰ καὶ τῶν ἐτέρων δημοτῶν, καὶ λέγουσιν ἄμφω τὰ Γοθι-

Ed.L. 223 κα, ἅτινά εἰσι ταῦτα, δηλονότι καὶ τῶν παγδούρων τὸ οἰκίον μέλος ἀποπληρῶντων. „γαύζας· βόνας· βηκηδίας· ἅγια· γαυδέντες· ἔλληβρόνιδες· ἐνκέρτυς· ἅγια· βόνα· ὦρα· τού¹⁵

Ma. 152. b του· βάντες· βόνα ἀμῶρε· ἐπισκύναντες· ἰδεσαλβάτους· νανά· δέους· δέους. σεβακιβα· νανά· δευμονογγγύβελε· γυβίλους· γυβέλαρες· νανά· γυβίλους· γυβέλαρες· νανά· τοῦ γεγδεμα· δὲ τούλβελε· νικάτω τουλδο· νανά· ὁ Ἐζεκίας ἐν τοῖς πολέμοις καθοπλισάμενος Ἀσσυριοῖς· ἀνανά· τὴν ἐλπίδα καὶ μό²⁰

νη ἔχων Θεοῦ τοῦ φιλανθρώπου· νανά· πάντα ὑπέταξεν ἔθνη καὶ ἀθέων τὴν τυραννίδα· ἅγια· ὁ σωτήρ, ἀγαθοὶ δε-

perator, statim atque e sphaerodromio seu equestre cum pila ludo excesserit, introduci mandat praefecto mensae aut dapifero; et hic rursus idem archonti thymelae seu praefecto scenae ludorumque theatralium mandat. Hic itaque posterior egressus e magno triclino iubet illos ingredi. Accurrentes ergo propere simulque scuta virgis, quas gestant, pulsantes, magnumque eo strepitum excitantes, clamant identidem: *Tul Tul*, et sic pergunt usque proxime ad sacram mensam; a qua quando parum absunt, concurrentes ibi ambae hinc et illinc factiones formant aciem seu stationem armatam orbicularem, hi intra circulum inclusi, illi externo circulo istos interiores concludentes. Hoc ordine ut ter circa sacram mensam decurrerunt, secedit factio quaeque suum in locum, et consistunt quieti, Veneti quidem ad sinistram, Prasini autem ad dextram, et recitant, qui ex ambabus partibus Gothos referunt, carmina sic dicta Gothica, panduris interim modulo suo accinentibus. Sunt autem illa Gothica haec: *γαύζας· βόνας* [et reliqua quae Graecis e verbis repeti poterunt.] — *Ezechias, bellum adversus Assyrios gerens, Anana, unicam habens in Deo spem hominum amante, Nana, subegit gentiles, et rebellionem ignorantium Deum. Hagia. Salvator, o boni Domini, Nana, ponat, ut mancipium, coram pedibus vestris omnem vobis inimicum. Iber etc.* Post haec a Gothis amborum partium dicta recitant magistri ambo una cum plebeis utriusque

σπάται· νανά· πάντα ἐχθρόν σας δουλώσει πρὸ τῶν ποδῶν
 σᾶς. ἴβερ· ἴβερίεμ· τοῦ ἰγгерουα· γεγγερεθρηῖ· νανά· σικα· Β·
 διασε περέκουρες." καὶ εἶδ' οὕτως λέγουσιν οἱ μαῖστωρες με-
 τὰ καὶ τῶν δημοτῶν τὸ ἀλφαβητάριον· „ἀνανά· Ἀητήτηφ
 5 Θεοῦ παλάμη ἐστέφθητε, δεσπότε, οὐρανῶθεν. Βραβεῖον νίκης C
 ὤφθητε, κοσμοπόδητοι εὐεργέται. Γενναῖοι ὤφθητε τοῖς ἐναν-
 τίοις, Δωροῦμενοι τοῖς Ῥωμαίοις ζωηφόρους εὐεργεσίας." καὶ
 εἶδ' οὕτως πάλιν λέγουσιν οἱ μαῖστωρες· „ἀγίας τα· ἀνα τε
 ἀνετανε. Ἐτολαι σας ἐπὲρ τὰ ὄπλα ἰσχύνουσι κατ' ἐχθρῶν
 10 ἀπάντων, Ζωή· Ῥωμαίων καὶ πλουῖτος, ἀλλοφυλῶν κατὰ-
 πτωσις ἄντως. Ἡῦρέθητε τείχος τῆς πολιτείας. Θεός σοι ἔ- D
 δωκεν κλάδους συνομόθρονας, εὐεργέτα." καὶ μετὰ ταῦτα λέ-
 γοντες οἱ μαῖστωρες πρὸς τοὺς Γότθους „ἀμπακτῶ," διὰ νεύ-
 ματος τῶν αὐτῶν μαῖστώρων κυκλεύουσιν οἱ Γότθοι, καὶ ταῖς
 15 βέγγαις τὰ σκουτάρια τύπτοντες καὶ λέγοντες „τούλ τούλ,"
 περικλείουσιν ἔνδοθεν τοὺς τῶν δύο μερῶν μαῖστωρας, καὶ
 πάλιν ἀποχωριζόμενοι ἴστανται εἰς τοὺς οἰκείους τόπους, καὶ
 ἄρχονται πάλιν λέγειν οἱ μαῖστωρες· „I***. K***. A***. Ed.L. 224
 M***." καὶ πάλιν τελεῖται, καθὼς προεῖρηται, καὶ χωριζο-
 20 μένων τῶν Γότθων καὶ εἰς τοὺς ἰδίους τόπους ἰσταμένων,
 λέγουσιν οἱ μαῖστωρες· „N***. H***. O***. Π***." Ms. 153. a
 καὶ πάλιν τελεῖται, καθὼς προεῖρηται, καὶ χωριζομένων τῶν

18. Hic et in seqq. erant versus vacui in cod.

factionis carmen hoc tot constans versibus, quot sunt alphabeti Graeci litterae, unoquoque versu ab ea Graeca littera, quae sibi quoad numeri ordinem respondet, ordiente. Est autem hoc: *Anana. Ab invicta Dei manu coronati estis Domini coelitus Brabeo victoriae. Monstratis vos toti orbi terrarum desiderabiles benefactores, Generosos et fortes hostibus, Donantes Romanis beneficia, quae vitam secum important.* Post dictum hunc quaternionem versuum repetunt magistri formulam: *Hagias ta. Anate. Anetane;* et tum continuantur versus: *Edicta vestra plus in hostes omnes valent, quam arma, Vita qui estis et divitiae Romanorum, praecipitium et ruina alienigenarum. Habet in vobis res publica munitum castrum. Throni tui collegas, o benefactor, dedit tibi Deus, ramos florentes, teneros, a te satos, (id est filios).* Post haec dicta pronuntiant magistri ad Gothos hanc vocem: *Ampaato,* simul ipsis nutu manuque signum dantes; et Gothi orbem agunt, et pulsantes virgis scuta sua dicentesque: *Tul Tul,* includunt ambo magistros; quo facto rursus separati ad suam quisque stationem redeunt; magistri autem versus suos recitare pergunt. I*** K*** A*** M***. Post hunc quoque quaternionem versuum dictum; fiunt eadem, quae modo diximus; et Gothi rursus separatis et restitutis in loca sua, reddit orbis versicolorum decantandorum ad magistros. N*** H*** O*** Π***. Post hos quatuor dictos

Γότθων καὶ εἰς τοὺς ἰδίους τόπους ἱσταμένων, λέγουσιν οἱ Βμαῖστωρες· „P***. Σ***. T***. Υ***.” καὶ πάλιν τελείται, καθὼς προεῖρηται, καὶ χωριζομένων τῶν Γότθων καὶ ἱσταμένων εἰς τοὺς ἰδίους τόπους, λέγουσιν οἱ μαῖστωρες· „Ὡς ἀντέειπεν ἐν τῷ κράτει ἡλίου δίκην αἱ ἀρεταὶ σας, Χριστὸς συνέστω ἐκάστῃ περιέπων τὰς κορυφὰς σας, Ἐφ- C φρίσματι αὐτῶν κυριεύοντες, Ὡς κύριοι καὶ δεσπότες τῶν περσίων τῆς ἔξουσας.” καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἀλφάβηταρίου λέγουσιν· „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν σας.” οἱ δὲ Γότθοι τύπτοντες μετὰ τῶν βερ- γίων τὰ σκουτάρια καὶ λέγοντες συνεχῶς „τούλ τούλ,” τρέχοντες ἐξέρχονται, οἱ μὲν τῶν Βενέτων ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους, οἱ δὲ τῶν Πρασίνων ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ.

Λεξικὸν τῶν ἐν τῷ Γοτθικῷ φδομένων.

Γαύζας.	χαίρεσθε.	15
βόνας.	καλαί.	
βικηδας.	γειτονεῖται.	
γαυδέντες.	χαίρεσθε.	
ἐλκηβόνιδες.	προσκαλούμενοι.	
ἐνκέρτυς.	ἀγωνιζόμενοι.	20
βόνα ὄρα.	καλὴ ὄρα.	
	νανα.	
γυβίλους.	κραυγὴ καὶ κράκτης.	
γυβέλαρες.	κραυγάζοντες.	
γυβίλους.	κράκτης.	25
γυβέλαρες.	φωνοβολοῦντες.	
νανα.	Θεὸς Θεὸς ἢ Θεοῦ Θεοῦ.	
τοῦ γεγδεμα.	ἐξ ἀνατολῆς ἢ ἀρχῆθεν.	
δε τουλβελε.	ἀγαθὸς ὁ Θεός.	

versus revolvitur idem actorum ordo; et deinceps dicunt rursus magistri factionum versiculos ab his litteris incipientes: P*** Σ*** T*** Υ*** Repetitis pro ultima vice iisdem, tandem dicunt magistri haec: *Foras edunt validam lucem, et id quidem in summa vestra potestate, virtutes vestrae, velut sol. Christus adsit unicuique vestrum, curans atque fovens capita vestra; Qui ipsius decreto et voluntate dominamini, O Domini et arbitri finium imperii.* Post finitum carmen alphabeticum dicunt magistri polychronium seu: *Multenus faciat Deus sanctum imperium vestrum.* Gothi autem pulsantes virgis sua scuta et ingeminantes identidem: *Tul tul,* et currentes exeunt, Veneti quidem a sinistra parte, Prasini autem a dextra.

νικάτω τούλδο.
 τουτόβαντες.
 βόνα αμορε.
 ἅγια ἐπισκύαντες.
 5 ἰδεσαλβάτους.
 δέους, δέους.
 σεβακίβα.
 δειμονογγυβελε.
 ὁ Θεός, ὁ Θεός.
 10 νανα.
 ἴβερ.
 τοῦ ἴγγερ.
 ονα.
 γεργερεθρῶ.
 15 νανα.
 οικαδιασε.
 περετούρες.

νικάτω ὁ Θεός.
 σαλπίζοντες.
 καλήν ἀγάπην.
 ἐπιγνώντες.
 σωζόμενοι.
 Θεός, Θεός· νανα.
 ἑαυτοὺς εὐσκολοῦντες.
 ἀποσυνεκτικῆς κραυγῆς.
 πανευκλεῆς κραυγῆ.
 Θεός, Θεός.
 νανα. Θεὸ, Θεέ.

Ms. 153. b

Ἐτέρα ἐρμηνία τῶν προειρημένων λέξεων.

Ed. L. 225

Γαύζας.	ὁ εὐπρεπής.	Ῥωμ.
20 βίκτη.	τεχνίτης.	Ἐβραι.
ἅγια.	φύλαττε.	Ῥωμ.
Ἐλ.	Θεέ.	Ἐβραι.
δέσ.	γνώθι.	Ἐβραι.
ἅγια.	φύλαττε.	Ῥωμ.
25 ὄρα	φῶς.	Ἐβραι.
βάντες.	ἐλθέ.	Ῥωμ.
ἐπισκῦ.	ἐάνπερ ἀνέλθ.	Ἐβραι.
ἰδέ.	θεωρουμένην.	Ῥωμ.
νανά.	σῶσον δὴ σῶσον.	Ἐβραι.
30 σεβά.	κάθισον.	Ἐβραι.
νανά.	σῶσον δὴ σῶσον.	Ἐβραι.
ὄγν.	εἰς τὸ βάραθρον.	Ἐβραι.
βελέ.	σατανά.	Ἐβραι.
βήλους.	τοῦ διαβόλου.	Ἐβραι.
35 αἰλάρες.	τῶν πνευμάτων.	Ῥωμ.
τοῦ.	σύ.	Ῥωμ.
δετούλ.	ἐξάλειψον.	Ἐβραι.

νικάτο.	νικάτω.	Ἑλλην.	
νανά.	σῶσον δὴ σῶσον.	Ἑβραιοί.	
βόνας.	καὶ καλός.	Ῥωμαί.	
δίας.	τὰς ἡμέρας.	Ῥωμαί.	
γαυζεντες.	τὰ εὐπρεπῆ.	Ῥωμαί.	5
νικονί.	κτίστα μου.	Ἑβραιοί.	
ἐν κέρκυς.	καὶ ἀσφαλέως.	Ῥωμαί.	
βόνα.	τὸ καλόν.	Ῥωμαί.	
τοῦ τοῦ.	σὺ σύ.	Ῥωμαί.	
ἀμόρε.	σὲ ἀγαπῶ.	Ῥωμαί.	10
ἄντες.	εἰς τὴν πρώτην.	Ἑβραιοί.	
σαλβατους.	εὐπάθειαν.	Ἑβραιοί.	
δέους, δέους.	Θεὸ, Θεέ.	Ῥωμαί.	
κιβά.	ὡς παρεγένου.	Ἑβραιοί.	
δαιμόν.	σιώπα.	Ἑβραιοί.	15
γύ.	εἰς τὸ βάραθρον.	Ἑβραιοί.	
γύ.	εἰς τὸ βάραθρον.	Ἑβραιοί.	
γύ.	εἰς τὸ βάραθρον.	Ἑβραιοί.	
νανά.	σῶσον δὴ σῶσον.	Ἑβραιοί.	
γέγδεμα.	ὁ μαργαρίτης.	Ῥωμαί.	20
βελέ,	τὸν σατανᾶν.	Ἑβραιοί.	
Α τουλδο.	ἡ τροφή τῶν στρατευμάτων.	Ῥωμαί.	

Ms. 154. b

ΚΕΦ. πδ'.

Ἐκ τῶν τοῦ Μαγίστρου Πέτρου. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ
προαγωγῆ κόμητος ἀδμηνσιόνων καὶ κόμητος σχολῆς καὶ 25
κωροπαλάτου.

Ὁ κόμης τῶν ἀδμηνσιόνων ἐπὶ σιλεντίου γίνεται, καὶ κα-
θήμενος τοῦ βασιλέως ἐν κοινοσιτωρίῳ· πολλάκις δὲ καὶ εἰς
βίπικόν ἀνιῶν, ποιεῖ αὐτὸν ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ, ἐν ᾧ τό-

CAP. 84.

*E commentariis Magistri Petri. Observanda in promotione
Comitis admissionum, et Comitis scholae, et Curopalatae.*

Comes admissionum fit in silentio, sedente Imperatore in con-
sistorio. Saepe quoque creat eum Imperator ascendens in circum
ha magno triclinio, ibi ubi proceres excipit. Creatur autem sic

πῆ δέχεται τοὺς ἄρχοντας. γίνεται δὲ οὕτως· μετὰ τὸ κί-
 τεῦσαι τὸν μάγιστρον καὶ εἰσελθεῖν τὸν μάγιστρον καὶ πάν-
 τας τοὺς ἄρχοντας ἐπιτρέπει τῷ κόμητι τῶν ἀδμηνσιόνων τῷ
 μέλλοντι παύεσθαι ἐνεγκεῖν τὸν πρῶτον δικουρίωνα, λέγων
 αὐτῷ, ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀρχόντων, τὸ ὄνομα αὐτοῦ. ὁ δὲ
 ἀπέλθων φέρει αὐτὸν, καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς τὰ
 κωδικέλλια τοῦ κόμητος τῶν ἀδμηνσιόνων [ἐπιτρέπει ἐνεγε- C
 κεῖν], καὶ λαβὼν φιλεῖ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἴσταται ἔμ-
 προσθεν αὐτοῦ. αὐτῷ οὖν τῷ δεξαμένῳ τὰ κωδικέλλια τοῦ
 10 κόμητος τῶν ἀδμηνσιόνων ἐπιτρέπει ἐνεγκεῖν τὸν πανόμενον,
 τουτέστιν τὸν ἀπὸ κομητῶν ἀδμηνσιόνων, καὶ λαβὼν αὐτὸν
 ὁ γενόμενος κόμητος προσάγει αὐτῷ, καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτῷ ὁ
 βασιλεὺς κωδικέλλιον ἰλλουστρίου, καὶ δεξάμενος αὐτὸς φιλεῖ Ed.L. 298
 τοὺς πόδας αὐτοῦ κάτω. καὶ λαβὼν αὐτὸν ὁ κόμητος τῶν ἀδ-
 15 μηνσιόνων ἀπάγει καὶ ἴστησιν αὐτὸν ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ μετὰ
 τοὺς ἀγέντες πρὸ πάντων τῶν ὄνοραρίων ἰλλουστρίων. τοῦτο
 γὰρ τὸ προνόμιον δίδωσιν αὐτοῖς, ὡς εἴρηται, ἡ διάταξις.
 τοὺς δὲ κόμητας σχολῶν ἢ κουροπαλάτας εὐὰν βουληθῆ ἔν
 κοιμιστωρίῳ προαγαγεῖν, ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων προαγωγῶν καὶ
 20 τουτούτους ποιεῖ. ὡς ἐπὶ πολὺ δὲ κατέσχευ ἔθος ἰδίᾳ ἐν τῷ
 κουβουκλείῳ γίνεσθαι αὐτοῦς καὶ πρὸ ἀρίστου καὶ δειλῆς,
 ὡς ἂν δόξη τῷ βασιλεῖ.

16. ΣΧΟΛ. τοὺς πρῶττους.

Postquam citatus nomine magister intraverit, omnesque cum eo pro-
 ceres, imperat Imperator comiti admissionum de provincia sua iam-
 iam decessuro, primum decurionem ut accessat; simul ipsum no-
 mine appellans, quemadmodum etiam alios proceres novis dignita-
 tibus ornandos nomine appellari mos est. Vetus itaque comes ab-
 iens accessit et coram adducit decurionem, cui Imperator codicillos
 comitis admissionum porrigit. Quos nactus novus comes osculatur
 pedes Imperatoris, et consistit coram ipso; dein iussus amotum
 accessere, excomitem admissionum puta, adducit eum. Huic Impe-
 rator tradit codicillos illustrii; quos ille nactus osculatur pedes Im-
 peratoris extremos. Tum arripiens eum novus comes admissionum
 abducit et collocat in loco ipsi congruo post agentes, ante omnes
 honorarios illustrios seu illustres. Hanc enim praerogativam dat
 ipsi ordo suus et dignitatum constitutio, ut dictum est. Comites
 autem scholarum et curopalatas si creare decrevit Imperator in
 consistorio, sunt cum ipsis eadem cerimoniae, quae in aliis pro-
 motionibus obtinent. Ut plurimum tamen creantur (ille mos inva-
 luit) in cubiculo privatim et ante prandium et vesperae, prout vi-
 sum fuerit Imperatori.

B

ΚΕΦ. πβ΄.

Τοῦ αὐτοῦ Πέτρου. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, δεῖ γένηται
αὐγουστάλιος ἢ ἀνθύπατος.

Τὰ μανδάτα δίδεται τῇ πρὸ μιᾶς σιλεντίου, καὶ τὸν αὐ-
γουστάλιον Ἀλεξανδρείας ἔπαυσεν. καὶ μετὰ τὸ γενέσθαι
πάντα τὰ ἐξ ἔθους δίδωσιν αὐτῷ κωδικέλλια. οὐκ εὐχαρι-
στεῖται δὲ ὁ βασιλεὺς, ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐρχόντων. κόμης
Μα. 155. γὰρ κοιμιστωριανὸς γίνεται, εἰ μὴ ἔχει ἄλλο ἀξίωμα, καὶ
C εἰς τὰς μίνσας μετὰ τῶν κομήτων ἴσταται. συνεξέρχεται δὲ
τοῖς ἐπάρχοις, καὶ οὐ κράζουσι αὐτῷ τὰ σκρινία. ἐπὶ δὲ
συνεξέλθη μέχρι τῆς θιγίας, φορῶν τὸ ἀτραβατικὸν, οὕτως,
ὡς ἔχει, συγκάθηται τῷ ἐπάρχῳ τῶν πραιποριῶν εἰς τὸ ὄχη-
μα αὐτοῦ, καὶ ἀπέρχεται μέχρι τοῦ πραιπορίου, καὶ ἐκεῖ
κατέρχεται, καὶ συνεισέρχεται εἰς τὸ σέκρετον αὐτοῦ, καὶ
συντάσσεται αὐτῷ καὶ ἀναχωρεῖ. τὸ αὐτὸ δὲ σχῆμα γίνεται
καὶ ἐν τῷ Ἡλυρικῷ, καὶ συγκάθηται ὁ ἀνθύπατος τοῖς ἐ-
πάρχοις.

11. ΣΧΟΛ. τῆς βασιλικῆς.

CAP. 85.

*Ex eodem Petro. Observanda, quando creatur Augustalis
aut Proconsul.*

Pridie antequam cerimonia fiat, significatur crastinum silentium
per mandatores. Ipso deinde die et actu primum quidem exiit
sua dignitate, qui hactenus fuit, augustalis Alexandriae; dein crea-
tur novus ritibus consuetis. Ut omnia peracta sunt, quae decet,
tradit Imperator novo augustali suos codicillos. Non tamen ideo
laudes et gratiarum actiones accipit a proceribus, ut solet post alios
creatos magistratus. Novus enim augustalis, si aliam dignitatem
non habeat, fit tantum comes consistorianus, et, quando missae
dantur pro isto conventu, aggregat se comitibus consistorianis reli-
quis; e palatio autem excedentibus omnibus, exit ipse cum praefec-
tis, scriniis fausta ipsi sigillatim non acclamantibus. Quando ita-
que cum praefectis simul excesserit et pervenerit usque ad regiam
[portam] in atrabatica veste, quam gerit, talis, qualis est, inscen-
dit una cum praefecto praetoriorum in eius currum, in quo pergit
usque ad praetorium; ibi descendit e curru, et simul ingreditur
cum praefecto in eius secretum, et ibi vale ipsi dicit, ac sic tan-
dem solus domum abit. In Illyrico idem observatur tenor circa
proconsulem. Nam et Illyrici proconsul assidet praefectis.

ΚΕΦ. πς'.

D

Περὶ διαφορᾶς στρατειῶν, καὶ πόθεν αὐταὶ δίδονται, καὶ τί ἀρμόζει ἐκάστῃ σκρινίῳ, ὅσα εὕρειν ἠδυνήθημεν.

Ὁ γινόμενος σιλεντιάριος εἰσάγεται διὰ τοῦ πραιποσίτου πρὸς τὸν δεσπότην, φορῶν ἀτραβατικὸν χλανίδιν, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ δεσπότης τῷ δεσπότη τὸ χρυσεόν βεργήν. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπιδίδωσιν αὐτὸ τῷ γινόμενῳ σιλεντιαρίῳ, καὶ τοῦ—Ed.L. 227 τὸ ἐστὶν ἡ στρατεία αὐτοῦ· λαμβάνει δὲ τὸ καλούμενον νι-
10 τῶν γινόμενον ἐν τῷ σκρινίῳ τοῦ βενεφικίου τοῦ λατερκού-
λου. ἔξωθεν δὲ ποιούσιν προσσυμβόλαια πρὸς ἀλλήλους με-
τὰ τοῦ πιπράσκοντος ὁ ἀγοράζων. εἰ δὲ εἰς τόπον ἐστὶ στρα-
τευμένου γίνεται, χρῆ πραγματικὸν τύπον καταπεμφθῆναι τῷ
15 μαγίστρῳ τὸν παρέχοντα τῷ στρατευομένῳ ταύτην τὴν ἀδει-
15αν ὥστε ἐξεῖναι αὐτῷ τίρωνα βαλεῖν εἰς τὸν ἴδιον αὐτοῦ τό-
πον, καὶ ἐστὶ στρατεύεσθαι. ὁ δὲ βαλόμενος σὺν περὶ νόμους
οὐ λαμβάνει ἐκ τοῦ δημοσίου ἀνάνας, μέχρι οὗ φθάσῃ εἰς
βαθμὸν. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι τῷ μέρει τῆς δεσποίνης ἐκ τοῦ B
κοινοῦ καταλόγου ἀπονενεμημένοι εἰσὶν ὁ σιλεντιάριοι ἔξ ὁ-
20 πολήμψεως χρηστῆς καὶ βίου μεμαρτυρημένοι σεμνοῦ. καὶ

7. αὐτῷ cod. 8. ΣΧΟΛ. γρηγιάτον. πυμαντικόν. 16. ΣΧΟΛ. ὑπεραρίθμιος.

CAP. 86.

De diversis militiis seu officiis, modis ea conferendi, ubi unum quodque conferatur, et quid unicuique scrinio competat. Quantum hoc de argumento reperire potuimus.

Creandus silentiarius introducitur a praeposito ad Dominum in tunica atrabatica, et ostiarius tradit Domino virgam auream, quam vicissim Dominus ei, quem creat, silentiario tradit. Et haec est eius militiā seu investitura in officio suo; et accipit sic dictum gregiatam, quod Romano seu Latino sermone nibensiatum dicitur, hoc est secundum nos typum seu decretum dominicale, vel assignationem expeditam in scrinio istius laterculi. Extra autem [palatium puta] faciunt stipulationes mutuas inter se emens talem typum et vendens. Si quis autem in locum sufficitur adhuc militantis seu officio fungentis et stipendium merentis, debet typus pragmaticus seu decretum formale magistro insinuari, quo militantis facultas datur, tironem in locum suum vicemque suam praestandi, et ipse porro militandi atque stipendium ferendi. Praestitus autem supernumerus seu supernumerarius non accipit e publico seu acrio annonas, donec, illo decedente, cuius vicem gerit, ipse in eius

οὓς ἂν ἐπιλέξῃται ἡ δέσποινα, εἰσάγονται παρ' αὐτῆς. αὐτὴ δὲ λαμβάνουσα τὸ βεργίον τὸ χρυσοῦν παρὰ τοῦ ὀστιαρίου, ἐπιδίδωσιν τῷ σιλεντιαρίῳ, καίτοι ἔχοντι ἤδη τὴν στρατείαν, καὶ προσεδρεύουσιν οἱ δ' οὗτοι εἰς μέρος αὐτῆς. ῥεφερενδάριος δὲ γίνεται ἀπὸ ψιλῶν μανδάτων διδομένων αὐτῷ παρὰς
 Ms. 155. b τοῦ πραιποσίτου. δεῖ δὲ αὐτὸν εἶναι τριβουῶνον νοταρίων.
 C δεῖ δὲ εἰδέναι, ὅτι καὶ ἡ δέσποινα ἔχει ἓνα ῥεφερενδάριον, καὶ αὐτὸς ὁμοίως τοῖς ἄλλοις γίνεται. καὶ ὅτε, τελευτήσασθαι τῆς θείας τὴν λῆξιν Θεοδώρας, ὁ εὐσεβῆς δεσπότης ἐκέλευσεν τὸν ῥεφερενδάριον αὐτῆς αὐτῷ ὑπηρετεῖν διὰ τὸ σχολάζειν αὐτὸν, οἷα μὴ οὕσης ἀγούστης. χορῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι δύο μόνου τοῦ δεσπότητος ἀννωνεύονται καὶ ὁ τῆς ἀγούστης. οἱ γὰρ ἄλλοι πάντες δίχα ἀννωναρίων εἰσὶν, ἀλλ' ὡς τριβουῶνοι νοτάριοι πραιτωριανοὶ πονκτάριοι τὰς ῥόγας λαμβάνουσιν. βεστήτορες δὲ γίνονται ἀπὸ πετικωρίου, γραφομένου μὲν πα-15
 ρὰ τοῦ χαρτουλαρίου τῆς κατ' αὐτὸν σχολῆς, ὑπογραφομένου παρὰ τοῦ δεσπότητος. δομέστικοι δὲ καὶ προτίκτορες οὗ-
 τως. πάλαι μὲν ἀπὸ προσκυνήσεως μόνης ἦν ἡ στρατεία αὐ-
 τῶν· νῦν δὲ προβατωρείαν ποιεῖ ὁ δεσπότης, καὶ προσάγει αὐτὸν ὁ δηκουρίων ἀτραβατικὸν φοροῦντα χλανίδιν, ἣ ἐστὶν 20

4. ΣΧΟΛ. ἀναφορεύς. 14. ΣΧΟΛ. πυγματισταί. 15. ΣΧΟΛ. αἰτητικῶν. 19. ΣΧΟΛ. δοκιμασίαν ἤτοι καλούμενον ἔδιον.

gradum perveniat atque succedat. Parti, hoc est aulicae familiae, Augustae attributi sunt de toto silentiariorum corpore quatuor silentiariorum, quibus proba adest opinio vitaeque honeste actae publicum testimonium. Quem in gradum quos adsciverit Augusta, illi ad eam introducuntur. Tum illa traditam ab ostiario virgam auream sumens porrigit silentiario, quamvis iam habenti eam dignitatem, utpote ab Imperatore collatam nacto. Sic consistit illi quatuor in Augustae parte seu comitatu. Referendarius seu anaphoreus, relator, fit a nudis mandatis seu significatione, quae ipsi perhibetur a praeposito. Debet autem talis creandus esse tribunus notariorum. Habet quoque Domina unum referendarium, qui eodem modo, atque ceteri, creatur. Exemplo patet. Defuncta enim Diva Theodora, iubebat pius Dominus [Iustinianus], ut eius referendarius, ob herae excessum munere vacans, sibi serviret. De omnibus autem referendariis soli tres accipiunt annonas, nempe duo de parte Augustae, et unus de parte Augustae; ceteri omnes referendarii, quales, carent annonis; quas autem accipiunt, eas accipiunt ut tribuni notariorum praetoriani punctarii. Vestitores fiunt tales per petitorium, quod scripsit chartularius illius scholae, ad quam petens quisque pertinet, et quod Imperator subscripsit. Domestici autem et protectores fiunt sic. Olim nempe mos erat, ut per solam adorationem investirentur; nunc autem expedit Imperator probatoriam,

κοιμιστωρίῳ μετὰ τὸ πάντα κραχθῆναι, ἢ ἀνιόντος αὐτοῦ
 εἰς τὸ ἵππικὸν ἴσταται ἄμπρός τοῦ δέλφρακος, καὶ λέγει ἐπὶ
 μὲν τῶν προτικτόρων „ἀδοράτορ προτέκτορ” ἐπὶ δὲ τῶν
 δομεστικῶν „ἀδοράτορ προτέκτορ δομεστικους.” καὶ λαμ- Ed.L. 228
 βῆναι τὴν προβατωρίαν παρὰ τοῦ δεσπότου, καὶ φιλεῖ τοὺς
 πόδας, καὶ ἐξέρχεται. πάντων δὲ τῶν ἀγοραζόντων τόπους
 καὶ συμβόλαια ἐξώθεν παρὰ τῶν πιπρασκόντων γίνεται πρὸς
 τούτοις καὶ σύμβολα γίνεται. νῦν δὲ καὶ ἐν φερλαῖς πολλὰ-
 κίς ὁ εὐσεβῆς δεσπότης ἡμῶν ποιεῖ. οἱ δὲ κاندιδάτοι γίνον-
 ται οὕτως. ἀνιόντος τοῦ βασιλέως εἰς τὸ ἵππικὸν, ἢ προιόν-
 τος εἰς οἰονδήποτε πρόκενσον, χρῆ τὸν μάγιστρον προευρε-
 πῖσαι τὸν κόμητα τῆς ἑκτης ἢ ἑβδόμης σχολῆς καὶ τοὺς πρι-
 μικηρίους τῶν κاندιδάτων καὶ μαυιάκιν. καὶ αὐτὸν τὸν B
 μέλλοντα γίνεσθαι κاندιδάτον, φοροῦντα ῥούσσειν πεκτοράρι-
 ν καὶ λευκὸν χλανίδιν, ἀνιόντος τοῦ βασιλέως εἰς τὸ ἵππικὸν,
 δεῖ στήναι ἔμπρός τῆς θύρας τῆς μετὰ τὰ πουλίπια ποτε.
 νῦν δὲ εἰληματικῆς γενομένης σκάλης παρὰ τοῦ εὐσεβοῦς ἡ-
 μῶν δεσπότου Ἰουστινιανοῦ, τὸν μέλλοντα προάγεσθαι ἔνθα Ms. 156. a
 ἴστανται οἱ βάρβαροι καὶ προσκυνῶσιν. καὶ ἅμα εἰσέλθῃ ὁ

3. ΣΧΟΛ. προσευκτίος ὑπερασπιστής. 4. ΣΧΟΛ. προσκυ-
 νητίος ὑπερασπιστής οικειακός. 14. ΣΧΟΛ. στηθάτορ.

et decurio producit honorandum in tunica atrabatica, sive in con-
 sistorio post negotia expedita; sive etiam Imperator in cir-
 cum ascendens subsistit paulum coram delphace, et inquit ad pro-
 tectorem quidem: *Adorator protector*; ad domesticum autem: *Ad-
 orator protector domesticus*. Quibus cum verbis tradit ipsi proba-
 toriam [seu codicillos eum approbantes velut idoneum muneri], et
 honoratus osculatur pedes Domini, atque abit. Fit quoque inter-
 dum hoc aevo nostro, ut Imperator tales in feriis creet [seu tali-
 bus diebus, quibus senatus in consistorium non convenit, nihilque
 rerum gravium peragitur]. Omnium autem foris eminentium a ven-
 dentibus loca [inter militantes et stipendiarios] et contractus, illis
 symbola quoque, hoc est dignitatibus suis debita insignia, dantur.
 Candidati fiunt sic. Ascendente Imperatore in circum, aut proce-
 dente in qualicumque tandem processione [id est, accedente e pa-
 latio in villam qualemcunque regiam], debet magister in paratis
 habere comitem sextae scholae septimaevae et primicerios candidato-
 rum, et torquem, et ipsum illum creandum candidatum, indutum
 russo pectorario et candida tunica. In hoc apparatu stabat olim
 quidem talis, si Imperator in circum ascenderet, coram foribus, quae
 aliquando pone pulpita erant. Nunc autem, ex quo ibi loci gradus
 cochleares struxit pius noster Imp. Iustinianus, stat candidatus cre-
 andus ibi loci, ubi stare et collocari Dominumque adorare solent

βασιλεὺς, ὁ κόμης τῆς σχολῆς, εἰδὼς παρῆ, εἰ δὲ μὴ πάρεστιν, ὁ πριμικήριος, ἐπιδίδωσιν τῷ μαγίστρῳ τὸ μανιάκιν· καὶ ὁ μαγίστρος, ἔστως ἐκ τῶν δεξιῶν τοῦ βασιλέως, κρατεῖ ταῖς δύο χερσίν, καὶ προσφέρει τῷ βασιλεῖ, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπιδίδωσιν αὐτῷ τῷ κاندιδάτῳ, καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἀνίσταται. δεῖ δὲ εἰδέναι, ὅτι ὁ λαμβάνων τὸ μανιάκιν τοῦ κاندιδάτου πάντως καὶ πραισεντάλιος γίνεται. εἰδὼς δὲ ἐναρίθμιός ἐστιν εἰς τοὺς μί, προτάττεται καὶ τῶν σουπερνονμέρων πάντων σχολαρίων, καὶ ἐνάκωνος τάττεται. καὶ ὅταν μέλλοι πληροῦν ὁ πριμικήριος τῶν κاندιδάτων πρὸ μιᾶς ἢ δευτέρας ἡμέρας τῶν καλάνδων Μαίων, εἰσφέρει αὐτοὺς ὁ μαγίστρος λευχημονοῦντας παρὰ τῷ δεσπότῃ, καὶ προσκυνῶσιν οἱ πληρωσάντες καὶ οἱ μέλλοντες ἐπιβαίνειν τῷ πριμικήρῳ. καὶ οἱ ἄλλοι εὐχαριστοῦσιν. προσφέρεται δὲ κανδιδάτος καὶ ἐν τῷ ἄρματι, ἐνθα ἴστανται οἱ κανδιδάτοι, καὶ ἵστανται οὐ μόνον ἐν τῷ ἐναυθα παλατίῳ, καὶ ἐν τοῖς προκένσοις, καὶ ἐνθα ἂν ἐστὶν ὁ βασιλεὺς. πάντως δὲ εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον δεῖ προσερχθῆναι τὸν κανδιδάτον, ἐνθα οἱ κανδιδάτοι καὶ ἐξκουβεύουσιν καὶ ἴστανται. καὶ ταῦτα μὲν ἡ συνήθεια. ὁ μέντοι εὐσεβὴς ἡμῶν δεσπότης πολλάκις καὶ ἐν φερίαις καιροῖς

20. ΣΧΟΛ. αἰσίσις.

in triumpho producti barbari. Quam primum ergo Imperator [in cathisma] ingrediatur, tradit comes scholae, si adfuerit, aut, eo absente, primicerius, magistro torquem, et magister eum tenens ambabus manibus offert Imperatori, cuius ad dextram adstat: Imperator tandem candidato torquem tradit; qui procidit humi, osculatur Augusti pedes et resurgit. Quisquis autem torquem candidati acceperit, is eo ipso quoque fit praesentalis. In censu quadraginta candidatorum si sit, praehabebatur scholaribus supernumerariis omnibus, et scribitur atque refertur inter eos, qui annonas accipiunt. Prædie biduove ante Calendas Maias, quum in eo est primicerius scholarum, ut absolvat [primiceriatum nempe suum, eoque munere decedat], introducit eos [nempe candidatos omnes] magister ad Imperatorem, candidis vestibus indutos, eumque adorant tam defuncti [primiceriatu], quam successuri in primiceriatum; reliqui voce tantum gratum animum atque benevolum testantur. Producutur seu praesentatur Domino, et ab eo promovetur candidatus etiam in armate, loco scilicet, ubi stare solent candidati, et non tantum in hoc [magno, quo haec scribuntur,] palatio, sed etiam in processionibus, et in universum locis omnibus, in quibus Imperator agit, talibus tamen absque exceptione, in quibus etiam candidati excubare et stare solent. Quem hactenus persecuti sumus modum ritumque variis officiis investiendi, eum flagitat quidem et importat vetus consuetudo. Saepe tamen etiam in feriis et absque silentio

ἕσω καθήμενος ἐκέλευσεν γενέσθαι πάσας ταύτας τὰς στρα-
τίας καὶ δίχα σιλεντίου.

ΚΕΘ. πζ.

Ed.L. 229

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν, ἐὰν ὁ ἀναγορευθεὶς ἐν τοῖς ἀνω μέ-
5 ρεσιν βασιλεὺς ἀποστείλῃ πρέσβεις καὶ λαυρεάτα, μηδέπω δε-
χθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα βασιλέως εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ πῶς
βεβαιοὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ καὶ τοὺς πρέσβεις ἀπολύει.

Χρῆ, πρεσβευτῶν ἐρχομένων, προμαθεῖν τὸν μάγιστρον Β
καὶ ἐτοιμάσαι τὰ μητῶνα αὐτῶν, καὶ πέμψαι καὶ εἰς ἀπάν-
10 τησιν αὐτῶν, καὶ εἰσαγαγεῖν ἕκαστον εἰς τὸ ἴδιον μητῶνον,
προευτρεπίζονται δὲ καὶ στρώματα καὶ ἀναλώματα αὐτοῦ. Ms. 156. b
καὶ καταλύουσιν ἐν τοῖς μητῶνοις αὐτῶν, καὶ μετὰ μίαν ἢ δύο
ἡμέρας ὄρωσι τὸν μάγιστρον. ὁ δὲ δεχόμενος παρασκευάζει
ἕκαστον αὐτῶν καθίσαι πρὸς τὰ ἀξιώματα αὐτῶν, καὶ δια-
15 λέγεται αὐτοῖς, ὅσα χρῆ, καὶ ἀπολύει αὐτούς. αἰτοῦσιν δὲ
αὐτὸν ἐφ' ᾧ μνησθῆναι τῷ βασιλεῖ, καὶ ὑπισχνεῖται ὁ μά-
γιστρος τοῦτο ποιεῖν καὶ μνηνεῖν αὐτούς. καὶ ὅτε κελεύσω-
σιν προελθεῖν, ἀπὸ ὧν δίδονται μανδᾶτα σιλεντίου, καὶ τοὺς

confert plus noster Imperator has omnes militias seu funciones in-
tra sedens, in cubiculo nempe et procul proceribus.

CAP. 87.

*Observanda, quando renunciatus in partibus superioribus seu
occidentalibus Imperator huc mittat legatos suos laureatasque
suas imagines, nondum ab Imperatore, qui hic, Constanti-
nopoly, agit, ad imperialem dignitatem admissus; et quo-
modo Imperator ei dignitatem et auctoritatem imperialem ad-
struat atque confirmet, et eius legatos absolvat seu
remittat.*

Quando legati [illinc ex Italia vel occidente] veniunt, debet
magister eius rei certior fieri, cognitoque praeparare ipsorum metata
seu diversoria, ipsis immittere aliquem, qui appellentibus occurrat
et introducat nunquamque in suum sibi destinatum metatum, stra-
gulis ceteraque supellectile necessaria instructum, et praeterea de
victu prospicere, et impensas in eos facere. Postquam ergo in me-
tatis suis illi consederint, adeunt altero inde tertiove die magi-
strum; qui recipiens eos sessionem cuique ex dignitatis, quam quis-
que tenet, gradu debitam assignat, locutusque cum ipsis ea, quae
praesens rerum ratio flagitat, rursus dimittit. Interca legati rogant
eum, velit de suo adventu eiusque causa ad Imperatorem referre.

Cπρέσβεις τούς ἀπὸ Ἰταλίας δέχεται· καὶ ἐὰν ἑπαρχος ἢ
 ἑπαρχοὶ εἴεν οἱ πρέσβεις, ὁ πρῶξιμος τῶν ἀδμηνησιόνων ἀ-
 πέρχεται πρὸς αὐτούς, καὶ μεταστέλλεται αὐτούς. ἐὰν δὲ μά-
 γιστρος εἴη, ὁ βοηθὸς τοῦ μαγίστρου ἀπέρχεται, καὶ φέρει
 αὐτὸν εἰς τὸ παλάτιν. ἐὰν δὲ κόμης λαργιτιόνων, ἢ ἄλλης
 ἔχων Ἰλλουστρίαν ἀρχὴν, ἀδμισσιονάλιος ἀπέρχεται καὶ φέ-
 ρει αὐτόν. οὔτε δὲ σιλεντιάριος ἀπαντᾷ τῷ ἐπάρχῳ τῶν
 πραιτωρίων ἢ τῷ τῆς πόλεως, οὔτε ἄλλο τί ποτε τῶν εἰω-
 θύτων ἐπὶ ταῖς ἐνταῦθα ἀρχαῖς γίνεται, ἀλλ' εἰσέρχονται
 D πάντες οἱ πρεσβευταὶ εἰς τὴν σχολὴν τοῦ μαγίστρου, καὶ ἐπι-
 περιμένουσιν. καὶ ὅτε καιρὸς, ἀπέρχεται ἀδμισσιονάλιος καὶ
 ἀναφέρει αὐτούς, καὶ εἰσερχόμενοι προσαγορεύουσιν τοὺς καν-
 διδάτους κατὰ μίμησιν τῶν ἄλλων ἀρχόντων, καὶ δέχονται ἀπὸ
 τοῦ πραιποσίτου ἀσπαζόμενοι αὐτὸν ἐν τῇ ἰδίᾳ τάξει, καὶ εἰσ-
 ἔρχονται καὶ ἀλλάσσουν τὰ ἀτραβατικά. ἀρμάτοι δὲ ἐπί-
 15 τοῦ βασιλέως οὐκ εἰσέρχονται διὰ τὸ μὴ εἶναι βαρβάρους
 Ed. L. 230 τοὺς πρεσβευτάς. καὶ ἐπὶ καθίσῃ ὁ βασιλεὺς μεθ' δε-
 χθῶσιν οἱ ἀρχόντες, ὁ κόμης τῶν ἀδμισσιόνων λέγει „λεβί,
 κιτατίονος μὴ γινομένης ὡς ἐπὶ ἄλλων πρεσβευῶν, καὶ εἰσέρ-

2. ΣΧΟΛ. πλησίον.

3. ΣΧΟΛ. ἀπολύει.

5. ΣΧΟΛ.

δαυλιῶν.

6. ΣΧΟΛ. λαμπρότητα.

18. ΣΧΟΛ. ἀφορ.

19. πρεσβῶν aut πρεσβευτῶν legend. videtur R.

Quod ille pollicetur et praestat. Domino itaque volente iubente,
 ut coram illi ad se veniant, dantur silentio mandata pridie vespere,
 antequam id fiat, altero die legatum legatosve ex Italia exceptum a
 Domino iri. Qui si praefectus [urbis aut praetorii] fuerit, aut si
 plures iidemque praefecti fuerint, accessit eos proximus admissio-
 num. Si autem, qui legatus fuerit, dignitate tantum magister sit,
 abit ad eum adiutor magistri CPTani, et deducit eum in palatium.
 Si vero tandem comes largitionum fuerit legatus, aliave ornatus il-
 lustris dignitate, accessit eum admissionalis. Neque silentiarius oc-
 currit praefecto praetiorum [tali occidentali] aut praefecto urbis
 [Romae] neque aliud quid eorum contingit, quae circa nostrates
 proceres eorumque receptiones fieri solent; sed legati, quotquot
 tandem fuerint, conveniunt in scholam magistri, ubi tempus oportu-
 num praestolantur; quo adveniente, venit admissionalis, et sursum
 eos in superiora palatii adducit. Ingressi ergo in atrium salutant
 stantes ibi candidatos, quod et alii nostrates proceres faciunt; et
 excipiuntur a praeposito, quem osculo et manus prensatione unus
 post alterum in suo quisque dignitatis ordine cōhonestant. Intro-
 ducti induunt atrabatica. Non autem adstant Imperatori ea in re-
 ceptione armati scutis et hastis milites, quemadmodum in aliorum
 legatorum receptionibus solent; quia hi legati barbari non sunt.
 Ut consedit Imperator post exceptos ab ipso congregatosque coram
 ipso aulae suae proceres, abit comes admissio-num et clamat: *Leva*.

χονται καὶ φιλοῦσιν τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, καὶ ἴστανται ἐν τῷ μέσῳ, καὶ λέγουσιν τὴν πρεσβείαν, καὶ ἐξέρχονται. ἔστιν δὲ ὅτι δοκεῖ τῇ βασιλεῖ καὶ παρασκευάζει καὶ λιβελλησίους παραστῆναι καὶ ἐκλαβεῖν τὴν πρεσβείαν, καὶ διαλαλεῖ ἂ βούλεται. Ἐὰν δὲ βεβαιώσῃ τὴν βασιλείαν, καὶ ὁ ἑπαρχὸς τῶν πραιτωρίων καὶ ὁ ἑπαρχὸς τῆς πόλεως, λοιπὸν οὕτως δέχονται ὡς ἐν ταῦθα ὄντες ἑπαρχοὶ, καὶ τὸ περσικὴν αὐτοῖς ἀπαντᾷ, καὶ ὁ Β μάγιστρος μετὰ τὸν μάγιστρον τὸν ἐν ταῦθα περιπατεῖ, καὶ ἀπλῶς ἢ τάξιν ἐπὶ τῶν ἀξιωματίων φυλάττεται. δεῖ δὲ εἰδέναι, Ms. 157. a ἵσται ἐπὶ τοῦ τῆς θείας λήξεως Λέοντος ἐπέμφθη Ἑλιοκράτης παρὰ Ῥωμαίων, τὰ λαυρεάτα Ἀνθεμίου τοῦ βασιλέως ἔχων καὶ γράμματα αὐτοῦ, καὶ ἐδέχθησαν οἱ πρέσβεις ἐν τῷ κοινοστωρίῳ, Ἑλιοκράτης καὶ ἡ εἰκὼν Ἀνθεμίου εἰσενέχθη, καὶ ἐδέξαντο αὐτὴν οἱ σιλεντιάριοι, καὶ Διαφερέντιος, ἑπαρχὸς C ἰσῶν Κωνσταντινουπόλεως, εἶπεν ἐγκώμια εἰς ἀμφοτέρους τοὺς βασιλεῖς καὶ Διοσκόριος, ἀπὸ ἐπάρχων πόλεως, καὶ διελάλησεν ὁ βασιλεὺς, ὥστε πεμφθῆναι τὰ λαυρεάτα εἰς πᾶσαν τὴν πολιτείαν, καὶ τὰς εἰκόνας κοινῇ ἀνατίθεσθαι ἀμφοτέροις τοῖς βασιλεῦσιν. ἔστιν δὲ ἡ διαλαλία οὕτως· „αὐτοκράτωρ 20 Καῖσαρ εὐτυχῆς Λέων νικητῆς ἀεισέβαστος εἶπεν· τοῦ προ-

i. e. surge. Non enim hi legati nominatim et cum cerimoniis citantur, ut alii exteri citari solent. Ingressi ergo pedes osculantur Imperatoris, in medioque triclinio stantes enuntiant commissam sibi legationem, et protinus excedunt. Si visum fuerit Imperatori, iubet etiam libellenses adstare, legationis argumentum excepturos, et disserit atque mandat, quae voluerit. Postquam vero Romano imperatoriam dignitatem confirmaverit noster Imperator, [quod in alia posteriore sit exceptione, de qua proxime sequens caput exponit], tunc demum recipitur et respectatur deinceps ille legatus, sive praetoriorum, sive urbis fuerit praefectus, non aliter ac si nostras esset et eadem munera hic loci gereret; persicum vel marsupium tali tunc obviam fertur; magister talis Romanus, si legatus is fuerit, immediate post magistrum nostratrem procedit; verbo, servatur ordo dignitatum et quem quisque Romae habet honoris gradum et prae alio passum, eundem hic quoque habet, sed secundum a nostratibus. Iuvat exemplo rem illustrare. Sub Leone Magno, divinae sortis Imp., legabatur a Romanis Heliocrates, habens secum laureatas imagines Anthemii Imperatoris eiusdemque litteras. Recipiebatur totus legationis comitatus in consistorio, Heliocrates et imago Anthemii ad Dominum introducebantur, silentiarii recipiebant penes se imaginem, Diaferentius, qui tum praefectus urbis CPTanae erat, pronuntiabat panegyricum in laudes utriusque Imperatoris, uti et Diostorius, expraefectus urbis. Mandabat deinceps Imperator, laureatas per totum differri imperium, amborumque Imperatorum coniun-

στάτου ἄρχοντος Ἀνθεμίου τὸν χαρακτῆρα ἐπὶ πολὺ ἐκδεξάμενοι νῦν ἀποδοθέντα, μεγάλην ἡμῖν εὐφροσύνην ἐνεποίησεν. διὰ τοῦτο θεία νέυσει τὸν αὐτὸν χαρακτῆρα τιμίως πρὸς χαρμονὴν πάντων τῶν λαῶν ταῖς ἡμετέραις εἰκόσιν κοινῶν ἐν προστάσσομεν, ὡς ἂν πᾶσαι αἱ πόλεις ἐν εὐφροσύνῃ διαγνώσονται κοινωνούσας ἑκατέρων μερῶν τὰς ἐξουσίας, τῇ τε αὐτοῦ ἡμερότῃ ἡμᾶς συνηγῶσθαι." χρῆ δὲ εἰδέναί, ὅτι καὶ Αἰβερ, ὁ πατρίκιος καὶ ἑπαρχος Γαλλιῶν, ἐπέμφθη ἐν ταῦθα παρὰ Θευδᾶ τοῦ ῥηγῶς Γότθων καὶ τῆς συγκλήτου Ῥωμαίων, καὶ δεξάμενος αὐτὸν ὁ εὐσεβῆς βασιλεὺς ἡμῶν Ἰουστινιανὸς, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὡς ἑπαρχὸν πραιτωρίων καὶ προΐέναι καὶ ἀναχωρεῖν, καὶ πάντα οὕτως ἐπὶ αὐτοῦ ἐπράτετο, ὡς ἐπὶ τῶν ἐπαρχῶν ἀνατολῆς.

Ed L. 231

ΚΕΦ. πη'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττεσθαι, ὅτε μέλλει δέχεσθαι τοὺς αὐτοὺς 15 πρέσβεις, καὶ βεβαίῳ τὴν βασιλείαν καὶ ἀπολύειν αὐτοίς.

Πρὸ μιῦς δίδεται μανδάτα σιλέντιον, καὶ τοὺς ἀπὸ Ἰταλίας πρέσβεις δέχεται. καὶ μετὰ τὸ καθίσει αὐτὸν ἐν τῇ

16. βεβαιούν coni. R.

ctas imagines simul proponi. Habebat autem dialalia vel mandatum ore sacro prolatum sic. Ex actis: *Imperator Caesar felix Leo victor semper Augustus dixit: Clementissimi principis Anthemii imago diu a nobis exspectata, nunc tandem exhibita, magnum nobis gaudium tulit. Quapropter divina annuntiatione [seu sacro edicto] praecipimus et sancimus, ut illa imago eosdem honores participet, quos nostra, quo populi omnes gaudeant, omnesque urbes laetae intelligant, ambarum partium, orientis et occidentis, potestates communione rerum iunctas, nos autem [eius [Anthemii] Mansuetudini coadunatos esse. Etiam Liber, patricius et praefectus Galliarum, mittebatur aliquando hanc in urbem a Theuda, rege Gothorum, et a senatu Romano; quem pius Imperator Iustinianus coram admissum iubebat tam in accessu, quam in abitu, locum praefecti praetorium obtinere, et in omnibus omnino rebus tractari atque excipi modis iisdem, quibus praefecti Orientis solent excipi.*

CAP. 88.

Observanda, quando Imperator eosdem excipere vult legatos, eo sine ut occidentali Imperatori dignitatem imperialem confirmet, et legatos dimittat.

Pridie antequam legati ex Italia venientes [pro secunda vice] ad Dominum admittuntur, circumcursitant mandatores, significantes cras fore illis recipiendis silentium. Postquam igitur in consistorio

ποπιστωρίῳ καὶ εἰσελθεῖν κατὰ τὸ ἔθος πάντα γίνεται αὐ-
τοῖς ἴδιον βῆλον, καὶ εἰσέρχονται, καὶ αἰτοῦσιν πάλιν περὶ β
τῶν αὐτῶν, καὶ βεβαιοὶ ὁ βασιλεὺς ἢ ἐγγράφως ἢ ἀγράφως,
ἐπισκευόμενος ἐπιστολὰς πέμπειν περὶ τούτου πρὸς αὐτόν.

5 καὶ λοιπὸν, ὡς εἴρηται, ἐν τοῖς σιλεντίοις προσέρχονται ὡς Ms. 157. b
ἄρχοντες τοῦ βασιλέως, καὶ ἐὰν ὧσιν ἑπαρχοὶ ἢ ἑπαρχος,
προσκυνοῦνται παρὰ τῶν δομestικῶν καὶ προσηκτόρων, καὶ τὸ
Περσικὴν αὐτοῖς ἀπαντᾷ, καὶ πάντα κατὰ τὸ εἰωθὸς γίνεται.
ἐκὰν δὲ θάλλῃ ἀπολύσαι αὐτούς, δεῖ τὸν μάγιστρον ποιῆσαι C
10 ἰσχυροῦσιν κατὰ γνώμην τοῦ βασιλέως, τί ἕκαστος ὀφείλῃ λαβεῖν,
καὶ πάντων τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν τί ἕκαστος λαμβάνει, καὶ
δοῦναι τῷ κόμητι τῶν λαργιτιόνων. καὶ ἐπὶν κἀκεῖνος εὐ-
τρεπισθῆ, δίδωσι σιλέντιον ὁ βασιλεὺς. καὶ τῇ ἐξῆς πάντα
γίνεται ὡς ἐν σιλεντίῳ, καὶ ἔρχονται οἱ πρέσβεις, οὐκέτι
15 πάντες ὁμοῦ, ἀλλ' εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν μετὰ τῶν Κων-
στατινουπόλεως ἀρχόντων ἀναμειγμένοι, καὶ κελεύοντος τοῦ
βασιλέως, εἰσάγει ὁ δικουρίων τοὺς ἀνθρώπους αὐτῶν κατὰ
τάγμα τάγμα, καὶ μὴνύει ὁ δικουρίων „κόμητες φυλῶν, δι-
20 δασκαλικοὶ, λευκοφόροι, δρομεῖς, δεκανοὶ" καὶ ἅπλῳς πάντας D

considerit Imperator, et ingressi, qui solent, fuerint omnes, fit
ipsis, legalis, velum proprium, id est seorsim soli post nostrates
proceres introvancantur et introducuntur, et iterant supplicationem
suam prima proditam exceptione; quam Imperator confirmat indul-
gens, aut scriptis litteris, quae protinus exhibentur et adduntur ab-
euntibus, aut absque scripto sola sua promissione, se litteras de re
quacsita ad ipsum legationis auctorem missurum esse. Ab eo tem-
pore conveniunt, ut dictum est, in silentia velut Imperatoris nostri
proceres; et quisquis eorum praefectus fuerit, ille a domesticis et
protectoribus adoratur, et persicium seu marsupium occurrit seu ob-
viam fertur ipsi; et fiunt reliqua omnia modo consueto. Quando
autem Imperator illis vult audientiam valedictoriam dare, debet ma-
gister antea notitiam seu indiculum ex Imperatoris iudicio atque di-
rectione facere, quo perscriptum sit, quid legatorum quisque, quid
hominum vel famulorum eos comitantium unusquisque in munus
et velut viaticum accipere debeat. Hanc schedulam dat comiti largi-
tionum. Qui si et ipse paratus sit, ad promenda nempe et tradenda
omnia sibi praescripta, habens omnia in promptu, tunc tandem edit.
Imperator silentium, seu iubet illud per mandatores iudici. Altero
itaque die fiunt omnia ut in silentio, veniuntque legati, non iam,
ut antea, seorsim, simul omnes in uno corpore, sed separati, suo
quisque in loco, inter illos magistratus, ad quos, velut collega,
pertinet, adeoque Constantinopolitanis proceribus immixti. Iussu
tunc Imperatoris introducit decurio legatorum homines seu comita-
tum, unum ordinem post alterum, sic eos clara voce excitans: [Ad-
estote vos] comites tribuum; vos didascalici [seu magistriani]; vos

τοὺς μετ' αὐτῶν ἐλθόντας, καὶ δίδωσιν ἕκαστον τὴν δόξαν ὁ βασιλεὺς. καὶ μετὰ τὸ ἐξελεθεῖν τοὺς ἀνθρώπους αὐτῶν τότε καὶ αὐτοῖς τοῖς πρεσβευταῖς δίδωσιν ὅσα ἐκέλευσεν εὐτρεπισθῆναι εἰς λόγον αὐτῶν, καὶ δέχονται αὐτὸν οἱ σιλεντιάριοι, καὶ ἐγείρεται ὁ βασιλεὺς, καὶ εἰ μὴ ὄσιν πατρίκιος, προσκυνοῦσιν αὐτὸν, καὶ συντάττονται, εἰ μὲν ἐν τῷ μικρῷ κάθηται κοιμιστωρίῳ, ἔμπρὸς τῶν πορφυρῶν βύθρων ἐν τῷ

Ed.L. 232 θερικῷ κοιμιστωρίῳ· εἰ δὲ ἐν τῷ μεγάλῳ κοιμιστωρίῳ κάθεται, ἄνω πρὸ τῆς θύρας τῶν δευτέρων, καὶ κατέρχονται, καὶ μίσας ποιοῦσι. τὰ δὲ γράμματα τοῦ βασιλέως λαμβάνει ὁ μάγιστρος, καὶ ἔρχονται καὶ συντάττονται αὐτῷ, καὶ δίδωσιν αὐτά.

ΚΕΦ. πθ'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, πρεσβευτοῦ μεγάλου ἐρχομένου Περσῶν.

Δεῖ, μηνυμένον μεγάλου πρεσβευτοῦ, τὸν μάγιστρον πέμψαι εἰς τὰ μεθόρια ἕνα ἄρχοντα ἰλλούστριον ἢ σιλεντιάριον ἢ τριβούνον ἢ καὶ ἕνα τῶν ἐπισήμων, ἢ μαγιστριαῶν, ἢ ὃν ἂν συνίδη πρὸς τιμὴν τοῦ ἐρχομένου προσώπου πέμψη, ἕνα δέξεται καὶ διασώσει αὐτόν. ὁ δὲ πεμπόμενος εἰσέρχεται

Ms. 158. a

leucophori [seu *candidati*]; vos *cursores*; vos *decani*; et in universum omnes, qui cum legatis advenerunt, excitat; quibus Imperator singulis rogans aut stipem largitur. Illis digressis, tandem ipsis quoque legatis donat ea, quae ipsis praeparari inessit. Quo facto silentiarii se iam componunt ad expectandum Imperatoris abitum, et Imperator de throno exsurgit, et legati, si patricii non sint, adorant ipsum, valeque ipsi dicunt; quod fit, si praesederit et audientiam dederit Imperator in parvo aestivo consistorio apud gradus porphyreticos; quod si autem cerimonia contigerit in magno consistorio, fit valedictio apud fores deuterorum, et abeunt, missaque fiunt. Litteras autem Imperatoris ad alterum occidentalem ad se sumit magister, venientibusque ad se legatis et sibi domi suae valedicentibus eas tradit.

CAP. 89.

Observanda sub adventum magni Persarum legati, eoque in urbe praesente.

Postquam de adventu magni legati ad aulam renuntiatum est, oportet a magistro magistratum aliquem, illustrem [seu protospatharium] aut silentiarium aut tribunum aut etiam unum aliquem de ordine episcoporum aut insignium aut magistratorum, aut quem-

ται εἰς τὸ Νησίβιος, καὶ ἀσπάζεται αὐτόν, καὶ εἶν ἔχει
 γράμματα τοῦ βασιλέως, ἀποδίδωσιν· (εἰ δὲ μὴ, τοῦ μα-
 γίστρον) προτρέποντα αὐτόν. ἴσως δὲ οὐδὲ ὁ μάγιστρος
 γράφει, ἀλλ' ἐκ μανδάτων μόνον ἢ προτροπὴ γίνεται, ἐφ' ᾧ
 5 αὐτὸν ἐλθεῖν μετὰ εὐθυμίας καὶ θεραπείας· καὶ ἐξέρχεται
 σὺν αὐτῷ. δεῖ δὲ τοὺς ἄρχοντας τοῦ Δάρας ἀπαντῆσαι αὐ-
 τῷ μετὰ τῶν στρατιωτῶν ἐν τοῖς μεθορίοις καὶ δέξασθαι
 τὸν πρεσβευτὴν καὶ τοὺς ἀνδρώπους αὐτοῦ. καὶ εἰ μὲν
 ἐστὶν τι ὀφείλον λαληθῆναι ἐν τοῖς μεθορίοις, λαλεῖται,
 10 τοῦ ἄρχοντος τοῦ Νησίβιος μέχρι τῶν μεθορίων μετὰ πλῆ-
 θους Περσῶν συνερχομένον αὐτοῦ. εἰ δὲ μὴ λαλεῖται τί
 ποτε, καὶ οὕτως δεῖ πάντως συνελθεῖν αὐτὸν μετὰ πλῆθους,
 καὶ τῶν Ῥωμαίων αὐτὸν παραλαμβάνόντων καὶ τοὺς συνόν-
 τας αὐτῷ, δεῖ τοὺς λοιποὺς ἀπομεῖναι τῶν Περσῶν ἐν τοῖς
 15 Περσικοῖς τόποις, καὶ αὐτὸν μόνον μετὰ τῶν συνόντων εἰσ-
 ελθεῖν εἰς τὸ Δάρας καὶ θεραπευθῆναι. προσήκει δὲ τοὺς
 ἄρχοντας τοῦ Δάρας πολλὴν ἀγρυπνίαν καὶ πρόνοιαν ποιεῖ-
 20 σθαι, ὥστε μὴ προφάσει τοῦ πρεσβευτοῦ πλῆθος Περσῶν
 συνεσελθεῖν, κατὰ μέρος ἐπακολουθήσαι, καὶ δόλω κρατῆσαι
 τὴν πόλιν. ἀλλὰ τούτου τοῦ μέρους πολλὴν πρόνοιαν οἱ ἄρ-

cumque ille voluerit et delegerit, in honorem viri advenientis in
 confinia mitti, qui cum ibi excipiat, in protectionem suam recipiat
 et ad Urbem augustam sospitem perducatur. Hic itaque in eum finem
 missus proficiscitur Nisibinam, ubi legatum invisit et salutem, litte-
 rasque Imperatoris ad eum, si quas sibi additas habet, ipsi tradit;
 aut, si non Imperatoris, magistri saltim; quibus accessit. In-
 terdum ne ipse quidem magister litteras legato mittit, sed nudis man-
 datis et significationibus oralibus invitatur, ut cum fiducia, hilari-
 tate et per otium in Urbem veniat. Missus itaque noster cum le-
 gato Persico Nisibina egressus iter et deductionem eius instituit.
 Legato illi occurrere in confiniis debent praefecti Darae cum mili-
 tibus suis praesidiariis, ipsumque famulitiumque eius excipere. Et,
 si quid opus est in confiniis moneri atque condici ab una alterave
 parte, id transigitur, praefecto Nisibinae cum numero Persarum ad
 confinia usque legatum comitante. Si vero nihil tale monendum
 apparet, oportet nihilominus tamen praefectum Nisibinae cum cohorte
 suorum eum comitari, Romanisque legatum et eius comites exci-
 pientibus, retro in locis ditionis Persicae cum globo suo manere,
 solumque legatum cum comitatu suo in urbem Daras ingredi et a
 nostris ibi dignum cultum accipere. Darae praefecti inter haec vi-
 gili cura circumspiciant caveantque, ne sub praetextu legati multi-
 tudo Persarum simul in urbem intret, aut per partes subsequatur,
 et sic urbe potiantur. Hunc itaque locum diligenter sollicitaque
 meminerint praefecti, observentque Persas attento oculo, sed dissi-

χοιτες ὄφελον ποιεῖσθαι, καὶ ἐκ τοῦ ἀσυμφανοῦς ἐγρηγορέ-
 ναι, καὶ φυλάττειν τὸ σχῆμα τοῦτο. οἱ δοκιμακοὶ δὲ κατὰ
 τὸ εἰωθὸς τὸ δαπάνημα τῆς ὁδοῦ μέχρι τῶν ἐνταῦθα ἡμε-
 ρῶν ῥγ' ἐπιδιδόασιν. τσσαῦται γὰρ εἴξ ἀρχῆς ὁρίσθησαν ἀ-
 κεῖν τῷ πρεσβευτῇ ἀνίοντι, καὶ τσσαῦται ἀπίοντι. ἔστιν δὲ
 ὅτε βραδύνη ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ κελεύει ὁ βασιλεὺς, καὶ προσ-
 Ed.L. 233 θήκη αὐτῷ γίνεται. ἡ δὲ γνώσις τῶν ἐπιδομένων αὐτῷ
 σώζεται ἐν τῷ σκρινίῳ τῶν βαρβάρων. καὶ βέρεδα δὲ κατὰ
 τὰ πάντα ἐπὶ Κωνσταντίνου ἐπάρχου πραιτωρίων γενομένου
 ἀπνευμήθη αὐτῷ πέντε, καὶ ζῶα λ'. ὁ δὲ βασιλεὺς, ἕως
 θέλη θεραπεῦσαι αὐτὸν, πολὺ πλεον αὐτῷ ἐπιδοθῆναι κε-
 λεύει. εἰ δὲ θέλει καὶ τιμῆσαι αὐτὸν, χρῆ πέμψαι καὶ δέ-
 Ms. 158. b ξασθαι αὐτὸν διὰ τινος τῶν εὐνοπολήμπτων ἐπὶ Γαλατίαν
 καὶ Καππαδοκίαν καὶ θρέψαι. ὁμοίως δὲ πέμψαι καὶ εἰς
 Νίκαιαν καὶ θρέψαι καὶ θεραπεῦσαι. δεῖ δὲ καὶ τὸν μάγι-15
 στρον, ἐρχομένου αὐτοῦ περὶ Ἀντιόχειαν, πέμψαι μαγι-
 B στριανὸν ὀφειλόντα ἀπαντῆσαι καὶ ἀσπάσασθαι αὐτὸν, καὶ
 μαθεῖν, πῶς διασώζεται. εἰ δὲ θέλει ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀπαξ
 καὶ δεύτερον τοῦτο ποιεῖ, καὶ γράφει καὶ ἀσπάζεται, καὶ
 ἔρωτᾷ αὐτὸν, πῶς διασώζεται. χρῆ δὲ αὐτῷ καὶ ζῶα εὐ-20
 τρεπισθῆναι ἐν Ἐλενοπόλει καὶ δρόμονας, ἕνα, εἴτε βούλεται,

mulanter, ut id agere ab ipsis non deprehendantur. Ducici [hoc est homines ad officium ducum illorum thematum, per quae traiectus fit, pertinentes] impensas itineris ad hanc usque Urbem augustam in centum et tres dies praestant. Tot enim ab initio statim et iam a longo tempore statuti fuerunt et imputati dies legato tam illinc huc, quam hinc illuc tendenti. Interdum tamen moras in via trahit et plus temporis impendit; adeoque indulta Imperatoris additur, quod excurrit impensarum. Notitia vero vel indiculus in eum impensorum deponitur asservandus in scrinio barbarorum. Attribuuntur legato secundum pacta sub Constantino praefecto praetoriorum condita vereda quinque et muli triginta. Verum Imperator quando ipsum demereri vult beneficiis, iubet ipsi plura subministrari. Si vero insignite ipsum honorare vult, debet ipsi aliquem virum magnae auctoritatis et probae existimationis in Galatiam et Cappadociam obviam mittere, qui ei victum cultumque omnem necessarium et refectiones praestet. Alium simili modo debet Nicaeam mittere, qui splendide ipsum ibi nutriet colatque. Magister autem debet legato prope ad Antiochiam accedenti magistrianum aliquem obviam mittere salutandi causa et sciscitandi, quibus modis, et satim ex animi sententia per viam excipiat. Idem Imperator, si vult, facit, et litteris pariter verbisque mandatis legatum semel iterumque salutatur, et sciscitatur, quomodo conducatur. Debent porro ipsi in Helenopoli muli parati teneri et dromones seu liburnicae, ut, sive per continentem profi-

περὶ ἀπέλθῃ ἐπὶ Νικομήδιαν, εἴτε βούλεται, δρόμωσιν ἀντιπεράσῃ, καὶ ἐνδακιδίῳ δὲ πάντως χρὴ εὐτρεπισθῆναι καὶ ἵππους καὶ ζῶα, ἵνα δέξωνται αὐτὸν καὶ ἀγάγωσιν μέχρι Καλχηδόνος· ἐν δὲ Καλχηδόνι τὸν μάλισταρον ἐτοιμάσας ἑμπάτια καὶ αὐτῷ καὶ τοῖς ἀνθρώποις αὐτοῦ, καὶ πέμψαι τὸν ὀπτίονα τῶν βαρβάρων καὶ ἀποθέσθαι αὐτῷ ἀναλώματα ἑτοιμα τῆς ἡμέρας, ἢ καὶ τῶν ἡμερῶν, ὧν ἔχει ποιῆσαι ἐν Χαλκηδόνι. καὶ ξένια δὲ πέμπει αὐτῷ. προσήκει δὲ τὸν μάλισταρον πέμψαι εὐθύς εἰς ἀσπασμὸν αὐτοῦ, καὶ ἐρωτῆσαι ἰοαυτὸν, πῶς ἤλθε, καὶ μὴ ἐσιάνθη τίποτε, καὶ ἀπλῶς κατὰ τὸ ἐγγωροῦν θεραπεύσαι αὐτόν. χρὴ δὲ ἐν τῇ πόλει προετοιμασθῆναι τὸ μητάτον αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ πλῆθος, ὑπερ ἐπιφέρεται, καὶ εὐτρεπίσκει ἐν αὐτῷ κραββάτια καὶ στρώμματα καὶ κλιβάνια καὶ ἀρούλλας καὶ τραπέζας καὶ ὀπέρας, ὥστε ὑδροφορεῖν καὶ τὰς ἄλλας ἔνθα ὑπηρεσίας ὑπουργεῖν. ἀλλὰ τὰ μὲν στρώμματα ὁ κόμης τῶν πριβάτων κατὰ πιττάκιον τοῦ μάλισταρου ἀπολύει, ἦτοι ὁ σακελλάριος τοῦ βασιλέως· (νῦν γὰρ εἰς αὐτὸν μετηρέθη ἡ χρεία·) τὰ δὲ κραββάτια καὶ σκύφια καὶ τρα-

2. ἔνθα καὶ διζήται δὲ conl. R. 17. ΣΧΟΛ. τῶν ἰδικῶν.

cisci ad Nicomediam velit, sive illuc fretum interiectum traicere malit, arbitrio suo ipsi uti liceat. Quocumque tandem modo ire cupiat, oportet ibi equos et mulos ipsi excipiendo et Calchedonem deducendo praestō esse. In Calchedone vero debet magister parata habere metata seu mansiones et ipsius et famulorum eius usui, et optionem barbarorum mittere, ipsique expensas enumerare legato per illum diem diesve, quos Calchedone transigēdos habuerit, faciendas, et simul per ipsum xenia seu munuscula pro felice adventu peregrini amici mittere; sed et mittere, qui suo, magistrī, nomine legatum, quamprimum appulerit, salutent et interrogent, quomodo advenerit, et num aegrimoniam iniuriamve et incommodum passus fuerit. Verbo decet magistrum provirili sua legato grata omnia et amica officia praestare. Ipsa in Urbe oportet metatum seu mansionem eius dignam ipsius persona et multitudini, quam secum trahit, accommodatam praeparari, in qua praestō sint grabbati seu lecti, et stromata seu stragulae, et clibanī seu furni, et arulae seu foculi, et mensae et operae ad aquam aggerendam et alia praestanda sordida ministeria. Stragulae quidem olim extradebat et praestabat comes privatorum ad magistrī mandatum pittacio vel schedula sibi exhibenda perscriptum: nunc translata est haec cura in saccellarium Imperatoris. Lectos autem et scyphos et mensas et furnos et ollas praefectus Urbis praestat, et ipse quoque ad pittacium magistrī. Focos autem praestant praefecti fabricarum [armorum publicarum nempe et operarum fabrillium]. Praefectus

πέζια καὶ κλιβάνια καὶ χύτρας ὁ ἑπαρχος τῆς πόλεως ἀπο-
 λυεῖ, πάλιν κατὰ πιττάκιον τοῦ μαγίστρον. τὰς δὲ ἀρούλλας
 Ed.L. 234 οἱ τῶν φαβρίκων παρέχουσιν. ἀπονέμονται δὲ αὐτῷ παρὰ
 τοῦ ἐπάρχου καὶ ὅπερες ἐκ τῶν καπηλείων. καὶ δεῖ τὸ βα-
 λανεῖον τοῦ οἴκου ἐκείνου, ἐν ᾧ μέλλει οἰκεῖν, ἐτοιμασθῆναι.⁵
 Ms. 159. a ἢ τὸ πλησίον αὐτοῦ, ἵνα, ὅτε βούλεται, καὶ αὐτὸς καὶ οἱ
 μετ' αὐτοῦ λούονται, καὶ αὐτοῖς μόνοις σχολάζει τὸ βαλα-
 νεῖον. καὶ ἐπὶ καταπλεύσῃ, δεῖ τὸν μάγιστρον πέμπει βα-
 σιλικούς ἵππους· (δίδωσι δὲ αὐτοὺς ὁ σπαθάριος τοῦ βασι-
 λέως·) καὶ δέχονται αὐτὸν ἐκ τῶν δρομόνων, καὶ ἀποπέ-10
 ροῦσιν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ εὐθὺς πέμπει ὁ μάγιστρος
 καὶ ἀσπάζεται αὐτὸν, καὶ πάλιν ἐρωτᾷ αὐτὸν, πῶς διεσώθη.
 B πέμπει δὲ αὐτῷ καὶ ξένια διὰ τοῦ ὀπίονος, ἃ βούλεται· ὡς
 ἐπὶ πολὺν δὲ καὶ ὁ πρέσβεις πέμπει, καὶ ἀντασπάζεται τὸν
 μάγιστρον. καὶ χρῆ τὸν μάγιστρον δέξασθαι ἠπίως τὸν ἐξ-15
 χόμενον καὶ δοῦναι ἀνταπόκρισιν ἀρμοδίαν τῷ ἀσπασμῷ.
 δηλοῖ δὲ αὐτῷ διὰ τοῦ οἰκείου ἀνθρώπου ὁ μάγιστρος οἷ
 „ἀνάκτησαι σαυτὸν, καὶ ὅτε συνορᾷς, ἀσπάζομαι σε.” κἀ-
 κεῖνος τῇ ἐξῆς ἢ μετὰ μίαν προμηγνύει, καὶ ἔρχεται καὶ ἀσπά-
 ζεται τὸν μάγιστρον, καὶ δέχεται αὐτὸν ἀπὸ στόματος, καί²⁰

3. ΣΧΟΛ. τεχνῶν.

Urbis ipsi quoque, legato puta, operas e tabernis vel cauponis
 sufficit. Etiam balneum illius domus, quam inhabitabit legatus,
 aut saltim vicinac, paratum esse debet, quo et ipse, quando-
 cunque libuerit, et eius famuli lavari queant, et balneum ha-
 beant sibi solis privum et vacans. Appulso ad litus Urbis ob-
 viam mittere debet magister imperiales equos, quos spatharius
 Imperatoris praestat. Hi cum comitesque e dromonibus escendentes
 excipiunt, et domum suam deferunt. Quo facto magister protius
 eum per legatum salutatur, et denuo percontatur, qua ratione et
 satia ex voto conductus per viam et huc delatus fuerit. Munuscula
 simul beneventionis ipsi per optionem mittit, qualia placuerit.
 Ut plurimum vero ipse quoque legatus per suorum quendam reddit
 magistro salutationis vices; quem hospitem advenientem magistri est
 commode benigneque excipere, responsumque salutationi congruum
 reddere. Quae autem magister legato per ministrum suum familia-
 rem nuntiat, haec ferme sunt. Iubet ipsum animumque et corpus
 otio et quiete ab itineris taediis et fatigiis recreare; se ipsum cor-
 ram salutaturum esse, quando permiserit et commodum ipsi fuerit.
 Tunc legatus aut proximo aut tertio diem significat magistro per
 praemissum nuntium, se ad ipsum venturum, et sic accedit ad ma-
 gistrum eumque salutatur. Quem magister vicissim praesentem iam
 praesens benigno colloquio excipit. Cuius id primum et praecipuum
 argumentum est, ut magister apud legatum percontetur, quomodo

ἔρωτᾷ αὐτὸν ὁ μάγιστρος πρὸ πάντων περὶ τῆς ὑγείας τοῦ βασιλέως αὐτοῦ, ἔπειτα καὶ περὶ τῶν τέκνων τοῦ βασιλέως αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν ἀρχόντων καὶ περὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ ὑγείας, καὶ πῶς ἤλθε, μὴ τίποτε ἐν τῇ ὁδῷ ἔσειάνθη, μὴ τίποτε παρελείφθη, καὶ λέγει ὅτι „ἐκελευσθήμεν παρὰ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν δεσπότου πάντα εἰς θεραπείαν σου ποιῆσαι· ἐὰν οὖν τίποτε παρελείφθη, τοῦτο ἡμέτερόν ἐστιν πταίσμα. καὶ παρακαλοῦμεν ὑμᾶς μῆτε λυπηθῆναι μηδὲ σιωπῆσαι, ἀλλὰ εἰπεῖν ἡμῖν, ἵνα διόρθωσις γένηται.”

¹⁰προσκυνοῦσιν δὲ τὸν μάγιστρον καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες πάντες, ῥίπτοντες ἑαυτοὺς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. καὶ ὅτε δόξῃ τῷ βασιλεῖ δέξασθαι αὐτὸν, πέμπει ὁ μάγιστρος καὶ δηλοῖ αὐτῷ ὅτι „ἐκέλευσέν σε ὁ δεσπότης εἰσελθεῖν.” χρῆ δὲ καὶ τὸν δεσπότην ἐν Χαλκηδόνι, καὶ ἐνταῦθα ἐρχομένου αὐτοῦ, ¹⁵πέμψαι δηκουρίωνα καὶ ἀσπάσασθαι αὐτὸν καὶ ἐρωτῆσαι περὶ τῆς ὑγείας τοῦ βασιλέως αὐτοῦ, καὶ πῶς αὐτὸς διεσώθη. ἐπὶ δὲ δέχεται αὐτὸν, πέμπει ἀπὸ ὧν ὁ μάγιστρος σουβαδίουβαν, καὶ δηλοῖ αὐτῷ ὅτι „ἐκέλευσέν σε ὁ βασιλεὺς ^{Ed.L. 235}προελθεῖν, καὶ πρόελθε.” καὶ ὁ βασιλεὺς ὁμοίως πέμπει δι-
²⁰κουρίωνα, καὶ ἀσπάζεται αὐτὸν, καὶ δηλοῖ αὐτῷ ὅτι „τῇ Ms. 159. b

17. ΣΧΟΛ. ὑποβόηθον.

cuius princeps valeat, dein quid agant liberi principales, tum quid et quales eius proceres; porro in quibus rerum ipse legatus versetur, et quomodo valeat familia eius; quomodo iter confecerit; num incommodum damnumve acceperit; num quid officiorum ipsi debitorum a nostratibus, itineris comitibus, praetermissum. Nos quidem (ita debet magister eos errores excusare) in mandatis a pio nostro Domino habuimus, omnia in cultum commodumque tuum facere. Si quid igitur eorum praetermissum fuit, socordia culpaque ea nostra est; rogamusque te comitesque tuos, nolitis illud aegre ferre aut silentio celare; sed eloquere libere, ut imposterum providere et emendare commissa queamus. Legatus ad haec magistro gratias agit et venerationem comenstrat. Eius comites pariter magistrum humillimo cultu adorant in terram provoluti. Quum dein Imperatori visum fuerit legatum coram se admittere, significat ea de re magister legato per familiarem quendam his verbis: *Vult Imperator te in conspectum suum venire.* Ipse autem Imperator debet legato, tam adhuc Chalcedone agenti, quam in Urbem delato, decurionem immittere interrogatum, quomodo valeat herus ipsius, et quomodo ipse conductus hactenus fuerit. Quando autem in eo iam est, ut legatum coram admittat, tunc monet magister ea de re legatum proxime praecedente vespera per subadiuvam seu adiutorem secundarium his verbis: *Edixit Imperator, ut coram venias. Tuum ergo nunc est com-*

ἐξῆς δεχόμεθά σε, καὶ πρόελθε." δίδοται οὖν μανδάτα ἀπὸ ὀψὲ σιλέντιον, καὶ τὸν πρεσβευτὴν τῶν Περσῶν δέχεται. καὶ χρῆ τὸν ἀδμισσιονάλιον ἐλθεῖν καὶ ἐρωτῆσαι τὸν μάγιστρον περὶ τῶν λαβαρησίων, καὶ δίδοται μανδάτα, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἀπαντήσωσιν, καὶ δεῖ στήναι αὐτούς εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν μετὰ τοῦ ἄρματος. προέρχονται δὲ πάντες οἱ ἄρχοντες ἀπὸ ὄλοσηρίων, καὶ εἰσέρχεται ὁ πρέσβεις διὰ τῆς θύρας, καὶ δέχεται αὐτὸν ὁ μάγιστρος ἐν τῇ σχολῇ αὐτοῦ, καὶ ἐρωτᾷ αὐτὸν, εἰ ξένια ἔχει τοῦ βασιλέως, καὶ χρῆ αὐτὸν ἰδεῖν πάντα, πρὶν εἰσελθῶσιν, καὶ λαβεῖν τὴν γνώσιν αὐτῶν. καὶ εἰσεύχεται πρὸς τὸν βασιλέα ὁ μάγιστρος, καὶ ἀναφέρει αὐτῷ τὰ περὶ τῶν ξενίων, ἐπιδίδωσι δὲ αὐτῷ καὶ τὴν γνώσιν. ὁ δὲ πρέσβης ἀναμένει ἐν τῇ σχολῇ τοῦ μαγίστρου. καὶ μεθ' δεχθῶσιν οἱ ἄρχοντες καὶ εἰσελθῶσιν εἰς τὸ κοινοσιστώριον, δεῖ τὸν ἀδμισσιονάλιον καὶ τοὺς χαρτουλαρίους τῶν βαρβάρων καὶ τοὺς ἐρμηνευτὰς ἀναγαγεῖν τὸν πρέσβην, καὶ καθίσει αὐτὸν ἐν τῷ ἀντικοισιστώριῳ, δοῦναι δὲ τοὺς χαρτουλαρίους καὶ ἐρμηνευτὰς κιτατώριον τοῦ μαγίστρου τοῖς ἀδμισσιοναλίσις, καὶ τὰ ἄλλα γίνονται ὡς ἐν σιλεντίῳ. χρῆ δὲ τῶν

parere. Pariter Imperator ipse legato salutem per decurionem nuntiat et hanc suam voluntatem: *Cras te excipiemus; veni ergo.* Mandata igitur eapse vespera dantur et senatoribus circumnuntiantur, cras fore silentium, legatumque Persarum a Domino excipiendum. Admissionalis debet tunc ad magistrum accedere eumque interrogare de labarensibus, [num et quot numero illos adesse velit,] danturque mandata, etiam illos debere adesse et suis in locis cum armatis stare. Procedunt et conveniunt in aulam proceres omnes eo die in holose-ricis. Legatus per regiam [portam] intrat; quem magister sua in schola excipit interrogatque, num secum habeat munera heri sui nomine Imperatori offerenda, addens, se omnia illa prius, quam in conspectum Domini veniant, lustrare debere eorumque cognitionem sumere seu indiculum conficere. Confecto illo negotio, intrat magister ad Augustum, ad eumque de munerum ratione, numero atque pretio refert, et simul cognitionem seu indiculum porrigit. Interim praestolatur legatus in schola magistri. Deinceps ut admissi a Domino proceres ingressique fuerunt consistorium, debent admissionalis et chartularii barbarorum et interpretes legatum sursum [e schola per aulam in palatium] ducere et in anticonistorio [vel atrio, per quod in consistorium introitus patet,] deponere; ipsi autem chartularii et interpretes citatorium vel commonitorium magistri admissionalibus exhibere; reliquaque fiunt ut in silentio. Inter haec magister paratos esse iubet candidatos armatos et pueros speciosos, istorum pedissequos; et egreditur Imperator e cubiculo, stipatus a patricio, residetque in magno consistorio, et intrant proceres, in atrabaticis

μάγιστρον ἐτοιμάσαι κاندιδάτους ΑΡΜΑΤΥΣ καὶ πούερας εὐ-
 σχήμους τοὺς ἀκουλουθοῦντας αὐτοῖς. καὶ ἐξέρχεται ὁ βα-
 σιλεὺς ἐκ τοῦ κουβουκλείου, δηριγενόμενος ὑπὸ τοῦ πατρο-
 κίου, καὶ κάθεται εἰς τὸ μέγα κονισιστώριον, καὶ οἱ ἄρχον-
 55τες εἰσέρχονται, δηλονότι μετὰ ἀτραβατικῶν κατὰ τὸ ἔθος.
 ἐν τοσοῦτῳ δὲ δεῖ τὸν ἀδμισσιονάλιον ἀγαγεῖν τὸν πρέσβην
 καὶ παραστῆσαι αὐτὸν εἰς τὸν τολχον ἀντὶς τοῦ βήλου τοῦ
 μεγάλου θερινοῦ κονισιστωρίου. ἀνοίγονται δὲ αἱ τρεῖς θύ-
 ραι τοῦ κονισιστωρίου, ἐὰν ἔχη ἵππους εἰς τὰ ξένια· καὶ
 10τρία βῆλα πάντως κρέμανται ὀλοσήρικα. καὶ μεθ' ὧν D
 σιν πάντες οἱ ἄρχοντες, κτενεῖ (ὡς ἐν ὑποθέσει) ὁ μάγι- Ms. 160. a
 στρος οὕτως· „κληθῆτω Ἰεσδεκος ὁ πρέσβης Χοσρούου τοῦ
 βασιλέως Περσῶν καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐλθόντες, καὶ ἐπάγει ἀρ-
 μιάτους.“ ταύτην δὲ τὴν κιτατίονα χρῆ τοὺς τῶν βαρβάρων,
 15ὡς εἴρηται, δοῦναι τοῖς ἀδμισσιοναλίσι, καὶ οἱ ἀδμισσιο-
 νάλιοι ποιοῦσι δύο χαρτία, ἕν μὲν μεγάλοις γράμμασιν γε-
 γραμμένον, καὶ διδῶσιν τῷ σιλεντιαρίῳ, ἀκείνως τῷ ὀστια-
 ρίῳ, καὶ προαναγινώσκεται διὰ τοῦ χαρτουλαρίου ἐν τῷ κου-
 20βουκλείῳ τῷ βασιλεῖ, ἕτερον δὲ πιττάκιον ἐπιδίδωσιν τῷ μα- Ed. L. 236
 γίστρῳ πρὸς ἀνάμνησιν αὐτοῦ. λαμβάνει δὲ καὶ ὁ τερτιοκή-
 ριος τὸ ἴσον τῆς κιτατίονος, καὶ στήκει ὀπίσω τοῦ μαγι-
 στρον, καὶ ὑπομνήσκει αὐτόν. μετὰ οὖν τὴν κιτατίονα τοῦ

1. ΣΧΟΛ. ὀπλίτας. ΣΧΟΛ. παιδας. 3. πραιποσίτου coni.
 R. 14. τοὺς τῶν βαρβάρων. Hoc loco allquid excidisse cen-
 set R.

nempe, ut mos est. Dum haec fiunt, debet admissionalis legatum ad-
 ducere et ad parietem, qui est e regione veli magni aestivi consisto-
 rii, collocare. Si legatus in muneribus etiam equos habeat, aperien-
 tur tres portae consistorii. Utcunque vero sit, semper tria vela ho-
 loserica curatur ut e tribus portis dependant. Tandem, quum pro-
 ceteros omnes a Domino accepti et admissi fuerint, citat, ut exemplum
 fingam, sic verbi gratia: *Vocetur Iesdecus, legatus Chosrois, regis*
Persarum, et qui cum eo venerunt; et arcessat [decurio] armatos.
 Hanc citationem debent interpretes et chartularii barbarorum, ut
 iam dictum est, admissionalibus exhibere: et hi, admissionales, tum
 consuecunt duas chartas, unam quidem magnis litteris conscriptam,
 quam silentiario tradunt, et hic porro tradit ostiario; quo facto in
 citatio ex eodem exemplari recitatur a chartulario in cubiculo coram
 Imperatore, priusquam is in consistorium egrediat; alterum autem
 exemplar exarant tantum ut pittacium aut schedulam, quam magistro
 tradunt memoriae gratia. Sed et tertiocerius exemplum citationis
 sumit, et stans retro magistrum commonefacit ipsum de pronuntianda
 citatione, quando tempus instat. Post citationem itaque magistri
 intrat decurio in parvum consistorium, sumtosque secum armatos

μαγίστρον εἰσέρχεται ὁ δηκουρίων εἰς τὸ μικρὸν κοινοσιτώριον, καὶ λαμβάνει τοὺς ἀρμάτους κανδιδάτους, καὶ ἐκβάλλει αὐτούς, καὶ ἴσθησιν αὐτούς δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ ἐμπρὸς τῶν ἀρχόντων μετὰ τοὺς ὑπατικούς, καὶ τηρικαῦτα ἐξέρχεται ἔξω, καὶ ἐὰν ἴδῃ, ὅτι ἐτοιμὸς ἐστὶν ὁ πρεσβευτῆς, κράζει ὁ δικουρίων „LEVA”. καὶ ἐπαιρομένου τοῦ βήλου, ῥίπτει ἑαυτὸν ἔξω ὁ πρέσβης ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἔνθα τὸ πορφυροῦν μάρμαρον, καὶ προσκυνεῖ, καὶ ἀνίσταται. καὶ μεθ' εἰσέλθῃ τὸν πυλῶνα, πάλιν ῥίπτει ἑαυτὸν, καὶ προσκυνεῖ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ ἀνίσταται. καὶ πάλιν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κοινοσιτωρίου ὁμοίως προσκυνεῖ, καὶ τότε ἔρχεται καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας, καὶ ἴσταται ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἐπιδίδωσι τὰ γράμματα, καὶ λέγει τὸν ἀσπασμὸν τοῦ βασιλέως αὐτοῦ. χρῆ οὖν ἐρωτῆσαι τὸν βασιλέα· „πῶς ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν σὺν Θεῷ ὑγιαίνει; χαίρομεν ἐπὶ τῇ ὑγείᾳ αὐτοῦ,” καὶ ὅσα θέλει ἐνδιάθετα ῥήματα, λέγει πρὸς τὸν πρεσβευτήν. μετὰ ταῦτα λέγει ὁ πρέσβης ὅτι „ὁ ἀδελφός σου ἐπεμψέν σοι δῶρα, καὶ παρακαλῶ δεχθῆναι αὐτά.” καὶ ἐπιτρέπει τοῦτο ὁ βασιλεύς. καὶ ἐξέρχεται ὁ πρεσβευτῆς, καὶ μετὰ τῶν ἀνδρῶπων αὐτοῦ βαστάζει τὰ δῶρα, καὶ εἰσέρχεται βαστάζων, αὐτὸς μὲν ἢ πᾶλλιν ἢ κοσμίδιν ἢ ὀτιδήποτε, ἐὰν ἐστὶν τίμιον, τῶν δὲ ἄλλων ἕκαστος ἐν εἶδος βαστάζει. χρῆ δὲ

6. ΣΧΟΛ. Ἐπαρον.

candidatos illinc educens introducit [in magnum] et collocat dextraque sinistraque coram proceribus proxime a consularibus. Quo facto exit rursus, vidensque paratum esse legatum, clamat : *Leva*, id est *tolle* [scilicet te]. Velo ad haec sursum levato, prosternit se legatus extra consistorium, in terram ibi, ubi rotundus porphyreticus lapis in pavimento conspicuus iacet; Dominumque adorat, eoque facto, resurgit. Ingressus deinde per fores, protinus se rursus prosternit, adoratque Dominum humi iacens, et resurgit. Iterat hanc venerationem tertia vice in medio consistorio: qua peracta, propius accedens osculatur pedes Augusti, et adstat coram, traditque litteras sui principalis, et salutem Imperatori eius nomine nuntiat. Tunc interrogat Imperator: *Frater noster quomodo valet per gratiam Dei? Lactamur sospes si fuerit; et alia verba, quae animo suo secum volvit et agit.* Tum dicit legatus: *Frater tuus misit tibi dona, quae rogo velis acceptare.* Annuente Imperatore, exit legatus [in anticonsistorium], et affert ipse una cum familiaribus suis illa dona intus ad conspectum Domini. Et ipse quidem aut pallam aut pretiosam aliam mundi muliebris suppellectilem aut aliud quodcumque, dummodo magni et excellentis valoris sit; ceterorum barbarorum singuli singulas species baiulant. Debent autem prius in anticonsistorio per

προτοιμασθῆναι αὐτοὺς διὰ τῶν ἑρμηνευτῶν ἐν τῷ ἀντικον-
 σιστωρίῳ, καὶ βασιάζοντας πάντας ἐλθεῖν. καὶ αὐτοὶ δὲ Ms. 160. b
 πάντες εἰς τὸν ἀντικρὺ τῆς σέλλης τοῦτον ἔξω τοῦ βήλου D
 ἵστανται, καὶ ἐπαιρομένου τοῦ βήλου, ῥίπτουσιν ἑαυτοὺς
 5 ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ πάλιν εἰσέρχονται τὴν θύραν, καὶ
 ῥίπτουσιν ἑαυτοὺς, καὶ τρίτον τοῦτο ποιοῦσιν. καὶ τότε δέ-
 χονται οἱ σιλεντιάριοι πάντα τὰ δῶρα, καὶ κίνδυνον ἔχου-
 σιν καταγαγεῖν αὐτὰ κατὰ τὴν γνῶσιν τοῦ μαγίστρου εἰς τὴν
 βεστοσακράν καὶ παραδοῦναι, καὶ γίνεται αὐτῶν διατίμη-
 10 σις, καὶ δεῖ τοὺς βεστοσακράνους τὴν διατίμησιν τῶν δῶρων
 εὐθέως ἀγαγεῖν τῷ μαγίστρῳ, ὥστε εἰδέναι αὐτὸν, τί ἐστὶν
 τὸ προσερχθὲν, καὶ ἐν καιρῷ ἀντιδώρων ὑπομῆσαι τὸν βα-
 σιλέα, τί χρῆ αὐτὸν ἀντιπέμψαι διὰ ἰδίων πρεσβευτῶν. τῶν
 δῶρων οὖν προσερχθέντων, λέγει ὁ βασιλεὺς τῷ πρέσβῃ Ed. L. 137
 15 „ἀνάκτησαι σαυτὸν ὀλίγας ἡμέρας, καὶ εἴ τι ἔχομεν λαλῆσαι,
 λαλοῦμεν, καὶ μετὰ καλοῦ ἀπολύομέν σε πρὸς τὸν ἀδελφὸν
 ἡμῶν.” καὶ εὐχαριστεῖ ὁ πρέσβης καὶ προσκυνεῖ, καὶ πάλιν
 προσκυνεῖ εἰς τοὺς αὐτοὺς τόπους, καὶ ἀναχωρεῖ. καὶ ἐπὶ
 20 χαλασθῆ τὸ βήλον, ἵσταται ὁ δικουρίων, καὶ κιττεύει ὁ μά-
 γιστρος „STRANFER,” καὶ λαμβάνει τοὺς ἀρμάτους κανδιδάτους
 ὁ δικουρίων, καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸ μικρὸν κονιστωρίον. καὶ

9. ΣΧΟΛ. τιμίαν ἐσθῆτα. 20. ΣΧΟΛ. μετάφρασις.

interpretes ordinati fuisse atque praeparati, suaque quisque sarcina
 instructi, et absque mora cum suis oneribus in magnum consistorium
 intrare. Stantes ad parietem, qui est e regione solii extra velum,
 prosternunt sese, simulac illud sublevatur, humi, tum surgunt; et
 ingressi per portam, prosternunt sese iterum, et tandem tertium
 quoque. Silentarii tum excipiunt ab illis dona, curamque et offi-
 cium illud habent, ut illa secundum cognitionem seu indiculum a ma-
 gistro sibi traditum in vestosacram seu sacrum vestiarium deporten-
 tur, et in manus vestosacranorum tradantur. Ubi aestimantur, de-
 bentque vestosacrami vel officium sacri vestiarii protinus cum donorum
 aestimationem in scripto magistro exhibere, quo sciat ille, quid mu-
 necrum et quanti pretii legatus attulerit, possitque Imperatori eius rei
 memoria renovare quæ tempore alia in istorum compensationem
 comparanda et cum nostratibus legatis illuc remittenda sunt.
 Donis in hunc modum exhibitis, hortatur Imperator legatum his
 verbis: *In praesentia quidem abi, post interiectos paucos dies rursus
 ad colloquium de rebus necessariis vocandus, honestisque omnibus
 modis ad fratrem nostrum remittendus. Interea quiete te recrea,
 tempusque hilariter transige.* Ad haec gratias agit legatus, et ado-
 rat semel atque iterum iisdem in locis, in quibus id antea fecerat
 accedens, et sic abit. Laxato tum demissoque velo, procedit decurio

τότε ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα γίνεται κατὰ τὸ ἔθος. χρῆ δὲ τὸν πρεσβευτὴν κάτω ἀναμεῖναι εἰς τὴν σχολὴν τοῦ μαγίστρου, καὶ τὸν μάγιστρον κατελθεῖν καὶ συνβιάσασθαι αὐτῷ καὶ ἀπολῆσαι.

ΚΕΦ. 5.

5

Ἵσα δεῖ ἐν ταῖς ἄλλαις ἡμέραις ἐπὶ τοῦ πρεσβευτοῦ παραφυλάττεσθαι.

Ἐντυχὼν τοῖς γράμμασιν ὁ βασιλεὺς, ὅτε βούλεται, ἐπιτρέπει τῷ μαγίστρῳ δηλῶσαι τῷ πρεσβευτῇ, ἵνα τῇ ἐξῆς προέλθῃ εἰς τὸ παλάτιον· δηλοῖ δὲ καὶ αὐτὸς, εἴαν βούληται, ἵνα διὰ σιλεντιαρίου αὐτῷ, ἵνα προέλθῃ, καὶ γίνεται σιλέντιον, καὶ τὸ ἄρμα κρατεῖται, καὶ οἱ λαβαρήσιοι ἴστανται, καὶ εἴαν προέλθῃ, δέχεται αὐτὸν ὁ μάγιστρος εἰς τὴν σχολὴν τὴν ἑαυτοῦ, καὶ ἐξ καθήμενον αὐτὸν καὶ ἀνέρχεται, καὶ μηνύει τῷ βασιλεῖ, καὶ δέχεται αὐτὸν ἔσω, εἴτε ἐν τῷ πορτίκιῳ, εἴτε ἐν τῷ αὐτῷ ἀγνοσταίῳ. εἰ δὲ ἔχει δῶρα ἴδια ὁ πρέσβης, πρὸ μιᾶς παρακαλεῖ διὰ τοῦ μαγίστρου, ἵνα δέχῃ, καὶ εἴαν ἐπιτρέψῃ ὁ δεσπότης, δείκνυσιν αὐτὰ τῷ μαγίστρῳ ἐν τῇ σχολῇ, καὶ γίνεται αὐτῷ γνῶσις. καὶ χρῆ

Ms. 161. a

in medium consistorium, citatque seu clamat magister: *Transfer.* Quo audito decurio armatos candidatos secum in parvum consistorium transfert. Surgit tum Imperator, ceteraque fiunt pro consueto more. Legatus interea debet infra [id est apud introitum palatii] in schola magistri magistrum exspectare, donec hic [e palatio] descendat ipsique vale dicat, et sic domum eum dimittat.

CAP. 90.

De iis, quae oportet per ceteros dies, quos legatus in Urbe transigit, circa eum observari.

Postquam sic nactus est Imperator perlegitque Persae litteras, imperat, quando ipsi libuerit, magistro, ut significet ad legatum, proximo die in palatium ut veniat. Ipse quoque Imperator, si placeat, id idem legato per silentiarium significat, et fit silentium, et arma seu scuta et hastae tenentur a candidatis, et labarenses adstant [cum suis labaris per aulam palatii protenti]. Legatum itaque advenientem excipit magister in schola sua; ibique relinquens sedentem ascendit ad Imperatorem, eique significat, legatum adesse. Quem Imperator intus sive in porticu [augustei], sive etiam in ipso angusteo excipit. Si vero legatus propria sibi qua dona secum habet, quae oblata suo nomine Imperatori vellet, debet pridie eius diei,

τὸν μάγιστρον προαναγαγεῖν τῷ βασιλεῖ, ἐπιθεῖξαι δὲ αὐτῷ
καὶ τὴν γνῶσιν τῶν δώρων. καὶ ὁ πρέσβης, ἐὰν θέλῃ δέξασθαι,
εἰσερχόμενος παρακαλεῖ τὸν δεσπότην, ἵνα δεχθῇ τὰ
δῶρα αὐτοῦ· καὶ ἐὰν ἐπιτρέψῃ ὁ δεσπότης, εἰσέρχονται οἱ
ὑἱάνθρωποι αὐτοῦ βασιτάζοντες τὰ δῶρα αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὸ
δμοιον σχῆμα γίνεται ὡς ἐπὶ τῶν βασιλικῶν δώρων, καὶ γί-
νεται συντυχία. χρῆ δὲ τὸν βασιλέα πάλιν καὶ συνεχῶς καὶ
καλῶς μεμνήσθαι τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν καὶ τῆς διαθέ-
σεως αὐτοῦ, καὶ ἐὰν ἔστιν εἰρήνη, καὶ τοιαῦτά τινα λαλοῦσιν, Ed.L. 236
10 καὶ ἀπολύει αὐτὸν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀναμένει τὸν μάγιστρον
ἔξω, καὶ ἐξέρχεται ὁ μάγιστρος καὶ συντάττεται αὐτῷ ἄνω,
καὶ ἀπολύει αὐτὸν καὶ αὐτός. ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις ἡμέραις
μεταστέλλεται αὐτὸν, καὶ λαλεῖ τὰ περὶ τοῦ πράγματος. καὶ
ἐὰν συνιδῇ, ἐπιτρέπει τῷ μαγίστρῳ ἢ καὶ ἄλλοις ἄρχουσι
15 οὖν αὐτῷ ἔξω λαλῆσαι μετὰ τοῦ πρεσβευτοῦ. ἐὰν δὲ εἶη
τελεία φιλία μεταξὺ τῶν πολιτειῶν, δεῖ τὸν βασιλέα πέμπειν B
καὶ συνεχῶς αὐτὸν ἐπισκέπτεσθαι καὶ μανθάνειν, πῶς ἔμει-

quo secunda vice ad Augustum admittitur, per magistrum supplicari,
dignetur Dominus ea acceptare: Dominoque annuente, monstrat ea
tunc ipso audientiae die magistro in eius schola; et conficitur eo-
rum notitia seu indiculus; quem monstrare prius magister Impera-
tori debet ad eum ascendens. Legatus dein, quum iam in eo et
oportunum tempus est, ut excipiat et admittatur ad Dominum,
ingreditur, et iam praesens supplicatur Domino, velit munera sua
benigne acceptare. Et tum, data ab Imperatore venia, introeunt
legati domestici, baiulantes eius dona, fiuntque omnia eadem, quae
fieri modo dicebamus, quum ipsius Persarum regis munera Impera-
tor acceptat. Et tum demum fit colloquium. Meminerit tum Impe-
rator non minus, quam superiore admissione, diligenter solliciteque
atque frequenter Persae nomen honorifico cum elogio citare et in-
terrogare, quem ille animum erga se prodat, et spesne sit impe-
trandae ab illo pacis. Post reciprocatos eiusmodi sermones licen-
tiam dat Imperator legato abeundi: qui magistrum extra locum ad-
missionis sursum in ipso palatio [non, ut antea, in eius schola,]
praestolat. Magister paulo post digressus a Domino exit foras
ad legatum, valeque ipsi dicit, et licentiam ipse quoque dat. Post
primas has binas admissiones accessit Imperator, quoties ipsi pla-
cuerit, legatum, et cum eo de negotio ambobus imperiis communi
huiusque legationis argumento sermones miscet. Si visum fuerit,
etiam magistro soli permittit, aliisque proceribus praeter eum, foris
extra palatium cum legato res agitare. Si denique amicitia per-
fecta intercedat ambo imperia, est Imperatoris nostri, ut visitatores
identidem legato immittat, suo nomine percontatos, quid agat,
qui valeat, quomodo sua ipsi mansio arrideat. Item ut ipsi de fer-
culis mensae suae portiones, et tam in nostris diebus festis, quam

γεν, καὶ πέμπειν αὐτῷ καὶ μέρη, καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς ταῖς ἡμετέραις καὶ ταῖς αὐτοῦ ταῖς ἐπισήμοις ξένια, καὶ πολυτρόπως αὐτὸν θεραπεύειν.

ΚΕΦ. 5α.

Ἀναγόρευσις Λέοντος βασιλέως τοῦ τῆς θείας λήξεως. 5

C Τελευτήσαντος Μαρκιανοῦ τοῦ τῆς θείας λήξεως, καὶ τοῦ ψηφίσματος εἰς Λέοντα τὸν τῆς εὐσεβοῦς λήξεως γινόμενου παρὰ τῆς συγκλήτου, συνῆλθον πάντες ἐν τῷ κάμπῳ, τοῦτο μὲν οἱ ἄρχοντες καὶ αἱ σχολαὶ καὶ οἱ στρατιῶται, τοῦτο δὲ καὶ Ἀνατόλιος ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, 10 Μαρτιαλίον ὄντος μαγίστρου· καὶ τῶν λαβύρων καὶ τῶν σίγγων ἐπ' ἑδάφους κειμένων, ἤρξαντο πάντες κράζειν εὐτως· „εἰσάκουσον, ὁ Θεός, σὲ παρακαλοῦμεν. ἐπάκουσον, ὁ Θεός· Λέοντι ζωὴ. εἰσάκουσον, ὁ Θεός· Λέων βασιλεύσει. Θεὲ φιλόανθρωπε, Λέοντα βασιλέα τὸ πρῶγμα τὸ δη- 15 Δμόσιον αἰτεῖ· ὁ στρατὸς Λέοντα βασιλέα αἰτεῖ· Λέοντα οἱ νόμοι ἐκδέχονται· Λέοντα τὸ παλάτιον ἐκδέχεται· αὐταὶ εὐχαὶ τοῦ παλατίου· αὐταὶ ἐντεῦξεις τοῦ στρατοπέδου· αὐταὶ εὐχαὶ τῆς συγκλήτου· αὐταὶ εὐχαὶ τοῦ λαοῦ· Λέοντα

2. ἡμέραις cod. pro ἡμετέραις.

in illis, quos Persae suo more et ex religione sua hilariter celebrare solent, munuscula hospitalia mittat, multisque et exquisitis modis eum colat atque demereatur.

CAP. 91.

Renuntiatio Leonis Imp. divinae sortis; seu, quibus cerimonis Leo dictus Imperator fuerit.

Marciano divinae sortis vita defuncto, suffragioque senatus Leonem piae sortis Imperatorem flagitante, conveniebant omnes in campo, tam archontes [seu rectores vel honorati] et scholae [seu vexillationes comitatenses] et denique milites, quam etiam Anatolius, tum archiepiscopus Constantinopolitanus, et Martialis magister; barbarisque et signis humi iacentibus, incipiebant omnes clamare: *Audi, o Deus, te rogamus. Exaudi, o Deus; Leonis vitam indulge. Audi o Deus; Leo imperet. O Deus hominibus benigne; Leonem Imperatorem res publica flagitat; exercitus Leonem Imperatorem flagitat; Leonem respiciunt leges; Leonem exspectat palatium. Haec sunt vota palatii; haec sunt supplicationes castrorum; haec sunt desideria senatus; haec sunt vota populi. Leonem orbis terrarum exspectat; Leonem exercitus exspectat. Commune decus, Leo, veniat. Commune bonum, Leo, regnat. Exaudi, o Deus, te rogamus.* Et protinus adducebatur Leo, qui tunc comes et tribunus Mattiariorum erat, eique in tribunal eniso impo-

ὁ κόσμος ἀναμένει· Λέοντα ὁ στρατὸς ἐκδέχεται· τὸ κοινὸν καλὸν, Λέων, ἐλθέτω· τὸ κοινὸν ἀγαθὸν, Λέων, βασιλεύσει· εἰσάκουσον, ὁ Θεὸς, σὲ παρακαλοῦμεν." καὶ παραχρῆμα Λέων, κόμης ὧν καὶ τριβούνος τῶν ματτιαρίων, ἡγήσθη, καὶ ἀνελθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ τριβουνάλιον, Βούσαλγος καμπίδουκτωρ ἐπέθηκεν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ τὸν μανιάκιν, καὶ ἄλλος μανιάκισ ἀπὸ Ὀλυμπίου, ὁμοίως καμπίδουκτορος, ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτῷ ἐπεδόθη· καὶ τὰ λάβαρα εὐθέως ἀνορθώθη, καὶ ἐκράγη παρὰ πάντων· „Λέων αὐγουστε, σὺ νικᾷς, σὺ εὐσεβής, σὺ σεβαστός· ὁ Θεὸς σε ἔδωκεν, ὁ Θεὸς σε φυλάξει· τὸν Χριστὸν σεβόμενος ἀεὶ νικᾷς· πολλοὺς χρόνους Λέων βασιλεύσει· χριστιανὸν βασιλεῖον ὁ Θεὸς περιφρουρήσει." καὶ παραχρῆμα σκεπαστός ἀπὸ χελῶνος ἐν τῷ τριβουναλίῳ παρὰ τῶν κاندιδάτων καὶ τὴν βασιλικὴν ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα καὶ τὸ διάδημα φορέσας καὶ οὕτω φανείς τῷ δήμῳ, παρὰ πάντων τῶν ἀρχόντων κατὰ τάξιν προσεκυνήθη, καὶ τὸ σκουτάριον καὶ τὴν λαγκίαν ἐκράτησεν, καὶ ὁμοίως εὐφημήθη παρὰ πάντων οὕτως· „καὶ δυνατός καὶ νικητὴς καὶ σεβαστός, ἐντυχῶς, ἐντυχῶς· πολλοὺς χρόνους, Λέων αὐγουστε, βασιλεύσεις· τοῦτο τὸ βασιλεῖον ὁ Θεὸς φυλάξει· χριστιανὸν βασιλεῖον ὁ Θεὸς φυλάξει," καὶ ἄλλα τοιαῦτα καὶ διελάλησεν διὰ τοῦ λιβελλαρίου οὕτως· „αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Λέων νικητὴς ἀεὶ σεβαστός· ὁ Θεὸς ὁ παντοδύναμος καὶ ἡ κρίσις ἡ ἡμέτερα, ἰσχυρότατοι συστρατιῶται, αὐτοκράτορά με τῶν τῶν Ῥωμαίων δημοσίων πραγμάτων εὐτυ-

6. ΣΧΟΛ. παιδαγωγικῶς.

nebat Busaligus campiductor torquem super caput; imponebat etiam alium torquem Olympius, et is quoque campiductor, eius dextrae. Quo facto labara rursus erigebantur, et proclamabatur ab omnibus: *Leo Auguste, tu vincis, tu pius, tu Augustus; Deus te dedit; Deus te custodiet; Christum colens semper vincis; Leo multos annos regnet; Christianum imperium Deus custodiat.* Et protinus a candidatis in tribunali testudine militari cinctus indutusque sub eius praetentu veste imperiali et diademate, sese monstrabat populo. Omnes tum proceres eum ordine quisque suo adorabant scutum et lanceam tenentem; et omnes clamabant pariter sic: *Et potens, et victor, et Augustus, feliciter, feliciter; multos annos, Leo Auguste, imperes. Imperium hoc Deus custodiat. Christianum imperium Deus custodiat,* et alia talia. Leo post haec voce libellarii coronam sic alloquebatur. *Imperator Caesar Leo victor semper Augustus: Deus omnipotens et iudicium vestrum, fortissimi commilitones, Imperatorem rei Romanorum publicae me feliciter elegit.* Clamabant omnes:

χῶς ἐξελέξατο." παρὰ πάντων ἐκράγη· „Λέων αὐγουστοι, σὺ νικῆς· ὁ δὲ ἐκλεξάμενος σὲ διαφυλάξει· τὴν ἐκλογὴν ὁ Θεὸς περιφρουρήσει. εὐσεβὲς βασιλείον ὁ Θεὸς φυλάξει. καὶ εὐσεβῆς καὶ δυνατός." ἀποκρίσις· αὐτοκράτωρ Καῖσαρ αὐγουστος, „ἔξεταιί με ἔξουσιαστὴν ἄρχοντα τῶν κόπων συστρατιώτην, ὧν μεθ' ὑμῶν ἔτι στρατευόμενος ἔμαθον ὑπομένειν." παρὰ πάντων ἐβοήθη· „εὐτυχῶς ὁ στρατός σε βασιλεύοντα, νικητῆ· ὁ στρατός σε βασιλεύοντα, εὐτυχῆ· σὲ ποθοῦμεν πάντες." ὁ αὐγουστος· „καὶ ἔγνω, ὅποια ὀφείλω δῶματα παρασχεῖν ταῖς δυνάμεσιν." ὑπὸ πάντων ἐκράγη· „καὶ εὐσεβῆς καὶ δυνατός καὶ λογιοτάτος." ὁ αὐγουστος· „ὑπὲρ ἐντεύξεως τῆς ἀγίας καὶ εὐτυχοῦς βασιλείας μου ἀνὰ ἑ νομισμάτων καὶ λίτραν ἀργύρου καταβουκοῦλον δώσω." παρὰ πάντων ἐβοήθη· „καὶ εὐσεβῆς καὶ θαυμηλῆς. διὰ σοῦ τιμαί, διὰ σοῦ οὐσίαι. χρυσοῦς αἰῶνας βασιλεύουσα εὐτυχῆς εἴη ἡμῶν ἢ βασιλεία σου." αὐτοκράτωρ Καῖσαρ αὐγουστος· „ὁ Θεὸς μεθ' ὑμῶν." καὶ εἰσηλθὼν εἰς τὴν πόλιν, καὶ τὰ λοιπὰ ἐγένετο κατὰ τάξιν. μετὰ οὖν τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ λιβελλαρίου εἰσέρχεται εἰς τὸ μουστατώριον, καὶ οἱ πατρίκιοι ἐγγὺς αὐτοῦ καὶ οἱ δύο ἑπαρχοὶ EdL. 240 καὶ ὁ μάγιστρος, καὶ εἰσέρχονται τρεῖς κατὰ σχολὴν, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς λιγατούρας, καὶ μετὰ ταῦτα λογάρια γίνεται, καὶ ἀναπληροῦνται. ταῦτα δὲ πράξας, ἐξελθὼν ἀπῆλθε πο-

6. συστρατιώται conl. R.

22. ΣΧΟΛ. πρεσβευτικῶν.

Leo Auguste, tu vincis. Qui te elegit, custodiet te. Suam electionem custodiet atque tuebitur Deus. Pium imperium custodiet Deus. Et pius et potens. Continuabat Imperator Caesar Augustus: Habebitis me Dominum rectorem, qui vobis exemplo suo praeibit et magistrabit, ut commilito, labores, quos tolerare tum didici, quum vobiscum militiam facerem. Clamabant omnes: Feliciter. Exercitus te Imperatorem, o victor; exercitus te Imperatorem, o felix; te desideramus et flagitamus omnes. Augustus: Novi, qualia dona dare debeam copiis. Clamabant omnes: Et pius et potens et sapientissimus. Augustus: Pro eo, quod sanctum et felix imperium meum adii, dabo singulis quinos nummos seu solidos aureos et litram argenti catabuculum [id est pro singulis buccis seu viritim]. Exclamabant omnes: Et pius, et liberalis atque magnificus. A te veniunt honores, a te facultates. Aurea saecula moderetur nobis felix faustumque imperium tuum. Imperator Caesar Augustus: Deus sit vobiscum. Et his dictis intrabat in Urbem, siccabantque cetera ut mos est. Scilicet post dictam recitationem libellarii (ille mos est) intrat Imperator in mutatorium in comitatu patriciorum et amborum praefectorum [Urbis scilicet atque praetorii] et magi-

ζεών εἰς τὸν παπυλιῶνα, τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ὄντος ἐκεῖ τοῦ ἐπισκόπου· ὁ γὰρ ἐπίσκοπος καὶ ὁ κληρὸς αὐτοῦ προέλαβεν εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν· πρεσβύτεροι δὲ εὐρίσκονται ἐν τῷ παπυλιῶνι· (ἡ δὲ τοῦ παπυλιῶνος προσηγορία Ῥωμαϊκὴ ἔστι Papii. ὁ γὰρ λέγεται, ὁ καλοῦσιν οἱ Ἕλληνες ψυχάριον τὸ πετάμενον περὶ τὰς κράμβας καὶ τὰ λοιπὰ λάχανα· ἐπειδὴ οὖν τὰ παραπετάσματα τοῦ παπυλιῶνος ἔοικεν τοῖς πτεροῖς τοῦ ζουφίου τούτου, διὰ τοῦτο οἱ Ῥωμαῖοι παπυλιῶνα B αὐτὸν καλοῦσιν.) καὶ ἀποθέμενος ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ μουτα- 10τωρίῳ τὸν στέφανον, εἰσέρχεται καὶ εὐχεται, καὶ πάλιν ἐξερχόμενος φορεῖ, καὶ κάθηται λευκῇ ἵππῳ, καὶ ἐπιτρέπει τοῖς ἄρχουσιν καθίσαι, καὶ ὀψικευόμενος ἔρχεται εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, καὶ ἐν τῷ μουτατωρίῳ τῷ εὐ- 15τρεπισθέντι ἐπαίρει τὸν στέφανον, καὶ δίδωσιν αὐτὸν τῷ πραιποσίτῳ· ὁ δὲ πραιπόσιτος ὑποκίττω βασιτάζει αὐτὸν, καὶ Ms. 162. b ὅτε εἰσέλθῃ εἰς τὴν τράπεζαν, ἐπιδίδωσιν αὐτῷ τὸν στέφανον, καὶ ἐπιτίθησιν αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἁγίαν τράπεζαν, καὶ ἐπαίρει πάλιν καὶ δίδωσιν αὐτὸν τῷ πραιποσίτῳ, καὶ προσφέρει C κειμήλια, οἷα βούλεται, ὑπουργοῦντος τοῦ κόμητος τῶν πρι- 20βάτων. καὶ εἰσερχόμενος εἰς τὸ μουτατωρίον φορεῖ τὸν στέ-

stri. Tunc accedunt terni e quavis schola, quibus dat legaturas; tum fiunt computi [praesentis in aerario publico privatoque pecuniae] et consummantur vel clauduntur. Post ea peracta ab Imperator pedes in papilionem seu tentorium, illud nempe quod ecclesiam castrensem exhibet, quo tempore non adest episcopus [seu patriarcha CPtanus]. Praeit enim ille cum suo clero in magnam ecclesiam: sed adsunt presbyteri in papilione. (Est autem papilio dictio Romana vel Latina, significans illud animalculum vel insectum, quod circa cramben et alia olera obvolitat. Ratio appellationis haec est. Vela papilionis vel tentorii, variis coloribus distincta, referunt similitudine alas illius animalculi, quod Romani papilionem appellant. Ex eo factum, ut insecti nomen tentorio quoque adhaerit.) In hunc itaque papilionem intrat Imperator, et post depositam in mutatorio coronam ibi preces ad Deum facit; sed illinc egressus imponit sibi deinceps coronam rursus, et inscendit in equum album; dataque magistratibus venia pariter in equos suos inscendendi, procedit in obsequio ad aedem S. Ioannis Baptistae. Cuius in mutatorio, quod ante eius adventum praeparatum fuit, deponit coronam et praeposito tradit, qui eam manibus demissis gestat; accedentique ad mensam vel altare Domino rursus porrigit. Ibi Dominus eam in sacra mensa deponit; eoque facto, tollit rursus et reddit praeposito, et cimelia seu monumenta donaria offert ecclesiae, qualia vult, comite privatarum ea ipsi ministrante. Dein reversus in mutatorium induit coronam, et inscendit in equum; quo

φανον, καὶ κάθηται τῷ ἔπρω ἄχρι Ἑλενιασῶν, καὶ κατέρχεται ἐκεῖ, καὶ ἀπαντᾷ αὐτῷ ὁ φύλαξ τοῦ παλατίου, καὶ προσκυνεῖ, εἰς μὴ εἶη κυριακῆ, μετὰ τὸ εἰσελθεῖν αὐτὸν τὴν θύραν τοῦ παλατίου. καὶ εἰς ἀξιωματικὸς, δέχεται αὐτὸν ἀπὸ στόματος· ἐκεῖ δὲ αὐτῷ ἀπαντᾷ καὶ ὁ σταυρὸς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ἱστάμενος ἐπ' ἐδάφους καὶ κρατούμενος ὑπὸ τῶν βεσητόρων. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀλλάσσει εἰς τὸ μουτατόριον, καὶ βάλλει καμπάτα καὶ λευκὸν αὐρόκλαβον διβητήσιον καὶ τὴν πορφυρᾶν χλαμύδα, καὶ ἐκεῖθεν ὡς ἐν Μαρτίῳ πᾶσα ἡ διρεκτιῶν γίνεται, καὶ κάθηται εἰς τὴν καρούχαν, προηγούμενον τοῦ σταυροῦ καὶ τῶν περσικίων. συγκάθηται δὲ αὐτῷ καὶ ὁ πρῶτος πατριίκιος, ἡ ὃν ἂν ἐπιτρέψῃ, φιλῶν αὐτοῦ τὰς χεῖρας· οἱ γὰρ ἄλλοι ἄρχοντες προλαμβάνουσι καὶ ἔλθων εἰς τὸν φόρον Κωνσταντίνου, κατέρχεται ἐκ τῆς καρούχας, καὶ δέχεται τὸν ὑπαρχον τῆς πόλεως καὶ τὴν σὺν-15 κλητον. προσφέρει δὲ αὐτῷ ὁ πρῶτος τῶν συγκλητικῶν μετὰ τοῦ ἐπάρχου τῆς πόλεως μοδιόλον χρυσοῦν. καὶ μετὰ τὸ Ed.L.241 δέξασθαι πάντας ἀπὸ στόματος, ἀνέρχεται εἰς τὴν καρούχαν, καὶ μόνος κάθηται. δηριγεύεται δὲ ὑπὸ τῶν συγκλητικῶν καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν περι-20

8. καμπάγια conī. R.

10. ΣΧΟΛ. ὀψίκευσις.

vehitur, donec ad Helenianas venerit. Ibi autem descendit, et occurrit ipsi custos palatii, [quod ab Helena nomen habet,] ingressumque per portam palatii, genu flexo, nisi dies dominica sit, adoratur. Si custos palatii simul sit axiomaticus seu honoratus, salutatur eum Imperator benigno alloquio. Ibidem ipsi quoque occurrit crux, humi fixa ad eius dextram stans, quam vestitores tenent. Imperator tum mutat vestes in mutatorio, et induit campagia et candidum auroclavum dibetsium et purpuream chlamydem; et inde fit tota directio seu comitatus processionalis eodem modo, ut paulo ante facta fuerat in Campo Martio; et inscendit Imperator in carrucham, praeceunte cruce et persiciis. Assessorem habet in curru suo primum patricium, aut quemcumque deligat alium; qui cum inscendit, Imperatoris manus osculatur. Ceteri proceres currum praecedunt. Ubi venerit in forum Constantini, descendit e carrucha, et salutatur praefectum Urbis et senatum. In his offert ipsi princeps senatorum unaque praefectus Urbis modiolum [seu repandam coronam] auream. Post salutatos verbis senatores omnes rursus adscendit Imperator in carrucham, sed solus in ea considet: illinc sub conductione senatorum et archontum pergit ad magnam ecclesiam, transitu per angustaeum facto e regione horologii, magnumque per pylonem seu portalem intrat in mesaulum seu atrium. In narthece fit mutatorium seu vestium mutatio, et deponit Imperator coronam, praeposito eam tradens. Hic eam deinceps Domino reddit, qui eam

ὦν διὰ τοῦ αὐγουσταίου ἀντικρὺ τοῦ ὄρολογίου, καὶ εἰσέρχεται διὰ τοῦ μεγάλου πυλῶνος ἐπὶ τὸ μέσαυλον. ἐν δὲ τῇ πύρρῃ γίνεται μουτατώριον, καὶ ἀποτίθεται τὸν στέφανον, καὶ πάλιν λαμβάνει αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος, καὶ ἐπιδίδωσιν, καὶ ἀποτίθεται αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ, καὶ προσφέρει κειμήλια, ἅπερ βουληθεῖη, καὶ χρυσίον δωρεῖται, (διαφόροις γὰρ οἱ βασιλεῖς δωρεαὶς φαίνονται πρὸς τοῦτο χρησόμενοι,) καὶ ἐξέρχεται καὶ ἴσταται ὀλίγον ἔμπρὸς τοῦ Β καγκέλλου, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσέρχεται εἰς τὸ παρατίκιον, καὶ Ms. 163. a ἰοᾶκύνει τοῦ εὐαγγελίου· ἐὰν δὲ θέλει, καὶ συνάγεται, καὶ ἀναχωρεῖ, ἐπιτιθέντος αὐτῷ τὸν στέφανον τοῦ ἐπισκόπου, κατὰ τὸ ἔθος τῶν προκέσσω τῆς ἐκκλησίας ῥογεύει τοὺς κληρικοὺς, καὶ ἔρχεται ἐπὶ τὸ παλάτιον, καὶ ἀπαντῶσιν αὐτῷ πάντες οἱ συγκλητικοὶ ἔσω τῆς ῥηγίας· ἀπαντῶσι δὲ αὐτῷ 15καὶ οἱ κόμητες τῶν σχολῶν οἱ φυλάξαντες τὴν πόλιν καὶ τὸ παλάτιον, (δεῖ γὰρ τινὰς αὐτῶν ἀπομεῖναι καὶ φυλάξει τὸ παλάτιον μέχρι οὗ ὑπόστρέψῃ ὁ γενόμενος βασιλεὺς,) προσκυνῶσιν αὐτὸν, ἐὰν μὴ εἴη κυριακῇ, καὶ φιλοῦσιν τοὺς C πόδας, καὶ δέχεται αὐτοὺς ἀπὸ στόματος· καὶ μετὰ ταῦτα 20προσφέρουσιν αὐτῷ οἱ συγκλητικοὶ ἅμα τῇ ἐπάρχῳ τῆς πόλεως πιττάκιον τρισχιλίων λιτρῶν ἀργύρου, καὶ μεθ' ὧν δέξεται, ἀντιχαρίζεται αὐτοῖς τὸ πιττάκιον, καὶ οὕτως εἰσέρχεται δηριγευόμενος ὑπὸ πάντων, καὶ συντάσσονται οἱ ἑπαρχοί

6. ἡ καὶ χρυσ. conl. R.

in sacra mensa deponit, et cimelia, quae voluerit, offert, aut et signatum quoque aurum donat [ecclesiae]. Deprehenduntur enim Imperatores nostri in hoc auro donario non eundem omnes modum tenuisse. Dein exit Imp. [c bemat] paullulumque stat ante cancellos; tum intrat in paraticlium, et audit lectionem evangelii. Si cupiat, etiam communionem sacram accipit et abit, episcopo ipsi coronam imponente, secundum consuetudinem processionum ecclesiae rogam seu stipem dat clericis, et intrat in palatium, ubi omnes senatores ei intra regiam portam occurrunt. Sed et comites scholarum occurrunt, qui urbem et palatium haecenus custodiverant. Debent enim aliqui, ceteris in campum exeuntibus, intus remanere et palatium custodire, donec recens electus Imperator redierit. Hi in genibus eum adorant, modo non sit ea dies dominica, pedesque ipsius osculantur; quos vicissim Imperator benigno alloquio excipit. Deinceps offerunt ipsi senatores per praefectum Urbis pittacium vel schedulam, in qua ipsi termille argenti litrae dono assignantur. Imperator accipit quidem, sed protinus reddit offerentibus neque retinet. Sic itaque ingreditur stipatus ab omnibus ordinibus in interlo-

καὶ ὁ ἐπαρχος ἐν τῷ κοινοστωρίῳ κατὰ τὸ ἔθος. οἱ δὲ συγκλητικὸι καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες ἴστανται, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ κουβούκλειον μετὰ τῶν πατρικίων, καὶ ἐκεῖ συντάττονται Δοὶ πατρίκιοι καὶ ἐξέρχονται, καὶ δίδονται μίσσαι. δεῖ δὲ εἰδέναι, ὅτι ὄρκον οἱ ἄρχοντες τοῦ παλατίου παρέχουσι, ὡς οὐκ ἐπιβουλεύουσιν αὐτῷ ἢ τῇ πολιτείᾳ, καὶ τὸ περὶ τούτου ὀρκοσκοπικὸν φυλάττεται παρὰ τῷ βασιλεῖ. ἔαν δὲ εἴη αὐγούστα ἐν τῷ παλατίῳ, ἀπαντᾷ τῷ βασιλεῖ ἐν τῷ παλατίῳ, ἦτοι ἐν τῷ αὐγουσταίῳ ἔσω, καὶ ὁ βασιλεὺς φιλεῖ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς. καὶ τρέφει ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίῳ, ἐν μὲν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ ἀκουβίτῳ τοὺς πραιποσίτους καὶ πατρικίους, οὓς βούλεται, καὶ τοὺς ἐπάρχους καὶ τὸν μάγιστρον, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ἀκουβίτοις τοὺς στρατιώτας, οὓς ἂν κλεύσει, ἢ ἄρχοντας στρατιωτικούς. εἰσέρχονται δὲ καὶ παίγνια ἐν τῷ ἄριστῳ, ἔαν συνίδῃ ὁ βασιλεὺς. χρὴ εἰδέναι, ὅτι ἀπὸ Ἑλενιαῶν ἕως τῆς πόρτης δύο κόμητες σχολῶν κρατοῦσι τὰ μῆλα τῆς καρούχας, ἀπὸ δὲ τῆς πόρτης ἕως τοῦ φόρου δύο κόμητες δομεστίκων, ἀπὸ δὲ τοῦ φόρου ἕως τοῦ παλατίου δύο ἀπὸ ὑπάτων στρατιωτικοὶ κατὰ τὸ σχῆμα τὸ λεχθῆσόμενον ἐν τοῖς περὶ τοῦ Μαρτίου γεγραμμένοις.

Μα.163. b δὲ βούλεται ὁ βασιλεὺς, ἀναχωρῶν ἐκ τῆς ἐκκλησίας ποιῆσαι κοινοστωρίον, καὶ δέχεται πάντας ἀπὸ λευκῶν χλανιδίων

1. μάγιστρος pro ἐπαρχος conl. R. 15. συνίδῃ cod. et ed.

ra palatii. Praefecti tunc et magister in consistorio licentiam abundi sumunt. At senatores et ceteri magistratus permanent adhuc ibidem stantes, donec ingressus Imperator in cubiculum in comitatu patriciorum his abundi veniam dederit; his autem egressis tandem missae dantur. Non praetereundum, proceres palatinos fidem suam iureiurando obligare, se nunquam aut ipsi Imperatori aut imperio insidias structuros esse. Litteris consignatam eius sacramenti formulam asservat Imperator penes se. Si Augusta sit in palatio, obviam it Imperatori novo, sed in palatio, id est intra augusteum; eiusque caput Imperator osculatur. Ad convivium penes se tum retinet Imperator in magno triclinio, ad suam quidem, cui ipse accumbit, tabulam praepositos et patricos, quos voluerit, et praefectos et magistrum, ad reliquos autem accubitus seu mensas milites, quos ipse designaverit, aut et magistratus militares. Intrantr quoque iudi et ludiones in prandium; sed non nisi conscio et indulgente Imperatore. Tenendum quoque hoc est, ab Helenianis inde usque ad portam poma carruchae teneri a duobus comitibus scholarum; a porta vero inde usque ad forum [Constantini] a duobus comitibus domesticorum; a foro tandem usque ad palatium a duobus exconsulibus militaribus, secundum caeremoniale, de quo latius exponetur

καὶ τζαγγίων διὰ τὸ ὡς ἀπὸ προκένσου ἐλθεῖν, καίτοι τοῦ βασιλέως καμπάγια φοροῦντος, καὶ κιτεύονται οἱ ἄρχοντες, B καὶ ποιεῖ προαγωγὰς, ὡς βούλεται. δεῖ δὲ ἐν τῷ ἀρίστῳ πάντας καμπάγια φορέσαι καὶ λευκὰ χλανίδια, καὶ οὕτως 5 ναυαριστῆσαι αὐτῶ. τῇ δὲ ἐξῆς ἵππικὸν ἐπιτελεῖται, ἐὰν ἡ ἡμέρα μὴ κολύει, πάντων ὁμοίως λευκὰ χλανίδια καὶ καμπάγια φορούντων, καὶ πάλιν τρέφει, ἐὰν ἀρέσκει αὐτῶ. καὶ ταῦτα μὲν ἡ ἀρχαιότης. νῦν δὲ ἐπενοήθη καὶ ἐν τῷ ἵππικῶ τὰς ἀναγορεύσεις γίνεσθαι. ἀναγκαῖον δὲ ἐνομίσαμεν καὶ 10 ἰοτέρων βασιλέων ἀναγορεύσεις ἐν ἐπιτόμῳ γράψαι, ἵνα ἕκα-C στος τὸ εὐτακτικότερον καὶ ἀρέσκον αὐτῶ, καιροῦ γινομένου, (ὅπερ βραδέως ὁ Θεὸς ποιήσει,) ἐπιλέξηται.

ΚΕΦ. 5β.

Ἀναγορεύσεις Ἀναστασίου βασιλέως τοῦ τῆς θείας λήξεως.

15 Ὁ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως Ἀναστάσιος ἐν τῷ ἵππικῶ ἀνηγορεύθη οὕτως. ἀποθανόντος Ζήνωνος τοῦ τῆς θείας λήξεως, ἐν τῇ νυκτὶ τῇ ἐξῆς συνήχθησαν οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ συγκλη-D

in tractatione de Campo Martio. Si lubet Imperatori, facit, postquam ex ecclesia in palatium venerit, consistorium, et excipit omnes candidis tunicis et tzangiis seu calceis indutos; quia tanquam a processione veniunt, quamvis ipse Imperator adhuc campagia gestet; citantur proceres nomine tenus, et facit Imperator promotiones pro lubitu. In prandio convivale autem debent omnes campagia gestare et candidas tunicas, et sic epulis interesse dominicis. Sequentie die, nisi eius religio prohibeat, peragitur hippicum seu certamen equestre, omnibus omnino candidas tunicas et campagia gerentibus; rursusque editur convivium, si Domino placuerit. Et haec quidem olim in usu erant. Nunc autem ex inventione recentiore solent in hippico [seu circo] novorum principum electiones et proclamationes fieri. Necessse vero nobis visum fuit etiam aliorum praeter istum Leonem Imperatorum renuntiationes breviter enarrare, ut Imperatorum aetate nostra posteriorum unusquisque, tempore veniente, (quod tarde tamen venire iubeat et quam diutissime arceat Deus,) id quod sibi videatur bono ordini decorique maxime congruum et praecipue arrideat, deligat.

CAP. 92.

Inauguratio Anastasii Imp. divinae sortis.

* Piaae sortis vel memoriae Anastasius proclamatus et inauguratus fuit Imperator in hippico [seu hippodromo] hoc modo. Zenone divinae sortis vita defuncto, coibant nocte ab eius obitu proxima proceres palatini et senatorii ordinis viri et episcopus [seu patriarcha] in porticu, quae

τικοὶ καὶ ὁ ἐπίσκοπος ἐν τῷ πορτικῷ τῷ πρὸ τοῦ μεγάλου
 τρικλίνου, ὁ δὲ δῆμος ἐν τῷ ἵππικῷ ἐν τοῖς ἰδίοις μέρεσιν,
 οἱ δὲ στρατιῶται καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ ἵππικῷ ἐν τῷ στάματι
 καὶ πάντες συναχθέντες ἔξεβόων, τοῦ λειψάνου ἔτι ἔσω κει-
 μένου. συνειδόν οὖν οἱ ἄρχοντες Ἀριάδην τὴν τῆς θείας
 λήξεως αὐγούσταν ἀνελθεῖν εἰς τὸ ἵππικόν καὶ προσφωνή-
 σαι τῷ δήμῳ. καὶ δὴ ἀνῆλθεν φορέσασα τὴν χλαμύδα, καὶ
 Ed.L. 243 συνεισηῆλθον αὐτῇ οἱ δύο πραιπόσιτοι καὶ ὁ μάγιστρος καὶ ὁ
 καστρήσιος καὶ ὁ κναιότωρ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, ὅσοι ἔθος ἔ-
 χουσιν συνθεωρεῖν τῷ βασιλεῖ ἐν ταῖς ἵπποδρομίαις. συνειση-
 ῆλθον δὲ ἐν τῷ ἵππικῷ καὶ κουβουκλάριοι ὀλίγοι τοῦ μέρους
 αὐτῆς, οὐ μὴν ἄλλὰ καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπό-
 λεως, Ἐὐφῆμιος. οἱ δὲ ἄλλοι ἄρχοντες ἐμπρὸς ἔστησαν, ἐν-
 θα οἱ κούρσῳρες ἐν τῷ καγκέλλῳ, καὶ ἐν τοῖς βάθροις κατὰ
 Ms. 164. a τάξιν, οἱ μὲν χαρτουλαρικοὶ ἐκ τῶν δεξιῶν, οἱ δὲ στρατιωτι-
 κοὶ ἐκ τῶν ἀριστερῶν. καὶ ὡς ἔσθη ἡ αὐγούστα καὶ ἐφάη
 τῷ δήμῳ, πάντες ἔκραξαν· „Ἀριάδην αὐγούστα, σὺ νικᾷς·
 B εὐσεβῆ Κύριε, ζώην αὐτῇ·” καὶ πολλὰκις τὸ „Κύριε, ἐλέη-
 σον” εἶπον, „πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστης· ὀρθόδοξον βα-
 σιλέα τῇ οἰκουμένη.” ἡ δὲ αὐγούστα προσεφώνησεν αὐτοῖς
 διὰ λιβελλησιῶν ἔξ αὐτῶν τῶν βάθρων. ὁ γὰρ λιβελλῆσιος
 ἐν αὐτοῖς τοῖς βάθροις ἰστάμενος ἐν τῷ καγκέλλῳ ἐμπρὸς τῆς

magno triclinio praetensa est. Populus autem [proximo mane] in
 hippicum conveniebat, suamque quisque stationem occupabat. Mili-
 tes pariter in hippico in stamate adstabant. Hi congregati magna
 cum vociferatione et tumultu novum Imperatorem flagitabant, mortui
 supremis nondum humatis. Unanimes consensu igitur suadebant pro-
 ceteres Ariadnae, divinae sortis Augustae, ut ascenderet in hippicum,
 ibique populum alloqueretur. Ascendebat ergo illa, imperatoria
 chlamyde induta, in comitatu amborum praepositorum et magistri,
 item castrensis et quaestoris omniumque reliquorum, quos una cum
 Imperatore spectare certamina equestria mos est. Comitabantur e-
 dem quoque pauci quidam cubicularii de parte seu comitativa eius;
 item Archiepiscopus, qui tum erat, Constantinopoleos Euphemius.
 Ceteri autem proceres coram in conspectu Dominae adstabant ibi,
 ubi cursores stare solent, ad cancellos et in gradibus secundum
 dignitatum ordines; chartularici quidem [seu scriniarii vel togati] ad
 dextram, militares autem ad sinistram. Ut itaque stans Augusta sese
 populo monstrabat, exclamabant omnes: *Ariadne Augusta, tu vincis.
 Pie Domine, vitam ipsi longam indulge.* Saepius etiam: *Kyrie eleison*
 iterabant, et: *Multos annos Augustae! Orthodoxum Imperatorem orbi
 terrarum [flagitamus].* Tunc Augusta per os libellensis in ipsis gradibus
 intra cancellum coram sella vel throno imperiali, ibi ubi curia

σέλλης, ἔβδη Ἰστανται οἱ κούρσωρες, ἀνέγνω οὕτως· „ἡ ὑ-
 μετέρα γενναιότης τὰ πρέποντα καὶ νῦν τῇ καθοσιώσει συν-
 ἤθως ἐπεδείξατο καὶ τὴν εὐταξίαν ἐβεβαίωσεν, τὰ ὀφειλόμε-
 να τῇ βασιλείᾳ φυλάξασα.” παρὰ πάντων ἐβοήθη· „ἡμεῖς
 5δοῦλοι τῆς αὐγούστης· εὐσεβῆ Κύριε, ζώην αὐτῇ· πολλὰ
 τὰ ἔτη τῆς αὐγούστης· Ἀριάδνη αὐγούστα, σὺ νικᾷς· Ῥω- C
 μαίων βασιλέα τῇ οἰκουμένην.” ἀπόκρισις· „ὅτι καὶ πρὸ τῶν
 ὑμετέρων αἰτήσεων ἐκελεύσαμεν τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσι
 καὶ τῇ ἱερᾷ συγκλήτῳ μετὰ κοινῆς τῶν γενναιοτάτων δοκιμα-
 10σίας ἄνδρα ἐπιλέξασθαι Χριστιανὸν Ῥωμαῖον καὶ πάσης γέ-
 μοντα βασιλικῆς ἀρετῆς, ὥστε μῆτε χρημάτων, μῆτε ἄλλῳ
 τινί, ὅσον τὸ γε ἐν ἀνθρώποις, ἀνθρωπίνῳ πάθει ὑποκεισθαι.”
 ὑπὸ πάντων ἐκράγη· „πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστης· Ἀρι-
 15ᾶδνη αὐγούστα, σὺ νικᾷς. τῆς φιλοχρίστου βασιλίδος πολλὰ
 ἔτη Κύριε, ἐλέησον. βασιλεῦ οὐράνιε, δὸς ἡμῖν ἐπίγειον
 ἀφιλάργυρον βασιλέα τῇ οἰκουμένην.” ἀπόκρισις· „ὥστε δὲ D
 καθαρὰν καὶ τῷ δεσπότῃ Θεῷ ἀρέσκουσαν τὴν κρίσιν γενέ-
 σθαι, ἐκελεύσαμεν τοὺς ἐνδοξοτάτους ἄρχοντας καὶ τὴν ἱερὰν
 συγκλητον, συντρεχούσης καὶ τῆς τῶν γενναιοτάτων ἐξεκρί-
 20στων ψήφου, προκειμένων καὶ τῶν ἁγίων εὐαγγελίων, παρόν-
 τος τοῦ ὀσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου τῆς βασιλίδος ταύτης πό-

16. ἀπόκρισις add. R. h. L et in seqq. aliquoties.

stare solent, stantis et de charta scripta recitantis eos ita alloque-
 batur: *Strenuitas vestra decorum etiam nunc pro more suae de-
 vouioni consueto monstravit, et confirmavit bonum ordinem
 in eo, quod imperiali maiestati debitos honores habuit atque custo-
 didit. Ad haec clamabant omnes: Nos sumus servi Augustae. Pie
 Domine, vitam illi! Multos annos Augustae! Ariadne Augusta, tu
 vincas. Romanum Imperatorem orbi terrarum!* Responsio: *Prae-
 venientes nos vestras preces imperavimus gloriosissimis aulae pro-
 ceribus sacroque senatui, ut, communicato cum fortissimis exerciti-
 bus consilio atque examine virum eligerent Christianum, gente Ro-
 manum, omnisque imperatoriae virtutis plenum talemque, ut neque
 avaritiae, neque alii humano vitio deditus sit, quantum eius da-
 tam est humanae fragilitati. Ad haec exclamabant omnes: Multos
 annos Augustae! Ariadna Augusta, tu vincas! Christum amantis
 Imperatricis multi sint anni! Kyrie eleison. Imperator coelestis,
 da nobis terrestrem Imperatorem, pecuniae non cupidum, qui orbem
 terrarum regat. Resp.: Quo autem pura Dominoque Deo pla-
 cens fieret electio, imperavimus illustrissimis proceribus et sacro
 senatui, quibuscum concurrere debet fortissimorum exercituum suf-
 fragium, ut coram sanctis evangeliiis in publico expositis, praesen-
 te quoque sanctissimo atque maxime venerabili regiae huius urbis*

λέως πατριάρχου, καὶ προκειμένων, ὡς εἶρηται, τῶν ἁγίων
 λογίων, γενέσθαι τὴν ἐπιλογὴν, ἐφ' ᾧτε μηδένα μηδὲ φιλι-
 Ed.L. 244 ας, μηδὲ ἔχθρας, μηδὲ σκοποῦ, μηδὲ συγγείας, μηδὲ ἄλλου
 τινὸς ἰδίου μεμνημένον, ἀλλ' ἔχοντα καθαρὸν τὸ συνειδὸς καὶ
 ὅλον πρὸς τὸν δεσπότην Θεὸν νενευκὸς, οὕτως ποιήσασθαι
 Ms. 164. b τὴν ἐπιλογὴν. ἐπειδὴ οὖν, ὡς καὶ ἡ ὑμετέρα καθορᾶ καθο-
 σίωσις, τὸ πρῶγμα μέγα καὶ περὶ κοσμικῆς πρόκειται σωτη-
 ρίας, προσήκει τὴν ὑμετέραν καθοσίωσιν μικρὸν ἐνδοῦναι,
 ὥστε καὶ τὴν κηδεῖαν τοῦ τῆς θείας λήξεως Ζήνωνος προβῆ-
 ναι δεόντως, καὶ μὴ ἐκ προπετοῦς ἐπιλογῆς γενέσθαι τι με-10
 ταμελίας ἄξιον." ὑπὸ πάντων ἐκράγη· „καλὰ πάσχα τῇ αἰ-
 κουμένῃ, εὐταξίαν καὶ εὐθηνίαν τῇ πόλει. πολλὰ τὰ εἶη τῆς
 ἀγνούστας. εἴσω βάλε τὸν κλέπτην ἔπαρχον τῇ πόλει· πολλὰ
 B τὰ εἶη τῆς βασιλείσης. Κύριε, ζῶν ἀτῆ· ὅλα τὰ καλὰ
 ἐπὶ σοῦ γένηται, Ῥωμαῖα, εἰ οὐδὲν ξένον αὖξει τὸ γένος τῶν¹⁵
 Ῥωμαίων. τὸ βασιλεῖον σόν ἐστιν, Ἀριάδνη ἀγνούστα. σὺ
 νικᾷς." ἀπόκρισις „εὐχαριστοῦμεν τῷ δεσπότηι Θεῷ, ὅτι πά-
 τα, ὅσα ὑμῖν ἐστιν καὶ συμφέροντα καὶ καταθύμια, ταῦτα
 καὶ πρὸ τῶν ὑμετέρων αἰτήσεων εἰς τὸν νοῦν τὸν ἡμέτερον
 ἔρχεται καὶ πληροῦται. καὶ γὰρ πρὸ τῆς ἐνταῦθα ἀνόδοιο
 συνιδόντες χρῆζειν τὴν ὑμετέραν καθοσίωσιν ἀνδρὸς ἔμφο-

patriarcha, electionem conficerent, sic ut nemo seu amicitiae, seu
 odii, seu intentionis alicuius remotioris pro paranda sibi sua fortuna,
 seu affinitatis ulliusve alius cuiuscunque tandem privatae rationis
 in hoc negotio meminerit, eamque in censum admiserit, sed ut ha-
 bens unusquisque servansque puram conscientiam, et quas unice
 ad Dominum Deum respiciat, electionem conficiat. Quoniam igitur,
 ut vestra quoque maiestas videt, negotium hoc magni momenti est,
 et de salute totius terrarum orbis agitur, decet vestram maiestatem
 nonnihil remittere moramque temporis concedere, donec exsequiae
 Zenonis divinae sortis debito modo peractae fuerint; ne ex praeci-
 pitata tumultuaria electione argumentum poenitentiae subnascatur.
 Acclamabant omnes: Pulchrum Pascha [seu dies festivus et laetus
 hic est] orbi terrarum. Bonum ordinem et prosperitatem Urbi [o
 Deus largire]! Multos annos Augustae. Amove furem illum praefec-
 tum Urbi. Multi sint anni Imperatricis! Domine, vitam ipsi! o
 Romana, omnia recta et pulchra erunt, te regnante, si peregrinum
 nihil auget numerum Romani generis. Imperium tuum est. Ariadne
 Augustae, tu vincas. Resp.: Gratias agimus Deo, quod omnia, quae
 vobis et conferunt et arrident, etiam nobis, vel ante vestras sup-
 plicationes, in mentem veniant, et firmiter decernantur perficien-
 da. Nam et antequam huc ascenderemus, bene gnari, vestrae mai-
 stati opus esse viro prudente, qui, ut vobis bene sit, provideret,
 praevertimus et praecurrimus vestras preces, et decrevimus, quod

νος καὶ τῆς ὑμετέρας εὐζωίας προνοούντος, φθάσαντες καὶ προλαβόντες τὰς ὑμετέρας αἰτήσεις, τὸν ἐνδοξότατον Ἰουλιανόν εἰς τὴν ὑπαρχον ἀρχὴν, τοῦ δεσπότητος Θεοῦ ἐπινεύσαντος, προβαλλόμεθα." ὑπὸ πάντων ἐκράγη· „ταύτη καλὴ ἀρχή. πολλά τὰ ἔτη τῆς ἀγούστας, πολλά τὰ ἔτη τῶν ἀρχόντων." ἀποκρισὶς· „τῆς οὖν ὑμετέρας ἐστὶν καθοσιώσεως, ὥσπερ αἰεὶ ἐφυλάξατε, οὕτω καὶ νῦν φυλάξαι τὴν εὐταξίαν. τῆς γὰρ ὑμετέρας εὐζωίας καὶ πάντων τῶν συμφερόντων ὑμῶν πρῶτον μὲν ὁ δεσπότης Θεὸς, ἔπειτα δὲ καὶ ἡμεῖς ἰσοπῶς προνοήσαμεν, καὶ εὐθέως βουλευόμενοι μετὰ τῶν ἐνδόξων ἀρχόντων καὶ τῆς ἱεράς συγκλήτου, συντρεχούσης καὶ τῆς τῶν γενναιοτάτων ἑξερκτικῶν συναίνεσεως, προβαλουμένθα ἄνδρα εἰς τὴν βασιλείαν καὶ ὁρθόδοξον καὶ ἄγνον. ἀπέστω δὲ φθόνος τῆς καλλίστης ταύτης συμβουλίας καὶ πολιτείας." αὐτῆς οὖν τῆς προσφωνήσεως παρ' αὐτῆς γενομένης, κατήλθεν ἡ ἀγούστα καὶ οἱ ἄρχοντες ὀψικεύοντες αὐτήν. καὶ ἡ μὲν ἀγούστα εἰσηλθὼν εἰς τὸν ἀγουσταῖον· οἱ δὲ ἄρχοντες, τεθέντων σκαμνίων πρὸ τοῦ δέλφακος, ἐκάθισαν, καὶ ἤρξαντο βουλευέσθαι περὶ τοῦ ὀφειλοντος γενέσθαι, καὶ πολλὴ φιλοφωνεῖα μετὰ αὐτῶν ἐκινήθη. ὁ δὲ πραιπόσιτος Οὐρβίκιος εὐφύεστερον ἐδήλωσεν αὐτοῖς, ὅτι „καλῶς ποιεῖτε τῇ ἀγούστῃ παρέχοντες τὴν αὐθεντείαν, ἵνα αὐτὴ ἐπιλέξεται, ὃν ἄν

Ms. 165. a

Ed. L. 245

nunc facimus, in nomine Dei eiusque benigno sub favore illustrissimum Iulianum ad praefecturam Urbis promovere. Acclamabant omnes: Hic [Iulianus] est egregius magistratus. Multi sunt anni Augustae, multi sint anni magistratuum. Resp.: Vestrae maiestatis igitur nunc est, modestiam, tranquillitatem et bonum ordinem, ut semper alias servastis, ita nunc etiam servare. Commodi enim ventri, et ut bonis omnibus afflueretis, primus quidem Deus, deinde vero etiam nos curam sufficientem habuimus; statimque deliberaturi cum illustribus proceribus et sacro senatu, concurrente quoque fortissimorum exercituum suffragio, eligemus Imperatorem orthodoxum et a vitiis purum. Absit autem invidia, neque inturbet perturbatae pulcherrimae huius deliberationis et imperii nostri instituta. Post hanc Augustae allocutionem finitam descendebat ipsa, et proceres eam sequebantur; ipsaque in augustaeum ingressa, considerabant proceres in scamnis ante delphacem positis, et ordebantur deliberationem de candidato imperii. Verum diu rixabantur inter se, neque in consensum venire aut decernere quidquam poterant. Urbicium ergo praepositum oportunitate hoc suppeditabat consilium: Bene facietis, aiebat, Augustae permittentes auctoritatem optandi, quem ipsa voluerit. Rogabat igitur senatus episcopum [seu patriarcham], ut ingressus ad Augustam, arbitrium electionis atque denominationis

βουληθείη. ἤτησεν οὖν ἡ σύγκλητος τὸν ἐπίσκοπον εἰσελθεῖν καὶ παρακαλέσαι αὐτήν, ἵνα αὐτῇ, ὃν βούλεται, ἐπιλέξῃται· αὕτη οὖν ἐπελέξατο Ἀναστάσιον τὸν σιλεντιάριον, καὶ μαθόντες οἱ ἄρχοντες πάντες ἠρώσθησαν, καὶ παραχοῆμα ἐπέμφθησαν εἰς τὸν οἶκον Ἀναστασίου παρὰ τοῦ μαγίστρου⁹ κόμητες προτηκτόρων καὶ δομεστικῶν, καὶ ἤγαγον αὐτὸν εἰς τὸ παλάτιον, καὶ ἐν τῷ κοινοστωρίῳ ἐφυλάττετο, καὶ οὕτως ἐγένετο ἡ κηδεία Ζήνωνος τοῦ τῆς θείας λήξεως. ἐν αὐτῇ οὖν τῇ ἡμέρᾳ οἱ βεστοσακράνοι καὶ οἱ ζωγράφοι καὶ οἱ μνητάριοι τὰ συνήθη ἐπραξάν, καθὰ εἴρηται, καὶ ὁψὲ ἐδόθη¹⁰ τὰ μανδάτα σιλέντιον καὶ κομέντον, καὶ τῇ ἑξῆς προῆλθον πάντες ἀπὸ λευκῶν χλανιδίων, καὶ ἐδέχθησαν ἐν τῷ κοινοστωρίῳ, καὶ ἐκεῖ προσηγορεύθησαν, οὐ μὴν ἐν τῷ ἄρματι. προῆλθεν δὲ καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος κατὰ τὸ σύνθητες εἰσελθὼν διὰ τῆς βαλνιαρίας, καὶ μετὰ τὸ δεχθῆναι πάντας κατὰ τοῦ ἔθους, ἀνῆλθεν Ἀναστάσιος ἐν τῷ πορτίκῳ τῷ πρὸ τοῦ μεγάλου τρικλίνου, καὶ ἔστη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πορτίκου, καὶ εἰσῆλθον πάντες οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ συγκλητικοὶ πρὸς αὐτὸν, καὶ ἀπήτησαν αὐτὸν ὄρκον δοῦναι πᾶσιν, ὡς οὐδενί, πρὸς ὃν C ἔσχεν πρᾶγμα, φυλάττει λύπην, καὶ ὅτι μετὰ ὄρθου στυι¹⁰ δότος τῇ πολιτείᾳ χρήσεται. καὶ ὑποτελεσθέντος τοῦ ὄρκου τούτου, ἀνῆλθεν εἰς τὸ ἵππικόν, καὶ εἰσελθὼν ἐν τῷ τρικλί-

9. ΣΧΟΛ. Ιεροαμφίδεται. 11. ΣΧΟΛ. σιωπῇ καὶ συνέλευσι.

ipsi offerret. Augusta, eo facto, eligebat Anastasium silentiarium. Quod intelligentes proceres omnes approbabant; protinusque mittebantur in aedes Anastasii a magistro comites protectorum et domesticorum: hi eum ad palatium deducebant, et in consistorio tantisper deponebant, donec solenne ritu inauguraretur. Interea fiebant exsequiae Zenonis divinae sortis. Eo itaque die faciebant vestosacrani et pictores atque monetarii consueta, de quibus alibi diximus officia [circa decorandum principis funus] vesperaeque edebantur mandata pro crastino silentio et conventu. Altero autem die procedebant omnes in candidis tunicis, et excipiebantur et alloquio cohonestabantur a novo Imper. in consistorio, non autem in armate. Procedebat quoque [seu veniebat in senatum] archiepiscopus, ingreditus, ut mos est, per balneariam. Omnibus congregatis et exceptis pro more consueto, ascendebat Anastasius in porticum magno triclinio praetensam, mediaque in illa consistebat. Ingredientes illuc proceres omnes et senatorius ordo sacramentum ab eo postulabant, quo promitteret, se erga neminem, quicum hactenus simultatem aluerit, conservaturum aut exerciturum malevolentiam; item se recta cum conscientia imperium administraturam esse. Dicto illo iureiurando, ascendebat Anastasius in hippicum seu circum, et in-

τη, ἔνθα κατ' ἱππικὸν ἔθος ἐστὶν προσκυνεῖν τοὺς σὺγκλητικ-
 οὺς, ἐφόρεσεν στιχάριον διβητήσιν ἀνρόκλαβον καὶ ζωνάριον
 καὶ τουβία καὶ καμπάγια βασιλικὰ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ κά-
 θισμα γυμνός· τὰ δὲ στρατεύματα κάτω ἴσταντο ἐν τῷ
 5 ὑπάματι, καὶ τὰς ἄστας καὶ τὰ σίγνα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εἶχον
 κεκλιμένα. ὁ δὲ δῆμος ἴστατο ἐν τοῖς βάθροις καὶ εὐφῆμει.
 ἐσηκώθη οὖν ἐπάνω τοῦ σκουταρίου ἰστάμενος, καὶ ἀνελθὼν Ms. 165. b
 τῶν λαγκιαρίων καμπιδούκτωρ τὸ ἴδιον μανιάκιν ἐπέθηκεν D
 εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ εὐθέως τὰ σίγνα ὀρθώθη, καὶ
 10 εὐφημήθη παρὰ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν δημοτῶν. καὶ με-
 τὰ τοῦτο κατῆλθεν ἐκ τοῦ σκουταρίου, καὶ εἰσῆλθεν πάλιν ἐν
 τῷ τρικλίῳ, ἔνθα ἐφόρεσεν τὰ βασιλικὰ καὶ ἐκεῖ ὁ ἐπίσκο-
 πος ἐποίησεν εὐχὴν, καὶ τὸ „Κύριε, ἐλέησον” ἐλέχθη, καὶ
 περιέθηκεν αὐτῷ τὴν χλαμύδα τὴν βασιλικὴν, καὶ τὸν στέ-
 15 φανον τὸν διάλιθον, καὶ ὑποστρέψας αὐτῷς ἀνῆλθεν ἐν τῷ
 καθίσματι, καὶ ἠσπάσατο τὸν δῆμον, καὶ ἔκραξαν πάντες Ed. L. 246
 „Auguste, σεβαστέ.” καὶ προσεφώνησε τοῖς στρατιώταις καὶ
 τῷ δήμῳ. ἐπεδόθη γὰρ αὐτῷ λιβελλάριον, καὶ αὐτὸς ἐπιδέ-
 20 δωκεν τῷ λιβελλισίῳ, καὶ ἐκεῖνος ἐστὼς ἐν τῷ τριβουναλίῳ
 προσεφώνησεν αὐτοῖς, καὶ ὑπέσχετο διδόναι ἀνυγουστιάτικα ἀνά
 νομισμάτων ε' καὶ λίτραν ἀργύρου. ἔχει δὲ καὶ ἡ προσφώ-
 νησις οὕτως. αὐτοκράτωρ Καῖσαρ ἀνυγουστος· „δῆλόν ἐστιν

1. κατ' ἱππικὸν cod.

gressus in illud triclinium, in quo senatores, quando certamen e-
 questre peragitur, Imperatorem adorare solent, induebat sticharium
 dibetesium auroclavum et zonarium et tubia seu braccas vel tibialia
 et campagia imperialia, et ingrediebatur in cathisma nudus [capite
 corona nondum decorato]. Interea stabant milites infra in stamate;
 hastae signaque inclinata humi iacebant. Populus in bathris vel
 gradibus stans, bona verba acclamabat. Dein sublevabatur Anasta-
 sius in scuto stans, et ascendens eodem campiductor lanceariorum
 imponebat eius capiti torquem suum sibi abstractum. Quo facto
 protinus erigebantur iacentia signa, et fausta vota tam milites, quam
 populares acclamabant. Descendebat tum e scuto, et ingrediebatur
 rursus in triclinium, ubi basilica seu insignia imperii induebat, ab
 episcopo preces fiebant, Kyrie eleison recitabatur, idem patriarcha
 ipsi chlamydem imperialem et coronam gemmatam circumponebat.
 In hoc ornato repetebat Anastasius rursus cathisma, et salutabat po-
 pulum. Exclamabant tum omnes: *Auguste*, ipse vero alloquebatur
 milites et populum ore libellensis. Nempe libellus, in quo perscri-
 pta erat alloquii formula, ipsi ab aliquo tradebatur, quem ipse vi-
 cissim libellensi tradebat, hic denique e tribunali recitabat, promittens
 danda ipsis augustiatica seu munera a novis augustis populo et mi-

τὸ ἀνθρώπινον κράτος τῆς ἀνωτάτω δόξης τῷ νύματι ἀπαρ-
 τῆσειν." παρὰ πάντων ἐβοήθη· „ἄφθονα τῇ οἰκουμένῃ ὡς
 Β ἔζησας, οὕτως βασιλευσον· ἀγνοῦς ἄρχοντας τῇ οἰκουμένῃ,
 καὶ ἄλλα τοιαῦτα. αὐτοκράτωρ Καῖσαρ αὐγουστος· „ἐπειδὴ
 τοίνυν ἐμὲ, εἰ καὶ ἄκοιτα καὶ ἀναβαλλόμενον, ἡ γαλινωτιάτης
 αὐγούστα Ἀριάδνη τῇ διακρίσει τῶν ὑπερφυστάτων πρω-
 τευόντων καὶ τῆς ἐνδοξοτάτης συγκλήτου ἡ ἐκλογὴ καὶ τῶν
 δυνατῶν στρατοπέδων, τοῦ τε καθοσιωμένου λαοῦ ἡ συναίνε-
 σις πρὸς τὸ ἀναδέξασθαι τῆς βασιλείας τῶν Ῥωμαίων τῆν
 φροντίδα, προηγουμένως τῆς ἐπιεικείας τῆς Θείας τριάδος, 10
 προεχώρησεν." ὑπὸ πάντων ἐκράγη· „Κύριε, ἐλέησον· νιὲ
 Θεοῦ, σὺ αὐτὸν ἐλέησον. Ἀναστάσιε αὐγουστε, τοῦμβηκας·
 Cεῦσεβῆ βασιλέα ὁ Θεὸς φυλάξει· ὁ Θεὸς σε ἔδωκεν, ὁ Θε-
 ὸς σε φυλάξει" καὶ ἄλλα τοιαῦτα. αὐτοκράτωρ Καῖσαρ αὐ-
 γουστος· „ὅπόσον μοι βάρος ὑπὲρ τῆς κοινῆς πάντων σωτη- 15
 ρίας ἐπετέθη, οὐκ ἄγνοῶ." παρὰ πάντων ἐβοήθη· „ἄξιε
 Ms. 166. a τῆς βασιλείας, ἄξιε τῆς τριάδος, ἄξιε τῆς πόλεως. τοὺς δη-
 λάτορας ἔξω βάλε" καὶ ἄλλα τοιαῦτα. αὐτοκράτωρ Καῖσαρ
 αὐγουστος· „ἀλλὰ τὸν Θεὸν τὸν παντοκράτορα δυσωπῶ, ὁ-
 πως, οἷόν με ἐν ταύτῃ τῇ κοινῇ ἐκλογῇ γενέσθαι ἡλπίσατε, 20
 τοιοῦτον τῇ τῶν πραγμάτων ἐργασίᾳ κατανόησητε." παρὰ
 πάντων ἐκράγη· „εἰς ὃν πιστεύεις, αὐτὸς σε σώσει. ὡς ἔζησας,

litibus dari solita; et quidem viritim nummos aureos quinos et li-
 tras singulares argenti. Habet autem alloquium sic. Imperator Cae-
 sar Augustus: *Notum est humanam potestatem a nutu supremas
 gloriae dependere.* Exclamabant omnes: *Abunde bonorum orbi ter-
 rarum [nunc contingit, te ad imperium evecto]. Ut hactenus vixisti,
 ita porro impera. Puros magistratus orbi terrarum [flagitamus],
 et alia talia.* Imperator Caesar Augustus: *Quum itaque me, quam-
 vis invitum et cessitantem, Serenissima Augusta Ariadne iudi-
 cio suo, illustrissimorum procerum et gloriosissimi senatus electio,
 potentiumque exercituum ut et sacrosancti populi consensus, eo ad-
 egerit, ut, sequens ductum clementiae divinae trinitatis, curam
 imperii Romanorum in me susciperem.* Ad haec exclamabant omnes:
*Kyrie eleëson. Fili Dei, miserere eius. Anastasie Auguste, tu vin-
 cas. Pium Imperatorem Deus conservet. Deus te dedit. Deus te
 conservet, et alia talia.* Imperator Caesar Augustus: *Intelligo, quan-
 tum onus mihi cum cura communis omnium salutis impositum fue-
 rit. Acclamabant omnes: Digne imperio, digne trinitatis favore
 atque calculo, digne urbe. Arce delatores, et similia plura.* Im-
 perator Caesar Augustus: *Verum supplicor omnipotenti Deo, velit
 efficere, ut qualem me fore sperastis eligentes unanimi consensu,
 talem esse ipso ex operum meorum documento deprehendatis. Ac-*

ὄτω βασιλευσον. εὐσεβῶς ἔζησας, εὐσεβῶς βασιλευσον. Ἀρι-
 ἄδνη, σὺ νικᾷς πολλά τὰ ἔτη τῆς ἀγούστης. τὸ ἐξέρικτόν σου
 ἔγειρον, τὰς στρατείας σου ἔγειρον, τοὺς δούλους σου ἐλέησον. ὡς
 Μαρκιανὸς, οὕτως βασιλευσον" καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλά. ἀν-
 510 κροκράτωρ Καῖσαρ αὐγουστος· „ὑπὲρ τῆς ἑορτῆς τῆς εὐτυχῆς
 ἡμῶν βασιλείας ἀνὰ ἐ νομισμάτων καὶ λίτραν ἀργύρου ὑ-
 μῖν καταβούκολον δώσω." παρὰ πάντων ἐβοήθη· „χριστι-
 ἀνὸν βασιλέα ὁ Θεὸς διαφυλάξει. αὐταὶ κοιναὶ εὐχαί·
 αὐταὶ αἱ εὐχαὶ τῆς οἰκουμένης· τὸν εὐσεβῆ, Κύριε, φύλα-
 15 ἴξον· ἄγιε Κύριε, ἔγειρον τὸν κόσμον σου. νικᾷ ἡ τύχη τῶν Ed.L. 247
 Ῥωμαίων Ἀναστάσις αὐγουστε, σὺ νικᾷς Ἀριάδνη ἀγού-
 στα, σὺ νικᾷς· ὁ Θεὸς ὑμᾶς δέδωκεν, ὁ Θεὸς ὑμᾶς φυλά-
 ξει." αὐτοκράτωρ αὐγουστος· „ὁ Θεὸς μεθ' ὑμῶν." καὶ
 μετὰ τὸ προσφωνηθῆναι αὐτοῖς κατῆλθεν δηριγευόμενος, καὶ
 15 ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ εἰσῆλθεν διὰ τοῦ νάρθηκος,
 τὸν στέφανον πρότερον ἀποθέμενος ἐν τῷ μουτατωρίῳ, καὶ
 λαβὼν αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος ἐπέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀπέθετο αὐ-
 τὸν ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, καὶ προσήνεγκεν ὁ βασιλεὺς τὰ δῶ-
 20 ρα, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ μουτατώριον ἐφόρεσεν τὸν στέφανον, B
 20 καὶ ὑπέστρεψεν, καὶ εἰσελθὼν ἐποίησεν τὴν προαγωγὴν τοῦ
 ὑπάρχον, καὶ ἔδωκεν μίσσας, καὶ ἔθρεψεν τοὺς ἄρχοντας.

clamabant omnes: *Ille, cui confidis, te salvabit; ut vixisti, ita im-
 pera; pie vixisti, pie impera. Ariadne, tu vincas; multi sint anni
 Augustae. Erige tu [Anastasio] exercitum. Miserere servorum tuo-
 rum; ut Marcianus, ita tu quoque impera, et alia talia multa.*
*Imperator Caesar Augustus: Pro festo die, felicitis nostri imperii na-
 tale, dabo vobis in buccam [seu viritim] quinos nummos et singu-
 las litras argenti. Acclamabant omnes: Christianum Imperatorem
 conservet Deus. Haec sunt communia omnium vota. Haec sunt vo-
 ta orbis terrarum. Pium Dominum, Domine, conserva. Sancte Do-
 mine, releva mundum tuum. Vincat fortuna Romanorum. Aria-
 dne Augusta, tu vincas. Deus vos dedit, Deus vos conservet. Im-
 perator Caesar Augustus: Deus vobiscum. Finito hoc alloquio, de-
 scendeat et procedat in conductu ad ecclesiam, ingressusque per
 narthecem deponat coronam in mutatorio, praeposito eam arripi-
 ente; deinde rursus ab hoc sibi redditam deponat in thysiasterio
 seu sacrificatorio, offerat dona, redibat ad mutatorium, inducat
 ibi coronam, revertatur in palatium, faciebat ibi promotionem
 praefecti Urbis [paulo ante ab Ariande denominati], dabat missas, et
 tandem convivio, quos volebat, proceres adhibebat.*

ΚΕΦ. 5γ'.

Ἀναγορεύσει βασιλέως Ἰουστίνου τοῦ τῆς θείας λήξεως.

Ἐν τῇ ἀναγορεύσει Ἰουστίνου τοῦ τῆς εὐσεβοῦς θείας λήξεως ἀταξία τις ἐγένετο, οἷα μηδὲ ἀγνούσης οὔσης μηδὲ βασιλέως τοῦ χειροτονοῦντος, ἀλλὰ ἀπρονοήτων σχεδὸν ὄντων τῶν πραγμάτων. ἀποθανόντος γὰρ Ἀναστασίου τοῦ τῆς θείας λήξεως ἐν τῇ νυκτὶ, ἐδηλώθη παρὰ τῶν σιλεντιαρίων τῷ μαγίστρῳ καὶ τῷ κόμητι τῶν ἐξκουβιτόρων ἀπαντῆσαι εἰς Ms. 166. b τὸ παλάτιον. παρεγένετο οὖν Κέλερ· μάγιστρος, καὶ Ἰουστίνος ὁ τῆς θείας λήξεως, κόμης ὧν ἐξκουβιτόρων τηρικαῦτα¹⁰ καὶ παραχρηῆμα ὁ μάγιστρος ἐδήλωσεν εἰς τὰς σχολὰς, ἵνα καὶ οἱ κاندιδάτοι καὶ οἱ ἄλλοι σχολάριοι ἀπαντησωσιν. ἐδήλωσεν δὲ καὶ ὁ τῆς θείας λήξεως Ἰουστίνος τοῖς στρατιώταις καὶ τριβούνοις καὶ βικαρίοις ἀπαντῆσαι καὶ τοὺς πρώτους τῶν ἐξκουβιτόρων, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι „ὁ δεσπότης¹⁵ ἡμῶν, ὡς ἄνθρωπος, ἐτελεύτησεν· δεῖ οὖν ἡμᾶς πάντας κοινῇ Δβουλεύσασθαι, καὶ τὸν τῷ Θεῷ ἄρεσκοντα καὶ τῇ πολιτείᾳ συμφέροντα ἐπιλέξασθαι.” τὸν αὐτὸν τρόπον διελέχθη καὶ ὁ μάγιστρος τοῖς κاندιδάτοις καὶ τοῖς πρώτοις τῶν σχολαρίων. ὄρθρου οὖν προῆλθον οἱ ἄρχοντες, τινὲς μὲν μύϊνα φο-²⁰ροῦντες, τινὲς δὲ καὶ διάφορα. συνήχθη δὲ καὶ ὁ δῆμος ἐν

7. Sic conl. R., τῷ σιλεντιαρίῳ cod. et ed.

CAP. 93.

Inauguratio Imp. Iustini [primi] divinae sortis.

In electione Iustini piae et divinae sortis contingebat aliquid turbarum, utpote quum neque Augusta adesset, neque Imperator aliquem sibi seu collegam seu successorem denominasset; sed in universum rebus provisum nihil esset. Res ita contigit. Anastasio per noctem vivis exento, significabatur ea de re a silentiario ad magistrum et comitem excubitorum, quo in palatium convenirent. Adveniebant protinus Celer quidem, tum magister, Iustinus autem, divinae sortis princeps, tum comes excubitorum; et magister quidem in scholas edebat mandata, quibus candidatos ceterosque scholarios arcescebat, Iustinus autem militibus [gregariis] et tribunis vicariisque et excubitorum primiceriis conventum imperabat, et ad congregatos ita perorabat: *Dominus noster, ut homo, et quatenus homo fuit, seu corpore tenuis, mortuus est. Oportet igitur nos omnes communia consilia eo conferre, ut principem, qui Deo simul acceptus amicusque, et imperio commodus utilisque sit, eligamus. Eodem modo magister quoque ad candidatos et scholariorum primicerios disserabat. Mane facto, coibant proceres, partim myina [seu*

τῆ ἵπποδρομίᾳ, καὶ εὐφήμερον τὴν σύγκλητον κράζοντες·
 „πολλὰ τὰ ἔτη τῆς συγκλήτου. σύγκλητος Ῥωμαίων, οὐκ
 κῆς. τὸν ἐκ Θεοῦ βασιλέα τῷ ἔξερκίτῳ. τὸν ἐκ Θεοῦ βασι-
 λέα τῆ οἰκουμένη” καὶ πολλὰ τοιαῦτα. καὶ τεθέντων σα-Ed. L. 248
 δυνῶν ἐν τῷ πορτίκῳ τῷ πρὸ τοῦ μεγάλου τρικλίνου, ἐκάθι-
 σαν πάντες οἱ ἄρχοντες καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος, καὶ ἤρξαντο
 πρὸς ἀλλήλους φιλονεικεῖν περὶ τῆς προβολῆς τοῦ βασιλέως·
 ἄλλος γὰρ ἄλλῳ δοκῶνδαζεν· ὡς δὲ χρόνος διετρίβετο, λέγει
 αὐτοῖς Κέλερ ὁ μάγιστρος, ὅτι „ἐν ὧσιν ἔξεστιν ἡμῖν, βουλευ-
 100όμεθα καὶ πράξομεν. εἰάν γὰρ ταχέως ὀνομάσωμεν τὸν ὀ-
 φείλοντα γενέσθαι, πάντες ἡμῖν ἀκολουθήσωσιν καὶ ἡσυχά-
 ζουσιν. ἐπεὶ μετ’ ὀλίγον οὐ γινόμεθα κύριοι τῆς βουλῆς,
 ἀλλ’ ἡμεῖς ἑτέροις ἔχομεν ἀκολουθεῖν.” ὡς δὲ καὶ μετὰ ταῦ-
 τα ἡ φιλονεικία ἐπέμεινε, οἱ ἔξκουβίτορες ἄνω ἐν τῷ ἱπικῷ B
 15 ἀναγορεύουσιν βασιλέα Ἰωάννην τινὰ τριβούνον, οἰκειούμενον
 τῷ τῆς θείας λήξεως Ἰουστίνῳ, ὃς μετὰ ταῦτα ἐπίσκοπος Ἡ-
 ρακλείας ἐγένετο, καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σκουτάριον. ἀ-
 πηρέσθησαν δὲ οἱ Βένετοι, καὶ ἐλίθασαν, καὶ τινες καὶ ἐτο-
 ξεύθησαν ὑπὸ τῶν ἔξκουβιτόρων. πάλιν δὲ σχολάριοι ὀρμή- Ms. 167. a
 20 σάντες κατέσχον πατρίκιον, ὄντα στρατηλάτην, καὶ ἀνήγαγον
 εἰς τὸν μέσον ἀκκούβιτον, καὶ ἔστησαν, ὀφείλοντες αὐτὸν
 17. ἀπηρεστήσαν αὐτ ἀπηρεστήθησαν conl. R.

vestes cum intextis murium parvis figuris, aut colorem murium ci-
 neritium imitantes], partim diaphora [seu lumine colorum vario
 fulgentes] induti. Congregabatur quoque populus in circo, et ce-
 lebrabant senatum laudibus, clamantes: *Multi sint anni senatus.
 Senatus Romanorum, tu vincas. A Deo datum Imperatorem exerci-
 tui* [flagitamus]. *A Deo datum Imperatorem orbi terrarum*, et plura
 talia. Positis interim scamnis in porticu magno triclinio praetensa,
 considabant proceres omnes et archiepiscopus, et incipiebant inter
 sese de creando futuroque Imperatore acriter contendere, alio alii
 studente. Tempore autem inutiliter labente, adhortabatur Celer ma-
 gister suos ita: *Agite, aiebat, amici, decernamus tandem aliquan-
 do et perficiamus decreta, donec licet. Si absque mora nos e sen-
 tentia nostra nuncupaverimus futurum Imperatorem, sequentur om-
 nes partes nostras, et tranquillos se continebunt. Quod si vero
 tantillum adhuc cessemus, non erit amplius penes nos deliberandi
 et decernendi arbitrium, sed coacti erimus aliis obsecundare.* Quum
 vero nihilominus iurgium et contentio pertinerent, nuncupabant ex-
 cubitores supra in circo Imperatorem aliquem Ioannem tribunum,
 illum, qui tum temporis familiaris Divo Iustino erat, et deinceps
 ad episcopatum Heraclaeae pervenit. Hunc attollebant in scutum.
 Verum Veneti, eam electionem non approbantes, dissipabant sparsis
 saxis illam factionem; ipsorum autem vicissim aliquot peribant: ea-

στέψαι· ἀπηρεσθήσαν δὲ οἱ ἔξκουβίτορες, καὶ ἐπελθόντες κατέσπασαν αὐτὸν, καὶ ἔμελλον μὲν καὶ ἀναιρεῖν, εὐρεθείς C δὲ ὁ εὐσεβέστατος δεσπότης Ἰουστινιανός, τηλικαῦτα κενόδατος ὢν, ἐξήύσατο αὐτὸν, καὶ παρεσκεύασεν αὐτὸν πεμφθῆναι εἰς τὸ ἔξκούβιτον καὶ φυλαχθῆναι. ἠνάγκαζον δὲ πάντες οἱ ἔξκουβίτορες αὐτὸν Ἰουστινιανὸν τὸν εὐσεβῆ γενέσθαι βασιλέα. ὁ δὲ παρητήσατο· καθ' ἕκαστον δὲ τῶν ὀνομαζομένων ἔκρουσον εἰς τὰς θύρας τὰς ἐλεφαντίνους, ζητοῦντες παρὰ τῶν κουβικουλαρίων τὸ σχῆμα τοῦ βασιλέως· οἱ δὲ ἀκούοντες τὰ ὀνόματα τῶν προβαλλομένων οὐκ ἐπέδο-10
 Dσαν. τελευταῖον οὖν οἱ συγκλητικοὶ πάντες αἰρούνται τὸν τῆς θείας λήξεως Ἰουστίνου, καὶ τρόπον τινὰ ἠνάγκασαν αὐτὸν ἐλθεῖν ἐπὶ τὸ σχῆμα. σχολάριοι δὲ τινες ἀπαρεσθῆντες ἐπῆλθον αὐτῷ, ὥστε καὶ ἓνα δοῦναι αὐτῷ γρόνθον καὶ σχῆσαι τὸ χεῖλος αὐτοῦ. πλὴν ἐκράτησεν ἡ γνώμη πάντων, καὶ 15 συγκλητικῶν καὶ στρατιωτῶν καὶ δημοτῶν, καὶ ἀνηρέχθη εἰς τὸ ἵππικόν, καὶ συνήνεσαν ἐπ' αὐτῷ καὶ Βένετοι καὶ Πράσινοι, καὶ οἱ κουβικουλάριοι εὐθέως τὸ σχῆμα ἔπεμψαν. εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ κúθισμα, συνόντος αὐτῷ τοῦ ἀρχιεπισκό-

glttis excubitorum confixi. Ex altera parte ruentes scholarii, rap-
 tabant aliquem, quem ipsi tenebant, patricium, stratelatae munere
 fungentem, mediumque super accubitum [seu mensam magni triclinii]
 collocatum in eo erant ut coronarent. At excubitores irati celeriter
 advolabant, hominemque [de accubitu] detractum iam trucidare
 parabant. Sed forte tum praesens piissimus Dominus noster Iustinianus,
 [Petri Magistri verba sunt] tunc candidatus, liberabat eum a
 nece efficiebatque, ut ad excubitum [seu stationem et diaetam excu-
 bitorum] in custodiam mitteretur. Ad haec afferebant excubitores
 ad unum omnes Iustiniano ipsi vim, quam poterant, omnem, ut
 pateretur Imperator nuncupari. At ille vero deprecabatur. Itaque
 aliis atque aliis in censum venientibus Imperii candidatis, pulsabant
 partes, quoties aliquem Imperatorem nuncuparent, portam eburneam,
 flagitantes scilicet a cubiculariis schema seu ornatum imperialem.
 Hi vero negabant, edita eorum audientes nomina, pro quibus partes
 identidem sacram vestem flagitabant; donec tandem aliquando pugni
 condyliis in os eius ingestis labium ipsi finderet: obtinebat tamen
 omnium tam senatorem, quam militum et popularium factionum sen-
 tentia; ascendebat Iustinus conductus in hippicum, ubi ei se acq-
 uiescere publica voce testabatur Veneti acque Prasini; et cubi-
 cularii mittebant protinus schema seu ornatum imperialem. Intu-

που Ἰωάννου καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων τῶν εἰσθῶτων εἰσέρ- Ed. L. 249
 χεσθαι εἰς τὸ κάθισμα, καὶ οἱ ἄλλοι ἄρχοντες κάτω ἴσταν-
 το, καὶ ἐν τῷ σκουταρίῳ ἐφόρεσεν τὸν μανιάκιν ἐπιτεθέντα
 αὐτῷ παρὰ Γωδίλα τοῦ καμπιδούκτορος τῶν λαγκιαρίων, καὶ
 5 ὄρθωθη παραχρῆμα τὰ σίγνα κείμενα ἐπ' ἐδάφους κάτω, ἐπὶ
 τῶν τοιούτων ἀναγορεύσεων εἰδισμένον. οὐκ εἰσῆλθεν δὲ εἰς
 τὸν τρίκλινον, καὶ ἥλλαξεν, ἀλλὰ ἐποίησαν χελώνην οἱ στρα-
 10 τῶται, καὶ ἐκεῖ ἐνεδύσατο, καὶ τὸν στέφανον ἐπέθηκεν αὐτῷ
 ὁ ἐπίσκοπος, καὶ ἐκράτησε λαγκίδιν καὶ σκουτάριν, καὶ ἀνῆλ-
 15 θεν, καὶ ἔκραζαν πάντες. „Ἰουστῖνε αὐγουστε, σὺ νικῆς.”
 καὶ προσφωνήσεν τῷ δήμῳ, ἐπιδοθέντος αὐτῷ τοῦ λιβελλα-
 20 ρίου, ἔνθα καὶ ὑπέσχετο αὐτοῖς κατασκουτάριν πέντε νομί- Ms. 167. b
 σματα καὶ λίτραν ἀργύρου. τὸ δὲ λιβελλάριον ἀγεγνώσθη πα- B
 ρὰ λιβελλησίων, ἐπειδὴ οὕτε κραιστωρ εὐρέθη καὶ ὁ μάγ-
 25 ῖστρος Κέλερ διὰ τὴν γενομένην ταραχὴν διὰ τοὺς πόδας αὐ-
 τοῦ οὐκ ἠδυνήθη εὐρεθῆναι, ἀλλὰ πρὸς τὴν ὄραν ἀπελείφθη.
 ἔχει δὲ ἡ προσφωνήσις οὕτως. αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Ἰουστῖ-
 30 τος νικητῆς αἰεὶ σεβαστός. „τῆ τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ
 κρίσει, τῆ τε ὑμετέρα κοινῆ ἐκλογῆ πρὸς τὴν βασιλείαν χω-
 35 ρήσαντες, τὴν οὐράνιον πρόνοιαν ἐπικαλούμεθα.” παρὰ πάν-
 των ἐβόηθη. „ἄφθονα τῆ οἰκουμένη. ὡς ἐξησας, οὕτω βα-

4. ΣΧΟΛ. τῶν λογαρίων.

bat itaque Iustinus in cathisma, secum habens archiepiscopum Ioan-
 nem reliquosque proceres, quibus ingredi cathisma fas et mos est;
 reliqui autem proceres infra restitabant; dein recipiebat stans in scu-
 to torquem a Godila, campiductore lanceariorum sibi impositum.
 Quo facto protinus erigebantur signa, quae hactenus humi iacuerant,
 quemadmodum in talibus inaugurationibus fieri solet. Non autem
 intrabat (quod alii facere consueverunt), in triclinium mutandi vesti-
 tus gratia; sed milites testudinem circa ipsum scutis suis facientes
 cingebant eum, et sub hoc tegmine induebat Iustinus schema; dein
 imponebat ipsi episcopus [vel patriarcha] coronam; ipsi manu acci-
 piebat lanceam et scutum, et ascendeat [in cathisma hoc habitu],
 et tum clamabant omnes: *Iustine Auguste, tu vincas*. Tradebatur
 ipsi porro libellus, in quo perscripta erat eius ad milites et popu-
 lum allocutio, et qua illorum singulis scutis [id est viris scutatis]
 quinos aureos nummos et singulas litras argenti promittebat. Hanc
 allocutionem e scripto recitabant libellenses, quandoquidem neque
 quaestor aderat, neque Celer magister ob articulare morbum, qui
 pedibus eius interea supervenerat, adesse poterat, sed pro illo qui-
 dem temporis articulo desiderabatur. Habet autem allocutio sic.
 Imperator Caesar Iustinus victor semper Augustus: *Omnipotentis
 Dei decreto delectuque et vestra communi electione atque suffragio*

σλευσον ἄφθονα τῇ πολιτείᾳ· βασιλεῦ οὐράνιε, σῶσον τὸν
 C ἐπίγειον. Ἰουστίνε αὐγουστε, σὺ νικᾷς τοῦ νέου Κωνσταν-
 τίνου πολλὰ τὰ ἔτη. ἡμεῖς δοῦλοι τοῦ βασιλέως· αὐτοκρά-
 τωρ Καῖσαρ αὐγουστος· „ὡς ἂν διὰ τὴν οἰκειάν φιλανθρω-
 πίαν ἐνισχύσει ἡμᾶς, ἅπαντα τὰ ὑμῶν τε καὶ τῆ δημοσίᾳ ἐ-5
 ποφελῆ ὄντα τελέσαι.” παρὰ πάντων ἐκράγη· „νιὲ Θεοῦ,
 σὺ αὐτὸν ἐλέησον· σὺ αὐτὸν ἐπελέξω· σὺ αὐτὸν ἐλέησον·
 Ἰουστίνε αὐγουστε, σὺ νικᾷς” καὶ πολλὰ τοιαῦτα. ὁ αὐτοκρά-
 τωρ Καῖσαρ αὐγουστος „ἡμετέρα καὶ γὰρ φροντίς ἐστιν ἐν
 πάσῃ εὐδῶσει ὑμᾶς θείᾳ προνοίᾳ καθιστᾶν, καὶ μετὰ πάσης, 10
 D εὐφροσύνης καὶ περιθάλψεως καὶ ἀμεριμνίας ἕνα ἕκαστον ἑ-
 μῶν διαφυλάττειν.” παρὰ πάντων ἐβοήθη· „ἄξιε τῆς βα-
 σιλείας, ἄξιε τῆς τριάδος, ἄξιε τῆς πόλεως· πολλὰ τὰ ἔτη
 τοῦ βασιλέως. ἀγνοῦς ἄρχοντας τῇ οἰκουμένῃ” καὶ πολλὰ
 τοιαῦτα. ὁ αὐτοκράτωρ· „ὑπὲρ τῆς ἐορτῆς τῆς ἡμετέρας 15
 εὐτυχῶς βασιλείας ἀνὰ εἰς νομισμάτων καὶ λίτραν ἀργύρου
 ὑμῶν καταχάσμα δωρησόμεαι.” παρὰ πάντων ἐκράγη· „Χρι-
 στιανὸν βασιλέα ὁ Θεὸς φυλάξει· αὐταὶ κοιναὶ εὐχαὶ τῆς
 Ed.L. 250 οἰκουμένης” καὶ πολλὰ τοιαῦτα. ὁ αὐτοκράτωρ· „ὁ Θεὸς
 μεθ’ ὑμῶν.” καὶ τὰ λοιπὰ ἀκολούθως γέγονεν κατὰ τὸ σχῆ- 20
 μα Ἀναστασίου τοῦ τῆς θείας λήξεως.

capessentes imperium, invocamus coelestem providentiam. Accla-
mabant omnes: Abunde bonorum orbi terrarum. Ut vixisti, ita
impera. Abunde bonorum civili moderamini. Rex coelestis, serve
terrestrem. Iustine Auguste, tu vincas. Iunioris Constantini multi
sint anni. Nos sumus servi Imperatoris. Imperator Caesar Augu-
stus: Ut gratia sua nobis vires indulgeat ad ea omnia, quae vo-
bis et communi rei conducent, perficiendum. Exclamabant omnes:
Fili Dei, miserere eius, Tu eum elegisti, ergo miserere eius. Iu-
stine Auguste, tu vincas, et plura talia. Imperator Caesar Augu-
stus: Etenim curae nobis cordique erit, auxiliante divina provi-
dentia, ut vos in omni prosperitate collocemus, et ut unumquem-
que vestrum omni benevolentia et sollicito teneroque amoris affectu
foventes in tranquillitate curarumque otio semper conservemus. Ac-
clamabant omnes: Digne regno, digne trinitate, digne Urbe.
Multi sint Imperatoris anni. Puros moderatores orbi terrarum [fla-
gitamus, aut praesta], et talia plura. Imperator: Pro festo natale
felicitis nostri imperii die donabimus vobis in buccam [seu in singu-
las buccas] quinos nummos et singulas litras argenti. Acclamabant
omnes: Christianum Imperatorem Deus conservet. Haec sunt com-
munia vota orbis terrarum, et multa id genus alia. Imperator:
Deus vobiscum. Cetera deinceps fiebant eodem ritu, qui supra in
Anastasil inauguratione expositus fuit.

ΚΕΦ. 58.

Ἀναγόρευσις Λέοντος τοῦ μικροῦ.

Ἀναγκαῖον ἐνομίσαμεν εἰπεῖν, ὅπως καὶ βασιλεὺς ὑπὸ βασιλέως γίνεται. ἐπὶ τοῦ τῆς θείας τοῖνον λήξεως Λέοντος Ms. 168. a
 5 Λέων ὁ μικρὸς καῖσαρ ὧν ἐγένετο βασιλεὺς. συνέβη γὰρ νοσῆσαι Λέοντα τὸν τῆς θείας λήξεως, τὸν αὐτοῦ θεῖον, τὴν ἐπιδύνατον νόσον, καὶ παρεκλήθη ὥστε ποιῆσαι τὸν καῖσαρα Β βασιλέα. τῇ οὖν πρὸ δεκαπέντε Καλανδῶν Δεκεμβρίων ἐν ὑπατίᾳ Λέοντος τοῦ μικροῦ, μαγίστρου ὄντος Εὐσεβίου, συν-
 10 ἦλθον ἐν τῷ ἵππικῷ ὁ δῆμος καὶ οἱ πρεσβευταί. (πολλοὶ γὰρ εἶχον ὄντες ἐνταῦθα, καὶ ἐκ διαφόρων ἐθῶν) καὶ οἱ στρατιῶται πάντες μετὰ τῶν σίγγων ἐν τῷ στάματι, καὶ ἔκραζον, ὁ μὲν δῆμος Ἑλληνιστί, προτρέποντες τὸν βασιλέα ἀνελθεῖν, οἱ δὲ στρατιῶται Ῥωμαϊστί. καὶ ἀνῆλθεν ὁ βασιλεὺς, δη-
 15 ροιγευόμενος ὑπὸ τῆς συγκλήτου. ὁ δὲ καῖσαρ ἔσω ἦν ἐν τῷ τρικλίῳ, ἐνθα τοὺς συγκλητικούς δέχεται, καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος C τῆς πόλεως Ἀκάκιος σὺν αὐτῷ, καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς ἐμπρὸς τῆς σέλλης, καὶ οὕτως ἤρξατο προσφωνεῖν τοῖς στρατιώταις καὶ τῷ δήμῳ, καὶ ἔκραζον πάντες „παρακαλοῦμεν, ἵνα κα-
 20 θεοθῆς” καὶ ἠπάσατο τὸν δῆμον, καὶ ἐκάθισεν, καὶ ἔκραξεν ὁ δῆμος τὸ „αὐγουστε” καὶ ἄλιν πολλὰ ἐγίνοντο πα-

CAP. 94.

Inauguratio Leonis Iunioris.

Iam videamus, quomodo Imperator ab Imperatore creetur. Nam et hoc necessarium dictu putamus. Leo magnus ergo (hic exemplo ait) morbo decumbens eo, qui ultimus ipsi contigit, nepotem e filia suum Leonem iuniorem, tum Caesarem, hortatu procerum in Imperatorem provehebat. Quod sic peractum. Die XV. Cal. Decembres, Cos. Leone Iuniore, Magistro Eusebio, conveniebant in circo populus et legati, qui tum haud pauci variarum gentium aderant; et milites omnes omniumque ordinum cum signis in stamate, et clamabant, populus quidem Graece, rogantes Imperatorem, velit ad se in circum ascendere, milites autem Latine. Ascendebat igitur Imperator deductus a senatu. Caesar autem intus manebat in illo triclinio, in quo Imperator senatores excipere solet, unaque ipsi aderat Acacius, archiepiscopus Urbis. Imperator, ut in hippicis venerat, consistebat coram sella seu throno, et sic stans incipiebat ad milites et populum perorare; sed exclamabant omnes: *Auguste, rogamus velis considerare.* Gratias propterea populo agebat benigna salutatione, et desidebat, et populus clamabat: *Auguste*, vocibusque frequentibus ipsi tendebat persuadere, ut Imperatorem coronaret. Multis vi-

ρακαλούντων αὐτῷ στέψαι τὸν βασιλέα, καὶ διαλαλαίαι πολ-
 λαὶ περὶ τούτου, ὑποσχομένον αὐτοῦ τούτο ποιεῖν. εἶτα ἔ-
 κραζον ὥστε τὸν μάγιστρον πέμψαι καὶ πατρικίους καὶ ἀγα-
 γεῖν τὸν καίσαρα. καὶ ἐπέτρεψεν τῷ μαγίστρῳ καὶ τισιν
 D πατρικίοις ἀπελθεῖν καὶ ἀγαγεῖν αὐτόν. καὶ ἐξελθόντες ἤγα-
 γον τὸν καίσαρα, καὶ ἔστησαν εἰς τὰ ἀριστερὰ τοῦ βασιλέως,
 καὶ τὸν ἐπίσκοπον σὺν αὐτῷ, καὶ ἔστη εἰς τὸ δεξιὸν μέρος
 τοῦ βασιλέως ὁ ἐπίσκοπος, καὶ εὐχὴν ἐποίησεν, καὶ ὑπήχθησαν
 πάντες τὸ „ἀμήν.” καὶ ὁ πραιπόσιτος ἐπέδωκεν τῷ βασι-
 λεῖ στέφανον, καὶ ἐπιτέθηκεν εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ καίσαρος 10
 „εὐτυχῶς, εὐτυχῶς, εὐτυχῶς,” καὶ ἀνεχώρησεν ὁ ἐπίσκοπος
 καὶ ἐκάθισεν ὁ βασιλεὺς Λέων. καὶ ὁ μικρὸς Λέων ἠσπύ-
 σατο τὸν δῆμον, καὶ ἔκραζαν πάντες „ἀγούστε.” καὶ τότε
 ἦλθεν ὁ ἑπαρχος τῆς πόλεως ἐξ ἀριστερῶν καὶ ἡ σύγκλητος,
 Ms. 168. b καὶ προσήγαγον αὐτῷ μοδιόλον (ἦτοι στέφανον) χρυσοῦν κα-15
 Ed. L. 25, τὰ τὸ ἔθος, καὶ διεκάλησεν ὁ βασιλεὺς ἀποδεχόμενος τοὺς
 στρατιώτας, καὶ ὑπέσχετο ἐκάστῳ διδόναι κατὰ τὸ ἔθος πρὸς
 πέντε νομίσματα καὶ λίτραν ἀργύρου ὑπὲρ ἀγνουστιακῶν.

ΚΕΦ. 56.

Ἀναγόρευσις τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότη τοῦ Ἰουστινιανοῦ. 20

Ὁ τῆς Θεῆας λήξεως Ἰουστίνος τὸν εὐσεβεστάτον ἡμῶν

8. ὑπήχθησαν con. R., ὑπήκουσαν cod. 11. Ante εὐτυχῶς la-
 cunam esse statuit R.

cissim intercedentibus, sacris sermonibus promittebat tandem Impe-
 rator, id se facturum. Clamabant igitur, velit missis magistro aliis-
 que aliquot patriciis Caesarem arcessere. Quo imperato, magister et de-
 lecti patricii abibant, et adducebant Caesarem, eumque ad sinistram
 Imperatoris collocabant. Sed episcopus, quem una cum Caesare
 adducebant, consistebat ad Imperatoris dextram, et faciebat preces
 et pia vota: quibus finitis, omnes: *Amen* succinebant. Quo facto
 praepositus Imperatori coronam porrigebat, quam hic stans Caesa-
 ris in caput imponebat, acclamans ter: *Feliciter*. Abibat tum epi-
 scopus, et considebat Imperator Leo magnus; minor autem Leo sa-
 lutabat gestu populum; ad quod omnes exclamabant: *Auguste*. Tunc
 veniebant praefectus Urbis et senatus a sinistra parte, et offerebant ipsi
 modiolum seu coronam auream, ut mos est, et alloquebatur Impera-
 tor milites, licentians ipsis et abeundi veniam dans, simul promit-
 tens viritim pro more consueto quinos nummos et litras argenti sin-
 gulas nomine augustiacorum.

CAP. 95.

Inauguratio piissimi Domini nostri Iustiniani.

Pari modo Divus Iustinus, et ipse quoque gravi morbo decum-

δεσπότην Ἰουστινιανὸν ἐποίησεν ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ. καὶ αὐτὸς γὰρ ἐν νόσῳ μεγάλη κατέκειτο, καὶ παρεκαλεῖτο ἀπὸ τῆς συγκλήτου εἰς τὸ ποιῆσαι αὐτὸν βασιλέα. τῇ οὖν τετάρτῃ B τοῦ Ἀπριλίου μηνὸς ἰνδ. ε', μαγίστρου ὄντος Τατιανοῦ, ἔειλευσεν σιλέντιον καὶ κομέντον καὶ τὰς σχολὰς καὶ τὰ στρατεύματα πάντα παραγενέσθαι ἐν τῷ δέλφαι. καὶ παρεγένετο ὁ ἐπίσκοπος, καὶ εὐχὴν ἐποίησεν, καὶ ἔστειψεν αὐτὸν, καὶ πάντα κατὰ τὸ ὅμοιον σχῆμα ἐγένετο, οὐ μέντοι ἐν τῷ ἰπικικῷ ἄνω, ἀλλὰ ἐν τῷ δέλφαι.

10

ΚΕΦ. 53.

Ἀναγόρευσις Νικηφόρου βασιλέως τοῦ γεγονότος δομestίκου τῶν D σχολῶν τῆς Ἀνατολῆς, τοῦ φιλοχρίστου καὶ ἀνδρωτάτου.

Τελευτήσαντος Ῥωμανοῦ βασιλέως τοῦ νέου, υἱοῦ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου καὶ πορφυρογεννήτου βασιλέως Ῥωμαιῶν τοῦ Μακεδότος, εἰς μῆνα Μάρτιον ἰε', ἰνδ. ζ', ἔτους ζυσα', τῇ τεσσαρακοστῇ τῶν νηστειῶν, κατέλειπεν τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν Βασιλείῳ καὶ Κωνσταντίνῳ, τοὺς νηπίους υἱοὺς αὐτοῦ καὶ τὴν ἰδίαν γαμετὴν καὶ αὐγούστην Θεοφανῶ βασιλεύειν τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. κατέλειπεν δὲ καὶ τὸν παρορακομιμάμενον Ἰωσήφ οἰκονομοῦντα τὰ τοῦ κοινοῦ πράγματα.

bens, hortatu senatorum Imperatorem faciebat in magno triclinio piissimum nostrum Dominum Iustinianum; quod quomodo peractum sit breviter dicetur. Quarto Aprilis die, indictione quinta, magistro Tatiano, imperabat Dominus silentium et comentum seu conventum, et ut scholae palatinae ordinesque militares omnes in delphacem coirent. Aderat episcopus et preces faciebat, et coronabat ipsum [Iustinus], et fiebant omnia eodem modo, quo paulo ante diximus, ea sola cum differentia, quod ibi res in circo sursum, hic in delphace peracta fuit.

CAP. 96.

Inauguratio Nicephori Phocae, Christum amanti et fortissimi Imperatoris, antea domestici scholarum Orientis.

Imperator Romanus Iunior, filius Constantini Magni et Porphyrogeuneti, Imperatoris Romanorum Macedonis vel e Macedonibus oriundi, vita defunctus mensis Martii die 15, ind. 6, anno mundi 6471, quadragesima magni ieiunii, relinquebat regni sui heredes parvulorum par filiorum, Basilium et Constantinum, suamque uxorem et Augustam, Theophanonem, nutricem imperii Romani, apposito rerum publicarum administratore paracoemomemo Iosepho.

Δεκράτησεν δὲ ἡ τῶν ῥηθέντων προσώπων ἐξουσία ἀπὸ πεντε-
 καιδεκάτην μηνὸς Μαρτίου ἰνδ. 5' μέχρι Ἀυγούστου πεντε-
 καιδεκάτης, ἰνδ. τῆς αὐτῆς. Ἰουλίου δὲ μηνὸς δευτέρα, ἰνδ.
 ὁμοίως, ἀνηγορεύθη ἐν τοῖς τῆς ἀνατολῆς μέρεσιν ὁ εὐσεβῆς
 καὶ φιλόχριστος βασιλεὺς ἡμῶν Νικηφόρος παρὰ τοῦ ἰδίου
 στρατοπέδου βασιλεὺς Ῥωμαίων. ἐν Καισαρίᾳ γὰρ τῇ τῶν
 τῆς Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ἐν τῷ κάμπῳ, μαγίστρου αὐτοῦ
 ὄντος καὶ δομestikou τῶν σχολῶν, συναχθέντες πάντες οἱ
 Ed. L. 252 στρατηγοὶ καὶ τὰ τάγματα, ἀνηγόρευσαν αὐτὸν βασιλέα. τοῦ
 Ms. 169. α δὲ μὴ βουλομένου, ἀλλὰ πρὸς τὸν πόλεμον τῶν Ἰσραηλιτικῶν
 ἐπισπεύδοντος καὶ τὸν λαὸν εἰς τοῦτο προτρεπομένου, αὐτοὶ
 μῦλλον σπεύσαντες βία καὶ μὴ βουλομένον ἐκ τῆς τέτης ἰ-
 ψώσαντες ἀνηγόρευσαν αὐτὸν βασιλέα. οὐ μὴν δὲ ἐφόρεσεν
 στέμμα ἢ ἄλλην τινὰ βασιλείων ἐσθῆτα, εἰ μὴ μόνον τὰ ὑ-
 ποδήματα ἐναλλάξας ῥούσα, ἥτοι κόκκινα. ἀκουστὸν δὲ γε-
 γονός τοῦτο ἐν τῇ πόλει, ἐταράχθη ὁ παρασιτωμένος Ἰω-
 σήφ, καὶ ἀνταίρων ἐφιλονεῖκει, καὶ παρεσκευάζετο ἀντιπα-
 Βρατάξασθαι τῷ ἄνακτι. ὁ δὲ γε βασιλεὺς Νικηφόρος γράμ-
 μασιν ἡμέροις χρώμενος πρὸς αὐτὸν, ἐξέπεμπεν, τὴν αὐτὴν
 δόξαν αὐτῷ ἔχειν ὑπισχνούμενος καὶ τιμὰς πλείους. καὶ τῆ-
 σύγκλητον τῷ ὁμοίῳ τρόπῳ ἐδηλοποιεῖ. ὁ δὲ πρὸς τοῖς

Horum potestas valuit a dicta die decima quinta Martii indictionis
 sextae usque ad diem decimam quintam Augusti eiusdem indictionis.
 Secunda vero Iulii die indictionis eiusdem nuncupabatur in
 partibus Orientis Imperator Romanorum ab exercitu suo pius et
 Christi amans Dominus noster Nicephorus. Apud Caesaream nempe,
 quae nunc Cappadocum praefecturae accensetur, congregati in [ur-
 bis] campo duces ordinesque militares omnes nuncupabant ipsum
 Imperatorem, tum temporis magistri et domestici scholarum dignitate
 conspicuum. Repudiabat quidem oblatos honores, ut cui bellum
 cum Ismaëlitis curae magis et cordi esset; in quod ipse pronus i-
 cumbens suos etiam acriter instigabat. Illi autem eo magis instabant,
 raptumque vi et invitum e tentorio, levatum scuto, Imperatorem
 proclamabant. Neque tamen tum quidem aut coronam aut
 alium imperialem ornatum assumebat, contentus coccineorum calce-
 orum usu. Eius rei fama ut in Urbem pervenit, vehementer Iosephum
 accubitorem terruit et ad magnos edendos tumultus impulit.
 Opponebat enim se Domino [Nicephoro] ex contentione et ambitione,
 eique profligando et arcendo se comparabat. Neque proficiebat
 Nicephorus Imp., blandas litteras ad ipsum exarans et mittens, quibus
 pollicebatur, velle ipsi dignitatem suam conservare sartam et
 tectam et pluribus quoque honoribus ipsum cumulare. (Senatus in
 eandem sententiam perscribebat, de nova sua fortuna significans.)
 Iosephus autem quamvis saepius iisdem insinuationibus admonitus,

τοιούτοις ἐνημαθῆεις, οὐκ ἠνέσχετο, καὶ δὴ εὐρών τινας τῶν ἀπὸ τῆς συγκλήτου συναγωνιζομένους αὐτῷ, ἀπαιτεῖν ἐφιλονεῖκε πρὸς τὸν αὐγουστον. τὴν τε πόλιν κατασφαιλισάμενος καὶ τὰς πόρτας ἀνακτίσας καὶ πρὸς τὸ πολίτευμα σκληρῶς σφερόμενος, ἀναθέματι καθυπέβαλε τὸν ἄνακτα. οὐ τοῦτο δὲ μόνον, ἀλλὰ γε καὶ μυστικῶς (ἤτοι κρυφίως) τοὺς συγγενεῖς τοῦ ἄνακτος Νικηφόρου, τὸν τε πατέρα καὶ τὸν ἀδελφόν, ἀπομαματῶσαι ἐβούλετο. ὅπερ γνόντες φυγάδες ὄχοντο, ὁ μὲν πατὴρ Βάρδας καὶ μάλιστα ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ὁ δὲ ἴσως μάλιστα Λέων καὶ ἀδελφὸς τοῦ ἄνακτος εἰς τὸ ἐξεδίτον, τοῦ στρατοῦ ἤδη φθάσαντος ἐν τῇ Χρυσόπολει. τὸ δὲ πλῆθος τοῦ λαοῦ ζήλῳ θεῖῳ τρωθὲν προσεῖρθεῖ τῇ ἐκκλησίᾳ φυλάξαι τὸν μάλιστα ἀλώβητον τῆς τῶν ἐναντίων ἐπιβουλῆς. πολλὰκις γὰρ ἐπεχείρησαν ὅτε πατρίκιος Μαρριανὸς ὁ Ἀπαμβας καὶ ὁ Τορνίκης Νικόλαος καὶ ὁ ἀπὸ στρατηγῶν Πασχάλιος ἐξεῶσαι αὐτὸν τῆς ἐκκλησίας τῇ βίᾳ. ὁ δὲ λαὸς μετὰ ὠθισμῶν καὶ ὕβρεων δούτους κακοὺς κακῶς ἐξέβαλον. κυριακῆς δὲ οὐσης Ἐ τοῦ Αὐγουστοῦ μηνὸς τῇ ἐωθινῇ ὥρᾳ, λεγομένου τοῦ θεῖου εὐαγγελίου τῆς ἁγίας ἀναστάσεως εἰσέδῳ ὁ παρακοιμώμενος Ἰωσήφ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἀνελθὼν ἐν τῷ πατριαρχεῖῳ, προσειπὼν τινα τῷ πατριαρχῇ καὶ τῷ κλήρῳ, κατελθὼν αὐθις προσηπέλησε

non tamen auscultabat; sed repertis, aliquot viris senatoriis, parti suae faventibus operamque strenuam navantibus, adversarium Nicephori palam se declarabat studebatque conatus eius evertere. Urbem communiebat et claudebat, portas complures structuris opplebatur, saevum et impotentem se erga magistratum urbanum gerebat, et Dominum Nicephorum anathemati subiciebat. Neque sufficiebat hoc ipsi, sed et clam studebat Domini necessariis, patrem et fratrem, exoculare [seu excoecare vel tollere]. Quo illi comperto aufugiebant; et pater quidem Domini, idemque magister, Bardas, in magnam ecclesiam, frater autem Domini, et is quoque magister, Leo, in expeditum seu castra; quippe copiae, ex Oriente ad Urbem accedentes, iam ad Chrysopolin pervenerant. Verum populi multitudo, divino acta et stimulata zelo, torrentis instar affluebat ad ecclesiam, magistrum a noxa et insidiis adversariorum indemnem conservare studens; et quoties patricius Marianus, Apambas cognominatus, et Nicolaus Tornicius et exstrategus Paschalius eum vi e templo extrahere niterentur, (tentabant autem saepius,) magno impetu iugiter extrudebat eos, onustosque conviciis atque contumeliis et malos pro merito male mulcatis depellebat. Die vero dominica, nona mensis Augusti, hora matutina, quum praelegeretur divinae sanctae resurrectionis evangelium, penetrabat se accubitor Ioseph in ecclesiam, ascendebat in patriarcheum seu palatium patriarchae,

Ms. 169. b πολλά τῷ ὄχλῳ καὶ τὸν διὰ λιμοῦ θάνατον, καὶ ἰππεύσας καὶ
 Ed. L. 253 διελευθῶν διὰ τοῦ μιλίου τοῖς ἀρτοποιοῖς παρήγγειλεν, ἄρτους
 μήτε ποιεῖν, μήτε εἰς ἀγορὰν προτίθεσθαι. ἀνελευθῶν δὲ ἐν τῷ
 παλατίῳ καὶ τοὺς παῖδας Ῥωμανοῦ τοῦ βασιλέως μεθ' ἑαυτοῦ
 λαβὼν, διὰ τῶν ἄνω διαβατικῶν κατήλθεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὄρασθαι
 ἀρίστου, μὴ ὄντος τοῦ λαοῦ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ παρακαλέσας
 τὸν μάγιστρον ἦρεν τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἀπέστειλεν ἐν τῷ οἴ-
 κῳ αὐτοῦ. τοῦ δὲ λαοῦ τὸ δειλινὸν ἐλθόντος ἐν τῇ ἐκκλη-
 σίᾳ καὶ τὸν μάγιστρον μὴ εὐρόντων, ταραχθέντες, μᾶλλον δὲ
 μανέντες, ἀτίμοις φωναῖς πρὸς τὸν πατριάρχη καὶ τὸ ἱερα-¹⁰
 τεῖον ἐχρῶντο, ὡς ὅτι παρ' αὐτῶν προεδόθη, καὶ λιθάσαι ἐ-
 Βπεχειρῶν τοὺς τοῦ κλήρου. ὁ δὲ πατριάρχης ἐδηλοποίησεν
 τὸν μάγιστρον, ἐλθεῖν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ εἰρηνεύσαι τὸν λα-
 ον. ὁ δὲ ἐδηλοποίησεν τοῦτο τὸν παρακοιμώμενον· ὁ δὲ
 οὐκ ἐπέτρεψεν τοῦτο. γνούς δὲ τοῦτο ὁ λαός, ζήλῳ, ὡς εἶ-¹⁵
 πωμεν, θεῖῳ φερόμενοι, οἱ μὲν πρὸς τὸν οἶκον τοῦ πανευφή-
 μου μαγίστρου ἀπίεσαν φυλάξαι τοῦτον ἀνεπιβούλευτον· οἱ
 δὲ πλείους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐναπομείναντες, πάντα τὰ ἐν τῇ
 ἐκκλησίᾳ ἐκ ξύλων σκευὴ ὄπλα χρησάμενοι, ἐξῆλθον τῆς ἐκ-
 κλησίας, καὶ τοῖς ἀνταῖρουσιν προσβύλλοντες, παρατεταγμέ-²⁰
 νοις οὖσιν ἐν ὄπλοις Μακεδόσιν καὶ αἰχμαλώτοις τῶν Ἀγά-
 ρ.

colloquebatur ibi cum ipso, et clericis, descendebat rursus, multa-
 que dira interminabatur populo [apud ecclesiam stanti, si pergeret
 Bardam tueri,] et inter alia annonae interceptionem exitialemque
 famem. Extra templi ambitum inscensu equo, abibat, miliamque
 seu milliarium traiciens, ubi forum erat pistorium, interdicebat
 pistoribus omni panificio et expositione vendendi panis. Dein re-
 gressus in palatium, assumptisque secum filiis Romani Imper., de-
 scendebat per superiora diabatica seu porticus in ecclesiam circa
 meridiem, tempore, quo prandetur, adeoque nemo intus erat; hor-
 tationibusque et promissis plectum extrahebat ex ecclesia magi-
 strum, atque in suam [magistri] domum remittebat. Populus ita-
 que vespere ad ecclesiam rediens et magistrum non inveniens, ex-
 sternati aut potius perciti furore, probrosis verbis lacescebant pa-
 triarcham et ordinem omnem sacerdotalem, ut qui supplicem suam
 prodiderint, et iam instituebant clericorum aliquos saxis impetere.
 Patriarcha igitur significabat magistro, veniendum ipsi esse in eccle-
 siam populumque sua praesentia placandum. Magister eius rei notitiam
 accubitori dabat veniam rogans. Ille vero non sinebat eum
 abire. Quo cognito, populus divino, ut modo dicebamus, zelo ab-
 latus, pars ad aedes laudatissimi magistri abibat, a noxia et insi-
 diis eum tuituri; plurimi autem, correptis, quotquot in ecclesia re-
 periebant, lignamentis et in armorum usum conversis, invadebant
 adversam partem, quae armata in acie adstabat; Macedones capti-

ρων καὶ τοὺς ῥηθῆσειν προσώποις, *Μαριανῶ* καὶ λοιποὺς, τρέψαντες φυγάδας ἐποίησαν, καὶ τὴν νίκην ἀράμενοι πολ- C
λοὺς τοῦ κοινοῦ λαοῦ καὶ στρατοῦ ἀπέκτειναν. κατέστρεψαν
δὲ τοὺς οἴκους τῶν παραταττομένων τῷ ἄνακτι μέχρις ἑδά-
5φους, τὰ αὐτῶν πάντα διαρπάσαντες καὶ τὰς πόρτας ἀνοί-
ξαντες, τῷ φουσαίτῳ ἐνωθέντες, τῷ βασιλεῖ κατεμήνυσαν
σπεῦσαι ἐν τῇ πόλει. τῇ αὐτῇ δὲ νυκτὶ, δεκάτῃ τοῦ Αὐ-
γουστοῦ μηνός, φοβηθεῖς ὁ παρακοιμώμενος Ἰωσήφ τὸν
λαόν, ὡς πρὸς αὐτὸν ἀπερχόμενον εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,
10φυγῶν τὴν βίαν, εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰσῆλθεν. καὶ ὁ λαὸς D
τὰ αὐτοῦ πάντα ἀρπάσαντες, τὸν οἶκον αὐτοῦ κατηδάφι- Ms. 170. a
σαν, πολλοὺς τε ἄλλους τῶν τῆς συγκλήτου ἀναιτίους αἰ-
χμαλωτεύσαντες, ἀρπάσαντες τὰ αὐτῶν πάντα καὶ τοὺς
οἴκους αὐτῶν κατασκάψαντες. τρισὶν γὰρ ἡμέραις τοῦ-
15το ἐποίουν ὁ λαὸς μανέντες. οἱ οὖν εὐνοῦστατοι τῶν ἀρ-
χόντων τὸν μάγιστρον καὶ πατέρα τοῦ ἄνακτος Νικηφόρου
ἐν τῷ παλατίῳ ἀνήγαγον, καὶ μένειν ἐκεῖτος ἐποίησαν μέχρι
τῆς ἐλευσεως τοῦ βασιλέως· τῇ δὲ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ τῆς τοῦ
πράγματος τελετῆς εἰσῆλθεν καὶ ὁ μάγιστρος Λέων ἐκ τοῦ
20φορσαίου ἐν τῇ πόλει. τῇ δὲ πεντεκαίδεκάτῃ τοῦ Αὐγού- Ed. L. 254
στοῦ μηνός ἐδηλοποίησεν ὁ βασιλεὺς τὸν παρακοιμώμενον Βα-
σίλειον καὶ πρὸν πραιπόσιτον Ἰωάννην, ὥστε ἐξελεῖν μεθ' ὧν

vosque Agrenos et eorum duces, paulo ante dictos, Marianum et reliquos, iisque victis et fugatis, multos tam de plebe, quam mili- tam quoque, trucidabant; domos eorum, qui Domino adversabantur, ex ipsis fundamentis revellebant; suppellectilem eorum et opes omnes discerpebant atque differebant, effractisque Urbis portis, irruerant in fossatum et significabant Imperatori, opus esse celeri in Urbem ad- ventu. Proxime secuta nocte, quae decimum Augusti diem praecedebat, timore plenus paracoemomenus Iosephus, ut vidit populum in se quoque aedesque suas irruere, declinans vim et iniuriam, recipiebat se in ecclesiam. Populus interea post direptas eius facultates omnes domum solo aequabat; multos ordinis senatorii innocentes in vincula rapiebat, differebat eorum facultates omnes, aedesque deli- ciebat. Per triduum continuabat in his rabiosa plebs. Optime igitur erga rem publicam animati proceres magistrum eundemque patrem Domini Nicephori ducebant in palatium, ibique manere iuebant usque ad Imperatoris filii adventum. Altero autem die a finitis et sopitis hisce tumultibus [id est die decimo quarto Augusti], intra- bat magister Leo e fossato in Urbem. Die decimo quinto tandem Augusti mensis imperabat per litteras Imperator accubitori Basilio et praeposito Ioanni, ut cum illis proceribus, quos ipse nominatim in litteris designabat, in palatium Hieriae egrederentur, ibique sibi occurrerent. Id quod iussi etiam fecerunt. Die nempe decimo sexto

αὐτοῖς ἔγραψεν ἀρχόντων ἐν τοῖς Ἱερείας παλατίοις καὶ ἐπαντῆσαι αὐτῷ· ὅπερ καὶ ἐποίησαν. καὶ τῇ ἐπαύριον, ἑκκαιδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ Ἀυγούστου μηνός, ἰνδ. ζ', ἡμέρᾳ κυριακῇ πρωτὴ ἔμβας εἰς τὸ βασιλικὸν δρομόνιον προσέβαλεν ἐν τῇ χρυσῇ πόρτῃ. κακεῖ προσυπήνητησεν αὐτῷ πᾶσα ἡ πόλις, μικροὶ τε καὶ μεγάλοι, μετὰ λαμπάδων καὶ θυμιαμάτων. κατελθὼν δὲ ἀπὸ τοῦ δρόμονος καὶ ἰππεύσας διῆλθεν διὰ τοῦ ἔξω παρατειχίου, καὶ διὰ τῆς πλακωτῆς στραφείς εἰσῆλθεν εἰς τὴν μονὴν τῶν Ἀβραμιτῶν τὴν λεγομένην ἀχειροποίητον τῆς Θεοτόκου, καὶ ὄραν τρίτην βαλὼν σκαραμάγγιον καστώριον καὶ καρβαλικεύσας, ἦλθεν εἰς τὴν μεγάλην χρυσῆν πόρταν, καὶ στάς ἔφιππος ἐν τῇ αὐτῇ πόρτῃ, ἔνδον τῶν δύο μερῶν τοῦ δήμου ἰσταμένων, εὐφημίσθη οὕτως· „καλῶς ἦλθες, Νικηφόρε, αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων· καλῶς ἦλθες, Νικηφόρε, ἀναξ μέγιστε Ῥωμαίων· καλῶς ἦλθες, Νικηφόρε, εἰς τροπωσάμενος φάλαγγας πολεμίων· καλῶς ἦλθες, Νικηφόρε, ὁ πορθήσας πόλεις ἐναντίων· καλῶς ἦλθες, ἀνδριώτατε νικητὰ, ἀεισέβαστε· καλῶς ἦλθες, δι' οὗ ὑπετάγησαν ἔθνη διὰ σοῦ Ἰσμαῆλ ἠττηθεῖς κατεπτώθη· διὰ σοῦ τὰ σκῆπτρα Ῥωμαίων κρατύνονται· ἔντεινε οὖν καὶ κατευοδοῦ καὶ βασιλεύς. ἠλέησεν ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἀναδείξας σέ, Νικηφόρε, βασιλέα αὐτοκράτορα Ῥωμαίων. εὐφρανέου τίνοντ,

Ms. 170. b

Augusti, indictione sexta, die, quae tum erat dominica, incensum mane factum in imperialem dromonem vel liburnicam, applicabat Imperator ad portam auream; ubi ipsi tota urbs, senesque iuvenesque, cum lampadibus et suffimentis occurrebant. Relicto dromone et equo conscenso, transibat per externum vel suburbanum parateichium seu promoerium; indeque conversus, per placoten seu viam magnis tabulis saxeis stratam intrabat in monasterium Abramitarum, quod vulgo Acheiropoëtos [seu imago manibus non facta] Deiparae appellatur. Hora tertia indutus scaramangium castoreum ibat in equo ad magnam portam auream, ibique subsistens in equo nonnihilo, excipiebatur ab ambabus factionibus intra portam stantibus faustis his acclamationibus *Bene veneris, Nicephore, Imperator Romanorum. Bene veneris, Nicephore, Domine maxime Romanorum. Bene veneris, Nicephore, multarum hostilium cohortium victor et fugator. Bene veneris, Nicephore, eversor urbium inimicarum. Bene veneris, fortissime victor, semper Auguste. Bene veneris, per quem subacti sunt alienigenae. Per te superatus Ismael [id est nomen omne Saracenicum] humi procubuit. Per te sceptrum Romanorum robur et firmamentum accipiunt. Alacriter itaque et strenue prospereque perage res et ad sinistra imperium. Misertus fuit Deus populi sui in eo, quod te, Nicephore, Romanorum summa cum potestate Imperatorem constituit. Laetare itaque tu, urbs Romanorum. Suscipe Nicephorum*

πόλις ἢ τῶν Ῥωμαίων. ὑπόδεξαι τὸν θεόστεπτον Νικηφόρον. ἤλθεν γὰρ ὄντως λάμπων τὴν ὑψηλίον πᾶσαν.” εἶδ’ οὕτως εἰσῆλθε τὴν πόρταν, περιπατῶν ἔφιππος τὴν μέσην μέχρη τοῦ φόρου, καὶ ἐκεῖ κατελθὼν ἐκ τοῦ ἵππου εἰσῆλθεν ἐν τῇ 5 ἐκκλησίᾳ τῆς παναγίας Θεοτόκου ἐν τῷ φόρῳ, καὶ λαβὼν φατλία ἐποίησεν προσκύνησιν, καὶ ἐφόρεσεν τὸ διβητήσιον καὶ καμπάγια καὶ καμπότουβα. καὶ ἀπὸ τοῦ φόρου πεζοπορῶν εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν μετὰ λιτῆς καὶ τοῦ τιμίου 10 σταυροῦ, καὶ στάς εἰς τὸ ὠρολόγιον εὐφημίσθη παρὰ τῶν D ἰδού μερῶν οὕτως. „Νικηφόρον βασιλέα τὸ πρῶγμα τὸ δημόσιον αἰτεῖ. Νικηφόρον οἱ νόμοι ἐκδέχονται. Νικηφόρον τὸ παλάτιον ἐκδέχεται· αὐταὶ εὐχαὶ τοῦ παλατίου· αὐταὶ ἐντεῦξαι τοῦ στρατοπέδου· αὐταὶ εὐχαὶ τῆς συγκλήτου· αὐταὶ εὐχαὶ τοῦ λαοῦ· Νικηφόρον ὁ κόσμος ἀναμένει· Νικηφόρον ὁ στρατὸς ἐκδέχεται· τὸ κοινὸν καλὸν Νικηφόρον ἐκδέχεται· τὸ κοινὸν ἀγαθόν, Νικηφόρος, βασιλεύσει· εἰσάκουσον, ὁ Θεός, σὲ παρακαλοῦμεν· ἐπάκουσον ὁ Θεός, Νικηφόρου ζωῆ. Νικηφόρε αὐγουστε, σὺ εὐσεβής, σὺ σεβαστός· ὁ Θεός σε ἔδωκεν, ὁ Θεός σε φυλάξει· τὸν Χριστὸν σεβέ-Ed.L. 255 20 μενος αἰεὶ νικᾷς· πολλοὺς χρόνους Νικηφόρος βασιλεύσει· Χριστιανὸν βασιλεῖον ὁ Θεός περιφρουρήσει.” μετὰ ταῦτα

3. ΣΧΟΛ. Χρῆ γινώσκειν, ὅτι τὴν μέσην μεγάλην πόρταν εἰσῆλθεν.

a Deo coronatum. Advenit enim, ut revera collustrans suo splendore totum soli suppositum terrarum orbem. His recitatis, intrabat in Urbem per portam, decurrebat eques mediam, plateam sic dictam, usque ad forum, ubi delapsus equo ingrediebatur in ecclesiam sanctissimae Deigenitricis in foro, sumtisque cereis, perficiebat adorationem, induebat dibetesium, campagia et campotuba seu tibialia campestria. E foro procedebat pedes ad sanctae Sophiae aedes in processione solenne cum sancta cruce, et subsistens in horologio audiebat faustas hasce ambarum factionum acclamationes: *Nicephorum Imperatorem res publica flagitat. Nicephorum leges expectant. Nicephorum palatium expectat* [id est comitatus palatinus]. *Haec sunt vota palatii. Haec sunt preces et obtestationes exercitus. Haec sunt vota senatus. Haec sunt vota populi. Nicephorum orbis terrarum expectat. Nicephorum exercitus expectat. Commune decus Nicephorum expectat. Nicephorus, commune bonum, imperet. Exaudi, o Deus, te rogamus; exaudi, o Deus. Contingat vita Nicephoro. Nicephore Auguste, tu es pius, tu es Augustus et venerabilis. Deus te dedit, Deus te custodiet. Christum colens semper vinces. Multos annos Nicephorus imperet. Christianum imperium tueatur Deus.* Post haec peracta ingressus per horaeam pylea seu portam speciosam [S. Sophiae puta] in metatorium, as-

εἰσελθὼν ἔνδον τῆς ὄραιας πύλης εἰς τὸ μητατώριον ἤλλαξεν τὸ τζιτζάκιον, καὶ εἰσῆλθεν ἐν τῷ νάρθηκι καὶ εἰς τὰς βασιλικὰς μεγάλας πύλας λαβὼν φατλία παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἐποίησεν προσκύνησιν, καὶ ἀποσκεπασθεὶς εἰσόδευσεν μετὰ τοῦ πατριάρχου διὰ μέσου τοῦ ναοῦ καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς τοῦ ἄμβωνος καὶ τῆς σωλαίας ἔλθων εἰς τὰ ἅγια θύρια, καὶ λαβὼν φατλία παρὰ τοῦ πραιποσίτου, ἐποίησεν προσκύνησιν, καὶ στραφεὶς ἄμα τοῦ πατριάρχου ἀνῆλθεν ἀπὸ τῶν ἔμπροσθεν τοῦ βήματος εἰς τὸν ἄμβωνα, καὶ ποιήσας τὴν εὐχὴν ὁ πατριάρχης ἐπὶ τῆς χλαμύδος καὶ ἐπιδούς τοῖς τοῦ π-10 Β βουκλείου, ἐνέδυσαν αὐτὴν τῷ βασιλεῖ· ὁμοίως***

ΚΕΦ. 57.

Ἐπὶ προαγωγῇ προέδρου τῆς ἀπάσης συγκλήτου.

Ms. 172. a Ἡ τοῦ προέδρου τῆς συγκλήτου ἀξία τότε βραβεῖον ἔχει διφώδιον χιτῶνα καὶ χρυσοῦθρον καὶ ζώνην διάλιθον ἀλουρ-15 γῆ, χλαμύδα διάλευκον περιορνευμένην ἐκ διαχρυσοθέτων καὶ ταβλίων δύο χρυσοπάστων καὶ κισσοφύλλων μικρῶν. παρὰ τοῦ βασιλέως δίδονται ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ τῷ τιμωμένῳ, ἃ καὶ λαβὼν πίπτει καὶ κατασπάζεται τοὺς βασιλικούς πο- C δας καὶ τὰ γόνατα, καὶ ἀνιστάμενος ἀπέροχεται ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ἐν αὐτῷ τῷ χρυσοτρικλίνῳ, καὶ ἐνδύ-

11. Deest h. l. codici unum folium.

sumtoque ibi tztizacio, ingrediebatur narthecem; et in magna regia porta sumtis taedis aut cereis a praeposito porrectis, adorationem perficiebat, depositaque infula, introibat in naum [seu navim ecclesiae], comitante patriarcha, pergensque per eum medium dextramque ambonis et soleae partem, ut venit ad sacras fores [cancellosum et bematis] faciebat cum cereis a praeposito traditis adorationem; inde retro conversus ab aditu bematis adscendebat una cum patriarcha in ambonem; ubi quum patriarcha benedictionem super chlamyde seu paludamento imperiali dixisset, tradebat eam cubiculariis; qui porro eam Imperatori induebant. Similiter * * *

CAP. 97.

De promotione prohedri seu praesidis universi senatus.

Prohedri seu praesidis dignitas hoc habet brabeum seu virtutis praemium et honoris insigne: tunicam roseam aureis taeniis septam, et zonam gemmatam purpuream, et chlamydem albam circa oras taenia aurea et tabliis duobus auro obsitis ornatam et figuris minutis hederac folia imitantibus respersam. Ab Imperatore haec dantur in aureo triclinio recens honorato; qui ea nactus humi procidit, et Domini pedes genuaque deosculatur; inde resurgit, et

τὰ ταῦτα παρὰ τοῦ τῆς καταστάσεως, παρόντος καὶ τοῦ
 πραιποσίτου, (τῶν καὶ προσαγόντων αὐτὸν πρότερον πρὸς
 τὸν βασιλέα ἀπὸ σκαραμαγγίου καὶ μάνικος καὶ κατακοιλίου
 διὰ τοῦ βήλου τῶν ἀργυρῶν πυλῶν, τῆς συγκλήτου ἰσταμέ-
 5ης ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίῳ μετὰ ἀλλαξιμάτων, ἑστειμένον ὄν-
 τος τοῦ βασιλέως.) καὶ μετὰ τὸ ἐνδυσθῆναι ἐξάγεται παρ'
 αὐτῶν, καὶ πάλιν κατασπάζεται τοὺς πόδας τοῦ δεσπότου καὶ
 τὰ γόνατα, καὶ εὐχαριστῶν ἴσταται ἐν τῷ μέσῳ. καὶ προσ-
 10έρχεται καὶ ἡ σύγκλητος, εὐχαριστοῦσα τῷ δεσπότῃ, καὶ ἀ-
 15πέρχεται ἐν τῇ ἰδίᾳ τάξει. καὶ εἰθ' οὕτως ἀναβιβάζεται ὁ
 τιμηθεὶς διὰ τοῦ πραιποσίτου ἄνωθεν τῶν μαγίστρων καὶ δ
 δίδεται τὸ νεῦμα, καὶ ἐξέρχεται σὺν τῇ συγκλήτῃ, καὶ κα-
 τασπάζεται ὑπ' αὐτῆς, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῇ ἀγίᾳ Σοφίᾳ
 20φορῶν ταῦτα. καὶ ὀψικνεύμενος παρὰ τὸ τοῦ τῆς καταστά-
 25σεως καὶ τοῦ πριμικηρίου τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν σιλεν-
 τιαρίων, διερχόμενος διὰ τῆς χαλκῆς καὶ ἀπολογούμενος πα-
 ρὰ τῶν δύο μερῶν, ὥσπερ οἱ πατρίκιοι, καὶ δεχόμενος εὐ-
 χὴν παρὰ τοῦ πατριάρχου, ἀπέρχεται ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, εὐφη-
 30μύμενος παρὰ τῶν δῆμων. ἐφέπονται δὲ τούτῳ μάγιστροι
 35καὶ πατρίκιοι ὅσοι βοῦλονται, καὶ συνεστιώμενοι ἀναχωροῦσι.
 καὶ ἐκ τότε ἐν μὲν ταῖς κοιναῖς ἡμέραις προερχόμενος ἐνδύεται Ed. L. 256

3. Sic R. h. l. et mox, κατακλύου cod. et ed.

ad aedicalam S. Theodori, quae in ipso chrysotriclinio est, abit,
 ibique a praesente cerimoniario et praeposito dictis modo vestibis
 honoris induitur. (Illi ipsi, cerimoniarius et praepositus, eum an-
 tea ad Imperatorem adduxerant, scaramangio indutum et torque et
 catacoilio seu ventrali, per velum argenteae portae, senatu in eo-
 dem triclinio in mutatoriis stante, Imperatore autem stemma seu
 infulam gerente.) Ab illis ipsis, iam brabeo suo indutus, e S.
 Theodoro educitur honoratus, et praesentatur Domino, cuius pedes
 et genua iterum osculatur, dictaque gratiarum actione, medio in
 conclavi adstat. Tum accedit senatus et gratias Domino [agit pro
 imposito sibi capite], illisque peractis, rursus ad suam stationem re-
 dit. Tum producit honoratus a praeposito et in capite magistro-
 rum collocatur, datoque Imperatoris nutu, et ipse et simul senatus
 exeunt. Senatores iam extra conspectum Domini agentes novum
 suum praesidem consulunt; ille vero porro ad aedes S. Sophiae
 in novo suo ornatu abit, comitantibus cerimoniario et primicerio
 cubicali et silentiariis. Illuc pergens dum transit per chalcen, ex-
 cipitur faustis acclamationibus ambarum factionum iisdem, quibus
 patricii solent excipi; tandem in ipsa magna ecclesia accipit a pa-
 triarcha benedictionem, et abit denique in domum suam sub laetis
 vocibus et elogiis factionum. Sequuntur eum magistri et patricii,
 quibus libet, et convivio ab eo excepti rursus abeunt. Ex eo tem-

εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον τοῦ ἵπποδρόμου σκαραμάγγιον δὲξὼν
 πρασινοτριβλάττον καὶ κατακοιλίον καὶ ροήσιον ἔχον ἐξαβούλιον
 ἔχουσα περιορνευμένη διὰ χρυσῶν θετῶν καὶ κισσοφύλλων μι-
 κρῶν. καὶ ἐν τῷ εἰσερχεσθαι αὐτὸν, ὀψικενόμενος παρὰ τοῦ
 ἀκολούθου, πρῶτον μὲν προσυπαντᾷ αὐτῷ ὁ δρογγάριος τῆς
 βίγλης καὶ οἱ μάγιστροι καὶ οἱ κριταὶ οἱ ἐν τῷ ἵπποδρομίᾳ
 καθεζόμενοι, καὶ χαιρετίζουσιν αὐτὸν, καὶ ἀντιχαιρετίζονται
 παρ' αὐτοῦ. εἶτα εἰσέρχεται διὰ τῶν σκύλων, προσυπαντᾷ-
 ται ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνου παρὰ τῶν σι-
 λεντιαρίων καὶ τοῦ ἀδμινισουναλίου, καὶ κεῖθεν παρὰ τῶν τοῦ
 κουβουκλείου, εἶτα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου παρὰ
 Β τῶν πρωτοσπαθαρίων καὶ σπαθαροκandidάτων καὶ λοιπῶν,
 καὶ χαιρετίζεται παρ' αὐτῶν, καὶ ἀντιχαιρετίζει αὐτούς. εἶτα
 εἰσέρχεται εἰς τὸν λαυσιακόν, προσυπαντᾷται παρὰ τοῦ
 πραιποσίτου καὶ τοῦ ἐταιρειάρχου καὶ λοιπῶν συγκλητικῶν. 15
 (τὸ αὐτὸ ποιεῖ καὶ ὅτε προσυπαντᾷται παρὰ τοῦ πραιποσί-
 του τοῦ πατριάρχου. ὁμοίως τὸ αὐτὸ ποιεῖ καὶ ὁ πριμικη-
 ριος τοῦ κουβουκλείου μετὰ τῶν πριμικηρίων ὀστιαρίων.)
 καὶ προκάθηται τῶν μαγίστρων καὶ πραιποσίτων, καὶ πρὸς
 τὸν βυσιλέα εἰσερχόμενος, ὥσπερ τὸ παλαιὸν ὁ πραιπόσιτος, 20
 ἀμέσως εἰσέρχεται, τιμώμενος ὑπὸ πάντων. ἐν δὲ ταῖς ἐορ-
 Ms. 172. b ταῖς φορῶν ἄπερ ἔλαβεν ἀλλάξιμα σὺν καμπαγίοις καὶ ὁ
 8. προσυπαντοῦσι cod.

pore procedens diebus communibus et operariis, induit in aede S. Stephani, quae est in circo, scaramangium oxyprasinotriblattum seu viridi serico textum, ter tinctum, vividum luminis, et catacoilium [seu ventrale] et rhoesium, habens exabulium aureum circum oras vel limbos ornatum taeniis aureis et parvis foliis hederæ similibus respersum. Illic ingresso primi occurrunt drungarius vigiliae, ab acolutho [seu barangorum securiferorum duce] stipatus, et magistri et iudices in hippodromo sedentes; iubentque ipsum salvere, et vicissim ab eo iubentur. Dein per scyla transiens beneventatur initio triclinii Iustiniani a silentiariis et admissionali, paulo ulterius a cubiculariis; medio in triclinio a protospathariis et spatharocandidatis et reliquis; quibus omnibus datam salutem reddit. Intra-tem in lausiacum excipiunt praepositus et hetaeriarca et reliqui senatores idemque facit erga hos, quod erga superiores; idem quoque erga excipientes patriarchae praepositum, primicerium cubiculi et primicerios ostiariorum. Tum primus considet ante magistros et praepositos, et intrat ad Imperatorem immediate, non nuntiatus, quemadmodum olim praepositus intrabat; verbo, magno in honore habetur ab omnibus. In diebus autem festis gestat, quae accipit ab Imperatore, mutatoria et campagia et campotuba purpurea, eoque in ornatu praedit Imperatorem. In processionibus equestribus

λουργέσι καμποτούβοις προπορεύεται ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως. C
 ἐν δὲ ταῖς ἵππικαῖς προελεύσει τὰ δίροδα διάχρουσα στιχά-
 ριον καὶ σαγίον, συμπορεύεται τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ὀπηρῖκα
 μέλλει στέφουσθαι ὁ βασιλεὺς ἢ ἀποστέφουσθαι, σύνεστι τού-
 5τω. αἱ ἀκτολογίαὶ τῶν μερῶν· „πολλὰ ἔτη τοῦ βασιλέως·
 ὁ δεῖνα βασιλέως αὐτοκράτορος πολλὰ τὰ ἔτη· ὁ δεῖνα τοῦ εὐτυ-
 χεστάτου καίσαρος πολλὰ τὰ ἔτη· καλῶς ἦλθες, λαμπρότατε πρόε-
 δρε τῆς συγκλήτου. καλῶς ἦλθες, ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φίλος τοῦ
 βασιλέως ἀναφανείς· καλῶς ἦλθες, ἡγαπημένε τῷ θεοστέπῳ
 10βασιλεῖ· καλῶς ἦλθες, ἡγαπημένε τῷ εὐτυχεστάτῳ καίσαρι·
 καλῶς ἦλθες, ἡγαπημένε τῇ συγκλήτῳ· καλῶς ἦλθες, ἡγα-
 πημένε τῷ δήμῳ παντί. δόξα Θεῷ τῷ δοξάζοντι τὸν δε-
 σπότην· δόξα Θεῷ τῷ μεγαλύνοντι τὸν εὐτυχεστάτον καίσα-
 ρα· δόξα Θεῷ τῷ τιμῆσαντί σε πρόεδρον τῆς συγκλήτου·
 15δόξα Θεῷ τῷ μόνῳ βασιλεῖ τῷ προβιβάζοντι ἀξίως τοὺς ἀξίους
 καὶ σὲ, ὁ δεῖνα, τιμῆσαντι τῇ τοῦ προέδρου λαμπροτάτῃ ἀξίᾳ.
 καλῶς ἦλθες, προβολῆ εὐεργέτου· καλῶς ἦλθες, ὁ εὐγενὴς ἐκ
 προγόνων· καλῶς ἦλθες εἰς φιλοῦντά σε δῆμον· ἀξίως σὲ ἡ-
 γάπησεν ὁ δεσπότης, ὡς ὄντα καθαρὸν καὶ ἐπάξιον. ἀλλ’
 20ὁ πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης φυλάξῃ σὲ, λαμπρότατε πρό-
 εδρε τῆς συγκλήτου, εἰς πλήθῃ χρόνων. πολυχρόνιον ποιήσει
 ὁ Θεὸς τὸν ἀνθέντην, τοὺς ἀπελτ...!, ὁμοίως τοῖς πατρικίοις.

vero gerit vestes roseas auro pertextas, sticharium nempe et sagum,
 eodemque passu tum cum praeposito ambulat; et Imperatori volenti
 coronam aut ponere, aut deponere, adest. Actologiae seu acclama-
 tiones factionum hae sunt: *Multi sint anni Imperatoris; illius vel*
illius cum plena potestate Imp. multi sint anni; illius vel il-
lius felicissimi Caesaris multi sint anni; beneveneris, illustrissi-
me praeses senatus; beneveneris tu, qui fidum servum et amicum
Imperatoris te monstrasti; beneveneris, dilecte Imperatori, quem
Deus coronavit; beneveneris, dilecte felicissimo Caesari; beneve-
neris, dilecte senatui; beneveneris, dilecte universo populo. Glo-
ria sit Deo, qui Domino gloriam addidit; gloria sit Deo, qui
magnificavit felicissimum Caesarem; gloria sit Deo, qui te prae-
sidem senatus constituit; gloria sit Deo soli regnanti et dignos
dignis praemiis mactanti, et in te praecipue [hic addebant et ex-
primebant viri nomen] illustrissimam dignitatem praesidis conse-
renti. Beneveneris, a benefactore nostro dilecte atque promote;
beneveneris, nobili sanguine procreate; beneveneris ad populum tui
amantem. Merito te amavit Dominus, ut purum vitium et eo gradu
suoque amore dignum. Omnium autem conditor et dominus conservet
te, illustrissime praeses senatus, multos in annos. Diu vivere
sinat Deus Imperatorem, principes in eius familiaritate, et patricios.

APPENDIX AD LIBRUM PRIMUM.

Ed. L. 257

CONSTANTINI,

*Romanorum Imp. Porphyrogeniti, praecepta
Imperatori Romano bellum cogitanti, ad castra
pergenti, in castris agenti, in hosticum intranti
et inde cum victoria in Urbem redeunti, obser-
vanda. Item de ipsius comitatu, sellariis, sa-
gmariis, cibo, potu, supellectile vestiaria et
culinare, vigiliis castrensibus, congiariis,
aliis, expositio,*

ad Romanum, Imp. Porphyrogenitum, filium.

Ms. 1. a Ἐπιτάσεις τῶν βασιλικῶν ταξειδίων καὶ νόμοις τῶν ἀπληκτῶν.

Α *Εἰσι τὰ ἀπληκτα· πρῶτον ἀπληκτον εἰς τὰ Μαλάγνα,
δεύτερον τὸ Δορύλειον, τρίτον εἰς τὸ Καβόρκιν, τέταρτον
εἰς Κολώνιαν, πέμπτον εἰς Καισάρειαν, ἕκτον εἰς Ἀρμενια-
κούς εἰς τὸν Δαξιμῶνα. ὅτε ὁ στρατηγὸς τῶν Θρακησιῶν*

EXPOSITIO DE RATIONE BELLICARUM, QUAS FACIUNT IMPERATORES, EX-
PEDITIUM, ET COMMEMORATIO STATIONUM, IN QUIBUS METAM
SOLENT.

Α *plicta vel applicata, id est stationes et mansiones castrorum,
sunt hae. Primum aplictum seu prima mansio [post exitum ex Urbe
augusta traiectumque Bosporum] est in Malaginis; secunda ad Do-
ryleum; tertia ad Caborcium; quarta in Colonia; quinta in Caesa-
rea; sexta in themate Armeniacorum apud Dasimonem. Et quidem*

καὶ ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀνατολικῶν ὀφείλουσιν ὑπαντᾶν τῷ βασιλεῖ εἰς τὰ Μαλάγινα. ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν καὶ ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀνατολικῶν καὶ ὁ στρατηγὸς Σελευκειᾶς ὀφείλουσιν ὑπαντᾶν τῷ βασιλεῖ εἰς τὸ Καβόρκιν. ὅτε εἰ μὲν ἐστὶ τὸ σταξειδῖον εἰς Ταρσὸν, τὰ λοιπὰ θέματα ὀφείλουσιν ἀποσωρευέσθαι εἰς Κολώνιαν, εἰ δὲ πρὸς τὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς, ὀφείλουσιν ὑπαντᾶν τῷ βασιλεῖ ὁ μὲν Καππάδοξ καὶ ὁ Χαρσιανίτης καὶ ὁ Βουκελλάρις εἰς Κολώνιαν, ὁ δὲ Ἀρμενιᾶκός καὶ ὁ Παφλαγὼν καὶ ὁ Σεβαστείας εἰς Καισάρειαν. ὅτε ἰσὶτὰ Ἀρμενιᾶκὰ θέματα ὀφείλουσιν ἀποσωρευέσθαι εἰς Τεφρικὴν εἰς τὸν βαθὺν Ῥύακα.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν, βασιλέως μέλλοντος ταξειδεύειν.

Κωνσταντῖνος δὲ μέγας, μέλλον ταξειδεύειν, ἐβουλευέτο τοὺς ἔχουσι τὴν πείραν τῶν ἐρωτωμένων, ποῦ δεῖ ταξειδεύσαι καὶ πότε. ἐκ δὲ τῆς βουλῆς ταύτης εὗρων τὸν τόπον καὶ τὸν καιρὸν, ἠρεῖνα καὶ, τίνες ἄλλοι γινώσκουσι ταῦτα, καὶ μάλιστα πρὸ ὀλίγου χρόνου, καὶ μαθὼν καὶ εἰ τινες ἄλλοι ἔμπειροι τούτων εἰσὶ, συγγε καὶ αὐτοὺς, καὶ ἠρώτα ἰδίως καὶ ἰδίως ἕκαστον, πόση ἐστὶν ἡ ὁδὸς ἢ ἀπάγουσα ἀπὸ ἰσὶτὰ οἰκούμενα εἰς τήνδε τὴν χώραν καὶ ποδαπή, καὶ εἰ μία ὁδὸς ἐστὶν ἢ πολλαὶ αἰ εἰσάγουσαι εἰς αὐτήν καὶ εἰ ἀνυ-

ad Malagina debent Imperatori occurrere strategus Thraceseiorum et strategus Anaticorum; ad Caborcium autem debent ipsi occurrere domesticus scholarum et strategus Bucellariorum et strategus Seleucia. Si expeditio instituitur adversus Tarsum, debent omnia themata [seu legiones provinciales] congregari in thema Coloniae. Quod si vero ad tractus interioris versus Interamnam Orientis instituitur, debent Cappadox quidem et Charsianites et Bucellarius in Coloniam convenire; Armeniacus autem et Paphlago et Sebastenus in Caesaream. Quando autem adversus Tephricen contentio est, congregantur Armeniaca themata apud Bathyn Rhyaca seu torrentem profundum, oppidum sic dictum.

OBSERVANDA, QUANDO IMPERATOR EXPEDITIONEM PARAT.

Constantinus Magnus, si quando expeditionem bellicam animo ageret, consulebat eos, quos norat usu doctos ad proponendas has quaestiones respondere sibi que satisfacere posse: ubi scilicet et quando bellum oporteat instruere. Invento per eam consultationem et loco et tempore gerendi belli, inquirebat porro, num etiam alii essent, qui ea, quae scire cuperet, perspecta, et maxime per recentissimam experientiam, haberent. Repertos post factam diligentem inquisitionem tales coegbat et ipsos quoque; scorsimque eorum unumquemque

δρά εἰσι τὰ κατὰ τὴν ὁδὸν χωρία ἢ ἔνυδρα, εἶτα ποία ὁ-
 Ed. L. 258 δός ἐστι, στενόχωρος καὶ κρημνώδης καὶ ἐπικίνδυνος καὶ ποία
 Ms. 1. b πλατεῖα καὶ εὐδιάβατος, καὶ εἰ τίς ἐστι κατὰ τὴν ὁδὸν πο-
 ταμὸς μέγας καὶ μὴ δεχόμενος πόρον. εἶτα ἡρώτα περὶ αὐ-
 τῆς τῆς χώρας, πόσα κάστρα ἔχει, καὶ ποῖα τούτων εἰσὶν
 ὄχυρά καὶ ποῖα ἀνόχυρα, καὶ ποῖα πολυάνθρωπα καὶ ποῖα
 ὀλιγάνθρωπα, καὶ ἀπὸ πόσου διαστήματος ἀλλήλων εἰσὶ, καὶ
 ποδαπά εἰσι τὰ χωρία τὰ παρακείμενα αὐτοῖς, μεγάλα ἢ
 μικρά, καὶ οἱ τόποι ὄμαλοι ἢ ἀνώμαλοι, βοτανηφόροι ἢ ἔη-
 ροί. ταῦτα δὲ ἡρώτα διὰ τὴν χρεῖαν τῶν ἵππων. εἶτα ἡ-
 10 ρώτα, ποῖος λαὸς παράκειται ὁ δυνάμενος βοηθεῖν τοῖς κύ-
 Βατροῖς ἐκείνοις ἐν καιρῷ πολέμου, καὶ ἀπὸ πόσου διαστήμα-
 τὸς εἰσιν αὐτῶν, καὶ πότε εἰσὶν ἔτοιμοι εἰς ταξίδιον, καὶ
 πότε δισπαρμένοι καὶ ἐπαναπανόμενοι εἰς τὰ ἴδια καὶ πρὸς
 πόλεμον ἀσύμφραστοι, καὶ εἰς ποίους τόπους ταξιδεύουσι;¹⁵
 καὶ πότε, ἢ οὐδέποτε ταξιδεύουσιν, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἰδίας
 χώρας εἰσὶ πάνποτε. τὰ δὲ αὐτὰ ἡρώτα καὶ περὶ ἄλλων
 χωρῶν, ἕνα ὁρισμένως μηδεὶς οἶδεν, εἰς ποίαν χώραν βοῦνι-
 ται ταξιδεύειν. πολλάκις γὰρ ὑπὸ τῶν τοιούτων μνηστῆ-
 ρες οἱ ἐναντίοι ἠσφαλίσαντο τὰ ἴδια, ἢ καὶ πρὸς παράταξιν

interrogando percontabatur, quantum esset viae spatium ad certum, quem edebat, locum; quae via ex orbe Romano illuc ducatur, et qualis; et unicanne, an plures; aquis abundant, an careant regiones illuc tendentibus traiciendae; angustane via et praecipitiis aliisque periculis horrens, an ampla commodaque permeabilis; magnae fluvius per viam occurrat, qui vadum nullum praestet. Porro de ipsa illa regione sciscitabatur, quot haberet castra et quaenam eorum munita sint, quae secus; quae frequentia hominum abundant, quae contra raros numerent incolae; quantum singula a sese distent; quomodo adiacentes ipsis habeant regiones; sintne vastae, an parvae et contractae; solum aequabile, an inaequale; ferax graminis; an sterile et aridum. (Id autem sciscitabatur, animo ad equos eorumque pabulum intento.) Porro interrogabat, quale hominum genus in istorum castrorum vicinia degeret, et potensne castris tempore belli succurrere, et e quanta distantia; quandonam parati ad expeditionem, et quando e contrario palantes et disiecti, suisque potius sedibus incumbantes et ad bellum coire segnes; ubinam locorum confluere bellaturi et quo tempore soleant; aut numquamne parent expeditionem, citrato bello, semper inhaerentes territorio suo. Haec ipsa eodem tempore quoque de aliis regionibus sciscitabatur, ne quis intelligeret, in quam praecise regionem arma decrevisset inferre. Saep enim contigit, ut a talibus hominibus in consilium adhibitis admoniti hostes suae securitati prospexerint loca sua comunicando, aut et acie instructa ad conflictum sese comparaverint. Haec omnia sci-

εὐτρεπίσθησαν. ταῦτα δὲ πάντα ἐρωτήσας καὶ μαθὼν, ἐπέ- C
 τρεπεν αὐτοῖς ἐγγράφως δοῦναι αὐτῷ τὰ ἄπληκτα καὶ τὰ
 διαστήματα αὐτῶν, καὶ πόσου λαοῦ ἔστιν ἡ χώρησις αὐτῶν.
 ἐκ δὲ τούτων ἀπασῶν τῶν ἀποκρίσεων μαθὼν, ὅτι ἀκίνδυ-
 5 νός ἔστιν ἡ ὁδός, καὶ ὅτι δυνατὴ ἔστιν ἡ ἔκβασις τοῦ τα-
 ξειδίου, καὶ ὅτι ἐνδοξόν ἐστι τὸ ταξειδίον καὶ βασιλέως
 παρουσίας ἄξιον, καὶ ὅτι συμμαχίαν ὁ τόπος οὐ δέχεται, ἢ
 δέχεται μὲν, κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον οὐ δέχεται, καθ'
 ὄν μέλλουσι ταξειδεύειν, αὐτοὺς μὲν τοὺς ταῦτα διδάσκοντας
 10 εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ ἐπαναμιμνήσκοντας καὶ διδάσκοντας τὰ λεί-
 ποντα· ἐπελαμβάνετο δὲ τῆς φροντίδος τοῦ ταξειδίου, καὶ D
 πρῶτα μὲν ἐπέτρεπε τοῖς στρατηγοῖς κεφάλαια ταῦτα· πρῶ- Ms. a.
 τον μὲν, ἀμφιᾶσαι καὶ ἀσφαλίσασθαι τὰ κάστρα· δεύτερον
 δὲ, ἐπιστήσαι ἄνδρας ἐπιτηδείους εἰς τὴν χώραν, ἵνα, εἰ
 15 συμβῆ ἔλθειν κατὰ τὴν χώραν ἐχθροὺς, αὐτοὶ ἐκσπληεύωσι
 τὸν λαὸν καὶ ἀπάγουσιν εἰς τὰ ὀχυρώματα· τρίτον, ἀμ-
 φιᾶσαι τὸν στρατὸν τὰ δέοντα καὶ δυνατὰ περὶ τε ὄπλα καὶ
 ἵππους· τέταρτον, ἀσφαλίσασθαι τὰς βίγλας τοῦ σπουδά-
 ζειν μανθάνειν τὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ ἀναφέρειν αὐτὰ· πέμ- Ed. L. 259
 20 πον, εὐτρεπίσθηθαι καὶ πρὸς γεφύρας, ἐνθα ὁ στρατὸς μέλ-

scitatus ut cognorat, mandabat iis, ut scripto consignata sibi exhiberent nomina mansionum castrensium, et quanto intervallo una distet ab altera, et quantam hominum capiat multitudinem. Ex his omnibus responsionibus si intellexisset, periculo carere viam propositam, et educi commode posse militiam, et gloriosum fore faciem eius expeditionis, ipsamque dignam esse, cui ipse Imperator intersit, locumque, quem invadere armis constitueret, non admittere auxilia sociorum, aut, si admittat habeatque spem sibi succursum iri, eo tamen tempore, quo invaderetur, auxilia et defensionem accipere non posse: retinebat secum illos homines, a quibus ea omnia didicerat, singula dictorum oportuno tempore in memoriam ipsi revocaturus, et alia nova praeter ea nondum tradita identidem demonstraturus. Et sic suscipiebat curam expeditionis; mandabatque militum magistris haec praecipua ipsis futura rerum studiorumque capita: primum, ut castra firmis moenibus armerent et ad securitatem sufficienter communirent; secundum, ut viros idoneos imponerent provinciae, qui, hostibus, si forte, irrupentibus, omnem populum incolam expellent, hoc est e sedibus suis cum totis familiabus extractum in munita loca compellant et transferant; tertium, ut militibus de necessario vestitu atque apparatu armorum equorumque prospicerent; quartum, ut vigiliarum seu excubiarum diligentem haberent curam studerentque actiones et consilia hostium explorare et de exploratis ad se referre; quintum, ut paratos haberent pontes ibi locorum, ubi exercitui traiciendus occurrat

λει διαβιβάζεσθαι, και ἔνθα πόρον ὁ ποταμὸς οὐκ ἔχει· ἔκτον, παραγγέλλειν τοῖς πολιτικοῖς ἄρχουσιν, ἵνα τοὺς ἀπομένοντες τῶν στρατιωτῶν καταβάγειαν, ἕως τινὸς μὲν χρόνου ἐλαύνωσιν εἰς τὸ ταξειδίον, μετὰ δὲ τὸ ἀποβαλεῖν τὸν λαὸν, ἵνα κρύπτωσιν αὐτοὺς δεσμίους. αὐτὸς δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν χρόνον τοῦ ταξειδίου καθ' ἑαυτὸν ὀρίσας καὶ πρὸς τὸν χρόνον ἐπιλογισάμενος τὸ χρῆμα καὶ τὴν ἄλλην βασιλικὴν
 B χρεῖαν, ἐπέτρεπε τῷ τε σακελλαρίῳ καὶ τῷ πρωτοβεστιαρίῳ καὶ τῷ μινσυράτωρι καὶ τῷ δομστικῷ τῆς ὑπουργίας, ἕκαστον κατὰ τὴν ἰδίαν ὑπηρεσίαν κατὰ τὸν ὀρισθέντα χρόνον ἀπαριθμῆσαι τὰ φορτώματα, πόσων σαγμαρίων εἰσὶ, καὶ τούτων τὸν ἀριθμὸν ἀναδιδάξαι. λαβὼν δὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν σαγμαρίων καὶ προσλαβὼν καὶ ἄλλην προσθήκην διὰ τε τὰ χωλενόμενα καὶ τὰ κονδριζόμενα αὐτῶν, ἐπέτρεπε τῷ τε κόμητι τοῦ στάβλου καὶ τῷ λογοθέτῃ τῶν ἀγέλων συστῆσαι
 C τὸν ἀριθμὸν τῶν σαγμαρίων, ἔτι δὲ καὶ τῶν βασιλικῶν ἱππαρίων καὶ ἄλλων τινῶν ἱππων, ὅσα ἂν ἐβουλήθη εἰς τὸ κίνημα δοῦναι οἷς αὐτὸς ἐκέλευεν, ὁμοίως καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν, οἷον στρατιώταις, πρόσφυξι, ἄρχουσι καὶ τοῖς ὁμοίοις. καὶ ταῦτα δὲ πάντα διοικήσας, ὥριζε τὸν ἐκ προσώπου

fluvius non vadosus; sextum, ut significarent mandarentque civilibus magistratibus, eos milites, qui absque venia retromansuri et castra non secuturi essent, sinerent tantisper libere vagari, quoad copiae in agrum hostilem immissae fuerint; post illud temporis aeternum, ut eos comprehensos in vincula et custodiam abderent. Deinde solebat Imperator [Constantinus Magnus] tempus expeditionis eiusque diuturnitatem secum constituere et calculum inire, quanta ipsi pecunia et quanto alio apparatu ad expeditionem tam et tam diuturnam futuram opus sit; mandabatque proinde sacellario et protovestiario et mensuratori et domestico hypurgiae seu famulitii calinariae, ut eorum unusquisque in ea parte sollicitudinis, quae ad se spectaret, quot onera quot sagmariorum expeditio definiti, quod edebat, temporis requirat, supputaret; scripuloque consignatum illum calculum sibi monstraret. Nactus numeri sagmariorum indicium, et quanto sit opus supplemento bestiis illis, quas aut fatigationes viae claudas et labori ineptas effecturae, aut praecipites ruinae prorsus exanimaturae essent; mandabat comiti stabuli et rationali gregum, ut curarent in promptu atque mundo esse numerum mulorum sagmariorum indictum, et equos praeterea, tam regios regisque usibus solis destinatos, quam alios, quos Imperator aut ad inquam expeditionem amicis, quibus ipse vellet, aut in ipsa expeditione militibus, hostibus in sua castra transituris, item suorum quibus aliqua dignitas militaris et auctoritas adesset, similibusque aliis hominibus honoris gratia in praemiumve largiretur. His ita

αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐδίδου αὐτῷ διατάξεις ταύτας· ἀ-
 παριθμῆσαι τὸν λαὸν, ὅσοι τε ὑπὸ τὰ τάγματα εἰσι τῆς πόλε-
 ως καὶ ὅσοι ὑπὸ τὸν ὑπαρχον, καὶ τούτους προορῖζειν καθ’
 ἑαυτὸν, ἐν ποίῳ μέρει ἕκαστον τούτων τῶν συστημάτων φν-
 Ms. a. b
 5 λῦζει τὴν πόλιν ἐν καιρῷ ἐπιδημίας ἐχθρῶν· ἀνορθοῦν δὲ D
 καὶ τὰ τῶν τειχῶν κλάσματα καὶ τὰ μὲν ἐκ δύσεως ἐρχόμε-
 να μανδάτα καταμηνύειν, ἕως ἂν αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τὰ οὐ-
 κούμενα παρέλθῃ· μετὰ δὲ ταῦτα τὰ μὲν σπουδαῖα καὶ
 κίνδυνον σύντομον ἀπειλοῦντα διοικεῖν αὐτὸν, καθὼς ἂν νο-
 10 μίσῃ συμφέρον εἶναι, βουλευόμενον μετὰ τῶν χρησιμωτέρων
 τῆς πόλεως· τὰ δὲ μηδεμίαν σπουδὴν ἔχοντα, ἀλλ’ εὐτελεῖ
 ὄντα καὶ φανερά, διοικεῖν, τὰ δὲ μεγάλης φροντίδος δεόμενα
 ὑποκρατεῖν μέχρι τῆς ὑποστροφῆς τοῦ βασιλέως· προσέχειν Ed. L. 360
 δὲ μάλιστα περὶ αἰφνιδίου ἐπιδημίας ἐχθρῶν, καὶ διὰ τοῦτο
 15 μάλιστα γράφειν τε συνεχῶς καὶ δέχεσθαι ἐκ τῶν ἄκρων
 θεμάτων, καὶ κατασκοπεῖν τὰ τῶν γειτόνων ἐχθρῶν, καὶ
 μακθάνειν καὶ ἀναδιδάσκειν· ἔτι γε μὴν καθ’ ἑαυτὸν φρον-
 τιζειν περὶ ὄπλων, ὅθεν ἔξει αὐτὰ ἐν καιρῷ χρείας· ταῦτα
 δὲ λογίζεσθαι καθ’ ἑαυτὸν καὶ ἐτοιμάζεσθαι χωρὶς ταραχῆς,
 20 να μὴ φόβον ἐμβάλλῃ τῇ πόλει, καὶ πολυτιμότερον κατα-

constitutis, nuncupabat, quem per abseptimam suam suas in Urbe vi-
 ces gerere vellet, eique in praeceptis dabat haec, ut recenseret mi-
 litiam, tam eam, quae ad cohortes praesidiarias Urbis pertineret,
 quam quae iurisdictioni praefecti Urbis subesset [id est factiones];
 ambarumque partium singulis peculiarem porro locum assignaret, e
 quo arcere hostes, si forte, incursantes niterentur; porro ut restau-
 raret moenium rupturas et ruinas; ut ex Occidente venientes nun-
 tios ad Imperatorem per cursum publicum referret, donec ille ad-
 huc Romanum solum calcaret; evecto autem in hostilem agrum, se
 hunc in modum gereret: ut nempe magni momenti res et praecepta
 discrimen minantes ipse protinus ita, ut sibi aliisque Urbis optima-
 tibus in consilium adscitis e re communi esse visum fuerit, ex-
 pediret; res non valde momentosas neque urgentes, sed leves, cui-
 vis perspectu faciles et dubitationi atque deliberationi exemptas
 pro iudicio suo exsequeretur; quae contra, quasvis magnam curam
 atque circumspectionem requirerent, moram tamen paterentur, eas
 ad suum, Imperatoris, reditum usque reservaret integras; praecipue,
 ut subitaneae hostium incursioni provideret, et propterea indesinen-
 ter litteras legatosque in extimas imperii provincias mitteret, et il-
 linc nuntios reciperet, vigili oculo vicinorum illis populorum orbi
 Romano inimicorum actiones et instituta lustraret, exploraret, ad
 se, Imperatorem, significaret; praeterea secum provideret, ut arma
 ne desint tempori, quo illis opus et usus esset. Haec autem versaret
 secum et moliretur absque magna et tumultus plena commo-

στήση τὸν σκτον καὶ τὰ λοιπὰ τῶν εἰδῶν· κατασιγῆν δὲ τὰς ἀλόγους φήμας καὶ τὰς ταραχάς, ποτὲ μὲν σωφρονίζοντα Βιτούς τὰς φήμας γεννῶντας, ποτὲ δὲ ἐπιλαλεῖν τοῖς πολίταις τὴν τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ λαοῦ σωτηρίαν· ἐστὶν ὅτε καὶ πλάττειν ἀγαθὰς φήμας, ὡς κελεύσεως ἐλθούσης πλὴν ἀορίστως, ἢ καὶ ἄλλως ἀπὸ τινος τοῦ λαοῦ ἐλθόντων, τῶν μὲν τὴν θραυμίαν, τῶν δὲ τὰς ταραχάς παύοντα, οὕτω δὲ καὶ περὶ τούτων τῷ ἐκ προσώπου διαταξάμενος ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ, ὀλίγους τῆς τάξεως ὑποκρατήσας λόγῳ τῆς ἰδίας ἐξόδου, τοὺς Κλοίπους ἀπέστειλεν ἕνθα τὰ τάγματα τὸν βασιλέα ἐξεδέχοντο,¹⁰ ἔτι δὲ πρὸς τούτοις καὶ τὰ πλεῖστα τῶν βασιλικῶν ἀλόγων καὶ φορτωμάτων καὶ τὰς μεγίστας σκηνάς. αὐτὸς δὲ τοὺς γνωστοὺς τῶν ἀγίων συναγαγὼν περὶ καθάρσεως ἤτειτο ψυχικῆς, εἶτα ἐλεημοσύνας ἐποίηε κατὰ τε τὴν πόλιν καὶ τὰ Ms. 3. ^a πλησιάζοντα αὐτῇ, καὶ τελευταῖον ἀπερχόμενος πρὸς τοὺς¹⁵ ναοὺς χάριν εὐχῆς, ἐν οἷς ἐποιεῖτο μάλιστα τὰς προελεύσεις, καὶ ὑποστρέφων ἐπὶ τὸ παλάτιον, ἐκεῖθεν τῆς πόλεως ἐξήρχετο, καὶ πολλοῦ λαοῦ, τῶν τε ὑπὸ τὸν ὕπαρχον καὶ τοῦ τῆς πόλεως στρατοῦ παρόντων ἐκεῖ καὶ εὐχομένων τῶν

tione, ne Urbi terrorem iniiciat, frumentique cum reliquis annona-riis speciebus caritatem inducat. Rumores quoque improbabilis et aestum cientes supprimeret, partim auctores eorum castigando, partim asseverando erga cives commodis et animum addentibus sermonibus, Imperatorem et castra in salvo esse; ipse quoque interdum gratos rumores confingeret atque in vulgum spargeret: venisse sacras litteras, in genere lacta, sed nondum definita, nuntiantes; aut et venisse litteras laetas a privato quodam in castris agente. Et his modis levitatem quorundam, aliorum aestuantes et seditiosos animos componeret. His instructionibus vicario suo datis, amandabat sanctus Imperator ceteram turbam omnem in eum locum, quo congregatae cohortes eum exspectabant, reservans sibi paucos quosdam ad taxin vel cohortem praetorianam pertinentes, ut cum iis Urbe excessurus. Praeterea quoque praemittebat equorum imperialium sarcinarumque et sagmariorum plurimam partem tentoriaque maxima. Interim coactis, quos inter sanctos et religiosos viros habebat, familiaribus, petebat animam suam per ipsos purificari absolute tione et communione s. sacramenti, dabatque eleemosynas, tam in Urbe, quam in vicinis, circuibat sacras aedes precum ibi peragendarum causa, et praecipue visitabat eas, in quas plerumque solebat procedere. Ab illis pietatis officiis revertebatur in palatium, e quo exibat ex Urbe versus navim, populo multo militariae, tam ea, quae sub praefecti Urbis attentionem cadebat, quam quae ad praesidia militaria urbana pertinebat, praesente faustisque votis Imperatorem cumulante et prosequente. Ingresso tandem in navem, procide-

βασιλέα. τελευταίον δὲ μετὰ τὸ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον
 οἱ μὲν παριστάμενοι πάντες ἐπιπτον, αὐτὸς δὲ, τρίτον σφρα-
 γίσας τὴν πόλιν, ἐκίνει. ἤριστα δὲ, ἄχρι τοῦ συνοψισθῆναι
 τὸν λαόν, διὰ τριῶν, ἐδείκνει δὲ διὰ δύο πλὴν τῆς κυρια-
 5κης. ἀκίνητος δὲ ἔμενεν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ. φθάνοντα δὲ
 αὐτὸν πρὸς τὸν λαόν, ὑπήντων αὐτῷ οἱ προλαβόντες τῆς τᾶ-
 ξεως καὶ τὰ τάγματα ἐπὶ τῷ ἄκρῳ τοῦ ἀπλήκτου, καὶ με-
 τὰ τοῦ βασιλέως οὕτω συνείποντο ἄχρι τῆς κορτίνος. ἐν
 αὐτῇ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκάλει τοὺς ἄρχοντας, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς Ed.L. 261
 10ἀποκόμβιον, καὶ μαϊουμῶν τοῖς στρατιώταις. ἐκείθεν δὲ μετὰ
 τοῦ λαοῦ κινουῦντα τὸν βασιλέα κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ ταξειδίου,
 ἕκαστον θέμα ὑπήντα αὐτῷ κατὰ τὸ πλησιάζον μέρος τῆς
 ὁδοῦ, ἵνα μὴ κοπιᾷ ὁ λαός· ἐν δὲ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, καθ' ἣν
 ἐδέχeto αὐτὸν τὸ θέμα, ἐκάλει τοὺς ἄρχοντας τοῦ αὐτοῦ
 15θέματος. τὴν δὲ χρεῖαν τῆς βασιλικῆς ὑπηρεσίας, τουτέστι
 σφακτά τε καὶ ἄρνία, καὶ τὰ τοιαῦτα καὶ τὸ ψωμίον τῆς
 φιλοτιμίας καὶ τὸν λοιπὸν μαϊουμῶν ἐχορήγει ἕκαστός πρω-
 20τοντάριος ἐν τῷ ἰδίῳ θέματι διερχόμενον τὸν βασιλέα ἐκ
 τοῦ ἑσπέρου λόγου καὶ τῶν συνοπῶν· ἢ καὶ μὴ ἔχων, λαμ-
 βάνων ἐκ τοῦ εἰδικοῦ, αὐτὸς διώκει ταῦτα, μάλιστα δὲ

bant omnes in litore adstantes in genua, ipse autem, Urbe ter signo
 crucis signata, movebat et abibat. In itinere, donec appelleret in
 castra snouae exercitui veniret in conspectum, trinis prandebat fer-
 calis, coenabat bipis, praeterquam die dominico, quo prorsus non
 movebat, sed considebat quietus. Advenienti in exercitum occurre-
 bant ipsi in extremo applicati, quos ante suum ex Urbe excessum
 coram se in castra praemiserat, tam praetoriani sacri corporis custo-
 des, quam reliquae cohortes, et prosequabantur eum usque ad cor-
 tin seu praetorium vel tentorium augustum. Eo die, quo ad castra
 applicabat, iubebat duces militares secum epulari, et distribuebat
 ipsis apocombia, militibus autem dabat mainmam seu refectionem.
 Illinc moventi cum exercitu Imperatori ea via, quam ducebat ex-
 peditionis destinatio, occurrebat unumquodque thema seu unaquae-
 que legio provincialis in loco ad viam, qua transibatur, proximo;
 ne scilicet milites ab imposita necessitate e longinquo occurrendi
 fagitantur. Eo autem die, quo unum aliquod thema ipsum exci-
 piebat et ad ipsum appellebat, invitabat Imperator eius thematis
 rectores ad epulas; quibus necessaria, ut caprillam, agniam et si-
 milia, item bucellam largitionalem reliquumque maiumam seu re-
 creationem suppeditabat; identidem protonotarius cuiusque thematis
 transeunti Imperatori ex redivibus aërii [seu tributū extraordinariū,
 quod pro communi vitali aura, quam haurimus, solvitur,] vel et ex
 synonis seu praestationibus et convectionibus specierum annonariorum;
 aut si non haberet, unde sumeret nummos impensis faciendis neces-

τοὺς μαϊουμάδας ἐδίδου τοὺς ἐκ μακροτέρων τόπων ἐρχομένοις θεμασίαι. ἡ δὲ προέλευσις τοῦ βασιλέως καὶ ἡ τάξις τῶν ταγμάτων καὶ τῶν θεμάτων ἦν οὕτως. περιεπάτουσαν ἐμπροσθεν τοῦ βασιλέως ὡς ἀπὸ μίλλου ἔπλοι μετὰ ἀληθινῶν βορκαδιῶν διὰ στίχων δύο, δεξιὰ καὶ ἀριστερά· μετ' ἐκείωνος δὲ οἱ βασιλικοὶ ἄρχοντες· εἶτα οἱ στρατῶρες μετὰ σελλαρίων καὶ ἡ λοιπὴ μυστικώτερα τάξις· ἔπειτα ὁ βασιλεὺς· ὄπισθεν δὲ τούτου ὡς ἀπὸ σαγιττοβόλων τριῶν ὡσπερ κατὰ Ms. 3. b μίαν εὐθείαν τὰ στρατεύματα. καὶ μέσον μὲν τὰ τάγματα, καὶ τούτων τὰ τιμιώτερα ἐπὶ τὸν μέσον τόπον, παρ' ἐκίτερα¹⁰ δὲ τῶν ταγμάτων τὰ θέματα, καὶ τούτων πλησιέστερα τοῖς τάγμασι τὰ ἐνδοξότερα τῶν θεμάτων. οἱ δὲ τὰ ἀπληκτα καὶ τὰς ὁδοὺς τῆς ἡμετέρας γῆς κατέχοντες καὶ γινώσκοντες οἱ D μὲν προελάμβανον μετὰ τῆς κόρτης καὶ τῆς ὑπουργίας, οἱ δὲ ἐμπροσθεν τῶν θεμάτων προέτρεχον ὑποδεκνύοντες τοὺς¹⁵ τῶν ποταμῶν πόρους καὶ τὰς εὐθείας ὁδοὺς. τοὺς δὲ ὀδηγοὺς καθ' ἕκαστον θέμα κατεῖχεν ὁ δρογγάριος τῆς βίγλης· ὑπῆρχον δὲ ὑπ' αὐτῷ καὶ αἱ παραμοναὶ τῶν στρατηγῶν πρὸς τὸ δι' αὐτοῦ μηνύειν τοῖς στρατηγοῖς τὰ κελυόμενα αὐτοῖς. ἡ δὲ πρώτη δοχὴ ἑκάστου θέματος ἦν οὕτως· ἀπόστο

sarios, ipse Imperator erogabat ex idico seu privato suo peculio; praecipue maiumadas militum praestabat illis, qui e remotioribus thematibus aut provinciis venirent. Processio Imperatoris et ordo tagmatum seu cohortium custodiae sacri corporis et comitatus deputatarum et thematum seu legionum provincialium erat in hunc modum. Primi coram Imperatore procedebant ad miliaris distantiam equi, stragulis veris seu purpureis tecti, per paria. Post eos veniebant proceres comitatenses; tum stratores cum sellariis seu equis sellatis et reliquis Domino familiarior ordo. Tandem ipse Imperator. Post eum ad sagittae tres iactus quasi in unam rectam lineam dispositae ibant militares copiae. In medio ibant tagmata; et in ipso mediae aciei mediatullo honestiora tagmata; cingebant autem eos themata, tanto quaeque a tagmatibus propiora, quanto essent honestiora. Eorum, qui mansiones castrenses et vias per terras nostrae ditionis occupabant et callebant, pars praebat cum corte seu tentorio Augusto et cum famulatio culinariae dominicae; pars autem praecurrebat coram thematibus, demonstrans ipsis vada fluviorum viasque rectas et conectandas. Viae ductores in unoquoque themate seu districtu tenebat secum drungarius vigiliae; sub cuius dispositione etiam deputati identidem obeundis in praetorio excubiarum vicibus magistri militum erant, idque ideo, quia Imperator ipsis per drungarium vigiliae imperia sua significare solet. Si quod Imperatorem thema seu legio provincialis pro prima vice salutaret, fiebant haec. Ad duo tresve sagittae iactus distabat illud thema, in aciem

δύο καὶ τριῶν σαγιττοβόλων τῆς ὁδοῦ τοῦ βασιλέως Ἰστατο
 παρατεταγμένον τὸ θέμα· ἐπειδὴν δὲ εἶδον τὸν βασιλέα πλη-
 σιάζοντα, ὁ μὲν στρατὸς ἐκάθητο ἐπὶ τῶν ἵππων, οἱ δὲ ἄρ-
 χοντες, καταβάντες πάντες, ἐπὶ γῆς ἴσως ἐπιπτον, εἶτα ἀνα-Ed.L. 362
 50τάγτες μετὰ παντὸς τοῦ στρατοῦ εὐφῆμονον τὸν βασιλέα. ὁ
 δὲ πρὸς αὐτοὺς ἐξένευε, καὶ ὅπως ἔχουσιν, ἠρώτα, καὶ οὐ-
 τως πάλιν ὑπέστρεφεν ἐπὶ τὴν ὁδόν· αὕτη δὲ ἡ κατάστασις
 ἦν αὐτῷ ἄχρι τῶν οἰκουμένων. μέλλων δὲ καὶ πρὸς τὰ ἀ-
 οἰκῆτα εἰσερχεσθαι, ἀπεβύλλετο τό,τε περισσώτερον χρῆμα
 10καὶ τὰ φορτώματα καὶ τοὺς τοῦ λαοῦ ἀσθενεστέρους καὶ τὰ
 τῶν ἀλόγων χολὰ καὶ τετραυματισμένα. ἐδίδου δὲ αὐτοῖς
 κεφαλὴν καὶ μέρος ὀλίγον στρατοῦ εἰς φυλακὴν, ἐκέλευέ τε
 πλησιάζειν καθ' ἓν τῶν ἀσφαλεστέρων κάστρων, ὅπερ πλη- B
 σιέστερόν ἐστι πρὸς τὴν μέλλουσαν ἐξοδὸν τοῦ λαοῦ γίνε-
 15σθαι. καὶ μετὰ ταῦτα ὄριζεν ἀπὸ τῶν θεμάτων μοίρας τι-
 νὰς, τοὺς μὲν προπορεύεσθαι ἔμπροσθεν τοῦ φροσσάτου πρὸς
 φυλακὴν αὐτοῦ, τοὺς δὲ ὀπισθεν ἐπακολουθεῖν, οὓς καλοῦσι
 νοτοφύλακας· οἱ δὲ αὐτοὶ ὑπῆρχον καὶ θηρευταὶ τῶν διὰ Ms. 4. *
 δειλίαν ἢ ῥαθυμίαν στρεφομένων· οἱ δὲ παρ' ἑκάτερα πε-
 20ροριεπάτου, οὓς ἐκάλουν πλαγιοφύλακας· οἱ δὲ αὐτοὶ μάλι-

instructum, a via, qua transeundum erat Imperatori. Ut autem vi-
 debant Imperatorem. appropinquantem, manebat quidem in equis
 reliqua turba, duces autem militares omnes descendebant, et simul
 omnes procidebant humo; surgentes dein concelebrabat et beneven-
 tabat Imperatorem faustis acclamationibus una velut voce tota le-
 gio. Deflectebat ad eos Imperator de via interrogabatque, quomō-
 do valerent. Eo facto, redibat in viam. Ita fiebat, donec in amico
 solo ambularetur. At quum in eo iam esset Imperator, ut hosticum
 intraret, seponebat et retro manere iubebat superfluum suppellecti-
 lem sarcinasque et multitudinem invalidam iumentorumque quidquid
 ad claudicationem deductum aut vulneribus confectum esset. His
 imponebat caput vel capitaneum aut ducem, exiguamque addebat
 militarem manum, iubebatque eos in viciniam sese recipere castrum
 alicuius munitioris et ad illum propioris tractum, e quo descensu-
 rus in hosticum erat exercitus. Deinde deputabat selectos e them-
 atibus manipulos, partim praecessuros fossatum seu exercitum ho-
 stiumque subitum insultum aversuros, partim subsecuturos alios;
 quos postremos notophylacas seu custodes tergoris appellare mos est.
 Horum tergicustodum erat eos venari, qui aut imbelles aut segnes
 castra non assectarentur et aciem desererent. Alii ab utroque latere
 comitabantur moventem exercitum, quos plagiophylacas seu laterum
 custodes appellabant. Horum erat observare atque coërcere, si qui
 ad hostem transfugere molirentur. Omnes autem hi, tam praecur-
 sores, quam subsequentes et a lateribus comitantes, tantum dista-

στα ἑσκάπουν τοὺς μέλλοντας προσφειγείν εἰς τοὺς ἐχθροὺς. περιεπάτου δὲ πάντες τοσοῦτον ἀπέχοντες τοῦ φροσάτου, ὥστε μὴ ἀποκρύπτεσθαι ἐξ αὐτῶν διὰ τὰς ἐπιβουλάς τῶν ἐχθρῶν, καὶ ὅσον δυνατόν ἐστι προευντρεπισθῆναι τὸ φροσάτου εἰς ἀπάντησιν τῶν ἐχθρῶν ὑπὸ τούτων μηνυθέντας, οἷς δὲ τοῦ βασιλέως προέχοντες ἐκείνου μᾶλλον ὑπῆρχον τοῦ θέματος, οἱ ἐπλησίαζον τῇ τῶν ἐχθρῶν γῆ διὰ τὸ καὶ πείραν ἔχειν αὐτοὺς τῶν τε ὁδῶν καὶ τῶν λοιπῶν τόπων τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἔτι τὴν πείραν τῶν ἐνεδρευμάτων καὶ τῶν πολέμων αὐτῶν. αὐτοὺς δὲ καὶ τοὺς ὀπισθοφύλακας ἐνήλλατον¹⁰ διὰ τὸν πλεῖστον κόπον. οὐ γὰρ τὴν εὐθείαν περιεπάτου αὐτοὶ, ἀλλὰ τὴν τραχυτέραν καὶ δυσεπίβατον· οὕτω δὲ κινούμενοι, τὰς νύκτας περιχαρακωθέντες καὶ τὴν ἄλλην ἀσφάλειαν ποιήσαντες διὰ τοὺς νυκτοπολέμους, ἀνεπαύοντο.

bant a fossato, ut nunquam suis extra conspectum essent; idque duplici ratione, ne scilicet ipsi hostium paterent insidiis, fossatum vero, ab illis de hoste imminente admonitum, sese mature possit illi excipiendo comparare. Qui tandem coram Imperatore proxime ambularent, erant ex illo potissimum themate vel districtu, qui hostico proximus esset. Periti enim erant et viarum, per quas hostes et invadere et rursus se subducere possent, et locorum, in quibus agere amarent, et modorum, quibus aut insidias, aut acies bellaque instruere solerent. In his et in postremis custodibus permutabantur et renovabantur identidem sollicitudinum vices; quandoquidem haec duo genera plurimum laborem tolerarent. Non enim rectam et expeditam viam, sed asperiores et minus commodam ibant. In hunc modum promoveentes interdum, coibant per noctem intra vallum, rebusque necessariis contra nocturnos hostium impetus praevisis, capiebant quietem.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ

EdL. 263

ΒΑΣΙΛΕΙ ΑΙΩΝΙΩ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΡΩΜΑΙΩΝ, ΤΙΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ ^{Ms. 4. b}
 ΤΟΥ ΛΟΙΣΙΜΟΥ ΚΑΙ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ, ΑΠΟΓΟΝΟΥ
 ΔΕ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΔΡΙΚΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΓΕΝΝΑΙΟΥΤΑΤΟΥ
 ΒΑΣΙΛΕΩΣ, ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΝΟΝ ΤΟΝ ΘΕΟΣΤΕΦΗ ΒΑΣΙ-
 ΛΕΑ ΚΑΙ ΤΙΟΝ ΑΥΤΟΥ,

Ὅσα δεῖ γίνεσθαι, τοῦ μεγάλου καὶ ὑψηλοῦ βασιλέως τῶν
 Ῥωμαίων μέλλοντος φροσσατεῦσαι.

CONSTANTINI, IN CHRISTO

AETERNO REGE REGIS ROMANORUM, FILII LEONIS, CELEBERRIMI ET
 SAPIENTISSIMI IMPERATORIS, QUI FILIUS ERAT BASILII, FORTIS-
 SIMI ET GENEROSISSIMI IMPERATORIS, AD ROMANUM, A DEO
 CORONATUM IMPERATOREM ET FILIUM SUUM,

OBSERVANDA ET AGENDA, QUANDO IMPERATOR ROMANORUM FOSSATUM
 AGERE SEU IN CASTRA IRE ET IN IIS VERSARI DECREVIT.

Ἄκουε, υἱέ, λόγους πατρὸς σου, Σολομῶν σοι παρακε-
 λέύεται· παρὰ πολλῶν γὰρ ἀκούσεις τὰ δέοντα, ἀλλ' οὐ φύ-
 σει τῆς ἀρετῆς εἰσοίσεις διδάγματα, εἰ μὴ παρὰ πατρὸς ἀ-
 κούσεις τὰ ἄριστα. γνησίους γὰρ παρ' αὐτοῦ καὶ ἀληθεῖς τῆ
 σοῦτι τοὺς λόγους ὑποδεξάμενος, ὥσπερ τινὰ κληρὸν ἔξεις πα-
 τρῶν, τὴν σωτηρίαν ἀεὶ προξενούντ' αἰ σοι· οἱ μὲν γὰρ ἐξ
 ἄλλων κατὰ χάριν λεγόμενοι τῆς ἀληθείας πολλάκις ἐναποδέ-

Audi, fili, sermones patris tui, ait Salomo tibi praecipiens. Quam-
 vis enim a nullis accipere possis ea, quae deceat et oportet, a nullo
 tamen, praeterquam a patre accepta et velut ingenita, recondas in
 animum tuum optima virtutis documenta. A patre quas acceperis
 genuinas et omnino veras institutiones, habes et habebis per o-
 mnem vitam ut hereditatem patrimonialcm, quae omni tempore tibi
 salutem praestet. Saepe enim aliorum ad captandum favorem com-
 posita dicta vacant veritate. At quae ex animo paterno proficiunt,

ονται· οἱ δὲ ἐκ πατρικῆς ψυχῆς μετὰ τῆς ἀληθείας ἀφικνούμενοι πολλὴν χαρίζονται τοῖς υἱοῖς διαπαντός τὴν ὀφέλειαν. ἄκουε τοίνυν, υἱέ, παρὰ πατρός, ἃ μὴ καλὸν ἔστιν Βάγνοεν· εἰ γὰρ ἄγνοια κακὸν, ἢ τῶν πραγμάτων γνώσις δῆλον ὅτι καλὸν, καὶ μάλιστα τῶν ἀναγκαίων καὶ ὧν πολλῆς κατέστηκεν ἡ φροντίς. ἀναγκαιότερον δὲ τί ἄλλο γένοιτο πολεμικῆς εὐτολμίας καὶ τῆς τῶν προγόνων παλαιᾶς εὐταξίας, ἣν ἐν πολέμοις εἶχον τὸ πρότερον βασιλικοῖς ταξειδίοις κατάστασιν. ταύτην γὰρ πάλαι φημιζομένην καὶ μέχρι τοῦ νῦν παρὰ πολλοῖς θρυλλουμένην μὴ καὶ ἐγγράφως ἔχειν, οὐδὲ δίκαιον, οὐδὲ καλὸν ἡγησάμεθα. λυσιτελῆς γὰρ σοι, θεόστεπτε Ῥωμανέ, μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ἡ τούτων γενήσεται συγγραφῆ, Ῥωμαϊκὴν δηλοῦσα μεγαλειότητα. ὄθεν πολλὰ περὶ τούτων ἀνερευνήσαντες καὶ μηδεμίαν ὑπόμνησιν ἐναποκειμένην τῷ παλατίῳ εὗρισκοντες, ὅψε καὶ μύλις ποτὲ περὶ τούτων ὑπόμνημα ἐν τῇ μονῇ τῇ καλουμένῃ Συγριανῆς εὗρεν Ms. 5. α ἡδυνήθημεν, ἐν ἣ Ἄεων ὁ μάγιστρος, ᾧ Κατάκυλας ἦν ἐπί- Ed. L. 264 νυμον, τὸν μονήρη βίον ἡσπάσατο. οὗτος γὰρ ὁ μάγιστρος περὶ τούτων ἐγγράφως διέθετο ἐκ προσταξέως Ἄεοντος τοῦ φιλοχρίστου καὶ σοφωτάτου βασιλέως Ῥωμαίων, τοῦ καὶ πα- 20

tur instructiones, ut verae sunt, ita quoque filiis per omnem actem et per omnes rerum casus sunt utiles. Audi ergo, fili, et accipe a patre, quae ignorare non decet. Ignorantia si turpis est, liquet rerum peritiam pulchram et praeclaram esse, et praecipue rerum necessariorum multasque et diligentes curas exigentium. Quid autem aliud, quaeso, magis usu veniat et sit magis necessarium, quam strenuus et acer in bellis animus et vetustus ille bonus et decorus ordo, quem nostri maiores in bellis et in regniis, si quae contingerent, expeditionibus observabant? Hunc autem crebra olim fama celebratum et vel his ipsis adhuc temporibus a multis sermone iactatum si scripto consignatum non haberemus, iniquum et turpe iudicavimus [ideoque hoc volumine comprehendere voluimus]. Et prodert tibi, Romane, a Deo coronate, ut aliae, ita haec quoque tractatio, e qua Romanam poteris magnificentiam intelligere. Scribendi occasione nobis hoc dedit. Multa diligenterque, sed irrita, in palatio facta inquisitione, si forte depositos alicubi de his rebus commentarios reperiremus, vix tandem aliquando eius, quod desiderabamus, argumenti libellum aliquem invenimus in monasterio, quod Sigrianes appellatur, in quo Leo magister, cui cognomen erat Catacylas, vitam solitariam amplexus est. Hic ipse magister nempe, iussus a Leone, Christi amante et sapientissimo Imperatore Romanorum, patre nostro et avo tuo, de illo argumento, quod nos quoque tractandum hic suscepimus, scripto exposuerat. Verum quia Graeca musica seu docta elegantia imbutus non fuerat ille magister, multa infersit in suam scriptionem

τρὸς ἡμῶν καὶ σοῦ πάππου· ἀλλ' ἐπεὶ μουσικῆς Ἑλληνικῆς
 ἔμετοχος ὁ μάγιστρος ἦν, πολλὰ βάρβαρα τε καὶ σόλοικα καὶ
 ἄστυαξίας ἢ τούτου συγγραφὴ περιεῖχεν, εἰ καὶ ὁ ἄνθρωπος
 θεοσεβῆς καὶ ἀγὴρ ἐπιθυμιῶν ἦν τῶν τοῦ πνεύματος, ὡς ἔ-
 5 δειξεν ὁ αὐτοῦ βίος. ἀλλ' ἐν τῷ ἀμοιρεῖν αὐτόν, ὡς ἔφαμεν,
 παιδείας Ἑλληνικῆς, καὶ ἡ τούτου συγγραφὴ μᾶλλον ὑπῆρχεν
 ἐπισηφῆς καὶ ἐπιλήψιμος, ὅμως ἐπαινετὴ καὶ ἀληθῆς τῷ
 θεοσεβῆ εἶναι τὸν ἄνδρα καὶ ἐνάρετον. ταύτην ἡμεῖς εὐτόν-
 10 κως τὰ πράγματα διαγγέλλουσαν, καὶ μηδὲ τὸ τοῦ τρίτου
 μέρους τῶν, ὡς περ ἡμεῖς πρὸς τὸ σαφέστερόν τε καὶ πλατι-
 κώτερον μετῆγάγομεν, ἔχουσαν, συνεγραψάμεθά σοι τοῦ κα-
 ταλιπεῖν εἰς ὑπόμνησιν. ἡ τοίνυν τοιαύτη τῶν βασιλικῶν τα-
 ξειδίων τάξις τε καὶ ἀκολουθία ἐφυλάττετο καὶ ἐνηργεῖτο ἕως
 15 Μιχαὴλ τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη, καὶ Βάρδα τοῦ εὐτυχε-
 σιάτου καίσαρος καὶ θείου αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν παλαιότερων βα-
 σιλέων ἢ τοιαύτη δηλονότι παράδοσις πρὸς αὐτοὺς καταχθεῖ-
 σα, Θεοφίλου τε καὶ Μιχαὴλ τοῦ πατρὸς καὶ πάππου τοῦ
 αὐτοῦ Μιχαὴλ τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη· ὡσαύτως δὲ κα-
 20 κείνους ἐκ τῶν προτέρων βασιλέων φημι τὴν τοιαύτην παρά-
 δοσιν κατελθεῖν. παλαιότερους δὲ φημι τοὺς Ἰσαύρους ἐκεί-

barbara atque soloeca, omnemque commiscuit ordinem, quem per-
 spicua futura et grammatica verborum constructio flagitat. Erat pro-
 fecto vir, ut vita eius monstravit, Dei reverens et cupiditatum non
 carnis, sed spiritus assectator. Verum ex eo, quod Graecam, ut dixi-
 mus, litteraturam non delibasset, contigit, ut scriptionem ederet
 reprehensioni obnoxiam, et quae possit lectores in errores conlice-
 re. Est nihilominus laude digna traditque vera; quale quid a viro
 Dei reverente et virtutis studioso exspectes. Has itaque magistri
 schedas stilo rudiore et negligentiae pleno exaratas quum praeterea
 et paucas esse videremus, (nam ne tertiam quidem partem eorum ae-
 quabant, quae nos in his chartis perspicuo magis et ampliore ser-
 mone exposuimus,) et rerum tantum obscura velut vestigia extre-
 masque lineas et umbras exhibere intelligeremus: consilium cepimus
 hos commentarios conficiendi et tibi tuaeque memoriae relin-
 quendi. Talis itaque, qualem mox exponam, regiarum expeditio-
 num ordo atque formula observabatur sollicito et in usu erat us-
 que ad Michaellem, amantem Christi Dominum, et eius patrum,
 Bardam, Caesarem felicissimum, propagata ad ipsos ab Impera-
 toribus, eorum decessoribus, Theophilo puta et Michaele, modo no-
 minati iunioris illius hoc quidem avo, illo autem patre. Simili
 modo hi ipsi eam a suis maioribus acceperant, vetustis illis Impe-
 ratoribus, quos vetustos quando nomino, non designo magnum
 illum et celeberrimum sanctumque Constantinum, non Constanz-

νους καὶ περὶ τὴν ἑρθόδοζον πίστιν τὰ μέγιστα πλημμελή-
 σαντας· οὐ γὰρ, παλαιότερους εἰπὼν, τὸν μέγαν ἐκείνον λέ-
 γω καὶ αἰοίδιμον καὶ ἄγιον Κωνσταντῖνον, οὔτε Κωνσταντῖνον
 τὸν υἱὸν αὐτοῦ, οὔτε τὸν δυσσεβέστατον Ἰουλιανόν, οὔτε μὴν
 Θεοδοσίον τὸν μέγαν καὶ τοὺς μετ' ἐκείνον. ἦν δὲ καὶ πᾶ-
 5
 D λιν ἐπὶ Βασιλείου τοῦ ἀνδρικοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου βασι-
 λέως, τοῦ καὶ πάππου, ἡ τοιαύτη τάξις ἐνεργουμένη καὶ τὰ
 M.5. b μάλιστα τηρουμένη, καθὼς ἐγγράφως ἡμεῖς ἐκδέσθαι ὡς οἶόν
 τε πειρασόμεθα. ὁ μέγας καὶ ὑψηλὸς αὐτοκράτωρ μέλλων
 φροσασατεύειν καὶ κατ' ἐχθρῶν ὄπλα κινεῖν καὶ στρατεύματα,¹⁰
 εὐθύς προστάσσει τοῦ κρεμασθῆναι ἐν τῇ χαλκῇ ἔξωθεν
 τῶν πυλῶν λωρίκιον καὶ σπαδίον καὶ σκουτάριον. ἐκ τούτων
 οὖν τοῖς πᾶσι γίνεται δῆλη ἡ τοῦ βασιλικοῦ φροσάτου εὐτρέ-
 Ed.L. a65 πσις, καὶ ἐκ τότε ἕκαστος ἀρχῶν καὶ ἀρχόμενος τὰ ἑαυτῶν
 ὄπλα καὶ ὅσα ἐπιτήδεια καὶ ἀρμόζοντα στρατιώτῃ, παρα-
 15 σκευάζειν ἀπάρχεται· εἶτα μετὰ ταῦτα καὶ τῷ τῶν ἀγγελῶν
 λογοθέτῃ προστάσσει τοῦ δικαίαν διανομὴν τε καὶ ἐκδεσιν με-
 τὰ φόβου θεοῦ ποιεῖσθαι καὶ πάσης εὐσεβείας καὶ ἀληθείας
 τοῖς τῆς Ἀσίας καὶ Φρυγίας μητάτοις κατὰ τὴν ἰσχύν τε καὶ
 δύναμιν ἐνὸς ἐκάστου μητάτου, ὡς ἡ τάξις τῶν προκειμένων
 ἐκάστου τὸν ὀφειλόμενον ἀριθμὸν ὠρισμένως ἔχουσα πᾶσι
 καθίσταται πρόδηλος. διὰ τῆς Ἀσίας καὶ Φρυγίας μολάρια

tium, eius filium, non impium illum Iulianum, non Theodosium
 Magnum, non eius proximos successores: sed Isauros illos designo, qui
 verae rectaque statuenti fidei gravissimos errores et foedam haeresein
 affixerunt. Sed et sub Basilio, fortissimo et piissimo Imperatore et avo
 nostro, diligenter observabatur et in usu erat, quam his litteris ex-
 ponere pro virili nostra studebimus. Magnus et excelsus Imperator,
 quando decrevit in fossatum ire armaque hosti et viros obmovere,
 imperat coram porta chalces loricam et spatham et scutum suspendi.
 Quo signo statim omnes intelligunt, imperialis fossati seu campe-
 stris expeditionis apparationem imperari; protinusque tam illi, qui-
 bus iubendi auctoritas adest, quam qui parendi necessitate conti-
 nentur, arma ceteraque militi seu utilia seu decora comparare
 instituunt. Porro imperat Dominus rationali gregum, ut, adhibitis
 in consilium reverentia Dei, religiosa conscientia atque veritate,
 concipiat aequam et congruam privati cuiusque viribus et iustam
 repartitionem atque notitiam publice promulgandam eorum, quae
 metata Asiae et Phrygiae secundum notum omnibus et in propatulo
 positum ordinem cuique metato praescriptum certo et definito nu-
 mero praestare debent. Debent autem dicta Asiae et Phrygiae meta-
 ta ex definita formula praestare mulos ducentos, singulos numisma-
 tibus vel solidis aureis denis quinque aestimatos, et ducentos equos,
 itidem singulos denis binis numismatibus aestimatos; unde summa

δ' ἀνά νομισμάτων ιβ', ἰππάρια σ' ἀνά νομισμάτων ιβ', ὁμοῦ νομίσματα εὐκδ', γινόμενα χρυσοῦ λίτραι ος'. B

Διὰ τῶν συνηθειῶν τῶν ἀρχόντων τῶν βασιλικῶν στάβλων τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ τῶν ἔξω ἐν τοῖς στάβλοις.

5 Διὰ τοῦ κόμητος τοῦ στάβλου μωλάρια δ' καὶ ἰππάρια δ' διὰ τοῦ χαρτουλαρίου καὶ τοῦ ἐπείκτου μωλάρια δ' καὶ ἰππάρια δ'· διὰ τοῦ ἔξω χαρτουλαρίου μωλάρια β' καὶ ἰππάρια β'· διὰ τῶν σαφραμέντων μωλάρια α' καὶ ἰππάρια α'· διὰ τῶν τεσσάρων κομήτων μωλάρια α'· ὁμοῦ 10 διὰ τῶν ἀρχόντων νομίσματα κδ', γινόμενα λίτραι δ', νομίσματα κς'. καὶ ὁμοῦ τὸ πᾶν λίτραι π': κς'. καὶ τὰ μὲν μωλάρια τὰ σ', ὡσαύτως καὶ τὰ ἰππάρια τὰ σ', καταβιβάζει ταῦτα ὁ λογοθέτης τῶν ἀγγελῶν εἰς τὰ Μαλάγινα, καὶ παραλαμβάνει αὐτὰ ὁ κόμης τοῦ στάβλου καὶ ὁ ἔσω χαρτουλάρι- 15 ος τοῦ στάβλου πενταετία, ἑξαετία καὶ ἑπταετία, μὴ ἔχοντα D σπηλώματα εἰς τὴν ψῆαν. καὶ σφραγίζονται τὰ τετρακόσια εἰς τὰ δύο μέρη τῆς καπούλας βασιλικῆν βοῦλλαν. ἔτι δὲ καὶ εἰς τὸν ἐπερχόμενον χρόνον γίνεται ἡ αὐτὴ ἔκθεσις καὶ βούλλωσις. λαβιδοῦνται πάντα τὰ ἰππάρια καὶ γίνονται εὐ-

numismatum quinquies mille quadringentorum et viginti quatuor emergit, aut, si eandem summam ad rationem litrarum auri referas, emergunt litrae septuaginta sex.

DE CONSUETUDINIBUS ARCHONTUM, SEU DE HIS IUMENTIS, QUAE EX PRAESCRIPTA FORMULA ET RECEPTA CONSUETUDINE PRAESTARE DEBENT MAGISTRATUS IMPERIALIUM STABULORUM, TAM QUAE IN URBE AUGUSTA, QUAM QUAE FORIS IN PROVINCIIS SUNT.

Praestat comes stabuli mulos quatuor et equos totidem; chartularius et epictes praestant mulos 4 et equos totidem; chartularius extraneus vel provincialis mulos 2 et equos totidem; saframenta mulum 1 et equum 1; quatuor comites mulum 1 et equum 1. Patet, hos magistratus in universum 12 mulos et totidem equos praestare; quorum quum multi singuli denis quinibus nummis, et equi denis binis aestimentur, conficitur summa 324 numismatum, quae si ad rationem litrarum reducas, habebis litras 4, num. 26. Adde huic summae superiorem (nempe 76 litras), habebis litras 80 et num. 26. Et illos quidem superiores dictos ex Asia Phrygiaque ducentos mulos et equos pariter ducentos deducit rationalis gregum ad Malagina usque, ubi eos ab ipso traditos transsumunt comes stabuli et esochartularius [seu chartularius urbanus] stabuli. Debent autem bestiae quinquennes aut sexennes aut septennes esse, neque cauteria in femoribus habere. Ibi regium signum accipiunt illae quadringentae bestiae ambas in scapulas iunctum. Etiam in sequentem annum

Ms. 6. a νοῦχα, καὶ διὰ τοῦ φροσσάτου γίνεται προσθήκη. καὶ φέροι
 ὁ λογοθέτης σεσαγματωμένα τὰ σ' σαγμάρια ἔχοντα ἐνδύμα-
 τα ἐν ταῖς στρατούραις κέντουκλα μετὰ σοκαρίων φορτωμά-
 των, κεκαλιγωμένα, ἐπιφερόμενα καὶ σελινατα, ἅμα καὶ τῶν
 Ed.L. 266 καπιστριῶν αὐτῶν. καὶ οὐδὲ ὡσοῦτως ἐπαρκοῦσιν εἰς τῆς
 βασιλικῆν ὑπηρεσίαν· ἐν γὰρ τῇ καιρῷ τοῦ φροσσάτου προσ-
 ἀπαξ δίδουσιν οἱ στρατηγοὶ μωλάρια τῷ βασιλεῖ οὕτως· ὁ
 Ἀνατολικὸς μωλάρια γ', ὁ Ἀρμενιακὸς μωλάρια γ', ὁ Θρα-
 κῆσις μωλάρια γ', ὁ Ὀψικιάνος μωλάρια γ', ὁ βουκελλάριος
 μωλάρια γ', καὶ οἱ λοιποὶ στρατηγοὶ ἀνὰ μωλαρίων β' τῆς τει-
 Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως· ὁ Σελευκείας μωλάριον α', ὁ δομέ-
 στικός τῶν σχολῶν μωλάρια γ', ὁ δρουγγάριος τοῦ πλοῖμου
 μωλάρια γ', ὁ ἐξκούβιτος μωλάριον α', ὁ ἰκανάτος μωλάριον
 α', ὁ νούμερος καὶ ὁ τειχειώτης καὶ ὁ δομέστικός τῶν ὀπτιμά-
 των ἀνὰ μωλαρίου α'· ὁμοῦ μωλάρια νη. 15

B Διὰ τῶν ὀφφικιαίων καὶ τῶν λοιπῶν.

Ὁ ὑπάρχος μωλάριον α', ὁ σακελλάριος δύο, ὁ γενικός
 μωλάρια β', ὁ κναίστωρ μωλάριον α', ὁ τοῦ σακελλίου μω-

fit eadem expositio seu exactio et bullatio seu candente ferro signatio
 bestiarum, et equi omnes fibulantur atque castrantur, et fiunt accessio
 atque supplementum regionum stabulorum propter instantem bellicam
 expeditionem. Adducit autem rationalis gregum ducenta illa iumenta
 sagmaria vel oneraria, mulos puta, suis onerata sagmatibus vel sar-
 cinis aut bisaccis, et in straturis vel tergoribus suis habentia
 stragulas centones, oneribus ope funium adstrictis, caligata quoad
 crura, et pedes calceata soleis ferreis, et os capistrata. Verum
 haec quidem sagmaria famulatio et necessitatibus regis neququam
 sufficiunt; sed debent strategi quoque tempore fossati semel Impera-
 tori mulos nomine xenalii seu munusculi gratuiti praestare in hunc
 modum: strategus Anatoliae debet praestare mulos 3; Armeniacus
 totidem; Thracensis, Opsicianus et Bucellarius pariter, quisque pro
 se, totidem; reliquorum strategorum tam in Oriente, quam in
 Occidente unusquisque binos mulos, praeter Seleucia strategum,
 qui tantum unum praestat; domesticus scholarum mulos tres; drun-
 garius ploimi etiam tres; excubitus unum; hicanatus unum; nume-
 rus et teicheiotes et domesticus optimatum pariter, id est singuli
 singulos. Itaque confiunt muli 58.

OFFICIALES ET RELIQUI AD EORUM ORDINEM PERTINENTES PRAESTANT
 MULOS ONERARIOS, UT SEQUITUR.

Hyparchus seu praefectus Urbis unum; sacellarius duo; genicus
 2; quaestor 1; praefectus sacellii 1; praefectus vestiarii 1; ambo

λάριον α', ὁ τοῦ βεστιαρίου μωλάριον α', οἱ δύο κουργάτωρες
 καὶ ὁ κτημάτινος ἀνά μωλαρίου ἑνός, οἱ δύο πρωτονοτάριοι
 τῶν δύο κουρατωρικίων μωλάριον α', ὁ ζυγοστάτης μωλάριον
 α', ὁ εἰδικὸς μωλάριον α', ὁ παραθαλασσίτης καὶ ὁ βάρβαρος
 5 ἀνά μωλαρίου α', ὁ σύμπονος καὶ ὁ λογοθέτης τοῦ πραιτω-
 ρίου μωλάριον α', τὸ σέκρετον τοῦ γενικοῦ μωλάρια γ', τὸ
 σέκρετον τοῦ σακελλίου μωλάρια β', τὸ σέκρετον τοῦ βεστια-
 ρίου μωλάρια β'. ὁμοῦ μωλάρια κέ'. ὁμοῦ διὰ τῶν ἀμφο-
 10 τέρων μωλαρίων ξενάλια πγ'. διὰ τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἀρ-
 χιεπισκόπων μωλάρια σεσαγματωμένα τῶν μητροπολιτῶν νβ'.
 μωλάρια νβ' τῶν πεντηκονταθῦο ἀρχιεπισκόπων· τὰ ρδ' σεσα-
 γματωμένα μετὰ καὶ τῶν φορτωμάτων αὐτῶν καὶ κεκαλιγωμένα·
 παραλαμβάνει δὲ αὐτὰ ὁ κόμης τοῦ στάβλου ἅμα τῷ τοῦ ἔ-
 15 σω στάβλου χαρτουλαρίῳ, καὶ βουλλοὶ αὐτὰ μετὰ καὶ τῆς
 ἰλοιπῆς προμοσέλλας. ὁμοῦ μωλάρια ρδ'. καὶ ὁμοῦ τὸ πᾶν
 διὰ τῶν ἀμφοτέρων, τῶν τε μητάτων τοῦ λογοθέτου τῶν ἀ-
 20 γελῶν καὶ τῶν ξενάλιων, μωλάρια φπε'. διὰ τῶν εὐαγῶν
 μοναστηρίων ἱπάρια ρ' τὰ παρασυρόμενα ἔμπροσθεν τοῦ
 βασιλέως δεξιά καὶ εὐώνυμα. ὀφείλουσι δὲ λαβιδουῖσθαι καὶ
 25 οὐ σφραγίζονται δὲ, διότι, ὅτε κελεύει ὁ βα-
 σιλεὺς τοῦ ποιῆσαι ἔξοδον, ἐξ αὐτῶν ἐξοδιάζονται ὅπου κε-

curatores [scilicet magnus unus, et alter palatii manganorum], et cte-
 matinus [seu praediorum imperialium inspector] singuli singulos;
 ambo protonotarii ambarum curatoriarum unum; zygostates seu li-
 bripens 1; idicus 1; parathalassites seu magister tractus maritimi in
 Urbe unum; barbarus seu magister militum barbarorum unum; sym-
 ponus seu adiutor [praefecti praetorii] et rationalis praetorii ambo
 simul 1; secretum genici 3; secretum sacellii 2; secretum vestiarii
 2; faciunt simul omnes mulos 25, quibus si addas superiores 58,
 habebis mulos, xenalii seu muneris nomine Imperatori oblatos, in
 universum 83. Metropolitanæ praestant mulos oneratos caligatosque 52,
 et quinquaginta duo archiepiscopi praestant alios totidem; in uni-
 versum ergo 104. Hos in fidem accipiunt comes stabuli et stabuli inter-
 ni seu urbani chartularius, curantque bullari seu bullam regiam ipsis
 iuri; qualem regia promosella seu equitatus sellarius gerit. Hos
 centum et quatuor mulos si superioribus octoginta tribus, muneris
 nomine datis, et illis ducentis mulis equisque ducentis, a ratio-
 nale gregum curandis, addas, habebis bestiarum universum nume-
 rum 585. Accedunt equi centum, quos sancta monasteria praestant,
 et qui coram Imperatore iter faciente per geminam seriem, dextra sini-
 straque, praeducuntur. Hi fibulari atque exsecari debent; at si gnum re-
 gium non accipiunt ideo, quo possit Imperator ex iis, quando velit,
 largitiones facere. Ex his enim, uti et ex illis, qui nomine muneris
 Imperatori in bellum eunti et in ipsa expeditione offeruntur, sunt

λένει. ὁμοίως δὲ καὶ ἐκ τῶν ξεναλίων τῶν προσφερομένων τῷ βασιλεῖ ἐν καιρῷ τοῦ φοσσάτου. λαμβάνει ὁ κόμης τοῦ στάβλου ἅμα τῷ χαρτουλαρίῳ τοῦ στάβλου ἐκ τοῦ εἰδικοῦ Ed.L. 267 εἰς ἔξοδον λίτρας γ'. καὶ θεωρεῖ ὁ κόμης τοῦ στάβλου ἅμα τῷ χαρτουλαρίῳ εἰς τὸ κελλάριον τὸ βασιλικόν, ὅπως στρα-5 τούρας ἔχει βασιλικὰς καὶ καβαλλοκιλίκια ἀπὸ Λυδίας ἐκ τῆς κουρατωρείας τῶν Τρυχίνων. καὶ λαμβάνει τὰ σ' σαγματο-πασμαγάδια προσάπαξ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ φοσσάτου τὰ μη-τατινά. ὁμοίως καὶ τὰ ρδ' σαγματοπασμαγάδια προσάπαξ ὁμοῦ σαγματοπασμαγάδια τδ'. καὶ πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν¹⁰ φπέ σαγματοπασμαγαδίων ἀγοράζει, ἤγουν τὰ ὀφειλόμενα ἀγορασθῆναι καὶ συσταθῆναι στρατοῦραι καὶ σάγματα σπά. δέον δὲ ἀγοράζειν ἕσικὰ ἁμάλια καὶ βάπτειν ἀλθηνά, καὶ ποιεῖν σαγίσματα καὶ βορκάδια ρν'. καὶ τὰ μὲν ρ' λόγῳ τῶν Β παρασυρομένων ἵππαρίων ἐμπροσθεν τοῦ βασιλέως· τὰ δέ¹⁵ λ' λόγῳ τῶν βασιλικῶν σελλαρίων, καὶ τὰ κ' λόγῳ τῶν διὰ ξεναλίων διδομένων ἵππαρίων. καὶ τάγιστρα ἐκ τοῦ κελλα-ρίου τοῦ βασιλικοῦ ἀποθέτου τοῦ στάβλου ρν'. ὁμοίως καὶ βυρσάρια διὰ τὸ γενέσθαι καπίστρια ρπ'. καὶ ἑξάκάνθηλα λόγῳ κεδραίας, καὶ ἄσκια εἰς οἶνον καὶ ὄξος λόγῳ τῶν πε-²⁰

largitiones. Comes stabuli et chartularius stabuli accipiunt ab idico litras tres ad sumtus faciendos [in ea nempe comparanda, quae statim dicuntur]. Deinde lustrant cellarium imperiale et inquirunt, quot in eo adsint straturae regiae et cilicia vel filtra pro caballis, e Lydia ex curatoria Trychinorum petita. Sumit inde comes ducenta sagmatopasmagadia metatina seu tempore fossati imperari et dari consueti simul; et dein sumit quoque alia [doni nomine oblata] centum et quatuor sagmatopasmagadia simul. Conficiunt haec 304. Reliqua, quae desunt ad complendum numerum 585 sagmatopasmagadiorum, id est 281 straturas vel stragulas, et sagmata seu sarcinas vel bisaccia, emi et comparari debita, emit [pro illis tribus auri litris, quas modo dicebamus ab idico praeberi]. Debet autem emere rasica amalia, id est rasos seu grossioris fili laneos deflocatos pannos, eosque curare colore purpureo imbui et inde fieri sagmata seu straturas equinas et borcadia 150; quo de numero centum quidem destinata sunt illis centum equis, qui coram Imperatore iter faciente praeducuntur et praeambulant, triginta vero cedunt sellariis equis imperialibus, et viginti tandem equis illis, qui muneris dantur. Etiam a cellario regiae apothecae stabuli sumit 150 tagistra [seu saccos pabulatorios, quales equorum capitibus alligantur,] et coria pro conficiendis inde capistris 180, et hexacanthela [seu repositoria scorteae, singula senas amphoras scorteas intus habentia,] pro cedrea vel godronio ibi condendo; et utres pro vino et aceto ad curationem aegrotantium iumentorum adhibendo. Axinorygia quoque comparari debent seu secures caedendis

ριοδίων τῶν ἀλόγων, ἀξινορύγια καὶ πλατυλόσκια καὶ πτυά-
ρια στιβαρὰ διὰ τοὺς πότζους. ἐκ δὲ τοῦ βασιλικοῦ βεστια-
C ρίου ὀφείλει λαμβάνειν σίδηρον ἢ λίτρας λόγῳ σελιναίων,
καὶ ἕξ αὐτῶν ποιῆσαι καὶ μασσήματα ἐλαφρὰ ῥν'. καὶ ὀ-
5 φείλει λαβεῖν ῥέτινα καὶ καπιτζάλια ἀπλὰ ἀπὸ τῶν βυρσα-
ρίων. ἀπὸ δὲ τῆς κακάβεως, ἣν λαμβάνει ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ
βασιλικοῦ βεστιαρίου, ὀφείλει καμεῖν σωκάρια.

Διὰ τῆς βασιλικῆς ὑπουργίας.

D

Ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ὁ δομέστικος τῆς ὑπουργίας καὶ Ms. 7. a
10δ οἰκειακὸς βασιλικὸς κελλάριος σαγμαρία π' τὰ μέλλοντα
βασιλεύειν τὴν βασιλικὴν ὑπουργίαν καὶ τὸ ἀσήμιον τῆς βα-
σιλικῆς τραπέζης. λαμβάνουσι δὲ ὁ τῆς τραπέζης καὶ ὁ δο-
μέστικος τῆς ὑπουργίας λογάριον ἀπὸ τοῦ εἰδικοῦ εἰς ἔξοδον
λόγῳ ἀρτυσίας. οἰνάριον δεσποτικόν, μαγίστρων καὶ πατρι-
15 κίων χορηγεῖ ὁ ἀποθηκάριος. τὸ μὲν βασιλικὸν μὴ μέτρα,
ζυγοφλάσκια τριμετραῖα ζυγὰς ἡ' καὶ ὑπὲρ τῶν μαγίστρων Ed.L. 268
καὶ πατρικίων ἄσκια πενταμετραῖα ζυγὰς ι'. σκορτζίδια λό-
γῳ τοῦ δεσποτικοῦ ἐλαίου, φασούλιν, ὀρύζιν, πιστάκιν, ἀμύ-
γδαλον, φακὴν παρεῖχον πύλαι τὰ δύο κουρατωρίκια, ὁμοί-

pariter lignis et fodiendae terrae aptae; item platyliscia seu palae
planae latae ad averrendam egestam terram, et scaphas vel bottas
robustas ad efferendum in iis coenum e puteis egestum. Debet quo-
que e regio vestiario quinquaginta libras ferri sumere pro parandis
inde soleis equinis, item lupatis levioribus centum quinquaginta.
Debet quoque lora, quae maxillas equorum substringant, et capititalia
[seu lora frontes eorum ambientia] simplicia [id est, in quibus fer-
rum non sit,] e coriis confieri curare. E cannabi autem, quam ac-
cipit e vestiario regio, debet curare, ut restes fiant.

REGIAE HYPURGIAE, ID EST MINISTERIO, QUOD AD MENSAM MINISTRAT,
IMPUTANTUR HAE.

Praefectus mensae et domesticus ministerii et peculiaris regius
cellarius praestant sagmaria iumenta [seu mulos] octoginta, portaturas
ministerium culinare regium et argenteam regiae mensae supellectilem.
Accipiant autem praefectus mensae et domesticus ministerii certam quan-
dam pecuniae summam ab idico ad expensas faciendas, et quidem nomi-
ne expensarum in condituram ciborum. Vinum dominicum, magistro-
rum et patriciorum praestat apothecarius, et dominici quidem praestat
quadraginta octo mensuras, scilicet octo paria lagenarum, quarum singu-
lae ternas mensuras continent. Magistris autem et patriciis praestat pa-
ria decem utrium, quorum singuli quinas mensuras continent. Scortzi-
dia aut scorteos utriculos pro oleo dominico condendo ipsumque

ως καὶ τὸ ἔλαιον· τὰ δὲ λοιπὰ βρώσιμα, ἤγουν λαρδὴν, ἀπόκτιν, τυρὴν, ὀψάρια παστὰ, σφακτὰ, πρόβατα ὑπαρνα, ἀγλάδια ὑπόμοσχα καὶ οἶνον ἐγγώριον χορηγοῦσιν οἱ πρωτονοτάριοι. βερτζίτικον δὲ καὶ νεῦρον ὀφείλει ἀγοράζειν ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ὁ δομέστικος τῆς ὑπουργίας. ἀριθμία δὲς καὶ κυπρίνους ὀφείλει ἔχειν ἀπὸ τῶν βασιλικῶν κουρατωρεῶν. καὶ ἐν ᾧ δαπανᾶται ἡ βασιλικὴ ὑπουργία, ὅπου εὐρη καλὸν οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ ὄσπρια, ἵνα ἐπιβάλλει ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτοῦ, καὶ ὅσα ξενάλια φέρονσι τινες τῶ βασιλεῖ, τὰ μὲν βρώσιμα λαμβάνει ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ὁ δομέστικος τῆς ὑπουργίας καὶ ὁ οἰκειακὸς καὶ βασιλικὸς κελλῆριος, καὶ ὅπου προστάξει ὁ βασιλεὺς, διανεμῶσιν αὐτὰ. χρὴ δὲ γινώσκειν τὸν ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ ἔχειν φοῦρνους ὁ πρὸς τὴν ἀποβολὴν τῆς Συρίας, καὶ δίκτυα πρὸς τὸ ἀποκλείειν τὰ ὄρνεα, καὶ κανκοπινάκια, ἵνα πίνωσι. καὶ ὅτε κελύει ὁ βασιλεὺς ἀποβαλεῖν ἐν Συρίᾳ, ὀφειλοῦσιν φορτίζειν τὰ πσαγμάρια τῆς κομπίνας αὐτῶν, καὶ ὅσα σαγμάρια στρέψει ὁ C μινσουράτωρ, ἵνα κάκεινα φορτώσῃ ὁ τῆς τραπέζης καὶ ὁ δομέστικος τῆς ὑπουργίας καὶ ὁ οἰκειακὸς βασιλικὸς κελλῆριος, ἵνα καθ' οἰονδήποτε τρόπον μὴ λείψῃ τι εἰς τὴν βασι-20 λικὴν ὑπουργίαν.

oleum et phaselos aut fabas, et oryzam et pistachia et amygdala et lentas praestabant olim ambae curatoriae. Reliqua vero edulia, ut lardum, adipem, caseum, salsamenta seu pisces muria conditos, capellas, oves, quae agnos, et vaccas, quae vitulos lactant, et vinum indigenum praestant protonotarii. Bertziticum autem sive salsamentum piscis Oxiani et neurum [quod etiam salsamentum piscarium videtur esse,] debent praefectus mensae et domesticus hypurgiae seu ministerii emere. Arithmia tandem [forte piscis genus] et pisces Cyprinos debet mensae praefectus a regis curatorii petere. Interea dum regium servitium seu apparatus culinaris consumitur, debet, ubicunque locorum praestans vinum et oleum et legumina invenerit, comparare bonam eorum copiam et vasa iis sua implere. Hicidem praefectus mensae et domesticus ministerii et peculiaris regis cellarius accipiunt, si quis Imperatori edulia pro munusculo offerat, easque iussi a Domino distribuunt. Debet quoque praefectus mensae quatuor furnorum non oblivisci, quos secum feret, ubi in Syriam descenditur; habebit item retia, quibus involvat et coarceat gallinas, quas secum vehet, et cavas patinas ligneas, e quibus illae bibant. Debent quoque dicti viri, quando Imperator iam in eo est, ut in Syriam intret, octoginta sagmaria suae combinare, vel ea, quae sua coniugatio et tessera data ipsis assignat, onerare; item illa omnia sagmaria, quae mensurator hactenus a se curata in ipsorum porro fidem atque sollicitudinem traditurus et restitutus est; ac scilicet ullo modo circa regium culinare servitium aliquid deficiat.

Διὰ τοῦ μινσουράτωρος, ἔγουν τῆς βασιλικῆς κόρτης, σα-
γυάρια γ'.

Χρῆ ἐπιφέρεισθαι τὸν μινσουράτωρα δύο κόρτας καὶ ἁ-Ms. 7. b
νάδιπλα τὰς βασιλικὰς τέντας· ἐπειδὴ, ἕως μὲν ἔστιν ὁ βα-D
5σιλεὺς εἰς Ῥωμανίαν, ἢ μία ζυγὴ ἀπέρχεται ἔμπροσθεν με-
τὰ τῆς ἡμισείας ὑπουργίας, καὶ προσεντρεπιζέται τὸ βασιλι-
κὸν ἄπληκτον, καὶ εὐρίσκει ὁ βασιλεὺς πάντα εὐτρεπισμένα
καὶ ἔτοιμα. δέον δὲ, τὸν μινσουράτωρα ἔχειν σκαμνία συ-
στελτὰ, ἵνα καθέζονται εἰς ἕν ἕκαστον σκαμνίον ἄνδρες γ'.
10ὁμοίως τοῦ μήκους αὐτῶν καὶ τραπέζια συστελτὰ, μεσάλια
καὶ μανδύλια τὰ ἀρκοῦντα τῇ βασιλικῇ τραπέζῃ· ἐπεύχια
φούντατα τὰ εἰς χαμόκουμβα ἐνεργοῦντα· ταῦτα δὲ οὐκ
ἐπιφέρεται ὁ μινσουράτωρ, ἀλλὰ χορηγεῖ αὐτὰ ὁ πρωτοβεστιά-
ριος τοῦ βασιλέως ἀπὸ τῆς φορτώσεως τοῦ οἰκειακοῦ βασι-
15λικοῦ βεστιαρίου. πιλωτὰ διβλάττια παχέα καὶ πτενὰ διὰ Ed. L. 269
τὰ χαμόκουμβα· δίδονται δὲ καὶ αὐτὰ ὁμοίως ἀπὸ τῆς
φορτώσεως τοῦ οἰκειακοῦ βεστιαρίου· ἕτερα πιλωτὰ λινοβέ-
νικα ἔχοντα μαλὸν κτενιστὸν ἀνὰ λιτρῶν λ' διὰ τοὺς κλητω-
ρευομένους φίλους· κιλίκια διὰ τὰ χαμόκουμβα πρὸς τὸ πο-
20σὸν τῶν κλητωρευομένων φίλων· ἀφ' οὗ γὰρ ἀποβάλλῃ ὁ βα-

PRO MENSURATORE AUT IMPERIALE CORTE VEL TENTORIO SAGMARIA
QUINQUAGINTA.

Debet mensurator secum ducere duas cortes, unam earum quam-
que constantem binis tentis. Nam, donec Imperator est in Roma-
nia seu ditione Romana et solo amico, praestat unum par tentarium
cum dimidio servitio culinari eo fine, ut adveniens Imperator inven-
niat per omnia praeparatum applicatum vel stationem. Debet quo-
que mensurator habere scamna complicatilia eius longitudinis, ut
in unoquoque tres homines considerare queant. Eiusdem longitudinis
mensas quoque debet habere complicatiles, et missalia, id est lan-
ces et discos, mantiliaque sufficiente numero pro regia mensa,
item tapetes funtatos, in quibus humi decubetur. Haec autem po-
strema secum non fert mensurator, sed quotiescunque illis opus, prac-
stat ea protovestiarius Regis ex sarcinis privati regii vestiarii.
Praestat idem quoque pilota seu coactilia diblattia seu serica,
bis purpura tincta, id est tali involucre serico bis tincto induta; et
ptena [forte stragulas plumis refertas], quibus incubetur. Item
alia coactilia, lineis venetis indumentis induta, habentia floccos
pezos, singula ad triginta librarum pondo, quae substernantur ami-
cis ad regium convivium invitatis; et quae illis superioribus sub-
iciant, solo proxima cilicia, proportionato numero convivis. Nam
ex quo in Syriam invadit Imperator, relinquunt scamna et men-
sas et tentoria superflua et unam cortem apud protonotarium il-

σιλεύς ἐπὶ Συρίαν, τὰ σκαμνία καὶ τὰ τραπέζια καὶ τὰς περιττὰς τέντας καὶ τὴν μίαν κόρτην παραλαμβάνει ὁ κατὰ τὸν τόπον πρωτονοτάριος, καὶ ὅπου προστάξει ὁ βασιλεύς, ἀποτίθησιν αὐτὰ. λουτρὸν Τουρκικόν, ἤγουν Σκυθικὸν τζεργά, Βμετὰ κινωτέρης δερματίνης ἀπὸ ἀδημίον· κονκούμια τρι-5
μετραῖα ιβ· πυρομάχια λόγῳ τοῦ λουτροῦ ιβ· βίσαλα εἰς τὸ καμίνιον, κραββάτια συστελτά· ἐκκλησίαν βασιλικὴν μετὰ ἱερῶν. Ἰστέον δὲ, ὅτι τὰ ἱερά ὀφείλει βαστάζειν ὁ πριμκήριος τοῦ βεστιαρίου.

Διὰ τοῦ οικειακοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ 10
κοιτῶνος διδομένων εἰς φόρωσιν τοῦ αὐτοῦ βασιλικῶ

C βεστιαρίου σαγμάρια λ'.

Ἡ βασιλικὴ πᾶσα ἐμφύσεις καὶ ἡ λοιπὴ ἐξόπλισις ἐν
σκεναρίοις ἐνδεδυμένοις δι' ἀληθινῶν τομαρίων καὶ σιδήρων
γανωτῶν μετὰ καὶ χαρταλαμίων ὁμοίως γανωτῶν διὰ τὸ εἰς 15
Ms.8. τὰ σαγμάρια βαστάζεσθαι. ψυχριστάρια ἀργυρᾶ μετὰ ἐνδο-
μάτων εἰς οἰνάνθην καὶ εἰς ῥοδόσταγμα καὶ εἰς νερόν η'· ἐξ
αὐτῶν εἰς οἰνάνθην ἄσπρον μικρὸν α', εἰς ῥοδόσταγμα μεγά-
λα δύο, εἰς νερόν μεγάλα δ'. βεδούρια ἀργυρᾶ εἰς πρὸν

hinc loci, e quo identidem immediate in hosticum excedit; et iste protonotarius ea deponit ibi locorum, ubi iussus ab Imperatore fuerit deponere. Debet porro mensurator quoque secum ferre balneum Turcicum aut Scythicum tzerga cum cisterna scortea ex ademio [seu corio parthico vel corduano rubro]; cucumas seu lebetes aeneos duodecim, singulos ternas mensuras capientes, pyromachia [forte batillos gestatiles ansatos pro prunis ardentibus condensis] duodecim in usum balnei; lateres pro camino; grabbatia complicatilia, ecclesiam imperialem seu oratorium portatile cum imaginibus ceteroque sacro eius apparatu. Sacra istaec secum ferre debet primicerius vestiarii.

PRO PRIVATO REGIO VESTIARIO, EDITISQUE E CORTONE AD ILLUD IN-
STRUENDUM ONERIBUS BAIULANDIS, DESTINATA SUNT SAGMARIA
TRIGINTA.

Regia omnis vestiaria supellex et reliquis eo pertinens apparatus portatur in vasis, quae induta sunt coriis purpurei coloris fermentisque politis et chartalamiis [seu manubriis e charta pergamenae] pariter politis, quo possint in sagmaria iumenta attolli. Pertinent eodem psychistaria vel cellulae frigidariae argenteae octo in coriaceis suis involucriis, quibus oenanthe [genus aliquod odoratae suavis et fortis unguenti], nec non rhodostagma [seu aqua rosarum

β. ἀσκοδάβλαι διάφοροι μικραὶ καὶ μεγάλαι. ἕτερα ψυχρι-
 στάρια δίκην μαγαρικῶν χαλκᾶ γανωτὰ εἰς νερὸν μεγάληα δ'. D
 βεδούρια χαλκᾶ γανωτὰ β'. ἱερὰ τῆς ἐκκλησίας, ἣν ἐπιφέρει-
 ται ὁ μινσουράτωρ. βιβλία· ἡ ἀκολουθία τῆς ἐκκλησίας, βι-
 βλία στρατηγικὰ, βιβλία μηχανικὰ, ἐλεπόλεις ἔχοντα, καὶ βε-
 λοποιικὰ καὶ ἕτερα ἀρμόδια τῇ ὑποθέσει, ἧγουν πρὸς πολέ-
 μους καὶ καστρομαχίας· βιβλία ἱστορικὰ, ἔξαιρέτως δὲ τὸν
 Πολύαινον καὶ τὸν Συριανόν· βιβλίον τὸν ὄνειροκρίτην· βι-
 βλίον συναντηματικόν· βιβλίον τὸ περιέχον περὶ εὐθείας καὶ
 10 χειμῶνος καὶ ζάλης, ὑετοῦ τε καὶ ἀστραπῶν καὶ βροντῶν Ed.L. 270
 καὶ ἀνέμων ἐπιφορᾶς· πρὸς τούτοις βροντολόγιον καὶ σει-
 σμολόγιον, καὶ ἕτερα, ὅσα παρατηροῦνται οἱ πλευστικοί. Ἰστέ-
 ον δὲ, ὅτι τοιοῦτον βιβλίον ἐφιλοπονήθη καὶ ἐκ πολλῶν βι-
 βλίων ἠρανίσθη παρ' ἐμοῦ Κωνσταντίνου ἐν Χριστῷ βασι-
 15 λεί αἰωνίῳ βασιλέως Ῥωμαίων. ἐπεύχια φουνδάτα εἰς τὰ
 χαμόκομψα, ἵνα ἀναπαύονται οἱ φίλοι, ἅπερ καὶ προεἰρη-
 ται εἰς τὴν ἔκθεσιν τοῦ μινσουράτωρος, ὅτι δίδονται ἀπὸ
 τοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου· θηριάκην, ἠνίτζιν, ἕτερα ἀντι- B
 φάρμακα σκευαστὰ καὶ μονοειδῆ διὰ τοὺς φαρμακευομένους.

stillaticia] et aqua asservantur: quorum unum parvum vasculum al-
 bam oenantham, duo magna rhodostagma et quinque magna aquam
 continent. Item beduria argentea pro aqua condenda duo. Asco-
 dabrae seu utres varii, magni parvique; alia psychiataria seu frigi-
 daria, ad formam amphorarum facta, aenea stannata magna quatuor
 pro aqua condenda: beduria aenea stannata duo. Sacra vasa eccle-
 siae illius, quam mensurator secum fert; item codices hi: rituale
 ecclesiasticum; libri artem regendi exercitus bellique gerendi docen-
 tes; item libri mechanici, quibus artes et instrumenta capiendae-
 rum urbium et telorum confectio atque eiacularandi modus descri-
 buntur, aliaque proposito praesenti, id est expeditioni militari, con-
 grua et utilia, ut de bellis agentes et de ratione castra oppugnaudi;
 historici quoque, praecipue Polyaeus et Syrianus. Liber [Artemidori].
 Oneirocrites dictus, seu de somniorum interpretatione; alius synan-
 tematicus seu de ominibus, quae capiuntur e rebus vivis mutisve
 foras prodeuntibus aut aliquid instituentibus primis occurrentibus; alius,
 qui de tempestatibus agit signisque, quibus instans aut serenitas aut
 tempestas, seu terrestris, seu marina, cognoscitur, de pluvia, ful-
 minibus, tonitru, ventis, terrae motibus aliisque, quae nautae
 solent observare. Talem librum ego, Constantinus, in Christo ae-
 terno Rege Rex Romanorum, magno studio multis e libris compilavi.
 Debet porro vestiarius regum tapetes quoque ferre fundatos, qui-
 bus convivae regii incubent; de quibus mentionem superiore capite
 iam fecimus, quum ea percenseremus, quae ad mensuratoris curam
 spectant, dicentes, ea ipsi e regio vestiario suppeditari. Fert quo-

πανδέκται μετὰ παντοίων ἐλαίων καὶ βοηθημάτων καὶ παντοίων ἐμπλάστρων καὶ αἰλοφῶν καὶ ἀλημμάτων καὶ λοιπῶν ἱατρικῶν εἰδῶν, βοτανῶν καὶ λοιπῶν τῶν εἰς θεραπείαν ἀνθρώπων καὶ κτηνῶν τυγχανόντων. σιτολόκανα ἀργυρᾶ καὶ
 Ms. 8. b ἐπιχυτάρια μετὰ ἐνδυμάτων λόγῳ τοῦ βασιλέως, καὶ ἕτερας ἀσπρόχαλκα καὶ γανωτὰ λόγῳ ἀρχόντων καὶ εὐγενῶν προσφύγων. πλωτὰ διβλάττια παχέα καὶ πτενὰ λόγῳ τοῦ βασιλέως διὰ τὰ χαμόκουμβα· σελλία δύο τῆς προελεύσεως, σελλία τοῦ κουκουμιλίου δλόκανα διάχρυσσα κοπτὰ, ἐπιστρώματα ἔχοντα, καὶ ἕτερα ἐπιστρώματα ἄνωθεν συγκαλύπτοια τὴν κοπὴν τῆς χρείας· καὶ λόγῳ τῶν εὐγενῶν προσφύγων ἕτερα τοιαῦτα ἀργυροκατάκλειστα δύο· καυκία βασιλικά χαλίνζια λόγῳ τῶν φίλων τῶν μετὰ τοῦ βασιλέως κληρωρομένων· σπαθία βασιλικά δύο, ἐν τῆς προελεύσεως, καὶ ἐν τῆς ὁδοῦ. παραμήριον ἐν. ἀλειπτὰ, καπνίσματα διάφορα, ἑν θυμίαμα, μαστίχην, λίβανον, σάχαρ, κρόκον, μόσχον, ἄμπαρ, ξυλαλοὴν ὑγράν καὶ ξηράν, κιννάμωμον ἀληθινὸν πρῶτον καὶ δεύτερον, καὶ ξυλοκιννάμωμον, μυρίσματα λοιπά. σπ-

que vestiarium theriacam, emitzin aliaque antipharmaca composita et simplicia pro iis, qui forte venenum hauserint; pandectas porro seu apothecas universales, refertas omnis generis oleis et remediis et emplastris et illitibus et unguentis aliisque speciebus medicis, ut herbis et aliis, quae sanandis hominibus bestiisque conducunt; item sittolecana seu guttarium cum supposita pelvi, ambo argentea, in coriaceis suis involucris, pro usu Imperatoris proprio; alia talia vasa aenea, externe argento, interne stanno obducta in usum ducum militarium et transfugarum nobiliorum. Coactilia porro diblatta densa et ptena [forte culcitrae plumis refertas] pro Imperatore, in quibus humi recubet; sellas [equinas] duas processionis [seu quibus in processionibus usus est,], item sellas cucumilli holocanas auro pertexta striata instrata habentes; et his superinducta instrata alia, abscondentia ista et demi tum solita, quum Imperator in ea insersum it; et pro nobilioribus transfugis alia talia argentea ora ornata duo. Caucia seu cavas patinas imperiales, chalintzia dictas, pro convivis ad regias epulas invitatis. Spathas imperiales duas; unam pro processione seu qua tunc utitur Imperator, quando in regio splendore ipsi comparendum est; et alteram viae seu qua utitur in itineribus; item paramerion unum seu sicam breviorum e femoribus dependentem. Item suffimenta, quae carbonibus vivis iniiciuntur et deliquescent, alia, quae accensa grati odoris fumum sinuntur exhalare et in carbonem atque favillam abire; quae varia sunt, ut thus, mastyx, olibanum, sacharum, crocus, moschus, ambara, xylaloë sicca et liquida, cinnamomum verum primum et secundum, xylocinnamomum, unguenta reliqua; [et genera telarum] sendes, linomalotaria

δὲς, λινωμαλωτάρια, σάβανα, σινδόνια, βραναῖαι κατωτικαί, μαυδίλια κατωτικά.

Διὰ τῶν ἀραφίων τῶν εἰς ἐθνικοὺς ἀποστελλομένων λόγῳ ξενίων. Ed. L. 271

Σκαραμάγγια διαφόρων χροιοῦν καὶ ἐξεμπλίων, σκαρα-
 5 μιάγγια διάσπρα, δικίτρινα, διβένετα, κολόβια μεγαλόζηλα ἐκ
 τῶν κατ' οἶκους, ἐσωφόρια μεσόζηλα ἐκ τῶν κατ' οἶκους, ἐ-
 σωφόρια λεπτόζηλα ἐκ τῶν κατ' οἶκους, ἐσωφόρια λεπτόζηλα
 διαφόρων χροιοῦν καὶ ἐξεμπλίων ἐκ τῶν κατ' οἶκους, ἀσπρο-
 μύναια, διυγαντάρια ἄσπρα καὶ ἰαστὰ, λωρωτὰ τρίμιτα καὶ
 10 κλόβηρα ἰαστὰ καὶ ἀναλεκτὰ διαφόρων χροιοῦν. Ἰστέον δὲ, B
 ὅτι ταῦτα πάντα ἐν σκευαρίοις ἐνδεδυμένοις δι' ἀληθινῶν το-
 μαρίων καὶ σιδήρων γανωτῶν μετὰ χαρταλαμίων ὁμοίως γα-
 νωτῶν βαστάζονται.

Διὰ τῶν ἐξῆραμμένων.

15 Ἰμάτια ἐξῆραμμένα δίσχιστα μανιακῆτα ἀπὸ σκαραμαγ-
 γίων διαφόρων χροιοῦν καὶ ἐξεμπλίων ἀμφιεσμένα ἀπὸ δι-
 βλαττίων. πρὸς τούτοις καὶ μεσόζηλα δίσχιστα μανιακῆτα
 ἀμφιεσμένα ἀπὸ διβλαττίων. ἕτερα κολόβια ἐκ τῶν κατ' οἶ-

seu lintea floccosa, sabana, sindonia, brandeae viliores et manti-
 lia viliora.

DE PANNIS NONDUM CONSUTIS, CRUDIS FORMAMQUE VESTIUM GESTA-
 BILIIUM NONDUM ADEPTIS, QUAE EXTERIS NOMINE MUNERUM MITTUNTUR.

Scaramangia porro secum fert regium vestiarium diversorum co-
 lorum et diversorum quoque exemplorum seu picturarum pannis in-
 textarum, ut alba, citrina, veneta; colobia megalozela seu pro pro-
 ceris ex iis, quae domi gestantur; esoforia mesozela seu pro medio-
 cribus staturis, qualia domi gestantur; esoforia leptozela seu pro
 minutis staturis, qualia domi gestantur; et haec quidem postrema
 variorum colorum et exemplorum; aspromynaea, dihygantaria candi-
 da et iasta, lorota trilicia et holovera iasta et analecta variorum co-
 lorum. Haec omnia deferuntur in vasis, quae involuta sunt coriis
 rubris et tecta ferramentis politis et chartalamiis pariter politis.

DE CONSUTIS.

Deferuntur porro in expeditionem militarem a vestiario regio
 vestimenta consuta, bis fissa, [in pectore scilicet et dorso,] mania-
 cata [id est torquata seu assutis aureis torquibus instructa], consi-
 stentia in scaramangiis diversorum colorum et exemplorum cum
 praetexta diblattea. Praeter ea mediocris longitudinis vestimenta

κους μεσόζηλα δίσχιστα μανιακάτα λιτά. ἰστέον, ὅτι ταῦτα πάντα ἐν σκευαρίοις ἐνδεδυμένοις μετ' ἀλληθινῶν τομαρίων
 C καὶ σιδήρων γανωτῶν μετὰ καὶ χαρταλαμιῶν ὁμοίως γανω-
 τῶν βασιάζονται. τουβία ἐκ τούτων πάντων, τὰ μὲν προ-
 M. 9. a κριτώτερα ἀπὸ διβλαττίων ἀετῶν καὶ βασιλικίων ἀμφιεσμένα, 5
 τὰ δὲ δεύτερα τούτων ἀπὸ βδελλίων· σφιγκτούρια, θάλασ-
 σαι καὶ ἀβδία πλατύλωρα καὶ ἀβδία μασσουρωτὰ, τὰ μὲν
 ἀμφιεσμένα ἀπὸ διβλαττίων, τὰ δὲ καὶ λιτά. ὑποκαμισο-
 βράκκια διαφόρων ποιότητων. ἐπιρῥιπτάρια ὄξεα πρῶτα καὶ
 δεύτερα καὶ τρίτα, ζωστρία ὄξεα διάφορα καὶ ψευδοῦσα ἀνά το
 νομίσματος ἐνὸς καὶ μιλιαρῆσιων δ'. καὶ ἕτερα ψευδοῦσα ἀνά
 D νομίσματος α', καὶ ἕτερα ἀνά μιλιαρῆσιων ἧ'. ὑποδήματα
 ἀδήμυνα ζυγαὶ διάφοροι. ἰστέον, ὅτι ταῦτα πάντα ἐν βουλ-
 γιδίοις ἢ καὶ ἐν δισακκίοις ὀφείλουσι βασιάζεσθαι. ταῦτα
 δὲ διὰ τοὺς εὐγενεῖς πρόσφυγας τυγχάνουσι καὶ διὰ τὸ εἰσιῶ
 εὐγενεῖς καὶ μεγάλους ἐθνικοὺς ἀποστέλλεσθαι. ἱμάτια λε-
 πτόζηλα ἐκ τῶν κατ' οἴκους πρόκριτα καὶ καθαρά ἀμφιεσμένα
 ἀπὸ τριβλαττίων καὶ διβλαττίων ὄξεων καὶ διβλαττίων ἀκτῶν
 καὶ βασιλικίων καὶ βδελλίων, ἀμφοτέρω δισχιστα μετὰ περ-
 σικίων διὰ τοὺς στρατηγούς καὶ κλεισουράρχας. ἕτερα ἱμάτια
 Ed.L. 272 τια ἐκ τῶν κατ' οἴκους λεπτόζηλα δεύτερα λιτά δίσχιστα μα-

bis fissa, maniacata, cum praetextis diblatteis; alia, sed colobia, qualia domi gestantur, mediocris longitudinis, bis fissa, torquata, sed absque praetextis diblatteis. Haec omnia deferuntur in vasis, quae coriis purpureis involuta sunt et firmata ferramentis politis et chartalamiis pariter politis. Porro tibialia ad superiora vestimenta pertinentia, et tot, quot illa, numero; quorum praestantiora quidem assutas habent aquilas diblatteas et basilicia seu arma aut insignia imperialia; ab his autem secunda et quoad pretium inferiora habent pro exemplo intexta bdellia seu parvas muscas. Sphincturia seu strictoria, thalassas seu maria [vestis genus ita dictum], et abdia cum latis loris, et abdia cum intextis lagenulis, partim praetextata praetextis diblatteis, partim etiam absque iis seu pura. Porro hypocamisobraccia seu braccas diversarum qualitatum, tam quoad capacitatem, quam quoad pretium. Epirrhptaria seu inictoria scapularia, scapulas et caput tegentia, veri luminis, primi ordinis et secundi et tertii. Zostria seu cingula veri luminis varia, et pseudoxea seu pallidioris coloris, singula pretio unius summi et quatuor miliaresiorum, alia pallidioris luminis pretio numerorum singulorum, alia pretio miliaresiorum octonorum. Calceorum ex adimio seu corduano paria diversa. Haec omnia in bulgis aut et bisacciis debent deferri, et destinata sunt nobilibus transfugis, quibus dantur, et aliis nobilibus magnisque alienigenis, quibus mittuntur. Porro fert sequum imperiale vestiarium vestes pro minutis, qua-

νιακάτα διὰ τοὺς θεματικούς τουρμάρχας καὶ λοιποὺς πρόσ-
 φηγάς τε καὶ ἄρχοντας. ἰστέον, ὅτι ταῦτα πάντα ἐν σκενα-
 ρίοις ἐνδεδυμένοις δι' ἀληθινῶν τομαρίων καὶ σιδήρων γα-
 νωτῶν μετὰ καὶ χαρταλαμίων ὁμοίως γανωτῶν βαστάζονται.
 5 σφιγκτούρια, θάλασσαι καὶ ἀβδία πλατύλωρα καὶ μασουρω-
 τὰ, τὰ μὲν ἀμφιεσμένα ἀπὸ διβλαττίων, τὰ δὲ λιτά. ἐπιρῆι-
 πτήρια ὀξεία διάφορα, ὑποκαμισοβράκια διαφόρων ποιότητων.
 ἰστέον, ὅτι ταῦτα πάντα ἐν βουλγιδίοις ἢ καὶ ἐν δισαυκίοις
 ὀφείλουσι βαστάζεσθαι. λογάριον εἰς ἔξοδον τοῦ φροσσάτου B
 10 εἰς φιλοφρόνησιν τῶν ἀγωνιζομένων ἐν πολέμοις καὶ τῶν ἀρ-
 χόντων καὶ εἰς λοιπὰς ἔξόδους, κεντινάρια, μιλιαρῆσια, σακκία
 εἰς τὸ δίδοναι τοῖς φυλάσσουσι σχολαρίοις εἰς τὴν βασιλικὴν
 φθιναν, τοῖς τε βασιλικῶς ἀγούροις καὶ τοῖς ἐπὶ τῆς βασιλικῆς
 ἐταιρείας καὶ ἄλλοις, οἷς ἂν κελεύει ὁ βασιλεὺς εὐσέβειαν δι-
 15 δόναι, εἴτε καθ' ἑβδομάδα ἕπαξ, εἴτε κατὰ δύο, καὶ εἰς λοιπὰς
 ἔξόδους. παραλαμβάνει δὲ ταῦτα ὅ,τε σακελλάριος καὶ ὁ εἰδικός, C
 καὶ βαστάζουσιν εἰς τὰς φορτώσεις αὐτῶν πυρέκβολον μετὰ
 ἰσκας καὶ κανδήλας ἀργυρᾶς γ', καὶ χαλκᾶς γ', μία μὲν εἰς τὸν Ms. g. b
 κοιτῶνα, μία δὲ εἰς τὸ κουκουμίλιον, ἕτερα δὲ εἰς τὸ παρα-

les domi gestantur, praestantiores et nitidas, praetextatas triblatis et diblatis veri luminis et diblatis aquilis et basilicis et bdelliis. Omnia ista sunt bis fissa et persiciis seu marsupiiis instructa et strategis atque cleisurarchis destinata. Alia vestimenta ex genere domesticorum minuta secundi ordinis absque praetextis, bis fissa, torquata, pro turmarchis provincialibus et reliquis transfugis atque tribunis. Haec in vasis deferuntur, quae coriis purpureis induta sunt et instructa ferramentis politis et chartalamiis [seu manubriis pergamenis] pariter politis. Porro [strictoria, thalassae et abdia cum latis loris, et masurota, quaedam diblatis praetextata, quaedam pura. Epirrhiptaria vel scapularia varia; braccas diversorum generum. Haec debent in bulgis aut et in bisacciis deferri. Fert porro quoque vestiarius imperiale secum ad expensas fossati faciendas logarium seu certam quandam numeratae pecuniae copiam tam in centenariis, quam in miliarisii, iisque in sacculos inditis, ut habeat Imperator, unde largitionibus eos, qui sese strenuos in bellicis periculis monstrant, et tribunos honorare ceterisque necessariis expensis satisfacere possit; ut et scholaris, qui regiam finam vel custodiam castrensem obeunt, et regis aguris seu ophabis, et illis, qui ad regiam hetaeriam pertinent, aliisque, quibus Imperator vult pietatem seu donum caritatis dare, sive semel per septimanam id fiat, sive singulis quatuordecim diebus semel. Mitto ceteras expensas. Ista, quae diximus, accipiunt iisque onerari sua sagmaria curant sacellarius et idicus, uti etiam haec: pyrecholum seu fomitem ignis lignum, et iscam seu terebram ligneam iguiariam, et candelabra argentea tria et aenea totidem; quorum unum

κοιτωνάριον. ὀφείλει δὲ γίνεσθαι λάκκος ἔχων βάθος σπιθαμῶν δύο, καὶ ἵνα σκεπάζονται ἐπάνω τῆς γῆς ὑπὸ πετάλων χαλκῶν κοσκινωτῶν, καὶ συμπαρακείται αὐταῖς πρὸς ἓν τρία κηρούλια, φανάρια χαλκῶ κοσκινωτὰ, καὶ ὄρολόγιον μικρὸν Δάργυροῦν διὰ τὰ νυκτερεύματα, ὅπερ ὀφείλει ἴστασθαι εἰς τὸν κοιτῶνα, καὶ ἕτερον χαλκοῦν, ὅπερ ὀφείλει ἴστασθαι ἔσθαι οἱ κοιτωνῆται μένουσιν. πρὸς τούτοις σκουτέλλια ὀλόχρυσα δ', μινσουράκια ὀλόχρυσα β', ὄρθομυλία ὀλόχρυσα δύο. Ἰστέον, ὅτι ταῦτα ἐν τῷ συνεστιᾶσθαι ἐθνικούς τῷ βασιλεῖ ὀφείλουσιν ἐνεργεῖν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἐν ταῖς φορτώσεσιν τοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου τυγχάνουσιν, ὡς μὴ καθ' ἐκάστην ἐνεργοῦντα εἰς τὸ βασιλικὸν τραπέζιον. τὸ δὲ ἀσήμεν τῆς βασιλικῆς ὑπουργίας ὀφείλει βαστάζειν ἢ ὑπουργία εἰς τὴν

Ed. L. 273 φέρωσιν τῶν π' σαγμαρίων τῆς βασιλικῆς ὑπουργίας· ἀφ' οὗ δὲ ἀποκινήσει ὁ βασιλεὺς εἰς τὰς ἐρήμους, δύο φτ-15 και ὀφείλουσι γίνεσθαι, καὶ καθ' ἑβδομάδα ὀφείλουσι λαμβάνειν μιλιαρῆσια. ὁμοίως καὶ οἱ βασιλικοὶ ἄγουροι μαῖονμῶν καὶ μιλιαρῆσια. οἱ δὲ μάγιστροι καὶ οἱ πατρίκιοι καὶ οἱ ὀφφικιάλιοι συνεστιῶνται τῷ βασιλεῖ εἰς τοὺς ἀκλήτους σὺν τοῖς πραιποσίτοις.

quidem in coetone seu cubiculo dormitorio Imperatoris, alterum in cucumillo, tertium in paracoetonario seu cubiculo, quod ad latus coetonis est, ponitur. Inferius habere debent singula singulos lacus ad duarum spithamarum profunditatem; in summo tectos bracteis aeneis ad instar cribri perforatis; et adiacere singulis ternae cerulia, [id est cerei, ut videtur, non recti, sed conglomerati], et laternae aeneae, in summo pertusae foraminibus, velut cribra; et horologium parvum argenteum propter vigilias nocturnas, quod collocari debet in coetone; et aliud aeneum, quod ibi debet collocari, ubi coetonitae diversantur. Praeterea scutellas quatuor solidas aureas, et minsuracia seu missoria vel lances solidas aureas duas, orthomilia [seu pyramides, quales lancibus ad occultandas dapes superimponuntur,] duae totae aureae. Haec vasa pretiosiora servire et in usum vocari debent tum, quum exteri cum Imperatore convivantur; quem in finem quoque sarcinis vestiarii regii [non autem ministerii culinaris,] induntur, utpote quotidie non servientia in mensa regia. Reliquam vero suppellectilem argenteam culinarem debet ministerium culinare in ceteris sarcinis attributorum sibi octoginta mulorum sagmariorum ferre. Ex quo movet Imperator in desertis, duae debent finae vel vigiliae fieri, iisque septimanatim miliarisia dari. Pariter quoque debent imperiales aguri vel ephebi maiumam et miliarisia accipere. Magistri autem et patricii et officiales, uti et praepositi convivantur Imperatori, etiamsi non nomine tenus evocati et invitati.

Διὰ τοῦ εἰδικοῦ σαγμδρια μς'.

Λαμβάνει ὁ εἰδικὸς ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος σακκία χάραγμα
κεντιάρια καὶ μιλιορήσια σακκία λόγῳ τῆς βασιλικῆς ἐται-
ρείας καὶ τῶν βασιλικῶν ἀγούρων καὶ τῶν σχολαρίων καὶ
5 τῶν παραμενονόντων τῇ βασιλεῖ εἰς τὴν φῖναν· ἱμάτια ἔξ ἁ- B
γορᾶς ἀπὸ τοῦ φόρου δεκάλια, ἐννάλια, ὀκτάλια, ἐπτάλια,
ἑξάλια, λωρωτὰ μεταξωτὰ αἰγύπτια· ἀληθινὰ ἐνθάδια·
ταῦτα πάντα διὰ τὸ ἀποστέλλεσθαι εἰς ἐθνικοὺς λόγῳ ξενί-
ων. ἱμάτια ἔξ ἀγορᾶς ἀπὸ τοῦ φόρου, ἐρῥαμμένα δίσχιστα M. s. 10. a
10 μαριακάτα, δεκάλια, ἰννάλια, ὀκτάλια, ἐπτάλια καὶ ἑξάλια,
λωρωτὰ μεταξωτὰ αἰγύπτια, ἀληθινὰ ἐνθάδια, βαμβακερὰ
ἀληθινὰ ἐνθάδια καὶ πράσινα· ζωστρία διαφόρων τιμῶν καὶ
ποιότητων· σφιγκτούρια ἐκάστου ἱματίου πρὸς ἀναλογίαν
ἑποκαμισοβράκια διαφόρων τιμῶν καὶ ποιότητων· ἐπιρῥί- C
15 πτάρια διαφόρων τιμῶν καὶ ποιότητων· τουβρία ἐκάστου ἱμα-
τίου πρὸς ἀναλογίαν· ὑποδήματα διαφόρων τιμῶν καὶ ποι-
οτήτων· σάβανα μετὰ τῶν ἀκολουθιῶν αὐτῶν πρῶτα, δεύ-
τερα καὶ τρίτα. Ἰστέον, ὅτι τὰ μὲν βλαττία τὰ τε ἀράφια
καὶ τὰ ἐρῥαμμένα ἐν σκευαρίοις ὀφείλουσι βαστάζεσθαι, τὰ
20 δὲ λοιπὰ πάντα, οἷον λωρωτὰ ἀληθινὰ ἐνθάδια ἐρῥαμμένα

PRO IDICO DESTINATA SUNT SACM. 46.

Sumit idicus e coetone saccos pecuniae signatae, tam in cen-
tenariis, quam in miliaribus: pro imperiale hetaeria et imperialibus
aguris et scholaribus circa Imperatorem eius custodiendi causa agen-
tibus; item pannos e foro a mercatoribus emtos decem, alios no-
vem, alios octo, alios septem, alios sex ulnarum, loris distinctos,
metaxotos [seu sericatos, id est, ut videtur, filis sericis intertex-
tos,] Aegyptios, purpureos indigenas [vel hic, Constantinopoli, pa-
ratos]. Destinantur ea exteris, quibus nomine munerum mittuntur.
Item pannos e foro a mercatoribus emtos, iam consutos in formam
vestimentorum gestabilium, bis fisos, torquatos, decem, novem,
octo, septem et sex ulnarum, lorotos metaxotos Aegyptios et pur-
pureos indigenas. Bambacera [seu vestimenta e bombace aut xylo
facta,] purpurea, hic terrarum confecta, et prasina. Cingula di-
versi pretii et qualitatis. Sphincturia vel strictoria pro unoquoque
vestimento talia, qualia unumquodque decent; bracciae diversi pretii
et qualitatis. Scapularia quoque diversa ratione pretii et materiae,
tibialia pro singulis vestimentis, unicuique paria et apta; calceos diversi
pretii et qualitatis; sabana cum adiunctis illuc pertinentibus, primi,
secundi et tertii ordinis. Quidquid est blattenum, sive sit non consu-
tum, sive consutum, debet in vasis vel cistis deferri. Reliqua omnia,
ut lorota purpurea hic parata, tam consuata, quam non consuata, debent

τε καὶ ἀράφια ἐν βουλγιδίοις ἢ καὶ διβακκίοις· πυρέμβολα μετὰ Ἰσκαῶ, φανάρια χαλκῶ κοσκινωτῆ β', κανθῆλαι χαλκαῖ
 D εἰς τὰ βασιλικά πεντζιμένα δύο· πέταλα χαλκῶ κοσκινωτῆ διὰ τὸ ἐπισκεπάζεσθαι τοὺς λάκκους, ἔθρα αἱ κανθῆλαι ἀ-
 ππουσιν. ὀφείλει δὲ γίγνεσθαι λάκκος ἔχων σπιθαμὰς δύο⁵
 καὶ σκεπάζεσθαι μετὰ πετάλων χαλκῶν κοσκινωτῶν διὰ τὸν
 ἄνεμον καὶ τὸν καπνὸν, καὶ ἵνα συμπαράκεινται καὶ ταῖς καν-
 θῆλαις φατλία δύο καὶ κηρούλια δύο καὶ φανάριον χαλκοῦν
 διὰ τὰς ἀνακυπτούσας χρείας τῇ νυκτί. κηρούλια διώγνια
 τ', φατλία λίτραι τ', ἐπειδὴ ὁ δρογγίριος καθ' ἑσπέραν εἰσι
 τὸ κέρκετον λαμβάνει ἐν, καὶ ἀφ' οὗ ἰνωθῆ τοῖς θέμασι, καὶ
 Ed.L. 274 δύο καὶ τρία, ἐὰν ἦ βία τοῦ ἀνέμου· χαρτία τομάρια ἰ.
 ἰστέον, ὅτι, ὅτε κελεύει ὁ βασιλεὺς περάσαι εἰς Πύλας, ὀρί-
 ζει τὸν κόμητα τοῦ στάβλου, καὶ κατεβιβάζει τὴν προμοσέλ-
 λαν εἰς Πύλας. ὁμοίως καὶ τὸν δομέστικον τῶν ὀπτιμάτων,¹⁵
 ἵνα κἀκεῖνος εὐρεθῆ μετὰ πάντων τῶν ὀπτιμάτων εἰς Πύλας,
 καὶ παρέχει κατὰ σαγμάριον ὀπτιμάτων. καὶ ἵνα προαπο-
 στέλλῃ δύο βασιλικούς, τὸν μὲν ἐνε εἰς Πύλας τοῦ διαπε-
 ράσαι τὸν λαὸν, ὡσαύτως καὶ εἰς τὴν Λευκάτην τοῦ ἐξελάν-
 νειν τὰ καράβια πρὸς τὴν Λευκάτην, τὸν δὲ ἕτερον εἰς Σάγ-
 Ms. 10. b γαρρον καὶ εἰς τὸν ἅγιον Σαβῖνον. προαποστέλλει δὲ τοὺς βα-

in bulgis aut et bisacciis deferri. Debet porro idicus secum sette
 ignitabula; laternas aeneas cribrosas duas, candelabra aenea pro
 impedimentis regiiis duo; bracteas aeneas cribrosas, quae sint oper-
 cula lacuum, in quibus candelae ardent. Debet autem unusquisque
 lacus habere spithamas in profunditatem duas, et operiri aeneis
 bracteis cribrosis ob ventum et fumum; [quo simul hunc emittant,
 illum violentiam irruentem arceant]. Debet quoque prope candelabra
 iacere fatlia duo [seu cerei recti] et cerulia [seu cerei conglome-
 rati] duo et laterna aenea, ob incidentes nempe nocturnas necessi-
 tates. Debet porro habere tercentum cerulia, pondere singula bina-
 rum unciarum; fatliorum libras tercentum; nam drungarius vesperae
 ad circitationem obeundam accipit unum cereum; et, postquam [Im-
 perator] ad legiones seu in castra venerit, interdum quoque bina et
 terna, si ventus vehementer spiret. Tandem quoque fert idicus secum
 volumina chartae [seu tergora Pergamena] tercentum. Quando
 Imperator vult Bosphorum traicere et ad Pylas [locum sic dictum]
 movere, mandat comiti stabuli, ut promosellam seu sellarium equi-
 tatum Imperatori peculiarem in Pylas deducat; quod is facit. Pariter
 quoque domesticus optimatum admonetur, ut conveniat ad Pylas cum
 omnibus optimatibus et praestet numerum mulionum ex optimatibus
 sagmariis parem. Praemittat quoque Imperator duo basilicos, unum qui-
 dem in Pylas, ut populum seu exercitum traducat, cui eidem quoque ad
 Leucatium eundum est, quo navigia ad Leucatium conducatur; alterum

συλικούς καὶ πάντας, ἵνα ὑπαντήσωσι τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ εἰς Β
 Πύλας, καὶ μαγίστρους καὶ πατρικίους καὶ ἄλλους, οὓς κε-
 λεύει, ἅμα καὶ τοῖς πραιποσίτοις ἀναλαμβάνεται μετ' αὐτοῦ
 εἰς τὰ δρομόνια, καὶ ἀπὸ ἱκανοῦ διαστήματος τοῦ βασιλείου
 5 ὄρουμο γενόμενος, ὥστε αὐτὸν ἐπισκοπεῖν τὴν πόλιν, ἐγείρεται
 ἀπὸ τοῦ κραββάτου, καὶ ἴσταται κατ' ἀνατολὰς τὰς χεῖρας
 πρὸς τὸν οὐρανὸν αἴρων, καὶ τρίτον τῇ χειρὶ τὴν πόλιν κα-
 τασφραγίσας, εὐχεται τῷ Θεῷ λέγων οὕτως· „Κύριε Ἰησοῦ
 10 Χριστέ, ὁ Θεός μου, εἰς χεῖράς σου παρατίθημι ταύτην τὴν
 αὐτῇ ἐναντίον καὶ δυσχερῶν, ἐμφυλίῳ τε πολέμου καὶ
 ἐθνῶν ἐπιδρομῆς. ἀνάλωτον αὐτὴν τήρησον καὶ ἀπόρθητον,
 ὅτι ἐν σοὶ τὰς ἐλπίδας ἡμῶν ἀνεθέμεθα, καὶ σὺ εἶ κύριος
 15 τοῦ ἔθνους καὶ πατὴρ τῶν οἰκτιρῶν καὶ θεὸς πάσης παρα-
 κλήσεως, καὶ σὺν ἐστί τὸ ἐλεεῖν καὶ σώζειν καὶ ῥύεσθαι ἐκ
 πειρασμῶν καὶ κινδύνων νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
 τῶν αἰῶνων. ἀμήν.” καὶ μετὰ τὸ διαπεράσαι τὸν βασιλεῖα
 θεωρεῖ τὴν προμοσέλλαν τὰ τε παρίππια καὶ τὰ μωλάρια,
 καὶ διατάσσεται τῷ τοῦ στάβλου κόμητι καὶ τῷ χαρτουλα-
 20 ρίῳ, ἵνα, καθὼς κατωτέρω ῥηθήσεται, κομπινεύσῃ τὰ τε σα-
 γμῶρια καὶ τὰ παρίππια. καὶ κατὰ σαγμαρίον ὀφείλει παρέ-

8. ΣΧΟΛ. Ἐδχὴ τοῦ βασιλέως.

vero ad Sangarum et S. Sabinum. Praemittit autem Imperator basilicos
 et omnes reliquos convenire illuc iubet ideo, ut occurrant suae ma-
 iestati in Pylis. Magistros autem et patricios et alios, quos vult at-
 que designat, nec non praepositos, sumit secum in dromonia; et
 satis procul avectus a portu regio, ita ut iam totam urbem simul
 contueri possit, surgit e crabbato, [est illud cubiculum, quod navis
 praefecto et nauclero in puppi construi et incoli solet,] et stans in
 tecto navis, vultu versus orientem converso, tollit manus ad coe-
 lum, dextraque ter Urbem signat crucis signo, simulque pii voti
 hanc formulam pronuntiat: *Mi Deus, Domine Iesu Christe, in ma-
 nus tuas commendo et depono hanc tuam urbem. Conserva eam ab
 omnibus eam invasuris hostibus et calamitatibus, a bello civili et
 incursatione gentium exterarum, fac ut capi, ut vastari nequeat.
 In te collocatas habemus spes nostras: tu es dominus misericordiae
 et pater commiserationum et Deus omnis consolationis. Tuum est
 commisereri et servare et eripere e tentationibus et periculis nunc
 et semper et in saecula saeculorum. Amen.* Postquam fretum tra-
 iecerit Imperator, lustrat promosellam seu equitatum suum sellari-
 um et parhippia seu equos veredarios et mulos, et mandat comiti
 stabuli et chartulario stabuli, ut eo modo, de quo deinceps expone-
 tur, mulos et parhippia combinent, hoc est mulionibus una cum
 regia tessera ad requisitionem monstranda committant. Domesti-

χειν ὁ τῶν ὀπτιμάτων δομέστικος ὀπτιμάτων, ἐν κατογραφῇ
 ποιούμενος τό, τε ὄνομα καὶ τὸ χωρίον καὶ εἰ μὲν ἀπόληται,
 ζημιούται αὐτὸ ὁ ὀπτιμάτος· εἰ δὲ ἀποθάνῃ, ἀποκομίζε
 τὰς σφραγίδας εἰς τε τὸν κόμητα καὶ τὸν χαρτουλάριον. πα-
 ρέχει δὲ καὶ ὁ κόμης τοῦ στάβλου εἰς τὰς φορτώσεις κατὰ⁵
 δέκα σαγμαρία σύντροφον τῶν Μαλαγίνων, ἵνα οἱ ὀπτιματοί
 σύρωσι τὰ σαγμαρία, καὶ οἱ σύντροφοὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτοὺς,
 Ed. L. 27⁵ καὶ διορθοῦνται τὰ γομάρια. καὶ ὅτε ἀποφορτώσουσιν εἰς
 τὸ ἀπληκτον τὰ σαγμαρία, ἀναλαμβάνει ταῦτα ὁ χαρτουλά-
 ριος τῶν Μαλαγίνων καὶ ὁ σφραμεντάριος μετὰ τῶν κομῆ-¹⁰
 των καὶ τῶν συντρόφων καὶ τῶν ὀπτιμάτων, καὶ ἐκβάλλουσιν
 Ms. 11. a εἰς τὴν βοσκήν· ὁμοίως καὶ εἰς τὰ παρίππια τῶν φορτώ-
 σεων κατὰ κ' παρίππια σύντροφος εἰς. καὶ ὅτε δώσει τὸ βο-
 κινον, πάλιν φέρουσιν αὐτὰ, καὶ παραδιδόασιν, καθὼς ἐκομ-
 B πινεύθησαν. τὴν δὲ κριθὴν ὄλην, τῶν τε σαγμαρίων καὶ πα-¹⁵
 ριπίων καὶ σελλαρίων, ἐν οἷς ἐκομπινεύθησαν, παραλαμβά-
 νει ὁ χαρτουλάριος τοῦ στάβλου ἅμα τῷ κελλαρίῳ τὴν κρι-
 θὴν, ἥτοι τὰς ταγὰς αὐτῶν ἐκ τοῦ πρωτονοταρίου τοῦ θέμα-
 τος, καὶ χορηγοῦσιν ἐκάστου ἀλόγου ταγῆν. ὁ δὲ πρωτο-

cus optimatum debet numerum mulionum ex optimatibus constantem
 praestare sagmariis parem et indicem facere, in quo scriptum sit et
 nomen uniuscuiusque optimatis, et praedii, quod ex concessione et
 assignatione regia possidet. Et si quidem amittat sagmarium suum
 optimas, sive id aberraverit a via, sive aufugerit, sive raptum ab
 hoste fuerit, luit ipse iactura fundi sui; quodsi vero exspiraverit
 bestia, exhibet comiti et chartulario, stabuli nempe, tesseras regis
 olim sibi, quum bestia suae sollicitudini committeretur, additas.
 Comes stabuli quoque pro singulis decuriis sagmariorum praestat
 singulos syntrophos seu contubernales aut comites itineris, e sta-
 tione et stabulis regis apud Malagina depromptos eo fine, ut optima-
 tes quidem praecedentes loro pone se trahant sagmaria, syntropho au-
 tem pone subsequentes ea coram se agant, oneraque aut delapsa,
 aut ruinam minantia rursus allevent, suumque in locum et in ae-
 quilibrium reponant. Id idem quoque in parhippiis onerariis obtinet,
 quorum singulis vicenariis singuli contubernales adsunt. Mulos, ut
 in stationem appulerunt, sarcinis liberatos tradi et adnumerari sibi
 curat chartularius Malaginarum; saframentarius autem comitesque et
 syntropho et optimates exeunt cum bestiis in pascuum. Quando au-
 tem buccina signum receptui dederit, reducunt animalia sua co-
 ramque exhibent illis, a quibus acceperant, eo modo, quo combi-
 nati fuerant, id est bestias simul atque tesseras acceperant. Quan-
 tum iam ad totum hordeum attinet, id est tam sagmariorum seu
 mulorum, quam parhippiorum, uti et sellariorum equorum, illud,
 hoc est statuta eorum in hordeo diaria, accipiunt simul et semel in
 una massa ibi locorum, ubi combinantur bestiae, [id est in singulis

τάριος λαμβάνει διάταξιν παρὰ τοῦ βασιλέως περὶ τῶν ἀ-
 πλήκτων, καὶ ἀποτιθήσιν ἐκεῖ τὴν κριθὴν καὶ πᾶσαν ἑτέραν
 χρεῖαν βασιλικήν. τὰ δὲ ξενάλια τὰ τῷ βασιλεῖ φερόμενα
 διὰ κριθῆς παραλαμβάνει ὁ τοῦ στάβλου κόμης, ἐν καταγρα-
 φῇ ποιούμενος τὴν ποσότητα, ἅμα τῷ εἰδικῷ καὶ τοῖς νοτα-
 ρίοις, ποιουμένων κάκεινων ταῦτα ἐν καταγραφῇ, ἵνα μετὰ C
 τὸ γενέσθαι καταστόλιον λογαριάζηται ὁ πρωτονοτάριος καὶ
 ὁ χαρτουλάριος εἰς τὸ σέκρετον τοῦ εἰδικοῦ, ἵνα ὑπεξαίρων-
 ται αἱ ἡμέραι τῆς χορηγίας τῶν πρωτονοταρίων. καὶ μετὰ
 τὸ περάσαι τὸν βασιλέα καὶ ἰδεῖν τὴν προμοσέλλαν διατάσ-
 σεται τῷ κόμητι, καὶ διανέμει αὐτὴν, καθὼς κατωτέρω ρη-
 θήσεται. διὰ τοῦ κόμητος τῶν ὀπτιμάτων τῆς ὑπουργίας D
 ἄνδρες σ'· καὶ τοὺς μὲν ρ' ὀφείλει ἀναλαμβάνεσθαι ὁ κόμης
 τοῦ στάβλου καὶ ὁ χαρτουλάριος ἐν καταγραφῇ λόγῳ τῶν ρ'
 ἵππαριῶν τῶν παρασυρομένων. καὶ τὸν κόμητα μετὰ τῶν ε-
 τέρων ρ' ἀναλαμβάνεται ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ὁ δομέστι-
 κος τῆς ὑπουργίας καὶ ὁ οἰκειακὸς βασιλικὸς κελλάριος· καὶ
 οἱ μὲν π' σύρουσι τὰ π' σαγμάρια, οἱ δὲ κ' ἀκολουθοῦσι.
 καὶ ὅτε κατὰ βῆ-ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ ἀπλήκτον, ἐπαίρουσιν οἱ

applicatis] chartularius stabuli et cellarius a protonotario cuiusque
 thematis: et deinceps dividunt et unicuique animalium suum
 pensum porrigunt. Protonotarius autem thematis admonitus imper-
 riali dispositione, nomina singulorum applicatorum continente, de-
 ponit ibi locorum, ubi deponere iussus fuerit, imputatam sibi copi-
 am non hordei tantum, sed et aliarum omnium regii comitatus ne-
 cessitatum. Id vero, quod in hordeo nomine muneris Imperatori
 offertur, in fidem curamque suam accipit stabuli comes, scripto
 consignans identidem, quantum acceperit, coram idico et notariis, qui
 simul cum ipso idem faciunt, idque ideo fit, ut post reditum ab ex-
 peditione domum, quando protonotarius [generalis] et chartularius
 [stabuli] rationem a se praestiti et accepti penus reddent in secreto
 idici, remittantur [pro proxima expeditione] protonotariis dies, qui-
 bus debuissent alias necessaria praestare. Postquam traiecerit Im-
 perator fretum et lustraverit promosellam seu privum sibi suum
 equitatum, mandat comiti stabuli, quomodo actum cum eo velit, dis-
 tribuitque eum eo modo, qui deinceps dicetur. Comes optimatum
 ministerii culinariae praestare debet viros ducentos, quorum partem
 dimidiam comes stabuli et chartularius eius in fidem curamque suam
 accipiunt, nominatim scripto designatos, pro centum equis, qui coram
 Imperatore trahuntur et producuntur. Comitem optimatum vero cum
 altera optimatum centuria suam in fidem curamque accipiunt prae-
 fectus mensae et domesticus ministerii culinariae et privatus regius
 cellarius. Et horum posteriorum octoginta quidem trahunt pone se
 totidem sagmaria; reliqui viginti gregem sequuntur. Hi optimates,
 unaque cum ipsis syntrophii, accipiunt, Imperatore in stationem

σύντροφοι καὶ οἱ ὀπτιμάτοι τὰ παρίππια τῶν ὑπουργῶν, καὶ Ed.L. 276 ἀπάγουσιν εἰς τὴν βοσκήν πρὸς τὸν χαρτουλάριον τῶν Μαλαγίνων. τὸ αὐτὸ δὲ καὶ πᾶσαι αἱ φορτωσίαι καὶ πάντες οἱ κομπινευθέντες βασιλικά ἄλογα, ἤγουν κατὰ σαγμαρίον ὀπτιμάτος, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται. 5

Εἰσὶν αἱ φορτωσίαι οὕτως.

Διὰ τῆς βασιλικῆς ὑπουργίας σαγμαρία π', παρίππια ξβ'. Ms. 11. b διὰ τῆς βασιλικῆς κόρτης σαγμαρία ν', παρίππια μγ'. διὰ τοῦ οἰκειακοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου σαγμαρία λ', παρίππια ιε'. διὰ τοῦ εἰδικοῦ σαγμαρία μ' καὶ τῶν ἑβδομαρίων παρίππια ιο' ιε'. διὰ τοῦ πρωτοβεστιαρίου σαγμαρία δ', παρίππια δ'. διὰ τῶν κοιτωνιτῶν τῶν ιβ' σαγμαρία κδ', παρίππια κδ'. διὰ Β τῶν σαράκοντα τῶν παρισταμένων τῇ τραπέζῃ σαγμαρία κ', παρίππια κ'. διὰ τῶν ἐπὶ τῆς ἐταιρείας ἀνδρῶς σ', σαγμαρία ρ', παρίππια... διὰ τῶν ρ' ἐθνικῶν τῶν ἐπὶ τῆς ἐται- 15 ρείας σαγμαρία ν', παρίππια ρ'. διὰ τοῦ κόμητος τοῦ στάβλου σαγμαρία ιβ', παρίππια ιβ'. διὰ τοῦ χαρτουλαρίου καὶ τοῦ ἐπείκτου σαγμαρία ις', παρίππια ις'. διὰ τοῦ ἀποθέτου τοῦ κελλαρίου τοῦ βασιλικοῦ στάβλου σαγμαρία λ', παρίππια ιβ'. διὰ τοῦ σταβλοκόμητος τῆς πόλεως σαγμαρία β' καὶ πρ- 20

appulso, a ministris culinae equos veredarios, et ducunt eos pastum ad chartularium Malaginarum. Id quoque fit de reliquis onerariis, et idem faciunt in universum omnes, qui regia iumenta in combinam, id est commissionem fidemque suam una cum tessera acceperint; nempe optimates singuli singulis sagmariis additi, ut supra iam dictum est.

OPERATIONES AUTEM SIC FIUNT.

A [vel pro] regio ministerio culinari muli onerantur octoginta, parhippia sexaginta duo. A regia corte seu tentorii regii famulatio sagmaria quinquaginta, parhippia 43. A privato regio vestiario sagmaria 30, parh. 15. Ab idico sagm. 40, et hebdomariorum parh. 15. A protovestiario sagm. 4 et parh. totidem. A duodecim coetonitis 24 sagm. et totidem parhippia. A quadraginta famulis mensae regiae adstantibus sagm. 20 et totidem parh. A ducentis ad betacriam pertinentibus viris sagm. 100 et 24 parhippia. A centum exteris betacriae praefectis sagmaria 50, parhippia 100. A comite stabuli sagm. 12 et totidem parhippia. A chartulario et epeicta sagm. 16 et totidem parh. A promocondo cellarii regii stabuli sagm. 30 et parh. 12. A comite stabuli Urbis sagm. 2 et equi duo pariter ex urbanis. Ab ambobus stabuli comitibus [uno palatino, qui in Urbe agit, et altero, qui in Malaginis,] sagm. 1 et equi ex urbanis 2. A quadra-

λιτικά ἱππάρια δύο· διὰ τῶν δύο σταβλοκομήτων σαγμάριον
 α', καὶ πολιτικά ἱππάρια β'· διὰ τῶν σαράκοντα συντρόφων
 τῶν σελλαρίων σαγμάρια ε', παρίππια μ'· διὰ τοῦ χαρτουν- C
 λαρίου τῶν Μαλαγίνων σαγμάρια ε', παρίππια ε'· διὰ τοῦ
 5σαφραμενταρίου σαγμάριον, ἱππάρια β'· διὰ τῶν δ' κομήτων
 τῶν Μαλαγίνων σαγμάρια δ', παρίππια δ'· διὰ τοῦ στρα-
 τιωτικοῦ εἰς τὰ βασιλικά χαρτία σαγμάρια δύο· διὰ τοῦ δε-
 κανοῦ εἰς τὰ βασιλικά χαρτία σαγμάριον α'· διὰ τῶν δ' πα-
 πᾶδων σαγμάρια δ'· ὁμοῦ τὰ κομπινευθέντα σαγμάρια νηβ'.
 10παρասυρτὰ τὰ εἰς ὑπαλλαγὴν τῶν ἀποθνησκόντων καὶ τῶν
 ἀποστασιασίων, καὶ ἐν καιρῷ τῆς ἀποβολῆς τῆς Συρίας εἰς
 ταγὴν κριθῆς σαγμάρια ρ'· ὁμοῦ τὸ πᾶν σαγμάρια φηβ'. καὶ D
 τὰ παρίππια τὰ κομπινευθέντα ν'. ἱππάρια καὶ παρասυρτὰ
 τὰ ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως περιπατοῦντα δεξιὰ καὶ εὐώνυ-
 15μα, ὁμοῦ τὸ πᾶν ἱππάρια μωλάρια απς'. καὶ ἐστρωμένα
 σελλάρια λ'. ::αἱ ὕσα ἂν ἐξέλθωσιν ἀπὸ τῆς πόλεως καὶ ὅ-
 σα ἂν λάβῃ ἐπὶ φροσσάτου ὁ βασιλεὺς, τούτων πάντων τῶν
 ἀλόγων τὰς ταγὰς παραλαμβάνει ἐκ τοῦ πρωτονοταρίου ὁ Ed.L. 277
 κόμης τοῦ στάβλου καὶ ὁ χαρτουλᾶριος καὶ ὁ κελλᾶριος, καὶ
 20χορηγοῦσιν εἰς πάντα τὰ κομπινευθέντα ἄλογα. ταγίζονται
 δὲ τὰ μὲν παρίππια καὶ τὰ μωλάρια διτύγιον, τὰ δὲ σελλάρια

ginta syntrophis vel contubernaliibus sellariorum sagm. 5., parh. 40.
 A chartulario Malaginarum sagm. 5 et totidem parh. A saframentario
 sagm. 1 et equi duo. A quatuor comitibus Malaginarum sagm.
 4, parh. 4. A stratiotico [seu rationali rei militaris] pro deferendis
 membranis regis sagm. 2. A decano pro deferendis item chartis
 regis sagm. 1. A quatuor papadis [vel clericis aut monachis de
 clero palatino, castra sequentibus,] sagm. 4. Efficiunt in universum
 combinata sagmaria numerum 482. Quibus si addantur parasyrta
 seu sagmaria, quae vacua oneribus ad latus oneratorum trahuntur
 et incedunt, substituenda in locum exspirantium aut aberrantium
 aufugientiumve et abactorum, accipiuntque diarium hordei pensum,
 quando in Syriam invaditur, (sunt autem ea numero centum,) con-
 ficitur numerus sagmariorum 582. Parhippia combinata conficiunt 400
 equos, quibus si addantur illi equi, qui duabus in seriebus, dex-
 tra sinistraque, coram Imperatore praecedunt, (sunt autem illi nu-
 mero 104,) confiunt in universum iumenta mille octoginta sex; et
 strata inessuique semper adaptata sellaria triginta. Horum omnium,
 et praeterea quotquot accesserint ex Urbe, et quotquot Imperator
 tempore fossati nanciscatur, horum, inquam, iumentorum omnium
 pensa diaria a protonotario accipiunt comes stabuli et chartularius
 et cellarius, et inde attribuunt ea combinatis iumentis. Et in parhip-
 pia quidem atque mulos imputatur pensum geminum, in sella-

Ms. 12. *ατριτάγιον*. ὁ δὲ ἐπέικτης παρίσταται εἰς τὰς τωγὰς τῶν ἱπ-
πων καὶ εἰς τὰ καλιγώματα καὶ εἰς τὰ καπίστρια καὶ εἰς τὰ
σαγίσματα καὶ εἰς τὸν ποτόν. Θέσισμα δὲ ἀρχαῖον τυγαί-
νει βασιλικόν, ἵνα μηδεὶς λαμβάνῃ χαριστικὴν, μήτε μωλάρι-
ον, μήτε παρίππιον, ἔχον βασιλικὴν σφαγίδα, ἵνα μὴ κατα-5
κοινωθῇ ἢ προμοσέλλα καὶ ἀλόλῃται. εἰάν δὲ τις εὐρεθῇ
B τοιοῦτον ἔχων, ὡς κλέπτης καταδικάζεται· ἐκ δὲ τῶν μὴ ὄν-
των ἀλόγων ἐσφραγισμένων, ὅπου κελεύει ὁ βασιλεὺς, δίδω-
σιν, εἴτε ἐθνικοῖς, εἴτε πρόσφυξιν, εἴτε ἄλλοις τισίν, οἷς κε-
λεύει καὶ βούλεται. ἐσφραγισμένον γὰρ ἱππάριον ἢ μωλά-10
ριον βασιλικῇ βούλλῃ οὐδενὶ δίδεται εἰς χαριστικὴν· ἐπειδὴ
γὰρ, ὅτε γηράσει καὶ ἀνεύρηγον πρὸς ὄδοιπορίαν γένηται
ταξειδίου, ἀλλάσσει αὐτὸ εἰς τὴν βασιλικὴν προμοσέλλαν.
ὀφείλει δὲ ὁ κόμης τοῦ στάβλου καὶ ὁ χαρτουλάριος μετὰ
τῶν ἀρχόντων αὐτῶν παρίστασθαι εἰς τὰς βασιλικὰς φορτῶ-15
C σεις, ἵνα ἕκαστον σαγμάριον βαστάξῃ μοδίῳν ἢ γομάριον καὶ
ἂν εὐρωσι κατὰ τὴν ὁδὸν ξιποφορτάματα, τύπτουσι τοὺς τε-
θεικότας τὰ τοιαῦτα, καὶ ῥίπτουσιν αὐτά. καὶ μετὰ τὸ ἀπο-
κατασταθῆναι τὴν κομπῆναν, τότε, εἰάν κελεύει ὁ βασιλεὺς πε-
ριπατεῖν τὴν μίαν κόρτην καὶ τὰς ἡμισείας τένας, ἅμα καιῶ

rios autem equos triplum. Epictes vero [id est compulsor et ope-
rarum regiarum praefectus,] adstat observator, quando equi pensa
sua accipiunt, et caligas et capistra et stragulas et potum. Est porro
vetus edictum regium, ne quis in munus accipiat mulum parhip-
piumve, quod habeat imperiale signum impressum, ne promosella
seu equitatus privatis Augusti usibus destinatus in vulgi cedat
usus promiscuos, eaque occasione mianatur et pereat. Si quis
igitur signatum armis imperialibus iumentum habere deprehenda-
tur, is tanquam fur in ius vocatur et damnatur. De ceteris iu-
mentis non signatis largitur Imperator pro lubitu tam exteris, quam
transfugis aliisque, quibus vult et dari iubet. Equi autem et mu-
li, augusta signati bulla, nemini, ut dictum est, pro dono grātui-
to dantur. Vetustate autem detritum et laboribus bellicis itineri-
busque obeundis ineptum porro factum quidquid fuerit, id, suffec-
tis in eius locum aliis, absconditur in promosellam imperialem
seu promptuarium et scholam velut atque seminarium sellariorum
imperialium. Adesse debent stabuli comes et chartularius cum re-
liquo officio suo, quando regiae sarcinae iumentis imponuntur, et
prospicere, ut sagmarium unumquodque competens suum onus, quale
scilicet octo frumenti modios aequat, accipiat. Potestas illis est,
si ipsa in via deprehendant iumentum unum alterumve superose-
ratum esse, illos fustibus caedendi, qui oneri praescripto plus ad-
fecerint, et ipsa superaddita onera deiciendi. Ut combinationes
iumentorum tandem rite fuerunt reductae [sc. e pascuis], praecipit

τῆς ἡμισείας ὑπουργίας καὶ προευντρεπίσειν τὰ βασιλικὰ ἀ-
πληκτα, γίνεται οὕτως. καὶ ἕως ὃς ἐνωθῆ τολς θέμασιν, ἡ αὐ-
τῆ ἀκολουθία γίνεται, καὶ ἡ τάξις τῆς περιπατήσεως ἐν τῇ D
ὁδῷ φυλάττεται κατὰ τὸν τύπον τοῦ διακινήματος.

5

Περὶ τῶν κερκέτων.

Ἰστέον, ὅτι, ὅτε κερκετεύει ὁ δρουγγάριος τῆς βίγλης
τὰς ἑσπέρας, λαμβάνει φατλίον ἀπὸ τοῦ εἰδικοῦ, καὶ οἱ ῥ'
σχολάριοι, οὓς ἔχει, ποιοῦσι τὴν φῆναν τὴν ἔξω, καὶ οἱ ἐπὶ
τῆς ἑταιρείας κρατοῦσι φῆναν ἔσω μετὰ τοῦ ἑταιρειάρ-
10χοῦ πλησίον ἔξω τῆς κόρτης, ὅπου εἰσὶ δεδεμένα τὰ σχοινία
αὐτῆς, καὶ λαμβάνει σίγγον ἀπὸ τοῦ βασιλέως μυστικῶς,
εἴτε τὸν Σοτήρα, εἴτε τὴν Θεοτόκον, εἴτε τὸν ἀρχιστρατή-
γον, εἴτε τῶν ἁγίων μαρτύρων τῶν στρατηλατῶν, εἴτε ἄλλο Ed.L. 278
τι, ὃ κελεύει ὁ βασιλεύς. καὶ ὑπαλλάσσει ἐκάστης ἑσπέρας Ms. 12. b
15τὸ σίγγον, καὶ ἴσθησιν ἐπιστάτας, καὶ περιγυρεύουσι δι'
ολης νυκτὸς τὴν φῆναν. τὸ αὐτὸ καὶ ὁ ἑταιρειάρχης με-
τὰ καὶ τῆς ἑταιρείας. καὶ ἀφ' οὗ κερκετεύσει ὁ δρουγγά-
ριος, οὔτε κοιτωνίτης ἐπ' ἔξουσίας ἔχει ἔξω τῶν σκου-
ταρίων εἰσελθεῖν, οὔτε τῶν ἐπὶ τῆς ἑταιρείας, οὔτε ἄλ-
14. d om. ed.

Imperator, si ipsi placet, alterutram cortem et dimidiam partem
tentarum atque ministerii culinaris praecedere et ante adventum
suum regia applicata praeparare. Et donec sese adiunxerit themati-
bus sen pervenerit ad legiones, observatur idem tenor et ordo
processionis in itinere secundum formam consuetam motus, id est
expeditionis bellicae.

DE CIRCITORIBUS ET CIRCITATIONIBUS.

Quando circitat drungarius vigiliae singulis vespers, sumit ab
idico fatium seu cereum unum Centum, quos ille sub se habet,
scholarii faciunt finam seu custodiam externam, illis, qui ad he-
taeria pertinent, custodiam tenentibus internam sub inspectione
betaeriarchae, extra quidem, at prope tamen cortem, ibi ubi au-
nexi palis terminant funes eius. Signum drungarius ab ipso Impc-
ratore privatim accipit, sive Salvatorem, sive Deigenitricem, sive
archistrategum, id est archangelum Michaëlem, sive alium aliquem
SS. Martyrum, qui copiis et rebus militaribus praeesse reputantur,
sive tandem aliud quodcumque Domino videatur, singulis vespers
aliud atque aliud. Porro constituit drungarius epistatas seu inspec-
tores, qui excubantibus instent improvisi, totamque per noctem
excubias obeundo lustrent. Id ipsum quoque hetaeria in hetae-
ria sua facit. Ex quo drungarius circitavit, neque coetonites am-
plius habet facultatem extra scuta, id est extra vallum, proceden-

λος τις μέγας ἢ μικρός, ὑπερέχων ἢ ὑποβεβηκώς, ἐὰν μὴ λάβῃ τὸ σίγνον ἀπὸ τοῦ βασιλέως καὶ ἔλθῃ εἰς τὸν δρουγγάριον. εἰ δὲ δοκιμάσει τις ἐξελθεῖν ἄνευ σίγνου, δεσμοῦσιν αὐτὸν καὶ ἀπάγουσιν εἰς τὸν δρουγγάριον, καὶ ὑπομιμησκειται περὶ τούτου ὁ βασιλεὺς, καὶ εἴ τι κελεύει ἡ βασιλειαῖα B αὐτοῦ. εἰ δὲ λάβοι σίγνον παρὰ τοῦ βασιλέως, ὁπόθεν αὐτὸν ἐκβάλλει ὁ δρουγγάριος, ἐκείθεν καὶ πάλιν εἰσάγει, καὶ ἀλλαχόθεν οὐκ ἐξεστὶν αὐτὸν εἰσελθεῖν, ἐπεὶ παρὰ τῶν πεδητούρων δεσμεύεται, καὶ τὸ πρῶτ' τῷ βασιλεῖ παραδίδεται. τοῦτο δὲ φυλάττεται μέχρι τοῦ καταστολίου. ὅτε δὲ ἐνωθῆ¹⁰ τοῖς θέμασιν ὁ βασιλεὺς, γίνεται προσθήκη ἄλλης μιᾶς φίνας πλησίον τῶν ἐπὶ τῆς ἑταιρείας, ἥγουν ἔξω τῆς ἑταιρείας καὶ ἔσω τῶν τοῦ δρουγγαρίου σχολαρίων. διερχομένου δὲ τοῦ βασιλέως ἐν τοῖς θέμασιν, ὑπαντᾶται παρ' ἐκάστου θέ- C ματος, δηλονότι παρατεταγμένου ὄντος τοῦ θέματος. καὶ δὴ¹⁵ τοῦ βασιλέως διερχομένου, ὡς ἀπὸ διαστήματος ἰκανοῦ πρὸ τοῦ τὸν βασιλέα καταλαβεῖν, ἀποβαίνουσι τῶν ἔκτων ὅ,τε στρατηγὸς καὶ ὁ πρωτονοτάριος τοῦ θέματος καὶ οἱ τουρμάρχαι καὶ οἱ δρουγγαροκόμητες καὶ ὁ μεράρχης καὶ ὁ κόμης τῆς κόρης καὶ ὁ χαρτουλάριος καὶ ὁ δομῆστικὸς τοῦ θέμα-²⁰τος, καὶ ποιοῦσι δέξιμον. καὶ τοῦ βασιλέως διερχομένου,

di, neque ad hetaeriam pertinens aliquis, neque ullus alius, senex iuvenisve sit, dignitate eminens aut inferior, nisi signum ab Imperatore accipiat, et illud ad drungarium referat. Si nihilominus praesumat aliquis absque signo edito extra vallum procedere, deprehensum illum in vinculis abripiunt ad drungarium, eiusque rei notitia refertur ad Imperatorem, eiusque exploratur sententia, quid de tali actum velit. Si vero nactus ab Imperatore signum ediderit apud drungarium, educitur ab illo; meminisse tamen eum oportet, ut per eundem exitum, per quem emissus a drungario fuerit, redeat. Alias enim vincitur a pedituris, et mane traditur Imperatori. Observatur id, donec, finita expeditione, domum remigretur. Ex quo autem ad legiones pervenerit Imperator, additur superioribus ambabus sine seu custodia tertia, medium tenens locum inter hetaeriam et scholarios drungarii. Imperator legiones pertransiens excipitur ab unaquaque legione in armis et acie stante. Scilicet commodo intervallo antequam Imperator prope adveniat, descendunt ex equis strategus et protonotarius thematis, turmarchae, drungarocomites, merarcha, comes cortis, chartularius et domesticus thematis; et faciunt deximum seu corpus advenientem Dominum excipere atque salutare paratum. Imperatore transiente, prouident omnes in terram, eius maiestatem adorantes; milites autem manent consistentes in equis. Post factam a strategis et ceteris dictis magistris militaribus adorationem deflectit Imperator tantillum de

ἀήττοσσι πάντες οἱ προειρημένοι ἐπὶ γῆς, προσκυνοῦντες τὸν βασιλέα· οἱ δὲ στρατιῶται πάντες ἴστανται καβαλλάριοι. καὶ μετὰ τὸ προσκυνῆσαι τοὺς στρατηγούς σὺν τοῖς προλεχθεῖσιν ἄρχουσιν ἐκνεύει ὁ βασιλεὺς ὀλίγον τῆς ὁδοῦ, λέγων πρὸς **Ms. 13. a** αὐτούς· „καλῶς εὗρομεν.” εἶτα ἐρωτᾷ αὐτούς· „πῶς ἔχετε-**D** τε, παιδία μου; πῶς ἔχουσιν αἱ γυναῖκες ὑμῶν, αἱ νύμφαι μου, καὶ τὰ παιδία;” κακεῖνοι λέγουσιν, ὅτι „ἐν τῇ ζωῇ τῆς βασιλείας σου καὶ ἡμεῖς οἱ δοῦλοί σου ὑγιαίνομεν.” καὶ πάλιν ὁ βασιλεὺς ἀποκρίνεται· „χάρις τῷ ἁγίῳ Θεῷ τῷ ἐν ὑπογείᾳ διατηροῦντι ἡμᾶς.” καὶ πάντων τῷ βασιλεῖ ἐπευχόμενων, ὀρίζει ὁ βασιλεὺς τὸν στρατηγὸν καὶ πάντας τοὺς προειρημένους ἄρχοντας καβαλλικεῦσαι καὶ μετὰ τοῦ στρατοῦ αὐτῶν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἰδίαν καὶ ὠρισμένην αὐτοῖς τάξιν. εἰ δὲ μᾶλλον κελεύει ὁ βασιλεὺς ἀπυσορευθῆναι τὰ τε **Ed. L. 273** ἰσχυράτα καὶ τὰ θέματα, εἴτε ἐν τῷ θέματι τῶν Ἀρμενιανῶν εἰς τὸν Δαζιμῶνα, εἴτε ἐν τῷ θέματι τοῦ Χαρσιανοῦ εἰς Καισάρειαν, εἴτε ἐν ἑτέρῳ θέματι πρὸς τὸν τόπον, ἐν ᾧ μέλλει φοσσατεῦσαι, ἐπιτηδεῖον τυγχάνοντος· καὶ ὅτε ἔλθῃ ἔγγισια πρὸς τὸ ἀπληκτον ἀπὸ τριῶν μιλίων, προὔπαντῶσι τὰ τε **20** σοτάγματα καὶ τὰ θέματα ἐπευχόμενοι τῷ βασιλεῖ, καὶ πρὸς ἐν ἑκαστον τάγμα καὶ θέμα λέγει ὁ βασιλεὺς, ἐκνεύων πρὸς αὐτὸ, οὕτως· „καλῶς ὑμᾶς εὗρομεν. πῶς ἔχετε; πῶς ἔ-

via, et ad eos converso sermone: *In pulchris*, ait, *bonisq̄ue omni- bus vos agentes reperiamus velim.* Dein interrogat: *Quomodo va- letis, mei filii? quomodo valent uxores vestrae, meae nurus? quo- modo liberi vestri?* Respondent: *In vita maiestatis tuae et quam- diu ea bene valet, etiam nos servi tui bene valemus.* Respondet Imperator: *Gratia sit optimo et summe venerando Deo, qui in sanitate nos conservat.* Omnibus ad haec prosperae valetudinis continuatum usum et fausta quaevis Imperatori apprecantibus, imperat stratego ceterisque omnibus antea memoratis rectoribus, ut rursus in equos incendant, et cum suis quisque coplis in proprium et assignatum sibi suum locum abeant. Quodsi vero Imperator non tam singulares pertransire et lustrare legiones, quam potius omnes in eadem castra congregatas videre malit, tagmata pariter atque the- mata, sive iam id fieri iubeat in themate Armeniacorum apud Da- simonem, sive in themate Charsiani apud Caesaream, sive in alio themate eo in loco, ubi fossatum agere decrevit, apto nempe et commodo: tunc ad castra appropinquant ad trium inde miliarium distantiam obviam ipsi eunt tagmata et themata, piis eum votis et faustis clamoribus prosequentes. Imperator ad unumquodque tagma et thema deflectens nonnihil de via sic ait: *Ut in pulchro statu vos invenerimus! Quomodo valetis? quomodo valent nurus meae,*

χουσιν αἱ νύμφαι μου, αἱ γυναῖκες ὑμῶν, καὶ τὰ παῖδιά; πῶς ὑμῖν τὰ ἐν τῇ ὁδῷ διηγύσθη; ἀγωνίσασθε, τοῦ Χριστοῦ στρατιῶται καὶ παῖδι' ἐμὰ, ἵνα ἐν καιρῷ δέοντι ἐπιδείξησθε τὴν γενναιότητα καὶ τὴν ἀνδρείαν ὑμῶν καὶ τὴν πρὸς Θεὸν καὶ βασιλείαν ἡμῶν πίστιν ὀρθὴν καὶ ἀγάπην, ἵνα ἡ βασιλεία ἡμῶν ἀξίως τῆς ἀνδρείας καὶ γενναιότητος ὑμῶν καὶ ὀρθῆς πίστεως καὶ ἀγάπης εὐνοίαν ἀποδεξαμένη ἀνταμείψῃται καὶ εὐεργετήσῃ, καὶ τιμαῖς διαφόροις τιμῆσῃ, καὶ ἐξ ἀναξίων ἀξίους δείξῃ, καὶ μυρία καλὰ εἰς ὑμᾶς ἐνδείξῃται." καὶ μετὰ τὸ λαλῆσαι πρὸς αὐτοὺς ταῦτα ἔρχονται ὀπιθεν τοῦ δρογγαρίου καὶ τῶν ἐπὶ τῆς ἑταιρείας, καὶ περιπατοῦσι **Κ** παρατεταγμένοι. καὶ ὅτε εὐρέθῃ στένωμα ἢ ποταμὸς, εἶτε καὶ γέφυρα, διαπερῶσι τὰ τάγματα ἔμπροσθεν· πρῶτον μὲν **Μα. 13. βα** ἰκανάτοι, δεῦτερον τὰ ἐξκούβιτα, τρίτον ὁ ἀριθμὸς, τέταρτον ὁ ἰκανάτος· ὁμοίως καὶ τὰ θέματα. καὶ καθὼς ὁ τυ-15 πὸς ἔχει, περιπατοῦσιν οἱ μάγιστροι καὶ οἱ πατριῖοι καὶ οἱ κοιτωνῖται καὶ οἱ βασιλικοὶ εὐνοῦχοι· ὁ δὲ βασιλεὺς εὐθὺς καὶ παρ' αὐτὰ προσκαλεῖται τοὺς μαγίστρον καὶ πατριῖον, καὶ ὅστιν ἂν κελεύῃ, συντυγχάνει, καὶ εἰς μὲν τὴν τάξιν τῶν πατριῖων περιπατοῦσιν οἱ κοιτωνῖται, ὀπιθεν δὲ ὀλίγον πε-20 ριπατεῖ ὁ πρωτοβεστιῆριος καὶ ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ ὀπιθεν αὐτῶν ὡς λίθου βολὴν περιπατοῦσιν οἱ εὐνοῦχοι καὶ πατριῖοι καὶ πρωτοσπαθᾶριοι· ἔμπροσθεν δὲ τοῦ βα-

vestrae uxores et liberi vestri? Quomodo exanilastis itinervis facta? Aemulamini, o milites Christi et filii mei, congruo et oportuno tempore vestram strenuitatem et fortitudinem demonstrare, rectamque vestram in Deum et in regiam nostram maiestatem fidem; quo maiestas nostra, quam decet erga vestram strenuitatem et fortitudinem et rectam fidem, demonstrat benevolentiam, et compenset studia vestra beneficiis et honoribus variis ornet, et ex indignis dignos [id est ex privatis publicam personam sustinentes] efficiat, aliaque innumera in vos bona et pia conferat. Post hunc ad eos pronuntiatum sermonem abeunt pone drungarium et hetariam, et procedunt in armis atque acie; et ubi offendant angustam viam aut fluvium pontemve, praecedunt tagmata hoc ordine: primi eunt scholarii; eos excipiunt excubitores; pone illos arithmus; et quarto tandem loco hicanati veniunt, tum themata; et secundum tenorem ceremonialis magistri et patricii et coetonitae et regii eunuchi; nisi si quos magistrorum et patriciorum et aliorum adesse sibi voluerit et ad colloquium protinus evocaverit Imperator. In ordine patriciorum, ut dictum, procedunt coetonitae; paulo post veniunt protovestiarius et praefectus mensae; pone eos ad lapidis fere iactum procedunt eunuchi, qui simul patricii et protospatharii

σιλέως περιπατοῦσιν οἱ πραιπόσιτοι καὶ τὸ κουβούκλειον, καὶ μέσον τῶν πραιποσίτων περιπατεῖ κουβικουλάριος βασιτάζων τὰ τίμια καὶ ζωοκοιὰ ξύλα μετὰ τῆς θήκης ἐπὶ τοῦ τραχήλου· ἔμπροσθεν δὲ τοῦ κουβουκλείου περιπατοῦσιν οἱ βασιλικοὶ, καὶ μέσον τούτων περιπατεῖ σιγγοφόρος βασιτάζων σταυρὸν χρυσοῦν διάλιθον. ἔμπροσθεν δὲ τῶν βασιλικῶν περιπατοῦσιν ἀπὸ δύο σαγιττοβόλων παρασυρτὰ βασιλικά ἱπάρια ρ' μετὰ σαγισμάτων ἀληθινῶν καὶ βορκαδίων δεξιὰ Ed.L. 280 καὶ εὐώνυμα. καὶ δύο κανδιδάτοι, εἴτε καὶ σπαθάριοι, δεξιὰ καὶ εὐώνυμα τοῦ βασιλέως περιπατοῦσι καρβαλλάριοι ὡς ἀπὸ διαστήματος μετὰ σκουταρίων, καὶ τοὺς προσερχομένους ἐπαίρουσι καὶ εἰσάγουσι πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἐπερωτῶνται παρ' αὐτοῦ, ὅτι ἂν δέονται, καὶ ἀναλαμβάνονται τὰ δεητικὰ αὐτῶν καὶ ἀποδίδουσι αὐτὰ εἰς τὸν ἐπὶ τῶν δεήσεων. 15 καὶ ὅτε καταλάβῃ ὁ βασιλεὺς τὸ ἄπληκτον, ἔνθα ἡ βασιλικὴ ἴσταται κόρτη, καλεῖ τοὺς μαγίστρους, τὸν δομέστικον τῶν σχολῶν καὶ πραιποσίτους, τοὺς ἀνθυπατοπατρικούς καὶ στρατηγούς καὶ τοὺς ὄφρικιαλλούς καὶ κλεισουράρχας, καὶ συνενφραίνεται ἐπὶ τῆς τραπέζης. ἰστέον, ὅτι εἰς τὸ ἄπληκτον, εἰ 20 κελεύει ὁ βασιλεὺς, καθὼς πολλάκις Βασίλειος ὁ αἰδιδιμος βασιλεὺς ἐποίησε, δίδωσι τῷ μὲν στρατηγῷ ἱμάτιον ἔρῃαμ-

sunt. Coram Imperatore praecedunt praepositi et cubiculum, mediusque inter praepositos ambulat cubicularius gestans in cervice sanctam et vivificam crucem in sua capsula. Coram cubiculo praecedunt basilici, et in eorum medio signifer gestans auream crucem gemmis ornata. Coram basilicis ad duos sagittae iactus praecedunt ductiles equi regii centum in stragulis purpureis et borcadis duabus seriebus. ad dextram una et ad sinistram altera. Ad utrumque Imperatoris latus modica distantia procedunt residentes in equis duo candidati vel et spatharii, scutis armati, quorum est eos, qui cum libellis supplicibus ad Dominum accurrunt, secum sumere et ad Imperatorem introducere, qui eos de necessitate et petitione sua interrogat, porro acceptare ipsorum libellos supplices, et magistro libellorum supplicum asservandos tradere. Haec in via inter castra et illum locum, quo legiones Imperatori primum occurrunt. Ut tandem in castra perventum est, ubi regia cortes stat, advocat Imperator magistros, domesticum scholarum, praepositos, proconsules patricios et strategos, officiales, cleisurarchas, et cum ipsis hilariter epulatur. Interdum, si placet Imperatori, (sic certe persaepe fecit Basilius, celeberrimus Imperator,) dilargitur in castris vestimenta inter proceres: stratego vestimentum consutum triblattea praetexta munitum; turmarchis singulis singula vestimenta consuta cum praetextis diblatteis et figuris belliorum seu parva-

Μα. 14. α μένον μετὰ τριβλατίων, τοῖς τουρμάρχαις ἀνά ἱματίου ἐξ-
 ῥαμμένον μετὰ διβλατίων βδελλίων, τῷ μεράρχῃ, τῷ κόμητι
 τῆς κόρτης, τῷ χαρτουλαρίῳ καὶ τῷ δομεστικῷ τοῦ θέματος
 δίδωσιν ἀνά ἱματίου ἑνὸς ἐξῥαμμένου λιθοῦ· καὶ ταῦτα μὲν
 ἐν τοῖς μεγάλοις καὶ Ῥωμαϊκοῖς θέμασι τελεῖται. τῶν δὲ
 Ἀρμενιακῶν θεμάτων τοῖς στρατηγοῖς καὶ κλεισουράρχαις
 δίδωσιν, εἰ κελεύει, ἀνά ἱματίου ἐξῥαμμένου μετὰ διβλατί-
 ων, ἀετῶν ἢ καὶ βασιλικίου, τοῖς δὲ μεγάλοις τούτων τουρ-
 μάρχαις λιτὰ ἐπιδίδωσιν ἱμάτια, τῷ δὲ μεράρχῃ καὶ τοῖς
 λοιποῖς ἀνά ἱματίου ἐξῥαμμένου λιθοῦ δεκαλίου ἐπιδίδωσιν
 ἐκ τῶν ἀπὸ τοῦ φόρου ἀγοραζομένων. ἰστέον, ὅτι, ὅτε ἀπα-
 κινήσει ὁ βασιλεὺς εἰς τὰς ἐρήμους πρὸς τὴν Συρίαν, κατα-
 λιμπάνει τοῦλδον καὶ τὴν μίαν κόρτην καὶ τὰς περισσὰς τέ-
 τας καὶ τὰ συνατελὰ τραπέζια, καὶ ἄλλη ὄση ἂν ἦ ἀπε-
 σκευή, καὶ τὰ πτωχὰ ἄλογα καὶ τὰ χαλὰ, καὶ παραλαμβάνει
 αὐτὰ ὁ πρωτονοτάριος τοῦ θέματος, ὅθεν ἀποβάλλῃ ὁ βασι-
 λεὺς πρὸς τὴν Συρίαν μετὰ καὶ ἀρχόντων τῶν στάβλων τῶν
 Μαλαγίνων, καὶ ἐκ τῶν σέλλαριων σταβλοκομήτων μετὰ τῶν
 συντρόφων, καὶ εἰς ὅλον ἂν θέμα μέλλῃ ὁ βασιλεὺς ἐξελεῖται
 ἀπὸ Συρίας, ἀντιπαράδιδωσι ταῦτα ὁ πρωτονοτάριος τῷ προ-
 νοταρίῳ τοῦ θέματος ἐκείνου, καὶ σωμασκέτ τὰ ἄλογα τὰ

rum muscarum intextis; merarchae, comiti cortis, chartulario, do-
 mestico thematis, singulis singula vestimenta consuta, sed abaeque
 praetextis seu pura. Ita quidem fit cum magna et Romanis thematibus
 seu legionibus. Armeniacorum vero thematum strategis et clei-
 surarchis largitur Imperator, quoties nempe ipsi consulti videntur,
 singulis singula vestimenta consuta cum diblattiis, quibus aut aquilae
 aut basilicum aliquod adhaerent; magnis eorum thematum tur-
 marchis vestimenta non praetextata; merarchae et reliquis singulis
 singula vestimenta consuta non praetextata, decalia, ex iis, quae
 in foro emta fuerint. Quando iam in desertis [hoc est, hosticum
 et nostris haud habitabilem agrum] versus Syriam movet Imperator,
 relinquit tuldum seu impedimenta et alterutram cortem et super-
 flua tentoria et menas complicatiles et reliquam omnem non
 necessariam suppellectilem, et paupertina, id est macra et invalida,
 et clauda iumenta; quae in fidem curamque recipit protonotarius
 illius thematis vel provinciae, e qua Imperator in ho-
 sticum, Syriam puta, descendit, uti etiam rectores stabulorum Ma-
 luginensium et stablocomites sellariorum et contubernales. Haec
 vicissim ille protonotarius reddit illius thematis seu provinciae pro-
 tonotario, in quam reflexurus est Imperator in habitu suo e Syria.
 Hic posterior protonotarius interea exercet bestias variis exercitiis
 eo, ut rediens ab expeditione Syriaca Imperator eas inveniat re-
 creatas diuturna quiete et in stabulis bene habitas; adeoque quid-

βασιλικὰ, ἴνα, ὅταν ἐξέλθῃ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ Συρίας, εδρήσει
 ἐντὺ ἀναπεπαινεμένα καὶ ἐσταβλισμένα, καὶ ἔχει πᾶσαν χρεί-
 αν βασιλικὴν ἐτοιμὴν. καὶ πάντες οἱ ἀρχόντες οἱ λοιποὶ οἱ
 παρακάτω ποιούσιν ἀποβολὴν καὶ συνακολουθοῦσι τῇ τούλ-
 5δῃ τῷ βασιλικῷ· ὁ δὲ μινσουράτωρ ἔχει πλωτὰ κεντουκλί-
 να ἐνδεδυμένα λινοβένετα, καθὼς προεῖρηται, καὶ γίνεται ἡ Ed.L. 281
 βασιλικὴ τραπέζα χαμόκουμβα. τὰ δὲ πρόφαγα ποιούσιν οἱ
 βασιλικοὶ μάγειροι τῇ ἑσπέρᾳ. οἱ δὲ ὄγδοηκοντα ὀπτιμάτοι
 σύρουσι τὰ σαγμαρία τὰ βασιλικὰ, καὶ οἱ κ' ἀκολουθοῦσιν
 10εἰς διόρθωσιν τῶν σαγμαρίων. ὁμοίως καὶ οἱ μάγειροι καὶ Ma. 14. b
 οἱ σύντροφοι τῶν Μαλαγίνων, καὶ ὅτε ἐθρῶσι ξύλα ἢ δέν-
 δρα εἰς ἐρήμους τόπους κείμενα, κόπτουσιν οἱ σύντροφοι καὶ
 οἱ μάγειροι, καὶ ἐπαίρουσι πρὸς ἓν ξύλον, καὶ ἀποκομίζουσι
 πρὸς τὸ βασιλικὸν μαγειρεῖον. εἰς δὲ τὴν ἀποκίνησιν ταῦ
 15τούλδου σφείλει ὁ τῆς τραπέζης φορτωῶσαι τὰ π' βασιλικὴ
 σαγμαρία πᾶσαν χρεῖαν βασιλικὴν, καὶ σφείλει λαβεῖν ἐκ τοῦ B
 πρωτονοταρίου εἰς χρεῖαν τῆς βασιλικῆς τραπέζης καὶ εἰς
 τοὺς μαῖουμάδας πρόβατα ἕκτα ῥ', κριάρια φ', ἀγελᾶδια ν',
 ὄρνιθας σ', χηνάρια ρ'. ὅτε δὲ ἔστιν ὁ βασιλεὺς εἰς Ῥωμα-
 20σίαν, λαμβάνουσιν μαῖουμάδα ἐκ τῶν ξεναλίων οἱ βασιλικοὶ
 ἄγοιροι καὶ οἱ ἐπὶ τῆς ἐταιρείας καὶ οἱ κορτινᾶριοι καὶ
 οἱ ἐβδουμάριοι τοῦ εἰδικοῦ καὶ οἱ σύντροφοι τῶν σελλαρίων,

quid eorum ipsi opus fuerit, in promptu et comparatum habeat.
 Omnes inferiores rectores, seposita non necessaria suppellectile, as-
 sectantur tuldum regium. Mensurator habet secum coactilia
 centoniformia et induta linteis venetis indumentis, quemadmo-
 dum in superioribus dictum est; et sit imperialis mensa chamo-
 cumba seu humillis, in ipso solo expansa super tapetibus. Quo-
 tidie vespere comparant coqui regii, quae altero die debent in ien-
 ticulo apponi. Octoginta optimates trahunt sagmaria regia, et vi-
 ginti alii subsequuntur reponendarum sarcinarum sublabentium
 causa; idem quoque cum suis bestiis faciunt coqui et contubernales
 e Malaginis. Et quando inveniunt trabes aut arbores in locis de-
 sertis [id est in hostili solo] iacentes, concidunt eas contubernales
 et coqui in truncos, et sumunt singuli truncos singulos, deferunt-
 que ad regiam culinam. Sub instantem promotionem et abitum
 taldi seu impedimentorum debet praefectus mensae onerare octo-
 ginta regia sagmaria omnibus regis necessitatibus, et sumere a
 protonotario ad usum regiae mensae et ad maiumadas seu recrea-
 tiones commilitonum oves, quibus agnelli sunt, centum, arictulos
 500, vaccas 50, gallinas 200, anseres 100. Quamdiu Imperator
 est in Romania, accipiunt maiumadas e donis Imperatori oblatia
 regii aguri seu ephebi et homines hetaeriae; et cortinarii [seu
 illi, quotum est cortia imperialem de uno loco in alterum trans-

ὁμοίως καὶ οἱ μάγειροι. καὶ ὅτε ἀποβάλλῃ ὁ βασιλεὺς εἰς τὰς ἐρήμους, λαμβάνουσι καθ' ἑκάστην κυριακὴν μαίουμῶν καὶ ἀνὰ μιλιαρησίον. λαμβάνουσι δὲ καὶ οἱ τῆς φίνας τῶν σχολαρίων τῆς ἔσω καὶ τῆς ἔξω καὶ αὐτοὶ ὁμοίως ἀνὰ μιλιαρησίον· ἐπειδὴ, ὅπ' οὐ ἀποκινήσει πρὸς Συρίαν ὁ βασιλεὺς, δύο φῖνοι κυκλοῦσιν τὴν βασιλικὴν κόρτην. καὶ ὅσοι ἄρχοντες παραμένουσιν τῷ βασιλεῖ, λαμβάνουσι, εἰ κελεύει πολλάκις ὁ βασιλεὺς τούτους εὐεργετεῖν, διὰ μιλιαρησίων, εἰ μὲν εἰσιν ἄρχοντες μεγάλοι τῶν ταγμαίων, εἴτε καὶ θεμάτων, ὀφείλουσι λαμβάνειν ἀνὰ μιλιαρησίον δύο ἢ τριῶν, εἴτε καὶ οἱ δ', πρὸς τὴν ποιότητα τοῦ προσώπου· εἰς δὲ τὴν ἀποβολὴν τοῦ τούλδου, ὅσοι καθυπακούουσι βασιλικά ἄλογα καὶ ἔχουσι σαγμαῖα βασιλικά, καὶ αὐτὰ τὰ ἄλογα τὰ βασιλικά ὀφείλουσι λαμβάνειν κριθάριον ἀνὰ μοδίον δ' εἰς ταγὴν αὐτῶν· ὁμοίως καὶ ὅσα εἰσὶ σελάρια γυμνά, βαστάζουσιν ὑποκάτω τῶν σαγισμάτων ἀνὰ μοδίον ἢ. καὶ ὅσα παρίπκια ἔχει ὁ κόμης τοῦ στάβλου βασιλικά καὶ σαγμαῖα, φορτοῖ αὐτὰ ἀνὰ δέκα μοδίον κριθῆς· ὁ δὲ ἐπὶ τῆς τραπέζης ὀφείλει ἔχειν ἔξκουσσάτους ἐκ τοῦ θέματος τοῦ ὀψικίου ἐκ τοῦ χωρίου τοῦ Τέμβρη μετὰ καὶ δικτύων, ἕνα κρατῶσιν ἐψά-20

ferre, erigere et destruere,] item hebdomarii idici, contubernales sellariorum et coqui. Quando in deserta penetraverit, accipiunt quavis die dominica maiumam, et singuli singula miliaresia. Qui ad finam seu custodiam castrensem utramque pertinent, interiorem puta et exteriorem, scholarii, (nam ex quo Imperator in Syriam movet, ambit cortem regiam non iam simplex, ut alias, sed gemina scholariorum vigilia,) hi ergo scholarii accipiunt pariter singuli singula miliaresia. Etiam archontes seu duces militares, quotquot circa Imperatorem versantur, accipiunt persaepe largitiones in miliaresiis, si libuerit Imperatori beneficium illis et gratificationem praestare. Maiorum quidem ordinum rectores, sive ad tagmata, sive ad themata pertineant, debent eo casu, si nempe nummarium est beneficium, accipere viritum miliaresia bina, aut terna, imo et quaterna, habita nempe ratione eorum, quibus dantur. Neque ipsi tantum eo beneficio fruuntur, sed etiam quo tempore gravis supellex in hosticum immittitur, quotquot magistrorum militarium regis vehuntur equis et regis utuntur sagmariis, horum illa ipsa quoque regia animalia debent tunc accipere hordei modios quater-nos in pensum diarium. Quotquot sunt sellaria nuda seu equi equitationi quidem destinati, tunc tamen ephippio non instructi neque insessui parati, hi sub stragulis eo tempore debent octonos modios hordei portare; quotquot autem comes stabuli sub se habet regia parhippia et sagmaria, illa onerati denis modis hordei. Praefectus mensae debet habere excusatos e themate, opacii et qui-

ρια εἰς τοὺς ποταμοὺς τῆς ἐρήμου. ὅτε δὲ ἐστὶν ὁ βασιλεὺς **Ma.15.a**
 εἰς Ῥωμανίαν, καθ' ἕνα ἕκαστον θέμα ὑπηρετοῦσιν οἱ πρω-
 τονοτάριοι, ὁμοίως καὶ οἱ κόμητες τῆς κόρτης, καὶ παρέχου- **Ed.L. 28a**
 σιν ἄγγαρίδια τῷ δρουγγαρίῳ τῆς βίγλης εἰς τὰς βασιλικὰς
 ἑδουλείας. ὅτε δὲ ὑπάρχει ὁ δρουγγάριος εἰς βασιλικὴν δου-
 λείαν, ἐκπροσωπεῖ αὐτὸν ὁ ἰκανάτος. ὅτε δὲ ἀποβάλλῃ ὁ βα-
 σιλεὺς εἰς τὰς ἐρήμους, οὔτε ἡ κόρτη προλαμβάνει, οὔτε τὰ
 βασιλικὰ πράγματα, οὔτε ἄλλου τινὸς οἰονδήποτε πρᾶγμα,
 πλὴν οὓς ἔχει ὀρίσειν ὁ δρουγγάριος τῆς βίγλης ἀπὸ προσ-
10 ταξέως τοῦ βασιλέως ἐκ τῶν θεμάτων, προφυλάττουσι καὶ
 περιπατοῦσιν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως ὡς ἀπὸ μιλίων δύο
 ἄκρῆται φ', ἄνδρες ἐξωπλισμένοι, καὶ ἕτερον θέμα, οἷον ὀρί-
 σει, ἵνα ὡσι πλαιοφυλάκες ὡς ἀπὸ διαστήματος τοῦ βασι- **B**
 λέως μιλίων δύο, καὶ ἕτερα δύο θέματα, οἷα ὀρίσει ὁ δρουγ-
15 γάριος τῆς βίγλης ἐκ προσταξέως τοῦ βασιλέως, ἵνα ὡσιν ὀ-
 πιωθοφυλάκες. καὶ ὑπαλλάσσει τοὺς ἀμφοτέρους ἐκάστη ἡ-
 μέρα. καὶ παραλαμβάνει ὁ δρουγγάριος τοὺς κόμητας τῆς
 κόρτης τῶν θεμάτων, καὶ ἔχει αὐτοὺς εἰς παραμονὴν τοῦ
 βασιλέως εἰς τὸ θεῖναι τὴν κόρτην καὶ εἰς τὸ ῥίψαι μετὰ
20 τοῦ κορτιναρίων. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ καλοῦνται κόμητες τῆς
 κόρτης. καὶ ὅτε θέλει κερκετεῦσαι ὁ δρουγγάριος τὰ θέματα,

dem e praedio Tembrrium dicto, retibus instructos, ut pisces e flu-
 viis deserti capiant. Quamdiu Imperator in Romania est, debent
 in unoquoque themate seu districtu, qui cuiusque sunt, protonotarii
 servire et necessaria subministrare. Pariter quoque comites cortis
 praestant angaridia seu iumenta coacticia cursus publici pro casu
 necessitatis urgentis drungario vigiliae, quando is regium aliquod
 mandatum expeditum it. Ob quod perficiendum dum is a castris
 abest, sustinet eius vices atque personam hicanatus seu praefectus
 hicanatorum. Quando autem in deserta se proiecerit suaque castra
 Imperator, tunc neque cortis praecedit itinere diurno, neque res
 et suppellex regia alteriusve alicuius; sed illi quingenti delecti viri,
 quos drungarius vigiliae ex auctoritate regia designaverit et e legio-
 nibus evocaverit, armati excubant pro castris, et antevertunt ea ad
 duorum miliarium distantiam. Alia legio, qualemcunque tandem
 deputaverit drungarius, expeditur, ut ab utroque latere ad du-
 orum miliarium ab Imperatore distantiam excubet; aliae tandem
 duae legiones a drungario ex Imperatoris mandato ablegantur pone
 castra, ut, quae a tergo sunt, custodiant. Omnes illae excubiae
 anticae, laterales et posticae, quotidie permutant vices. Assumit
 quoque drungarius e thematibus comites cortis sic dictos, ut proxi-
 me circa Imperatorem versentur, et depangendae pariter atque re-
 vellendae corti, quod cortinariorum opus est, adiant: unde etiam
 nomen comitum cortis adepti sunt. Hos ipsos comites cortis thema-

ἤρουν κατὰ νύκτα, ἔχει μὲθ' ἑαυτοῦ τοὺς αὐτοὺς κόμητας
 C τῆς κόρης τῶν θεμάτων καὶ μανδάτορας καὶ δύο φατλίαι
 ἀπὸ τοῦ βασιλικῷ βεστιαρίου, καὶ περιγυρεῖε τὰ θέματα,
 καὶ θεωρεῖ τὰς πεδητούρας καὶ τὰ ἐξωβίγλια, καὶ ἂν εὔρη
 τινὰς τῶν ἀρχόντων ἀμελοῦντας ἐκ τῶν μενόντων εἰς τὴν πε-5
 δητούραν καὶ εἰς τὰ ἐξωβίγλια, καὶ ἀπὸ μὲν τουρμαρχῶν
 καὶ κατωτέρω τύπτει αὐτοὺς ἰσχυρῶς, καὶ καθὼς εὔρη, ἀ-
 ναγγέλλει τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ πρωτοστράτωρ τοῦ βασιλέως μετὰ
 καὶ στρατόρων τριῶν βασιλικῶν ἅμα τῷ κόμητι τοῦ στα-
 βλου καὶ τρισὶν ἱππάρχοις ἐστρωμένοις ποιοῦσι παραμόμιμα
 Ms. 15. b ὄπισθεν τοῦ βασιλικῷ πύργου, ἕως οὗ ἐκβῆ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ
 D Συρίας. τὰ δὲ ἱπάρια τὰ σεσαγισμένα καὶ παρασυρόμενα
 οὐκέτι περιπατοῦσιν ἔμπροσθεν, ἀλλ' ὅπου ἐστὶν ἡ προμο-
 σέλλα ἡ βασιλικὴ, ἐκεῖ βόσκονται μετὰ τῶν λοιπῶν, καὶ ἐπι-
 τηρεῖ αὐτὰ ὁ βασιλικὸς σταβλοκόμης, ποιῶν τὴν πρόνοιαν
 αὐτῶν. ὅτε δὲ ἀπόληται ἐκ τοῦ λαοῦ οἰονδήποτε πρᾶγμα,
 ὁ εὐρηκῶς φέρει αὐτὸ, καὶ δίδωσι τῷ δρουγγαρίῳ τῆς βί-
 γλης, καὶ ὁ ἀπολέσας ἄρχεται πρὸς τὸν δρουγγάριον, καὶ λαμ-
 βάνει τὸ ἴδιον εὐχερῶς. εἰ δὲ ὁ εὐρηκῶς τὸ πρᾶγμα ἀπο-
 κρύψει αὐτὸ καὶ ἐπ' ἐσχάτων εὐρεθῆ, ὡς κλέπτῃ καταδι-20
 Ed. L. 283 κάζεται. Ἰστέον, ὅτι, τοῦ βασιλέως ἐν Συρίᾳ ὄντος, λαμβά-
 νουσιν οἱ μάγιστροι καὶ οἱ πατριῖοι καὶ οἱ πρωτοσπαθάριοι
 ὀφφικιᾶλοι μαϊουμᾶν· οἱ μὲν μάγιστροι ἀνὰ δύο σφακτῶν,

tum habet drungarius secum, quando de nocte circuitare vult, Rem mandatores et duo fatlia seu cereos e regio vcatiaro depromtas, quibuscum circuitat themata seu legiones, et lustrat pedaturas seu stationes, et exobiglia seu extimas vigillias. Quo tempore si quos reetores militares inveniat incuriose suum officium facientes aut prorsus deficientes, eorum qui adosse pedaturis et extimis vigilliis debebant, eos ipse partim vehementer verberat, tarmarcham nempe et quidquid eo deinceps inferioris ordinis fuerit, partim ad Imperatorem refert, prout rei conditionem deprehenderit. Protodstrator regis cum tribus regis stratoribus et comite stabuli et tribus equis sellatis stratisque excubant pone regium burgum, donec Imperator e Syria redierit. Equi strati, qui antea coram Domino praeduci solebant, non amplius praecedunt, sed ubiubi fuerit regia promosella, sibi pascantur una cum ceteris equis sub observatione comitis stabuli. Si quid in populo seu inter milites amissum desideretur, id quisquis iavenerit defert ad drungarium vigilliae, eique exhibet; a quo rursus eius verus possessor, qui amiserat, facile recuperat. Si autem quam quis invenerit rem celet, at deinceps tamen amissa res puenes eum nihilominus in fine reperiatur, is velut fur poenas dat. Imperatore in Syria haerente, accipiunt quavis die dominica magistri,

οἱ δὲ πατρίκιοι ἀνὰ σφακτοῦ ἑνός, οἱ δὲ πρωτοσπαθάρια
 ὄφφικιάλιοι σὺν δύο τὸ σφακτὸν ἐκάστη κυρικῆ, τὸ δὲ
 χῦμα τοῦ λαοῦ, ἤγουν οἱ βασιλικοὶ ἄγουροι καὶ οἱ ἐπὶ τῆς
 ἑταιρείας καὶ οἱ λοιποὶ σὺν δέκα τὸ σφακτὸν· οἱ δὲ ἔθνη-
 5κοὶ σὺν λ' τὸ ἀγελάδιον τὸ α'. ὅτε δὲ ἔστιν εἰς Ῥωμανίαν
 ὁ βασιλεὺς, λαμβάνουσιν μαϊουμῶν οἱ προειρημένοι ἐκ τῶν Ξε-
 γαλίων. εἰ δὲ ξενάλια οὐκ εἰσι, χορηγοῦσιν οἱ πρωτονοτάριοι.
 ὁ δὲ ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ὁ δομέστικος τῆς ὑπουργίας ὀφεί-
 λουσι βαστάζειν ὑπηρεσίαν βασιλικὴν τραπέζιον, δηλονότι Β
 15τοῦ βασιλέως ἐν Συρίᾳ ὄντος, εἰς ἄσκους οἶνον Νικαιῶν πα-
 λαιὸν μέτρα ρ', καὶ ἔλαιον Νικαιῶν μέτρα λ', καὶ ὁ τοῦ βα-
 σιλέως οἰνοχόος οἶνον δεσποτικὸν τὸν ἀρκοῦντα· τὰ δὲ λοι-
 πὰ πάντα ὀφείλουσιν ἀναλαμβάνεσθαι ἀπὸ τῆς χορηγίας τῶν
 πρωτονοταρίων, ἤγουν ἀπὸ Ῥωμανίας. ὅτι τὰ ἱπάρια τὰ
 15ἔστρωμένα, ὅτε εἰσὶν ἐν Συρίᾳ, περιπατοῦσιν ἔμπροσθεν με-
 τὰ τῶν βασιλικῶν σέλλαριων, καὶ βόσκονται ἕσωθεν τῆς φί-
 νας. ἔτι καὶ ταῦτα πρὸς τοῖς εἰρημένοις, vidē πολυέραστε, Μα. 16. 4
 καλὸν εἰς γνώσιν ἀνήκειν τὴν σὴν. ἡ γὰρ τῆς πλείονος γνώ- C
 σεως πείρω, εἰδούτα τεχνοῦν τὴν διάνοιαν τῶν ἐχόντων διὰ
 20ροσπουδῆς τῶν προσηκόντων μηδὲν ἀγνοεῖν, ὕστερον αὐτοὺς
 πρὸς τοὺς ἀγῶνας εὐτολμοτέρους ἐργάζεται πολλῶ καὶ ἀσφα-

patricii, protospatharii officiales maiumam. Nempe magistri quidem accipiunt singuli binas capellas, patricii singuli singulas, protospatharii officiales bini quique singulas. Faex autem populi seu famulitii regii, aguri puta et ad hetaeriam pertinentes atque reliqui per singulas decurias accipiunt singulas capellas. Exteri seu quotquot alienigenae in castris militant accipiunt per ternas quasque decurias singulas vaccas. Quamdiu autem in Romania adhuc versatur Imperator, accipiunt praedicti maiumam e muneri datis; quae si nulla adsint, debent protonotaril dicta pecora praestare. Praefectus mensae et domesticus hypurgiae seu ministerii culinaris debent in ministerio mensae regiae, quamdiu Imperator in Syria agit, secum ferre vini antiqui Nicaeni mensuras centum in utribus, et olei Nicaeni mensuras triginta. Pincerna regis quoque vini dominici sufficientem fert copiam. Cetera, quibus opus est, omnia peti debent ex eo apparatus, quem protonotarii sufficere tenentur, e Romania nempe. Equi strati [illi centum et quatuor], quamdiu castra haerent in Syria, praecedunt una cum sellariis regis, et pascentur intra finas seu vigillas castrensens. Cum hactenus dictis etiam haec protinus dicenda digna sunt, quae tuam ad cognitionem veniant, fill dilectissime. Experientia enim humanorum casuum ampliore cognitione, qualis per doctrinam acquiritur, instructa, quum solet habilem agendorum repertorem promptumque et dextrum efficere intellectum eorum, quibus re- rum necessarium atque se desentiam nihil ignorare curae cordiqe

λεωτέρους. ἐπεὶ οὖν τὴν πρὸ ἡμῶν σοι προεκεθείσαν βασιλικῶν ταξειδίων ἐκθεσιν, πατρὶ κατὰ πάντα πειθόμενος, ἀνεγνώσκαλως, προσῆκον ἄρα σοὶ καὶ τὰ πρὸ τῶν ταξειδίων γινόμενα διελεθεῖν τε καὶ ἐκμαθεῖν, ὅπως διὰ φανῶν τιῶν καὶ λαμπάδων τῶν ἐκ διαδοχῆς πρὶν ἀνημμένων ὁ βασιλεὺς ἐνθ' ἡμῶν ἄρα τὴν τῶν ἐχθρῶν εὐθὺς κατεμάνθανεν ἐφοδον. ἀλλ' ἐκ τῶν προκειμένων σοὶ κεφαλαίων ταῦτα τρανώτερον δηλωθήσεται. ἰστέον, ὅτι, τὸ παλαιὸν ἀπὸ Ταρσοῦ Σαρακηνῶν κατὰ Ῥωμαίων ἐξερχομένων, εὐθέως τὸ κάστρον τὸ λεγόμενον Λοῦλον ἐν περιότιῳ προσκεῖμενον ἐξῆπτε φανόν, ὃν ἐκ διαδοχῆς ὁ καλούμενος Ἀργεῆας βουνὸς διεδέχετο, καὶ ἦπτε δὲ Ed. L. 284 καὶ αὐτός. καὶ εἰθ' οὕτως ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ὁ βουνὸς ὁ Σάμος ἀνῆπτε. καὶ μετὰ τοῦτο ἐδέχετο τὸ κάστρον τὸ Αἰγίλον, καὶ ἦπτε καὶ αὐτό. καὶ ἀπ' αὐτὸ ἐδέχετο ὁ βουνὸς ὁ Ὀλυμπος, καὶ ἦπτε ἐν κορυφῇ. καὶ μετ' ἐκεῖνον ἐδέχετο ὁ βουνὸς ὁ Κύριζος, καὶ ἦπτε καὶ αὐτός. καὶ εἰθ' οὕτως ἐδέχετο ὁ βουνὸς ὁ Μοῦκιλος ἐπάνω τῶν Πυλῶν, καὶ ἦπτε καὶ αὐτός. καὶ μετὰ τοῦτον ἐδέχετο ὁ τοῦ ἁγίου Ἀὔξεντιου βουνὸς ὁ σκοπὸς προσαγορευόμενος, καὶ ἦπτε καὶ αὐτός. καὶ μετ' αὐτὸν ἐδέχετο ὁ ἐν τῷ παλατίῳ τοῦ Φάρον ἡλιακὸς, καὶ ἦπτε καὶ αὐτός. δαιτύριοι γὰρ ἐκεῖσε βίγλας αἰεὶ καὶ πάντοτε κρατοῦντες πρὸς τὸ μὴ λαθεῖν αὐτούς, ἀκριβῶς ἀπεσκόπων Βπρὸς τὸν βουνὸν τοῦ ἁγίου Ἀὔξεντιου. ἰστέον, ὅτι, τῶν

est, facit, ut, qui ea pollent et praemuniti sunt, ad discrimina deinceps multo, quam natura sua facturi essent, audaciores simul atque tutiores et a lapsibus securiores accedant. Quandoquidem ergo praescriptam tibi a nobis expositionem regiarum expeditionum militarium bene sollicitaque legisti, filias patri rebus in omnibus obsequens: oportuna nunc est decetque me docere, et te audire ea, quae ante expeditiones fieri quondam solebant, scilicet quomodo per phanos seu laternas, et per lampades aut faculas seriatim dispositas, singulis earum ardendi vices a proxima acceptas proximae reddentibus, brevissimo temporis ambitu Imperator de hostium invasione modo facta cognoverit. Argumentum hoc clarius ex infra scriptis capitibus seu momentis licebit tibi perspicere. Saracenis itaque Tarsensibus olim adversus Romanos egredientibus, protinus laternam accendebat castrum Lulum dictum, in edito et conspicuo loco sitam. Immediate accipiebat ab eo accendendae laternae vices collis Argese dictus. Ab eo collis Isamus dictus. Ab eo castrum Aegilum. Ab eo collis Olympus, qui e summo suo culmine accensam protendebat laternam. Ab eo collis Cyrizus. Ab eo collis Mucilus, qui est supra Pylas. Ab eo collis sancti Auxentii, qui scopus seu meta observationis appellatur. Ab eo tandem heliacus seu praefectus heliaci in palatio Phari.

φανῶν τούτων πάντων ἀπάντων, εὐθὺς οἱ χαρτουλάριοι τῶν
 ἔξω στάβλων καὶ σαφραμεντάριοι ἐκαλίγουν τὰ βασιλικὰ ἄ-
 λογα, καὶ τὰ βασιλικὰ σαγμάρια εὐτρεπίσαντες εὐθὺς ἐκί- Ms. 16. b
 ρουν, καὶ κατήρχοντο εἰς τὴν τοῦ βασιλέως ἀπάντησιν ἐν Πύ-
 5λαις. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξήρχετο μέχρι τῶν Πυλῶν, τὰ δὲ βα-
 σιλικὰ σελλάρια καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἀπὸ τῆς
 πόλεως ἐξερχόμενοι τῆς ξηραῖς, προελάμβανον τὸν βασιλέα
 εἰς Πύλας, καὶ ὅτε τὸ τῶν Σαρακηνῶν φοσσάτον ὤφθη τισὶ
 πρὸς τὰ τῆς Ῥωμανίας συστάμενα, ἦν ὁ βασιλεὺς εὐθὺς εἰς C
 10 ἀπάντησιν αὐτοῦ. ἰστέον, ὅτι οἱ προῤῥηθέντες φανοὶ διεκράτουν
 μέχρι τῶν ἡμερῶν Μιχαὴλ βασιλέως τοῦ ἐκ Θεοφίλου. ὄν-
 τος δὲ αὐτοῦ ποτε ἐν τῷ τοῦ ἁγίου Μάμαντος προκένσῳ καὶ
 μέλλοντος ποιῆσαι ἵπποδρόμιον, ἐν ᾧ καὶ ἀντὶ βασιλέως ἡ-
 νίοχος ἐγνωρίζετο· (καὶ γὰρ ἐν ταῖς ἱππηλασίαις ἀντὶ ἡνιό-
 15 χον ἱππηλάται·) συνέβη τοὺς συνήθεις ἄψαι φανούς, καὶ
 εἶπε τοῦτο διαλογισάμενος, ὅτι „εἰ κατάδηλος γένηται ἡ ἐξο-
 δος τῶν Σαρακηνῶν, λυπηθήσονται οἱ πολῖται, καὶ οὐ μὴ ἐξ-
 ἔλθωσιν εἰς τὸ ἵπποδρόμιον πρὸς τὸ τὴν ἐμὴν ἱππηλασίαν
 θεάσασθαι.“ καὶ ἐκ τότε διατάξατο μὴ ἄπειν τοὺς φανούς. D
 20 ἰστέον, ὅτι τὸ παλαιὸν τύπος ἦν, τὰ θέματα ὑογεύεσθαι κα-

Diactarii enim ibi semper continuas agebant vigillas, sollicitaque, ne
 unquam se flamma lateret non animadversa, versus collem S. Auxentii
 respiciebant. Laternis illis omnibus accensis, protinus caligabant seu
 caligis induebant regiones equos chartularii stabulorum, quae extra Ur-
 bem augustam sunt, et saframentarii, multisque necessario sarcinarum
 apparatu oneratis, movebant et descendebant ad Pylas Imperatori
 ibi occursum eique sese adiunctum. Imperator autem exhibat ex
 Urbe, postquam regia sellaria et duces militares et reliqui, quos ex
 Urbe in castra convenire oportebat, per xeram [id portae CPTanae
 nomen est,] egressi in Pylas praevertissent. Imperator itaque illuc
 delatus, si quibus aliqua in parte Romani orbis conspecti fuissent
 Saraceni, protinus eo movebat ipsis obviam. Mos ille per laternas ac-
 censas e praedictis speculis de incursatione hostium significandi ob-
 tinebat usque ad Michaëlem Imperatorem, Theophili filium; qui eum
 abrogavit hac de causa. Contingebat aliquando, illo processionem
 S. Mamantis agente [id est in palatio S. Mamantis rusticante,] et
 certamen equestre per circum [qui ibi est,] edituro, in quo etiam
 pro rege auriga conspectus fuit, qualem personam induere persaepe
 solebat in editione talium spectaculorum: contingebat igitur eo
 tempore, ut consueto modo laternae illae belli indices accensae
 conspicerentur. Ratiocinabatur itaque secum hoc modo: Si permi-
 sero, ut rumor de Saracenorum invasione in cives emanet, tristiti-
 am inde concipient neque in circum meas aurigationes spectatum
 convenient. Et propterea vetabat, imposterum laternas illas accendi.

τὰ τέσσαρα ἔτη, οἰοῦντι τῷ καιρῷ τούτῳ ὁ Ἀνατολικός, ὁ Ἀρμενιανός, ὁ Θρακῆσιος· τῷ δὲ ἑτέρῳ χρόνῳ ὁ Ὀψικιανός, ὁ Βουκελλάριος, ὁ Καππάδοξ· τῷ δὲ ἄλλῳ χρόνῳ ὁ Χαρσιανίτης, ὁ Κολωνεῖας, ὁ Παφλαγωνίας· καὶ πάλιν τῷ ἑτέρῳ ὁ τῆς Θρήκης, ὁ Μακεδονίας, ὁ Χαλδίας. καὶ τῶν δ'5
 Ed.L. 285 χρόνων διελεθόντων, κάλιν ἐρῶγεύοντο τὰ ρογευθέντα θέματα
 τῷ πρώτῳ χρόνῳ. δέον, πάντας τοὺς στρατηγούς ποιεῖν τι
 παραγγελίαν εἰς τοὺς τουρμάρχας αὐτῶν, κακέῖνοι εἰς τοὺς
 δρουγγαροκόμητας, ἵνα ἐνὶ ἐκάστῳ βάντῳ ἔχωσι τὸν κομο-
 δρόμον αὐτῶν, ὁμοίως καὶ τζαγγάριον καὶ κατὰ βάντον ἔχω-10
 σι πρὸς ἓνα ἀσκὸν ββειον, καὶ ἀνὰ δύο ἀσκῶν ἀπισίῳν πρὸς
 Ms. 17. 2 τὸ εὐκόλως διαπερῶν αὐτοὺς τοὺς βαθεῖς καὶ δυσκόλους πο-
 ταμούς· ἔχωσι δὲ καὶ τὰ ἐργαλεῖα αὐτῶν ἀνελλιπῶς, ἦσον
 ἀξινάριον ἐν, σκεπάριον α', σμιλάριον α' μετὰ τοῦ ξυλοσφύρου
 αὐτοῦ· τὴν αὐτὴν παραγγελίαν ποιεῖν καὶ ὁ δομέστικος τῶν15
 Βασιλῶν καὶ εἰς τὸν τοποτηρητὴν τῶν σχολῶν, ἵνα καὶ οἱ κό-
 μητες κατὰ μίαν σχολὴν τὴν αὐτὴν ἀκολουθίαν ἔχωσιν. ὁ-
 μοίως καὶ ὁ ἐξκούβιτος εἰς τοὺς σκρίβωνας αὐτοῦ ποιήσῃ τὴν
 αὐτὴν παραγγελίαν, καὶ ὁ δρουγγάριος τῆς βίγλης εἰς τοὺς
 κόμητας τοῦ ἀριθμοῦ, καὶ ὁ ἱκανάτος εἰς τοὺς κόμητας αὐ-20
 τοῦ ἔχέτω τὰ αὐτὰ ἐργαλεῖα.

Olim typus seu tenor vel forma haec observabatur in regis aut stipendiis militaribus solvendis. Solebant themata seu legiones singulae quarto quovis anno recurrente suas rogas accipere hoc modulo. Hoc primo anno accipiebant strategi hi: Anatolicus, Armeniacus, Thracicus. Secundo anno hi: Opsicianus, Bucellarius, Cappadox. Tertio hi: Charsiani, Coloniae, Paphlagoniae. Quarto tandem Thraciae, Macedoniae et Chaldaeae. Recurrebat deinde orbis erogationum ad idem principium, decurrebatque iterum atque iterum easdem vices. Debent strategi mandatum in subditos sibi turmarchas, et hi in subditos sibi drungarocomites edere, ut unumquodque bandum seu vexillum aut cohors habeat suum comodromum seu fabrum ferrarium, ut et antorem calcearium, singulosque utres bovillos, et binos utres ex aluta, quo fluvios profundos et traiectu difficiles facile traiciant; item ut penes se nunquam non habeant instrumenta sua absque ullius defectu, securae puta singulas et dolabras singulas et cultros curvos scaltorios singulos et clavas ligneas. Domesticum quoque scholarum oportet vicario scholarum imperare, ut curet ab uniuscuiusque scholae comite haec ipsa in schola sua prompta et parata haberi. Mandata eadem edet excubitus in suos scribones, et drungarius vigiliis in comites arithmi, et hicanatus in comites sui ordinis.

Ὅσα δεῖ γίνεσθαι, διὰ ἀπὸ ἐξπεδίκου ἢ μακρᾶς ὁδοπορίας
ἐπανέρχεται ὁ βασιλεὺς.

Ἐπανερχομένου τοῦ βασιλέως, τὰ αὐτὰ πάντα γίνεται κα-
τὰ τὴν ὁδὸν, ὅσα ἐν τῷ ἀπίσθαι αὐτὸν εἰρήκαμεν. γινομέ-
νου αὐτοῦ περὶ Κωνσταντινουπόλεω, οἱ ἀπομείναντες ἄρχοντες
ἀπαποῦσιν ἐν τῷ Ῥηγίῳ· ἀλλ' ὁ μὲν τριβουῖνος πραισεντά-
λιος ὁ ἀπομείνας εἰς παραφυλακὴν τῆς πόλεως ἀπαντᾷ μετὰ
ματιῖον, ἦτοι σαγίου, ῥουσίου εὐθύς μετὰ τὸ κατάβα τοῦ
Ῥηγίου, καὶ καθήμενος ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν ἵππον δέχεται
10 αὐτόν. ὁ δὲ προσκυνεῖ μετὰ τοῦ σαγίου μόνον, καὶ ὀψικεύει
αὐτό. οἱ δὲ κόμητες κονιστωριανοὶ καὶ τριβουῖνοι πάντες
λευχημονοῦντες κατὰ τὸ αὐτὸ σχῆμα προσκυνοῦσιν καὶ ὀψι-
κεύουσιν. παρίσταται δὲ αὐτοῖς σιλεντιάριος καὶ λέγει· „φύ-
15 λάρχος παρουσίας, κόμητες συστατήριοι, φύλαρχοι πραιτω-
ρίου.” ὁ δὲ ἑπαρχος τῆς πόλεως καὶ οἱ ὑπατικοὶ καὶ, ἐὰν
εὐρεθῆ, καὶ πατρίκιος ἐμπρὸς τοῦ παλατίου ἴστανται, καὶ ὡς
κατέλθῃ τοῦ ἵππου, προσκυνοῦσιν, καὶ δέχεται αὐτοὺς ὁ βα-
σιλεὺς ἀπὸ στόματος· ἐὰν δὲ βούλονται τινες τῶν ἀρχόντων
καὶ εἰς Ἡράκλειαν ἀπελθεῖν κάκεῖ δέξασθαι τὸν βασιλέα,
20 καὶ τοῦτο ἔξεστιν αὐτοῖς. οἱ δὲ συγκλητικοὶ, ἐὰν περὶ ἔρ-

6. ΣΧΟΛ. παρουσιαστικῆς.

OBSERVANDA, QUANDO IMPERATOR AB EXPEDITO SEU EXPEDITIONE
MILITARE, ALIOVE LONGO ET DIUTURNO ITINERE IN URBEM
REVERTATUR.

Redeunte Imperatore, fiunt eadem omnia eodem tenore, quae
feri, eo abeunte, diximus in superioribus. Ubi autem ad Constanti-
nopolin accessit, occurrunt ipsi proceres, qui domi manserant, in
Rhegio [navali]: Et tribunus quidem praesentalis, qui remanserat in
Urbe custodiendae illius causa, occurrat ipsi in mantio seu sago
russo, statim ex quo modo Imperator apud Rhegium pedem e navi
prolatum in continente posuerit; quem Imperator in equo residens,
adorantem in sago solummodo salutatur et obsequentem habet: co-
mites autem consistoriani et tribuni omnes in candidis vestibus ad-
orant eodem omnes modo et obsequuntur, silentiario adstante, qui
eos ex ordine sic citat: *Phylarchus parusiae*, [id est tribunus prae-
sentiae aut praesentalis, scilicet procedat Imperatorem adoratum,]
tum: *Comites systaterii* seu consistoriani, adoranto scilicet Domi-
nium; tandem: *Phylarchi*, seu tribuni, *praetorii*, nempe officium
faciant velim. Praefectus Urbis autem et consulares, et, si qui es-
tiam in Urbe tunc adsint patricii, consistunt coram palatio [Rhegi]

Ed.L. 286 χεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ ἑβδομον, ἀπαντοῦσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Νηπιῶν ἐμπρὸς τοῦ μαρτυρίου, καὶ κατέρχεται ὁ δεσπότης, καὶ δέχεται αὐτοὺς ἀπὸ στόματος, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ μαρτύριον καὶ εὐχεται. καὶ ὁ μὲν δεσπότης ἀέρχεται
 Ms.17. b ται εἰς τὸ ἑβδομον, οἱ δὲ συγκλητικοὶ, ὅπου βούλονται. εἰ δὲ πλοῦν ἔρχεται ὁ δεσπότης, ἴστανται πρὸς τῷ αἰγιαλῷ, καὶ ἐξίοντα αὐτὸν τοῦ δρόμονος προσκυνοῦσιν ὡς ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁ ἀπομονεύς, καὶ δέχεται αὐτοὺς ἀπὸ στόματος, καὶ ὀμικεύουσιν μέχρι τῆς πόρτης, καὶ ἐκεῖ μετὰ τῶν ἄλλων ἀρχόντων ἀφίστανται. ἀλλὰ ταῦτα, ἐὰν ἀπὸ ἐξπεδίτου ἔρχεται ἢ μακρᾶς ὁδοπορίας· ἐπεὶ, ἐὰν ἀπέλθῃ εἰς Σαλαμβρίας, ἢ Ἡρακλείας, ἢ ὀλίγω πορῶτέρω, καὶ ὀλίγας ἡμέρας ποιήσῃ, καὶ εὐθὺς ὑποστρέψῃ, ὅπου συνετάξαντο οἱ ἄρχοντες, ἐκεῖ καὶ δέχονται αὐτόν. εἰ γὰρ ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ ἑβδομου ἐξῆλθεν καὶ εἰς τὸ ἑβδομον ὑποστρέφει, ἐκεῖ ἀπαντοῦσιν· εἰς 5 δὲ καὶ βούλεται ὀρθοποδεῖσαι εἰς τὴν πόλιν, ἐκεῖ πάλιν ἀπαντοῦσιν αὐτῷ, οἱ δὲ συγκλητικοὶ προλαμβάνουσι. καὶ ἐὰν πεζῇ εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς, ἀπαντοῦσιν αὐτῷ ἐν τῷ φόρῳ
 C Θεοδοσίου τῷ καλουμένῳ τάρῳ, καὶ προσφέρουσι αὐτῷ

12. ποιήσει cod. et ed.

nempe], descendentemque ex equo Imperatorem adorant, qui eos benignis verbis salutat. Licet quoque, si quis procerum Heracliam adire ibique cultum suum Imperatori monstrare velit. Quodsi vero per continentem profectus Imperator ad Hebdomum appulerit, conveniunt senatores in ecclesiam innocentium puerorum Bethleemitarum, ibique coram martyreo [seu tymbo illorum martyrum memoriae sacro] ipsi occurrunt; quos Imperator benigno alloquio excipit, eoque facto, in martyreum intrat, et preces ad Deum fundit. Et ipse quidem deinceps abit in Hebdomum [seu palatium tribunal Hebdomi dictum]: senatorii autem abeunt, quo voluerint. Si navi [in Hebdomum] appedit, stant in litore, et exeuntem e dromone adorant, quemadmodum, qui in Urbe remansit, apomoneus seu vicarius regius, ipsa in Urbe facit; quos Imperator humanis verbis appellat; ipsi autem porro pergenti obsequuntur Imperatori usque ad portam tribunalis, ubi cum ceteris proceribus, [qui cum ipso ab expeditione redeunt,] eum mittunt. Et hic quidem tenetur modus, quando Dominus ab expeditione aut itinere longinquo redit. Quodsi vero tantum ad Selymbriam, aut Heracliam, aut paulo ulterius excesserit, et paucos tantummodo dies ibi egerit citoque redeat, occurrunt ipsi proceres ibi loci, ubi ei vale paulo ante dixerant. Ex. c. si in Hebdomo deseruerit eos Imperator, redit iterum in Hebdomum, adeoque ibi quoque occurrunt ipsi proceres. Quod si vero deflectere noluerit Imperator, sed recta potius via in Urbem contendat, coeunt quidem proceres in eundem locum; senatorii autem in Urbem praeventum salutandi Domini causa. Si ab terrestre qua-

στεφάνους, ἕνα μὲν χρυσοῦν, ἄλλους δὲ ἀπὸ δαφνῶν· ὁ δὲ βασιλεὺς ἀντιδίδωσιν αὐτοῖς νομίσματα ὑπὲρ τοῦ χρυσοῦ στεφάνου, ὥστε μὴ ζημίαν αὐτοὺς ὑπομεῖναι. ἐὰν δὲ ἀπὸ Ἀσίας, ἢ Βιθυνίας, ἢ Περσικοῦ πολέμου ἐπανερχεται ὁ βασιλεὺς, ὁ ἑπαρχὸς τῆς πόλεως ἀπαντᾷ ἔνθα ἂν συνίδῃ ὁ βασιλεὺς μεσάλλαγον ποιῆσαι, εἴτε ἐν τῷ Σατύρω, εἴτε ἐν τῷ Πολεατικῷ ἢ ἐν Ῥοφηνιαναῖς, ἢ ἐν τῇ Ἱερσίᾳ· εἰ δὲ θελήσει ὁ βασιλεὺς διὰ τοῦ στρατηγίου ἀνελεθεῖν, προλαμβάνουσι οἱ συγκλητικοὶ εἰς τὸν φόρον τοῦ στρατηγίου, καὶ ἐπιτοὺς στεφάνους προσφέρουσι. εἰ δὲ πλοῦθ βούλεται ὄρθο- D ποδῆσαι εἰς τὸ παλάτιον, ἴστανται ἔμπρὸς τῆς σκάλης, καὶ ἔνθα δέχεται κατὰ τὸ ἔθος τὸν ἑπαρχὸν τῆς πόλεως καὶ τὸν ἀπομονέα, καὶ τοὺς στεφάνους προσφέρουσι αὐτῷ. ἐνδεκά- τη τοίνυν τοῦ Ἀυγούστου μηνός, ἡμέρα β', ἔτορς ζλγ', εἰσηλ- 15θεν ὁ εὐσεβῆς βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς εἰς Κωνσταντινούπολιν περὶ ὧραν α' διὰ τῆς πόρτης τῶν Χαρισίου, τῶν συγκλητι- κῶν καὶ τοῦ ἐπαρχοῦ τῆς πόλεως ἐκεῖσε ἀπαντησάντων δίχc Ms. 18. a στεφάνων, καὶ ἐλθὼν ἐπὶ τὸ δεύτερον ἠΰξατο ἐν τοῖς Ἀποστό- λους, καὶ ἤψεν κηρούς εἰς τὸ μνημα τῆς δεσποίνης, καὶ κα- Ed.L. 287 20τῆλθεν ἐπὶ τὸ καπετώλιον. ὡς δὲ εἰσηλθεν εἰς τὴν μέσην, ὑπήντησαν δομέστικοι πρωτίκτωρες, αἱ ἐπτὰ σχολαὶ καὶ μετ'

dam in occidentem expeditione redeat Imperator, occurritur ipsi in foro Theodosii, quod Taurus appellatur, et offerunt ipsi coronas, unam quidem auream, alias autem e lauro. Pro aurea reddit ipsis Imperator aequum in nummis pretium, ne sumtus de suo faciendo damnum passi videantur. Si autem ab Asia Bithyniave, aut Persico bello redeat, occurrit ipsi praefectus Urbis ibi, ubi decreverit Imperator mesallagum facere, [hoc est, e navi egressus tantisper in Asiatico quodam palatio morari, donec vestitum viaticum splendidiore mutaverit]; sive iam in Satyro id fiat, sive in Poleatico, sive in Rufinianiis, sive in Hieria. Si porro per strategium ascendere in palatium velit Imperator, praevortunt senatores in forum strategii, et ibi coronas offerunt. Si vero navi recta via invehi in palatium absque diverticulo velit, consistit coram scala seu exscensu, et salutat praefectum Urbis et apomoneum seu vicarium regium; et accipit oblatas sibi coronas. Agedum afferamus exemplum ingressus regii in Urbem. Undecimo nempe die Augusti mensis, feria secunda, anno mundi 6033, intrabat pius Imperator Iustinianus in Constantinopolim circa horam primam per portam monasterii Charisiae, ubi praefectus Urbis et senatorii ipsi, sed absque coronis, occurrebant. Inde abiens ad deuterum preces faciebat in aede SS. Apostolorum, et accendebat cereos in conditorio Despoenae seu Dominae nostrae beatae Virginis. Inde descendebat in Capitolium. In mesen deinceps, id est mediam, viam sic dictam, delato ipsi occurrebant domestici pro-

αὐτοὺς τριβούνοι καὶ κόμητες, πάντες μετὰ λευκῶν χλαυδί-
ων καὶ κηρῶν δεξιά καὶ ἀριστερὰ ἰστάμενοι, καὶ μετ' αὐτοὺς
μαγιστριανοὶ, φαβρικησίοι, τάξις τῶν ἐπάρχων καὶ τοῦ ἐπάρ-
χου, ἀργυροπράται καὶ πάντες πραγματευταί, καὶ πᾶν σύστη-
μα, καὶ ἅπλῶς ἀπὸ τοῦ καπιτωλίου μέχρι τῆς χαλκῆς τοῦ
Β παλασίου πάντα ἐπεπλήρωτο, ὥστε μόλις προβαίνειν τὸν ἱπ-
πον τοῦ βασιλέως. ὡς δὲ εἰσεῖη τὴν χαλκὴν ὁ βασιλεὺς, ἔ-
στη ὁ ἀδμισσιωνάλιος, ἔχων τὸν πρωτίκτωρα καὶ τὸν θριαμ-
βευτήν, καὶ ἔκραξεν τὸ θριαμβευτάλιον. οὕτω γὰρ συνέειδεν
γενέσθαι ὁ μάγιστρος διὰ τὸ μὴ εἰσέρχεσθαι τὸν βασιλεῖα
διὰ τῆς χρυσοῦς πόρτης. πάντες δὲ οἱ ἄρχοντες καὶ πατρι-
κιοὶ πεζεύοντες ἀπὸ τῶν Ἀποστόλων ἐδρηγέυσαν, καὶ οἱ
κουβικουλάριοι πεζεύοντες ἠκολούθησαν.

C Ἡ ἀπὸ τοῦ φουσαίου μετὰ νίκης ἐπάνοδος Βασιλείου τοῦ φ-
λοχρίστου βασιλέως ἀπὸ Τεφρικῆς καὶ Γερμανικίας. 15

Τοῦ βασιλέως ἐπανελθόντος μετὰ νίκης ἀπὸ τοῦ πολέ-
μου Τεφρικῆς καὶ Γερμανικίας, διεπέρασεν ἐπὶ τὰ Ἱερὰ ἐν
τῷ ἑβδόμῳ, ὑπαντησάσης αὐτῷ ἐκεῖσε ἀπύσης ἡλικίας τῶν
τῆς πόλεως μετὰ στεφάνων τῶν ἐξ ἀνθέων καὶ ῥόδων κα-
τεσκευασμένων. ὡσαύτως καὶ ἡ σύγκλητος πᾶσα ἢ ἐν τῷ

17. ΣΧΟΛ. ἱερίας.

tectores et septem scholae; post eos tribuni et comites, omnes in
candidis tunicis et cereos gestantes, seriatim ad dextram plateae si-
nistramque stantes; post eos magistriani, fabricenses, ordo seu ap-
paritio praefectorum [nempe praetoriorum], et praefecti [Urbis],
aurifabri et omnes negotiantes, omne corpus aut collegium; verbo,
a Capitolio inde usque ad chalcem palatii [portam] plena hominum
erant omnia, adeo ut vix gressum promovere posset equus Imper-
ratoris. In chalcem tandem ut venerat, offendeat ibi stantem ad-
misajonalem, qui eum titulo protectoris et triumphatoris excipiebat,
et clara voce carmen triumphale [Io triumphe] canebat. Ita nempe
ordinaverat magister, ut fieret, propterea quod Imperator per auream
portam ingressus non fuisset. Omnes autem archontes et patricii
pedibus euntes stipaverant Imperatoris latera a SS. Apostolis inde; cu-
bicularii vero, etiam pedites, obsecuti fuerant.

VICTORIOSUS E CASTRIS APUD TEPHRICEN ET GERMANICIAM REDIENS
BASILII CHRISTUM AMANTIS IMPERATORIS.

Imperator cum victoria in Urbem rediens e bellica adversus Te-
phricen et Germaniciam expeditione traiciebat ex Asiatico palatio
ἱερίας in Hebdomum, ubi omnis aetas urbana ipsi occurrebat cum
strollis e rosis aliisque floribus consertis. Ibidem quoque excipie-

πόλει ἔκεισε αὐτὸν ἐδέξατο, καὶ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ στόματος αὐτοῦ ἐδέξατο. εἰσελθὼν δὲ καὶ εὐξάμενος ἐν τῷ τοῦ προ-
 ἄρουρου ναῷ τῷ ἐν τῷ ἐβδόμῳ, ἄψας κηρούς ἐξῆλθεν, καὶ
 βαλὼν σκαραμάγγιον τριβλάτιον, ἅμα υἱῷ Κωνσταντίνῳ τῷ
 ἐνέφ ἱππεύσαντες ἦλθον ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου Ms. 18. b
 τῶν Ἀβραμιτῶν, προηγουμένης πάσης τῆς συγκλήτου καὶ τοῦ
 λαοῦ τῆς πόλεως ἅμα καὶ φλαμούλων τινῶν λιτῶν, καὶ κα-
 ταβάντες τῶν ἱππων εἰσῆλθον εἰς τὸν ναὸν τῆς Θεοτόκου,
 εὐξάμενοι καὶ ἄψαντες κηρούς, ἐκαθέσθησαν μικρόν· ὁ δὲ
 10 ἑπαρχὸς τῆς πόλεως προητοιμάσατο καταστέψας τὴν πόλιν
 ἀπὸ τῆς χρυσοῦς πόρτης μέτροι τῆς χαλκῆς ἀπὸ δάφνης καὶ
 δεινδρολιβάνου καὶ μερσύνης καὶ ῥόδων καὶ λοιπῶν ἀνθέων, Ed. L. 280
 ἀλλὰ γε καὶ ἀπὸ σκαραμαγγίων διαφόρων καὶ σενδῆς καὶ πό-
 λυκανδήλων· ὡσαύτως καὶ ἡ γῆ πᾶσα φιλοκαληθεῖσα κατέ-
 15 ἵστρωτο ἄνθεσιν· ἐν δὲ τῷ λιβαδίῳ τῷ ἕξω τῆς χρυσοῦς πόρ-
 τῆς ἐπήγησαν τένται, καὶ διεπέρασαν ἀπὸ Ἱερειᾶς ἐκεῖσε τοὺς
 εὐγενεῖς καὶ ἐμφανεῖς τῶν αἰχμαλώτων Ἀγαρηῶν καὶ τὰ
 ἐξαιρετὰ τῶν λαφύρων τοῦ πολέμου, φλαμούλων τε καὶ ἀρ-
 μάτων, καὶ ἐν ταῖς τέντεσιν ἔνδον ἀποτεθέντα διηρέθησαν,

15. ΣΧΟΛ. Ἰστοῖον, διὲ δίκην νυμφικῶν πασιδῶν ἦν κατε-
 σκευασμένη ἡ πόλις.

bat ipsum omnis in Urbe praesens senatus; quos quum benignis ver-
 bis salutasset Imperator, intrabat in aedem S. Iohannis praecursoris,
 quae in Hebdomo est, et post peractas ibi preces accensosque cere-
 os egressus induebat scaramangium triblatteum, et consensuo equo,
 abibat cum Constantino filio iuniore, [qui expeditionis comes fuerat,]
 pariter equitante, in templum sanctissimae Deigenitricis in moua-
 sterio Abramitarum, praecunte toto senatu et populo urbano cum
 flamulis quibusdam puris seu purpura non praetextatis. Apud illam
 aedem descendebant ex equis ambo, pater et filius, intrabant in
 dictum Deigenitricis templum, et post peractas ibi preces accensos-
 que cereos desidebant in eo paulisper, donec spolia hostibus ere-
 pta in Urbem magnifice exornatam praecessissent. Curaverat enim
 praefectus Urbis domos illarum platearum, per quas pompaē trans-
 eundum erat, id est ab aurea inde porta usque ad aeneam palatii,
 non tantum lauro, rosmarino, myrto, rosis aliisque floribus, sed
 et scaramangiis variorum colorum et pannis sendes et polycande-
 lis comatas atque illustratas esse. Neque domus tantum ornatae er-
 rant, sed et omne platearum pavementum verrendo prius mundatum
 fuerat atque deinceps floribus consitum. In tentoria vero, quae
 fixa fuerant in eo prato, quod ante portam auream est, translati
 fuerant e palatio Hieriae nobilliores atque illustriores captivi Agarenī
 et delecta praestantiora spolia bellica, ut flamula et arma, ibique
 deposita primum, et deinceps partim captivi ordinati in processio-

καὶ διήλθον ἐν τῇ μέσῃ θριαμβευόμενα ἀπὸ τῆς χρυσοῦς πόρτης εἰς τῆς χαλκῆς τοῦ παλατίου, ἀνοίγεισας τότε τῆς μέσης καὶ μεγάλης χρυσοῦς πόρτης. μετὰ δὲ τὸ τὰ λάφυρα διελθεῖν ἀναστάντες οἱ δεσπόται καὶ ἐκβαλόντες τὰ σκαρμάγγια, ἐφόρεσαν ὁ μὲν αὐτοκράτωρ καὶ μέγας βασιλεὺς ἱμάτιον ἐπιλώρικον χρυσοῦφαντον διόλου καγκλωτὸν διὰ μαργαριτῶν, καὶ ἐν ταῖς ὄρναις ἡμφιεσμένον διὰ μαργαριτῶν τελείων, ζωσάμενος καὶ σπαθίον ζωστήκιον, φορέσας καὶ διάδημα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καισαρικόον· ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ Κωνσταντῖνος ἐφόρεσε κλιβάνιον χρυσοῦν καὶ σπαθίον ζωστήκιον, ποδόφελά τε χρυσαῖα, καὶ ἐν τῇ χειρὶ ἔλαβε λόγχην χρυσοῦν διὰ μαργαριτῶν ἡμφιεσμένην. ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐφόρεσεν φακίολιον δίκην προπολώματος, λευκὸν χρυσοῦφαντον, ἔχων ἐπὶ τοῦ μετώπου ὁμοίωμα στεφάνου χρυσοῦφαντου. ἐπέβησαν δὲ ἀμφότεροι ἵππεύσαντες ἐν ἵπποις λευκοῖς ἐστρώματένοις χιῶμασιν διαλίθοις. ἐν ᾧ ἔστησαν ἔπιπτοι δεξάμενοι τοὺς δημάρχους καὶ τὰ δύο μέρη, φοροῦντων αὐτῶν δημοτῶν καμίσια καὶ στεφάνια σημεντένια ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν, ἐν δὲ τοῖς τραχήλοις αὐτῶν ἕτερα στεφάνια ἀπὸ ῥόδων καὶ ἀνθέων κατεσκευασμένα, ταῖς δὲ χερσὶν ἐγ-

8. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι ὁ χιτῶν οὗτος λέγεται ὁ ῥοδόβοτρυς.

nem, partim spolia inter baiulos, qui ea in Urbem, triumphale spectaculum, ferrent, distributa fuerant. Itaque per medias aureae portae valvas, quae in gratiam istius solennis actus aperiebantur, intrabant ea in Urbem, et pergebant usque ad chalcen. Postquam ergo spolia cum captivis in triumphali pompa in Urbem intrassent, surgebant laudati supra Domini e templo S. Deigenitricis, et induebant, sui quidem iuris et magnus Imperator, Basilius, vestimentum loratum auro pertextum et ubique filis margaritarum cancellatum, et in oris praecipue praetextatum filis margaritarum plene et primae magnitudinis: accingebatque sibi spatham e cingulo dependentem, et imponebat capiti diadema, quale caesaricum appellari solet, Constantinus autem, eius filius, gestabat clibanium seu loricae auream, et spatham e cingulo dependentem, et podopsela seu circulos pedum aureos; in manu tenebat hastam auream margaritis amictam; in capite gerebat tiaram, ad modum propolomatis seu ornatus turriti capitis mullebris, compositam, candidam, auro intertextam, habentem in fronte aliquid coronae simile auro intertextae. Ambo equis singulis inequitabant candidis, quibus stragulae gemmis conspicuae instratae fuerant. Super talibus equis et in eo parato consistentes excipiebant primo loco demarchos seu factionum praefectos et ipsas ambas factiones apud ipsum protinus Abramitarum monasterium. Gestabant factiones camisia, et in capite intulas e segmentis confectas, et in collo consertas e rosis aliisque flo-

χείρια βασταζόντων· τῶν δὲ δημάρχων φορούντων τὰ νικη-
 τικά αὐτῶν σαγία, καὶ τῶν ἀρχόντων αὐτῶν καμίσια καὶ
 χλανίδια. ἐν οἷς ἐξεφωνήθη ἐν πρώτοις οὕτως· „δόξα Θεῷ D
 τῷ ἀποδόντι ἡμῖν μετὰ νίκης τοὺς ἰδίους δεσπότας· δόξα
 5 Θεῷ τῷ μεγαλύναντι ὑμᾶς, αὐτοκράτορες Ῥωμαίων· δόξα
 σοὶ, παναγία τριάς, ὅτι εἶδομεν νικήσαντας τοὺς ἰδίους δε-
 σπότας καλῶς ἤλαθετε νικήσαντες, ἀνδριώτατοι δεσπότες.” καὶ
 λοιπὰ ἐπευφημήθησαν νικητικά, καὶ ἀπελατικοὶ στρατηγικοὶ Ed. L. 289
 ἐλέγησαν, ἐμπροσθεν περιπατούντων τῶν δύο μερῶν. ἀπὸ
 10 δὲ τῶν Ἀβραμιτῶν ἐλθόντες ἐν τῇ χρυσοῦ πόρτῃ, ὡς εἶπο-
 μεν, ἀνοιγείσης αὐτοῖς, ἔστησαν πρὸ τῆς εἰσόδου αὐτῆς εὐ-
 φημησθέντες ὁμοίως. δεξάμενοι ἐκεῖσε τὸν ἑπαρχον τῆς πό-
 λεως καὶ τὸν ἀπομονέα, οἵτινες πεσόντες προσεκύνησαν, καὶ
 προσήνεγκαν τῷ αὐτοκράτορι στέφανον χρυσοῦν κατὰ τὸν πα-
 15 λαιὸν τύπον, καὶ ἑτέρους ἀπὸ δαφνῶν, ὡς τῆς νίκης σύμβο-
 λα· ἔλαβον δὲ οἱ αὐτοὶ παρὰ τοῦ βασιλέως νομίσματα χά-
 ραγμα τὴν τιμὴν, καὶ πλείω, τοῦ χρυσοῦ στεφάνου. τῶν δὲ B
 μερῶν πληρωσάντων, εἰσῆλθον τὴν χρυσοῦν μεγάλην πόρταν
 θρηγυόμενοι, καὶ ἤλθον ἐν τῷ σίγματι, καὶ διὰ τῶν ἀρι-
 20 στερῶν ἐν τῷ ἑξακονίῳ καὶ ξηρολόφῳ, ἀντίκα τὸν βοῦν καὶ

ribus corollas, in manibus manucciola. Factionum magistri gere-
 bant saga sua victorialia, seu quibus utuntur victoriam in ludis
 circensibus adepti; archontes tandem seu duces militares ab expe-
 ditione reduces gerebant camisia et tunicas. Acclamationes, qui-
 bus Imperatorem excipiebant, primae erant hae: *Laus Deo, qui*
nobis Dominos nostros cum victoria restituit; laus Deo magnificanti
vos, Imperatores Romanorum; laus tibi, sanctissima trinitas, pro-
pterea quod victoriosos videmus nostros Dominos; beneveneritis
victores, fortissimi Domini. Reliquas mitto faustas acclamationes
 victorales, et apelatica strategica seu prosecutoria ducalia [vel hy-
 mnos, quibus victores Imperatores militares prosequi mos est], et
 quas praecedentes coram Dominis ambae factiones a monasterio
 Abramitarum inde usque ad auream portam recitabant. Coram au-
 rea vero porta, quae, ut diximus, aperta ipsorum intromittendorum
 causa fuerat, subsistebant sub faustis acclamationibus excipientes
 praefectum Urbis et apomoneum seu vicarium regium, qui humi
 procidentes primum adorabant, et dein offerebant seniori summo
 Imperatori auream coronam secundum veterem ritum aliasque lauro
 factas, ut victoriae indices. Hi pro aurea corona nummos aureos ab
 Imperatore accipiebant non tantum aequantes et compensantes, sed
 etiam excedentes impensi auri pretium. Post absolutas factionum
 faustas acclamationes intrabant Domini per magnas aurcae portae
 valvas, et abibant porro, stipati a proceribus, ad sigma, et dein
 conversi ad sinistram in hexacionium, in xerolophum, bovem, ca-
 pitolium, philadelphium, taurum, artopolium et forum. In forum

τὸ καπετώλιον, φιλαδελφίῳ τε καὶ ταύρω, ἀρτοποιίῳ τε καὶ τῷ φόρῳ. ἐπὶ δὲ τοῦ φόρου ἐλθόντες κατέβησαν τῶν ἵππων, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, προσπαντήσαντος αὐτοὺς ἐκεῖσε τοῦ πατριάρχου μετὰ λιτῆς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας. ἐν ᾧ λαβόντες κηρούς παρὰ τοῦ πραι-
 Mi. 19. b ποσίτου καὶ εὐξάμενοι, ἔξελθόντες καὶ ἐκβαλόντες τὰ στρατη-
 Γικὰ, ἐφόρεσαν διβητήσια τριβλάτια καὶ χλαμύδας χρυσοῦ-
 τῶν φόρου, Ἰσταμένων καὶ προπορευομένων ἔμπροσθεν αὐ-
 τῶν τῶν σκευῶν, λαβούρων, σίγγων καὶ βάνδων καὶ τῶν με-
 γάλων σκήπτρων καὶ τῶν χρυσοῶν φλαμούλων καὶ τοῦ τιμίου σταυροῦ τοῦ μεγάλου τε καὶ διαλίθου, καὶ διελθόντες τὴν μέσην ἕως τοῦ μιλίου εἰσῆλθον διὰ τοῦ ἐμβόλου τοῦ μιλίου εἰς τὸ ὠρολόγιον, καὶ ἀπέθεντο τὰ στέμματα ἐν τῷ ἔνδον τῆς ἀραιᾶς πύλης μηταωρίῳ, καὶ εἰσῆλθον ἐν τῷ νάρθηκι εὐξάμενοι με-
 15 τὰ κηρῶν εἰς τὴν μέσην ἀγίαν πύλην, εἰσοδεύσαντες μετὰ
 Ρ τοῦ πατριάρχου, καὶ τὰ λοιπὰ τῆς θείας λειτουργίας, καὶ ἡ εἰσοδος ἡ πρὸς τὸ παλάτιον ἐτετέσθησαν καθ' ὃν τρόπον ἐν ταῖς ἐμπράτοις προελεύσεσιν· προετέθη δὲ καὶ κλητῶριον μέγιστον ἐν τῷ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνῳ, καὶ εὐφρανθέντες αὖθις
 20 δεδώκασιν πᾶσιν τοῖς τῆς συγκλήτου βεστομυλληρησία. ἰστί-

2. ΣΧΟΛ. Ἰστίον, ὅτι ἐν τοῖς ἐξονομασθεῖσι τόποις δοχαὶ τῶν μερῶν καὶ εὐφημίαι γίνονται.

autem ut venerant, descendebant ex equis, et intrabant in templum sanctissimae Deigenitricis, occurrente ibi patriarcha cum toto ordine magnae ecclesiae ad modum supplicantium procedente. In isto templo accendebant Domini cereos a praeposito traditos, et peractis precibus, exhibant, exuebant vestimenta, qualia hactenus gestaverant, militaribus Imperatoribus congrua, et inducebant contra dibetesia triblattia et chlamydes auro intextas et campagia; et sic porro, praecedentibus coram ipsis sacris vasis, labaris, signis, bandis, magnis sceptris, aureis flamulis et venerabili cruce, quae magnitudine gemmarumque numero spectabilis est, traiecto medio foro, procedebant usque ad millium; per cuius porticum ingressi in horologium, deponebant infulas et coronas in metatorio, quod est intra formosam portam [magnae ecclesiae seu S. Sophiae], et intrabant in narthecem, peragebant preces cum cereis apud mediam sacrarum portarum, intrabant deinceps in bema cum patriarcha, et sic porro reliqua divini officii et ingressus in palatium peragebantur eodem modo, quo peragi solent in solennibus formalibus processionibus. In fine exponebantur dapes, et fiebat convivium maximum in magno Iustiniani triclinio, eaque finita hilaritate, donabant Domini senatui vestes et milliaresia. Adhuc notandum, cerimonialem quidem apparitionem et mundationem Urbis opus fuisse praefecti Urbis: or-

ον δὲ, ὅτι τὴν μὲν κατάστασιν τῆς πόλεως καὶ φιλοκαλίαν ἡτοιμάσατο ὁ ἔπαρχος, τὴν δὲ τῆς προελεύσεως τάξιν καὶ ἀπαντὴν τῆς συγκλήτου καὶ τῶν μερῶν τὰς ἐπινικίους φωνὰς καὶ προόδους καὶ τῶν δοχῶν τὰς τοποθεσίας ὁ πραιπόσιτος διορίσατο, ὑπουργούντων αὐτῷ τοῦ τε τῆς καταστάσεως καὶ τῶν σιλεντιαρίων καὶ τοῦ κουβουκλείου παντός. ὁ τοίνυν ἀναπομείνας μετὰ τοῦ μαγίστρου καὶ τοῦ ἐπάρχου, ὁ καὶ διέπων τὴν ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως δουλείας ἀρχὴν Βασιλῆος ἦν, ὁ πατρίκιος πραιπόσιτος καὶ σακελλάριος, καθὼς ἰσὺ παλαιὸν ἐκράτει τοὺς βασιλεῦσιν ἔθος, ἐξερχομένου τοῦ βασιλέως ἐπὶ φροσσάτου τὸν πραιπόσιτον παρεῖν τὴν ἑαυτοῦ ἀρχῆς ἐπικράτειαν, καὶ τῷ μαγίστρῳ καὶ τῷ ἐπαρχῷ τὴν τῆς Β πολιτείας καὶ τοῦ κοινοῦ τὴν διοίκησιν. ἐπανιώντι τοίνυν τῷ βασιλεῖ ἀπὸ τοῦ φροσσάτου ἀντιλήψεις πλείσται καὶ δωρεῶν ἰσχυροχαί πᾶσιν κατὰ τὸ δυνατόν τοὺς τε μετ' αὐτοῦ καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει ἐδίδοντο.

Ἡ ἀπὸ τοῦ φροσσάτου ἐπάρμοδος Θεοφίλου βασιλέως, ὅτι ἐνίκησεν **Ms. 20. a**
κατὰ κράτος τοὺς ἀπὸ **Κιλικίας** στρατοπεδεύσαντας κατ' αὐτοῦ
Ταρσίτας, Μομφουεσίτας, Ἀδανίτας, Εἰρηνοπολίτας, Ἀναζα-
βήτας καὶ λοιποὺς, **χιλιάδας κ.** **C**

Ἐπανελθόντος τοίνυν Θεοφίλου τοῦ βασιλέως ἀπὸ τοῦ

dinationem vero processionis et occursum senatus et factionum clamores triumphales atque processus et loca receptionum a praeposito constituta fuisse, cui eam in rem cerimoniarum et silentiarum totumque cubiculum adiutrices manus praestabant et mandata perficiebant. Regius vicarius, qui Imperatore in Orientem ea vice profecto, una cum magistro et praefecto Urbis in Urbe manserat et loco Imperatoris Imperium, sed ut subditus, administraverat, is Baanes erat, patricius, praepositus sacellarius; idque ex antiquo Imperatorum more, qui in castra exeuntes praeposito quidem administrationem imperii sui permittebant et commendabant, magistro autem et praefecto Urbis curam civilis regiminis et rerum communium. Reduce in hunc modum e castris facto Imperatore, contingebant largitiones plurimae, et, prout eius fieri poterat, impertiebantur dona et praemia tam illis, qui expeditioni cum ipso interfuisset, quam qui domi seu in Urbe mansissent.

REDITUS E FROSSATO THEOPHILI IMPERATORIS, QUUM SARACENORUM CILICUM, QUI E TARSO, E MOPSUESTIA, EX ADANA, EX IRENOPOLI, EX ANAZARBO ET ALIUNDE ADVERSUS IPSUM COIVERANT ET CONSUR-
REXERANT VALIDA MANU, VIGINTI MILLIA CECIDISSET.

Rediens itaque Theophilus e bello, quod ipsi cum Agarenis in Cilicia fuerat, intrabat in Urbem hoc modo. Ut pervenerat in pa-

πολέμου τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ αὐτοῦ στρατοπεδουσάντων Ἀγαρηῶν, ἐγένετο ἡ πρὸς τὴν βασιλευνύουσαν πόλιν εἰσοδος αὐτοῦ τοιαύτη. φθάσαντος αὐτοῦ ἐν τῇ Ἱερείᾳ, ἐξῆλθεν ἡ ἀυγούστα ἀπὸ τῆς πόλεως καὶ ὁ διέπων σὺν τῷ μεγίστῳ καὶ τῷ ἐπάρχῳ τῆς πόλεως, καὶ ἡ ἐν τῇ πόλει σύγκλητος ἅ-5 πασα, παρεάσαντες τοὺς τῶν ταγμάτων ἐξάρχους εἰς φυλακὴν τῆς πόλεως. καὶ ἡ μὲν σύγκλητος ὑπήντησαν τῷ βασιλεῖ ὡς ἀπὸ διαστήματος μικροῦ πρὸ τοῦ φθάσαι εἰς τὸ παλάτιον, καὶ προσέκύνησαν· ἡ δὲ ἀυγούστα ἔνδον τοῦ καγκέλλου τοῦ χαμαιτρικλίνου τοῦτον ὑπήντησεν ἀποβάντι ἵπ-10 ἵππου, καὶ προσκυνήσασα τοῦτον ἠσπάσατο· ὁ δὲ βασιλεὺς διορίσατο ὡς ἐπὶ προκένσου τὴν σύγκλητον διάγειν σὺν αὐτῇ ἐν τῇ Ἱερείᾳ μέχρις ἡμερῶν ἑπτὰ, ὅπως καὶ οἱ δέσμοι τῶν αἰχμαλώτων Ἀγαρηῶν φθάσωσιν. ἐκέλευσε δὲ καὶ τὰς γυναῖκας τῶν συγκλητικῶν ἐξελθούσας τῆς πόλεως διάγειν 15 σὺν τῇ ἀυγούστῃ ἐκεῖσε. μετὰ δὲ τὴν ἑβδόμην ἡμέραν ἀποπλεύσας τῶν ἐκεῖσε ἦλθεν εἰς τὸν ἅγιον Μάμαντα, καὶ ἐποίησεν ἅμα τῇ συγκλήτῳ ἡμέρας γ'. ἀπὸ δὲ τῶν ἐκεῖσε δια- Ed. L. 291 πλεύσας ἐφθασεν ἐν βλαχέρναις, καὶ ἐξελθὼν τοῦ δρόμου ἐπιβὰς ἵππῳ διὰ τοῦ ἔξω τείχους ἦλθεν εἰς τὴν προετοιμα-20 σθεῖσαν κύρτην ἐν τῷ λιβαδίῳ τοῦ κομβινοστασίον. ἐφθα-

latium Hieriae, exhibant ad ipsum ex Urbe Augusta et diepon seu vicarius regni per Imperatoris absentiam administrator et magister et praefectus Urbis et totus, qui tum in Urbe aderat, senatus, relictis intus exarchis seu praefectis tagmatum pro Urbis custodia. Et senatus quidem, ut parum aberat Imperator a palatio, humi proci- dens adorabat eum; Augusta vero occurrebat ipsi, ut modo ex equo descenderat, intra cancellum chamaetriclinii seu triclinii humilis et solo proximi, et adorans ipsum cum osculo beneventabat. Imperator dein mandabat, ut senatus secum in Hieria seu Hieriae palatio, velut in processu seu rusticatione suburbana, in septiduum ageret, donec Agarenorum bello captorum numerus compedibus illigatus advenisset; et ut senatorum uxores ex Urbe eodem convenirent Augus- taeque sodalium praestarent. Quo facto, septimo die post excedebat ex Hieria, et transferebat se per fretum in navi ad S. Mamantis palatium, in quo triduum cum senatu exigebat. Inde rursus enavigans appellebat ad blachernas; egressusque dromone in- scendebat in equum; in quo intra murum exteriorum provehebat e- quitans versus magnam auream portam; in cuius vicinia descendens equo intrabat in cortem sibi praeparatam in prato combinostasii [seu stationis combinationum circensium], donec captivi et spolia a militibus triumphantibus in Urbem introducta essent. Eodem ipso nempe die ad Chrysopolin venerat, qui captivos ducebant, imposi- tosque in naves eum in locum traiecerant, in quo Imperator tum

σαν δὲ τῆ αὐτῆ ἡμέρᾳ καὶ οἱ τοὺς δεσμίους φέροντες ἐν Χρυσόπολει, καὶ βαλόντες αὐτοὺς εἰς πλοῖα, διεπέρασαν αὐτοὺς ἐνθα καὶ ὁ βασιλεὺς παρῆν· ὁ δὲ τῆς πόλεως ἑπαρχος ἦν Ms. 20. b προετοιμάσας καὶ καταστέψας τὴν πόλιν δίκην νυμφικῶν Σπαστάδων ἀπὸ σκαραμαγγίων διαφόρων καὶ σενδῆς καὶ ἀργύρου πολυφύτων τε καὶ ἀνθέων καὶ ῥόδων ποικίλων ἀπὸ τῆς χρυσῆς πόρτης μέχρι τῆς χαλκῆς, καὶ διελόντες οἱ τῶν τάξεων ἰδίᾳ καὶ χωρὶς κατὰ τάξιν τοὺς δεσμίους, τὰ λάφυρα, τὰ ἄρματα, ἐθριάμβευσαν μέσον τῆς πόλεως. μετὰ ταῦ- B
 10τα δὲ ἀναστὰς ὁ βασιλεὺς ἐφόρεσεν χιτῶνα χρυσοῦφαντον ἐπιλώρικον τὸν ῥοδόβοτρυν, ζωσάμενος καὶ σπαθίον, βαλὼν καὶ τιάραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. ἐπέβη δὲ ἔππῳ λευκῷ Ἰπποτρομμένῳ χιῶματι διαλίθῳ, λαβὼν ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ σκήπρον. ὁ δὲ αἰσαρ ἐφόρεσεν χρυσοῦν κλιβάνιον σὺν μαν- 15κελλίων καὶ ποδοπέλλων καὶ αὐτῶν χρυσῶν, βαλὼν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ κασίδα σὺν περικεφαλαίᾳ χρυσοῦ, ζωσάμενος καὶ σπαθίον, ἐπιβὰς καὶ αὐτὸς ἔππῳ ὁμοίως λευκῷ σὺν χιῶματι διαλίθου. ἔλαβεν δὲ καὶ τῇ χειρὶ λόγχην χρυσαῦν· C
 20αὐτὸς δὲ τῆς πόρτης πεφθακῶς κατέβη τοῦ ἵππου ὁ βασιλεὺς, καὶ ἔπεσεν πρὸς ἀνατολὰς προσκνήσας τρίτον. εἶθ' οὕτως ἀναστὰς ἐπέβη τῷ ἵππῳ. καὶ εἰσερχομένῳ αὐτῷ τὴν
 12. ΣΧΟΛ. τούφαν.

agebat, ut diximus. Hos itaque et haec suas in classes diremta taxo-
 tae seu milites praesidarii captivos et spolia et arma introducebant
 triumphantes mediam in Urbem, quam praefectus Urbis antea curave-
 rat ad instar thalamorum genialium variis scaramangiis, pannis sendes,
 argento, candelabris multas lampades sustinentibus, rosis aliisque va-
 riorum colorum floribus indui, coronari et illustrari. Militibus in
 triumpho Urbem ingressis, exsurgebat Imperator e corte, indutus tu-
 nica auro pertexta, loros habente, qualem rhodobotryn [seu rosu-
 veam] appellant, spatham ad latus habens e singulo dependentem, et
 in capite tiaram seu, ut vulgari sermone appellant, tufam; eoque
 in apparatu inscendebat in equum candidum, cui phalerae stragu-
 laeque gemmatae de cervicibus et dorso dependebant, in quo pro-
 vehebatur, dextra manu sceptrum gerens. Qui ad latus ipsi equita-
 bat Caesar, [Alexius Moseli, gener eius,] etiam in equo candido gem-
 matis phaleris illustri, gerebat corpore lorica auream, armillas au-
 reas in manibus, podopella seu genualia aurea in cruribus, in ca-
 pite cassidem cum capitali seu redimiculo aureo, ad latus spa-
 tham, et in dextra manu hastam auream. Ad exiguam ab aurea
 porta distantiam delatus descendebat Imperator ex equo, proci-
 debat humi, vultu ad orientem converso, et adorabat Deum ter. Deinde
 resurgens rursus conscendebat equum, et sic tandem intrabat in au-
 ream portam. Per cuius magnas medias valvas intranti offerebant

Ed. 1

— εἰς τὴν ἀγίαν Σοφίαν, καὶ εὐξάμενος ἐξῆλθεν πάλιν
 αὐτῆς πύλης, καὶ πεζεύων ἦλθεν ἐν τῇ χαλκῇ, καὶ ἀ-
 — κατεσφραγίσατο ἐπὶ τοῦ σέντζου, καὶ ἔκραξαν τὰ μέρη
 — ος." καὶ καθίσας, προσήνεγκαν αὐτῷ τὸ πολίτευμα τῆς
 χρυσοῦς βραχιόλους, καὶ λαβὼν τούτους ὁ βασιλεὺς
 — ἐπὶ τῶν βραχιόνων αὐτοῦ, καὶ ἀπεδέξατο αὐτούς
 — τῶν, δημηγορήσας ἀφ' ἑαυτοῦ τὰ περὶ τῆς ἐπιτυ-
 — ῦ πολέμου. καὶ πάντες ἐπινικίως αὐτὸν εὐφήμησαν.
 — ς δὲ τοῦ σέντζου ἐπέβη τῷ ἵππῳ, καὶ διῆλθε διὰ τῶν
 — αβατικῶν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τῶν πλαγίων τοῦ Ζευ-
 — , καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἀσκέπαστον ἵππόδρομον, καὶ ὄ-
 — ο τοῦ καθίσματος εἰσελθὼν κατέβη διὰ τῆς δάφνης εἰς
 — ἴτω σκεπαστὸν ἵππόδρομον, καὶ καταβὰς τοῦ ἵππου εἰς
 — εἰς τὰ σκῦλα ἐν τῷ παλατίῳ, καὶ ἐγένετο αἰτήσεις δε-
 — . καὶ τῇ ἐπαύριον ἐτελέσθη τὸ δεξιμόν, καὶ προστέθη-
 — ἀπικλήψεις πλεῖσται ἀναβιβαζόμεναι ἀπὸ τῆς τῶν βασι-
 — μανδατόρων ἀξίας μέχρι τῆς κυριωνύμου πατρικιοτή-
 — καὶ δωρεαὶ πλεῖσται τοῖς πολιτάρχαις, καὶ τὸ πολίτευμα
 — ἰ τοῦ βασιλέως ἐδόθησαν, καὶ ἵππικὰ ἐτελέσθησαν, καὶ
 — πάλιν τοὺς δεσμίους καὶ τὰ λάφυρα ἐθριάμβευσαν, ἐφ'
 — ἧς δὲ ἡμέρας ἐκράτησεν ἡ δεξιῶσις τῶν δωρεῶν διὰ χει-
 — τοῦ βασιλέως διδομένων, ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι πᾶ-

* solium, aureum gemmatum; inter ambo media crux illa ingens
 rea et gemmata. In hoc pulpitem et in illum thronum eniteba-
 r Imperator, et stans super solio signabat se crucis signo; quod
 stentes factiones acclamabant: *Unus est sanctus*. Tunc desidenti
 verebat urbanus magistratus aurea brachialia, quae acceptans ille
 achillis circumponebat, et dimittebat eos, qui exhibuerant, cum
 atiarum actione. Dein enarrabat publica oratione non per quae-
 orem, sed ipse, res sibi eo in bello feliciter et ex animi senten-
 ia gestas, gratulationes et fausta omnia omnibus acclamantibus.
 Desurgens tandem de solio, rursus inscendebat in equum; et trans-
 bat per porticus thymarum Achillis et praeter latera Zeuxippi,
 intrabatque in circum non tectum; ubi ingrediens infra cathisma
 descendebat per daphnem in inferiorem contactum circum, et equo
 relicto, intrabat per scyla in palatium; quo tempore fiebat rogatio
 deximi, quod altero die contingebat; et fiebat gratificationes atque
 promotiones longe plurimae a dignitate regionum mandatorum inde
 usque ad dignitatem patriciatu, cui cyrii seu domini titulus com-
 petit. Accipiebant quoque urbani magistratus et communitas urba-
 na largitiones; peragebantur certamina equestria; et rursus produ-
 cebantur ibidem, in circo puta, captivi atque spolia; et in multos
 dies obtinebat largitio donorum ex augustis manibus venientium.

λιν ἐκ δευτέρου ἐξεληθόντος τοῦ αὐτοῦ Θεοφιλου ἐπὶ φοσσά-
 τον, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτὸν καὶ μέλλειν τὴν πόλιν εἰσέρ-
 χεσθαι προσέταξεν τοὺς τῆς πόλεως παῖδας ἐξελθεῖν πάντας
 εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ μετὰ τῶν ἐξ ἀνθέων κατεσκευασμένων
 στεφάνων, εἰσελθὼν ὁμοίως τοῦ προτέρου σχήματος. 5

Quum altera vice revertens e fossato Theophilus in eo esset, ut Ur-
 bem triumphans ingrederetur, imperabat, ut pueri urbani corollis
 variorum florum ornati sibi occurrerent. In ceteris erat hic alter
 introitus illi priori similis.

ΠΙΝΑΞ ΣΤΗΝ ΘΕΩ
ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.

- α. Ὅσα δεῖ φυλάττειν, καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀνοίγοντος τοῦ Ed. L. 293
παλατίου, καὶ τῆς καθημερινῆς ἰσταμένης προσελύσεως, Ms. 173. b
- β. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν τῇ προσελύσει τῇ καθεκάστη
κυριακῇ τελουμένη.
- γ. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, τοῦ βασιλέως προβαλλομένου
δομέστικον τῶν σχολῶν, ἢ στρατηγούς, ἢ δρουγγάριον
τῶν πλοῦμων, ἢ σακελλάριον, ἢ τοῦ σακελλίου, ἢ λοι-
ποῦς ὀφφικιαλίους.
- δ. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ ξαίκτωρος.
- εἰ. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ συγκέλου.
- ς. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, ὡς τὰ νῦν ἐπιτελεῖται ἢ τοῦ
ἀγίου καὶ μεγάλου Κωνσταντίνου ἐτήσιος μνήμη, καὶ τὰ
ἐγκαίνια τῶν ἰδρονθέντων τιμίων σταυρῶν ἐν τῷ νέῳ
παλατίῳ τοῦ Βόνου.
- ζ. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ προσελύσει τῶν
ἀγίων πάντων.

INDEX CAPITUM
LIBRI SECUNDI.

1. Quae oportet observare, quando palatium quotidie reseratur, et quando quotidiana processio fit.
2. Quae oportet observare in processione, quae singulis diebus dominicis instituitur.
3. Observanda, quando Imperator domesticum scholarum aut strategos aut drungarium classis, aut sacellarium, aut sacellio praefectum reliquosve officiales creat.
4. Observanda in promotione rectoris.
5. Observanda in promotione syncelli.
6. Observanda in annua, qualis nunc peragitur, celebratione memoriae Sancti et Magni Constantini, et in enceniis sanctarum crucium in novo palatio Boni fixarum.
7. Observanda in festo eique adiuncta processione sanctorum omnium.

- η. Ὅσα δει παραφυλάττειν τῇ πρώτῃ τοῦ Ἀγούστου μηνός, τοῦ τιμίον καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ ἐξερχομένου.
- θ. Ὅσα δει παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ τῆς κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν βλαχέρναις μηνὶ Ἀγούστῳ ιε΄.
- ι. Ὅσα δει παραφυλάττειν τῇ δευτέρῃ τῆς πρώτης ἑβδομάδος, τοῦ βασιλέως δημηγοροῦντος ἐπὶ τοῦ σιλετίου τῆς μανναύρας.
- ια΄. Ὅσα δει παραφυλάττειν, τῶν τιμίων σταυρῶν μελλόντων ἐξέλθαι τῇ μέσῃ ἑβδομάδι τῆς ἀγίας μί΄.
- ιβ΄. Ὅσα δει παραφυλάττειν, τῶν δεσποτῶν ἀκίοντων λούσασθαι ἐν βλαχέρναις.
- ιγ΄. Ὅσα δει παραφυλάττειν ἐπὶ παγαγῇ κυριακῇ, ἣ ἐν ἄλλῃ κοιτῇ ἡμέρα, μελλόντων τῶν δεσποτῶν ἀκίονται εἰς τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους εἴτε εἰς ἕτερον ναὸν εὔξασθαι.
- ιδ΄. Ὅσα δει παραφυλάττειν ἐπὶ χειροτονίᾳ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.
- ιε΄. Ὅσα δει παραφυλάττειν, δοχῆς γινομένης ἐν τῷ μεγάλῃ τρικλίνῃ τῆς μανναύρας, τῶν δεσποτῶν καθεζομένων ἐπὶ τοῦ Σολομωντείου θρόνου. περὶ τῆς δοχῆς τῆς γενομένης ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίνῃ ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τῶν παρὰ τοῦ Ἀμερμαῆ ἀπὸ Ταρσοῦ ἐλθόντων πρέσβειων περὶ τοῦ ἀλλαγίου καὶ

Ed. L. 294

Ma. 174. a

8. Observanda calendis Augusti, quando venerabilis et vivifica crux prodit.
9. Observanda in festo dormitionis sanctissimae Deiparae in blachernis mensis Augusti die decimoquinto.
10. Observanda in feria secunda septimanae primae (sanctae quadragesimae), quando Imperator in silentio seu conventu procerum in magna ura verba facit.
11. Observanda, quando sanctae cruce in media septimana tessarocostae seu quadragesimae circumferendae in publico sunt.
12. Observanda, quando Domini lotum ad blachernas eunt.
13. Observanda in pagana dominica [id est tali, in quam magnum festum aut processio solennis non incidit,] aliove die profecto, volentibus Dominis ad sanctos Apostolos aliudve templum devotionis gratia ire.
14. Observanda in electione patriarchae Constantinopolitani.
15. Observanda in exceptione vel audientia, quae datur in magno triclinio magna urae, Dominis throno Salomoneo insidentibus. In specie exceptione illa, quum Constantinus et Romanus legatos Amerimnae, qui Tarso permutandarum captivorum et consti-

τῆς εἰρήνης, μηνὶ Μαΐῳ λα΄, ἡμέρῃ α΄, Ἰνδικτίων δ΄.
 ἐν ᾧ καὶ περὶ τῆς τῶν Ἰσπανῶν δοχῆς καὶ περὶ τοῦ
 γεγονότος τότε ἵπποδρομίου. ὡσαύτως καὶ περὶ τῆς ἑορ-
 τῆς τῆς τοῦ Κυρίου μεταμορφώσεως καὶ τῆς τοῦ Δε-
 λεμική δοχῆς. ἔτι τῆς ἡγεμόνος καὶ τῆς ἀρχοντίσης
 Ἐλγας τῶν Ῥῶς. ὁποίως ταῦτα πάντα ἐτελέσθησαν.

ιζ΄. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, προερχομένων τῶν ἀρχόντων
 τῶν δ' ταγμάτων εἰς τὸν ἵππόδρομον.

ιζ΄. Ἀναγόρευσις Ῥωμανοῦ τοῦ Πορφυρογεννήτου υἱοῦ Κων-
 σταντίνου βασιλέως.

ιη΄. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, βρουμαλίον ἐπιτελουμένου, εἴτε
 τοῦ μεγάλου βασιλέως, εἴτε τοῦ μικροῦ, εἴτε τῆς αὐ-
 γούστης.

ιθ΄. Ὅσα δεῖ γενέσθαι, Θριάμβου ἐπινικίων τελουμένου ἐν τῷ
 φόρῳ μετὰ λιτῆς, μέλλοντος τοῦ βασιλέως πατῆσαι Ἀ-
 γαρηνῶν μεγιστάνον.

κ΄. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, Θριάμβου τελουμένου ἐπινικίων
 ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ.

κα΄. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, ὅταν τεχθῆ ἄρῶν παιδίον τῷ
 βασιλεῖ.

κβ΄. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ βαπτισμῷ ἄρῶνος παιδὸς
 βασιλέως.

κγ΄. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ κουρεύματι παιδὸς βασιλέως.

tuendae pacis gratia in Urbem advenerant, die Mali trigesimo
 primo, feria prima seu die lunae, indictione quarta exceperunt.
 Eodem capite quoque agitur de admissione Hispanorum et edito
 tum ludo equestri curuli; item de festo transfigurationis Domini;
 nec non de admissione Delemici; tandem et de receptione El-
 gae, quae fuit hegemon seu ducissa et principissa Russorum.
 Quae omnes ad colloquium Imperatoris admissiones, exponitur,
 quibus cum cerimoniis contigerint.

16. Observanda, quando magistratus quatuor tagmatum in circum
 veniunt.

17. De inauguratione Romani Porphyrogeniti, filii Constantini Im-
 peratoris.

18. Observanda in celebratione brumalium tam eorum, quae Impe-
 rator senior, quam quae iunior, et tandem, quae Augusta, edunt.

19. Observanda, quando triumphus de hostibus devictis in foro cum
 solenne processione celebratur et Imperator cervices magnatis
 Agarenorum calcat.

20. Observanda in celebratione triumphis in circo.

21. Observanda, quando Imperatori filius nascitur.

22. Observanda in baptismo filii Imperatoris.

23. Observanda in tonsione capillorum filii Imperatoris.

κδ'. Ἐπὶ προαγωγῇ κουβικουλαρέας.

κε'. Ἐπὶ προαγωγῇ κουβικουλαρίου.

κς'. Περὶ τῶν κατὰ διαφόρους καιροὺς συμβάντων γενέσθαι περὶ τῆς παλαιᾶς συνηθείας τῆς τελουμένης ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ.

κζ'. Ὅπως Ἡράκλειος ὑπὸ τοῦ ἰδίου πατρὸς ἀπὸ τῆς τοῦ καίσαρος ἀξίας ἀνήχθη εἰς τὸ σχῆμα τῆς βασιλείας, καὶ πῶς Δαβὶδ, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, γέγονε καίσαρ.

κη'. Περὶ προκένσου ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ.

κθ'. Πῶς ἐν ἡμέρᾳ ἵπποδρομίου ἐδέξατο Ἡράκλειος τοὺς τῆς συγκλήτου, παρόντος καὶ τοῦ πατριάρχου.

λ'. Περὶ κηδείας πατριάρχου.

λα'. Πῶς δεῖ προσφέρειν τὸν βασιλέα ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἀναθήματα.

λβ'. Περὶ αἰτήσεως δεξιμῶν τῶν δύο μερῶν, ἑορτῆς παρούσης.

Ed. L. 295 λγ'. Περὶ προαγωγῆς ἀξιωματίων ἐν ἡμέρᾳ αἰτησίᾳ αὐτοκρατορίας καὶ στεψίμου καὶ γενεθλίου καὶ στεφανώματος.

Ms. 174. b λδ'. Περὶ προαγωγῆς ἀξιωματίων ἐν ἡμέρᾳ αἰτησίᾳ γενήσεως καὶ ἑτέρων τοιούτων.

λε'. Περὶ σαξίμου.

24. De promotione cubiculariae.

25. De promotione cubicularii.

26. De iis, quae diversis temporibus contigerunt, mutationibus antiquae consuetudinis [scu tributii honorarii] magnae ecclesiae olim solvi solitae.

27. Quomodo Heraclius a suo patre a dignitate Caesaris ad schema seu ornatum imperialem evectus, et quomodo David, frater eius, Caesar creatus fuerit.

28. De processione in magnam ecclesiam.

29. Quomodo die quodam Iudi curulis Heraclius senatores, praesente quoque patriarcha, exceperit.

30. De sepultura patriarchae.

31. Quibuscum ritibus Imperator donaria magnae ecclesiae offerat.

32. Quomodo, instante die festo, ambae factiones deximum, sive salutatum ad Dominum admitti, rogent.

33. De promotionibus ad dignitates, quae fiunt diebus annuis, quibus natalis aut suscepti primum imperii, aut coronationis, aut nativitatibus, aut nuptiarum Imperatoris celebratur.

34. De promotionibus, quae fiunt, diebus natalibus aliisque talibus annuatim recurrentibus.

35. De saximo seu pyrrhicha.

- λδ'. Περὶ εἰσαγωγῆς ἀπὸ ἐπαρχῶν ἐν ἡμέρᾳ ἱπποδρομίου προβληθέντος ἐν τῷ δεξιμῷ τοῦ αὐτοῦ ἱπποδρομίου.
- λε'. Περὶ τινῶν ἀποστατησάντων καὶ πάλιν δουλωθέντων, πῶς ἐδέχθησαν παρὰ τοῦ βασιλέως.
- λη'. Περὶ τῆς χειροτονίας Θεοφυλάκτου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου.
- λς'. Περὶ τοῦ πατριάρχου, ὅτι τὸ παλαιὸν ἴδιον εἶχε πραιπόσιτον.
- μ'. Περὶ τοῦ τίνι τρόπῳ τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα περιβάλλονται τοὺς λῶρους ὅ,τε βασιλεὺς καὶ οἱ μάλιστα καὶ ἀνθύπατοι καὶ πατρίκιοι.
- μ'. * Τὰ ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Φάρον κείμενα σκεύη καὶ λοιπὰ, καὶ τὰ εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον ἐν τῇ Δάφνῃ.
- μα'. Ὅσα εἶδη τῶν ἀλλαξιμῶν.
- μβ'. Ἐπόμνημα ἐν συντόμῳ τῶν βασιλευσάντων βασιλέων ἐν τῇδε τῇ μεγάλῃ καὶ εὐτυχεστάτῃ Κωνσταντινουπόλει ἀπὸ τοῦ μεγάλου καὶ εὐσεβεστάτου καὶ ἁγίου Κωνσταντίνου.
- μγ'. Περὶ τῶν τάφων τῶν βασιλέων τῶν ὄντων ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἐν τῷ ἡρώει τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου Κωνσταντίνου ἡρώου τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ. εὐφημία ὑπὸ τῶν στρατοπέδων, νίκης καὶ θριάμβων ἀγομένων. (Ἰστέον δὲ, ὅτι ἡ αὐτὴ εὐφημία ᾄδεται καὶ
2. δεξιμῷ con. R., σαξιμῷ cod.

36. De introductione expraefecti die ludi curulis circensis, qui creatus fuit in deximo eiusdem ludi.
37. Quomodo accepti ab Imperatore fuerint rebelles quidam, qui defecerant, sed in ordinem fuerant redacti.
38. De electione Theophylacti, sanctissimi patriarchae.
39. Quod patriarcha suum antiquitus habuerit praepositum.
40. Quomodo et quare in sancta et magna dominica paschatis Dominus et magistri atque proconsules et patricii loros induant.
- 40*. De vasis et reliquiis in sanctissimae Deiparae Phari templo conditis. Item de illis, quae in aede S. Stephani Daphnes iacent.
41. De variis generibus mutatoriorum.
42. Indiculus Imperatorum, qui a magno piissimo et sancto Constantino imde in hac magna et felicissima Constantinopoli aulam tenebant.
43. De sepulcris Imperatorum, quae sunt in templo SS. Apostolorum. Heroum S. et M. Constantini; heroum Iustiniani M. Laetae et honorificae acclamationes atque benedictiones exercituum in triumphis ob hostes devictos peractis. (Tenendum, easdem for-

μεγάλην χρυσῆν πόρταν, προσήνεγκαν αὐτῷ ὁ μάγιστρος καὶ ὁ διέπων καὶ ὁ ἑπαρχος τῆς πόλεως χρυσοῦν στέφανον κατεσκευασμένον ἐκ λίθων τιμίων καὶ μαργάρων πολυτίμων, ὃν καὶ λαβόμενος ὁ βασιλεὺς, ἐφόρεσεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ δεξιῷ βραχίονος, καὶ εὐθύς τὰ μέρη αὐτὸν ὑπήνεγκαν ἐμπράτως, ὡς ἐπὶ ἑορτασίμου προκέσσει, εὐφημοῦντες ἐπινίκια. καὶ διαδεύσας ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διὰ τοῦ σίγματος καὶ τῆς πρὸς τὸν ἅγιον Μωάκιον μέχρι τοῦ μιλίου. ἐν ᾧ μιλίῳ ἀπέβησαν τῶν ἱππων οἱ τῆς συγαλήτου καὶ πεζεύοντες δηρίευσαν ἐμπροσθεν τοῦ βασιλέως ἕως τοῦ φρέατος τῆς ἁγίας Σοφίας. ἰο πλὴν οὖν οἱ ἀπὸ τῶν ἄνω συνεισελθάντες τῷ βασιλεῖ ἐν τῇ πόλει, μετὰ χρυσῶν κλιβανίων καὶ σπαθίων καὶ κονταρίων Ed.L. 292 εἰσηλθόν ἑφιπποὶ, τάξις ἐκάστη ἰδίᾳ καὶ χωρὶς ἐμπροσθεν Ma. 21. αὐτοῦ βασιλέως οἱ πραιπόσιτοι καὶ τὸ κουβούκλειον, χρυσαλίβαναι· ὅπισθεν δὲ ὡς ἀπὸ ὄργυιῶν πέντε πρῶτοσπαθάρια εὐναῦσαι μετὰ χρυσῶν κλιβανίων καὶ σπαθοβακλίων. ἐν δὲ τῇ χαλκῇ τοῦ παλατιῦ ἔστη ἐμπροσθεν τῆς πύλης κουλίπτον, καὶ εἰς τὸ ἐν μέρος τὸ χρυσοῦν ὄργανον τὸ λεγόμενον πρῶτόθραυμα, εἰς δὲ τὸ ἕτερον μέρος σέντζον χρυσοῦν καὶ διάλιθον, μέσον δὲ τούτων ὁ χρυσοῦς σταυρὸς καὶ διάλιθος ἐνο Βμέγας. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποβὰς τοῦ ἱππου εἰσηλθεν διὰ τοῦ

magister et diepon seu vicarius Imperii administrator et praefectus Urbis auream coronam, gemmis et margaritis magni pretii ornatam; quam acceptans dextro suo brachio circumponebat. Et protinus obventabant ipsi factiones haud aliter, quam in processionibus dierum festorum fieri solet, accincentes hymnos triumphales. Inde pergens Imperatore per sigma et plateam, quae ad aedem S. Mocii ducit, usque ad milium, descendebant senatores in milio ex equis, et procedebant coram ipso in pedibus ad usque puteum vel cisternam lustralem S. Sophiae. At qui cum Imperatore in Urbem e castris et expeditione redibant, illi aureis cum lorice et spathis et contis seu hastis intrabant equites, ordi quisque seorsim, hoc ordine. Coram Imperatore praecedebant praepositi et ad cubiculum pertinentes in aureis lorice; pone eos autem et pone Imperatorem ad quinque ferme orgyrum distantiam protospatharii eunuchi, itidem cum aureis lorice et spathocallis. Ut ergo in ea processione provenerat Imperator ad S. Sophiam, descendebat ex equo, intrabat in templum per aream sancti putei, faciebat ibi preces, factisque, rursus egrediebatur per eandem portam, per quam intraverat, et sic procedebat porro pedes usque ad chalcem. In chalice vel acnea porta palatii stabat coram porta pulpiti, eiusque in una parte aureum organum, protothauma seu miraculum primum et praecipuum dictum; in altera sennum seu cecum, id

φρέατος εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν, καὶ εὐξάμενος ἐξῆλθεν πάλιν
 διὰ τῆς αὐτῆς πύλης, καὶ πεζεύων ἦλθεν ἐν τῇ χαλκῇ, καὶ ἀ-
 νελθὼν κατεσφραγίσατο ἐπὶ τοῦ σέντζου, καὶ ἔκραξαν τὰ μέρη
 „εἰς ἄγιος.“ καὶ καθίσας, προσήνεγκαν αὐτῷ τὸ πολίτευμα τῆς
 ἑσπέρου χροσοῦς βραχιόλους, καὶ λαβὼν τούτους ὁ βασιλεὺς
 ἐφόρεσεν ἐπὶ τῶν βραχιόνων αὐτοῦ, καὶ ἀπεδέξατο αὐτοὺς
 εὐχαριστῶν, δημηγορήσας ἀφ' ἑαυτοῦ τὰ περὶ τῆς ἐπιτυ-
 χίας τοῦ πολέμου. καὶ πάντες ἐπινικίως αὐτὸν εὐφήμησαν.
 ἀναστὰς δὲ τοῦ σέντζου ἐπέβη τῷ ἵππῳ, καὶ διῆλθε διὰ τὰς
 10 τῶν διαβατικῶν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τῶν πλαγίων τοῦ Ζευ-
 ξίπου, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἀσκέπαστον ἵππόδρομον, καὶ ὑ-
 ποκάτω τοῦ καθίσματος εἰσελθὼν κατέβη διὰ τῆς δάφνης εἰς
 τὸν κάτω σκεπαστὸν ἵππόδρομον, καὶ καταβὰς τοῦ ἵπου εἰσ-
 ἦλθεν εἰς τὰ σκῦλα ἐν τῷ παλατίῳ, καὶ ἐγένετο αἴτησις δε-
 15 ξίμου, καὶ τῇ ἐπαύριον ἐτελέσθη τὸ δεξιμον, καὶ προστέθη-
 σαν ἀντιλήψεις πλεῖσται ἀναβιβαζόμεναι ἀπὸ τῆς τῶν βασι-
 λικῶν μανδατόρων ἀξίας μέχρι τῆς κυριωνύμου πατρικιότη-
 τος, καὶ δωρεαὶ πλεῖσται τοῖς πολιτάρχαις, καὶ τὸ πολίτευμα
 παρὰ τοῦ βασιλέως ἐδόθησαν, καὶ ἵππικὰ ἐτελέσθησαν, καὶ
 20 κεῖ πάλιν τοὺς δεσμούς καὶ τὰ λάφυρα ἐθριάμβευσαν, ἐφ'
 ἱκανῆς δὲ ἡμέρας ἐκράτησεν ἡ δεξιῶσις τῶν δωρεῶν διὰ χει-
 ρῶν τοῦ βασιλέως διδομένων, ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι πά-

est solium, aureum gemmatum; inter ambo media crux illa ingens
 aurea et gemmata. In hac pulpitem et in illum thronum eniteba-
 tur Imperator, et stans super solio signabat se crucis signo; quod
 videntes factiones acclamabant: *Unus est sanctus*. Tunc desidenti
 offerebat urbanus magistratus aurea brachialia, quae acceptans ille
 brachiis circumponebat, et dimittebat eos, qui exhibuerant, cum
 gratiarum actione. Dein enarrabat publica oratione non per quae-
 storem, sed ipse, res sibi eo in bello feliciter et ex animi senten-
 tia gestas, gratulationes et fausta omnia omnibus acclamantibus.
 Desurgens tandem de solio, rursus inscendebat in equum; et transi-
 bat per porticum thermarum Achillis et praeter latera Zeuxippi,
 intrabatque in circum non tectum; ubi ingrediens infra cathisma
 descendebat per daphnem in inferiorem contactum circum, et equo
 relicto, intrabat per scyla in palatium; quo tempore fiebat rogatio
 deximi, quod altero die contingebat; et fiebant gratificationes atque
 promotiones longe plurimae a dignitate regionum mandatorum inde
 usque ad dignitatem patriciatus, cui cyrii seu domini titulus com-
 petit. Accipiebant quoque urbani magistratus et communitas urba-
 na largitiones; peragebantur certamina equestria; et rursus produ-
 cebantur ibidem, in circo puta, captivi atque spolia; et in multos
 dies obtinebat largitio donorum ex augustis manibus venientium.

- κδ'. Ἐπὶ προαγωγῇ κουβικουλαρέας.
 κε'. Ἐπὶ προαγωγῇ κουβικουλαρίου.
 κς'. Περὶ τῶν κατὰ διαφόρους καιροὺς συμβάντων γενέσθαι
 περὶ τῆς παλαιᾶς συνηθείας τῆς τελουμένης ἐν τῇ με-
 γάλῃ ἐκκλησίᾳ.
 κζ'. Ὅπως Ἡράκλειος ὑπὸ τοῦ ἰδίου πατρὸς ἀπὸ τῆς τοῦ
 καίσαρος ἀξίας ἀνήχθη εἰς τὸ σχῆμα τῆς βασιλείας, καὶ
 πῶς Λάβιδ, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, γέγονε καίσαρ.
 κη'. Περὶ προκένσου ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ.
 κθ'. Πῶς ἐν ἡμέρᾳ ἵπποδρομίου ἐδέξατο Ἡράκλειος τοὺς τῆς
 συγκλήτου, παρόντος καὶ τοῦ πατριάρχου.
 λ'. Περὶ κηδείας πατριάρχου.
 λα'. Πῶς δεῖ προσφέρειν τὸν βασιλέα ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλη-
 σίᾳ ἀναθήματα.
 λβ'. Περὶ αἰτήσεως δεξίμου τῶν δύο μερῶν, ἑορτῆς πα-
 ρούσης.
 Ed. L. 295 λγ'. Περὶ προαγωγῆς ἀξιωματῶν ἐν ἡμέρᾳ αἰτησίᾳ αὐτο-
 κρατορίας καὶ στεψίμου καὶ γενεθλίου καὶ στεφανώμα-
 τος.
 Ma. 174. b λδ'. Περὶ προαγωγῆς ἀξιωματῶν ἐν ἡμέρᾳ αἰτησίᾳ γεννή-
 σεως καὶ ἐτέρων τοιούτων.
 λε'. Περὶ σαξίμου.

24. De promotione cubiculariae.
 25. De promotione cubicularii.
 26. De iis, quae diversis temporibus contigerunt, mutationibus an-
 tiquae consuetudinis [seu tributū honorarii] magnae ecclesiae
 olim solvi solitae.
 27. Quomodo Heraclius a suo patre a dignitate Caesaris ad schema
 seu ornatum imperialem evector, et quomodo David, frater
 eius, Caesar creatus fuerit.
 28. De processione in magnam ecclesiam.
 29. Quomodo die quodam ludi curulis Heraclius senatores, praesente
 quoque patriarcha, exceperit.
 30. De sepultura patriarchae.
 31. Quibuscum ritibus Imperator donaria magnae ecclesiae offerat.
 32. Quomodo, instante die festo, ambae factiones dextrimum, sive
 salutatum ad Dominum admitti, rogent.
 33. De promotionibus ad dignitates, quae fiunt diebus annuis, qui-
 bus natalis aut suscepti primum imperii, aut coronationis, aut
 nativitatē, aut nuptiarum Imperatoris celebratur.
 34. De promotionibus, quae fiunt, diebus natalibus aliisve talibus
 annuatim recurrentibus.
 35. De saximo seu pyrrhicha.

- λζ'. Περὶ εἰσαγωγῆς ἀπὸ ἐπάρχων ἐν ἡμέρᾳ ἵπποδρομίου προβληθέντος ἐν τῇ δεξιμῷ τοῦ αὐτοῦ ἵπποδρομίου.
- λζ'. Περὶ τινῶν ἀποστατησάντων καὶ πύλιν δουλωθέντων, πῶς ἐδέχθησαν παρὰ τοῦ βασιλέως.
- λη'. Περὶ τῆς χειροτονίας Θεοφυλάκτου τοῦ ἀγιοτάτου πατριάρχου.
- λθ'. Περὶ τοῦ πατριάρχου, ὅτι τὸ παλαιὸν ἴδιον εἶχε πραιπόσιτον.
- μ'. Περὶ τοῦ τίνι τρόπῳ τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα περιβάλλονται τοὺς λῶρους ὅ,τε βασιλεὺς καὶ οἱ μάλιστα καὶ ἀνθύπατοι καὶ πατρίκιοι.
- μ'. * Τὰ ἐν τῇ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Φαίρου κείμενα σκεύη καὶ λοιπὰ, καὶ τὰ εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον ἐν τῇ Δάφνῃ.
- μα'. Ὅσα εἶδη τῶν ἀλλαξιμῶν.
- μβ'. Ἐπόμνημα ἐν συντόμῳ τῶν βασιλευσάντων βασιλέων ἐν τῇδε τῇ μεγάλῃ καὶ εὐτυχεστάτῃ Κωνσταντινουπόλει ἀπὸ τοῦ μεγάλου καὶ εὐσεβεστάτου καὶ ἀγίου Κωνσταντίνου.
- μγ'. Περὶ τῶν τάφων τῶν βασιλέων τῶν ὄντων ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἐν τῷ ἡρώῳ τοῦ ἀγίου καὶ μεγάλου Κωνσταντίνου ἡρώου τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ. εὐφημία ὑπὸ τῶν στρατοπέδων, νίκης καὶ θριάμβων ἀγομένων. (Ἰστέον δὲ, ὅτι ἡ αὐτὴ εὐφημία ἕδεται καὶ
2. δεξιμῶ conl. R., σαξιμῶ cod.
36. De introductione expræfecti die ludi curulis circensis, qui creatus fuit in dextimo eiusdem ludi.
37. Quomodo accepti ab Imperatore fuerint rebelles quidam, qui defecerant, sed in ordinem fuerant redacti.
38. De electione Theophylacti, sanctissimi patriarchae.
39. Quod patriarcha suum antiquitus habuerit praepositum.
40. Quomodo et quare in sancta et magna dominica paschatis Dominus et magistri atque proconsules et patricii loros induant.
- 40.* De vasis et reliquiis in sanctissimae Deiparae Phari templo conditis. Item de illis, quae in aede S. Stephani Daphnes iacent.
41. De variis generibus mutatoriorum.
42. Indiculus Imperatorum, qui a magno piissimo et sancto Constantino imde in hac magna et felicissima Constantinopoli aulam tenebant.
43. De sepulcris Imperatorum, quae sunt in templo SS. Apostolorum. Heroum S. et M. Constantini; heroum Iustiniani M. Laetae et honorificae acclamationes atque benedictiones exercituum in triumphis ob hostes devictos peractis. (Tenendum, easdem for-

παρὰ τοῦ λοιποῦ στρατοπέδου, ἤνίκα φιλοτιμία τις, ἡ
μαῖουμᾶς παρὰ τοῦ βασιλέως αὐτοῖς παρασχεθῆ.) ἡ
παρὰ τῶν Σάρδων ἀδομένη εὐφημία τοῖς βασιλεῦσιν.

μδ. Ἡ γενομένη ἐξώπλισις καὶ ἐξοδος καὶ τὸ ποσὸν τῆς
ῥόγας καὶ τοῦ λαοῦ τοῦ ἀποσταλέντος κατὰ τῆς Θεο-
λέστου Κρήτης μετὰ τοῦ πατρικίου Ἡμερίου καὶ λογο-
θῆτου τοῦ δρόμου ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δε-
σπότης.

με. Ἡ κατὰ τῆς αὐτῆς Θεολέστου Κρήτης γενομένη ἐκστρα-
τεία καὶ ἐξοδος ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν
Πορφυρογεννήτων εἰς ἰνδικτίονα ζ.

Ms. 175. a μς. Οἷς ὀφείλει ὁ βασιλεὺς ὀνόμασι τιμᾶν τοῖς μεγασιᾶσιν
καὶ πρώτοις τῶν ἐθνῶν.

Ed. L. 298 μζ. Οἱ τῶν ἀπὸ διαφορῶν ἐθνῶν ἐρχομένων πρέσβειων πρὸς
τὸν βασιλέα χαιρετισμοί.

μη. Τὰ ἄκτα τῶν εἰς τοὺς ἐθνικοὺς γενομένων ἐπιγραφῶν.

μθ. Εἰσὶν τὰ ἐκτεθέντα δίδουθαι παρὰ τῶν ὀφειλόντων τιμᾶ-
σθαι ἔν τε ἀξιώμασι καὶ ὀφφικίοις. καθὼς ὑπῆρχον
ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότης.

ν. Εἰσὶν αἱ κατὰ τύπον ῥόγαι τῶν στρατηγῶν καὶ κλει-
σουραρχῶν, καθὼς ἐρῆρογεύοντο ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλο-
χρίστου δεσπότης.

mulas quoque a toto exercitu cantari, quando Imperator ipse
munusculi gratuiti erogationem aut maiusculam praestat.) *Fau-
sta Sardorum erga Imperatores acclamatio.*

44. De armatura, impensis in eam factis numeroque rogae seu stipendiorum et populi missi adversus Cretam, quam Deus perdat, duce classis Himerio, patricio et logotheta dromi, sub Leone, Christum amante Domino.
45. De expeditione adversus eandem maledictam instituta sub Constantino et Romano Porphyrogenitis, indict. VII.
46. Quibus appellationibus Imperator magnates et primates aliarum gentium honorare debet.
47. Formulae, quibus a variis gentibus advenientes legati Imperatorem salutant.
48. Formulae titulorum sacris litteris ad aliarum gentium principes inscribendae.
49. Expositio taxae seu statutorum tributorum, quae pendere debent ad axiomata s. dignitates, et ad officia s. functiones palatinas promoti; qualis erat tempore Leonis, Christum amante Domini.
50. Expositio rogarum seu stipendiorum, quae statuta ex formulae strategis et cleisurarchis dabantur tempore Leonis eiusdem.

- να. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, ὅταν ἐν ὀχλήματι προέλθῃ ὁ βασιλεὺς θεωρεῖν τὰ ὄρῳία τοῦ στρατηγίου.
- νβ. Ἀκριβολογία τῆς τῶν βασιλικῶν κλητωρίων καταστάσεως, καὶ ἐκάστου τῶν ἀξιομάτων πρόσκλησις καὶ τιμὴ, συνταχθεῖσα ἐξ ἀρχαίων κλητωρολογίων ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου. ἐν ᾧ καὶ περὶ συνηθείας παντὸς ἀξιώματος καὶ πατρικίων κειμένων εἰς τὸ δευτέρου φύλον τῶν κλητόρων.
- νγ. Περὶ διανυμῶν τῶν εὐσεβιῶν τοῦ βασιλέως ἐν τε τοῖς βρουμαλίσις καὶ στεψίμιδις καὶ αὐτοκρατορίαις.
- νδ. Ἐπιφανίου, ἐπισκόπου Κύπρου, ἐκθεσις πρωτοκλησιῶν πατριαρχῶν τε καὶ μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων.
- νε. Περὶ τῆς διανομῆς τῶν κομβίων τῶν συνηθειῶν τῶν πατρικίων· περὶ τῶν συνηθειῶν τῶν πριυποσίτων, ὧν λαμβάνουσι ἐν τοῖς τάγμασι τοῦ ἵπποδρομίου.
- νς. Βίος Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνα, καθ' ἱστορίαν ἔχων φάκτα 58'.
- νζ. Τοῦ φυσιολόγου ἢ τῶν ἐκάστου θηρίου θαυμαστικῆς ἔξις, πρὸς τε Θεὸν ἀναγωγῆ, καὶ τῶν ἐν βίῳ εὐαρεστούντων λόγοι 5'.

51. Observanda, quando Imperator in curra procedit horrea strategii visitatum.
52. Accurata expositio constitutionis sacrorum conviviorum et ordinis, secundum quem unaquaeque dignitas introvocatur et gradum prae altera habet; collecta ex antiquis cleorologis seu libris cerimonias convivales et nomenclaturarum ordinem exponentibus tempore Leonis Christum amantis Domini. Simul etiam agitur de consuetudine seu tributo omnis dignitatis maioris et patriciorum, qui ad secundam classem convivarum pertinent.
53. De ratione pias largitiones Imperatoris per brumalia et diebus annuis, quibus memoria inaugurationis et coronationis celebratur, distribuendi.
54. Epiphanii, episcopi Cypri, expositio praesessionum patriarcharum, metropolitaram, archiepiscoporum et episcoporum.
55. De distributione combiorum, quae consuetudinibus patriciorum confiunt; item de consuetudinibus, quas praepositi accipiunt a tagnatibus hippodromii seu militia circi.
56. Vita Alexandri Macedonis, historice enarrata per facta nonaginta quatuor.
57. Physiologi tractatus de admiranda cuiusque animalis indole. Sursum ad Deum cordis elevatio. De moribus in humana vita gratis et decoris. Sermonibus quinquaginta.

P R A E F A T I O.

Ed.L. 297 Ὁ περὶ τῆς βασιλικῆς καὶ συγκλητικῆς τάξεως λόγος, ἐ-
 Ms. 176. α πείπερ πολυσεχδῆς τίς ἐστὶν καὶ μὴ ῥαδίως τοῖς πολλοῖς κα-
 ταλαμβανόμενος, μεταπιπτόντων πάντως καὶ μεταβαλλομένων
 ταῖς κατὰ καιροὺς τῶν πραγμάτων μεταποιήσεσι καὶ τῶν τά-
 B ξεων· ὅσα μὲν αὐτῶν συγγραφῆς παρὰ τίσιν ἔτυχεν, οὐκ
 ἐμμελεῶς οὐδὲ κεκριμένως, ἀλλὰ χυδῆν τε καὶ σοφράδην ἐπε-
 θειμένα, ἐξίτηλά τε ὄντα ἤδη καὶ τῷ γέροντι χρόνῳ συγ-
 γηρακότα, καὶ ὅσον οὐπω πρὸς ἀνυπαρξίαν περιστήσεσθαι
 μέλλοντα, ἡμετέροις ἐπιμελείαις φιλοπόνως συναθροισθέντα ἐν
 C τῇ πρὸ τῆσδε βίβλῳ εἰρμῷ τινι καὶ τάξει λελογισμένη πε-10
 ριελήφθη τε καὶ συντέτακται. ὅσα δὲ ἡ παρούσα βίβλος
 ἐμπεριέχει, ἔτυχεν μὲν συγγραφῆς ὑπὸ τινος οὐδαμῶς, εἴτε
 ἀμελείᾳ τῶν πάλαι, εἴτ' ἴσως καὶ τῷ μὴ ἐπιτηδείως ἔχειν
 πρὸς τὰ τοιαῦτα. ταῖς μνήμαις μέντοι διασωζόμενα καὶ πα-
 ρὰ τῶν πρεσβυτέρων ἀκολούθως τοῖς νεωτέροις παραπεμπό-15
 D μена τὸν φθόνον ἤδη διαφυγόντα μέχρις ἡμῶν ἴσχυσε κα-
 τατηῆσαι. οὐ δίκαιον οὖν ἀήθημεν κόσμον τοσοῦτον τάξων

Quam multiplex et multifida sit de ordine regio atque senatorio tractatio vulgoque haud facile percipienda, (quandoquidem, ut ceterae res a decursu temporum alias identidem aliasque formas induunt, sic etiam humanarum dignitatum ordines vices suas patiuntur terminosque suos migrant,) studuimus primo quidem huius operis, et, qui hunc praecedat, libro contexta quodam velut filo sapienterque et consulte digesta coordinatione tradere et complecti ea omnia, quae studium nostrum congregare et eruere e veterum monumentis scripto consignatis ad hoc argumentum spectantia potuit. Neque enim illud a vetustis prorsus derelictum fuit; at ita tamen tractatum, ut, quum illi neque cura, neque delectu et iudicio usi fuissent, neque serio rem egissent, sed sua potius, ut tulerat, effudissent atque sparsissent, obsolescere inciperent ab ipsis tradita temporisque senescenti consenscere, et tantum non ex usu hominum rerumque circulo excidere minarentur. Quae vero liber, quem nunc ordimur, complectitur, ea litteris quidem a nemine mandata fuerunt, sive id incuria priscorum hominum contigerit, sive natura minus idonei talibus commentandis illi fuerint: at memoria tamen ea conservavit et a maioribus ad iuniores propagavit, potiorque invidia et adversis casibus ad nostra usque tempora transmisit. Iniquum ergo iudicavimus nostraque persona indignum permittere, ut

ἀσύντακτον παριδεῖν, καὶ, ὅσον δῆπου τὸ ἐφ' ἡμῶν, τὰ τῆς βασιλικῆς δόξης καταλιπεῖν ἀκρωτηριάζεσθαι καίρια. ὡς Ed. L. 298 γὰρ, ἐν σώματί τινι τῆς κεφαλῆς πονηρῶς ἐχούσης, ὃ γε μὴ τὰ πρὸς θεραπείαν πάντα προσαγαγὼν κατὰ τοῦ παντός ἔτυχε τὸν κίνδυνον ἐπιφέρων, οὕτως οἶμαι καὶ ὁ τοῦ κοινοῦ τοῦδε τῆς καθ' ἡμᾶς πολιτείας σώματος τῷ μεγαλειοτέρῳ μέρει καὶ ὑπερέχοντι κακῶς ἔχοντι μὴ τὰ πρὸς θεραπείαν Β τε καὶ ὀλοκληρίαν προσενεγκῶν καὶ τὰ παρὰ τὴν ἀταξίαν κάμνοντα συνάγων καὶ συγκροτῶν τοῦ τε δήμου κοινῇ καὶ 10 τῆς πολιτείας ἡμελικῶς ἔσται καὶ τὸ θύμπαυ ἅμα καθηρηκῶς. διὰ ταῦτα δὴ καὶ πρὸς τὴν παροῦσαν συλλογὴν ταύτην καὶ μὴ τισι πονηθεῖσαν ἄλλοις τῆς τακτικῆς διανέστημεν μεθόδου, τὴν μὲν βασιλείαν ταύτη βασιλικωτέραν καὶ C φωβερωτέραν ἀποδεικνύντες· τῷ δὲ συγκλητικῷ πληρώματι 15 καὶ παντὶ τῷ ὑπηκόῳ τὸν μετὰ τῆς εὐταξίας βίον καὶ τὴν διαγωγὴν νέμοντες, ὅφ' ἧς σεμνότεροί τε καὶ κοσμιώτεροι καθιστάμενοι εἶναι ἂν καὶ βασιλευσιν ἐπέραστοι, αἰδέσιμοί Ma. 176. b τε ἀλλήλοις καὶ παντὶ ἔθνεϊ θαυμαστοὶ καὶ περιδόξοι.

tantus et tam pulcher mundus atque ordo subordinationum et constitutionum politicarum inordinatus porro iaceret, et ut (quod concordiae non dediti potueramus impedire,) membra velut capitalia imperialis gloriae, necemque et ruinam imperio, si vulnerentur, illatura contrucarentur unumque post alterum defluerent. Ut enim, si quis capiti male affecto medelam, quam potest, omnem non afferrat, totum corpus in excidii periculum conicit: ita etiam quisquis communis huius nostrae rerum civilium gubernationis corpus ita negligit, ut eius eminentiori atque capitaliori parti aegrotanti ea omnia, quae vitium sanare et integritatem conservare valent, non applicet, desluviumque minantia et ob turbatum ordinem resoluta prudentia non cogat et compingat: ille meo quidem iudicio populum quoque ipsum negligit, et totum civilis huius societatis corpus simul destruit. Primi nos itaque ad hanc tentatam hactenus nemini partem eius disciplinae, quae de vicibus muniisque civilium ordinum tradit, nos accinximus, ea ratione imperio quidem eo plus maiestatis et terroris addituri; senatorio autem coetui totique in universum parenti multitudini vitae atque consuetudinis mutuae in decoro ordine atque tranquillitate transigendae copiam facturi, quo spectabiliores honestioresque redditi, principum suorum amorem civiumque et aequalium venerationem mereantur, exteriora autem in oratione et administratione sint.

Ed. I. 299

ΚΕΦ. α΄.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἀνοίγοντος τοῦ παλατίου καὶ τῆς καθημερινῆς ἱσταμένης προελεύσεως.

Μετὰ τὴν τοῦ ἄρθρου ἀπόλυσιν κατέρχεται ὁ ἑταιρειάρχης μετὰ τῶν ἀρχόντων τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν τῆς ἑταιρείας ἑβδομαρίων, ὁμοίως καὶ ὁ παπίας μετὰ τῶν ἑβδομαρίων διαταρίων καὶ τοῦ πριμικηρίου αὐτῶν, καὶ ἀνοίγουσιν τὴν ἑλεφαντίνην, καὶ εἰσέρχονται οἱ παρεβδομάριοι τῆς ἑταιρείας, καὶ ἀνέρχονται διὰ τοῦ κοχλιοῦ, καὶ κατέρχονται β τοῦ κοχλιοῦ τοῦ κατὰγοντος εἰς τὴν γανωτὴν πύλην τὴν εἰσο-10
αγουσαν εἰς τὸν λαυσιακόν, καὶ δι' αὐτῆς τῆς πύλης εἰσέρχονται εἰς τὸν λαυσιακόν. ὁ δὲ ἑταιρειάρχης μετὰ τοῦ παπίου ἀλλάσσουνσιν τὰ ἑαυτῶν σκαραμάγγια, καὶ μετὰ διαταρίων διέρχονται διὰ τοῦ χρυσοτρικλίνου καὶ τοῦ ὄρολογίου, καὶ ἀνοίγουσιν τὴν ἐξάγουσαν πύλην ἀπὸ τοῦ ὄρολο-15
γίου εἰς τὸν λαυσιακόν. εἰθ' οὕτως μετὰ τῶν μαγλαβιτῶν καὶ τῶν παρεβδομαρίων τῆς ἑταιρείας ἀνοίγουσι τὸν Ἰουστινιανοῦ τρίκλινον καὶ τὰ σκύλα καὶ τὴν ἐξάγουσαν εἰς τὸν ἰππόδρομον πύλην, καὶ οἱ μὲν τῆς μέσης ἑταιρείας ἐῶνται καθέξωθεν εἰς τὰ σκύλα, ὁ δὲ ἑταιρειάρχης καὶ ὁ παπίας

20. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, δεῖ οἱ τῆς μεγάλης ἑταιρείας ἑβδομάριοι ἐῶνται καθέξωθεν ἐπὶ τοῦ θαιρείου.

CAP. 1.

Observanda, quando palatium quotidis esse recludit, et processio in palatium diebus profectis seu quotidiana orditur.

Post absolutum orthrum seu officium matutinarum descendit hetaeriarcha cum ceteris magistratibus hetaeriae et cum eiusdem hebdomaziis [seu per illam septimanam servitii vices obeuntibus], ut et papias cum hebdomariis diaetariorum [vel septimanariis atriensium] horumque primicerio, et aperiunt portam eburneam; et intrant parhebdomarii [seu vicarii septimanariorum] hetaeriae, et ascendunt per cochleam, et descendunt per cochleam, quae ducit ad portam ganotam [seu polita lamina marmorea incrustatam], per quam aditus ad lausiacum patet. Et per hanc portam intrant in lausiacum. Tum induunt hetaeriarcha atque papias supra ^{scaraman-}gia, praetereuntque cum diaetariis chrysotriclinium et ^{horologium} horologium, et aperiunt portam, quae ex horologio in lausiacum ducit. Deinde aperiunt cum maglabitis et parhebdomariis hetaeriae Iustiniani triclinium et scyla et portam, quae in circum patet. Et ibi quidem in scylis sinuntur remanere atque residere, qui ad mediam hetae-

καὶ οἱ τῆς μεγάλης ἑταιρείας μετὰ τῶν διαιταρίων ἕποστρέ-
 φουσιν, καὶ ὁ μὲν ἑταιρειάρχης ἐρχόμενος καθέζεται εἰς τὸν
 λαυσιακὸν πρὸ τῆς χαλκῆς πύλης τῆς ἀνοιγούσης εἰς τὸ μα-
 γειρεῖον. ὁ δὲ παπίας εἰσέρχεται εἰς τὸν χρυσοτρίκλινον,
 5καὶ τίθησι τὰ κλειδιά εἰς τὸ σκάμνον τὸ ἰστάμενον ἔνδον τοῦ
 βήλου τῆς πρὸς δύσιν ἀριστερᾶς καμῶρας. δύο δὲ διαιτά-
 ριοι μετὰ μαγλαβίτου ἀπέρχονται, καὶ ἀνοίγουσιν τὰ τε ἀ-
 σηκητεῖα καὶ τὴν ἐξάγουσαν εἰς τὸ εἰδικὸν πύλην· οἱ δὲ
 τοῦ κοιτῶνος ἑβδομᾶριοι αἴρουν ἀπὸ τοῦ βεστιαρίου τὸ τοῦ
 10βασιλέως σκαραμάγγιον, καὶ ἀποφέροντες τιθέασιν αὐτὸ εἰς
 τὸ σκάμνον τὸ ἔξω τῶν ἀργυρῶν πυλῶν τοῦ κοιτῶνος ἰστά-
 μενον, δηλονότι τῶν ἐξαγόντων εἰς τὸν χρυσοτρίκλινον. (B.) D
 Καὶ τῆς πρώτης ὥρας πληρουμένης, ἐρχεται ὁ τῶν διαιτα- Ms. 177. a
 ρίων πριμικήριος, καὶ κρατῶν τὸ τοῦ θωμανησίου κλειθρον
 15κρούει τρίτον ἐπὶ τῆς ἀργυρᾶς ἀκείνης θύρας, καὶ εὐθέως,
 κελύοντος τοῦ βασιλέως, εἰσάγουσιν οἱ κοιτωνῆται τὸ σκα-
 ραμάγγιον καὶ περιβάλλεται τοῦτο ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐξερχόμε-
 νος εἰσέρχεται εἰς τὸν χρυσοτρίκλινον, καὶ ἵσταται ἐν τῇ κα- Ed.L. 300
 τὰ ἀνατολὰς κόγχῃ, ἐν ἣ καὶ ἡ Θεανδρείκελος τοῦ κυρίου
 20ὁμῶν καὶ Θεοῦ ἐστηλογράφηται εἰκὼν, καὶ τῷ Θεῷ τὰς συν-
 ἦθεις εὐχὰς ἀποδοὺς καὶ μετάνοιαν βαλὼν, τὸ δουλικὸν πρὸς
 Θεὸν δειλάνυσι σέβας, καὶ εἰθ' οὕτως καθέζεται ἐν τῷ ἐκείτω

riam pertinent. Hetaeriarcha vero atque papias et qui ad ma-
 gnam hetaeriam pertinent atque diaetarii revertuntur. Hataeri-
 archa quidem residet in lausiaco ante portam aeneam, quae in cu-
 linam ducit. Papias autem intrat in chrysotriclinium clavesque de-
 ponit in scamno, quod stat intra velum camerae vel fornicis ad
 occidentem spectantis sinistrae. Duo autem diaetarii unusque ma-
 glabita abeuntes illinc aperiunt secretarias et portam, quae ad idi-
 cum seu fiscum Domini peculiarem ducit. Hebdomarii autem coe-
 tonis acceptum a vestiario scaramangium Imperatoris deponunt in
 scamno, quod est extra portam argenteam coetonis illam, quae
 in chrysotriclinium educit. (II.) Decursa prima hora, venit diae-
 tarium primicerius, et cum clave obicis [vel ea, quae obicem
 resolvere et amoliri apta est,] pulsat ter argenteam illam portam.
 Quo audito, coetonitae protinus Imperatoris iussu intus deferunt
 eius scaramangium. Quo indutus Imperator egreditur in chrysotri-
 clinium, et stat erectus in concha orientali, in qua imago Domini
 et Dei nostri, sub humana specie Deum exhibens, depicta conspi-
 citur, preceaque Deo conueltas excolvit, et metanoeam induit [id
 est velut poenitens caput et corpus inclinat], se Deo seruum ipsi-
 que debitum cultum commonstrans. Quibus peractis, demum con-
 sidet in aurea sella, quae ibi stat, conversoque ad papiam sermone,

ισταμένῳ χρυσῷ σελλίῳ, καὶ λέγει πρὸς τὸν παπῖαν, αὐτοῦ δηλονότι τοῦ παπίου καὶ τοῦ δευτέρου ἱσταμένων εἰς τὸ πρὸς δύσιν δεξιὸν βῆλον, πλησίον τοῦ συρτοῦ βήλου „τὸν λογοθέτην.” καὶ εὐθέως ἔξερχόμενος ὁ παπίας εἰς τὸν λαυσιακὸν, ἔνθα οἱ μαγλαβῆται ἱστανται, λέγει τὸν ἀδμινασυνάλιον ἄπελθόντα εἰσάξει τὸν λογοθέτην. ὁ δὲ ἀπερχόμενος εἰς τὰ Βάσηρηται εἰσάγει τὸν λογοθέτην προπορευόμενος αὐτοῦ. ὁ δὲ παπίας ἀνιστάμενος ἀπὸ τοῦ τῶν μαγλαβητῶν σκάμνου, ἀναλαμβάνεται τὸν λογοθέτην προπορευόμενος αὐτοῦ, καὶ εἰσάγει αὐτὸν εἰς τὸν χρυσοτρίκλινον. καὶ δὴ τοῦ λογοθέτου¹⁰ εἰσελθόντος ἔνδον τοῦ βήλου, πίπτει ἐπ' ἑδάφους προσκυῶν, καὶ εὐθέως ἀνέρχεται πρὸς τὸν βασιλέα. Ἰστέον, ὅτι, τοῦ λογοθέτου ἔξερχομένου καὶ πάλιν εἰσερχομένου, οὐ προσκυνεῖ. Ἰστέον, ὅτι οἷόν τινα ἄρχοντα ἢ συγκλητικὸν κελεύει ὁ βασιλεὺς θεύσασθαι, εἰσερχόμενος ὁ τοιοῦτος πίπτει καὶ τὸ
 προσκυνεῖ καὶ ἐξέρχεται. εἰ δὲ πάλιν βουλευθῆ τούτου θεύσασθαι ὁ βασιλεὺς, ἐν τῷ εἰσερχομένῳ τούτου οὐ προσκυνεῖ. Ἰστέον, ὅτι ἐν ταῖς μεγάλαις ἡμέραις, εἰ οὐκ ἔστιν ἡ ἐπίγουσα καὶ συνέχουσα δουλεία εἰς τὴν τῶν δημοσίων πρα-

1. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ κόγχῃ, ἐν ᾗ ὁ βασιλικὸς ἴδρυται θρόνος, δεξιᾷ μὲν πρὸς ἀνατολὰς ἱσταται χρυσοσελλίον, ἐν ᾗ καθέζεται ὁ βασιλεὺς, εἰ δὲ τύχη καὶ ἑτέρους εἶναι βασιλεῖς, κάτωθεν τῆς κόγχης ἱστανται τὰ τούτων σελλία. Ἰστέον, ὅτι καὶ ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει τοῦ αὐτοῦ θρόνου ἱσταται ἕτερον σελλίον βλατιτόστρωτον. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ αὐτῇ κόγχῃ εἰς τὸ πρὸς ἀνατολὴν δεξιὸν μέρος τοῦ ἡμικυκλίου ἱστανται ὀλόχρυσα σελλία καὶ ἕτερα βλατιτόστρωτα.

qui una cum deutero seu secundano in occidente triclinii apud dextrum velum [seu dextros cancellos] prope velum attractile stat, imperat ei, ut logothetam accersat. Protinus exit papias in lausiaticum, ubi maglabitae stant, et imperat admissionali, ut requirat et adducat logothetam. Hic abiens in secretarias adducit logothetam, coram illo ambulans, usque ad eum locum, in quo papias restitavit. Ibi vero papias surgens a scamno maglabitarum, sumit secum logothetam, et ipse quoque coram eo praecedens, introque ducit in chrysotriclinium. Quo ingressus logotheta procidit humi intra velum, et adorat Dominum, statimque surgens accedit ad eum. Tenendum, logothetam egredientem et rursus intrantem non rursus; ut prima vice ingrediens fecerat; Dominum adorare. Pariter si quem archontem vel honoratum palatinum aut et senatorium videre cupit Imperator, ingreditur ille, consuetaque modo adorat humi proci dens, et rursus exit. At si denuo flagitatus intret, non iterat adorationem. In reliquis omnibus diebus, quando non urget neque continet necessitas curandi et expediendi publica negotia, dantur missae, hora tertia finita. In-

γμάτων ἀντίληψιν, δίδονται μίνσαι, ὥρας τρίτης πληρουμένης. ἰστέον, ὅτι, τῆς ὥρας καταλαβούσης, ὅτε μέλλουσιν γίνεσθαι μίνσαι, λέγει ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν παπίαν· „ἄπελθε, ποιήσον μίνσας.“ καὶ εὐθὺς αἴρων ὁ παπίας ἀπὸ 5 τοῦ σκάμνου τὰ κλειδιά, ἐξερχόμενος τὰ ὕτα διασείει, ὥστε τῇ τούτων διασειεῖσι κτύπον ἀποτελεῖσθαι, ἵνα διὰ τοῦ κτύ- Ms. 177. b που γῶσι πάντες, ἐξέρχεται τὸν παπίαν ποιῆσαι μίνσας. D ἰστέον, ὅτι ταῖς καθημεριναῖς ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ πρὸς ἀνατο- Ed.L. 301 λὰς δεξιῷ μέρει τοῦ θρόνου ἐν τῷ ἐκεῖσε ἰσταμένῳ χρυσοῦ ἰουελλίῳ καθέζεται ἀπὸ σκαραμαγγίου ἄνευ τοῦ χρυσοπερικλεί- στου σαγίου· ἐν δὲ ταῖς κυριακαῖς ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει τοῦ αὐτοῦ θρόνου ἐν τῷ ἐκεῖσε ἰσταμένῳ βλαττοστρώτῳ καθέζεται σελλίῳ, περιβεβλημένος καὶ τὸ χρυσοπερικλείστον σα- γίον. καὶ πρὸ τοῦ εἰσελθεῖν τὸν λογοθέτην εἰσέρχονται οἱ 15 τοῦ χρυσοτρικλίνου· εἰσάγει δὲ τούτους ὁ παπίας, καὶ ἵ- στανται ἔνδον τοῦ συροῦ πρὸς δύοσιν βήλον. ἰστέον, ὅτι, εἰ βουληθῆ θέασασθαι ὁ βασιλεὺς ἐθνικούς τινας, ἐν τῷ αὐτῷ ἀριστερῷ μέρει τοῦ θρόνου καθέζεται, περιβεβλημένος καὶ τὸ χρυσοπερικλείστον σαγίον, καὶ προεισέρχονται ὁμοίως οἱ τοῦ 20 χρυσοτρικλίνου, καὶ ἵστανται, ὡς εἴρηται. ἰστέον, ὅτι ταῖς B κυριακαῖς οἱ τέ μάλιστα καὶ πατρίκιοι καὶ ὄφφικιάλιοι με- τὰ σαγίων ῥοῆς εἰσέρχονται εἰς τὴν προέλευσιν, ταῖς δὲ κα- θημεριναῖς ἀπὸ σκαραμαγγίων. ἰστέον, ὅτι, εἰ βουληθῆ ὁ

stante autem hora vel tempore, quo missae dandae sunt, ait Imperator papiae: *Abi, fac missas*. Papias igitur protinus corripuens a scamno claves egreditur, easque conquassat, et sic strepitum facit, e quo agnoscunt omnes, papiam e chrysotriclinio egressum missas facere. Communibus seu profestis diebus residet Imperator in dextra parte throni, quae ad orientem spectat, in aurea nempe sella, quae ibi stat, indutus scaramangio absque sago auro praetextato. Verum in diebus dominicis sedet in throni sinistra parte in sella, quae ibi stat, blatteis instrata, indutus praeter alia etiam sago auro circumsepto. Et tunc temporis intrant non logotheta primus, sed ante eum ministri, qui ad chrysotriclinium spectant, introducti a papia, qui eos intra velum attractile in occidentali triclinii parte pendens collocat. In eadem sinistra throni parte residet quoque Imperator, si vult exteros quosdam ad se admittere, sagum indutus auro circumseptum, introeuntibus ante legatis et stantibus chrysotriclinii ministris eodem modo et ibidem, atque dictum est. Diebus dominicis veniunt magistri et patricii et officiales in sagis rursis ad processionem [id est in aulam ad scrinia et expeditiones quisque suas]; diebus autem profestis in scaramangis. At si voluerit Dominus etiam profestis magistros et patricos videre,

βασιλεὺς ταῖς καθημεριναῖς ἡμέραις τοὺς τε μαγίστρον καὶ πατρικίους θεάσασθαι, μετὰ σαγίων ῥοῆς εἰσέρχονται εἰς τὸν βασιλέα. οἱ δὲ ὄφρικιάλιοι ταῖς μὲν κυριακαῖς μετὰ τῶν αὐτῶν ῥοῆς σαγίων, ταῖς δὲ καθημεριναῖς ἀπὸ σκαραμαγγίων. ἰστέον, ὅτι, δοχῆς ἐν τῷ χρυσοστρικλίῳ γινομένης πρὸς τὸ θεάσασθαι τὸν βασιλέα ἐθνικούς τινας, εἰ οὐ βουληθῆ ἰστέον, ὅτι, δοχῆς ἐν τῷ χρυσοστρικλίῳ γινομένης πρὸς τὸ θεάσασθαι τὸν βασιλέα ἐθνικούς τινας, εἰ οὐ βουληθῆ ἰστέον, ὅτι, δοχῆς ἐν τῷ χρυσοστρικλίῳ γινομένης πρὸς τὸ θεάσασθαι τὸν βασιλέα ἐθνικούς τινας, εἰ οὐ βουληθῆ

Με. 178. ἰστέον, ὅτι, δοχῆς ἐν τῷ χρυσοστρικλίῳ γινομένης πρὸς τὸ θεάσασθαι τὸν βασιλέα ἐθνικούς τινας, εἰ οὐ βουληθῆ ἰστέον, ὅτι, δοχῆς ἐν τῷ χρυσοστρικλίῳ γινομένης πρὸς τὸ θεάσασθαι τὸν βασιλέα ἐθνικούς τινας, εἰ οὐ βουληθῆ

ΚΕΦ. β΄.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν τῇ προελευσει τῇ καθεκάστη κυριακῇ τοῦ τελουμένη.

Ἐπομμνήσκει ὁ τῆς καταστάσεως τῷ πραιποσίτῳ, εἰ ἄ-

introeunt ad eum in sagis russis. Officiales autem introeunt [ad Dominum] diebus quidem dominicis in russis suis sagis, profestis autem in scaramangiis. Si excipere Imperator extraneos quosdam in thrysotriclinio vult neque tamen capiti suo infulam imponere, induit coronam eam, quae dicitur caesaricum, sagumque totum auro contextum et quoad oras vel limbos margaritis praetextatum. Eodem modo Saracenicis magnates admittit Imperator, quibus privatum indulget colloquium. Eodem, quo mane, ritu ordineque vespere quoque aperitur palatium, et in illud proceditur; excepto, quod mane quidem proceres in scaramangiis, vesperae autem in interulis atque colobiis adveniunt. Magister aut patricius aut strategus, qui licentiam habet extra Domini conspectum agendi, sive quod in castra ead, sive quod ad expediendum aliud quoddam imperiale mandatum delegatus peregre proficiscatur, sive etiam ob privatas suas necessitates: ille, quando redux factus Dominos rursus salutatur, nunquam sagus, sed tantum scaramangium gestat.

CAP. 2.

Observanda in processione seu conventu magnatum in aulam, qui singulis diebus dominicis fit.

Commonefacit ceremoniarum interrogando praepositum, nam ut

ρα κελεύει ὁ βασιλεὺς στήναι προέλευσιν. ὁ δὲ πραιπόσιτος Ed. L. 302 λέγει τῷ κατὰ τὴν ἡμέραν παραδυναστεύοντι. ὁ δὲ ὑπομνήσκει τὸν βασιλέα, καὶ εἰ κελεύει ὁ βασιλεὺς στήναι τὴν προέλευσιν, ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος καὶ ὀρίζει τὸν τῆς καταστάσεως περὶ τούτου. καὶ μετὰ τὸ ἀπολῦσαι τὴν θείαν λειτουργίαν ἐν τῷ λαυσιακῷ, ὅσους πρωτοσπαθάρους κλητωρεύσει ὁ κατὰ τὴν ἡμέραν κλητωρεύων ἀρτοκλίνης, εἰσέρχονται καὶ καθέζονται ἐν τῷ λαυσιακῷ· οἱ δὲ λοιποὶ καθέζονται ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ. ἐξέρχεται δὲ σιλεντιάριος ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ, καὶ λέγει μεγάλως, «κελεύσατε,» καὶ ἐξέρχονται πάντες οἱ βασιλικοὶ, καὶ ἀπέρχονται ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. οἱ δὲ μάγιστροι καὶ πατριῖοι καὶ ὀφφικιάλιοι καθέζονται εἰς τὰ σκύλα ἅμα τοῦ δρουγγαρίου τῆς βίγλης, ὁ δὲ ἀκόλουθος ἴσταιται ἀποβλέπων πρὸς τὴν πύλην τοῦ Ἰουστινιανῷ τρικλίνου, ἐν ᾧ κρέμαται τὸ ταγηνάριον βῆλον, εἰ ἄρα συνέφθασεν ὁ τῆς καταστάσεως ἅμα τῶν σιλεντιαρίων τοῦ στήναι ἔξω τοῦ αὐτοῦ βήλου κομιστώριον. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως μετὰ τοῦ ὀστιαρίου, φοροῦντες καμίσιον καὶ παραγυῖδιον, προσκνοῦσιν ἀμφοτέρω τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ὁ μὲν ὀστιάριος μετὰ τὸ εἰσελθεῖν αὐτὸν ἐν τῷ ταγηναρίῳ βῆλῳ ἴσταιται ἐνδοθεν, δεικνύων τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ πρὸς τὸν δρουγγάριον τῆς βίγλης. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως καὶ ὁ σιλεντιάριος

lit Imperator processionem fieri. Praepositus autem ea de re ad paradynasteuontem [seu proximum a Domino curaeque gerendarum rerum consortem ministrum], qui eo die ministerio fungitur, refert. Hic admonet et interrogat Imperatorem. Eoque iubente, processionem constare atque celebrari, exit praepositus, mandataque in hanc rem dat cerimoniario, finitoque divino officio in lausiaco, introeunt et consistunt eodem in lausiaco protospatharii illi omnes, quos artoclinius [seu nomenclator convivalis], cuius vices eo die sunt ad sacras epulas invitare, nominatim citaverit. Reliqui autem non invitati consistunt in Iustiniani triclinio. Tum exit aliquis silentiaris in Iustiniani triclinium et clamat clara voce: *Celeusate* [id est, *placeat vobis surgere*]. Exeunt tum omnes basilici aut caesariani e palatio, et abeunt ad suam quisque mansionem, Magistri autem et praepositi et officiales consistunt in scyllum una cum drungario vigiliae. Acoluthus autem stans ad portam illam triclinii Iustiniani, e qua velum tagenarium [ab attagenibus intextis ita dictum] dependet, circumspicit, num cerimoniarius atque silentiarii convenerint ad conficiendum intra dictum velum consistorium. Cerimoniarius autem cum ostiario, gestantes camisium et paragaudium, [ingressi Iustiniani triclinium] salutant ambo genu flexo praepositum. Et ostiarius quidem, postquam tagenarium velum transiit, stat intus, inclinans caput suum versus drungarium vigiliae. Cerimoniarius autem et silenti-

Cίσιανται, καθὼς ἔχει ὁ τύπος, νεύοντες τῇ ἀκολουθῇ τοῦ εἰσ-
 ελθεῖν. ὁ δὲ δρογγάριος εἰσέρχεται φορῶν τὸ ἑαυτοῦ σπα-
 θίον, καὶ τῇ δεξιᾷ χειρὶ κρατῶν τότε μαγλάβιον καὶ τὸ τρι-
 κούριον ἐπικείμενον τῇ δεξιῇ αὐτοῦ ὤμῳ. ἤνικα δὲ ἔλθῃ ἐν
 Ms. 178. b τῇ μεγάλῳ τρικλίῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, προσκυνεῖ εἰς ἐν ἑκα-5
 στον τῶν μεγάλων ὀμφαλίων τὸν τε τῆς καταστάσεως καὶ
 τοὺς σιλεντιαρίους, καὶ ἵσταται ἄνω ἀποβλέπων πρὸς τὸ δυ-
 τικὸν μέρος, ἤγουν πρὸς τὰ σκύλα, καὶ παραυτίκῃ λαμβάνει
 νεῦμα ὁ ἀκόλουθος καὶ λέγει τοῖς μαγίστροις „κελεύσατε“
 οἱ μάγιστροι καὶ πατριῖοι, προσκυνοῦντες τὸν τε δρογγά-10
 ριον καὶ τὸν τῆς καταστάσεως ἅμα τῶν σιλεντιαρίων καὶ
 καθέζονται εἰς τὰ σκάμνα. καὶ πάλιν λαμβάνει νεῦμα ὁ ἀ-
 κόλουθος παρὰ τοῦ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε,
 σεκρητικοί.“ καὶ εἰσέρχονται οἱ χαρτουλάριοι τοῦ γενικοῦ καὶ
 τοῦ στρατιωτικοῦ καὶ οἱ ἀντιγραφεῖς, φοροῦντες σαγίαι5
 ῥοῆς, προσκυνοῦντες καὶ αὐτοὶ κάτω ἐν τῇ τυμπανέῳ τοῦ
 Ἰουστινιανοῦ, καὶ καθέζονται καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ σκάμνα. καὶ
 πάλιν λαμβάνει νεῦμα ὁ ἀκόλουθος παρὰ τοῦ τῆς καταστά-
 σεως, καὶ προσκαλεῖται τοὺς δ' τῶν ταγμάτων τοποτηρητὰς,
 χαρτουλαρίους, κόμητας τῶν σχολῶν, σκριβωνάς τε καὶ λοι-20
 πούς μεγάλους ἄρχοντας, καὶ τῶν νομῆρων καὶ τειχέων.
 χρῆ· δὲ εἰδέναι, ὅτι, τῶν δ' ταγμάτων ἐν τῇ πόλει μὴ ὄντων,

tiarius stant loco et more consueto, nutu capitis significantem acolu-
 tho, ut ingrediatur. Tum intrat acoluthus, gerens suam spatham
 et dextra manu tenens maglabium seu clavam et securim super
 dextro humero repositam. Ubi autem in magnum Iustiniani tricli-
 nium pervenit, adorat, quoties singula magnorum omphaliorum seu
 umbilicorum [id est marmorearum in pavimento rotarum] calcat,
 cerimoniarium et silentiarios, consistitque in superiore parte, de-
 spiciens ad occidentem, id est ad scyla; et protinus accipit acolu-
 thus nutu significationem, et pronuntiat erga magistros: *Celeusate*,
 [id est *velitis huc venire vos, magistri et patricii*. Eo audito, intrant]
 magistri et patricii, adorantes drungarium, cerimoniarium et silen-
 tiarios, desidentque suis in scamnis. Rursus deinceps accipit acolu-
 thus nutu imperium a cerimoniario, et clamat: *Celeusate, secretici*.
 Tunc ingrediuntur chartularii genici seu rationum fiscalium, et char-
 tularii stratiotici seu rei militaris, et antigrapheii seu magistri scriinio-
 rum, induti sagis russis, adorantes et hi inferius in tympaneo [id est
 in statione tympanorum in triclinio] Iustiniani, desidentque tum in
 scamnis. Rursus dein accipit acoluthus indicium a cerimoniario, et
 advocat topoteretas quatuor totidem tagmatum [seu cohortium], char-
 tularios, comites scholarum, scribones ceterosque procures palatino-
 et numerorum et castrorum rectores. Quando autem quatuor tagmata

προσκαλεῖται τοὺς τοποτηρητὰς καὶ χαρτουλαρίους τῶν νοῦ-Ed. L. 303
 μέρων καὶ τειχέων καὶ τοὺς ἄρχοντας τοῦ ἀριθμοῦ, καὶ εἰσ-
 ἔρχονται ἀπὸ σκαραμυγγίων, φοροῦντες τὰ ἑαυτῶν σπαθία,
 καὶ ἴστανται ἐπ' εὐρος τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου, καὶ τὰς χεῖρας
 5 δεδεμέναις ἔχοντες καὶ σιωπῇ χρώμενοι. καὶ ὅτε πάντα ταῦ-
 τα τελεσθῶσιν, ἐξέρχεται ὁ ἀρτοκλίνης φορῶν σπαθίον μετὰ
 τοῦ τῆς καταστάσεως καὶ τοῦ ὀστιαρίου, καὶ ἔρχονται ἀμφό-
 τεροι εἰς τὸν πραιπόσιτον, ὑπομιμνήσκοντες αὐτῷ τοῦ γενέ-
 σθαι μίνας. ὃ δὲ αὐτὸς ἀρτοκλίνης μέλλων ἐξέρχεσθαι, προσ-
 10 κυνεῖ τὸν δρουγγάριον τῆς βίγλης, εἶτα κράζει ἐν τῷ τοῦ
 κληρωρίου τομαρίῳ κατ' ὄνομα οὓς ὀφείλει κλητωρεῦσαι, καὶ Β
 παρ' αὐτὰ ἐκβάλλει ὁ δρουγγάριος τὸ σπαθίον αὐτοῦ, ἐξέρχε-
 ται δὲ καὶ ὁ παπίας τῇ χειρὶ σείων τὰς κλεῖς, καὶ εὐθὺς
 λέγει ὁ σιλεντιάριος τὸ „κελεύσατε,” καὶ λύεται ἡ προέλευ-
 15 σις, καὶ ἀπέρχεται ἕκαστος οἴκαδε.

ΚΕΦ. γ'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν, τοῦ βασιλέως προβαλλομένου δομεστίκους
 τῶν σχολῶν ἢ στρατηγούς ἢ δρουγγάριον τῶν πλοῦτων ἢ γενικὸν
 ἢ σακελλάριον ἢ τοῦ σακελλίου ἢ λοιποὺς ὀφφικιαλίους. C

20 Κελεύει ὁ βασιλεὺς τὸν λογοθέτην εἰσάξαι τὸν ὀφειλό- Ms. 179. a

in Urbē non adsunt, advocat acoluthus topoteretas et chartularios
 numerorum et castrorum et magistratus arithmi, qui in scaramangiis
 intrant gestantes suas spathas seu gladios, et consistunt per latitudi-
 nem triclinii, manibus quisque pectori decussatim impositis et taci-
 turni. His omnibus peractis, exit artoclinius spatha accinctus una
 cum cerimoniaro et ostiario; hi ambo abeunt ad praepositum inter-
 rogantes, velitne missas dari. Artoclinius autem egressurus adorat
 drungarium vigiliae, dein clara voce e tomario cletorii [seu volumine
 vel codicillo nomenclaturae] recitat eorum, quos ad sacras epulas in-
 vitare debet, nomina. Protinus, eo facto, deponit drungarius gladium
 suum, et exit papias, concutiens manu sua claves, et statim dicit
 silentiarius: *Celeusate* [seu *placeat vobis*, nempe surgere et abire].
 Sic dissolvitur processio, et abit unusquisque domum suam.

CAP. 3.

*Observanda, quando Imperator domesticos scholarum aut strategos
 [seu magistros militum], aut drungarium classis, aut genicum [seu
 aerarii publici rationalem], aut sacellarium, sacellii praefectum,
 reliquosve officiales creat.*

Imperat Dominus logothetae, ut promovendum seu honorandum

μενον προβληθῆναι. ὁ δὲ λογοθέτης ἐξερχόμενος εἰσάγει αὐτὸν ἀπὸ σκαραμαγγίου. εἰ δὲ ἐστὶν ἡμέρα ἀλλαξίμων, ἐὰν ἄρα καὶ ἐστὶν ὀφφικιῶλιος, εἰσάγει αὐτὸν μετὰ τῶν ἰδίων ἀλλαξίμων. καὶ γενόμενος ἔνδον τοῦ συρτοῦ βήλου τοῦ χρυσοτρικλίνου, πίπτει ἐπ' ἐδάφους, προσκυνῶν τὸν βασιλέα, εἰς τα ἀνιστάμενος καὶ τούτου προπορευόμενος ὁ λογοθέτης, ἐρχεται καὶ ἴσταται ἀπὸ ὀλίγου διαστήματος τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ βασιλεὺς παραινεῖ αὐτὸν τοῦ μετὰ φόβου Θεοῦ καὶ ἀληθείας καὶ δικαιοσύνης τὴν ἐμπιστευομένην αὐτῷ διέπειν καὶ ἰθύνειν δουλείαν, καὶ τὸ ἠδωροδόκητον καὶ ἠπροσωπόληπτον ἔχειν εἰς τοὺς ὑπηκόους, καὶ ἄλλα, ὅσα ἀρμόζει τοῖς τοιαύτας ἐπιστασίας ἐμπιστευομένοις. εἰ δὲ τύχη εἶναι ἢ δομέστικον τῶν σχολῶν ἢ στρατηγὸν ἢ ἕτερον τινα τῶν ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς καταλεγόμενων τάγμασιν, τὰ πρὸς ἀνδρείαν καὶ γεν-
Ed.L. 304 ναιότητα ἐπαλείφοντα καὶ διεγείροντα παραινεῖ. τοῦ δὲ πρὸς 15 ταῦτα προσαπολογουμένου τὰ δεόντα, λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς· „ἐπὶ ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος προβάλλεται σε ἢ ἐκ Θεοῦ βασιλεία μου δομέστικον τῶν Θεοφυλάκτων σχολῶν.” καὶ εὐθέως πίπτει ἐπ' ἐδάφους καὶ προσκυνεῖ, εἶτα φιλεῖ τοὺς πόδας τοῦ μεγάλιστου βασιλέως, καὶ εἰθ' οὕτως τοῦ μικροῦ, καὶ ἐξάγεται ὑπὸ τοῦ λογοθέτου εἰς τὸ ἄρολόγιον, ἧτοι εἰς τὸν πόρτικα τοῦ χρυ-

13. στρατηγὸς cod. et ed.

introducatur. Egrediens igitur logotheta [ex chrysotriclinio] introducitur eum scaramangio indutum; nisi sit dies mutatoriorum, vel in quo pompae gratia splendidae vestes induuntur, et honorandus iam officialis sit. Eo enim in casu introducitur eum in suis ipsi competentibus mutatoriis. Velum itaque chrysotriclinii attractile transgressus novi honoris candidatus procidit humi, adorans Imperatorem, deus surgit et sequitur praeceuntem logothetam usque ad parvam distantiam ab Imperatore. Coram sic adstantem hortatur Imperator, ut in timore Dei, veritate, fide atque iustitia officium sibi acceditum administret dirigatque, ut erga subditos candore utatur, a nemine munera accipiat, nemini conniveat, et quae sunt alia plura, isti temporali locoque et homini tantis muneribus praeficiendo dicta congrua. Ita si creandus aut scholarum sit domesticus, aut strategus, aut alius aliquis magistratus de ordine militari, praecipit ipsi ea, quae nobile pectus ad constantiam virilem fortitudinemque stimulare et accendere valent. Honorandus ad eam cohortationem apta decoraque respondet. Quo facto Imperator ait: *In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti meum a Deo mihi concessum imperium et suprema maiestas creatae domesticum scholarum, quas Deus salvas et sospites semper esse iubeat.* Protinus concidit honoratus humi, et adorat Imperatorem,

σπορικλίνου. καὶ παραδίδωσιν αὐτὸν ὁ λογοθέτης τοῖς πραι-
 ποσίτοις λέγων· „οἱ βασιλεῖς ἡμῶν οἱ ἅγιοι θεόθεν ὀδηγη-
 θέντες προεβάλλοντο τοῦτον δομέστικον τῶν σχολῶν.” καὶ
 ἐπεύχονται οἱ πραιπόσιτοι κατὰ τὸ εἶκοθὸς τοὺς δεσκότας, καὶ
 δάναλαμβάνονται αὐτὸν, καὶ ἐξάγουσιν ἐν τῇ λαυσιακῷ, καὶ
 λέγει πρὸς πάντας ὁ πρωτοπραιπόσιτος· „οἱ βασιλεῖς ἡμῶν
 οἱ ἅγιοι θεόθεν ὀδηγηθέντες προεβάλλοντο τοῦτον δομέστικον
 τῶν σχολῶν.” καὶ πάντες ἐπεύχονται τὸ πολυχρόνιον. Ἰστέον,
 ὅτι καὶ εἰς στρατηγῶν προβολὴν καὶ εἰς σεκρετικῶν καὶ λοι-
 10 πῶν ἢ αὐτῇ τάξι καὶ ἀκολουθίᾳ φυλάττεται, πλὴν ἐπὶ μὲν
 τῇ δομεστικῇ τῶν σχολῶν καὶ τῇ δρουγγαρίῳ τῶν πλοῦμιων λέγει
 ὁ βασιλεὺς „ἐν ὀνόματι πατρὸς, υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος.” C
 ἐπὶ δὲ στρατηγῶν καὶ σεκρετικῶν καὶ λοιπῶν λέγει· „ἐπὶ ὀνόμα-
 τι κυρίου.” εἰθ' οὕτως ἀναλαμβάνεται αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως,
 15 καὶ ἐξάγει αὐτὸν εἰς τὸν ἵπποδρομον λέγων· „οἱ βασιλεῖς ἡμῶν Ma. 179. b
 οἱ ἅγιοι” καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τῶν δομεστικῶν
 καὶ στρατηγῶν· ἐπὶ δὲ τῶν σεκρετικῶν ἢ αὐτῇ τάξι φυ-
 λάττεται, πλὴν ἀπὸ τοῦ ἵπποδρόμου ἀναλαμβάνεται τὸν προ-
 20 βληθέντα ὁ τῆς καταστάσεως, καὶ ἀποφέρει αὐτὸν ἐν τῇ ἱ-
 γῶδι σεκρέτῳ. αὕτη ἢ τάξι καὶ ἐπὶ δομεστικῶν καὶ στρατη-
 γῶν καὶ σεκρετικῶν φυλάττεται, καθὼς εἴρηται, πλὴν τοῦD
 ὑπάρχον. τὸν γὰρ ὑπάρχον ὁ πραιπόσιτος ἐξάγει εἰς τὸν

et osculatur pedes senioris Domini, et tum quoque iunioris; et sic
 educitur a logotheta in horologium aut in porticum chrysotriclinii.
 Ibi tradit eum logotheta praepositis cum hac formula: *Sancti et vena-*
rabiles Imperatores nostri a Deo directi crearunt hunc domesti-
cum scholarum. Ad haec fausta multa comprecantur praepositi
 Dominis, ut mos est, sumtumque secum traducunt honoratum in
 lausiacum, ubi protopraepositus totum collegium ita alloquitur:
Sancti nostri Imperatores a Deo directi hunc nuncuparunt dome-
sticum scholarum. Omnes ad haec solennem illam et notam formu-
 lam polychronion dictam: *Multi contingant anni* etc. acclamant.
 Eidem paene ritus observantur in strategorum et secretalium cele-
 rorumque promotione; praeterquam quod Imperator domesticum qui-
 dem scholarum et drungarium classis creans, utitur iam citata for-
 mula: *In nomine Patris, Filii et Spiritus sancti.* Verum strategos
 et secreticos et reliquos creans, dicit simpliciter: *In nomine do-*
mini. Hos etiam sibi traditos nactus cerimoniarus educit in cir-
 cum, praesentatque coronae [ibi congregatae, cohortium nempe pa-
 latinarum ambarumque factionum] eadem, quam paulo ante po-
 suimus cum formula: *Sancti nostri Imperatores* etc. Circa secre-
 tales peculiare hoc observatur. Cerimoniarus recens honoratum e
 circo secum in illud secretum, cui adscriptus est, traducit. Hy-

ὄνόποδα, καὶ παραδίδωσιν, αὐτὸν τῇ πολιτείᾳ ὑπαρχον καὶ πατέρα πόλεως.

ΚΕΦ. δ'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ ραίκτωρος.

Ἐν ἡμέρᾳ ἀλλαξίμων προσκαλεῖται ὁ βασιλεὺς τοὺς πραι-
 ποσίτους, καὶ κελεύει τοῦ εἰσάξει τὸν ὀφείλοντα προβληθῆναι
 Ed.L. 305 ραίκτωρα. Ἰστέον, ὅτι, εἰ οὐκ ἔστιν ἡμέρᾳ ἀλλαξίμων, καὶ
 θέλει ὁ βασιλεὺς προβαλέσθαι ραίκτωρα, ἀφ' ἑσπέρας μηνύ-
 εται ὁ πραιπόσιτος, καὶ προέρχεται πᾶσα ἡ σύγκλητος μετὰ
 ἀλλαξίμων. τούτου δὲ εἰσαγομένον παρὰ τῶν πραιποσίτων
 καὶ πλησίον τοῦ βασιλέως ἐστῶτος, λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βα-
 σιλεὺς· „ἐν ὀνόματι πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύμα-
 τος προβάλλεται σε ἢ ἐκ Θεοῦ βασιλείᾳ ἡμῶν ραίκτωρα”
 καὶ ἐπιδίδει αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἱμάτιον τὸ καλούμενον ραι-
 κτωρῖκιον. Ἰστέον, ὅτι ὁ πραιπόσιτος ἐπιδίδωσι τὸν βασιλέα
 τὸ ἱμάτιον. ἔστιν δὲ τὸ τοιοῦτον διάσπρον, ἔχον φιάλιον σε-
 μνὸν χρυσοῦφαντον, πλάτος ἔχον ὡσεὶ δακτύλων δ', καὶ μι-
 κρόν τι ἐπὶ τοῖς ὤμοις ἐπεκτεινόμενον μετὰ καὶ ἀχρομανί-
 κων χρυσοῦφάντων σεμνῶν καὶ ὄρνας χρυσοῦφάντων. γονά-

parchum tandem seu praefectum Urbis educit praepositus in o-
 podium, ibique tradit civili magistratui futurum praefectum et pa-
 trem Urbis.

CAP. 4.

Observanda in provectione Rectoris.

In die mutatoriorum seu eorum uno, per quos splendide vestitis
 procedere fas est, advocat Imperator praepositos, iubetque creandum
 rectorem introduci. Quod si vero dies ille, quo edere Imperator
 hunc solennem actum constituit, talis per se non sit, in quo pro-
 cedere debeant in mutatoriis comparere: tunc significat Imperator
 praecedente vespera praeposito de sua voluntate, totusque senatus
 venit altero mane in mutatoriis in turiam. Introductum itaque et co-
 ram Imperatore adstantem rectoratus candidatum alloquitur ipse sic:
*In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti nostra per Dei gratiam
 Maiestas Imperialis creat te rectorem.* Simulque porrectum sibi a
 praeposito indumentum, quod rectoricium appellatur, ipsi tradit.
 Est autem illud candidum, habens phialium [seu tegmen capitis]
 perquam splendidum, auro textum, ad quatuor digitorum latitudinem,
 in humeris nonnihil largius excurrans. Habet idem quoque manica-
 rum extremitates, auro textas perquam splendidas, et limbos vestis
 auro textos. Genualia non habet, quemadmodum neque eunucho-

τεια δὲ οὐκ ἔχει, καθὼς καὶ τὰ τῶν εὐνούχων πρωτοσπαθα-
 ρίων καὶ τὰ τῶν μαγίστρων στιχάρια. καὶ τοῦτο ἐκ χειρὸς
 τοῦ βασιλέως δεξιόμενος ἐπὶ τῆς γῆς προσκυνεῖ, καὶ φιλεῖ
 τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως καὶ τὰ γόνακα, ὁμοίως καὶ τοῦ μι-
 κροῦ βασιλέως· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξάγουσιν αὐτὸν οἱ πραι-
 πόσιτοι εἰς τὸ βῆλον τὸ πρὸς τὸ ἀριστητήριον, ἤγουν ἔμπρο-
 σθεν τοῦ κοιτῶνος, κἀκεῖσε ἐνδύουσιν αὐτὸν τὸ τοιοῦτον ἱμά-
 τιον, καὶ πάλιν εἰσάγουσιν αὐτὸν εἰς τὸν βασιλέα, καὶ πί-
 πτων προσκυνεῖ καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας καὶ τὰ γόνατα τοῦ με-
 15 γάλου βασιλέως, ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ, καὶ ἐπιδίδει αὐτὸν Ms. 180. a
 ὁ βασιλεὺς τὸ χρυσοπερικείμετον μαντίον, καὶ περιβάλλεται
 αὐτὸ παρὰ τοῦ πραιποσίτου, καὶ πάλιν πίπτων προσκυνεῖ
 καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας καὶ τὰ γόνατα τοῦ μεγάλου βασιλέως,
 ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ. εἶτα ἐπιδίδωσιν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς
 20 μαφόριον ὄξυν πορφυροῦν, ἔχον δι' ὄλου χρυσοκέντητα ῥόδα
 δίκην λουπηναρίων. ἰστέον, ὅτι καὶ τὸ μαντίον καὶ τὸ μα-
 φόριον ὁ πραιπόσιτος ἐπιδίδει τὸν βασιλέα. τὸ δὲ τοιοῦτον
 μαφόριον ἐν τῇ προβολῇ πρὸς ἄπαξ καὶ μόνον. οὐ περιβάλ-
 λεται δὲ οὔτε ἐν τῇ προελεύσει, οὔτε ἐν ἄλλῃ ἤτιμι ἂν οὖν
 25 ὡήμερα. καὶ περιβάλλεται τὸ τοιοῦτο μαφόριον παρὰ τῶν
 πραιποσίτων ὑπὸ τῆς κεφαλῆς, ὥστε τὸ πᾶν αὐτοῦ σῶμα συγ-
 καλύπτεσθαι ὑπὸ τοῦ τοιοῦτου μαφορίου. καὶ πάλιν πίπτων
 προσκυνεῖ καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας καὶ τὰ γόνατα τοῦ μεγάλου
 βασιλέως, ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ, καὶ εἰθ' οὕτως ἐξάγουσιν

19. Sic conī. R., ἄλλη τοίτην ἂν cod.

rum protospathariorum, neque magistrorum sticharia ea habent.
 Indumentum hoc e manu Imperatoris senioris nactus, adorat eum
 humi, pedesque et genua ipsius osculatur, et deinceps idem quo-
 que iuniori Imperatori facit; et sic educunt ipsum praepositi in velum,
 quod ad aristeterium seu pransorium spectat, aut quod ante coetone-
 nem est. Ibi postquam induerunt ipsi, quod modo descripsimus, indu-
 mentum, introducunt eum rursus ad Imperatorem. Cuius ille, humi ia-
 cens, pedes osculatur atque genua, senioris primum et consequenter
 iunioris quoque. Tum tradit ipsi Dominus auro circumseptum mantium
 vel pallium, quod ipsi protinus a praeposito circumiicitur Quo facto,
 procidit humi, adorat, et osculatur pedes atque genua senioris Impera-
 toris et iunioris pariter. Deinde tradit ipsi Imperator maphorium [seu
 hamerale] purpureum vividū luminis, totum rosīs aureis acu pictis,
 velut lupinis totidem, obsitum. Hoc maphorium et mantium tradi-
 dit praepositus Imperatori; induitque honoratus maphorium tantum-
 modo semel, in promotione nimirum; deinceps autem neque in
 processione, neque ullo alio die id induit. Sic autem id ipsi tunc cir-
 cumvolvunt praepositi circa caput, ut totum eius corpus eo veletur.

αὐτὸν οἱ πραιπόσιτοι διὰ τοῦ ὡρολογίου εἰς τὸν λαυσιακόν,
Ed. L.306 καὶ ἀνευχαριστεῖ πᾶσα ἡ σύγκλητος τὸν βασιλέα, καὶ ἀσπύ-
ζεται αὐτὸν, καὶ συγκαθέζεσθαι δεῖ αὐτὸν ἐν τῇ λαυσιακῇ
τοῖς πραιποσίτοις ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ τάξει. ἰστέον, ὅτι αἰεὶ ὁ
βαίκτηρ τοῖς πραιποσίτοις συγκαθέζεται ἐν τῇ προελεύσει
τοῦ λαυσιακοῦ καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσεσι.

ΚΕΦ. ε'.

Ἔσα δεῖ παραυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ συγκέλλου.

Κελεύει ὁ βασιλεὺς τῷ παραδυναστεύοντι, καὶ εἰσάγει
τὸν ὀφειλόμενον προβληθῆναι σύγκελλον, καὶ ἅμα τῷ εἰσιέναι
B αὐτὸν προσκυνεῖ τὸν βασιλέα, εἶτα πλησιάζει τῷ βασιλεῖ, καὶ
λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς, ὅσα καὶ βούλεται. καὶ εἰδ' οὕ-
τως λέγει· „ἐπὶ ὀνόματος πατρὸς, υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύμα-
τος προβάλλεταιί σε ἡ ἐκ Θεοῦ βασιλεία ἡμῶν σύγκελλον.“
ὁ δὲ πίπτει, καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας τοῦ μεγάλου βασιλέως, ὁ-15
μοίως καὶ τοῦ μικροῦ, καὶ παραδίδωσιν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς
κοιτωνίταις, καὶ ἀποστέλλει αὐτὸν πρὸς τὸν πατριάρχην, καὶ
δηλοῖ αὐτὸν, ὡς ὅτι „ἡ βασιλεία ἡμῶν προεβάλετο τούτον
σύγκελλον.“ ὁ δὲ πατριάρχης κατὰ τὸ εἰδὸς ἀνευχαριστεῖ
τὸν βασιλέα, καὶ εὐθὺς σφραγίζει τὸν προβληθέντα σὺνγε-20

Hoc factu, rursus procidit et osculatur pedes et genua Imperatorum successive amborum; et tum tandem educunt ipsum praepositi per horologium in lausiaticum. Totus senatus ad haec gratias agit Imperatori pro dato rectore, et salutatur honoratum, qui sua in sede et ordine praepositis in lausiaco assidet. Semper enim assidet rector praepositis, tam in conventu in lausiaticum, quam in aliis processionibus.

CAP. 5.

Observanda in creatione Syncelli.

Iussu Imperatoris introducitur paradynasteuon [seu imperii consors] eum, qui debet syncellus creari. Hic ut primum intravit in conclave Augusti, genibus flexis adoratur eum, et tum accedit propius. Cui Dominus postquam mandavit et iniunxit, quae tandem voluerit, subiungit: *In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti nostra per Dei gratiam imperialis maiestas creat te syncellum.* Protinus procumbit humi pedesque Domini senioris, et deinceps iunioris quoque osculatur. Tum tradit ipsum Imperator coetonicis, qui eum ad patriarcham ducunt, significantque ipsi nomine et ex persona Imperatoris: *Maiestas nostra hunc praesentem hominem syncellum uncuravit.* Patriarcha pro more gratias agit Imperatori, et signo crucis confirmat novum syncellum, advocatque metropolitae et archiepiscopi, quotquot eo tempore in Urbe regia adsunt,

λον, καὶ προσκαλεῖται τοὺς μητροπολίτας καὶ ἀρχιεπισκόπους C
 τοὺς κατὰ τὸν τότε καιρὸν ἐνδημοῦντας τῇ πόλει, καὶ λέγει Ms. 180. b
 πρὸς αὐτούς: „ὁ βασιλεὺς ἡμῶν ὁ ἅγιος Θεόδωρον ὀδηγηθεὶς
 τοῦτον προεβάλετο σύγκελλον” καὶ ἀπευχαριστῶσι πάντες
 5 καὶ ἐξέρχονται. εἶτα κελεύει ὁ πατριάρχης τεθῆναι σκαμνί-
 ον μικρὸν εἰς τὸ εὐώνυμον αὐτοῦ μέρος ἀποκοπτόν τῶν
 σκάμνων τῶν μητροπολιτῶν. εἰ δὲ τύχη εἶναι ἕτερον σύγ-
 κelson, τίθεται τὸ τοιοῦτον σκαμνίον εἰς τὸ δεξιὸν μέρος ἀπο-
 κοπτόν. αἰεὶ γὰρ οἱ σύγκελοι προεισέρχονται τῶν μητροπολι-
 10 τῶν εἰς τὸ πατριαρχεῖον καὶ καθέζονται ἀποκοπτοί. Ἰστέον, D
 ὅτι ἐν ταῖς μεγάλαις προελεύσεσιν οὐκ εἰς μικρὰ σκαμνία
 καθέζονται οἱ σύγκελοι, ἀλλ’ ἐν τοῖς ἰδίῳις σελλίοις, δηλονότι
 ἐν τοῖς τοῦ πατριάρχου σεκρέτοις, οὐχὶ δὲ τοῦ βασιλέως πα-
 15 ρόντος. ἐπὶ γὰρ παρουσίᾳ βασιλέως κάτωθεν τῶν μαγίστρων
 καθέζονται ἐν τοῖς μακροσκαμνίοις. καὶ ἐν τῷ μέλλειν εἰσιέ-
 ναι τοὺς μητροπολίτας τὴν τοῦ σεκρέτου πύλην, ἀνίστανται
 τῶν σκάμνων οἱ σύγκελοι, καὶ τῶν μητροπολιτῶν εἰσερχομέ-
 νων, εὐρίσκουσιν αὐτοὺς ἐκεῖσε, καὶ κελεύει ὁ πατριάρχης
 20 καθεσθῆναι τοὺς σύγκελους. καὶ πάλιν εἰσέρχονται οἱ μη-
 τροπολιταὶ καὶ οἱ ἀρχιεπίσκοποι κατὰ τὸ εἰωθὸς τῇ ἐκκλησίᾳ—Ed. L. 307
 αἰστικῇ καταστάσει. τῶν δὲ μητροπολιτῶν τὴν πύλην τοῦ
 σεκρέτου μελλόντων εἰσιέναι, ἀνίστανται ἀπὸ τῶν σκάμνων
 οἱ σύγκελλοι, καὶ ἴστανται καὶ εἰσέρχονται πάντες, καὶ κε-
 λεύσει τοῦ πατριάρχου καθέζονται οἱ τε σύγκελοι καὶ οἱ μη-

5. τεθῆναι conii. R., τεθεινα cod.

significatque ipsis: *Venerabilis et sanctus Imperator noster a Deo directus et illuminatus hunc virum syncellum creavit.* Id audientes omnes Imperatori gratias agunt et exeunt. Deinde iubet patriarcha scamnum parvum ad suam sinistram collocari separatim a scamnis metropolitatum. Quodsi vero adhuc alius adsit syncellus [alterius patriarchae], collocatur illud scamnum a dextra patriarchae seorsim. Semper enim, ut prius ingrediuntur syncelli in patriarchale, quam metropolitae, ita etiam sedent ab iis seorsim. Magnis in processionibus resident syncelli non in parvis scamnis, sed in suis sellis; scilicet in secretis patriarchae tantum, Imperatore non praesente. At eo praesente, sedent infra magistros in macroscamnis vel longis scamnis. Et quando in eo sunt metropolitae, ut in secretum veniant, surgunt syncelli e scamnis suis, et occurrunt intrantibus metropolitae in ipsis foribus secreti, et deinceps rursus a patriarcha iussi considunt. Et deinceps rursus ingressuris metropolitae, sed simul cum archiepiscopis secundum ordinem ecclesiasticarum constitutionum, assurgunt quidem syncelli e scamnis, [non autem occurrunt ipsis, sed suo in loco] persistunt, donec, omnibus ingressis, patriarcha considerare omnes iusserit. Ut deinceps considerunt pa-

τροπολιται, και περι των εκκλησιαστικων υποθεσεων συναιρει λογον ο πατριάρχης μετ' αυτων, οια και οσα βουλονται, και μετα μικρον κελεύσει του πατριάρχου ανίστανται και εξέρχονται πάντες.

ΚΕΦ. 5'.

5

Β Όσα δε παραφυλάττειν, ως των εν επιτελείται η του αγίου και μεγάλου Κωνσταντίνου ετήσιος μνήμη και τα εγκαινία των ιδρυθέντων τιμών σταυρων εν τῷ νέῳ παλατίῳ του Βόνου.

Ms. 181. a Πρὸ ἡμερῶν, ὅσων ἂν κελεύσωσιν οἱ δεσπότες, γίνεται πρόκενσον ἐν τῷ νέῳ παλατίῳ τῷ του Βόνου, και τῇ παραμονῇ τελεῖται οικειακῶς ἡ παννυχίς εἰς τοὺς τιμίους και ἁγίους σταυρούς. και αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ περι ὧραν β' περιβάλλονται οἱ δεσπότες τὰ ὄξέα τούτων σκαραμάγγια και τὰ τούτων σπαθία, και ἱππεύουσιν ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, και ἀπέρχονται εἰς τοὺς ἁγίους ἀποστόλους διὰ τῆς ἀπαγούσης ὁδοῦ εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸ ξηροκήριον, κάκεισε τῶν ἱππων ἀφάντες εἰσέρχονται διὰ τῆς μεγάλης πύλης του λουτροῦ ἐν τῷ νάρθηκι, και ἐκνεύουσιν ἀριστερὰ πρὸς ἀνατολήν του αὐτοῦ νάρθηκος ἐν τῷ ἐκεῖσε κρεμαμένῳ βήλιῳ. ἐκεῖσε γὰρ και τὰ βασιλικά ἴστανται σελλία και τὰ τούτων ἡντρέπισται ἀλλάξιμα, και ἀλλάσσωσιν τὰ τε διβητήσια αὐτῶν και τὰς χλα-

riter eodem tempore tam syncelli, quam metropolitae, instituit patriarcha collationem aut colloquium de argumentis ad ecclesiam pertinentibus, quot et qualibus coetui placuerit. Paulo post iussu patriarchae assurgunt omnes et exeunt.

CAP. 6.

Observanda (prout nunc quidem ritus est) in celebratione annuae memoriae sancti et magni Constantini, et encaeniorum sacrarum crucium in novo palatio Boni dedicatarum.

Tot diebus ante, quot voluerit Imperator, fit processio [scu transit Imperator e magno palatio] in novum palatium Boni; et in vigiliis festi, quem diximus, diei peragitur privatim [in gratiam solius dominicae devotionis et procul vulgo] pervigilium in honorem venerabilium et sanctarum crucium. Ipso autem illo festo die circa horam secundam induunt Domini purpurea sua scaramangia et spathas suas, et illinc avecti in equis tendunt ad aedem SS. Apostolorum per viam, quae ad aedes S. Ioannis in xerocepio ducit. Ut prope venerunt ad SS. Apostolos, descendunt ex equis, et intrant per magnam portam baptisterii in narthecem, declinantesque ad sinistram versus orientem eiusdem narthecis intrant intra velum ibi suspensum, retro quod sellae imperiales positae stant, et praeparata

μύδας, καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων,
 καὶ πρὸ τῶν ἁγίων θυρῶν διὰ τῆς τρισοῆς μετὰ τῶν κηρῶν D
 προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσιν τῷ Θεῷ, καὶ ἐκνεύουσιν ἄρι-
 στερᾷ πρὸς ἀνατολὴν τοῦ αὐτοῦ βήματος, καὶ ἀπέρχονται πρὸς
 5 τοὺς τάφους, ἤγουν εἰς τὸν ἅγιον Κωνσταντῖνον. καθεῖσε
 ἕνδον τῆς εἰσαγωγῆς πύλης δέχεται τούτους ὁ πατριάρχης,
 καὶ πάλιν ἐν τῷ ἐκείσε βήματι διὰ τῆς τρισοῆς μετὰ τῶν
 κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσιν τῷ Θεῷ, καὶ ἐπιδίδω-
 σιν ὁ πατριάρχης θυμιατὸν τῷ πρώτῳ βασιλεῖ, καὶ θυμιατῶν
 10 αἰς τε τὸ ἅγιον βῆμα καὶ τὸν τάφον Λέοντος τοῦ ὀρθοδόξου
 δεσπότου καὶ τῆς ἁγίας καὶ βυσιλίδος Θεοφανῶς καὶ Βα-Ed. L. 308
 σιλίου τοῦ ὀρθοδόξου καὶ ἀγαθοῦ βασιλέως, καὶ εἰδ' οὕτως
 εἰς τοῦ πρώτου καὶ μεγάλου Κωνσταντίνου τοῦ ἁγίου καὶ ἑν-
 δόξου βασιλέως. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιστρέφει ὁ βασιλεὺς με-
 15 τὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ὁ μὲν πατριάρχης εἰσέρχεται ἐν τῷ
 βήματι ποιῶν τὴν εὐχὴν, καὶ ἀπέρχονται οἱ ψάλται τὸ τρο-
 πᾶριον „τοῦ σταυροῦ σου τὸν τύπον ἐν σφραγῇ Θεασύμενος.”
 ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποχαιρετίσας τὸν πατριάρχην, τοῦτον ἀσπί-
 ζεται, καὶ λιτανεύουσιν μετὰ τε τῶν μαγίστρων καὶ πατρι-
 20 κίων καὶ τῶν λοιπῶν τῆς συγκλήτου, διέρχεται διὰ τοῦ ἑξ- B
 αἴρου τῆς κόγχης τῶν ἁγίων πάντων καὶ τῆς ἐκείσε ἀπαγού-
 σης ὁδοῦ, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν αὐλὴν τῶν παλατίων, καὶ

ipsis iacent sua mutatoria, induuntque ibi dibetesia sua et chla-
 mydes, et sic deinceps intrant in naum seu navim SS. Apostolo-
 rum. Ibi ante sanctam portam ter cum cereis adorant laudibusque
 celebrant Deum genubus flexis, tum declinant ad sinistram versus o-
 rientem bematics seu tribunalis, quod in illo templo est, et proced-
 unt versus sepulera, id est versus S. Constantinum. Ibi, intra
 portam ad ea sepulcra ducentem, excipit eos patriarcha; rursumque
 Deo in bemate, quod ibi est, trina cum cereis adoratione gratam et
 devotum testantur animum; traditque patriarcha seniori Domino
 thymiatum seu thuribulum; quicum ille et sanctum bema et tym-
 bum Leonis orthodoxi Domini [patris Constantini Porphyrogeniti],
 et sanctae Imperatricis Theophanosis, [quae Leonis uxor fuit,] et
 Basilii, Imp. orthodoxi atque boni, et tandem primi Christiani ma-
 gnicae Imperatoris Constantini, sancti illius et gloriosi principis,
 tymbum incensat. Post haec peracta revertitur Imperator cum pa-
 triarcha. Et hic quidem intrat in bema SS. Apostolorum, facitque
 benedictionem, et psaltae incipiunt troparium, quod ab his verbis
 orditur: *Crucis tuae imaginem in coelo contemplatus* etc. Imperator
 autem valedicit et osculum pacis impertit patriarchae, et inter
 supplicationes atque cantica procedit una cum magistris et patriciis
 reliquoque senatu, transitque per atrium fornicis Sanctorum omni-

σελλίων τιθεμένων τῶν ὑπὸ τῶν ἀρχοντογεννημάτων βασι-
 ζομένων, καθέζονται, μέχρις ἂν ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς
 Ms. 181. b ἐκκλησιαστικῆς λιτῆς καταλάβῃ. Ἰστέον, ὅτι ἡ λιτὴ, μέχρις
 ἂν εἰσέλθῃ τὴν πύλην τῆς αὐλῆς τῶν παλατίων, ψάλλει τὸ
 τροπᾶριον· „τοῦ σταυροῦ σου τὸν τύπον ἐν οὐρανῷ θεασά-5
 μενος” καὶ μετὰ τὸ εἰσελθεῖν τὴν πύλην ἄρχεται ψάλλειν
 τῶν ἔγκαινίων, ἤγουν τὸ „δόξα σοί, Χριστὲ ὁ Θεός, ἀποστό-
 C λων καύχημα.” καὶ δὴ τοῦ πατριάρχου πλησιάσαντος ἐν τῷ
 τόπῳ, ἐν ᾧ καθέζονται οἱ δεσπότες, ἀνιστάμενοι οἱ δεσπό-
 ται δέχονται τοῦτον. καὶ εὐθέως τελεῖται ἡ ἀκολουθία τῶν
 ἔγκαινίων, καθὼς εἴδισται τῇ ἐκκλησιαστικῇ καταστάσει, καὶ
 τῶν ἀνοξέων τελεσθέντων, εἰσέρχονται οἱ δεσπότες μετὰ τοῦ
 πατριάρχου, καὶ ἀπέρχονται ἐν τῷ βήματι τοῦ ἁγίου Κων-
 σταντίνου· (τὰ γὰρ ἐκεῖσε βήματα, τὸ μὲν ἐν τῆς ἁγίας
 Ἑλένης ὑπάρχει, τὸ δὲ ἕτερον, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἀργυροῦν κιβώ-15
 ριον, τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου τυγχάνει.) ἀκείσε διὰ τῆς
 D τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀνευχαρισταῦσιν τῷ
 Θεῷ, καὶ ὑποστρέφοντες ἐξ ἀριστερᾶς ἀνέρχονται τὰ βήματα,
 καὶ ἴστανται ἔμπροσθεν τοῦ μεγάλου σταυροῦ τοῦ ἁγίου Κων-
 σταντίνου, ἐκδεχόμενοι τὴν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἀνάγνωσιν, καὶ
 τὴν τῆς ἐκτενοῦς ἀπόλυσιν, ἀνέρχονται ἐν τῷ ἐκείσε παλατίῳ,

um et per viam, quae illinc in palatium Boni ducit, intrat in au-
 lam palatii. Resident ibi ambo Imperatores in sellis per archonto-
 gennemata seu valetos allatis et ibi depositis, exspectantes, quoad
 patriarcha cum ecclesiastica supplicabunda processione eodem adve-
 nerit. Intrante illa processione in portam aulae palatii, sonat ad-
 huc tropærium modo memoratum: *Crucis tuae* etc., ea vero porta
 transita, incipit troparium cani diei encaeniorum vel dedicationis
 proprium, scilicet illud, quod incipit a verbis: *Gloria sit tibi, Chri-
 ste Deus, qui es argumentum gloriationis Apostolorum*. Patriarchae
 tum ad illum locum appropinquanti, in quo sedent Imperatores,
 assurgunt hi, et beneventant ipsum. Protinusque perficitur ritus
 encaeniorum seu dedicationis, sanctarum nempe crucium, quemad-
 modum secundum constitutiones ecclesiasticas fieri mos est; et post
 peractas anoexes [seu ceremonias, quae praecedunt apertionem tem-
 pli], intrant Domini cum patriarcha [in aedes sacras, quae sunt in
 palatio Boni], proceduntque ad bema S. Constantini. (Sunt enim
 ibi duo bemata, unum S. Helenae, alterum S. Constantini, argen-
 teo ciborio ornatum.) Ter ibi cum cereis adorant Deum, et redeunt
 deinceps a sinistra parte, ascendunt gradus ad magnam crucem S.
 Constantini ducentes; et consistunt coram ea, praestolantes recita-
 tionem sancti evangelii, et, extensa finita, ascendunt in palatium
 templo contiguum, peractaque liturgia seu divino officio, epulantur

καὶ μετὰ τὴν τῆς λειτουργίας ἀπόλυσιν συνεστιῶνται τῷ πατρι-
 ἀρχῇ καὶ τῇ συγκλήτῃ καὶ μητροπολίταις, οἷς ἂν κελεύσωσιν.

ΚΕΦ. ζ'.

Ed. L. 309

5 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῶν ἁγίων
 πάντων.

Ἰστέον, ὅτι ἡ προέλευσις τῶν ἁγίων πάντων ἐπιτελεῖται
 κατὰ τὸν τύπον τῆς μεσονησιτίμου, καὶ ὡς τὰ νῦν ἐπιτελεῖ-
 ται ἢ τε δευτέρα τῆς διακαινησίμου καὶ ἡ κυριακὴ τοῦ ἀν-
 τίπασχα. κατέρχονται δὲ οἱ δεσπότες ἀπὸ τῶν ἵππων ἐν τῇ
 10 πύλῃ τῶν ἁγίων ἀποστόλων τῇ εἰσαγωγῇ πρὸς τὸ ὠρολόγιον
 τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, κάκειθεν δηριγευόμενος ὑπὸ τοῦ κου-
 βουκλείου καὶ τῶν ἐξ ἔθους ἀρχόντων ἐκνεύουσι δεξιὰ, καὶ
 διέρχονται διὰ τοῦ νάρθηκος τῶν ἁγίων πάντων, καὶ ἀνέρ-
 χονται ἐν τοῖς κατηχοιμενίοις τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, καὶ εἰσ-
 15 ἔρχονται ἔνδον τοῦ ἐκεῖσε κρεμμαμένου βήλου, καὶ τὰ ἐξῆς B
 ἐπιτελεῖται καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσεσιν, ἐν αἷς
 ἀπέρχονται οἱ δεσπότες ἑπιπποὶ εἰς τοὺς ἁγίους ἀποστόλους. Ms. 182. a
 ὁ δὲ πατριάρχης μετὰ τῆς λιτῆς καταλαβὼν ἴσταται ἔνδον
 τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἔξω τῶν κιγκλίδων τοῦ θυσιαστη-
 20 ρίου, καὶ τοῦ καιροῦ καταλαβόντος, εἰσέρχονται οἱ πραιπό-

cum patriarcha et senatu et metropolitibus, delectis nempe et in-
 vitatis.

CAP. 7.

Observanda in festo et processione Sanctorum omnium.

Processio Sanctorum omnium peragitur secundum ritum meso-
 nestimi seu medianae vel mediae quadragesimarum hebdomadis, et
 secundum ritum, quo nunc celebrantur tam secunda feria diacaene-
 simi vel septimanac renovationis, id est paschalis, quam dominica
 antipascha, vel quae proxime festum paschatis sequitur. Descendunt
 Domini ex equis in porta sanctorum Apostolorum ad horologium e-
 iusdem ecclesiae ducente, et inde, stipati a cubiculo et consuetis
 proceribus, declinant versus dextram, traicectoque narthece templi
 Sanctorum omnium, ascendunt in catechumenia eiusdem templi, et
 intrant intra velum ibi suspensum, fiuntque cetera, quemadmodum
 mos est fieri in reliquis processionibus, per quas Domini ad sanctos
 Apostolos in equis vehuntur. Adveniens interim cum turba proces-
 sionale patriarcha consistit intra aedem SS. Apostolorum extra can-
 cellos sacrificatorii, temporeque oportuno ingruente, intrant praepositi
 ad Augustos, et amittunt eos ipsorum tunicis. Exeuntes extra velum

σιτοι καὶ περιβάλλουσι τοὺς δεσπότας τὰς ἑαυτῶν χλαῖδας
 ἐξερχομένων δὲ τῶν δεσποτῶν τοῦ βήλου, δέχονται τούτους
 οἱ τε μάγιστροι καὶ πατρίκιοι, καὶ γίνεται ἐκεῖσε δοχὴ, καὶ
 ἀπὸ νεύματος τοῦ πραιποσίτου λέγει ὁ τῆς καταστάσεως
 C, „κελεύσατε.” καὶ κατέρχονται διὰ τε τοῦ κοχλιοῦ καὶ τοῦ
 νάρθηκος, καὶ ἐκβυιόντων τὸν νάρθηκα τῶν ἀγίων ἀποστό-
 λων, δέχεται τούτους ὁ περατικὸς δῆμος τῶν Βενέτων μετὰ
 καὶ τοῦ δομεστικῶν τῶν σχολῶν, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ δομεστι-
 κος τῶν σχολῶν τοῖς δεσπόταις τὰ ῥοδόπλακα ἀσφράδια. καὶ
 μετ' ὀλίγον πρὸ τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὸ ὠρολόγιον δέχεται εἰς 10
 τὸ ἔξᾶρον ὁ δῆμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ
 λευκοῦ, καὶ αὐτὸς ἐπιδιδούς ὁμοίως τοῖς δεσπόταις. καὶ
 εἰσιόντων τῶν δεσποτῶν εἰς τὴν θύραν ὡς πρὸς τὸ ὠρολό-
 γιον τῶν ἀγίων ἀποστόλων, δέχεται ὁ ἔξκούβιτος μετὰ τοῦ
 περατικοῦ δήμου τῶν Πρασιῶν, καὶ ἐπιδίδωσι καὶ αὐτοῖς 15
 D ὁμοίως. καὶ πάλιν εἰσιόντων τῶν δεσποτῶν εἰς τὴν θύραν
 τοῦ γυναικίτου τῶν ἀγίων ἀποστόλων, δέχεται ὁ δῆμαρχος
 τῶν Πρασιῶν μετὰ καὶ τοῦ δήμου τοῦ ῥοσσίου, καὶ ἐπι-
 δίδωσι καὶ αὐτὸς ὁμοίως. καὶ εἰθ' οὕτως ἀπέρχονται οἱ
 δεσπόται, καὶ δέχεται τούτους ὁ πατριάρχης ἔξω τῶν κίγ-20
 κλίδων τοῦ ἀγίου βήματος, καὶ ἀσπάζονται ἀλλήλους, καὶ
 Ed. L. 310 εἰσέρχονται ἅμα εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἀσπάζονται οἱ
 δεσπόται τὴν ἐνδυτὴν καὶ τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον, δηλονότι ὑπὸ

Dominos excipiunt et venerantur magistri et patricii, sitque ibi
 doche seu exceptio et consalutatio Dominorum et procerum, qua
 peracta, clamat cerimoniarius, nutu praepositi admonitus: *Celestis*
 [seu: *velitis movere*]. Sic descendunt per cochleam et narthecem;
 et egredientes e narthece Sanctorum omnium excipit atque venera-
 tur peraticus demus [seu suburbana e Pera factio] Venctorum cum
 domestico scholarum Dominis odorata sarta rosae implexa tradente.
 Paulo illinc antequam ingrediantur Domini in horologium, exci-
 piunt eos in atrio demarchus Venetorum cum factione alba, sarta
 et ipse quoque porrigens. Dominos iam ipsam horologii SS. Apo-
 stolorum portam intrantes excipit excubitus [seu praefectus excubi-
 torum] cum demo peratico Prasinorum, et ipse quoque corollas tra-
 dens. Et tandem intrantes Dominos in portam gynaeconitae seu
 stationis mulierum in aede SS. Apostolorum, excipit demarchus Pra-
 sinorum cum factione russa, tradens et ipse, quae ceteri. Sic por-
 ro libere absque impedimento procedentes Dominos excipit patriar-
 cha extra cancellos sancti bematis [vel tribunalis], osculoque pacis
 invicem dato, intrant simul in sacrificatorium, ubi Domini endytam
 seu tapetem altari instratum et sacrum evangelium osculantur, pa-
 triarcha utrumque protendentem et ori admoventem. Exinde ordin-

τοῦ πατριάρχου προσφερόμενα, καὶ αἴρουνσιν ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε τὴν λιτὴν, ψάλλοντος τοῦ κλήρου τὸ „δύσα σοὶ, Χριστὲ ὁ Θεός.” τῶν δὲ δεσποτῶν ἄξερχομένων τὸ βῆμα, λαμβάνουσι παρὰ τῶν πραιποσίτων κηρία λιτανίγια, καὶ ἅμα τοῦ πατριάρχου λιτανεύουσι μέχρι τῶν ἁγίων πάντων, καὶ τῆς ἀκολουθίας τῶν ἀνοιξέων τελεσθείσης, ἤγουν τῶν ἐγκαινίων, Ms. 182. b
 εἰσοδεύουσι καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ βήματι, καθὼς ἡ συνήθεια ἔχει, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διὰ τοῦ πρὸς ἀνατολὴν δεξιῶν μέρους εἰσέρχονται ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου μάρτυρος Λέοντος, καθεῖσε διὰ τῆς τρίσης μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσιν τῷ Θεῷ, καὶ εὐθέως ἀποχαιρετίζουσι τὸν πατριάρχην, τοῦτον ἀσπαζόμενοι. καὶ ὁ μὲν πατριάρχης ἀπέρχεται εἰς τοὺς ἁγίους πάντας. οἱ δὲ δεσπότες διὰ τοῦ ἔνδον τοῦ βήματος κυκλίον ἀπέρχονται εἰς τὸ εὐκτήριον τῆς ἁγίας καὶ βασιλίδος Θεοφανοῦς. καθεῖσε ἀπαλλάσσουσι τὰ χλανίδια, καὶ καθέζονται ἐκδεχόμενοι τὴν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἀνάγνωσιν. τοῦ δὲ ἁγίου εὐαγγελίου μέλλοντος ἀναγινώσκεισθαι, ἐξέρχονται ἔξω τοῦ αὐτοῦ εὐκτηρίου, καὶ ἴστανται ἔνδον τοῦ ἐκεῖσε ἀποκρεμμαμένου βήλου πρὸς τὸ βῆμα, καὶ ποιοῦνται τὴν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἀνάγνωσιν, καὶ μετὰ τὴν τελείωσιν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου εἰσέρχονται πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ εὐκτηρίῳ τῆς ἁγίας Θεοφανοῦς,

tur supplicabundam processionem, clero canente illud: *Gloria tibi, Christe Deus*. Domini hac in processione e bema egredientes accipiunt a praepositis cereos processionales, et sic, comitante patriarcha, procedunt cantantes Deoque supplicantes usque ad aedem Sanctorum omnium; ubi post peractum anoxeon seu apertionum, vel, quod idem est, encaeniorum officium, [id est post dictas preces, quae in annuatim renovanda dedicatae istius aedis memoria dici solent, et per quas nemini ad clausam aedem aditus patet,] inferunt pedem, et progrediuntur in eius aedis bema, prout mos est; et exinde per dextram tribunalis orientalem plagam intrant in oratorium, quod ibidem est, S. Leonis Martyris, et trina cum cereis adoratione Deum ibi venerati, protinus valedicunt et osculum pacis dant patriarchae. Et patriarcha quidem abit in aedem Sanctorum omnium: Domini autem per cochleam, quae est intra bema, abeunt ad eucterium sanctae Imperatricis Theophanonis, [quod est in aede SS. Apostolorum,] ibique depositis tunicis, exspectant tempus, quo recitari sanctum evangelium debet. Eo instante, exeunt oratorio, et stant intra velum ibidem ea parte, quae bema respicit, suspensum, audiuntque [a nemine conspecti] lectionem sancti evangelii. Qua finita, redeunt in idem sanctae Theophanonis eucterium, ibique residentes ordinant cletorium, [id est nominatim designant et a nomenclatore citari iubent, quos eo die sibi volunt convivias accumbere

καὶ καθεζόμενοι στοιχοῦσι τὸ κλητώριον, καὶ εἰθ' οὕτως περιβάλλονται τὰ χρυσοπερικλειστα σαγία, καὶ διέρχονται διὰ τοῦ νάρθηκος τοῦ εὐκτηρίου τοῦ ἁγίου Ἰππατίου καὶ τοῦ ἐκεῖσε ἐξάγοντος ἐξαέρου, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀνέρχονται διὰ τῆς ξυλίνης σκάλας τῆς ἐξαγούσης ἔξω τοῦ ἁγίου Κωνσταν-5 τίνου τῆς ἀναγούσης εἰς τὰ κατηχούμενα τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διέρχονται διὰ τῶν κατηχουμένων τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὰ παλάτια. καὶ ἐκεῖσε ἠντρέπεται ἡ τιμία αὐτῶν τράπεζα. τὰ δὲ ἐπὶ τῆς τραπέζης τελούμενα καὶ τὰ τῆς δειλιπῆς προελεύσεως, κα-10 θὼς προείρηται, ὁμοίως τῆς δευτέρας τῆς διακαινησίμου καὶ τῆς νέας κυριακῆς, καθὼς τὰ νῦν ἐπιτελοῦνται.

Ed. L. 311

ΚΕΦ. η'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ πρώτῃ τοῦ Ἀυγούστου μηνός, τοῦ τιμίου καὶ ζωποιοῦ σταυροῦ ἐξερχομένου. 15

Ἰστέον, ὅτι, εἰ μὲν λάχῃ ἡ πρώτη τοῦ Ἀυγούστου ἐν κυριακῇ, ὀφείλει ἐξερχεσθαι ἀπὸ τοῦ σκευοφυλακίου τοῦ μεγάλου παλατίου ὁ τιμιος σταυρὸς τῇ ὀπισθεν κυριακῇ, ἦγονν πρὸ ἐπτὰ ἡμερῶν τῆς πρώτης τοῦ Ἀυγούστου. ἐξέρχεται δὲ Ms. 183. α ψάλλοντος τοῦ ὄρθρου περὶ τρίτην ἢ καὶ ἕκτην ᾠδὴν, καὶ ἀ-20 βποτίθεται ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ, καὶ ὑπὸ τοῦ πρωτοπάπα βαλ-

re.] Tum induti sagis auro septis transeunt per narthecem euerii seu sacelli sancti Hypatii et per atrium illi practensum; inde ascendunt per scalam ligneam, quae ex aede S. Constantini exenates in catechumenia SS. Apostolorum ducit; traiectisque modo dictis SS. Apostolorum catechumeniis, intrant in palatium [isti aedi adstructum]; ubi parata ipsis est sacra mensa. Ritus autem in pradio, item in processione pomeridiana, observandi sunt, ut nunc quidem fiunt, similes illis, quos in descriptione processionis seriae secundae diacaenesimi [seu proximae a paschatis festo], et novae dominicae [seu eius, quae in albis dicitur,] exposuimus.

CAP. 8.

Observanda calendis Augusti, prodeunte in publicum venerabili] et vivifica Cruce [in qua Christus passus fuit].

Si calendas mensis Augusti in diem dominicum incidere contingat, debet sancta Crux proxime praecedente die dominica seu die retro septimo e sceuophylacio [vel custodiaro pretiosorum vasorum et sacrarum reliquiarum] magni palatii exprimi et produci, quo tempore matutinas canunt, intra tertiam sextamve odam. Et primum depromptus e sede sua et depositus lumi in sceuophylacio,

σαμιζόμενος προτίθεται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰς προσκύνησιν πάντων. καὶ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ ὄρθρου παρίσταται ἕπας ὁ βασιλεὺς κλῆρος ψάλλων τὰ συνήθη σταυρώσιμα, καὶ ὅτε κελεύσουσιν οἱ δεσπόται, εἰσέρχονται καὶ ἀσπάζονται αὐτὸν, 5 καὶ ἀπερχόμενοι καθέζονται ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου εἰς τὴν συνήθη καὶ καθημερινὴν πρόελευσιν. καὶ εἰθ' οὕτως αἴρων ὁ παπίας τὸν τίμιον σταυρὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, δηλονότι φοροῦντος αὐτοῦ σκαραμάγγιον καὶ σαγίον ἀληθινόν, ὀψικευόμενος ὑπὸ τοῦ βασιλείου κλῆρον καὶ τοῦ πρωτοπάπα τῆς 10 Δάφνης τοῦ ἁγίου Στεφάνου καὶ διαιταρίων τοῦ ἁγίου Στεφάνου καὶ τοῦ παλατίου, πάντων κηρὸς βασταζόντων, διέρχεται διὰ τε τοῦ ἡλιακοῦ καὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ ἀπαγόμενος προτίθεται εἰς προσκύνησιν πάσης τῆς συγκλήτου ἐν τῷ λαυσαικῷ ἐν τῷ ἄριστερῷ μέρει πρὸ τῆς πύλης τοῦ εὐ- 15 κτηρίου τοῦ ἁγίου Βασιλείου. καὶ μετὰ τὴν προσκύνησιν πάλιν βαστάζεται παρὰ τοῦ παπίου, δηλονότι ὀψικευόμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων, καὶ ἀποτίθεται ἐν τῷ παλατίῳ τῆς Δάφνης ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου. τῇ δὲ 20 πᾶσι τόπον καὶ πᾶσαν οἰκίαν ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως, ἀλλὰ μὴν καὶ αὐτὰ τὰ τείχη, ὡς ἂν καὶ

balsamisatur vel inungitur sacris unguentis a [cleri regii] protopapa; dein proponitur sic in ecclesia [magni palatii, Deiparae Phari, ut videtur, aut et nea] communi omnium adorationi. Tum post finitam officium matutinum accedit ad eam sanctam Crucem, et coram ea consistit totus clerus palatinus, canens consueta staurosima vel cantica in laudem Crucis. Domini, si volunt, [excurrentes e sacro cubiculo, ante consuetam processionem] intrant [in ecclesiam] et venerati Crucem abeunt, residentque in chrysotriclino et peragunt ea, quae in consueta quotidiana processione vel conventu procerum in aulam peragi mos est. Papias tum sublatam in capite gerens sanctam Crucem, indutus scaramangio et sago purpureo stipatusque obsequio cleri palatini et protopapae S. Stephani Daphnes et diaetariorum tam S. Stephani, quam palatii, et horum quidem omnium cereos gestantium, procedit [ex ecclesia palatii] per heliacum seu solarium [illi praetensum], et praeter chrysotriclinum. Inde ulterius prolata Crux deponitur et exponitur communi totius senatus adorationi in lausiaco, et quidem in eius sinistra parte ante portam eucterii S. Basilii. Adoratam itaque ibi Crucem rursus attollit papias, et procedit eodem in obsequio, deponitque in palatio Daphnes in templo sancti protomartyris Stephani. Die vero vigesimo et octavo mensis Iulii incipit Crux obire atque sanctificare omnem locum omnemque domum regiae huius urbis, quam Deus conservare velit; neque aedificia tantum, sed et ipsos

αὐτὴ ἡ πόλις καὶ τὰ περὶ αὐτὴν πάντα τῆς χάριτος καὶ τοῦ
 ἁγιασμοῦ πληρωθῶσιν, μέχρι τῆς ἡμέρας τοῦ Ἀυγουστοῦ μηνός.
 ἐν αὐτῇ γὰρ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ αὐτοῦ μηνός πρῶτ' εἰσέρχεται ἐν τῷ
 ἱερῷ παλατίῳ καὶ προτίθεται ἐπάνω τοῦ σέντζου τοῦ ἱσταμέ-
 νου ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ. οἱ δὲ διαιτάριοι ψάλλονσι τὰ
 Ed. L. 312 **τοπὰπα τῆς Δάφνης, ἀποδίδουσιν τὴν εὐχὴν, στερεοῦντες κα-**
τὰ τὸ εἶδος. καὶ εὐθέως αἰρόμενος ὁ σταυρὸς πάλιν ὑπὸ
τοῦ παπίου καὶ ὀψικευόμενος ὑπὸ τοῦ πρωτοπάπα τῆς Δάφνης
καὶ τῶν διαιταρίων περιέρχεται ἀγιάζων τοὺς τε κοιτῶνας
καὶ ἄπαν τὸ παλάτιον. καὶ εἰθ' οὕτως ἀποτίθεται ἐν τῷ
 Ms. 183. b **εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, καὶ τῇ ἑσπέρᾳ εἰσφέρει αὐ-**
τὸν ὁ παπίος καὶ ὁ δευτερός εἰς τὸν Φάρον, παραδιδόντες
αὐτὸν τῷ σκευοφύλακι, καὶ τῇ ἑσπέρᾳ, ψάλλοντος τοῦ ὄρθρου
τρίτην ἢ καὶ ἕκτην ψῆδὴν, ἐκμασσομένου παρὰ τε τοῦ πρωτοπάπα
καὶ τοῦ σκευοφύλακος, ἀποτίθεται ἐν τῷ ἱερῷ σκευοφυλακίῳ.
 B **εἰ δὲ ἐν δευτέρᾳ λάχῃ ἢ πρώτῃ τοῦ Ἀυγουστοῦ, ὀφείλει**
ἔξέρχεσθαι τῇ ὀπισθεν κυριακῇ, ἤγουν πρὸ ἡ ἡμερῶν τῆς α'
τοῦ Ἀυγουστοῦ. εἰ δὲ ἐν τρίτῃ λάχῃ ἢ πρώτῃ τοῦ Ἀυγου-
στοῦ, ὀφείλει ἔξέρχεσθαι αὐτῇ τῇ κυριακῇ τῆς τρίτης, ἤγουν
πρὸ δύο ἡμερῶν τῆς α' τοῦ Ἀυγουστοῦ. εἰ δὲ ἐν δ' λάχῃ ἢ

19. ἢ πρώτῃ τῇ et ed.

urbis muros obit atque sanctificat; quo et ipsa urbs et ei circum-
 iecta gratia et sanctificatione impleantur. Illa Crucis obitio contin-
 at usque ad diem Augusti mensis decimam tertiam. Ea enim die
 mane redit in sacrum palatium, et proponitur super senzo [id est senu
 vel throno], qui stat in chrysotriclino. Diaetarii ad haec consueta
 staurosimata seu troparia in laudem crucis canunt, factaque exten-
 sa a protopapa, Daphnae addunt ipsi benedictionem, figentes pro more
 [id est, voventes concepta consuetaque formula, velit Deus et urbem,
 et in ea S. Crucem, στερεῶν, fixam, immobilem nullaue calamitate
 percellendam esse iubere]. Et protinus rursus attollitur Crux a papa,
 circumlataque in obsequio protopapae Daphnes et diaetariorum obit
 atque sanctificat cubacula palatii ipsumque totum. Deinceps depo-
 nitur in oratorio S. Theodori. Sub vesperam infert eam papas et
 deuterus in Pharum, ubi sceuophylaci seu custodi vasorum eam
 tradunt. Altero mane tandem, dum cantatur matutinum officium,
 circa tertiam aut et sextam odam, extensa et repurgata Crux a pro-
 topapa et sceuophylace reponitur rursus in sacro sceuophylacio. Quod-
 si vero calendae mensis Augusti in secundam feriam incidant, efferri
 debet sacra crux penultima retro die dominica seu octavo die ante
 calendas Augusti. Si porro illae calendae in feriam tertiam seu di-
 em Martis incidant, debet S. Crux efferri ipsa illa die dominica,
 quae illam tertiam feriam proxime antecedit, hoc est secundo die

πρώτη τοῦ Ἀυγούστου, ὀφείλει ἐξέρχασθαι αὐτῇ τῇ κυριακῇ τῆς τετράδος, ἤγουν πρὸ τριῶν ἡμερῶν τῆς πρώτης τοῦ Ἀυγούστου. εἰ δὲ ἐν ε' λάχῃ ἢ πρώτη τοῦ Ἀυγούστου, ὀφείλει ἐξέρχασθαι αὐτῇ τῇ κυριακῇ τῆς ε', ἤγουν πρὸ δ' ἡμερῶν τῆς πρώτης τοῦ Ἀυγούστου. εἰ δὲ ἐν παρασκευῆς λάχῃ ἢ πρώτη τοῦ Ἀυγούστου, ὀφείλει ἐξέρχασθαι αὐτῇ τῇ κυριακῇ τῆς παρσκευῆς, ἤγουν πρὸ ε' ἡμερῶν τῆς α' τοῦ Ἀυγούστου. εἰ δὲ ἐν σαββάτῳ λάχῃ ἢ πρώτη τοῦ Ἀυγούστου, ὀφείλει ἐξέρχασθαι αὐτῇ τῇ κυριακῇ τοῦ σαββάτου, ἤγουν πρὸ ἕξ ἡμερῶν τῆς α' τοῦ Ἀυγούστου.

ΚΕΦ. 9'.

**Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ τῆς κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου μηνὶ Ἀυγούστῳ ιε.*

Εἰ κελεύει ὁ βασιλεὺς ἀπελθεῖν καὶ παννυχεῦσαι ἐν βλα-
D
D ὕχρνοις, ἀπέρχεται τῇ πρὸ μιᾶς ἡμερῶν, καὶ ἐκτελεῖ τὴν
παννυχίδα. τῇ δὲ ἐπαύριον, ἤγουν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἑορτῆς,
προέρχονται ἅπαντες ἐννύχιοι μετὰ ἀλλαξιμῶν, οἱ τε μάγι-
στροι καὶ πραιπόσιτοι, πατρίκιοι καὶ ὀφφικιάλιοι· οἱ δὲ εὐ-
νούχοι πρωτοσπαθάριοι μετὰ τῶν ἀλλαξιμῶν αὐτῶν, βαστά-

ante calendas Augusti. Si deinceps incidant illae calendae in tetrada [seu quartam feriam vel diem Mercurii], debet S. Crux efferrī die dominica illam tetrada proxime antecedente, seu die tertio ante calendas. Ita quoque si calendae in pemptada [seu quintam in feriam vel diem Iovis] incidant, debet S. Crux die dominica illam quintam feriam proxime praecedente seu quarto die ante calendas efferrī. Si denique in parasceuen [id est sextam in feriam vel diem Veneris] incidant calendae, debet S. Crux die dominica parasceuen illam proxime praecedente seu die quinto ante calendas efferrī. Si tandem in sabbatum incidant calendae Augusti, debet S. Crux die dominica septimam illam feriam seu sabbati diem antecedente vel die ante calendas sexto efferrī.

CAP. 9.

Observanda in festo obdormitionis sanctissimae Deigenitricis die Augusti decimoquinto.

Si cupit Imperator magno e palatio exire in blachernas ad peragendum ibi devotum pervigilium, facit id die proxime praecedente, sacroque pervigilio defungitur; et tum altero mane, id est ipso festo die, procedunt omnes, die nondum prorsus oborto, in mutatorii quidem magistri et praepositi et patricii et officiales; eunuchi autem protospatharii praeter mutatoria sua quoque spathobacchia gestant; oeciaci autem seu familiares vel domestici protospatharii

ζοντες και τὰ σπαθοβάκλια· οἱ δὲ οἰκειακοὶ πρωτοσπαθαρι-
 οὶ μετὰ σπέκιων· οἱ δὲ λοιποὶ ἅπαντες μετὰ σκαραμαγγίον
 ἄνευ τῶν σεκρετικῶν. προέρχονται δὲ ἅπαντες ἐν τῷ τρικλίῳ
 Ed. L. 313 τῷ λεγομένῳ Δανουβίῳ, καὶ καθέζονται ἐκεῖσε. εἰ δὲ καὶ ὁ
 βασιλεὺς οὐ θελήσει ἀπελθεῖν καὶ παννυχεῦσαι, τῇ ἡμέρᾳ τῆς
 Ms. 184. αἰορτῆς ἀλλάσσει τὸ σκαραμαγγιον αὐτοῦ, καὶ εἰ μὲν οὐκ ἔ-
 στιν εὐδία, ἰπνεύει, καὶ ἀπέρχεται ἀπὸ σκαραμαγγίου· εἰ
 δὲ ἔστιν εὐδία, ἀπέρχεται διὰ τοῦ πλοός. καθέζεται δὲ ἡ
 σύγκλητος ἅπασα ἀπὸ σκαραμαγγίου ἐξωθεν τῆς κοιλιωμένης
 πόρτης, ἐν τῷ αἰγιαλῷ ἐκδεχόμενοι τὸν βασιλέα. τοῦ δὲ βα-
 σιλέως ἐξιόντος ἀπὸ τοῦ δρόμονος, δέχονται αὐτὸν οἱ πραι-
 πόσιτοι· παρακατιῶν δὲ, δέχονται αὐτὸν μάγιστροι καὶ πα-
 τρίκιοι καὶ ὄφφικιάλιοι προσκυνοῦντες αὐτὸν, καὶ ἀναφέρου-
 Bσιν αὐτὸν ἐν τῷ κοχλιᾷ τῷ εἰσφέροντι εἰς τὰ κατηχουμενία
 τοῦ μεγάλου ναοῦ· καὶ διέρχεται διὰ τοῦ τρικλίνου τῆς ἀ-15
 γίας σοροῦ, καὶ ἀνέρχεται διὰ τοῦ βισαλωτοῦ καὶ τοῦ κο-
 χλιοῦ, διακόπτων τὸν τρίκλινον τὸν καλούμενον Δανουβιον.
 καὶ ἐξέρχονται εἰς τὸν πόρτικα τὸν λεγόμενον Ἰωσηφιακόν,
 καὶ ἀναφέρουσιν αὐτὸν οἱ πραιπόσιτοι ἕως τοῦ κοιτώνος. οἱ
 δὲ μάγιστροι καὶ πατρίκιοι καὶ ἡ σύγκλητος ἅπασα καθέζον-20
 ται ἐν τῷ Δανουβίῳ, καὶ ἀλλάσσουσιν τὰ ἀλλάξιμα αὐτῶν,
 καὶ καθέζονται ἐκεῖσε ἐκδεχόμενοι τὴν ἔλευσιν τοῦ καιροῦ.

specia gestant. Praeter secreticos reliqui omnes procedunt in sca-
 ramangiiis. Procedunt autem et conveniunt omnes in triclinium,
 quod Danubius appellatur, et ibi consident. Quod si autem non
 placuerit Imperatori praecedente die in blachernas ire sacramque
 ibi pervigilium persficere, induit ipso festo die scaramangium suum,
 et equo evehitur, si nempe tranquillum mare non fuerit; illo autem
 silente atque composito, in liburnica illuc pergit; ibique a toto se-
 natu excipitur, qui scaramangiiis indutus extra portam coeliomenea
 [seu depressam et in humilium deductam; id ei nomen est;] in li-
 tore sedet, exspectans Domini adventum. Et exscendemem quidem
 e dromonio excipiunt praepositi: aliquanto autem illinc ulterius magistri
 et patricii et officiales adorantes eum, porroque comitantur eum sar-
 sum per cochleam ad catechumenia magni templi [blachernensis]
 ducentem. Inde traiecto triclinio sanctae sori [vel conditorii, in
 quo B. Virginis amictus iacet,] ascendit Imperator per bisalotum
 [seu lateribus coctis constructum triclinium] et per cochleam in tri-
 clinium Danubium dictum. Eo transmissio, procedit in porticum Iose-
 phicam dictam et tandem usque ad coetonem, comitantibus prae-
 positis. Remanent autem magistri et patricii et totus senatus seden-
 tes in Danubio, et induunt mutatoria sua, exspectantque adventum
 temporis, quo surgendum est. Illo adveniente, indicat cerimo-

ἔλθόντος δὲ τοῦ τῆς καταστάσεως καὶ μνηύσαντος τοῖς πραι-
 ποσίτοις, ὡς ὅτι ὁ καιρὸς ἔφθασεν, εἰσέρχονται οἱ πραιπό-
 σιτοὶ δηλοποιοῦντες τὸν βασιλέα. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξελθὼν ἐκ
 τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ εἰσέρχεται ἐν τῷ Ἀναστασιακῷ τρικλί-
 νῳ, φορῶν τὸ διβητήσιον αὐτοῦ καὶ στῆς ἐκεῖσε, ἴστανται οἱ
 ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου ἔνθεν κακέϊθεν. οἱ δὲ σπαθαρο-
 κουβικουλάριοι ἴστανται ὀπισθεν αὐτῶν. οἱ δὲ πρωτοσπα-
 θάριοι εὐνοῦχοι ἴστανται ὀπισθεν τοῦ βασιλέως. προσκαλεῖ-
 ται δὲ ὁ πραιπόσιτος τοὺς βεστήτορας, καὶ περιβαλλόμενος ὁ
 10 βασιλεὺς τὴν γλαμύδα αὐτοῦ δι' αὐτῶν, ἐξέρχονται. εἶτα D
 κατελθὼν ὀστιάριος ἴσταται ἐν τῷ βήλῳ, καὶ διῶστησι ἅμα
 τοῦ τῆς καταστάσεως μαγίστρους καὶ πατρικίους καὶ στρα-
 τηγούς καὶ ὕφφικιαλοὺς. καὶ εἰσερχόμενος ὁ ὀστιάριος ἴστα-
 ται κάτω ἐν τῷ βήλῳ, νεύσας δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ,
 15 δὲ πραιπόσιτος τῷ ὀστιάριῳ, εἰσάγει μαγίστρους καὶ πα-
 τρικίους καὶ στρατηγούς, καὶ εἰσελθόντες πίπτουσιν. ἀνα-
 στάντων δὲ αὐτῶν, λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ
 βασιλέως, καὶ λέγει ἐκεῖσε „κελεύσατε.“ ὁ δὲ βασιλεὺς δηρι-
 γευόμενος ὑπὸ τε τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων,
 20 τε καὶ στρατηγῶν, ἐξέρχεται ἐν τῷ Λανουβίῳ τρικλίνῳ. ἴσταν- Ed. L. 314
 ται δὲ οἱ τε βαρβατοὶ πρωτοσπαθάριοι καὶ ὁ δρουγγάριος
 τῆς βίγλης ἔνθεν καὶ ἔνθεν πλησίον τῆς θύρας. οἱ δὲ πα-

niarius praepositis, instare tempus; hi ad Dominum intrant, eaque
 de re monent. Dominus igitur e coetone procedit in Anastasiacum
 triclinium, indutus dibetesio suo, ibique stanti sese hinc et
 illinc, dextra sinistraque, aggregant proceres cubiculi; pone hos
 stant spatharocubicularii; protospatharii eunuchi autem stant pone
 Dominum. Itaque ordinatis, advocat praepositus vestitores, qui post-
 quam Domino chlamydem eius circumposuerunt, rursus egrediuntur.
 Post haec descendit ostiarius ad velum, ibique subsistens [extra ve-
 lum] una cum cerimoniaro dirimit et secedere iubet suam quemque
 in classem, magistros et patricios, strategos et officiales. Peractis his,
 rursus intrat ostiarius in Anastasiacum, sed remanet infra stans intra
 velum. Quod videns Imperator, nutum dat praeposito, et hic porro
 dat ostiario; hic autem, eo accepto, introducit magistros et patricios et
 strategos et officiales. Qui ingressi humo procidunt. Ut autem resur-
 rexerunt, monitus nutu regis praepositus ait: *Celeusate* [id est *plac-*
ceat vobis, nempe movere]. Exit tum Imperator, stipatus a procari-
 bus cubiculi, patriciis et strategis in triclinium Danubium: ad cuius
 ingressum ab utraque parte barbati protospatharii cum drungario vi-
 giliae stant. Hic denuo procidunt in genua patricii, strategi totus-
 que senatus. Ut surrexerunt, accipit nutu regis mandatum praepo-
 situs, qui porro cerimoniaro communicat; et hic tandem clamat:

Ms. 184. b τρίκιοι καὶ στρατηγοὶ ἅμα τῇ συγκλήτῃ πίπτουσιν. ἀναστάντων δὲ αὐτῶν, λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ αὐτὸς δίδωσι τὸν τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε.” θρηγνεύομενος δὲ ὁ βασιλεὺς ὑπὸ αὐτῶν διέρχεται ἕως πλησίον τοῦ κιονίου τοῦ κειμένου ἐγκαρσίως ἐν τῷ πληρώματι τοῦ ἐμβόλου, καὶ δέχεται ἐκεῖσε τὸν πατριάρχη μετὰ καὶ τῆς λιτῆς. λαβὼν δὲ κηρία παρὰ τοῦ πραιποσίτου καὶ εὐξάμενος, ἐπιδίδωσιν αὐτὰ πάλιν τῇ πραιποσίτῃ, προσκυνήσας δὲ τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον καὶ τὸν ζωοποιὸν σταυρὸν, προσκυνοῦσιν ἀμφοτέροι ἀλλήλους, ὅ,τε βασιλεὺς καὶ ὁ 10 πατριάρχης, καὶ ἀσπασάμενοι, λαμβάνει ὁ βασιλεὺς παρὰ τοῦ πραιποσίτου κηρίον λιτανίον, καὶ ὑποστρέψας διέρχεται ἰδιὰ τοῦ αὐτοῦ ἐμβόλου. ἄρχεται δὲ ὁ τῆς καταστάσεως τροπᾶριον „ἐν τῇ γεννήσει τὴν παρθενίαν ἐφύλαξας.” ψάλλοντες δὲ τὸ αὐτὸ τροπᾶριον οἱ τῆς προσελύσεως ἅπαντες, 15 εἰσέρχονται ἐν τῇ νύκτῃ τοῦ μεγάλου ναοῦ. τὰ δὲ λοιπὰ πάντα τῆς τάξεως φυλάττονται ἐν τῇ αὐτῇ ἑορτῇ, καθὼς καὶ τῇ ὑπαπαντῇ. Ἰστέον, ὅτι ὁ λογοθέτης τοῦ δρόμου καὶ ὁ C φράκτωρ καὶ ὁ πρωτοασηκρήτης καὶ ὁ μυστικὸς μετὰ τῶν χρυσοτρικλινιτῶν πρωτοσπαθαρίων ἴστανται ἐν τῷ Ἰωσηφικῶ 20 κῶ πόρτῃ.

Celeusate. Inde procedit Imperator ab iisdem stipatus usque prope modum ad columnam transversim positam in fine porticus, ibique excipit patriarcham cum lite seu turba supplicantium eum comitante; sumtisque cereis a praeposito porrectis, facit preces, factisque rursus eos praeposito reddit; adoratis deinceps immaculato euaugelio et vivifica cruce, adorant ambo sese invicem, Imperator scilicet et patriarcha, pacisque osculum inter se commutant, et tum accipiens a praeposito cereum processionalem Imperator legit vestigia sua per eandem porticum; ceremoniarius autem ad haec intonat troparium: *In tuo partu conservasti virginitatem.* Omnes, qui processioni huic intersunt, idem troparium canentes intrant in narthecem magni templi [blachernarum]. Reliqui ritus autem eo die festo observandi sunt similes ritibus hypapantae seu festi purificationis B. V. Adhuc id tenendum, logothetam dromi et rectorem et protoascretam et mysticum una cum protospathariis chrysotriclinii in porticu Iosephica stare.

ΚΕΦ. ε΄.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν τῆ β' τῆς πρώτης ἑβδομάδος, τοῦ βασιλέως δημηγοροῦντος ἐπὶ τοῦ σιλεντίου τῆς μανναύρας.

Περὶ ὧραν τρίτην δίδονται μεταστάσιμον, καὶ ἀπέρχεται δὴπανσα ἡ σύγκλητος, καὶ ἴστανται κάτω τῶν γραδηλίων τῆς μανναύρας οἱ τε μάγιστροι καὶ πατρίκιοι καὶ οἱ βασιλικοὶ πάντες ἄνθρωποι καὶ πᾶς ὁ πολιτικὸς ὄχλος, ὃ,τε δρουγγά-^{Ms. 188. a}ριος τῆς βίγλης μετὰ καὶ τοῦ τάγματος αὐτοῦ καὶ τῆς βα-^{Ms. 188. a}σιλικῆς περιουσίας, καὶ ὁ δρουγγάριος τοῦ πλοῖμου μετὰ ¹⁰καὶ τῶν ὑπ' αὐτῆ πάντων. οἱ δὲ δεσπότες ἐξέρχονται ἀπὸ σαραμαγγίων, φοροῦντες καὶ τὰ χρυσοπερίκλειστα αὐτῶν σαγία, καὶ διέρχονται διὰ τε τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων μὲ καὶ τοῦ οἴγματος καὶ τῆς τοῦ Κυρίου ἐκκλησίας, καὶ ὑπτου-¹⁵σιν ἐκεῖσε κηροῦς, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διέρχονται διὰ τε τῆς ¹⁵σοακέλλης καὶ τοῦ ὠάτου καὶ τοῦ ἀνάγοντος στεγνωποῦ εἰς τὸν τῆς μανναύρας ἡλιακόν, καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ μεγάλῳ τρι-^{Ed. L. 316}κλίῳ, δηλονότι δηριγευόμενοι ὑπὸ τε τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν μαγλαβιτῶν καὶ τῆς ἐταιρείας. ἐκεῖσε γὰρ ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίῳ κάτωθεν τῆς πλαγίας καμάρας τῆς δεξιᾶς πρὸς ²⁰ἀνατολὴν ἴστανται τῶν δεσποτῶν χρυσαῖ σελλία. ἀκεῖσε μικρόν τι καθεζόμενοι, ἕως ἂν ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου πάντα καλῶς εὐτραπιαθῶσιν, (ἐκνικῆ γὰρ τὸ καθῆσαι τοὺς δεσπό-

22. ἐκνικῆ conl. R., ἤνικα cod.

CAP. 10.

Observanda die secundo primas septimanae [ieiunii quadragesimalis], Domino in silentio magnaursae sermonem pronuntiante.

Circa tertiam horam datur metastasimum seu abeundi ex aula et negotiis curialibus licentia, et abit totus senatus, consistitque infra gradus magnaursae, scilicet magistri et patricii et basilici omnes et omnis populus urbanus, drungarius vigiliae cum cohorte sua et sacra perisuria [seu comitativa peculiare], item drungarius ploimi vel classis cum omnibus ad suam inspectionem pertinentibus. Domini autem prodeunt [e magno palatio] in scaramangiis et sagis suis auro septis, traictisque porticibus Sanctorum quadraginta [martyrum] et sigmate et Domini ecclesia, in qua cereos accendunt, et sacello vel ovato et angiportu tandem, qui ad solarium magnaursae ducit, intrant in magnum triclinium, stipati et conducti a cubiculo, maglabitis et hetaeria. Ibi parumper desident in collocatis sub laterali dextro ad orientem fornice magni triclinii sellis aureis, (nam stricte id observandum, et mos receptus exigit, ut Imperatores nunquam diu stent, sed semper sedeant,) donec a praeposito praeparata fuerint omnia.

τας,) ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος μετὰ καὶ τοῦ τῆς καταστά-
 σεως πρὸς τὸ εὐτρεπίσαι τούς τε ἀσηκρήτας καὶ πάντα, ὅσα
 ἢ συνήθεια ἔχει. ἄνω γὰρ τῶν γραδηλίων μέχρι τοῦ τελευ-
 ταιου τίθεται ἐπεύχιον, ἐν ᾧ ἴστανται οἱ δεσπότες· ἐνθεν
 Β δὲ κἀκείσε, ἤγουν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, ἤγουν ἀπὸ τοῦ πρώ-5
 του γραδηλίου μέχρι τοῦ τελευταίου, ἴστανται στιχηδὸν οἱ
 τε ἀσηκρήται καὶ νοτάριοι μέλλοντες ἐκλαβέσθαι τὰ ὑπὸ τοῦ
 βασιλέως δημηγορούμενα· ἄνω δὲ εἰς τὸ πρῶτον γραδηλίον
 ἐν τῷ πρὸς ἀνατολὰς δεξιῷ μέρει ἴστανται ὅ,τε λογοθέτης
 καὶ πρῶτος ἀσηκρήτης καὶ ὁ πρωτονοτάριος. Ἰστέον, ὅτι, 10
 τῶν δεσποτῶν καθιζομένων, παρίστανται οἱ τε τοῦ κουβου-
 κλείου πάντες καὶ οἱ τοῦ μαγλαβίου καὶ τῆς ἑταιρείας ἅμα
 καὶ τῶν χρυσοτρικλινιτῶν. ὅτε δὲ πάντα καλῶς εὐτρεπισθῶ-
 σιν, εἰσέρχεται ὁ πραιπόσιτος, καὶ προσκυνεῖ, σχηματoui-
 δῶς πως τὴν κεφαλὴν ὑποκλίνων καὶ ταῖς χερσὶ μετρίως 15
 C κουφίζων τὸ ἑαυτοῦ σάγιον, καὶ εὐθέως ἀνίστανται οἱ δε-
 σπότες, καὶ ἐξερχόμενοι ἔξω τοῦ καγκέλλου ἴστανται ἄνω
 εἰς τὸ πρῶτον γραδηλίον, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἐπεύχιον ἠπλωται,
 καὶ εὐθέως διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου λέγει ἅπας ὁ λαὸς
 πολυχρόνιον. καὶ μετὰ τὸ σιγῆσαι πάντα ἄρχεται δημη- 20
 γορεῖν ὁ βασιλεύς. Ἰστέον, ὅτι, τοῦ βασιλέως δημηγοροῦν-
 Ms. 185. b τος, κατὰ τελείαν, ἦτοι στάσις, τῆς αὐτῆς δημηγορίας σιγῆ
 μὲν ὁ βασιλεύς, ὁ δὲ λαὸς διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου

Hic enim exit una cum ceremoniaro ad ordinandos ascretas et reliqua omnia, quae ceremoniali importat. Sunt autem ea haec. Explicatur per gradus magnaurae a summo gradu ad infimum usque epeuchium seu tapes, super quo Domini perorantes stant. Hinc autem et illinc, a dextra nempe et a sinistra, stant in seriem collocati a primo gradu ad infimum usque ascretas et notarii, verba Domini excepturi. In primo autem gradu ad dextram orientalem partem stant logotheta et protoascretis et protonotarius. Inter ea dum Domini sic in magno triclinio magnaurae sedent, expectantes oportu- num prodeundi tempus, adstant ipsis cubicularii omnes et maglabitae et hetaeria et chrysotriclinitae. Omnibus autem comparatis, intrat praepositus et adorat Dominum certo quodam gestu caput inclinans sagumque suum manibus nonnihilo attollens. Quo dato signo, protinus exsurgit Dominus egressusque extra cancellos stat in summo gradu super orario ibi expanso; protinusque ad nutum praepositi dicit omnis populus polychronium seu votum diuturnae et prosperae vitae. Reddito silentio, incipit Dominus perorare. Quo sic ad teleciam seu perfectionem, vel, quod idem est, ad stasium seu pausam, delato [hoc est sermone finito,] tacet ipse quidem; populus autem praepositi nutu monitus recitat canticulum, quo longam ipsi vitam et felix imperium a Deo precatur. Eo finito, signat Imperator populum ter,

λέγει „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ θεὸς τὴν βασιλείαν ὑμῶν.“ καὶ μετὰ τὸ πληρῶσαι τὸν λαὸν κατασφραγίζει τρίτον ὁ βασιλεὺς, μέσον, δεξιὰ καὶ ἀριστερά. καὶ εἶθ' οὕτως ὑποστρέψαντες οἱ D δεσπότες καθέζονται ἐν τοῖς χρυσοῖς τούτων σελλίοις, ὅπου καὶ ἑπρότερον, καὶ εὐθέως ἄρχονται εὐφημεῖνοι τοῦ ἀριθμοῦ τὰ ἑξ ἑθῶς, καὶ ὁ πραιπόσιτος ἐξερχόμενος εὐτρεπίζει πάντα καλῶς· οἱ γὰρ μάγιστροι καὶ πατρίκιοι καὶ συγκλητικοὶ ἴστανται διὰ τοῦ πλαγίου ἐμβόλου τοῦ πρὸς δύσιν ἀριστεροῦ μέρους, ἐκδεχόμενοι τὴν τῶν δεσποτῶν ἄφιξιν. καὶ ὅτε πάντα καλῶς εὐ-Ed. L. 316
ιοτρεπισθῶσιν, εἰσέρχεται ὁ πραιπόσιτος, καὶ προσκυνήσας τῷ προειρημένῳ σχήματι, εὐθέως ἀνίστανται οἱ δεσπότες, καὶ διέρχονται διὰ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τῶν γραδηλίων καὶ τοῦ ἐμβόλου, ἐν ᾧ ἴστανται οἱ τε μάγιστροι καὶ πατρίκιοι καὶ συγκλητικοί, καὶ ἐξέρχονται διὰ τῆς ἐξαγωγῆς πύ-
15λης εἰς τὸν τρίκλινον τῶν κανδιδάτων, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διέρχονται διὰ τε τῶν ἐξσκουβίτων καὶ τῶν σχολῶν καὶ τοῦ χυτοῦ τῆς χαλκῆς, καὶ ἀπέρχονται μέχρι τοῦ ἁγίου φρέατος. κάκεισε ἄπτοντες κηρῶς καὶ ἀσπαζόμενοι τὸ ἅγιον φρέαρ, B ὑπαντῶ τούτους ὁ πατριάρχης εἰς τὴν πύλην τὴν μεγάλην τὴν κλεισάουσαν ἀπὸ τοῦ ἁγίου φρέατος, ἐν ᾧ τόπῳ εἰς προσκύνησιν τίθεται ὁ τίμιος σταυρὸς. καὶ δὴ τοῦ πατριάρχου θυμιῶντος κατὰ τὸν τύπον τοὺς δεσπότες, ἀσπάζονται αὐ-

1. ποιήσει — ὑμῶν em. R., cod. ποιή. 14. ποίλης cod.

et primum quidem coram se in medio stantes, deinceps ad dextram, et tandem ad sinistram. His peractis, revertuntur Domini ad eandem, quibus antea sederant, sellas aureas, ibique resident; et statim incipiunt milites ad arithmum pertinentes consuetas laudes dicere. Interim digressus ab Imperatore praepositus reliqua ordinat discessui necessaria et congrua; magistri nempe et patricii et senatores seriatim consistunt in laterali porticu sinistrae occidentalis plagae, Dominorum adventum expectantes. Omnibus bene ordinatis, ingreditur rursus praepositus, adoratque Dominos modo, quo paulo ante diximus, simulque sic admonet tacite, parata iam omnia esse. Surgunt ergo Domini protinus, et transeunt per sinistram plagam graduum dictamque per porticum, qua magistri et patricii ordinatim senatorii viri stant; et sic porro per portam, quae ad triclinium candidatorum ducit, egressi pergunt illuc, et illinc continuantes per excubita, per scholas, per chytum chalces, deveniunt ad sanctum puteum [seu phialam S. Sophiae]. Ibi accendunt cereos, et venerantur sanctum puteum, magnaue in porta, quae illinc in ecclesiam ducit, occurrit ipsi patriarcha ibi loci, ubi sancta Crux adoratum exponitur. Domini patriarcham, dum ab ipso ex more incensantur, osculo pacis venerantur. Tum pergunt per portam ad dextram plagam bematis; ubi senatorii omnes et palatini ministri

τὸν, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται διὰ τῆς ἐκεῖσε εἰσφερούσης
 πύλης πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ βήματος. ἐκεῖσε γὰρ οἱ
 τῆς συγκλήτου πάντες ἵστανται μετὰ καὶ τῶν βασιλικῶν καὶ
 τοῦ κουβουκλείου, ἐπενχόμενοι τοὺς δεσπότης. καὶ ἀπὸ τῶν
 ἐκεῖσε εἰσέρχονται εἰς τὰ ἅγια θύρια, καὶ ἄπρυσιν κηρῶν
 C κατὰ τὸ εἰωθὸς, καὶ τὰ ἐξῆς κατὰ τὸν τύπον τελοῦσιν. καὶ
 Ms. 186.a εἰθ' οὕτως παραλαμβάνει ἀπὸ χειρὸς τοῦ καστρησίου ὁ πα-
 τριάρχης τὸν θυμιατὸν, καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, καὶ θυ-
 μιᾷ ὁ βασιλεὺς πέριξ τῆς ἁγίας τραπέζης, καὶ εἰθ' οὕτως
 διὰ τοῦ δεξιοῦ μέρους τοῦ βήματος ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε μικρῶν
 ἁγίων θυρῶν ἐξέρχονται οἱ δεσπότηαι ἅμα τοῦ πατριάρχου
 ἕως τῶν πορφυρῶν κίονων, καὶ ἐκεῖσε ἀποχαιρετίζουσι τὸν
 πατριάρχην, τοῦτον ἄσπαζόμενοι. καὶ ὁ μὲν πατριάρχης εἰσ-
 ἔρχεται εἰς τὸ βῆμα ἐκτελέσων τὴν τριτοέκτην· οἱ δὲ δε-
 σπότηαι εἰσέρχονται ἐν τῷ μηταωρίῳ, καὶ μετὰ τὴν τῆς τρι-
 15 τοέκτης ἀπόλυσιν ἀνέρχονται μυστικῶς διὰ τοῦ ἐκεῖσε τοῦ
 D μηταωρικίου κοχλιοῦ εἰς τὰ κατηχούμενα, καὶ διὰ τῶν δια-
 βτικῶν εἰσέρχονται μυστικῶς δηριγεύόμενοι ὑπὸ τῆς τῶν μα-
 γλαβιτῶν καὶ τῆς ἐταιρείας εἰς τὸ θεοφύλακτον παλάτιον· οἱ
 δὲ τῆς συγκλήτου πάντες καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ οἱ βα-
 σιλικοὶ ἄνθρωποι μετὰ τὴν τῆς τριτοέκτης ἀπόλυσιν ἀπὸ τῶν
 ἐκεῖσε, ἦγον ἀπὸ τῆς ἁγίας Σοφίας, ἀπέρχεται ἕκαστος εἰς
 τὰ ἴδια. διὰ γὰρ τὸ εἶναι τὴν ἡμέραν ταύτην παγανὴν εἰς
 αὐτὴν ὑποστροφὴν οὐ δηριγεύουσιν οὗτοι τοὺς δεσπότης.

et cubicularii adstant Dominis benedicentes. Hi per sacras fores
 cancellorum ingressi accendunt cereos, ut mos est, et cetera quo-
 que ex ritu peragunt. Tandem acceptum e manu castrensis patri-
 archa thuribulum tradit Imperatori. Hic totam circa sacram mensam
 incensat; et tum exeunt Domini a dextra bematis una cum patri-
 archa per minores, quae ibi sunt, sacras fores, et usque ad por-
 phyréticas columnas procedunt ambo. Ibi autem valedicunt et oscu-
 lum pacis impertiunt patriarchae. Et hic quidem redit in bema,
 tritoecten, id est officium inter tertiam et sextam horam peragen-
 dum, peracturus; Domini autem intrant in metatorium, et illinc
 post absolutionem vel finem tritoectes ascendunt mystice vel clam
 arbitris et cum intimis amicis et custodibus per cochleam e meta-
 torio ad catechumenia ducentem; et denique per diabatica vel tectas
 porticus redeunt in palatium, quod Deus custodiat, stipati a magla-
 bitis et hetaeria. Senatorii autem omnes et cubicularii et palatini
 ministri post absolutam tritoectam abeunt illinc, id est e sancta
 Sophia, ad sua quisque. Pagana enim quum sit illa dies, [id est
 solenni et solemniter indictae processioni non dicata] non comitan-
 tur Dominos in palatium redeuntes.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, τῶν τιμῶν σταυρῶν μελλόντων ἐξίνασι
τῇ μέσῃ ἑβδομάδι τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς.

Ἰστέον, ὅτι τῇ τρίτῃ κυριακῇ τῆς ἁγίας μ΄, ἦγουν ἀπὸ
5τῆς ὀρθοδοξίας, μετὰ τρίτην ἢ καὶ ἕκτην ῥῥῥῥῥ τοῦ ὄρθρου,
ἐξάγονται οἱ τίμιοι καὶ ζωοποιοὶ τρεῖς σταυροί, καὶ ἀποτί-
θενται ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ, καὶ εἰθ' οὕτως ὑπὸ τοῦ πρω-
τοπάπα βαλσαμιζόμενοι προτίθενται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰς προσ-
κίνησιν πάντων, καὶ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ ὄρθρου ἀνοί-
10γει τὸ τῆς νέας ἀναβάσιον, καὶ ἀνέρχεται ὁ τῆς νέας κλήρος B
καὶ ἅμα τοῦ βασιλείου κλήρου τοῦ παλατίου παρίστανται
ψάλλοντες τὰ συνήθη σταυρώσιμα. καὶ ὅτε κλειύουσιν οὐ
δεσπόται, εἰσέρχονται καὶ ἀσπάζονται τοὺς τιμίους καὶ ζωο-
ποιούς σταυρούς. εἰθ' οὕτως ἀπερχόμενοι καθέζονται ἐπὶ
15τοῦ χρυσοτρικλίνου εἰς τὴν συνήθη καὶ καθημερινὴν προσέ-
λευσιν. καὶ ὁ μὲν εἰς αἰρόμενος ὑπὸ τοῦ διάκονος τῆς νέας
καὶ ὀψικευόμενος ὑπὸ τοῦ ταύτης κλήρου, κατέρχεται καὶ Ms. 186. b
προτίθεται ἐν τῇ αὐτῇ νέᾳ ἐκκλησίᾳ. ὁ δὲ ἕτερος αἰρόμενος
καὶ βασταζόμενος ὑπὸ τοῦ παλίου τοῦ μεγάλου παλατίου, C
20φοροῦντος αὐτοῦ σκαριαμάγγιον καὶ σαγίον ἀληθινὸν, ὀψι-
κευόμενος ὑπὸ τοῦ βασιλείου κλήρου καὶ τοῦ πρωτοπάπα τῆς

CAP. 11.

*Observanda, quando SS. Cruces efferendae sunt media septimana
sanctae quadragesimae.*

Dominica sanctae quadragesimae tertia seu, quod idem est,
tertia a festo orthodoxiae et restitutarum sacrarum imaginum, post
tertium sextumque canticum canonis matutinarum expromuntur san-
ctae et vivificae tres Cruces [e sede et basi sua in palatio] et depo-
nuntur in [eiusdem] sceuophylacio, et deinceps balsamisatae vel in-
unctae a protopapa proponuntur in ecclesia [palatii seu nea] vulgari
omnium adorationi. Post absolutum autem orthrum seu officium ma-
tutinum recluditur anabasium [seu gradus, per quos ad catechume-
nia ascenditur,] neae [seu novae in palatio ecclesiae], et ascendit
illuc neae clerus una cum clero palatino; et adstant canentes con-
sueti staurosima seu cantica in laudem Crucis. Domini, si lubet,
intranit [in ecclesiam palatii novam] et venerantur sanctas et vivifi-
cas Cruces; deinde digressi resident in chrysotriclino consuetae
quotidianae processions gratia. Trium autem illarum Crucium una
quidem a diacono neae sublata descendit [e catechumenis neae],
comite clero eiusdem neae seu novae ecclesiae, et exponitur in sa-

Δάφνης τοῦ ἁγίου Στεφάνου καὶ διαιταρίων τοῦ παλατίου, πάντων κηρούς βασταζόντων, διέρχεται διὰ τε τοῦ ἡλιακοῦ καὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ ἀπαγόμενος προτίθεται εἰς προσκύνησιν πάσης τῆς συγκλήτου ἐν τῷ λαυσιακῷ ἐν τῷ ἄρτιστερω μέρει πρὸ τῆς πύλης τοῦ εὐκτηρίου τοῦ ἁγίου Βασι-5 λείου, καὶ μετὰ τὴν προσκύνησιν πάλιν βασιτάζεται παρὰ τοῦ παπίου, δηλονότι ὀψικευόμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων, καὶ
*Ἐὰν ποτίθεται ἐν τῷ παλατίῳ τῆς Δάφνης ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου. καὶ τῇ δευτέρᾳ τῆς αὐτῆς ἑβδομάδος μετὰ τὸ γενέσθαι μίνσας ἔξέρχεται ὁ παπίας, καὶ αἶρει τὸν σταυρὸν ὑπὸ τοῦ ἁγίου Στεφάνου, καὶ ἀποφέρει αὐτὸν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τῆς ἁγίας Σοφίας. ὁ δὲ ἕτερος σταυρὸς ἀναπομένει ἐν τῷ ἱερῷ παλατίῳ. Ἰστέον, ὅτι τῇ παρασκευῇ τῆς αὐτῆς μέσης ἑβδομάδος τῆς ἁγίας τεσσαρα-
 Ed. L. 3, 8 *κοστῆς μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐνάτης εἰσάγει ὁ παπίας τὸν*¹⁵
τίμιον σταυρὸν ἐν τῷ ἱερῷ παλατίῳ. ὁμοίως καὶ οἱ τῆς νέας κληρικοὶ εἰσάγουσιν καὶ αὐτοὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τὸν ἕτερον σταυρὸν μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐνάτης. καὶ τῇ κυριακῇ μετὰ τρίτην εἴτε καὶ ἕκτην ᾠδὴν τοῦ ὄρθρου ὑπὸ τοῦ πρωτοπάπα καὶ τοῦ σκενοφύλακος ἐκμασσόμενοι κατατίθενται ἐν
*τῷ αὐτῷ σκενοφυλακίῳ.**

dem ipsa nova ecclesia. Altera vero sublata a papia magni palatii, qui scaramangiam et sagum purpureum corpore gerit, et stipata a clero palatino et a protopapa S. Stephani Daphnes et a diaetariis palatii, omnibus illis cereos gestantibus, permeat per heliacum [seu solarium] et chrysotriclinum, et illinc porro ablata exponitur adorationi totius senatus in lausiaco ad sinistram, coram porta eucterii [vel sacelli] S. Basillii. Ubi postquam satis adorata fuerit, auferitur rursus a papia in eodem comitatu, et exponitur in palatio Daphnes in templo, quod ibi est, S. protomartyris Stephani, [illius nempe, qui primus martyr omnium supremum supplicium subiit.] Altero die eiusdem septimanae post factas missas exit papias et tollit eam crucem e S. Stephano, et profert eam in magnam ecclesiam S. Sophiae. Tertia nempe crux e sacro palatio non effertur. Parasceue autem seu sexta feria eiusdem mediae in sancta quadragesima septimanae, post absolutionem nonae, [odae scilicet officii circa nonam horam cantari soliti,] infert rursus papias sanctam Crucem e S. Sophia in sacrum palatium. Similiter quoque neae clerici inferunt rursus alteram crucem e sua ecclesia eodem die atque tempore. Proxima autem dominica intra tertiam et sextam odam orthri reponuntur rursus cruces a protopapa et sceuophylace in eodem, quo prius asservatae fuerant, custodiaro vasorum, prius bene probeque extersae.

ΚΕΦ. ιβ.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν, τῶν δεσποτῶν εἰσιόντων λοῦσασθαι ἐν
βλαχέρναις.

Ἡ παρασκευῆ ἔωθεν προέρχεται ἅπασθ ἡ σύγκλητος Β
5 ἀπὸ σκαραμαγγίων ἐν βλαχέρναις ἔξω τῆς πόρτας, ἐν ᾧ τό-
πω ὁρμῶσιν οἱ δεσπόται. οἱ δὲ δεσπόται εἰσέρχονται ἀπὸ
σκαραμαγγίων εἰς τὸν δρόμονα μετὰ τῆς οἰκίας αὐτῶν θε-
ραπειάς, τοῦ τε λογοθέτου τοῦ δρόμου καὶ τοῦ πρωτοση-
κρήτου καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν δεήσεων μετὰ τοῦ ἑταιρειάρχου Ms. 187. a
10 καὶ τοῦ δρουγγαρίου τῆς βίγλας. ὁρμῶσιν δὲ εἰς τὴν πόρ-
ταν, ἔνθα ἡ σύγκλητος τούτους ἐκδέχεται. οἱ δὲ μάγιστροι
καὶ πατριῖκοι καὶ ὄφφικιῦλοι ἔξω τῆς πόρτης τῷ δεξιῷ μέ-
ρει τῆς βασιλικῆς διόδου δέχονται τοὺς δεσπότας, ἐν δὲ τῷ C
ἄριστερῷ ἴστανται τὰ βασιλικά σελλάρια. καὶ ἐν τῷ πλη-
15 σιάσῃ πρὸς αὐτοὺς τοὺς δεσπότας πίπτοναι προσκυνῶντες.
οἱ δὲ δεσπόται δηριγευόμενοι ὑπὸ τε τῶν πραιποσίτων τοῦ
κουβουκλείου καὶ τῶν μαγλαβιτῶν, βασιλικῶν τε καὶ τῶν
τῆς ἑταιρείας, ἀπέρχονται διὰ τῆς ἀπαγούσης ὁδοῦ πρὸς
τὴν ἐκκλησίαν. Ἰατέον, ὅτι, τῶν δεσποτῶν εἰσιόντων τὴν πόρ-
20 ταν, κατακολουθοῦσιν ὀπισθεν οἱ τε μάγιστροι καὶ πατριῖκοι
καὶ ὄφφικιῦλοι. ἐν δὲ τῷ προπυλαίῳ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας
δέχεται αὐτοὺς ὁ σκενοφύλαξ μετὰ θυμιατοῦ καὶ ὁ τῆς ἐκ- D

CAP. 12.

Observanda, quando Domini lotum ad blachernas eunt.

Parascue seu feria sexta mane procedit seu convenit scaraman-
giis indutus totus senatus in blachernis extra portam palatii ibi
loci, ubi Domini appellere cum dromone solent. Pariter induti sca-
ramangiis intrant Domini in dromonem una cum privato sui corpo-
ris ministerio et logotheta dromi et protoasecretis et praefecto sup-
plicationum, hetaeriarcha et drungario vigiliae. Appellunt autem ad
portam, ad quam senatus eos exspectat; et primi quidem magistri,
patricii et officiales extra portam a dextra parte viae, qua Domini
transeunt; ad sinistram vero regia stant sellaria [seu equi sellati et
ad inequitandum accincti]. Proceres, ubi Domini prope sunt, ado-
rant humi procidentem; Domini autem stipati a praepositis cubiculi
et maglabitis, basilicis et hetaeria, intrant in ecclesiam [S. Deige-
nitricis] per viam, quae illuc ducit. Dominos per portam extimam
ingressos subsequuntur magistri, patricii et officiales. In propylaeo
seu anteportali autem ecclesiae excipit Dominos scenophylax [seu
custodiaris vasorum et sacrarum reliquiarum in ea aede repositarum]
cum thuribulo; clerus autem eiusdem ecclesiae subsequitur in obse-

κλῆσις κλῆρος, ὀφεικόμενοι αὐτούς. καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν
 εἰσιόντων εἰς τὸν νάρθηκα, περιβάλλονται τὰ χρυσοπερίκλει-
 στα σαγία, καὶ ἄπτουσι κηρούς, καὶ διέρχονται διὰ μέσης
 τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς σολαίας, καὶ πάλιν ἄπτουσι κηρούς
 ἔξω τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸ ἅγιον θυσια-
 στήριον, καὶ ἀσπάζονται τὴν ἁγίαν ἐνδυτήν. Ἰστέον, ὅτι,
 τῶν δεσποτῶν εὐχομένων εἰς τὸ ἅγιον βῆμα, ἢ σύγκλητος
 καὶ οἱ τοῦ κρουβουκλείου καὶ οἱ βασιλικοὶ διέρχονται καὶ
 ἴστανται εἰς τὸν νάρθηκα τῆς ἁγίας σοροῦ. εἰδ' οὕτως διέρ-
 χονται διὰ τοῦ πρὸς ἀνατολὴν δεξιῶν μέρους τοῦ βήματος 10
 καὶ τοῦ σκευοφυλακίου, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν νάρθηκα τῆς
 ἁγίας σοροῦ, καὶ οἱ μὲν βασιλικοὶ ἴστανται ἀριστερᾷ τῆς
 βασιλικῆς προόδου, οἱ δὲ μάγιστροι καὶ πατρῖκοι δεξιᾷ ὡς
 πρὸς τὰς πύλας. οἱ δὲ δεσπότηαι ἄπτουσι κηρούς κατὰ τὸ
 εἰσὼθὸς εἰς τὰς βασιλικὰς πύλας τῆς ἁγίας σοροῦ, καὶ εἰσ- 15
 ἔρχονται, καὶ εὐθέως κλείουσι τὰς αὐτῶν πύλας κουβικου-
 λάριοι· (βαρβατοὶ γὰρ ἐκεῖσε εὐκ εἰσέρχονται, εἰ μὴ οἱ τοῦ
 Κρουβουκλείου μόνοι.) οἱ δὲ δεσπότηαι πάλιν κατὰ τὸ εἰσὼθὸς
 ἄπτουσι κηρούς ἔμπροσθεν τοῦ ἁγίου βήματος, καὶ εἰσέρ-
 χονται καὶ ἀσπάζονται τὴν ἁγίαν ἐνδυτήν, καὶ λαμβάνει 20
 πρῶτος βασιλεὺς θυμιατὸν παρὰ τοῦ πραιποσίτου, καὶ θυ-
 μιᾷ πέριξ τῆς ἁγίας τραπέζης, εἶτα ἐκβάλλουσι τὰ τοῦτοι

quo. Domini narthecem ingressi saga auro praetextata induunt, ac-
 cendant cereos, transeunt per mediam partem ecclesiae et praeter
 soleam, ubi rursus extra sanctas fores accensos cereos deponunt. In-
 de intrant in sanctum thysiasterium seu sacrificatorium, et venerantur
 osculo sacram endytam vel altaris instratum. Interea vero, dum
 Domini sacro in hemate [vel tribunali] devotione sua defunguntur,
 transeunt senatus et cubicularii et basilici in narthecem sanctae
 sori [vel conditorii sacri amictus B. Virginis], ibique se in series
 suas collocatos tenent. Devotione peracta, transeunt Domini per
 dextram versus orientem partem hematia et per sceuophylacium, et
 intrant in narthecem sanctae sori, stantibus in via, qua transeun-
 dum ipsis est, ad sinistram quidem basilicis seu imperialibus homi-
 nibus, ad dextram autem magistris et patriciis, respectu ad portam
 basilicam eius scelli habito. Ad has basilicas fores sanctae sori
 accensos figunt Domini cereos pro more, et tum [in navim sori] in-
 trant. Ingressis autem, protinus claudunt illam portam cubicularii.
 Barbati enim illuc non ingrediuntur, sed tantummodo cubicularii.
 Ibi rursus extra sanctum hema cereos accendant, ut mos est, et
 tum intrant in hema, veneranturque sacram endytam osculo. Pri-
 mus autem seu supremus Imperator thuribulum a praeposito nactus
 circumcirca incensat sacram mensam. Eo facto, exiunt Domini sua
 saga, traditque praepositus maiori Domine flabellum e pennis pa-

σαγία, καὶ λαμβάνει ὁ πρῶτος βασιλεὺς παρὰ τοῦ πραιπο-
 σίτου τὸ ἀπὸ ταωνοπτέρων ριπίδιον, καὶ φιλοκαλεῖ περίξ
 τῆς ἀγίας τραπέζης, καὶ δξέρχονται τοῦ βήματος, καὶ ἀπέρ-
 χονται ἀπὸ δεξιᾶς εἰς τὴν ἐπίσκεψιν, καὶ ἄπτουσιν καθεῖς
 5 κηρὺς καὶ προσκυνοῦσιν. καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀπέρχονται
 ἔξω τοῦ μηταωρικίου, ἐν ᾧ ἡ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου καὶ ὁ ἀμ-
 γυροῦς ἴδρῦται σταυρὸς, καὶ ἄπτουσιν καθεῖς κηρὺς, καὶ
 εἰσέρχονται εἰς τὸ μηταώριον, καὶ, εἰ κελεύουσι, σκεπάζον-
 ται. Ἰστέον, ὅτι ἐν ᾧ τόπῳ ἴστανται οἱ βασιλεῖς ἐπευχόμε-
 10 γοι, ἴστανται οἱ τῆς μέσης ἑταιρείας, καὶ αὐτοὶ ἐπευχόμε-
 νοι. καὶ δξιόντες διέρχονται διὰ τοῦ νάρθηκος, καὶ πάλιν
 δέχονται τούτους οἱ τε μάγιστροι καὶ πατρίκιοι καὶ ὄφφικιά-
 λιοι, καὶ ἀνίσαιν οἱ δεσπῶται διὰ τοῦ κοχλιοῦ καὶ ἀπέρ-
 χονται. οἱ δὲ βασιλικοὶ προαπερχόμενοι ἴστανται δεξιᾶ καὶ
 15 ἄριστερᾶ ἔξω τῶν εἰσαγόντων παραπτέρων εἰς τὰ ἀποδυτά. D
 καὶ τῶν δεσποτῶν διερχομένων, ἐπενύχονται καὶ αὐτοί. οἱ
 δὲ δεσπῶται θηριγενέμενοι ὑπὸ τε τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν
 μαγλαβιτῶν καὶ τῆς μεγάλης ἑταιρείας, εἰσέρχονται εἰς τὰ
 ἀπάγοντα παράπτερα εἰς τὰ ἀποδυτά. καὶ οἱ μὲν τῆς με-
 20 γάλης ἑταιρείας ἴστανται εὐθὺς μετὰ ὀλίγων ἐπευχόμενοι,

8. μηταώριον cod., ut saepius.

voninis factum, quicum ille sacram mensam circumverrit. Eo fa-
 cto, exeunt e bemate, et abeunt a dextra parte ad episcopum [seu
 visitationem atque adorationem sacrarum B. Virginis reliquiarum] et
 ibi quoque accendunt cereos et [reliquias] adorant. Illinc procedunt
 usque ad metatorium, in quo imago Deigenitricis et argentea
 crux exstant; in cuius aditu quoque, priusquam ingrediantur, cereos
 accendunt. Ingressi autem deinceps in metatorium, si quidem cu-
 piant, infulantur. Tenendum, eo in loco, in quo subsistunt Do-
 mini preces ad Deum facientes, ibi subsistere quoque, qui hactenus
 eos comitati fuerant, mediae hetaeriae homines post bona verba
 Dominis dicta. Transeunt porro Domini per narthecem, quos vene-
 rantur secunda vice magistri et patricii et officiales; et ascendunt
 Domini per cochleam, et ulterius pergunt ad apodyta [vel vestia-
 rium exutorium, ubi a loturis vestes deponuntur]. Interea vero dum
 haec fiunt, ordinant sese, qui prius a Dominis cum in finem abe-
 cesserant, basilici ad dextram sinistramque partem foras paraptera
 [sive alas aut substructiones laterales] ad apodyta ducentes, Domi-
 nisque per se medios transeuntibus bona precantur. Domini autem
 stipati a cubiculo et maglabitibus et magna hetaeria intrant in para-
 ptera ad apodyta ducentes. Illinc autem egressos comitati aliquan-
 tulum, subsistunt post bona verba Dominis dicta magnae hetaeriae
 homines; aliquanto ulterius comitati subsistunt maglabitae, et hi
 quoque fausta Dominis comprehati, denique cubicularii subsistunt,
 neque hi absque piis votis, haud procul a monothyro [seu porta

καὶ μετ' ἑκείνους οἱ μαγλαβῆται ἴστανται, καὶ αὐτοὶ ἐπενχόμενοι,
 καὶ μετ' αὐτούς οἱ τοῦ κουβουκλείου, καὶ αὐτοὶ ἐπενχόμενοι
 Ed.L. 320 εἰς τὸ εἰσάγον ἐνδότερον μονόθυρον, καὶ ἔξωθεν τοῦ μονο-
 θύρου ἴστανται οἱ πραιπόσιτοι καὶ αὐτοὶ ἐπενχόμενοι. οἱ
 δὲ δεσπότες ἀπέρχονται ἐν τοῖς ἀποδυτοῖς, καὶ ἀποδύμενοίς
 περιβάλλονται τὰ χρυσᾶ τούτων λέγνια, καὶ εἰσέρχονται εἰς
 τὸ ἅγιον λουῖσμα. ἴστέον, ὅτι προεισέρχονται τῶν δεσποτῶν
 οἱ πραιπόσιτοι μετὰ καὶ τινων τοῦ κουβουκλείου καὶ κουβι-
 κουλαρίων βασταζόντων τὰ φατλία, ἅπερ ἄπτουσι οἱ δε-
 σπότες εὐχόμενοι. καὶ πρὸ τοῦ κολύμβου πλησίον τῆς εἰσ-10
 Ma. 168. α ἀγούσης θύρας τῆ δεξιῶ μέρει ἴστανται οἱ πραιπόσιτοι καὶ
 οἱ τοῦ κουβουκλείου μετὰ τῆς μυστικῆς θεραπείας τῶν δε-
 Βοποτῶν, τοῦ τε βαλνιαρίτου καὶ τοῦ πρωτεμβαταρίου· οἱ
 δὲ λοιποὶ λουῖσται τῶν βλαχερνῶν ἀριστερὰ τῶν δεσποτῶν
 ἴστανται. καὶ τῶν δεσποτῶν εἰσιόντων, λαμβάνουσι κηρούς¹⁵
 παρὰ τῶν πραιποσίτων καὶ ἄπτουσι, καὶ προσκυνῶντες τὰς
 ἀργυρᾶς ἁγίας εἰκόνας τὰς ἐν τῷ κολύμβῳ, διέρχονται τῆ
 δεξιῶ μέρει τοῦ κολύμβου. ἐν δὲ τῇ αὐτῇ δεξιῶ μέρει τοῦ
 κολύμβου ἴστανται δύο καπνιστήρια, ἐν οἷς διερχόμενος ὁ
 βασιλεὺς, παρὰ τοῦ πραιποσίτου λαμβάνων ἄλειπτά ἰδίαις²⁰
 χερσὶ τοῖς καπνιστηρίοις ἐντίθησι. εἶτα ἄπτουσι οἱ δεσπό-
 ται κηρούς εἰς τὴν πρὸς ἀνατολὴν κόγχην, ἐν ἣ καὶ ἡ ἀρ-
 C γυρᾶ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἐπὶ τῆς φιάλης ἴστανται. καὶ ἀπὸ

singulari] ad apodyta ducente; tandem praepositi ante hanc singu-
 larem portam subsistunt, etiam hi piis votis Dominos prosecuti.
 Domini autem intrant in apodyta, vestibusque depositis, induunt
 aurea sua lintea. Quo facto, intrant in sacrum lavacrum. Sed
 prius illuc introeunt regii praepositi et aliqui de cubiculo et non-
 nulli cubiculariorum, quorum hi cereos illos gestant, quos accen-
 dere solent Domini devotionem ibi suam facientes. Consistunt hi
 praepositi atque cubiculenses, et qui ad privatum corporis dominici
 ministerium pertinent, item balnearites seu balneator et protemba-
 tarius seu embatae, id est solii balnearis, inspector, a dextra par-
 te prope fores, per quas intratur, ante colymbum seu labrum vel
 lacum: reliqui autem lustae vel lotores palatii blachernarum stant
 a sinistra parte Dominorum. Ingressi Domini accipiunt cereos a
 praepositis, quos accendunt, et adorant colymbi seu labri aut na-
 tatorii sacras argenteas imagines, et per dextram eius regionem trans-
 eunt. In illa ipsa vero colymbi dextra regione stant duo thuribala,
 in quae Imperator, dum transit, suis ipse manibus odoramenta,
 quae a praeposito acceperat, iniicit. Deinde accensos figunt cereos
 Imperatores in concha orientale, in qua etiam argentea Deigenitri-
 cis imago super phiala stat. Illinc abeunt ad sinistram, ubi manus
 Deiparae marmore expressa sui exhibet formam, argenteo margine

τῶν ἐκεῖσε ἀπέρχονται ἀριστερὰ, ἐν ᾧ ἡ τῆς χειρὸς τῆς Θεο-
 τόκου ἐκτύπωσις ἐν τῷ μαρμάρῳ ἐκτετύπεται, καὶ διὰ ἀρ-
 γυρᾶς περιφρασίης περικέκλεισται, καὶ ἄπτουσιν ἀκεῖσε κη-
 ροὺς, καὶ οἰκείᾳ χειρὶ εἰς τὸ ἐκεῖσε καπνιστήριον ὃ πρῶτος
 5 βασιλεὺς ἐντίθησιν ἀλειπτόν, ἐκ τοῦ πραιποσίτου τοῦτο δε-
 χόμενος. ἀπὸ δὲ τῶν ἐκεῖσε ὑποστρέφοντες οἱ δεσπότες, εἰσ-
 ἔρχονται εἰς τὸν ἅγιον Φωτεινὸν εἰς τὸν ἐνδότερον θόλον,
 καὶ ἀπερχόμενοι ἄπτουσιν κηροὺς ἐμπροσθεν τῆς μαρμαρίνης
 εἰκόνης τῆς Θεοτόκου, ἣτις ἐκ τῶν τῆς αὐτῆς ἁγίων χειρῶν
 10 προχέει τὸ ἅγιασμα. καὶ μετὰ τὸ ἄψαι τοὺς κηροὺς λαμβά-
 νει τὴν ἁγίαν στακτὴν ὃ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βαλνιάρτου,
 καὶ ἐπιδίδωσι τοῖς δεσπόταις. οἱ δὲ δεσπότες οἰκείαις χερ-
 σὶν ἑαυτοὺς ἐπισφραγίζουσιν, καὶ ἐξιόντες λούονται. καὶ
 μετὰ τὸ λούσασθαι ἐξέρχονται εἰς τὸν ἐξώτερον μικρὸν θύ-
 15 λον, καὶ ἀλλάσσοιτες τὰ τούτων λέντια περιβάλλονται ἕτερα
 χρυσοῦφανα. ὃ δὲ προτεμβατάριος ἰστάμενος πρὸ τοῦ κο-
 λύμβου, λέγει τὴν εὐχὴν. Ἰστέον, ὅτι, τῆς εὐχῆς λεγομένης, Ed.L. 321
 οἱ λούσται εἰσάγουσιν τὰ ἰβ̄ βαστακτὰ ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ
 μέρους τοῦ κολύμβου, καὶ διέρχονται πρὸ τῆς κάτω ἀνατο- Ma. 188. b
 20 λικῆς κόγχης, καὶ ἵστανται εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ κολύμ-
 βου. οἱ δὲ δεσπότες εἰσιόντες ἵστανται, καὶ ὁ πρῶτος βα-
 σιλεὺς ἐπιδίδωσιν ἐκάστῳ τῶν βαστακτῶν ἀνὰ νομίσηματος
 ἑνός. χρῆ δὲ τὸν πραιπόσιτον τὴν χεῖρα τοῦ βαστακτοῦ προ-
 25 19. κάτω conl. R., κατὰ cod. et ed.

circumsepta. Cereos et ibi accendunt; et primus seu maior Imperator propria manu aleiptum seu suffimentum in thuribulum, quod ibi adest, iniicit, a praeposito traditum nactus. Illinc revertentes Domini, ingrediuntur in sacellum S. Photini, quod est in interiore tholo. Illinc degressi accensos figunt cereos coram marmorea imagine Deiparae, quae sanctis suis e manibus ipsa effundit hagiasma seu aquam benedictam. Post accensos ibi cereos accipit praepositus traditam a balnearita sacram stacten seu sacrum lixivium, et Dominiis communicat. Hi suis manibus se sese cruciatim signant, et lavantur, egressis ceteris. Loti exeunt in minorem exteriorem tholum, positisque suis linteis, induunt alia auro intexta. Protembatariis autem seu solii magister stans coram colymba facit benedictionem; quae dum dicitur, introducunt lustae a sinistra colymbi parte duodecim bastactas seu aquigerulos, qui postquam transierunt oram inferiore concha orientale, ordinant sese in stationem in sinistra regione colymbi. Quo intrantes Domini subsistunt, et primus maximusque Imperator dat singulis baiulis singulos aureos nummos. Debet autem praepositus manum cuiusque bastactae seu baiuli prius in eam formam composuisse, ut cum decore atque gratia nummum a Domino accipiat. Post finitam hanc nummorum elargitio-

εντραπέζειν πρὸς τὴν τῆς βασιλικῆς δωρεῆς ὑποδοχὴν. καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς διανομῆς ἀγιάζει μετὰ τοῦ σταυροῦ ὁ πρωτεμβατῆριος τὸν κόλυμβον, ἐπιδιδούς τοῖς δεσπότηαις ἀπὸ τοῦ κόλυμβου ἅγλασμα μετὰ τοῦ αὐτοῦ σταυροῦ. οἱ δὲ λαμβάνοντες τὸ ἅγλασμα εἰσέρχονται εἰς τὸν κόλυμβον. 5
 Βκαὶ τῆς ἐκτενοῦς γινομένης, καταδύουσι τρίτον, καὶ ἐξερχόμενοι ἀνέρχονται ἐν τῷ ἀποδυτῷ, καὶ ἀμφιασθέντες κατὰ τὸ εἰωθὸς ἐξέρχονται μετὰ τῆς μυστικῆς αὐτῶν τάξεως. Ἰστέον, 10
 ἔπειτα ἔπειτα τοῦ μονοθύρου, ἐν ᾧ ἴστανται οἱ πραιπόσιτοι ἐπερχόμενοι τοὺς δεσπότηαις, ἴστανται ὁ τῶν Εὐγενίου γηρωκόμος, 15
 ἐπιδιδούς τοῖς δεσπότηαις διερχομένοις τὰς εὐλογίας. τῶν δὲ δεσποτῶν διερχομένων, συγκινοῦσι προπορευόμενοι τῶν δεσποτῶν, ἀφ' ὧν τότε ἴστανται, οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ οἱ μαγλαβίται καὶ τῆς ἑταιρείας. οἱ δὲ θεσπέται εἰ μὲν κελύκουσιν ἵκπεῦσαι καὶ ἀπελθεῖν εἴτε ἐν τῇ πηγῇ, εἴτε ἀλλαχοῦ, 15
 τοῦτο ποιοῦσιν· εἰ δὲ μήγε, εἰσερχόμενοι εἰς τὸν δρόμον εἰσέρχονται εἰς τὸ καλάτιον, ἧ καὶ ἀλλαχοῦ, ὅπου βούλωται, ἀπέρχονται.

nem atque distributionem sanctificat protēmbatarius lacum natatorium sua cruce, et cum eadem porrigit Dominis e colymbō hagiasma seu sanctificatam aut benedictam aquam. Domini, hagiasmate accepto, intrant in colymbum, et dum sit extensa, immergunt sese ter; dein exeunt e colymbō et ascendunt in apodyta, rursusque suis solitis vestibus amicti exeunt cum mystico seu privato sui corporis ministerio. Dum vero exeunt Domini per portam singularem, coram qua paulo ante dicebamus solere praepositos fausta Dominis apprecantes subsistere, adstat ibidem quoque geroconomus hospitalis Eugenii, impertiens Dominis praetereuntibus eulogias seu benedictiones. Dominis autem apud quemque ordinem eorum, quos in apodyta ingressuri foris stantes reliquerant, praetereuntibus, incipiunt hi se quoque simul commovere et coram abeuntibus Dominis praecedere eo ex loco et statione, quam quisque obtinet, primi cubicularii e sua, tum maglabitae, tandem betaeriae adscripti, e suis quique stationibus. Illinc porro, si placet, avehuntur Domini in equis ad pegam [id est ad palatium peganum et Deiparam fontis], aliove, quo libuerit; quodsi vero equitare noluerint, aut alio quo ire libuerit, abeunt.

ΚΕΦ. ιγ'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν παγανῇ κυριακῇ, ἢ ἐν ἄλλῃ κοινῇ ἡμέρῃ, μιλόντων τῶν δεσποτῶν ἀπίεσαι εἴτε εἰς τοὺς ἀγίους ἀποστόλους, εἴτε εἰς ἕτερον γὰρ εὔξασθαι.

5 Πρὸ μιᾶς ἡμέρας δίδονται μανδάτα τῷ πραιποσίτῳ καὶ τῷ κατεπάνω τῶν βασιλικῶν, τῇ ἑσθρην ἐλθεῖν ἅπαντας ἀπὸ σκαραμαγγίων, ὅπόθεν ἂν κελεύσωσιν οἱ δεσπότες ἰππεύσαι, καὶ τῇ ἑσθρην προέρχονται ἅπαντες ἀπὸ σκαραμαγγίων, καὶ εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι μετὰ τοῦ κουβουκλείου, εἴτε ἀπὸ Ed.L. 322
 10 αὐτὸν καβαλλάριον, εἴτε ἀπὸ τὴν τοῦ Κυρίου ἐκκλησίαν, εἴτε ἀπὸ τὸν ἰππόδρομον, εἴτε ἀπὸ τὸ τζουκανιστήριον, εἴτε ἀπὸ Μῆ. 189. α τῆς Δάφνης. ἀπὸ τούτων γὰρ τῶν εἰσόδων εἰώθασιν αἰεὶ ἰππεύειν οἱ δεσπότες. οἱ δὲ δεσπότες ἐξέρχονται ἀπὸ σκαραμαγγίων φοροῦντες καὶ τὰ τούτων σπαθία, καὶ δηριγενόμενοι
 15 ὑπὸ τῶν πραιποσίτων καὶ τοῦ κουβουκλείου ἰππεύουσιν. οἱ δὲ πραιπόσιτοι καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ αὐτοὶ ἰππεύοντες προπορεύονται τῶν δεσποτῶν. οἱ δὲ μαγλαβῆται καὶ οἱ βασιλικοὶ πάντες ἄνθρωποι μετὰ σκαραμαγγίων καὶ σπαθίων εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἕκαστος προπορεύεται τάξιν. οἱ δὲ μάγιστροι

14. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἄνευ σκαραμαγγίου καὶ χιῶματος πρῶτ' ἐν ἐκκλησίᾳ ἀποστόλων οὐχ ἰππεύει.

CAP. 13.

Observanda, quando in dominica pagana. aut alia die communi Domini volunt aut ad SS. Apostolos aut ad aliud aliquod templum devotionis peragendas causa ire.

Praecedente die dantur mandata praeposito et catepano basilicorum, ut altero mane omnes in scaramangiis illuc conveniant, unde Domini decreverunt et edicunt exequitare. Itaque conveniunt omnes in scaramangiis statim mane, et praepositi una cum cubiculo e palatio prodeunt, sive ad caballarium [id est catadromum vel domitorium equorum], sive ad Domini ecclesiam, sive ad circum, sive ad tzucanisterium [id est aream exercendae equestris pilae], sive ad Daphnen. Ab his enim ad palatium aditibus solent Imperatores, quando exequitant, semper avehi, ipsi autem Domini procedunt in scaramangiis, gestantes spathas suas, et in obsequio praepositorum et cubiculi caballicant, praepositis nempe atque cubiculo in equis Dominos praeceduntibus; at maglabitae et basilici omnes homines cum scaramangiis et spathis, suo quisque in ordine, praecedunt. Magistri tandem, proconsules, patricii et officiales, itemque drungarius vigilliae et drungarius ploimorum seu classiariorum

Βκαὶ ἀνθύπατοι καὶ πατρίμοιοι καὶ δοφικιᾶμοιοι ὄπισθεν τοῦ ἄρματος μετὰ τοῦ δρογγαρίου τῆς βίγλης καὶ τοῦ δρογγαρίου τῶν πλοῖμων, ἐπακολουθοῦσι τοῖς δεσπόταις. καὶ ἡ τῶν δεσποτῶν ἀπιόντων εἰς τὸν ναὸν καὶ τῶν ἑκπῶν ὑποβαίνοντων, τίθενται σελλία, δηλονότι τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχοντογεννημάτων βασιταζόμενα, εἴτε ἐν τῷ προπυλαίῳ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, εἴτε ἐν τῷ νάρθηκι, καὶ ἐν τούτοις καθέζονται οἱ δεσπότες, καὶ ὑπὸ τῆς μυστικωτέρας τῶν κοιτωνιτῶν τάξεως κλεινόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἑαδίως τῶν πολλῶν ὄρασθαι, ἀλλὰ σσοῦσιν ἅπερ φοροῦσιν ὑποδήματα, περιβαλλόμενοι στρίκα¹⁰ ἰστέον, ὅτι ἐν τῷ νάρθηκι τῆς ἐκκλησίας καὶ οἱ πραιπόσιτοι περιβάλλονται τὰ αὐτῶν σαγία. καὶ εἰθ' οὕτως ἀνιστάμενοι καὶ τὰ ἐαυτῶν χρυσοπερίκλειστα περιβαλλόμενοι σαγία, ἐρχονται πρὸς τὰς βασιλικὰς πύλας, καὶ ὑπὸ τῶν πραιποσίτων λαμβάνουσι κηροῦς, καὶ ἀπευχαριστοῦσιν τῷ Θεῷ διὰ τῆς¹⁵ τρισσῆς μετ' αὐτῶν προσκυνήσεως. καὶ εἰθ' οὕτως εἰσερχονται, καὶ διέρχονται διὰ μέσον τοῦ ναοῦ καὶ τῆς σωλαίας, καὶ ἰστώμενοι ἔξω τῶν ἁγίων τοῦ βήματος θυρῶν πάλιν λαμβάνουσι ἑτέροους κηροῦς παρὰ τῶν πραιποσίτων, καὶ ὁμοίως Δποιοῦσιν. εἶτα εἰσερχόμενοι εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον ἀ²⁰ σπάζονται τὴν ἁγίαν ἐνδυτήν. εἰθ' οὕτως λαμβάνει ὁ πρῶτος βασιλεὺς ἐκ χειρὸς τοῦ πραιποσίτου τὸν θυμιατὸν καὶ ἀκντὰ, καὶ αἰκία χειρὶ ἐπιτιθεῖς τῇ ἀνδρακιά θυμιατῷ περίξ τῆς
 9. ὑπὸ τῶν ed. 23. ἀνδραξ cod. pro ἀνδρακίξ.

sequuntur Dominos pone armatum seu spatharocandidatos scutigeros, proximos Dominorum satellites. Domini itaque ad ecclesiam delati descendunt ex equis, et resident in illis sellis, quas attulerunt et aut in propylaeo istius templi, aut in narthece, deposuerunt archontogennemata seu nobiliores valetii iuvenes. Sic considerantes eos circumstat facta velut testudine, et impedit, ne a vulgo conspiciantur, intimus coetonitarum ordo; intereaque Domini pone hoc quasi velum mutant, quos gerunt, calceos, et induunt stricta (Ibidem quoque, in narthece puta, induunt praepositi sua saga.) Calceati surgunt Domini, et induunt auro septa sua saga, et accedunt ad portam basilicam, ubi cereos a praepositis accipiunt; quibuscum ter Deum adorant. Eo facto, intrant per eam portam in ecclesiam, transeunt per eam mediam et per soleam, et consistunt extra sacras bema¹⁰ fores, ubi rursus accipiunt a praepositis cereos alios, quibuscum eisdem ritus devotionis, quos [cum praece¹⁵dentibus, peragunt. Dein sacrum in sacrificatorium intrant, ubi sacram edytam oculo venerantur. Dein accipit maximus Imperator e manu praepositi thuribulum, et suffimenta suis ipse manibus imponit prunis ardentibus, sacram mensam circumcirca incensat, eoque facto, rursus reddit praeposito thuribulum, et transit [per bema] ea par-

ἁγίας τραπέζης, εἶτα ἐπιδίδωσι τῷ πραιποσίτῳ τὸν θυμια-
 τόν. διέρχεται δι' ὄσον μέρους ἀρμόζει τοῦτον ἐξίεναι. καὶ
 εἰ μὲν κελύσσωσιν οἱ δεσπότες ἐκεῖσε γενύσασθαι, γίνεται τοῦ-Ed.L. 323
 το καθὼς βούλονται. εἰ δὲ μήγε, ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἰππεύοντες Ms. 189. b
 ὑποστρέφουσιν κατὰ τὴν προειρημένην, ὡς ἔφαμεν, τῆς προ-
 ὄδου τάξιν εἰς τὸ παλάτιον. ἰστέον, ὅτι, εἰ ἐν τεσσαρακο-
 στῇ κελύσσωσιν ἀπιέναι οἱ δεσπότες ἐν ἐκκλησίᾳ, ἀπὸ τῆς
 ψαλλομένης τριτοέκτης ἐν τῷ λαυσιακῷ ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ
 ἁγίου Βασιλείου, γίνεται μεταστάσιμον, καὶ ἀπέρχονται πάν-
 10ιοτες, ὅπου δεῖ τοὺς δεσπότες ἰππεῦσαι. καὶ εἰδ' οὕτως ἰπ-
 πεύουσιν οἱ δεσπότες καὶ ἀπέρχονται. μηνὶ Μαρτίῳ θ'.
 ἰστέον, ὅτι κατὰ τὸν προῤῥηθέντα τύπον τῆς ἀφίξεως τῶν δε-
 σποτῶν ἐν ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις ταῖς ἐν ταῖς πόλεσι ἐπιτε- B
 λεῖται καὶ ἡ μνήμη τῶν ἁγίων μί μαρτύρων, τῶν δεσποτῶν
 15ἑαπώντων ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτῶν ναῷ. μηνὶ Ἰουλίῳ α'. ἰστέον,
 ὅτι ὁμοίως ἐπιτελεῖται καὶ ἡ μνήμη τῶν ἁγίων Ἀναργύρων.
 τῶν δεσποτῶν ἀπιόντων εἰς τὸν σεβάσμιον αὐτῶν ναὸν εἰς τὰ
 Παυλίον, ἀπέρχονται οἱ δεσπότες, κελεύουσιν ἔφιπποι, κε-
 λεύουσιν πλοῖ. τὰ δὲ ἐξῆς τῆς προελεύσεως ἐπιτελεῖται κα-
 20θὼς προεῖρηται. ἰστέον, ὅτι οἱ δεσπότες ἀπιόντες εἰς τὰ
 Παυλίον καὶ πλοῖ καὶ ἔφιπποι μετὰ σκαραμαγγίων ἀπέρ-
 χονται. ἰστέον, ὅτι μετὰ τὸ εὐχασθαι μετὰ τῶν κηρῶν τοὺς C
 δεσπότες ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, εἰδ' οὕτως προσκν-

te, qua eum exire congruit. Tandem his peractis, si volunt in eo
 templo prandere, fit illud; sin minus, redeunt equitantes in pa-
 latium eodem ordine, quo, ut diximus, illinc in templum pariter
 equitantes excesserant. Si in quadragesima Domini volunt abire
 ad ecclesiam, tunc fit metastasimum, seu indicitur discedendi e cur-
 ria et negotiis curialibus venia, quo tempore tritobecte in lausiaco,
 et quidem in oraculo S. Basilii, quod ibi est, canitur. Data licen-
 tia, abeunt omnes illuc, unde futurum est, ut Domini exequent.
 Congregatis, inscendunt Domini in equos, et abitur. Mensis Mar-
 tii die nono celebratur memoria SS. quadraginta martyrum, Domi-
 nis in eorum ecclesiam venientibus eodem ritu, qui observatur,
 quando Domini ad ecclesiam aliquam urbanam caballicant, et quem
 modo exposuimus. Calendis mensis Iulii celebratur memoria SS.
 Anargyrorum, Dominis ad venerabilem eorum ecclesiam, quae est
 in vico Paulini, prout placuerit, sive in equis, sive in dromone,
 pergentibus. Ordo et series processionis est ut supra. Notandum
 tamen de hoc festo praeterea, quocumque tandem modo Domini in
 vicum Paulini pergant, sive in equis, sive in dromone, semper eos
 scaramangiis uti. Deinde hoc, Dominos, postquam coram sacris
 cancellorum foribus devotionem suam cum cercis peregerint, in

νοῦσιν τὰ ἅγια λείψανα, ἄπτοντες κηρούς, καὶ ἐξερχόμενοι
 ἕξω εἰς τὸ ἔξωρον, ἐκείθεν ἵπκεύουσιν, καὶ ἑποστρέφουσιν
 ἐν τῷ παλατίῳ, κελεύουσιν ἔφιπποι, κελεύουσιν πλοῖ. πολ-
 λάκις δὲ συνεσιῶνται τοῖς ἄρχουσιν ἐν τῷ παλατίῳ τῶν
 βλαχερινῶν, καὶ δειλῆς εἰσέρχονται εἰς τὸ παλάτιον. ἰστέον,⁵
 ὅτι ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ οὐκ εἰσέρχονται οἱ δεσπῶται εἰς τὸ ἅγι-
 ον θυσιαστήριον. μηνὶ Ἰουλίῳ κζ'. ἰστέον, ὅτι ὁμοίως ἐπι-
 τελεῖται καὶ ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, τῶν δεσπο-
 τῶν ἀπιόντων εἰς τὸν σεβάσμιον τούτου ναὸν εἰς τὰ Ναρ-
 σοῦ. εἰ δὲ βουληθῇ ὁ βασιλεὺς ἀπελθεῖν πλοῖ, γίνεται ἡ ἀ-
 κολουθία καὶ ἡ τάξις οὕτως. πρῶτ' προέρχεται πᾶσα ἡ σὺν-
 κλητος καὶ τὸ κουβούκλειον ἀπὸ σκαραμαγγίων εἰς τὰ Καν-
 κλείου, καὶ ὁ βασιλεὺς εἰσέρχεται ἀπὸ τὸ παλάτιον εἰς τὸν
 Ms. 190. α βασιλεῖον δρόμονα μετὰ τῆς οἰκείας αὐτοῦ θεραπείας καὶ τοῦ
 λογοθέτου καὶ τοῦ πρωτοασκητήτου καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν δέριων¹⁵
 καὶ τοῦ ἑταιριάρχου καὶ τοῦ δρουγγαρίου τῆς βίγλας, καὶ
 Ed.L. 324 ἔξέρχονται οἱ δεσπῶται εἰς τὰ Κανικλείου. ὁρμώντων δὲ τῶν
 δεσποτῶν, δέχονται τούτους οἱ τε μαγλαβῆται καὶ οἱ τῆς ἑ-
 ταιρείας ἅμα τῶν πραιποσίτων καὶ τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν
 ἀρχοντογεννημάτων. καὶ ἐξερχόμενοι ἀπὸ τοῦ δρόμονος, δι-
 ἔρχονται καὶ ἀπίασιν εἰς τὴν αὐλήν, καὶ ἐκεῖσε δέχονται τοῦ-

18. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι καὶ οἱ μαγλαβῆται ἴδιον ἔχουσι χειρόνιον,
 καὶ αὐτοὶ προπορεύονται τῷ βασιλεὶ ἀπιόντι εἰς τὸν δρόμονα.

bema quidem non intrare, (id enim eo die fieri mos non est.) sed
 coram cancellis sacras SS. Anargyrorum reliquias adorare, et post
 accensus ibi fixosque cereos in exaërum seu atrium exire, ubi
 concendunt in equos et reditum ad palatium instituunt, sive iam in
 equis redeant, sive in dromone. Saepe autem fit in hac quidem
 processione, ut cum proceribus in palatio blachernarum epulentur,
 et sic demum vesperae in palatium redeant. Mensis Iulii die vige-
 simo septimo similiter peragitur memoria S. Panteleēmōnis, Domi-
 nis in venerabilem eius ecclesiam, quae est in monasterio vel tra-
 ctu Narsetis, aballicantibus. Quodsi vero Dominis placuerit navi
 illuc ire, fit ordo atque series in hunc modum: mane procedit to-
 tus senatus et cubiculum in scaramangiis in tractum vel monaste-
 rium Caniclei dictum, et Imperator e palatio intrat in imperialem
 dromonem cum privato suo ministerio et logotheta [dromi] et pro-
 toasecreta, magistro supplicationum et hetaeriarca et drugario vi-
 giliae. Cum his pergunt Domini [per sinum Ceratenum] ad dictum
 monasterium Caniclei. Appellentes autem ad continentem excipiunt
 maglabitae, hetaeria, praepositi, cubiculum et archontogenemata.
 Transeunt hinc in aulam monasterii, ubi eos basilici excipiunt.
 Illinc inscendunt Domini in equos, et procedunt equitantes usque
 ad propylaeum vel portale, quod in embolum seu perticum dicit.

τους οὐ βασιλικοὶ, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἰκπεύουσιν οἱ δεσπό-
 ται καὶ ἀπέρχονται μέχρι τοῦ ἔξω προπυλαίου τοῦ εἰς τὸν
 ἔμβολον, καὶ τῶν ἵππων ἐκεῖσε ἀποβάαντες, ἀνέρχονται τὰ
 σκαλία, καὶ διέρχονται διὰ τοῦ πρὸς ἀνατολὴν δεξιῶν μέρους
 5 τοῦ λουτήρος. ἐκεῖσε γὰρ ἴστανται καὶ δέχονται τοὺς δε-
 σπότας οἱ τε μάλιστα καὶ πατρίσιοι καὶ οἱ λοιποὶ συγκλητι-
 κοὶ καὶ βασιλικοὶ ἄνθρωποι, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε εἰσέρχονται
 οἱ δεσπότες εἰς τὸν νάρθηκα, καὶ περιβαλλόμενοι τὰ χρυσο-
 περικλειστα σαγία, ἄπτουσιν κηρὸς εἰς τὰς βυσιλικὰς πύλας.
 10 καὶ εὐθέως εἰσέρχονται καὶ διέρχονται διὰ μέσον τοῦ ναοῦ
 καὶ τῆς σωλαίας, καὶ πάλιν ἄπτουσιν κηρὸς ἔξω τῶν ἁγίων
 θυρῶν, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον, καὶ ἀ-
 σπάζονται τὴν ἐνδυτὴν καὶ τὴν τοῦ μάρτυρος ἁγίαν κάρα,
 καὶ διέρχονται διὰ τοῦ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ βήματος ἀριστε-
 15 ροῦ μέρους, καὶ ἐν τῷ ἐκεῖσε τετρασέρφ εἰσέρχονται, καὶ
 πάλιν ὑπὸ τῶν ἱερῶν προσφέρεται ἡ ἁγία κάρα, καὶ πάλιν με-
 τὰ κηρῶν ὑπὸ τῶν δεσποτῶν προσκυνεῖται, καὶ ἀπ' αὐτῆς λαμ-
 βάνουσιν ἅγιον ἀπομύρισμα, καὶ ἐξέρχονται εἰς τὸ δεξιῶν εἰς
 τὸ ἐκεῖσε ἀναδενδράδιον, καὶ ἐκεῖσε σκεπαζόμενοι ἐκβάλλουσι τὰ
 20 σκαρამάγγια, καὶ κολόβια περιβαλλόμενοι ὑποστρέφουσιν, κε-
 λεύουσιν ἔφιπποι, μέχρι τοῦ παλατίου, κελεύουσι πλοῖ, ὃν τρέ-
 πον εἰρήκαμεν τὴν τούτων ἄφιξιν. ἴστέον, ὅτι, πλοῖ ὑποστρε-
 φόντων τῶν δεσποτῶν, ὅσους ἂν κελεύσωσιν συνεστιαθῆναι τῶν

Ibi descendentes ex equis ascendunt per scalam, et transeunt per
 dextram orientalem plagam luteris seu baptisterii, ubi a magistris
 et patriciis reliquisque senatoriis et imperialibus hominibus excipiuntur.
 Illinc intrant in narthecem; ubi induti saga sua auro septa
 accendunt cereos in porta basilica, eoque facto, intrant in eccle-
 siam, transeunt per naum et per soleam, rursus accendunt cereos
 coram sanctis foribus, intrant in thysiasterium, osculantur endytam
 et sanctum martyris caput; tum transeunt per sinistram orientalem
 plagam bematis et intrant in tetraserum, quod ibi est [seu cellam
 quatuor seris munitam]. Illuc ipsis denuo praesentatur a sacerdo-
 tibus sancta cara seu sanctum caput; quod Domini rursus cum ac-
 censis cereis adorant; et ab ipso accipiunt sanctum apomyrisma [seu
 destillantem rorem sanctitatis unctuosum]. Tum exeunt per atrium
 in anadendradium [quincuncem seu arboretum], quod ibi est, et
 sub testudinis ambitu exeunt scaramangia, et induunt colobia, et
 in hoc apparatu revertuntur in palatium, sive in equis, sive in
 dromone; quod posterius si fiat, eodem modo fit in habitu, atque in
 adventu dictum fuit. Si per sinum maris Domini revertantur, in-
 trant ipsorum ex mandato in dromonem simul cum ipsis quotquot
 ipsi voluerint iusserintque procerum eo die secum epulari. Men-

ἀρχόντων, τῇ τούτων κελεύσει συνεισέρχονται αὐτοῖς εἰς τὸν
 Ms. 190. b δρόμονα. μηνὶ Σεπτεμβρίῳ κς'. Ἰστέον, ὅτι ὁμοίως ἐπιτε-
 λείται καὶ ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, τῶν
 D δεσποτῶν ἀπιόντων ἐν τῷ σεβασμίῳ αὐτοῦ ναῷ τῷ ἐν τῷ
 διῖπκίῳ. μηνὶ Νοεμβρίῳ α'. Ἰστέον, ὅτι ὁμοίως ἐπιτελεῖται⁵
 καὶ ἡ μνήμη τῶν ἁγίων Ἀναργύρων, τῶν δεσποτῶν ἀπιόντων
 εἰς τὸν ἅγιον αὐτῶν ναὸν εἰς τὰ Βασιλίσκου. μηνὶ Αὐγού-
 στῳ κθ'. Ἰστέον, ὅτι ὁμοίως ἐπιτελεῖται καὶ ἡ ἀποτομὴ τοῦ
 Ed.L. 325 ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, τῶν δεσποτῶν ἀπιόντων ἐν
 τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ ναῷ εἰς τὰ Στουδίου κατὰ τὸν προῤῥηθέντα¹⁰
 τύπον ἐν τῇ μνήμῃ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος. τῇ ἑορθῇ
 γὰρ προέρχεται πᾶσα ἡ σύγκλητος ἀπὸ σκαραμαγγίων εἰς τὰ
 Στουδίου. καὶ οἱ μὲν μάγιστροι καὶ πατριῖοι καὶ ὀφφικιά-
 λιοι ἴστανται ἔξω τῆς πρὸς θάλασσαν πόρτης· οἱ δὲ τοῦ
 κουβουκλείου καὶ οἱ βασιλικοὶ καὶ οἱ τοῦ μαγλαβίου καὶ τῆς¹⁵
 ἑταιρείας καὶ τὰ ἀρχοντογεννήματα εἰς τὸν ὄρμον, ἔνθα ὁ
 δρόμων ὀρμᾶ. Ἰστέον, ὅτι οἱ τῆς μονῆς ἀββαῖδες ἀπὸ τῆς
 πόρτης ἕως τοῦ ὄρμου ἴστανται στιχηθὸν δεξιᾶ καὶ ἀριστε-
 ρᾶ. τῶν δὲ δεσποτῶν πλοῖ ἐρχομένων κατὰ τὸν προῤῥηθέντα
 B τύπον τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος καὶ τῆς νηὸς ἐκβάτων, δηρι-
 γεύονται ὑπὸ τε τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν μαγλαβιτῶν καὶ τῶν
 τῆς ἑταιρείας, δηλονότι τοῦ ἡγουμένου προπορευομένου μετὰ
 θυμιατοῦ καὶ ἀββάδων μετὰ κηρῶν. τῶν δὲ δεσποτῶν κλησι-

sis Septembris die vigesimo sexto similiter celebratur memoria S. Ioannis Theologi, Dominis eo die ad venerabilem eius ecclesiam, quae in dihippio est, abeuntibus. Calendis mensis Novembris peragitur simili modo memoria SS. Anargyrorum, Dominis ad venerabilem eorum ecclesiam, quae in tractu vel monasterio Basilisci est, abeuntibus. Mensis Augusti die vigesimo nono similiter celebratur memoria decapitationis S. Ioannis Praecursoris, Dominis ad venerandam eius aedem, quae in monasterio Studii est, abeuntibus eodem ritu, quem in memoria seu festo S. Panteleemonis supra exposuimus. Nam totus senatus in scaramangiiis convenit mane in monasterium Studii; magistrique et patricii et officiales stant extra portam, quae ad mare respicit; cubiculum autem et basilici et maglabitae et hetaeria et archontogennemata stant in porta, ubi dromo appellit. Monachi autem illius monasterii stant in serie gemina, dextra sinistraque, ab illa inde extima porta usque ad portum. In quo appellentes Domini cum eodem comitatu et eodem ordine, quem in memoria S. Panteleemonis diximus, egressique e nave, procedunt in obsequio cubiculi et maglabitarum et hetaeriae, praecedentibus monasterii Studiani hegumeno thuribulum fumans gerente et monachis cum cercis ardentibus. Dominos, ut ad eam portam appropia-

ασάντων τῆ πόρτῃ, ἔνθα ἴστανται οἱ τε μάγιστροι καὶ πατρίκιοι καὶ ὀφφικιάλιοι, πίπτουσιν οἱ αὐτοὶ προσκυνοῦντες τοὺς δεσπότας, καὶ ἀνιστάμενοι συνακολουθοῦσιν ὀπισθεν αὐτῶν. οἱ δὲ δεσπότηαι προπορευόμενοι διὰ τοῦ ἑξαέρου ἀνέρχονται, καὶ ὅδιὰ τῶν ἐκεῖσε διαβατικῶν εἰσέρχονται διὰ τοῦ πρὸς ἀνατολὴν δεξιῶν μέρους τοῦ τάρθῃκος, καὶ ἐκεῖσε περιβαλλόμενοι τὰ ἑαυτῶν χρυσοπερίκλειστα σαγία, ἄπτουσιν κηρὸς, καὶ εἰσοδεύουσιν μετὰ τῶν ἱερέων, καὶ πάλιν ἄπτουσιν κηρὸς. ἰστέον, ὅτι εὐθέως γίνεται ἡ εἴσοδος τῆς λειτουργίας, καὶ ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου λαβὼν ὁ πρῶτος βασιλεὺς θυμιατὸν, θυμιατῶν, καὶ δεξιῶν τοῦ βήματος ἐρχόμενοι, (καὶ ἐκεῖσε γὰρ πρόκειται ἡ τοῦ Προδρόμου ἁγία κάρα,) ἄπτουσιν ἐκεῖσε κηρὸς, καὶ ταύτην ἀσπάζονται, καὶ ἔξερχόμενοι εἰσέρχονται εἰς τὸ ἐκεῖσε μηταῶριον, καὶ ἐκβάλλουσιν τὰ σκαραμάγγια, καὶ περιβαλλόμενοι κολόβια εἰσερχόμενοι ἴστανται εἰς τὸν γυναικίτην εἰς τὸ δεξιὸν πρὸς ἀνατολὰς μέρος τοῦ βήματος, καὶ ἄπτουσιν κηρὸς εἰς τὴν τοῦ εὐαγγελίου ἀκρόασιν. εἰδ' οὕτως ἔξερχόμενοι εἰς τὸ ἐκεῖσε ἀναδενδράδιον κραματίζουσι μεθ' ὧν ἂν κελεύσωσιν ἀρχόντων, διακονούντων ἐπὶ τοῦ βουκράματος τῶν ἀββάδων. ἀπὸ δὲ τοῦ κράματος ἀνιστάμενοι ἀπέρχονται δι' ἧς διήλθον ὁδοῦ εἰς τὸν δρόμονα, δηριγευόμενοι καθὼς εἰρήκαμεν.

quarunt, in qua stant magistri, patricii et officiales, adorant hi humo procidentes, et relevati prosequuntur eos iidem. Sic praecedentes Domini per atrium ascendunt et transeunt porticus, quae ibi sunt, et sic perveniunt in dextram orientalem partem narthecis; ubi saga sua auro septa induunt, et accensos figunt cereos; porroque interius una cum sacerdotibus [intra navim] pergunt, ubi rursus cereos accendunt. Quo facto, protinus fit introitus [seu initium divini officii]; praepositus thuribulum tradit Imperatori seniori, qui id tenens incensat; inde pergunt ad dextram partem tribunae, ubi caput sancti Praecursoris expositum est; quod religiose venerati exeunt in metatorium, quod ibi est, exuunt scaramangia, induunt colobia, traiectaque parte feminarum, consistunt in dextra orientali plaga bematis, accenduntque ibi cereos pro excipienda S. evangelii lectione. Dein exeunt rursus in viridarium, quod ibi est, sub quo mixtum celebrant, adhibitis proceribus pro lubitu delectis, monachis interea pocula et dapes ministrantibus. Post mixtum finitum surgunt, et per eandem, qua venerant, viam remeant ad dromonem praedictis cum directione et cerimoniis.

ΚΕΦ. ΙΔ΄.

Ἵσα διὲ παραφυλάττειν ἐπὶ χειροτονίᾳ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

Τελευτῶντος τοῦ πατριάρχου, δηλοῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς θε-
Ed.L. 326 οφίλεσιτάτοις μητροπολίταις ψηφίσασθαι τρεῖς, οἱ καὶ αὐτοῖς⁵
δόξουσιν εἶναι ἄξιοι εἰς πατριάρχην. καὶ δὴ τούτων συνα-
θροισθέντων ἐν τοῖς κατηχουμένοις τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης
ἐκκλησίας, καὶ ψηφισάμενοι οὗς ἂν βουληθῶσι, ἀντιδηλοῦσι
τῷ βασιλεὶ τούτους, καὶ κελεύει ὁ βασιλεὺς εἰσελθεῖν τούτους
εἰς τὸ παλάτιον. καὶ δὴ τούτων εἰσελθόντων καὶ σιάντων ἐνώ¹⁰
πιον τοῦ βασιλέως, δίδουσι ἐγγράφους οὐστυνας ἐψηφίσαντο. ὁ
δὲ βασιλεὺς εἰ μὲν συγκατατίθεται καὶ ἀρροσθῆ εἰς ὃν ἂν εὐδο-
κίη· εἰ δὲ καὶ μήγε, λέγει „ἐγὼ τὸν ὁ δεῖνα θέλω γενέσθαι.“
καὶ τῶν μητροπολιτῶν ἐπὶ τούτῳ συγκαταθεμένων καὶ τῇ βα-
Βσιλικῇ προστάξει καὶ κρίσει κατὰ τὸ δίκαιον ὑπεικόντων, εἰ¹⁵
ἄρα ἄξιος εἶη, γίνεται μεταστάσιμον, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῇ
μαννάρα πᾶσα ἡ σύγκλητος καὶ οἱ μητροπολίται πάντες καὶ
πάντες οἱ τῆς ἐκκλησίας ἄρχοντες καὶ πρεσβύτεροι καὶ λοι-
ποὶ ἱερεῖς. καὶ ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ σκαραμαγγίου, φο-
ρῶν καὶ τὸ χρυσοπερικλειστον σαγίον, καὶ ἴσταται, καὶ λέγειτο

5. οὗ καὶ αὐτοῖς con R., οἷς αὐτοῖς cod.

CAP. 14.

*Observanda in electione et ordinatione patriarchae Constantino-
politani.*

Vivis exento patriarcha, significat imperatque Imperator Deo carissimis et Dei amantissimis metropolitibus, tres ut candidatos, quos ipsi patriarchatui aptos et dignos reputent, denominent. Convenient ergo in catechumeniis sanctissimae magnae ecclesiae, et vota edunt sua iis, quibus visum fuerit, et electorum a se virorum nomina ad Imperatorem renuntiant. Ergo convenire illos iubet Imperator in palatium. Ingressi et coram Domino collocati porrigunt ipsi scripto designata eorum trium, quos ipsi elegerint, nomina. Quos inter si etiam ille fuerit, quem Imperator cupiat, aut in quo acquiescat, bene res habet, et renuntiat illum; quodsi vero praeter ibi scriptos aliam aliquem patriarcham creatum velit, significat, se hunc vel illum, nominatum citans, velle patriarcham creatum habere. Metropolitibus, ut par est, imperiali mandato atque optioni acquiescentibus atque cedentibus, (modo dignus et aptus muneri sit a Domino denominatus,) fit metastasimon, vel exitur e palatio, totusque senatus et metropolitae omnes, ecclesiastici omnes proceres et presbyteri reliquae sacerdotes abeunt ad magnauram; quo etiam Imperator in scarra mangio et sago aurea praetexta septo pergit, et coram ibi adstant alloquitur senatum et metropolitibus his verbis: *Divina gratia et*

πρὸς τε τὴν σύγκλητον καὶ τοὺς μητροπολίτας· „ἡ θεία χάρις καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς βασιλεία ἡμῶν προβάλλεται τὸν εὐλαβέστατον τοῦτον πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως.” καὶ αὐτὸς γὰρ ἐκεῖσε πάρεστιν ὁ μέλλον χειροτονηθῆναι. καὶ πάντων ὑποδεξαμένων, ἐπεύχονται τὸν βασιλέα, καὶ ἄλλα, ὅσα βού-
 5 λονται, λέγουσι πρὸς αὐτόν. εἰδ' οὕτως ὁ βασιλεὺς παραδί- Ms. 191. b
 δωσιν αὐτὸν τῷ πραιποσίτῳ καὶ ἄρχουσι τοῖς τοῦ κουβου-
 κλείου καὶ σιλεντιαρίοις, καὶ ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου καὶ σι-
 λεντιαρίου παρακρατούμενος καὶ ὑπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν
 10 ὁδηγηγυόμενος, ἀπέρχεται ἐν τῷ πατριαρχείῳ. ὁ δὲ βασιλεὺς
 ὑποστρέφει καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ παλατίῳ. καὶ ἐορτῆς ἐνι-
 σταμένης ἢ κυριακῆς, γίνεται πρόκενσον ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλη-
 σίᾳ, καθὼς ἡ συνήθεια ἔχει, καὶ δέχεται τούτους ὁ ὑποψή-
 15 τος μετὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς πάσης τάξεως. καὶ δὴ κατὰ
 τὸν εἰωθότα τύπον εἰσοδεύσαντες, καὶ τῶν ἐξῆς ἐπιτελεσθέν-
 των κατὰ τὰς λοιπὰς προσελεύσεις, ἀπάρχονται οἱ θεοφιλεῖς
 μητροπολίται τῆς τιμίας χειροτονίας. οἱ δὲ φιλόχριστοι βα-
 20 σιλεῖς μικρὸν τι ὀπισθοποδοῦσιν, ἕως ἂν τελεσθῇ παρὰ τῶν
 μητροπολιτῶν τὰ τῆς χειροτονίας, καὶ εἰδ' οὕτως διὰ τοῦ δε-
 ξιοῦ μέρους τοῦ βήματος καὶ τοῦ κυκλίου εἰσέρχονται ἐν τῷ
 εὐκτηρίῳ, ἐν ᾧ καὶ ἡ ἀργυρᾶ ἰδρυται σταύρωσις, καὶ διὰ
 τῆς τρισῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυρήσεως ἀπευχαριστοῦσιν

nostra, quae illi debetur, imperialis maiestas creat hunc [quem videtis et monstro] virum piissimum Constantinopolis patriarcham. (Adest enim coram honorandus.) Acquiescunt omnes et acceptant Domini iudicium, eique pia vota ingerunt; et alia significant, quae voluerint. Tum praesentat et committit Imperator novum patriarcham praeposito et proceribus cubiculi et silentiariis; et sic utrinque brachio sublevatus deducitur a praeposito et uno quodam silentiario in patriarcheum seu residentiam patriarchae, ecclesiasticis dirigentibus et obsequentibus; Imperator autem revertitur in palatium. Proxime illine inatante die festo dominicove fit processio in magnam ecclesiam, prout illuc processiones fieri solent. Electus aut praepositus, unaque cum eo totus ecclesiasticus ordo, Imperatores ibi cum comitatu excipit. Intratur in navim, et officium fit secundum formulam consuetam, fiuntque omnia deinceps ea serie iisque ritibus, qui aliis in processionibus obtinent. Tum, peractis illis, incipiunt Deo cari metropolitae electionem et ordinationem patriarchae. Imperatores autem Christi amantes parum retro in vestigia sua recedunt, et exspectant, donec a metropolitae ea, quae ad ordinationem pertinent, peracta fuerint. Tum intrantes per dextram regionem tribunae et per cyclium in sacellum, in quo argentea dominicae passionis imago conspicitur, adorant ter Deum cum ce-

τῷ Θεῷ, καὶ τὸν πατριάρχην ἀποχαιρετίσαντες, ἄξειόντες, εἰ μὲν ἔστιν μεγάλη κυριακὴ ἢ πεντηκοστὴ, εἴτε ἄλλη ἑορτὴ, Ed. L. 327 ἐν αὐτῷ ὑπέρχονται οἱ δεσπότες ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, εἰσέρχονται ἐν τῷ μηταωρίῳ, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσεσιν. εἰ δὲ ἄλλη ἑορτὴ, ἐν ἧ ἡ οὐδὲ ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ἢ παγανὴ κυριακὴ, ἀνέρχονται διὰ τοῦ κοχλιοῦ τοῦ πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἁγίου φρέατος ἐν τοῖς πρὸς ἀνατολὴν δεξιῶς μέρεσιν τῶν κατηχουμένων, ἐκδεχόμενοι τὴν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἀνάγνωσκαι.

10

ΚΕΦ. ιε'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, δοχῆς γενομένης ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίῳ B τῆς μανναύρας, τῶν δεσποτῶν καθεζομένων ἐπὶ τοῦ Σολομωντείου θρόνου.

Ἰστέον, ὅτι, δοχῆς μελλούσης γίνεσθαι ἐν τῇ μανναύρα, 15
 Ξi. 192. οὐκ ἀνοίγει τὸ παλάτιον πρὸς τὸ πρῶτ' στήναι τὴν καθημερινὴν προέλευσιν, ἀλλὰ προέρχεται πᾶσα ἡ σύγκλητος πρῶτ' ἐν τῇ μανναύρα, καὶ ἀλλάσσει ἐκεῖσε τὰ ἀλλάξιμα. καὶ περὶ πλήρωμα τῆς δευτέρας ὥρας, ὅτε πάντα ἐτοιμασθῶσιν, εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου πάντες 20

reis, et salvere iusso patriarcha, exeunt in metatorium, suntque reliqua, ut in consuetis processionibus, si nempe solennis haec actio aut in magnam dominicam seu festum ipsum paschatis, aut in festum pentecostes aliumve diem festum incidat, in quo Dominos ad magnam ecclesiam abire obtinet. Quodsi vero haec actio in diem festum alium, quo Dominus de more non abit, aut in dominicam paganam [qua processio solennis celebrari alias non solet] incidat, ascendunt per cochleam, quae est in regione sancti patci, ad partem ad orientem verso dextram catechumeniorum, et ibi expectant audiuntque sancti evangelii recitationem.

CAP. 15.

Observanda, quando [legati exteri] exceptio fit in magno triclinio magnaaurae, Dominis super throno Salomoneo residentibus.

Exceptio si fieri debet in magnaaura, non recluditur palatium eo, ut ibi matutina constet atque celebretur quotidiana processio et conventus: sed procedit totus senatus mane in magnaauram, ibique mutant vel induunt mutatoria. Finita ferme hora secunda, quam omnia parata sunt, intrant [in Dominorum cubiculum] praepositi et cubicularii omnes per ecclesiam Domini. Imperatores autem, induti

διὰ τῆς τοῦ Κυρίου ἐκκλησίας, καὶ περιβαλλόμενοι οἱ δεσπό-
 ται τὰ διβητήσια καὶ τὰ χρυσοπερίκλειστα σαγία, ἐξέρχονται
 διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων μ' καὶ τοῦ σίγματος, δηρο- C
 γευόμενοι ὑπὸ τε τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν μαγλαβιτῶν καὶ
 5 τῆς ἐταιρείας, καὶ ἐξέρχονται εἰς τοῦ Κυρίου, καὶ ἄπτουσι
 κηρούς, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διέρχεται διὰ τῆς σακέλλης καὶ
 τοῦ ῥάτου καὶ διὰ τοῦ ἀνιόντος στενωποῦ πρὸς τὸ τῆς μαν-
 ναύρας ἡλιακόν. καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν μέγαν τρίκλινον,
 ἐν ᾧ καὶ ὁ Σολομώντειος ἴδρυται θρόνος. καὶ ἐκεῖσε γὰρ εἰς
 10 τὸ πρὸς ἀνατολὴν δεξιὸν μέρος κάτωθεν τῆς κόγχης ἴστανται
 τὰ χρυσοῦ σέλλια, καὶ ἀπόκεινται αἱ τε χλαμύδες καὶ τὰ
 στέμματα, καὶ οἱ μὲν δεσπότες εἰσέρχονται ἐν τῇ ἐκεῖσε ἐξ
 ἀριστερᾶς κοιτῶν. καὶ ὅτε πάντα καλῶς εὐτρεπισθῶσιν ὑπὸ
 15 τε τοῦ τῆς καταστάσεως καὶ τῶν πραιποσίτων καὶ τοῦ λο-
 γοθέτου τοῦ δρόμου, εἰσέρχονται οἱ πραιποσίτοι καὶ ὑπομι-
 μνήσκουσι τοὺς δεσπότες. καὶ εὐθὺς ἐξέρχονται οἱ δεσπότες
 καὶ ἀπέρχονται ἔνθα αἱ χλαμύδες καὶ τὰ στέμματα ἀπόκειν-
 ται, καὶ περιβαλλόμενοι τὰ αὐτὰ ὑπὸ τῶν πραιποσίτων, ἀ-
 νέρχονται καὶ καθέζονται ἐπὶ τῶν θρόνων, καὶ ὁ λαός, ἔσω Ed. L. 328
 20 οἰστώσ τῶν δύο πρὸς δύσιν συρτῶν βήλων, λέγει μεγάλως τὸ
 πολυχρόνιον. καὶ εἰδ' οὕτως ἐξέρχόμενοι οἱ πραιποσίτοι εἰσ-
 ἄγουσι τοὺς τοῦ κουβουκλείου διὰ τῶν δύο μερῶν δεξιᾶ καὶ
 ἀριστερᾶ, καθὼς ἡ συνήθεια ἔχει. καὶ ἐν τῇ τούτους στῆ-

dibetesia et saga auro praetextata, exeunt per porticus SS. Quadra-
 ginta et per sigma, stipantibus cubiculo et maglabitis et hetaeria ;
 per viam intrant in ecclesiam Domini, accendunt ibi cereos, trans-
 eunt inde per sacellum et ovatum et angiportum, qui ad magnaurae
 solarium ducit. Illinc ingrediuntur in magnum triclinium, in quo
 Salomoneus thronus collocatus est. Ibi enim in dextra, si ad orien-
 tem respicias, parte infra concham stant aureae sellae, et exposita
 iacent paludamenta et infulae. Domini autem [traiecto triclinio] in
 coetonem, qui a sinistra parte est, intrant [oportunum publicae
 praesessionis et legati exceptioni tempus praestolantes]. Omnibus
 itaque rite praeparatis tam a cerimoniaro, quam a praepositis et
 rationali cursus publici, intrant praepositi [in coetonem] et signifi-
 cant ea de re Dominis; qui protinus exeunt, et illuc ascendunt,
 ubi chlamydes et stemmata iacent; quae a praepositis induti ascen-
 dunt in thronum, et in eo resident; quo facto, turba, quae extra
 gemina versus occidentem vela attractilia stat, magna voce clamat
 polychronium seu vetum vitae diuturnae. Dein exeunt praepositi et
 introducunt cubiculi ministros ex ambabus plagis, dextra sinistraque,
 ut consuetudo secum fert. Ut hi constiterunt, exit ostiarius auream
 virgam tenens, praepositi nutu monitus, et introducitur velum seu

ναι νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ ὀστιάριῳ τῷ τὴν χρυσὴν βέργαν
 κατέχοντι, καὶ ἐξέρχεται καὶ εἰσάγει βῆλον α', τοὺς μαγί-
 στρος. καὶ πάλιν διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου ἐξέρχεται
 ἕτερος ὀστιάριος, καὶ εἰσάγει τῷ αὐτῷ σχήματι βῆλον β,
 Me. 192. b τοὺς πατρικίους. καὶ πάλιν διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου δ
 ἐξέρχεται ὁ ἕτερος ὀστιάριος, καὶ εἰσάγει τῷ αὐτῷ σχήματι
 B βῆλον γ', τοὺς συγκλητικόν, καὶ ἀπλῶς ὅσα ἂν βῆλα ἔχει
 ἡ συνθήκη καὶ ἡ τάξις τῶν δοχῶν. καὶ εἰδ' οὕτως εἰσέρχε-
 ται ὁ κατεπάνω μετὰ καὶ τοῦ δομestίκου καὶ τῶν χρυσotρι-
 κλινιτῶν, καὶ ἴστανται δεξιῶ καὶ ἀριστερῶ πρὸ τῶν δύο πρὸς 10
 δύσιν συρτῶν βῆλων, καὶ μετὰ τὸ στήναι αὐτοὺς νεύει ὁ
 πραιπόσιτος τῷ ὀστιάριῳ τῷ τὴν χρυσὴν βέργαν κατέχοντι,
 καὶ εἰσάγει τὸν ἐθνικόν, δηλονότι κρατούμενον ὑπὸ τοῦ κα-
 τεπάνω τῶν βασιλικῶν ἢ καὶ ὑπὸ τοῦ κόμητος τοῦ σταύλου
 ἢ καὶ ὑπὸ τοῦ πρωτοστράτωρος, συνόντος αὐτοῖς καὶ τοῦ ἐρ- 15
 μνηευτοῦ, προπορευομένου δηλονότι καὶ τοῦ λογοθέτου τοῦ
 C δρόμου. καὶ δὴ τούτου εἰσελθόντος, πίπτει ἐπ' ἐδάφους
 προσκυνῶν τοὺς δεσπότας, καὶ εὐθέως ἀνθοῦσι τὰ ὄργανα.
 εἶτα εἰσέρχεται καὶ ἴστανται ἀπὸ διαστήματος τοῦ βασιλικῶ
 θρόνου, καὶ εὐθέως καίουσιν τὰ ὄργανα. ἴστέον, ὅτι, τοῦτο
 γίλον ὑποκινουῦντος πρὸς τὸν βασιλέα, εἰσέρχονται οἱ πρὸ-
 κριτώτεροι τούτου ἄνθρωποι, καὶ προσκυνουῦντες ἴστανται ἐν-
 δον τῶν δύο συρτῶν βῆλων. καὶ ποιούντος τοῦ λογοθέτου

missum vel corpus admittendorum procerum primum, magistros puta.
 Ea facto, rursus exit, sed alter, ostiarius, et is quoque praepositi
 nutu admonitus, et introducit eodem modo velum secundum, nempe
 patricios. Rursus deinceps monet praepositus illum priorem ostia-
 rium et is egressus introducit tertium velum; et hoc alternatim ita
 fit, donec intraverint vela omnia, quotquot intrare consuetudinis
 est et ceremoniale receptionum flagitat. His factis, intrant cate-
 pano basilicorum et domesticus. [chryso-triclinitarum, ut videtur.] et
 chryso-triclinitiae, et consistunt hinc illinc ad dextram et sinistram
 coram ambobus attractilibus velis. Ut hi constituerunt, exit ostia-
 rius cum aurea virga, praepositi nutu monitus, et introducit ethni-
 cum seu legatum alienigenam; quem catepano basilicorum aut et
 comes stabuli aut et protostrator ex brachio tenent, comitante in-
 terprete et praecunte logotheta dromi. Legatus [intra velum] in-
 gressus humi statim procidit, et adorat Dominos; et simul sonant
 organa flatilia. Ut surrexit et processit ulterius, consistit ad ali-
 quam ab imperiali throno distantiam; et protinus intonant organa
 pulsatilia [naccarae]. Amico, id est legato extraneo, Imperato-
 rem itaque accedente, intrant honoratiores hominum seu familiarium
 eius, factaque erga Dominum adoratione, subsistunt inferius apud et

τὰς συνήθεις ἐρωτήσεις εἰς αὐτὸν, ἄρχονται βρυχᾶσθαι ὡς λέοντες καὶ τὰ ὄργανα τὰ ἐν τῷ σέντζῳ, ὁμοίως καὶ τὰ ἐν τοῖς δένδροις, ἄδειν ἁρμονίως· τὰ δὲ ζῶα τὰ ἐν τῷ θρόνῳ ἀπὸ τῶν ἰδίων βαθμῶν ἀνορθοῦνται. καὶ ἐν τῷ ταῦτα ὄσως στελεῖσθαι εἰσάγεται τὸ τοῦ ἔθνικοῦ κανισκίον ὑπὸ τοῦ πρω-
 D
 τονοταρίου τοῦ δρόμου, καὶ πάλιν μετ' ὀλίγον παύσσει τὰ ὄργανα, καὶ οἱ λέοντες ἤρεμοῦσι, καὶ τὰ ὄργανα τοῦ ἄδειν παύονται, τὰ τε θηρία τοῖς ἰδίοις τόποις ἐγκαθίζονται. καὶ δὴ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ κανισκίου ὑπὸ τοῦ λογοθέτου
 I
 οπροτραπεῖς ὁ ἔθνικὸς προσκυνήσας ἐξέρχεται, καὶ ἐν τῷ Ed. L. 329
 τοῦτον ἀποκινήσας ἐξελεῖν τὰ τε ὄργανα αὐλοῦσιν καὶ οἱ λέοντες καὶ τὰ ὄργανα τὴν ἰδίαν ἕκαστον ἀποπληροῦσι φωνήν, καὶ τὰ θηρία πάντα τῶν ἰδίων βαθμῶν διανίστανται, καὶ ἐν τῷ ἐξίεναι τὸν ἔθνικὸν τοῦ βήλου παίουσι τὰ τε ὄ-
 I
 ργανα, καὶ τὰ ὄργανα καὶ τὰ θηρία τοῖς ἰδίοις τόποις ἐγκαθίζονται. εἰ δὲ καὶ ἔστιν ἕτερος φίλος καὶ κελεύουσιν οἱ δε-
 Ma. 193. a
 σπύται τοῦτον εἰσελεῖν, πάλιν ἐν τῷ εἰσέρχασθαι αὐτὸν καὶ ἐξέρχασθαι ἢ αὐτὴ τάξις καὶ ἀκολουθία φυλάττεται, ὃν τρόπον εἰρήκαμεν, καὶ ἀπλῶς ὅσοι ἂν θέλωσιν φίλοι, ἐφ' ἐνὶ
 2
 οὐκείῳσῳ τελεῖται, ὡς προεῖρηται. Ἰστέον, ὅτι, τῶν φίλων ἐξελεύοντων, λέγει ὁ πραιπόσιτος μεγάλως „κελεύσατε.” καὶ ἐξέρχονται οἱ τε μάγιστροι καὶ πατρικιοὶ καὶ συγκλητικοὶ ε-
 B
 πευχόμενοι τὸ „εἰς πολλοὺς χρόνους.” καὶ μετὰ τὸ τούτους

intra ambo attractilla vela. Logotheta vero consuetas interrogatio-
 nes erga legatum instituyente, incipiunt aurei leones rugire aves-
 que aureae tam in sacro throno, quam in aureis arboribus circum-
 positis sedentes, harmonice cantillare. Ferae autem in throno con-
 spicuae incipiunt sese suis e basibus in altum et in pedes suos eri-
 gere. Interea dum haec peraguntur, infertur a protonotario dromi
 legati sportula vel donum, quod Imperatori nomine heri sui offert.
 Paulo post sonant organa pusatilia, et conquiescunt a rugitu leones,
 desinuntque aves cantillare, et ferae sua in fulcra se rursus demit-
 tunt. Post finitam sportulae ostentationem monetur legatus a logo-
 theta, Regemque veneratus exit. Eo ad exitum consurgente et pro-
 cedente, sonant organa flatilia et leones avesque, sua quaeque
 voce et ratione, feraeque suis e gradibus exsurgunt. Legato autem
 extra velum egresso, pulsantur organa, et aves omittunt cantum,
 et ferae suas in sedes redeunt. Si praeter hunc alius adhuc adest
 amicus, quem videre volunt Domini, intrat ille atque exit iisdem
 cum cerimoniis eodemque agendorum ordine, ut modo diximus. Et
 in universum, quotquot sint amici, contingunt eorum unicuique
 quae diximus. Egressis amicis, pronuntiat praepositus sonora voce:
Celeusate [seu *placeat vobis*]; et exeunt magistri atque patricij et se-

ἔξειθαι πάλιν λέγει ὁ πραιπόσιτος „κελεύσατε.“ καὶ ἐξέρχονται οἱ τε χρυσотρικλινῆται καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου, ἐπερχόμενοι „εἰς πολλοὺς χρόνους.“ καὶ πάντων ἐξελεθόντων, κατῆσαν οἱ δεσπότες ἀπὸ τῶν θρόνων, καὶ τὰ τούτων ἐξβαλλόντες στέμματα τε καὶ χλανίδια, περιβάλλονται τὰ χρυσο-5 περικλίστα αὐτῶν σαγία. καὶ εἰσέρχονται μυστικῶς ἐν τῷ θεοφυλάκτῳ παλατίῳ δι' ἧς καὶ ἀνῆλθον ὁδοῦ, δηριγευόμενοι ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου· τοῦ δὲ κουβουκλείου σιάντος ἐν τῷ C χρυσотρικλίνῳ, ἐν τῷ διερχεσθαι τὸν βασιλέα ἐπύχονται „εἰς πολλοὺς χρόνους“ καὶ τὰ ἐξῆς. 10

Περὶ τῆς γενομένης δοχῆς ἐν τῷ περιβλέπτῳ καὶ μεγάλῳ τρικλίνῳ τῆς μαγναύρας ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμαίου τῶν Πορφυρογενήτων ἐν Χριστῷ βασιλέων Ῥωμαίων, ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τῶν παρὰ τοῦ Ἀμερικμῆ ἀπὸ τῆς Ταρσοῦ ἐλθόντων πρεσβέων περὶ τοῦ ἀλλο- D γίου καὶ τῆς εἰρήνης, μηνὶ Μαῦν 14, ἡμέρᾳ α', Ἰνδικτ. δ'. 15

Ἰστέον, ὅτι ἐκρεμάσθη ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ τῆς μαγναύρας, ἐν ᾧ ὁ Σολομώντειος Ἰσάται θρόνος, ἀλυσίδια ἀσπρόχαλκα τῆς μονῆς τῶν ἁγίων Σεργίου καὶ Βάχχου τῶν Ὁρμίσδου, ζ' εἰς τὸ δεξιὸν μέρος καὶ ἑπτὰ εἰς τὸ εὐάνυσμον, καὶ εἰς τὰ δ' μεγάλα κιάνια ἀπὸ τῆς αὐτῆς μονῆς δ', καὶ ἔ-20 ξω τοῦ τρικλίνου εἰς τὴν μεγάλην τροπικὴν ἀπὸ τῆς αὐτῆς

natores cum boni voti: *Multos in annos recitatione.* Illis egressis, rursus clamat praepositus: *Celeusate*, et exeunt chrysotriclinitae et cubicularii, et ipsi quoque eadem vota facientes. Itaque digressis omnibus, descendunt Domini de throno, infulusque atque tuniceis depositis, induunt auro praetextata saga, et mystice seu absque solenne pompa et comitativa redeunt in palatium, quod Deus consecrare velit, eadem via, qua venerant, stipati a cubiculariis; qui, quum Dominus in chrysotriclinum venit, ibi restitant, et velut valedicentes ipsi multos annos apprecantur.

DE RECEPTIONE FACTA IN ILLUSTRIS ET MAGNO TRICLINIO MAGNAURAE TEMPORE CONSTANTINI ET ROMANI PORPHYROGENITORUM, IN CHRISTO IMPERATORUM ROMANORUM, OB PRAESENTIAM LEGATORUM AMERICANAR, QUI TARSO ADVENERANT NEGOTIANDAE PERMUTATIONIS CAPTIVORUM ET PACIS CAUSA. CONTIGIT EA RECEPTIO DIE TRIGESIMO PRIMO MENSIS MAII, FERIA PRIMA, INDICTIONE QUARTA.

Suspendebantur in magno triclinio magnaursae, in quo thronus Salomoneus stat, catenae cupreae inargentatae e monasterio SS. Sergii et Bacchi, quod est in tractu Hormisdiae, depraecatae, septem a dextra et totidem a sinistra, et quatuor aliae ex eodem monasterio petitae e quatuor magnis columnis; et extra triclinium in

μονῆς ἐν· καὶ ἐν τούτοις τοῖς ἀλυσίδιοις ἐκρεμάσθησαν τὰ
 τῆς νέας μεγάλα ἀργυρᾶ πολυκάνδηλα. ἔστησαν δὲ ἐν τῷ Ed. L. 33o
 αὐτῇ τρικλίνω τῆς μανναύρας ἐν μὲν τῷ δεξιῷ μέρει μέσον
 τῶν μεγάλων κίωνων τὸ χρυσοῦν ὄργανον ἔξω τῶν ἐκεῖσε χρυ-
 5 μαμένων βήλων, καὶ ἄνωθεν αὐτοῦ ὡς πρὸς ἀνατολὴν τὸ τοῦ
 Βενέτου ἀργυροῦν ὄργανον, ὁμοίως καὶ ἐν τῷ εὐωνύμῳ μέ- Ms. 193.b
 ρει τὸ τοῦ Πρασίνου ἀργυροῦν ὄργανον. Ἰστέον, ὅτι τὸ ἀ-
 ναδενδράδιον ὄλον ἐποίησαν οἱ παστοποιοὶ δίκην τροπικῆς ἀ-
 10 πὸ σενδῆς· ἔνθεν δὲ κάκεισε τῶν κιονίων ἀπὸ τῶν σενδῆς
 καὶ δοθέντα ἀπὸ τοῦ παλατίου. Ἰστέον, ὅτι, τῶν Ἰσπανῶν B
 ἐλθόντων, γέγονεν δοχὴ κατὰ πάντα ὁμοία ταύτης, πλὴν τὸ
 ἀναδενδράδιον τῆς μανναύρας οὐ κατεκοσμήθη ἀπὸ σενδῆς,
 ἀλλ' ὄλον διὰ σκαραμαγγίων μεγάλων, καὶ ἐκρεμάσθησαν ἐν
 15 αὐτῷ καὶ τὰ χειμευτὰ ἔργα τοῦ φύλακος. γέγονε δὲ ἡ τῶν
 Ἰσπανῶν δοχὴ μηνὶ Ὀκτωβρίῳ κδ'. Ἰστέον, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ
 τροπικῇ τῇ ἀπὸ τῶν σενδῆς κατασκευασθεῖσθαι ἐκρεμάσθησαν
 ἀλυσίδια ἀσπρόχαλκα ἰγ' ἀπὸ τῶν Ὀρμίσδου καὶ πολυκάνδη- C
 λα ἀργυρᾶ ἀπὸ τῆς νέας ἐκκλησίας. καὶ εἰς τὸ φουρνικόν
 20 γὸ ἐξάγον εἰς τὸν τρίκλινον τῶν κανδιδάτων δευτερον ἀλυσίδιον

magna tropica seu trichila una ex eodem monasterio. Ex his cate-
 nis dependebant argentea novae ecclesiae polycandela seu cande-
 labra multorum cereorum hastis seu foveolis et cantharis multi-
 que cereis in ambitum instructa. Collocaverant quoque in eodem
 triclinio magnaurae a dextra parte medium intra magnas columnas
 aureum organum extra vela ex illis columnis dependentia, et ab u-
 traque eius parte ad dextram quidem superius versus orientem or-
 ganum argenteum Venetae factionis, ad sinistram vero inferius orga-
 num argenteum Prasiniae factionis. Arboretum vel atrium triclinii
 arboribus obsitum efformaverant aulaearii e pannis sendes ad instar
 tropices seu ambulacri fornicati. Ab utraque autem parte columnarum
 e pannis sendes inde fornicem sursum tegentibus usque ad fundum
 suspendebantur scaramangia magna, a palatio suppeditata. Legati
 Hispani quum adessent, recipiebantur eodem prorsus modo, atque
 illi Tarsenses, ea tantum differentia, quod anadendradium vel viri-
 darium magnaurae non pannis sendes, sed totum scaramangis coor-
 natum fuerit. Suspendebantur quoque tunc opera materiae pretio-
 sae, smaltita vel incausto picta, e phylace seu aerario dominico
 deprompta. Hispani, quos dixi, admissi fuerunt die XXIV Octobris.
 Sed redeo ad coeptam narrationem de legatis Tarsensibus. In illa
 itaque tropica e pannis sendes confecta suspendebantur catenae
 quatuordecim aeneae inargentatae, ex Hormisdæ (vel S. Sergii) mo-
 nasterio petitae, et totidem polycandela argentea ex nea. In for-
 nice autem, qui in triclinium candidatorum ducit, suspensa erat ca-

α' και πολυκάνδηλον α'. Ιστέον, ὅτι ὁ τρικλινος τῶν καθο-
 διάπων ἐξωπίσθη παρὰ τοῦ σακελλαρίου ἀπὸ βλαττίων σκαρ-
 μαγγίων μεγάλων και ἀπὸ βασιλικῶν διαφόρων ἀργυρῶν ἔρ-
 γων, και ἐκρεμάσθησαν ἐν αὐτῷ ἀλυσίδια ε' και πολυκάνδη-
 Dλα ἀργυρᾷ ἀπὸ τῆς νέας ἐκκλησίας ε'. Ιστέον, ὅτι τὸ ἔξω⁵
 τοῦ σταύλου τῶν ἡμιόνων και τὴν πρώτην σχολὴν ἐξώπλισεν
 ὁ ὑπαρχος ἐνθεν κἀκεῖθεν ἀπὸ βλαττίων και ἀπλωμάτων και
 σενδῆς, και ἀπὸ τῶν ἐναποκειμένων ἀναγλύφων ἀσημίων ἐν
 τοῖς ξενῶσι και γηροκαμείοις και ταῖς ἐκκλησίαις. ἐκρεμά-
 σθησαν δὲ ἀλυσίδια ἔξωθε μὲν τοῦ σταύλου τῶν ἡμιόνων ε',¹⁰
 ἐν δὲ τῇ πρώτῃ σχολῇ μέσον τοῦ τρούλλου α'. ἐν δὲ τῇ
 τρικλίνῳ τῶν ἐξκουβίτων ἐκρεμάσθησαν ἀλυσίδια ζ', και ἐν
 τοῦτοις ἐκρεμάσθησαν πολυκάνδηλα ἀργυρᾷ ἀπὸ τῆς νέας ἐκ-
 Ed. L. 331 κλησίας. Ιστέον, ὅτι τὸ τριβουνάλιον ἐξώπλισεν ὁ ὑπαρχος
 κατὰ τὸ εἰωθὸς τῆς προελεύσεως ἀπὸ τε βλαττίων ἀπλωμά-¹⁵
 των και σενδῆς και ἀπὸ ἔργων χρυσῶν και χιμεντῶν και
 ἀναγλύφων ἀργυρῶν, δηλονότι τῶν ἀργυροπρατῶν ταῦτα πα-
 ρεχόντων. ἐκρεμάσθησαν δὲ ἀλυσίδια ιβ' και πολυκάνδηλα
 Ms. 194. ἀργυρᾷ ἀπὸ τῆς νέας ἐκκλησίας δώδεκα. Ιστέον, ὅτι τὸν τρι-
 κλινον τῶν σχολῶν ἐξώπλισεν ὁ ὑπαρχος ἐνθεν κἀκεῖθεν ἀπὸ²⁰
 βλαττίων και ἀπλωμάτων και σενδῆς και ἀπὸ τῶν ἐναποκει-
 μένων ἀσημίων ἐν τε τοῖς ξενῶσι και γηροκαμείοις και ταῖς
 ἐκκλησίαις. ἐκρεμάσθησαν δὲ ἀλυσίδια ι' και πολυκάνδηλα

tena una cum uno polycandelo. Triclinium candidatorum instructum
 et ornatum fuerat a sacellario magnis blatteis scaramangiis variisque
 argenteis imperialibus operibus, et habebat quinque catenas, e qui-
 bus totidem argentea novae ecclesiae polycandela dependebant. Spa-
 tium, quod extra stabulum mulorum est, et primam scholam orna-
 verat praefectus Urbis pannis sericis et haplomatibus seu vastis alta-
 rium mappis et sindicia praetereaue affabre factis et exsculptis ope-
 ribus argenteis, ad varia hospitalia peregrinorum et senum et eccle-
 sias pertinentibus, et alias ibi depositis. Et coram stabulo mulo-
 rum quidem dependebant quinque polycandela e suis catenis, in
 prima vero schola dependebat tantum unum e medio trullo. In tri-
 clinio excubitorum dependebant e sex catenis totidem argentea po-
 lycandela ex ecclesia nova petita. Tribunal [seu triclinium XIX ac-
 cubituum] ornaverat praefectus Urbis eo modo, ut fieri solet in pro-
 cessionibus, nempe blatteis, haplomatibus et sendes pannis, item
 operibus aureis encausto artificiose pictis argenteisque eleganter ex-
 sculptis, quae cambiatores suppeditaverant. Ibidem dependebant
 duodecim argentea polycandela e totidem catenis. Haec ad novam
 ecclesiam pertinebant. Triclinium scholarum ornaverät idem prae-
 fectus Urbis ab utraque parte blatteis et haplomatibus et pannis

ἀργυρᾷ ἀπὸ τῆς νέας ἐκκλησίας ἰ. Ἰστέον, ὅτι ἔσωθεν τῆς Β
χαλκῆς πύλης οὐδὲν ἀπὸ βλαττίου ἢ ἀπλώματος ἢ σενδῆς γέ-
γονεν ἐξώπλις, ἀλλ' ἢ μόνον ἐκρεμάσθησαν ἀλυσίδια β' καὶ
πολυκάνδηλα ἀργυρᾷ ἀπὸ τῆς νέας ἐκκλησίας δύο. Ἰστέον,
5 ὅτι ἔξω τῆς χαλκῆς πύλης ἐξώπλισεν ὁ ὑπαρχος ἔνθεν κἀκεῖ-
θεν ἕως τοῦ ἐξάγοντος ἐκέισε καγκέλλου ἀπὸ βλαττίων καὶ ἀ-
πλωμάτων καὶ σενδῆς, ἐκρεμάσθη δὲ ἀλυσίδιον ἓν καὶ τὸ μέγα
πολυκάνδηλον τὸ ἀργυροῦν τῶν βλαχερονῶν. Ἰστέον, ὅτι ὁ τρικλι-
νος, ἐν ᾧ καὶ τὸ καμελαύκιον Ἰσταται καὶ οἱ μάγιστροι γίνονται,
10 καὶ τὸ λεγόμενον ὄνοπόδιον ἐξωπλίσθη παρὰ τοῦ σακελλαρίου
ἀπὸ βλαττίων καὶ ἀπὸ βήλων τοῦ χρυσοτρικλίνου. Ἰστέον, ὅτι C
ὁ πόρτηξ τοῦ ἀγουστέως, ἤγουν ἡ χρυσῆ χεὶρ, ἐξωπλίσθη
παρὰ τῶν ὀξέων βήλων τοῦ χρυσοτρικλίνου. Ἰστέον, ὅτι τὰ
ἀπὸ τοῦ ἀγουστέως διαβατικὰ ὡς πρὸς τὴν ἀψίδα ἐξωπλί-
15 σθησαν ἀπὸ διαφόρων βήλων κεντητῶν. Ἰστέον, ὅτι ὁ ἱππό-
δρομος ἐξωπλίσθη παρὰ τοῦ ὑπάρχου ἀπὸ βλαττίων καὶ ἀπὸ
βασιλικῶν διαφόρων βήλων. Ἰστέον, ὅτι ἐγραμίσθησαν ἀπὸ
δαφνῶν κατὰ τὸ εἰωθὸς τῶν προελεύσεων, οἷον σταυροὶ καὶ
στεφάνια τὰ λεγόμενα σκιαστὰ, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἐν τοῖς
20 τοίχοις ὑπὸ καγκέλλων τῶν λεγομένων ποταμίων, καὶ τῶν ὀρ- D
θίως Ἰσταμένων τῶν λεγομένων δένδρων, ἀλλὰ καὶ λοιπῶν
ἀνθῶν, ὧν ὁ τότε καιρὸς παρεῖχεν· ἀλλὰ καὶ τὰ τούτων ἐ-
δάφη κατεράνθησαν κισσοῦ τε καὶ δάφνης, τὰ δὲ οἰκειότε-

sendes operibusque argenteis in variis hospitalibus, senicuriis et
ecclesiis dedicatis, et decem argenteis novae ecclesiae polycan-
delis e totidem catenis dependentibus. Intra chalcem nullae sus-
pendebantur blatteae, mappae aut panni sendes, sed tantum duae
catenae et totidem polycandela e nova ecclesia. Verum extra chal-
ces portam suspendi curaverat praefectus Urbis ab utraque parte
usque ad cancellos, per quos illuc intratur, blatteae et pallia
et pannos sendes et dependens ex sua catena unicum magnum
illud e blachernis argenteum polycandelum. Sacellarius exornaverat
triclinium, in quo camelaucium stat magistrique creantur, et, quod
ita dicitur, onopodium blatteis et velis chrysotriclinii. Porticus
augusteonis aut manus aurea sic dicta compta fuerat purpureis ve-
lis chrysotriclinii; porticus ab augusteone inde usque ad apsidem
instructae variis erant velis acu pictis. Circum ornaverat praefec-
tus Urbis blatteis variisque imperialibus velis. Lauro, ut mos est
facere in processiónibus, nec non cancellis sic dictorum potamio-
rum, et illis erecte stantibus vulgo sic dictis arboribus, imo et
aliis quibusdam, quos illa ferebat anni tempestas, floribus confi-
guratae, veluti parvae cruces et corollae, (vulgo ea sciasta solent
appellari,) ad dextram pariter atque sinistram parietum affixae erant:
sparsaque illius tractus humus hederis et lauro; at honestiora loca

ρα ἀπὸ μυρρίνης καὶ δενδρολιβάνου. Ἰστέον, ὅτι μετὰ τὸ εἰσελθεῖν τὰ βῆλα ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ τῆς μανναύρας κατεράνθη ὄλος ὁ τρίκλιнос ἀπὸ ῥόδου. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῷ

E l. L. 332 ὄλῳ ἐδάφει τοῦ ἀναδενδραδίου καὶ τοῦ ἀνάγοντος πουλπίτου εἰς τὸν μεγατρίκλινον ἠπλώθησαν ἀπλώματα πέрсικα πολυ-5 τιμα. Ἰστέον, ὅτι οἱ μάγιστροι καὶ οἱ εὐειδέστεροι τῶν ἀν-

Ms. 194. b θνυπάτων ἐφόρεσαν τοὺς λώρους· σκεπεῶνας δὲ ἢ ἀνεξικα- κίας οὐκ ἐβάσταξαν. οἱ λοιποὶ ἀνθύπατοι καὶ πατρίκιοι ἐ- φόρεσαν τὰ ἑαυτῶν καμίσια καὶ τὰ χρυσόταβλα χλανίδια. οἱ δ' εὐνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι μετὰ τὰ ἑαυτῶν στιχάρια καὶ 10 σαβάνια καὶ χρυσᾶ μανιάνια ἐβάστασαν τὰ χρυσᾶ διάλιθα σπαθοβάκλια. οἱ λοιποὶ εὐνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι ἐφόρεσαν Β τὰ ἑαυτῶν στιχάρια καὶ μανιάνια. οἱ πριμικήριοι ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν στιχάρια ἄνευ χλανιδίων. οἱ μάγιστροι, ὡς φο- ρέσαντες τοὺς λώρους, δεδώκασιν τὰ ἑαυτῶν στιχάρια ταῖς 15 μὴ ἔχουσι πριμικήριοις ἴδια στιχάρια. οἱ ὀστιάριοι ἐπάνω τῶν καμισίων ἐφόρεσαν τὰ χρυσᾶ παραγαύδια καὶ ἐβάστα- σαν τὰ χρυσᾶ διάλιθα βεργία. οἱ λοιποὶ ὀστιάριοι οἱ μὴ ἔχοντες χρυσᾶ παραγαύδια ἐφόρεσαν ἐπάνω τῶν καμισίων τὰ ἑαυτῶν χλανίδια. οἱ σπαθαροκουβικουλάριοι ἐφόρεσαν ἐπάνω 20 τῶν καμισίων αὐτῶν χρυσᾶ παραγαύδια καὶ τὰ χρυσῶκατα σπαθία τῶν ἀξιωματῶν. οἱ λοιποὶ σπαθαροκουβικουλάριοι οἱ μὴ ἔχοντες χρυσᾶ παραγαύδια ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν καμίσια

Dominisque frequentiora myrto et rosmarino conspersa erant; et post introitum velorum in magnum triclinium magnaureae conspergebatur id ipsum totum rosis. Tota quoque humus viridarii et pulpiti seu pavimenti excelsioris, per quae in magnum modo dictum triclinium intratur, constrata erat tapetibus Persicis magni valoris. Quantum ad habitus procerum attinet, magistri quidem et proconsulum maxime speciosi gestabant loros, absque tamen scipionibus aut manipulis; reliqui autem proconsules et patricii camisia sua gerebant et tunicas cum aureis tabliis. Eunuchi protospatharii quatuor praeter strictoria sua et sabania vel lintea et aureos torques gestabant quoque aurea gemmis obsita spathobaclia [seu contos in summo lata romphaea praeferratos]. Ceteri eunuchi protospatharii sua strictoria et torques tantummodo gerebant. Primitarii gerebant strictoria sua absque tunicis; et, si qui eorum propria non haberent strictoria, induebant illa magistrorum, utpote loros gerentium. Ostiarii super camisiis gerebant aurea paragaudia virgasque aureas gemmatas. Sed si qui horum aurea paragaudia non haberent, illi super camisiis suis gerebant suas tunicas. Spatharocubicularii gerebant super camisiis suis aurea paragaudia et spathas honoratorum aureo manubrio instructas. Qui autem eorum aurca paragaudia non

καὶ σπαθία. οἱ κουβικουλάριοι πάντες ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν C
 καμίσια. καὶ οἱ μὲν ἐξ αὐτῶν ἐφόρεσαν τῶν ἑορτῶν τὰ
 χρυσόταβλα χλανίδια τὰ φουνδάτα, ἤγουν τῶν πατρικίων·
 οἱ δὲ τὰ ἑξαργυροκέντητα χλανίδια καὶ τὰ ἀργυροκέντητα
 5 σκοτομάνικα καὶ τὰ ὄξέα κοντομάνικα. οἱ πρωτοσπαθάριοι
 οἱ ὀφφικιάλιοι ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν καμίσια καὶ τὰ φουνδά-
 τα τῶν ἑορτῶν χλανίδια, ἤγουν τῶν μαγίστρων. οἱ τοῦ χρυ-
 σοτρικλίνου πρωτοσπαθάριοι ἐφόρεσαν τὰ χρυσᾶ σπέκια καὶ
 χρυσᾶ μανιάκια· ὅσοι δὲ σπέκια οὐκ εἶχον, ἐφόρεσαν σκα-
 10 ραμάγγια καὶ σαγία ῥοῆς. οἱ τῶν σεκρέτων χαρτουλάριοι
 καὶ νοτάριοι ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν καμίσια καὶ σαγία ἀληθι-
 νά. οἱ ἀσηκρῆται καὶ οἱ νοτάριοι τῶν ἀσηκρητῶν καὶ λοι- D
 ποὶ σεκρετικοὶ ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν καμίσια καὶ τὰ φουνδά-
 τα χλανίδια τῶν ἑορτῶν, ἤγουν τὰ ἔχοντα ὄξέα ταβλία.
 15 πλησίον τοῦ βασιλικοῦ θρόνον ἐνθεν ἀπέκειθεν, ἤτοι δεξιὰ καὶ
 ἀριστερὰ, ἔστησαν τὰ Ῥωμαϊκὰ σκῆπτρα καὶ πτυχία καὶ
 λοιπὰ χρυσᾶ σκῆπτρα, κρατούμενα ὑπὸ τῶν κاندιδάτων, δη- Ms. 195. a
 λονότε φορούντων σκαραμάγγια καὶ τὰ κανδιδατίκια. τὰ λοι-
 πὰ σκεύη, τὰ τε καμπιδικτόρια καὶ λάβουρα καὶ σίγνα ἔστη-
 20 σαν ὑποκατιῶν τῶν προῤῥῆθέντων σκευῶν, δηλονότι καὶ αὐ-
 τὰ κρατούμενα ὑπὸ τῶν ἐλατῶν τοῦ πρώτου δρομονίου. οἱ Ed. L. 333
 δὲ αὐτοὶ ἐλάται ἐφόρεσαν τῶν ταγματικῶν τὰ φουνδάτα ἀλ-
 λάξιμα. ἔξωθεν τῶν βῆλων ἄνωθεν τῶν ἀναβάθρων ἔστησαν

habebant, illi gerebant sua camisia et spathas suas. Cubicularii
 omnes gerebant sua camisia, et pars quidem praeterea, quales die-
 bus festis gestare solent, tunicas auréis tabliis instructas, illas fun-
 datas patriciorum nempe proprias; pars autem tunicas acu argentea
 pictas et similia contomanica et purpurea contomanica [seu tunicas
 brevium manicarum]. Protospatharii, qui simul officiales essent, ge-
 rebant sua camisia et fundatas festales tunicas magistrorum proprias.
 Protospatharii chysotriclinii gerebant specia aurea et aureos tor-
 ques. Qui autem eorum non haberent specia, gestabant illi scara-
 mangia et saga russa. Secretorum chartularii et notarii gestabant
 camisia sua et saga purpurea. Asecretae et notarii asecretiarum et
 reliqui secretici camisia sua, et praeterea fundatas festales tunicas,
 illas nempe, quae tabulas purpureas habent, gestabant. Prope thro-
 num imperialem stabant ad dextram et sinistram Romana sceptra,
 Romani imperii signa et ptychia [seu signa fortunae secundae], et
 reliqua aerea sceptra seu vexilla, quae omnia candidati tenebant,
 gestantes scaramangia et sic dicta candidaticia seu vestes candidato-
 rum. Reliqua autem vasa, campiductoria, labara, signa stabant
 infra praedicta instrumenta, et tenebantur a remigibus primi dro-
 monii gestantibus fundata tagmaticorum mutatoria. Extra vela

οἱ μαγλαβῆται φοροῦντες σκαραμάγγια καὶ τὰ ἑαυτῶν σπαθία. καὶ μετὰ τοὺς μαγλαβίτας εὐθὺς ἔστησαν οἱ τῆς μεγάλης ἑταιρείας Μακεδόνες ἀπὸ ἑσφοριῶν, φοροῦντες σπαθία ζωστήκια καὶ ἀργυρᾶ μετὰ καὶ λωρίων διαχρῶσεων καὶ ἀργυρῶν, βαστάζοντες καὶ σκουτάρια χρυσοῦ καὶ χαλκόχρυσῶσα καὶ σιδηρᾶ καὶ μονοπέλκκα καὶ τζικούρια. κάτωθεν δὲ τῶν αὐτῶν ἀναβάθρων ἔστη ἡ μεγάλη ἑταιρεία, ὁμοίως καὶ Βῆ μεσαία, μετὰ καὶ τῶν Φαργάνων καὶ Χαζάρων, πάντων φοροῦντων σπαθία καὶ βασταζόντων σκουτάρια. οἱ οἰκειῶκεῖ πρωτοσπαθάριοι ἔστησαν εἰς τὴν σωλαίαν ἔθεν κάκειθεν φοροῦντες σκαραμάγγια πρασινορόδινα καὶ σπαθία. καὶ μετ' αὐτούς ἔστησαν οἱ σπαθαροκανδιτάτοι φοροῦντες σκαραμάγγια πολύχροα καὶ σπαθία καὶ τὰ σπαθαροκανδιτάτικα. καὶ μετ' αὐτούς ἔστησαν οἱ σπαθάριοι φοροῦντες καὶ αὐτοὶ πολύχροα σκαραμάγγια καὶ τὰ ἑαυτῶν σπαθία, βαστάζοντες, καὶ διατράλια. καὶ μετ' αὐτούς ἔστησαν οἱ στρατιῶρες φοροῦντες σκαραμάγγια λευκλόοντας, καὶ ἐτέρων χροῶν καὶ C ἔξεμπλίων, βαστάζοντες καὶ τὰ στρατωρικά. δεξιὰ δὲ πρὸς δύσειν εἰς τὴν σύμπηξιν τῶν δύο βήλων ἔξωθεν ἄνωθεν τῶν ἀναβάθρων τοῦ μεγάλου τρικλίνου τῆς μανναύρας ἔστη τῆς μεγάλης ἑταιρείας βαστάζων τὸ χρυσοῦφαντον σενδᾶς βασιλικὸν φλάμουλον. ἔθεν δὲ κάκειθεν τῶν αὐτῶν ἀναβάθρων τοῦ αὐτοῦ μεγάλου τρικλίνου τῆς μανναύρας ἔξωθεν τῶν αὐ-

supra gradus stabant maglabitae gestantes scaramangia suasque spathas. Statim post eos stabant Macedones magnae hetaeriae, gerentes interulas et spathas cingulares vel a cingulo et femoribus dependentes argenteas cum loris inauratis argenteis, item scuta aurea et alia aenea inaurata et ferrea quoque; item secures unius ferri et bipennes. Infra autem illos gradus stabant utraque hetaeria, magna et media, et Fargani et Chazari; omnes una manu spathas, altera scuta gerentes. Domestici protospatharii stabant in solca hinc et illinc, gestantes scaramangia gemino colore, viridi et roseo, distincta spathasque. Post eos stabant spatharocandidati gestantes spathas et scaramangia multicoloria et spatharocandidatica. Post eos stabant spatharii, gestantes et hi quoque multicoloria scaramangia et spathas suas et dextralia. Dein stabant stratores, gestantes scaramangia leonibus albis aliisque variis tam coloribus quam figuris rerum picta. Gestabant hi praeterea stratoricia seu peculiaris sibi suas virgas. Ad dextram versus occidentem apud compagem duorum cancellorum, et quidem extra eos, stabat in summo graduum, per quos ad magnum triclinium magnaerae ascenditur, magister magnae hetaeriae, gerens auro pertextum e panno sendes factum imperiale flamullum. Ab utraque vero parte corundem gra-

τῶν βήλων ἔστησαν οἱ δύο πρωτοελάται βασιτάζοντες τὰ χρυσαῖα βασιλικά φλάμουλλα. καὶ εἰδ' οὕτως καθεστῆς τῶν δύο πρωτοελατῶν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἔστησαν πάντα τὰ χρυσαῖα ἀνρόκλαβα καὶ σενδῆς καὶ λοιπὰ βασιλικά φλάμουλλα, ὑπὸ 5 τῶν ἐλατῶν τοῦ βασιλικοῦ δρομονίου βασταζόμενα, δηλονότι Ms. 195. b φορούντων αὐτῶν τῶν ἐλατῶν τῶν ταγματικῶν τῶν δ' χροῖ- D ὦν τὰ ἀλλάξιμα. οἱ δὲ δημῶται τῶν δύο μερῶν καὶ οἱ ἀποστολῆται ψάλται, ὁμοίως καὶ οἱ ἀγιοσοφῆται, ἔστησαν ἐπὶ σκάμων ὑψηλῶν ἔνθεν κἀκεῖθεν τῶν αὐτῶν ἀναβάθρων εὐ- 10 φημοῦντες καὶ ἄδοντες βασιλίκια. καὶ οἱ μὲν δημῶται ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν ἀλλάξιμα καὶ χρυσαῖα στεφάνια, βασταζόντες καὶ τὰ ἑαυτῶν ἐγχείρια. οἱ δὲ ἀποστολῆται καὶ ἀγιοσο- Ed. L. 334 φῆται ἐφόρεσαν τῶν ταγματικῶν τὰ φουνδάτα ἀλλάξιμα καὶ τοῦ σκέπτου τὰ δλόβλαττα καὶ ὑπὸ φιαλίον καμίσια, καὶ τῶν 15 ὑπουργούντων εἰς τὰς καμάρας τῶν ἰδ' ἀκουβίτων. ἰστέον, ὅτι ὁ λογοθέτης τῆ ἡμέρα τῆς δοχῆς καὶ αὐτὸς ἐφόρεσεν λῶρον. ἰστέον, ὅτι εἰς τὴν ἐξάγουσαν πύλην ἐν τῷ τρικλίνῳ τῶν κاندιδάτων ἔστησαν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν οἱ τοῦ ἀριθμοῦ ἄρχοντες, καὶ αὐτοὶ μετὰ σκαρμαγγίων, φοροῦντες καὶ τὰ 20 ζεῦαιτῶν σπαθία, βασταζόντες καὶ σκουτάρια. ἰστέον, ὅτι αὐτῆ τῆ ἡμέρα τῆς δοχῆς πάντες οἱ προῤῥηθέντες ἀπὸ τε πρωτοσπαθαρίων καὶ ἕως ἐσχάτου ἀνθρώπου τοῦ φοροῦντος σκα-

duum extra eadem vela stabant duo protelatae seu primicerii remigum, gestantes aurea sacra flamulla. Immediate post ambo protelatas stabant ad dextram et sinistram omnia aurea chrysoclaba, [est vexilli species ex aureo panno cum aureis clavis,] et alia panno sen-des facta vexilla et reliqua sacra flamulla, a remigibus regii dromonii gestata, gestantibus mutatoria tagmaticorum omnium quatuor colorum. Duarum autem factionum plebeii et cantores apostolitae [seu e templo SS. Apostolorum] et hagiosophitae [seu cantores e templo S. Sophiae] stabant super altis scamnis ab utraque parte eorundem graduum, cantibus et carminibus, quae basilicia, id est regalia, ut in laudem regum facta, dicuntur, et benedictionibus prosequentes Imperatorem. Et factionarii quidem gestabant sua mutatoria et aureas coronulas et suos manipulos. Apostolitae autem et hagiosophitae gestabant tagmaticorum fundata mutatoria, et ad sceptum [Augustae] pertinentia camisia holoblatta [seu vestes solide serica absque alterius materiae mixtura] et assuto instructa caputio indusia, item illa ministrantium in fornicibus novendecim accubituum. Logotheta quoque isto die receptionis gerebat lorum. In porta, per quam in triclinium candidatorum intratur, stabant iatus et extas magistratus arithmi, gestantes scaramangia et spathas et scuta. Illi autem, quotquot scaramangia eo die gestarent, omnes

Βραμάγγιον ἔστησαν ἕκαστος πρὸς τὸ ἴδιον τῆς χροῦις καὶ τοῦ ἔξεμπλίον σκαραμάγγιον, ἤγουν οἱ τοὺς πρασινороδι-
 νους αἰετοὺς φοροῦντες ἔνθεν κάκειθεν, οἱ τοὺς βόφους καὶ
 τοὺς πολυγύρους αἰετοὺς, ὁμοίως οἱ τὰς θαλάσσας, καὶ τοὺς
 λευκολέοντας ὁμοίως. καὶ ἄπλωσ ἐλπεῖν, καθὼς εἴρηται, ἕκα-5
 στος πρὸς τὸ ἴδιον σκαραμάγγιον ἔστη. οἱ δὲ κανδιδάτοι ἔ-
 στησαν ἐν τῷ ἰδίῳ τρικλίῳ ἐνθεν κάκειθεν μετὰ τῶν ἰδίων
 σκαραμαγγίων, φοροῦντες τὰ κανδιδατικά, καὶ ὄπισθεν τῶν
 αὐτῶν κανδιδάτων ἔστησαν ἔνθεν κάκειθεν οἱ τοῦ ἀριθμοῦ
 μανδάτωρες μετὰ σπαθίων καὶ σκουταρίων. οἱ δὲ ἐλάταιο
 τῶν βασιλικῶν δρομονίων ἔστησαν ἔνθεν κάκειθεν ἐν τῷ ἀν-
 Cτῷ τρικλίῳ τῶν κανδιδάτων ὡς πρὸς τὸ μέρος τῆς ἐκκλησί-
 ας τοῦ Κυρίου καὶ εἰς τὸν τρίκλινον, ἐν ᾧ τὸ καμελαύκιον
 Ms. 196. ἀΐσεται καὶ οἱ μάγιστροι γίνονται, καὶ εἰς τὸν ὄνοποδα. καὶ
 μετὰ τούτους εἰς τὸν πόρθηκα τοῦ ἀγουστέως, ἤγουν εἰς τὴν 15
 χρυσοῦν χεῖρα, ἔστησαν ἔνθεν κάκειθεν τὰ ἀρχοντογεννήματα
 καὶ οἱ σαπωνισταὶ τοῦ βεστιαρίου καὶ οἱ τοῦ τραπεζίου, φο-
 ροῦντες τὰ μὲν ἀρχοντογεννήματα τὰ ἑαυτῶν σκαραμάγγια
 καὶ σπαθία, οἱ δὲ σαπωνισταὶ βεστιαρίαι τὰ ἀτραβητικά.
 χλανίδια, οἱ δὲ τοῦ τραπεζίου τὰ ψευδοξέα κοντομάνικα. 20
 ἔξωθεν δὲ τῆς χαλκῆς πύλης τοῦ τρικλίνου τῶν κανδιδάτων

a protospathariis inde usque ad extremum famulum ita stabant, ut colorum unusquisque et exemplorum vestibus intextorum unumquodque corpus unum efficeret. Exempli causa hinc illinc consistebant uno aliquo loco illi, qui aëtos seu aquilas [sagi genus ita dicitur,] prasinoroseas gestabant; alio, qui sic dictos boves; alibi, qui multis gyris vel canaliculis rugatos aëtos; alibi, qui thalassas seu maria; alibi, qui leucoleontes seu albos leones gestabant. Verbo, unusquisque stabat ibi, ubi ceteri stabant eiusdem secum coloris scaramangium et in eo eiusdem rei simulacra gestantes. Candidati stabant in suo triclinio, candidatorum nempe dicto, hinc et illinc, cum suis scaramangiis etiam candidaticia gestantes. Pone hos stabant ab utraque parte mandatores arithmi cum spathis et scotis. Remiges imperialium dromoniorum stabant hinc et illinc in eodem candidatorum triclinio versus tractum ecclesiae Domini; stabant quoque iidem in illo triclinio, in quo camelaucium stat et magistri creantur; uti etiam in onopode. Post eos stabant in porticu augusteonis seu, quod idem est, in aurea manu, ab utraque parte archontogennemata seu valeti nobiliores, et saponistae vel candidatores lintearii vestiarii et famuli sacrae mensae. Horum archontogennemata quidem gerebant scaramangia sua et spathas suas; saponistae vestiariae autem tunicas atrabaticas. Mensales tandem contomanica pseudoxea seu vestes cum curtis manicis colore dilute purpureo. Extra portam acneam triclinii candidatorum stabat hinc

ἔστη ἔνθεν κἀκεῖθεν ἢ τοῦ δρουγγαρίου τῶν πλοῖμων οὐσία D
καὶ ὁ μέγας πάμφυλος, βαστάζοντες δόρκας καὶ τὰ ἑαυτῶν
φοροῦντες σπαθία. ἐν δὲ τῇ πρώτῃ σχολῇ καὶ τῇ τρικλίμφ
τῶν ἔξκουβίτων ἕως τοῦ αὐτοῦ τριβουναλίου ἔστησαν ἔνθεν
5 κἀκεῖθεν αἱ οὐσῖαι τῶν παμφύλων, βαστάζοντες δόρκας καὶ
τὰ ἑαυτῶν φοροῦντες σπαθία. οἱ δὲ ἄρχοντες τῶν πλοῖμων
ἔστησαν καὶ αὐτοὶ ἔνθεν κἀκεῖθεν, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν οὐ-
σίαν. ἐν δὲ τῇ τριβουναλίῳ ἔστη ἔνθεν κἀκεῖθεν ἢ πολιτι- Ed.L. 935
κῆ μετὰ τῶν συστημάτων καὶ τῶν ἰδίων ἀρχόντων, φοροῦν-
10 τῶν τῶν μὲν ἀρχόντων τὰ ἕξ χλανίδια τῶν σεκρητικῶν τὰ
πλατόνια, οἱ δὲ λοιποὶ πάντες τὰ λευκὰ χλανίδια τῶν τα-
γματικῶν. καὶ ὅπισθεν αὐτῶν πλοῖμοι βαστάζοντες δόρκας,
φοροῦντες καὶ τὰ ἑαυτῶν σπαθία. εἰς δὲ τὸν τρίκλινον τῶν
σχολῶν ἔνθεν κἀκεῖθεν ἔστησαν πλοῖμοι βαστάζοντες δόρκας,
15 φοροῦντες καὶ τὰ ἑαυτῶν σπαθία. ἔσωθεν δὲ τῆς χαλκῆς
πύλης ἔστησαν ἔνθεν κἀκεῖθεν οἱ Τουλμάτζοι μετὰ φλαμού-
λων, βαστάζοντες δόρκας, φοροῦντες τὰ ἑαυτῶν σπαθία καὶ
τοξοφάρετρα. ἔσωθεν δὲ τοῦ καγκέλλου τῆς χαλκῆς ἔστησαν B
πάγωμα, οἱ μὲν πρὸς τὸ μέρος τῶν νουμέρων, οἱ δὲ πρὸς
20 τὴν καμάραν τοῦ μιλίου. οἱ λοιποὶ πλοῖμοι καὶ οἱ περισσοὶ
τῶν Ταλματζίων καὶ οἱ βαπτισμένοι ῥῶς μετὰ φλαμούλων,
βαστάζοντες σκουτάρια, φοροῦντες καὶ τὰ ἑαυτῶν σπαθία.

et illinc drungarii ploimorum seu classiariorum usia [vel familia],
et magnus pamphylus seu praefectus pamphyliorum [id est militum
navaliū], gestantes dorcas [seu scuta coriacea] et spathas suas.
In prima schola et in triclinio excubitorum usque ad tribunal sta-
bant hinc et illinc familiae pamphyliorum, gestantes dorcas et spa-
thas suas. Magistratus ploimorum seu classiariorum stabant hinc et
illinc, quisque penes familiam et cohortem suam. In tribunali sta-
bat hinc et illinc politice seu corpus magistratus urbani cum syste-
matibus seu corporibus collegiorum urbanorum et uniuscuiusque
collegii praefecti; quorum hi quidem sex tunicas secreticorum, pla-
tonia dictas, ceteri omnes candidas tagmaticorum tunicas gestabant.
Post eos stabant ploimi vel nautae, gestantes dorcas et spathas suas.
In triclinio scholarum stabant ab utraque parte ploimi, gestantes
dorcas et spathas suas. Intra chalcem seu portam aeneam stabant
hinc et illinc Tulmatzae [vel Dolbatschi aut Dalmatae] cum flamul-
lis, gestantes dorcas et spathas et pharetras cum sagittis. Extra can-
cellum chalces vel aeneae portae stabat pachoma, [id est turba
miscella, ut videtur,] pars in tractu versus numeros, pars versus
camaram aut fornicem milii, reliqui nempe ploimi et superabundan-
tes Talmatzae, quos capere sua statio non potuerat, item Rossi ba-
ptizati cum flamullis, gestantes scuta et spathas. Triclinium Iustinia-

Ἰστέον, ὅτι ὁ τρικλίνος Ἰουστινιανὸς καὶ ὁ λαυσιακὸς οὐδὲν
 Ms. 196. b ἕτερον ἐξωπλίσθησαν, εἰ μὴ κατὰ τὸ εἰωθὸς ἐκρεμάσθησαν ὀ-
 λόφωτα, καὶ ἀνελλιπῆ τὰ τούτων πολυκάνδηλα. ἐν δὲ τῷ
 πόρτικι τοῦ χρυσотρικλίνου, ἦτοι ἐν τῷ ὄρολογίῳ, ἔστησαν
 τὰ δύο χρυσᾶ ὄργανα τὰ βασιλικά καὶ τὰ δύο ἀργυρᾶ ὄργα-
 Cνα τῶν μερῶν. ὁ δὲ χρυσотρικλίνος ἐξωπλίσθη, καθὼς εἰώ-
 θην τὸ πάσχα ἐξοπλίζεσθαι, ἦγουν διὰ τοῦ πενταπυργίου καὶ
 τῶν βασιλείων θρόνων, τῶν κραβάττων τε καὶ τῆς χρυσῆς
 τραπέζης καὶ τῶν λοιπῶν, μεθ' ὧν τὸ πάσχα κοσμεῖται. (Ἰ-
 στέον, ὅτι ὁ χρυσотρικλίνος ἐν τῇ ἐλεύσει τῶν Ἰσπανῶν οὐδὲν
 κατεκοσμήθη, ἐπειδὴ οὐ συνεσιτιάθησαν τοῖς βασιλεῦσι τῇ ἡ-
 μέρᾳ τῆς δοχῆς οἱ ἀπὸ Ἰσπανίαν ἐλθόντες πρέσβεις, καὶ ἐν
 τῷ τρόπῳ τούτῳ τὰ τοῦ φύλακος χειμεντὰ ἔργα ἐκρεμάσθησαν ἐν
 τῷ ἀναδενδραδίῳ τῆς μανναύρας ἐν τῇ τροπικῇ τῇ παρὰ
 τῶν παστοποιῶν διὰ μεγάλων σκαραμαγγίων γεγονυῖα.) εἰς τὸ
 δὲ τὰς ὀκτὼ καμάρας τοῦ χρυσотρικλίνου ἐκρεμάσθησαν τὰ
 D τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Φάρου στέμματα καὶ
 τῶν ἐτέρων ἐκκλησιῶν τοῦ παλατίου, καὶ ἔργα διάφορα χει-
 μεντὰ ἀπὸ τοῦ φύλακος, καὶ τὰ βασιλικά καὶ αὐγουστιανὰ
 χλανίδια οὕτω· τοῦ ἁγίου Πέτρου τὸ ὀλόχρυσον καὶ διὰ τὸ
 μαργαριτῶν πλατάνιον τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τὸ χρυσοαγγί-

ni et lausiacum palatium nullum habebant alium ornatum, quam
 hunc. Holofota [seu trabes ad instar crucium factae, dependenti-
 bus ex se gravidae polycandelis,] ibi pro more suspensa erant, plen-
 nis candelsbris et nullum suorum cereorum desiderantibus. In por-
 ticu chrysotriclinii seu in horologio stabant ambo aurea domiica-
 lia organa et ambo argentea organa factionum. Chrysotriclinium or-
 natum erat eo modo, quo solet per festum paschatis; nempe
 pentapyrgio ibi exposito et imperialibus thronis seu sellis et grab-
 batis et aurea mensa reliquisque, quae sub festum paschatis expo-
 ni solent. (Quo tempore legati Hispanorum aderant, non ornaba-
 tur chrysotriclinium; quia die audientiae non convivabantur Domi-
 nis; ideoque opera metalli pretiosi artificiosae encausto picta, quae
 solent in phylace vel aerario principali asservari, suspendebantur in
 viridario magnaureae in tropica vel porticu arcuata, quae a tapeti-
 riis e vastis scaramangis confecta fuerat.) Per octo autem camerae
 vel fornices chrysotriclinii suspensa erant stemmata vel infulae et
 templo sanctissimae Deiparae Phari ceterisque templis palatii, va-
 riaeque pretiosa opera smaltita seu chymice picta e phylace, tunicae-
 que tam basilicae seu ordinis regii viris, quam augustiacaee vel so-
 lis Augustabus propriae. Erant autem illae vestes hae, quas rece-
 sebimus. Erat platanium holochrysum et margaritis obsitum ex
 aede S. Petri, quae in palatio est, depromptum. Erat chorosanche-
 rium e S. Theodoro cum grypoleonte seu pallio, cui imagines

ριον μετὰ τοῦ γρυπολέοντος καὶ τοῦ γρυπαρίου τοῦ ἀριστη-
 τηρίου· τὸ πλατάνιον τὸ τριβλάτιον τοῦ πανθέου, ὁ καβαλ-
 λάριος, τὸ αὐγουστιακὸν ἠπλησίον τῆς καμάρας τοῦ ἀριστη-
 τηρίου· ὁ τάων, τὸ αὐγουστιακὸν μανδίον τοῦ διαιταρικού·
 56 καβαλλάριος, τὸ καισαρικόιον τῶν πρὸς δύσιν ἀργυρῶν πυ- Ed.L. 336
 λῶν· τὸ ταώνιον καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ τὸ ἀετάριον. ἄνω δὲ
 τῶν ἀργυρῶν πυλῶν τοῦ αὐτοῦ χρυσοτρικλίνου ἐκρεμάσθη
 τὸ χρυσοῦν σαγίον τὸ λεγόμενον καισαρικόιον. Ἰστέον, ὅτι τὰ
 στέμματα καὶ τὰ χειμευτὰ ἔργα ἐν παρ' ἐν ἐκρέμαντο, ἤγουν
 10 μέσον στέμμα καὶ ἐνθεν κἀκεῖθεν ἔργα χειμευτὰ· ἐν δὲ τῇ
 ἀνατολικῇ καμάρα οὐκ ἐκρεμάσθη ἔργα χειμευτὰ, ἀλλ' ὄλη
 ἀπὸ στεμμάτων ἦν κεκαλλωπισμένη· Ἰστέον, ὅτι εἰς τὰς ζ'
 καμάρας τοῦ χρυσοτρικλίνου πολυκάνδηλα ἀργυρᾶ μετὰ ἄλυ- Ma. 197.
 σιδίων ἀργυρῶν ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ
 15 Φάρου ἐκρεμάσθησαν. εἰς δὲ τὴν ἀνατολικὴν κόγχην ἀντὶ
 τῶν τριῶν κανθῆλων ἐκρεμάσθησαν τρία στέμματα· ἔμπρο- B
 σθεν μὲν τὸ πρᾶσινον στέμμα τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων ἀπο-
 στόλων μετὰ καὶ τοῦ σταυροῦ καὶ τῆς περιστερεῆς αὐτοῦ·
 δεξιᾷ δὲ τὸ βένετον στέμμα τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ
 20 Φάρου μετὰ καὶ τοῦ σταυροῦ καὶ τῆς περιστερεῆς αὐτοῦ· ἀ-
 ριστερεῇ δὲ τὸ βένετον στέμμα τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος
 Δημητρίου μετὰ καὶ τοῦ σταυροῦ καὶ τῆς περιστερεῆς αὐτοῦ.

vulturum et leonum erant intextae; item gryparium seu pannus fi-
 guris vulturum refertus; et haec quidem e pransorio. Tum erat
 platanium triblateum seu sericum ter tinctum e pantheo. Caballa-
 rius porro seu pannus equorum imaginibus obsitus, augustiacum
 heplesium vel tapetium e fornice pransorii. Item pavo [seu pannus
 pavones exhibens], pallium augustiacum e diaetaricio vel triclino
 diaetariorum. Caballarius, caesaricum seu pannus ad Caesares pro-
 prie pertinens e porta argentea, quae versus occidentem est; pa-
 vonarium, et pone hoc aquilarium, ambo panni. Super argenteam
 vero eiusdem chrysotriellini portam suspensum erat aureum sagum,
 quod caesaricum appellatur. Sic autem erant disposita opera pre-
 tiosa smaltita et coronae, ut vicissim unum alterum exciperet, opus
 aureum, tum corona, tum rursus opus smaltitum, et sic porro. At
 in fornice orientale suspensa nulla erant opera chymice picta, sed
 infulis tantum erat exornatus. E septem reliquia camaris vel fornici-
 bus chrysotriclini dependebant argentea polycandela ab argenteis
 catenis e templo sanctissimae Deiparae Phari petita; in concha orien-
 tale vero suspensa erant loco trium polycandelorum tres infulae;
 in medio quidem Prasinæ factionis concolor e SS. Apostolis cum
 superstante cruce et columba; ad eius autem dextram pendebat in-
 fula Veneti populi et coloris e S. Deipara Phari, cum cruce et
 columba; ad eius tandem sinistram infula Veneta ex aede sancti et

ιστέον, ὅτι ταῦτα τὰ τρία, στέμματα παρὰ Κωνσταντίνου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότην κατεσκευάσθησαν. Ἰστέον, ὅτι ἐν τοῖς τέσσαρσι μεσοκαρδίοις τοῦ μεσοπυργίου τοῦ πενταπυργίου καὶ εἰς τὸ ἔμπροσθεν μεσοκάριον τοῦ ἔμπροσθεν πυργίου καὶ εἰς τοῦ δεξιοῦ καὶ ἀριστεροῦ πυργίου τὰ ἔμπροσθεν μεσοκάρια ἐκρεμάσθησαν διάφορα ἐργομονῦκια ἀπὸ τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου καὶ ἐκ τῶν ἐναποκειμένων εἰς τὸν φύλακα. ἐν δὲ τοῖς ξυλίνοις ἐκδέταις τοῖς ἀπὸ τὸ πενταπύργιον ἐν τοῖς τοίχοις ἐκδεδεμένοις συνεδέθησαν τὰ νυμφικὰ ζωνάρια τὰ ἐκ λίθων καὶ μαργάρων ἡμφισμέ-10 να καὶ τὰ ἐναποκειμένα ἐν τῷ φύλακι. Ἰστέον, ὅτι εἰς τὸ μέσον πολυκάνδηλον τοῦ χρυσοτρικλίνου ἐκρεμάσθησαν τὰ δύο ἀγουστιακὰ στηθοκαράκαλα καὶ αἱ δύο διακοπταί, μία ἢ νυμφικὴ καὶ ἑτέρα ἢ ἐν τῷ φύλακι ἀποκειμένη, καὶ τὰ δύο ἀγουστιακὰ κατασειστὰ καὶ τὰ δύο ἀγουστιακὰ πι-15 κτάρια· ἐν δὲ τῷ μεγάλῳ κοσμήτῃ τοῦ αὐτοῦ χρυσοτρικλίνου εἰς τοὺς ἑκαῖς δαυγίτας ἐκρεμάσθησαν μινσουρία καὶ μεσοσκουτέλλα ἀργυρᾶ μεγάλα ἀνάγλυφα ἐκ τῶν ἐναποκειμένων ἐν τῷ βεστιαρίῳ τοῦ Καριανοῦ. ἄνωθεν δὲ εἰς τὰς εἴς φωταγωγοὺς καμάρων τοῦ τρουλλοῦ τοῦ αὐτοῦ χρυσοτρικλίνου ἐκρεμάσθη-20 ουν τὰ μικρὰ σκουτέλλα τῶν προειρημένων μινσουρίων καὶ μεσοσκετέλλων κατὰ καμάρων ζ', καὶ αὐτὰ ὄντα ἀνάγλυφα.

magni martyris Demetrii cum cruce et columba. Tres hae infulae confectae fuerunt iussu Constantini Christum amantis Domini. In quatuor meditullis seu mediis loculis vel tabulatis mediae turris pentapyrgii seu structurae quinque scrinia habentis, et in anteriore meditullio anterioris scrinii et anterioribus meditullis dextrae sinistraeque turris seu scrinii pendebant varia ergomonia e templo S. magni martyris Demetrii, et alia e phylace depromta. E ligaeis paxillis e parietibus pentapyrgii eminentibus dependebant alligata sponsalia zonaria, gemmis et margaritis distincta, e phylace depromta. E medio polycandelo chrysotriclinii dependebant duo augustiaca stethocaracala seu caracallae aut cuculli pectorales et duae diacoptae seu vestes radiatae, una sponsalis, altera in phylace deposita, et duo augustiaca catascista [seu fila margaritarum, qualia solent ex utroque capitis latere in humeros dependere], et duo augustiaca pnicitaria [seu mamellarum strictoria]. In magno cosmata [vel paratorio] eiusdem chrysotriclinii e fenestris dependebant missoria et scutellae mensales, argenteae magnae anaglyphae et vestiario Cariani depromtae. Superius e sedecim fornicibus fenestratis trulli vel cupulae chrysotriclinii pendebant minores scutellae ad illa modo memorata missoria et mensales scutellas pertinentes, etiam ipsae anaglyphae seu figuris exstantibus protuberantes, in singulis fornicibus septemnae.

Τοῦ βασιλέως ἀπὸ τοῦ παλατίου ἐξελθόντος καὶ ἐν τῷ
 μπατωρίῳ τοῦ μεγάλου τρικλίνου τῆς μανναύρας εἰσελθόντος, Ms. 197. b
 ἐδηλώθησαν οἱ Σαρακηνοὶ τοῦ εἰσελθεῖν καὶ τὸν βασιλέα θεά-
 5 σασθαι. οἱ δὲ αὐτοὶ φίλοι Σαρακηνοὶ τὸν χρυσιῶνα ἐξελ-
 θόντες, κατῆλθον τὸν κοχλιὰν ὡς πρὸς τὸν αὐγουστιακὸν
 στάβλον καὶ τὴν καμάραν τὴν λεγομένην τὸν Ἀνηθῶν, καὶ ἀ-
 πὸ τῶν ἐκεῖσε διῆλθον διὰ τοῦ ἁγίου φρέατος, καὶ ἔξωθεν
 τοῦ καγκέλλου τῆς χαλκῆς τῶν ἵππων ἀποβάντες διῆλθον διὰ
 10 τῆς χαλκῆς καὶ τοῦ τρικλίνου τῶν σχολῶν καὶ τοῦ τρι-
 βουναλίου, καὶ ἐκνεύσαντες δεξιὸν, (τὸ ἐκεῖσε γὰρ φουρνικὸν
 διὰ βλαττίων ἦν ἐξωπλισμένον καὶ περιπεφραγμένον,) ἐκαθέ-
 σθησαν ἐκεῖσε, ἕως ἂν συνέφθασεν ὁ βασιλεὺς καὶ πάντα τὰ
 τῆς δοχῆς. Ἰστέον, ὅτι, τοῦ βασιλέως ἀπὸ τοῦ παλατίου ἐλ-
 15 θόντος εἰς τὸ μπατωρίον τῆς μανναύρας καὶ εἰσελθόντος
 ἐκεῖσε, ἤρξαντο οἱ ψάλται μετὰ τῶν δημοτῶν ἄδειν τὰ βα-
 σιλικία. Ἰστέον, ὅτι ὁ βασιλεὺς περιβαλλόμενος τὸ ὀκτάγων-
 νον χλανίδιον καὶ τὸ μέγα λευκὸν στέμμα, ἀνῆλθεν ἐν τῷ
 Σολομωντείῳ θρόνῳ, καὶ ἐκαθέσθη. καὶ μετὰ τὸ καθεσθῆναι
 20 πᾶντες ἐπῆνῆξαντο πολυχρόνιον. οἱ δὲ ψάλται, οἳ τε ἀποστο-
 λῆται καὶ οἱ ἁγιοσοφῆται, ἤρξαντο ἄδειν τὰ βασιλικία, καὶ
 εἰσήχθησαν κατὰ τὸν εἰωθότα τύπον τὰ βῆλα, καὶ τελευταῖ-

DE IPSA RECEPTIONE RIUSQUE FORMALITATIBUS.

Domino e palatio egresso et in metatorium magni triclinii magna-
 5 naurae ingresso, significabatur Saracenis, ut adessent et coram Do-
 mino comparerent. Amici ergo Saraceni, egressi e chryseone [suo
 hospitio] primum per cochleam, quae versus augustiacum stabulum
 spectat, descendebant, et fornitem, qui anetha dicitur; inde trans-
 10 misso sacro puteo, descendebant extra cancellos chalces ex equis, et
 transmissis chalce, triclinio scholarum atque tribunali, versi ad dex-
 tram, considerant in fornice, qui ibi est; (erat enim blatteis cir-
 cumamictus et septo cinctus;) donec Imperator adesset in triclinium
 15 exceptionis cum omnibus illi actui necessariis. Quo tempore Impc-
 rator e palatio veniens in metatorium magnaurea intrabat, incipie-
 bant psaltae seu cantores cum popularibus carmina basilicia seu impe-
 rialia et Imperatorum canendis laudibus dicata canere. Imperator
 autem amictus octangulari tunica magnaue candida iufula, ascen-
 20 debat in thronum Salomoneum, et residebat in eo. Quo facto, poly-
 chronium omnes acclamabant, psaltaeque tam apostolitae, quam ha-
 ziosophitae, incipiebant basilicia canere; et introducebantur vela se-
 cundum ritum consuetum, et postremi tandem amici Saraceni, pre-

Ὁν οἱ φίλοι Σαρακηνοὶ κρατούμενοι παρὰ τε τοῦ κατεπάνω
 τῶν βασιλικῶν καὶ τοῦ κόμητος τοῦ στάβλου. ἐφόρεσαν δὲ
 καὶ αὐτοὶ σπέκια, οὐ τὰ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἕτερα κάλλιστα καὶ ἀ-
 ναγκαῖα, καὶ μαριάκια ἠμφιεσμένα ἀπὸ λίθων τιμίων καὶ
 μαργαριτῶν μεγάλων. οὐκ ἔστιν δὲ τύπος, βαρβάτον περι-
 βάλλεσθαι τοιοῦτον μαριάκιον ἢ μετὰ μαργαριτῶν ἢ καὶ λί-
 θων τιμίων, ἀλλὰ δι' ἔνδειξιν καὶ μόνον τότε ὠρίσθησαν πα-
 ρὰ Κωνσταντίνου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότητος τοῦ ταῦτα πε-
 ριβάλλεσθαι. καὶ τῆς εἰωθῆσας τάξεως τελεσθείσης, οἱ μὲν
 Σαρακηνοὶ ἐξεληθόντες διῆλθον διὰ τοῦ ἀναδενδραδίου καὶ τοῦ¹⁰
 τρικλίνου τῶν κανδιδάτων καὶ τοῦ τρικλίνου, ἐν ᾧ τὸ καμ-
 D λαύκιον ἴσταται καὶ οἱ μάγιστροι γίνονται, καὶ ἀπὸ τῶν ἐ-
 Ms. 198. α κείσε διὰ τοῦ ὀνόποδος καὶ τοῦ πόρηκος τοῦ ἀγουστέως,
 ἧτοι τῆς χρυσῆς χειρὸς, εἰσῆλθον ἐν τῇ τρικλίῳ τοῦ ἀγ-
 ουστέως, καὶ ἐκαθέσθησαν ἐκεῖσε, ἕως οὗ εἰσῆλθεν ὁ βασι-¹⁵
 λεὺς ἐν τῇ παλατίῳ· μετὰ δὲ τὸ εἰσελθεῖν τὸν βασιλέα ἐν
 τῇ παλατίῳ προσεκληθήσαν μετὰ τινα ὄραν καὶ οἱ φίλοι
 Ed. L. 338 Σαρακηνοὶ ἀπὸ τοῦ ἀγουστέως καὶ διῆλθον διὰ τῶν ἐνδοθεν
 διαβατικῶν τοῦ ἀγουστέως καὶ τῆς ἀψίδος εἰς τὸν ἰκπό-
 δρομον, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διῆλθον μέχρι τῶν σκυλῶν, καί²⁰
 εἰσελθόντες ἐκαθέσθησαν ἐν τῇ δυτικῇ μέρει τοῦ Ἰουστινια-
 νοῦ τρικλίνου ἐν τοῖς ἐκεῖσε σκαμνίοις. καὶ εἰδ' οὕτως ἀ-
 πεστάλη αὐτοῖς παρὰ τοῦ βασιλέως διὰ κοιτωνίτου ἱμάτιον
 ἐρῶμα μέγα καὶ λοιπὰ ἀλλάξιμα αὐτῶν. ἰστέον, ὅτι ἔστησαν

hensi a caterpano basilicorum et comite stabuli. Hi duo, caterpanus
 et comes, gestabant et ipsi quoque specia, non sua quidem, at alia
 multo pulcherrima et pretiosa, et torques distinctos lapidibus pretio-
 sis et unionibus primae magnitudinis. Talem torquem, sive gemmis,
 sive margaritis distinctum, moris non est, ut barbatus gestet, sed
 tunc tantummodo, ut eum in solenne pompa ostentationis gratia ge-
 starent, iussi fuerunt ab amante Christi Domino Constantino. Per-
 acta secundum consuetos ritus exceptione, exibant Saraceni, et transi-
 bant per viridarium et triclinium candidatorum et triclinium illud,
 in quo camelaucium stat magistriue creantur; inde per onopodem,
 et porticum augusteonis sive auream manum, tandem intrabant in
 triclinium augusteonis, in quo desidebant, donec revertisset Imperator
 in palatium. Aliquanto post reditum Imperatoris in palatium arces-
 seabantur amici Saraceni ex augusteone. Transibant tunc per interio-
 res porticus augusteonis et per apsidem in circum usque ad scyla;
 ubi ingressi desidebant in occidentali plaga triclinii Iustiniani in
 scamnis ibi stantibus. Illuc ipsis mittebantur ab Imperatore per coe-
 tonitam vestes iam consutae et indutui habiles, aliaque pro ipsis
 mutatoria, [telae non consutae; et sic invitabantur ad coepulandum

ἔθθεν ἀκείθεν, ἤγουν δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ, τὰ χρυσᾷ Ῥωμαῖα
 σκήπτρα καὶ τὰ πτυχία καὶ τὰ ἕτερα χρυσᾷ σκήπτρα, δηλον-
 ότι ὑπὸ τῶν κανδιδάτων κρατούμενα, φορούντων σκαραμάγ-
 για καὶ τὰ ἴδια κανδιδατικά. διήρκεσαν δὲ δι' ὄλου τοῦ
 5 κλητωρίου ἰστάμενα. ἰστέον, ὅτι ἐν τῷ κλητωρίῳ οἱ μάγι-
 στροὶ ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν μαγιστράτα στιχάρια καὶ βαλτί-
 δια καὶ χλαρίδια κατὰ τὸν τύπον τοῦ πάσχα. ὁ δὲ παρα-
 κοιμώμενος ἐφόρεσεν σπέκιον, ὁμοίως καὶ ὁ λογοθέτης καὶ οἱ
 λοιποὶ πατρίκιοι ἐφόρεσαν σπέκια. τῶν δὲ φίλων Σαρακηνῶν
 10 ἰουσνεσιτωμένων τοῖς δεσπόταις, ἔστησαν οἱ ψάλται ἀποστολι-
 ται ἔσωθεν τοῦ βήλου εἰς τὴν καμάραν τὴν πρὸς τὸν βασι-
 λικὸν κοιτῶνα· οἱ δὲ ἀγιοσοφῖται ἔστησαν ἔσωθεν τοῦ βή-
 λου ἐν τῇ καμάρᾳ τῇ πρὸς τὸ πάνθεον, δι' ὄλου τοῦ κλητω-
 ρίου ἄδοντες βασιλίκια, μόνον εἰς τὰς εἰσόδους τῶν μινσῶν
 15 ἤρμεμύντες διὰ τὸ τὰ ὄργανα αὐλεῖν. ἰστέον, ὅτι μετὰ τὸ
 ἀναστῆναι τῆς τραπέζης τὸν βασιλέα πρὸ τοῦ ἐξελεῖν τοὺς
 φίλους διὰ τοῦ τῆς τραπέζης ἐδόθησαν ἐν χρυσοῖς διαλίθοις
 σκουτελλίοις, τοῖς μὲν δυσὶ φίλοις ἀνὰ μιλιαρησίῳν πεντακο-
 σίων, τοῖς δὲ λοιποῖς ἀνθρώποις αὐτῶν μιλιαρησία γ. ἔξελ- Ms. 198. h
 20 θόντες δὲ οἱ αὐτοὶ φίλοι ἐκαθέσθησαν ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ
 τρικλίνῳ ἐν τῷ ἀνατολικῷ μέρει τῷ πρὸς τὸ μεσοκῆπιον, ἐν
 7. παρακνυώμενος cod. et ed.

Imperatori]. Stabant [in cletorio seu triclinio convivali] ab utraque
 parte, dextra sinistraque, aurea Romana sceptrā seu vexilla et pty-
 chia [vel signa Fortunae] et reliqua aurea sceptrā, quae candidati te-
 nebant, scaramangiis propriisque suis candidaticis induti. Haec
 sceptrā cum suis sceptrigeris per totum triclinium ab uno termino ad
 alterum usque pertinebant. In eo convivio gestabant magistri sua
 magistrata seu magisterialia strictoria, et balteos et tunicas, ut
 mos est illos per festum paschatis gestare. Paracoemomenus seu ac-
 cubitor et logothetes et reliqui patricii gestabant specia. Amicis Sa-
 racenis ad sacram mensam assidentibus, caneabant psaltae, apostoli-
 tae quidem intra velum in camara vel fornice, qui ad sacrum coe-
 tonem spectat, hagiosophitae autem intra velum in camara, quae
 ad pantheum spectat, stantes. Canebant hi per totum convivium
 carmina in laudem Imperatoris, excepto, quod sub introitu mis-
 suum seu ferculorum pausarent. Tunc enim sonabant organa fla-
 tilia. Fluito convivio Dominoque a mensa relevato, antequam
 amici Saraceni e triclinio exirent, distribuebantur ipsis et eorum
 comitatui munera imperialia per praefectum mensae. Et duo quidem
 amici seu legati accipiebant in aureis gemmatis scutellis, unusquis-
 que pro portione sua quingentena milljaresia, reliqui autem homi-
 nes seu comites et famuli ipsorum accipiebant in universum simul
 omnes ter mille. Egressi e coenaculo amici desidebant in Iustiniani
 triclinio in eius tractu orientali, qui ad hortum medium spectat,

τοὺς ἐκεῖσε σκάνυοις, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς διὰ κοιτωνίτου οὐνάνθια καὶ ῥοδοστάγματα, γάλαιά τε καὶ λοιπὰ **Δ**μυριστικά. καὶ διὰ τῶν προεντρειπισθέντων ἐκεῖσε ἀναγλῶφων χειρὶ βοξέστων νησάμενοι καὶ διὰ πολυτίμων χειρομάκτων ἀπομαξάμενοι καὶ τῶν μυριπνόων καὶ εὐώδων σταγμά-5 των καὶ ἄλημάτων ἀφθόνως ἐμπλησθέντες, πάλιν διὰ τοῦ λαυσιακοῦ καὶ τοῦ ὄρολογίου καὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου ἐξέισαν τὰς ἀνατολικὰς πύλας τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ διὰ τοῦ ἡλιακοῦ τοῦ Φάρου ἐξεληθόντες, κατῆλθον διὰ τοῦ ἡλιακοῦ τῆς νέας καὶ τοῦ μεγάλου τρικλίνου εἰς τὸ τζυκανιστήριον· ἐ-10 κείσε οὖν ἰππεύσαντες ἀπῆλθον ἐν τῷ ἰδίῳ ἀπλήκτῳ, ἦτοι εἰς **Ed.L.336** τὸν χρυσιώνα. Ἰστέον, ὅτι ἀνάγλυφα μινωσφῖρια καὶ σκουτέλλια ἐν τῷ μεγάλῳ κοσμῆτῃ τοῦ χρυσοτρικλίνου ἀκμὴν ἐκρέμαντο, καὶ τὰ μικρὰ ἀνάγλυφα σκουτέλλια ἐν ταῖς φωταγωγοῖς καμάραις τοῦ τρούλλου ἐκρέμαντο. Ἰστέον, ἔτι, ἡμερῶν¹⁵ διελθουσῶν οὐκ ὀλίγων, ἤτήσαντο οἱ φίλοι Σαρακηνοὶ θάσασθαι καὶ συντυχεῖν τὸν βασιλέα, καὶ ἐπεὶ ὁ χρυσοτρικλίνος ἀπεγραμίσθη τῆς προῤῥηθείσης γραμμῆς, ἐν τῷ ἀδιαλείπτῳ καὶ καθ' ἐκάστην ἰσταμένῳ ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ πυργίῳ ἐκρεμάσθησαν, ἐν τοῖς τοῦ αὐτοῦ πυργίου μεσοκαρδίαις, τὰς **Β** τρία στέμματα· πρὸς ἀνατολὴν μὲν τὸ τῶν ἁγίων ἀποστό-15 λων πράσινον στέμμα, δεξιᾷ δὲ τὸ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Φάρου βένετον στέμμα, ἀριστερᾷ δὲ τὸ τοῦ ἁγίου μεγα-

in scamnis ibi positis. Illuc mittebat Ipsi Imperator per coetonitam oenanthia [genus unguenti est,] et aquam rosarum stillaticiam et galias et alia unguenta et odoramenta. Postquam ibi in paratis levati operis pelvibus sese lavarant, et pretiosis mantilibus manus absternerant atque siccaverant, unguentisque et liquoribus suave spirantibus corpus probe delibutum habebant, exhibant rursus per lausiacum et horologium et chrysotriclinium, portam orientalem chrysotriclinii et solarium Phari, descendebantque per solarium novae ecclesiae et magni triclinii in tzucanisterium. Ibi conscendebant rursus in equos suos, et sic avehebantur in mansionem suam, id est in chryseonem. Tenendum adhuc, interrasilia missoria et scutellas suspensa tum fuisse in magno cosmata chrysotriclinii: parvae autem anaglyphae scutellae dependebant e fenestratis fornicibus trulli. Non paucis diebus post rogabant amici Saraceni denuo veniam videndi Imperatorem eique colloquendi. Quandoquidem vero chrysotriclinium pictu cultuque illo, quem supra descripsimus, fuisset exutum, suspendebantur in turricula, quae quotidie et nunquam non ibi stat, ex eius mediis tabulatis orientalibus tres infulae, in medio stemma SS. Apostolorum viride; ad eius dextram venetum sanctissimae Deiparae Phari; et ad sinistram venetum stemma sancti et magni martyris

λομάρτυρος Δημητρίου βένετον στέμμα μετὰ καὶ τῶν σταυ-
 ρῶν αὐτῶν. αἱ δὲ τῶν τριῶν στεμμάτων τρεῖς περιστεραὶ
 ἐκρεμάσθησαν ἐν τῇ πρὸς δύσιν μεσοκαρδίῳ τοῦ αὐτοῦ πυρ-
 γίου. ἔνθεν δὲ κάκεισε τοῦ αὐτοῦ πυργίου ἔστησαν θρόνοι
 5 δύο· δεξιὰ μὲν πρὸς ἀνατολὴν ὁ τοῦ Ἀρκαδίου, ἐν ᾧ ἑκα-
 θέσθη Ῥωμανὸς ὁ Πορφυρογέννητος καὶ Θεόστεπτος βασι-
 λεὺς· εὐάνωμα δὲ ὁ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου θρόνος. ἔν-
 10θεν δὲ κάκειθεν, ἦτοι δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τοῦ χρυσοτρικλί-
 νου, ἔστησαν οἱ λοιποὶ βασιλῆοι θρόνοι καὶ τὰ δύο χρυσᾶ
 15 κοραβιάτια καὶ τὰ δύο ἀργυρᾶ ἰστοπόδια, ἐν οἷς καὶ τὸ δυ-
 τικὸν αἶρεται βῆλον· ἔστησαν δὲ κάτωθεν τοῦ αὐτοῦ βῆλου
 τὰ τρία μεγάλα μινσοῦρια. ἐκρεμάσθη δὲ καὶ τὰ χρυσᾶ
 τοῦ πάσχα βῆλα ἐν τῇ αὐτῇ χρυσοτρικλίνῳ. κατεράνθη δὲ
 καὶ τὸ τούτου ἔδαφος ἀπὸ μυρρίνης καὶ δενδρολιβάνου καὶ
 20 ῥόδου. ἡ δὲ χρυσῇ τράπεζα οὐκ ἔστι. οἱ δὲ μάγιστροι καὶ
 ἀνθύπατοι καὶ πατρίκιοι ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν ἐκ τύπου ἀλ-
 λάξιμα, ὁμοίως καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου. οἱ δὲ τοῦ χρυσο-
 τρικλίνου πάντες ἐφόρεσαν σαγία ῥοῆς. οἱ δὲ τῶν σεκρέτων
 πάντες ἐφόρεσαν τὰ ἀληθινὰ σαγία, οἱ δὲ πραιπόσιτοι ἔ-
 25 στήσαν ἐν τῇ ἰδίᾳ στάσει. ὁ δὲ βασιλεὺς περιβαλλόμενος τὸν Ὁ
 αἰτὸν, τὸ χλανίδιον καὶ τὸ ἄσπρον μέγα στέμμα, ἑκαθέσθη.
 οἱ δὲ κοιτωνῆται καὶ ὁ κατεπάνω καὶ ὁ μυστικὸς μετὰ τῶν
 ἰδίων ἀλλαξίμων ἔστησαν ἐν τῇ ἰδίᾳ τοῦ χρυσοτρικλίνου·

Demetrii. Habebant illa tria stemmata suas totidem cruces; at tres columbae ad ea pertinentes dependebant ex eiusdem turriculae seu scrinii meditullis occidentalibus. Ab utraque eiusdem parte stabant throni duo, hinc unus, versus orientem nempe, et a dextra thronus Arcadii, in quo Romanus Porphyrogenitus et a Deo coronatus Imperator sedebat; illinc autem a sinistra stabat thronus S. Constantini. Ab ipsius autem chryso-triclini ambabus partibus, dextra sinistraque, stabant reliqui throni imperiales et duo aurea grabbatia et duo argentea histopodia, [seu crassi et proceri styli, ad formam malorum navalium efficti,] e quibus occidentale velum dependet. Infra idem velum stabant tria magna missoria. Suspensa quoque erant in eodem chryso-triclino aurea vela, quae per festum paschatis suspendi solent. Solum eiusdem conspersum erat myrto et dendrolibano [seu rosmarino] et rosis. At aurea mensa tum ibi non prostabat. Magistri et proconsules et patricii gestabant sua, ut ritus ferebat, mutatoria; itemque cubicularii: at qui ad chryso-triclinium pertinebant, omnes gestabant saga russa. Secretici omnes gestabant vera seu purpurea saga. Praepositi stabant in sua statione. Imperator amictus aquila, tunica puta sic dicta, et alba magna infula, sedebat. Coetonitae, catepano [basilicorum] et mysticus in propriis mutatoris stabant in proprio velo chryso-tricli-

βήλη· οἱ δὲ Σαρακηνοὶ εἰσῆλθον διὰ τοῦ ἱπποδρόμου καὶ τῶν σκύλων, καὶ διελθόντες διὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τοῦ λαυσιακοῦ καὶ παρὰ τοῦ λογοθέτου εἰσαχθέντες κατὰ τὸ εἰωθὸς πρὸς τὸν βασιλέα καὶ πλησίον τοῦ βασιλείου θρόνου γενόμενοι, συνέτυχον μετὰ τοῦ βασιλέως ὅσα ἐβούλοντο. οἷς δὲ ἄνθρωποι αὐτῶν εἰσαχθέντες ἔστησαν ἐν τῷ πρὸς δύοιν

Ed.L. 340 τόπῳ τῷ ἐν τοῖς δυοῖν ἰστοποδίοις αἰρομένῳ, δηλονότι ἔπισθεν τῶν τριῶν μεγάλων χρυσοῶν μινσουριῶν, καρτερήσαντες ἐκέλευε, μέχρις ἂν καὶ οἱ φίλοι ἀποχαιρετίσαντες τὸν βασιλέα ἐξίσσαν. τῶν δὲ φίλων πρὸς τὴν μέσην τοῦ χρυσωτρικλίνουσι γενομένων, εὐφρημήσαντες οἱ τούτων ἄνθρωποι συνέξισαν αὐτοῖς, καὶ πάλιν διὰ τοῦ λαυσιακοῦ καὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, τῶν τε σκύλων καὶ τοῦ ἱπποδρόμου καὶ τῆς ἀψίδος ἀπῆλθον ἐν τῷ ἰδίῳ τοῦ χρυσιῶνος ἀπλήκτῳ.

Ms. 199. b Περὶ τοῦ γεγονότος ἱπποδρομίου ἐπὶ τῇ ἐλεύσει τῶν φίλων Σαρα-
 κηνῶν, διὰ τὴν εἰρήνην καὶ τὸ ἀλλάγιον, εἰς ἰνδ. δ' ἐπὶ Κων-
 B σταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν Πορφυρογεννήτων βασιλέων.

Εἰς τὸν δῆμον τοῦ Βενέτου ἔσθη ὁ νοῦμερος ἀντὶ τοῦ δομεστίκου τῶν σχολῶν, φορῶν τὸ χρυσοῦν βένετον χλαμίδιον τοῦ δομεστίκου τῶν σχολῶν· εἰς τὸν δῆμον τοῦ Πρα-20

nii. Saraceni intrabant per circum et scyla, transmissoque Iustiniani triclinio et lausiaco, intrabant ad Imperatorem, a logotheta introducti pro consueto more, collocatique coram sacro throno alloquebantur et componebant cum Domino, quae volebant. Illorum homines vel famuli introducti stabant versus occidentem intra velum, quod e duobus illis histopodiis vel proceris malis argenteis dependebat, id est retro tria illa magna missoria aurea; ubi exspectabant, donec amici, valere iusso Imperatore, abirent. Legati abeuntes quum pervenissent ad mediam chrysotriclinii partem, incipiebant ipsorum homines Imperatori bona verba dicere et cum ipsis simul exire. Per eandem, qua venerant, viam, nempe per lausiacum, Iustiniani triclinium, scyla, circum et apsidem remeabant domum in chrysonem, suum hospitium.

DE LUDO EQUESTRE INSTITUTO IN GRATIAM AMICORUM SARACENORUM, QUI CONCILIANDAE PACIS ET PERMUTANDORUM CAPTIVORUM GRATIA VENERANT, INDICT. IV. [A. C. 946.] SUB CONSTANTINO ET ROMANO PORPHYROGENITIS IMPERATORIBUS.

In demo seu gradibus circensibus Veneti [seu factionis Venetae] stabat numerus [seu domesticus vel magister numerorum] vice domestici scholarum, gerens eius auream Venetam tunicam. In demo Pra-

σίνου ἔστη ὁ δομέστικος τοῦ τείχους, φερῶν τὸ χρυσοῦν
 πράσινον χλαρίδιον τοῦ δομεστίκου τῶν ἔξκουβίτων. εἰς τὸν
 δῆμον τοῦ Λευκοῦ ἔστη ὁ δήμαρχος τῶν Βενέτων· εἰς τὸν
 δῆμον τοῦ Ρουσίου ἔστη ὁ δήμαρχος τῶν Πρασίνων. εἰς δὲ
 5 τοῦ Βενέτου τὸν δῆμον καὶ εἰς τὸν τοῦ Πρασίνου ἐκρεμά- C
 σθησαν τὰ ἀπὸ σημέντων διακοπτῶν ἡμφιεσμένα διροδίνα βῆ-
 λα, κατὰ δῆμον ἀνὰ τριῶν. εἰς δὲ τὸν τοῦ Λευκοῦ δῆμον
 καὶ εἰς τὸν τοῦ Ρουσίου δῆμον ἐκρεμάσθησαν τὰ ὄξέα βῆλα
 τοῦ χρυσοτρικλίνου, οἱ γρυπόναγροι· οἱ δὲ δημῶται πάντες
 10 καὶ οἱ ψάλται, οἳ τε ἀποστολῆται καὶ ἀγιοσοφῆται, ἔστησαν
 εἰς τοὺς δ' δῆμους· καὶ οἱ μὲν δημῶται φοροῦντες τὰ ἐαν-
 τῶν καμίσια καὶ τὰ ἀπὸ σημέντων στεφάνια, βαστάζοντες
 καὶ τὰ ἴδια ἐγγεῖρια· οἱ δὲ ἀποστολῆται καὶ ἀγιοσοφῆται ἐ-
 15 φόρεσαν τὰ ὀλόβλαττα καμίσια τοῦ σκεπτοῦ καὶ τὰ ὑπὸ φια-
 λίων καὶ τὰ ἕτερα τῶν ὑπουργούντων εἰς τὰς καμάρας τῶν ἰσ' D
 ἀκουβίτων. οἱ δὲ δημῶται οἱ στάντες εἰς τοὺς δύο μεγάλους
 δῆμους τοῦ τε Βενέτου καὶ τοῦ Πρασίνου ἐβάστασαν τοῦ σαξί-
 μιον τὰ φεγγία. οἱ δὲ δ' ἡνίοχοι ἐφόρεσαν τὰ χρυσαῖα δημό-
 20 σια τοῦ χρυσοῦ ἵπποδρομίον· τὰ δὲ ἕτερα δημόσια ἐφόρε-
 20 σαν δ' βιγάριοι. οἱ δὲ λοιποὶ βιγάριοι ἐφόρεσαν γυμναστί-Ed.L. 341

2. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι παρῆν τῷ τότε καιρῷ ἐν τῇ πόλει ὁ
 ἐξσκούβιτος καὶ αὐτὸς ἔστη ἐν τῷ δήμῳ τοῦ Πρασίνου, οὐχὲ
 δὲ ὁ τειχεῶτης.

sini stabat domesticus castrī, gerens auream Prasinam tunicam dome-
 stici excubitorum. In gradibus factionis albae stabat demarchus fa-
 ctionis Venetae; et in gradibus factionis russae stabat demarchus fa-
 ctionis Prasiniae. In gradibus Veneti pariter atque Prasini suspen-
 sa erant vela rosea, segmentis cancellatis praetextata, terna in una-
 quaque factione. In gradibus autem albae russaeque factionis sus-
 pensa erant vela purpurea chrysotriclinii, in quibus figurae grypona-
 grorum seu vulturum feris asinis commixtorum conspiciebantur. Faction-
 narii et cantores tam e templo SS. Apostolorum, quam e templo S.
 Sophiae, stabant per quatuor demos seu graduum circenses totidem fa-
 ctionum: illi quidem, factionarii puta, in suis camisiis, gerentes
 coronulas e segmentis et sua manucciola: hi autem, apostolitae et
 hagiosophitae cantores, gerebant holoblatta seu integra sericea, cam-
 isia szepti et hypophialia [vel subcaputia] et cetera perlicia mini-
 strare seu appendi solita in fornicibus XIX accubituum. Demotae
 stantes in magnis duobus demis seu divisionibus graduum circensium,
 Venetae scilicet atque Prasiniae factionis, gestabant phengia seu bac-
 culos cum lunulis, quales in ludo saltatorio gestare solent. Aurigae
 quatuor primarii gerebant aurea demosia vel vestes factionis cuius-
 que publicas, ad aureum sic dictum circense pertinentes. Reliqua
 demosia gestabant quatuor praecipui bigarii. Ceteri bigarii gerebant

κία. οἱ δὲ δ' εἰκασταὶ καὶ οἱ ἐργάται πάντες ἐφόρεσαν τὰ
 χρυσαῖα ὀλοσήμεντα κοντομάνικα. ἡ δὲ πολιτικὴ ἐφόρεσεν τὰ
 λευκὰ χλανίδια τῶν δ' ταγματῶν. τοῦ δὲ Βενέτου μέρος
 νικήσαντος, ἐγένετο σαξίμον κατὰ τὸν τύπον τοῦ λαχανικοῦ
 ἵπποδρομίου, δηλονότι ὀψικευθέντων τῶν νικησάντων ὑπὸς
 τῶν δ' εἰκαστῶν καὶ ὄλων τῶν ἐργατῶν τῶν δύο μερῶν τῶν
 φορεσάντων τὰ ὀλοσήμεντα κοντομάνικα, καὶ τῶν δημῶν
 Ms. 200. a τῶν δύο μερῶν βασταζόντων καὶ τὰ τοῦ σαξίμου φεγγία. ὁ
 δὲ δήμαρχος τῶν Βενέτων, ὡς νικήσας, κατὰ τὸν τύπον τοῦ
 Βλαχανικοῦ ἵπποδρομίου ἐφόρεσεν τὸ ἀληθινὸν σαγίον, καί
 ὀψίκευσεν καὶ αὐτός. διὰ γὰρ ἔνδειξιν τῶν φίλων Σαρακη-
 νῶν ἀρίσθη, ὀψικεῦσαι καὶ τοῦ ἑτέρου μέρους τοὺς δημῶτας
 καὶ τοὺς εἰκαστὰς καὶ τοὺς ἐργάτας. ὁ γὰρ παλαιὸς τύπος
 τοῦτο οὐκ ἔχει, εἰ μὴ μόνον τοὺς δημῶτας καὶ εἰκαστὰς καὶ
 ἐργάτας τοῦ νικήσαντος μέρους ὀψικεῦεν. οἱ δὲ ἡνίοχοι καὶ
 ὁ δήμαρχος καὶ οἱ δημῶται καὶ εἰκασταὶ καὶ ἐργάται σα-
 ξαντες κατὰ τύπον, εἰς τὸ II στάντες καὶ εὐφημήσαντες, δι-
 ἤλθον τὴν μέσην, καὶ ἀπῆλθον εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἐκκλη-
 σίαν εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον εἰς τὰ διακονίσσης κατὰ τὸν
 C τύπον τοῦ λαχανικοῦ ἵπποδρομίου. τῇ δὲ ε' τοῦ Ἀγούστου
 μηνός, ἤγουν τῇ ἑορτῇ τῆς λαμπρᾶς μεταμορφώσεως τοῦ

gymnastica. Quatuor pictores et operae fabriles omnes gesta-
 bant aurea holosemента [vel tota ex segmentis facta] brevibus manicis
 Magistratus urbanus gestabat candida tunica quatuor tagmatum.
 Veneta itaque factione tunc vincente, fiebat saximum [vel saltatio]
 eo ritu, qui in hippodromio lachanico [seu eo ludo equestri, per
 quem olera et alia esculenta spargi solent,] observatur. Scilicet
 victores comitabantur quatuor pictores et omnes operae fabriles am-
 barum factionum, gestantes holosimenta brevibus manicis, et popu-
 lares ambarum factionum, gestantes phengia saximi. Demarchus au-
 tem Venetae factionis, ut victor, gestabat verum seu purpureum sa-
 gum, ut mos est in ludo curuli olerario, et comitabatur in obsequio
 suam factionem. Dixi, ambas factiones in obsequio tum processisse.
 Iussum nempe fuerat ostentationis erga hospites Saracenos gratia, ut
 alterius quoque victae factionis, Prasiniae, factionarii plebeii et pi-
 ctores et fabri processioni interessent. Alias id non habet ritus an-
 tiquus, vi cuius factionarii et pictores et fabri victricis tantummodo
 factionis processionem celebrabant. Ut venerant in II, consistebant
 ibi aurigae et demarchus et populares et pictores et operae fabriles.
 desultabantque suas choreas, dictisque Imperatori laudibus, abibat
 per mesam in propriam suam ecclesiam, in S. Deiparae aedem pala-
 quae in diaconissarum monasterio est; prout fieri solet in ludo curuli
 olerario. Sexto die Augusti seu festo splendidae transfigurationis Do-
 mini nostri Iesu Christi peragebatur festum secundum antiquum et

Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐτελέσθη ἡ ἐορτὴ κατὰ τὸν ἐξ ἀρχαίων χρόνων παρακολουθήσαντα τύπον αὐτῆς, πλὴν διὰ τοὺς φίλους Σαρακηνούς ἐφόρεσαν οἱ βασιλεῖς τοὺς λώρους, βασιτάσαντες καὶ τοὺς σταυροὺς καὶ τὰς ἀκακίας. οἱ δὲ μάγιστροι καὶ ἀνθύπατοι καὶ πατριῖκοι ἐφόρεσαν καὶ αὐτοὶ τοὺς λώρους, οὐ μέντοι δὲ σκεπεῶνας ἢ ἀκακίας ἐβάστασαν. ἐξῆλθον δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη καὶ ὀψίκευσαν κατὰ τὸ εἰωθὸς, ἥτοι ὁ μέγας σταυρὸς, ἡ τοῦ Μωσέως ῥάβδος, τὰ Ῥωμαῖα σκῆπτρα, τὰ πτυχία καὶ ὅσα ἕτερα ἐν τῷ τοῦ Κυρίου Διοσκόκεινται ναφ. ἀλλὰ καὶ οἱ ψάλται, ἀποστολλῆται καὶ ἀγιοσοφῆται, συνῆσαν τοῖς δήμοις ἐν ταῖς δοχαῖς εὐφημοῦντες, δηλονότι τὰ προῤῥηθέντα ἐν τῇ δοχῇ φοροῦντες ἀλλάξιμα. τὸ δὲ τριβουνάλιον, ἐν ᾧ κατὰ τύπον ἴστανται οἱ φίλοι καὶ θεωροῦσιν τὸν βασιλέα, ἀπώντος ἐν τῷ προκένσῳ τῆς ἐκκλησίᾳ—Ed. L. 342 15ας καὶ πάλιν ὑποστρέφοντος, ἐξωπλίσθη κατὰ τὴν προῤῥηθεῖσαν τῆς δοχῆς ἐξόπλισιν. ὁ δὲ τῆς ἀγίας Σοφίας μέγας ναὸς ἐξωπλίσθη κατὰ τὸ εἰωθὸς τοῦ πάσχα. εἰς δὲ τὰ καθηχούμενα, ἤγουν ἄνωθεν τῶν βασιλικῶν πυλῶν, ἐκρεμάσθησαν τὰ χρυσᾶ βῆλα τῶν κίωνων τοῦ κιβωρίου καὶ ἕτερα βῆλια καὶ ἐνδυταὶ ἀπὸ τε τῆς ἀγίας Σοφίας καὶ τῆς νέας ἐκκλησίας· ἀλλὰ καὶ ἄλλυσιδία πλεῖστα ἀπὸ διαφόρων ἐκκλησιῶν, Ms. 200. b καὶ τὰ τῆς νέας πάντα μεγάλα πολυκάνδηλα· ἀλλὰ καὶ στέμματα καὶ διάφορα ἐργομονῖα, σταυροὶ τε χρυσοὶ διάλυθοι καὶ

remotis temporibus traductum ritum, nisi quod Domini in gratiam Saracénorum hospitem loros corpore, cruces et acacias manibus gestabant. Magistri autem et proconsules et patricii gestabant et ipsi quoque loros, absque tamen scipionibus et absque acaciis. Producebantur sceue seu vasa pretiosa et reliquiae Sanctorum, omnia in obsequio pro more consueto, ut magna crux, virga Mosis, sceptrum [seu vexilla] Romana, eutychia [vel signa Fortunae] et aliae quaecunque reliquiae in templo Domini depositae. Aderant cum factionibus psaltiae apostolitae et hagiographitae ibi, ubi transeuntes Dominos salutare bonis verbis et venerari mos est, fausta illis acclamantes et induti mutatoris iisdem, quae illos in exceptione legatorum gestasse antea dicebamus. Tribunal, in quo stare amicos et spectare Imperatorem mos est, tam ad ecclesiam in processione cunctem, quam inde redeuntem, exornatum erat eodem modo, quo diximus in exceptione eorum. Magnum S. Sophiae templum ornatum erat eo modo, quo solet per festum paschatis esse. In catechumenis seu supra portam regiam suspensa erant aurea vela columnarum ciboriorum illaque vela et instrata, tam e S. Sophia quam ex nova ecclesia petita; item catenae variis ex ecclesiis depromptae, e quibus dependebant magna novae ecclesiae polycandela; item infulae et varia ergomucia

πτυχία εὐαγγελίων ἐκεῖσε ἰδρύνθησαν. τὰ δὲ ἐξῆς τῆς προ-
 λεύσεως ἐτελέσθη κατὰ τὸν εἰωθότα τύπον. τῇ δὲ ἐνάτῃ
 Βτοῦ Ἀυγούστου μηνός, ἡμέρα κυριακῆ, ἐγένετο κλητωρίον ἐν
 τῇ τρικλίῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἐξῆλθεν δὲ τὸ ἀνάγλυφον ἀ-
 σήμιον τὸ ἐναποκείμενον ἐν τῷ βεστιαρίῳ τοῦ Καριανοῦ, καὶ
 δὲ αὐτοῦ γέγονεν ἡ πᾶσα ὑπηρεσία τοῦ τραπεζίου. ἐπαῖξω
 δὲ καὶ τὰ θυμελικὰ πάντα παίγνια. ἔφαγον δὲ ἐν τῷ αὐτῷ
 κλητωρίῳ οἱ δύο φίλοι Ταρσίται καὶ οἱ ἄνθρωποι αὐτῶν,
 καὶ δέσμοι ἀπὸ τοῦ πραιτωρίου Ταρσίται μί. ἔλαβον δὲ ἐν
 χρυσοῖς σκουτελλίοις οἱ μὲν δύο φίλοι ἀνὰ μιλιαρησίῳ φ¹⁰
 οἱ δὲ λοιποὶ ἄνθρωποι αὐτῶν μιλ. γ, οἱ δὲ μί δέσμοι μιλ.
 α. ἀπεστάλησαν δὲ καὶ τοῖς ἐν τῷ πραιτωρίῳ ἐναπομείνασιν
 δεσμίοις μιλ. τοῦ δὲ βασιλέως ἀναστάντος, ἐκαθέσθησαν πύ-
 λιν οἱ αὐτοὶ φίλοι ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου,
 καθ' ὃν προεῖρηται τρόπον. καὶ ἀπεστάλησαν πάλιν αὐτοῖς¹⁵
 διὰ κοιτωνιτῶν μυριστικά, στάγματά τε καὶ ἀλήμματα εὐώ-
 δη, καὶ νιψάμενοι καὶ εὐωδιασθέντες διῆλθον πάλιν διὰ τοῦ
 χρυσοτρικλίνου καὶ τῶν ἀνατολικῶν πυλῶν, καθ' ὃν τρόπον
 προεῖρηκαμεν.

4. δσίμην cod. et ed., ut saepius. Cf. R. ad. pag. 7, 3.

crucisque aureae gemmatae, codices evangeliorum quoque ibi collo-
 cabantur. Reliqua processionis fiebant secundum consuetam formam.
 Die nona Augusti eademque dominica celebrabatur cletorium seu sa-
 crum solenne convivium in triclinio Iustiniani. Producebatur tam
 anaglypha seu exstante caelatura conspicua supellex argentea, quae
 in vestiaro Cariani solet asservari, in eaque inferebantur dapes fie-
 batque reliquum omne circa mensam ministerium. Spectacula simul
 ludebant seu edebantur omnis generis scenica. Convivabantur tam
 ambo amici seu legati et hospites Tarsenses, unaque comites eorum
 et captivi Saraceni e praefectura Tarsense olim abrepti, nunc e praet-
 orio accessiti, velut captivitate recens liberati, numero quadraginta.
 Hi omnes accipiebant muneris nomine nummos in scutellis argenteis.
 Amborum quidem amicorum in suam unusquisque personam accipiebat
 quingentena miliaria, reliqui eius comites in universum accipiebant
 ter mille miliaria, mille tandem miliaria accipiebant illi quadra-
 ginta captivi sacris epulis adhibiti. Sed et captivis Saracenis, qui in
 praetorio et vinculis remanserant, mittebatur numerus miliariorum.
 Finitis epulis, quum surgeret Imperator, iubebantur amici Saraceni
 rursus in dextra parte eiusdem triclinii secundum praedictum modum
 desiderare. Illuc et tum quoque mittebantur ipsis per coetonitas odo-
 rati liquores et unguenta, quibus quum loti probe se imbuissent, abi-
 bant domum, praeter chrysotriclinium transeuntes et portam orien-
 talem et sic porro, ut praediximus.

Δοχὴ ἑτέρα τοῦ Δελεμίκη.

Ἰστέον, ὅτι τῇ λ' τοῦ Αὐγούστου μηνός, ἡμέρα κυρια-
 κῆ, ἐπὶ τῇ ἐλεύσει τοῦ Δελεμίκη τοῦ Ἀμηρῶ τοῦ Ἐμετ καὶ
 ἀποκρισαρίου τοῦ Ἀποχαβδῶ ἐγένετο δοχὴ κατὰ τὴν προει-
 5ρημῆν δοχὴν κατὰ πάντα ὁμοία. καὶ ἐότησαν μέσον τοῦ
 μεγάλου τρικλίνου τῆς μανναύρας σελλία χρυσᾶ, ἐν οἷς ἐκα-
 θέσθησαν οἱ βασιλεῖς, οἱ τοῦ κουβουκλείου δὲ οὐκ εἰσῆλθον
 παραστῆναι. παρέστησαν δὲ οἱ κοιτωνῖται μόνοι καὶ ἐβδο-
 10μάριοι πάντες μετὰ τῶν ἰδίων ἀλλαξίμων. Ἰσταντο δὲ καὶ οἱ Ed.L.343
 ιοκανδιᾶτοι δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου μετὰ σκα-
 ραμαγγίων καὶ τῶν κανδιδατικίων, κρατοῦντες τὰ τε Ῥω-
 μαῖα σκῆπτρα καὶ τὰ πτυχία καὶ λοιπὰ σκευή, καὶ εἰσήγα-
 γεν ὁ λογοθέτης τοὺς φίλους Ταρσίτας Σαρακηνοὺς, καὶ θεᾶ-
 15σαντο τὸν βασιλέα, καὶ ὅσα ἐβούλοντο εἰπεῖν, ἐλάλησαν, καὶ
 ἰ5ἀποχαιρετίσαντες ἔξισαν, καὶ ἀπελθόντες ἐκαθέσθησαν ἐν
 τῷ τρικλίνῳ τοῦ τρούλλου, τὸν παρὰ πολλοῖς κακῶς ὠάτον
 λεγόμενον. ὠάτος γὰρ τὸ ἐκεῖσε χαρτοθεσίον τῆς σακέλλης
 ὀνομάζεται. καὶ εἶθ' οὕτως περιβαλλόμενος ὁ βασιλεὺς τὸ B
 20ἐπὶ τοῦ Σολομωντεῖου θρόνου, καὶ πάντα τὰ τῆς δοχῆς γέ-
 γονεν κατὰ τὴν προῤῥῆθηθεῖσαν δοχὴν τῶν φίλων Ταρσιτῶν.
 τούτου δὲ ἐξελθόντος, ἐκαθέσθη καὶ αὐτὸς ἔξω τῆς τοῦ Κυ-

ALLA RECEPTIO, NEMPE DILEMICI, [VEL DILEMITIS].

Mensis Augusti die trigesimo eodemque dominico fiebat admissio
 ob adventum Delemici, Amiras Emet [vel Amidæ] eiusdemque apo-
 crisiarii seu legati mandatarii, Abu Chahdani [vel Hamdanidae]. Haec
 receptio similis in omnibus erat praecedenti. Stabant in medio magni
 triclinii magnaureae sellae aureae, in quibus Domini residebant. Cu-
 bicularii ibi non adstabant, sed soli coetonitae cum hebdomariis in
 suis mutatoriis. Adstabant quoque candidati a dextra atque sinistra
 parte eiusdem triclinii, in scaramangiis et candidaticis, tenentes
 Romanae scepra et eutychia et reliqua pretiosa vasa. Primum quidem
 introducebat logotheta Tarsenses amicos, qui quum satis de suis rebus
 Imperatori collocuti fuissent, exhibant, vale dicto, et desidebant in
 triclinio trulli, qui vulgo oatos seu ovatum appellari, sed male, solet.
 Oatos enim est scrinium chartarum sacelli. Digressis itaque Tarsen-
 sibus, amiciebatur Imperator octangulari tunica, et induebat capiti
 magnam candidam infulam, et sic considerat in throno Salomoneo,
 fiebatque ipsa, de qua dicere coepimus, receptio eodem per omnia
 modo, quo diximus receptionem Tarsensium amicorum factam fuisse.
 Egressus et ille [apocrisiarius Hamdanidae puta] collocabatur extra Do-
 mini ecclesiam eo in loco, ubi Domini solent infulas induere, quando

ρίου ἐκκλησίας ἐν ᾧ τόπων στέφονται οἱ βασιλεῖς, μέλλοντες ἀπιέναι ἔφιπποι ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, τῇ δευτέρᾳ τῆς διακαινησίμου καὶ τῇ καινῇ κυριακῇ. τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐγένετο κλητώριον ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ τῶν ἰθ' ἀκουβίτων κατὰ τὸν τύπον καὶ τὴν τάξιν τῆς δωδεκαήμερου. 5

Ἐπαρέστησαν γὰρ ὅ,τε τοῦ σακελλίου καὶ ὁ τοῦ βεστιαρίου καὶ ὁ εἰδικὸς μετὰ τῶν ἰδίων νοταρίων, ὁμοίως καὶ οἱ τοῦ κομβουκλείου, πάντες μετὰ ἀλλαξίμων κατὰ τὸν τύπον τῆς δωδεκαήμερου. ἐν δὲ τῷ δεξιῷ πρὸς δύσιν μέρει ἔστη παρατραπέζιον στρογγύλον διὰ τὸ μὴ δόξαι τοὺς φίλους Σαρακηνούς ἕτερος τοῦ ἑτέρου προκαθέζεσθαι. ἐκαθέσθησαν δὲ ἐν αὐτῷ τῷ παρατραπέζιῳ ὁ μάγιστρος Κοσμάς καὶ ὁ παραιομώμενος καὶ οἱ δύο Ταρσῆται φίλοι καὶ ὁ τοῦ Ἀποχαμβδᾶν ἀποκρισιάρχιος.

D

Ἐτέρα δοχὴ τῆς Ἐλγας τῆς Ῥωσῆνης.

15

Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ 9', ἡμέρα 8', ἐγένετο δοχὴ κατὰ πάντα ὁμοίᾳ τῆς προῤῥηθείσης δοχῆς ἐπὶ τῇ ἐφοδῶ Ἐλγας τῆς ἀρχοντίσσης Ῥωσιᾶς, καὶ εἰσῆλθεν αὐτῇ ἡ ἀρχόντισσα μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῆς συγγενῶν ἀρχοντισσῶν καὶ προκρισιτῶν ῥωσικῶν, ἐκείνη μὲν προηγουμένη πασῶν τῶν ἄλλων.

in equis procedere volunt ad templum SS. Apostolorum feria secunda septimanae renovationis [aut, quod idem, secundo die festo paschatis,] et dominica nova seu in albis. Eodem ipso die fiebat cletorium in magno triclinio novendecim accubituum secundum ritum et ordinem dodecahemeri [seu convivii per duodecim a festo nativitatis Christi proximos dies celebrari soliti]. Aderant enim praefectus sacelli et vestiarii et comes rei privatae, cum suis quisque notariis; uti et omnes ad cubiculum pertinentes in suis mutatoriis secundum typum dodecahemeri. In dextra autem versus occidentem regione stabat paratrapezium [seu mensula lateralis, credentia,] rotunda; rotunda vero erat ea ideo, ne amicorum Saracenorum unus in sessione sibi praehaberi putaret alterum eoque iniuriam pati. Assidebant illi credentiae magister et paracoemomenus Cosmas et duo Tarsenses amici et apocrisiarius Hamdanidae.

ALIA RECEPTIO ELGAE RUSSAE.

Mensis Septembris die nono, feria quarta, fiebat receptio similis praecedenti ob adventum Elgae, archontissae vel principissae Rosiae vel Russiae. Ipsa intrabat archontissa cum agnatis suis feminis principalis sanguinis et conditionis et famulabus honestioribus. Prima ducebat chorum ipsa archontissa; reliquae sequebantur in ordine, una post alteram. Stabat Elga in eo loco, e quo logotheta so-

γυναικῶν, ἐκεῖναι δὲ ἐνορδίνως ἐτέρα τὴν ἐτέραν ἀκολουθεῖναι,
 καὶ ἔσθη ἐν ᾗ τόπω εἴωθεν ὁ λογοθέτης τὰς ἐρωτήσεις ποι-
 εῖσθαι. ὅπιδεν δὲ αὐτῆς εἰσηλθόν οἱ τῶν ἀρχόντων Ῥωσίας Ed.L. 344
 ἀποκρισιάριοι καὶ πραγματευταὶ, καὶ ἔσθησαν κάτωθεν εἰς τὰ
 5 βῆλα, καὶ τὰ ἐξῆς ἐτελέσθη κατὰ τὴν προῤῥηθεῖσαν δοχὴν.
 καὶ ἐξελθούσα πάλιν διὰ τοῦ ἀναδενδραδίου καὶ τοῦ τρικλί- Ms. 201. b
 νου τῶν κاندιδάτων, τοῦ τε τρικλίνου, ἐν ᾗ τὸ καμελαύκιον
 ἴσταται καὶ οἱ μάγιστροι γίνονται, διῆλθεν διὰ τοῦ ὀνόποδος
 καὶ τῆς χρυσῆς χειρὸς, ἥτοι τοῦ πόρτηκος τοῦ αὐγουστέως,
 10 καὶ ἐκαθέσθη ἐκεῖσε. τοῦ δὲ βασιλέως κατὰ τὴν εἰωθυίαν
 τάξιν εἰσελθόντος ἐν τῷ παλατίῳ, γέγονεν ἐτέρα δοχὴ τρόπη
 τοιῶδε. ἐν τῷ τρικλίῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἔσθη πούλιπτον ἀπὸ
 ὀξέων δινισίων βλαττίων ἐσκεπασμένον, καὶ ἐν αὐτῷ ἔσθη ὁ
 μέγας θρόνος Θεοφίλου τοῦ βασιλέως, καὶ ἐκ πλαγίου σελ-
 15 λίων χρυσοῦν βασιλικόν. τὰ δὲ δύο ἀργυρᾶ ὄργανα τῶν δύο β
 μερῶν ἔσθησαν κάτωθεν, ἔσωθεν τῶν δύο βήλων. τὰ γὰρ
 αὐλοῦντα ἔξω τῶν βήλων ἔσθησαν. καὶ προσκληθεῖσα ἡ ἀρ-
 χόντισσα ἀπὸ τοῦ αὐγουστέως, τῆς τε ἀψίδος καὶ τοῦ ἰπ-
 ποδρόμου τῶν ἐνδοτέρων διαβατικῶν τοῦ αὐτοῦ αὐγουστέως
 20 διῆλθεν, καὶ ἐλθούσα ἐκαθέσθη εἰς τὰ σκύλα. ἡ δὲ δέσποι-
 να ἐκαθέσθη ἐν τῷ προῤῥηθέντι θρόνῳ, καὶ ἡ νύμφη αὐτῆς
 ἐν τῷ σελλίῳ, καὶ εἰσηλθὲν τὸ κουβούκλειον ἅπαν, καὶ διὰ
 τοῦ πραιποσίτου καὶ τῶν ὀστικίων εἰσήχθησαν βῆλα· βῆ-

let nomine Imperatoris legatos, quibus admissio indulgetur, interro-
 gare. Pone eam intrabant principum Russiae apocrisarii et negotia-
 tores [Cpli habitare soliti]. Hi restitabant inferius apud vela. Cete-
 ra fiebant secundum modum praedictarum exceptionum. Egressa rur-
 sus e conspectu Domini, transibat archontissa viridarium, triclinium can-
 didatorum, triclinium illud, in quo camelaucium stat et magistri crean-
 tur; per onopodem porro et auream manum seu porticum augusteonis,
 ubi considebat. Imperatore in palatium [magnum e magna] pro more
 consueto reverso, fiebat secunda exceptio in hunc modum. In tri-
 clinio Iustiniani stabat pulpitem, purpureis blatteis dinisilis instra-
 tum. Super eo stabat magnus thronus Theophili Imperatoris et a
 latere aurea sella imperialis. Inferius intra duo vela stabant argen-
 tea duo factionum organa; nam statilia organa extra vela stabant.
 In dicto itaque throno considebat Imperatrix; ad quam accessita
 archontissa ex augusteone, facto per apsidem et circum et interio-
 res porticus eiusdem augusteonis transitu, déponebatur in scyllis.
 Interea introducebantur a praeposito et ostiariis vela ad Imperatri-
 cem in praedicto throno residentem, cui nurus eius in apposita la-
 terali sella assidebat, adstante toto cubiculo. Velorum, quae intro-
 ducebantur, primum efficiebant sostae; secundum magistrissae seu

λον α', αἱ Ἰωστοαί· βῆλον β', αἱ μαγίστρισαι· βῆλον γ',
 Καὶ πατρίκαι· βῆλον δ', αἱ ὀφφικιαλαί πρωτοσπαθαρεαί·
 βῆλον ε', αἱ λοιπαὶ πρωτοσπαθαρεαί· βῆλον ζ', αἱ σπαθαρο-
 κανδιδιάτισσαι· βῆλον ζ', αἱ σπαθαρεαὶ καὶ στρατῶρισαι
 καὶ κανδιδιάτισσαι· εἰδ' οὕτως εἰσῆλθεν ἡ ἀρχόντισσα διὰ
 τοῦ πραιποσίτου καὶ τῶν δύο ὀστιαρίων, αὐτὴ μὲν προηγου-
 μένη, ἐπακολουθοῦσαι δὲ, καθὰ προείρηται, αἱ τε συγγενεῖς
 αὐτῆς ἀρχόντισσαι καὶ αἱ προκρεϊτοτέραὶ τῶν θεραπειῶν
 αὐτῆς· καὶ γέγονεν παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἐρώτησις πρὸς
 αὐτήν, ὡς ἐκ τῆς ἀγούστης, καὶ ἐξελθούσα ἐκαθέσθη εἰς
 D τὰ σκύλα· ἡ δὲ δέσποινα ἀναστᾶσα ἀπὸ τοῦ θρόνου διῆλ-
 θεν διὰ τοῦ λαυσιακοῦ καὶ τοῦ τριπέτωνος, καὶ εἰσῆλθεν εἰς
 τὸν καινούργιον, καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὸν ἑαυτῆς κοιτῶνα, καὶ
 εἰδ' οὕτως ἡ ἀρχόντισσα μετὰ τῶν συγγενῶν αὐτῆς καὶ θε-
 ραπειῶν, εἰσῆλθεν διὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τοῦ λαυσια-15
 κοῦ καὶ τοῦ τριπέτωνος εἰς τὸν καινούργιον, καὶ ἀνεπαύσα-
 Ms. 202. a το. εἶτα καθεσθεῖς ὁ βασιλεὺς μετὰ τῆς ἀγούστης καὶ τῶν
 πορφυρογεννήτων αὐτοῦ τέκνων, προσεκλήθη ἡ ἀρχόντισσα
 ἀπὸ τοῦ καινούργιου τρικλίνου, καὶ κελεύσει τοῦ βασιλέως
 καθεσθεῖσα, ἐλάλησεν, ὅσα ἐβούλετο, πρὸς τὸν βασιλέα· τῆ²⁰
 Ed.L. 345 δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ γέγονεν κλητῶριον ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίνῳ τοῦ
 Ἰουστινιανοῦ· ἐκαθέσθη ἐν τῷ προῤῥῆθέντι θρόνῳ ἡ δέ-
 σποινα καὶ ἡ νύμφη αὐτῆς, ἡ δὲ ἀρχόντισσα ἐκ πλαγίως

magistorum uxores; tertium patriciae; quartum officiales protospa-
 thariae; quintum reliquae protospathariae; sextum spatharocandida-
 tissae; septimum spathariae, stratorissae et candidatissae. His congregatis, tandem intrabat archontissa Russica, introducta a praeposito et ostiariis. Ipsa praecipit, sequebatur, ut praedictum, reliquos comitatus muliebris archontissae, agnatae ipsius et selectiores familiae. Praepositus tum nuntiabat aliquid archontissae, clam in aurem dicens, nomine Imperatricis, et archontissa protinus exibat atque considerabat in scyllis. Imperatrix autem, surgens de throno, transibat per lausiacum et tripetonem in caenurgium [seu novas aedes], et illinc in suum coetonem. Eo facto, intrabat archontissa quoque per Iustiniani triclinium, lausiacum et tripetonem in caenurgium, ibique respirabat aliquantulum sistens gradum. Interea veniebat Imperator in coetonem et considerabat ibi cum Augusta liberisque suis porphyrogenitis, et tum arcessebatur archontissa e caenurgio, iussuque Imperatoris considerabat, et colloquebatur ipsi, quae tandem volebat. Eodem die fiebat cletorium seu sacrum convivium in triclinio Iustiniani. Residebat ibi Imperatrix in throno, de quo supra diximus; eius nurus ipsi assidebat. Archontissa primum adstabat ex obliquo, donec per magistrum mensae introductae reliquae principa-

ἔστη· ὑπὸ δὲ τοῦ τῆς τραπέζης κατὰ τὸν εἰωθότα τύπον
 εἰσελθουσῶν τῶν ἀρχοντίσσων καὶ προσκυνησάντων, ἡ ἀρ-
 χόντισσα τὴν κεφαλὴν μικρὸν ὑποκλίνασα, ἐν ᾧ τόπῳ ἴστα-
 το, ἐκαθέσθη εἰς τὸ ἀποκοπτὸν μετὰ τῶν ζωστῶν κατὰ τὸν
 5 γύπον. ἴστέον, ὅτι οἱ ἀποστολῆται ψάλται καὶ οἱ ἀγιοσο-
 φῆται παρῆσαν ἐν τῇ αὐτῇ κλητωρίῳ ἄδοντες τὰ βασιλίκια.
 ἔπαιξαν δὲ καὶ τὰ θυμελικὰ πάντα παίγνια. ἐν δὲ τῷ χρυ-
 10 στροικλίῳ γέγονεν ἕτερον κλητώριον, καὶ ἔφαγον πάντες οἱ
 ἀποκρισιάριοι τῶν ἀρχόντων Ῥωσίας καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ
 15 συγγενεῖς τῆς ἀρχοντίσσης καὶ οἱ πραγματευταί, καὶ ἔλαβον
 ὁ μὲν ἀνεψιὸς αὐτῆς μιλ. λ', οἱ ἡ ἴδιοι αὐτῆς [ἀνὰ μιλ. κ',
 οἱ κ' ἀποκρισιάριοι ἀνὰ μιλ. ιβ', οἱ μγ' πραγματευταί ἀνὰ
 μιλ. ιβ', ὁ παπᾶς Γρηγόριος μιλ. η', οἱ δύο ἐρμηνευταί ἀνὰ
 μιλ. ιβ', οἱ ἄνθρωποι τοῦ Σφενδοσθλάβου ἀνὰ μιλ. ε', οἱ ε'
 20 ἄνθρωποι τῶν ἀποκρισιαρίων ἀνὰ μιλ. γ', ὁ ἐρμηνεὺς τῆς ἀρ-
 χοντίσσης μιλ. ιε'. μετὰ δὲ τὸ ἀναστῆναι τὸν βασιλεῆ ἀπὸ
 τοῦ κλητωρίου ἐγένετο δούλκιον ἐν τῷ ἀριστητηρίῳ, καὶ ἔστη C
 ἡ χρυσῆ μικρὰ τράπεζα ἡ ἐν τῷ πενταπυργίῳ ἴσταμένη, καὶ
 ἐτέθη ἐν αὐτῇ δούλκιον διὰ χειμευτῶν καὶ διαλίθων σκουτελλίων,
 20 καὶ ἐκαθέσθη ὁ βασιλεὺς καὶ Ῥωμανὸς ὁ Πορφυρογέννητος
 βασιλεὺς καὶ τὰ πορφυρογέννητα τούτων τέκνα καὶ ἡ νύμ-
 φη καὶ ἡ ἀρχόντισσα, καὶ ἐδόθη τῇ ἀρχοντίσση ἐν χρυσοῦ

lis sanguinis feminae adorassent Imperatricem; ipsa deinceps archontissa, capitis aliquali inclinatione suam ipsi submissionem testata, considebat in eo loco, ubi stabat, ad mensam ad aliqualem ab imperiali distantiam positam una cum zotis, prout mos est. Illi convivio aderant psaltae apostolitae et hagosophitae, canentes carmina in laudes regiae familiae. Ludebant quoque ludiones thymelici generis omnis. Fiebat eodem tempore in chrysotriclinio aliud convivium, quo excipiebantur omnes apocrisiarii principum Russiae et homines et agnati archontissae et negotiatores eius. Post epulas accipiebant illi munera; triginta quidem miliarisia avunculus archontissae; octo autem eius amici privati et confidentes accipiebant singuli vicena miliarisia; viginti eius apocrisiarii duodena; quadraginta tres negotiatores duodena pariter; papas Gregorius accipiebat octo; ambo interpretes duodena; homines Sphendosthlabi [is Elgae filius Russis tum imperabat,] quina; sex homines apocrisiorum terna; interpretes archontissae tandem quindecim accipiebat miliarisia. Ut surrexerat Imperator a convivio, fiebat dulcium, id est apponebantur placentae et bellaria in pransorio super ibi posita parva aurea mensa, quae in pentapyrgio stare solet, in scutellis gemmatis et smaltitis. Ibi considebat Imperator [Constantinus] et Romanus Porphyrogenitus Imperator, et amborum liberi porphyrogeniti et nurus

διαλίθη σκοντελλίω μιλ. φ', και ταῖς ἑξ ἰδίαις αὐτῆς ἀνά
 μιλ. κ', και ταῖς ἰη' θεραπεύλαις αὐτῆς ἀνά μιλ. η'. μηρὶ
 Ὀκτωβρίῳ ἰη', ἡμέρα κυριακῆ, ἐγένετο κλητώριον ἐν τῷ χρυ-
 σοτρικλίῳ, και ἐκαθέσθη ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν Ῥῶς. και
 πάλιν γέγονεν ἕτερον κλητώριον ἐν τῷ πεντακουβουκλείῳ τοῦ
 Μ. 202. β' αἰγίου Παύλου, και ἐκαθέσθη ἡ δέσποινα μετὰ τῶν πορφυ-
 ρογεννήτων αὐτῆς τέκνων και τῆς νύμφης και τῆς ἀρχοντί-
 σης, και ἐδόθη τῇ μὲν ἀρχοντίσῃ μιλ. σ', τῷ δὲ ἀνεψιῷ αὐ-
 τῆς μιλ. κ', τῷ πατρὶ Γρηγορίῳ μιλ. η', ταῖς ις' ἰδίαις αὐτῆς
 ἀνά μιλ. ιβ', ταῖς ἰη' δούλαις αὐτῆς ἀνά μιλ. ε', τοῖς κβ' ἀ-
 ποκρισιαρίοις ἀνά μιλ. ιβ', τοῖς μδ' πραγματευταῖς ἀνά μιλ.
 ε', τοῖς δύο ἐρμηνευταῖς ἀνά μιλ. ιβ'.

Ed. L. 346

KEΦ. ις'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, προερχομένων τῶν ἀρχόντων τῶν
 τεσσάρων ταγμάτων εἰς τὸν ἵππόδρομον.

15

Ἰστέον, ὅτι, τῶν ταγμάτων ὄντων ἐν τῇ Θεοφυλίτῃ
 πόλει, καθ' ἡμέραν προέρχονται εἰς τὸν ἵππόδρομον οἱ τῶν
 δ' ταγμάτων ἀρχοντες και ὁ μὲν δομέστικος τῶν σχολῶν και
 ὁ ἐξκούβιτος και ὁ ἰκανάτος εἰσέρχονται, ἔνθα και οἱ μάγ-
 στροι και πατρίκιοι, και πρῶτα μὲν χαιρετιζοῦσιν τὸν δροῦν-³⁰

Imperatoris et archontissa. Huic pro munere dabantur in auræ
 gemmata scutella miliaria quingenta. Sex eius intimis amicis
 dabantur vicena miliaria, et octodecim eius famulabæ octona.
 Mensis Octobris die decimo et octavo eodemque dominico sebat
 aliud convivium in chrysotriclinio, in quo Imperatori Russi conviva-
 bantur, et rursus aliud in pentacubiclio S. Pauli, in quo Despoena
 vel Imperatrix cum porphyrogenitis suis liberis et nuru sua et ar-
 chontissa convivabatur. Accipiebat archontissa tum in munus duccena
 miliaria, eius avunculus viginti, papas [vel confessionarius]
 Gregorius octo; sedecim eius intimæ familiaræ duodena; octodecim
 eius famulæ sena; viginti duo apocrisiarii duodena; quadraginta
 quatuor negotiatores sena, et dena bina ambo interpretes.

CAP. 16.

*Observanda, quando magistratus quatuor tagmatum in circum
 procedunt.*

Quatuor tagmata si sunt in Urbe, quam Deus custodiat, proce-
 dunt et conveniunt quotidie in circum eorum magistratus. Et primi
 quidem ingrediuntur domesticus scholarum et excubitus seu dome-
 sticus excubitorum et hicanatus seu domesticus hicanatorum per ille-
 cætiū, per quod intrare solent magistri et patricii, salutatoque

γάριον τῆς βίγλας, καὶ εὐθέως καθέζονται εἰς τὰς τάξεις αὐ-
των, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχεται ἐκ πλαγίου ὁ τοποτηρητῆς τῶν
σχολῶν, φορῶν σκαραμάγγιον καὶ σπαθίον, καὶ μετ' αὐτοῦ B
οἱ πρῶτοι καὶ δευτέρου ἄρχοντες τῶν σχολῶν, ἦγουν κόμητες
5 καὶ δομέστικοι, φοροῦντες καὶ αὐτοὶ σκαραμάγγια καὶ σπα-
θία. καὶ ὁ μὲν τοποτηρητῆς ἴσταται ἀποκοπτὸς ὡς ἀπὸ ὄρ-
γυίας μιᾶς· οἱ δὲ κόμητες καὶ δομέστικοι στιχηδὸν ἀπὸ ἄ-
κραν ἕως ἄκραν, καὶ μέχρι τῶν γονάτων προσκυνοῦντες χαι-
ρετίζουσι τὸν δρουγγάριον τῆς βίγλας. ὁ δὲ ἀντιχαιρετίζων
10 αὐτοῖς λέγει· „καλὴ ἡμέρα ὑμῖν, ἄρχοντες.“ καὶ μετὰ ταῦ-
τα ἴσταται ὁ πρόξιμος μέσον τῆς προσλεύσεως, καὶ λαμβάνει
νεῦμα παρὰ τοῦ δομεστίκου τῶν σχολῶν καὶ διὰ τῆς χειρὸς C
αὐτοῦ νεύει ὑπαναχωρεῖν. οἱ δὲ πάλιν προσκυνοῦντες κατὰ
τὸ εἰρημένον σχῆμα ἐξέρχονται. καὶ κατὰ πόδας εὐθέως εἰσ-
15 ἔρχεται ὁ τοποτηρητῆς τῶν ἐξκουβίτων μετὰ σκρίβωνας καὶ
δρακοναρίους, φοροῦντες καὶ αὐτοὶ σκαραμάγγια καὶ σπαθία,
καὶ χαιρετίζουσιν καὶ αὐτοὶ καθὼς καὶ οἱ τῶν σχολῶν ἄρ-
χοντες, καὶ νευόμενος ὁ πρωτομανδάτωρ τοῦ ἐξκουβίτου πα-
ρὰ τοῦ ἐξκουβίτου, καὶ αὐτοὶ διὰ χειρὸς τοῦ πρωτομάνδά-
20 τωρος νευόμενοι ἐξέρχονται. καὶ μετὰ τούτων εἰσέρχεται ὁ
τοποτηρητῆς τοῦ ἀριθμοῦ μετὰ κομητῶν καὶ κεντάρων * * D
* * * βίου καὶ τῆς ἐταιρείας παρεβδομάριοι προέρχονται καὶ Ms. 204. a

21. Hic desiderantur finis capitis XVI. caput XVII. totum et
initium capitis XVIII.

drungario vigiliae, desident in sua quisque classe et ordine. Dein-
de ingreditur per introitum lateralem topoteretes vel locum tenens
scholarum in scaramangio et cum spatha, et cum eo primi secundi-
que ordinis magistratus aut tribuni scholarum, ut comites et dome-
stici, similiter et hi tam scaramangia, quam spathas, gerentes. Lo-
ciservator ab ipsis seorsim stat ad distantiam orgyae ferme; comites
autem et domestici in unam seriem collocati occupant conclave ab
uno termino usque ad alterum. Drungarium vigiliae et hi quoque
salutant inclinatio ad genua usque capite. Drungarius autem salu-
tem ipsis reddens ait: *Bonus dies vobis, archontes.* Postea surgit
proximus et abit in medium processionis vel conventus, acceptum-
que nutu signum a domestico scholarum reddit illis adstantibus
manu sua commota, monetque abeundum esse. Quo conspecto, ad-
rant illi aequae profunde sese inclinantes, atque antea fecerant, ut
dictum est, et abeunt. Digressis illis, protinus adest lociservator
excubitorem cum scribonibus et draconariis. Hi gestantes pariter
scaramangia et spathas, ut magistratus scholarum salutant [drunga-
rium nempe, dictaque vicissim salute,] accipit protomandator excu-
biti ab excubito signum nutu capitis; quod ipse motitatione manua
praedictis lociservatori excubitorem ceterisque adstantibus reddit.

ἀνέρχονται διὰ τῆς ἐλεφαντίνης, καὶ κατὰ τὸν εἰωθῆτα τύπον ἀνοίγεισθαι τῆς προελεύσεως, εἰσέρχονται, καὶ ἕκαστος καθέζεται ἐν τῇ ἰδίᾳ τάξει, καὶ εἰδ' οὕτως κατέρχονται καὶ εἰσέρχονται ἐν τῇ τοῦ τρικόγχου μυστικῇ φιάλῃ. εἶτα ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς, καὶ τοῦ παρακυπτικοῦ κρεμαμένου ἐν τῷ τοῦ 5 Ed. L. 347 προκύμματος μέσῳ, ἐν ᾧ τόπῳ εἰδισται τοῖς βασιλεῦσιν ἐπὶ θρόνου καθέζεσθαι, τελουμένου δεξιμόν, ἄπτουσι κηρούς, δηλονότι παρὰ τοῦ εἰδικοῦ τούτους λαμβάνοντες, πάντες οἱ προφηθέντες τῆς συγκλήτου ἀπὸ τε μαγίστρων καὶ ἕως ἐσχάτου ἀνθρώπου, καὶ γυρόθεν τοῦ σίγματος σάσσωσι χορεύοντες καὶ ἄδοντες, οἱ μὲν μάγιστροι καὶ οἱ ἀνθύπατοι καὶ πατριῖοι καὶ οἱ ὀφφικιάλιοι καὶ οἱ λοιποὶ τῆς συγκλήτου μετὰ τῶν βασιλικῶν ἀνθρώπων, ἴδια βασιλῖκια τοῦ βρουμαλίου. οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἅμα τῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης εὐνούχων ἄδουσιν καὶ αὐτοὶ ἴδια βασιλῖκια τοῦ βρουμαλίου. ἰστέον, ὅτι, ἡνῖκα ἄρξον- 15 Βται οἱ τῆς συγκλήτου καὶ τοῦ κουβουκλείου ἄδειν τὰ τοῦ βρουμαλίου βασιλῖκια καὶ χορεύειν, καθὼς προείρηται, κατέρχεται διὰ τῶν βάρων εἰς ἐκ τῶν βασιλικῶν ἐν τῇ φιάλῃ καὶ ὄρχεται. ἀμφοτέρω δὲ, οἱ τε μάγιστροι καὶ λοιποὶ καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου μετὰ τῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης εὐνούχων ἐκ τοῦ τρίτου, καθὼς προείρηται, κυκλεύσαντες ἐν τῷ τῆς φιάλης περιπάτῳ, ἴστανται κατὰ τὸ πρὸς εὐρος αὐτῇ μέρος, καὶ ἐ- 22. ἐπεφημοῦσι cod. et ed.

Hi, eo percepto, exeunt. Tum intrant tertii lociservator arithmi, comites arithmi et centuriones maglabii seu maglabitarum, et he-tae-riae septimanarii laterales procedunt seu conveniunt et ascendunt per portam eburneam et intrant in palatium, ubi illud reclusum more consueto processionem admiserit; tum occupant sedes quisque suas ex ordine. Deinceps descendunt et intrant in secretam phialam triconchii. Deinde prodit Imperator in conspectum, suspensaque cortina in medio procymmatibus [seu moeniani, vel editioris tribunaliis, in quo Imperatores, quando dextrimum seu exceptio circensis peragitur, praesidere solent,] accendunt praedicti senatores omnes a comite rei privatae traditos nacti cer eos, a magistris inde usque ad ultimum hominem imperialem; et tripudiant circumcirca sigma choream ducentes et cantantes, magistri quidem et proconsules et patricii et officiales ceterique senatores et homines imperiales, basilicia brumalio propria; cubicularii autem et eunuchi ad mensam servientes canunt et ipsi, sed propria sibi, basilicia brumalii. Quando incipiunt tam senatores quam cubicularii brumalii basilicia canere et saltare, ut praedictum est, descendit per gradus [praedicti procymmatibus aut tribunaliis] aliquis basilicorum in phialam et saltat ibi. Omnes autem, tam magistri puta et reliqui senatores, quam cubicularii et mensales eunuchi, ter obeunt, ut dictum est, saltando phialae ambitum vel aream; tum consistunt ad eius latiore

πευφημοῦσι τὸν βασιλέα· καὶ εὐθέως κατέρχεται ἀπὸ τοῦ
 σίγματος διὰ τοῦ ξυλίνου στυρακίου ὃ τοῦ βασιλέως πρωτοβε-
 στιάριος μετὰ τοῦ ἀποκομβίου, καὶ ἥνικα πλησίον αὐτῶν γέ-
 νηται, προσκυνοῦσι πάντες, καὶ τούτων ἀνισταμένων, ὃ αἱ
 5 μάλιστα λαμβάνει ἐκ χειρὸς τοῦ πρωτοβεστιαρίου τὸ ἀπο- C
 κόμβιον λίτρας κ', εἰς δὲ τὸ τοῦ μικροῦ βασιλέως βρουμά-
 λιον λίτρας ι', εἰς δὲ τὸ τῆς ἀγούστης βρουμάλιον λίτρας
 ἦ. καὶ μετὰ τὸ λαμβάνειν τὸ ἀποκόμβιον ἐπέυχονται ἅπαν-
 τες τοὺς δεσπότας, καὶ ἐξέρχονται διὰ τῆς Θερμιάστρας, καὶ
 10 ἀπέρχεται ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. οἱ δὲ ἄλαται τῆς περιουσίας, Ms. 204. b
 ἦτοι τῶν βασιλικῶν δρομονίων, κατέρχονται ἐν τῇ βοσκολέ-
 οντι, καὶ ἴστανται ἔνθα τὸ βασιλικὸν δρομόνιον ἴσταται, εὐ-
 φημοῦντες καὶ αὐτοὶ καὶ ἄδοντες βασιλίκια τοῦ βρουμαλίου. D
 ῥίπτεται δὲ αὐτοῖς ἄνωθεν ἀποκόμβιον μιλ. σ'. ἐπὶ δὲ
 15 Κωνσταντίνου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότητος προσετέθη ἕτερα
 μιλ. τ', ὁμοῦ φ'. προσετέθη δὲ παρὰ τοῦ αὐτοῦ φιλοχρί-
 στου δεσπότητος, κατέρχεσθαι καὶ τοὺς τῶν ἀγρariῶν ἐλάτας
 καὶ ᾄδειν καὶ αὐτοὺς ὁμοίως, καὶ ῥίπτεσθαι αὐτοῖς ἀποκόμ-
 βιον μιλ. σ'. ἴστέον, ὅτι ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου καὶ
 20 αἰεμνήστου βασιλέως οὐκ ἦνοιγε δείλησ τὸ παλάτιον· ἀλλ'

plagam, et pia vota pro salute Imperatoris dicunt. Descendit tum
 protinus e sigmate per ligneum styracium [seu rotundam, intus ca-
 vam et scala cochleare instructam columnnam,] Imperatoris protove-
 stiarius cum apocombio; qui ubi prope ad eos accesserit, adorant
 omnes. Ubi se rursus in directum elevarunt, accipit protomagister
 e manu protovestiarium apocombium constans litris viginti, et in bru-
 mali minoris vel iunioris Imperatoris aliud continens decem litras,
 et tandem in brumali Augustae aliud octo litrarum. Post accepta
 illa dona gratuita benedicunt omnes Dominis et exeunt per calda-
 rium vel vaporarium, et ad sua quisque abeunt. Remiges periu-
 siae [id est peculii] seu remiges imperialium dromoniorum, qui
 sacra corpora Dominorum in utriusque continentis suburbana ve-
 ctitare solent, descendunt in bucoleontem et ibi consistunt,
 ubi dromonium imperiale stat, laudibus et benedictionibus cu-
 mulantes Dominum et canentes basilicia brumalii. Ad illos ex
 editioribus deicitur apocombium ducentorum miliariorum. Tem-
 pore Constantini autem, Christum amantis Domini, addebantur
 adhuc tercentum miliaria; ita ut ab eo tempore in universum
 quingenta miliaria acceperint. Idem ille Christi amans Dominus
 addidit antiquis moribus hanc constitutionem, ut agrariarum quoque
 seu Icnunculorum imperialium remiges illuc descenderent et simili
 modo canerent acciperentque proiecitur ex editioribus apocombium
 ducentorum miliariorum. Sub Leone, Christi amante et aeterna
 memoria digno Domino, mos erat, ut palatium vesperae non aper-
 retur; sed magistratus supra recensiti intrabant hora diei nona per

Ed.L. 348 οἱ προφῆθῆντες ὄρα τῆς ἡμέρας θ' εἰσῆρχοντο διὰ τῆς θερ-
 μάστρας ἐν τῇ τοῦ σίγματος μυστικῇ φιάλῃ, καὶ ἐκλείτο
 πάντα, καθὼς προεῖρηται. τῇ δὲ ἑσπέρα, ὄρα τῆς ἡμέρας
 ια', ἵσταται τραπέζιον ἐν τῷ ἀριστητηρίῳ, καὶ συνεσιῶνται
 τῷ βασιλεῖ οἱ κατὰ συνήθειαν συνεσιῶμενοι, μάγιστροι,⁵
 πραιπόσιτοι πατρίκιοι, ὄφρικιαῖοι, εἰ τύχωσιν δὲ, καὶ στρα-
 τηγοὶ, καὶ λοιποὶ, μᾶλλον δὲ οἱ πρὸς συγγένειαν ὄντες τοῦ
 βασιλέως. εὐφημοῦσι δὲ πάντες οἱ παριστάμενοι, ἄδοντες βα-
 σιλίκια τὰ τῷ βρουμαλίῳ ἀρμόζοντα, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ κα-
 θεζόμενοι, ἄδουσιν καὶ αὐτοὶ ὁμοίως. τοῦ δὲ δουκίου εἰς-¹⁰
 ερχομένου ὀλίγοι τινὲς τῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης καταλέγουσα
 Βτὸ „πολλὰ τὰ ἔτη,” καὶ ἀποκρίνονται οἱ τε καθεζόμενοι εἰς
 τὴν τράπεζαν φίλοι καὶ οἱ παριστάμενοι λοιποὶ τοῦ τραπε-
 ζίου, καὶ πρὸ τοῦ τὸν βασιλέα ἐπονομάσαι „εἰς τὴν πρε-
 σβείαν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου” λαμβάνουσι πάντες οἱ καθε-¹⁵
 ζόμενοι παρὰ τῶν τοῦ βασιλέως χειρῶν μίλ. καὶ μετὰ τὴν
 συμπλήρωσιν τῆς ἐπιδόσεως τῶν μιλιαρησίων εὐφημοῦσιν οἱ
 παριστάμενοι, ὁμοίως καὶ οἱ καθεζόμενοι, τὸν βασιλέα, καὶ
 εὐθὺς ὀνομάζει ὁ βασιλεὺς „εἰς τὴν πρεσβείαν τῆς ὑπεραγίας
 Θεοτόκου,” καὶ πάντων κατὰ τὸ εἰσθὸς πινόντων, λαμβάνου-²⁰
 σι πάντες οἱ καθεζόμενοι διὰ χειρὸς τοῦ τῆς τραπέζης ἀνα-
 φατλίου α', δηλονότι παρὰ ἀρτοκλίνου ταῦτα λαμβάνον. καὶ
 ἀνίστανται τῆς τραπέζης καὶ ἐξερχόμενοι διὰ τῆς ἐλεφαντίνης,
 23. Sic. em. R., ἀνίστ. τῆς τραπέρης, ἐξερχόμενοι — ἐλεφαν-
 τίνης. ἀπέρχ. cod. et ed.

thermastram seu caldarium in mysticam sigmatis phialam; et seibat
 deinceps omnia, ut praediximus. Vesperae, hora diei undecima, col-
 locatur mensa in pransorio, et convivantur cum Imperatore, qui id
 facere ex ritu recepto solent, magistri, praepositi patricii, officiales
 et interdum quoque strategii et alii, maxime vero assident ad impe-
 rialem mensam, qui Dominum necessitudine sanguinis attingunt.
 Adstantes omnes laudibus et benedictionibus cumulant Dominos et
 canunt carmina in lapdem Dominorum, qualia brumali congruunt.
 Similiter etiam, qui mensae assident, canunt. Dulcium ut infertur
 seu missus dulciarium, exordiuntur pauci quidam eunuchorum ad
 mensam ministrantium illud: *Μῆτος ἀγνος* etc., quibus tam assi-
 dentes ad mensam amici Domini et convivae, quam reliqui adstan-
 tes et ministrantes ad mensam omnes idem respondent; et antequam
 Imperator poculum in honorem sanctissimae Deiparae haurit, ad
 quod protectionem eius invocat, accipiunt mensae assidentes omnes
 e dominicis manibus miliariorum numerum. Rinita largitione mil-
 liaresiorum, benedicunt adstantes mensae pariter atque assidentes
 Imperatori. Hic deinde dicit: *In nomine atque per intercessionem*
σακτάσιμας. Δειπαρας, et bibunt deinceps omnes pro more, et ac-

ἀπέρχεται ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν Ἰστα-
 ται ἑτέρα τράπεζα ἐν τῷ αὐτῷ ἀριστηρίῳ, μυστικωτέρα
 τῆς πρώτης, καὶ καθέζεται ὁ μέγας βασιλεὺς καὶ ὁ μικρὸς Ma. 203. a
 καὶ ἡ ἀγούστα μετὰ καὶ τῶν πορφυρογεννήτων καὶ τῶν
 5 Ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκειοτέρων ἀρχόντων καὶ οἰκειῶν ἀνθρώ-
 πων, ἧγουν τοῦ παρακοιμωμένου, τοῦ πρωτοβεστιαρίου καὶ
 ἄλλων, ὧν ὁ βασιλεὺς κελεύει, πάντων εὐφραινομένων καὶ
 ἀγαλλομένων καὶ εὐφημούντων τὸν βασιλεῦα καὶ τὴν ἀγού-
 σταν. τῇ δὲ ἐπαύριον τοῦ βρονμαλίου Ἰσταται τράπεζα ἐν D
 10 τῷ περιβλέπτῳ τρικλίῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ διὰ ἰς' καὶ τὰ
 ἐγγὺς ἀποκοπτόν, ἐν ἧ' καθέζονται οἱ δεσπόται μετὰ τῶν
 μαγίστρων, ἀνθυπάτων, πατρικίων, ὀφφικιαλίων, πρωτοспа-
 15 θαρίων, καθὼς τὸ τακτικὸν κλητωρολόγιον διαγορεύει. καὶ γί-
 νεται κατὰ τὸν περιεχόμενον τύπον εἰς τὸ τακτικὸν τὸ σά-
 15 ξιμον, καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ σαξίμῳ οἱ τε μάγιστροι, ἀν- Ed. L. 349
 θυπάτοι, πατρικιοί, ὀφφικιαλίοι, πρωτοσπαθάριοι, καὶ σάσ-
 σουσι, καθὼς ἔχει ὁ τύπος. εἰ δὲ τινες ἔξ αὐτῶν καθέζον-
 ται ἐν τῷ κλητωρίῳ, ἀνιστάμενοι ἀποπληροῦσι τὸ σάξιμον,
 καὶ πάλιν κελεύσει τοῦ βασιλέως καθέζονται ἐν τῇ ἰδίᾳ τά-
 20 ξει ἕκαστος. Ἰστέον, ὅτι τῷ σαξίμῳ οἱ προειρημένοι ἅπαντες
 ὁμοῦ εἰσέρχονται, ἐν δὲ τοῖς ποιήμασιν, ἧγουν τοῖς τοῦ

cipit quisque e manibus praefecti mensae taedam unam. Praefectus mensae autem eas ab artocline prius accipit. Cum his taedis, sua quisque, surgunt de mensa, et exeunt per portam eburneam, et abeunt unusquisque ad sua. Digressis illis, rursus alia proponitur mensa in eodem pransorio, adhuc secretior, quam prior erat. Ad eam assidet senior Imperator et minor et Augusta cum liberis porphyrogenitis et familiarissimis suis proceribus atque ministris intimae admissionis; quales sunt accubitor et protovestiarus et alij, quos Imperator delegit. Hi omnes hilares se monstrant et exultant, et celebrant Imperatorem et Augustam laudibus. Altera proximo brumaliorum die collocatur in conspicuo et illustri triclinio Iustiniano tabula privata pro sedecim aut propemodum capitibus excipiendis. Ad illam superiorem assident Domini cum magistris, proconsulibus, patriciis, officialibus, protospathariis, prout codex cerimoniarum convivalium edicit. Deia fit secundum ritum in illo ceremoniali codice contentum saximum seu ludicrum tripodiatiorum. Intran nempe in saximum seu locum et spatium, in quo saltandum est, magistri, proconsules, patricii, officiales, protospatharii, et saltant, prout typus seu ritus secum fert. Qui eiusdem ordinis et dignitatis viri alij ad sacram mensam [invitati] assident, dum ceteri [non invitati] sic saltant, illi surgunt de mensa et satisfaciunt saximo, partem suam saltantes et dein redeunt ad mensam, et, permittente Imperatore, rursus ad eam assident, quisque in loco et ordine suo. Hi, quos diximus, magi-

βρουμαλίου βασιλικίους ἀδομένους ἀντιφώνως, διέρχονται. Β πληρούντων γὰρ τῶν μαγίστρων μετὰ τῆς αὐτῶν τάξεως, ἄρχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου. εἶτα τῶν τοῦ κουβουκλείου πληρούντων μετὰ τῆς αὐτῶν τάξεως, ἄρχονται οἱ ἀνθύπατοι πατρίκιοι τὰ ἴδια αὐτῶν τοῦ βρουμαλίου βασιλίκια καὶ αὐτοῖς πληροῦσιν, ὡς προεῖρηται, μετὰ τῆς αὐτῶν τάξεως. ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τάξει εἰσέρχονται οἱ τῶν ταγματῶν ἄρχοντες τῶν σχολῶν, τοῦ ἀριθμοῦ, τῶν νομῆρων ἐν μιᾷ τάξει· οἱ δὲ τῶν ἐξσκουβίτων, οἱ ἱκανάτοι καὶ οἱ τοῦ βασιλικοῦ πλοῦμου ἐν ἑτέρᾳ τάξει. οὗτοι δὲ πάντες ἐν τῷ σαξίμῳ λαμβάνουσι παρὰ τοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης ἀποκόμβια, εὐφημοῦντες καὶ ἐπευχόμενοι τὸν βασιλέα καὶ τὴν τοῦ βρουμαλίου αὐτοῦ αἰσίαν ἡμέραν. Ἰστέον, ὅτι ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότητος ἐτυκώθη οὕτως. τῇ ἐκατέρῳ τοῦ βρουμαλίου ἵστατο μία τράπεζα ἐν τῷ ἀριστητηρίῳ οἰκειότερα διὰ τριῶν καὶ τὰ ἐγγύς, ἐν ᾗ συνηστίων τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ οἱ συνηθῶς αὐτῷ συνεστιῶμενοι, μάλιστα οἰκεῖοι καὶ συγγενεῖς τοῦ βασιλέως, μάγιστροι, πραιπόσιτοι, ἀνθύπατοι πατρίκιοι καὶ οἰκεῖοι πρωτοσπαθᾶριοι καὶ ἄλλοι τινὲς γνωστοὶ τοῦ βασιλέως. ἐν δὲ τῷ περιβλέπτῳ τρικλίῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἵστατο ἑτέρα D τράπεζα διὰ ἑξ καὶ τὰ ἐγγύς ἀποκοπτὸν, ἐν ᾗ ἐκαθέζετο ὁ

stratus intrant quidem simul omnes in saximum, et ordiantur simul omnes tripudium; at ubi ad concinenda poemata, hoc est basilicia brumalii, perventum est, non aequae canunt omnes simul, sed, secessu facto, per classes et antiphonias alternantes. E. c. quando magistri et qui ad eorum classem pertinent canendo suum pensum absolverunt, tunc incipiunt cubicularii et qui ad eorum classem pertinent. His rursus desinentibus, incipiunt proconsules patricii et ad illam classem spectantes basilicia brumalii sibi propria canere. Post primam hanc classem procerum intrat in saximum secunda classis magistratum tagmatum seu ordinum militarium, ut scholarum, arithmi et numerorum, simul et in uno corpore: in altero autem corpore intrant magistratus excubitorum, hicanatorum et imperialis ploimi seu militiae navalis. Hi omnes accipiunt in saximo apocombia per mensae praefectam, laudibusque et votis Dominum faustumque atque solennem brumalii ab ipso celebrati diem prosequuntur. Sub Leone Christum amante Domino typus obtinebat hic. Altero brumaliorum die collocabatur in pransorio una mensa privata pro tribus fere missibus. Eo die ibi convivabantur maximo Imperatori convivae ordinarii, potissimum familiares intimiores et affinitate iuncti magistri, praepositi, proconsules patricii et privati protospatharii, alique quidam noti et amici Imperatori. In illustri autem Iustiniani triclinio collocabatur alia privata mensa pro sex aut propemodum missibus; assidebat ibi Imperator iunior [Alexander] et reliqui magistri, proconsules, patricii,

μικρὸς βασιλεὺς καὶ οἱ λοιποὶ, μάγιστροι, ἀνθύπατοι, πατρί-
 κιοι, σφρικιάλιοι καὶ πρωτοσπαθάριοι, καθὼς καὶ τὸ τακτι-
 κὸν κληρωρολόγιον διαγορεύει. Ἰστέον, ὅτι ἐπὶ Μιχαὴλ τοῦ
 φιλοχρίστου δεσπότη τοῦ υἱοῦ Θεοφίλου, χειμῶνος γερονό-
 5τος μεγάλου, βιαίων τε ἀνέμων ἐμπνευσάντων καὶ πολλῆς
 χιόνος κατενεχθείσης, ἄβατος ἢ τοῦ τρικύγχου μυστικῆ φι-
 ἀλη γέγονεν, καὶ οὐ κατῆλθον οἱ τε μάγιστροι, ἀνθύπατοι, πα-
 τρικοί τῆς συγκλήτου τε καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου πάντες τὰ Ed. L. 350
 εἰδῶτα τῷ βρουμαλίῳ πανηγυρίσαι, ἀλλὰ πάντων ἐν τῷ τοῦ
 10λαυσιακοῦ τρικλίνῳ εἰσελθόντων, ἐξῆλθεν ὁ πραιπόσιτος, καὶ
 προσεκαλέσατο τοὺς προῤῥηθέντας πάντας, καὶ ἴστησι πρὸ
 τῆς πύλης τοῦ λαυσιακοῦ τρικλίνου τῆς εἰσαγωγύσης ἐν τῷ
 τοῦ χρυσοτρικλίνου πόρτηκι, ἤγουν ἐν τῷ ὠρολογίῳ, καὶ ἐξ-
 ῆλθεν ὁ πρωτοβεστιάριος, καὶ ἐπιδέδωκε τῷ πρώτῳ μαγί-
 15στρῳ τὸ κατὰ τύπον ἀποκόμβιον, καὶ εὐφημησάντες τὰς ἐξ
 ἔθους τοῖς βασιλεῦσιν εὐφημίας, (ἦσαν δὲ καὶ τὰ τῇ ἡμέρᾳ
 τοῦ βρουμαλίου ἀρμόζοντα ποιήματα,) καὶ ἐξῆλθον μὴ ἄ-
 ψαντες κηρούς. ὁ δὲ δομέστικος τῶν σχολῶν καὶ ὁ δομέ-
 στικος τῶν ἐξσκουβίτων καὶ ὁ δομέστικος τῶν ἱκανάτων ἅμα
 20ταῦτα ταγματικῶν κατῆλθον ἐν τῇ Θερμάστρᾳ. ὁ γὰρ δρουγ-
 γάριος τῆς βίγλας ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ ἦν φυλάττων τὴν ἐαν-

officiales et protospatharii, prout rituale conviviorum edicit. Sub
 Michaelae, Christi amante Domino, filio Theophili, contingebat ali-
 quando tempore brumaliorum saeva tempestas. Spirabant vehementes
 venti et cadebat multa nix ita, ut inaccessa esset triconchilii se-
 creta phiala eoque descendere ad ibi celebrandos ritus eius festivi-
 tatis neque magistri, proconsules, patricii, ordinis senatorii, neque
 illi de ordine cubiculariorum possent. Conveniebant igitur omnes
 in lausiaci triclinio. Ad quos egrediebatur praepositus, advocatosque
 collocabat ante portam lausiaci triclinii, quae in porticum chrysotri-
 clinii aut in horologium fert. Eo facto, exhibat ad ipsos protovesti-
 arius et dabat primo magistro consuetum apocombium. Laudes itaque
 atque benedictiones in Michaellem congerebant, quales mos est cou-
 geri in Imperatores, et canebant poëmatia illi brumaliorum diei
 congrua, et abibant tandem, sed absque cereis ob tempestatem.
 Scholarum domesticus autem et domesticus excubitorum et domestici
 hicanatorum una cum magistratibus quatuor tagmatum [id est
 ordinum procerum militarium] descendebant vel conveniebant infe-
 rius in thermastra vel vaporario. Drungarius vigiliae autem scrva-
 bat suam stationem in circo. Sacellarius ergo descendebat in vapo-
 rarium; et tradebat domestico scholarum [seu vertici militarium]
 apocombium; quo facto, Dominum celebrabant omnes praedicti lau-
 dibus et benedictionibus erga Imperatores consuetis, et canebant
 poëmata diei brumaliorum congrua. Et sic deinceps abibant magi-

τοῦ τάξιν· ὁ δὲ σακελλάριος κατήλθεν ἐν τῇ αὐτῇ θεομά-
 στρα, καὶ ἐπιδέδωκεν τῷ δομεστικῷ τῶν σχολῶν τὸ ἀποκόμ-
 βιον, καὶ εὐφήμησαν ὅ,τε δομεστικός καὶ πάντες οἱ τῶν τα-
 γμάτων τὰς ἐξ ἔθους τοῖς βασιλεῦσιν εὐφημίας, ἄδοντες καὶ
 τὰ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ βρουμαλίου ἀρμόζοντα ποιήματα. εἰθ' οὐ-
 τως ἀπίεσαν οἱ τε μάγιστροι, ἀνθύπατοι, πατρίκιοι καὶ συγ-
 Μα. 206. κλητικοὶ ἅπαντες καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου, ἕκαστος ἐν τῇ ἰδίᾳ
 αὐτοῦ οἰκίᾳ, οἱ δὲ τῶν ταγμάτων ἕκαστος ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ
 Σταῖξει. Ἰστέον, ὅτι ἡ τῶν βρουμαλίων αὕτη τάξις ἠλλοιώθη
 καὶ εἰς τὸ μηκέτι εἶναι παρήχθη ἐπὶ τῆς βασιλείας Ῥωμα-
 10 τοῦ δεσπότη. οὗτος γὰρ προσήματι εὐλαβείας, καὶ οὐ-
 χὶ δίκαιον εἶναι κατὰ τὰ παλαιὰ ἐδήματα Ἀυστῶν Ῥω-
 μαίοις βρουμαλιζειν νομίσας, ταῦτα σχολάζειν ἐκέλευσεν, οὐ
 κατὰ νοῦν λαβῶν τοὺς μεγάλους ἐκείνους καὶ αἰοιδίμους βα-
 15 σιλεῖς, οἷον οὐ τὸν μέγαν ἐκείνον καὶ αἰοιδίμον Κωνσταντῖ-
 νον, οὐ Θεοδόσιον, οὐ Μαρκιανόν, οὐ Λέοντα τὸν Λεομα-
 κέλλην, οὐκ Ἰουστινιανόν, οὔτε τοὺς ἄλλους φιλοχρίστους,
 20 οὓς καὶ ἡμιθέους εἵποιμι ἄν, ἀλλ', ὅπερ ἔδοξεν αὐτῷ, νό-
 μος καὶ κανὼν καὶ εὐθύτης καὶ εὐλάβεια νενομίστο. ἐπὶ δὲ
 Κωνσταντίνου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη τὴν παλιμβίωσιν ἦτο
 τῶν βρουμαλίων εὐρατο τάξις. διὸ ἐν μὲν τῷ τοῦ μεγάλου
 βασιλέως βρουμαλίῳ ἐδίδοτο τὸ παλαιὸν ἀποκόμβιον λίτραι κ',
 ἐν δὲ τῷ τοῦ μικροῦ βασιλέως λίτραι ι', ἐν δὲ τῷ τῆς αὐ-

11. πρὸς σχήματι cod. et ed. 12. Ἀυστῶν cod. et ed.

stri, proconsules, patricii et senatorii omnes, item cubicularii, quis-
 que ad aedes suas; cohortales autem suas ad stationes abibant. Haec
 circa brumalla constitutio mutabatur aut potius prorsus tollebatur
 sub Imperatore Romano; qui per speciem pietatis erga Deum et
 iniquum reputans, si Romani secundum ritum veterum Ausonium
 [seu Itolorum] brumalizent, hilaritate hac interdixit omnibus; non
 recogitans magnos illos et celebres Imperatores; non magnum illum
 et celeberrimum Constantinum, ut exemplum allegem, non Theodo-
 sium, non Marcianum, non Leonem, cognomine Leomacellium aut
 Macellarium dictum, non Iustinianum, non reliquos Christi aman-
 tes principes, quos parum abest quin divos aut semones appellem;
 sed id solum, quod ipsi videbatur, pro lege et regula et recto atque
 pietate habens. At sub Constantino philochristo Despota recuperavit
 solennitas brumaliorum suam denuo vitam ea tantum, quam dicam,
 cum differentia. Dabatur antiquis temporibus in brumalle magis
 Domini apocombium viginti; in brumalio minoris Domini dabatur
 apocombium decem; et tandem in brumalio Augustae apocombium
 octo litrarum. Hic autem, quem dixi, Constantinus Christi amans
 Imperator constituit, ut loco particularium istarum largitionum

γούστης λιτ. η'. οὗτος δὲ Κωνσταντῖνος ὁ φιλόχριστος βασιλεὺς ἐτύπωσεν δίδοσθαι ἀντὶ πάντων τούτων τῶν βρουμαλίων ἐν τῷ τοῦ μεγάλου βασιλέως βρουμαλίῳ ἀποκόμβιον Ed.L. 351 χάραγμα λίτρας ν'. ἐπὶ δὲ τῆς τραπέζης διὰ τῆς οἰκείας χειρὸς τοῖς συνεσιωμένοις αὐτῷ φίλοις οὕτως, ἤγουν ἀνὰ διπλατὰ μιλιαρῆσια· τοῖς μὲν μαγίστροις ἀνὰ μιλ. ρξ, καὶ ἀνὰ χασδίου βηλαρίου ἑνός· τοῖς ἀνθυπάτοις καὶ πατρικίοις ἀνὰ μιλ. ρμ', καὶ ἀνὰ ἐσσοφορίου λωρωτοῦ Σαρακηνικοῦ, εἶτε καὶ ὀλοβήρου ἑνός· τοῖς πρωτοσπαθαρίοις ἀνὰ μιλ. ρκ' 10 καὶ ἀνὰ μολχαμίου βηλαρίου α', εἶτε καὶ ἀβδίου· τοῖς σπαθαροκανδιδάτοις ἀνὰ μιλ. π' καὶ ἀνὰ μολχαμίου, εἶτε καὶ ἀβδίου ἑνός. τὰ διδόμενα παρὰ τοῦ κρατοῦντος τὴν ἔξοδον, τοῖς μαγλαβίταις μιλ. τ', τῇ μεγάλῃ ἑταιρείᾳ μιλ. φ', τῇ μέσῃ ἑταιρείᾳ μιλ. σ', τοῖς Φαργάνοις μιλιαρῆσια σ'. B

15

ΚΕΦ. ιθ'.

Ὅσα δεῖ γίνεσθαι, θριάμβου ἐπινικίων τελομένου ἐν τῷ φόρῳ μετὰ λιτῆς.

Ἐωθεν προέρχονται μετὰ ἀλλαξίμων ἅπαντες οἱ τῆς Ms. 206, b συγκλήτου, οἷς συνεξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ παλατίου

5. διπλάτα conl. R.

nomine omnium simul et semel in aureis signatis nummis daretur in brumalio maioris Imperatoris apocombium quinquaginta litrarum. Super mensa vero aut inter convivandum largiebatur Imperator propriis suis manibus convivis milliaresia, intellige ubique dupla, in hunc modum: magistris milliaresia centum et sexaginta, et singulis singula chasdia [seu pannos e serico villosos] belarienses. Proconsulum et patriciorum singulis largiebatur centena quadragena milliaresia et singula esophoria vel interulas lorota seu loris et striis insignita, Saraccnica; aut et holovera vel integre purpurea. Protospathariis donabat centena vicena milliaresia, singulaque molchamia belariensia vel et abdia. Spatharocandidatis dabat octogena milliaresia et singula molchamia aut abdia. Ea vero, quae magister expensarum dabat, erant haec. Maglabitis dabantur in universum tercentum milliaresia; magnaee hetaeriae quingenta; mediae hetaeriae ducenta, et tantundem quoque Farganis.

CAP. 19.

Peragenda, quando triumphus ab hostibus devictis in foro cum processionali supplicatione agitur.

Procedunt mane in mutatoriis omnes ordinis senatorii viri, quibuscum Imperator in scaramangio et sago aureis taenulis praec-

μετὰ σκαραμαγγίου καὶ τοῦ χρυσοπερικλειότου σαγίου μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ προελεύσεως, θρηγιεύομενος ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ τῆς Δάφνης κοιτῶνι, καὶ κείσε ἀπαλλάσσει τὸ σκαραμαγγιον, καὶ ἀλλάσσει διβητήσιον, καὶ περιβάλλεται τὴν γλαμύδα, καὶ δέχονται οἱ τε μάγιστροις καὶ πατρίκιοι ἐν τῷ ὄνοποδίῳ κάκεισε προσκνυοῦσιν, καὶ διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου λέγει ὁ τῆς καταστάσεως τὸ „κελεύσατε.“ καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε κατέρχονται εἰς τὸ μέγα κοινοσιτώριον, καὶ δέχονται πάλιν οἱ προῤῥήθηντες ἅπαντες μετὰ καὶ τῶν σεκρετικῶν, ἧτοι χαρτουλαρίων καὶ νοταρίων καὶ ἄσηκρητῶν, καὶ πάλιν προσκνυοῦσι τοὺς δεσπότας, καὶ διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου λέγει ὁ σιλεντιάριος τὸ „κελεύσατε.“ ἐν δὲ τῷ μέσῳ τοῦ κοινοσιτωρίου ἴσταται ὁ τοῦ βασιλέως πρωτοστράτηγ, βαστάζων τὸ βασιλικὸν δόρυ σὺν τῷ Δφλαμούλλῳ ἄνωθεν τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν καὶ νικοποιοῖν¹⁵ σταυρὸν ἔχοντι, καὶ προπορεύεται πλησίον τοῦ βασιλέως, εἶτα διέρχεται ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ὁ βασιλεὺς τὰ διαβατικά, ἧγουν τὰ ἐξοκούβιτα, τὰς σχολὰς, τὴν χαλκῆν, καὶ ἀπὸ τοῦ ἔξω καγκέλλου τῆς χαλκῆς ἐκνεύει δεξιὰ ὁ βασιλεὺς σὺν τῇ προελεύσει καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸ ἅγιον φρέαρ. καὶ²⁰ κείσε κατὰ τὸ εἰωθὸς ἄπτει κηρούς, καὶ δέχεται αὐτὸν ἐκεῖσε ὁ πατριάρχης σὺν πάσῃ τῇ ἐκκλησιαστικῇ καταστάσει, καὶ θυμιᾷ τὸν βασιλέα, καὶ ἀσπάζονται ἀλλήλους. εἶτα εἰς-

textato cum consueta sua processione vel obsequio exit, obsequentibus cubiculariis; et intrat in coetonem Daphnes. Ibi deponit scaramangium et induit dibetesium et super id chlamydem; magistri et patricii ipsum in onopodio excipiunt et salutant adorantes. Quo facto, admonitus praepositi nutu ceremoniarum ait: *Celeusate* [scu: iunet nempem movere]. Illinc descendit Imperator in magnum consistorium, ubi eum rursus excipiunt praedicti omnes et simul cum ipsis secretici, nempem chartularii, notarii, asecretetae. Dominus tunc rursus, ut ante, profunda inclinatione adoratur; eoquo facto, admonitus praepositi nutu silentiarum pronuntiat: *Celeusate*. Continuat tunc processio, protostrator Imperatoris, qui medio in consistorio stat, tenens imperialem hastam et flammillum cum superimposita huic venerabili et vivifica et victoriam conciliante cruce, proxime ante Imperatorem praecambulante. Transit itaque porro Imperator porticus [ad S. Sophiam ducentes], ut excubita, scholas, chalcen. Ab exteriore cancello chalces convertit se Imperator ad dextram et pergit cum comitante processione usque ad sanctum peteum [S. Sophiae]. Ibi accendit pro more cereos, et excipit eum patriarcha cum toto corpore ecclesiastico, incensat Imperatorem, et salutant sese invicem osculo pacis. Deinde intrat Imperator cum patriarcha in divinum tribunal sacramque mensam circumcirca in-

ἐρχεται ὁ βασιλεὺς σὺν τῷ πατριάρχῃ ἐν τῷ θείῳ βήματι, καὶ θυμῶν πέριξ τῆς ἁγίας τραπέζης. ὁ δὲ διάκονος ποιεῖ εὐχὴν συναπτήν. οἱ δὲ ψάλλται ἄνωθεν ἐν τῷ ἄμβωνι ψάλλουσιν θεοτόκια πρόσφορα καὶ τῇ ὑποθέσει τῶν ἐπινικίων ἑαυτοῦ, ὡς τὸ „προστασία φοβερά,” καὶ τὸ „ἐπὶ σοὶ χαίρει,” καὶ τὸ „τεῖχος ἀκαταμάχητον,” καὶ τὸ „τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια” καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. πολλάκις δὲ καὶ, εἰ νέα τύχη γενέσθαι τροπάρια τῇ ὑποθέσει ἑαυτοῦ, ψάλλουσιν καὶ αὐτὰ ὁμοίως. καὶ ὡς εἴρηται, τοῦ Β 10 πρῶτου στρατῶρος σὺν τῷ βασιλικῷ φλαμούλλῳ τοῦ βασιλέως Μ. 207. α ἔγγιστα προπορευομένου, ἀνέρχεται μετὰ τῆς ἰδίας λιτῆς ἐν τῷ φόρῳ, καὶ ἄνεισι πρὸς τὰς ἀναβάθρας, ἐνθα καὶ ἡ μαρμάρινος τοῦ σταυροῦ ἴδρται βάσις, καὶ ἴσταται ἐκεῖσε, εἴτα κατόπιν ἀνέρχεται καὶ ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς ἰδίας λιτῆς, 15 καὶ ἄνεισι καὶ αὐτὸς ὁ πατριάρχης ταῖς προῤῥηθεῖσι τοῦ κίονος ἀναβάθραις, καὶ εἰσέρχεται ἐνδον τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἴσταται. ὁ δὲ βασιλεὺς ἴσταται ἔξωθεν· οἱ δὲ δέσμοι ἴστανται ἐν τῷ πραιτωρίῳ, ἧ καὶ ἐν τῷ σενάτῳ, χειροκρατούμενοι παρὰ τῶν ἐπινικιαρίων. τὰ 20 δὲ δόρατα καὶ τὰ φλάμουλλα αὐτῶν βαστάζονται παρὰ τῶν ταξιωτῶν. εἴτα ἀπέρχεται ὁ πρωτονοτάριος τοῦ δρόμου, καὶ

censat; diaconus autem facit orationem collectam; psaltae super ambone canunt carmina in laudem Deiparae, praesenti tempori et instituendae celebrationi triumpho congrua; ut est illud, quod incipit a verbis: *Praesidium metuendum*; et illud, quod incipit a verbis: *Tui causa laetatur*; et illud: *Castrum inexpugnabile*; et illud: *Propugnatrici copiarum duci debentur parva victoria eiusque insignia*; et alia similia. Interdum quoque, si recens facta tum forte fuerint troparia, praesenti negotio congrua, similiter haec, atque illa superiora, recitantur a cantoribus. Post haec abit Imperator cum turba Deo supplicantium, se comitante protostatore, ut dictum, et imperiali flamullo immediate coram ipso praecunte, in forum. Ibi ascendit in gradus, super quibus marmorea crucis basis collocata est; et subsistit. Post eum quoque patriarcha in forum cum sua turba processionale venit, et enititur in eodem gradus; at hic quidem intrat porro in aedem S. Constantini, et in eius medio subsistit: Imperator autem restat extus. Inter haec parati stant in praetorio aut et in senato captivi bello abacti, quos manibus apprehensos tenent ministri triumphales [insignia victoriae ducere et gestare iussi]; hastas et flamulla ipsis in acie erepta gestant cohortales, Urbis praesidium. Hos itaque captivos e praetorio sua repetit et abducit protonotarius dromi, medioque in foro collocat seorsim, ut loci situs permittit. Tunc incipit cantos

αἶρει αὐτούς ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, καὶ ἄγει ἐν τῷ μέσῳ τοῦ φόρου καὶ ἰσθησιν αὐτούς μονοειδῶς κατὰ τὴν τοῦ τόπου θέσιν. καὶ εὐθέως ἄρχεται ὁ ψάλτης μετὰ μέλους τὴν ἐπινίκιον ᾠδὴν ᾠδὴν· „ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ. ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται. ἔππον καὶ ἀναβάτην ἐρρίψεν εἰς θάλασσαν.” τῶν δὲ λοιπῶν ψαλτῶν καὶ τοῦ λαοῦ παντὸς ἀποκρινομένου, καὶ τῆς ᾠδῆς **D**πάσης ἀποπληρουμένης, εὐθύς αἶρει ὁ λογοθέτης τοῦ δρόμου τοὺς μεγιστάνας τῶν Σαρακηνῶν μετὰ καὶ τοῦ δομοστίκου τῶν σχολῶν καὶ τῶν τυχόντων στρατηγῶν εἰς τὸ ταξείδιον, εἴτε τοῦ θρουγγαρίου τῶν πλοῦμων καὶ τῶν πλοῦμων στρατηγῶν καὶ τῶν μεγάλων ἀρχόντων τοῦ πλοῦμου, εἴτε καὶ στρατηγῶν, δηλονότι τῶν τὸ ταξείδιον ποιησάντων, μετὰ τῶν τουρμαρχῶν καὶ μεγάλων ἀρχόντων τῶν θεμάτων αὐτῶν, καὶ ἄγει ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως, ἤγουν ἐπὶ τῶν τοῦ κίονος ἀνα-
Ed.L. 353 βάθρων, καὶ αἶρει ὁ λογοθέτης μετὰ τοῦ δομοστίκου τῶν σχολῶν, εἴπερ αὐτὸς ἦν ὁ τὸ ταξείδιον ποιήσας, τὴν κεφαλὴν, ἤγουν τὸν πρῶτον Ἀμηρᾶν, καὶ τίθησιν ὑπὸ τῶν τοῦ βασιλέως ποδῶν, καὶ πατεῖ αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῷ δεξιῷ ποδί· ὁ δὲ πρωτοστράτωρ ἐπὶ τοῦ τραχήλου αὐτοῦ ἐπίστησι τὸ βασιλικὸν δόρυ, κρατοῦντος δηλονότι τοῦ βασιλέως τῇ δεξιᾷ χειρὶ τὸ αὐτὸ δόρυ. καὶ εὐθέως πίπτουσι πάντες οἱ δέσμοι πρηγεῖς ἐπὶ τῆς γῆς· τὰ δὲ τούτων

unus modulata voce carmen triumphale canere, quod hoc est [Mose auctore]: *Canamus Domino. Illustri enim et glorioso exemplo prodidit gloriam et potentiam suam. Equum et equitem coniecit in mare. Cui reliqui cantores et totus populus respondententes continuant hymnum illum, donec post saepius alternatas partium ambarum vices totus canendo absolutus fuerit. Absoluto protinus rapiunt logotheta dromi, domesticus scholarum et qui excubiarum vices in praetorio identidem obeunt strategi e statione sua magnates Saracenorum: sive iam eo die classiariorum drungarius et strategi et ceteri maiores rectores, sive thematum seu legionum provincialium strategi, turmarchae et maiores rectores, illud taxidium [seu cohortem in armis procedentem securitatique atque bono ordini prospicientem] conficiant. Inde ducit eos, nempe logotheta dromi, ad Imperatorem super gradus columnae [Constantini,] et adiutus a domestico scholarum, (si nempe hic tunc taxidium ducat,) prosternit caput, id est primum et praecipuum Amiram captivum, sub pedes Imperatoris. Et tunc imponit Imperator pedem suum dextram eius capiti: protostrator autem imponit iacentis cervici hastam imperialem, quam ipse Imperator sua quoque dextra comprehensam tenet. Eo facto, cadunt ceteri captivi omnes protinus in terram proni; et aequae et flamulla ipsorum humum versus inclinata invertuntur in*

δώρα μετὰ τῶν φλαμούλλων ἐξ ἀντιστρόφου τιθέσιν οἱ
κατέγοντες αὐτὰ ταξεῖται. καὶ εὐθὺς προκύπτει ὁ ψάλτης Ma. 207. b
καὶ λέγει προκειμένον· „τίς Θεὸς μέγας, ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν·
σὺ εἶ ὁ Θεὸς ὁ ποιῶν θαυμάσια.” εἶθ' οὕτως γίνεται ἡ με-
5 γάλη ἐκενῆ ἕως τοῦ „ὑποτάξαι ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν πάν- B
τα ἐχθρὸν καὶ πολέμιον,” κράζοντος τοῦ λαοῦ μί τὸ „Κύ-
ριε, ἐλέησον,” καὶ αὐθις κεφαλοκλισίας γενομένης καὶ τοῦ
πατριάρχου λέγοντος, ὅτι „ἐλεήμων καὶ φιλόανθρωπος Θεὸς
ὑπάρχεις” καὶ τὰ ἐξῆς, ἀνίστανται οἱ δέσμοι καὶ ὃν πατεῖ
10 δ βασιλεὺς, καὶ ὀπισθοφανῶς ἀπάγουσιν αὐτούς, καὶ ἰστώ-
σιν ἐν ᾧ τόπῳ ἴσταντο. οἱ δὲ δημῶται τῶν δύο μερῶν καὶ
οἱ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ οἱ τῆς βασιλικῆς οὐσίας ἐλάται καὶ οἱ
ψάλται ἴστανται κατὰ τύπον ἀντικρῦ τῶν δεσποτῶν, δηλον-
ὅτι ἔξωθεν τῆς κιονοστασίας τοῦ δεξιῦ μέρους τῶν δεσπο- C
15 τῶν, ἐπὶ ταῖς ἐκεῖσε λιθίναις μικραῖς ἀναβάθραις, καὶ διὰ
νεύματος τοῦ πραιποσίτου ἄρχονται εὐφημεῖν οὕτως· „πολ-
λὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων” γ'. „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων
βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη” γ'. „θεοπρόβλη-
των βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” γ'. „θεοκυβερνήτων βασιλέων
20 πολλὰ τὰ ἔτη” γ'. „κοσμοσυστάτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη”
γ'. „κοσμοποδητῶν βασιλέων” γ'. „ἀνδρειοτάτων βασιλέων

caput a cohortalibus militibus, qui illa tenent. Statim tunc procedit extra chorum suum unus cantor, et pronuntiat propositum [seu dictum e psalmis Davidicis excerptum praesenti actui congruum]: *Quis est Deus magnus, ut Deus noster? Tu es Deus, faciens mirabilia.* Post haec dicta fit extensa magna, donec perveniatur ad verba: *Donec supposuerit sub pedes ipsorum omnem inimicum et armatum aggressorem.* Interea iterat populus, per intervalla quadraginta vicibus clamans: *Kyrie elison*; rursus fit oratio cum vultus versus terram declinatione; patriarcha verba pronuntiat: *Quia misericors et hominum amans Deus es et cetera.* Tunc resurgunt captivi e terra, et ille quoque primarius, quem Imperator calcat, retroque illos in vestigia sua vultu irretorto abducunt illuc, ubi prius collocati fuerant. Populares ambarum factionum et milites arithmi et sacrorum corporum vectores remiges et cantores, stantes e regione Dominorum, nempe extra aream columnae a dextra parte Dominorum, in positis ibi parvis saxeis gradibus, incipiunt, nutu praepositi admoniti, sic laudibus et benedictionibus Imperatorem prosequi: *Multi sint anni Imperatorum*; ter illud iterant, *Illius et illius a Deo in eam dignitatem evectorum Imperatorum multi sint anni.* Etiam hos ter iterant, *A Deo gubernatorum et gubernandorum Imperatorum multi sint anni*; ter quoque; item hoc quoque ter: *Imperatorum, quos approbavit totius mundi commendat, sint multi anni.* *Imperatorum, quos totius mundus cupit; ter. Fortis*

πολλὰ τὰ ἔτη" γ'. „νικητῶν βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη" γ'. „ἐχθρελέγκτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη" γ'. „πλουτοκοιῶν βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη" γ'. „ὀρθοδόξων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη" γ'. „νιὲ Θεοῦ, ζώην αὐτοῖς" γ'. „νιὲ Θεοῦ, συμβασιλευσον αὐτοῖς" γ'. „νιὲ Θεοῦ, χάρισαι ἡμῖν αὐτοῖς" γ'. „νιὲ Θεοῦ, τοὺς χρόνους αὐτῶν πλήθυνε" γ'. „νιὲ Θεοῦ, ἐπάκουσον ἡμῶν" γ'. „αὖξει ἡ πίστις τῶν Χριστιανῶν" γ'. „αὖξει ἡ βασιλεία τῶν Ῥωμαίων" γ'. „αὖξει ἡ νίκη καὶ εὐτυχία τῶν Ῥωμαίων" γ'. „αὖξει ἡ ἀνδρεία τοῦ λαοῦ Κυρίου" γ'. „ἡμεῖς δοῦλοι τῶν βασιλέων" γ'. „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλασι

Ed. L. 354 βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη." καὶ μετὰ τὸ τελειῶσαι αὐτοῖς τὴν εὐφημίαν λέγουσιν. „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν ὑμῶν εἰς πολλὰ ἔτη." καὶ εἰδ' οὕτως ὁ μὲν βασιλεὺς ἀπέρχεται ἐν τῷ ναφῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τῷ φόρῳ, κακεὶ ἀπαλλάξας τὴν στοληνὶς ἱππεύει, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ παλατίῳ· ὁ δὲ πατριάρχης τῷ πάλῳ ἐπιβάς, ἀπεισιν ἐν τῷ πατριαρχείῳ.

Ms. 208. a

ΚΕΦ. κ'.

Ἵσα δεῖ παραφυλάττειν, θριάμβου ἐπιτελουμένου ἐπινικίων ἐν τῷ ἱποδρομίῳ. 20

B Ἴππικῶν ἀγομένου, εἴτε καὶ βοτοῦ, ἄγουσιν οἱ ἐπινικιάρχιοι τοὺς δεσμίους καὶ οἱ ταξεῶται τὰ σκύλα καὶ λόφους

simorum Imperatorum multi sint anni, ter. Victorum Imperatorum multi sint anni, ter. Imperatorum, qui hostium debilitatem invictis argumentis demonstrant et in conspicuo ponunt, sint multi anni, ter. Orthodoxorum Imperatorum multi sint anni, ter. Fili Dei, vitam ipsis [indulge], ter. Fili Dei, administra regnum cum ipsis collegialiter, ter. Fili Dei, indulge nobis ipsos, ter. Fili Dei, annos eorum multiplica, ter. Fili Dei, exaudi nos, ter. Crescat fides Christianorum, ter. Crescat imperium Romanorum, ter. Crescat victoria et felicitas Romanorum, ter. Crescat fortitudo populi Domini, ter. Nos sumus servi Imperatorum, ter. Illius et illius magnorum Imperatorum auctoritate sua regnantium multi sint anni. Post absolutas has laudes dicunt: Multienne faciat Deus sanctum vestrum imperium. Et sic tandem abit Imperator in aedem sanctissimae Deiparae, quae in foro est, ibique deposita stola vel habitu triumphali, inscendit in equum, et revehitur in palatium; patriarcha vero remeat super asino suo in patriarcheum.

CAP. 20.

Observanda, quando triumphus de hostibus devictis agitur in circo

Quando spectaculum equestre editur aut et votum, praecedunt ministri triumphales bello receptos, et milites praesentia

καὶ ἄρματα καὶ τὰ δόρατα μετὰ τῶν φλαμούλλων, καὶ ἀνέρο-
 χονται πάντες ἐν τῇ ἵπποδρομίῳ. εἶτα ἀνερχόμενος ὁ πρω-
 τονοτάριος τοῦ δρόμου ἴσθησι πάντας στιχηθὸν, ἤγουν ἀπὸ
 τοῦ μαγγάνου μέχρι τοῦ καμπτοῦ τοῦ Βενέτου, ἐν πρώτοις
 Διλησίον τοῦ καμπτοῦ τὰ ἄρματα, ὅπιθεν δὲ τῶν ἀρμάτων
 τὰ σκύλα καὶ λάφυρα· ὅπιθεν δὲ τούτων τὰ δόρατα μετὰ
 τῶν φλαμούλλων καὶ τοὺς δεσμίους. καὶ εἰ μὲν εἰσιν ἵππο
 ἢ καὶ κάμηλοι, ἴστανται ὅπιθεν τῶν δεσμίων, καὶ εἰ ἔστιν
 λαὸς πολὺς οἱ δέσμοι καὶ πολλὰ τὰ τε σκύλα καὶ λάφυρα
 10 καὶ ἄρματα καὶ τὰ δόρατα μετὰ τῶν φλαμούλλων, ἴστανται C
 διὰ δύο· στίχων. εἰ δὲ οὐκ εἰσιν εἰς πλῆθος ταῦτα, ἴσταν-
 ται δι' ἑνὸς στίχου, καθὼς εἴρηται, ἀπὸ τοῦ μαγγάνου μέ-
 χρι τοῦ καμπτοῦ τοῦ Βενέτου. καὶ μετὰ τὸ ἀναλθεῖν τὸν βασι-
 λέα εἰς τὸ προκυπτικὸν κλουβίον, κατέρχεται ὁ δομέστικος
 15 τῶν σχολῶν, εἰ ἄρα αὐτὸς ἦν ὁ ποιήσας τὰ ταξείδιον, μετὰ
 καὶ τῶν στρατηγῶν καὶ κλεισουραρχῶν· εἶτε ὁ δρουγγάριος
 τοῦ πλοῖμου μετὰ τῶν πλοῖμων στρατηγῶν· καὶ τῶν μεγάλων
 ἀρχόντων τοῦ πλοῖμου, καὶ εἴ τι ἂν εὐρωσιν ἔλλειπὸς τῆς
 τοῦ πρωτονοταρίου τοῦ δρόμου στάσεως, ἐπιδιορθοῦνται, καὶ D
 20 ποιῶσιν τὴν προσήκουσαν κατάστασιν τῶν δεσμίων καὶ σκύ-
 λων καὶ λαφύρων καὶ ἀρμάτων καὶ τῶν δοράτων μετὰ τῶν
 φλαμούλλων αὐτῶν. καὶ πάντων καλῶς διενθυνηθέντων, ἀνα-

producunt ipsis ereptam praedam, tam manubias, quam spolia, item arma [scuta nempe et gladios], ut et hastas et flamulla. In hoc apparatu eunt hi omnes sursum in circum. Deinceps advenit protonotarius cursus et collocat omnes in unam seriem a mangano inde [seu carceribus] usque ad metam Veneti. Proxime a meta collocat arma; post ea induvias et praedam, post haec hastas cum flamulis; tum captivos; pone hos equi stant atque cameli, si qui capti adsint. Si vero numerus captivorum, spoliolorum, praedae, armorum, hastarum, flamullorum sit ingens, ordinantur in duas series. Quodsi autem non valde numerosa ea sint, efficiunt, ut dictum est, seriem tantummodo unam a carceribus inde usque ad Veneti metam. Postquam Imperator in procypticum clubium [seu tribunal emineus vel balconem, unde prospectus in subiectum circum patet, opposito clathro munitum.] ascendit, descendit domesticus scholarum (si nempe is eodie taxidium cogit vel cohortem, quae vigiliis obire et in armis se monstrare debet.) una cum strategis et cleisurarchis; aut alias drungarius classis cum strategis et rectoribus classariis. Hi, quicumque tandem fuerint, visitant ordinationem a protonotario dromi factam, et quidquid in illa hians animadvertant, corrigunt, id est faciunt congruam et debitam constitutionem captivorum, spoliolorum, praedae, armorum, hastarum atque flamullorum. Omnibus rite dispositis, significat praepositus ea de re ad Imperatorem; iussuque

φέρει ὁ πραιπόσιτος τῷ βασιλεῖ, καὶ προστάζει τοῦ πραιπο-
 σίτου κρούει τρίτον τὸ σκουτάριον, καὶ κατέρχεται ὁ βασι-
 λεὺς κατὰ τὸν ἐπικρατήσαντα τύπον τῶν ἵπποδρομίων, καὶ
 στέφεται, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελοῦνται, καθὼς ἔχει ἡ τάξις τῶν
 Ed. L. 355 ἵπποδρομίων. τοῦ δὲ βασιλέως ἀνιόντος εἰς τὸ κάθισμα καὶ
 τὸν λαὸν κατὰ τὸ εἰωθὸς κατασφραγίζοντος, ἀκτολογοῦσιν οἱ
 δῆμοι τὰ εἰδῶτα αὐτοῖς, καὶ τοῦ βασιλέως καθισθέντος ἐπὶ
 Ms. 208. b τοῦ βασιλείου θρόνου, διὰ νεύματος τοῦ ἀκτουαρίου ἀπαι-
 νῶσιν πρῶτον μὲν τὰ ἄρματα, ἔπειτα τὰ σκύλα καὶ λάφυρα,
 καὶ ἀκολούθως τούτων τὰ δόρατα μετὰ τῶν φλαμούλλων, ὅ-10
 πιθεν δὲ τούτων οἱ δέσμοι, καὶ διέρχονται τὸ μέρος τῶν
 δῆμων, καὶ κάμπτουσιν τὸν τοῦ Πρασίνου καμπτόν, καὶ ἀ-
 νέρχονται μέχρι τῆς φίνας, ἥγουν τοῦ Π. καὶ εἰ ἔστιν λαὸς
 πολὺς οἱ δέσμοι, ἀνέρχονται μέχρι τοῦ καμπτοῦ τοῦ Βενέ-
 B του. τὰ δὲ σκύλα καὶ λάφυρα καὶ ἄρματα τιθῶσιν οἱ ταξε-15
 ῶται ἐπὶ διφθερῶν καὶ κιλικίων πρὸς τὸ μὴ μολυνθῆναι, εἴ-
 τε ἀπὸ τοῦ κονιορτοῦ, εἴτε ἀπὸ τοῦ πηλοῦ. οἱ δὲ δημῶται
 τῶν δύο μερῶν καὶ οἱ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ οἱ τῆς βασιλικῆς
 οὐσίας ἑλάται καὶ οἱ ψάλται ἴστανται κατέναντι τοῦ ὄργανου
 τοῦ Πρασίνου, καὶ διὰ νεύματος τοῦ ἀκτουαρίου ἄρχονται
 εὐφημεῖν τὴν προξήθειαν μεγάλην εὐφημίαν τοῦ ἐν τῷ
 φόρῳ μετὰ τῆς λιτῆς τελευμένου θριάμβου τῶν ἐπινηκίων.

praepositi sonat pulsatum ter scutum, et descendit Imperator secun-
 dum typum obtinentem in circensibus spectaculis, et infulatur, et
 fiunt cetera, ut cerimoniale circensium ludorum secum fert. Ascen-
 dit deinceps Imperator in cathisma seu tribunal, in quo residere sus-
 per throno in ludis solet, populumque, ut mos est, signo crucis
 signat. Quo facto, factiones consuetas laudes recitant. Ut resedit
 Imperator super throno regio, dat actuarius nutu signum, et inci-
 piunt e loco suo promovere primum arma, [vel qui scuta et gladios
 captos gerunt;] tum manubiae et praedae; deinceps hastae, tam
 flamulla; post ea tandem captivi. Transeunt hi per plagam demo-
 rum [seu graduum circensium, in quibus factiones stare solent,]
 eam, quam tunc obtinent, et flectunt circa metam factionis Pra-
 sinae, et promovent usque ad finas [id est fines vel extrema] seu ad II.
 Quodsi autem ingens turba sit captivorum, protendantur usque ad
 metam Venetorum, Induvias reliquamque praedam et arma depo-
 nunt praesidiarii super renonibus et super ciliciis [vel crassis densis
 filtris], ne scilicet a pulvere caenove inquinentur. Populares ambarum
 factionum et milites arithmi corporumque sacrorum remiges et can-
 tores stant e regione organi, quod Prasiniae partis est, acceptoque per
 actuarii nutum signo, incipiunt prolixas illas laudes recitare, quas
 supra praescripsimus, quum cerimonias triumphii cum submissa or-

ἤνικα δὲ ἄρξονται εὐφημεῖν, πίπτουσι πάντες οἱ δέσμοι
 πρηνεῖς ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ δὲ τούτων δόρατα μετὰ τῶν φλα-
 μουλλῶν ἐξ ἀντιστρόφου τιθῶσιν οἱ κατέχοντες αὐτὰ ταξεῶ-
 ται, μέχρις ἂν ἡ αὐτῆ εὐφημία τελειωθῇ. καὶ ταύτης τελει-
 ούμένης, ἀνίστανται οἱ δέσμοι, ὁμοίως καὶ τὰ δόρατα μετὰ C
 τῶν φλαμουλλῶν, καὶ εἰ μὲν κελεύει ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι
 τοὺς δεσμούς τὸ ἵπποδρόμιον, ἀνέρχονται εἰς τὰ τοῦ ἵππο-
 δρομίου βάρη κάτωθεν τοῦ δήμου τῶν Πρασίνων, ἐν ᾧ τό-
 πῳ εἰώθασιν οἱ δέσμοι ἴστασθαι καὶ θεάσασθαι τὸ ἵπποδρό-
 μιον. εἰ δὲ οὐ κελεύει ὁ βασιλεὺς ἐνωθῆναι τούτους τοῖς
 πρὶν δεσμοῖς τοῦ πραιτωρίου, ἴστανται εἴτε κάτωθεν τοῦ
 δήμου τῶν Βενέτων, εἴτε ἀλλαχοῦ. τὰ δὲ σκύλα καὶ λύφυ-
 ρα καὶ ἄρματα καὶ τὰ δόρατα μετὰ τῶν φλαμουλλῶν αἴρον-
 ται παρὰ τῶν ταξεωτῶν, καὶ εἰσχομίζονται, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπι-
 15τελεῖται ἡ συνήθης ἀκολουθία τοῦ ἵπποδρομίου. D

ΚΕΦ. κα'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, διὰ τεχρῆ ἀρξεν παιδίον τῷ βασιλεῖ.

Λίδονται μανδάτα εἰς ὄλην τὴν σύγκλητον ἀλλαξίμων,
 καὶ τῇ ἐξῆς προέρχονται πάντες οἱ συγκλητικοὶ καὶ ἀλλὰς-
 20σοσιν. εἶτα ἔρχεται ὁ βουλευτὴς τοῦ πατριάρχου, καὶ

ga Deum supplicatione in foro peragendi exponeremus. Illis autem
 laudes ordiantibus, procidunt captivi omnes in humum proni, ha-
 staeque et flammulla ipsorum invertuntur a praesidiariis illa tenen-
 tibus idque tamdiu, quam illae laudes durant. Finitis vero, sur-
 gunt captivi, et rursus eriguntur in rectum hastae atque flamulla.
 Si permittit Imperator, ut captivi ludos circenses tunc edendos
 quoque in consueta captivorum statione spectent, ascendunt in gra-
 dus circi, factione Prasina inferiores. Ille nempe locus ordinarius
 est, e quo captivi, qui in Urbe sunt, spectare identidem solent.
 Quod si autem nolit Imperator hos recentes captivos cum vetustis
 hactenus in praetorio asservari solitis in eodem loco convenire,
 collocantur infra gradus factionis Venetae, aut alibi. Reliqua vero,
 manubiae, praeda, arma, hastae atque flamulla intro [in praeto-
 rium] inferuntur. Et tunc porro fiunt, quae in ludis circensibus
 fieri fas et mos est.

CAP. 21.

Observanda, quando Imperatori filius nascitur.

Dantur pridie mandata mutatoriorum, seu significatur, cras com-
 parendum esse in splendido vestita, ad totum senatum. Conveni-
 unt ergo sequente die senatori omnes in mutatoriis. Dein advenit
 referendarius patriarchae, et sciscitatur, velitne Imperator iubeatque,

Ed.L. 356 ἔρωτᾷ, εἰ κελεύει ὁ βασιλεὺς εἰσελθεῖν τὸν πατριάρχην. ὁ
 Ms. 209. a δὲ ῥαιφερενδάριος ἀπιὼν προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην, καὶ
 εἰσέρχεται ὁ πατριάρχης ἐν τῷ παλατίῳ μετὰ τοῦ σεκρέτου
 αὐτοῦ καὶ μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων, καὶ ἐν τῷ χρυ-
 σοτρικλίῳ ποιεῖ τὴν εὐχὴν, παρόντος καὶ τοῦ σεκρέτου αὐ-
 τοῦ, κατὰ τὸν τύπον τῆς ἐ' ἡμέρας τῆς διακαινησίμου ἑβδο-
 μάδος. καὶ μετὰ τὸ ποιῆσαι τὴν εὐχὴν τὸν πατριάρχην συν-
 τίσσεται τοῖς δεσπόταις, καὶ ἄπεισιν ἐν τῷ πατριαρχείῳ ὑπὸ
 δύο σιλεντιαρίων παρακρατούμενος. μετὰ δὲ τὸ ἐξελθεῖν τὸν
 Β πατριάρχην εἰσέρχεται τὸ σέκρετον τῶν συγκλητικῶν, καὶ ἀ-
 10 πευχαριστοῦσιν τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐπεύχονται αὐτῷ διὰ τὸ τε-
 χθὲν πορφυρογεννήτην παιδίον, λέγοντες θεύσασθαι παῖδας
 τῶν παιδῶν τοῦ πορφυρογεννήτου, καὶ τοῦτον ἰδεῖν γηραιὸν
 καὶ προβεβηκότα χρόνων πολλὴν περίοδον, εἶτα κληρονόμον
 γενέσθαι τῆς πατρικῆς ἐξουσίας καὶ βασιλείας, ὡς ἂν ἡ τῶν 5
 Ῥωμαίων καλῶς διενθύνοιτο καὶ διεξάγοιτο βασιλεία τε καὶ
 πολιτεία. ἰστέον, ὅτι καὶ τοῦτο γέγονεν ἐν ταῖς ἀρχαιτέροις
 χρόνοις. τῷ βασιλεῖ τεχθὲν ἄρῶεν παιδίον, ὁ πατριάρχης
 οὐκ εἰσῆλθεν ἐν τῷ παλατίῳ ποιῆσαι τὴν εὐχὴν, ἀλλ' ἐν
 15 πρῶτοις ἐδέξατο ὁ βασιλεὺς τὸ σέκρετον τῶν συγκλητικῶν ἐν τῷ
 Ἰουστινιανοῦ τρικλίῳ, μαθὼς προεῖρηται, καὶ ἀπὸ τῶν
 ἐκεῖσε ἐδόθησαν μύσαι, καὶ ἐξῆλθον πάντες ἐπὶ τὸν καβαλ-
 20 λῆριον, καὶ γέγονεν πρόκενσον ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ Θεοῦ ἐκκλη-

ut patriarcha veniat. Eo permittente, abit referendarius et accessit
 patriarcham. Hic intrat in palatium cum secreto suo et cum me-
 tropolitibus atque archiepiscopis, et facit in chrysotriclinio orationem
 super infante in praesentia secreti sui secundum typum vel formu-
 lam, qua baptizandis feria quinta hebdomadis renovationis bene-
 dictioni solet. Post dictam orationem valedicit patriarcha Dominis et
 abit in patriarcheum, stipatus et sustentatus a duobus silentiariis.
 Digresso patriarcha, intrat secretum seu corpus senatoriorum, et
 adoratione facta, gratulantur Imperatori, et precantur bene recens
 nato porphyrogenito infanti, voventque, ut ipse pater eius aliquan-
 do huius infantis nepotes, ipsumque nunc infantem olim senem,
 multas annorum vices emensum, videat, talemque relinquat pater-
 nae auctoritatis et imperii heredem, quo Romana res, tam im-
 perium, quam civilis gubernatio, bene rectoque cursu, velut navis,
 dirigatur, et per tot rerum discrimina salva et incolumis traducatur.
 Antiquis temporibus ita procedebatur. Filius Imperatori si natus
 esset, non veniebat patriarcha in palatium ad faciendam orationem;
 sed primo loco excipiebat et admittebat Imperator ad se secretum
 senatorum in Iustiniani triclinio, ut dictum est; tum dabantur mi-
 20 hae; et exhibant illiuc omnes in caballarium [scu equorum gymnasi-

σὴν κατὰ τὸν τύπον τῶν μεγάλων προελεύσεων. Ἰστέον, ὅτι τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ τῆς γεννήσεως ὀφειλόμενον ἔστιν γενέσθαι δύο δέξιμα εἰς τὰς δύο φιάλας. ἐπεὶ δὲ πρόπαλαι αὐταὶ παρεστάλησαν, ὀφείλει γενέσθαι τὸ τοιοῦτο δέξιμον εἰς τὴν ἑμιστικὴν φιάλην τοῦ τρικόνγχου τοῦ σίγματος, καὶ τῶν δῆμων ἔξαιτουμένων κατὰ τὸ σύνηδες ἀχθῆναι ἵππικὸν ἵπποδρόμιον, κελεύσει τοῦ βασιλέως δίδοται τὸ βηλάριον καὶ κρεμμᾶται, καὶ τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ τελεῖται ἵππικὸς ἀγών. Ἰστέον, ὅτι τῇ αὐ-
 10 τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἵπποδρομίας δίδοται μανδάτα, συναθροισθῆναι ἰοπάτας ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ, καὶ κελεύσει τοῦ βασιλέως ἔξερχόμενος ὁ πραιπόσιτος ἐκλέγεται ἀπὸ μὲν τῶν ταγματῶν ν', ἀπὸ δὲ τῶν δύο μερῶν τῶν δημοτῶν ἀνὰ ν' καὶ ἀπὸ τῶν πολιτῶν ν', καὶ τούτων ἰσταμένων ἔνθεν κάκειθεν, λέγει πρὸς αὐτούς ὁ πραιπόσιτος, ὅτι „κελεύει ὁ βασιλεὺς ἡμῶν ὁ ἄ-
 15 γιος, ἵνα κατὰ τὸν κρατήσαντα παλαιὸν τύπον καὶ τὴν ἀρ-Ed. L. 357 χαίαν συνηθείαν ἀθροισθῆτε τῇ ἑωθεν, (ἤγουν τῇ πέμπτῃ ἡμέρᾳ τῆς τοῦ παιδὸς γεννήσεως,) καὶ ἀκφωνήσητε τὸδε ὄνομα τῷ τεχθέντι πορφυρογεννήτῳ.“ τῇ δὲ ἑωθεν, ἤγουν τῇ 2001 εἰ ἡμέρᾳ, συναθροίζονται ἐν τῷ αὐτῷ ἵπποδρόμῳ, καὶ λέγουσιν αὐγούστας καὶ τὸ τεχθὲν πορφυρογεννητὸν ἐξ ὀνόματος. ἰ-

sium], et fiebat processio in magnam Dei ecclesiam secundum formam magnarum et solennium processionum. Tertio post nativitatem infantis die deberent duo dexima [seu exceptiones factionum] in phiala ambabus ambarum factionum fieri. Quia vero iam a longo tempore abrogatae sunt, debet tale dextrimum fieri in secreta phiala triconchii sigmatis. Factionibus tum rogantibus ex more, ut ludus equestris in circo edatur, imperat Dominus, ut velum suspensuro tradatur, et ab eo, tanquam futuri ludi signum, suspendatur. Id quod fit, et sequente die peragitur certamen equestre. Eodem die, quo certamen illud equestre peragitur, seu quarto a nativitate infantis, diduntur mandata, ut congregentur sequente die omnes in circo. Tum exit ab Imperatore iussus praepositus et eligit e tagmatibus quidem quinquaginta viros, a factionariis autem ambarum partium totidem; quinquaginta scilicet de Venetis, et totidem de Prasinis, et de civibus tandem etiam quinquaginta. Illis ducentis ordine gemino stantibus edicit praepositus haec verba: *Sanctus et venerabilis Imperator noster vult, ut secundum obtinentem ritum et consuetudinem a longo tempore observatam conveneritis cras, (quinto nempe die a nativitate infantis,) et proclamatis nomen hoc infanti porphyrogenito imponendum.* [Et simul edit ipsis nomen.] Quinto itaque die conveniunt in eodem circo, et recitant populares acta [seu formulas et acclamationes, qualibus uti factiones in tali tempore solent,] et benedicunt Dominis et Augustabus

στέον, ὅτι τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ καλλωπίζεται ὁ τῆς ἀγούστης κοιτῶν μετὰ τῶν χρυσοῦφάκτων βήλων τοῦ χρυσοτρικλίνου καὶ Βπολυκανδήλων. καὶ μετὰ τὸ γενέσθαι παρὰ τοῦ ἱερέως τὴν εὐχὴν ἐν τῷ προφυλαίῳ τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐπιτεθῆναι τὸ παρὰ τῶν δῆμων ἐκφωνηθῆν ὄνομα αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον ἐν-5
 δυθῆναι πάλιν ἀποφέρεται τὸ παιδίον, καὶ τίθεται εἰς τὸ κουνίον, καὶ ἐπισκεπάζονται ἢ τε ἀγούστα καὶ τὸ παιδίον ἐφαπλώματα χρυσοῦφανα. εἶτα διὰ τοῦ τῆς τραπέζης τῆς ἀγούστης προσκαλοῦνται οἱ πραιπόσιτοι, καὶ διὰ τῶν πραι-
 ποσίτων εἰσάγονται οἱ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου καὶ αἱ τοῦ οἰκουβουκλείου πάντες, καὶ καθεξῆς εἰσάγονται ἀπὸ τοῦ και-
 νουργίου τρικλίνου αἱ ζῶσαι καὶ αἱ μαγίστρισαι, ἀνδυνά-
 τισσαι τε καὶ πατρίκιαι καὶ πρωτοσπαθαρεαὶ ὀφφικιαλαῖαι καὶ
 C αἱ λοιπαὶ συγκλητικαὶ, εἰδ' οὕτως αἱ τῶν προῤῥήθεντων ἀ-
 ξιωμάτων ἀπαξιωματικαὶ χῆραι, καὶ ἐπεύχονται ἀπευχαρι-15
 στοῦσαι καὶ εὐφημοῦσαι τὴν ἀγούσταν, καὶ τὸ προσῆκον ἀπονέμουσι σέβας, μία ἐκάστη εἰσάγουσα ξένιον, ὅπερ κατὰ
 προαιρέσειν ἔχει. μετὰ δὲ τὸ τῶν γυναικῶν σέκρετον εἰσάγον-
 ται ἀπὸ τοῦ λαυσιακοῦ διὰ τοῦ ὄρολογίου καὶ τοῦ χρυσοτρι-
 κλίνου οἱ τῆς συγκλήτου ἄπαντες, μάγιστροι, ἀνδύπατοι, πα-20
 τρικοί καὶ ὀφφικιάλοι, καὶ ἐπεύχονται ἀπευχαριστοῦντες

[Isocri et nurui puerperae] et infanti porphyrogenito, quem tunc primum nomine tenus citant. Octavo die exornatur Augustae puerperae coeton seu cubiculum velis chrysotriclinii auro textis et polycandelis. In illum coetonem refertur infans ex ecclesia, postquam sacerdos in eius propylaeo seu atrio super infante orationem dixerit, et nomen, a factionibus editum ipsi imposuerit et indusium ipsi induerit. Relatus ad matrem infans deponitur in cunis, et iniiciuntur tam Augustae puerperae, quam infanti, panni vel telae auro textae. Dein advocantur praepositi ab eunucho, qui mensae Imperatricis praest. Praepositi porro introducunt magistratus cubiculi eiusdemque ministros reliquos omnes. Deinceps introducuntur e caenurgio zostae, magistrissae, anthypatissae, patriciae, protospathariae officialiae et reliquae feminae senatoribus maritatae. Post eas introducuntur viduae, quarum mariti olim, dum viverent, praedictas dignitates aulicas gesserant, nunc post eorum decessum gradu, quem antea inter feminas primates tenuerant, delectae. Hae omnes felicem partum Augustae gratulate benedicant ipsi, debitamque tribuunt infanti reverentiam traduntque xenium seu munusculum benevolentiae erga novum hospitem advenam testificandae destinatum; quod unaquaeque qualecunque pro lubitu et delectu suo secum fert. Post dimissum muliebri secretum seu corpus introducuntur a lausiaco per horologium et chrysotriclinium senatores omnes, magistri, proconsules, patricii, officiales, et cum

τῆ ἀγούστη, καὶ τὸ προσῆκον ἀποδίδουσι σέβας δι' εὐχῶν
καὶ εὐφημιῶν τῇ πορφυρογεννήτῳ, καθὼς καὶ ἐν τῇ πρὸς
τὸν βασιλέα ἀπενχαριστεία καὶ εὐχῆ εἴρηται. Ἰστέον, ὅτι ἀ- D
πὸ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῆς γεννήσεως τοῦ πορφυρογεννήτου και- Ms. 210. a
5 δὸς ὀφειλόμενόν ἐστι γίνεσθαι, ὃ ἡ κοινὴ συνήθεια λοχόζεμα
καλεῖ, εἰς τὸν πόρτηκα τῶν ἰθ' ἀκουβίτων καὶ εἰς τὰ τριό-
δια τῆς λεωφόρου τῆς πόλεως, ἧγουν ἀπὸ τῆς χαλκῆς μέχρι
τοῦ βοός. καὶ ὀφείλουσιν ἐν μὲν τῇ πόρτηκι τῶν ἰθ' ἀκου-
βίτων συνέρχεσθαι οἱ ἄρχοντες τῶν ταγμάτων μετὰ τῶν σχο-
10 λολαρίων, ὁμοίως καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ πλοῖμου μετὰ τοῦ πλοῖ-
μου στρατοῦ. πρὸς τούτοις τῶν δύο μερῶν οἱ δημῶται καὶ Ed.L. 358
τὸ πολιτικὸν μετὰ τῶν τῆς πόλεως συστημάτων, καὶ ἐπὶ ἐ-
πτὰ ἡμέρας πίνουσιν ἐκεῖσε τὸ προῤῥηθὲν λοχόζεμα. ὁμοίως
καὶ ἐν τοῖς προῤῥηθείσι τῆς λεωφόρου τριόδοις ὀφείλουσιν
15 συνέρχεσθαι οἱ ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφοὶ οἱ πένητες καὶ πίν-
νειν ἐπὶ ἐπτὰ ἡμέρας τὸ προῤῥηθὲν λοχόζεμα.

ΚΕΦ. κβ'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ βαπτισμῷ ἀδελφός βασιλέως.

Κελεύσει τοῦ βασιλέως ὀρῶνται μάγιστροι, ἀνθύπατοι,
20 πατρίκιοι, στρατηγοὶ, στρατάρχαι, τουρμάρχαι, οἱ ἄρχοντες
τῶν ταγμάτων, οἱ ὀφφικιῖλοι καὶ πᾶσα ἡ σύγκλητος, καὶ B

adoratione benedicunt Augustae, congruumque praestant cultum
porphyrogenito infanti per pia vota et bona verba talia, qualia su-
pra dicebamus erga Imperatorem proferri solere. Septem a nato
infante porphyrogenito proximis diebus debet edi et celebrari, quod
consuetudo lochozema appellat seu iusculum puerperae, et quidem
in porticu novendecim accubituum et in triviis praelongae et am-
plissimae plateae urbanae, [quae mense dicitur,] nempe a chalce us-
que ad bovem. In porticum novendecim accubituum conveniunt tri-
buni tagmatum cum scholaribus, et magistratus classiariorum cum
ipsis classariis; item populares ambarum factionum, et magistratus
urbanus cum collegiis urbanis; bibuntque ibi per septiduum prae-
dictum lochozema. At in praedictae plateae triviis conveniunt nostri
in Christo fratres, pauperes, eodemque beneficio per septiduum
pariter gaudent.

CAP. 22.

Observanda in baptismo filii Imperatoris.

Primum ex mandato Imperatoris iubentur certo tempore et loco
convenire magistri, proconsules, patricii, strategae, stratae, tur-
marchae, rectores tagmatum, officiales totiusque senatus. Conveni-

εἰσέρχονται εἰς τὸν μέγαν βαπτιστήρα τῆς μεγάλης ἐκκλησίας. οἱ δὲ δεσπότες προέρχονται μετὰ τῶν ἀλλαξίμων, καθὼς ἔχει ἡ συνήθεια τῶν μεγάλων ἑορτῶν. τὰ δὲ σκήπτρα καὶ τὰ λοιπὰ σκευῆ μένουσιν ἐν τῷ ναῷ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καθὼς καὶ ἐν ταῖς μεγάλαις προελεύσεσιν, καὶ οἱ λοιποὶ ἀξιωματικοὶ καὶ συγκλητικοί. οἱ δὲ δεσπότες μετὰ τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν ὀρισθέντων γενέσθαι ἀναδόχων εἰσέρχονται εἰς τὸν βαπτιστήρα, καὶ τῆς εὐχῆς γενομένης καὶ τῆς εἰωθυίας ἐκκλησιαστικῆς τάξεως τελουμένης καὶ τοῦ παιδὸς βαπτιζομένου, δέχονται οἱ ἀνάδοχοι, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκείτω καταέρχονται οἱ δεσπότες μετὰ τοῦ πατριάρχου καὶ τοῦ φωτίσματος, καὶ γίνεται ἡ εἰωθυία εἴσοδος εἰς τὸ θυσιαστήριον. εἶτα εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ μητατόριον, καὶ τὴν ἐξῆς τελεῖται, καθὼς καὶ ἐν ταῖς μεγάλαις προελεύσεσιν. οἱ δὲ δῆμοι ἐν τῷ ὑποστρέφειν τὸν βασιλέα αἰτοῦνται, ἀγῶναι¹⁵ Ms. 910.b ἵππικὸν ἵπποδρόμιον. τοῦ δὲ βασιλέως συντασσομένου, τελεῖται τῇ ἐπαύριον ἵπποδρόμιον ἀπολύσιμον καὶ προσκυνήσιμον.

ΚΕΘ. κγ'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ κουρεύματι παιδὸς βασιλέως.

D *Λίδονται μανδάτα εἰς ὅλην τὴν σύγκλητον ἀλλαξίμων, καίω*

unt ergo in baptisterium seu fontem magnae ecclesiae. Procedunt Domini tum in mutatoris, qualia solent ex ritu in magnis festis gestare. Sceptra et reliqua vasa manent in ipso nao magnae ecclesiae, prout mos est in magnis processionibus; manent ibidem quoque ceteri honorati et senatores. Domini autem et patriarcha et designati exceptores e sacro fonte aut compates intrant in baptisterium, factaque oratione et peracto consueto officio ecclesiastico baptizatoque puero, excipiunt eum exceptores; et tunc abeunt illinc Imperator et patriarcha cum puello baptizato, et fit consueta introitus in sacrificatorium. Dein intrat Imperator in metatorium, et peraguntur cetera, ut mos est in magnis processionibus peragi. Factiones autem in reditu Imperatoris ex ecclesia rogant, equestre spectaculum edi; et compromittente Imperatore, peragitur sequente die spectaculum equestre apolysimum [seu postremum eorum, quae per istam occasionem hilaritatis publicae instituuntur.] idemque procynesium seu in quo Imperator a populo humi in genibus cumbante adoratur.

CAP. 23.

Observanda in tonsione filii Imperatoris.

Fridie didantur mandata ad totum senatum, ut altero die in

τῆ ἐξῆς προέρχονται πάντες οἱ συγκλητικοὶ, εἶτα ἔρχεται ὁ
 βαιφερενδάριος τοῦ πατριάρχου, καὶ ἑρωτᾷ, εἰ κελεύει ὁ βα-
 σιλεὺς εἰσελθεῖν τὸν πατριάρχην. τοῦ δὲ βασιλέως ὑπομι-
 59 μνησκομένου παρὰ τοῦ πραιποσίτου καὶ κελεύοντος εἰσελ-
 θεῖν τὸν πατριάρχην, ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος λέγων τῷ βαι-
 φερνδαρίῳ, ὅτι κελεύει ὁ βασιλεὺς εἰσελθεῖν τὸν πατριάρ-
 χην. ὁ δὲ ἀπιὼν προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην, καὶ εἰσέρ- Ed. L. 359
 χεται ἐν τῷ παλατίῳ, καθὼς εἴθισται αὐτῷ, μετὰ τοῦ σε-
 κρέτου αὐτοῦ καὶ τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων, καὶ
 10 ὑπαντᾷ αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ. καὶ εἰς οἶον
 ἂν ναὸν κελεύῃ ὁ βασιλεὺς γενέσθαι τὸ κούρευμα, ἅπεισιν
 μετὰ τοῦ πατριάρχου. καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται οἱ τοῦ
 κουβουκλείου καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ πατριάρχου καὶ κουβου-
 κλείσιοι, πρὸς τούτοις μητροπολίται καὶ ἀρχιεπίσκοποι. εἶτα
 15 κελεύσει τοῦ βασιλέως ἔρχονται καὶ οἱ τῆς συγκλήτου καὶ
 ὅσοι μέλλουσι γίνεσθαι ἀνάδοχοι τῶν τριχῶν τοῦ βασιλικοῦ
 παιδός. εἶτα φέρει ὁ πραιπόσιτος τὰ διὰ ῥαφῆς συνημμένα B
 πρὸς ἄλλα ἐγχεῖρια, καὶ ἐπιδίδωσι ταῦτα τῷ πατριάρχῃ,
 ὁ δὲ πατριάρχης τοῖς μέλλουσι γίνεσθαι ἀναδόχοις, καὶ ἐξῆς
 20 γίνεται ἡ τῆς ἐκκλησίας ἀκόλουθος τοῦ κουρεύματος τάξις. καὶ
 τὸ μὲν πρῶτον χρυσοῦν ἐγχεῖριον, ἐν ᾧ καὶ αἱ ἀποκαρεῖσαι
 τρίχες τοῦ παιδός ἐγκείνται, ἐπιδίδεται τῷ πραιποσίτῳ, τὰ
 δὲ λοιπὰ ἐγχεῖρια διαρπαζόμενα παρὰ τῶν ἀναδόχων μερί-

mutatoris compareat. Conveniunt ergo sic omnes ad ordinem se-
 natorium pertinentes. Tunc advenit referendarius patriarchae, et
 sciscitatur, velitne Imperator patriarcham advenire. Intrat prae-
 positus ad Imperatorem eaque de re significat; et Augusto volente in-
 bente, ut patriarcha veniat, rursus ad referendarium exit referens,
 velle Imperatorem, ut patriarcha veniat. Abit itaque referendarius,
 et accessit patriarcham. Hic venit in palatium in consueto suo co-
 mitatu, nempe secreto suo et metropolitae atque archiepiscopia. Et
 obviam fit Imperator in chrysoetriclinio, et simul abeunt in illud
 templum, in quo puerum tonderi vult Imperator. Proxime hos in-
 grediuntur in illud templum cubicularii et proceres patriar-
 chae et eius cubiculenses; tum metropolitae et archiepiscopi.
 Veniunt deinceps ex Imperatoris mandato senatores et qui destinati
 sunt exceptores crinium pueri imperialia. Dein avert praepositus
 manucciola multa unum alteri consueta, ut longam telam efficiant,
 eaque tradit patriarchae, hic porro tradit futuris exceptoribus
 crinium. Et dein fit ritus ecclesiasticus tonsurae. Quo facto, tradit
 patriarcha primum aureum sudarium, in quo iacent detonsi crines,
 praeposito; cetera vero manucciola diripiunt et partuntur inter aq.
 exceptores. Sub Basilio, celeberrimo Imperatore, fiebat tonsura

ζονται. ἐπὶ δὲ Βασιλείου τοῦ αἰοδίου βασιλέως γέγονε τὸ κούρευμα Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότης καὶ υἱοῦ αὐτοῦ οὕτως. τῆς προῤῥήθειας τάξεως πάσης τελεσθείσης, γέγονεν ἡ ἐκκλησιαστικὴ πᾶσα ἀκολουθία τοῦ κουρέυματος ἐν τῷ **Μ. 211.** εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου τοῦ ἐν τῷ πρὸς ἀνατολὴν ἀριστερῷ μέρει τοῦ χρυσοτρικλίνου. ἀνάδοχοι δὲ τῶν τριχῶν τοῦ βασιλικοῦ παιδὸς γεγονάσιν ὅ,τε πατριίκιος Λέων καὶ στρατηγὸς τῶν Ἀνατολικῶν ὀκράτερος, καὶ ὁ στρατηγὸς Καππαδοκίας καὶ οἱ τουρμάρχαι καὶ μεράρχαι καὶ οἱ λοιποὶ πάντες θεματικοὶ ἄρχοντες τῶν αὐτῶν θεμάτων μετὰ καὶ τῶν ὀρουγγαροκομήτων. ἀπὸ γὰρ τῶν κυκλίδων τοῦ βήματος τοῦ αὐτοῦ εὐκτηρίου μεχρὶ τοῦ πόρτηκος τοῦ χρυσοτρικλίνου, ἐν ᾧ καὶ τὸ ὀρολόγιον ἵσταται, συνεκράτει ἡ τῶν ἐγχειρίων ἄλλο πρὸς τὸ ἄλλο συνῤῥαφή καὶ **Δοννάρμοσις**, ὥστε πάντας τοὺς θεματικοὺς ἄρχοντας Ἀνατολικούς καὶ Καππαδόκας ἀνάδοχους γενέσθαι τῶν τριχῶν τοῦ βασιλικοῦ παιδός.

ΚΕΦ. κδ΄.

Ἐπὶ προαγωγῇ κουβικουλαρίας.

Τῆς καθημερινῆς προελεύσεως ἵσταμένης, καὶ τοῦ βασιλέως καθεζομένου ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ καὶ κελεύοντος γενέσθαι κουβικουλαρίαν, δηλοῖ τοῖς πραιποσίτοις, καὶ αὐτοῖς

filiū eius Leonis, philochristi Despotae, hunc in modum. Reliquo, quem diximus, apparatu cerimoniarum praemisso, fiebat officium tonsurae ecclesiasticum, prout ritus fert, in oratorio S. magni martyris Theodori, quod est in sinistra versus orientem spectanti regione chrysotriclinii. Exceptores crinium imperialis pueri erant Leo [Phocas] patricius et tum strategus Anaticorum, fortis heres; et strategus, qui tum erat, Cappadociae et turmarchae et merarchae et reliqui omnes rectores provinciales eorumdem thematum seu provinciarum, Anatoliae nempe atque Cappadociae, una cum dragarii comitibus. Hi omnes fiebant exceptores crinium imperialis pueri, stantes nempe a cancellis tribunaee modo dicti oracali inde usque ad porticum chrysotriclini, in qua horologium stat, et tententes telam illam longam e multis inter se consutis sudariis connectam.

CAP. 24.

Ritus promotionis cubiculariae.

Consistente iam modo et orsa quotidiana processione seu conventu procerum, quando Imperator in chrysotriclino sedet et vult cubiculariam creare, significat id praepositis. Hi pro more secum

κατὰ τὸ εἶωθός ἀναλαμβάνονται μεθ' ἑαυτῶν δύο κουβικου-
 λαρίους καὶ δύο σπαθαροκουβικουλαρίους καὶ ὀστιάριον καὶ Ed. L. 360
 πριμικήριον. εἷς δὲ ἐκ τούτων ὀφείλει εἶναι καὶ ὁ πριμική-
 ριος τοῦ κουβουκλείου. καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ χρυσοτρικλί-
 5 νῳ. καὶ οἱ μὲν πραιπόσιτοι εἰσερχόμενοι τὸ πρὸς δύσιν βῆ-
 λον τοῦ χρυσοτρικλίνου προσκυνοῦσι τὸν βασιλέα. τοῦ δὲ
 δευτέρου ἀνοίγοντος τὸ εὐκτήριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος
 Θεοδώρου τὸ ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ, εἰσέρχονται πάντες ἐκε-
 10 σε, καὶ ἀποκρεμμῶσι τὸ χρυσοῦν ἱμάτιον τὸ δίκην παραγαυ-
 οδίου ὃν εἰς τὰς κιγκλίδας τοῦ βήματος, ἥτοι εἰς τὰ ἅγια
 θύρια. ὁμοίως τιθοῦσιν ἐκεῖσε καὶ τὸ προπόλωμα καὶ τὸ
 ἄσπρον μαφώριον καὶ τὸ λευκὸν χαρζάνιον, καὶ εἰθ' οὕτως
 15 ἔξερχονται οἱ πραιπόσιτοι, καὶ ἀπίασιν διὰ τοῦ πρὸς ἀνα-
 τολὴν δεξιῶν βῆλου τοῦ χρυσοτρικλίνου εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς Β
 15 αὐγούστης, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀναλαμβάνονται τὴν μέλλου-
 σαν γενέσθαι κουβικουλαραίαν, καὶ ἀπάγουσιν αὐτὴν διὰ τοῦ
 χρυσοτρικλίνου εἰς τὸ εὐκτήριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος
 Θεοδώρου, καὶ λέγει πρὸς αὐτὴν ὁ πρῶτος πραιπόσιτος·
 „ὄρα, πόθεν ἀναλαμβάνεσαι τὸ ἀξίωμα. πάντως πρόδηλον
 20 ἐκ τῶν ἁγίων θυρῶν. καὶ εἰς τοῦτο ἀφορῶσα, ὅτι ἐκ χειρὸς Μα. 11. b
 Κυρίου τοῦτο λαμβάνεις, πρόσεχε σεαυτὴν τὸν τοῦ Κυρίου
 φόβον ἔχουσα ἐν τῇ καρδίᾳ, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τὴν
 αὐγούστην ἀληθῆ πίστιν καὶ ἀκίβδηλον εὐγνωμοσύνην φυλάτ-
 25 τουσα.” ταῦτα πρὸς αὐτὴν εἰπὼν ὁ πραιπόσιτος, κελεῖει αὐ-

sumunt duo cubicularios et duo spatharocubicularios et ostiarium et
 primicerium, (horum unus autem debet primicerius cubiculi esse,) et intrant in chrysotriclinium. Et praepositi quidem intrantes per
 occidentale chrysotriclini velum adorant Imperatorem. Secundicerius
 autem aperit oratorium S. magni martyris Theodori, quod in chry-
 sotriclino est; et intrant in illud omnes, et suspendunt aureum
 vestimentum, quod ad modum paragaudii formatum est, e cancel-
 lis tribunae aut in sancta porta; pariter deponunt ibidem propo-
 ma [seu turritam capitis coronam] et candidum maforium, [seu ca-
 lyptram] et candidum charzanium. Eo facto, exeunt praepositi, et
 abeunt per dextrum orientale velum chrysotriclinii in coetionem Au-
 gustae, et illinc petunt creandam cubiculariam, traducuntque per
 chrysotriclinium in oratorium S. magni martyris Theodori et ibi
 collocatam sic alloquitur magnus praepositus: *Vide, unde accipias
 hanc dignitatem. Palam est, eam a sacra porta te impetrare. Re-
 cogitans itaque, te dignitatem hanc e manu Domini accipere, di-
 ligenter cura, ut timorem Domini in corde habeas, sinceramque fi-
 dem et benevolentiam erga Augustum et Augustam conserves.* His di-

τὴν τρίτον ἐπὶ τῆς γῆς πρὸς ἀνατολάς προσκυνῆσαι καὶ τῆ Θεῷ ἀπευχαριστῆσαι. εἰθ' οὕτως ἀναλαμβάνεται ὁ πρῶτος πραιπόσιτος τὸ χρυσοῦν ἱμάτιον τὸ δίκην παραγαυδίου ὄν ἀπὸ τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ ἐπενδύουσιν αὐτὴν οἱ πραιπόσιτοι καὶ ζωννύουσιν αὐτὴν. ἔπειτα ἐπιτιθοῦσιν ἐπ' αὐτῇ τὸ ἄσπρον μαφόριον καὶ τὸ λευκὸν χαρζάνιον, εἶτα τὸ προπόλωμα, καὶ εὐθὺς ἀσπάζονται αὐτὴν οἱ πραιπόσιτοι καὶ οἱ λοιποὶ, καὶ ἐξάγουσιν αὐτὴν διὰ τοῦ βήλου τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ἐν τῷ μέσῳ τοῦ χρυσοτρικλίνου κατέναντι τοῦ μεσαιτάτου πολυκανδήλου, καὶ προσκυνεῖ, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε μέ-
 D χρις ἂν καταλάβῃ τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, προσκυνεῖ ἐκ δευτέρου, ὡς τρισσὴν εἶναι τὴν ταύτης προσκυνῆσιν. καὶ εἰθ' οὕτως πίπτουσα φιλεῖ τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, καὶ ἐξάγεται παρὰ τῶν πραιποσίτων καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ κουβουκλείου εἰς τὸν λαυσιακόν, καὶ ἀσπάζονται αὐτὴν οἱ τοῦ κουβουκλείου, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀναλαμβάνονται αὐτὴν οἱ πραιπόσιτοι καὶ ἀπάγουσιν εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς αὐγούστης, καὶ ἀπευχαριστεῖ τὴν αὐγούστην. οἱ δὲ πραιποσίτοι ταύτην ἐκεῖσε καταλείποντες ἀπέρχονται ἐν τῷ λαυσιακῷ.

Ed. L. 361

ΚΕΦ. κε.

20

“Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ κούβικουλαρίου.

Τῆς καθημερινῆς προελεύσεως ἰσταμένης, καὶ τοῦ βα-
 13. τῆς πόδας ed.

ctis, iubet, ut ter humi procidens, versus orientem converso vultu, Deum adoret et ei gratias pro indulta dignitate agat. Eo facto, sumit primus praepositus aureum indumentum, ad instar paragandil factum, e santa porta; quod ceteri praepositi feminae circumponunt, dein cingulum ipsi accingunt, dein album maphorium imponunt ipsi et album charzanium, et tandem propoloma. Sic indutam protinus salutant praepositi atque reliqui, et educunt eam per velum S. Theodori in medium usque triclinium, ubi constituta e regione medii polycandeli prima vice adorat Imperatorem; dein inter procedendum, donec perveniat ad pedes Imperatoris, adorat bis; ut adeo in universum ter adoret. Provoluta tum ad pedes Imperatoris osculatur eos. Eo facto, educitur a praepositis et cubiculariis reliquis in lausiicum, ubi eam cubicularii salutant. Illinc abducunt eam praepositi in coetonem Augustae. Ibi adorat cum gratiarum actione Augustam, et restitat, praepositis in lausiicum redeuntibus.

CAP. 25.

Observanda in promotione cubicularii.

Incepta iam quotidiana processione, residens in chryotrici-

σιλέως καθεζομένου ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ καὶ κελύοντος γασ-
 θέσθαι κουβικουλάριον, δηλοῖ τοῖς πραιποσίτοις, καὶ αὐτοὶ
 κατὰ τὸ εἰωθὸς ἀναλαμβάνονται μεθ' ἑαυτῶν δύο κουβικου-
 λαρίους καὶ δύο σπαθαροκουβικουλαρίους καὶ ὀστιάριον καὶ
 5 πριμικήριον. εἷς δὲ ἐκ τούτων ὀφείλει εἶναι καὶ ὁ πριμική-
 ριος τοῦ κουβουκλείου. καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ χρυσοτρικλί-
 10 νῳ, καὶ οἱ μὲν πραιπόσιτοι εἰσερχόμενοι τὸ πρὸς δύοσιν βῆ-
 λον τοῦ χρυσοτρικλίου προσκυνοῦσι τὸν βασιλέα· οἱ δὲ Β
 λοιποὶ τοῦ κουβουκλείου οὐ προσκυνοῦσιν. τοῦ δὲ δευτέρου
 15 ἀνοίγοντος τὸ εὐκτήριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώ-
 ρου, εἰσέρχονται πάντες ἕκαστε καὶ ἀποκρεμμῶσι τὸ χρυσοῦν
 παραγαυδίον εἰς τὰς κιγκλίδας τοῦ βήματος, ἤγουν εἰς τὰ
 ἅγια θύρια, καὶ εἰθ' οὕτως ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος, καὶ
 εἰσάγει ἀπὸ τοῦ πανθέου, εἴτε καὶ ἀπὸ τοῦ ὥρολογίου, τὸν
 20 ὀφειλόντα γενέσθαι κουβικουλάριον, καὶ ἔξωθεν τοῦ εὐκτη-
 ρίου, ἤγουν εἰς τὸ βῆλον τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, κελύσει τῶν
 πραιποσίτων ἐνδύουσιν οἱ κουβικουλάριοι καμίσιον τὸν μέλ-
 λοντα τιμηθῆναι, καὶ ἀποσκεπάζουσιν αὐτὸν, καὶ εἰθ' οὐ-
 25 πρὸ τῶν ἁγίων θυρῶν. εἶτα ὁ πρῶτος πραιπόσιτος ποιεῖ
 εἰς αὐτὸν τὴν εἰωθυῖαν παραίνεσιν, νουθετῶν καὶ ἐξασφαλι-
 ζόμενος αὐτὸν τοῦ μὴ δῆσαι χεῖρας εἰς ἕτερον βαρβᾶτον
 ἄνευ τοῦ βασιλέως, καὶ τοῦ μὴ εἶναι μέθυσον καὶ πέρπερον
 καὶ περισσοπραξίας ἐργάζεσθαι, καὶ τοῦ μὴ συνδνάζειν ἢ
 30 συμφιλιουῆσθαι ἐξολεστάτοις καὶ νεωτερισταῖς ἀνθρώποις·

nio Imperator, quando vult aliquem cubicularium renuntiare, si-
 gnificat praepositis. Hi, secum sumtis pro more duobus cubiculariis et
 duobus spatharocubiculariis et ostiariis et primicerio, (horum autem
 unus debet primicerius cubiculi esse,) intrant in chrysotriclinium.
 Et praepositi quidem per occidentale velum chrysotriclinii intro-
 eunt adorant Imperatorem; reliqui autem cubularii non adorant,
 Deuterus inde aperit oratorium S. magni martyris Theodori, in
 quod omnes intrant, et suspendunt aureum paragaudium e cancellis
 bematis aut e sacra porta. Dein exit praepositus, et introducit aut
 a pantheo, aut et ab horologio creandum cubicularium. Hunc ex-
 tra oratorium seu in velo S. Theodori amiciunt cubularii, a
 praepositis iussi, camisio, demuntque ipsi capitis tegumentum, tum
 introducunt eum in oratorium, et coram sacra porta collocant. Ibi
 facit praepositus ad eum consuetam adhortationem, diligenter praec-
 ipiens et inculcans, ne manus violentas immittat in alium barba-
 tum, in scio Imperatore, neque ebrietati se dedat, neque vanus et
 levis sit, et inepte curiosus rerum ad se non pertinentium; neque

πρὸς τοῦτοις καὶ τοῦ μὴ ἐξάγειν μυστήριον βασιλέως, τιμῶν δὲ πάντας τοὺς ἐν ἀξιώμασι προβαθμίους καὶ ἰσοβαθμίους αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν σύγκλητον, μάλιστα δὲ τοὺς Δαυτοῦ πραιποσίτους. ταῦτα ἐξασφαλισάμενος ὁ πραιπόσιτος τὸν μέλλοντα τιμηθῆναι κουβικουλίριον, λέγει πρὸς αὐτόν·⁵ „ὄρα, πόθεν ἀναλαμβάνει τὸ ἀξίωμα. πάντως πρόδηλον ἐκ τῶν ἁγίων θυρῶν. καὶ εἰς τοῦτο ἀφορῶν, ὅτι ἐκ χειρὸς Κυρίου τοῦτο λαμβάνεις, πρόσεχε σεαυτῷ, ὅπως μέχρι τέλους ζωῆς σου ταῦτα πάντα φυλάξης, καὶ ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ σου διαθέμενος καὶ ταῖς κρείττοσιν ἀρεταῖς κοσμού-¹⁰ μενος, ταῖς μείζοσι τῶν βαθμῶν ἀξίαις παρὰ τοῦ πλουτοδότου καὶ Θεοῦ ἡμῶν ἀυτοκράτορος ἐπιτύχης καὶ ἐνδοξος ἐν Ed.L.362 τῷ ἱερῷ κουβουκλείῳ γενήσῃ.” ταῦτα πρὸς αὐτόν εἰπὼν ὁ Ms.212,b πραιπόσιτος κελεύει αὐτόν τρίτον ἐπὶ τῆς γῆς πρὸς ἀνατολὰς προσκυνῆσαι καὶ τῷ Θεῷ ἀπευχαριστῆσαι. εἰδ' οὕτως¹⁵ ἀναλαμβάνεται τὸ χρυσοῦν παραγαύδιον ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ ἐπενδύει αὐτόν, καὶ ἀσπάζονται αὐτόν οἱ πραιπόσιτοι καὶ οἱ λοιποὶ, καὶ ἐξάγουσιν αὐτόν ἀπὸ τοῦ βήλου. καὶ ἤνικα ἐξέλθῃ, πίπτει ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσκυνεῖ τὸν βασιλέα, καὶ εἰδ' οὕτως ἐξάγεται παρὰ τῶν πραι-²⁰ ποσίτων καὶ τῶν τοῦ κουβουκλείου εἰς τὸν λαυσιακόν, καὶ ἀσπάζονται αὐτόν πάντες οἱ τῆς συγκλήτου, καὶ πρὸ πάντων οἱ τοῦ κουβουκλείου. καὶ εἰδ' οὕτως σκεπάζεται καὶ κατέ-

fraternitatem et sodalitiū contrahat cum hominibus perditis, perniciosis, novarum rerum studentibus; ne praeterea effutiat secretum aliquod Imperatoris; ut omnes honoratos sive gradum suo priorem, sive sibi parem habeant, verbo totum senatum, sed maxime praepositos suos, honoret. Huic adhortationi ad honorandum cubicularium factae addit praepositus hanc formulam: *Vide, unde accipias dignitatem, quam nunc accipis. Nempe, ut palam est, a sancta porta. Recogitans itaque, te illam e manu Dei accipere, cura diligenter, ut, quoad vixeris, praecepta mea custodias, dispositurus habens in corde tuo gradus [pulchrarum dotium unos alteris altiores] ornatusque optimis virtutibus, maiores honorum gradus e divitiarum largitore, divino nostro Imperatore, consequaris, et illustri in sacro cubiculo fias.* His dictis, iubet eum praepositos ter humo prolapsū, vultu ad orientem converso, Deum adorare, eique gratias agere. Dein sumit aureum paragaudium e sacra porta, ipsique id induit. Tum salutant eum praepositi ceterique, et extra velum S. Theodori educunt. Egressus procumbit humi et adorat Imperatorem; tum educitur a praepositis et cubiculariis in lausiacum, ubi senatores omnes, et primo quidem loco cubicularii, ei gratulantur. Hoc facto, tegit rursus caput, et occupat sedem suam,

ζεται εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ τάξιν, καὶ τῶν μινσῶν γινομένων, ἀπέρχεται ἔμπρατος ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. B

ΚΕΦ. κς'.

Περὶ τῶν κατὰ διαφόρους καιροὺς συμβάντων γενέσθαι περὶ τῆς
5 παλαιᾶς συνηθείας τῆς τελουμένης ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ.

Ἰστέον, ὅτι τὸ παλαιὸν μετὰ τὸ προσενεγκεῖν τὰ δῶρα
τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ τὸν βασιλέα ἔμενεν ἔνδον τοῦ ἁγίου Θυ-
σιαστηρίου ἕως τῆς μεταλήψεως τῶν θείων μυστηρίων· ἐπὶ
δὲ Θεοδοσίῳ τοῦ ὀρθοδόξου βασιλέως τοῦτο ἀπεκόπη δι'
10 αἰτίαν, ἣ ἐν τῷ βίῳ ἀναγγράπεται τοῦ ἁγίου καὶ ἀοιδίμου Ἁ-
Ἰ. Ἀμβροσίου, ἐπισκόπου Μεδιολάνων.

ΚΕΦ. κς'.

Ὅπως Ἡράκλειος ὑπὸ τοῦ ἰδίου πατρὸς ἀπὸ τῆς τοῦ καίσαρος
ἀξίας ἀνήχθη εἰς τὸ σχῆμα τῆς βασιλείας, καὶ πῶς Λαβιδὸς δ
15 ἀδελφὸς αὐτοῦ γέγονε καίσαρ.

Χρὴ εἶδέναι, ὅτι κατὰ τὴν τετάρτην τοῦ Ἰουλίου μη-
νός, ἰνδ. ια', ὁ αὐτοκράτωρ καὶ μέγας βασιλεὺς Θελήσας D
ἀναγορεῦσαι Ἡράκλειον τὸν τούτου υἱὸν ἀπὸ τῆς ἀξίας τοῦ

18. ἀναγαγεῖν conl. R.

et datis missis vel dimissa processione, abit in domum suam in so-
lenne amicorum obsequio.

CAP. 26.

*De quibusdam diverso tempore innovatis circa vetustam consuetu-
dinem olim observatam in magna ecclesia.*

Mos erat olim, ut Imperator, postquam dona sacrae mensae obtulisset, intra sanctum sacrificatorium maneret usque ad communionem sanctorum mysteriorum. Sed sub Theodosio, orthodoxo Imperatore, abrogatum id est ob causam in vita S. Ambrosii, episcopi Mediolanensis, scriptam.

CAP. 27.

Quomodo Heraclius [Iunior] a suo patre e dignitate Caesaris ad habitum et maiestatem Imperatoris evectus, eius frater, David, autem Caesar creatus fuerit.

Die quarto mensis Iulii, indict. undecima, [A. C. 638.] insti-
tuebat Imperator et magnus rex [Heraclius] decreto Heraclium [Iu-
niorem] filium suum ex Caesare Imperatorem facere hunc in modum.

καίσαρος εἰς τὸ σχῆμα τῆς βασιλείας, ἐποίησεν οὕτως. με-
τεστάλῃ ὁ πατριάρχης καὶ οἱ τῆς συγκλήτου πάντες. καὶ ὁ
μὲν πατριάρχης εἰσῆλθεν πρὸς τὸν βασιλέα, παρόντος καὶ
Κωνσταντίνου δεσπότη τοῦ αὐτοῦ γνησίου ἀδελφοῦ. ἡ δὲ
εὐχὴ ἐγένετο ἐν τῷ ἁγίῳ Στεφάνῳ τῆς Δάφνης, καὶ ἐπήρθη, ὅ-
περ ἐφόρει καμελαύκιον ὁ καίσαρ, ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ,
καὶ περιετέθη αὐτῷ ὁ βασιλικὸς στέφανος, Δαβὶδ δὲ τῷ
δεσπότη ἑτέρως εὐχῆς γενομένης, ἀνήγαγεν εἰς τὴν τοῦ καί-
σαρος ἀξίαν, ἐπιθεὶς αὐτῷ τὸ αὐτὸ καμελαύκιον. εἰδ' οὖ-
Ed.L. 363 Ms. 213. α τως μετεστάλῃσαν κατὰ τὸ ἔθος οἱ ἐνδοξότατοι πατρίκιοι,¹⁰
καὶ εἰσῆλθον ἐν τῷ ἀγιοσταίῳ, καὶ ἐδέξαντο τὸν τε μέγαν
βασιλέα, ὁμοίως καὶ τοὺς αὐτοῦ υἱοὺς, παρόντος καὶ τοῦ
καίσαρος. ἦνίκα οὖν ἐξῆλθον πάντες οἱ ἀπὸ ὑπάτων καὶ ἕως
τῶν ἰλλουστρίων, ἔστησαν εἰς τὰ γραδῆλια τῆς ἁρέας. ἠνεί-
χθησαν δὲ καὶ αἱ πύλαι τοῦ ἄρματος καὶ εἰσῆλθον πάντας¹⁵
τὰ σίγνα καὶ αἱ σχολαὶ καὶ οἱ δῆμοι. συνεξῆλθεν δὲ αὐ-
τοῖς καὶ ὁ πατριάρχης, καὶ πάντων εὐφημησάντων, εὐθέως
ἄπῃ ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ μετὰ τῶν τέκνων αὐ-
B τοῦ, καὶ πάντα κατὰ τὸ ἔθος ἐγένετο καὶ ἐν τῇ αὐτῇ μεγά-
λῃ ἐκκλησίᾳ.

20

ΚΕΦ. κη'.

Περὶ προκένσου τοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ.

Χρῆ εἰδέναι, ὡς τῇ πρώτῃ τοῦ Ἰαννουαρίου μηνός, ἰδθ.

Arcessebantur patriarcha totusque senatus. Patriarcha ad Imperatorem conveniebat, praesente eius [Heraclii Iunioris] fratre, Constantino despota. Oratio et benedictio super creando Imperatore fiebat in aede S. Stephani Daphnes. Tum auferebatur camelaucium, quod Caesar, Heraclius, gerebat, ex eius capite, et circumponebatur ipsi corona imperialis. Illud ipsum vero camelaucium imponebat patriarcha Davidi despotaе, altera peculiari eum in finem dicta oratione; eoque fiebat is Caesar. Eo facto arcessebantur illusterrimi patricii pro more, qui augusteum ingressi magnum Imperatorem et eius filios, iuniorem Imperatorem atque Caesarem, venerabantur. Egressi deinceps omnes a consulibus inde usque ad illustres consistebant in gradibus arcae; aperiebantur portae armatis, et intrabant omnia signa et scholae et factiones. Simul exibat quoque patriarcha cum Imperatore et eius filiis, et sub fastis omnium acclamationibus abibat continuo in magnam ecclesiam, ubi pariter omnia ex ritu fiebant.

CAP. 28.

De processione in magnam ecclesiam.

Calendis Ianuariis, indictione duodecima, [A. C. 639.] fiebat

ιβ', ἐποίησεν πρόκενσον ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ ἁγιοτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἐξῆλθεν μετ' αὐτοῦ Κωνσταντῖνος ὁ δεσπότης, φορῶν χλανίδιον, καὶ Ἡράκλειος ὁ δεσπότης καὶ υἱὸς αὐτοῦ, φορῶν πραΐσεκτον, καὶ παρὰ τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ πα-
5 βρακρατούμενος. ἐφόρεσαν δὲ τόγας ὅ,τε πατρικίος Νικήτας καὶ ὁ πατρικίος Ἰωάννης καὶ ὁ πατρικίος ὁ κατὰ Ἰέσθην καὶ ὁ πατρικίος Δομέτιος καὶ ὁ μάγιστρος Εὐστάθιος, καὶ οἱ C
λοιποὶ ἄρχοντες ἐφόρεσαν χλανίδια ὀλοσήρικα, καὶ τινες δὲ
10 ἐλθόντων αὐτῶν ἐν τῇ ἁγιοτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἤψαν κη-
ροὺς καὶ πάντα τὰ πρὸς συνήθειαν γεγόνασιν, καὶ ἐγένετο ἄξια.

ΚΕΦ. κθ'.

Ὅπως ἐν ἡμέρᾳ Ἱπποδρομίου ἐδέξατο Ἡράκλειος τοὺς τῆς συγκλή-
15 τος, παρόντος καὶ τοῦ πατριάρχου.

Χρῆ εἶδέναι, ὡς, τῇ τετάρτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς Ἱππο- D
δρομίου ὄντος, ἐδέξατο ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ αὐγουστῆα τοὺς
εἰωθότας, καὶ ἐν τῷ μέλλειν ἀνέρχεσθαι αὐτὸν ἐν τῇ Ἱππο-
δρομίᾳ, πάλιν ἐκέλευσεν, καὶ ἐδέξατο πάντας τοὺς ἄρχον-
20 τας, καὶ εἰσελθόντων αὐτῶν ἐν τῷ αὐγουστῆα, εὖρον ἰστά-
μενον τὸν τε βασιλέα καὶ τὴν αὐγούσταν, καὶ ἔμπροσθεν
αὐτῶν ἰσταμένας Αὐγουστίναν καὶ Ἀναστασίαν τὰς αὐτῶν Ms. 213. b

1. ιβ' em. R., β' cod. et ed. 4. πραΐσεκτον legi vult. R. 5. Ita em. R., τόγας. ὁ δὲ cod. et ed.

Imperator [Heraclius] processionem in magnam ecclesiam cum filiis, Constantino despota tunicato, et Heraclio despota praetextato; qui etiam maioris fratris brachio nitebatur. Togas gestabant patricius Nicetas, patricius Ioannes, patricius Cata Iesdin, patricius Domitius et magister Eustathius. Reliqui autem proceres gestabant tunicas holosericas. Quidam expraefectorum gestabant loros, ut, qui consulatum adeunt, gerere solent. Ut ventum erat in magnam ecclesiam, accendebant cereos, et omnia fiebant secundum ritum et di-
gnis modis.

CAP. 29.

Quomodo in die ludi circensis exceperit Heraclius senatores co-
ram patriarcha.

Eiusdem mensis Ianuarii quarto die, quo spectaculum equestre edebatur, excipiebat Imperator in augusteone, quos eo tempore mos est excipi. Quum autem in eo iam esset, ut in circum ascenderet, rursus placebat ipsi omnes proceres admittere. Intrabant itaque proceres omnes in augusteonem; ubi stantem inveniebant Imperatorem et Augustam, et coram illis stantes Augustinam et Ana-

Φυγατέρας καὶ ἀγούστας, ἡαρόντος καὶ τοῦ πατριάρχου, καὶ
 Ed.L. 264 ἐν τῷ δεξιῷ μέρει ἴσταντο τὰ λοιπὰ τέκνα τοῦ βασιλέως, καὶ
 εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος ἴσταντο κουβικουλάριοι, καὶ ἔκραξαν
 λέγοντες· „εὐτυχῶς τῇ πολιτεία, εὐτυχῶς τῇ πολιτεία, εὐ-
 τυχῶς τῇ πολιτεία. Ἡράκλειε ἀγούστε, τούμβικας. Ἀνα-
 στασία Μαρτίνα ἀγούστα, τούμβικας. Κωνσταντίνε ἀγ-
 ούστε, τούμβικας. Ἡράκλειε ἀγούστε, τούμβικας. Ἀγ-
 ούστινα ἀγούστα τούμβικας. Ἀναστασία ἀγούστα, τούμ-
 βικας. Δαβὶδ καῖσαρ, τούμβικας. Μαρτίνε νοβελήσιμα,
 τούμβικας.” καὶ εἰθ' οὕτως ἀνῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ἵππο-
 δρομίῳ.

ΚΕΦ. λ'.

B

Περὶ κηδείας πατριάρχου.

Χρῆ εἰδέναι, ὅτι τῇ ἡ' τοῦ Δεκεμβρίου μηνός, ἰνδ. β',
 ἐτελειώθη Σέργιος ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ἡμέρας
 κυριακῆ· καὶ μετὰ τὸ δέξασθαι τὸν βασιλέα τοὺς ἄρχοντας
 κατὰ τὸ εἰωθός, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν κηδείαν τοῦ αὐ-
 τοῦ πατριάρχου. καὶ δὴ ἀπελθόντων τῶν συγκλητικῶν ἐν
 τῇ ἀγιοτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ἀπῆλλαξαν τὰ ἄσπρα χλαπί-
 δια, καὶ περιεβάλλοντο τὰ χροακὰ, καὶ οὕτως ἠκολούθησαν
 τῷ ἐξοδίῳ μέχρι τῶν ἁγίων ἀποστόλων. ἠρωτήθησαν δὲ οἱ
 τοῦ κλήρου τῆς ἐκκλησίας, εἰ καὶ εἰς ἑτέρους πατριάρχας
 C ἐγένετο ἢ αὐτῇ τάξει· καὶ εἶπον, γενέσθαι τὴν τοιαύτην τά-

stasiam, ipsorum filias et Augustas easdem. Aderat etiam patriar-
 cha. In dextra augusteonis parte stabant reliqui liberi imperiales;
 in sinistro cubicularii. Proceres itaque ingressi Dominos his accla-
 mationibus excipiebant: *Feliciter imperio. Feliciter imperio. Fe-
 liciter imperio. Heracli Auguste, tu vincas. Anastasia Martine
 Augusta, tu vincas. Constantine Auguste, tu vincas. Heracli Au-
 guste, tu vincas. Augustina Augusta, tu vincas. Anastasia Augu-
 stia, tu vincas. David Caesar, tu vincas. Martine Nobilissima,
 tu vincas.* Post haec ascendebat Imperator in hippodromum.

CAP. 30.

De exsequiis patriarchae.

Die decimotertio Decembris, indictione duodecima, [A. C. 639]
 consummabatur [id est vivis excedebat] Sergius patriarcha Constan-
 tinopolitanus. Erat ea dies dominica. Ad eius exsequias ablegabat
 Imperator [Heraclius Magnus] proceres post perfectam consuetam
 admissionem. Senatores itaque abibant in magnam ecclesiam, et
 depositis ibi tunicis candidis, indutisque in earum vicem coloreis.
 comitabantur exsequias usque ad SS. Apostolos. Interrogati eo
 tempore sacerdotalis ordinis viri, num etiam aliis patriarchis conti-
 geti eodem ritu tumulari, respondebant, eundem ritum observare

ξιν εἰς τὴν κηδεῖαν τῶν ἐπισκόπων Κυριακοῦ καὶ Θωμᾶ. καὶ αὐτοὶ γὰρ ἐν κυριακῇ ἐτέλειώθησαν. καὶ δὴ τῆς λειτουργίας γενομένης, οἱ θελήσαντες μείναι ἀξιωματικοὶ ἔμειναν μέχρι τῆς καταθέσεως τοῦ λειψάνου, οἱ δὲ λοιποὶ ἀνεχώρησαν οἴκαδε.

5

ΚΕΦ. λα΄.

Πῶς δεῖ προσφέρειν τὸν βασιλεῖα ἐν μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἀναθήματα.

Τοῦτον, ὅτι τῇ ἡμέρᾳ τῶν φώτων τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ προσφέροντος τῇ ἐκκλησίᾳ ποτήριον χρυσοῦν ἐκ λίθων τιμίων καὶ μαργάρων ἡμφιεσμένον, τὸ μὲν ποτήριον προσ-
 10 τᾶξει τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ σπαθάριος καὶ χρυσοεψηπὴς ἐβῆστας, τὸ δὲ ποτηροκάλυμμα σιλεντιάριος, περιπατοῦν-
 15 τες ἀναμεταξὺ τῶν δύο μαγίστρων. καὶ τῶν ἁγίων θυρῶν πλησίον γενόμενος ὁ βασιλεὺς ἤρην τὸ ποτήριον, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ θυσιαστήριον τέθεικεν αὐτὸ εἰς τὴν ἁγίαν τραπέζαν. ὁ δὲ πατριάρχης λαβὼν τὸ ποτηροκάλυμμα ἀπὸ τοῦ σιλεντιαρίου ἐπέδωκεν αὐτὸ τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπέθηκεν αὐτὸ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ.

ΚΕΦ. λβ΄.

Ed. L. 365

Περὶ αἰτήσεως δεξίμου τῶν δύο μερῶν, ἑορτῆς παρουσίας.

20 Χρῆ εἰδέναι, ὅτι ἐπὶ Μιχαὴλ τοῦ βασιλέως τὰ δύο
 1. εἰς τὴν R., εἰς τε τὴν cod. et ed.

tum quoque fuisse in exsequiis episcoporum Cyriaci et Thomae; quum et illi quoque die dominica absoluti seu mortalibus exemti fuerint. Fiebat tum in templo SS. Apostolorum sanctum officium; quo peracto, abibant domum honorati, qui manere nolebant; qui autem vellent, manebant donec exuviae defuncti conditae humo fuissent.

CAP. 31.

Quomodo Imperator debeat dona in magna ecclesia offerre.

In die luminum seu festo Epiphaniae offerebat Imperator Michael [Ebriosus, Theophili filius,] aureum poculum gemmis et margaritis ornatum ecclesiae. Et poculum quidem ipsum gestabat iussu Imperatoris spatharius aurifaber; operculum vero poculi gestabat aliquis silentiarius. Ambo medii ambulabant duos intra magistros. Ubi prope ad sacram portam venerant, adimebat ipse Imperator poculum gestanti, ingressusque in sacrificatorium, imponebat illud sacrae mensae; patriarcha vero auferens operculum poculi a silentiario, dabat illud Imperatori, qui etiam id sacrae mensae imponebat.

CAP. 32.

Quomodo ambae factiones veniam Imperatorem in circo adorandi rogaverint in die festo.

Sub Imperatore Michaele abibant ambae factiones, eo revertente

μέρη μετὰ τὴν ὑποστροφὴν τῆς προελεύσεως τῶν φώτων ἀκτι-
θον εἰς τὰς ἰδίας φιάλας, αἰτούμενοι γενέσθαι τὸ δέξιμον.

ΚΕΦ. λγ'.

B Περὶ προαγωγῆς ἀξιωματῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐτησίᾳ αὐτοκρατορίας καὶ
στεψίμου καὶ γενεθλίου καὶ στεφανώματος. 5

Ἰστέον, ὅτι εἰθίσται τοῖς βασιλευσίν ἐν τοῖς δεξιμοῖς
τῆς αὐτοκρατορίας καὶ τῆς γεννήσεως, ὁμοίως καὶ τοῦ στε-
ψίμου καὶ στεφανώματος αὐτῶν, μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ τρικύ-
χου ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ εἴσοδον περιβάλλεσθαι τὰ χρυσο-
περίκλειστα σαγία, καὶ καθέζεσθαι τὸν μέγαν βασιλέα ἐπι-
τοῦ ἰσταμένου θρόνου ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ. εἰ δὲ μικροὶ
ᾧσιν βασιλεῖς, καθέζονται ἐν σελλίοις ἐνθεν κἀκεῖθεν τοῦ
C αὐτοῦ θρόνου. εἶτα εἰσέρχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου, ὡς
εἰθίσται αὐτοῖς. ἡ δὲ βασιλεὺς προβάλλεται πλήθῃ πολλὰ
ἀξιωματῶν ἀπὸ τε μαγδατόρων, βεστητόρων, ὑπάτων, κα-
15 διδάτων, σπαθαρίων καὶ δισυνάτων, ὁμοίως σπαθαροκα-
διδάτων καὶ πρωτοσπαθαρίων, ἀναβιβάζων καθεκάστην τά-
ξιν καὶ ἀξίαν. εἰδ' οὕτως ἀναστάντες ἀπὸ τοῦ σέντιζου καθέ-
ζονται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτῶν τραπέζης.

ΚΕΦ. λδ'

Περὶ προαγωγῆς ἀξιωματῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐτησίᾳ γεννήσεως καὶ
ἑτέρων τοιοῦτων. 20

D Ἰστέον, ὅτι τὸ δέξιμον τῆς γεννήσεως Μιχαὴλ βασιλεὺς

domum e processione luminum, in propriam quaeque suam phis-
lam rogatum, ut deximum fiat.

CAP. 33.

De promotionibus ad dignitates palatinas in natalibus anniversariis imperii, coronationis, nativitatis et nuptiarum.

Solent Imperatores in deximis seu admissionibus circensium, quas dictis in natalibus indulgent, postquam e triconcho in chrysotriclinum redierunt, auro septa induere et desiderere, magnus quidem, qui identidem est, Imperator in throno, qui stat in chrysotriclino; minores autem, si qui sunt, in sellis ad utramque throni partem. Deinde intrant cubicularii, ut solent. Et Imperator promotiones permultas facit, a mandatariis inde incipiendo ad vestitores, consules, candidatos, spatharios, iterum consules, spatharocandidatos, protospatharios, promovens nempe secundum unamquamque classem et dignitatem meriti ex inferioribus ad superiores. His peractis, surgunt Domini e throno, et assident venerabili suae mensae.

CAP. 34.

De eodem argumento.

Deximum diei, quo natalis nativitatis Michaelis [Ebriosi] Im-

ἐν τῇ μυστικῇ φιάλῃ τοῦ τρικόνυχου ἐτελέσθη κατὰ τὴν εἰω-
 θυλὴν ἀκολουθίαν τῶν δεξιμῶν. τῶν γὰρ μερῶν αἰτησαμέ-
 νων τὰς δ' αἰτήσεις, ἃς ἐξ ἔθους εἰώθασιν αἰτεῖσθαι, καὶ
 τοῦ βασιλέως συντάξαμένου τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν τεσσάρων
 5 αἰτήσεων γενέσθαι, εἰσῆλθεν ἐν τῷ τρικόνυχῳ, καὶ ἀπῆλλαξεν Ms. 214. b
 κατὰ τὸ εἰωθὸς, καὶ θρηγυόμενος ἐκεῖθεν εἰσῆλθεν ἐν τῷ
 κοιτῶνι αὐτοῦ, καὶ περιβαλλόμενος τὸ χρυσοπερίκλειστον σα-
 γίον ἐκάθισεν ἐν τῷ στέγῳ τῷ ἰσταμένῳ ἐν τῷ χρυσοτρικλί- Ed. L. 366
 νῳ. τῶν δὲ τοῦ κουβουκλείου κατὰ τὸ εἰωθὸς εἰσελθόντων,
 10 ἐποίησεν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ προβολὰς ἀξιωματίων πολλὰς ἀπὸ
 τῶ ἀποεάρχων προαναβιβάζων καθεκάστην ἀξίαν μέχρι προ-
 τοσπαθαρίων.

ΚΕΦ. 26

Περὶ σαξίμου.

15 Χρὴ εἶδέναι, ὅτι ἐν τῷ σαξίμῳ τοῦ αὐτοῦ γενεθλίου τὰ
 δύο μέρη τῆς πολιτικῆς Βενέτων καὶ Πρασίνων οὐδέποτε
 ἔσασσον. καὶ ὑπομνήσαντος περὶ τούτου τοῦ πραιποσίτου
 τῷ βασιλεῖ, προσέταξεν ὁ βασιλεὺς, ὅπως σύζωσιν. καὶ β
 εἰσῆλθον τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τὰ δύο μέρη ἐν τῇ τετάρτῃ καὶ πέμ-
 20 πτῇ καταστάσει τοῦ σαξίμου, ἐτετέλεσαντες τὰ τοῦ σαξίμου
 πάντα, εἰληφότες καὶ ἀποκόμβιον.

peratoris celebrabatur, fiebat in secreta phiala triconchii secundum
 ordinarium ritum deximorum. Nam postquam factiones suas qua-
 tuor flagitationes edidissent, quas ex antiquo ritu facere solent, et
 Imperator ipsis eas indulturum atque adimpleturum spondisset,
 intrabat in triconchium, et exuebat vestes pro more, et inde ab-
 bat, stipatus a proceribus, in coetonem suum, indutusque ibi sago
 listis aureis septo, ibat in chrysotriclinum, et residebat in ibi
 stante throno; cubiculoque, ut mos est, illuc ingresso atque co-
 acto, faciebat promotiones permultas ad dignitates aulicas incipien-
 do ab expraefectis et ascendendo per singulas classes officiorum
 usque ad protospatharios.

CAP. 35.

De saximo seu ludo saltatorio.

In eiusdem diei natalis celebratione non saltabant ambae fa-
 ctiones urbanae, Veneta et Prasina. Quum itaque praepositus ea
 de re Imperatorem admoneret, imperabat, ut saltarent. Introibant
 igitur illo die ambae factiones [in triconchium], quum iam quar-
 tae et quintae chorearum vices [ab aulae proceribus] agerentur; et
 postquam saximo finem imposuissent, omnibus eius partibus defun-
 cti, accipiebant apocombium.

ΚΕΦ. λζ'

*Περὶ εἰσαγωγῆς ἀπὸ ἐπαρχῶν ἐν ἡμέρῃ ἱπποδρομίον, προβληθέν-
τος ἐν τῷ δεξιμῷ τοῦ αὐτοῦ ἱπποδρομίου.*

Ἰστοῦν, ὅτι τῇ ἡμέρῃ τοῦ ἱπποδρομίου τῆς γεννήσεως
Μιχαὴλ τοῦ βασιλέως εἰσῆχθη ἐν πρώτοις ἀπὸ τῆς συγλή-5
στου, καθὼς ἡ συνήθεια ἔχει, ὁ προβληθεὶς ἀπὸ ἐπαρχῶν ἐν
τῷ δεξιμῷ τῆς αὐτῆς ἡμέρας.

ΚΕΦ. λς.

*Περὶ τινῶν ἀποστατησαντων καὶ πάλιν δουλωθέντων, πῶς ἐδέχθη-
σαν παρὰ τοῦ βασιλέως.* 10

Χρὴ εἶδέναι, ὅπως ἐδέξατο Μιχαὴλ ὁ βασιλεὺς Σλά-
βους τοὺς ἀτακτήσαντας ἐν χώρῃ τῇ Σουβδελιτῆ καὶ ἀπει-
θόντας εἰς τὰ ὄρη καὶ πάλιν καταφυγόντας τῇ αὐτοκρατο-
10 ρικῇ καὶ ὑψηλῇ βασιλείᾳ. περιβαλλόμενος ὁ βασιλεὺς σα-
γίον πορφυροῦν ἔχον περιόκλεισιν χρυσοῦν, ἀπὸ μαργαριτῶν¹⁵
ἡμφιεσμένην, περιθῆεις καὶ στέφανον ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ κεφα-
λῆς ἐκ λίθων καὶ μαργάρων ἡμφιεσμένον, ὅπερ καισαρῶν
λέγεται, ἐκάθισιν ἐπὶ τοῦ σέντζου ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ. καὶ
γενομένης δοχῆς, ἐξῆλθεν ὀστιάριος βαστάζων βεργίον, καὶ

3. σαξιμῷ cod. et ed. Cf. p. 513, 2. 7. αὐτῆς R., αὐτοῦ cod.
et ed. 17. ἡμφιεσμένον cm. R., ἡμφιεσμένην cod. et ed.

CAP. 36.

*Quod recens honoratus expraefectus in dextimo ludī equestri
praesentetur.*

In die, quo spectaculum equestre celebrandis natalibus nati-
vitatī Imperatoris Michaelis edebatur, introducebatur primus post se-
natum, ut consuetudo fert, promotus expraefectus in dextimo eius-
dem diei.

CAP. 37.

*De quibusdam, qui defecerant, sed ad officium redacti fuerant;
quomodo ab Imperatore fuerint excepti.*

Non indignum est nosse, quomodo Michael Imperator Sclavos
exceperit, qui, postquam in regione Subdeltia contumaciter et in-
solenter se gessissent et in montes secessissent, rursus ad obedientiam
excelsi Imperatoris confugerant. Scilicet indutus Imperator sago purpu-
reo, quod aureum margaritis obsitum limbum habebat, et coronam
in capite habens gemmis et margaritis distinctam, qualem caesar-
cium appellant, sedebat super throno in chrysoetricino; factaque
receptione [suorum proccrum], exhibat ostiarius virgam gestans, et

εισήξεν αὐτοὺς μετὰ καὶ τοῦ λογοθέτου. καὶ μετὰ τὸ δια-
 λεχθῆναι αὐτοῖς τὸν βασιλέα ἐξῆλθον, καὶ εὐθέως εἰσήχθη—*Ma. 215. a*
 σαν ἑτεροὶ Σκλάβοι Θεσσαλονίκης ἀρχοντίας καὶ αὐτοὶ ὑπὸ
 ἐνὸς ὀστιάριου, ὃν τρόπον καὶ οἱ πρὸ αὐτῶν. καὶ διαλεχθεῖς *Ed. L. 367*
 5 καὶ αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς, ὡς ἐβούλετο, δεδωκώς αὐτοῖς ἀνά
 ἐνὸς ἑσφοροῦ ὡς ὑπηκόοις αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθον καὶ αὐτοί.

ΚΕΦ. λη'

Περὶ τῆς χειροτονίας Θεοφυλάκτου τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου.

Μηνὶ Φεβρουαρίῳ β', ἡ ἑορτὴ τῆς ὑπαπαντῆς τοῦ Κυ-
 10 ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔτους 596β', ἐχειροτονήθη Θεο-
 φύλακτος ὁ Θεοφιλέστατος σύγκελλος, ὁ υἱὸς Ῥωμανοῦ δε-
 σπότη, ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως. τῇ δὲ αὐτῇ
 ἡμέρᾳ ἐτελέσθη ἡ ἀκολουθία τῆς προελεύσεως οὕτως. τοῦ β'
 15 τοῦ Κυρίου ἐκκλησίαν, καὶ τοῦ κουβουκλείου εἰσελθόντος
 κατὰ τὸ εἰωθὸς, ἐξῆλθον οἱ δεσπότες ἀπὸ σκαραμαγγίων,
 περιβεβλημένοι καὶ τὰ χρυσοπερίκλειστα τούτων σαγία, καὶ
 ἀπλάσιν, δηριγεύομενοι ὑπὸ τε τῶν πραιποσίτων καὶ τοῦ κου-
 βουκλείου, διὰ τῆς μανναύρας καὶ τῶν διαβατικῶν εἰς τὰ
 20 κατηχούμενα τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ κατὰ τὸ εἰωθὸς

introducebat Sclavos una cum logotheta. Quibus quum Imperator
 collocatus fuisset, exhibant, et protinus introducebantur alii Sclavi
 ex praefectura Thessalonicensi. Hos, ut superiores, unus ostia-
 rius introducebat. Imperator eos, ut collocatus ipsis fuerat, quae
 voluerat, dimittebat, donatos singulos singulis interulis in signum
 vasallatus vel obsequii. Et sic abibant etiam hi.

CAP. 38.

De electione Theophylacti sanctissimi patriarchae.

Mensis Februarii die secundo. eodemque festo hypapanthes seu
 occursus Domini nostri Iesu Christi [cum sene Symeone et Anna
 convenientis in templo Hierosolymitano] anno 644a, [a C. N. 933.]
 eligebatur Theophylactus, Deo carissimus syncellus, filius Romani
 [Lecapeni] despota, in archiepiscopum Constantinopoleos. Eodem
 die peragebatur ritus processionis hoc modo. Palatio ex ea parte
 reserato, qua in ecclesiam Domini itur, et cubiculo pro more con-
 sueto congregato, exhibant Domini [Romanus cum filiis et genero
 Constantino Porphyrogenito] in scaramangiis et sagis suis auro se-
 ptis, stipatique a praepositis et cubiculo abibant praeter magnaauram
 et per porticus, per quas illine illuc tendentibus transeundum

διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως τῷ θεῷ εὐχαριστήσαντες καὶ τὰ τούτων διβητήσια ἀλλάξαντες, ἐκαθέσθησαν. καὶ ὅτε πάντα κατὰ τὴν εἰωθυσίαν ἀκολουθίαν εὐ-
 C τρεπίσθη, ὑπεμνήσθησαν οἱ δεσπότες, καὶ εὐθέως περιεβάλ-
 λοντο τὰς ἑαυτῶν χλαμύδας, καὶ ἐξιόντων αὐτῶν ἔξω τοῦ
 ἐκείσε κρεμμαμένου βήλου, ἐδέξαντο τούτους οἱ τε μύγιστροι
 καὶ πατρίκιοι. καὶ τῆς εἰωθυίας τάξεως ἐπιτελεσθείσης, κα-
 τίεσαν οἱ δεσπότες διὰ τοῦ μεγάλου κοχλιοῦ. ἐν δὲ τῷ πάρ-
 θηκι τῆς ἀγιοπάτης ἐκκλησίας εἰς τὴν ὠραίαν πύλην ἐδέξατο
 τούτους ὁ ὑποψήφιος μετὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς πάσης τάξεως.¹⁰
 καὶ δὴ κατὰ τὸν εἰωθότα τύπον εἰσοδεύσαντες, καὶ τῶν ἐξῆς
 ἐπιτελεσθέντων κατὰ τὰς λοιπὰς προελεύσεις, ἀπήρξαντο οἱ
 θεοφιλεῖς μητροπολίται τῆς ἱερᾶς χειροτονίας. οἱ δὲ φιλό-
 χριστοὶ βασιλεῖς μικρὸν τι ὀπισθοπόδησαν μέχρι τοῦ ἀργυ-
 D ροῦ κίονος τοῦ κιβωρίου, ἕως ἐτελέσθη παρὰ τῶν μητροπολι-¹⁵
 Ma.215.b τῶν τὰ τῆς χειροτονίας. καὶ εἰθ' οὕτως διὰ τοῦ δεξιῦ μέρους
 τοῦ βήματος καὶ τοῦ κυκλείου εἰσῆλθον ἐν τῷ εὐπη-
 ρίῳ, ἐν ᾧ καὶ ἡ ἀργυρᾷ ἴδρυνται σταύρωσις. καὶ διὰ τῆς
 τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀευχαριστήσαντες
 τῷ θεῷ καὶ τὸν πατριάρχην ἀποχαιρετίσαντες, ἀνῆλθον διὰ
 τοῦ κοχλιοῦ τοῦ πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἁγίου φρέατος, ἐν τοῖς
 πρὸς ἀνατολὴν δεξιόις μέρεσι τῶν κατηγουμενίων ἐκδεχόμενοι
 τὴν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἀνάγνωσιν.

est, in catechumenia magnae ecclesiae, exhibitaque Deo, ut mos est, terna cum cereis adoratione, induebant sua dibetesia, et considerabant [in catechumeniis]. Ut omnia, quae ritus flagitat, comparata erant, admoniti Domini induebant chlamydes suas; exeuntesque ipsos extra velum ibi suspensum excipiebant venerantes magistri et patricii. Ordine consueto finito, descendebant Domini per magnam cochleam. Inde ingressos in narthecem sanctissimae ecclesiae, excipiebat eos in porta formosa electus una cum toto ordine ecclesiastico; ingressique sacrificatorum secundum consuetum ritum, omnibusque ex ordine peractis, quae in ceteris processionibus fiunt, incipiebant Deo cari metropolitae sacram ordinationem archiepiscopi. Amantes Christum Imperatores autem aliquanto retro in pedes suos se recipiebant usque ad argenteam columnam propitiatorii, donec ordinatio a metropolitae confecta esset. Tunc intrabant per dextram partem tribunae et cyclii in oratorium, in quo imago argentea crucifixionis Christi stat; trinaque cum cereis genuflexione venerati Deum, valedicebant patriarchae, ascendebant per cochleam, quae est in regione sancti putei, in eam, quae a dextris est versus orientem converso, partem catechumeniorum, expectantes lectionem sancti evangelii.

Περὶ τοῦ πατριάρχου, ὅτι τὸ παλαιὸν ἴδιον εἶχεν πραιπόσιτον.

Ἰστέον, ὅτι καὶ ὁ πατριάρχης τὸ παλαιὸν ἴδιον εἶχεν πραιπόσιτον, πρωτοστατοῦντα τῶν κουβουκλεισίων, ἀπὸ τοῦ 5 κλήρου καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καταλόγου τυγχάνοντα. καὶ δῆλον ἀπὸ τῆς Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως ἀσφαλείας, ἣν ἐποίησεν πρὸς Σέργιον τὸν πατριάρχην, οὕτως αὐταῖς λέξεσιν περιέχουσαν· „τὸν μέντοι γὰρ πραιπόσιτον Θωμᾶν τοῦ ἡμῶν σεβασμίον κουβουκλεισιάτου τρίτον στήσομεν τῇ τιμῇ ἀπὸ τοῦ ἡμῶν πραιποσίτου, μέχρις ἂν τὴν τοῦ διακόνου ἀξίαν διέπῃ. ἐπειδὴν δὲ εἰς τὴν τοῦ πρεσβυτέρου τάξιν προβῇ, ἐφεξῆς αὐτὸν τοῦ ἡμετέρου πραιποσίτου στησόμεθα.”

ΚΕΦ. μ'

Περὶ τοῦ τίνι τρόπῳ τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα περιβάλλονται τοὺς λόρους ὅ,τε βασιλεὺς καὶ οἱ μάγιστροι καὶ ἀνθύπατοι καὶ πατρίκιοι.

Ἐκ μὲν τῶν καθ' ἡμᾶς νοημάτων τῆς εὐσεβείας, καθὼς ὁ ἐμὸς λόγος, ὑποτυπώσομαι. τὸ μὲν περιβεβληθῆναι λόρους τοὺς μαγίστρος καὶ πατρικίους ἐν τῇ ἑορτασίμῳ ἡμέρᾳ τῆς 20 αἰναστάσεως Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν εἰς τύπον ἡγούμεθα

CAP. 39.

Quod patriarcha olim suum habuerit praepositum.

Patriarcham olim proprium habuisse praepositum [eunuchum], primum gradum tenentem et principem in cubuclesiis et pertinentem ad clericos ordinemque ecclesiasticum, patet ex cautione, quam Imperator Heraclius patriarchae Sergio supra memorato praestitit, et in qua dictio haec his ipsis verbis legitur: *Thomam praepositum venerabilis vestri cubuclesiatus tertium constituemus honoris gradu a nostro praeposito, quamdiu diaconi dignitatem gerat. Quando vero ad presbyterii ordinem ascenderit, immediate secundum a nostro praeposito eum collocabimus.*

CAP. 40.

Quam ob rationem Imperator et magistri, proconsules atque patricii loros induant sancta et magna dominica paschatis.

Rationem huius rei pro captu meo ex principiis pietatis nostro Christiano coetui propriis deducam atque effingam. Credimus nempe loros, quos magistri et patricii die festo resurrectionis Christi Dei

τοῦ ἐνταφιασμοῦ αὐτοῦ· τὸ δὲ κεχρυσῶσθαι αὐτοὺς ἐκ ταύτης λαμπρότητα, ἡλιοβολουμένους ἐξ ἡλίου Χριστοῦ αὐτοῦ τῆ ἑγέρσει. αὐτοὺς τε τοὺς μαγίστρους καὶ πατρικίους ἐν τύπῳ χρηματίζειν τῶν ἀποστόλων, τὸν τε χρηστὸν βασιλέα κατὰ τὸ ἐφικτὸν ἀναλογοῦντα Θεῷ. διὸ καὶ τὰ κατὰ τὸν ἐπιδήμιον λόγον λεγόμενα σκεπατα σκοπὸν ἔχει ἐπιτε-

Ms. 216. πῶσθαι συμβόλοις ἐπινικίοις, ἃ κατὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἔγερσιν **D** τοῦ Χριστοῦ, καὶ εἰς ἀφομοίωσιν τοῦ σταυροῦ λογισθῆσονται, δι' οὗ τὸ κατὰ τοῦ ἄδου ὁ Χριστὸς τρόπιον ἤρατο. τὸ δὲ τὰς χερσὶ κρατεῖσθαι παρ' αὐτῶν ἀνεξικακίας τόμους,¹⁰ καθὼς ἡ ἐγγῶριος κατονομάζει φωνή, οὐχ οὕτως ἔχει τὸ ἀληθές, ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦ Σωτῆρος τοῖς μαθηταῖς βόικασε δῆθεν οἱ πατρικίοι, καὶ αὐτῷ τῷ βασιλεῖ κατὰ τὴν σωτηριώδη νομοθεσίαν αὐτῶν τόμους κρατεῖν ταύτην ἐγγεγραμμένους. τὸ δὲ τὰς κνήμας λιπῶ ἐσφινῶσθαι ἀμφίῳ μετὰ καὶ χρυσῶ-¹⁵ μένων πεδίλων, ταῦτ' οὗτο καὶ νεκρότητος καὶ λαμπρότη-
Ed. L. 369τος. ἐκ δὲ τῶν Ῥωμαϊκῶν παραδόσεων τὸ μὲν τοὺς πατρικίους ἐπημφιεῖσθαι λώρους εἰς τύπον τῶν παλαιῶν ὑπάτων, καὶ μᾶλλον τῶν μετέπειτα βασιλέων κατὰ τινὰς διορισμένους καιροῦ; ἀρχιερατικὴν ἀξίαν ἀνηρημένους τὸ σχῆμα εἶναι,²⁰ οἱ καὶ ὡς βασιλεῖς πραγματικῶς ὄντες χρονοκράτορες, ὧν

6. ἔχει R., ἔχειν cod. et ed. 17. τὸ μὲν em. R., τό, τε cod. et ed.

nostri gerunt, repraesentare tumulationem eius. Quod autem loros auro conspicuos gestant, id interpretamur imaginem splendoris resurrectionis Christi esse; tanquam si a Christo, velut sole, per eius resurrectionem radiis solaribus circumcollustrati splenderent. Magistri enim et patricii referunt apostolos; optimus autem Imperator Deum, quatenus nempe homini Deum referre datum est. Quae illi gestant scepaea, vulgari sermone sic dicta, id est scipiones, probabile est, eos velle typice triumphum, quem Christus in resurrectione sua egit, repraesentare crucemque similitudine referre, per quam Christus tropaeum de inferno statuit. Circa anoxicacias tomos, ut vulgari sermo appellat, seu clementiae membranaceos rotulos non ita se re vera res habet, ut vulgo existimatur, et ex vulgare illa appellatione concludas: verum, ut praedicti patricii discipulos Christi repraesentant, ita videntur secundum salutarem suam institutionem ipsi quoque Imperatori [ut Christi personam sustinenti] libros praeferre, salutarem doctrinam litteris consignatam tenentes. Quod autem crura linea tela constricta habeant et ocreas deauratas in pedibus, id illinc quidem ad humilitatem mortalitatis, hinc autem ad splendorem resurrectionis pertinet. Secundum Romanas autem traditiones repraesentant patricii loris induti veteres consules, aut potius consulibus posteriores Imperatores; diciturque hic eorum habitus fuisse, quum certis statutis temporibus summorum pontificum dignitatem induerent; quippe qui [consules] actualiter

ἕκαστος ἔτους ἑνὸς ἡγεμονίαν κληρούμενος ἐν πολέμοις ἠφεί-
 το, ὧν μετὰ τὴν συμπλήρωσιν ἐπιδεδημηκῶς παρὰ τῶν ὑπά-
 των διηρουνᾶτο, πῶς τὰ τῶν πολέμων διήτησεν, στολὴν τε
 τὴν ὑπατικὴν κατ' ἀξίαν τῆς νίκης ἐννόμως περιεβέβλητο, ἐφ'
 5 ἧ καὶ τὸ κατὰ τῶν πολεμίων τρόπιον χειρίζετο, ᾧ ἐνεγέ-
 γραπτο τὰ ἐκείνῃ πεπονημένα εἰσάγοντί τε πρὸς τοὺς ὑπά-
 10 τους λάφυρά τε καὶ αἰχμοδέτας, χειρίζεσθαι δὲ τόμους, λό-
 γους ἐν τούτοις ποιησομένους τῶν περὶ πολέμους ἀναλωμά-
 των. σκηπίωνες δὲ ἀπὸ τοῦ τῶν Ῥωμαίων Σκηπίωνος κατὰ
 15 πολεμίων μέγιστα στρατηγήσαντος, ἐξ οὗ τὸ εὐφημον ἀπη-
 νέγκαντο. ἧ καὶ σκεπάτα κατὰ τὸν δημῶδη λόγον διὰ τὸ
 τοὺς ἐπιγνωμονας, ὡς οἶμαι, τῶν καλῶν ἀποσκεφθαι πρὸς
 ταῦτα καὶ ἐννοεῖν, ὅποιας ἀναγράφου τιμῆς οἱ ἀνδραγα-
 20 θιζόμενοι μετειλήφασιν, καὶ ζηλοῦν πρὸς τὴν μίμησιν. ἀπὸ
 15 δὲ τῶν καμπαγίων, ἃ Λατίνων φωνῇ προσηγόρευται, τοῦ
 πολεμικοῦ ἀνδρός τὸ εὐκίνητον, ἀλλὰ μὴ κατοχυροποιεῖ-
 25 σθαι διὰ τὰς κατὰ τὰ σκέλη ἐκ πέλων περιπλοκάς ἧ διὰ τὸ
 σκέπασθαι αὐτοὺς τοῖς θυρεοῖς, ἧ ταῖς περιφερέσιν ἀσπίσι,
 καὶ διὰ τὸ μὴ δεῖσθαι περινενομημένης κατοχυρώσεως.

15. φωνῆ em. R., φωνῆ cod. et ed. 16. Ita R., ἀλλὰ μὴν καὶ
 τὸ ὄχυροποιεῖσθαι cod. et ed. 17. Ita R., περιπλοκάς, ἧ τὸ
 διασκεπάζεσθαι cod. et ed. 19. περινενομημένους Leich.

reges anni erant, et eorum unusquisque post gestum, quod sorte
 nactus fuerat, imperium unius anni amandabatur in castra ad bella
 gerenda. Quibus confectis, redibat, et interrogatus a consulibus,
 quomodo rem bellicam administrasset, accipiebat humeris iniectum
 habitum consularem, adaequatum dignitati partae victoriae; in manus
 autem accipiebat traditum tropaeum, victoriae de subactis hostibus
 insigne, in quo pictura repraesentabantur res ab eo in ista expedi-
 tione gestae, per quam introduceret in urbem et exhiberet consuli-
 bus spolia et captivos. Tenebat quoque in manibus codicillos ex-
 pensarum bellicarum. Scipiones autem, quos patricii gerunt, appel-
 lationem nactos esse aiunt traditiones veteres boni omnis plenam
 ab illo Romano celeberrimo duce bellico maximarumque rerum au-
 ctore, Scipione, per quem tantam famam consecuti sunt. Vel etiam
 scepaea vulgo appellantur ex eo, ut ego quidem existimo, quod,
 qui pulchra et praeclara agnoscere atque aestimare norunt, toti in
 ea incumbunt et secum diligenter recolunt, quantos honores in
 annalibus celebratos acceperint olim viri fortes et probi; eoque ad
 ipsorum imitationem stimulantur. Campagia tandem, ut Latinus
 sermo appellat, gerunt ad significandam viri militaris agilitatem, qui
 negligat sibi crura alio praeter filtrorum indumentum tutamine mu-
 nire, quod oblongis rotundisque scutis se satis tectum et tutum esse,
 ideoque nullo alio artificiose confecto et ingeniose excogitato muni-
 mae opus habere putet.

*Εἰς τὸν ναὸν τῆς ἑπερωγίας Θεοτόκου τοῦ Φόρου τοῦ μεγάλου
παλατίου.*

*Ὁ νεοκατασκευάστος μέγας σταυρὸς Κωνσταντίνου τοῦ
D φιλοχρίστου καὶ πορφυρογεννήτου βασιλέως.*

Εἰς τὸ εὐκτήριον τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ἐν τῇ χρυσοτρικλίῳ. 5

*Ἡ τοῦ Μωσέως ῥάβδος. ῥαβδία ὀστιαρίκια ἀπὸ λίθου
καὶ μαργάρων ὀλόχρυσσα δ'. ῥαβδία τῶν σιλεντιαρίων ἀρ-
γυρᾷ διάχρυσσα δ'. ῥαβδία τῶν κουρσῶρων ἀργυρᾷ διάχρυσ-
σα μετὰ φεγγίων δ', καὶ ἄνευ φεγγίων δ', καὶ μετὰ κατα-
κλειδίῳν α'. μανιάκια πρωτοσπαθαράτα χρυσᾷ. σπαθαρο-
κandidatίκια ὀλόχρυσσα, καὶ ἀργυρᾷ διάχρυσσα. σπαθία σπα-
θαράτα ὀλόχρυσσα. στρατωρίκια διάχρυσσα. σκουτω
χρυσσοῦν χειμευτὸν ἡμφιεσμένον ἀπὸ μαργάρων. ἑτερον σκου-
των χρυσσοῦν χειμευτὸν ἡμφιεσμένον ἀπὸ λίθων καὶ μαργά-
ρων. κόντα ἀργυρᾷ διάχρυσσα β. 15*

Εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Στεφάνου τῆς Δάφνης.

*Ὁ μέγας σταυρὸς τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου Κωνσταν-
τίνου. σκῆπτρα γ'. πτυχία ζ'. candidatίκια χρυσᾷ.*

VASA SACRA DIVERSORUM TEMPLORUM. VASA TEMPLI SANCTISSIMAE
DEIPARAE PHARI IN MAGNO PALATIO.

Magna crux, quam nuper confici curavit Christi amans et Por-
phyrogenitus Imperator Constantinus.

VASA ORATORII S. THEODORI IN CHRYSOTRICLINO.

Virga Mosis. Virgae, quales tenent ostiarii, totae aureae, gem-
mis et unionibus ornatae, numero quatuor. Virgae silentiariorum
argenteae deauratae quatuor. Virgae cursorum argenteae deauratae
cum lunulis quatuor, et totidem absque iis una cum veticulis. Tor-
ques protospathariorum aurei. Spatharocandidatina tota aurea, et alia
argentea deaurata. Spathae spathariorum, cannis seu scapis earum
totis inauratis. Stratoricia inaurata. Scutum aureum smallitum cum
unionibus. Adhuc aliud scutum aureum similiter pictum et gemma-
tum atque margaritatum. Conti argentei deaurati duo.

VASA TEMPLI S. STEPHANI DAPHNES.

Magna crux S. et Magni Constantini. Sceptra tria. Ptychia [Vi-
ctoriolae] septem. Candidatica aurea.

Εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου.

Σκήπτρα ιβ'. καμπηδικτώρια ε'. λάβουρα ε'. σίγνα ιβ'. Β
δρακόντια ιβ'. βάνδα η'. σκευοφορικά ιη'. καὶ εἰς ἰνδ. δ'
ἀνεκαινίσθη δὲ αὐτῶν ιβ', καὶ τῶν ε' τὰ ἔργα εἰσὶν κατακλα-
σμένα μὴ ἔχοντα περιποιήσιν.

ΚΕΘ. μα'.

Ὅσα εἶδη τῶν ἀλλαξιμῶν.

Λῶροι χρυσοῦφαντοι ιε'. κοντομανίγια χρυσοῦφανα τῶν
αὐτῶν λῶρων ιβ'. θωράκια τῶν αὐτῶν λῶρων ιβ'. χλανί-
ιοδια ἀργυροκέντητα ε'. σπέκια χρυσοκέντητα. κοντομανίγια
ἀργυροκέντητα ἀληθινάερα ιε'. κοντομάνικα δὲξέα χροακὰ
κθ'. κοντομάνικα ἀληθινάερα χροακὰ ιη'. χλανίδια φουν-
δάτα χροακὰ χρυσόταβλα μαγίστρων, ἀνθυπάτων καὶ πατρι-
κίων κε'. χλανίδια φουνδάτα μετὰ δὲξέων ταβλίων ὄφρικια-
ι5λίων σεκρετικῶν λ'. χλανίδια πλατώνια χαρτουλαρίων σεκρε-
τικῶν ε'. χλανίδια φουνδάτα μετὰ δὲξέων ταβλίων τὰ λεγό-
μενα Τύρεα τοῦ κουβουκλείου λγ'. χλανίδια ἀτραβατικά λγ'.

11. δὲαχροακὰ cod. 12. φουνδαταχροακὰ cod. 17. Decet
h. l. codici folium unum.

VASA TEMPLI DOMINI.

Sceptra duodecim. Campiductoria quinque. Labara quinque. Si-
gna duodecim. Dracones duodecim. Banda octo. Sceuophorica octode-
cim; quorum duodecim renovata fuerunt ind. IV, reliqua sex fracta
iacent, reparationem non nacta aut non capientia.

CAP. 41.

Species mutatoriorum.

[Iacent quoque in templo Domini] lori auro contexti quindecim,
Contomanicia auro texta, ad illos loros pertinentia, duodecim. Pe-
ctoralia pro iisdem loris duodecim; tunicae argenteis filis pictae sex.
Specia filis aureis picta. Contomanicia filis argenteis picta veri iuris
quindecim. Contomanicia acuti iuris colorea viginti novem. Conto-
manicia veri iuris colorea octodecim. Tunicae fundatae coloreae cum
aureis tabulis magistrorum, proconsulum et patriciorum viginti quin-
que. Tunicae fundatae cum tabliis purpureis officialium secretis as-
sidentium triginta. Tunicae platonica dictae chartulariorum secreti-
corum sex. Tunicae fundatae cum purpureis tabliis, quae Tyria cu-
biculi vulgo appellantur, triginta et tres; totidemque tunicae atra-
baticae.

Ms. 217.2

ΚΕΦ. μβ'.

D Περὶ τῶν τάφων τῶν βασιλέων τῶν ὄντων ἐν τῇ ναφῇ τῶν ἁγίων ἀποστόλων.

Ἡρῶν τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου Κωνσταντίνου.

Ἐν πρώτοις κατὰ ἀνατολὰς κεῖται ὁ λάρναξ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου πορφυροῦς, ἦτον Ῥωμαῖος, ἐν ᾧ ἀπόκειται αὐτὸς μετὰ Ἑλένης τῆς μακαρίας μητρὸς αὐτοῦ. ἕτερος λάρναξ πορφυροῦς Ῥωμαῖος, ἐν ᾧ ἀπόκειται Κωνσταντίος ὁ υἱὸς τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, ἕτερος λάρναξ πορφυροῦς Ῥωμαῖος, ἐν ᾧ ἀπόκειται Θεοδοσίος ὁ μέγας. ἕτερος λάρναξι Ed. L. 371 πράσινος Ἰσρακίτης, ἐν ᾧ ἀπόκειται Λέων ὁ μέγας. ἕτερος λάρναξ πορφυροῦς Ῥωμαῖος, ἐν ᾧ ἀπόκειται Μαρκιανὸς μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Πουλχερίας. ἕτερος λάρναξ πράσινος Θετταλὸς, ἐν ᾧ ἀπόκειται Ζήνων ὁ βασιλεὺς. ἕτερος λάρναξ Ἀκυτανὸς, ἐν ᾧ ἀπόκειται Ἀναστάσιος ὁ Δίκωρος μετὰ Ἀρσαίνης τῆς γυναικὸς αὐτοῦ. ἕτερος λάρναξ πράσιος λιθοῦ Θετταλικῆς, ἐν ᾧ ἀπόκειται Μιχαὴλ ὁ βασιλεὺς, ὁ υἱὸς Θεοφίλου. ἰστέον δὲ, ὅτι ὁ τοιοῦτος λάρναξ Μιχαὴλ τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ ἐστὶν τοῦ μεγάλου. ἔκειτο δὲ ἐν τῇ μοναστηρίῳ τῆς ἀγούστης, ὑποκάτω τοῦ ἁγίου ἀποστόλου

19. Ἰουστίνου leg. esse censet. R.

CAP. 42.

De sepulcris Imperatorum, quae sunt in templo SS. Apostolorum.

ET PRIMUM QUIDEM QUOD ATTINET AD HERONUM S. ET MAGNI
CONSTANTINI.

Iacet primo versus orientem spectanti loco sarcophagus S. Constantini e porphyretico aut, quod perinde est, Romano marmore, continens et ipsum et B. eius matrem, Helenam. Alius porphyreticus aut Romanus, in quo situs fuit Constantius, Magni Constantini filius. Alius porphyreticus Romanus, in quo iacet Theodosius Magnus. Alius e marmore viridi Hieracite, in quo depositus fuit Leo Magnus. Alius porphyreticus Romanus, in quo iacent Marcianus et uxor eius, Pulcheria. Alius viridis Thessalicus, Zenonis Imperatoris. Alius Aquitanus, continens Anastasiam Dicorum et eius uxorem, Ariadnam. Alius Thessalicus viridis, in quo iacet Michael Imp., filius Theophili. Tenuit hic sarcophagus olim Iustinum seniore Imperatorem, qui situs erat in monasterio Augustae dicto, in templo et sub reliquiis S. Apostoli Thomae; ubi etiam stolae Apostolorum

Θωμᾶ, ἐν ᾧ καὶ αἱ στολαὶ τῶν ἀποστόλων εὐρέθησαν. Ἐλαβεν δὲ αὐτὸν ὁ κύριος Λέων ὁ βασιλεὺς, καὶ κατέθετο αὐτὸν ἐνταῦθα εἰς ἀπόθεσιν τοῦ σώματος τοῦ αὐτοῦ Μιχαήλ. Ἐτερος λάρναξ πράσινος Θετταλὸς, ἐν ᾧ ἀπόκειται Βασιλεῖος Σὺν Εὐδοκίᾳ καὶ Ἀλεξάνδρῳ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. Ἐτερος λάρναξ Σαγαρινὸς, ἤγουν Πνευμονούσιος, ἐν ᾧ ἀπόκειται Λέων ὁ αἰοίδιμος σὺν τῷ υἱῷ Κωνσταντίνῳ ὕστερον τελευτήσαντι τῇ Πορφυρογεννήτῳ. Ἐτερος λάρναξ λευκὸς ὁ λεγόμενος βασι-
 10 ρος λάρναξ πράσινος Θετταλός, ἐν ᾧ ἀπόκειται ἡ ἁγία Θεοφανα ἡ πρώτη γυνὴ τοῦ μακαρίου Λέοντος σὺν Εὐδοκίᾳ τῇ θυγατρὶ αὐτῆς. Ἐτερος λάρναξ Βιθυνὸς, ἐν ᾧ ἀπόκειται Ζωὴ ἡ δευτέρα γυνὴ τοῦ αὐτοῦ Λέοντος. Ἐτερος λάρναξ πράσινος Θετταλός, ἐν ᾧ ἀπόκειται Εὐδοκία ἡ τρίτη γυνὴ τοῦ αὐτοῦ
 15 χρυῶ Λέοντος ἡ ἐπονομαζομένη Βαϊνή. Ἐτερος λάρναξ Ms. 217.^b Προικονήσιος, ἐν ᾧ ἀπόκειται Ἄννα καὶ Ἄννα αἱ θυγα-
 20 τέραι τοῦ μακαρίου Λέοντος καὶ Ζωῆς. Ἐτερον λαρνάκιον μικρὸν ἀπὸ λίθου Σαγαρινοῦ, ἤγουν Πνευμονουσίον, ἐν ᾧ ἀπόκειται Βασιλεῖος ὁ ἀδελφὸς Κωνσταντίνου Πορφυρογεν-
 25 ονήτου, καὶ Βάρδας ὁ υἱὸς Βασιλείου τοῦ πάππου αὐτοῦ. Ἐτερον λαρνάκιον μικρὸν ἀπὸ λίθου Σαγαρινοῦ, ἐν ᾧ ἀπό-
 30 κείται * * * * *

6. ᾧ om. ed. 16. Εὐδοκία pro altero Ἄννα coni. R. 22. Desunt versus tres in membranis vacui relictis.

olim exstabant. Verum Dominus Leo [filius Basilii Macedonis] inde abstulit illum sarcophagum, et hic in Apostolorum templo deposuit, et exuvias dicti Michaëlis ipsi indidit. Alius viridis Thessalicus, tenens Basilium [Macedonem] et eius uxorem, Eudociam, et filium, Alexandrum. Alius Sagarinus aut Pneumonusius, in quo iacent venerandus Imperator Leo [Sapiens, Basilii filius,] et filius eius, Constantinus Porphyrogenitus, multo post patrem tempore illatus. Alius albus, cui nomen est basilicium, tenens Constantinum, filium Basilii [Macedonis]. Alius viridis Thessalus, in quo iacet S. Theophano, prima uxor B. Leonis [Sapientis], et eius filia, Eudocia. Alius Bithyno marmore, in quo Zoë, secunda eiusdem Leonis uxor. Alius viridis Thessalus, in quo Eudocia, Baïni cognominata, tertia eiusdem Domini Leonis uxor. Alius Proconnesio marmore, in quo iacet Anna et Eudocia, filiae beati eiusdem Leonis ex [secunda uxore] Zoë. * * * Alia urnula marmore Sagarino aut Pneumonusio, in quo iacent Basilius, frater Constantini Porphyrogeniti. * * * * * Alia urnula, marmore Sagarino, in quo iacet * * * * *

Πρὸς αὐτὴν τὴν κόγχην κατὰ ἀνατολὰς πρῶτος λάραξ, ἐν ᾗ ἀπόκειται τὸ σῶμα τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἀπὸ λίθου ξένου καὶ ἀλλοκότου μέσῃν χροιάν ἔχοντος τοῦ τε Βιθυνοῦ καὶ Χαλκηδωνίτου, παραπλησίως λίθῳ Ὀστρίτῃ. ἕτερος λάραξ ἀπὸ λίθου Ἰεραπολίτου, ἐν ᾗ ἀπόκειται Θεοδώρα ἡ γυνὴ τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ. ἕτερος λάραξ κείμενος πρὸς δυσμὰς πρὸς τὸ μέρος τὸ δεξιόν, τὴν χροιάν ῥοδοποικίλον Δοκιμινόν, ἐν ᾗ ἀπόκειται Εὐδοκία ἡ γυνὴ Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου. Βῆτερος λάραξ λευκὸς Προικονήσιος, ἐν ᾗ ἀπόκειται Ἰουστινιανὸς ὁ μικρὸς. ἕτερος λάραξ ἀπὸ λίθου Προικονησίας, ἐν ᾗ ἀπόκειται Σοφία ἡ γυνὴ Ἰουστίνου. ἕτερος λάραξ ἀπὸ λίθου λευκοῦ Δοκιμινοῦ ὄνυχίτου, ἐν ᾗ ἀπόκειται Ἡρακλείος ὁ μέγας. ἕτερος λάραξ πράσινος Θεσσαλός, ἐν ᾗ ἀπόκειται Φαβία ἡ γυνὴ Ἡρακλείου. ἕτερος λάραξ Προικονήσιος 15 Κωνσταντίνου Πωγωνάτου. ἕτερος λάραξ ἀπὸ λίθου πρασί-νου Θεσσαλικῶ, ἐν ᾗ ἀπόκειται Φαῦστα ἡ γυνὴ Κωνσταντίνου Πωγωνάτου. ἕτερος λάραξ Σαγαρινός, ἐν ᾗ ἀπόκειται Κωνσταντίνος, ἕγγων Ἡρακλείου, υἱὸς Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου. ἕτερος λάραξ ἀπὸ λίθου Σαγαρινοῦ ἑκατοστά-20 λιθος, ἐν ᾗ ἀπόκειται Ἀναστάσιος ὁ καὶ Ἀρτέμιος. ἕτερος λάραξ ἀπὸ λίθου Ἰεραπολίτου, ἐν ᾗ ἀπόκειται ἡ γυνὴ Ἀνα-9. τοῦ μικροῦ conl. R.

IN HEROO MAGNI IUSTINIANI.

Primus apud concham versus orientem est sarcophagus, in quo facit corpus Iustiniani, marmore peregrino rari et miri coloris, qui medius fere sit inter colorem Bithyni et Chalcedonici marmoris, similibus marmoribus Ostritae. Alius marmore Hierapolitano, in quo iacet Theodora, Magni Iustiniani uxor. Alius versus occidentem a dextra, e marmore coloris rosei maculis distincti, Docimino, in quo iacet Eudocia, uxor Iustiniani Minoris [alias Rhinotmeti]. Alius e candido marmore Proconnesio, in quo iacet Iustinianus Minor. Alius, Proconnesius item, in quo iacet Sophia, uxor Iustini [Minoris]. Alius e candido marmore Docimino, colore Onychiten referente, in quo iacet Heraclius Magnus. Alius viridis, marmore Thessalo, in quo iacet Fabia, uxor Heraclii. Alius e marmore Proconnesio, Constantini Pogonati. Alius e marmore viridi Thessalico, in quo sita est Fausta, uxor Constantini Pogonati. Alius e marmore Sagarino, in quo situs est Constantinus, nepos Heraclii, pater Constantini Pogonati. Alius e marmore Sagarino hecatostalitho seu multicolore, in quo situs est Anastasius, alias Artemius dictus. Alius e marmore Hierapolitano, in quo sita est eiusdem Anastasii Artemii uxor. Alius e marmore Proconnesio, in quo

στασίον τοῦ καὶ Ἀρτεμίον. ἕτερος λάρναξ ἀπὸ λίθου Προϊ-Μι. 218. α
 κωνησίον, ἐν ᾧ ἀπόκειται Λέων ὁ Ἰσαυρος. ἕτερος λάρναξ
 ἀπὸ λίθου πρασίνου Θετταλικοῦ, ἐν ᾧ ἀπέκειτο Κωνσταντι-
 νος ὁ υἱὸς τοῦ Ἰσαύρου ὁ ἐπικληθεὶς Καβαλλίνος, ἀλλ' ἐξ-
 5εώθη ὑπὸ Μιχαὴλ καὶ Θεοδώρας, καὶ κατεκάη τὸ δύστηνον
 αὐτοῦ σῶμα. ὁμοίως καὶ ὁ λάρναξ αὐτοῦ ἐξεώθη καὶ κατε-
 πρήσθη, καὶ ἐχρημάτισεν εἰς τὰ τοῦ Φάρου συστηματῖα. καὶ
 γὰρ καὶ τὰ μεγάλα ἀββάκια τὰ ὄντα ἐν τῷ αὐτῷ Φάρῳ ἐκ
 τοῦ αὐτοῦ λάρνακος τυγχάνοντά εἰσιν. ἕτερος λάρναξ ἀπὸ
 10λίθου Προικωνησίον, ἐν ᾧ ἀπόκειται Εἰρήνη ἡ γυνὴ Κων-
 σταντίνου τοῦ Καβαλλίνου. ἕτερος λάρναξ πράσινος Θεσσα-
 λός, ἐν ᾧ ἀπόκειται ἡ γυνὴ Καβαλλίνου. σταταραία ἀπὸ Ed.L. 373
 λίθων Προικωνησίον, ἐν ᾗ ἀπόκειται Κοσμῶ καὶ Εἰρήνη,
 ἀδελφαὶ Καβαλλίνου. ἕτερος λάρναξ Προικωνησίος, ἐν ᾧ ἀ-
 15πόκειται Λέων ὁ Χάζαρος, υἱὸς Κωνσταντίνου τοῦ Καβαλ-
 λίνου. ἕτερος λάρναξ ἀπὸ λίθου Προικωνησίον, ἐν ᾧ ἀπό-
 κείται Εἰρήνη ἡ γυνὴ Λέοντος τοῦ Χαζάρου. ἕτερος λάρναξ
 πράσινος Θετταλός, ἐν ᾧ ἀπόκειται Μιχαὴλ ὁ Τραβλός. ἕ-
 τερος λάρναξ ἀπὸ λίθου Σαγαρινοῦ, ἐν ᾧ ἀπόκειται Θέκλα
 20ἡ γυνὴ Μιχαὴλ τοῦ Τραβλοῦ. ἕτερος λάρναξ ἀπὸ λίθου
 πρασίνου, ἐν ᾧ ἀπόκειται Θεόφιλος ὁ βασιλεύς. ἕτερον λαρ-
 νάκιον πράσινον, ἐν ᾧ ἀπόκειται Κωνσταντίνος ὁ υἱὸς Θεο-
 φίλου. ἕτερον λαρνάκιον ἀπὸ λίθου Σαγαρινοῦ, ἐν ᾧ ἀπό-
 κείται Μαρία ἡ θυγάτηρ Θεοφίλου.

situs est Leo Isaurus. Alius e marmore viridi Thessalico, in quo
 iacebat olim istius Leonis Isauri filius, Constantinus, vulgo Caballi-
 nus dictus. Verum Michaël et Theodora impuras eius reliquias inde
 eiiciebant, et igni comburebant; sarcophagus autem sede sua revul-
 sus serraque dissectus inserviit ad fori systemmatia [seu repagula].
 Etiam magna abbacia eiusdem fori ex eodem sarcophago facta sunt.
 Alius e marmore Proconnesio, in quo sita est Irene, uxor Constan-
 tini Caballini modo dicti. Alius e marmore viridi Thessalico, in
 quo sita est uxor eiusdem Caballini. Stataria [seu conditorium plu-
 rium corporum capax] e marmore Proconnesio, in quo iacent Cosmo
 et Irene, sorores Caballini. Alius marmore Proconnesio, in quo si-
 tus est Leo Chazarus, filius Constantini Caballini. Alius e marmore
 Proconnesio, in quo sita est Irene, uxor Leonis Chazari. Alius e
 marmore viridi Thessalico, in quo situs est Michael Balbus. Alius
 e marmore Sagarino, in quo sita est Thecla, uxor Michaelis Balbi.
 Alius e marmore viridi, in quo situs est Theophilus Imperator.
 Alius parvus e marmore viridi, in quo situs est Constantinus, filius
 Theophili. Alius parvus e marmore Sagarino, in quo sita est Maria,
 filia Theophili.

Στοιὰ ἢ πρὸς μεσημβρίαν τοῦ αὐτοῦ ναοῦ.

Ἐν ταύτῃ ἀπόκειται λάρνακες Ἀρκαδίου, Θεοδοσίου, νιού αὐτοῦ, καὶ Εὐδοξίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ. καὶ ἐστὶν ὁ μὲν Ἀρκαδίου τάφος πρὸς μεσημβρίαν, ὁ δὲ Θεοδοσίου πρὸς ἄρκτον, τῆς δὲ Εὐδοξίας ἀνατολικώτερος, ἀμφοτέρωι πορφυροῦ, ἦτον Ῥωμαῖοι.

C Στοιὰ ἢ πρὸς ἄρκτον τοῦ αὐτοῦ ναοῦ.

Ἐν ταύτῃ τῇ στοᾷ τῇ οὐσῃ πρὸς ἄρκτον κεῖται λάρναξ κυλινδροειδῆς, ἐν ᾗ ἀπόκειται τὸ δύστηνον καὶ παμμίαιον σῶμα τοῦ παραβάτου Ἰουλιανοῦ, τὴν χροίαν πορφυροῦν, ἦ-
 10 τον Ῥωμαῖον. ἕτερος λάρναξ πορφυροῦς, ἦτον Ῥωμαῖος, ἐν ᾗ ἀπόκειται τὸ σῶμα Ἰεβριανοῦ τοῦ μετὰ Ἰουλιανὸν βα-
 Μα. 218.b σιλεύσαντος. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ γυναικίᾳ μονῇ τὰ Ἰουστίνου, ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ, ἐν λάρνακι ἀπὸ λί-
 θου πρασίνου Θεσσαλοῦ ἀπέκειτο τὸ σῶμα Ἰουστίνου τοῦ 15
 Βασιλέως καὶ Σοφίας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ. καὶ ἐξηρέχθη τὰ τούτων λείψανα, καὶ κατετέθη ἐν τῇ αὐτῇ μονῇ ἐν χαμοσο-
 ρίου ἀπὸ λίθου Προικονησίου ἦτον Πικριμαίου, ἐν ᾗ καὶ ἐπιγράφεται „γλοσσόκομος Ἀλεξάνδρου Δομεστίκου.” Ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Μάμαντος πλησίον τῆς πόρτης τῆς 20

5. ἄρκτον reposuit R., νότον cod. 16. Εὐφημίας leg. esse putat R.

DE SARCOPHAGIS, QUI SUNT IN PORTICU AEDIS AUSTRALI EIUSDEM.

Ibi depositi sunt sarcophagi Arcadii et filii eius, Theodosii, et Eudoxiae, quae fuit uxor Arcadii et mater Theodosii, Arcadius versus austrum, Theodosius versus septentrionem, Eudoxia versus orientem iacent. Omnes tres sunt marmore porphyretico seu Romano.

DE SARCOPHAGIS IN PORTICU BOREALI EIUSDEM TEMPLI.

Ibi situm est in sarcophago rotundo cylindrico colore porphyretico seu Romano scelestum et execrandum cadaver Iuliani Transgressoris [alias Apostatae]. Alius porphyreticus seu Romanus, in quo situs est Iovianus, qui post Iulianum imperavit. In monasterio muliebri, Iustini dicto, in eius nen.pe aede S. Thomae sacra siti olim erant in sarcophago marmoria viridis Thessalici Iustinus Imp. et Euphemia, uxor eius. Illinc autem depromtae fuerunt eorum reliquiae, et in eodem monasterio in humili et exiguo conditorio e lapide Proconnesio seu Picrinea, cui inscriptum est hoc elogium: *Γλοσσόκομος [scu caps] Alexandri Domestici. In monasterio*

Ξυλοκέρκου, ἐν τῷ νάρθηκι τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας εἰς ἀριστε-
 ρῶν ἴσταται λάρναξ ἀπὸ λίθου ἑκατονταλίθου, ἐν ᾧ ἀπόκειται
 ἡ τοῦ Μαυρικίου γυνὴ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. ἐν δὲ
 τῇ καταφυγῇ τῆς αὐτῆς μονῆς εἰς ἀριστερῶν πρὸς ἀνατολὴν Ed.L. 374
 5 ἴσταται λάρναξ ἀπὸ λίθου, ἐν ᾧ ἀπόκειται Μαυρίκιος ὁ βα-
 σιλεὺς. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ μονῇ τῆς ἁγίας Τριάδος τῆς ἐπο-
 νομαζομένης τὰ Σταυρακίου, ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τῆς αὐτῆς
 ἐκκλησίας, ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρο-
 μου, ἴσταται λάρναξ ἀπὸ λίθου λευκοῦ, ἐν ᾧ ἀπόκειται
 10 Σταυράκιος ὁ βασιλεὺς καὶ Θεοφανὸς ἡ αὐτοῦ γαμετή. Ἰστέ-
 ον, ὅτι ἐν τῇ μονῇ τῇ λεγομένῃ τῆς Κυραῦς Εὐφροσύνης ἴστα-
 ται λάρναξ ἀπὸ λίθου Βυθινοῦ, ἐν ᾧ ἀπόκειται Κωνσταντῖ-
 νος ὁ υἱὸς Εἰρήνης ὁ τυφλωθεὶς, καὶ Μαρία ἡ γυνὴ αὐτοῦ,
 καὶ αἱ δύο θυγατέρες αὐτοῦ, Εὐφροσύνη ἡ γυνὴ Μιχαὴλ B
 15 τοῦ Τραβλοῦ, καὶ Εἰρήνη ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς, καὶ Ἄννα ἡ
 θυγάτηρ Θεοφίλου τοῦ βασιλέως. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ μονῇ τῇ
 λεγομένῃ τὰ Γαστρία εἰς τὸ πρὸς ἀνατολὴν δεξιὸν μέρος τῆς
 αὐτῆς ἐκκλησίας ἐν τῇ ἐκείσε σταταραίᾳ ἀπόκειται ἡ μακαρία
 Θεοδώρα ἡ τοῦ Θεοφίλου γυνὴ καὶ αἱ τρεῖς θυγατέρες αὐ-
 20 τῆς, Θέκλα, Ἀναστασία καὶ Πουλχερία. ἐν δὲ τῷ εὐωνύμῳ
 μέρει τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, ἀπέναντι τῆς τοιαύτης σταταραι-
 ας, ἴσταται λάρναξ ἀπὸ λίθου, ἐν ᾧ ἀπόκειται Πετρωνῆς ὁ
 γεγωνὸς δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ ἀδελφὸς Θεοδώρας τῆς μα-
 καρίας βασιλίδος. ἐν δὲ τῷ νάρθηκι τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας ἐν Ms. 219. a

S. Mamantis prope portam xylocerci aut circi lignei dictam, in nar-
 thece ecclesiae eius monasterii ad sinistram stat sarcophagus e lapi-
 de hecatontalitho seu multicolore vel centumtesselato, in quo sita
 est Mauricii uxor cum liberis. In cataphyge autem seu refugio et
 recessu interiore illius monasterii ad sinistram versus orientem stat
 sarcophagus marmoreus Mauricii Imperatoris. In monasterio S. Tri-
 nitatis, Stauracii cognominato, in eius ecclesiae dextra regione in
 oratorio S. Ioannis Prodromi seu Praecursoris stat sarcophagus e mar-
 more candido, in quo iacent Stauracius Imp. et Theophano, uxor
 eius. In monasterio Cyrae seu Dominae Euphrosynae dicto stat sar-
 cophagus e marmore Bithyno, in quo Constantinus, a matre Irene
 excocceatus, et uxor eius Maria iacent et duae filiae, nempe Eu-
 phrosyna, uxor Michaelis, [de qua monasterium appellatur,] et eius
 soror, Irene. Iacet ibidem quoque Anna, filia Theophili Imperato-
 ris. In monasterii, ta Gastria vel Gastriorum dicti, ecclesiae, versus
 orientem ad dextram in statarea, quae ibi est, iacet S. Theodora,
 uxor Theophili, et eius tres filiae, Thecla, Anastasia et Pulcheria.
 In sinistra parte eius ecclesiae, e regione istius statareae, stat sar-
 cophagus marmoreus Petronae, qui fuit quendam domesticus scho-

Ἐν τῷ πρὸς ἀνατολὴν ἀριστερῷ μέρει τοῦ αὐτοῦ κάρθρος ἵσταται λαρνακίον μικρὸν ἀπὸ λίθου Προικονησίου, ἦτον Πικριμαίου, ἐν ᾧ ἀπόκειται Θεοκτίστη ἡ μήτηρ Θεοδώρας τῆς μακαρίας βασιλίδος. Ἰστέον, ὅτι πλησίον αὐτοῦ ἵσταται λαρνακίδιον ἀπὸ λίθου Σαγαρινοῦ, ἦτον Πνευμονουσίου, ἐν ᾧ⁵ ἀπόκειται Εὐφροσύνη ἡ θυγάτηρ Βάρδα τοῦ καίσαρος. Ἰστέον, ὅτι λαρνακίδιον μικρὸν σπιθαμιαῖον ἵσταται πλησίον αὐτῶν, εἰς ὃ ἀπόκειται τὸ τοῦ καίσαρος Βάρδα κατομάγουλον. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ μονῇ τῆς ἁγίας Εὐφροσύνης τῆς λεγομένης Εὐμόρφου ἐν τῷ πρὸς ἀνατολὴν ἀριστερῷ μέρει τῆς αὐτῆς ἐκ-10 κλησίας, ἐν τῇ ἐκεῖσε σταταραία ἀπόκειται Παγκαλὴ ἡ μήτηρ Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη. ἐν δὲ τῷ πρὸς ἀνατολὴν δεξιῷ μέρει τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, ἀπέναντι ταύτης τῆς σταταραίας ἐστὶν ἕτερα σταταραία ἀπὸ λίθου πρασίνου Θεταλοῦ, ἐν ᾗ ἀπόκειται Μαρριανὸς ὁ γεγωνὸς δομέστικος τῶν¹⁵ σχολῶν, καὶ Συμβάτιος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἀμφότεροι ἀδελφοὶ Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῷ δεξιῷ εὐκτηρίῳ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας τοῦ Προδρομοῦ ἐν τῷ πρὸς ἀνατολὴν εὐνόμῳ μέρει τοῦ αὐτοῦ εὐκτηρίου ἵσταται Ed.L. 975 λάρναξ ἀνάγλυφος, ἐν ᾧ ἀπόκειται Ἀναστασία ἡ θυγάτηρ²⁰ Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῷ πρὸς ἀνατολὴν δεξιῷ μέρει τοῦ αὐτοῦ εὐκτηρίου, ἀπέναντι τοῦ λάρνακος ἵσταται λαρνακίον μικρὸν ἀνάγλυφον, ἐν ᾧ ἀπόκειται Ἄννα καὶ Ἑλένη, θυγατέρες Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου

larum et frater modo dictae B. Imperatricis Theodoraе. In eiusdem ecclesiae narthece versus orientem ad sinistram plagam stat parvus sarcophagus e marmore Proconnesio aut Picrimaeo, in quo iacet Theoctista, mater S. Theodoraе Imperatricis. Prope adstat parvus sarcophagus e marmore Sagarino aut Pneumonusio seu pulmonario, in quo sita est Irene, filia Bardae Caesaris. Prope adstat parvus ad spithamiae fere modum sarcophagus, in quo Caesaris Bardae maxilla inferior. In monasterio S. Euphemiae dictae Formosae iacet in ea ecclesiae plaga, quae versus orientem spectanti sinistra est, in statarea, quae ibi est, Pancalo, mater Basilii Imperatoris Christum amantis. At in dextra eiusdem ecclesiae plaga versus orientem, e regione istius, statarea est marmore viridi Thessalico, in qua iacent Marianus, olim domesticus scholarum, et Symbatius, ambo fratres Basilii, Christum amantis Imperatoris. In dextro eiusdem ecclesiae oratorio, quod Praecursori seu Iohanni Baptistae sacrum est, et quidem in sinistra versus orientem plaga eius oratorii, stat sarcophagus cum sculpturis exstantibus, in quo iacet Anastasia, filia Basilii Imperatoris. In dextro ad orientem latere illius oratorii, e regione praecedentis sar-

δεσπότου, καὶ Ζωῆ ἢ μήτηρ Κωνσταντίνου τοῦ Θεοσιέπου καὶ Πορφυρογεννήτου τοῦ μακαρίου βασιλέως τοῦ ἐγγόνου Βασιλείου. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἀρχιστρατήγου τοῦ ἐπονομαζομένου τῶν Προμούτου ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας ἐν τῇ ἐκείσῃ σταταραίᾳ ἀπόκειται Μαρία ἢ θυγάτηρ Βασιλείου δεσπότου.

B

ΚΕΘ. μγ'.

Ms. 219. b

Ἐδημία ὑπὸ στρατοπέδου εὐφημουμένη, νικητῶν καὶ θριάμβων ἀγομένων. Ἰστέον δὲ, ὅτι ἡ αὕτη εὐφημία ἔδεται καὶ παρὰ τοῦ
10 στρατοπέδου, ἡνίκα φιλοτιμία τις ἢ μαίμας παρὰ τοῦ βασιλέως αὐτοῖς παρασχέθῃ.

„Πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων” ὁ λαὸς γ'. „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ'. „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα τῶν εὐσεβεστάτων
15 αὐγουστῶν πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ'. „τῶν πορφυρογεννήτων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ'. „θεοπροβλήτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ'. „θεοκυβερνήτων βασιλέων πολ-
λά τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ'. „κοσμοσυστάτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ'. „κοσμοποδῆτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔ-
20 τη” ὁ λαὸς γ'. „ἀνδρειοτάτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ'. „νικητῶν βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ'.

cophagi, stat alius parvus, etiam cum figuris exsculptis prominentibus, in quo iacent Anna et Helena, eiusdem Basilii filiae; et Zoë, mater a Deo coronati et Porphyrogeniti Constantini, beati Imperatoris, nepotis Basilii. In monasterio Archistrategi seu S. Michaelis, de auctore Promoti cognominati, iacet in eius ecclesiae dextro latere in statura, quae ibi est, Maria, filia Basilii, toties iam laudati Domini.

CAP. 43.

Acclamatio castrorum, quando triumphus de victis hostibus agitur et insignia victoriae producuntur. Haec eadem cantatur quoque ab exercitu, quando largitionem ab Imperatore aliquam aut maius impetrat.

Multi sint anni Imperatorum; repetit turba ter; quod etiam de omnibus infra scriptis acclamationibus factum esse, sufficiat semel monuisse. Illius et illius magnorum Regum et Imperatorum multi sint anni. Illius et illius piissimarum Augustarum multi sint anni. Porphyrogenitorum multi sint anni. A Deo promotorum Imperatorum multi sint anni. A Deo gubernatorum Imperatorum multi sint anni. A toto terrarum orbe commendatorum Imperatorum multi sint

„ἐχθρολετῶν βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „πλουτοποιῶν βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „ὀρθοδοξῶν βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „εἰς Θεοῦ, ζῶν ἀντιοῦ” ὁ λαὸς γ’. „εἰς Θεοῦ, συμβασιλευσον αὐτοῖς” ὁ λαὸς γ’. „εἰς Θεοῦ, χάρισαι ἡμῖν αὐτούς” ὁ λαὸς γ’. „εἰς Θεοῦ, τοὺς χρόνους αὐτῶν πλήθυνε” ὁ λαὸς γ’. „εἰς Θεοῦ, ἐπάκουσον ἡμῶν” ὁ λαὸς γ’. „αὐξεί ἢ πίστις τῶν χριστιανῶν” ὁ λαὸς γ’. „αὐξή ἢ νίκη καὶ εὐτυχία τῶν στρατευμάτων Ῥωμαίων” ὁ λαὸς γ’. „αὐξή ἢ ἀνδρεία τοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου” ὁ λαὸς γ’. „ἡμεῖς δοῦλοι τῶν βασιλέων” ὁ λαὸς γ’. „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βασιλέων καὶ αυτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „πολυχρόνιον ποιῆσαι ὁ Θεὸς τὴν ἀγίαν βασιλείαν σᾶς εἰς πολλὰ ἔτη.”

Ed.L. 376

Ἡ παρὰ τῶν Σάρδων φθομένη εὐφημία τοῖς βασιλεῦσιν.

„Χριστὸς νικᾷ, Χριστὸς βασιλεύει” ὁ λαὸς γ’. „Χριστὸς φυλάξει τὸν βασιλέα” ὁ λαὸς γ’. „πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων” ὁ λαὸς γ’. „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βασιλέων καὶ αυτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „θεοπροβλήτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „θεοτηρήτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „εἰρηνοποιῶν βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „πλουτοποιῶν βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „εἰς Θεοῦ, συμβασιλευσον αὐτοῖς” ὁ λαὸς γ’. „εἰς Θεοῦ, χάρισαι ἡμῖν αὐτοῖς” ὁ λα-

13. Verba βασιλείαν — ἔτη add. R.

23. χάρισε cod. et ed.

anni. A toto terrarum orbe cupitorum Imperatorum multi sint anni. Fortissimorum Imperatorum multi sint anni. Victoriosorum Imperatorum multi sint anni. Hostes perdentium Imperatorum multi sint anni. Ditantium Imperatorum multi sint anni. Orthodoxorum Imperatorum multi sint anni. Fili Dei, vitam ipsis [indulge]. Fili Dei, regnum cum illis administra. Fili Dei, indulge nobis eos. Fili Dei, multiplica ipsorum annos. Fili Dei, exaudi nos. Crescat fides Christianorum. Crescat victoria et felicitas exercituum Romanorum. Crescat fortitudo populi Domini. Nos sumus servi Imperatorum. Illius et illius magnorum Regum et Imperatorum multi sint anni. Multanne faciat Deus sacrum vestrum imperium.

ACCLAMATIO, QUAM SARDI DOMINIS ACCIPIUNT.

Christus vincit, Christus regnat. Hanc acclamationem iterabat turba ter; uti etiam sequentes omnes. Christus custodiat Imperatorem. Multi sint anni Imperatorum. Illius et illius magnorum Regum atque Imperatorum multi sint anni. A Deo promotorum Imperatorum

ὁς γ'. „νιὰ Θεοῦ, ζωὴν αὐτοῖς δώρησαι.” ὁ λαὸς γ'. „νιὰ Θεοῦ, τοὺς χρόνους αὐτῶν πλήθυνε.” ὁ λαὸς γ'. „αὕξει ἡ πίστις τῶν χριστιανῶν” ὁ λαὸς γ'. „αὕξει ἡ βασιλεία τῶν Ῥωμαίων.” ὁ λαὸς γ'. „αὕξει ἡ νίκη τῶν στρατῶν τῶν Ῥωμαίων.” ὁ λαὸς γ'. „ὁ δεῖνα τοῦ ἁγιοτάτου καὶ οἰκου-
μενικοῦ πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ'. „τῆς ἱερᾶς συγκλήτου πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ'. „τοῦ φιλοχρίστου στρατοῦ πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ'. „στερεώσει ὁ Θεὸς τὴν πίστιν ἡμῶν” ὁ λαὸς γ'. „στερεώσει ὁ Θεὸς τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν” ὁ λαὸς γ'. „ἡμεῖς δοῦλοι τῶν βασιλέων” ὁ λαὸς γ'. „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν σᾶς εἰς πολλὰ ἔτη.”

C

ΚΕΦ. μδ'.

Ma. 220. a

Ἡ γενομένη ἐξόπλισις καὶ ἐξοδος καὶ τὸ ποσὸν τῆς θύγας καὶ τοῦ ἰσλαοῦ τοῦ ἀποσταλέντος κατὰ τῆς θεολέστου Κρήτης μετὰ τοῦ πατριάρχου Ἡμερίου καὶ λογοθέτου τοῦ δρόμου ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη.

Τὸ βασιλικοπλόδιμον χιλιάδες ιβ'. Ῥῶς ψ'. ἐδέξατο ὁ Δ στρατηγὸς τῶν Κιβυρῤῥαῖωτων ἔχειν στρατὸν εχ', καὶ δι-
πλοῦς α' ὁμοῦ ςχ. ἐδέξατο ὁ στρατηγὸς τῆς Σάμου ἔχειν
στρατὸν δ, καὶ διπλοῦς α' ὁμοῦ ε. ἐδέξατο ὁ στρατηγὸς

multi sint anni. Pacem conficientium et orbi quietem imponentium Imperatorum multi sint anni. Ditantium suos Imperatorum multi sint anni. Fili Dei, corregna ipsis. Fili Dei, dona ipsis vitam. Fili Dei, multiplica ipsorum annos. Crescat fides Christianorum. Crescat imperium Romanorum. Crescat victoria exercituum Romanorum. Illius sanctissimi et oecumenici patriarchae multi sint anni. Sacri senatus multi sint anni. Exercitus Christum amantis multi sint anni. Corrobores Deus fidem nostram. Confirmet Deus Imperatores nostros. Nos sumus servi Imperatorum. Multenne faciat Deus sacrum vestrum imperium.

CAP. 44.

De expeditione adversus Cretam, quam Deus perdat, et in eam expensis et numero militum stipendiique. Contingit ea sub Leone, Christum amante Domino, duce Himerio patricio et logotheta dromi.

Imperialis classis constabat duodecim millibus et Russis 700. Strategus Cibyrhaeotarum receperat in se praestare 5600 et duplos mille; faciunt simul 6600. Strategus Sami receperat in se praestare 4000 et mille duplos; faciunt simul quinquies mille, Strategus Ae-

τοῦ Αἰγαίου πελάγους ἔχειν στρατὸν γ, καὶ διπλοῦς α. ὁμοῦ τὸ πᾶν χιλιάδες κή καὶ τ'.

Διὰ τῶν καβαλλαρικῶν τῶν ὑφειλότων ταξειθεῦσαι εἰς τὸ πλοῖμον.

Σχολάριοι Θρακησιᾶνοι καὶ Μακεδόνης αλζ'. ἀπὸ τοῦ Ed.L.377 θέματος τῶν Θρακησιῶν α, ἀπὸ τοῦ θέματος Σεβαστίας Ἀρμένιοι α, ἀπὸ τὸ Πλατάνιον Ἀρμένιοι φ', ἀπὸ τῆς Πρίνης φ'. ὁμοῦ καβαλλαρικοὶ ζλζ', καὶ ὁμοῦ τὸ πᾶν διὰ τε τοῦ πλοῖμου διὰ τε τῶν καβαλλαρικῶν χιλιάδες λδ' λζ'.

Διὰ τοῦ βασιλικοῦ πλοῖμου.

Δρόμονες ξ ἔχοντες ἀνὰ ἀνδρῶν κοπηλατῶν σλ' καὶ ἀνὰ πολεμιστῶν ο'. ὁμοῦ χιλιάδες ιη'. πάμφυλοι μ'. ἐξ ὧν οἱ μὲν κ' πάμφυλοι ἀνὰ ἀνδρῶν ρξ, οἱ δὲ ἕτεροι κ' ἀνὰ ἀνδρῶν ρλ', καὶ Ῥῶς ψ'. ὁμοῦ εἰ'. ὁμοῦ τὸ πᾶν χιλιάδες κγ' καὶ δύο.

B

Διὰ τοῦ θέματος τῶν Κιβυρῆσαιωτῶν.

15

Δρόμονες ιε' ἔχοντα ἀνὰ ἀνδρῶν κοπηλατῶν σλ' καὶ ιε' καὶ πολεμιστῶν ο'. ὁμοῦ χιλιάδες δ' καὶ φ'. πάμφυλοι α-

gaei maris receperat in se praestare 3000, et mille duplos; faciunt simul quater mille. Hi omnes computati efficiunt viginti octo millia et tercentum capita.

DE EQUITIBUS, QUI DEBEANT IN CLASSE MILITARE.

Scholarii Thracēsiani et Macedones mille triginta septem. E themate Thracēsiorum mille. E themate Sebastiae Armeni mille. E Platanio Armeni quingenti, e Prina quingenti. Faciunt simul sexies mille triginta septem equites; et annumerati superioribus classiani faciunt triginta quatuor millia et triginta septem.

DE CLASSE IMPERIALI.

Classis imperialis constabat dromonibus sexaginta. Singuli dromones vehebant ducentenos et trigenos remiges, milites autem septuagenos. Faciunt simul sumti octodecim millia. Pamphyliis porro constabat quadraginta, quorum viginti vehebant viros centenos et sexagenos; reliqui viginti autem vehebant viros centenos et trigenos et Russos in universum septingentos. Faciunt omnes simul millia viginti tria et duo homines.

DE THEMATE CIBYRRHABOTARUM.

Praestabat hoc thema dromones quindecim, quorum singuli teuebant remiges ducentenos et trigenos et milites septuagenos. Fa-

ἔχοντες οἱ μὲν ε' ἀνὰ ἀνδρῶν ρξ, οἱ δὲ ἕτεροι ἰ' ἀνὰ ἀνδρῶν ρλ'. ὁμοῦ χιλιάδες β' καὶ σξ. ὁμοῦ τὸ πᾶν χιλιάδες ε' καὶ ψξ.

Διὰ τοῦ θέματος τῆς Σάμου.

5 Δρόμονες ἰ' ἔχοντες ἀνὰ ἀνδρῶν κωπηλατῶν σλ' καὶ ἀνὰ πολεμιστῶν ὀ'. ὁμοῦ γ'. πάμφυλοι ιβ', ἔχοντες οἱ μὲν δ' C ἀνὰ ἀνδρῶν κωπηλατῶν ρξ, οἱ δὲ ἧ' ἀνὰ ἀνδρῶν ρλ'. ὁμοῦ αχπ'. ὁμοῦ τὸ πᾶν διὰ τοῦ θέματος τῆς Σάμου δχπ'.

Διὰ τοῦ θέματος τοῦ Αἰγαίου πελάγους.

10 Δρόμονες ζ' ἔχοντες ἀνὰ ἀνδρῶν κωπηλατῶν σλ' καὶ ἀνὰ πολεμιστῶν ὀ'. ὁμοῦ βρ'. πάμφυλοι ζ' ἔχοντες οἱ μὲν γ' ἀνὰ ἀνδρῶν ρξ, οἱ δὲ ἕτεροι δ' ἀνὰ ἀνδρῶν ρλ'. ὁμοῦ α. ὁμοῦ τὸ πᾶν διὰ τοῦ θέματος τοῦ Αἰγαίου πελάγους γρ'.

Διὰ τοῦ θέματος Ἑλλάδος.

D

15 Δρόμονες ἰ' ἔχοντες ἀνὰ ἀνδρῶν κωπηλατῶν σλ' καὶ ἀνὰ πολεμιστῶν ὀ'. ὁμοῦ γ.

ciunt quater mille et quingentos. Pamphylos praestabat sedecim, quorum sex quidem vehabant viros centenos et sexagenos, ceteri decem vero centenos et trigenos. Faciunt simul millia duo et ducentos sexaginta. Simul sumti pamphyli et dromones faciunt millia sex et septingentos sexaginta.

DE THEMATE SAMI.

Dromones decem, habentes singuli remiges ducentenos et trigenos, milites septuagenos. Faciunt simul ter mille. Pamphyli duodecim, quorum quatuor remiges vehabant centenos et sexagenos singuli; reliquorum octo autem singuli centenos et trigenos. Faciunt simul sumti mille sexcentum et octoginta. Simul sumti dromones et pamphyli thematis Sami faciunt quatermille sexcentum et octoginta.

DE THEMATE AEGAEI MARIS.

Dromones septem, vehentes singuli remiges 230, milites 70, faciunt 2100. Pamphyli septem, quorum tres vehabant singuli 160; de reliquis quatuor singuli 130; faciunt mille. Totum ergo contingens thematis Aegaei maris erat ter mille et centum hominum.

DE THEMATE GRAECIAE.

Dromones decem vehentes singuli remiges 230, milites 70, faciunt ter mille.

Διὰ τῶν Μαρδαϊτῶν.

Ms. 220. b *Μαρδαῖται, στρατὸς σὺν ἀρχόντων, δπζ', καὶ κατὰ προσθήκην ἕτεροι α· ὄμοῦ επζ'. ὄμοῦ τὸ πᾶν διὰ τε τοῦ βασιλικοῦ πλοῖμου, διὰ τε τῶν θεμάτων δρόμονες ριβ, πάμφυ-
Ed.L. 378 λοι οε', ἄνδρες κωπηλάται χιλιάδες λδ' καὶ πολεμισταὶ ζιμί' καὶ Ῥῶς ψ' καὶ Μαρδαῖται επζ'.*

Λι ῥόγαι διὰ τοῦ βασιλικοῦ πλοῖμου.

Στρατὸς συνάρχοντες χιλιάδες ιβ' καὶ φβ'. ῥόγαι κεντηνάρια ιε', λίτραι ς:ι'. προσθήκην αὐτῶν α ἀνὰ νομισμάτων ε', γινόμενον λίτραι ξθ', νομίσματα λβ'. Ῥῶς ψ'. ῥόγαι κεντηνάριον α'. ὄμοῦ διὰ τοῦ πλοῖμου καὶ τῶν Ῥῶς ῥόγαι κεντηνάρια ιζ', λίτραι ιθ': μβ'.

Διὰ τοῦ θέματος τῶν Κιβυρῆζαιωτῶν.

B *Στρατὸς συνάρχοντες ςψξ'. ῥόγαι κεντηνάρια β λίτραι κα': μβ' σὺν τοῖς διπλοῖς.* 15

Διὰ τοῦ θέματος τῆς Σάμου.

Στρατὸς συνάρχοντες δχπ', καὶ ἀπὸ τῶν διπλῶν α. ῥόγαι κεντηνάρια β, λίτρα α': ια'.

DE MARDAITIS.

Mardaitarum copiae, ducibus eorum computatis, efficiebant quater mille octoginta septem capita; quibus accedebat mantissa mille hominum; faciunt 5087. Tota ergo navalis militia e classe imperiali et e classe provinciali composita constabat dromonibus centum et duodecim, et pamphyliis septuaginta quinque; remigibus trigesies et quater mille, militibus 7340, Russis 700, Mardaitis 5087.

ROGAE IMPERIALIS CLASSIS.

Exercitus cum ducibus constat 12502 capitibus. Roga est centenar. 15, litrae 90, numismata decem. Accedunt mantissa mille viri, quorum singuli accipiunt num. 5; faciunt litras 69, num. 32; dein Russi 700, quorum roga in universum est centen. 1. Facit roga classis et Russorum simul centenaria 17, litras 69, numismata 42.

DE THEMATE CIBYRREHOTARUM.

Totus eius thematis exercitus una cum ducibus et duplis constat capitibus 6760. Roga est centen. 2, litrae 21, num. 42.

DE THEMATE SAMI.

Constat eius exercitus una cum ducibus 4680 capitibus et duplis mille. Roga est centen. 2, litr. 1, num. 11.

Διὰ τοῦ θέματος τοῦ Αἰγαίου πελάγους.

Στρατὸς συνάρχοντες γρ' καὶ ἀπὸ τῶν διπλῶν α'. ῥόγα κεκτηνάριον α', λίτραι νδ' : γ'.

Διὰ τῶν Μαρδαϊτῶν τῆς Δύσεως.

5 Στρατὸς συνάρχοντες δπζ'. ῥόγα κεκτηνάρια δ', λίτραι C
ξς' : λβ'. καὶ ἡ προσθήκη ἀνδρῶν α ἀνὰ : η', γινόμενον ρ α',
λίτραι ια' : η'. ὁμοῦ τὸ πᾶν διὰ τῶν Μαρδαϊτῶν τῆς δύ-
σεως ῥόγα κεκτηνάρια ε' λίτραι οξ' : μβ'. καὶ ὁμοῦ τὸ πᾶν
διὰ τε τοῦ βασιλικῆς πλοῦμου, τῶν Ῥῶς, τῶν Θεματικῶν
10 πλοῦμων καὶ τῶν Μαρδαϊτῶν τῆς δύσεως ῥόγα κεκτηνάρια
κθ', λίτραι ιγ' : ξς'.

Διὰ τῆς ῥόγας τῶν καβαλλαρικῶν.

Διὰ τῶν σχολαρίων τῶν Θρακησιάνων καὶ Μακεδόνων
ὑπὲρ ἀνδρῶν χιλίων λζ'. ῥόγα κεκτηνάριον α', λίτραι μα' : κδ'.
15 διὰ τοῦ θέματος τῶν Θρακησιῶν ὑπὲρ ἀνδρῶν γ ἀνὰ νο-D
μισμιάτων β' ῥόγα ρ, λίτραι π' : κδ'. διὰ τοῦ θέματος Σεβα-
στειᾶς ὑπὲρ ἀνδρῶν α ῥόγα ρ α', λίτραι ιγ' : κδ'. διὰ τῶν
Αρμενίων τῶν Πλατανιτῶν ὑπὲρ ἀνδρῶν φ' ἀνὰ νομισμιάτων

5. συναρχόντων ed. 10. πλοῦμων τῶν Μ. καὶ τῆς cod.

DE THEMATE AEGAEI MARIS.

Exercitus cum ducibus 3100, dupli mille. Roga centen. 1,
litr. 54, num. 3.

DE MARDAITIS OCCIDENTALIBUS.

Exercitus cum ducibus 4087. Roga centen. 4, litr. 66, num.
32; mantissa mille hominum, quorum quisque octona numismata
accipit, facit centen. 1, litr. 11, num. 8. In universum ergo facit
roga Mardaitarum occidentalium centen. 5, litr. 77, num. 42. Tota
summa rogarum pro imperiali classico, pro Russis, pro classico
provinciali et pro Mardaitis occidentalibus est centen. 29, litr. 13,
numism. 66.

DE ROGA EQUITUM.

Pro scholaris Thracesianis et Macedonibus, ad mille triginta
et septem viros, roga est centen. 1, litrae 41, num. 24. Pro ter
mille viris e themate Thraciesiorum (quorum unusquisque bina nu-
mismata in stipendium accipit,) est roga centen. 1, litr. 80, nu-
mism. 24. Pro mille viris e themate Sebastiae est roga cent. 1,
litrae 13, num. 24. Pro quingentis viris ex Armenis Plataniensi-
bus, senis nummis in singulos imputatis, est roga centen. 1, litr.

ε' ῥόγα κεκτηνάριον, λίτραι μα' : μη'. διὰ τῶν Ἀρμενίων Πρίνης ὑπὲρ ἀνδρῶν υ' ἀνὰ νομισμάτων ε' ῥόγα κεκτηνάριον, λίτραι κζ' : νς'. ὁμοῦ καβαλλάριοι βλζ'. ῥόγα κεκτηνάρια β', λίτραι νδ' : λη'. καὶ οἱ κατὰ προσθήκην ἄνδρες τρισχίλιοι ἔννεακόσιοι ῥόγα ρ α', λίτραι νβ' : νς'. καὶ ὁμοῦ διὰ Ed.L. 379 τοῦ καβαλλαρικοῦ ῥόγα κεκτηνάρια δ', λίτραι ζ' : κβ'.

Διὰ τοῦ προχρέου.

Ms. 221. a Διὰ τῶν πλοῦμων τῶν γ' θεμάτων τῶν τε Κιβυρῆαιωτῶν τῆς Σάμου καὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους ὑπὲρ ἀνδρῶν γ ἀνὰ: β' λίτραι πγ' : κδ'. διὰ τῶν Μαρδαϊτῶν τῆς δύσεως, 10 τουρμαρχῶν γ' ἀνὰ: λς', δρουγγαρίων μβ' ἀνὰ: ιβ', κομητῶν μβ' ἀνὰ: ε', στρατιωτῶν ε' ἀνὰ: δ', γινόμενα ἀμφοτέρα κεκτηνάρια β', λίτραι ςθ' : νς'. διὰ τῶν Ἀρμενίων θεμάτων Σεβαστείας τουρμαρχῶν ε' ἀνὰ: ιβ', δρουγγαρίων ι' ἀνὰ: ε', κομητῶν η' ἀνὰ: ε', στρατιωτῶν ἔννεακοσίων ἑξήκοντα πέντε ἀνὰ: 15 δ', γινόμενα ἀμφοτέρα λίτραι νε' : ζ'. διὰ τῶν Ἀρμενίων Πρίνης ἄνδρες φ' ἀνὰ: β', γινόμενα λίτραι ιγ' : ξδ'. καὶ ὁμοῦ διὰ τοῦ ἀμφοτέρου προχρέου ρρ δ', λίτραι νβ' : ξ. ἰατέον,

2. ΣΧΟΛ. Οὕτω κατὰ προσθήκην.

41, num. 48. Pro quadringentis viris ex Armenis Prines, quibus nummis in singulos imputatis, est roga cent. 1, litr. 27, num. 56. Tota ergo roga caballiorum seu equitum his mille triginta et septem sunt centenaria 2, litr. 54, num. 38. Accedunt mantissae loco ter mille nongenti viri, quorum roga est cent. 1, litr. 52. Est ergo roga pro tota caballaria centenaria quatuor, litrae 7, num. 22.

DE PROCHREO.

Pro ter mille viris classariis e tribus illis thematibus, Cibyrrhaeotarum nempe, Sami atque maris Aegaei, binis in singulos nummis imputatis, est roga litr. 83, num. 24. De Mardaitis occidentalibus, Pro turmarchis tribus inde petitis, unoquoque 36 nummis aestimato; drungariis 42, singulis duodenis numismatibus aestimatis; comitibus 42, senis nummis in quemque imputatis; militibus gregariis quinque mille, quaternis in singulos nummis imputatis; conficitur roga centen. 2, litr. 99, num. 56. De thematibus Armeniae; et primo de themate Sebastiae. Pro turmarchis inde petitis quinque, quorum unicuique duodeni solidi stipendium sunt; et drungariis decem, quorum singuli stipendium habent senos solidos; et comitibus octo, singulis quinis solidis cens, et militibus gregariis nongentis sexaginta duobus, quaternis nummis in singulos imputatis; est roga in univcrsum lit. 55, num. 7. De Armenia Prines. Veniunt inde viri quingenti, singuli duobus solidis censi. Fe-

ὅτι ἐδέξατο ὁ στρατηγὸς τῶν Κιβυρῤῥαιωτῶν καὶ ὁ κατεπάνω
 τῶν Μαρδαϊτῶν Ἀτταλίας, ἵνα ὁ μὲν στρατηγὸς εὐτρεπίση
 χελάνδια δύο ἀπὸ τῶν οὐσιῶν τῶν τουρμαρχῶν, ὁ δὲ κατε-
 πάνω τῶν Μαρδαϊτῶν εὐτρεπίση γαλαίας, καὶ διὰ Μαρτίου C
 5μηγὸς ἀποστελωσι αὐτὰ εἰς Συρίαν, ἵνα περὶ πάντων τῶν
 ἐκεῖσε μελετωμένων καὶ πραττομένων ἐνέγκωσιν ἀπόκρι-
 σιν καὶ ἀληθῆς μανδάτον. Ἰστέον, ὅτι ἐδέξατο ὁ πρωτο-
 σπαθάριος Λέων καὶ ἄρχων Κύπρου, ὁ τοῦ Συμβατικῆ,
 ἀποστελῆναι ἀκριβεῖς κατασκόπους εἰς τε τὸν κόλπον τῆς Ταρ-
 10σοῦ καὶ εἰς τὰ Στόμια, ἔτι δὲ καὶ πρὸς Τρίπολιν καὶ Λαο-
 δίκειαν, ἵνα ἐκ τῶν ἀμφοτέρων μερῶν ἐνέγκωσι μανδάτα, εἴ-
 τι διὰ μελέτης ἔχουσιν οἱ Σαρακηνοί. Ἰστέον, ὅτι ἐδέξατο ὁ
 στρατηγὸς Θεσσαλονίκης τοῦ καμεῖν σαγίτας χιλιάδας σ' καὶ
 μεναύλια χιλιάδας γ' καὶ σκουτάρια, ὅσα δυνηθῆ. Ἰστέον, D
 15ὅτι ἐδέξατο ὁ κριτῆς Ἑλλάδος καμεῖν μεναύλια ρα, ἕπερ καὶ
 ἐτελείωσεν. ἐδέξατο δὲ καμεῖν καὶ ἕτερα καὶ καταγωγιάσαι
 αὐτὰ ἐν οἷς ἂν δέξηται. Ἰστέον, ὅτι ἐδέξατο ὁ ἄρχων Χρή-
 που ἐν τῷ θέματι Ἑλλάδος καμεῖν σαγίτας χιλιάδας σ' καὶ
 μεναύλια χιλιάδας γ'. ὡσαύτως καὶ ὁ στρατηγὸς Νικοπόλε-
 20ως καὶ ὁ Πελοποννήσου. Ἰστέον, ὅτι ἐδέξατο ὁ πρωτοσπαθά-
 ριος Θεόδωρος ὁ τοῦ Παγκράτη ἀπελθεῖν εἰς Ἀνατολικούς καὶ
 καταγράψασθαι τοὺς Πλατινιάτας, καὶ δι' αὐτῶν καὶ δι' ἐτέ-Ed. L.380

ciunt litras 13, num. 64. Tota summa prochrei centen. 4, litr. 52, num. 60. Strategus Cibyrhacotarum in se recepit praeparare chelandia duo e familiabus turmarcharum. Catepano seu capitaneus Mardaitarum Attaliae vero recepit in se praeparationem galearum. Promiserunt quoque haec mense Martio in Syriam mittere, ut de omnibus, quae ibi vel consiliis agitantur, vel ipso instituuntur opere, relationem et verum mandatum seu notitiam afferant. Leo protospatharius et praefectus Cypri, de gente Symbatici, in se recepit, fidos et diligentes exploratores in sinum Tarsensem mittere et in provinciam, cui nomen est Ostia; item ad Tripolin, Laodicaeam, ut ex omnibus illis partibus mandata seu notitias afferant eorum, quae Saraceni moventur. Strategus Thessalonicae recepit in se curam fabrefaciendi sagittarum ducenta millia, hastarum vel venabulorum tria millia, scutorum quotquot procurare possit. Iudex Helladis aut Graeciae recepit in se procurationem mille menauliorum, quae etiam praestitit; et praeterea promisit alia procurare et illoc mittere, quo se missurum condicturus sit. Praefectus Chripi [seu Euboeae] in themate vel provincia Helladis promisit curare, ut fabrefierent sagittarum ducenta millia et venabulorum tria millia. Idem in se receperunt quoque stratego Nicopoleos et Peloponnesi. Protospatharius Theodorus, [Pancratii filius, [id est gente, quae de Pancratio nomen habet, oriundus,] recepit in se in the-

ρων τῶν ἐκ τοῦ θέματος συστήσαι ἄνδρας φ' ἐκλελεγμένους καὶ πρὸς τὸ τοξεύειν ἐπιτηδείους, καὶ ἐὰν ὧσιν ἐξ αὐτῶν τινες ἐπιτηδεῖοι καβαλλάριοι, εἴ τε ἐκ τῶν ἀρχόντων, εἴ τε ἐκ τῶν σχολαρίων. εἰ μὲν κατὰ πλήρης ἔχωσιν τὴν ῥόγαν αὐτῶν οἱ σχολάριοι, ἵνα ἐξοπλισθῶσιν ἐκ τῶν ἰδίων καβαλλα-5 ρικὴν ἐξόπλισιν· εἰ δὲ ἄλλιπεῖς εἰσιν πρὸς τὴν ῥόγαν, ἵνα λάβωσιν ἀπὸ τῶν μητάτων ἄλογα, ἧ καὶ ἀπὸ ἐκθέσεως μονοπροσώπων ἐν τῷ θέματι τῶν Ἀνατολικῶν. περὶ τῶν ὀφειλόντων ἐτοιμασθῆναι εἰς Θρακησίους, ἧγουν τῶν κ' χιλιάδων Βτοῦ κριταρίου καὶ περὶ τῶν μ' χιλιάδων τοῦ τε σίτου καὶ τοῦ 10 παζαματίου καὶ ἀρενρίου καὶ περὶ τοῦ οἴνου τῶν λ' χιλιάδων καὶ περὶ τῶν σφακτῶν τῶν ι' χιλιάδων καὶ περὶ τοῦ ἐτοιμασθῆναι λινάριον λόγῳ τῶν προπύρων καὶ καλαφατήσεως χιλιάδας ι', ἵνα ἔχη εἰς τὰ Φύγελα, καὶ καρφία χιλιάδας ε' λόγῳ τῆς ἡλώσεως τῶν δρομόνων. ἐδέξατο περὶ τούτων 15 πρωτονοτάριος τῶν Θρακησίων. ἐδέξατο καὶ ὁ Λιμνογάλακτος, ἵνα συνδράμη αὐτὸν εἰς τὸν οἶνον. περὶ τοῦ ἐτοιμασθῆναι καρφίον πενταδακτυλαῖον λόγῳ τῆς στρώσεως τῶν δρομονίων, εἰς τὰς σκάλας καὶ εἰς τὰς πάθνας χιλιάδας λ', καὶ 20 καταέλθωσιν εἰς τὰ Φύγελα. ἐδέξατο δὲ περὶ τούτου ὁ στρα-20 τηγὸς τῆς Σάμου τοῦ λαμβάνειν ἔξοδον παρὰ τοῦ πρωτονοταρίου. περὶ τοῦ ἐτοιμασθῆναι καρφίον ἀρπάγιον κοινοστο-

5. ὁ σχολάριοι cod. et ed. 10. Ita R. e sigl. cod., κριταροῦ ed. 14. καρφία em. R., σακκία cod. et ed.

ma Orientis abire et conscribere Platiniatas Armenos, et ex iis aliisque eiusdem thematis conficere numerum quingentorum virorum militarium electorum, praestantium sagittariorum, quorundam quoque forsan, sive de tribunis, sive de scholariis seu gregariis illi sint, equestri militiae non ineptorum. Scholarii, siquidem integram percipiunt rogam, de suo sibi comparabunt armaturam equestrem. Sin minus, accipiant equos e metatis, aut etiam e rationario illorum in themate Natoliae habitantium, quorum unusquisque semet ipsam singularem militem praestare debet. Thracenses parata debent habere viginti millia [saccorum] hordei et quadraginta millia farris et pazamatii seu panis his cocti et farinae et triginta millia [doliorum] vini et decem millia caprarum mactatarum; item decem millia [saccorum] lini pro accendendis ignibus Graecis et pro sarcieendis navibus Phygela [urbs Ioniae] praestet, et clavorum millia sex pro clavatura dromoniorum. Haec curanda in se recipit protonotarius Thracensium et curator curatoriae, cui nomen est Lacus Lactis, spondit illi, se, in praestando quidem vimo, non defuturum. Pro tabulatis dromoniorum affigendis, item in usum scalarum et praesepium, parata sunt et ad Phygela urbem perficuntur triginta millia clavorum quinos digitos longorum. Ea se curaturum promisit strategus Sami, cumque in finem se sumpturum ac-

μαῖον λόγῳ χελωνῶν καὶ σκαλῶν καὶ λοιπῶν κατέργων χιλι-
 άδας γ', καὶ σπιθαμιαῖον χιλιάδας γ'. ἐδέξατο δὲ περὶ τού-
 του ὁ στρατηγὸς τῆς Σάμου. περὶ τοῦ ἔτοιμασθῆναι καρφίον
 ἑξαδακτυλαῖον χιλιάδας δ' καὶ πενταδακτυλαῖον χιλιάδας δ'
 5 καὶ τετραδακτυλαῖον δ' διὰ τὰς γερακαραιάς καὶ τοὺς δια-
 πάτους καὶ λοιπὰς χρείας. ἐδέξατο δὲ περὶ τούτου ὁ στρα-
 τηγὸς τῆς Σάμου. περὶ τοῦ δέξασθαι τινα βασιλικὸν τὸν ὄν-
 τα εἰς Ἀνατολικούς ἐτοιμάσαι κριθῆν χιλιάδας κ' καὶ πασα- D
 μάτια καὶ σῆτον καὶ ἀρεύριον χιλιάδας ξ' διὰ τῶν Κιβυρ-
 10 ράιωτῶν καὶ τοῦ Ἀνατολικῶ, καὶ ἵνα καταγωγισθῶσιν ἀπὸ
 Ἀνατολικούς εἰς Ἀτταλίαν ἀντὶ τοῦ ἀπερχομένου εἰς τὸ Κα-
 λὸν ὄρος. περὶ τοῦ ἀγοράσαι τὸν πρωτονοτῆριον τῶν Κιβυρ-
 ράιωτῶν καρφίον μικρὸν λόγῳ τῆς παρηλώσεως τῶν βυρσα-
 ρίων χιλιάδας ξ'. περὶ τῶν σανδαλίων τῶν καμοθέντων λόγῳ
 15 τῶν δρομονίων εἰς τὸν τρέχοντα, ἵνα ἀποσταλεῖ τῆς ἐταιρείας Ms. 222. a
 μετὰ κελεύσεως πρὸς τὸν κατεπάνω, καὶ δώσει αὐτὸν πρωτο-
 καγκελλάριον καὶ πᾶσαν συνδρομὴν, καὶ κρατήσῃ τοὺς Κορφι- Ed.L. 361
 τιάνους Ἡρακλείας, καὶ ἐπέρῃ ναύτας ὑπὲρ ἐκάστου σανδαλίου
 δ'. ἀποστείλῃ δὲ αὐτὰ διὰ συντομίας διὰ τοῦ πρωτοκαγκελλαρί-
 20 ου. ἵνα δὲ ἔχῃ ἕκαστον σανδάλιον τὸ κατάρτιον αὐτοῦ καὶ τὸ
 κερατάρτιον καὶ ἀνὰ κωπίων δ' καὶ τὸ παρακώπιον. ἔτι δὲ καὶ

17. συνδρομεῖν cod. et ed. 20. ἔχει cod. et ed., ut alibi.

cessarias impensas a protonotario. Parata sunt millia tria clavorum instar harpagarum aduncorum, communis generis, pro testudinibus et scalis et reliquis instrumentis navalibus; item millia tria clavorum spithamam longorum. Idem ille Sami strategus haec praestitutum in se recepit, uti etiam haec sequentia: quatuor millia clavorum ad senos digitos longorum, alia totidem aliorum ad quinos, item ad quaternos alia quatuor millia pro sic dictis falconariis et tabulatis et aliis necessitatibus. Recipiat in se caesarianus aliquis in Natolia agens parata tenere millia viginti [saccorum] hordei et sexaginta millia [saccorum doliorumve] paxamatii et farris et farinae pro Cibyrhaeotis et stratego Natoliae, qui e Natolia transmigrare debent in Attaliam, quo praesidiariorum eius ad Calon Oros egressorum in vices succedant. Protonotarius Cibyrhaeotarum coemat millia sexaginta clavorum minorum pro coriis affigendis. De sandaliis seu parvis navigiis comparatis in usum dromoniorum notandum, debere cursorem aliquem ex hetaeria desumptum cum sacro mandato ad catepanum mitti, et hunc illi addere protocancellarium omnemque assistentiam. Ille cursor sumat Corfitianos Heracleae [id est classarios ex insula Corfiz seu Corcyra, apud Heracleam cum navibus stationem agentes]. Levat quoque nautas in singula sandalia quaternos, eosque cum sandaliis quantocumque mittat cum protocancellario. Instructa sunt sandalia suo quodque malo et antenna et remis quaternis et remo vicario. Levat item cymbas octonorum remorum sex.

ἀλιάδια ζ' ὀκτάκωπα. περὶ τῶν τριβολίων, ἵνα ἐρωτηθῆ ὁ κοι-
τωνίτης Θεοδώρητος, τί ἐγένοντο ὁμοίως καὶ περὶ τῶν σακκίων
τῶν περσυνῶν καὶ τῶν τζαπίων καὶ τζόκων, κρικελίων τε καὶ
δακτυλίων καὶ ψελίων καὶ κριῶν, ἵνα ἀποστείλῃ τὸν νοτάριον
αὐτοῦ μετὰ τὴν καταγραφὴν πάντων πρὸς ἡμᾶς. περὶ τοῦ δοι-5
Βσθῆναι τὸν παραθαλασσίτην, ἵνα ἐξοπλίσῃ ἀπὸ συνδόσεως
τῶν αὐτῶν στρατιώτας ασ'. ἰστέον, ὅτι ἐδέξατο ὅ,τε Κιβερ-
ραιοῦ καὶ ὁ κατεπάνω τῶν Μαρδαϊτῶν Ἀτταλίας καὶ ὁ
Λέων τοῦ Συμβατικῆ, ἵνα ἔχουσιν ἀσφάλειαν καὶ ἀκρίβειαν,
καὶ μὴ παραχωρῶσιν τινα τῶν ἀγνωρίστων πρὸς Συρίαν ἀ-10
πελθεῖν, καὶ δι' αὐτῶν ἀποκομισθῆναι εἰς Συρίαν τὰ ἀπὸ
Ῥωμανίας μανδάτα.

Διὰ τῶν ἐν Λαγοβαρδία ταξειδευσάντων ἐπὶ τοῦ κυροῦ Ῥωμανοῦ
C τοῦ βασιλέως εἰς ἰνδ. η'.

Τὰ τελεθόντα μετὰ τοῦ πρωτοσπαθαρίου Ἐπιφανίου¹⁵
βασιλοπλόιμα χελάνδια εἰς ἰνδικτίονα ἡ' ια'. τὰ προκατελ-
θόντα μετὰ τοῦ πατρικίου Κοσμᾶ χελάνδια εἰς ἰνδικτίονα
ζ' ια'. Ῥῶς καράβια ζ' ἔχοντα ἄνδρας νιέ. διὰ τῶν κα-
βαλλαρικῶν Θρακησιάνοι καὶ Μακεδόνες ἄρχοντες σβ', σχε-
λάριοι γή', νέοι σχολάριοι χή'. διὰ τῶν χαρακιωτῶν τῶν²⁰
ἔθνικῶν τῆς μεγάλης ἑταιρείας ἄνδρες λα'. τῆς μέσης ἑται-

7. τῶν ἀστῶν conl. R.

Quid factum sit de muricibus, item de saccis anno superiore comparatis, de ligonibus, stipitibus, circellis, annulis, torquibus ferreis et volutis, interrogetur coetonita Theodoretus, isque cum indiculo omnium suum notarium ad nos mittat. Imperetur praefecto orae maritimae [steni nempe], ut armet ex contributione oppidanorum milites mille ducentos. Reperunt in se strategus thematis Cibyrrhaeotarum et catepanus Mardaitarum Attaliae et Leo de gente Symbatici dicta oriundus providere sollicita cura, ne quem ignotam hominem sinant in Syriam evadere, cuius delatione quid rerum nostrates Romani agant, hostes comperiant.

DE EXPEDITIS IN LONGOBARDIAM TEMPORE DOMINI ROMANI [LUCAPENI] IMP.
IND. VIII. [A. C. 935.]

Cum protospathario Epiphanio appellens indictione octava clas-
sis regia constabat chelandiis aut lenunculis undecim; quae autem
praecesserat et iam septima indictione sub ducatu patricii Cosmae
appulerat classis, totidem chelandiis constabat et septem carabiis
Russos 415 vehentibus. Equites erant e thematibus Thraceseorum
et Macedoniae, rectores quidem 202, scholarii [veterani] 98 et no-
viti 608. Milites erant peregrini, et quidem de magna betaeria 31,

ρείας ἄνδρες μζ'. Φαργάνοι ἄνδρες με'. Χάζαροι μζ'. ἀπὸ τῶν βασιλικῶν ἄνδρες οά'. ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν τῇ πόλει ἄνδρες λε'. ἀπὸ τῶν νέων ἀλχμαλώτων οθ'. Μουσουλινοὶ ἄνδρες ια'. Πανορμίται ἄνδρες ιη'. Τοῦρκοι ἄνδρες 5πδ'. Ἀρμένιοι οἱ ἀπὸ βουλῆς ἐξελεθόντες σὺν τῶν μαγγαναρίων ἄνδρες λς'. ὁμοῦ καβαλλάριοι ἄνδρες αὐγ'.

Τὰ ἀποσταλέντα τὸν ῥῆγα Ἰταλίας ἐπὶ Ῥωμανοῦ δεσπότη, εἰ ἀρα ἐξέλεθ' καὶ καταπολεμήθη τοὺς ἀνταρτὰς πρίγκιπας, τὸν τε Λανδοσφρον καὶ Ἀτενούλφρον, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ Γοήμαριν Ed. L.382
10 καὶ Γοηφέρην, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς ἀποστατήσαντας Λαγοβαρδούς ἀπὸ τοῦ θέματος Λαγοβαρδίας, καὶ παραδῶση τὰ Ma. 222. b
κάστρα τῷ στρατηγῷ Λαγοβαρδίας.

Λογάριον κεντηνάριον α'. ἔσωφόρια ι'. ποτήριον ὄνυχι-
του α'. ὑέλια κλεοπτ. ιζ'. θυμίαμα θυλάκια λ'. ἀλειπτὰ φ'.
15 τοὺς ζ' κόμητας τοῦ αὐτοῦ ῥηγὸς ἀνὰ ἔσωφορίων β'. τοὺς ε' B
ἐπισκόποις τοῦ αὐτοῦ ῥηγὸς σκαραμάγγια δίκτερινα ε'. λόγη
τοῦ κόμητος καὶ μαρκησίου τοῦ αὐτοῦ ῥηγὸς τοῦ πλησιάζον-
τος τὸ θέμα Λαγοβαρδίας σκαραμάγγια ε', δικίτερινον α',
διροδίνον α', διβένετον α', διάσπρον α'. ὁμοῦ σκαραμάγγια
20 φ'. ἔσωφόρια δ', ἔσωφόρια λεπτόζηλα γ'. ὁμοῦ ζ'. ἔργα
ἀργυρᾶ διάχρυσα γ'. εἰ δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ῥῆξ οὐ παραγένη-

de media hetaeria 46, de Farganis 45, de Chazaris 47, dein de basilicis 71, de arithmo urbanorum 35, de novis captivis 79, Musulini [scu Saraceni de urbe et provincia Mussell] 14, Panormitani 18, Turcae 84, Armenii, qui sponte sua expeditioni aderant una cum manganariis seu machinariis, 36. In universum erant equites mille quadringenti quinquaginta tres.

MISSA REGI ITALIAE [HUGONI] SUB ROMANO IMP. [LECAPENO], UT EDUCTIS
COPIIS SUBIGERET REBELLES LANDULFUM ET ATENULPHUM, FRATRES [CAPU-
AE ET BENEVENTI], ITEM WAIMARIUM ET WAIFERIUM [SALERNI DOMINOS], PA-
RITER FRATRES, ET OMNES LONGOBARDOS DE THEMATE LONGOBDARDIAE, QUI
DEFEGERANT; ET UT ADEMTA ILLIS CASTRA RESTITUERET STRATEGO ILLIUS
PROVINCIAE.

Pro ipso rege mittebantur [cum supradicto Epiphanio] centena-
rius unus numeratae pecuniae; esophoria 10; poculum ex onychite
marmore unum; vitra Heliopolitana 17; sacculi triginta thuris; ali-
pta 500. Pro eius septem comitibus singulis esophoria bina. Pro
sex eius episcopis totidem scaramangia citrina. Pro eius comite et
marchlone, cuius iurisdictione cum provincia Longobardiae conterminat,
scaramangia 5, citrinum 1, roscum 1, venctum 1 et album 1;
in universum scaramangia 9. Item esophoria [praestantiora] 4 et tria

ται, ἀποστείλῃ δὲ λαόν, καὶ καταπολεμήσωσι καὶ ἀφανίσωσι τοὺς ἀποστάτας καὶ παραδώσωσι τὰ κάστρα τῷ στρατηγῷ Λαγοβαρδίας, ὡσαύτως δι' αὐτῶν ἀποστείλῃ τὰ προῶδηθέντα πάντα πρὸς τὸν ῥῆγα. ἐδόθησαν τῷ πρωτοσπαθαρῷ Ἐπιφανίῳ λόγῳ ἐξόδου τοῦ αὐτοῦ ταξιδίου τῆς Λαγοβαρδίας, σκαραμάγγια διαφόρων χροιοῶν καὶ ἐξεμπλίων ζ', ἐσωφόρια ὀκτάλια λ', λωρωτὰ κ', ἀληθινὰ κ'. ἐξ αὐτῶν ἐξωδιάσεν ὁ πρωτοσπαθαρῖος Ἐπιφάνιος σκαραμάγγια β', ἐσωφόρια ὀκτάλια ιζ', λωρωτὰ ιβ', ἀληθινὰ ιδ'. μετὰ δὲ τὸ ἀναδραμεῖν αὐτὸν εἰσεκόμισεν τὰ περισσέυσαντα σκαραμάγγια δ', ἐσωφόρια ὀκτάλια ιγ', λωρωτὰ η', ἀληθινὰ ζ'. ἰστέον, ὅτι τὰ θεματικά πλόϊμα ἐν τῇ κατὰ Κρήτης ἀφίξει ἐρογεύθησαν οὕτως οἱ τουρμάρχαι ἀνά : λ', οἱ κόμητες τῆς κόρτης ἀνά : κ', οἱ χαρτουλάριοι τῶν θεμάτων ἀνά : κ', οἱ δομέστικοι τῶν θεμάτων ἀνά : κ, οἱ δρουγγάριοι ἀνά : κ', οἱ κόμητες ἀνά : ζ', οἱ στρατιῶται ἀνά : γ', οἱ ναύκληροι τῶν γαλεῶν ἀνά : δ', ὁ λαὸς τῶν γαλεῶν, ἦτοι οἱ Μαρδαῖται, ἀνά : γ'. ἰστέον, ὅτι οἱ τοῦ θέματος τοῦ Χαρπεζικίου ἐρογεύθησαν οὕτως. οἱ μεγάλοι τουρμάρχαι, ὁ μεριάρχης, ὁ κόμης τῆς κόρτης καὶ ὁ δομέστικος τοῦ θέματος ἀνά : ε', οἱ ἐλαττότεροι τουρμάρχαι ἀνά νομισμάτων δ', οἱ δρουγγάριοι ἀνά : γ', οἱ στρατιῶται ἀνά : β'. ἰστέον, ὅτι οἱ Σθλαβησιάνοι οἱ καθισθέντες εἰς τὸ ὀψίκιον ἐρογεύθησαν οὕτως· αἱ τρεῖς αὐτῶν κεφαλαὶ ἀνά :

Ed. L. 383

minuta; simul esophoria 7; opera argentea inaurata 3. Habebat Epiphanius in mandatis, ut, si Rex ipse non adveniret sibi opitulatum, mitteret tamen copias, quae subigerent et exterminarent rebelles, praesidique Longobardiae castra restituerent, nihilominus Regi praedicta munera mitteret per eius homines, haud secus ac si ipse adfuisset. Addebantur protospathario Epiphanio eo fine, ut haberet, unde sumtus in illa Longobardica expeditione faceret, scaramangia diversorum colorum et exemplorum numero sex, esophoria octalia seu octoulnaria 30, lorota seu loris insignita vel cancellata 20, rubra 20. De his expendit protospatharius Epiphanius scaramangia 2, esophoria octalia 17, lorota 12, rubra 14. Reliqua restituebat in Urbem reversus, scaramangia 4, esophoria octalia 13, lorota 8, rubra 6. Classarii provinciales accipiebant in expeditione Cretense rogas in hunc modum: turmarchae trigena numismata; comites cortis seu praetorii vicena; chartularii thematum item vicena; domestici thematum item; drungarii tantundem; comites sena; gregarii milites terna; naucleri galearum seu triremium quaterna; populus galearum seu turba nautica, Mardaitae pta, terna. Qui de themate Charpezic erant, accipiebant rogas in hunc modum. Magi turmarchae, item meriarcha, comes cortis et domesticus thematis accipiebant solidos quinos; minores turmarchae solidos quaternos; drun-

ε', καὶ οἱ λοιποὶ ἀνὰ νομισμάτων γ'. οἱ ἀπὸ τοῦ θέματος Ma. 223.1
 τῶν Θρακησίων ἐν τῇ Κρήτῃ περάσαντες, ὁ στρατηγὸς, ὁ
 τουρμάρχης τῶν Θεοδοσιακῶν, οἱ τουρμάρχαι τῶν βικτόρων,
 οἱ τουρμάρχαι τῆς παραλίου, ὁ μεριάρχης, ὁ χαρτουλάριος
 5 τοῦ θέματος, ὁ κόμης τῆς κόρτης, ὁ δομέστικος τοῦ θέματος,
 δρουγγαροκόμητες ζδ', ἔχοντες οἱ αὐτοὶ δρουγγαροκόμητες οἱ
 μὲν ἀνὰ στρατιωτῶν δύο, οἱ δὲ ἀνὰ στρατιωτῶν γ', ὡς εἶναι
 τὸ πᾶν στρατιώτας ρν'. ἀπὸ τῆς προσλεύσεως τοῦ στρατη-
 10 γοῦ ὁ πρωτομανδάτωρ, ὁ πρωτοκαγκελλάριος, ὁ πρωτοβαν-
 15 οδοφόρος, πρωτοδομέστικοι ε', πρωτοκένταρχοι ε', προσλευσι-
 μαῖοι πεζοὶ ρ'. ἀπὸ τῶν Ἀρμενίων τῶν φυλασσόντων τὴν
 παραλίαν τοῦ θέματος. ὡς γὰρ ἀνήγαγεν ὁ στρατηγὸς, εἶχεν
 ἕως τῶν χ' ἔξωπλισμένους πρὸς τὸ περάσαι ἐν Κρήτῃ· διὰ
 20 δὲ τὴν ὀλιγότητα τῶν καματέρων καραβίων οὐ συνεχωρήθη-
 25 σαν περάσαι, εἰ μὴ εἰ ν'. ἀπὸ τοῦ βάνδου τῆς τουρμας τῶν
 Θεοδοσιακῶν κόμης α', προαγέται δ', ὁ πρωτομανδάτωρ τοῦ
 τουρμάρχου α', ὁ δομέστικος τοῦ τουρμάρχου α'. ὁμοῦ ζ'
 ἀπὸ τοῦ βάνδου τοῦ μεριάρχου ὁμοίως ζ'. ὅτι στρατιώτας
 οὐ προσέταξεν ὁ δρουγγάριος τοῦ πλοῖμου περάσαι ἐν Κρήτῃ,
 30 οὐδὲ μὴ ἄρχοντας καὶ προαγέτας. ὅτι ὁ τουρμάρχης τῶν βι-
 κτόρων διὰ τὸ ἀσθενεῖν αὐτὸν κατελείφθη παρὰ τοῦ δρουγγα-
 ρίου τοῦ πλοῖμου εἰς φύλαξιν τῆς παραλίου τοῦ θέματος.

garii ternos, milites binos. Sthlabesiani in obsicium thema traducti et ibi depositi rogam accipiebant hanc: tres eorum capitanei nummos quinos, reliqui ternos. Qui e themate Thraciesiorum in Cretam traiciebant, erant hi: strategus vel praetor aut praeses, turmarcha Theodosiacorum, turmarchae victorum, turmarchae maritimorum, meriarcha, chartularius thematis, comes cortis, domesticus thematis, drungarocomites 64, quorum alii binos, alii ternos milites sub sua dispositione habebant, ita ut milites in universum essent centum et quinquaginta. De processione vel officio strategi aderant expeditioni protomandator, protocancellarius, protobandoforus, protodomestici sex, protocentarchi 6, processionales, id est apparitores, centum. De Armenis riperiam suam custodientibus, quamvis haberet strategus tum, quum educeret in expeditionem Cretensem, viros armatos ad sexcentos, attamen non permissum est pluribus, quam quinquaginta, viris traicere ob paucitatem carabiorum onerariorum. De bando turmae Theodosiacorum aderant comes unus, proagetae seu primipili quatuor, protomandator turmarchae unus; faciunt simul septem capita. De bando merarchae pariter aderant septem viri. Causa eius rei haec erat. Drungarius classis insserat eius thematis non milites, sed tantum rectores et primipilos adesse. Turmarcha victorum relinquebatur a drungario classis, propterea quod

ἐκράτησεν δὲ ὁ αὐτὸς τουρμάρχης καὶ τοὺς προαγίας αὐτοῦ.

ΚΕΦ. με'.

Ἡ κατὰ τῆς νήσου Κρήτης γενομένη ἐπιστρατεία καὶ ἐξόπλισις τῶν τε πλοίων καὶ καβαλλαρικῶν ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν⁵
D Πορφυρογεννήτων ἐν Χριστῷ πιστῶν βασιλέων εἰς Ἰνδικίονα ζ.

Τὸ βασιλικὸν πλοῖμον οὐσίαι ρν', εἰς ὧν πάμφυλοι ε' καὶ οἱ ἀρτίως κατασκευασθέντες β. οὐσιακὰ χελάνδια ρ'. εἰς αὐτῶν τῶν Ῥουσίων ἐν τε Ἀνδρῶν καὶ ἐν Δαλματίᾳ οὐσίαι ζ, ἐν Καλαβρίᾳ οὐσίαι γ', μετὰ τοῦ ὀστιαρίου Σε-10 φάνου καὶ νημιστιαρίου εἰς τὴν Ἰσπανίαν δουλίᾳ οὐσίαι γ'.
Ms. 3. βεῖς φύλαξιν τῆς Θεοφυλάκτου πόλεως πάμφυλος α' καὶ οὐ-
Ed. L. 384 οἰαί κδ'. τὰ μέλλοντα ταξιδεῦσαι ἐν Κρήτῃ πάμφυλοι ζ, οὐσιακὰ χελάνδια λγ', ὁμοῦ χελάνδια μ'. δρόμονες κ' ἐπὶ οὐσιῶν β. οὐσίαι μ'. οἱ Ῥῶς ἄνδρες φπδ' καὶ παιδία ταῖς ποιοῦντα ταξιδεῦσαι ἄνδρες με', ὁμοῦ Ῥῶς χκθ'. οἱ Τουλμάτζοι ἄνδρες τξή', οἱ αἰχμάλωτοι ἄνδρες ψ. ἐάθησαν εἰς φύλαξιν τῆς πόλεως οἱ στρατηγοὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους μετὰ χελανδίων παμφύλων ε' ἀνὰ ἀνδρῶν ρκ' καὶ χελανδίων

aegrotaret, iussus interim oram maritimam provinciae custodire. Ille vero turmarcha suos primipilos secum tenebat.

CAP. 45.

Expeditio adversus Cretam et armatura tam classis, quam equitatus, tempore Constantini et Romani Porphyrogenitorum in Christo fidelium Imp. indict. VII. [anno Chr. 949]

Regia classis constabat usiis [navium id genus est,] centum quinquaginta, in quibus pamphyli sex et alii duo recens comparati; chelandia ad usiarum iustar facta centum, in quibus numerabantur usiae septem Russorum per Dyrhachium et Dalmatiam stationem agentes, tres in Calabria, tres aliae ad expediendam aliquam imperialem commissionem cum Stephano ostiario et praefecto sacri aquimalis in Hispaniam missae. Pamphylus unus custodiae Urbis a Deo protegendae [Constantinopoleos] deputatus et usiae viginti quatuor. In Cretam excursura armis affligendam pamphyli 7, usiaca chelandia 33; in universum sunt chelandia 40, dromones 20, quorum quum singuli binas haberent suas usias, efficiebantur usiae 40. Russorum erant viri 584, quibus si accensentur 42 pueri seu servi in castris servientes, erunt Russi universi 626. Talmati 368, captivi 700. Relinquebantur domi ad custodiam Urbis [regiae] strategis Aegaei maris cum chelandiis pamphyliis 6, quorum singula tenebant viros centenos vicenos, et chelandiis usiacis quaternis sin-

οὐσιακῶν δ' ἀνὰ ἀνδρῶν ρή. κατελείφθη δὲ καὶ μία οὐσία
 εἰς τὸ κόψαι τὴν τῆς ὀγδόης Ἰνδικτίονος ξυλὴν. ὁ στρατηγὸς Β
 τῆς Σάμου μετὰ χελανδίων παμφύλων ε' ἀνὰ ἀνδρῶν ρν' καὶ
 χελανδίων οὐσιακῶν ε' ἀνὰ ἀνδρῶν ρή. ἀπεστάλησαν δὲ με-
 5 τὰ τοῦ πρωτοσπαθαρίου Ἰωάννου καὶ ἀσηκρήτης ἐν Ἀφρικῇ
 χελάνδια γ' καὶ δρόμονες δ' ἀνὰ ἀνδρῶν σκ'. ὁ στρατηγὸς
 τῶν Κιβυρῥαίων μετὰ χελανδίων παμφύλων ε' ἀνὰ ἀν-
 δρῶν ρν' καὶ χελανδίων οὐσιακῶν ε' ἀνὰ ἀνδρῶν ρι'. κατε-
 λείφθη δὲ καὶ εἰς φύλαξιν τοῦ θέματος πάμφυλοι β', οὐσια-
 10 κα δ'. κατελείφθη δὲ καὶ εἰς τὸ κόψαι τὴν τῆς ὀγδόης Ἰν-
 δικτίονος ξυλὴν οὐσίαι β'. κατελείφθη δὲ καὶ εἰς φύλαξιν
 τοῦ κυροῦ Στεφάνου τοῦ γυναικαδελφοῦ τοῦ βασιλέως ἐν
 Ῥόδῳ οὐσία α' καὶ δρομόνων δ' ἀνὰ ἀνδρῶν σκ'. γαλέαι C
 τῆς Ἀτταλίας ιε'. ἐξ αὐτῶν κατελείφθη εἰς φύλαξιν τοῦ θέ-
 15 ματος γαλέαι ε'. γαλαίαι τῆς Ἀντιοχείας β'. κατελείφθησαν
 καὶ αὐταὶ εἰς φύλαξιν τοῦ αὐτοῦ θέματος. γαλέαι τῆς Καρ-
 πάθου. κατελείφθησαν εἰς φύλαξιν τῆς νήσου Καρπάθου
 γαλέα α'. ἀπὸ τοῦ θέματος Πελοποννήσου ὁ τουρμάρχης τῆς
 παραλίου μετὰ χελανδίων δ'. ἀπὸ τῶν Μαρδαϊτῶν τῶν τῆς
 20 Ἀσίως θεμάτων, Νικοπόλεως, Πελοποννήσου, Κεφαληνίας
 ἄνδρες γ. D

gulis viros centenos octonos vehentibus. Una quoque usia relin-
 quebatur ad caedendam ligneam materiam [pro aedificiis publicis
 erigendis] per instantem octavam indictionem [seu annum proxime
 secuturum]. [Porro mittebantur in Cretam] strategus Sami cum
 chelandiis pamphyliis sex, quorum unumquodque viros centenos
 quinquagenos trahebat, et chelandiis usiacis 6, et in eorum uno-
 quoque viris 108. Mittebantur quoque cum Ioanne protospathario
 et asecretis in Africam chelandia 3 et dromones 4, habentes singuli
 viros ducentenos vicenos. Strategus Cibyrhaeotarum mittebatur cum
 chelandiis pamphyliis sex, trahentibus singulis viros centenos quin-
 quagenos, et chelandiis usiacis 6 cum viris quoque centenis denis.
 Relinquebantur in praesidium provinciae pamphylii 2, usiaca chelan-
 dia 4; item usiae 2 ad caedendam materiam pro octava indictione.
 Etiam in insula Rhodo ad observandum Dominum Stephanum, fra-
 trem Imperatricis, relinquebatur usia una et dromonia quatuor, 220
 quodque classiariorum. De quindecim galeis Attaliae relinquebantur
 ad custodiam istius provinciae galeae sex. Domi quoque manebant
 duae Antiochiae galeae praesidii causa. Nautica quoque vis insulae
 Carpathi domi restitabat eundem in finem. Consistebat tum ea tota
 in una galea. Expeditioni intererat e themate Peloponnesi turmar-
 cha orae maritimae cum chelandiis quatuor. Mardaitarum e pro-
 vinciiis occidentalibus, ut Nicopoli, Peloponneso et Cephalenia ex-
 citorum aderant viri ter mille.

D

Διὰ τοῦ καβαλλαρικοῦ.

Ἀπὸ τοῦ θέματος Θρακίης ὁ τοποτηρητής, καὶ ἀπὸ τῶν δ' ταγματίων ἄρχοντες, ἄνδρες ρλθ'. σχολάριοι τῶν δ' ταγματίων, ἄνδρες τνδ'. ὁμοῦ ἄρχοντες καὶ σχολάριοι τῶν δ' ταγματίων, ἄνδρες υγγ'. ἀπὸ τοῦ θέματος Μακεδονίας ὁ τοποτηρητής καὶ ἀπὸ τῶν δ' ταγματίων ἄρχοντες, ἄνδρες πγ'. σχολάριοι τῶν δ' ταγματίων ἄνδρες, σγγ'. ὁμοῦ ἄρχοντες καὶ σχολάριοι τῶν τεσσάρων ταγματίων, ἄνδρες ωξθ'. ἀ-
 Ed.L. 385 πὸ τῶν περατικῶν ταγματίων ὁ ἐξσκομβίτωρ μετὰ τοῦ τοπο-
 Ms. 224. ατηρητοῦ αὐτοῦ καὶ παντὸς τοῦ τάγματος αὐτοῦ, ἀρχόντων¹⁰
 καὶ σχολαρίων, ὁμοῦ ἀνδρῶν ψ'. ὁ ἱκανάτος μετὰ τοῦ τοπο-
 τηρητοῦ αὐτοῦ καὶ παντὸς τοῦ τάγματος αὐτοῦ, ἀρχόντων
 καὶ σχολαρίων, ὁμοῦ ἀνδρῶν υνγ'. ἀπὸ τῶν Ἀρμενίων τῶν
 ἀρτίως καταταγέντων ῥογεύεσθαι εἰς τὰ τῆς Ἀνατολῆς τάγμα-
 τα, ἀνδρῶν α. ἀπὸ τῶν Σθλαβησιάνων τῶν καθημένων εἰς¹⁵
 τὸ ὀψίκιον ἀνδρῶν σκ'. ὁ στρατηγὸς τῶν Θρακησιῶν μετὰ
 Βτῶν τριῶν αὐτοῦ τουρμαρχῶν καὶ τῶν λοιπῶν θεματικῶν
 ἀρχόντων αὐτοῦ καὶ πάντων τῶν προαγετῶν καὶ πάσης αὐ-
 τοῦ τῆς προελεύσεως καὶ στρατιωτῶν, ὧν εἶχον οἱ δρογγά-
 ριοι κα' κόμητες εἰς δουλείαν αὐτῶν, ἀνδρῶν ρν'. ὡς ἐπέ-²⁰
 ρων ὁ στρατιωτῶν ἀπαιτηθέντων λογάριον ἀνά: δ'. λίτραι
 μά: λβ'. καὶ ἐξ αὐτῶν ἐρογεύθη τὸ θέμα τοῦ Χαρπεζικίου

DE EQUITATU.

Equitum aderant ad illam expeditionem hi. E themate Thraciae lociservator et quatuor tagmatum rectores, qui viros 139 efficiebant, cum scholariis quatuor tagmatum, capitibus 354. In univ-
 versum illi efficiebant, tam rectores, quam scholarii quatuor tagma-
 tum simul sumti, capita 493. E themate Macedoniae lociservator et
 quatuor tagmatum rectores, viri 83; et scholarii quatuor tagmatum
 viri 293, qui simul sumti [una cum superioribus] efficiunt numerum
 hominum 869. E tagmatibus peraticis aderant praefectus excubito-
 rum cum lociservatore suo totoque suo tagmate, quod, rectoribus et
 scholariis simul computatis, efficiebat viros 700; item aderat hica-
 natorum praefectus cum lociservatore suo et cohorte sua, quae
 constabat viris 456, tam rectoribus, quam cohortalibus. De illis Arme-
 nis, qui nuper modo cum assignatione rogae Natoliae tagmatibus
 adiuncti fuerant, aderant viri mille. De Sthlabesianis [seu Slavis]
 sedentibus in Opsicio viri 220. Item aderat strategus Thracessiano-
 rum cum tribus suis tarmarchis et reliquis suis rectoribus provincia-
 libus omnibusque primipillis et tota sua processione et militibus,
 quos drungarii et comites illius usibus praestabant, viris nempe 150.
 Nam reliqui 800 debuerunt viritim quaternos nummos praestare.
 Unde confectae fuerunt litrae 41, numism. 32. De quibus accipie-

λίτρας κδ' : νς'. ζήτει εἰς τοὺς ἄρχοντας λεπτομερέστερον τοῦ περάσαντος λαοῦ ἐν τῇ νήσῳ Κρήτῃ ἀπὸ τοῦ θέματος τῶν Θρακησίων. ἀπὸ τῶν Ἀρμενίων τοῦ αὐτοῦ θέματος, τῶν Θρακησίων τῶν φυλασσόντων τὴν παραλίαν τοῦ Θρακη-
5ση ἄνδρες γ'. διὰ δὲ τὴν ὀλιγότητα τῶν καματέρων καραβίων C οὐ συνεχωρήθησαν περάσαι εἰ μὴ ἄνδρες ν'. ὁ στρατηγὸς τοῦ Χαρπεζικίου μετὰ παντὸς τοῦ θέματος αὐτοῦ, ἤγουν με-
τὰ τουρμαρχῶν προκριτωτέρων καὶ τοῦ κόμητος τῆς κόρτης, τοῦ δομεστίκου τοῦ θέματος, ἀνδρῶν κς', καὶ μικρῶν τουρ-
10ομαρχῶν, ἀνδρῶν μς', καὶ δρουγγαρίων, ἀνδρῶν σς', καὶ στρατιωτῶν, ἀνδρῶν νκη'. ὁμοῦ ἄνδρες ψς'.

Διὰ τῆς ῥόγας τῶν προειρημένων πάντων πλοῦμων, πεζῶν καὶ κα-
βαλλαρῶν.

Διὰ τῶν τεσσάρων θεμάτων τοῦ βασιλικῆς πλοῦμου, διὰ D
15τῶν ἀρχόντων καὶ στρατιωτῶν σὺν βασιλικῶν μανδατόρων καὶ ἱατρῶν καὶ τῶν αἰχμαλώτων, ἀρχόντων καὶ στρατιωτῶν, Τουλματζίων καὶ τῶν Ῥῶς καὶ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν μαγ-
γαναρίων, ῥόγα χάραγμα λίτραι αχζα': νγ'. καὶ διὰ μιλια-
ρησιῶν λίτραι ογ': κβ' ζδ', γινόμενα χρυσοῦ λίτραι, μιλια-
20ρησία, κεντηνάρια ις', λίτραι ξς': μβ' ζδ'. ἡ ἀποσταλεῖσα ῥό-

bat thema Charpezicii litras 24, numismata 56. Sed diligentius ad-
huc apud archonte inquirendum in verum numerum militum in Cre-
tam expeditorum e themate Thracensium. De Armenis eiusdem the-
matis Thracensium, oram illius maritimam custodientibus, aderant
viri 600, exciti verum ob paucitatem navium onerariarum non sine-
bantur traicere nisi tantummodo viri quinquaginta. Aderat porro
strategus Charpezicii cum toto themate suo, id est cum turmarchis
praestantioribus et comite cortis et domestico thematis, viris 25,
minoribusque turmarchis 47, drungariis 205 et gregariis 420; in
universum viris 705.

DE ROGA TOTIUS ILLIUS CLASSIS, TAM PEDITUM [SEU CLASSIARIORUM],
QUAM EQUITUM.

Pro quatuor tagmatibus regiae classis, connumeratis tam recto-
ribus, quam gregariis, item regiis mandatoribus et medicis et capti-
vorum tam rectoribus, quam gregariis, Tulmatzis et Russis puta,
nec non illis, quos ecclesiae contribuerant, item machinarum bellica-
rum operis, expensa fuit roga in parato grandi aere haec: litrae
scilicet 1691 cum numismatibus 53, et in miliaresibus seu minuto aere
litrae 73, numismata 62, miliaresia 4. Quae ambae summae, tam
litrarum aurearum, quam miliaresium argenteorum, simul sumtae fa-

γα εἰς τὸ *Ανῤῥάχιον* λόγῳ τῶν ζ̄ *χελανδίων* τῶν ὄντων ἐ-
 κείσε καὶ αἰχμαλώτων *Τουλματζίων* ὑπὲρ ἀνδρῶν ψγ' χρυσοῦ
 Ed. L. 386 λίτραι μιλ. λίτραι ρις': ιζ'. διὰ τοῦ θέματος τοῦ *Αἰγαίου*
πελάγους, διὰ τε τῶν *Θεματικῶν ἀρχόντων* καὶ τοῦ στρατη-
 γοῦ ῥόγα χρυσοῦ λίτραι ξθ': κδ'. ζῆτει εἰς τοὺς ἄρχονταςδ
 τοῦ τετραδίου λεπτομερέστερον τὴν ῥόγαν τῶν γ' *πλοίμοθε-*
μάτων. διὰ τοῦ θέματος τῆς *Σάμου*, διὰ τε τῶν *Θεματικῶν*
ἀρχόντων τοῦ στρατοῦ ῥόγα χρυσοῦ λίτραι ρδ': κ'. διὰ τοῦ
 θέματος τῶν *Κιβυρῤῥαιωτῶν*, διὰ τῶν *Θεματικῶν ἀρχόντων*
 καὶ τοῦ στρατοῦ σὺν *Μαρδαϊτῶν* τοῦ αὐτοῦ θέματος ῥόγα¹⁰
 Ms. 224. b χρυσοῦ λίτραι ροζ' „δ'. διὰ τοῦ προχρέου τῶν *Μαρδαϊτῶν*
 τῶν τῆς δύσεως *Θεμάτων* ὑπὲρ ἀνδρῶν γ ἀνά „δ χρυσοῦ
 B λίτραι ρξς' „μη'. ἐξ αὐτῶν ἐδόθη τῷ *πατρικίῳ Κρινίτῳ* πα-
 ρὰ τοῦ *πατρικίου Μιχαήλ* τοῦ *Οὐρανοῦ* λίτραι λς'. καὶ τὰ
 δοθέντα ἀπὸ τοῦ *κοιτῶνος* εἰς ἀναπλήρωσιν τοῦ ποσοῦ τῶν¹⁵
 ρξς' *λιτρῶν* καὶ „μς' λίτραι ρλ'. .μη', καὶ ὁμοῦ τὸ πᾶν λίτραι
 ρξς' „μη'. καὶ ὀφείλουσιν λαμβάνειν οἱ αὐτοὶ *Μαρδαῖται* καθ'
 ἕκαστον μῆνα αἰ *τρεῖς χιλιάδες ἀνά νομίσματος α', γινόμενα*
διὰ τῶν δ' μηνῶν ἑτέροι λίτραι ρξς' „μη'. διὰ τῶν δ' τα-
 γμάτων *Θράκης* διὰ τε ῥόγας *φιλοτιμίας* τοῦ *φορσάτου ἀντιπ*²⁰
τῶν ἱματιῶν χρυσοῦ λίτραι ροά „κθ', *σκαραμάγγια θ'.* διὰ

ciunt centenaria 17, l. 62, n. 42 et millaresia 4. Roga Dyrhachium missa pro septem chelandiis ibi agentibus et captivis Tulmatzis numero 793 fuit in litris auri et millaresiis litrarum centum et sedecim et numismatum 17. Pro themate Aegaei maris, rectoribus eius puta et militibus, missa fuit roga litr. 69, num. 24. Quantum rogae acceperint tria themata marina, diligentius exquirendum ab archontibus quatuor tagmatum. Thematis Sami tam rectoribus quam militibus missae sunt in rogam auri litrae 134 et num. 20. Rectoribus militibusque thematis Cibrhaeotarum, unaque Mardaitis eiusdem thematis missae fuerunt in rogam auri litrae 177 et num. 4. In acre ante debitum tempus dato Mardaitis thematum occidentalium viris numero ter mille, singulis capitibus in quaterna numismata census, solutae sunt litrae 166 et num. 48. Huius summae litras 36 accepit patricius Crinitus a patricio Michaël Urano. E coetone ad integrandam modo dictam summam litrarum centum sexaginta sex et num. 46 datae sunt litrae 130 et num. 48. Totum ergo facit litras 166, num. 48. Debent porro iidem Mardaitae in mensem accipere viritim numismata singula. Haec numismata in trimestre et tria hominum millia computata efficiunt adhuc aliam summam 166 litrar. et 48 numism. Quatuor tagmatibus Thraciae datae fuerunt tam in roga debita, quam in munere pecuniario gratuito nomine vestium in expeditionem comparandarum, auri litrae 171 et numism. 29 et [pro praecipuis rectoribus] scaramangia novem. Pari modo tam in roga, quam

των δ' ταγματων Μακεδονίας διά τε ῥόγας φιλοτιμίας τοῦ C
 φροσσάτου ἀντί τῶν ἱματίων χρυσοῦ λίτραι ρλ' ,, ξη', σκαραμάγγια
 κ'. διά τῶν περατικῶν δύο ταγματων τοῦ τε ἐξκουβίτου καί τῶν
 ἱκανάτων, διά τε ῥόγας φιλοτιμίας τοῦ φροσσάτου ἀντί ἱματί-
 5ων χ' κεντηνάρια δ', λίτραι π', σκαραμάγγια ριβ'. διά τοῦ θέμα-
 τος τοῦ Χαρπεζικίου τουρμάρχαι προκριώτεροι κβ, ὁ με-
 ράρχης τοῦ θέματος, ὁ κόμης τῆς κόρτης, ὁ δομέστικος τοῦ
 θέματος ἀνά ,, ε', τουρμάρχαι ἐλαττότεροι μζ' ἀνά ,, δ',
 δρουγγάριοι σδ' ἀνά ,, γ', στρατιῶται υκῆ ἀνά ,, β'. ῥόγα
 10 χρυσοῦ λίτραι κδ' ,, νς'. διά τῶν Σθλαβησιάνων τῶν καθημέ-
 νων εἰς τὸ ὀψίκιον, ἄνδρες ρκζ', κεφαλαὶ τρεῖς ἀνά ,, ε', καὶ D
 οἱ λοιποὶ ρκδ' ἀνά ,, γ', ῥόγα λίτραι ε' ,, κζ'. ἰστέον, ὅτι διά
 τὸ μὴ ῥογευθῆναι τὸ θέμα τῶν Θρακησιῶν, ἀλλὰ ἀρόγεντον
 περάσαι ἐν Κρήτῃ, διά τοῦτο οὐδὲ ἐνταῦθα ἐτέθη.

15 Ἔστιν ἡ ἐξόπλισις δρόμωνος α'.

Κλιβάνια ὀ. λωρίκια ψιλὰ λόγῳ τῶν πρωτοκαράβων
 καὶ σιφωναρίων καὶ προρέων ιβ'. ἕτερα λωρίκια κοινὰ ι'. κα-
 σκία π'. αὐτοπρόσωπα ι'. χειρὸψελλα ζυγαὶ ἡ'. σπαθία ρ'.
 σκουτάρια ῥαπτὰ ὀ. σκουτάρια Λυδιάτικα λ'. κοντάρια με- Ed. L. 387
 20 τὰ τριβελλίων π'. λογχοδρέπανα κ'. μεναύλια ρ'. ῥικτάρια ρ'.
 τοξαρίας ῥωμαίας σὺν κόρδων διπλῶν ν'. ναύκλας μετὰ χει-

in munere pro vestibus militaribus datae sunt quatuor tagmatibus
 Macedoniae auri litrae 130, num. 68, et scaramangia 20. Iisdem ti-
 tulis acceperunt duo tagmata peraticorum, nempe excubitores et
 hicanati, auri centenaria quatuor, litras 80 et scaramangia 112. In
 themate Charpezicii acceperunt turmarchae honestiores numero 24 et
 merarcha thematis et comes cortis et domesticus thematis viritiun
 quina numismata. Turmarcharum minorum numero 47 singuli qua-
 terna numismata, drungariorum 205 quisque terna milites 428, viri-
 tigma bina. Fuit ergo eorum roga in universum litrarum auri 54 et num.
 59. Sthlabesianorum excubantium in themate oisicil, numero 126,
 capitanei tres acceperunt numismata quina, reliqui 124, terna. sum-
 ma litr. 5, num. 27. Thematis Thracensium nulla hic fit ratio, quia
 absque roga traiciebant in Cretam.

DE ARMATURA UNIVS DROMONIS.

Dromoni uni armis instruendo rebusque necessariis haec requi-
 sita et praesto fuerunt: clibania 70; loricae tenues 12 pro protocara-
 bis [seu capitaneis navalibus] et siphonariis [seu Graeci ignis iacula-
 toribus] et in prora stantibus militibus. Aliae communes loricae 10;
 cassides 80, cassides cum tegumentis vultuum ex una massa factae

ροτοξοβολίστρων καὶ κόρδων μεταξοτῶν κ'. σαγίτας χιλιά-
 δας ι'. μῦσας σ'. τριβόλια χιλιάδας ι'. ἀγρίφους μετὰ ἀλο-
 σιδίων δ'. ἐπιλώρικα ν'. καμελανῦκια ν'. ὁ δρόμων ὀφείλει
 ἔχειν ἄνδρας τ', οἱ μὲν σλ' πλοῖμοι κωπηλάται ἦτοι καὶ πο-
 Μσ. 225. αλεμισταί, καὶ οἱ ἕτεροι ὁ ἄνδρες πολεμισταί ἀπὸ τῶν κα-5
 Ββαλλαρικῶν θεμάτων καὶ ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν. διὰ τῶν ἑξ παμ-
 φύλων δόρκας ὄσας ὀδηγήσει ὁ Θεὸς τὸν βασιλέα τὸν ἁ-
 γιον. κλιβάνια ἀνὰ ζ', κασίδια ἀνὰ ζ', λωρίκια ἀνὰ ι'. διὰ τῶν
 οὐσιακῶν χελανδίων κλιβάνια ἀνὰ ι', κασίδια ἀνὰ ι', λωρίκια
 ψιλὰ β', καὶ κοινὰ η'. διὰ τῆς ἔξοπλίσεως καστρομυχίας ζυλό-10
 πυργος, χελῶναι, τοξοβολίστραι μεγάλαι μετὰ τροχίλιων
 καὶ κόρδων μεταξοτῶν, τετραρέαι, λαβδαρέαι, μαγγανικά,
 καὶ ἡ τούτων ἔξοπλισις. εἰς μὲν τὰς χελῶνας κριοὶ, εἰς δὲ
 τὰ διάφορα μαγγανικά κρικελοπάγουροι, ψελλία καὶ δάκτυλοι,
 Ὀσφενδῶναι σιδηραὶ πετζεῖναι, πέταλα πορτῶν λόγῳ ἐνδύσεως 15
 τῶν διαφόρων τροχίλιων, σείστας, τζόκους, ἄξινορύγια, βα-
 ρέας, βυρσάρια, κέντουκλα, σκαφίδια, καلدάρια, καπούλια,
 πτυάρια, σχοινία διάφορα, καρφία, ἄρμελανῦσια. διὰ τῆς

10; laminarum manus et manuum carpos munientium paria 8; spa-
 thae centum; scuta [e coriis duplicatis] consuta septuaginta; scuta
 Lydia 30; conti cum terebris 80; hastae cum falcibus 20; venabula
 centum; iacula totidem; arcus Romani cum nervis duplicibus 50; lin-
 tres cum arcubalistris manualibus et funibus valide restionum arte
 tortis 20; sagittarum millia decem; muschettæ 200; tribolorum mil-
 lia decem; unci cum catenis 4; tegumenta loricarum 50; camelancia
 50. Dromo debet tenere viros 300, quorum 70 sint milites, soli
 militiæ vacantes, ex equestribus legionibus et alienigenis desumpti,
 reliqui 230 sint remiges, qui, si velint aut apti sint, conferre in
 pugnis quoque operam poterunt. Sex pamphyli habebunt scuta co-
 riacea, quot ut parari curet sanctus Imperator, Deus ipsi in cor da-
 bit. Eorum unusquisque pamphylius habebit clibanos 60, galeas 60
 et loricas denas. Usiaca chelandia habebant quaeque clibanos denos,
 galeas denas, loricas tenues binas et vulgares octonas. Apparatus
 expugnandis castris idoneus hic aderat: Turris lignea, testudines,
 arcubalistræ grandes cum trochleis et funibus per strias tortis, pe-
 trariae, cantherii, machinae cum suo apparatu. Testudines habebant
 arietes suos, reliquæ varii generis machinae circellos cum appositis
 utrinque forcibus, circulos et annulos. Fundae ferreae et coriaceae;
 bracteae, quales portis indui solent incrustandis variis trochleis; mal-
 leos; stipites; ligones terrae revellendae; barilia seu cados; coria;
 centones; scaphas; caldaria seu ahena aquae calefaciendae labra [qua-
 lia sunt balnearia, in quibus homines linteave lavantur]; bottas ege-
 rendis sordibus lutove, funes varios, clavos, armelausia seu saga
 thoraci superindui solita. Ad machinas, petrarias puta 4 et labdareas
 [seu arietes e duobus tignis ad angulum acutum instar Graeci A com-

ἔξοπλίσεως τῶν μαγγανικῶν ἔξοπλισις τετραρέων δ', λαβδαρέων δ', εἰλακτιῶν δ', ἤγουν κρικέλλους ἀνά δύο, παγούρους α', σφενδόνας σιδηρᾶς β', πέταλα πορτῶν εἰς τὰ τροχίλια σ', σείστας ρ', ἀξινόρῦγια σ', πελέκια ρ', τζικούρια τ', κριούς εἰς τὰς χελώνας ι', βαρέας μεγάλας κ', βαρέας μικρὰς λ'. D

Διὰ τῶν ὀφειλόντων φροντισθῆναι ἀπὸ τοῦ σεκρέτου τοῦ εἰδικοῦ εἰς ἔξοπλισιν τῶν κ' δρομονίων.

Μολίβιον λόγῳ τῶν καλυμβομάτων ἀνά χαρτῶν ε'. ὁμοῦ χάρται ρ', στί λίτραι γ. βυρσάρια λόγῳ τῶν αὐτῶν καλυμβομαμάτων κ'. πέταλα μεγάλα πορτῶν τ'. τριβόλια χιλιάδες φ'. πελέκια σ'. τζικούρια φ'. κέντουκλα κατὰ περίσσειαν σ'. ἀρμενόπουλα κατὰ περίσσειαν ρ'. χύλκωμα ἀργὸν λίτραι σ'. κασίτερον λίτραι σ'. μολίβιον ἀργὸν λίτραι σ'. κηρίον λίτραι ρ'. Ed.L. 388
σκαφίδια σ'. καλδάρια σ'. καπούλια χιλιάδας β'. πτυάρια 15 χιλιάδα α'. κόρδας μεταξωτᾶς παχέας σπαρτίνας ε', καὶ εἰς τὰς μικρὰς τοξοβολίστρας σπαρτίνας ε'. βυρσάρια λόγῳ τῶν χελανδίων ρ'. κάδους ρ'. ἀτέγια κλικεῖνα κατὰ δρομόνιον ι', ὁμοῦ σ'. σφενδόνα πετρεῖνα κδ'. Ἰστέον, ὅτι ἡ ἔξοδος τῶν ἀρμένων καὶ τῶν διφθερίων ὀφείλει ἔξέρχασθαι ἀπὸ τὸ εἰδικόν.

missis suspensos] 4 et fusos [seu malos erectos proceros, e quibus corbes cum armatis viris super muros expugnandos ope cilonii demittebantur] pertinebant haec instrumenta: circelli bini, cancri singuli, fundae ferreae denae binae, bracteae portales pro trochleis 200, mallei 100, ligones rostrati revellendae terrae 200, bipennes 100, secures 300, arietes pro testudinibus deni, barilia seu dolia grandia 20, minora 30.

SECRETUM IDICI SEU RATIONALE REI PRIVATAE AD INSTRUENDOS 20 DROMONES PRAESTAT HAEC.

Plumbi tabulatis navium bracteandis in singulos dromones, chartas seu laminas quinque; id est in universum laminas centum; quae pendunt litras ter mille. Pro iisdem tabulatis coria vicena; bracteas portales magnas tercentum; tribulorum seu muricum ferreorum millia quingentena; bipennes ducentae; secures quingentae; centones supernumerarii ducentum; vela minora supernumeraria 100; aeris non facti litrae 200; stanni litrae 200; plumbi in massis litrae 200; cerae litrae 100; scaphae 200; ahena caldaria 200; laborum millia 2; bottae mille; funes crassi per strias sparto torti quinque et alii totidem pro parvis arcubalistis; coria pro chelandiis centum; cadi centum; tegumenta e ciliciis facta in dromones singulos dena; adeoque in universum ducenta; fundae coriaceae 24. Impensas in vela et diphtheras debet idicum praestare,

Ms. 225. b Διὰ τῶν σφειλόντων φροντισθῆναι ἀπὸ τοῦ σερκέτου τοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου εἰς ἐξόπλισιν τῶν κ' δρομονίων.

B Σιφώνια ἀνά γ', ὁμοῦ ζ', καὶ κατὰ περίσσειαν γονάτια ἀκόντια μετὰ βουκολίων μ'. ἄρμενα κ'. διφθέρια ζ'. παραπέλεκια κ'. καστελόματα κατὰ τύπον. μαικέλια ἀνά ν',⁵ ὁμοῦ α' σὺν τῶν γονατίων αὐτῶν. κοπία ἀνά ρκ', ὁμοῦ βν'. χαλκίσια κ' μετὰ καὶ τὰ λοιπὰ μάγγανα. ψελλία κ'. μαξιλάρια μ'. περόνια κ'. καταπρόσωπα σὺν τῶν κατακοράκων αὐτῶν. σίδηρα βολιστικά ρκ'. σιδηροβόλια ρκ'. ἀναγοκατάγοντα σὺν τῶν ἱμανταρίων αὐτῶν κ'. περιπετόμενα ἀνά κδ',¹⁰ ὁμοῦ νπ'. φιλουρέαι ἀνά ιβ', ὁμοῦ σμ'. σείστας σ'. τζόκους υ'. ἄξινορήγια υ'. περόνας κατὰ περίσσειαν σ'. καρφίον ἀρπάγιον χιλιάδας γ'. γυλαρικὸν καρφίον γ. τετραδακτυλαῖον καρφίον ς, καὶ τῆς παρηλώσεως χιλιάδες ιβ'. σίδηρον ἄργον λίτραι γ. κατζία π'.¹⁵

Ἐπὲρ ἐξοπλίσεως τετραραιῶν δ', λαβδαρέων δ', μαγγανικῶν δ'.

Κρικέλλια λ'. πάγουροι ιε'. ψελλία λ', καὶ λόγῳ τῶν

SECRETUM IMPERIALIS VESTIARIi DEBET IN ARMATURAM VICINTI DROMONIORUM HANC PROCURARE.

Siphones in singulos dromones ternos, adeoque in universum 60 et supernumerarios aliquot; nodosa iacula bucculis praeferrata 40; vela 20; diphtheras 60; parvas bipennes 20; castellamenta vel cancellos secundum notam dudum et praescriptam formam; manicalas sive ansas remorum coriaceas sigillatim quinquagenas, adeoque in universum mille, cum genualibus ad eas pertinentibus; remos sigillatim centenos vicenos, in universum 2400; chalcisia 20 et reliquas machinas; circulos 20; cervicalia 40; fibulas 20 vultibus aptandas cum pertinentibus illuc fibulis ad humeros aptandis; balistae ferreae 120; spicula 120; cilonia cum suis loris 20; circumvolitantia sigillatim vicena quaterna, in universum 480; philyreas [seu funes ex interiore tiliae cortice tortos] sigillatim denos binos, in universum 240; malleos 200; funes 400; ligones 400; fibulas supernumerarias 200; clavorum aduncorum millia tria; clavorum gulatorum seu gyro vel foramine funibus traiciendis instructorum millia 3; millia 6 clavorum quaternos digitos longorum, et clavorum vulgarium ad affigendum aptorum millia 12; ferri in massis litras 3000; capsas 80.

INSTRUMENTA 4 PETRARIARUM, 4 LAMBARARUM ET TOTIDEM MACHINARUM.

Circelli 30; cancri 15; torques 30 pro tendendis magnis arcaba-

μεγάλων τοξοβολίστρων, κριοὶ εἰς τὰς χελώνας ιε'. δακτύλοι ιε'. βαρέας μεγάλας κ', καὶ μικροτέρας λ', καὶ λόγῳ τῶν μεγάλων τοξοβολίστρων σίδηρα κατὰ τύπον. πίσσα λίτραι χιλιάδες ι'. ἕγροπίσιον μαγαρικά στρογγύλα τ'. κεδρέα μα-
 5 γαρικά ν'. λινάριον λίτραι χιλιάδες η'. κανάβιον χιλιάδες β'. σανδάλους κ'. σφενδόλαι σιδηραὶ ιβ'. σιδηροβολιστικά κατὰ περίσσειαν ν'. σιδηρόβολα ν'. φιλουρέαι ρ'. περιπετόμενα ρ'. σπαρτίνας ρ'. λεπτάρια σ'. τετράκουλα εἰς τὰ σιφώνια ρ'. λινάριον εἰς τοὺς σφόγγους υ'. σκαλοδέματα υ'. οἱ πεντή-
 10 κοντα πάμφυλοι σιφώνια κδ'. τὰ μ' οὐσιακὰ σιφώνια π'. καρφίον στεγαδερόν χιλιάδες ε'.

Τὰ ἀπὸ τοῦ περὶ τοῦ εἰδικοῦ ἐξοδιασθέντα ὑπὲρ τοῦ ταξειδίου Ed. L. 389
 τῆς Κρήτης.

Ἐπῆρθη ἀπὸ τὸν ζυγὸν λόγῳ ἀγορᾶς διαφόρων εἰδῶν
 15 τοῦ ταξειδίου τῆς Κρήτης σὺν ἐξοπλίσει τῶν θ' Ῥουσικῶν
 καραβίων καὶ τῶν β' μονερίων τῶν αἰχμαλώτων σὺν τῶν ὀ-
 ρισθέντων ἀπὸ κελεύσεως δοθῆναι τὰ κατὰ περίσσειαν δια-
 φόρων εἰδῶν εἰς τὸν θεόσωστον βασιλικὸν στόλον τοῦ βασι-
 20 λικοῦ πλοῖμου καὶ λοιπῶν χ' λίτραι κδ', τὰ καὶ ἐξοδιασθέν-
 20 τα οὕτως. ἐδόθη Ἰωακείμ πρωτοσπαθαρίῳ καὶ ἄρχοντι τοῦ
 ἀρμαμέντου ὑπὲρ τριβολίων χιλιάδων φ' » σξ ζγ'. ἐδόθη τὸν Ms. 226. a
 9. σπεντίκοινα cod. et ed. pro οἱ πεντήκοινα.

listis. Arietes testudinum 15; annuli 15; dolia grandia 20; minora 30 et pro magnis arcubalistis ferramenta secundum praescriptam formam; picis litrae decies mille; picis liquidae seriae fictiles rotundae tercentum; cedriae amphorae fictiles quinquaginta; lini librae 8000; cannabis librae 2000; sandali 20; fundae ferreae 12; ferreae ballistae supernumerariae 50; spicula 50; philyreae 100; circumvolantia 100; spartei funes 100; funiculi tenuiores 200; tetracula ad siphones 100; lini ad spongas inde conficiendas librae 400; scalas funibus plexas 400. Quinquaginta pamphyli habebant siphones 24; quadraginta usiaca habebant siphones 80; clavorum, qualibus usus est in coagmentandis navium tabulatis, millia 6.

SECRETUM IDICI ERROGAVIT IN EXPEDITIONEM CRETENSIS HARC.

A libra [id est a tribunali, quod pendet statera redeuntes in fiscum imperialem nummos et expensas pariter appendet] susceptae fuerunt auri litrae 24, quo emerentur variae res expeditioni Creten-
 si utiles, et ad armanda novem Russica carabia et duas uniremes captivorum aliaque, quae secundum sacrum mandatum supernumera-
 ria comparari et distribui debuerunt in classem regiam, quam Deus servet. Illi nummi sic fuerunt expensi. Accepit Ioacim protospatha-
 rius et archon armamenti [seu magister et provisor apparatus bellici

Β αὐτὸν Ἰωακείμ ὑπὲρ τζικουρίων φ' ,, ν'. ἐδόθη τὸν αὐτὸν
 Ἰωακείμ ὑπὲρ κελεκίων σ' ,, κ'. ἐδόθη τὸν αὐτὸν Ἰωακίμ ὑ-
 πὲρ ξιφαρίων χιλιάδων δ' λόγῳ τῶν τζιπάτων ἀπὸ τὸ ἀρμα-
 μέντον σίδηρον χιλιάδες ι' καὶ ὑπὲρ ἀγορᾶς καρβονίου ,, λ'.
 ἐδόθη τῷ αὐτῷ Ἰωακείμ ὑπὲρ χειροπέλλον ζυγῶν σ' : ρ'. ὁ-5
 μου τὰ δοθέντα Ἰωακείμ ἄρχοντι τοῦ ἀρμαμέντου χτ: υξζν :
 γινόμενα λίτραι ε' ,, λδγ'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς τῶν πανίων
 τῶν ῥασιακῶν λόγῳ ποιήσεως ἀρμένων ἐνέα ἀνὰ πηχῶν ι'
 τῶν θ' καραβίων τῶν Ῥῶς, καὶ ἑτέρων ἀρμένων β' ἀνὰ πη-
 C χῶν κη' τῶν β' μονερίων τῶν αἰχμαλώτων σὺν τῶν δοθέν-10
 των πανίων ῥασιακῶν κατὰ περίσσειαν τοὺς αὐτοὺς Ῥῶς ὑ-
 πὲρ πανίων διὰ τῶν ἀμφοτέρων αρνδ', τὰ καὶ ἀγορασθέν-
 τα ἀπὸ τοὺς ἀββιάδας εἰς τὰ ἐνοικηκὰ τῆς μονῆς τοῦ κυροῦ
 Ῥωμανοῦ καὶ ἀπὸ τοὺς ἀναγναφαρίους τοῦ φόρου ἀπὸ δια-
 φόρων προσώπων τῶν Π νομισμ. τ' ζδ, τὰ καὶ ἀγορα-15
 σθέντα κατενόπιον τοῦ σακελλαρίου καὶ τοῦ βεστιαρίου. ἐδό-
 θησαν ὑπὲρ μισθοῦ τῶν ἀρμενοράφων τῶν καμόντων τὰ αε-
 τὰ ἄρμενα σὺν ἀγορᾶς νήματος ,, λγ'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς
 ξυλοκεραίων λόγῳ τῶν αὐτῶν ια' καραβίων ,, ... ἐδόθη ὑπὲρ
 ἀγορᾶς σχοινίων λόγῳ κρυπτῶν ἐπικήρων καὶ ποδιοδρομῶν20
 D τῶν αὐτῶν ια' ἀρμένων ,, γ'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς διφθερίων
 ιδ' : ξβ', ὡς τῶν ἑτέρων ιδ' διφθερίων δοθέντων ἀπὸ τῶν

navalis] pro emendis 500 tribolis numismata 260 et mill. 3; pro se-
 curibus 500 accepit num. 50; pro 200 bipennibus 20; pro 4000 gla-
 diis ferri libras decem exhibendas fabris gladiariis armamenti; pro
 emendis carbonibus num. 30; pro paribus manicarum ferrearum du-
 centis num. 100. In universum igitur accepit ille Ioacim magister
 armamenti in auro numismata 460 et mill. 0; quae efficiunt litras
 6, numismata 34, mill. 3. Pro emendis pannis crassis, quo exinde
 fierent vela novem, singula tricenarum ulnarum, in usum novem ca-
 raborum Russos vchementium, et alia vela duodevicenis octonis ul-
 nis in usum moneriorum seu unircmium captivos vchementium ex-
 pensae sunt numismata 1154; simul computatis illuc pannis illis cras-
 sioris filii, qui per abundantiam et super numerum in Russos diditi
 fuerunt. A monachis cellarum monasterii Domini Romani et a car-
 minatoribus fori emti fuerunt per varios homines panni pro summa
 num. 320 et mill. 4, unoquoque panno miliarensibus senis emto.
 Huc quoque pertinent emta e regione sacellarii et vestiarii. In mer-
 cedem sutoribus velorum, qui supradicta vela elaborarunt, simul et
 pro pretio filorum in eam rem adhibitorum, expensae fuerunt num.
 33. Pro emendis antennis ligneis illorum 11 caraborum expensae
 sunt . . . ; pro emendis funibus in supplementum eorum, quae nunc
 sunt, aut deinceps erunt, et igitur putrida atque fragilia in

ἀποκειμένων εἰς τὸ εἰδικόν. ἐδόθη ὑπὲρ ἀλειφῆς τῶν αὐτῶν
 διφθερίων ,, ζν. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς μαγγάνων λόγῳ τῶν
 αὐτῶν ἰά καταβίων ,, θ ε'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς κοπίων
 τπέ ,, ε'. ἐδόθη ὑπὲρ ναυπηγήσεως τῶν αὐτῶν ἰά καταβίων
 5 τῶν τε σχιστῶν καὶ τῶν περιβόλων αὐτῶν καὶ λοιπῶν ,, ἰά.
 ἐδόθη ὑπὲρ καλαφατήσεως τῶν αὐτῶν ἰά καταβίων ,, λγ'.
 ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς ἐτέρων πανίων ῥασιακῶν ρ' τῶν δοθέν-
 των κατὰ περίσσειαν εἰς τὸν αὐτὸν στόλον ,, κη ζιβ. ἐδόθη Ed.L. 390
 ὑπὲρ ἀγορᾶς βυρσαρίων βοείων ρκβ' ,, κην. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγο-
 10 ρᾶς κεντούκλων σ' τῶν δοθέντων κατὰ περίσσειαν ὁμοίως εἰς
 τὸ βασιλικὸν πλοῖμον ,, κηζ . ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς κιλικίων
 α τῶν ε' ,, ρεε' ζεε'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς σχοινίων λεπταρίων καὶ Ms. 226.b
 χαρταρίων καὶ λοιπῆς ἔξοδου ,, ιε' ζεε'. λόγῳ ποιῆσαι ἀτεγίων
 κιλικίων ρ' ,, ρην. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς κασιτέρου λίτραι σ'
 15 ,, λδ'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς χαλκώματος λίτραι σ' ,, ιη'. ἐδό-
 θη ὑπὲρ ἀγορᾶς σκαφιδίων στρογγύλων μεγάλων ρ' ,, ιβ'. ἐδό-
 θη ὑπὲρ ἀγορᾶς σκαφιδίων μικροτέρων ρ': κγ'. ἐδόθη ὑπὲρ
 ἀγορᾶς καλδαρίων σ': λγ'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς καπουλίων
 β ,, μ'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς πτυαρίων α ,, ιδ'. ἐδόθη ὑπὲρ B
 20 ἀγορᾶς ἐτέρων κᾶδων μικροτέρων ν' : ε'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς
 ἐτέρου κασιτέρου λίτραι σ' τὰ δοθέντα *Μιχαὴλ χυτῆ* λόγῳ
 9. βυρσαρίων em. R., βυσαρ. cod. et ed.

funibus et plexibus funium annularibus antennas ambientibus eorundem 11 velorum expensa sunt num. 3; pro emendis pellibus 12 expensa numism. 62; nam reliquae 19 pelles datae sunt ex illarum numero, quae in idico depositae iacent. Pro unctura earundem pellium expens. num. 7, mill. 0; pro emendis manganis illorum 11 carabiorum num. 9, mill. 6; pro emendis remis 485 num. 5. Pro compactura seu fabricatione illorum 11 carabiorum et cancellorum septimentorumque tabulata summa cingentium reliquarumque structurarum navalium num. 11. Pro picatura illorum 11 carabiorum num. 33. Pro emendis 100 pannis crassis aliis ad abundantiam in classem distributis num. 28, mil. 12; pro emendis coriis bovillis 122 expensa num. 88, m. 0; pro emendis centonibus ducentis pariter super numerum erogatis in regiam classem expensa num 28. mil. . . ; pro emendis cilicis mille, singula pro senis numismatibus, expensa fuerunt num. 166, mil. 6. Pro emendis funibus minutis et chartis seu membranis et in alia necessaria expensa fuerunt num. 15, mil. 6; pro faciendis tentoriis cilicinis centum exp. numism. 183, mil. 0; pro emendis stanni libris ducentis expensa numismata 34; pro aeneae materiae libris 200 expensa numismata 18; pro scaphis magnis rotundis centum expensa numismata 24; pro minoribus aliis centum numismata 12; pro emendis ahenis caldariis ducentis numism. 33; pro labris vel cupis bis mille num. 40; pro bottis mille num. 14; pro aliis minoribus cadis vel doliis quinquaginta num. 5; pro adhuc aliis

κατακολλήσεως διαφόρων ἔργων τῶν σιφουνίων τοῦ βασιλικοῦ πλοῦμου „λςV. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς κηρίου λίτραι ρ' „ ε'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς μοιβίου ἀργοῦ λίτραι σ' „ δ'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς χαλκώματος διαφόρου τῆ δοθέντι λόγῃ τῆς ὑπουρηγίας τοῦ δρουγγαρίου τοῦ πλοῦμου ὑπὲρ κακαβίων μεγάλων β, καὶ ἑτέρων κακαβίων μεσαίων β, καὶ χυτροκακαβίων γανωτῶν δ', καὶ κουκουμίων μεγάλων β, καὶ τιγανίων μεγάλων β, χαλκοσταμνίου γανωτοῦ ἐνόδ, φλασκίων γανωτῶν β, χεινιβοξέστων β „ κδ'. ὁμοῦ τὸ πᾶν ἔξοδος χ' λίτραι κ' „ νζ, Cmil. ζ'. ἐδόθησαν παρὰ τοῦ εἰδικοῦ κόρδαι μεταξωταὶ σπαρ. 10 τίται. ἐδόθησαν ἕτεραι κόρδαι μεταξωταὶ μικραὶ λόγῃ τῶν τοξοβολίστρων. ἐδόθη ὁμοίως παρὰ τοῦ εἰδικοῦ λόγῃ τῶν καλυβομάτων τῶν χελανδίων τοῦ βασιλικοῦ πλοῦμου ἀνὰ χαρτίων ε' μοιβίον χιρτία ρ' στι λίτραι γ'. ἐδόθη τὸν δρουγγάριον τοῦ πλοῦμου ἀπὸ τοῦ κατεπάνω τοῦ ἄρματος σπαδιά¹⁵ γ, σκουτάρια γ, κοντάρια γ, σαγίτας χιλιάδες σμ', ἑτέρας σαγίτας λόγῃ τῶν τοξοβολίστρων μύας χιλιάδες δ'.

Τὰ ἀπὸ τοῦ σεκρέτου τοῦ βεστιαρίου δοθέντα τῷ δρουγγαρίῳ τῶν
D πλοῦμων κατὰ περισσειαν ὑπὲρ τοῦ ταξειδίου τῆς Κρήτης.

Σείστας ρν'. περόνας τῶν χελανδίων ρλ'. σφενδόβολα²⁰

6. μεσίων et κυδροκακ. cod. et ed. 15. τοῦ κατὰ ἄρματος ed.

stanni libris 200, quae datae fuerunt fusori Michaëli ad ferrumina-
das varias machinas siphonum ignis Graeci eiaculandi classis regiae,
expensa numismata 30, mil 0; pro cerae emendis libris centum num.
5; pro emendis plumbi in massa vel crudi libris 200 num. 4; pro
emendis massis aeneis in usum culinae drungarii classis ad efficien-
dos inde cacabos grandes duos et alios duos mediae formae, et ca-
cabos olliformes stannatos quatuor et cucumos grandes duo et sarta-
gines grandes duas, et matellam [seu haustum vini] aeneam [ab
angustiore ore versus fundum latescens] stannatum unum, et lagenas
stannatas duas, et malluvia duo, expensa fuerunt numismata viginti
quatuor. In universum auri litrae 21, numismata 57, mil 6. Idi-
cum porro dedit restes per strias firmiter tortos spartinos; restes
alios striatim tortos minores pro arcubalistis. Pro tabulatis chel-
landiorum regiae classis bracteadis sigillatim in unumquodque che-
landium quinas bracteas plumbeas. In universum ergo in viginti che-
landia bracteas plumbi centum, pendentes libras ter mille. Drun-
gario classis dabat catepanus armatis [seu armamentarii] gladios ter
mille, scuta totidem, contos seu hastas totidem, sagittarum millia
240, aliarum sagittarum, qualium usus est in arcubalistis et quas
muscas vel muschettas appellant, millia quatuor.

SECRETUM VESTIARIUM DABAT DRUNGARIO CLASSIS IN SUBERANFUNDANTIAM AD
EXPEDITIONEM CRETENSEM HARC.

Catenas [aut malleos] 150; fibulas chelandiorum 130; fundas

σιδηρᾷ ιβ'. τζόκους σμ'. τζαπία τ'. περόνια σιδηρᾷ μεγά-
 λα τοῦ ξυλοκάστρου ιβ'. πάγουροι σιδηροῦ ιε'. ψελλία σι-
 δηρᾷ λ'. δάκτυλοι ιε'. κατζία η'. βαρέας ι'. χειροβαρέαι
 κδ'. καρφίον γυραρικὸν χιλιάδες δ'. καρφίον ἀρπάγιον χι-
 5 λιάδες β, τετραδουκτυλαῖον ε, τῆς παρηλώσεως η, στεγα-
 δερὸν ζ. ἀκόντια χαλκᾷ ιε'. γωνωτὰ χαλκᾷ λ'. παραδρά-Ed.L. 391
 κτια χαλκᾷ λ'. βουτία χαλκᾷ λ'. ἀναγοντιτέα χαλκᾷ ιε'. σχοι- Ms. 227. a
 νία σιδηρόβολα ξ. περιπετόμενα ρμ'. σπαρτίνας ρμ'. λεπτά-
 ρια σκ'. σκαλοδέματα τ'. κουβάρια ρ'. κανάβιον λίτραι β,
 10 καὶ ἀντὶ λιναρίου χιλιάδων ζ ,, π', καὶ ὑπὲρ ἀγορῶς πίσεως
 χιλιάδες ι', καὶ ὑγροπισσίον χιλιάδες τ', καὶ κεδρέας χι-
 λιάδες ρ' ,, κγ'. σίδηρον ἀργὸν λίτραι γ. κριοὶ σιδηροῦ με-
 γάλοι ι'.

15 Τὰ ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος δοθέντα τῷ δρουγγαρίῳ τῶν πλοῦμων εἰς
 ἔξοδον τοῦ κατὰ τῆς Κρήτης ταξειδίου. B

Ἰμάτια ἔσωφόρια μεγαλόζηλα λιτὰ ε'. τουβία ὁμοίως
 ζυγᾶς ε'. ὑποκαμισοβράκια ε'. ἐπεριπτάρια ὄξεα ε'.

Τὰ ἀπὸ τοῦ εἰδικοῦ δοθέντα τῷ αὐτῷ δρουγγαρίῳ τῶν πλοῦμων
 ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ ταξειδίου.

20 Ἰμάτια ἔσωφόρια κατὰ Σαρακηνοῦς ἄρξαμμένα δεκά-

ferreas 12; funes 240; sappas seu ligones terrae fodiendae 400; fibu-
 las ferreas magnas lignei castris 12; caneros ferreos 15; torques fer-
 reos 30; annulos 15; capsas 8; dolia 10; dolia manibus gestabilia
 24; clavos in summo in gyrum tortos 4000; clavos aduncos 2000;
 4 quadrantales clavos 5000; vulgares ad coagmentandum utiles 8000;
 alios cum latis capitellis sexies mille. Iacula aenea 15; stannata
 aenea 30; fusos aeneos 30; cupas aeneas 30; anagontitea aenea 15;
 funes ferrum iaculantes 60; circumvolantia 140; sparteos funes 140;
 tenues funes 220; scalas funibus plexas 400; cupas 100; cannabis li-
 bras 2000; et loco librarum 7000 lini numismata 80; et pro emen-
 dis picis libris decies mille et liquidac picis quadringentis librarum
 millibus et centum millibus librarum cedreae numismata 23; ferri
 crudi libras ter mille, arietes ferreos magnos decem.

COSTO DEDIT DRUNGARIO CLASSIS AD SUFFICIENTIUM FACIENDIS IN EXPEDI-
 TIONEM CRETENSEM SUMTIBUS.

Vestes interiores maioris formae puras sex; similium tibialium
 paria sex; interulas cum braccis 6 et totidem iniectoria seu pallia
 violacea.

IDICUM EIDEM EUNDEM IN VINEM DEDIT.

Vestes decem interiores ad modum Saracenicarum consutas ad

λια ι'. ἱμάτια ἔσωφόρια ὀκτάλια ι'. ἱμάτια ἔσωφόρια ἑπτά-
 λια κ'. τουβία ἀπὸ ἔσωφορίων δεκαλλίων καὶ ὀκταλίων καὶ
 C ἑπταλίων ζυγαὶ μ'. ἱμάτια λωρωτὰ Αἰγύπτια ἐξήραμμένα ρ'.
 ἱμάτια κονκουλάρικα ρ'. ἱμάτια βαμβακερὰ ρ'. ὑποκαμισο-
 βράκια διαφορώτερα ρμ'. ὑποκαμισοβράκια δεύτερα ρ'. ε-5
 παιριπτύρια διαφορώτερα μ'. ἐπαιριπτύρια δεύτερα σ'. ἐ-
 παιριπτύρια τρίτα ρ'. τουβία λωρωτὰ Αἰγύπτια ρ'. του-
 βία κονκούλάρικα ζυγὰς ρ'. τουβία βαμβακερὰ ρ'. ζωστρία
 μ'. ὑποδήματα διαφορώτερα ζυγὰς μ'. ὑποδήματα δεύτερα
 ζυγὰς σ'. ὑποδήματα τρίτα ζυγὰς ρ'. 10

Σταδιοδρομικόν.

D Ἀπὸ τῆς Θεοφυλάκτου πόλεως εἰς Ἡράκλειαν μιλια ζ'.
 ἀπὸ Ἡρακλείας ἕως Προικονήσου μιλ. μ'. ἀπὸ Προικονή-
 σου ἕως Ἀβύδου μιλ. ρ'. ἀπὸ Ἀβύδου ἕως Ταπενκία μιλ.
 ιβ'. ἀπὸ Ταπενκία ἕως Τενέδου μιλ. η' ἀπὸ Τενέδου ἕως Mi-15
 τυλήνης μιλ. ρ'. ἀπὸ Μιτυλήνης ἕως Χίου μιλ. ρ'. ἀπὸ
 Χίου ἕως Σάμου μιλ. ρ'. ἀπὸ τῆς Σάμου ἕως τοὺς Φούρ-
 νους μιλ. λ'. ἀπὸ τοὺς Φούρνους ἕως Ναξίας μιλ. σ'. ἀπὸ
 Ed. L. 392 καὶ Θερασίαν μιλ. κ'. ἀπὸ τὴν Θῆραν καὶ Θερασίαν ἕως 20
 τὰ Χριστιανὰ μιλ. κ'. ἀπὸ τὰ Χριστιανὰ ἕως τῆς Δίας μιλ.
 π'. ἀπὸ τῆς Δίας ἕως Κρήτης μιλ. ιβ'. ὁμοῦ μιλία ψιβ'.

15. η' post μιλ., recentiori manu in cod. adscriptum, om. ed

denorum aureorum valorem; vestes interiores decem ad octonorum,
 alias viginti ad septenorum, tibialia ad omnium illorum trium gene-
 rum numerum et rationem, nempe paria in universum quadraginta;
 vestes loratas Aegyptiacas consutas centum; vestes cum cucullis toti-
 dem; vestes bambacinas seu xylinas totidem. Interulas cum bracciis
 primae et optimae classis 140; alias secundi ordinis centum. Inie-
 ctoria praestantiora 40; alia deteriora 200; alia tertii et infimi ordi-
 nis centum. Tibialium loratorum Aegyptiacorum paria centum; alio-
 rum cucullaricorum paria centum; aliorum bambacinorum centum,
 cingula 40; calceorum praestantiorum paria 40; secundi generis pa-
 ria 200; tertii et deterrimi generis paria 100.

STADIODROMICUM SEU INDEX MILIARUM [A CONSTANTINOPOLI AD CRETAM].

Ab Urbe, quam Deus custodiat [CPLi] ad Heracleam sunt mi-
 liarum 60. Illinc ad Proconnesum 40. Illinc ad Abydum 100. Illinc ad
 Ta Peucia 12. Illinc ad Tenedum 8. Illinc ad Mitylenen 100. Illinc ad
 Chium 100. Illinc ad Samum 100. Illinc ad Furnos 30. Illinc ad Na-
 xiam vel Naxium 70. Illinc ad Ium 30. Illinc ad Theram et Therasi-
 am 20. Illinc ad Ta Christiana 20. Illinc ad Dium 80. Illinc ad Cretam
 12. Summa mil. 792.

ΚΕΘ. μς'.

Οἱς ὑφείλει ὁ βασιλεὺς δυνάσσει τιμῶν τοῖς μεγαίστασι καὶ πρώτοις Μs. 227. b
τῶν ἐθνῶν.

Ἐξουσιοκράτωρ, ἔξουσιάρχης, ἔξουσιαστής, ἄρχων τῶν
5 ὑαρχόντων, ἀρχηγός, ἀρχηγέτης, ἄρχων, ἑξάρχων, προηγέ- B
μῶν, ἡγεμονάρχης, ἡγεμῶν, καθηγεμῶν, δυνάστης, προηγέ-
τωρ, ἡγέτωρ, πρῶτος, ἔφορος, ὑπερέχων, διατάκτωρ, παν-
υπέριστος, ὑπέριστος, κοίρανος, μεγαλόδοξος. † ῥήξ, πρίγ-
κισ, δοῦξ, συγκλητικὸς, ἐθνάρχης, τοπάρχης, σαυράτης,
10 οφύλαρχος, πάτραρχος, στρατηγός, στρατάρχης, στρατάρ-
χος, στρατηλάτης, ταξίαρχος, ταξιάρχης, μεγαλοπρεπέστα-
τος, μεγαλοπρεπής, πεποθημένος, ἐνδοξότατος, ἐνδοξος, πε-
ριφανέστατος, περιφανής, περιβλεπτος, περιβλεπτότατος,
εὐγενέστατος, εὐγενής, ἀριπρεπέστατος, ἀριπρεπής, ἀγλαώ-
15 στατος, ἀγλαός, ἐρίτιμώτατος, ἐρίτιμος, γερουσιώτατος, γε-
ρούσιος, παιδιμώτατος, παιδιμος, κυριώτατος, κύριος, ἐν-
τιμώτατος, ἐντιμος, προηγούμενος, ἡγούμενος, ὀλβιώτατος,
ὀλβιος, βουληφόρος, ἀρωγός, ἐπίκουρος, ἐπιῤῥόθος, ἀ- C
μάντωρ.

18. ἀμύντωρ coni. R.

CAP. 46.

*Tituli, quibus Imp. viros principes et alios illustris dignitatis im-
ter exteros cohonestare debet.*

Imperans pro arbitrio et auctoritate sua, potestatus, princeps principum, ductor, imperator, legatus, praeitor, institutor, potentatus, magnus dux. Rex, princeps, dux, senator, ethnarcha seu princeps nationis; toparcha seu dominus loci; satrapa, phylarchus seu tribus princeps; patriarchus seu familiae princeps; strategus; stratarehes, stratiarchus, stratelates, quae omnia ducem militarem significant; taxiarchus seu dux legionis, magnificentissimus, magnificus, cupitus, gloriosissimus, gloriosus, illustrissimus, illustris, conspicuus, maxime conspicuus, nobilis, excellentissimus, excellens, inclytissimus, inclytus, splendidissimus, splendidus, honorificentissimus, honorificus, venerabilissimus, venerabilis, clarissimus, clarus, dominantissimus, dominus, honorabilissimus, honorabilis, praeducens, ducens, beatissimus, beatus, consiliator, adiutor, opitulator, tutor et assertor, amator.

ΚΕΦ. μζ΄.

ΟΙ ΤΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΘΝΩΝ ΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΠΡΕΣΒΕΡΩΝ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ.

Οι τῶν ἀπὸ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἐρχομένων πρεσβέρων πρὸς
τὸν βασιλέα χαιρετισμοί. 5

Ἐπισκέπτονται ἡμῶς οἱ κορυφαῖοι τῶν ἀγίων ἀποστόλων,
D Πέτρος ὁ τῶν οὐρανῶν κλειδοῦχος, καὶ Παῦλος ὁ τῶν ἐθνῶν
διδάσκαλος. ὁ πνευματικὸς πατὴρ ἡμῶν ὁ δεῖνα ὁ ἀγιώτα-
τος καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἅμα τῶν ἀγιωτάτων ἐπι-
σκόπων, πρεσβυτέρων καὶ διακόνων καὶ πάσης τῆς ἱερατικῆς¹⁰
τάξεως τῆς ἁγίας τῶν Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἐπακαστέλλουσί
σοι, βασιλεῦ, πιστὰς εὐχὰς διὰ τῆς ἡμετέρας ταπεινότητος.
ὁ ἐνδοξότατος ὁ δεῖνα ὁ πρίγκιψ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης
σὺν τῶν ἀρχόντων καὶ παντὸς τοῦ ὑποκειμένου αὐτῷ λαοῦ
ᾧξαστέλλουσιν τὴν βασιλείαν σου πιστατάτην δούλωσιν.¹⁵

Ed L. 393

Ἡ τοῦ λογοθέτου πρὸς αὐτοὺς ἐρώτησις.

Μα. 228. Πῶς ἔχει ὁ ἀγιώτατος ἐπίσκοπος Ῥώμης ὁ πνευματικὸς
πατὴρ τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ ἁγίου; πῶς ἔχουσι πάντες οἱ
ἐπίσκοποι καὶ πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι καὶ ὁ λοιπὸς κληρὸς

2. ἐρχομένων em. R., ἐρχόμενοι cod. et ed.

CAP. 47.

SALUTATIONES LEGATORUM A VARIIS GENTIBUS AD IMPERATOREM
VENIENTIUM.SALUTATIONES AD IMPERATOREM A LEGATIS E VITREAE ROMA
VENIENTIBUS.

Visitant vos antistites sanctorum Apostolorum, Petrus, coeli cla-
viger, et Paulus, gentium doctor; et spiritualis pater noster N. N.
sanctissimus et oecumenicus patriarcha, unaque sanctissimi episcopi,
presbyteri, diaconi, omnis ordo sacerdotalis sanctae Romanorum ec-
clesiae, iniunxerunt nostrae humilitati, ut apud te, o Imperator, fide-
lia vota ipsorum nomine renuntiarem. Gloriosissimus N. N., prin-
ceps veteris Romae, unaque ceteri eius proceres, et omnis ei sub-
ditus populus renuntiant et significant imperiali tuae maiestati fide-
lissima sua servitia,

INTERROGATIO LOGOTHETAE AD EOS LEGATOS.

Quomodo agit sanctissimus episcopus Romae, spiritualis pater
sancti nostri Imperatoris? Quomodo agunt omnes episcopi, presby-

τῆς ἐγίας τῶν Ῥωμαίων ἐκκλησίας; πῶς ἔχει ὁ ἐνδοξότατος ὁ δεῖνα πρίγκιψ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης;

Ὁ τῶν ἀπὸ Βουλγαρίας ἐρχομένων πρεσβίων πρὸς τὸν βασιλέα
χαιρετισμός. B

5 Πῶς ἔχει ὁ θεοστεφῆς βασιλεὺς ὁ πνευματικὸς πάππος τοῦ ἐκ Θεοῦ ἄρχοντος Βουλγαρίας; πῶς ἔχει ἡ ἀγνούστα καὶ δέσποινα; πῶς ἔχουσι οἱ υἱοὶ καὶ βασιλεῖς τοῦ μεγάλου καὶ ὑψηλοῦ βασιλέως καὶ τὰ λοιπὰ αὐτοῦ τέκνα; πῶς ἔχει ὁ ἀγιώτατος καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης; πῶς ἔχουσι
1001 οἱ δύο μάγιστροι; πῶς ἔχει ἡ σύγκλητος πᾶσα; πῶς ἔχου-
σιν οἱ δ' λογοθέται;

Ἡ τοῦ λογοθέτου πρὸς αὐτοὺς ἐρώτησις. C

Πῶς ἔχει ὁ πνευματικὸς ἔγγονος τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ
ἀγίου ὁ ἐκ Θεοῦ ἄρχων Βουλγαρίας; πῶς ἔχει ἡ ἐκ Θεοῦ ἄρχόν-
15 τισσα; πῶς ἔχουσι ὁ Κανάρτι κείνος καὶ ὁ Βουλίας ταρκά-
νος οἱ υἱοὶ τοῦ ἐκ Θεοῦ ἄρχοντος Βουλγαρίας καὶ τὰ λοιπὰ
αὐτοῦ τέκνα; πῶς ἔχουσι οἱ ἕξ Βολιάδες οἱ μεγάλοι; πῶς
ἔχουσι καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔσω καὶ ἔξω Βολιάδες; πῶς ἔχουσι
τὸ κοινὸν τοῦ λαοῦ;

teri, diaconi, reliquus clerus S. Romanae ecclesiae? Quomodo agit gloriosissimus N. N., princeps veteris Romae?

SALUTATIO LEGATORUM E BULGARIA VENIENTIUM AD IMPERATOREM.

Quomodo valet a Deo coronatus Imperator, spiritualis avus nostri per Deum Domini Bulgariae? Quomodo valet Augusta et Domina? Quomodo valent filii Imperatores magni et excelsi Imperatoris et reliqui eius liberi? Quomodo valet sanctissimus et oecumenicus patriarcha? Quomodo valent ambo magistri? quomodo totus senatus? Quomodo quatuor logothetae?

LOGOTHETAE AD EUM INTERROGATIO.

Quomodo valet sancti nostri Imperatoris nepos spiritualis, per Deum princeps Bulgariae? Quomodo valet principissa per Dei gratiam? quomodo Conartycinus et Bulias tarcanus, filii Bulgariae per Deum principis, et reliqui eius liberi? quomodo sex magni Boliades? [ille titulus est procerum Bulgariae;] quomodo reliqui intus et extus [in aula domi, et foris in campo] Boliades vel proceres? quomodo commune populi?

D *Μεταμειφθέντος δὲ τοῦ δυνάματος καὶ ἐλθόντος εἰς υἰότητα, κάλει ἐπηρεάτων οἱ Βουλγαροὶ οὕτως.*

Πῶς ἔχει ὁ μέγας καὶ ὑψηλὸς βασιλεὺς ὁ ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ καθεζόμενος θρόνου; πῶς ἔχει ὁ υἱὸς καὶ βασιλεὺς τοῦ μεγάλου καὶ ὑψηλοῦ βασιλέως καὶ τὰ λοιπὰ αὐτοῦ τέκνα; πῶς ἔχει ἡ ἀγούστα καὶ δέσποινα; πῶς ἔχει ὁ ἀγιώτατος καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης; πῶς ἔχουσιν οἱ μάγιστροι, ἀνθύπατοι, πατριῖκοι; πῶς ἔχει ἡ πᾶσα σύγκλητος; πῶς ἔχουσιν οἱ στρατηγοὶ καὶ τὰ στρατεύματα τοῦ βασιλέως τοῦ ἀγίου;

10

Ed. L. 394

Ἡ τοῦ λογοθέτου πρὸς αὐτοὺς ἐρώτησις.

Πῶς ἔχει ὁ πνευματικὸς υἱὸς τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ ἀγίου ὁ ἐκ Θεοῦ ἄρχων Βουλγαρίας; πῶς ἔχει ἡ ἐκ Θεοῦ ἀρχόντισσα Βουλγαρίας; πῶς ἔχουσιν οἱ υἱοὶ καὶ θυγατέρες τοῦ πνευματικοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλέως; πῶς ἔχουσιν οἱ ἔξι Βολιάδες οἱ μεγάλοι; πῶς ἔχουσιν καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔσω καὶ ἔξω Βολιάδες; πῶς ἔχει τὸ κοινὸν τοῦ λαοῦ;

Ὁ τῶν ἀπὸ Συρίας καὶ τοῦ Ἀμερμουμνῆ ἐρχομένων πρεσβέων πρὸς τὸν βασιλέα χαιρετισμός.

B *Εἰρήνη σοι καὶ ἔλεος, εὐφροσύνη καὶ δόξα παρὰ Θεοῦ*

COMMUTATO AUTEM DEINCEPS NOMINE, ET AD FILIALITATEM [PRINCIPIS BULGARIAE, RESPECTU IMP. OPTANI] VENIENTE, INTERROGABANT BULGARUM ALIO MODO, NEMPE SIC.

Quomodo valet magnus et excelsus Imperator, residens super aureo throno? quomodo Imperator et filius magni et excelsi Imperatoris? et reliqui eius liberi? quomodo Augusta et Domina? quomodo sanctissimus et oecumenicus patriarcha? quomodo magistri, proconsules, patricii? quomodo totus Senatus? quomodo magistri militum et exercitus sancti Imperatoris?

LOGOTHETAE AD EOS INTERROGATIO.

Quomodo valet spiritualis filius sancti nostri Imperatoris, a Deo constitutus archon seu princeps Bulgariae? quomodo a Deo constituta archontissa Bulgariae? quomodo filii et filiae spiritualis filii Imperatoris? quomodo sex magni Boliades? quomodo reliqui domi forisque Boliades? quomodo commune populi?

SALUTATIO AD IMPERATOREM A VENIENTIBUS E SYRIA LEGATIS

AMIRUMNEAE.

Pax tibi et misericordia, hilaritas et gloria a Deo, excelsis et

τῷ ὑψηλῷ καὶ μεγάλῳ βασιλεῖ τῶν Ῥωμαίων. εὐζωΐα καὶ ὑγεία σοι καὶ ζωὴ πολυχρόνιος παρὰ Κυρίου, εἰρηνοποιὸν καὶ ἀγαθὸν βασιλεῦ. ἀνατελεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις σου δικαιοσύνη Ms. 228. b
καὶ πλήθος εἰρήνης, εἰρηλικώτατε καὶ φιλόανδρως βασιλεῦ.

5 Ἡ τοῦ λογοθέτου πρὸς αὐτοὺς ἐρώτησις.

Πῶς ἔχει ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ εὐγενέστατος καὶ περιβλεπτος Ἀμερμουμνῆς; πῶς ἔχει ὁ Ἀμηρᾶς καὶ ἡ γερουσία Ταρσοῦ; (εἰ δὲ ἀπὸ ἄλλης Ἀμηραδίας ἔλθωσιν οἱ τοῦ Ἐμερμουμνῆ ἀποκρισιάριοι, ὀφείλουσιν ὑπὲρ ἐκείνον ἐρωτᾶν τοῦ Ἀμηρᾶ καὶ τῆς γερουσίας αὐτοῦ.) πῶς ἔχετε ὑμεῖς; πῶς ὑπεδέχθητε παρὰ τοῦ πατρικίου καὶ στρατηγοῦ Καππαδοκίας; πῶς διέσωσεν ὑμᾶς ὁ ἀποσταλεῖς βυσιλικὸς εἰς διάσωσιν ὑμῶν; μὴ τι ἐναντίον ἢ θλιβερόν συνέβη ὑμῖν κατὰ τὴν ὁδόν; ὑπάγετε καλῶς εὐφραϊνόμενοι καὶ ἀγαλλόμενοι, σήμερον συνεστιώμενοι μετὰ τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ ἁγίου.

Πῶς δεῖ χαιρετίζειν τοὺς ἀπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων ἀπιδόντας φίλους πρὸς τὸν Ἀμερμουμνῆν. D

Χαίροις ὁ χαίρων εἰρήνη, ὁ φρόνιμος ἐν βουλαῖς, καὶ ἀγαθὸς καὶ πραότατος, ὑγιαίνων, εὐθυμῶν, εἰρηνεύων πάντο-

magno Imperatori Romanorum; commoda vita et valetudo prospera et diuturni anni a Domino tibi contingant, pacifice atque bone Imperator. Exoriatnr in diebus tuis iustitia et plenitudo pacis, pacis et hominum amantissime Imperator.

LOGOTHETAE AD EUM INTERROGATIO.

Quomodo valet magnificentissimus et nobilissimus et illustris Amirmumnes? quomodo Amiras et senatus Tarsi? (aut si aliunde, non a Tarso, venerint Amirmumnae apocrisarii vel legati, debet in illius Amirae procerumque ipsius valetudinem inquiri.) Vos homines Amirmumnae, quomodo valetis? quomodo excepti hospitio fuistis a patricio et stratego Cappadociae? quomodo huc conduxit vos basilicus seu caesarianus, vos huc conductum missus? Num aliquid adversi taediive contigit vobis in via? Abite optima cum hilaritate, et lactamini, hodie convivaturi cum sancto nostro Imperatore.

SALUTATIO AD AMIRMUMNEM AB IMPERATORIBUS ROMANIS AD EUM MISSORUM LEGATORUM.

Salve gaudens pace, prudens consiliorum, bone, clementissime, bene valens, animo hilari, ubique pacificator, magnificentissime atque gloriosissime Amirmumna. Pax tibi terra marique, gloria et honor,

Θεν, μεγαλοπρεπέστατε και ενδοξότατε Ἀμερμουμνη· ειρήνη σοι ἀπὸ γῆς και θαλάσσης, δόξα και τιμὴ, εὐφροσύνη και ζωὴ μακροχρόνιος· ειρηνικώτατε και εὐγενέστατε Ἀμερμουμνη, εἴη σου τὸ ὄνομα ἔντιμον και ἡ ζωὴ μακροχρόνιος, φίλε γλυκύτατε τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ ἀγίου, περιβλεπτε καις περιφανέστατε Ἀμερμουμνη.

Ed. L. 395 Ὁ τῶν ἐρχομένων πρεσβέων ἀπὸ μεγιστάνου Ἀμῆρ ἢ Αἰγύπτου ἢ Περσίας ἢ τοῦ Χοροσάν, ὑποταγέντες δηλονότι τῇ βασιλείᾳ Ῥωμαίων και πάντα ἀποσιέλλοντες, πρὸς τὸν βασιλέα χαιρετισμός.

Πολυχρόνιος ζωὴ και δόξα και εὐφροσύνη παρὰ Θεοῦ σοι τῷ ὑψηλῷ και μεγάλῳ βασιλεῖ ἡμῶν, καλὴν προστασίαν και σκέπην και ἀντίληψιν εὐρομεν τὴν σὴν ὑψηλὴν και μεγάλην βασιλείαν. χαρισθεῖς ἡμῖν ἐν πολλοῖς ἔτεσιν ἡ σὴ δεσποτεία και βασιλεία, ὅτι ἡμεῖς λαὸς σου και δοῦλοι πιστότατοι τῆς αὐτοκρατορίας ὑμῶν. 15

Ἡ τοῦ λογοθέτου πρὸς αὐτοὺς ἐρώτησις.

Πῶς ἔχει ὁ πιστότατος και οἰκελὸς τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ ἀγίου ὁ δεῖνα ὁ εὐγενέστατος; πῶς ἔχει ὁ λαὸς αὐτοῦ ἅπας οἱ πιστοὶ και εὐγνώμονες δοῦλοι τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ ἀγίου; πῶς ἔχεις σὺ; πῶς ὑπεδέχθης παρὰ τοῦ πατρικίοντο

9. χαιρετισμός cod., χαιρετισμοί ed.

gaudium et vita multennis. Maxime, pacifice et nobilissime Amirmumna, sit nomen tuum honoratum et vita multennis, amice suavissime sancti nostri Imperatoris, conspicue atque illustrissime Amirmumna.

SALUTATIO LEGATORUM A MEGISTANE QUODAM AMIRA, SIVE AEGYPTI, SIVE PERSIAE, SIVE CHORASAN, VENIENTIUM AD IMP. INTELLIGENDUM ID DE ILLIS AMIRIS, QUI ROMANO IMPERIO PARENT ET FACTA TRIBUTA MITTUNT.

Multennis vita et gloria et gaudium a Deo tibi contingant, excelso et magno nostro Imperatori. In excelsa magnaque tua imperii administratione inveniamus bonum praesidium et tutamen atque adiutorium. Multos in annos indulgeatur nobis a divina gratia tuum dominium atque regnum, qui sumus populus tuus et servi fidelissimi Imperatoris nostri.

LOGOTHETAE AD EOS INTERROGATIO.

Quomodo valet fidelissimus et familiaris sancti nostri Imperatoris, ille vel ille, vir nobilissimus? quomodo totus eius populus, fideles et benevoli erga herum servi sancti nostri Imperatoris? quo-

καὶ στρατηγῶν θέματος ὁ δεῖνα; πῶς διέσωσέν σε ὁ ἄπο- Ms. 229. a
σταλεῖς βασιλικὸς εἰς διάσωσίν σου; μὴ τι ἐναντίον ἢ θλι-
βερόν συνέβη σοι κατὰ τὴν ὁδόν; ὕπαγε καλῶς εὐφραινό-
μενος καὶ ἀγαλλόμενος, σήμερον συνεσθίων μετὰ τοῦ βασι-
5λέως ἡμῶν τοῦ ἁγίου. C

Ὁ τῶν ἐρχομένων πρεσβέων ἀπὸ μεγιστάνου Ἀμηρᾶ ἢ Αἰγύπτου ἢ
Περσίας ἢ τοῦ Χοροσᾶν, δηλονότι μὴ ὄντος ὑποτεταγμένου τῇ βα-
σιλεῖς Ῥωμαίων, ἀλλ' ἢ τε ὑπὸ τὴν ὑποταγὴν τοῦ Ἀμερμουμνη
ὄντος, εἴτε καὶ μὴ, πρὸς τὸν βασιλέα χαιρετισμός:

10 Εἰρήνη σοι καὶ ἔλεος, εὐφροσύνη καὶ δόξα παρὰ Θεοῦ
τῷ ὑψηλῷ καὶ μεγάλῳ βασιλεῖ τῶν Ῥωμαίων, εὐζωΐα καὶ ὕ-
γεία σοι καὶ ζωὴ πολυχρόνιος παρὰ Κυρίου, εἰρηνοποιὸν καὶ
ἀγαθὸν βασιλεῦ. ἀνατελεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις σου δικαιοσύνη
καὶ πλήθος εἰρήνης, εἰρηνικώτατε καὶ φιλόανθρωπε βασιλεῦ.

15 Ἡ τοῦ λογοθέτου πρὸς αὐτοὺς ἐρώτησις.

Πῶς ἔχει ὁ εὐγενέστατος Ἀμηρᾶς Αἰγύπτου; πῶς ἔχει
ἢ γερουσία καὶ ὁ λαὸς αὐτῆς ἄπας; πῶς ἔχεις σύ; πῶς Ed. L. 396
δισσώθης κατὰ τὴν ὁδόν; μὴ τι ἐναντίον ἢ θλιβερόν συνέβη
σοι κατὰ τὴν ὁδόν; μὴ τι ἐναντίον συνέβη σοι; ὕπαγε κα-

modo vales tu? quomodo exceptus es a patricio et stratego illius
vel illius [unde venis] provinciae? quomodo comitatus te fuit con-
duxitque basilicus, eum in finem obviam tibi missus? Adversine
aliquid et acrumnosi tibi contigit in via? Abi bene hilaris et ex-
sultans, utpote hodie cum sancto nostro Imperatore epulaturus.

SALUTATIO AD IMPERATOREM LEGATORUM A MEGISTANE QUODAM AMIRA, SIVE
AEGYPTI, SIVE PERSIAE, SIVE CHORASANAE, QUI NEMPE SUBDITUS IMPERIO
ROMANORUM NON EST, SED SIVE AB AMERMUMMA DEPENDET, SIVE ETIAM
NON, SED SUI IURIS EST.

Pax tibi et misericordia, gaudium et gloria a Deo tibi contin-
gant, excelso et magno Imperatori Romanorum, commoda vita diu-
turnaque et prospera valetudo a Domino, pacifice et bone Imperator.
Exorietur in diebus tuis iustitia et multitudo atque plenitudo pacis,
pacis amantissime et humanissime Imperator.

LOGOTHETAE AD EOS INTERROGATIO.

Quomodo valet nobilissimus Amiras Aegypti? quomodo senatus
populusque eius omnis? quomodo vales tu? quomodo huc conductus?

λῶς εὐφραινόμενος καὶ ἀγαλλόμενος, σήμερον συνεσθίων μετὰ τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ ἁγίου.

ΚΕΦ. μη΄.

Τὰ ἄκτα τῶν εἰς τοὺς ἐθνικοὺς γενομένων ἐπιγραφῶν.

Εἰς τὸν πάπαν Ῥώμης. βούλλα χρυσῆ μονοσολδία. „ἐνὶ δνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος Βτοῦ ἐνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν. ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα πιστοὶ ἐν αὐτῇ τῷ Θεῷ βασιλεῖς Ῥωμαίων πρὸς ὁ δεῖνα τὸν ἁγιώτατον πάπαν Ῥώμης καὶ πνευματικὸν ἡμῶν πατέρα.” ὁμοίως καὶ εἰς τὸν πάπαν Ἀλεξανδρείας, πλὴν κατὰ τὴν οὐ γράφει. ὁμοίως καὶ εἰς τὸν πατριάρχην Ἀντιοχείας καὶ τὸν πατριάρχην Ἱεροσολύμων, πλὴν πνευματικὸν πατέρα οὐ γράφει. αἱ δὲ βούλλα χρυσαὶ τρισολδία. εἰς τὸν πρωτοσύμβουλον, ἦγον εἰς τὸν Ἀμερμουμνῆν. βούλλα χρυσαὶ τετρασολδία. „τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ, εὐγενεστάτῳ καὶ ἰ5 περιβλέπτῳ ὁ δεῖνα πρωτοσυμβούλῳ καὶ διατάκτορι τῶν Ἀγαρηνῶν ἀπὸ ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα τῶν πιστῶν αὐτοκρατόρων ἀγούστων μεγάλων βασιλέων Ῥωμαίων. ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα Ms. 229. bna πιστοὶ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ αὐτοκράτορες ἀγούστοι μεγάλοι βασιλεῖς Ῥωμαίων τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ, εὐγενεστάτῳ καὶ περιβλέπτῳ ὁ δεῖνα πρωτοσυμβούλῳ καὶ διατάκτορι τῶν Ἀγαρηνῶν.” εἰς τὸν ἄρχοντα τῶν ἄρχόντων τῆς μεγάλης Ἀρμενίας. βούλλα χρυσῆ τρισολδία. „Κωνσταντῖνος καὶ 15. ΣΧΟΛ. Χρῆ εἰδέναι, ὅτι Ἀμνηραμονμνῆς ὀφείλει λέγεσθαι.

adversine quid et molesti contigit in via? Abi bene hilaris et exsultans, hodie cum sancto nostro Imperatore epulaturus.

CAP. 48.

Acta seu formulae inscriptionum in litteris ad externos.

Ad papam Romae. Bulla aurea unius solidi. *In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, unius et solius veri Dei nostri. Ille et ille fideles et credentes in eundem Deum Imperatores Romanorum ad illum, sanctissimum Romae papam et spiritualem nostrum patrem.* Similis formula in litteris ad patriarcham Alexandriae adhibetur, praeterquam quod ille pater Imperatoris spiritualis non appellatur. Eadem ipsa formula quoque, sed etiam absque patris titulo, honorantur patriarchae Antiochiae et Hierosolymorum. Ad hos quae diriguntur bullae aureae, sunt trisoldiae [seu litteris ad eos destinatis appensa bullae aureae tres solidos aureos valore aequant]. Bulla aurea, quae ad protosymbulum, id est Amermumnam, mittitur, est tetrasoldia [seu valet quatuor solidos aureos] et habet [in externa aversa membrana] hanc inscriptionem: *Magno, honestissimo, nobi-*

Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ αὐτοκράτορες αὐγουστοὶ
 μεγάλοι βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς ὃ δεῖνα τὸν περιφανέστατον
 πρῶτον τῆς μεγάλης Ἀρμενίας καὶ πνευματικὸν ἡμῶν τέκνον."
 εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Ἀσπουρακᾶν, ἦγον τοῦ Βασπαρακᾶν, D
 5 ὃ νῦν τιμηθεὶς ἄρχων τῶν ἀρχόντων. βούλλα χρυσῆ τρισολ-
 δία. „Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ
 αὐτοκράτορες αὐγουστοὶ βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς ὃ δεῖνα τὸν
 περιφανέστατον ἄρχοντα τῶν ἀρχόντων." εἰς τὸν ἄρχοντα
 τοῦ Κοκοβίτ, Ἀρμενία· εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Ταρῶ, Ἀρμενία·
 10 εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Μῶξ, Ἀρμενία· εἰς τὸν ἄρχοντα
 τοῦ Αὐζαν, Ἀρμενία· εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Συνῆς, Ἀρμενία· Ed.L. 397
 εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Βαιτζῶρ, Ἀρμενία· εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ
 Χατζιένης, Ἀρμενία· εἰς τοὺς γ' ἄρχοντας τῶν Σερβοτιῶν
 τῶν λεγομένων Μαῦρα παιδία· ἐπιγραφὴ εἰς πάντας τοὺς
 15 προειρημένους· „κέλευσις ἐκ τῶν φιλοχρίστων δεσποτῶν πρὸς
 τὸν ὃ δεῖνα ἄρχοντα τοῦδε." εἰς τὸν κουροπαλάτην Ἰβηρίας.
 βούλλα χρυσῆ δισοῦδία. „κέλευσις ἐκ τῶν φιλοχρίστων δεσπο-
 τῶν πρὸς ὃ δεῖνα τὸν ἐνδοξότατον κουροπαλάτην." ἔχει δὲ περὶ
 αὐτὸν ὃ κουροπαλάτης ἐτέρας ἐξουσίας δ'. εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ
 20 Βεριασάχ, Ἰβηρία· εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Καρνάτης, Ἰβηρία· B
 εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Κούελ, Ἰβηρία· εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ

lissimo, spectabili, illi vel illi protosymbulo et proveditori Agarenorum ab illo et illo, fidelibus Imperatoribus Augustis, magnis Imperatoribus Romanorum. [Intus autem in adversa, exordio litterarum tale perscribitur alloquium:] *Ille et ille credentes in Christum Deum eique fideles Imperatores Augusti, magni Reges Romanorum, salutem dicunt magno, honestissimo, nobilissimo, spectabili protosymbulo et proveditori Agarenorum.* Ad principem principum magnae Armeniae, bulla aurea trisoldia. *Constantinus et Romanus, fideles in Christo Deo Imperatores, Augusti magni Reges Romanorum, ad illum, illustrissimum, primatem magnae Armeniae et spirituales nostrum filium.* Ad principem Aspuracan vel Basparacan, qui nunc honoratur titulo archontis archontum, bulla aurea trisoldia. *Constantinus et Romanus, fideles in Christo Deo Imperatores, Augusti Reges Romanorum ad illum, illustrissimum principem principum.* Ad praefectum castris et nomi Cocobit, et illum Taronis et Moëx et Auzanes et Synes et Baizur et Chazienes, omnium ad Romaniam pertinentium districtuum, item ad tres praefectos Serbotiorum [seu Servitiorum], quae vulgo Maura Paedia seu nigri pueri dicuntur, ad hos omnes idem est stylus et titulus inscriptionis, nempe: *Mandatum a Dominis Christum amantibus ad illum, praefectum illius [castris vel praefecturae].* Ad curopalatem Iberiae bulla aurea bisoldia. *Mandatum a Dominis Christum amantibus ad illum, gloriosissimum curopalatem.* Habet autem curopalates appositas sibi quatuor adhuc alias potestates, nempe praefectos Beriasach, Carnatae,

Ἄτζαρά, Ἰβηρία· „κέλευσις ἐκ τῶν φιλοχρίστων δεσποτῶν πρὸς ὃ δεῖνα.” εἰς τὸν ἔξουσιοκράτορα Ἀλανίας. βούλλα χρυσοῦ δισολδία. „ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν αὐτῷ τῷ Θεῷ βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς ὃ δεῖνα τὸν ἔξουσιαστὴν Ἀλανίας καὶ πνευματικὸν ἡμῶν τέκνον.” εἰς τὸν ἔξουσιαστὴν Ἀβασγίας.” βούλλα χρυσοῦ δισολδία. „κέλευσις ἐκ τῶν φιλοχρίστων δεσποτῶν πρὸς ὃ δεῖνα τὸν περιφανῆ ἔξουσιαστὴν Ἀβασγίας.” εἰς τὸν ἄρχοντα Ἀλβανίας· εἰς τὸν ἄρχοντα τῶντο Κρεβατάδων, ἧγουν τὸν λεγόμενον Κρεβατᾶν· εἰς τὸν ἄρχοντα Κηδωνίας· εἰς τοὺς ἄρχοντας Τζαναρίας· εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Σαρβᾶν, οἵτινες κεῖνται μέσον Ἀλανίας καὶ

Ms. 230. ἂ Τζαναρίας· εἰς τοὺς ἄρχοντας Ἀζίας, ἐν ᾧ εἰσιν αἱ Κασπεῖαι πύλαι· εἰς τὸν ἄρχοντα Χρύσα· εἰς τὸν ἄρχοντα Βρεξανίαν· εἰς τὸν ἄρχοντα Μωκᾶν. (ἰστέον, ὅτι ἀπὸ Μωκᾶν ἐστὶν ἡ Μαωτῆς λίμνη.) ἐπιγραφὴ εἰς πάντας τοὺς προειρημένους „κέλευσις ἐκ τῶν φιλοχρίστων δεσποτῶν πρὸς ὃ δεῖνα τὸν ἄρχοντα τῆσδε.” εἰς τὸν καθολικὸν Ἀρμενίας, εἰς τὸν καθολικὸν Ἰβηρίας, εἰς τὸν καθολικὸν Ἀλβανίας. ἐπιγραφὴ εἰς τοὺς γ' καθολικούς· „κέλευσις ἐκ τῶν φιλοχρίστων δεσποτῶν πρὸς ὃ δεῖνα τὸν εὐλαβέστατον καθηγητὴν τῆσδε.” εἰς τὸν πάπαν Ῥώμης. βούλλα χρυσοῦ δισολδία. „ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ

15. εἰς τὸν ἄρχοντα Χρύσα semel cod., ed. perperam bis.

Cuel et Atzara, tractuum Iberiae, ad quos haec dirigitur inscriptio: *Mandatum a Dominis Christum amantibus ad illum*. Ad potestatum Alaniae mittitur bulla aurea bisoldia cum hac inscriptione: *In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, unius et solius veri Dei nostri. Constantinus et Romanus, fideles in eodem Deo Imperatores Romanorum, ad illum, potestatum Alaniae et spirituales nostrum filium*. Ad potestatum Abasgiae, bulla aurea bisoldia cum hac inscriptione: *Mandatum a philochristis Dominis ad illum, illustrem potestatum Abasgiae*. Ad archontem seu praefectum vel principem Albaniae, ad archontem Crebatadum, vulgo sic dictum Crebatam; ad archontem Cidoniae; ad archontes Zanariae; ad archontem Sarbani; (iacet ea natio media inter Tzanariam et Alaniam); ad archontes Aziae, (ubi sunt portae Caspiae); ad archontem Mocan; (est circa paludem Maeotidem); ad omnes hos inscriptio litterarum est eadem hoc stylo concepta: *Mandatum a philochristis Dominis ad illum, archontem illius vel illius provinciae*. Inscripção litterarum ad tres catholicos, Armeniacum unum, alterum Iberiae, denique Albaniae. *Mandatum a philochristis Dominis ad illum, piissimum cathetam seu conductorem illius provinciae*. Ad papam Romae mit-

- τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανὸς, πιστοὶ ἐν αὐτῷ τῷ Θεῷ βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς ὃ δεῖνα τὸν ἀγιάτατον πάπαν Ῥώμης καὶ πνευματικὸν ἡμῶν πατέρα." εἰς τὸν Ed. L. 398
- 5 ῥήγα Σαζωνίας· εἰς τὸν ῥήγα Βαϊούρη· (ἔστιν δὲ αὕτη ἡ χώρα οἱ λεγόμενοι Νεμίτζιοι·) εἰς τὸν ῥήγα Γαλλίας· εἰς τὸν ῥήγα Γερμανίας· ἐπιγραφή εἰς πάντας τοὺς προειρημένους· „ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν.
- 10 Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανὸς, πιστοὶ ἐν αὐτῷ τῷ Θεῷ βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς ὃ δεῖνα τὸν πεποθημένον πνευματικὸν ἀδελφὸν τὸν περιβλεπτον ῥήγα." εἰς τὸν πρίγκιψ Ῥώμης· βούλλα χρυσῆ δισολδία. „Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανὸς καὶ λοιπὰ πρὸς ὃ δεῖνα τὸν ἐνδοξότατον πρίγκιπα Ῥώμης." εἰς B
- 15 τὸν Ἀμηνῶν Ἀφρικῆς· „Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανὸς, πιστοὶ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀντοκράτορες αὐγουστοὶ μεγάλοι βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς τὸν ἐνδοξότατον καὶ εὐγενέστατον ἐξουσιαστήν τῶν Μουσουλμημιτῶν." βούλλα χρυσῆ δισολδία. εἰς τὸν Ἀμηνῶν Αἰγύπτου. βούλλα χρυσῆ τετρασολδία. τοῦ
- 20 ἀποσταλέντος γραμματός ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν Πορφυρογεννήτων ἔσθησεν ἡ βούλλα ἑξάγια ιη'. „Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανὸς, ἐν Χριστῷ εὐσεβεῖς ἀντοκράτορες μεγάλοι ὕψηλοί αὐγουστοὶ βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς τὸν ἡγαπη-
7. Γερμανίας em R., Γερμανικίας cod. et ed.

titur bulla aurea bisoldia cum hac inscriptione: *In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, unius et solius veri Dei nostri. Constantinus et Romanus fideles in eodem Deo Imperatores Romanorum ad illum, sanctissimum papam Romae et spirituale nostrum patrem. Ad regem Saxoniae, ad regem Baiuri seu Baioariae vel Bavariae; (est ea regio, quam vulgo nobis dicti Nemetzil, id est Germani vel Alamanni, incolunt;)* ad regem Galliae, ad regem Germaniciae vel Germaniae perscribitur eodem ad omnes titulo, nempe hoc: *In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, unius et solius veri Dei nostri. Constantinus et Romanus, fideles in eodem Deo Imperatores Romanorum ad illum, carissimum spiritualem fratrem, illustrem regem. Ad principem Romae perscribitur hoc titulo: Constantinus et Romanus (reliqua ut supra) ad gloriosissimum principem Romae. Ad Amiram Africae scribitur hoc titulo: Constantinus et Romanus, fideles in Christo Deo Imperatores Augusti, magni Reges Romanorum, ad gloriosissimum et nobilissimum potestatum Musulemitarum. Ad hunc bulla mittitur aurea bisoldia. Ad Amiram Aegypti mittitur bulla aurea quatuor solidorum. Quam vero Constantinus et Romanus suo tempore ad ipsum mittebant, pendebat ea octodecim hexagia; et titulus erat hic: Constantinus et Romanus, in Christo*

ρμένον ἡμῶν φίλον τὸν εὐγενέστατον Ἀμηνῶν Αἰγύπτου." εἰς
 τὸν ἄρχοντα Σαρδανίας. βούλλα χρυσοῦ δισολδία. „κέλευ-
 σις ἐκ τῶν φιλοχριστῶν δεσποτῶν πρὸς τὸν ἄρχοντα Σαρ-
 δανίας." εἰς τὸν δούκα Βενετίας· εἰς τὸν πρίγκιπα Καπούας
 εἰς τὸν πρίγκιπα Σαλερινουῦ· εἰς τὸν δούκα Νεαπόλεως εἰς
 τὸν ἄρχοντα Ἀμάλφης· εἰς τὸν ἄρχοντα Γαίτης. εἰς τὸν ἐκ
 Θεοῦ ἄρχοντα Βουλγαρίας. „ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ
 υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου ἀληθι-
 Ms. 230. b νοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν αὐ-
 τῷ τῷ Θεῷ βασιλεῖς Ῥωμαίων πρὸς τὸν πεποδημένον καὶ
 πνευματικὸν ἡμῶν τέκνον καὶ ἐκ Θεοῦ ἄρχοντα τοῦ χριστια-
 νικωτάτου ἔθνους τῶν Βουλγάρων." τὸ ἀριτίως γραφόμενον·
 „Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ εὐσεβεῖς
 αὐτοκράτορες βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς τὸν πεποδημένον καὶ
 πνευματικὸν ἡμῶν τέκνον τὸν κύριον ὁ δεῖνα βασιλέα Βουλ-
 15 γαρίας." εἰς τὸν χαγάνον Χαζαρίας. βούλλα χρυσοῦ τρι-
 σολδία. „ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου
 πνεύματος, τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Κων-
 σταντῖνος καὶ Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν αὐτῷ τῷ Θεῷ βασιλεῖς
 Ed.L. 399 Ῥωμαίων πρὸς τὸν ὁ δεῖνα εὐγενέστατον, περιφανέστατον
 χαγάνον Χαζαρίας." εἰς τὸν ἄρχοντα Ῥωσίας. βούλλα χρυ-
 σοῦ δισολδία. „γράμματα Κωνσταντῖνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν

5. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι δούξ Νεαπόλεως μαστρομίλης καλεῖται

pii Imperatores, magni, excelsi, augusti Reges Romanorum, ad dilectum nostrum Amicum et nobilissimum Amiram Aegypti. Ad archontem Sardiniae vel Sardiniae et alios mittitur bulla aurea bisoldia cum hoc titulo: Mandatum a philochristis Dominis ad archontem Sardiniae, ad ducem Venetiae, ad principem Capuae, ad principem Salerini vel Salerni, ad ducem Neapolis, ad archontem Amalphi, ad archontem Gaetas. Ad Bulgariae per Deum archontem scribitur sic: In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, unius et solius veri Dei nostri. Constantinus et Romanus, fideles in eodem Deo Imperatores Romanorum, ad carissimum et spiritualem nostrum filium et ex Deo divinaque auctoritate archontem christianissimae nationis Bulgarorum. Sic olim. Nunc autem scribitur sic: Constantinus et Romanus, in Christo Deo pii Imperatores, Reges Romanorum ad carissimum et spiritualem nostrum filium, Lyria seu dominum, illum, basileum Bulgariae. Ad thaganum Chazarie bulla mittitur aurea trisoldia cum hoc titulo: In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, unius et solius veri Dei nostri. Constantinus et Romanus, fideles in eodem Deo Imperatores Romanorum, ad illius nobilissimum, illustrissimum chaganum Chazarie. Ad archontem Kosiae vel Russiae mittitur bulla aurea bisoldia cum hoc titulo:

φιλοχρίστων βασιλέων Ῥωμαίων πρὸς τὸν ἄρχοντα Ῥωσίας." εἰς τοὺς ἄρχοντας τῶν Τούρκων. βούλλα χρυσῆ δισολδία. „γράμματα Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν φιλοχρίστων βασιλέων Ῥωμαίων πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῶν Τούρκων." εἰς τοὺς ἄρχοντας τῶν Πατζινακίτων. βούλλα χρυσῆ δισολδία. „γράμματα Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν φιλοχρίστων βασιλέων Ῥωμαίων πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῶν Πατζινακίτων." εἰς τὸν ἄρχοντα Χρωβατίας· εἰς τὸν ἄρχοντα Σέρβλων· εἰς τὸν ἄρχοντα τῶν Ζαχλούμων· εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Κανά-
 15 ιολη· εἰς τὸν ἄρχοντα τῶν Τραβούνων· εἰς τὸν ἄρχοντα Διοκλείας· εἰς τὸν ἄρχοντα Μωραβίας. ἐπιγραφή εἰς αὐτούς· „κέλευσις ἐκ τῶν φιλοχρίστων δεσποτῶν πρὸς τὸν ὁ δεῖνα τὸν ἄρχοντα τῆσδε." βούλλα χρυσῆ δισολδία. εἰς τὸν ἔῃγα Φραγγίας. βούλλα χρυσῆ. „ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ
 20 γιου καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν αὐτῷ τῷ Θεῷ, ὑψηλοὶ ἀγνοστοὶ αὐτοκράτορες μεγάλοι βασιλεῖς Ῥωμαίων, τῷ ἡγαπημένῳ, πεποθημένῳ καὶ πνευματικῷ ἡμῶν ἀδελφῷ ὁ δεῖνα τῷ εὐγενεστάτῳ περιβλέπτῳ ἔῃ-
 25 γι Φραγγίας." εἰς τὸν ὑπερέχοντα κυριεύοντα Ἰνδίας „Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ μεγάλοι αὐτοκράτορες βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς ὁ δεῖνα τὸν ὑπερέχοντα κύριον τῆς Ἰνδίας, τὸν ἡγαπημένον ἡμῶν φίλον." εἰς τὸν κυριεύοντα τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας. βούλλα χρυσῆ.
 25 „Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ, με-
 10. Διοκλείας em. R., Διχλείας cod. et ed.

Litterae Constantini et Romani, regum Romanorum Christum amantium, ad archontem Rosiae. Ad archontes Turcarum mittitur bulla aurea bisoldia cum hoc titulo: *Litterae Constantini et Romani, Christum amantium Imp. Romanorum, ad archontas Turcarum.* Ad archontes Patzinacorum eadem dirigitur inscriptio, nomine Patzinacorum expresso, et similibus quoque bulla. Ad archontem Chrobatiae, Serblorum, Zachlumorum, Canali, Trabunorum [vel Terbunorum], Diocleae, Morabiae sic scribitur: *Mandatum a philochristis Despotis ad illum, archontem illius provinciae.* Ad hos bulla aurea est bisoldia. Ad regem Franciae sic scribitur: *In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, unius et solius veri Dei nostri. Constantinus et Romanus, fideles in eodem Deo, excelsi, Augusti Imperatores, magni Reges Romanorum, dilecto, carissimo et spiritali nostro fratri, illi, nobilissimo, illustri regi Franciae.* Ad supremum dominum Indiae sic scribitur: *Constantinus et Romanus, fideles in Christo Deo magni Imperatores, Reges Romanorum, ad illum, supremum dominum Indiae, dilectum nostrum amicum.* Ad dominum felicis Arabiae mittitur

γάλο αὐτοκράτορες βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς ὃ δεῖνα τὸν κυριεύοντα τῆς Ἀραβίας."

D

ΚΕΦ. μθ'.

Ms. 231. a Εἰσὶν τὰ ἐκτεθέντα δίδοσθαι παρὰ τῶν ὀφειλόντων τιμᾶσθαι ἐν τε ἀξιώμασι καὶ ὀφφικίοις, καθὼς ὑπῆρχον ἐπὶ Αἰωνίου τοῦ 5 φιλοχρίστου δεσπότην.

Ed.L. 400 Ὁ βασιλικὸς μανδάτωρ λίτρας β'. ὁ βασιλικὸς κανδι-
δάτος λίτρας γ'. ὁ βασιλικὸς στρατὼρ λίτρας δ'. ὁ βα-
σιλικὸς σπαθάριος λίτρας ε'. ὁ βασιλικὸς σπαθαροκandidά-
τος λίτρας ς'. ὁ βασιλικὸς πρωτοσπαθάριος λίτρας ιβ', πολ-
λάκις δὲ καὶ ἡ λίτρας. ἀμφοτέρω οὗτοι κᾶντε ὡσιν εἰς
ὀφφίκια, κᾶντε μὴ. εἰ δὲ καὶ ἐκ τούτων τις θέλει καὶ εἰς
τοὺς βασιλικούς τοὺς ἐνρόγους ὀρθῶσαι, παρέχει ἕξωθεν τῆς
τιμῆς τοῦ ἀξιώματος λίτρας δ'. εἰ δὲ καὶ εἰς τὸν χρυσοτρι-
κλιον, παρέχει ἑτέρας λίτρας δ'. ὁ θέλων γενέσθαι εἰς τῆν 15
μεγάλην ἑταιρείαν, εἰ μὲν ἔστιν ἡ ῥόγα αὐτοῦ μέχρι νομι-
σμάτων μ', παρέχει λίτρας ις'. εἰ δὲ πλείονα ῥόγαν ἐπιζη-
τεῖ, κατὰ ἀναλογίαν τῆς ῥόγας ὀφείλει ἀναβιβάζεσθαι καὶ τὸ
Β τίμημα, ἤγουν τὰ ζ νομίσματα, λίτραν α'. ὁ εἰς τὴν μέ-
σῃ ἑταιρείαν θέλων γενέσθαι, δὲν λαμβάνει ῥόγαν νομίσμα-
των

aurea bulla cum hoc titulo: *Constantinus et Romanus, fideles in Christo Deo magni Imperatores, Reges Romanorum, ad illum, dominum Arabiae.*

CAP. 49.

Exposita vel taxae honorariorum, quae pendere debebant recens ad dignitates et functiones proVecti, quales sub Leone philochristo Despota illae taxae erant.

Imperialis mandator dabat litras duas. Imperialis candidatus tres. Imperialis strator quatuor. Imperialis spatharius quinque. Imperialis spatharocandidatus sex. Imperialis protospatharius duodecim, interdum quoque duodeviginti. Hi omnes tantum solvunt, sive cum suis axiomatibus simul alia quoque officia gerant, sive minus. Eorum quoque si quis in regios rogatus aut stipendia percipientes inscribi cupit, solvit praeter honorarium sui axiomatis adhuc litras quatuor. Si inter ministros, sui quisque ordinis, chrysotriclinares adscribi cupit, praestat praeter supra scriptam taxam adhuc alias litras quatuor. Qui cupit in magnam hetaeriam recipi, solvit, (si quidem eius roga quadraginta numismata non excedit,) litras sedecim, quodsi vero ampliorem rogam vel salarium sollicitat, debet etiam honorarii taxa ascendere ea proportione, ut pro septenis quibusque rogae numismatibus det singulas litras. Simili modo qui mediam in hetaeriam recipi cupit, si viginti num. in rogam accipit,

τα κ', ὀφείλει δοῦναι λίτρας ι'. εἰ δὲ πλείω τῶν κ' νομισμάτων ἐπιζητεῖ, κατὰ ἀναλογίαν τῆς ῥόγας ὀφείλει ἀναβιβάζειν καὶ τὸ τίμημα. ὁ εἰς τοὺς Φαργάνους, εἴτε εἰς τοὺς Χαζάρους θέλων γενέσθαι, ὀφείλει διδόναι λίτρας ζ', δηλονότι πὰ ἔχει ῥόγαν νομίσματα ιβ'. ὁ δὲ εἰς τὸ τραπέζιον, εἴτε εἰς τὸ βεστιάριον, εἴτε εἰς τὰ ἀρχοντογεννήματα θέλων γενέσθαι, ἂν λαμβάνει ῥόγαν νομίσματα ι', ὀφείλει διδόναι λίτρας ε'. ὁ εἰς τοὺς κληρικούς τοῦ ναοῦ θέλων γενέσθαι ὀφείλει διδόναι λίτρας ζ'. ὁ εἰς τὰ ἀσηκηρτεῖα μέλλων γενέσθαι, ἂν λαμβάνει ῥόγαν νομίσματα λ', ὀφείλει διδόναι λίτρας ιβ'. εἰ δὲ πλείονα ῥόγαν ἐπιζητεῖ, κατὰ ἀναλογίαν τῆς ῥόγας ὀφείλει ἀναβιβάζεσθαι καὶ τὸ τίμημα. ὁ δὲ νοτάριος τῶν ἀσηκηρτεῖων ὁ θέλων γενέσθαι, ἂν λαμβάνει ῥόγαν νομίσματα κ', ὀφείλει δοῦναι λίτρας η'. ὁ δὲ κουβικουλάριος θέλων γενέσθαι, εἰ μὲν ἔστιν εἴτε εἰς τὸ τραπέζιον, εἴτε εἰς τὸ βεστιάριον, καὶ θέλει γενέσθαι κουβικουλάριος, ἂν καταλιμπάνῃ τὰς ἀνόνας αὐτοῦ, δίδει λόγῳ κανισκίου νομίσματα λ'. εἰ δὲ ἐπιζητεῖ ῥόγαν αὐτοῦ αὐξηθῆναι καὶ τὰς ἀνόνας, κατὰ ἀναλογίαν τῆς ῥόγας καὶ τῶν ἀνονῶν αὐτοῦ ὀφείλει ἀναβιβάζεσθαι καὶ τὸ δόμα. ὁ δὲ ἀπὸ καλιγίων γενόμενος κουβικουλάριος εἰ μὲν αἰτεῖται λαμβάνειν ῥόγαν „ κ', ὀφείλει διδόναι λίτρας η'. ὁ δὲ διὰ πόλεως θέλων γενέσθαι κουβικουλάριος ὀφείλει δοῦναι λίτρας ε'. ὁ δὲ

solvit litras decem; quodsi vero auctiorem rogam flagitat, debet etiam maiorem taxam solvere pro ratione auctae rogae. Qui cupit in Farganos aut Chazaros recipi, solvit litras septem; si nempe rogam duodecim numismatum habeat. Qui ad trapezium seu ministerium sacrae mensae, ad vestiarium, in archontogennemata seu valetos nobiliores cupit recipi, si rogam accipit decem numismatum, solvit sex litras. Recipiendus inter clericos palatii solvit litras septem. Recipiendus in asecretas, si accipit rogam triginta numismatum, solvit litras duodecim. Si autem rogam flagitat auctiorem, debet etiam auctius pro ratione honorarium solvere. Si notarius asecretarum quis cupit et debet fieri, solvit litras octo, si nempe in rogam numismata viginti accipit. Qui cubicularius creandus est, sive antea in trapezio seu ministerio ad mensam, sive in vestiario seu ministerio sacrae vestis fuerit, ille, si anonas suas sibi, quales antea fuerunt, relinquere patitur, dat nomine sportulae numismata triginta. Si autem rogam suam anonasque augeri sollicitat, debet etiam honorarium augeri pro ratione auctae rogae et anonarum. Qui autem a caligis fit cubicularius, si precibus obtinet rogam viginti numismatum, debet litras octo dare. Urbanus creandus cubicularius dat litras sex. E cubiculario promovendus ad spatharocubiculariatum debet quatuor litras; sollicitanti autem augmentum rogae debet etiam

ἀπὸ τοῦ κουβικουλαράτου μέλλων γενέσθαι σπαθαροκουβικου-
 λάριος ὀφείλει δοῦναι λίτρας δ'. εἴν δὲ καὶ προσθήκη
 Ed. L. 401 ῥόγας ἐπιζητεῖ, κατὰ ἀναλογίαν τῆς ῥόγας αὐτοῦ ὀφείλει
 Ms. 231. b ἀναβιβάζεσθαι καὶ τὸ τίμημα. ὁ δὲ ἀπὸ καλίγων γενέσθαι
 θέλων σπαθαροκουβικουλάριος ὀφείλει διδόναι λίτρας ι'. εἰς
 δὲ καὶ προσθήκην ῥόγας ἐπιζητεῖ, κατὰ ἀναλογίαν τῆς ῥό-
 γας ὀφείλει ἀναβιβάζεσθαι καὶ τὸ τίμημα. ὁ δὲ ὀστιάριος
 ἀπὸ τοῦ σπαθαροκουβικουλαράτου θέλων γενέσθαι ὀφείλει
 δοῦναι λίτρας ι'. εἰ δὲ καὶ προσθήκην ῥόγας ἐπιζητεῖ, κατὰ
 ἀναλογίαν τῆς ῥόγας ὀφείλει ἀναβιβάζεσθαι καὶ τὸ τίμημα-10
 ὁ δὲ πριμικῆριος ἀπὸ τὸ ὀστιάρατον θέλων γενέσθαι ὀφείλει
 B διδόναι λίτρας ι'. εἰ δὲ καὶ προσθήκην ῥόγας ἐπιζητεῖ, κα-
 τὰ ἀναλογίαν τῆς ῥόγας ὀφείλει ἀναβιβάζεσθαι καὶ τὸ
 τίμημα.

Τὰ ὀφειλόμενα διδόναι δόματα εἰς τὰ χαρτουλαράτα καὶ νοταράται¹⁵
 τῶν σεκρέτων.

Οἱ νοτάριοι τοῦ εἰδικοῦ λίτρας νε'. οἱ χαρτουλάριοι τοῦ
 γεννικοῦ λίτρας ξε'. οἱ ἔξω χαρτουλάριοι τοῦ γεννικοῦ, ἦτοι
 τῶν ἀρκλῶν, λίτρας· οἱ χαρτουλάριοι τοῦ στρατιωτικοῦ λίτρας
 μ'. οἱ νοτάριοι τοῦ στρατιωτικοῦ λίτρας κ'. οἱ νοτάριοι²⁰
 C τῆς σακέλλης λίτρας λ'. οἱ νοτάριοι τοῦ βεστιαρίου λίτρας.

Περὶ τῶν αἰχμαλώτων Σαρακηνῶν τῶν ἐπὶ θέματι βαπτιζομένων.

Χρὴ εἰδέσθαι, ὅτι ὀφείλουσι λαμβάνειν παρὰ τοῦ προ-

honorarium augeri pro ratione. Qui a caligis spatharocubicularis
 vult et debet fieri, dat. litras decem; et, si sollicitat augmentum
 rogae, dat auctius quoque honorarium aequali ratione. E spatharo-
 cubiculario creandus ostiarius dat litras decem et plus, si plus rogae
 flagitat, proportionate scilicet. Ab ostiariatu promovendus ad pri-
 miceriatum dat litras decem; et plus iusta in proportione, si plus
 rogae rogaverit atque impetraverit.

HA, QUAE A RECENS HONORATIS HONORARII LOCO IN CHARTULARATA VEL
 TRIBUNALIA CHARTULARIORUM, ET NOTARIATA VEL TRIBUNALIA NOTARIORUM
 SECRETORUM PENDI DEBENT.

Notarii idici seu rei privatae accipiunt litras quinquaginta quin-
 que. Chartularii genici [seu aerarum publici] litras septuaginta quin-
 que; extranei chartularii genici seu arcularum accipiunt litras 60.
 Chartularii stratiotici seu fisci militaris lit. 40. Notarii stratiotici litr-
 20. Notarii sacelli litras triginta. Notarii vestiarii litras 0.

DE CAPTIVIS SARACENIS, QUI ALIQUA IN PROVINCIA BAPTIZATI FUERINT.

Unus talium quisque debet a protonotario thematicis, in quo

τονοταρίον του θεματος εἰς ἕκαστος αὐτῶν ἀνά νομισμάτων
 γ', καὶ ὑπὲρ ζευγαρίου αὐτῶν ἀνά νομισμάτων ε', καὶ ὑπὲρ
 σπόρον καὶ ἀνόνας αὐτῶν ἀνά σίτου μοδιῶν νδ'. Ἰστέον περὶ
 τῶν διδομένων αἰχμαλώτων γαμβρῶν εἰς οἴκους, ἄν τε D
 Στρατιωτικός, ἄν τε πολιτικός ὁ οἶκος, εἰς ὃν εἰσέρχεται ὁ
 Σαρακηνὸς γαμβρὸς, ὀφείλει ἐξκουσέσθαι ἐπὶ τρισὶ χρόνοις
 τὴν τε συνονήν καὶ τὸ καπνικόν. καὶ μετὰ τοὺς τρεῖς χρό-
 νους πάλιν ὀφείλει τελεῖν ὁ αὐτὸς οἶκος καὶ τὴν συνονήν καὶ
 τὸ καπνικόν. Ἰστέον, ὅτι καὶ τοῖς διδομένοις αἰχμαλώτοις,
 ἴοσιτε ἐτέροις τισὶ, γῆν εἰς κατασκήνωσιν, ἐπὶ τρισὶ χρόνοις
 μένουσιν ἀνεπηρέαστοι ἀπὸ πάσης δουλείας τοῦ δημοσίου,
 καὶ οὔτε καπνικὸν δίδουσι, οὔτε συνονήν. καὶ μετὰ τὴν
 συμπλήρωσιν τῶν τριῶν χρόνων τελοῦσι καὶ τὴν συνονήν
 καὶ τὸ καπνικόν. Ἰστέον, ὅτι ὁ καβαλλαρικός στρατιώτης Ed.L. 40x
 15 ὀφείλει ἔχειν περιουσίαν ἀκίνητον, ἧγουν τοπία, λιτρῶν ε',
 ἢ τὸ ἔλαττον λιτρῶν δ'. Ἰστέον, ὅτι ὁ βασιλικὸς πλοῦμος Ms. 23a. a
 στρατιώτης ὀφείλει ἔχειν περιουσίαν ἀκίνητον, ἧγουν τοπία,
 λιτρῶν γ'. χρῆ εἰδέναι, ὅτι τύπος παρηκολούθησεν κατὰ
 τὸν καιρὸν, ὅτε γίνεται στρατία, μὴ δίδοσθαι τοῖς στρατευ-
 20 μένοις τήρωνας συνδότης ὡς περιουσίαις, ἀλλ' εἶναι μονο-
 προσώπως στρατιώτας. ὅτε δὲ πτωχέυσωσι, δίδονται αὐτοῖς
 καὶ συνδότηι πρὸς τὸ δι' αὐτῶν ἔχειν τὸ ἱκανὸν καὶ δου-

agit, accipere numismata terna, et pro suo zeugario [seu iugo boum
 laboratorum vel et praedio rustico) numismata sena; et pro semente
 atque annona sua modios frumenti quinquagenos quaternos. Si qui
 tales captivi et baptizati Saraceni elocati quasdam in domos et fi-
 liabus quorundam patrum familias iuncti matrimonio fuerint, sive
 militaris, sive urbana sit illa familia, in quam talis aliquis gener
 Saracenus intraverit, debet illa per triennium excusari et immunis
 haberi tam a specierum annonariarum praestatione et devectione,
 quam a focagio seu tributo ex focis et caminis solvendo. Sed elap-
 so illo triennio debet illa domus vel familia rursus, ut ante, pa-
 riterque ceteris utrumque onus praestare. Talibus porro bello cap-
 ptis, aut et aliis quibusdam, si territorium ad inhabitandum assi-
 gnatum fuerit, manent per primum triennium liberi ab omni vexa-
 tione servitii publici, neque annonam et diaria militi praestant. Elap-
 so autem illo triennio, praestant utrumque. Miles equestris debet
 habere facultates immobiles, id est fundos vel praedia, ad valorem
 quinque, aut ad minimum quatuor litrarum. Imperialis miles clas-
 siarius debet habere facultates immobiles, fundos puta et praedia,
 valoris trium litrarum. Typus seu agendi formula a maioribus tra-
 dita pervenit ad haec usque nostra tempora talis. Quo tempore est
 expeditio militaris, non dantur militantibus tirones, collatores et
 contribuentes, ut hominibus peculii: sed debet quisque eorsum et

λεύειν τὴν ἰδίαν στρατείαν. ἂν δὲ παντελῶς ἔξαπορώσων
 B καὶ οὐ δύνανται οὐδὲ μετὰ τῶν δεδομένων αὐτοῖς συνδοτῶν
 τὴν ἰδίαν στρατείαν ἐξυπηρετεῖν, τότε ἀδορεύονται καὶ δι-
 δονται εἰς ἀπελάτας, ἔξ ὧν καὶ Τζέκωνες ἀφορίζονται εἰς
 τὰ κάστρα. οἱ δὲ τόποι τῶν τοιούτων στρατιωτῶν μένουσιν
 ἀνεκποίητοι, περιοριζόμενοι καὶ ἀφορίζόμενοι εἰς τὸν δημό-
 σιον, ἵνα πάλιν, ἂν συμβῇ τινα ἐκ τῶν ἀδορευθέντων ἀνα-
 κτήσασθαι ἑαυτὸν, ἀναλαμβάνη τοὺς ἰδίους τόπους, καὶ ἀπο-
 καθίστασθαι εἰς τὴν ἰδίαν στρατείαν.

C

ΚΕΦ. γ'.

10

Ἔσιν αἱ κατὰ τύπον λόγμαι τῶν στρατηγῶν καὶ κλεισουργῶν,
 καθὼς ἐροεύοντο ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότηου.

Ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀνατολικῶν λλ. μ'. ὁ στρατηγὸς τῶν
 Ἀρμενιῶν λλ. μ'. ὁ στρατηγὸς τῶν Ὁρακισίων λλ. μ'. ὁ
 στρατηγὸς τοῦ Ὀψικίου λλ. λ'. ὁ στρατηγὸς τῶν Βουκιλλο-15
 ρίων λλ. λ'. ὁ στρατηγὸς Καππαδοκίας λλ. κ'. ὁ στρατη-
 γὸς τοῦ Χαρσιανοῦ λλ. κ'. ὁ στρατηγὸς Παμφλαγωνίας λλ.
 κ'. ὁ στρατηγὸς Θράκης λλ. κ'. ὁ στρατηγὸς Μακεδονίας

virum pro se militare. Si qui autem pauperes fuerint et expensis
 militaribus faciendis non pares, illis dantur contribuentes; quo necesse
 habeant per eos sufficientem suam necessariam subsistentiam, et pos-
 sint suam militiam in corpore suo facere. Quodsi vero prorsus ad
 incitas redacti qui fuerint, ut ne quidem cum ipsis attributis sibi
 contribuentibus incumbens sibi seruitium exsequi valeant: illi ado-
 rantur seu ad oras et feces exercitus reiciuntur, et amandantur ad
 abiegos, [latrunculos, leves milites, excursionibus in agrum hostilem
 et praedis agendis tantum destinatos,] e quibus etiam Tzecones [seu
 Peloponnesiaci] desumuntur et seliguntur in castella ad agenda inte-
 rim praesidia, dum veri militea ob bella absunt. Loca vero vel
 fundi aut praedia ipsorum hero interea vacant, neque alii cuidam
 traduntur, sed manent sequestrata et affixis sacris bullis signata, ut
 usus fructus eorum ad aerarium publicum redeat; eo fine, ut, si
 tali cuidam cassato contingat facultas fortunam suam afflictasque res
 restaurandi, recuperet fundos pristinos militiamque pristinam.

CAP. 5o.

*Tabula rogarum, quas vi typi aut formulae praescriptae atque
 receptae accipiebant strategi et clisurarchae tempore Leonis,
 Domini Christum amanti.*

Strategus Anaticorum accipiebat litras 40. Strategus Armenia-
 eorum litr. 40. Strategus Thraesiorum litr. 40. Strategus Opsicū
 litr. 30. Strategus Buccellariorum litras 30. Strategus Cappadociae
 litras 20. Strategus Charsiani litras 20. Strategus Paphlagoniae litr.
 20. Strategus Thraciae litras 20. Strategus Macedoniae litr. 30. Stra-

λλ. λ'. ὁ στρατηγὸς Χαλδίας λλ. ι', ὡς λαμβάνων ἀπὸ τοῦ
 κουμερκίου ἑτέρας λλ. ι'. ὁ στρατηγὸς Κολωνείας λλ. κ'. ὁ
 στρατηγὸς Μεσοποταμίας λλ. ο διὰ τὸ ἔχειν αὐτὸν ὅλον τὸ
 κουμέρκιον. ὁ στρατηγὸς Σεβαστείας, ὡς ὢν τότε κλεισου-
 ράρχης, λλ. ε'. ὁ στρατηγὸς Λικανδοῦ, ὡς ὢν τότε κλεισου-
 ράρχης, λλ. ε'. ὁ στρατηγὸς Σελευκείας, ὡς ὢν τότε κλεισου-
 ράρχης, λλ. ε'. ὁ στρατηγὸς Λεοντοκόμειος, ὡς ὢν τότε κλει-
 σουράρχης, λλ. ε'. ὁ στρατηγὸς τῶν Κιβυρῶραιων λλ. ι'. ὁ
 στρατηγὸς τῆς Σάμου λλ. ι'. ὁ στρατηγὸς τοῦ Λίγαίου πε-
 τολίγιου λλ. ι'. ἰστίον, ὅτι οἱ τῆς δύσεως στρατηγοὶ οὐκ
 ἐρογύοντο διὰ τὸ λαμβάνειν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἰδίων αὐτῶν
 θεμάτων τὰς ἰδίας αὐτῶν σνηθείας κατ' ἔτος. ὁ στρατηγὸς
 Πελοποννήσου. ὁ στρατηγὸς Νικοπόλεως. ὁ στρατηγὸς Ἑλ-
 λάδος. ὁ στρατηγὸς Σικελίας. ὁ στρατηγὸς Λαγοβαρδίας.
 ὁ στρατηγὸς Στρυμῶνος. ὁ στρατηγὸς Κεφαλληνίας. ὁ στρα-
 τηγὸς Θεσσαλονίκης. ὁ στρατηγὸς τοῦ Ἀνδραχίου. ὁ στρα-
 τηγὸς Δαλματίας. ὁ στρατηγὸς Χερσῶνος.

Περὶ τὸ τίνας οὐκ ὀφείλουσι στρατεύεσθαι τηρωνάτου
 γινομένου.

οο Οἱ ἐν τῇ κουβουκλείᾳ κατελεγμένοι. οἱ εἰς τοὺς βασι-
 λικοὺς ἀνθρώπους. οἱ εἰς τὴν μεγάλην ἑταιρείαν. οἱ εἰς

tegus Chaldiae litr. 10, ut qui praeterea decem alias litras e commer-
 cio seu vectigalibus mercium introeuntium et exeuntium fert. Stra-
 tegus Coloniae litras 20. Strategus Mesopotamiae l. o, [prorsus nihil,]
 ut qui totum commercium seu redditus vectigalium omnes ipsi sibi
 servat. Strategus Sebastiae, ut qui tunc temporis (sub Leone) cli-
 surarcha tantum erat, l. 5. Strategus Lycandi, ut qui tum clisurar-
 cha erat, litras 5. Strategus Seleuciae, ut qui tum clisurarcha erat,
 litras 5. Strategus Leontocomes, ut qui tum clisurarcha erat, litr. 5.
 Strategus Cibyrhaeotarum litras 10. Strategus Sami litr. 10. Stra-
 tegus maris Aegaei litr. 10. Strategi Occidentis non accipiebant ro-
 gas, quia consuetudines unus eorum quisque suas annuatim e suo
 themate ferebat. Sunt autem illi sequentes. Strategus Peloponnesi.
 Strategus Nicopoleos. Strategus Helladis seu Graeciae. Strategus
 Siciliae. Strategus Lagobardiae seu Longobardiae. Strategus Stry-
 monis. Strategus Cephaleniae. Strategus Thessalonices. Strategus
 Dyrrhachii. Strategus Dalmatiae. Strategus Chersonis.

INDEX HORUM, QUI NON TENENTUR IN EXPEDITIONEM ET CASTRA IRE, QUANDO
 TIROWNATUS FIT SEU IUVENIS MILITIA IN USUM COACTA LOCUM SOLENNIA IN
 ARMIS EXERCITIA FACIT.

Cubiculo adscripti. Qui ad basilicos vel caesarianos pertinent;
 qui ad magnam hetaeriam; qui ad mediam hetaeriam; qui ad Far-

τὴν μέσσην ἑταιρείαν. οἱ εἰς τοὺς Φαργάνους. οἱ εἰς τὴν οἰκειακὴν τράπεζαν. οἱ εἰς τὰ ἀρχοντογεννήματα. οἱ εἰς τὸ οἰκειακὸν βεστιάριον. οἱ εἰς τὸ σκέπτον τῆς αὐγούστης. οἱ εἰς τοὺς βασιλικούς στρατῶρας ἢ τοὺς ἰπποκράτας. οἱ εἰς τοὺς βασιλικούς κληρικούς τοῦ παλατίου. οἱ τῆς νέας ἑκκλη-⁵σίας. οἱ τῆς ἁγίας Σοφίας ἐγκάθετοι ἱερεῖς καὶ ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ, οὐχὶ δὲ οἱ εἰς τὰ τρία μιλιάρησια καὶ ἄλλων τοῦτων ῥογενοῦμενοι. οἱ τῶν δρομονίων ἐλάται. οἱ τῶν ἀγρῶν ἐλάται. ἰστέον, ὅτι ἐκ τούτων πάντων τῶν προειρημένων μὴ στρατεύεσθαι, εἴχεν τις παλαιὰν στρατείαν, μέχρις ἂν ζῆ τὸ καταταγὴν πρόσωπον, οἰονδήποτε τῶν προειρημένων ὀφφικίων, ὀφείλει διαμένειν ἐξσκουσενοῦμενος ὁ τοιοῦτος οἶκος. τελευτήσαντος δὲ τοῦ προσώπου, ὀφείλει ὀρθοῦσθαι ἢ στρατεία εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ κατὰ τὸν παλαιὸν τύπον τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθεσίου.

15

Ed. L. 404 *Περὶ τοῦ τίνας ὀφείλουσι στρατεύεσθαι ἀπὸ τῶν κατελιγμένων εἰς ὀφφίξια.*

Οἱ μανδάτορες τῶν σεκρέτων πάντων, ἤγουν οἱ τοῦ σακελλαρίου· οἱ τοῦ γενικοῦ· οἱ τοῦ στρατιωτικοῦ· οἱ τοῦ λογοθέτου τοῦ δρόμου· οἱ τοῦ σακελλίου· οἱ τοῦ βεστιαρίου· οἱ τοῦ εἰδικοῦ· οἱ τοῦ νομέρου· οἱ τοῦ τετρακίου· οἱ διατρέχοντες· οἱ σύντροφοι τῶν δύο στάβλων. ἰστέον, ὅτι οὐ δεῖ στρατεύεσθαι ἀπὸ ἄλλου θέματος εἰς τοὺς ἐλάτας

ganos; qui ad privatam mensam; qui ad archontogennemata; qui ad privatum vestiariū; qui ad sceptrum Augustae; qui ad imperiales stratores vel equisones; qui ad imperiales clericos palatii. Clerici neae seu novae ecclesiae. Sanctae Sophiae insessi et iam ab antiquis temporibus adhaerentes sacerdotes, non autem qui ad ternam miliaria et minus rogam accipiunt. Dromoniorum remiges. Agrariorum remiges. Horum omnium officiorum, quae a militiae praestatione diximus exempta esse, si quis unum aliquod gerat, qui absque eo et nondum illud adeptus ad militiae praestationem obligatus erat, eius domus debet excusata haberi, quamdiu is vixerit. Illo autem homine mortuo, debet ius et obligatio militiae praestandae rursus illi domui restitui secundum veterem formulam rationarii militariae.

INDEX EORUM, QUI MILITARE DEBENT DE CONSCRIPTIS IN OFFICIA.

Mandatores secretorum omnium, nempe qui sunt sub dispositione sacellarii; rationalis sacri fisci; rationalis fisci militariae; rationalis cursus publici; praefecti sacello; vestiarii; comitis rei privatae; praefecti numerorum; curatoris moenium Urbis; item vernaculi con-
tubernales utriusque stabuli [tam urbani, quam Asiatici apud Malagina]. Ab alio themate vel districtu non coguntur remiges agre-

τῶν ἀγρारीων εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ στενοῦ. Ἰστέον, ὅτι οὐ δεῖ στρατεύεσθαι εἰς τοὺς διαιταρίους τοῦ μεγάλου παλατίου καὶ τῶν λοιπῶν παλατίων, εἰ μὴ ἀπὸ τῆς πύλεως καὶ τοῦ στενοῦ. Ἰστέον, ὅτι οὐ δεῖ στρατεύεσθαι εἰς τοὺς μανδάτο-
59ρας τῶν ὀφφικίων, εἰ μὴ ἀπὸ τῆς πύλεως.

ΚΕΦ. γα'.

Ms. 233. a.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν, διὰν ἐν δὴματι βούλεται προελθεῖν
δ βασιλεὺς καὶ ἰδεῖν τὰ ὀρῆα τοῦ στρατηγίου.

Ἄπὸ ὧψ δέδοται μανδάτα πρόκενσον εἰς τὰ ὀρῆα. C
χοπροέρχονται οὖν τῇ ἑξῆς πάντες, καὶ εἰσέρχονται ἀπὸ λευ-
κῶν χλανιδίων καὶ ταγγίων εἰς τὸ παλάτιον, καὶ ὅταν γένη-
ται TRANSFER, οἱ μὲν καθιδάτοιο ἴστανται πρὸ τοῦ ἵπποδρό-
μου μετὰ τὴν θύραν τῶν χρεῖων τῆς βαλνιαρίας, εἰσέρχον-
ται δὲ ἕσω ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ οἱ δεσποτικοὶ ἵπποι μόνον, οἱ
15δὲ τῶν ἀρχόντων ἔξω ἴστανται. ἔρχεται δὲ καὶ ἡ καρούχα
ἢ δεσποτικὴ, καὶ ἴστανται πρὸ τοῦ ἵπποδρόμου. καὶ ὅταν
ἴδῃ ὁ σιλεντιάριος, ὅτι πάντα ἔτοιμά εἰσι, καὶ λάβῃ τὸ ΡΑ-
BATUS, εἰσέρχονται κατὰ τὸ ἔθος οἱ πατρίκιοι. εἶτα ἐξέρχε-
ται ὁ βασιλεὺς, καὶ ἴστανται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μεγάλου τρι-
20κλίνου, καὶ πάντα γίνεται ὡς ἐν κομιστωριῷ, καὶ ἐξέρχε-
ται δηριγευόμενος διὰ τῆς βαλνιαρίας, καὶ ὅταν ἔλθῃ ὅπου

17. ΣΧΟΔ. ἔτοιμος.

riarum, nisi a solo themate Steni vel Propontidis. Neque adscribun-
tur diaetariis magni palatii aliorumque palatiorum, nisi homines ur-
bani seu CPTani, et ex Steno seu utraque eiusdem freti ora oriundi.
Ad mandatores officiorum non deliguntur nisi soli homines urbani.

CAP. 51.

*Observanda, quando Imperator in curru prodire ad horrea strategiī
eaque lustrare constituit.*

Pridie vespereae dantur mandata, sive notificatur per mandatores,
ad proceres, cras fore processionem ad horrea. Procedunt itaque
et conveniunt altero die omnes in palatium, candidis tunicis et tzan-
giis seu calceis; et quando proclamata fuerit vox: *Transfer*, [te nem-
pe, vel alio migra,] collocant sese candidati coram circo retro por-
tam necessariarum s. latrinarum balnei. In ipsum autem circum in-
trant soli equi imperiales; qui procerum sint, foris manent. Ante
circum quoque consistit carucha dominica. Parata in hunc modum
omnia esse videns silentiarius ut [editum a praeposito] accepit: *Pa-
ratus* [puta, Imperator iam est,] intrant [in magnum triclinium] pa-
triciī; dein egreditur [e cubiculo vel coetone suo] Imperator ad me-
dium usque magnum triclinium, ubi consistit, fiuntque omnia ut in
consistorio; et dein exit in procerum comitatu per balneariam vel

οὐκ ἀντιδιδάτοι τὰ ὄπλα κρατοῦσιν, ἐκεῖ οἱ τριβούνοι τοῦ πραι-
 σέντου προσκυνοῦσιν αὐτὸν, καὶ σὺν αὐτοῖς ὁ πριμικήριος
 τῶν δομεστίκων. εἶτα ἐκεῖθεν εἰσέρχεται εἰς τὸν ἵπποδρό-
 μον, καὶ ἐκεῖ προσκυνεῖται ὑπὸ τῶν δομεστίκων καὶ προ-
 τηκόρων ἅμα εἰσέλθῃ τὴν θύραν, καὶ δηριγενοῦμενος ἐξέρ-
 χεται ἔξω τοῦ ἵπποδρόμου, τῶν ἵππων ἐλκομένων ἐμπρός
 Ed. L. 405 αὐτοῦ, καὶ ἀνέρχεται εἰς τὸ ὄχημα. καὶ ἕκαστος τῶν ἀρ-
 χόντων κατὰ τάξιν φιλεῖ τὰ γόνατα αὐτοῦ, καὶ μετὰ πάντα
 ὁ ἑπαρχος τῶν πραιτωρίων, ὡς ὀφείλων σγκαθίσαι αὐτῷ,
 καὶ ἐπιτρέπει ὁ βασιλεὺς, εἰ βούλεται, τοῖς ἀρχουσιν καθί-
 σαι εἰς τοὺς ἵππους αὐτῶν, καὶ κάθηται. ὁ δὲ ἑπαρχος
 φιλεῖ τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, καὶ ἀνέρχεται εἰς τὴν κα-
 ροῦχαν ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους, καὶ ἴσταται, καὶ ἐπὶ
 ἐπιτρέψῃ αὐτῷ καθίσαι, πάλιν φιλεῖ τὰ γόνατα αὐτοῦ καὶ
 κάθηται. καὶ ὁ μουλίων ἴσταται, καὶ ἐπὶ κελευθῆ, καὶ ἰ-
 5 αὐτὸς φιλεῖ κάτω τοὺς πόδας, καὶ κάθηται. ἔμπροσθεν δὲ
 Ββαστάζουσιν ὁ κουροπαλάτης καὶ ὁ δηκουρίων τὰ χρυσὰ
 ῥάβδια. ἐκατέρωθεν δὲ κόμητες σχολῶν, οὓς ἂν κελεύσει,
 παραβαδίζουσιν κρατοῦντες τὰ μῆλα τῆς καρούχας, καὶ
 ἐπὶ φθάσουσιν εἰς τὰ ὄρῳα, πρῶτον οἱ ἑπαρχοὶ κατέρχον-
 20 ται, καὶ τότε ὁ δεσπότης. ὡς δὲ εἰσέλθῃ εἰς τὰ ὄρῳα, ἂ-

1. ΣΧΟΛ. τοῦ παρόντος. 17. ΣΧΟΛ. δ βουλευτής.

balneum, et quando illuc accesserit, ubi stant candidati in armis, ibi tribuni praesentis [nempe militiae aut comitatus] adorant eum, et cum ipsis primicerius domesticorum. Inde intrat in circum, et ibi adoratur a domesticis et protectoribus, quam primum pedem in eius porta posuerit. Inde exit in comitatu procerum e circo, equis imperialibus int̄grim coram ipso manu productis, et ascendit in carrucham. In ea residenti osculantur accedentes pro gradibus dignitatum procerum singuli genua et postremus idem facit eparchus seu praefectus praetoriorum, ut qui Domino in curru assidere debet. Eo absoluto officio, dat Imperator, si vult, proceribus veniam in equos suos inscendendi. Praefectus autem praetoriorum, osculatus Domini genua, ascendit in carrucham, sed a sinistro latere, et subsistit in ea tam diu erectus, donec Imperator ipsi veniam considendi dederit. Priusquam vero considat ille, osculatur secunda vice Imperatoris genua. Pariter stat coram Imperatore mulio [id est equiso, auriga]; qui considerare iussus, priusquam id faciat, imos pedes Imperatoris osculatur. Coram carrucha praefurunt europalates et decurio virgas aureas; ad utrumque vehiculi latera autem ambulat comites scholarum, quos Imperator delegerit, tenentes poma [seu globos metallicos in aditu] carruchae. Ea ratione ut peruentum est in horrea, descendit primum praefectus Domino identidem assidens, dein Imperator, cui in horrea intranti obviam it comes horreo-

παντᾶ αὐτῷ φορῶν λευκὸν χλανίδιον ὃ κόμης τῶν ὀρθίων
καὶ σὺν αὐτῷ ὁ νομμεράριος, καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτῷ τὴν γυνῶ-
σιν τοῦ ἀποκειμένου σίτου, καὶ περιέρχεται, καὶ ὄρᾳ πάντα.
δεῖ δὲ παρακολουθεῖν τῷ βασιλεῖ καὶ ἀρχιτέκωνα, ἵνα, ἐὰν C
5θελήσῃ πληροφορηθῆναι, εἰ ταῖς ἀληθείαις τοσοῦτος σίτος
ἀπόκειται, μετρήσῃ ὁ ἀρχιτέκτων τοὺς τόπους, οὓς ἂν συν-
ίδῃ ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπῃ αὐτῷ τὸ ἀληθές. καὶ ἐξερχόμε-
νος δίδωσι τῷ κόμητι τῶν ὀρθίων τετραγόνιον λιτρῶν δέκα,
καὶ ὀλοσήρικον στιχάριον, καὶ τῷ νομμεραρίῳ τὰ αὐτά. καὶ
10ὁκέειθεν ἐξελθὼν ἀνέρχεται εἰς τὸ ὄχημα, καὶ πάλιν οἱ ἑπαρ-
χοὶ συγκάθηται τὰ ὅμοια ποιοῦντες, εἴτε δὲ δόξῃ αὐτῷ διὰ
τοῦ δεκίμου ὑποστρέψαι, εἴτε διὰ τῆς βαλνιαρίας. οἱ μὲν D
κόμητες καὶ οἱ τριβούνοι ἕξω τοῦ μεγάλου τρικλίνου ἀκού-
ουσιν: loco, οἱ δὲ ἄλλοι ἄρχοντες εἰσέρχονται. καὶ ὁ ἑπαρ-
15χος τῆς πόλεως ἢ οἱ ἑπαρχοὶ συντάττονται ἐκεῖ. οἱ δὲ πα-
τρικιοὶ συνεισέρχονται, καὶ πάντα κατὰ ἔθος γίνεται, καὶ δι-
δονται μίσσαι τοῦ σιλεντίου.

12. ΣΧΟΛ. τοῦ δεκάτου.

14. ΣΧΟΛ. τόπος.

rum, gerens candidam tunicam, et cum eo numerarius. Nactus ab
eo comite Imperator notitiam frumenti in horreis depositi et asser-
vati, circumambulat et lustrat omnia, secum habens aliquem archi-
tectum, qui, Domino cupiente certo explorare, num re vera tanta
adsit, quanta perhibetur, frumenti copia, conditoria, quae iussus
a Domino fuerit, dimetiatur, et certam rei rationem ad eum refe-
rat. Exiens rursus ex horreis Imperator dat comiti horreorum tetra-
gonium, [hoc est apocombium, sericum fasciculum, formae quadran-
gularis] decem auri litr. continens et sticharium holosericum. Idem
quoque donum accipit numerarius. Postea rursus ascendit Imperator
in currum; et praefecti, qui identidem in tali tempore singulis Im-
peratoribus adesse solent, faciunt eadem, quae superius exposita sunt.
Reditur in palatium, prout visum Domino fuerit, aut per decimum,
[circi pars est,] aut per balneum. Et comites quidem atque tribuni
subsistunt extra magnum triclinium, audita proclamatione: Loco, [qua
iubentur in eodem loco consistere, neque ulterius procedere]. Ceteri
autem proceres ingrediuntur in triclinium; et praefectus Urbis
vel et praefecti ceteri [praetoriorum nempe] vale ibi dicant Impera-
tori, atque abeunt; patricii autem cum ipso intrant in magnum
triclinium, et fiunt omnia porro secundum consuetum morem, et
tandem dantur missae silentii.

E. d. L. 406
Ms. 234. a

ΚΕΦ. νβ.

ΑΚΡΙΒΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ ΚΛΗΤΩΡΙΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ, ΚΑΙ ΕΚΑΣΤΟΤΩΝ ΛΕΙΩΜΑΤΩΝ ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ ΚΑΙ ΤΙΜΗΣ, ΣΤΗΝ ΑΘΕΙΣΙΑ ΕΞ ΑΡΧΑΙΩΝ ΚΛΗΤΩΡΟΛΟΓΙΩΝ ΕΠΙ ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΦΙΛΟΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΣΟΦΩΛΑΤΟΥ ΗΜΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΣ, ΜΗΝΙ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΩ, ΙΝΔΙΚΤ. Γ, ΕΤΟΣ ΑΠΟ Β ΚΤΗΣΕΩΣ ΚΟΣΜΟΥ 577, ΤΠΟ ΦΙΛΘΕΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΠΡΩΤΟΣΠΛΑΘΑΡΙΟΥ ΚΑΙ ΑΤΡΙΚΛΙΝΟΥ.

Ἐπειδήπερ ἡμᾶς προετρέψασθε, ὧ φίλων ἄριστοι, εἰς τὰς τῶν ἀρχαίων ἐπικύμψαι συγγράμματα, κακείθεν τὸν ἰσχυρὸν νοῦν τῆς τῶν ἀξιωματῶν τάξεως σαφῆ τῶ λόγῳ ἀκριβῶς παραστήσασθαι, φέρε δὴ τῷ περὶ ὑμᾶς ἐλκόμετ' ἐκ πόθῳ, καὶ ὅσον ἐφικτὸν, τὰ ἐφετὰ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης σχετικῶς ἐκπληρώσωμεν. πολλῶν γὰρ ὄντων καὶ μεγάλων τῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καταλειφθέντων ἀξιωματῶν, πολλή τις καὶ μεγάλη καὶ δύσληπτος ἡ περὶ αὐτῶν ὑπάρχει σαφήνεια. καὶ γὰρ αἱ πολλαὶ τῶν ἀξιωματῶν ἀμαυρωθεῖσαι τῷ χρόνῳ προσκλήσεις, ἀλλὰ μὴν καὶ πᾶσαι αἱ μετ' ἐκείνας ἐδφρευθεῖσαι ἀξιωματῶν διαφοραὶ σύγχυσίν τινα παρεισάγουσιν τῆς ἀκριβοῦς αὐτῶν καταλήψεως. καὶ ἐπειδὴ τὴν ἡμε- 20

CAP. 52.

EXQUISITA ET PERSPICUA DE SACRORUM CLETORIORUM SEU CONVIVIORUM CONSTITUTIONE ATQUE CERIMONIIS, SINGULORUMQUE DIGNITATUM EVOCATIONE

ATQUE HONORIS GRADU EXPOSITIO, COLLECTA EX ANTIQVIS CLETOROLOGIS SEU LIBRIS DE ORDINE NOMENCLATURAE CONVIVALIS EXPONENTIBUS, TEMPORE LEONIS IMPERATORIS NOSTRI CHRISTUM AMANTIS ET SAPIENTISSIMI, MENSE SEPTEMBR. IND. III. A. A CONDITO MUNDO 6408. A PHILOTHEO IMPERIALI PROTOSPATHARIO ET ATRICLINIO.

Quandoquidem hortati me fuistis, amicorum optimi, ut e veterum libris argumentum, de quo dicere animus est, dignitatum nempe ordines, eruere sollicita cura, sermoneque perspicuo tradere; age dum, victus amore vestro, pro virili mea multaque cum affectione studebo desiderii vestrae caritatis satisfacere. Diffusum et grave et obscurum opus de his clare distincteque exponere, quum non tantum plurimae dignitatum a veteribus ad posteros transmissarum processu temporis obsoleverint; sed etiam omnes deinceps excogitatae et introductae diversae dignitates turbelam simul invexerint, eoque, quominus recte percipi res possit, officiant. Quoniam igit-

τέραν ἀμάθειαν τῆς ἀκριβοῦς τούτων καταλήψεως τὴν συγ-
 γραφὴν ἐξηγήσασθε, ὅσον τῷ νῷ ἀμυδρῶς ἐκ τῶν πρώων
 ἐγκειμένων καὶ νῦν πραττομένων περιλαβεῖν ἡδυνήθημεν,
 τῇ ὑμετέρα φίλιᾳ περιφανῶς ἐκτιθέμεθα. εἰδέναι γὰρ ὑμᾶς
 5 βουλόμεθα, ὧ φίλοι, ὅτι πᾶσα μὲν τεχνῶν ἐπιστήμη πρὸς Ed. L. 407
 τι εὐχρηστον τέλος τῶν ἐν τῷ βίῳ συνέστηκεν. ἡ δὲ τῶν
 ἀρτικλινῶν ἐπιστήμη ἐν οὐδενὶ ἄλλῳ τὸ εὐχρηστον δείκνυ-
 σιν, ἀλλ' ἢ ἐν τῷ τάξει καὶ συστάσει καὶ ἀκριβεῖ διαθέσει
 τὰς τῶν ἀξιωματῶν διαφορὰς διαστέλλειν. καὶ γὰρ πᾶσα πε-
 10 ροιφάνεια βίου ἢ ἐνδοξος ἀξιωματῶν ἀξία ἐν οὐδενὶ ἄλλῳ
 τοῖς ὀρώσειν ἐνδείκνυται, ἀλλ' ἢ ἐν τῇ κλήσει τῆς προκαθε-
 δρίας τῆς ἐν τῇ λαμπρᾷ τραπέζῃ καὶ περιποθητῷ συνεστιά- B
 σει τῶν σοφωτάτων ἡμῶν βασιλέων. εἰ δὲ τις ἐκ τῆς ἡμῶν
 ἀπροσεξίας ἐπισηφάλης προσγένηται σύγχυσις τοῖς βασιλικοῖς
 15 κληρωτοῖς, οὐ μόνον τὰς τῶν βασιλικῶν ἀξιωματῶν ἀρετὰς
 καταριπτέει, ἀλλὰ καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς καταγελάστους καὶ ἀ-
 χρεῖους τῆς διακονίας παρίστησιν. διὸ οὖν, ἀγαπητοί, δεῖ
 ἡμᾶς ἐν τῇ τοιαύτῃ λαχόντας διακονίας προσοχῇ μελέτης C
 καὶ ἐπιστήμης τὰς τῶν ἀξιωματῶν κυριοκλησίας ἐν τῷ οἶ- Ms. 234. b
 20 κείῳ νοῷ περιγράφειν, καὶ εἰθ' οὕτως τὰς αὐτῶν διαιρέσεις
 καὶ ὑποδιαιρέσεις καὶ ἀκριβεῖς συστάσεις ἐκφωνεῖν καὶ ἐκτί-
 7. et 10. ἄλλο cod. et ed. 9. διαστέλει cod. et ed.

tur ab ingenio nostro rudi quamvis et parum exercitato scriptionem
 huic rei clarius intelligendae utilem flagitastis, voluimus hoc opuscu-
 lo quantum ex obscuris vestigiis veterum traditionum litteris consigna-
 tarum et hodiernarum consuetudinum assequi potuimus, vestrae ca-
 ritati exponere. In universum id a vobis teneri velim, ut omnium
 artium cognitio ad finem aliquem usus sui in quotidianas humanae
 vitae res implicantem tendit, ita quoque articlinorum scientiam fi-
 nem habere suum, et in eo maxime sui dare usum atque exemplum,
 quod accurratione stricta dignitates aulae diversas suo quamque or-
 dine, corpore et loco dispeacit. Illustris omnis vita munusque omne
 gloriae plenum in nulla re se magis spectabile spectantibus exhibet
 magisque ferit oculos, quam si publica voce praecedere et praeside-
 re alteri inferiori apud splendidam tabulam epulasque multum expe-
 titas sapientissimorum nostrorum Imperatorum iubetur. Si quid ergo
 in augustis conviviis per nostram quandam incuriam et imprudentiam
 obturbetur peccaturque, eo non tantum proculcantur officiorum cu-
 rialium virtutes, sed et ipsi ridiculos nos et ineptos ministerio ex-
 hibemus. Quapropter, amici, oportet nos, in hoc, quod nostra
 sorte nobis contigit, constitutos tanto ministerio, primum quidem
 attenta cura secundum artis leges animo proprias dignitatum appel-
 lationes concipere atque conformare, tum vero dignitatum divisio-
 nes maiores minoresque et veras rationes enuntiare atque exponere.
 Antiquas autem quum decreverimus omittere, non quidem omnes,

θεσθαι. ἀλλ' ἐπέπερ τὰς τῶν ἀρχαίων ἐκθέσεις οὐχὶ πά-
 σας, ἀλλ' ὅσας ὁ χρόνος ἀμαυρωθῆναι ἐποίησεν, ἐκόντι πα-
 ρεδράμομεν, φέρε δὴ τὰς ἐπὶ τῶν βασιλείων ἡμῶν, Λέοντος
 καὶ Ἀλεξάνδρου, γνωρίζομενας τε ἅμα καὶ πραττομένας ὡς
 D ἐν πίνακος τάξει στιχηδὸν ὑποτάξομεν. ποιῶμεν δὲ τοῦτο,⁵
 οὐχ ὡς τὰς τῶν ἀρχαίων συγγραφὰς ἀνατρέποντες, ἀλλὰ
 τὰς περὶ τούτων ἐκθέσεις ὡς ἐν τάξει κανόνος τυπῶσαι σκοπ-
 οῦντες, ὅπως μὴ μόνον οἱ περὶ ταῦτα ἐσχολακότες τὴν
 εὐχερῆ τούτων κατάληψιν ἔχωσιν, ἀλλὰ καὶ οἱ λίαν ἁμα-
 Ed.L. 408 θεῖς τῷ μικρῷ τούτῳ κανόνι ἐπιόμενοι εὐκατάληπτον καὶ σα-¹⁰
 φῆ τὴν περὶ τὰς τάξεις εὐρίσκωσι πραγματεῖαν. οὐ γὰρ
 δίκαιον ἐκρίναμεν, τοὺς μὴ ταῦτα ἀκριβῶς ἐξησηκμένους ἐν
 τῇ τοιαύτῃ τετάχθαι βασιλικῇ λειτουργίᾳ, ὅτι οὐδὲ ἀσέφῃ
 καὶ ἀμαθεῖ βασιλεῖ παρεστάναι ἡμεῖς εὐμοιρήσαμεν, ἀλλὰ
 πάνυ γε σοφωτάτῳ καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ τῇ ἄνωθεν χάριτι¹⁵
 τετιμημένῳ. διὰ τοῦτο δὴ οὐδὲν παρακαλῶ ὑμᾶς, ὦ φίλοι,
 B καὶ πάντας τοὺς μέλλοντας μεθ' ἡμᾶς εἰσιέναι, μὴ παρέρ-
 γως καὶ ἀνωμάλως τὸ παρ' ἡμῶν συγγραφὴν ἐπισκέπτεσθαι
 λόγιον, ἀλλὰ προσοχῆ μελέτης τὸν ἐν αὐτῷ ἐγκείμενον τύπον
 ἀκριβῶς ἀναμάττεσθαι· καὶ πρῶτον μὲν τὰς ἀκριβεῖς τε-²⁰
 ριοκλησίας τῶν ἀξιωματίων γνωρίζειν· δεῦτερον δὲ τὰς τού-
 των διαιρέσεις καὶ ὑποδιαίρέσεις, αὐξήσεις τε καὶ μειώσεις,

at eas tamen, quas temporum decursus caligine et ignorantiae sepe-
 livit, curae nobis esto eas, quae tempore Dōminorum nostrorum,
 Leonis et Alexandri, clarae exercitataeque fuerunt, unam post alte-
 ram continuo filo velut in tabula proponere. Quod eo non facimus
 animo, tanquam convulsuri et eversuri veterum scripta, sed stode-
 bimus de his rebus. praecepta velut in canonis modulum redigere;
 quo non illi tantum, qui iisdem iam a longo tempore occupantur,
 facile earum conspectum doctrinamque habeant, sed et vel maxi-
 me rudes, dummodo exiguum hunc canonem assectentur, perspicuam
 et captu facilem de ordinibus officiorum adipiscantur tractationem.
 Iniquum nempe arbitramur, homines harum rerum scientia non probe
 imbutos penitusque percallentes augusto tanti momenti splendoris-
 que ministerio admoveri; quum, quae nostra est secunda fortuna, Do-
 mino non insipienti et illitterato, sed quam maxime sapienti adste-
 temus, quem et attributum a fama publica cognomen, et, quas gerit,
 res coelesti gratia beatum demonstrent. Hortor itaque vos, amici,
 et quotquot post nos ad aulam regiumque hoc accessuri erunt mini-
 sterium, velitis hanc opellam non levi brachio, per otium et velut
 aliud agentes et inaequali animi contentione tractare, sed rerum,
 quam illa praestat, imaginem studiosae pleneque vestris animis im-
 primere; et primum quidem proprias cuiusque dignitatis appellationes
 notas et familiares vobis efficere; deinde vero illarum divisiones,

προσκήσεις τε καὶ ὑποκλήσεις ἀκριβῶς ποιῆσθαι, καθὼς ὑποτετάκται. τὰς γὰρ διὰ βραβείων διδομένας ἀξίας κλίμακος ὁ ἡμῖν τάξει ἐξ ὀνόματος πάσας ἐκτέθεικα, εἰθ' οὕτως τὰς διὰ λόγου προσγινομένας ἐσήμανα, μετὰ δὲ ταύτας τὰς ταύταις ὑποκειμένας συντάξα, τὰς μὲν κυρίας καὶ πρώτας τούτων προκρίνας τῷ λόγῳ, τὰς δὲ ὑποτεταγμένας ἰδίως ἐκάστην ἐκτέθεικός. ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς τούτων τάξεις εὐδαιμονέως ἐδήλωσα, καὶ ἐκάστης τὰ τούτων τὰ οἰκεῖα πρέσβεια διὰ τοῦ τῆδε συγ- Ms. 235.a
γράμματος σαφῶς καθιστόρισα, καὶ εὐστροφῆ καὶ εὐκατάληπτον D
κοτὴν περὶ τούτων πραγματείαν, ὡς ἐν εἰσαγωγῆς τάξει, τοῖς ἐντυγχάνουσι διὰ τῆς ὑποκειμένης πλινθίδος ἐγνώρισα, ἵνα οἱ ταύτην τὴν πλινθίδα ἐπιμελῶς ἐποπτεύοντες μέμνησθε τῆς ἡμῶν μετριότητος μηδαμῶς κατοκνήσειν.

Ἀρχὴ τῆς ὑποθέσεως τοῦ λόγου.

Ed. L. 409

- 15 Τῶν βασιλικῶν ἀξιωμάτων αἱ χάριτι Θεοῦ διδόμεναι δωρεαί, ὡς ἐκ Θεοῦ τὴν ψῆφον λαμβάνουσαι, ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ καὶ θαυμαστοῦ βασιλικῷ βήματος τοῦ λαμπροῦ χρυσοτρικλίνου ἐν αἰσίαις ἡμέραις παρὰ τῶν θεοπροβλήτων βασιλέων τοῖς ἀξίοις βραβεύονται, δηλονότι παρεστώσης ἀπάσης τῆς τάξεως 20 τοῦ βασιλικῷ κουβουκλείου καὶ αὐτῶν τῶν βραβείων προκειμένων πλησίον τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας. οἱ γὰρ μέλλοντες 13. κατοκνήσειν cod. et ed.

quomodo excrescant minuanturve, quomodo ad sacram mensam ad-
vencentur et introducantur, et quomodo rursus ab ea revocentur et
educantur, in illud exemplum, quod hic praescripsimus. Hunc au-
tem instituimus ordinem, ut dignitates, quae cum brabeis tributorum-
que honorum externis quibusdam insignibus conferuntur, primo loco,
nominatim singulas, velut scalae gradus persequentes exponeremus;
dein eas, quae nudo Imperatoris edicto et voce tenus impetrantur;
tum illis inferiores; sermone, ut par erat, primas et tum quoque
his suppositas exsequente, ordines earum distincte declarante, et
privis cuique suos honores atque praerogativas luculenter docente.
Propositus laterculus tradet contemplantibus harum rerum et claram
et comprehensu facilem, ut introductio, notitiam. Quotquot eum
inspicietis, memineritis velim tenue nostrum modicumque studium
nusquam non assectari.

INITIUM TRACTANDI ARGUMENTI.

Officia palatina, munera, quae proprie divinae clementiae de-
bentur, ab Imperatoribus, divina constitutis auctoritate, Deo velut
per ipsos suffragium ferente, in sacro et admirabili imperiali tribu-
nali, quod in splendido chrysotriclino conspicitur, diebus solennibus
conferuntur ut praemia virtutis in homines dignos, ordine toto sacri
cubiculi adstante, ipsisque tribuendis honorum insignibus pence sa-

τυχεῖν τῆς αὐτῶν ἀντιλήψεως ἤδη προευνρεπίζοντασ δὲ τοῦ
 τεταγμένου βασιλικῶν πρωτοσπαθαρίου ἔξω τοῦ βῆλου ἔστα-
 Β λισμένοι ῥοαίοις σαγίοις. ἐν δὲ τῇ τούτων εἰσαγωγῇ προσυ-
 εισέρχονται τῷ βασιλικῷ ὄστιαρίῳ ὁμοτίμοι τῶν μελλόντων
 τυχεῖν ἀντιλήψεως ἄνδρες σπαθαροφόροι τρεῖς, καὶ τὸ σὺνη-5
 θεσ σέβας ποιήσαντες ἀναμένουσι πρὸς τὸ βῆλον ἑσταῶτες τὴν
 τοῦ εἰσαγομένου παρουσίαν, καὶ αὐθις τοῦ βῆλου πετασθέν-
 τος, συνεισέρχεται τῷ βασιλικῷ ὄστιαρίῳ ὁ τῶν βασιλικῶν
 πρωτοσπαθάριος εἰσάγων τὸν μέλλοντα τυχεῖν ἀντιλήψεως,
 καὶ τοῦτον προτρεπόμενος τρισὶ τύποις ποιῆσαι τὴν προσκύ-10
 νησιν, ἴσθησιν αὐτὸν κατὰ πρόσωπον τοῦ βασιλέως πρὸς τὸ
 ἔξ οικείων χειρῶν αὐτοῦ λαβεῖν τὸ βραβεῖον τοῦ ἀξιώματος.
 C καὶ μικρὸν αὐτὸν τὸν τυχόντα διαστήσας ὀπισθοπόδως ὁ αὐ-
 τὸς πρωτοσπαθάριος περιβάλλει αὐτῷ τὸ δοθὲν παρὰ τοῦ
 βασιλέως βραβεῖον, καὶ αὐθις αὐτὸν προσωθήσας ἀσπύσασθαι
 ποιεῖ τοὺς ἱεροὺς πόδας τοῦ βασιλέως καταχθέντος δὲ αὐ-
 τοῦ πρὸς τοῖς κάτω, οἱ ὁμοτίμοι τοῦ ἀξιώματος ἄνδρες ὡς
 ἴσοτίμον εἰσδεξάμενοι φίλον, τὸ σέβας πληροῦντες τὴν εὐχα-
 ριστεῖαν διὰ τῆς προσκυνήσεως τῷ βασιλεῖ προσφωνοῦσι, καὶ
 συνεχέρεχεται τούτῳ. ἡ δὲ παρεστῶσα πάντων τῶν τοῦ κου-20
 βουκλείου ἀξία τὸν βασιλέα ἀξίως ἐπευφημησασα, καὶ αὐτὴ
 συνεχέρεχεται τούτοις. εἰσάγονται δὲ πᾶσαι αἱ τῶν διὰ βρα-

7. συρέντος leg. esse putat R. pro πετασθέντος. 20. συν-
 ερέρχ. R., συνέρεχεται cod et cd.

cram maiestatem in propatulo expositis. Quae qui adepturi sunt,
 extra velum parati tenentur a basilicorum vel caesarianorum proto-
 spathario eam in rem delegato, sagis rubris induti. Ante vero quam
 per velum introducantur, introeunt simul cum imperiali ostiario tres
 viri spathas gestantes, dignitate illis, qui munificentiam et mercedem
 virtutum adepturi sunt, aequales. Hi, ut principem consueto culta
 venerati sunt, exspectant, apud velum stantes, introducendi adven-
 tum, protinusque ut velum reductum fuerit, intrat simul cum regio
 ostiario protospatharius basilicorum, introducens honorandum. Hunc
 hortatur tribus in diversis locis Augustum adorare, collocat coram
 Domini vultu, quo ex ipsius manibus dignitatis insigne accipiat. Idem
 protospatharius eum id nactum retro aliquantum in vestigia sua
 vultu irretorto agit, et acceptis a Domino insignibus induit, rursus-
 que prorsum ductum cogit sacros Augusti pedes osculari. Ut rediit
 reductus ad eos, qui infra ad velum stant, ipsi dignitate pares, re-
 cipiunt ut amicum et collegam, venerationem Augusti absolventes,
 gratiarum actionem suam eidem voce clara et adoratione significant,
 et cum novo collega simul abeunt. Pariter adstans cubiculi totus
 ordo simul cum illis abit post laudes et bona verba principi decen-
 ter dicta. Introducuntur autem omnes, quae cum brabeis vel praec-

βείων ἀξιωμαίων διαφοραὶ κατὰ τάξιν καὶ ἀριθμὸν τὸν ἤδη Ms. 235. b
 λεχθῆσεσθαι μέλλοντα, καὶ τὰς σὺνηθείας παρέχειν ὀφείλον- D
 τας. καὶ γὰρ αἱ μὲν αὐτῶν διὰ βραβείων παρέχονται, αἱ
 δὲ διὰ βασιλικῷ λόγῳ προσγίνονται, καὶ σὺνέπονται ταῖς
 5 διὰ βραβείων διδομέναις ἀξίαις, καὶ αἱ μὲν αὐτῶν τὸ μόνιμον
 ἔχουσιν, αἱ δὲ ῥαδίως πάλιν ἀφαιρούμεναι ἐκ προσώπων εἰς
 πρόσωπα διαβαίνουσιν.

Αἱ διὰ βραβείων δέξαι ιη'.

Εἰσὶ δὲ πᾶσαι ὁμοῦ αἱ διὰ βραβείων διδόμεναι τὸν ἀ-
 10 ριθμὸν ὀκτωκαίδεκα, αἵτινες ἅπαξ διδόμεναι οὐδαμῶς ἀναστρέ- Ed. L. 410
 φονται. διαιροῦνται δὲ αὐταὶ εἰς μέρη δύο, εἰς συγκλητι-
 κούς καὶ εἰς προσελευσιμαίους.

Πόσαι διὰ λόγου. αἱ διὰ λόγου ξ'.

Αἱ δὲ διὰ λόγου προσγινόμεναι ταύταις καὶ τὸ ἄρχην
 15 ἐνδόξως λαμβάνουσαι εἰσι καὶ αὐταὶ πᾶσαι τὸν ἀριθμὸν ξ',
 αἵτινες ἀφαιρούμεναι, ὥσπερ ἔφαμεν, ἐκ προσώπων εἰς
 πρόσωπα βασιλικῷ λόγῳ μετέρχονται. διαιροῦνται δὲ καὶ
 αὐταὶ εἰς μέρη ἕξ, ὄντων εἰς στρατηγούς, εἰς δομεστικούς,
 εἰς κριτὰς, εἰς σεκρετικούς, εἰς δημοκράτας, εἰς ἴδια ὀφ-
 20 ρίκια. B

15. τῶν ἀριθμῶν cod. et ed.

miis aut insignibus tribuuntur, dignitates, eo quem mox dicemus, ordine numeroque, quo etiam consuetudines praestare debent. Dignitatum quaedam brabeis, aliae solo Domini edicto impetrantur, et comitantur illas priores, et cum illis eodem tempore possunt ab eodem geri. Quaedam semel tributae constanter inhaerent; aliae levi negotio rursus ademptae ab uno ad alterum migrant.

DE OCTODECIM DIGNITATIBUS, QUAE CUM INSIGNIBUS TRIBUUNTUR.

Quae cum insignibus dantur, et semel datae rursus non adimuntur, dignitates in universum numero sunt octodecim. Dividuntur autem in duas classes, quarum unam senatorii, alteram processionales conficiunt.

DE HIS DIGNITATIBUS, QUAE SOLO PRINCIPIS EDICTO CONFERUNTUR.

Quae dignitates superioribus per solum Domini edictum accrescunt et exercendae iurisdictionis auctoritatem hoc modo accipiunt, sunt in universum numero sexaginta. Hae, ut diximus, ex mandato Domini ab uno ad alterum ablatae transmigrant. Distribuantur in sex classes, nempe in strategos [vel in praetores, aut magistros militum, aut rectores provinciarum,] in domesticos, in iudices exercendae iustitiae forensi; in secreticos scriniarios vel secretorum; in democratas vel popularium factionum magistros, et in peculiaria officia seu quorum singula a viris singulis, non pluribus, geruntur.

Τόμος α'.

Περὶ ἀξιομάτων βασιλικῶν εἰς τοὺς προβαθμίους.

Τῶν δὲ κυρίως ἀξιομάτων τῶν διὰ βραβείων παρεχομένων αἱ κοριοκλησίαι, εἰς ἃς καὶ ὀφείλουσιν δοῦναι συνηθείας, εἰσὶν αὗται. πρώτη μὲν τῶν ἄλλων ἀπάντων ὡς προ-5
βάθμιος τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ἀξιομάτων λαμβάνουσα ἢ τοῦ στρατηλάτου ἐπὶ θεμάτων ἀξίων, ἥτοι ἢ ἀπὸ ἐπάρχων ὀνομαζομένη, ἣς βραβεῖον, ἐγγεγραμμένος χάρτης, διὰ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδοται. δίδωσι συνηθείαν τῷ πρωτοασκήρητις „ κδ', τοῖς πραιποσίτοις : λς'. δευτέρα δὲ ἢ τῶν σιληντιαρίων, ἣς¹⁰
βραβεῖον, χρυσῶ ῥάβδος, διὰ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδοται. δίδωσι συνηθείαν τῷ δευτέρῳ „ ε', τοῖς πραιποσίτοις „ οβ'. τρίτη ἢ τῶν βεστήτορων ἀξία, ἣς βραβεῖον, τὸ φιλτατόριον, διὰ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδοται. δίδει συνηθείαν τοῖς πραιποσίτοις „ κδ', τῷ δευτέρῳ „ ε'. τετάρτη ἢ τῶν βασιλικῶν¹⁵
μανδατόρων ἀξία, ἣς βραβεῖον, ῥάβδος ἐρυθροδανωμένη, ἐκ χειρὸς βασιλικῆς ἐπιδίδοται. δίδωσι συνηθείαν τῷ πρωτο-
D σπαθαρίῳ τῶν βασιλικῶν „ ε', τοῖς πραιποσίτοις : ε'. πέμπτη ἢ τῶν κανδιάτων ἀξία, ἣς βραβεῖον, μανιάκιον χρυσοῦν τρίκομβον μέχρι τέρων κεχαλασμένον, διὰ χειρὸς βασιλικῆς²⁰
Ms. 236. α ἐπιδίδοται. δίδωσι συνηθείαν τῷ παπῖα καὶ τῷ δευτέρῳ „ β', τῷ παπῖα τῆς Δάφνης „ β', τοῖς πραιποσίτοις „ ε'. ἕκτη ἢ

CAPUT PRIMUM.

DE DIGNITATIBUS PALATINIS PRIMI ORDINIS.

Dignitatum sic stricte atque proprie dictarum et quae cum brabeis obtingunt, appellationes propriae, quarum causa consuetudines quoque debentur, sunt haec. Prima reliquarum omnium et in velorum introductione reliquas omnes praecambulans est stratelatae vel ducis militaris in aliquo themate vel provincia spectabili constituti, vel, ut appellari solet, dignitas apo eparchon seu quaestorum; cuius brabeum est membrana perscripta vel diploma regium, ipsa principis manu porrecta. Pendit ea dignitas consuetudinem protoascretis 24 aureos num., praepositis 36. Secunda dignitas est silentiariorum, cuius brabeum aureus baculus principis manu traditus. Dat consuetudinem deutero [vel secundicerio, praepositi puta,] 6, praepositis 72. Tertia est velitorum, cuius brabeum est fibula Domini manu data. Dat consuetudinem praepositis 24, deutero 6. Quarta est imperialium mandatorum cum brabeo baculo coloris coccinei ab ipsius principis manu exhibitio; dat consuetudinem protospathario basilicorum 6, praepositis totidem. Quinta est candidatorum cum brabeo torque aureo tribus combis seu bulbis instructo usque infra clavicularis dependente, a principis manu tradito. Dat consuetudinem papiae [palatii] et deutero [isus] 2, papiae Daphnes 2, praepositis 6.

τῶν στρατόρων ἀξία, ἧς βραβεῖον, φραγέλιον χρυσοῦν ἐκ λίθων τιμίων κεκοσμημένον, ἐκ χειρὸς βασιλέως ἐπιδίδεται. δίδωσι συνήθειαν τῷ παπία καὶ τῷ δευτέρῳ „ β, τοῖς πραιποσίτοις „ δ. ἐβδόμη ἢ τῶν ὑπᾶτων ἀξία, ἧς βραβεῖον, Ed. L. 411
 5 χάρτης ἐγγεγραμμένος, διὰ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδεται. δίδωσι συνήθειαν τῷ πρωτασήμερις „ ε, τοῖς πραιποσίτοις „ ιβ, τῷ παπία καὶ τῷ δευτέρῳ „ ε. ὀγδόη ἢ τῶν σπαθαριῶν ἀξία, ἧς βραβεῖον, σπάθη χρυσοκάνος, ἐκ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδεται. δίδωσι συνήθειαν τῷ κατεπάνω „ ε, τῷ δομεστικῷ τῶν βασιλικῶν „ δ, τοῖς σπαθαρίοις „ ιβ, τῷ παπία καὶ τῷ δευτέρῳ „ β. ἐνάτη ἢ τῶν σπαθαροκандιδύτων ἀξία, ἧς βραβεῖον, μανιάκιον χρυσοῦν κεχασσμένον κεκοσμημένον ἐκ περιλεύκιοις, ἐκ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδεται. δίδωσι συνήθειαν τῷ παπία καὶ τῷ δευτέρῳ „ δ, τῷ τῆς κα-
 15 ταστάσεως „ ιβ, τῷ δομεστικῷ τῶν βασιλικῶν „ γ, τοῖς σπαθαροκандιδύτοις „ ιβ. δεκάτη ἢ τῶν δυσπᾶτων ἀξία, ἧς βραβεῖον, χάρτης ἐγγεγραμμένος, ἐκ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδεται. δίδωσι συνήθειαν τοῖς πραιποσίτοις „ ιβ, τῷ πρωτασήμερις „ ε, τῷ παπία καὶ τῷ δευτέρῳ „ ε. ἐνδεκάτη
 20 ἢ τῶν πρωτοσπαθαριῶν ἀξία, ἧς βραβεῖον, κλοιὸς χρυσοῦς περὶ τὸν ἀνχένα ἐκ λίθων τιμίων κεκοσμημένος, διὰ χειρὸς βασιλέως ἐπισυγκλείεται. δίδωσι συνήθειαν τοῖς πρωτοσπαθαρίοις ἐννοῦχοις „ κδ, τοῖς πρωτοσπαθαρίοις βαρβάτοις „ κδ, τῷ κατεπάνω „ ιη, τῷ δομεστικῷ τῶν βασιλικῶν „ ε, τῷ C

9. δομεστικῷ em. R., κατεδομεστικῷ cod. et ed. 20. κλῶδς cod. et ed.

Sexta est stratorum cum brabeo flagello aureo gemmis ornata, regia manu tradito; dat consuetudinem papiae et deuterio 2, praepositis 4. Septima consulum dignitas est, eiusque brabeum membrana perscripta, regia manu porrecta. Dat consuetudinem protoascretis 6, praepositis 12, papiae et deuterio 6. Octava est spathariorum, cuius brabeum spatha vel ensis cum aureo manubrio, regia manu traditus; dat consuetudinem catepano 6, domestico imperialium 4, spathariis 12, papiae et deuterio 2. Nona spatharocandidatorum; brabeum eius torques aureus laxè dependens, ornatus illo gemmarum genere, quod perileucius appellatur, regia manu traditus; dat consuetudinem papiae et deuterio 4, cerimoniaro 12, domestico imperialium 3, spatharocandidatis 12. Decima dignitas est dishypatorum vel iterum consulum, cum brabeo membrana perscripta, regiis manibus tradita; dat consuetudinem praepositis 12, protoascretis 6, papiae et deuterio 6. Undecima dignitas est protospathariorum, cuius in aigne collare aureum gemmis conspicuum, quod ipse Imperator suis manibus eius collo circumponit, et inuocat [seu iuncturis suis, quo firmiter ar-

παπία καὶ τῷ δευτέρῳ „ ε'. εἰ δὲ εἰς τὸν χρυσοτρέκλιον παραιοθῆ, τῷ παπία δίδωσι „ κδ'. ἰστέον δὲ, ὅτι καὶ, δῆμαρχος εἰ τιμηθῆ ἔξ αὐτῶν τις, δίδει τοῖς πραιποσίτοις „ οβ. ὁμοίως καὶ ὁ τῆς καταστάσεως τοῖς αὐτοῖς πραιποσίτοις „ οβ. δωδεκάτῃ ἢ τῶν περιβλέπτων πατρικίων ἀξία, ἣς βραβεῖον, 5 πλάκες ἐλεφάντιναι κεκοσμημέναι σὺν κωδικέλλοις ἐγγεγραμμένοις εἰς τύπον τοῦ νόμου, ἐκ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδονται. παρέχει δὲ τοῖς κοιτωνίταις, εἰ ἄρα καὶ μνηυθῆ, λίτρας β'.

Δεῖς δὲ τὸ ἀποκόμβιον τοῖς πραιποσίτοις σὺν τοῦ κουβουκλείου καὶ τοῖς λοιποῖς χρυσοῦ λίτρας ἡ'. ταῦτα δὲ ὀφφικιάλιος καὶ στρατηγὸς δίδωσιν. ὁ δὲ ἄρατος δίδει λίτρας ζ', καὶ τῷ τῆς καταστάσεως ἄνευ τοῦ ὄψικίου „ ιβ', τὸ ὄψικιον „ π', τῷ δευτέρῳ ὑπὲρ τῶν πλακῶν „ κδ', καὶ εἰς τὰ ταβλία τοῦ

Ms. 236. b χλανιδίου „ κδ', τῷ κανικλείῳ ὑπὲρ τοῦ κωδικέλλου ιε', εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν : λς'. τρισκαιδεκάτῃ ἢ τῶν ἀνθυπάτων 15 ἀξία, ἣς βραβεῖον, κωδικέλλοι ἀλουργοειδεῖς γεγραμμένοι, ἐκ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδονται. δίδωσι συνήθειαν τὸν τοῦ κανικλείου „ ἡ', καὶ τῷ δευτέρῳ „ δ', καὶ τοῖς πραιποσί-

Ed. L. 412 τοῖς „ κδ'. τεσσαρεσκαίδεκάτῃ ἢ τῶν ἐνδοξοτάτων μαγίστρων ἀξία, ἣς βραβεῖον, χιτῶν λευκὸς ὦν χρυσοῦφαντος, καί 20 ἐπωμῖς χρυσόταβλος, καὶ ζώνῃ δερματίνῃ κόκκινος ἐκ λιθῶν τιμίων κεκοσμημένη, ἣτις λέγεται βαλτίδιον, ἐπὶ τοῦ χρυ-

20. ἀξία ed. 21. ἐπιμῖς cod. et ed. Cf. R. ad h. l.

cteque inhaeret, committit]; dat consuetudinem protospathariis eunuchis 24; protospathariis barbatis 24, catepano 18, domestico imperialium 6, papiae et deuterio 6. Si vero in chrysotriclinii ministerium adscribatur eiusque protospathariis adiungatur, dat papiae 24. Tenendum, si quis eorum ad demarchi dignitatem evehatur, dare praepositis solidos 72, pariter etiam cerimoniarium iisdem tantundem pendere. Duodecima dignitas est spectabilium patriciorum, cuius brabeum sunt tabulae eburneae cum intus conditis codicillis perscriptis ad modum legis, quas novo patricio Imperator ipse per- rigit. Coetonitis, si forte ab ipsis ei praenuntiatum fuerit [de novo honore ipsi destinato] dat litras 2., et praepositis, cubiculo et reliquis pro apocombio seu sportula auri litras 8. Tantundem pendet tam officialis, quam strategus; verum patricius tantummodo honorarius dat litras 7, et cerimoniaro praeter obsequium 12. Obsequio autem [seu turbae ipsum domum deducenti] 80; porro dat deuterio pro tabulis eburneis 24 et pro tunicae tablis 24. Caniciei praefecto pro codicillis 16 et S. Sophiae 36. Decimatertia dignitas est antlypatorum vel proconsulum, cuius brabeum sunt codicilli parparei coloris perscripti, a Domino traditi; dat consuetudinem caniciei praefecto 8 et deuterio 4 et praepositis 24. Decimaquarta dignitas est gloriosissimorum magistrorum, cuius brabeum, tunica candida sur-

σοστορίου ἐκ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδοται. δίδωσι συνήθειαν τῷ τῆς καταστάσεως τὸ καμίσιον αὐτοῦ, τοῖς δὲ πραιποσίτοις καὶ μαγίστροις συνεσιᾶται παρέχων αὐτοῖς καὶ δόματα ἱματίων. συνήθειαν δὲ τοῖς πραιποσίτοις καὶ μαγίστροις καὶ ἑλοιοῦς τὴν τοῦ πατρικίου διπλὴν συνήθειαν παρέχει. πεντεκαϊδεκάτη ἢ τῆς ζωστῆς πατρικίας ἀξία, ἧς βραβεῖον, πλά-^B κες ἐλεφάντιναι ὁμοίως τοῖς πατρικίοις, ἐκ χειρὸς βασιλέως ἐπιδίδοται. δίδωσι συνήθειαν τοῖς βασιλικῶς κληρικοῖς „ κδ’, τῷ δευτέρῳ „ κδ’, τὸνς κοιτωνίτας λίτρας γ’, τὸ κουβούκλειον ἰσὺν τοῖς πραιποσίτοις μόνοις χρυσοῦ λίτρας γ’ καὶ τὸ στιχά-^C ριον αὐτῆς τῷ πραιποσίτῳ. τῷ τῆς τραπέζης τῆς ἀγαούτης. μετὰ τὴν πρωτοβεστιαρίαν καὶ τὴν πριμικήρισσαν καὶ τὰς κοιτωνίτσας καὶ κουβουκλαρέας λίτρας β’. ἕξκαιδεκάτη ἢ τοῦ κουροπαλάτου ἀξία, ἧς βραβεῖον, χιτῶν κόκκινος χρυ-¹⁵ σοποίκιλος καὶ γλαμὺς καὶ ζώνη, ἐκ χειρὸς βασιλέως ἐπὶ ναοῦ Κυρίου λαμπρῶς ἐπιδίδοται. δίδωσι συνήθειαν τὴν τοῦ μαγίστρου διπλὴν, τῷ δευτέρῳ λίτραν α’, παρέχων πᾶσιν^C ἀντιλήψεις καὶ ἀναβιβασμούς. ἑπτακαιδεκάτη ἢ τοῦ νοββ-²⁰ λησίμου ἀξία, ἧς βραβεῖον, χιτῶν ἐξ ἄλουργίδος χρυσοῦτε-²⁰ οτος καὶ γλαμὺς καὶ ζώνη, ἐκ χειρὸς βασιλέως ἐπὶ ναοῦ Κυρίου λαμπρῶς ἐπιδίδοται. δίδωσι συνήθειαν καθὼς καὶ ὁ κωροπαλάτης. ὀκτωκαιδεκάτη ἢ τοῦ καίσαρος ἀξία, πυρομοῖα

2. τῷ καμ. ed. 8. Ita R., ἐπιδίδωται cod. et ed.

pertexta, et scapulare cum aureis tabulis, et zona scortea coccinea gemmis ornata, vulgo baltidion dicta, super chrysostorio [seu sala aureis stautis instructa] regia manu tradita; dat consuetudinem cerimoniario camisium suum; praepositos et magistros convivio excipit vestibisque donat; consuetudinem autem iisdem praepositis et magistris ceterisque, [quibus dari mos est, datamque a patriciis diximus,] duplam dat eius, quam diximus patricios dare. Decima quinta dignitas est zostae [seu accinctae] patriciae, cuius brabeum sunt eburneae tabulae, pariter atque sunt patriciorum, regia manu traditae. Consuetudinem dat palatinis clericis solidos 24, deuterio tantundem, coetonitis litras tres, cubiculo et praepositis auri litras tres; praeposito seorsim sticharium suum, praeposito mensae Imperatrici, ut et protovestiariae et primicerissae et coetonissae et cubiculariabus dat litras 2. Decima sexta dignitas est curopalatae, cuius brabeum tunica coccinea auro picta et chlamys vel paludamentum et zona, regia manu tradita solenne pompa in templo Domini. Dat consuetudinem eius, quam magister dat, duplam, deuterio litram unam, omnibus munera et promotiones. Decima septima dignitas est nobilissimi, cuius brabeum tunica purpurea auro intexta, et chlamys et zona splendida cum pompa in templo Domini ab Imp. tradita. Eandem, quam curopalates, dat consuetudinem. Decima

τῆς βασιλικῆς δόξης, ἧς βραβεῖον, στέφανος χωρὶς σταυρικοῦ τύπου, ἐπὶ ναοῦ Κυρίου ἐκ βασιλικῆς χειρὸς ἐπὶ κορυφῆς ἐπιτίθεται. δίδωσι συνήθειαν, ὡς καὶ ὁ νοβελήσιμος.

D

Συνήθεια εὐσεβείας.

Ms. 237. a

Ὁ δὲ γεγονὼς αὐτοκράτωρ βασιλεὺς δίδωσιν εἰς τὴν 6-5 γίαν τοῦ Θεοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν χρυσοῦ λίτρας ρ', καὶ τῆ συγκλήτῃ πάσῃ σὺν τῷ τοῦ κουβουκλείου καὶ λοιποῖς χρυσοῦ λίτρας ρ', καὶ χιλιάδας διαφόρους μιλιαρησίων ἐκάστῃ τάγματι καὶ ὀφφικίων τῆ συστάσει. τοῖς δὲ πραιποσίτοις ἐν ἑξαίρετῳ ὀφφικία δίδωσιν καὶ ἀντιλήψεις ἀξιωματῶν εἰς ἰδίουςιο καὶ ἀνθρώπους αὐτῶν, καὶ ἀναβιβασμοὺς αὐτῶν τῶν πραιποσίτων, καθὼς ἂν αἰτήσονται, λαμβάνουσιν. ὁ δὲ γε δευτε-

Ed.L. 413

ρος βασιλεὺς δίδωσι τὸ ἥμισυ τούτων. ἐκ δὲ τῶν προλεχθέντων ἀξιωματῶν αἱ μὲν πέντε ἀξίαι τῆ συγκλήτῃ ἀρμύζονται, ὅλον ἢ ἀπὸ ἐπάρχων, ἢ τῶν σιλεντιαρίων, ἢ τῶν βε-15 στητόρων, ἢ τῶν ὑπάτων καὶ δισυπάτων. αἱ δὲ λοιπαὶ κἄσαι ἐν τοῖς βασιλικῶς κατατάσσονται κώδιξιν. αἱ δὲ διὰ λόγου βασιλικῶ τοῖς ἀξίοις προσγιγόμεναι δόξαι καὶ εἰς τὸ ἄρχειν τῶν ὑποτεταγμένων ἀφορισθεῖσαι εἰσι καὶ αὐταὶ τὸν ἀριθμὸν ζ', αἵτινες, ὡς ἔφαμεν, λόγῳ βασιλέως προσγιγόμε-20 ναι, πάλιν ἐραδίως ἀφαιροῦνται καὶ ἐκ προσώπων εἰς πρόσωπα μεθίστανται. καὶ πρώτη μὲν καὶ μεγίστη ἡ τοῦ βασι-

octava dignitas est Caesaris, maiestati imperatoriae paene aequalis. Brabeum est corona, sed absque figura crucis; in templo Domini regis manibus vertici honorandi imposita. Dat consuetudinem eandem, quam nobilissimus.

CONSUETUDINES PIETATIS.

Qui autem supremus ipse sui iuris Imperator factus est, donat magnae sanctae Dei ecclesiae auri litras centum, et toti senatui, cubiculo adscriptis ceterisque tantundem; millenarios miliarensium diversos unicuique ordini militari et officiorum corpori. Praepositis autem in specie dat officia et facultatem familiares et ministros ipsorum ad dignitates, quas ambirent, Domino commendandi, ipsique praepositi ad munera, quae petunt, promoventur. Imperator minor vel iunior tantum dimidium istorum dat. Harum, quas enumeravimus, dignitatum sunt quinque, quae senatui attribuantur, nempe praefectorum, silentiariorum, vestitorum, consulum et iterum consulum; ceterae in regis codicibus depositae haerent [ut basilici ad eas pervenire possint]. Qui vero per solum Imperatoris edictum dignis contingunt honores cum auctoritate inferioribus imperante, sunt numero sexaginta. Hae, quod diximus, ut verbo dantur, sic et facile rursus adimuntur et ab uno ad alterum transeunt. Earum prima et maxima ab Imperatore nostro Christum amante Le-

λεοπάτορος παρὰ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως^B
 ἐκφωνηθεῖσα ἀξία· β' ἡ τοῦ φαίκτωρος ἀξία· γ' ἡ τοῦ
 σογκέλλου· δ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἀνατολικῶν ἀξία· ε' ἡ
 τοῦ δομestίκου τῶν σχολῶν· ε' ἡ τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἀρ-
 5 μενιάκων· ζ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ὀρρακισίων· η' ἡ τοῦ
 κήμης τοῦ Ὀψικίου· θ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ τῶν βουκελλα-
 ρίων· ι' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Καππαδοκίας· ια' ἡ τοῦ στρα-
 τηγοῦ Χαρριανῶν· ιβ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Κολωνίας· ιγ' ἡ
 τοῦ στρατηγοῦ Παφλαγωνίας· ιδ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ τῆς
 10 Ὀρράκης· ιε' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Μακεδονίας· ις' ἡ τοῦ στρα-
 τηγοῦ Χαλδίας· ιζ' ἡ τοῦ δομestίκου τῶν ἐξσκουβίτων ἀ-
 ξία· ιη' ἡ τοῦ ἐπάρχου πόλεως ἀξία· ιθ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ^C
 Πελοποννήσου· κ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Νικοπόλεως· κα' ἡ τοῦ
 στρατηγοῦ τῶν Κιβυρραίων· κβ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Ἑλλά-
 15 δος· κγ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Σικελίας· κδ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ
 Σερυμόνος· κε' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Κεφαλληνίας· κς' ἡ τοῦ
 στρατηγοῦ Θεσσαλονίκης· κζ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ τοῦ Δυρρα-
 χίου· κη' ἡ τοῦ στρατηγοῦ τῆς Σάμου· κθ' ἡ τοῦ στρατη-
 γοῦ τοῦ Αἰγαίου πελάγους· λ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Δαλματίας· Ms. 237.b
 ιωλα' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Χερσῶνος· ιβ' ἡ τοῦ σακελλαρίου·
 λγ' ἡ τοῦ λογοθέτου τοῦ γενικοῦ· λδ' ἡ τοῦ κναιστῶρος ἀ-
 ξία· λε' ἡ τοῦ λογοθέτου τοῦ στρατιωτικοῦ· λς' ἡ τοῦ^D
 δρουγγαρίου τῆς βίγλας· λζ' ἡ τοῦ λογοθέτου τοῦ δρόμου
 ἀξία· λη' ἡ τοῦ δρουγγαρίου τῶν πλοῦμων· λθ' ἡ τοῦ πρω-
 5 τοςπαθαρίου τῶν βασιλικῶν· μ' ἡ τοῦ λογοθέτου τῶν ἀγε-
 λῶν· μα' ἡ τοῦ δομestίκου τῶν ἰκανάτων· μβ' ἡ τοῦ δομest-

one constituta est basileopatoris; secunda est rectoris; tertia syn-
 celli; quarta strategi orientaliū; quinta domestici scholarum; sex-
 ta strategi Armeniacorum; septima strategi Thracestorum; octava
 comitis opsicii; nona strategi bucellariorum; 10) strategi Cappado-
 ciae; 11) strategi Charsiani; 12) strategi Coloniae; 13) strategi Pa-
 phlagoniae; 14) strategi Thraciae; 15) strategi Macedoniae; 16) stra-
 tegi Chaldiae; 17) domestici excubitorum; 18) praefecti Urbis; 19)
 strategi Peloponnesi; 20) strategi Nicopolis; 21) strategi Cibirrhaeo-
 narum; 22) strategi Graeciae; 23) strategi Siciliae; 24) strategi
 Strymonis; 25) strategi Cephaleniae; 26) strategi Thessalonices; 27)
 strategi Dyrhachii; 28) strategi Sami; 29) strategi maris Aegaei;
 30) strategi Dalmatiae; 31) strategi Chersonis [seu Chersonesi Tauri-
 aae]; 32) sacellarii; 33) logothetae genici vel generalis aerarii publici;
 34) quaestoris; 35) logothetae stratlotici vel rei militaris; 36) drungarii
 igiliae; 37) logothetae dromi seu cursus publici; 38) drungarii ploio-
 zorum, seu classariorum; 39) protospatharii imperialium; 40) logothe-

στίκου τῶν νουμέρων· μγ' ἢ τοῦ δομεστίκου τῶν δπταμάτων·
 μδ' ἢ τοῦ κόμητος τῶν τειχέων· μέ' ἢ τοῦ χαρτουλαρίου τοῦ
 σακελλίου· μς' ἢ τοῦ χαρτουλαρίου τοῦ βεστιαρίου· μζ' ἢ τοῦ
 χαρτουλαρίου τοῦ κανικλείου· μη' ἢ τοῦ πρωτοστράτορος· μθ'
 ἢ τοῦ πρωτοασήκητης ἀξία· ν' ἢ τοῦ ἐκ προσαίου τῶν θε-5
 μάτων· να' ἢ τοῦ κόμητος τοῦ στάβλου· νβ' ἢ τοῦ εἰδικοῦ
 Ed.L. 414 γγ' ἢ τοῦ μεγάλου κουράτωρος· νδ' ἢ τοῦ κουράτωρος τῶν
 μαγγάνων· νε' ἢ τῶν δεήσεων· νς' ἢ τοῦ ὄρφανοτρόφου·
 νζ' ἢ τοῦ δημάρχου Βενέτων· νη' ἢ τοῦ δημάρχου Πρασί-
 κων· νθ' ἢ τοῦ τῆς καταστάσεως· ξ' ἢ τοῦ δομεστίκου τῶνιο
 βασιλικῶν. καὶ αὗται τὰ νῦν τιμηθεῖσαι ἀξίαι ἐπὶ Λέοντος
 δεσπότου. διαιροῦνται· οὐν αὗται πᾶσαι εἰς μέρη ἑπτὰ, οἶον.
 εἰς στρατηγούς, εἰς δομεστίκους, εἰς κριτὰς, εἰς σεκρετικούς,
 εἰς δημοκράτας, εἰς στρατάρχας καὶ εἰς εἰδικὰς μόνας ἀξίας.
 ὅσαι ἐν ταῖς τῶν στρατηγῶν κατατάττονται τάξεις εἰσὶ τῶνιο
 Βαριθμὸν κς'· ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀνατολικῶν· ὁ στρατηγὸς
 τῶν Ἀρμενιᾶκων· ὁ στρατηγὸς τῶν Θρακησιῶν· ὁ κόμη-
 τοῦ Ὀμηκίου· ὁ στρατηγὸς τῶν βουκελλαρίων· ὁ στρατηγὸς
 Καππαδοκίας· ὁ στρατηγὸς Χαρσιανοῦ· ὁ στρατηγὸς Κο-
 λωνείας· ὁ στρατηγὸς Παφλαγωνίας· ὁ στρατηγὸς τῆς Θρα-20
 κης· ὁ στρατηγὸς Μακεδονίας· ὁ στρατηγὸς Χαλδίας. αὗ-
 ται οὐν αἱ στρατηγίαι τοῖς Ἀνατολικοῖς θέμασι ἀριθμοῦν-

tae gregum; 41) domestici hicanatorum; 42) domestici numerorum; 43)
 domestici optimatum; 44) comitis castellorum; 45) chartularii sacelli;
 46) chartularii vestiarii; 47) chartularii caniclii; 48) protostratoris;
 49) protoascretae; 50) repraesentantis thematum; 51) comitis stabuli;
 52) idici seu peculio privato praefecti; 53) magni curatoris; 54) ce-
 ratoris manganorum palatii sic dicti; 55) magistri requisitionum vel
 libellorum supplicum; 56) nutritoris orphanorum; 57) demarchi Ve-
 netorum; 58) demarchi Prasinorum; 59) cerimoniarii; 60) domestici
 basilicorum. Hae sunt dignitates hoc tempore sub Leone Imp. hono-
 ratae [s. in honorem datae]. Redeunt haec dignitates ad septem
 classes: primam strategorum; secundam domesticorum; tertiam in-
 dicum; quartam secreticorum; quintam democratatum seu magistro-
 rum factionalium; sextam stratarcharum seu tribunorum militarium;
 septimam idicorum vel specialium, quae postrema est solitaria clas-
 sis [singulis hominibus, non pluribus, earum dignitatum, quas illi
 comprehendit, singulas gerentibus]. Ad classem strategorum seu
 magistratum campestris militiae pertinent viginti sex ordines vel ti-
 tulli: strategus Orientalium, Armeniacorum, Thraciesiorum, opscii,
 bucellariorum, Cappadociae, Charsiani, Coloniae, Paphlagoniae,
 Thraciae, Macedoniae, Chaldiae. Et haec quidem strategiae annume-
 rantur thematibus orientalibus. Ad occidentales autem pertinent
 strategus Peloponnesi, Nicopoleos, Cibyrrhaeotarum, Graeciae, Sici-

ται. αὶ δὲ τῆς δύσεώς εἰσιν αὗται· ὁ στρατηγὸς Πελοποννή-
 σου· ὁ στρατηγὸς Νικοπόλεως· ὁ στρατηγὸς Κιβυρῶραιωτῶν·
 ὁ στρατηγὸς Ἑλλάδος· ὁ στρατηγὸς Σικελτίας· ὁ στρατηγὸς
 Στρυμόνος· ὁ στρατηγὸς Κεφαληνίας· ὁ στρατηγὸς Θεσσαλονί-
 5κης· ὁ στρατηγὸς τοῦ Ἀυρῶραχίου· ὁ στρατηγὸς τῆς Σάμου·
 ὁ στρατηγὸς τοῦ Αἰγαίου πελάγους· ὁ στρατηγὸς Δαλματίας·
 ὁ στρατηγὸς Χερσῶνος καὶ οἱ ἐκ προσώπου εἰσὶ τῶν σχολῶν.
 αὶ δὲ εἰς δομεστικούς ταττόμεναί εἰσι τὸν ἀριθμὸν ζ', οἷον ὁ
 10δομεστικός τῶν σχολῶν, ὁ δομεστικός τῶν ἔξακουβίτων, ὁ
 10δορυγγάριος τοῦ ἀριθμοῦ, ὁ δομεστικός τῶν ἰκανάτων, ὁ δο- Ms. 238 a
 μέστικός τῶν νομῆρων, ὁ δομεστικός τῶν ὀπτιμάτων, ὁ δο-
 μέστικός τῶν τειχέων, οἱ καὶ ὀφφικιάλιοι λέγονται. οἱ δὲ
 εἰς κριτὰς λογιζόμενοι εἰσι τὸν ἀριθμὸν γ', οἷον ὁ ἑπαρχὸς
 πόλεως, ὁ κνέστωρ, ὁ τοῦ δεήσεως. αὶ δὲ εἰς σέκρετα κα- D
 15θεζόμεναί εἰσι καὶ αὗται τὸν ἀριθμὸν ια', οἷον ὁ σακελλάρι-
 ος, ὁ λογοθέτης τοῦ γενικοῦ, ὁ λογοθέτης τοῦ στρατιωτικοῦ,
 ὁ λογοθέτης τοῦ δρόμου, ὁ χαρτουλάριος τοῦ σακελλίου, ὁ
 χαρτουλάριος τοῦ βεστιαρίου, ὁ πρωτοασκήρητις, ὁ τοῦ εἰδι-
 κοῦ, ὁ μέγας κονράτωρ, ὁ τῶν μαγγάνων, ὁ ὄρφανοτρόφος. αὶ
 20δὲ εἰς δημοκράτας εἰσὶ τὸν ἀριθμὸν δύο, οἷον ὁ δῆμαρχος
 Βενέτων καὶ ὁ δῆμαρχος Πρασίνων. αὶ δὲ εἰς στρατάρχας
 εἰσὶ καὶ αὗται τὸν ἀριθμὸν ε', οἷον ὁ ἐταιρειάρχης, ὁ δρουγ-
 γάριος τοῦ πλοῖμου, ὁ λογοθέτης τῶν ἀγγελῶν, ὁ πρωτοσπα- Ed. L. 415
 25θάριος τῶν βασιλικῶν, ὁ κόμης τοῦ στάβλου. αὶ δὲ εἰς εἰδι-
 κάς μόνας ἀξίας εἰσὶ καὶ αὗται τὸν ἀριθμὸν ζ', οἷον ὁ βασι-

liae, Strymonis, Cephaleniae, Thessalonicae, Dyrrhachii, Sami,
 maris Aegaei, Dalmatiae, Chersonis et repraesentantes scholarum.
 Domesticorum seu magistratum palatinae pompaticae militiae clas-
 ses conficiunt septem: domesticus scholarum, dom. excubitorum,
 drungarius numeri, domesticus hicanatorum, numerorum, optimatum,
 castellorum; qui omnes officiales appellantur. Ad iudicum seu pro-
 cernum iuri dicundo deputationum numerum pertinent tres: praefectus
 urbis, quaestor et magister supplicationum. Secreticorum seu eorum,
 quibus archiva generis omnis curae sunt, classem conficiunt undeci-
 cim, sacellarius, rationalis generalis, et militaris, et cursus, chartu-
 larius sacellii; chartularius vestiarii; protoascretis; praefectus rei
 privatae; magnus curator; praefectus manganorum et orphanotrophus.
 Democratarum seu magistratum factionalium classis tantum duo
 exhibet, demarchum Venetorum et demarchum Prasinorum. Ad stra-
 tarchas seu magistratus militares inferiores et collaterales pertinent
 quinque: hetaeriac praefectus; drungarius rei navalis; rationalis
 gregum; protospatharius basilicorum; comes stabuli. Septem tandem

λεοπάτωρ, ὁ ζαΐκτωρ, ὁ σύγκελλος, ὁ χαρτουλάριος τοῦ κα-
νικλείου, ὁ πρωτοστράτωρ, ὁ τῆς καταστάσεως, ὁ δομέστι-
κος τῶν βασιλικῶν.

Αἱ δὲ ὑποτεταγμέναι ἑκάστη τούτων ἀρχῆ αἱ καὶ συνεπόμεναι
αὐταῖς εἰσιν ἐξ ὀνόματος αὐται. 5

Β Ὑποπέπτωκεν δὲ ἑκάστη τούτων ἀξιωματίων ἀρχῆ εἶδη
ἀξιωματίων διάφορα κατὰ ἀναλογίαν καὶ τάξιν καὶ τῆς ἐκά-
στου προελεύσεως, ἃ καὶ αὐτὰ ὑφ' ἑξῆς ὀνομαζόνται. διαι-
ροῦνται δὲ καὶ αὐτὰ εἰς μέρη τρία· εἰς ταγματικούς, εἰς
θεματικούς καὶ εἰς συγκλητικούς. τῷ γὰρ στρατηγῷ τῶν Ἀ-10
νατολικῶν ὑποπίπτουσι κατὰ βαθμὸν εἶδη ἀξιωματίων ἰα',
οἶον τουρμάρχαι, μεριάρχαι, κόμης τῆς κόρτης, χαρτουλά-
ριος τοῦ θέματος, δομέστικος τοῦ θέματος, δρουγγάριος τῶν
βάνδων, κόμητες ὁμοίως, κένταρχος τῶν σπαθαρῶν, κόμης
τῆς ἐταιρείας, πρωτοκαγκελλάριος, πρωτομανδάτωρ. τῷ δὲ 15
C δομεστικῷ τῶν σχολῶν ὑποπίπτουσι κατὰ βαθμὸν εἶδη ἀξι-
ωματίων ἰ', οἶον βαθμοῦ πρώτου, τοποτηρητῆς, δύο κόμητες
τῶν σχολῶν, χαρτουλάριος, δομέστικοι, προέξημος, προαίττο-
ρες, ἐντυχοφόροι, σκηπτροφόροι, ἀξιωματικοὶ, μανδάτορες.
τῷ δὲ στρατηγῷ τῶν Ἀρμενιάκων ὑποπίπτουσι καὶ αὐτῷ εἶδη 20

12. μεριάρχαι R., ἡμεριάρχαι cod. et ed.

sunt, qui ad speciales solitarias seu a viro uno, non pluribus ge-
rendas dignitates spectant: basilcopator; rector; syncellus; chartu-
larius caniclei; protostrator; cerimoniarius; domesticus imperialium.

HARUM UNICUIQUE SUPPOSITAE DIGNITATES ET OSSEQUENTES SUNT HAE.

Dignitates, quas diximus, etiam officia solent appellari, diver-
saeque sunt secundum suam rationem et ordinem processionis unius
cuiusque, et sunt in tria genera subdivisae, tagmaticos nempe [seu
ordinales, cohortales, praesidiarios,] thematicos [seu legionarios vel
provinciales] et synceticos seu ordinis senatorii viros. Orientalium
nempe strategī sub dispositione sunt dignitates undecim diversae,
quoad gradum sic consequentes: turmarchae; meriarchae; comes cor-
tis; chartularius thematis; domesticus thematis; drungarius bando-
rum vel vexillorum; comites bandorum; centarchus spathariorum;
comites hetaeriae; protocancellarius; protomandator. Domestico scho-
larum vero subiacent quoad gradum vel sub eius dispositione sunt
decem diversae dignitates; primum gradum tenet topoteretes vel lo-
cum tenens; 2) comites scholarum; 3) chartularius; 4) domesticus;
5) proheximus seu proximus [domesticorum]; 6) protectores; 7) eu-
tychiphori seu qui fortunae vel victoriae signa gerunt; 8) accepro-
phori seu acepra vel vexilla gerentes; 9) axiomatici vel honorati.
10) mandatores. Stratego Armeniacorum et reliquis deinceps strate-

ἀξιωμαίων κατὰ βαθμὸν, ὅσα καὶ τῷ στρατηγῷ τῶν Ἀνατολικῶν, καὶ καθ' ἑξῆς ταῖς λοιπαῖς στρατηγίαις, πλὴν τῶν ἐν πλοῦμοις· προστίθεται γὰρ αὐτοῖς κένταρχοι καὶ πρωτοκά- Ms. 238, b
ραβοί. τῷ δὲ δομestikῷ τῶν ἑξσκουβίτων ὑποτέτακται εἶδη D
5 ἀξιωμαίων 9, ὡς τοποτηρηταί, χαρτουλάριοι, σκριβονες, πρωτομανδάτορες, δρακονάριοι, σκευοφόροι, σιγνοφόροι, σινάτορες καὶ μανδάτορες. τῷ δὲ ὑπάρχῳ τῆς πόλεως ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων 10, ὡς σύμπος, λογοθέτης τοῦ πραιτωρίου, κριταί τῶν ῥεγεώνων, ἐπισκεπτῆται, πρωτοκαγιοκελλάριοι, κεντυρίων, ἐπόπται, ἑξαρχοί, γειτονιάρχαι, νομικοί, βουλωταί, προστάται, καγκελλάριοι, ὁ παραθαλασσίτης. τῷ δὲ σακελλαρίῳ ὑποτέτακται τὰ ὄφρεια πάντα διὰ τὸ ἐν Ed. L 416
ἐκάστῳ σεκρέτῳ τὴν ἐπισκοπὴν τῶν ἐκεῖσε πραττομένων διὰ τῆς καταγραφῆς τοῦ οἰκείου νοταρίου ποιῆσθαι. τῷ δὲ λογο- 159
159 τῷ γενικῷ ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων κατὰ βαθμὸν 16, ὡς χαρτουλάριοι μεγάλοι τοῦ σεκρέτου, χαρτουλάριοι τῶν ἀρκλῶν, ἐπόπται τῶν θεμάτων, κόμητες ὑδάτων, ὁ κιστικός, κομμερκιάριοι, ὁ τῆς κουρατωρίας, ὁ κόμης τῆς λαμίας, διοικηταί, κομεντιανός, πρωτοκαγκελλάριος, καγκελλάριοι. τῷ δὲ κνέστωρι ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων 17, ὡς B

17. ὁ οἰκιστικός coni. R. Cf. eum ad h. l.

gis omnibus parent et subiacent eadem omnia officia, quae modo diximus sub orientalium strategi dispositione esse, eodem prorsus, atque illi, ordine, ea tantum cum exceptione, quod strategi classiarum adhuc sub se habeant centarchos vel centuriones et protocarabos seu naucleros, gubernatores navium. Domestico excubitorum parent novem diversae dignitates, topoteretae, chartularii, scribones, protomandatores, draconarii, sceuophori [vel contorum cum tropaeis gestatores], signiferi, senatores et mandatores. Eparcho seu praefecto Urbis parent officia quatuordecim diversa: symponus vel adiutor aut assessor; logothetes seu commentariensis praetorii; iudices regionum [urbis]; episcopetae [vel episcopi, id est venalis in foro annonae inspectores et arbitri]; protocancellarii; centurio; epoptae (vel aediles); exarchi vel vicarii; gitioniarchae vel vicorum magistri; nomici seu iuridici; bullatores seu obsignatores; prostaetae vel patroni; cancellarii et curiosus Historis. Ad sacellarii iurisdictionem pertinent officia omnia, quia in unoquoque secreto vel scrinio rerum, quae ibi geruntur, inspectionem et moderationem per descriptionem notarii sui perficit. Logothetae genici vel rationalli sacrorum thesaurorum subiacent quoad gradum officia diversa un-
decim: chartularii arcularum; epoptae vel inspectores provinciarum; comites aquarum [vel formarum]; oecistici seu magister architectorum; commerciarum seu rationales vectigalium; curato-
riae praefectus; comes lamiae vel laminae s. metallorum; dioecetae
s. dispensatores, provisores; comentianus s. commentariensis; proto-

ἀντιγραφεῖς, σκρίβας, σκέπτωρ, λιβελίσσιος, πρωτοκαγκελλάριος, καγκελλάριοι. τῷ δὲ λογοθέτῃ τοῦ στρατιωτικοῦ ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματῶν ζ', οἷον χαρτουλάριοι τοῦ σεκρέτου, χαρτουλάριοι τῶν θεμάτων, χαρτουλάριοι τῶν ταγματῶν, λεγατάριοι, ὀπίονες, πρωτοκαγκελλάριος, μανδάτορες. τῷ δὲ δρουγγαρίῳ τοῦ ἀριθμοῦ ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματῶν ι', οἷον τοποτηρηταί, χαρτουλάριος, ἀκόλουθος, κόμητες, κένταρχοι, βανδοφόροι, λαβουρίσιοι, σημειοφόροι, δουκινιάτορες, Cμανδάτορες. τῷ δὲ δρουγγαρίῳ τῶν πλοῦμων ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματῶν ζ', οἷον τοποτηρηταί, χαρτουλάριος, πρωτο-10 μανδάτωρ, κόμητες, κένταρχοι, κόμητες τῆς ἑταιρείας, μανδάτορες. τῷ δὲ λογοθέτῃ τοῦ δρόμου ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματῶν ζ', οἷον πρωτονοτάριος τοῦ δρόμου, χαρτουλάρια τοῦ δρόμου, ἐπισκεπτήται, ἐρμηνευταί, ὁ κουράτωρ τοῦ ἀποκρισιαρείου, δι-
 Μλ. 239. a ατρέχοντες, μανδάτορες. τῷ δὲ πρωτοσπαθαρίῳ τῶν βασιλικῶν 15 ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματῶν δ', οἷον δομέστικος τῶν βασιλικῶν, σπαθάριοι τοῦ σπαθαρικίου, ἦτοι τοῦ ἵπποδρόμου, καρδι-
 D δῶτοι ὁμοίως, καὶ βασιλικοὶ μανδάτορες. τῷ δὲ λογοθέτῃ τῶν ἀγγελῶν ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματῶν, οἷον ὁ πρωτονοτάριος Ἀσίας, ὁ πρωτονοτάριος Φρυγίας, διοικηταί τῶν μητῶν, 20 κόμητες, ἐπισκεπτήται. τῷ δὲ δομεστικῷ τῶν ἱκανῶν ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματῶν θ', οἷον τοποτηρηταί, χαρτουλάριος,

cancellarius; cancellarii. Quaestori adhaerent sex diversa officia: antigraephei seu dictatores rescriptorum; scribae; sceptor vel iustrator aut revisor; libellensis vel recitator, lector; protocancellarius; cancellarii. Logothetes stratiotici s. castrensis aerarii rationalis septem diversis officiis praecest: chartulariis secreti, chartulariis thematum, chartulariis tagmatum, legatariis, optionibus, protocancellaria, mandatoribus. Drungarius arithmi decem diversis imperat officiis: topoteretis, chartulario, acolutho, comitibus, centarchis, bandiferis vel bannerariis, labarensibus, signiferis, ducinatoribus vel ducenariis, mandatoribus. Drungario rei maritimae addita sunt inferiora septem officia: topoteretae, chartularius, protomandator, comites, centarchi, comes hetaeriae, mandatores. Logothetes dromi vel cursus publici pariter septem moderatur officia: protonotarium dromi, chartularium dromi, episcseptetas seu inspectores [nempe evectioinum], interpretes, curatorem apocrisariici [seu legationum exterarum], diatrechontas seu vernaculos et mandatores. Protospatharius basilicorum aut caesarianorum sub se habet officia quatuor: domesticum basilicorum, spatharios spatharicii seu circi, candidatos spatharicii et mandatores imperiales. Logothetae gregum suppositae sunt dignitates diversae quinque: protonotarius Asiae; protonotarius Phrygiae; dioecetae vel provisores metatorum; comites et inspectores. Domestico hicanatorum subiacent diversa novem officia: topoteretae

κόμητες, πρωτομανδάτωρ, κένταρχοι, βανδοφόροι, δουκιανίτορες, σημειοφόροι, μανδάτορες. τῷ δὲ δομῆστικῷ τῶν νομῆρων ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματῶν ἕξ, οἷον τοποτηρηταί, χαρτουλάριοι τριβουνοί, πρωτομανδάτωρ, βικάριοι, μανδάτορες, πορτάριοι. τῷ δὲ δομῆστικῷ τῶν ὀπτιμάτων ὑποτέτακται Ed. L. 417 εἶδη ἀξιωματῶν ε', οἷον τοποτηρηταί, χαρτουλάριος, κόμητες, κένταρχοι, πρωτοκαγκελλάριος. τῷ δὲ δομῆστικῷ τῶν τειχέων ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματῶν ε', οἷον τοποτηρηταί, χαρτουλάριοι τριβουνοί, πρωτομανδάτωρ, βικάριοι, μανδάτορες, 10 πορτάριοι. τῷ δὲ χαρτουλαρίῳ τοῦ σακελλίου ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματῶν ι', οἷον νοτάριοι βασιλικοὶ τοῦ σεκρέτου, πρωτονοτάριοι τῶν θεμάτων, ξενόδοχοι, ὁ ζυγοστάτης, μετρηταί, γηροκόμοι, χαρτουλάριοι τῶν οἰκῶν, πρωτοκαγκελλάριος, καγκελλάριοι καὶ ὁ δομῆστικὸς τῆς θυμέλης. τῷ δὲ χαρτου- B 15 λαρίῳ τοῦ βεστιαρίου ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματῶν ι', οἷον βασιλικοὶ νοτάριοι τοῦ σεκρέτου, κένταρχος, λεγατάριος, ἄρχων τῆς χαρῶν, ἐξαρτιστής, χαρτουλάριος, κουράτορες, χοσβαῖται, πρωτομανδάτορες. τῷ δὲ χαρτουλαρίῳ τοῦ κανικλείου οὐδὲν ὑποπέπτωκε διὰ τὸ καθ' ἑαυτὸν μόνον ὑπηρε- 20 τοεῖν. τῷ δὲ πρωτοστράτορι ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματῶν γ', οἷον στρατῶρες, ἄρμοφύλακες καὶ σταβλοκόμητες. τῷ δὲ C πρωτοασκήρητις ὑποπέπτωκεν εἶδη ἀξιωματῶν γ', οἷον ἀσηκῆται, νοτάριοι βασιλικοὶ, ὁ δεκανός. τῷ δὲ κόμητι τοῦ στά-

chartularius, comites, protomandator, centarchi, bandiferi, duciniatores vel ducenarii, vexilliferi, mandatores. Domestico numerorum subiacent officia sex: topoteretae; chartularii tribuni; protomandator; vicarii; mandatores; portarii. Domestico optimatum subiacent officia quinque: topoteretae, chartularius, comites, centarchi, protocancellarius. Domestico castrorum sex: topoteretae, chartularii tribuni, protomandator, vicarii, mandatores, portarii. Chartulario sacelli decem parent officia: notarii imperiales secreti, protonotarii thematum, xenodochi seu praefecti hospitalium, libripens, monetarius nempe, mensores [frumentarii], gerocomi seu curatores senum, chartularii domuum [piarum puta, et coenobiorum], protocancellarius, cancellarii, domesticus thymelae seu magister scenae vel ludorum theatralium. Chartulario vestiarii subsunt decem officia: notarii regii secreti, centarchus, legatarius, praefectus vel procurator monetariae, sartor, chartularius, curatores, chosbaitae, protomandatores. Chartularius caniclii nullos sub se habet subalternantes officiales, quia munus ipse suum solus exsequitur. Protostratori autem parent dignitates diversae tres: stratores, regionum armorum custodes et stabuli comites. Protoascretariae subiacent officia tria: ascretariae notarii imperiales, decanus. Comiti stabuli subsunt officia * * *

Μα. 239.β βλου ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματῶν* * *. τῷ δὲ ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ λόγον ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματῶν δ', οἷον βασιλικοὶ νοτάριοι τοῦ σεκρέτου, ἄρχοντες τῶν ἐργοδοσιῶν, ἑβδομῆριοι καὶ μειζότεροι τῶν ἐργοδοσιῶν. τῷ δὲ μεγάλῳ κουράτωρι ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματῶν θ', οἷον πρωτονοτάριος, βασιλι-5
 Dμάτων, μειζότερος τῶν Ἐλευθερίου, ὁ ξενოდόχος Σαγγάρου, ὁ ξενოდόχος Πυλῶν, ὁ ξενოდόχος Νικομηδείας καὶ ἐπισκεπτῆται. τῷ δὲ κουράτωρι τῶν μαγγάνων ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματῶν, ὅσα καὶ τῷ μεγάλῳ κουράτωρι, πλην τῶν ξενόδοχων.10
 τῷ δὲ ὀρφανοτρόφῳ ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματῶν δ', οἷον χαρτουλάριοι τοῦ οἴκου, χαρτουλάριοι τοῦ ὀσίου, ἀρχαίριος, κουράτωρες. τοῖς δὲ δυοῖν δημάρχους ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματῶν ἀνὰ ζ', οἷον δευτερεύοντες, ὁ χαρτουλάριος καὶ ὁ ποιητής, ἄρχοντες, γειτονιάρχαι, μελισταί, νοτάριοι τῶν μι-15
 Ed. L.418 ρῶν, ἡνίοχοι, πρωτεῖα, δημῶται. τῷ δὲ ἐπὶ τῆς καταστάσεως ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματῶν ε', οἷον ὑπατοὶ, βεσητώρες, σιλεντιάριοι, ἀπὸ ἐπάρχοντες, συγκλητικοί.

Περὶ τῆς τῶν εὐνούχων τάξεως καὶ τῆς τῶν ἀξιωματῶν αὐτῶν κυριοκλησίας καὶ ποσότης τῶν συναθειῶν αὐτῶν. 20

Αἱ δὲ τῶν εὐνούχων ἀξίαι καὶ αὐταὶ μὲν διχῶς διδόν-

1. Complures versus h. l. desunt in cod. ἐπὶ R., ὑπὸ cod. et ed.

* * * *. Logothetae idici logi vel privatarum rationum subsunt officia quatuor: imperiales notarii secreti, praefecti officinarum, hebdomarii seu septimanarii et maiores officinarum. Magno curatori subsunt officia novem: protonotarius; notarii imperiales; curatores palatiorum; curatores praediorum et pecoris rustici; maior palatii de Eleutherio nominati; xenodochus Sangari; xenodochus Pylarum; xenodochus Nicomediae, et curiosi. Curatori manganorum [palatii urbani sic dicti] eadem officia subsunt, quae magno curatori praeter xenodochos. Orphanotropho subsunt officia quatuor: chartularii domus; chartularii sanctimonii [vel opum in pios usus et educationem orborum depositarum]; arcarius et curatores. Unicuique amborum demarchorum subiacent haec in factione quaeque sua officia: secundicerii; chartularius; poeta; archontes; gitoniarchae vel insularum magistri; cantores; notarii factionum; aurigae; primarii de factione viri et factionis tribus plebei. Cerimoniararius tandem sub se habet officia quinque: hypatos seu consules, vestitores, silentiaros, viros praefeciales et syndeticos seu senatorios.

DE ORDINE EUNUCHORUM, QUOMODO DIGNITATES, QUAS GERERE SOLENT, APPELLENTUR, ET QUANTAS DARE PRO QUAEQUE SOLEANT CONSUETUDINES.

Dignitates eunuchorum sunt duplicis generis. Quidam eos ut-

ται. καὶ γὰρ αἱ μὲν δὲ ἀντῶν ἔργῳ τὰς ἀξίας νομίμως λαμβάνουσιν· αἱ δὲ λόγῳ τοὺς ἀξίους προσγίνονται, αἱ καὶ Β ῥαδίως ἐκ προσώπων εἰς πρόσωπα λόγῳ βασιλέως μετέρχονται. εἰσὶ δὲ ὁμοῦ πᾶσαι αἱ διὰ βραβείων αὐτοῖς παρεχόμεναι τὸν ἀριθμὸν ὁκτώ. καὶ πρώτη μὲν ἐν αὐτοῖς ἡ τῶν νυψισταριῶν ἀξία γνωρίζεται, ἧς βραβεῖον καμίσιον λινοῦν ὑποβλατωμένον σχήματι φιαλίδου, καὶ λόγος βασιλέως προσγινόμενος. δίδωσιν συνήθειαν τοῖς πραιποσίτοις ,, ιβ', τῷ δευτέρῳ ,, γ', τῷ πριμικηρίῳ αὐτοῦ ,, β'. δευτέρα δὲ ἡ τοῦ ἰοκουβικουλαρίου ἀξία, ἧς βραβεῖον ἡ ἀμφίσις τοῦ περιβλατωμένου καμίσιον καὶ ἡ τοῦ λεγομένου παραγαβδίου στολῆ, ἡ καὶ διὰ τῆς τῶν πραιποσίτων παρουσίας γνωρίζεται· δίδωσιν συνήθειαν τοῖς πραιποσίτοις ,, ιβ', τῷ δευτέρῳ ,, δ', Ms. 240. a τῷ πριμικηρίῳ ,, β'. τρίτη ἡ τοῦ σπαθαροκουβικουλαρίου ἀ- C 15ξία, ἧς βραβεῖον, σπαθίον χρυσοῦ κανον, ὁμοίως τοῖς σπαθαρίοις διὰ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδεται· δίδωσι συνήθειαν τοῖς πραιποσίτοις ,, ιη', τῷ παπίᾳ καὶ τῷ δευτέρῳ ,, β', τῷ πριμικηρίῳ ,, δ'. τετάρτη ἡ τῶν ὄστιαριῶν ἀξία, ἧς βραβεῖον, χρυσῆ ῥάβδος ἐκ λίθων τιμίων περικεφαλαίαν ἔχουσα, διὰ χειρὸς βασιλέως ἐπιδίδεται. δίδει συνήθειαν τῷ παπίᾳ καὶ τῷ δευτέρῳ ,, ε', τοῖς πραιποσίτοις ,, κδ', τῷ πριμικηρίῳ τοῦ κουβουκλείου ,, δ'. πέμπτη ἡ τῶν πριμικηρίων ἀξία, ἧς βραβεῖ- D 20ον, χιτῶν λευκὸς σὺν ἐπομίοις καὶ πῶλοις χρυσοῦ φάντοις,

apse legitime consequuntur; allae per simplex edictum dignis obtingunt; quae posteriores etiam facile, prout Dominus iusserit, ab uno ab alterum transeunt. Sunt autem dignitates, quae eunuchis cum brabeis tribui solent, in universum octo. Et prima quidem malluariorum, cuius brabeum est camisium vel indusium lineum, sericum velut cucullum habens, et simul sententia Imperatoris ore enuntiata, dignitatemque illam attribuens. Dat consuetudinem praepositis solidos 12, deutero 3, primicerio suo [puta malluariorum] 2, Secunda dignitas est cubicularii, cuius insigne est gestatio camisii blatteis praetextati, et sic dicti paragaudii; aut etiam a praesentia praepositorum agnoscitur. Dat praepositis consuetudinem solidos 12, deutero 4, primicerio 2. Tertia est spatharocubicularii dignitas, cuius insigne spatha cum aureo manubrio, pariter etiam spathariis est, regia manu tradita. Dat consuetudinem praepositis nummos 18, papiae et deutero 2, primicerio [spatharocubiculariorum] 4. Quarta est ostiariorum, cuius brabeum est aureus baculus vel virga gemmeo ornata capitello, regia manu tradita. Dat consuetudinem papiae et deutero 6, praepositis 24, primicerio cubiculi 4. Quinta dignitas est primiceriorum, cuius brabeum tunica candida cum scapularibus et pollis seu figuris equorum auro inter-

στίκου τῶν νουμῆρων· μγ' ἡ τοῦ δομεστίκου τῶν ὀπιματίων·
 μδ' ἡ τοῦ κόμητος τῶν πειχέων· με' ἡ τοῦ χαρτουλαρίου τοῦ
 σακελλίου· μς' ἡ τοῦ χαρτουλαρίου τοῦ βεστιαρίου· μζ' ἡ τοῦ
 χαρτουλαρίου τοῦ κανικλείου· μη' ἡ τοῦ πρωτοστράτορος· μθ'
 ἡ τοῦ πρωτοασήκητης ἀξίας· ν' ἡ τοῦ ἐκ προσαύπων τῶν θε-5
 μάτων· να' ἡ τοῦ κόμητος τοῦ στάβλου· νβ' ἡ τοῦ εἰδικοῦ.
 Ed.L. 414 γγ' ἡ τοῦ μεγάλου κουράτωρος· νδ' ἡ τοῦ κουράτωρος τῶν
 μαγγάνων· νε' ἡ τῶν δεήσεων· νς' ἡ τοῦ ὄρφανοτρόφου·
 νζ' ἡ τοῦ δημάρχου Βενέτων· νη' ἡ τοῦ δημάρχου Πρασί-
 κων· νθ' ἡ τοῦ τῆς καταστάσεως· ξ' ἡ τοῦ δομεστίκου τῶνιο
 βασιλικῶν. καὶ αὗται τὰ νῦν τιμηθεῖσαι ἀξίαι ἐπὶ Λέοντος
 δεσπότου. διαιροῦνται οὖν αὗται πᾶσαι εἰς μέρη ἑπτὰ, οἷον.
 εἰς στρατηγούς, εἰς δομεστίκους, εἰς κριτὰς, εἰς σεκρετικούς,
 εἰς δημοκράτας, εἰς στρατάρχας καὶ εἰς εἰδικὰς μόνας ἀξίας.
 δοῦσαι ἐν ταῖς τῶν στρατηγῶν κατατάττονται τάξεις εἰσὶ τῶντι
 Βαριθμῶν κς'. ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀνατολικῶν· ὁ στρατηγὸς
 τῶν Ἀρμενιάκων· ὁ στρατηγὸς τῶν Θρακησιῶν· ὁ κόμης
 τοῦ Ὀρικήου· ὁ στρατηγὸς τῶν βουκελλαρίων· ὁ στρατηγὸς
 Καππαδοκίας· ὁ στρατηγὸς Χαρσιανοῦ· ὁ στρατηγὸς Κο-
 λωνείας· ὁ στρατηγὸς Παφλαγωνίας· ὁ στρατηγὸς τῆς Θρά-20
 κης· ὁ στρατηγὸς Μακεδονίας· ὁ στρατηγὸς Χαλδίας. αὗ-
 ται οὖν αἱ στρατηγίαι τοῖς Ἀνατολικοῖς θέμασιν ἀριθμοῦν-

tae gregum; 41) domestici hicanatorum; 42) domestici numerorum; 43)
 domestici optimatum; 44) comitis castellorum; 45) chartularii sacelli;
 46) chartularii vestiarii; 47) chartularii caniclii; 48) protostratoris;
 49) protosecretariae; 50) representantis thematum; 51) comitis stabuli;
 52) idici seu peculio privato praefecti; 53) magni curatoris; 54) ca-
 ratoris manganorum palatii sic dicti; 55) magistri requisitionum vel
 libellorum supplicum; 56) nutritoris orphanorum; 57) demarchi Ve-
 netorum; 58) demarchi Prasinorum; 59) cerimoniarum; 60) domestici
 basilicorum. Haec sunt dignitates hoc tempore sub Leone Imp. hono-
 ratae [s. in honorem datae]. Redeunt haec dignitates ad septem
 classes: primam strategorum; secundam domesticorum; tertiam in-
 dicum; quartam secreticorum; quintam democratatum seu magistro-
 rum factionalium; sextam stratarcharum seu tribunorum militarium;
 septimam idicorum vel specialium, quae postrema est solitaria cla-
 sis [singulis hominibus, non pluribus, earum dignitatum, quas illi
 comprehendit, singulas gerentibus]. Ad classem strategorum seu
 magistratum campestris militiae pertinent viginti sex ordines vel ti-
 tuli: strategus Orientalium, Armeniacorum, Thraciesiorum, opscii,
 bucellariorum, Cappadociae, Charsiani, Coloniae, Paphlagoniae,
 Thraciae, Macedoniae, Chaldiae. Et haec quidem strategiae assume-
 rantur thematibus orientalibus. Ad occidentales autem pertinent
 strategus Peloponnesi, Nicopoleos, Cibyrhaeotarum, Graeciae, Sici-

ται. αὶ δὲ τῆς δύσεώς εἰσιν αὗται· ὁ στρατηγὸς Πελοποννή-
 σου· ὁ στρατηγὸς Νικοπόλεως· ὁ στρατηγὸς Κιβυρῶραιωτῶν·
 ὁ στρατηγὸς Ἑλλάδος· ὁ στρατηγὸς Σικελτίας· ὁ στρατηγὸς
 Στρυμόνος· ὁ στρατηγὸς Κεφαληνίας· ὁ στρατηγὸς Θεσσαλονί-
 5ης· ὁ στρατηγὸς τοῦ Λυρῶραχίου· ὁ στρατηγὸς τῆς Σάμου· C
 ὁ στρατηγὸς τοῦ Αἰγαίου πελάγους· ὁ στρατηγὸς Δαλματίας·
 ὁ στρατηγὸς Χερσῶνος καὶ οἱ ἐκ προσώπου εἰσὶ τῶν σχολῶν.
 αὶ δὲ εἰς δομestίκοις ταττόμεναί εἰσι τὸν ἀριθμὸν ζ', οἷον ὁ
 10δομestικός τῶν σχολῶν, ὁ δομestικός τῶν ἐξσκουβίτων, ὁ
 10δορυγγάριος τοῦ ἀριθμοῦ, ὁ δομestικός τῶν ἱκανάτων, ὁ δο- Ms. 238. a
 μestικός τῶν νομέρων, ὁ δομestικός τῶν ὀπτιμάτων, ὁ δο-
 μestικός τῶν τειχέων, οἱ καὶ ὀφφικιάλιοι λέγονται. οἱ δὲ
 εἰς κριτὰς λογιζόμενοι εἰσι τὸν ἀριθμὸν γ', οἷον ὁ ἔπαρχος
 πόλεως, ὁ κνέστωρ, ὁ τοῦ δεήσεως. αὶ δὲ εἰς σέκρετα κα- D
 15θεζόμεναί εἰσι καὶ αὗται τὸν ἀριθμὸν ια', οἷον ὁ σακελλάρι-
 ος, ὁ λογοθέτης τοῦ γενικοῦ, ὁ λογοθέτης τοῦ στρατιωτικοῦ,
 ὁ λογοθέτης τοῦ δρόμου, ὁ χαρτουλάριος τοῦ σακελλίου, ὁ
 χαρτουλάριος τοῦ βεστιαρίου, ὁ πρωτοασκήρητις, ὁ τοῦ εἰδι-
 20κοῦ, ὁ μέγας κουράτωρ, ὁ τῶν μαγγάνων, ὁ ὄρφανοτρόφος. αὶ
 20δὲ εἰς δημοκράτας εἰσὶ τὸν ἀριθμὸν δύο, οἷον ὁ δῆμαρχος
 Βενέτων καὶ ὁ δῆμαρχος Πρασίνων. αὶ δὲ εἰς στρατάρχας
 εἰσὶ καὶ αὗται τὸν ἀριθμὸν ε', οἷον ὁ ἐταιρειάρχης, ὁ δρουγ-
 γάριος τοῦ πλοῦμου, ὁ λογοθέτης τῶν ἀγγελῶν, ὁ πρωτοσπα- Ed. L. 415
 25τάριος τῶν βασιλικῶν, ὁ κόμης τοῦ στάβλου. αὶ δὲ εἰς εἰδι-
 25κάς μόνας ἀξίας εἰσὶ καὶ αὗται τὸν ἀριθμὸν ζ', οἷον ὁ βασι-

liae, Strymonis, Cephaleniae, Thessalonices, Dyrrhachii, Sami,
 maris Aegaei, Dalmatiae, Chersonis et repraesentantes scholarum.
 Domesticorum seu magistratum palatinae pompaticae militiae clas-
 ses conficiunt septem: domesticus scholarum, dom. excubitorum,
 drungarius numeri, domesticus hicanatorum, numerorum, optimatum,
 castellorum; qui omnes officiales appellantur. Ad iudicum seu pro-
 cerum iuri dicundo deputationum numerum pertinent tres: praefectus
 urbis, quaestor et magister supplicationum. Secreticorum seu eorum,
 quibus archiva generis omnis curae sunt, classem conficiunt undeci-
 m, sacellarius, rationalis generalis, et militaris, et cursus, chartu-
 larius sacellii; chartularius vestiarii; protosecretis; praefectus rei
 privatae; magnus curator; praefectus manganorum et orphanotrophus.
 Democratarum seu magistratum factionalium classis tantum duo
 exhibet, demarchum Venetorum et demarchum Prasinorum. Ad stra-
 tarchas seu magistratus militares inferiores et collaterales pertinent
 quinque: hetacriae praefectus; drungarius rei navalis; rationalis
 gregum; protospatharius basilicorum; comes stabuli. Septem tandem

Ms. 239.b βλου ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων* * *. τῷ δὲ ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ λόγου ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων δ', οἷον βασιλικοὶ νοτάριοι τοῦ σεκρέτου, ἄρχοντες τῶν ἐργοδοσιῶν, ἑβδομάριοι καὶ μειζότεροι τῶν ἐργοδοσιῶν. τῷ δὲ μεγάλῳ κουράτωρι ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων θ', οἷον πρωτονοτάριος, βασιλικὸς νοτάριος, κουράτωρες τῶν παλατίων, κουράτωρες τῶν κτημάτων, μειζότερος τῶν Ἐλευθερίου, ὁ ξενοδόχος Σαγγάρου, ὁ ξενοδόχος Πυλῶν, ὁ ξενοδόχος Νικομηδείας καὶ ἐπισκεπτήται. τῷ δὲ κουράτωρι τῶν μαγγάνων ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων, ὅσα καὶ τῷ μεγάλῳ κουράτωρι, πλην τῶν ξενοδόχων. 10 τῷ δὲ ὀρφανοτρόφῳ ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων δ', οἷον χαρτουλάριοι τοῦ οἴκου, χαρτουλάριοι τοῦ οἴου, ἀρκάριος, κουράτωρες. τοῖς δὲ δυοῖν δημάρχοις ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων ἀνὰ ζ', οἷον δευτερεύοντες, ὁ χαρτουλάριος καὶ ὁ ποιητής, ἄρχοντες, γειτονιάρχαι, μελισταί, νοτάριοι τῶν μι-15 Ed. L. 418 ρῶν, ἡνίοχοι, πρωτεῖα, δημῶνται. τῷ δὲ ἐπὶ τῆς καταστάσεως ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων ε', οἷον ὑπατοὶ, βεσιτήτορες, σιλεντιάριοι, ἀπὸ ἐπάρχοντες, συγκλητικοί.

Περὶ τῆς τῶν εὐνούχων τάξεως καὶ τῆς τῶν ἀξιωμαίων αὐτῶν κυριοκλήσιας καὶ ποσότης τῶν συνηθειῶν αὐτῶν. 20

Αἱ δὲ τῶν εὐνούχων ἀξίαι καὶ αὐταὶ μὲν διχῶς διδόν-

1. Complures versus h. l. desunt in cod. ἐπὶ R., ὑπὸ cod. et ed.

* * * *. Logothetae idici logi vel privatarum rationum subsunt officia quatuor: imperiales notarii secreti, praefecti officinarum, hebdomarii seu septimanarii et maiores officinarum. Magno curatori subsunt officia novem: protonotarius; notarii imperiales; curatores palatiorum; curatores praediorum et pecoris rustici; maior palatii de Eleutherio nominati; xenodochus Sangari; xenodochus Pylarum; xenodochus Nicomediae, et curiosi. Curatori manganorum [palatii urbani sic dicti] eadem officia subsunt, quae magno curatori praeter xenodochos. Orphanotropho subsunt officia quatuor: chartularii domus; chartularii sanctorum [vel opum in pios usus et educationem orbis depositarum]; arcarius et curatores. Unicuique amborum demarchorum subiaccit haec in factione quaeque sua officia: secundicerii; chartularius; poeta; archontes; gitioniarchae vel insularum magistri; cantores; notarii factionum; aurigae; primarii de factione viri et factionis tribales plebeil. Cerimoniarius tandem sub se habet officia quinque: hypatos seu consules, vestitores, silentiaros, viros praefectales et syncleticos seu senatorios.

DE ORDINE EUNUCHORUM, QUOMODO DIGNITATES, QUAS GERERE SOLENT, APPELLENTUR, ET QUANTAS DARE PRO QUAEQUE SOLEANT CONSUETUDINES.

Dignitates eunuchorum sunt duplicis generis. Quidam eas ut-

ται. και γὰρ αἱ μὲν δεξ αὐτῶν ἔργα τὰς ἀξίας νομίμως λαμβάνουσιν· αἱ δὲ λόγῳ τοῖς ἀξίοις προσγίνονται, αἱ καὶ ῥαδίως ἐκ προσώπων εἰς πρόσωπα λόγῳ βασιλέως μετέρχονται. εἰσὶ δὲ ὁμοῦ πῦσαι αἱ διὰ βραβείων αὐτοῖς παρεχόμεναι τὸν ἀριθμὸν ὁκτώ. και πρώτη μὲν ἐν αὐτοῖς ἡ τῶν νιψιστιαρίων ἀξία γνωρίζεται, ἧς βραβεῖον καμισίον λινοῦν ὑποβλαττωμένον σχήματι φιαλίῳ, και λόγος βασιλέως προσγινόμενος. δίδωσιν συνήθειαν τοῖς πραιποσίτοις ,, ιβ', τῷ δευτέρῳ ,, γ', τῷ πριμικηρίῳ αὐτοῦ ,, β'. δευτέρα δὲ ἡ τοῦ 10κουβικουλαρίου ἀξία, ἧς βραβεῖον ἡ ἀμφιάσις τοῦ περιβλαττωμένου καμισίου και ἡ τοῦ λεγομένου παραγαβδίου στολῆ, ἡ και διὰ τῆς τῶν πραιποσίτων παρουσίας γνωρίζεται· δίδωσιν συνήθειαν τοῖς πραιποσίτοις ,, ιβ', τῷ δευτέρῳ ,, δ', Ms. 240. a τῷ πριμικηρίῳ ,, β'. τρίτη ἡ τοῦ σπαθαροκουβικουλαρίου ἀξία, ἧς βραβεῖον, σπαθίον χρυσοῦκανον, ὁμοίως τοῖς σπαθαρίοις διὰ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδεται· δίδωσι συνήθειαν τοῖς πραιποσίτοις ,, ιη', τῷ παπίᾳ και τῷ δευτέρῳ ,, β', τῷ πριμικηρίῳ ,, δ'. τετάρτη ἡ τῶν ὀστιαρίων ἀξία, ἧς βραβεῖον, χρυσῆ ῥάβδος ἐκ λίθων τιμίων περικεφαλαίαν ἔχουσα, διὰ χειρὸς βασιλέως ἐπιδίδεται. δίδει συνήθειαν τῷ παπίᾳ και τῷ δευτέρῳ ,, ε', τοῖς πραιποσίτοις ,, κδ', τῷ πριμικηρίῳ τοῦ κουβουκλείου ,, δ'. πέμπτη ἡ τῶν πριμικηρίων ἀξία, ἧς βραβεῖον, χιτῶν λευκὸς σὺν ἐπομίοις και πώλοις χρυσοῦφάντοις,

apse legitime consequuntur; aliae per simplex edictum dignis obtingunt; quae posteriores etiam facile, prout Dominus iusserit, ab uno ab alterum transeunt. Sunt autem dignitates, quae eunuchis cum brabeis tribui solent, in universum octo. Et prima quidem malluviariorum, cuius brabeum est camisium vel indusium lineum, sericum velut cucullum habens, et simul sententia Imperatoris ore enuntiata, dignitatemque illam attribuens. Dat consuetudinem praepositis solidos 12, deutero 3, primicerio suo [puta malluviariorum] 2. Secunda dignitas est cubicularii, cuius insigne est gestatio camisii blatteis praetextati, et sic dicti paragaudii; aut etiam a praesentia praepositorum agnoscitur. Dat praepositis consuetudinem solidos 12, deutero 4, primicerio 2. Tertia est spatharocubicularii dignitas, cuius insigne spatha cum aureo manubrio, pariter atque spathariis est, regia manu tradita. Dat consuetudinem praepositis nummos 18, papiae et deutero 2, primicerio [spatharocubiculariorum] 4. Quarta est ostiariorum, cuius brabeum est aureus baculus vel virga gemmeo ornata capitello, regia manu tradita. Dat consuetudinem papiae et deutero 6, praepositis 24, primicerio cubiculi 4. Quinta dignitas est primiceriorum, cuius brabeum tunica candida cum scapularibus et polsis seu figuris equorum auro inter-

λαμπρῶς ἀμφιάζεται. δίδει συνήθειαν τοῖς πραιποσίτοις „ λζ', τῷ δευτέρῳ „ ιβ', ἐὰν ἄρα δώσει αὐτὸν βασιλικὸν ἱμάτιον, τῷ περιμικηρίῳ „ ε'. ἕκτη ἢ τῶν ἐν αὐτοῖς πρωτοσπαθαρίων ἀξία, ἧς βραβεῖον, χρυσοῦν μανιακίον ἐκ λίθων τιμίῳν καὶ μαργαριτῶν, ἐπὶ τοῦ αὐχένου διὰ χειρὸς βασιλέως ἐπισυγ-⁵ κλείεται. χιτῶν δὲ καὶ αὐτοῖς λευκὸς χρυσοκόλλητος διβη-
τισοειδῆς καὶ διπλῆς κόκκινος σὺν ταβλίῳ χρυσοῦφάντοις.

Ed.L. 419 δίδωσι συνήθειαν τοῖς πραιποσίτοις καὶ πατρικίοις εὐνούχοις καὶ πρωτοσπαθαρίοις εὐνούχοις „ οβ', τῷ παπῖα καὶ τῷ δευτέρῳ „ ε'. ἑβδόμη δὲ πέφυκεν ἢ τῶν λαμπροτάτων πραιποσί-¹⁰ των ἀξία, ἧς βραβεῖον, πλάκες πατρικιοῦτος, ἄνευ μὲν κωδικελλῶν ἐπὶ προελεύσεως χρυσोटρικλίνου χειρὶ βασιλέως ἐπι-
δίδονται δίδει συνήθειαν, εἰ ἄρα τιμηθῆ πρωτοσπαθάριος ἐν τῷ ἄμα, λ. α', καὶ τῷ δευτέρῳ ὑπὲρ τῶν πλακῶν „ κδ'. εἰ δὲ καὶ πατρικίος ὁ αὐτὸς ἐν ταύτῳ τιμηθῆ, δίδωσι συνήθει-¹⁵ αν ὡς οἱ πατρικίοι. ὀγδόη ἢ τῶν ἐν αὐτοῖς πατρικίων ἀξία, Β ἧς βραβεῖον, πλάκες, ὁμοίως σὺν κωδικέλλοις ὡς πᾶσι τοῖς πατρικίοις δίδονται. οὐ διαλλάττουσι δὲ ἐν ταῖς αὐτῶν στο-
λαῖς τῆς τῶν πρωτοσπαθαρίων ἀμφιάσεως πλὴν λώροις καὶ μόνον, εἰ ἄρα καὶ ἢ τῶν πρωτοσπαθαρίων αὐτοῖς ἐφέπεταιρο δόξα, οὐδὲ κωλύονται οἱ πραιπούσιτοι ἐν ὄφφικίοις διακρέ-
πειν, οἷον ἂν ἔστιν ὄφφικίον, τοῦ εἶναι καὶ πραιπούσιτος καὶ

tis, solenne pompa induta. Dat consuetudinem praepositis nummos 36, deuterio 12, si forte ipsi indumentum imperiale tradat, primicerio sex. Sexta dignitas est protospathariorum eunuchicorum, cuius brabeum torques aureus gemmis et margaritis obsitus, quem ipse Imperator suis manibus impositum cervicibus honorati concludit. Accipiunt praeterea et ipsi quoque tunicam candidam auro incrustatam ad modum dithyrisii, et diploida coccineam cum tabliis auro contextis. Dat consuetudinem praepositis et patriciis eunuchis et protospathariis eunuchis 72, papiae et deuterio 6. Septima dignitas est illustrissimorum praepositorum, cuius brabeum sunt tabulae patriciatus, absque tamen codicillis, in processione in chrysotriclinium regia manu traditae. Dat consuetudinem, si simul protospatharius declaratur, litram unam et deuterio pro tabulis solidos 24. Neque enim non permittitur praepositis in officiis eminere. Potest omnino praepositus simul etiam officialis qualiscunque tandem esse. Si vero simul quoque patricius renuntietur, pendit tantundem atque patricii. Octava est patriciorum, eunuchicorum nempe, dignitas, cuius brabeum sunt tabulae eburneae cum codicillis, haud secus atque sunt aliorum patriciorum barbarorum. Horum vestitus a vestita protospathariorum non differt nisi loris tantum, si simul etiam protospathariorum dignitatem gerunt. Patricii eunuchi dant consuetudinem

ὄφφικιάλιος. παρέχουσιν δὲ συνήθειαν οἱ πατρικοίοι εὐνοῦ-
 χοὶ καθὼς καὶ οἱ βαρβάτοι. παρὰ δὲ τῶν εἰς ὄφφικία προ-
 βαλλομένων πάντων ἐκκομιζομένου τοῦ πραιποσίτου, ὡς ἐκ Ms. 240. b
 προσώπου τοῦ βασιλέως, τὴν ἀπόκρισιν τῆς προβλήσεως, λαμ-
 βάνει τὸν αὐτὸν πραιποσίτον καθ' ἕκαστον ὄφφικιάλιον συν-
 ἤθειαν „ καδ'. μηδεὶς τοίνυν παραβαινέτω τὴν τοιαύτην τά- C
 ξιν τε καὶ στάσιν τῶν ἐκτιθεμένων ἀξιομάτων, ἢ ἄλλως πως
 ταύτας μετερχέσθω, πλὴν τῶν κληρικῶν καὶ μόνον. οὗτοι
 γὰρ λόγῳ μόνῳ μετέρχονται τὰς ἀξίας. ἡ δὲ τῶν πρωτοσπα-
 10 θαρίων ἀξία διὰ βασιλικῆς χειρὸς μετὰ ἐπιριπταρίῳ βασι-
 λικοῦ ἐπισυγκλείεται. ταύτας δὲ τὰς συναγομένας συνηθείας
 τῶν ἀξιομάτων παρὰ τοῦ παπίου καὶ τοῦ δευτέρου μερίζε-
 σθαι αὐτοῖς ἐπ' ἴσης ἄνευ τῆς συνηθείας τοῦ χρυσοτρικλί-
 νου, ὅτι μονομερῶς τοῦ παπίου ἐστί. τῶν δὲ πλακῶν καὶ
 15 τῶν μαγίστρων καὶ τῶν πριμικηρίων καὶ τῶν κουβικουλαρίων
 μονομερῶς λαμβάνει αὐτὰ ὁ δεύτερος, καθὼς ἀνωτέρω δια- D
 γορεύει. τοῦ δὲ τιμίῳ σταυροῦ τῷ Ἀυγούστῳ μηνὶ ἐξέρχε-
 ται ὁ παπίας, καὶ εἴ τι ἂν ἐπισυνάξει, ἔχει αὐτὰ, καὶ εἰς
 αὐτῶν δίδωσιν καὶ τῷ δευτέρῳ μέρος τι. εἰ δὲ δι' ἀδυναμί-
 20 αν εἴτε νόσον οὐκ ἐξέρχεται ὁ παπίας, ἐξέρχεται ὁ δεύτερος,
 καὶ εἴ τι ἂν ἐπισυνάξει, μερίζονται αὐτὰ ὅ, τε παπίας καὶ
 ὁ δεύτερος εἰς ἴσης. ἐπέχει δὲ ὁ παπίας τὰς εἰς ἑβδομάδας
 τοὺς διαιταρίους καὶ τὸ ἔλαιον τῶν καμαρῶν τοῦ χρυσο-
 13. ἐφίσσης cod. et ed.

eandem, quam barbati. Obtinet autem, ut ab omnibus ad officia pro-
 motis praepositus, utpote significationem promotionis ex persona et
 loco Imperatoris edens, accipiat ab unoquoque officiale pro con-
 suetudine nummos aureos viginti quatuor. Nemo itaque hunc digni-
 tatum hactenus expositarum ordinem atque constitutionem transgre-
 diatur, aliove modo eas ambeat et obtineat praeter solos clericos,
 qui solo edicto dignitates accipiunt. Protospatharii dignitas confir-
 matur et significatur epirrhiptario seu cucullo, quem ipsi regia ma-
 nus concludit [seu ad iugulum adfibulat]. Oportet congregatas has
 consuetudines dignitatum a papia et deuterio aequalibus partibus di-
 vidi praeter consuetudines chrysotriclinii, quas papias soli sibi reservat.
 Consuetudines autem, quae pro tabulis eburneis a magistris, a primice-
 rariis et a cubiculariis penduntur, soli cedunt deuterio; prout superiora
 docent. In festo exaltationis sanctae crucis mense Augusto exit [cum
 cruce obitque palatium et Urbem] papias, et quidquid collegerit, habet
 sibi, parte tamen aliqua deuterio indulta. Si vero aut morbis aut aliis
 causis impeditus nequeat [e palatio cum cruce] exire papias, exit deu-
 terus, et quidquid stipis inde collegerit, id partiantur aequaliter, ipse
 atque papias. Habet autem papias sub inspectione sua diactarios
 per sex [magni ieiunii] septimanas; et oleum fornicum chrysotricli-

τρικλίνου σὺν τῶν κανδηλαπτῶν. τὸ δὲ ἔλαιον τοῦ πολο-
 κανδήλου τοῦ κατὰ τὸ μέσον κρεμμαμένου τοῦ χρυσοτρικλί-
 Ed.L. 420 **νου** καὶ τῶν λοιπῶν πολυκανδήλων καὶ ψιαθίων, ἐπικρα-
 τοῦσιν αὐτὰ αὐτοὶ οἱ κανδηλάπται. ἐπέχει δὲ καὶ τοὺς λού-
 στας καὶ τοὺς καμηγάδας καὶ τοὺς κανδηλάπτας τοῦ λαυσαία-5
 κοῦ καὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τοὺς ὄρολόγους καὶ τοὺς ζαρά-
 βας, καὶ ὅστις ἔξ αὐτῶν λείψῃ, ἔχει ἐξουσίαν ποιεῖν ἀντιση-
 κοῦντας, καὶ λαμβάνει ῥ' συνήθειαν αὐτῶν, εἰς μὲν τοὺς
 πριμικηρίους „ ιθ', καὶ εἰς τοὺς διαιταρίους καὶ λοιποὺς ἀνά
 „ ε', λαμβάνουσι δὲ καὶ οἱ πριμικήριοι „ α', καὶ ὁ λαὸς „ ε'.¹⁰
 ἐπέχει δὲ καὶ ὁ δευτερός τὰ σελλία καὶ τοὺς διαιταρίους καὶ
 τὸν πριμικήριον αὐτῶν καὶ τὰ στέμματα καὶ τὰς ἐσθῆτας τῶν
 βασιλέων καὶ τὰ βῆλα τοῦ χρυσοτρικλίνου καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν
 ἀλλαξίμων καὶ τοὺς βεστήτορας σὺν τῶν πριμικηρίων ἀν-
 Ms. 241. a **των** καὶ τὰ σκευή τῶν ἀξιωματίων καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν ἀξιωμα-¹⁵
 Βτων, οἱ καὶ συνάγουσιν τὰ ἀξιώματα παρὰ τῶν λαμβανόντων
 τὰς ἀξίας. καὶ ὅστις ἔξ αὐτῶν λείψῃ, ἵνα παρέχει ὁ μέλ-
 λων γίνεσθαι τὰς συνηθείας τῷ δευτέρῳ, καθὼς καὶ ὁ πα-
 πίας λαμβάνει. εἰς δὲ τὰς προελεύσεις ἵνα συνάγονται εἰ
 βεστήτορες καὶ οἱ πριμικήριοι πάντες, καὶ βαστάζουσιν τὰ το-
 κορνίκλια σὺν τοῖς στέμμασιν. συνάγεσθαι δὲ τοὺς ἀμφοτέ-
 ρων διαιταρίους καὶ βαστάζειν εἰς τὰς προελεύσεις τὰ ταβλία

nii et candelarum accensores. Oleum vero multifidi candelabri, quod
 in medio chrysotriclino suspensum est, et reliquorum polycandeloro-
 rum, ipsi candelaptae sufficiunt. Curat etiam balneatores, et cami-
 norum calfactores, et candelaptas lausiaci atque iustiniani, item
 horologos et zarabas. Quisquis eorum munere decesserit, habet
 praepositus potestatem eorum in locum alios substituendi, et accipit
 ab ipsis certum pecuniae numerum in consuetudinem; a primiceriis
 nempe nummos 19, et a singulis diaetariis et reliquis senos nummos.
 Accipiunt etiam primicerii unum et populus seu cetera turba. In
 universum deuterus curat regitque sellas seu thronos imperiales, et
 diaetarios et primicerium ipsorum; et stemmata seu infulas, et vestes
 imperiales, et vela chrysotriclinii, et qui a mutatoriis sunt, et vesti-
 tores eorumque primicerios, et vestes axiomatum [seu quibus re-
 cens honorati investiantur,] et eos, qui sunt ab axiomatibus, qui
 nempe exigunt et collectant axiomata vel consuetudines pro novis
 dignitatibus ab honoratis dandas. Quisquis horum munere suo dece-
 serit, in eius locum suffiendi alium facultas est deutero, debetque
 ipsi novo munere maclandus tantundem, quantum modo diceba-
 mus papiae deberi. In processionibus id curae est deutero, ut
 coeant vestitores et primicerii omnes, et ferant corniclia seu capu-
 las vel pyxides cum coronis intus repositis; item ut coeant omnium

τὰ βασιλικὰ μετὰ τῶν ἀλλαξίμων. ἀκολουθεῖν δὲ εἰς τὰς προελεύσεις τοὺς ῥάπτας τοὺς βασιλικούς καὶ τοὺς χρυσοκλαβαρίους καὶ τοὺς χρυσοχοῦς, βασιάζοντε καὶ αὐτοὶ σπαθία τὰ βασιλικὰ εἰς τὰς θήκας αὐτῶν. καὶ λαμβάνειν αὐτοὺς παρὰ τοῦ βαρβάρου μαίουμιαν εἰς τὰ πρόκενσα. λαμβάνειν δὲ καὶ ξύλον τὸν παπίαν τῇ ἑβδομάδι πίσσαν μίαν, καὶ τὸν δεύτερον πίσσαν μίαν. ταῦτα δὲ πάντα φυλάττεσθαι, τηρεῖσθαι τε καὶ πρῶττεσθαι ἀπαρασάλευτα καὶ διαμένειν βέβαια, καθὼς ἡ εὐσεβῆς καὶ ἔνθεος βασιλεία ἡμῶν ἰοῦξέθετο, ὡς καὶ ἐξ ἀρχαίων τῶν χρόνων παρὰ τῶν πρὸ ἡμῶν εὐσεβοῦς βασιλευσάντων δικαίως ἐξετέθη.

Ὅσαι διὰ βασιλικῶν λόγων προσγίνονται τούτοις ἀξίαι. D

Αἱ δὲ λόγῳ προσγινόμεναι τούτοις ἀξίαι εἰσὶ καὶ αὐτὰς τὸν ἀριθμὸν κυρίως θ'. ὁ παρακοιμώμενος τοῦ δεσπότητος, 15ὸ πρωτοβεσιτάριος τοῦ δεσπότητος, ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ δεσπότητος, ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς ἀγούστης, ὁ παπίας τοῦ μεγάλου παλατίου, ὁ δεύτερος τοῦ μεγάλου παλατίου, ὁ ἐπιγέρονης τοῦ δεσπότητος, ὁ πιγκέρνης τῆς ἀγούστης, ὁ παπίας τῆς μανναύρας, ὁ παπίας τῆς Δάφνης ἀλλὰ μὴν καὶ αἱ 20 ἄλλαι πᾶσαι, ὅσαι καὶ τοῖς βαρβάτοις προσγίνονται, πλὴν τῆς τοῦ ἐπαρχοῦ καὶ κυέστωρος καὶ δομειστικῶν ἀξίας.

6. τῇ ἑβδομάδα cod. et ed.

[palatiorum puta] diaetarii, et gerant in processionibus tabulas imperialibus mutatoriis onustas; item ut processiones sequantur autores imperiales et auroclavarios et aurifabros. Officium quoque deuterorum est, ut spathas imperiales vaginis suis reconditas gerant, et a barbaro [seu capitaneo hetaeriae] maiumam nomine processionum accipiant. Debet etiam papias lignum in septimana vice una et deuterus quoque vice una accipere. Haec omnia custodiri, observari et peragi oportet, neque turbari, sed firma et immota manere, quemadmodum pia et Deo plena maiestas nostra constituit, itemque antiquis temporibus qui ante nos pie regnarunt, qua par erat, ordinarunt.

DE DIGNITATIBUS, QUAS EUNUCHI SOLO IMPERATORIS EDICTO
CONSEQUUNTUR.

Novem proprie et stricte sunt tales dignitates: Domini para-coemomencus seu accubitor; Domini protovestiarius; praefectus mensae Domini; praefectus mensae Imperatricis; papias magni palatii; deuterus magni palatii; pincerna Augustae; papias magnauroae et papias Daphnes. Possunt tamen in universum eunuchi dignitates omnes obtinere, quas barbati, praeter eparchi seu praefecti Urbis et quaestoris et domesticorum dignitates.

Ed. L. 421

Τόμος β΄.

Ταύτας οὖν ἀπάσας τὰς ἔργῳ καὶ λόγῳ διδομένας ἀξίας σαφεῖ καὶ ἀκριβεῖ λόγῳ παραστήσαι σπουδάσαντες, οὐ δίκαιον ἐκρίναμεν, ἢ φίλοι, μέχρι τούτων καταπαῦσαι τὸν λόγον, ἀλλὰ καὶ, ὃ μάλιστα ὑμῖν ζητητέον, τῆς περὶ τῶν καθεδρῶν ἀκριβείας καθύψασθαι καὶ τὴν ὑπόθεσιν εἰς πέρας ἀγαγαί, **M. 241. b** καθὰ ἐξηγήσασθε. καὶ γὰρ πάλιν ὡς ἐπ' ἀναλήψει ταῖς λεχθείσαις ἀπάσαις χρῆσάμενοι τὴν ἐκάστης τάξιν καὶ κλῆσιν καὶ οἰκείαν καθέδραν σαφέστερον ὑμῖν κανοήσασθαι Βεβήχθημεν. δεῖ γὰρ τὸν καλέοντα ἄρτικλίνην ταύτας μῆνοι ἀπάσας ἀκριβῶς εἰδέναι, ὡς ἔφαμεν, καὶ τὴν τῶν ἱερῶν βασιλικῶν κλητωρίων κατάστασιν διττῶς ποιείσθαι εἰς κόσμησιν, καὶ τῷ μὲν λόγῳ τὴν κλῆσιν τῆς ἐκάστου ἀξίας οἰκειάς ἐκφέρειν, τῇ δὲ δεξιᾷ χειρὶ διὰ τοῦ σχήματος προσδεικνύειν τὸν ἐκάστη ἀρμόζοντα τόπον, καὶ τὸν μὲν προπύ-15 κλητον φίλον πρὸς τὸ εὐώνυμον προτρέπεσθαι μέρος, ὅπως ἢ τῆς βασιλικῆς ἀξίας ἐπίδοσις εὐχερῆς τῷ πρωτοκλήτῳ γίνηται φίλῳ, τὸν δὲ ἀπ' αὐτοῦ δεύτερον ἐν τοῖς δεξιοῖς προσκαλεῖσθαι, καὶ λέγειν· „ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ὁ καῖσαρ, ὁ νωβελήσιμος, ὁ κουροπαλάτης, ὁ βασιλεοπάτωρ,20 **C** ἡ ζωστή πατρικία.” εἰδέναι δὲ δεῖ, ὅτι αἱ ἔξ αὐταὶ μόναι

CAPUT SECUNDUM.

Has igitur omnes dignitates utriusque generis, tam re et solemnibus cum ceremoniis, quam verbis, attributas quum studeamus distincto perspicuoque et accurato sermone persequi, aequum non putamus, o amici, cum dictis tractationi finem imponere, sed potius necesse videtur, ut, (quod maxime nobis indagandum et declarandum erat, et vos a me rogastis,) plenam omnibus numeris perhibeamus expositionem de praesessionibus et praecedentiis harum dignitatum. Propterea repetituri tanquam in recapitulatione iam dictarum dignitatum nomina, dabimus nunc operam, ut cuiusque ordinem et appellationem et propriam sedem perspicueque breviterque tanquam in canone quodam aut laterculo declaremus. Oportet enim artoclinam, cuius est dignitates ad sacram mensam assessuras intro vocare, omnes eas probe nosse, sacrorumque imperialium conviviorum ceremonias et directionem gemino modo facere, scilicet voce dignitatis cuique singulari viro propriae appellationem pronuntiare, et simul dextra manu gestuque decoro et consueto competentem cuique suum locum assignare; amicumque Domini eum, qui primus introvocalur, ad sinistram Domini manum ablegare, quo nempe sua maiestas illi primo vocato eo facilius commodiusque dapes porrigere possit. Secundo autem loco vocatum ad dextram ablegare; et proclamare hoc tenore: *Patriarche Constantinopoleos; Caesar; Nobilitissime; Curopalata; Basileopator; Zoste patricia.* Haec nempe

ἀξίαι ἐν τῇ ἀποκοπτῇ τραπέζῃ συνεσιῶνται τοῖς βασιλεῦσιν,
 αἱ δὲ λοιπαὶ πᾶσαι τῆς δευτέρας ὑπάρχουσι τάξεως, οἷον ὁ
 μάλιστα, ὁ μάλιστα. εἰ δὲ τις τούτων ὀφφικιον τετίμη-
 ται, προκρίνεται τοῦ ἑταίρου, κἂν τάχα ἕχατος ἦ. εἶτα,
 5 ὁ ραίκτωρ, ὁ σύγκελλος Ῥώμης, ὁ σύγκελλος Κωνσταντινου-
 πόλεως. εἰ δὲ καὶ τῶν τῆς Ἀνατολῆς πατριαρχῶν τύχοιεν
 σύγκελλοι, προκρίνονται τούτων κατὰ τὰ ἴδια αὐτῶν πατριαρ-
 χία, εἴθ' οὕτως ὁ ἀρχιεπίσκοπος Βουλγαρίας, πατρίκιος εὐ-
 νοῦχοι. ὁ δὲ ὢν ἐξ αὐτῶν ἐν ὀφφικίῳ προκρίνεται τοῦ ἐτέ-
 10 ρου. ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τῶν Ἀνατολι-
 κῶν. ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ δομέστικος τῶν σχολῶν.
 ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τῶν Ἀρμενιάκων. ὁ
 ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τῶν Θρακησίων. ὁ ἀν-
 15 θύπατος πατρίκιος καὶ κόμης τοῦ ὀψικίου. ὁ ἀνθύπατος
 πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τῶν βουκελλαρίων. ὁ ἀνθύπατος
 πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Καππαδοκίας. ὁ ἀνθύπατος πα-
 τρίκιος καὶ στρατηγὸς τοῦ Χαρσιανοῦ. ὁ ἀνθύπατος πατρί-
 κιος καὶ στρατηγὸς Κολωνείας. ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ
 στρατηγὸς Παφλαγωνίας. ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρα-
 20 τηγὸς τῆς Θράκης. ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς
 Μακεδονίας. ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Χαλ-
 δίας. ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς καὶ δομέστικος

6. τοίχυν cod. et ed.

sex dignitates solae simul cum Imperatore in mensa apocopta seu
 privata et a ceteris separata epulantur. Reliquae autem omnes sunt
 secundi ordinis, ut magister [primus], magister [secundus] et sic
 porro. Horum honoratorum si quis officio praeterea mactus est,
 praehabetur alteri eiusdem quidem dignitatis viro, sed officio cas-
 so, etiamsi ipse postremus seu promotionis tempore recentissi-
 mus sit. Deinde evocatur rector; syncellus Romae; syncellus CPo-
 leos. Syncelli, si qui adsunt, patriarcharum orientalium, prae-
 cedunt et sequuntur ordine, quem in ordine ecclesiastico tenet
 suus cuiusque patriarcha. Dein archiepiscopus Bulgariae; tum pa-
 tricii eunuchi. Horum quisquis officio honoratus est, praefertur
 alteri [non honorato alia praeter patriciatum dignitate]. Tum se-
 quuntur hoc ordine: Proconsul patricius et strategus Anaticorum
 seu Orientalium; proconsul patricius et domesticus scholarum; pro-
 consul patricius et strategus Armeniacorum; proconsul patricius et
 strategus Thraciesiorum; proconsul patricius et comes opsicii; pro-
 consul patricius et strategus Bucellariorum; proconsul patricius et
 strategus Cappadociae; proconsul patricius et strategus Charsiani;
 proconsul patricius et strategus Coloniae; proconsul patricius et
 strategus Paphlagoniae; proconsul patricius et strategus Thraciae;
 proconsul patricius et strategus Macedoniae; proconsul patricius et

τῶν ἔξοκουβιτόρων· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ ἑπαρχος τῆς πόλεως· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Πελοποννήσου· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Νικοπόλεως· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τῶν Κιβυρῶραιωτῶν· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Ἑλλάδος· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Σικελτίας· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Στρυμώνος· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Κεφαλληνίας· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Θεσσαλονίκης· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τοῦ Δυρραχίου· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τῆς Σάμου· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τοῦ Αἰγαίου πελάγους· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Δαλματίας· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Χερσῶνος· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ σακελλάριος· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ γενικὸς λογοθέτης· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ κτέ-15 στωρ· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ λογοθέτης τοῦ στρατιωτικῆς· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ δρογγάριος τῆς βίβλης· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ δρογγάριος τῶν πλοῦμων· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ λογοθέτης τοῦ δρόμου· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ λογοθέτης τῶν ἀγέλων· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ δομέστικος τῶν ἱκανάτων· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ δομέστικος τῶν νουμέρων· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ δομέστικος τῶν ὀπτημάτων· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ κόμης τῶν τευχέων· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ

strategus Chaldiae; proconsul patricius et strategus et domesticus excubitorum; proconsul patricius et eparchus seu praefectus Urbis; proconsul patricius et strategus Peloponnesi; proconsul patricius et strategus Nicopoleos; proconsul patricius et strategus Cibyrrhaecotarium; proconsul patricius et strategus Graeciae; proconsul patricius et strategus Siciliae; proconsul patricius et strategus Strymonis; proconsul patricius et strategus Cephaleniae; proconsul patricius et strategus Thessalonicae; proconsul patricius et strategus Dyrrhachii; proconsul patricius et strategus Sami; proconsul patricius et strategus Aegaei maris; proconsul patricius et strategus Dalmatiae; proconsul patricius et strategus Chersonis; proconsul patricius et saccellarius; proconsul patricius et genicus logothetes vel generalis rationalis; proconsul patricius et quaestor; proconsul patricius et logothetes rei militaris; proconsul patricius et drungarius vigiliae; proconsul patricius et drungarius rei maritimae; proconsul patricius et logothetes cursus; proconsul patricius et logothetes gregum; proconsul patricius et domesticus hicanatorum; proconsul patricius et domesticus numerorum; proconsul patricius et domesticus optimatum; proconsul patricius et comes castrorum; proconsul patricius et chartularius sacellii; proconsul patricius et

χαρτουλάριος τοῦ σακελλίου· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ
 χαρτουλάριος τοῦ βεστιαρίου· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ
 χαρτουλάριος τοῦ κανικλείου· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ D
 πρωτοστράτωρ· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ πρωτοασσηκρή-
 5της· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ κόμης τοῦ στάβλου· ὁ ἀν-
 θύπατος πατρίκιος καὶ ἐκ προσώπου τῶν θεμάτων· ὁ ἀν-
 θύπατος πατρίκιος καὶ ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ· ὁ ἀνθύπατος πα-
 τρίκιος καὶ μέγας κουράτωρ· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ
 κουράτωρ τῶν μαγγάνων· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ ἐπὶ
 10 τῶν δεήσεων· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ ὄρφανοτρόφος· ὁ
 ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ δήμαρχος Βενέτων· ὁ ἀνθύπατος
 πατρίκιος καὶ δήμαρχος Πρασίνων. εἰ δὲ μὴ εἶεν πάντες Ed.L. 423
 ἀνθύπατοι οἱ ἐν τοῖς ὄφφικίοις τεταγμένοι, ἀλλ' ἐν μόνῃ τῇ
 τῶν πατρικίων ἀξία τὰ στρατηγὰτα ἢ τὰ δομεστικάτα ἢ τὰ
 15 ὄφφικία προσελάβοντο, οἱ μὲν λιτοὶ ἀνθύπατοι τῶν ἐν τοῖς
 ὄφφικίοις τεταγμένων πατρικίων ἐν ταῖς καθέδραις προκρί-
 νονται, δηλονότι ἕκαστος αὐτῶν κατὰ τὴν ἐπίδοσιν τοῦ κω-
 δικέλλου αὐτοῦ τῷ βαθμῷ προτιμώμενος, πλὴν τοῦ στρατη-
 γοῦ τῶν Ἀνατολικῶν καὶ τοῦ δομεστικοῦ τῶν σχολῶν· οὐ-
 20 τοι γὰρ μόνοι, καὶ μὴ ὄντες ἀνθύπατοι, ἐν τῇ καθέδρᾳ τῶν
 ἀνθυπάτων ὑπερέχουσιν ἅπαντας. εἰ δὲ τινες ἐξ αὐτῶν
 εἴτε ἐκ τῶν ἀνθυπάτων, εἴτε ἐκ τῶν λιτῶν πατρικίων, ἢ εἰς B
 στρατηγὰτα ἀνήχθησαν, εἴτε ἐν ἄλλῃ τῇ διὰ λόγου προσγι-
 14. στρατηγὰτα em. R., στρατηγήματα cod. et ed.

chartularius vestiarū; proconsul patricius et chartularius caniclii;
 proconsul patricius et protostrator; proconsul patricius et protave-
 cretis; proconsul patricius et comes stabuli; proconsul patricius et
 representans thematum; proconsul patricius et praefectus idici
 vel rei privatae; proconsul patricius et magnus curator; proconsul
 patricius et curator palatii manganorum; proconsul patricius et ma-
 gister supplicationum; proconsul patricius et praefectus orphanotro-
 pheorum; proconsul patricius et demarchus Venetorum; proconsul
 patricius et demarchus Prasinorum. Quodsi autem, qui haec offi-
 cia gerunt, non omnes simul proconsules quoque fuerint, sed in
 nudo patriciatu suam aliqui dignitatem, sive strategi, sive dome-
 sticū, sive officialis alterius, adierint, talibus praeferuntur quoad
 sessionem simplices proconsules; ita nempe, ut gradum, ut tenent
 secundum tempus traditorum sibi codicillarum; exceptis solis stra-
 tego Anaticorum et domestico scholarum. Hi enim soli, etiamsi
 proconsules non fuerint, sessione tamen praehabentur proconsu-
 libus omnibus. Si quis autem eorum, proconsulum puta patricio-
 rumve simplicium, ad strategi dignitatem ullumve aliud eorum of-
 ficiorum promoveatur, quae solo Domini edicto impetrantur: tunc
 sedet eorum unusquisque in loco non eo, quem ut proconsul pra-

νομένη αξιώματι, ἕκαστος αὐτῶν κατὰ τὴν τοῦ ὀφφικίου οἰκείαν δόξαν καὶ τῆς καθέδρας ἀπολαύει. οὐ μὴν δὲ κατὰ τὴν τάξιν τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐπιδόσεως τοῦ κωδικέλλου καὶ τὰ αὐτῆς τάχα τύχη ὁ ἕκαστος τῶν βαθμῶν προκριθῆναι τοῦ πρώτου ἐν οἰωδῆποτε ὀφφικίῳ τῆ δια λόγου προσγινομένη. εἰ δὲ καὶ

Ms. 242. b παγανοὶ τύχοιεν χωρὶς ὀφφικίων πατρίκιοι, ὑποπίπτουσι τοῖς τὰ ὀφφικία ἔχουσι πατρίκιοις. εἰ δὲ τις ἐκ τῶν λεχθέντων ὀφφικίων διαδεχθῆ, κατὰ τὸν πρώτον βαθμὸν τῆς τάξεως τοῦ κωδικέλλου αὐτοῦ ἀναστραφησεται ἐν τῇ κλήσει.

C κλητῶν δὲ ἅπαντες οὕτως.

10

Τόμος γ'. Τῆς τῶν διαφόρων αξιωμάτων καθολικῆς καθέδρας.

Ὁ μάγιστρος· ὁ ραϊκτωρ· ὁ σύγκελλος· ὁ πατρίκιος καὶ πραιπόσιτος· οἱ πατρίκιοι οἱ εὐνοῦχοι· οἱ ἀνθύπατοι πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ κατὰ τὰ στρατηγὰ ἢ τὰ ὀφφικία αὐτῶν· ἀνθύπατοι πατρίκιοι λιτοὶ κατὰ τοὺς κωδικέλλους¹⁵ αὐτῶν· πατρίκιοι στρατηγοὶ κατὰ τὰ στρατηγὰ αὐτῶν ἢ τὰ ὀφφικία αὐτῶν· ὁ πραιπόσιτος μὴ ὢν πατρίκιος· (εἰ δὲ καὶ ἐν ὀφφικίῳ τετίμηται, προκρίνεται τοῦ ἑτέρου·) ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ στρατηγὸς τῶν Ἀνατολικῶν· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ δομέστικος τῶν σχολῶν· οἱ πρωτοσπαθᾶριοι²⁰ στρατηγοὶ τῶν Ἀνατολικῶν θεμάτων κατὰ τὰς στρατηγίας

11. περί αὐτὸν διὰ ἀντὶ τῆς excidisse putat R.

triciusve obtineret, sed eo quem officii sui gloria et auctoritas deposcit; non tamen secundum ordinem gradus traditorum codicillorum. Contingat enim quocunque tandem officio eorum, quae per mandatum impertiuntur, ut qui iuxta tempus promotionis ultimus deberet esse, praecedat eum, qui promotorum antiquissimus est. Si qui autem pagani sint, hoc est officii cassi, patricii, cedunt gradu patriciis officia gerentibus. Si quis in dictorum officiorum aliquo successorem nactus fuerit, procedetur cum eo in evocatione secundum gradum, qui antea ipsi competeat ex ordine codicilli sui. Omnes autem introvocantur hoc modo.

CAPUT TERTIUM, DE SESSIONE DIGNITATUM IN UNIVERSUM.

Primus sedet magister, tum rector, dein syncellus; patricius et praepositus idem; patricii eunuchi; proconsules patricii et strategae secundum strategata, id est, praeturas aut provincias suas aut officia sua; proconsules patricii simplices secundum aeram codicillorum suorum; patricii strategae [et officiales, qui non sunt simul proconsules] secundum strategata sua aut officia sua; praepositus, qui non est patricius; si autem simul officio fungitur, praecit alteri [idem officium gerenti]; protospatharius et strategus Anatolicorum; protospatharius et domesticus scholarum; protospatharii et strategae peculiarium per Orientem thematum vel provinciarum secun-

αὐτῶν· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ δομέστικος τῶν ἔξκουβιτόρων· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ ἑπαρχος τῆς πόλεως· οἱ πρωτοσπαθᾶριοι καὶ στρατηγοὶ τῶν θεμάτων τῆς δύσεως κατὰ τὰ στρατηγᾶτα αὐτῶν· οἱ μητροπολίται· οἱ ἀρχιεπίσκοποι κατὰ τοὺς θρόνους αὐτῶν· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ σακελλάριος· οἱ ἐπίσκοποι οἱ ἐπεχόμενοι· πριμικήριοι εὐνοῦχοι τοῦ κουβουκλείου· (εἰ δὲ καὶ πρωτοσπαθᾶριοὶ εἰσιν, Ed.L. 424) προκρίνονται τῶν λιτῶν πριμικηρίων· εἰ δὲ καὶ ὄφρῖκια προσελάβοντο, καὶ εἰθ' οὕτως προκρίνονται τῶν λοιπῶν·) ὁ 10 πρωτοσπαθᾶριος καὶ λογοθέτης τοῦ γενικοῦ· οἱ ὀστιάριοι τοῦ κουβουκλείου· (εἰ δὲ καὶ ὄφρῖκια ἔχοιεν, προκρίνονται τῶν ὁμοτίμων·) ὁ κνέστωρ καὶ μὴ ὢν πρωτοσπαθᾶριος· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ λογοθέτης τοῦ στρατιωτικοῦ· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ δρουγγᾶριος τῆς βίγλης· ὁ οἰκονόμος τῆς μεγά- 15 λης ἐκκλησίας, καθὰ τὰ νῦν ἐτιμήθη· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ λογοθέτης τοῦ δρόμου· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ δρουγγᾶριος τῶν πλοῦμων· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ λογοθέτης τῶν ἀγγελῶν· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ ἐπὶ τῶν βασιλικῶν· ὁ πρω- 20 τοσπαθᾶριος καὶ δομέστικος τῶν ἱκανάτων· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ δομέστικος τῶν νομῆρων· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ δομέστικος τῶν ὀπημάτων· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ κόμης τῶν τειχέων· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ χαρτουλᾶριος τοῦ σακελλίου· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ χαρτουλᾶριος τοῦ βεστιαρίου· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ χαρτουλᾶριος τοῦ κανικλείου· 25 ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ πρωτοστράτωρ· ὁ πρωτοσπαθᾶριος

dum ordinem suorum strategatorum; protospatharius et domesticus excubitorum; protospatharius et praefectus Urbis; protospatharii et strategi thematum Occidentis ex ordine suorum strategatorum; metropolitani; archiepiscopi secundum thronos vel sedes suos; protospatharius et sacellarius; episcopi sub inspectione superiorum pontificum constituti; primicerii eunuchi cubiculi; qui si simul sunt protospatharii, praeferuntur simplicibus primiceriis, idemque obtinet de his, qui alia praeterea officia gerunt; protospatharius et logothetes genici; ostiarii cubiculi, qui si simul officiis fungantur, praehabentur collegis suis; quaestor, etiamsi protospatharius non sit; protospatharius et logothetes fisci militaris; protospatharius et drungarius vigiliae; oeconomus magnae ecclesiae, ut hoc tempore gradum tenet; protospatharius et logothetes cursus; protospatharius et drungarius cursus; protospatharius et drungarius classiariorum; protospatharius et logothetes gregum; protospatharius et praefectus hominum imperialium seu basilicorum; protospatharius et domesticus hincanatorum; protospatharius et domesticus numerorum; protospatharius et domesticus optimatum; protospatharius et comes castrorum; proto-

καὶ πρωτοασηκρήτης· οἱ πρωτοσπαθάριοι ἐκ προσώπου τῶν θεμάτων κατὰ τὸ ἴδιον ἐκάστου θέματος· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ κόμης τοῦ σταβίου· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ λόγου· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ μέγας κουράτωρ· ὁ C πρωτοσπαθάριος καὶ κουράτωρ τῶν μαγγάνων· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ ἐπὶ τῶν δεήσεων· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ ὀρφανοτρόφος· οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ κλεισουργάροι· ὁ Ms. 243. a πρωτοσπαθάριος καὶ δήμαρχος τῶν Βενέτων· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ δήμαρχος τῶν Πρασίνων· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ ἐπὶ τῆς καταστάσεως· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ ἀπὸ στρατηγῶν τῶν Ἀνατολικῶν· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ ἀπὸ δομειστικῶν τῶν σχολῶν· οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ ἀπὸ στρατηγῶν τῶν Ἀνατολικῶν θεμάτων· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ ἀπὸ δομειστικῶν τῶν ἐξσκευβιτόρων· οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ ἀπὸ ἐπάρχων· οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ ἀπὸ στρατηγῶν τῆς δύνσεως· οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ ἀπὸ κνεστόρων· (οἱ πρωτοσπαθάριοι τοῦ χρυσοτρικλίνου προεκριθῆσαν πάλαι τῶν Δ' ἀπὸ στρατηγῶν καὶ ἀπὸ ἐπάρχων·) οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ κριταί· οἱ πρωτοσπαθάριοι τοῦ μαγλαβίου καὶ ἀρτικλίναι· οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ ἄρχοντες τῶν σταβίων· οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ ἀπὸ ὀφφικίων κατὰ τὰ ποτε ὀφφικία αὐτῶν οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ βασιλικοὶ κατὰ τὰς προβολὰς αὐτῶν·

17. πάλαι efficit R. ex incerto cod. compend.

spatharius et chartularius sacelli; protospatharius et chartularius vestiarii; protospatharius et chartularius caniclii; protospatharius et protostrator; protospatharius et protoascretis; protospatharii ex persona, id est repraesentantes, thematum, unusquisque secundum ordinem sui thematis; protospatharius et comes stabuli; protospatharius et praefectus idici logi seu rationum privatarum; protospatharius et magnus curator; protospatharius et curator manganorum; protospatharius et magister libellorum supplicum; protospatharius et orphanotrophus; protospatharii et cleisurarchae [seu praefecti limitum, vel et minorum, quam sunt atrategata, praefecturarum]; protospatharius et demarchus Venetorum; protospatharius et demarchus Prasinorum; protospatharius et cerimoniaris; protospatharius et exstrategus Anaticorum; protospatharius et exdomesticus scholarum; protospatharii et exstrategi singulorum thematum Orientalium; protospatharius et exdomesticus excabitarum; protospatharii et expraefecti; protospatharii et exstrategi thematum occidentalium; protospatharii et exquaestores; protospatharii chrysotriclinii; qui tamen olim praeferebantur exstrategis et expraefectis; protospatharii iudices; protospatharii de contubernio maglabitarum et articlinae; protospatharii et archontes stabulorum; protospatharii et exofficiales, sedum officia, quae olim tenebant;

οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ ἀσηκρῆται· οἱ πρωτοσπαθάριοι οἱ
 διὰ πόλεως· οἱ πρωτοσπαθάριοι οἱ ἔξωτικοί. εἰ δὲ μὴ εἶεν
 πάντες πρωτοσπαθάριοι, καὶ τὰς διὰ λόγου προσγινομένας
 ἀξίας κατέχουσιν, οἱ νῦν στρατηγοὶ τῆς τε ἀνατολῆς καὶ
 5 τῆς δύσεως οὐχ ὑποπίπτουσιν τῆς ἤδη λαχούσης αὐτῶν τῶν
 θεμάτων καθέδρας διὰ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ βραβεῖον αὐτῶν, Ed. L. 425
 ὑπάρχοντος ἀξιώματος, ἀλλ' ἐν τῇ τάξει, ἣ ἐτάχθησαν, κα-
 τὰ τὸ οἰκεῖον θέμα καθέζονται. ὡσαύτως οὖν καὶ ὁ ἑπαρ-
 χος πόλεως καὶ ὁ κναίστωρ. οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ὄφφικιά-
 10 λιοι ἐν τοῖς ὁμοτίμοις τῶν διὰ βραβεῖον διδομένων ἀξιωμά-
 των προτετίμηνται. ἐν δὲ τῇ τάξει τῶν ὄφφικίων ἕκαστος
 αὐτῶν τὴν οἰκείαν τάξιν λαμβάνει. μετὰ δὲ τῆς τῶν πρω-
 τοσπαθαρίων τιμῆς δευτέρα ἢ τῶν σπαθαροκандιδάτων εἰσ-
 ἄγεται τάξις, οἷον σπαθαροκандιδάτοι καὶ ὄφφικιάλιοι κατὰ
 15 τὰ ὄφφικία αὐτῶν· οἱ σπαθαροκουβικουλάριοι τοῦ βασιλι-
 κοῦ κοιτῶνος· σπαθαροκουβικουλάριοι τοῦ κουβουκλείου· πρε-
 σβύτεροι οἱ βασιλικοί· οἱ πρεσβύτεροι καὶ ἡγούμενοι καὶ
 πρεσβύτεροι τῆς ἐκκλησίας· οἱ σπαθαροκандιδάτοι καὶ ἀπὸ
 στρατηγῶν· οἱ σπαθαροκандιδάτοι τοῦ χρυσοτρικλίνου· οἱ
 20 σπαθαροκандιδάτοι οἱ οἰκειακοὶ καὶ κριταί· οἱ σπαθαροκαν-
 διδάτοι καὶ μαγλαβῖται καὶ ἀρτικλῖται· οἱ σπαθαροκандιδά-
 τοι οἱ ἀπὸ ὄφφικίων· οἱ σπαθαροκандιδάτοι οἱ οἰκειακοὶ

protospatharii et basilici secundum promotiones suas; protospatharii et asecretis; protospatharii urbani; protospatharii exotici vel suburbanii aut et provinciales. Quodsi autem non omnes illi fuerint protospatharii, qui dignitates per mandatum obtingentes tenent, quantum quidem ad strategum provinciarum Orientalium et Occidentalium attinet, hi, quandoquidem dignitate gaudent, ideo quod cum ea brabeum simul non acceperint, non cedunt sede et praecedentia suis provinciis conveniente; sed eam sedem obtinent, quae suis provinciis assignata est. Praefectus Urbis et quaestor pari iure fruuntur. Reliqui autem omnes dignitatum insignibus simul et officiis honorati semper illis praehabentur, qui secum eadem insignia dignitatum, sed absque officiorum muneribus, obtinuerunt. In ordine autem officiorum quisque locum sibi proprium occupat. Post protospathariorum classem introducitur secunda, nempe spatharocandidatorum [seu spathariorum et candidatorum], ut qui simul spatharocandidati et officiales sunt, eo introducendi ordine, quem officium quodque sortitum est. Spatharocubicularii sacri coetoniis; spatharocubicularii cubiculi; presbyteri palatini; presbyteri lidemque hegumeni [monasteriorum]; presbyteri magnae ecclesiae; spatharocandidati exstrategi; spatharocandidati chrysotriclini; spatharocandidati domestici iudices; spatharocandidati maglabitae simul et

τοῦ λανσιικοῦ· οἱ σπαθαροκανδιδάτοι καὶ ἀσηκρηταί· οἱ
 σπαθαροκανδιδάτοι καὶ κλεισουράρχαι· οἱ σπαθαροκανδιδά-
 τοι καὶ τουρμάρχαι τῶν φιβεράτων· οἱ σπαθαροκανδιδάτοι
 C καὶ τουρμάρχαι Λυκαονίας καὶ Παμφυλίας· οἱ σπαθαρο-
 κανδιδάτοι καὶ τοποτηρηταί τῶν σχολῶν· οἱ σπαθαροκανδι-5
 δάτοι καὶ τουρμάρχαι τῶν τῆς ἀνατολῆς θεμάτων κατὰ τὰ
 θέματα αὐτῶν· ὁ σπαθαροκανδιδάτος καὶ τοποτηρητῆς τῶν
 ἔξασκουβιτόρων· οἱ σπαθαροκανδιδάτοι καὶ τουρμάρχαι τῶν
 θεμάτων τῆς δύσεως· ὁ σπαθαροκανδιδάτος καὶ τοποτηρη-
 τῆς τοῦ ἀριθμοῦ· οἱ σπαθαροκανδιδάτοι καὶ τουρμάρχαι10
 τῶν πλοῦμων· ὁ σπαθαροκανδιδάτος καὶ τοποτηρητῆς τοῦ
 Ms. 243. b πλοῦμου· ὁ σπαθαροκανδιδάτος καὶ τοποτηρητῆς τῶν ἰκανό-
 των· ὁ σπαθαροκανδιδάτος καὶ τοποτηρητῆς τῶν νομέρων·
 ὁ σπαθαροκανδιδάτος καὶ τοποτηρητῆς τῶν ὀπτημάτων· ὁ
 D σπαθαροκανδιδάτος καὶ τοποτηρητῆς τῶν τειχέων· οἱ σπα-15
 θαροκανδιδάτοι οἱ διὰ πόλεως καὶ οἱ τῶν σεκρέτων· οἱ δια-
 ύπατοι κατὰ τὰς τάξεις αὐτῶν· εἰ δὲ μὴ εἶεν οὗτοι σπα-
 θαροκανδιδάτοι, ταῖς μὲν διὰ βραβείων ἄξιαις ὑποπιπέτω-
 σαν, ἐν δὲ τοῖς τοῦ βαθμοῦ αὐτῶν ὀφφικίοις ἀκολουθῶ-
 τιμᾶσθωσαν· εἰδ' οὕτως τῶν σπαθαρίων εἰσάγεται τάξις,20
 οἷον οἱ κουβικουλάριοι τοῦ βασιλικοῦ κοιτῶνος· οἱ κουβι-
 κουλάριοι τοῦ κουβουκλείου· οἱ κουβικουλάριοι τοῦ πατριάρ-
 χου· ὁ οἰκονόμος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας· οἱ διάκονοι οἱ

articlinae iidem; spatharocandidati exofficiales; spatharocandidati
 domestici lausiaci; spatharocandidati asecretis; spatharocandidati et
 cleisurarchae; spatharocandidati et turmarchae foederatorum; spa-
 tharocandidati et turmarchae Lycaoniae et Pamphyliae; spatharo-
 candidati et topoteretae scholarum; spatharocandidati et turmarchae
 legionum Orientalium secundum earum ordinem; spatharocandidatus
 et topoteretes excubitorum; spatharocandidati et turmarchae legio-
 num Occidentalium; spatharocandidatus et topoteretes arithmi; spa-
 tharocandidati et turmarchae classiariorum; spatharocandidatus et topo-
 teretes rei navalis; spatharocandidatus et topoteretes hicanatorum; spa-
 tharocandidatus et topoteretes numerorum; spatharocandidatus et to-
 poteretes optimatum; spatharocandidatus et topoteretes castrorum; spa-
 tharocandidati urbani; spatharocandidati secretorum, et tandem bis-
 consules secundum suos ordines. Horum omnium qui spatharocandidati
 simul non fuerint, succedunt quidem illis sui ordinis, qui insignibus
 honorum ornati fuerint, id est qui spatharocandidati sint, honore ta-
 men officii sui gradus debito post illos gaudent, [ita ut spatharocan-
 didatos inferioris gradus praecedant]. Tum introducitur spathariorum
 classis, ut spatharii cubicularii sacri coetoniis; cubicularii cubiculi;
 cubicularii patriarchae; oeconomus magnae ecclesiae; diaconi pa-
 latini; diaconi magnae ecclesiae; spatharii chrysotriclinii; spath-

βασιλικοί· οἱ διάκονοι τῆς ἐκκλησίας· οἱ σπαθάριοι τοῦ χρυσοτρικλίνου· οἱ σπαθάριοι καὶ κριταί· οἱ σπαθάριοι μα- Ed.L. 426
 γλαβίται καὶ ἀρτικλίνας· οἱ σπαθάριοι καὶ τουρμάρχαι κατὰ τὰ θέματα αὐτῶν· οἱ σπαθάριοι καὶ τοποτηρηταὶ κατὰ
 5 τὰ τάγματα αὐτῶν· οἱ σπαθάριοι καὶ ἀσηκρῆται καὶ ὁ πρωτονοτάριος τοῦ δρόμου· οἱ σπαθάριοι τοῦ σπαθαρικίου· οἱ
 σπαθάριοι καὶ κόμητες τῆς κόρτης τῶν ἀνατολικῶν· οἱ
 σπαθάριοι καὶ κόμητες τῶν σχολῶν· οἱ σπαθάριοι καὶ κόμητες τῆς κόρτης τῶν ἀνατολικῶν θεμάτων κατὰ τὰ θέματα
 10 αὐτῶν· ὁ σπαθάριος καὶ σύμπονος τοῦ ἐπάρχου· ὁ σπαθάριος καὶ λογοθέτης τῶν πραιτωρίων· οἱ σπαθάριοι καὶ
 κόμητες τῆς κόρτης τῶν θεμάτων τῆς δύσεως κατὰ τὰ θέματα αὐτῶν· οἱ σπαθάριοι καὶ χαρτουλάριοι τοῦ γενικοῦ Β
 λογοθέτου· οἱ σπαθάριοι καὶ ἀντιγραφῆς τοῦ κναίστρωος·
 15 οἱ σπαθάριοι καὶ χαρτουλάριοι τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθέτου· ὁ σπαθάριος καὶ χαρτουλάριος θέματος τῶν ἀνατολικῶν·
 ὁ σπαθάριος καὶ χαρτουλάριος τοῦ τάγματος τῶν σχολῶν· ὁ σπαθάριος καὶ ἄκτουάριος· οἱ σπαθάριοι καὶ χαρτουλάριοι
 τῶν ἀνατολικῶν θεμάτων· ὁ σπαθάριος καὶ χαρτουλάριος
 20 τῶν ἐξσκουβίτων· οἱ σπαθάριοι καὶ χαρτουλάριοι τῶν δυτικῶν θεμάτων· οἱ σπαθάριοι καὶ βασιλικοὶ νοτάριοι
 τῆς σακέλλης· οἱ σπαθάριοι καὶ βασιλικοὶ νοτάριοι τοῦ βεστιάριου· οἱ σπαθάριοι καὶ βασιλικοὶ νοτάριοι τοῦ εἰδικοῦ·
 οἱ σπαθάριοι καὶ νοτάριοι τῶν ἀρκλῶν τοῦ γενικοῦ
 25 οἱ σπαθάριοι καὶ πρωτονοτάριοι τοῦ μεγάλου κουρατορικίου·

16. θέματος em. R., θεμάτων cod.

rii iudices; spatharii maglabitae et articlinae; spatharii turmar-
 chae secundum legiones suas; spatharii topoteretae secundum ta-
 gmata sua; spatharii et asecretae; protonotarius dromi; spatharii
 spatharicii; spatharii et comites cortis Anaticorum; spatharii et
 comites scholarum; spatharii et comites cortis Orientalium legionum
 secundum earum ordinem; spatharius et assessor praefecti Urbis;
 spatharius et rationalis praetoriorum; spatharii comites cortis legio-
 num Occidentalium secundum earum ordinem; spatharii et chartu-
 larii generalis logothetae; spatharii et magistri scriniorum quae-
 storis; spatharii et chartularii rationalis fisci militaris; spatharius char-
 tularius thematis Anatoliae; spatharius chartularius tagmatis scho-
 larum; spatharius et actuarius; spatharii et chartularii peculiarium
 quarumque legionum Orientalium; spatharius et chartularius excubi-
 torum; spatharii et chartularii legionum Occidentalium; spatharii
 et imperiales notarii sacellii; spatharii et imperiales notarii ve-
 stiarum; spatharii et imperiales notarii idici seu rei privatae; spa-
 tharii et notarii arcularum publici aerarii; spatharii et protonota-

οἱ σπαθάριοι καὶ δευτερεύοντες τῶν δημάρχων· ὁ σπαθάριος καὶ ἐπὶ τῆς κουρατωρίας τῶν βασιλικῶν οἰκῶν· ὁ σπαθάριος καὶ δομέστικος τῆς ὑπουργίας· ὁ σπαθάριος καὶ ζυγοστάτης· ὁ σπαθάριος καὶ χρυσοεψητής· ὁ σπαθάριος καὶ ἄρχων τοῦ ἀρμέντου· οἱ σπαθάριοι καὶ ξενοδόχοι· οἱ σπαθάριοι καὶ γηροκόμοι· οἱ σπαθάριοι καὶ πρωτονοτάριοι τῶν θεμάτων κατὰ τὰ θέματα αὐτῶν· ὁ σπαθάριος καὶ οἰκιστικός· οἱ σπαθάριοι οἱ διὰ πόλεως καὶ οἱ ἐξωτικοί· εἰ δὲ μὴ εἶεν καὶ οὗτοι σπαθάριοι, τὰς μὲν διὰ βραβείων ἀξίας ὑποπιπέτωσαν, ἐν δὲ τοῖς αὐτῶν ὄφφικίσις κατὰ τάξιν¹⁰ τιμάσθωσαν. μετὰ τούτους εἰσαγέσθω τετάρτη τάξις, ἣ τῶν **Ms. 244.** ὑπάτων, στρατῶρων, κωνιδάτων, μανδατῶρων, βεσητῶρων, ἀπράτων, ταγματικῶν καὶ θεματικῶν οὕτως. ὑπατοὶ βασιλικοὶ καὶ χαρτουλᾶριοι καὶ νοτάριοι τῶν λεχθέντων σεκρέτων κατὰ τοὺς βαθμοὺς τῶν ἑαυτῶν ὄφφικίων· ὑπατοὶ παγατοὶ⁵ τῆς συγκλήτου, κληρικοὶ τοῦ παλατίου καὶ τῆς μεγάλῃς ἐκκλησίας, στρατῶρες, εἰ τύχοιεν, τοῦ χρυσοτρικλίνου, στρατῶρες ὁμοίως τοῦ μαγλαβίου· στρατῶρες οἰκειακοὶ τοῦ λανσιακοῦ καὶ ἀσηροῦται, στρατῶρες τοῦ βασιλικοῦ στρατωρικού· στρατῶρες, σκρίβωνες τῶν ἐξσκουβίτων καὶ χαρτουλάριοι τῶν θεμάτων· δομέστικοι τοῦ τάγματος τῶν σχολῶν

8. πόλεως R., πόλεων cod.

tit magni curatoricii; spatharii et deuteruonentes seu secundicerii demarchorum; spatharius, qui praedia imperialia curat; spatharius et domesticus ministerii triclinaris; spatharius et zygotates seu libripens; spatharius aurifaber; spatharius et archon armamenti seu apothecae armorum; spatharii et xenodochi; spatharii et geroconi; spatharii et protonotarii thematum secundum eorum ordinem; spatharius et oecisticus [seu magister architectorum]; spatharii urbani et spatharii exolici vel suburbani vel provinciales. Horum omnium officialium, qui munus aliquod gerit, sic tamen, ut simul non sit spatharius, ille succedit quidem illis sui ordinis, qui dignitates cum insignibus acceperunt, attamen gradum officii prae honoratis inferioris ordinis obtinet. Post hos introducitur quarta classis, hypatorum seu consulum, stratorum, candidatorum, mandatorum, vestitorum, apratorum seu honorariorum, tam tagmaticorum seu de ordinibus urbanis, quam thematicorum seu de ordinibus provincialibus, in hunc modum: consules imperiales et chartularii et notarii dictorum supra secretorum seu scriniorum secundum gradus suorum officiorum et scriniorum; consules pagani seu functione et auctoritate cassi; senatorii; clerici palatini; clerici magnae ecclesiae; stratores, si qui tum sint, chrysotriclinii; stratores maglabii, si pariter qui sint; stratores privati lausiaci et ascretae; stratores sacri stratoricii; stratores; scribones [vel deputati] exabitorem;

δομέστικοι τῶν θεμάτων τῆς ἀνατολῆς καὶ δύσεως κατὰ τὰ τάγματα αὐτῶν καὶ τὰς ἀξίας αὐτῶν· ἀσηκρῆται ἄπρατοι, νοτάριοι τῶν ἀσηκρητειῶν ἄπρατοι, κανδιδάτοι βασιλικοὶ τοῦ ἱπποδρόμου καὶ μανδάτορες, βεστήτορες, σιλεντιάριοι, δρουγγάριοι τῶν θεμάτων ἄπρατοι κατὰ τὰ θέματα καὶ τοὺς δρουγγούς αὐτῶν· κόμητες τῶν θεμάτων ὁμοίως· κόμητες τῶν ἀριθμῶν ἄπρατοι· ὁ χαρτουλάριος τοῦ ἀριθμοῦ ὁμοίως· Β κόμητες τοῦ πλοῦματος ὁμοίως· ὁ χαρτουλάριος τοῦ πλοῦματος· κόμητες τῶν ἱκανάτων ὁμοίως· ὁ χαρτουλάριος τῶν τοικανάτων ὁμοίως· ὁ χαρτουλάριος τοῦ στάβλου ὁμοίως· ὁ ἐπίκτης τοῦ στάβλου ὁμοίως· τριβοῦνοι τῶν νομῆρων· ὁ χαρτουλάριος τῶν νομῆρων· οἱ κόμητες τῶν ὀπτημάτων· ὁ χαρτουλάριος τῶν ὀπτημάτων· ὁ χαρτουλάριος τῶν τειχέων· οἱ δευτερεύοντες τῶν δημάρχων· οἱ τριβοῦνοι τῶν 15 τειχέων· ὁ προἔξημος τῶν σχολῶν· οἱ κένταρχοι τοῦ ἀριθμοῦ· οἱ κένταρχοι τῶν ἱκανάτων· οἱ προτίκτορες τῶν σχολῶν· οἱ βικάριοι τῶν νομῆρων· οἱ βικάριοι τῶν τειχέων· οἱ δρακονάριοι τῶν ἔξσκουβίτων· οἱ ἀποεπάρχοντες· οἱ στρατηλάται· ὁ ἀκόλουθος τοῦ ἀριθμοῦ· ὁ πρωτομανδάτωρ τοῦ 20 ἔξσκουβίτον· ὁ πρωτομανδάτωρ τῶν ἱκανάτων· οἱ πρωτοκάραβοι· οἱ πρωτονοτάριοι τῶν θεμάτων καὶ τῶν ἀγγελῶν οἱ ἄπρατοι· οἱ βανδοφόροι τοῦ ἀριθμοῦ· οἱ βανδοφόροι τῶν ἱκανάτων· οἱ εὐτυχοφόροι τῶν σχολῶν· οἱ σκευοφόροι τῶν ἔξσκουβίτων· οἱ λαβουρήσιοι τοῦ ἀριθμοῦ· οἱ σκη-

chartularii thematum; domestici tagmatis scholarum; domestici thematum Orientis et Occidentis secundum classes et dignitates suas; asecretae honorarii; notarii asecretiarum honorarii; regii candidati circi, mandatores, vestitores, silentiarii, drungarii thematum honorarii secundum themata sua drungosque seu manipulos suos; comites thematum eodem modo; comites numerorum honorarii; chartularius arithmi honorarius; comites rei navalis honorarii; chartularius rei navalis; comites hicanatorum honorarii; chartularius hicanatorum honorarius; chartularius stabuli honorarius; epictes [seu compulsor] stabuli honorarius; tribunus numerorum; chartularius numerorum; comites optimatum; chartularius optimatum; chartularius castrorum; secundicerii demarchorum; tribuni castrorum; proximus scholarum; centarchi seu centuriones arithmi; centarchi hicanatorum; protectores scholarum; vicarii numerorum; vicarii castrorum; draconarii excubitorum; exeparchontes vel expraefecti provinciarum; stratelatae; acoluthus arithmi; protomandator excubitorum; protomandator hicanatorum; protocarabi seu naucleri; protonotarii thematum et gregum honorarii; bandiferi arithmi; bandiferi hicanatorum; eutychioferi [seu victoriarum gestatores] scholarum; sceuofori seu vasiferi vel tropaeoferi excubitorum; labarenses arithmi;

προφόροι τῶν σχολῶν· οἱ σιγγοφόροι τῶν ἐξοκουβίτων· οἱ σημειοφόροι τοῦ ἀριθμοῦ· οἱ σημειοφόροι τῶν ἱκανάτων· οἱ ἀξωματικοὶ τῶν σχολῶν· οἱ σινάτωρες τῶν ἐξοκουβίτων· οἱ δουκινιάτωρες τοῦ ἀριθμοῦ· οἱ δουκινιάτωρες τῶν ἱκανάτων· οἱ μανδάτορες τῶν σχολῶν· οἱ πρωτοκαγκελλάριοι τῶν θεμάτων· οἱ ὀπίονες τῶν ταγμάτων· ὁ πρωτοκαγκελ-

Ms. 244. βλάριος τοῦ γενικοῦ λογοθέτου· ὁ πρωτοκαγκελλάριος τοῦ κυ-
 αίστωρος· ὁ πρωτομανδάτωρ τῶν νομῆρων· ὁ πρωτομαν-
 δάτωρ τῶν τειχῶν· ὁ πρωτοκαγκελλάριος τῆς σακελλίου·
 ὁ κένταρχος τοῦ βεστιαρίου· οἱ πρωτομανδάτορες καὶ λεγα-
 τάριοι τῶν ἐξοκουβίτων· οἱ μανδάτορες καὶ λεγατάριοι τοῦ
 ἀριθμοῦ· οἱ ἐξοκουβίτορες· οἱ θυρωροὶ τοῦ παλατίου καὶ
 τῶν σεκρέτων· οἱ διατρέχοντες τοῦ δρόμου· οἱ φακτιωνά-
 ριοι· οἱ γειτονιάρχαι· οἱ νοτάριοι τῶν μερῶν· οἱ χαρτου-
 λάριοι τῶν μερῶν· οἱ ποιηταὶ καὶ μελισταὶ τῶν δήμων· οἱ 15
 Ed.L. 428 ἡνίοχοι τῶν μερῶν· οἱ μανδάτορες τῶν νομῆρων· οἱ μαν-
 δάτορες τῶν τειχῶν· ὁ λεγατάριος τοῦ βεστιαρίου· οἱ χο-
 σβαῖται τοῦ μεγάλου βεστιαρίου· οἱ κένταρχοι τῶν στρατη-
 γῶν τῶν θεματικῶν· οἱ μικροπανῆται· οἱ παραφύλακες τῶν
 κάστρων ἄπρατοι· κένταρχοι τῶν βάνδων· οἱ δημῶνται· οἱ 20
 δρουγγάριοι τῶν πεζῶν· οἱ καγκελλάριοι τῶν σεκρέτων· οἱ
 τοποτηρηταὶ τῶν χορῶν· οἱ στρατιῶται τῶν θεμάτων· οἱ
 στρατιῶται τῶν θεμάτων. εἰ δὲ ἐκ πάντων τούτων τῶν λε-
 χθέντων τινὲς ἔχοιεν ἀξίας τὰς διὰ βραβείου δεδομένας, ἔ-
 καστος αὐτῶν τῇ ἀξίᾳ τοῦ ὁμοτίμου τὸν βαθμὸν προτιμά- 25

sceptiferi scholarum; signiferi excubitorum; vexilliferi arithmi; vexilliferi hicanatorum; axiomatici vel honorati scholarum; senatores excubitorum; duciniatores vel ducenarii arithmi; duciniatores hicanatorum; mandatores scholarum; protocancellarii thematum; optiones tagmatum; protocancellarius genici logothetae; protocancellarius quaestoris; protomandator numerorum; protomandator castrorum; protocancellarius sacelli; centarchus vestiarii; protomandatores et legatarii excubitorum; mandatores et legatarii arithmi; excubitores; ianitores palatii et secretorum; vernaculi cursus; factionarii; magistri vicorum; uotarii factionum; chartularii factionum; poetae factionum; musici factionum; aurigae factionum; mandatores numerorum; mandatores castrorum; legatarii vestiarii; choabaitae magni vestiarii; centarchi strategorum thematicorum; micropanitae; custodes castrorum honorarii; centarchi bandorum; demotae seu populares aut factionales; drungarii pedum; cancellarii secretorum; topoteretae chororum; milites tagmatum et milites thematum. Horum, quos diximus, omnium si quis dignitates simul tenet earum, quae cum brabeis dari solent, hie gradum prae collega suo insigni-

σθω. εἰ δὲ παγανοὶ πέλοιεν, ἐν μόνοις τοῖς ὀφφικίοις τι-
 μάσθωσαν κατὰ τὴν ἤδη ἐκτεθείσαν τάξιν κληρωσόμενοι. B
 οἱ δὲ εἰς ἔθνων εἰσερχόμενοι πρέσβεις καὶ τῆς τιμίας σπνε-
 στιάσεως τῶν βασιλέων ἡμῶν ἀξιοῦμενοι κληρωεῦνται καὶ
 5 αὐτοὶ οὕτως. [οἱ ἀπὸ Ῥώμης ἐπίσκοποι προεκρίθησαν τῶν
 καθ' ἡμᾶς ἐπισκόπων.] οἱ μὲν ἀπὸ Ῥώμης ἐρχόμενοι, εἰς
 εἶναι ἐπίσκοποι, προτιμῶνται τῶν ἐπισκόπων τῆς καθ' ἡμᾶς
 ἐκκλησίας· εἰ δὲ πρεσβύτεροι εἶεν, ὡσαύτως προκρίνονται.
 ὁμοίως καὶ ἐν ἑκαστῶν τάγμα τῆς ἱεροσύνης τὴν προτίμησιν
 10 ἀναδέχεται κατὰ τὴν καθέδραν τὴν ἀνωτέρως ὀηθείσαν. τὸ
 αὐτὸ δὲ κρατεῖσθω καὶ ἐπὶ τῶν ἐν τῇ ἀνατολῇ ὄντων τριῶν
 πατριαρχῶν. ἐτιμήθησαν δὲ οἱ ἀπὸ Ῥώμης ἐλθόντες διὰ C
 τὴν ἐνωσιν τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δε-
 σπότην, οἷον ὁ ἐπίσκοπος Νικόλαος καὶ καρδηνάλιος Ἰωάν-
 15 νης, ἐπάνω πάσης τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων. [καὶ οἱ ἀπὸ
 Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων σύγκελλοι προεκρίθησαν παντὸς
 μαγίστρου.] ὡσαύτως καὶ οἱ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ οἱ Ἱερο- Ma. 245. a
 σολύμων σύγκελλοι ἐν τῇ δευτέρᾳ θέσει τῆς τραπέζης πρῶ-
 τοι ἐπάνω παντὸς μαγίστρου. οἱ δὲ εἰς Ἀγάρων φίλοι τῇ
 20 τῶν πατρικίων καὶ στρατηγῶν ὑποπίπτουσι τάξει ἐν ταῖς κα-
 θέδραις, οἱ μὲν ἀνατολικοὶ προκρινόμενοι τῶν ἐσπερίων·
 καθέζονται δὲ ἐν τῇ εὐωνύμῳ θέσει, ἢ τέταρτοι φίλοι, ἢ D

5. Verba οἱ—ἐπισκόπων notam marginalem esse censuit ideo-
 que uncis inclusit R. 15. Verba καὶ — μαγίστρου et ipsa
 notam marginalem esse putans, uncis inclusit R.

bus non item ornato habet; si vero pagani sint [muneris titule
 tantum conspicui, absque functione,] tantum in officiis secundum
 ordinem iam expositum evocantur. Legati autem peregrinarum gen-
 tium, in aula delati et honore de Dominorum nostrorum epulis
 participandi digni habiti, evocantur in hunc modum. [Episcopi Ro-
 mani episcopis nostris praehebentur.] Episcopi Romae si qui ad
 nos veniunt, praehebentur nostris episcopis. Pari modo presbyteri,
 et in universum omnis ordo ecclesiasticus Romanus habet gradum prae
 nostro secundum illum sedendi ordinem, quem superius tradidim-
 us. Id idem quoque teneatur de tribus per Orientem patriarchis.
 Collocabantur autem legati Romani, qui sub Leone, pio Imp., ad-
 veniebant procurandae unionis ecclesiarum gratia, ita, ut episcopus
 Nicolaus et cardinalis Ioannes praecirent toti classi magistrorum.
 [Qui ab Antiochia et Hierosolymis aderant syncelli, praehebentur
 magistris omnibus.] Pariter syncelli Antiocheni et Hierosolymitani
 locum habebant in secundo convivii ordine supra omnes magi-
 stros. Amici Agareni patriciorum et strategorum succedunt classi
 quoad ordinem sedendi, sic tamen, ut illos ipsos inter illi, qui ex
 Oriente venerint, occidentalibus praehebentur. Hi sic dicti amici

πέμπτοι, πρὸς τὸ αὐτοῦς ἐν τῷ δευτέρῳ μίσησιν τῆς τραπέζης τυγχάνειν. οἱ δὲ ἀπὸ τῶν Νούνων, ἦτοι Βουλγάρων, εἰσερχόμενοι φίλοι ἐν μὲν τῇ κλήσει τῶν κοινῶν κληρωσίῳν τέταρτοι ἢ πέμπτοι ἐν τῇ εὐωνύμῳ θέσει κληθῆσονται, δηλονότι ὑποπίπτοντες καὶ αὐτοὶ τῇ τῶν πατρικίων καὶ στρατηγῶν καὶ πάντων τῶν ἐν τῷ βῆλῳ πατρικίων τεταγμένων ἀρχόντων, ἀπολαύοντες καὶ αὐτοὶ τὸν δεύτερον μίσησιν τῆς βασιλικῆς τραπέζης. ἐν δὲ τοῖς ἰθ' τῶν ἑορτῶν ἀκουβίτοις κλητῶρεῦνται ὄγδοοι καὶ ἔννατοι, δηλονότι ὑποπίπτοντες τῇ τάξει τοῦ προλεχθέντος βήλου. οἱ δὲ ἐκ Φράγγων πρέσβεις, 10 Ed.L. 429 εἰ μὲν ἔχοιεν χειροτονίας, κατὰ ταύτας κληθῆσονται· εἰ δὲ παγανοὶ εἰσιν, τῇ τῶν ὀφφικιαλίων ὑποπίπτουσι τάξει. οἱ δὲ ἐκ τῶν λοιπῶν ἐθνῶν ἐρχόμενοι φίλοι τῇ τῶν σπαθαροκανδιδάτων ὑποπίπτουσι πάντες ἀξία.

Τόμος δ'.

15

Ἐπειδὴ τῆς τῶν ἀρτικλιῶν ἐπιστήμης ἰδικὴν τινα πραγματείαν συγγράψασθαι ἐσπουδάσαμεν, καὶ τὰς τοῦ οἰκείου πολιτεύματος ἀξίας ἐκφαντορικῶς ἐν ταῖς καθέδραις ἀκριβῶς ἐξεθέμεθα, καὶ τὴν τῶν ἱερῶν βασιλικῶν κληρωσίῳν εὐστάθιαν καὶ κατάστασιν ὑμῖν ὑπεδειξαμεν, φέρε δὴ καὶ τὰς ἰδέ- 20 ας τῶν ἐφ' ἐκάστη ἑορτῇ κικλησκομένων ἀξιοματίων καὶ τὰς

collocati sedent in sinistra positione [seu prima mensa plagae tridclini] sinistrae] quarti a principio aut quinti, quia nempe sub secundum missum cadunt. Qui ab Hunnis Bulgarisque amici adfuerint, in evocatione communium et consuetorum convivorum quarti aut quinti introvocantur in secunda positione, scilicet etiam hi post patricios eisdemque strategos et omnes in velo [seu corpore] patriciorum constitutos, et simul cum patriciis ad Augustum admitti solitos magistraturae; ut etiam ipsi secundo missu sacrae mensae fruantur. In novendecim accubitis autem, qui celebrari diebus festis solent, evocantur hi octavi aut noni; scilicet post velum seu corpus procerum praedictum. Francorum tandem legati, si quidem investiti sunt muneribus iisque funguntur, evocantur secundum illa. Si vero sunt pagani seu cassi dignitatibus, subsequuntur classem officialium. Reliquis e gentibus advenientes amici succedunt ad unum omnes classi spatharocandidatorum.

CAPUT QUARTUM.

Postquam igitur scientiae artielinicae specialem quandam tractationem conscribere studentes, imperii nostri dignitates demonstrative distincteque exposuimus sacrorumque convivorum decorem atque constitutionem vobis exhibuimus: aegedum narrabo vobis quoque, quomodo species dignitatum, quae in unoquoque die festo ad mensam vocari solent, et multiformes earum vestitus, quibus quam-

τούτων πολυειδεῖς ἀμφιάσεις ὅπως δεῖ συνεισάγειν ἐν τοῖς κληρωτοῖς, σαφῶς ἔμην διηγῆσθαι. ἄρξομαι δ' ἐντεῦθεν καὶ ἡ τῆς Θείας χάριτος τῷ κόσμῳ ἐπέφανεν ἀπαρχή, ἧς καὶ οἱ θεοπρόβλητοι καὶ θειότατοι ἡμῶν βασιλεῖς τὴν ἐγκόσμιον ἔκαι ὑπερκόσμιον ταύτην πανηγυρίζοντες χαρμονὴν κατὰ μίμῃσιν τῆς Χριστοῦ πρὸς ἀνθρώπους ἐπιδημίας, κοινῇ τὴν πανδεσίαν τοῖς πιστοῖς ἐφανλώσαντες κοινωνοῦσι τῆς σωματικῆς ἐστίασεως.

Ἡ γενέθλιος τοῦ Χριστοῦ ἡμέρα, ἐν ἧ' προτίθονται αἱ τῶν εἴ' C

10 ἀκουβίτων ἐκθέσεις.

Δεῖ γὰρ ὑμᾶς, ὧ φίλοι, ἐν ταύτῃ τῇ λαμπρᾷ καὶ περι- Ms. 245.b
δῶξιν τῶν Χριστοῦ γενεθλίων ἡμέρᾳ, ἡνίκα αἱ πολυσχεδεῖς καὶ ἔξαισιοι τῶν εἴ' προτίθονται ἀκουβίτων ἐκθέσεις, ἐν μὲν τῇ βασιλικῇ τραπέζῃ τοῦ κράματος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας 15
καλεῖν εἰς συνεστίασιν τῶν φιλοχρῆστων ἡμῶν βασιλέων μεγιστάνας ἐκ τῆς βασιλικῆς συγκλήτου τὸν ἀριθμὸν εἴβ, ὄλον μαγίστρους, πραιποσίτους, ἀνθυπάτους πατρικίους, στρατηγούς, ὄφφικιαλλίους, οὓς ἂν δόξῃ τοὺς αὐτοκράτορας λαμβά- D
νεσθαι· εἰσάγειν δὲ αὐτούς, ἄνευ μέντοι τῶν οἰκείων γλα-
ζομύδων, ἡμφιεσμένους δὲ τὰ καμίσια καὶ μόνα. εἰ δὲ τύχοιεν
στρατηγοὶ κεκλημένοι, μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων εἰσα-
γέσθωσαν σὺν τῷ δρογγαρίῳ τῆς βίγλης. ἐν δὲ τῇ τῶν εἴ'

16. εἴβ conl. R., εἴβ cod. et ed.

que introducere oporteat. Incipiam autem ab eo loco, in quo primitiae divinae gratiae sese mundo monstrare coeperunt, quando etiam a Deo promoti et sacratissimi nostri Imperatores mundanum hoc, id est in mundo quidem subsistens, attamen plus quam mundanum solenniter celebrantes gaudium ad exemplum adventus Christi ad homines, universales illas epulas coporalis exceptionis et convivationis fidelibus in commune explicant et proponunt.

FESTUM NATIVITATIS CHRISTI, IN QUO XIX. ACCUBITUM DAPES

PROPONUNTUR.

Oportet itaque nos, amici, splendido illo et glorioso die nati-
vitatē Christi, quando multifariae incomparabiles XIX. accubituum
dapēs proponuntur, primum quidem apud sacram mensam mixti, in
magna ecclesia apparatus, ad coepulandum Dominis nostris Christi
amantibus proceres sacri senatus, numero duodecim evocare, ut ma-
gistros, praepositos, proconsules patricios, strategos, officiales, quos
assumere Dominis visum fuerit; dein vero illos introducere, absque
suis tamen cuique propriis chlamydibus, sed in solis camisis. Si
autem strategi quidam excitati fuerint, introducantur in suis scara-
mangis cum drungario vigiliae. Ad venerabilem XIX. accubituum

ἀκουβίτων τιμωτάτη τραπέζη δεῖ ὑμῶς καλεῖν μαγίστρος δύο, ἀνθυπάτους πατρικίους, στρατηγούς ἕξ, Βουλγάρους φίλους δύο, ὀφφικιαλίους ἀπὸ τῆς τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθέτου τάξεως καὶ κατωτέρω δύο, πρὸς τὸ συνανακληθῆναι τῷ βασιλεῖ εἰς τύπον τῆς ἀποστολικῆς δωδεκάδος, φίλους τὸν ἀ-
 Ed.L. 430 ριθμὸν ἰβ'. προκισεύειν δὲ αὐτοὺς δεῖ στιχηθὸν κατὰ τάξιν τῆς ἐκάστου ἀξίας, ἐνδεδυμένους τὰς οἰκείας αὐτῶν χλαμύδας ἐμπροσθεῖω τῷ σχήματι, ὑποδεδεμένους δὲ καὶ τὰ οἰκεῖα καμπάγια, καὶ εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς μετὰ τὴν ἀφίξιν τῶν μελλόντων παραστῆναι βασιλικῶν ὑπουργῶν τε καὶ βουκαλί-
 10 ων, δηλονότι λαβόντος τὸ σχῆμα τοῦ καστρησίου τῆς βασιλικῆς τραπέζης παρὰ τοῦ ἄνωθεν παρεστῶτος περιφανοῦς πραιποσίτου, καὶ συνανερχομένου αὐτοῖς μέχρι τοῦ τριβάθμου τῆς βασιλικῆς εὐωχίας, καὶ ἰστώντος αὐτοὺς κύκλῳ τῆς τιμίας τραπέζης εἰς τὸ εἰδικῶς προσκαλεῖσθαι πλησιέστερον
 15 βφίλους, οὓς ἂν δόξῃ τῷ βασιλεῖ. ἐν δὲ τοῖς ἑκατέρωθεν τῶν μερῶν ἀκουβίτοις δεῖ ὑμῶς καλεῖν ἐν ταύτῃ τῇ λαμπρᾷ καὶ περιβοήτῳ ἡμέρᾳ τὴν ὑπὸ καμπάγιον σύγκλητον πᾶσαν, οἷον ἀσηκρήτας, χαρτουλαρίους τῶν μεγάλων σεκρέτων, βασιλικούς νοταρίους τῶν λεχθέντων σεκρέτων, οἶον ἀπὸ τε σπαθαροκανδι-
 20 δάτων καὶ κατωτέρω ὑπάτων, δισυπάτων, κομήτων τῶν σχολῶν, σιλεντιαρίων, προτικτόρων, εὐτυχοφόρων, σκητροφόρων, ἄξι-

mensam oportet nos advocare duo quidem magistros, proconsules patricios, strategos autem sex, amicos vel legatos e Bulgaria duo, tandem officiales de ordine logothetae rei militaris, aut et aliis inferioribus officiis duo; quo ad eandem cum Domino mensam accumbant amici duodecim, imitamentum apostolorum, qui cum Christo ad mensam accubuerunt. Procedunt autem unus post alterum, secundum ordinem suae quisque dignitatis antico modo, induti suas quisque chlamydes, et in pedibus habentes sua quisque campagia. Oportet autem illos introducere, postquam advenerint, qui mensae adstare et servire debent, imperiales ministri triclinares, et vocales seu musici; gestu nempe signum accipiente sacrae mensae castrense ab eo, qui superne adstat, illustri praeposito, et simul cum ipsis adscendente usque ad tribathnum seu suggestum trium graduum sacrae mensae, et in orbem eos circa venerabilem mensam collocante; quo Imperator, quos voluerit, viritum propius advocare possit. Ad accubitos autem seu mensas ambarum partium [respecta sacrae mensae ad dextram et sinistram stantes] oportet vos vocare illo splendido et celebri die totum senatum, qui campagia in pedibus gerit, ut asecretas, chartularios magnorum secretorum, imperiales notarios eorundem secretorum, ut a spatharocandidatis inde incipiendo et descendendo per dignitates ad consules, iterum consules, comites scholarum, silentiarios, protectores, eutychiophoros, sco-

ωματικῶν τῶν διαφόρων ταγμάτων τὸν ἀριθμὸν ρξή, Ἀγαρη. Ms. 246. a
 ὧν τοῦ πραιτωρίου κδ', τῶν Βουλγάρων φίλων ἀνθρώπους
 ιβ', καὶ πένητας ἀδελφοὺς τὸν ἀριθμὸν ιβ'. προκισσεύειν δὲ C
 αὐτοὺς στιχηδὸν οὕτως· τοὺς μὲν συγκλητικοὺς κατὰ τὰς
 5 οἰκείας αὐτῶν ἀξίας καὶ τὰς τῶν ὄφφικίων αὐτῶν διαφορὰς
 διαστελλόμενος ἐνθεν κἀκείθεν· τοὺς δὲ Ἀγαρηνοὺς κατέ-
 ναντι τῆς ὄψεως τῶν βασιλέων ἐπὶ τῆς ἑκτης καὶ ἐβδόμης
 τραπέζης· τοὺς δὲ Βουλγάρων ἀνθρώπους ἐπὶ τῆς ἐνάτης
 τραπέζης τῆς αὐτῆς περιόδου· τοὺς δὲ πένητας καὶ αὐτοὺς
 10 προσκαλεῖσθαι ἐπὶ τῆς θ' τραπέζης τῆς εὐωνύμου θέσεως, ἐν
 ἧ παραστάσις τοῦ δρογγαρίου τυγχάνει. εἰσάγειν δὲ δεῖ
 ἅπαντας μετὰ τὴν ἄριξιν τῶν πρωτοκλήτων φίλων τῆς βυσι- D
 λικῆς τραπέζης οὕτως· τοὺς μὲν ἀξιωματικοὺς ἅπαντας με-
 τὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων, γλαμύδων τε καὶ καμπαγιών,
 15 στιχηδὸν κατὰ τάξιν τοῦ αὐτοῦ ἀξιωματος καὶ ὄφφικίου·
 τοὺς δὲ Ἀγαρηνοὺς λευκοφόρους ἀζώνους ὑποδεδεμένους, δη-
 λονότι προπορευομένου αὐτοῖς τοῦ καλέσαντος ἀρτικλίνου καὶ
 συνανερχομένου ἐφ' ἑκατέρου τῶν μερῶν διὰ τῆς ὀπισθοῦ
 20 θέσεως τῶν αὐτῶν ἀκουβίτων καὶ διὰ τοῦ ἐμπροσθοῦ τό-
 που ἔξαριθμοῦντος ἐφ' ἑκάστῳ ἀκουβίτῳ δωδεκάδα προσώ-
 πων μίαν καὶ μὴ συγχωροῦντός τινα ἀνακληθῆναι, μέχρι τῆς
 ἐκφωνήσεως τῶν παρεστώτων βασιλικῶν βουκαλιῶν. μετὰ δὲ Ed. L. 431
 τὴν πάντων ἀνάκλησιν δεῖ προσέχειν τὸ μουσικὸν μέλος, καὶ
 17. προπορευομένων cod., αὐτῶν cod. et ed.

ptrophoros, axiomaticos seu honoratos e diversis dignitatibus, ad
 numerum usque 168, de Agarenis praetorii 24, de amicis Bulgaris
 12 et fratres pauperes itidem 12. Procedere autem oportet illos in
 serie hoc modo: senatores quidem secundum suam quemque digni-
 tatem et diversa officia, dextraque sinistraque divisos; Agarenos au-
 tem locat e regione et conspectu Imperatorum ad sextam et septi-
 mam mensam; Bulgaros ad nonam [et ultimam] eiusdem obitus [vel
 plagae, dextrae scilicet]. Pauperes excipiuntur pariter quoque nona
 mensa, sed sinistrae partis, ubi nempe drungarius adstare solet.
 Introducere autem oportet omnes post adventum amicorum primo
 loco ad sacram mensam vocatorum hoc modo. Axiomaticos seu in
 dignitatibus constitutos omnes cum suis mutatoriis, chlamydis puta
 et campagiis, secundum ordinem dignitatis, quam quisque gerit,
 et officii pariter; Agarenos autem in candidis vestibus absque
 zonis, et in calceis; praecambulante ipsos articlino, qui eos intro-
 vocat, et simul cum ipsis ascendente in utraque parte [triclinaii]
 per posticampartem accubituum et deinceps ab antica eorundem enu-
 merante in singulis accubitis duodenas accumbentes, neque per-
 mittente cuiquam, ut prius accumbat, quam imperiales musici ad-
 stantes modulos suos occoeperint. Postquam omnes accubuerunt,

ἤνικα τὸ ἴδιον ἀπηχῆσει φθῆγμα, ἐξανίστασθαι ἀπαντας εἰς
 εὐφημίαν τῶν δεσποτῶν καὶ τὰς ἑαυτῶν ἀπεκδιδύσκεσθαι
 χλαμύδας· ἀλλὰ μὴν καὶ ὁσάκις ἂν τὸ μουσικὸν ἀπηχῆσῃ,
 καὶ ὁσάκις ἂν θυμελικὸν τι πρὸς τέρψιν ἐκτελεσθῆ πρᾶγμα,
 καὶ ἤνικα τι βρώσιμον ἐκ τῆς βασιλικῆς τραπέζης διὰ τοῦ
 τερπνοῦ καστρησίου πρὸς τοὺς δαιτυμόνας ἐξαποσταλήσεται.
 ἐν δὲ τῇ τούτων ἐξόδῳ δεῖ προσέχειν τοῖς ῥωμαῖζουσι βου-
 καλίους καὶ σὺν τῇ αὐτῶν ἐκφωνήσει προσέχειν τὸ σχῆμα
 Β τοῦ κλεινοῦ καστρησίου, καὶ αὐθις ἐξανιστᾶν πάντας τοὺς κε-
 κλημένους χλαυδοφόρους διὰ τῆς ὀπισθίου θέσεως τῶν ἀκου-10
 βίτων, καὶ ἐπανάγειν αὐτοὺς ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὴν ἄνω
 προσωπικὴν ἐξοδὸν τῆς αὐτῆς περιόδου. καὶ εἰδ' οὕτως με-
 Ms. 246. b τὰ τὴν τούτων τελείαν ὑπείδουσιν καὶ αὐτοὺς τῆς βασιλικῆς
 τραπέζης δαιτυμόνας ἐξάγειν, δηλονότι προπορευομένου αὐ-
 τοῖς τοῦ κλεινοῦ καστρησίου τῆς βασιλικῆς τιμίας τραπέζης· 15
 ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας ἡμέρας τῆς πολυσχεδοῦς ταύτης καὶ λαμ-
 πρᾶς πανδεσίας δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς πρόσκλησιν τῆς βα-
 σιλικῆς περιβλέπτου τραπέζης ὁμοίως μαγίστρους, ἀνθυπά-
 C τους πατρικίους ὀφφικιαλίους καὶ οἰκειακοὺς πρωτοσπαθαρί-
 ονς, τὸν ἀριθμὸν ἰβ', συναριθμονόμενον αὐτοῖς ἐξαιρέτως τοῦ 20
 δομεστίκου τῶν σχολῶν κατὰ τύπον· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς

13. ὑπέκδουσιν vel ἀπόλυσιν vel ἀπῆλυσιν legi vult R. 14. ἐξ-
 ἄγειν, δηλονότι R., ἐξάγειν δὲ δηλονότι cod. et ed.

oportet animum attendere ad musicos cantus, et quando peculiaris
 id significans atque monens tonus insonuerit, oportet omnes surgere
 ad Dominis benedicendum suasque chlamydes exuere; quorum il-
 lud etiam repeti debet, quoties musici insonuerint et quoties lu-
 dicum aliquod exercitium peragatur, item quando dapum aliquid
 e sacra mensa per iucundum castrensem ad convivas emittatur. In
 horum autem [musicorum et thymelicorum] exitu oportet [nos ar-
 toclinas] ad vocales musicos, Romane vel Latine loquentes, et, illis
 exclamantibus, simul ad gestum clarissimi castrensis attendere, eo-
 que edito, convivas simul omnes exsurgere iubere atque educare in
 suis tunicis per posticam positionem vel partem accubituum, et
 reducere eos ex inferioribus ad superiorem conspicuum seu regio con-
 spectui expositum exitum eiusdem periodi vel partis triclinii, ceteris
 que digressis sic tandem et sacrae mensae convivas emittere, praecedente
 clarissimo castrense venerabilis mensae imperialis. Altero autem die
 multifidae, id est tot per dies iteratae et quasi dispersitae, splen-
 didaeque universalis convivationis oportet, ut invitatos et paratos
 ad communionem undequaque spectabilis sacrae mensae habeamus
 suo tempore advocandos magistros iterum, ut superiore die, proco-
 sules patricios officiales, familiares protospatharios, numero in uni-
 versum duodecim; quorum unus eo die ex formula et praescripto

πάντας ἐν τῇ αὐτῶν ἀνακλήσει χλανιδοφόρους ἐστολισμένους κατὰ τὸ ἴδιον σχῆμα· τοὺς δὲ οἰκειακοὺς πρωτοσπαθαρίους μετὰ τῶν οἰκείων σπεκίων καὶ ῥωέων σαγίων, ἐμπροσθίῳ τῷ σχήματι, καθὼς ἀνωτέρω δεδήλωται. ἐν δὲ τοῖς περίεξ 5 ἀκουβίτοις δεῖ καλεῖν ἐφ' ἑκάτερα μέρη ἐπὶ δύο ἀκουβίτων βασιλικούς ἀνθρώπους ἀπὸ τῆς τῶν σπαθαροκандιδάτων ἀξίας καὶ κατωτέρω· ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ἀκουβίτοις ἅπαντας τοὺς ἄρχοντας τοῦ τάγματος τῶν σχολῶν, ὅσων τοποτηρητῆν, εἰ τύχοι αὐτὸν εἶναι σπαθαροκандιδάτον, τοὺς κόμητας τῶν D 10 σχολῶν, δομεστικούς τῶν σχολῶν, τὸν προέξημον, προτήτορας, εὐτυχοφόρους, σκηπτροφόρους, ἀξιωματούχους, μανδάτορας, τὸν ἀριθμὸν σμ', καὶ πένητας τὸν ἀριθμὸν ιβ'· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἐν τῇ ἀνακλήσει μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων, τὸν δὲ τοποτηρητῆν καὶ χαρτουλάριον τοῦ αὐτοῦ τάγματος 15 μετὰ καὶ σαγίων ῥωέων, δηλονότι προπορευομένου αὐτοῖς τοῦ ἀρτικλίνου κατὰ τὸν προγραφέντα τύπον. ἐπὶ δὲ τῆς τρίτης ἡμέρας τῶν αὐτῶν ἀκουβίτων δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίσειν εἰς πρόσκλησιν, ἐν μὲν τῇ βασιλικῇ τραπέζῃ ἄρχοντας μεγι-Ed.L. 432 στάνας τοὺς ἀνωτέρω ἐπὶ τῆς δευτέρας ἡμέρας μνημονευθέν- 20 τας τὸν ἀριθμὸν ιβ', ἀφαιρουμένου μὲν τοῦ τῶν σχολῶν δομεστικού, ἀντεισιόντος δὲ κατὰ τύπον τοῦ δομεστικού τῶν ἔξσκουβίτων, εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἐν τῇ ἀνακλήσει κατὰ τὸν προδειχθέντα τύπον. ἐν δὲ τοῖς ἑκατέροις τῶν μερῶν ἀκου-

5. ἐπὶ em. B., ἀπὸ cod. et ed.

cerimonialis esse debet domesticus scholarum. Illos omnes oportet viritim evocatos in tunicis peculiari modo conformatis introducere. Domesticos autem protospatharios cum peculiaribus sibi suis speciis et sagis russis ante mensam sacram statuere, ut supra declaratum est. Ad accubitos autem, qui sacram mensam ex utraque parte circumstant, oportet evocare, et ad proximas quidem duas homines imperiales, a spatharocandidatorum inde dignitate et sic porro inferiores; ad reliquas sedecim vero magistratus tagmatis scholarum, ut topoteretam, si simul sit spatharocandidatus, comites scholarum, proximum, protectores, eutychiophoros, sceptrophoros, axiomaticos, mandatores, in universum 240, et pauperes duodecim. Oportet autem supra scriptos evocatos introducere in suis sibi scaramangiiis. Topotereta vero et chartularius eiusdem tagmatis etiam in sagis russis introeunt, praecedente ipsos articlino secundum formulam supra scriptam. Tertio die celebrationis eorundem XIX accubituum oportet nos invitatos paratosque habere ad sacram quidem mensam magnates, quales modo secundo die dicebamus advocari; pariter numero duodecim, omisso ea vice domestico scholarum et assumpto in eius locum domestico excubitorum, et hi secundum praescriptam formulam ovo-

βίτοις δεῖ καλεῖν ὁμοίως ἐπὶ τοῖς δυοῖν ἀκουσίτοις βασιλικούς ἀνθρώπους ἐν ἀξιώμασιν· ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ἀκουσίτοις ἅπαντας τοὺς ἄρχοντας τοῦ τάγματος τῶν ἑξοκουβίτων, οἷον τοποτηρητὰς, σκριβῶνας, τὸν χαρτουλάριον, δρακοναρί-
 Ms. 247. αους, σκευοφόρους, σιγνοφόρους, σενάτορας, πρωτομανδάτορας
 Β καὶ μανδάτορας τοῦ ἀριθμοῦ σδ', καὶ πέντητας ιβ', εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς κατὰ τὸν προῤῥηθέντα τύπον κατὰ τὸ σχῆμα τῆς δευτέρας ἡμέρας. ἐπὶ δὲ τῆς τετάρτης ἡμέρας τῆς περιφερονῶς ταύτης, ὡς εἶπεν, δεξιώσεως δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίλειν εἰς κλήσιν τῆς βασιλικῆς τιμίας τραπέλης ἐκ τῶν ἀνωτέρω καθ' ἑκάστην ἡμέραν μνημονευθέντων ἀρχόντων σὺν τῷ δρουγγαρίῳ τῆς βίγλης κατὰ τύπον τὸν ἀριθμὸν ιβ', εἰσάγειν δὲ ἅπαντας ἐν τῇ ἀνακλήσει μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων, καθὼς εἴρηται· τὸν δὲ δρουγγάριον τῆς βίγλης μετὰ τοῦ αἰ-
 C κείου σκαραμαγγίου καὶ σαγίου ῥοῆς. ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς δ-15
 κουβίτοις δεῖ ἡμᾶς καλεῖν βασιλικούς ἀνθρώπους κατὰ τὸν λεχθέντα τύπον, καὶ ἅπαντας τοὺς ἄρχοντας τοῦ τάγματος τοῦ ἀριθμοῦ, οἷον τοποτηρητὴν, τὸν χαρτουλάριον, τοὺς κόμπτας, τοὺς κεντάρχους, βανδοφόρους, λαβουρησίους, σημιοφόρους, δουκινάτορας, μανδάτορας, θυρωροὺς, διατρέχοντας,
 20 τὸν ἀριθμὸν σδ', καὶ εἰσάγειν αὐτοὺς οὕτως· τὸν μὲν τοποτηρητὴν μετὰ ῥωέου σαγίου, τοὺς δὲ λοιποὺς μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων, καθὼς ἀνωτέρω δεδήλωται. ἐπὶ δὲ τῆς

cati introducuntur. Reliquos autem in utramque partem accubitos quod attinet, apponuntur eorum duobus a regia proximis homines imperiales dignitatibus spectabiles; ceteris magistratus tagmatis excubitorum, ut topoteretae, scribones, chartularius, draconarii, scenophori, signiferi, senatores, protomandatores et mandatores, ad numerum 204, et pauperes duodecim. Introducuntur autem secundum formulam secundae diei iam expositam. Quarto die splendidae huius, ut ita dicam, beneventionis et exceptionis oportet vos invitare et comparare ad communionem venerabilis regiae mensae de proceribus, quales iam ad singulos praecedentium dierum commemoravimus, numero duodecim, comprehenso simul drungario vigiliae; eosque introducere cum suis sibi quemque mutatoris, ut dictum iam est; drungarium vigiliae autem cum scarangio suo et sago russo; ad reliquos autem accubitus advocare homines imperiales secundum formulam praedictam, et omnes magistratus tagmatis arithmi, ut topotereta, chartularium, comites, centarchos, bandophoros, labarenes, vexilliferos, ducenatos, mandatores, ianitores, diatrechontes vel vernaculos, in universum 204. Horum quidem topoteretes cum sago russo, ceteri autem cum suis quisque scarangis introducuntur. Die quinto oportet nos invitare et compa-

πῆμπτῆς ἡμέρας δεῖ ὑμᾶς προσυτρῆπιζειν εἰς κλήσιν τῆς τιμίας
 ὄντως βασιλικῆς τραπέζης ὁμοῦ ἐκ τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέν- D
 των ἐνδόξων μεγιστάνων σὺν τοῦ δομestίκου τῶν ἱκανάτων, φί-
 λους τὸν ἀριθμὸν ἰβ', καὶ εἰσάγειν αὐτοὺς μετὰ τῶν οἰκείων
 ἑτάλλασμάτων, καθὼς ἀνωτέρω δεδήλωται. ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς
 ἀκουβίτοις δεῖ καλεῖν ὁμοῦ βασιλικούς ἀνδρώπους, ὡς ἀνω-
 τέρω εἰρήκαμεν. ἐν δὲ τοῖς κατωτέρω τοὺς ἄρχοντας τοῦ
 τάγματος τῶν αὐτῶν ἱκανάτων, οἷον τοποτηρητῆν τῶν κομη-
 των, τὸν χαρτουλάριον τῶν κεντάρχων, βανδοφόρων, σημει-
 100φόρων, δουκιγιατόρων καὶ μανδατόρων, σδ' τὸν ἀριθμὸν,
 καὶ πένητας ἰβ', εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἐν τῇ ἀνακλήσει, καθὼς
 καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς τάγμασι προεγράψαμεν. σημειωτέον δὲ Ed.L. 433
 τοῦτο· εἰ γὰρ ἐν τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῆς ἑβδομάδος ἢ τῶν ἐν-
 δόξων τοῦ Χριστοῦ γενεθλίων ἐπέστη ἑορτῆ, καὶ ἀπὸ ταύτης
 15 ἢ τῶν ἰβ' ἀκουβίτων δεξιῶσις τὴν ἀρχὴν ἐπιδείξεται, δεῖ ἡ-
 μᾶς ἐν τῇ ἕκτῃ ἡμέρᾳ ἐπὶ μὲν τῆς τιμίας βασιλικῆς τραπέ-
 ζης συγκαλεῖν εἰς ἐστίασιν τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινου-Ms. 247. b
 πόλεως μετὰ καὶ ἰβ' ἡγουμένων τῶν ἐν τῇ περὶ ἡμᾶς τόμῳ
 κειμένων, εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἐν τῇ ἀνακλήσει οὕτως· τὸν
 20 μὲν πατριάρχη σὺν τῷ βασιλεῖ ἅμα τοῦ στίχου εἰς τὸ ἐπὶ
 δίφρου καθεσθῆναι· τοὺς δὲ ὄσιους ἡγουμένους στιχηθὸν
 κατὰ τὴν οἰκείαν τάξιν καὶ ἀρμόζουσαν δόξαν· εἰσάγειν δὲ

rare vocandos ad sacram et vere regiam mensam duodecim amicos
 de illustribus proceribus supra memoratis, quorum unus eo die erit
 domesticus hicanatorum. Hi, ut iam notatum, in propriis suis mu-
 tatoriiis introducuntur. Ad reliquos simul omnes accubitus vocare
 oportet, ad primos quidem a sacro proximis homines imperiales,
 ut iam diximus; ad inferiores autem eorundem ipsorum hicanato-
 rum rectores, ut topoteretam, comites, chartularium, centarchos,
 bandophoros, vexilliferos, ducenatores et mandatores, ad numerum
 204, et praeter eos adhuc duodecim pauperes. Evocatos ita oportet
 introducere, ut, quum de ceteris ordinibus diceremus, praescrip-
 simus. Tenendum, si primum in diem hebdomadis incidat festum
 gloriosae nativitatis Christi, indeque initium sumat convivatio in
 XIX accubitis, oportet nos sexto die [is est sabbati] ad convivan-
 dum cum Domino venerabilemque imperialem mensam vocare ar-
 chiepiscopum Constantinopolitanum una cum duodecim illis he-
 gumenis, qui in codicillis nostris penes nos haerentibus descripti
 et designati sunt. Evocatos autem eos sexto oportet sic introducere:
 patriarcham simul cum Imperatore protinus apud recitationem
 stichi [seu orationis mensalis], quo is super sella resideat [ne-
 que accumbat]; sanctos autem hegumenos seriatim secundum ipso-
 rum ordinem et dignitatem competentem. Introducantur, quem-

Β αὐτοὺς, καθὼς καὶ τοὺς πατρικίους, μετὰ τῶν οὐκείων αὐτῶν φελωνίων ἀπολελυμένῳ τῷ σχήματι, δηλονότι προπορευομένου αὐτοῖς τοῦ βασιλικοῦ καστρησίου, καὶ ὁμοίως ἰσῶντος κύλιος τῆς βασιλικῆς τραπέζης εἰς τὸ προσκαλέσασθαι πλησιότερον ἐξ αὐτῶν οὓς ἂν δόξῃ τῷ βασιλεῖ. ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ἀκουστέοις δεῖ ὑμᾶς καλεῖν τοὺς ἐκ διαφόρων μοναστηρίων ἀναγραφόμενους ἀβάδας, ἡγουν τοὺς τὰ σφραγίδια παρ' ἡμῶν εἰληφότες, τὸν ἀριθμὸν σις·εἰσάγειν δὲ καὶ αὐτοὺς στιχηδόν, καθὼς καὶ τοῖς λοιποῖς, ἡμφιεσμένους τὰς οὐκείας στολὰς ὡς πρὸς συνήθειαν. Ἐνακλίνειν δὲ αὐτοὺς ἐφ' ἐκάστης τραπέζης δωδεκάδα μίαν.¹⁰ μετὰ δὲ τὴν τούτων ἀνάκλησιν καὶ ἐστίασιν δεῖ ὑμᾶς προσέχειν τὸν τοῦ ὀπτομίνσου μίνσον, καὶ ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ εἰσάγειν πρὸς χειρονομίαν τῶν ἀνακειμένων καὶ ψαλλόντων πατέρων τοὺς δύο μεγάλους τῆς ἐκκλησίας δομεστικούς καὶ ἰσῶν αὐτοὺς ἐνθεν κάκειθεν τοῦ περιβλέπτου τρικλίνου πρὸς¹⁵ τὸ ποιῆσθαι, ὡς εἴρηται, τὴν χειρονομίαν ἐπὶ τὴν ψαλμῶδαν τῶν ἀνακειμένων πατέρων. δίδεται οὖν κατὰ τύπον παρὰ τοῦ εἰδικοῦ λόγου τοῖς μὲν ἀνακειμένοις ἐπὶ τῆς βασιλικῆς τραπέζης β' ἡγουμένοις εἰς φιλοτιμίας ἐπίδοσιν ἀνά δνομισμάτων δ'· τοῖς δὲ λοιποῖς μονάχοις ἅπασιν ἀνά τομίσματος ἑνὸς καὶ μόνου· τοῖς δὲ δύο δομεστικῶσι ἀνά τομίσμάτων β' κατὰ τύπον. δεῖ εἰδέναι, ὅτι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ καὶ οἱ πένητες ἐν τῷ χρυσοιστορίῳ ἐσθίουσιν, λαμβάνοντες

admodum patricii suis in mutatoribus introducuntur, sic et hi suis in phelonis laxo habitu [absque zonis], imperiali castrense praecambulante et pariter in orbem circa sacram mensam collocante; quo propius Imperator eos, quos voluerit, advocare possit. Ad reliquos accubitus vocare oportet abbates [id est monachos] variorum monasteriorum, quorum nomina in notitia nostra descripta identidem tenemus, illos nempe, qui tesseras a nobis antea acceperunt, ad numerum 216. Introducuntur seriatim, sicut in ceteris moris est, induti propriis suis et consuetis stolis. Accubitis singulis adeterminantur deni bini viri. His itaque apud accubita sua satiatis, attendere oportet ad optominsi [seu assati ferculi] missum, et tum temporis ambo magnae ecclesiae magnos domesticos introducere ad praemonstrandam accumbentibus et psallentibus patribus cheironomiam seu gesticulationem manualement moderandi cantus gratia. Et hos collocare oportet unum ad dextram, alterum ad sinistram illustris triclinii, ut cheironomia sua, quod diximus, accumbentium patrum cantum moderentur. Quantum ad pietatem Domini attinet, dantur illis quidem duodecim ad sacram mensam accumbentibus hegemonis recepto more formulaeque ex privato principale peculio singulis nominata quaterna nomine domini gratuiti, reliquis autem monachis

τὴν κατὰ συνήθειαν εὐλογίαν. εἰ δὲ ἐν τετάρτῃ ἢ πέμπτῃ ἡμέρᾳ τῆς ἑβδομάδος ἡ Χριστοῦ γέννησις καταστήσῃ, καὶ ἀπὸ ταύτης ἄρχεται ἡ κλήσις τελεῖσθαι τῶν ἀκουβίτων, δεῖ ἡμᾶς ἐν τῇ κυριακῇ τῆς περιόδου τῆς αὐτῆς ἑβδομάδος πρὸ 5τῆς κλήσεως τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν ἀβιάδων ἐκτελεῖν τὸ λεγόμενον κλητώριον τὸν πολύτριχον, καὶ εὐτρεπίζειν εἰς συν-
 σεστίαςιν φίλους ἐπὶ μὲν τῆς βασιλικῆς τραπέζης μαγίστρους, Ed. L. 434
 ἀνθυπάτους πατρικίους στρατηγούς ὀκτώ καὶ Βουλγάρους Ms. 248. a
 φίλους δύο καὶ τοὺς δύο δημάρχους Βενέτων τε καὶ Πρασί-
 ονων· εἰσάγειν δὲ καὶ ἐξάγειν αὐτοὺς χλανιδοφόρους, καθὰ
 καὶ ἀνωτέρω δεδηλώται. ἐν δὲ τοῖς ἑκατέρων μερῶν ἀκουβί-
 τοις δεῖ ἡμᾶς καλεῖν βασιλικούς ἀνθρώπους ἐθνικούς πάντας,
 οἷον Φαργάνους, Χαζάρους, Ἀγαρηνοὺς, Φράγγους καὶ ὅσοι
 τῆς βασιλικῆς ἐξ αὐτῶν ἀπολαύουσι τῶν ῥογῶν προμηθείας·
 εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἅπαντας καὶ ἐξάγειν μετὰ τὸ ἐθνικὸν ἴδιον
 σχῆμα, οἶνονεὶ τὸ παρ' αὐτῶν ἐπιλεγόμενον καβάδιον. καὶ εἰδ'
 οὕτως τῇ ἀπὸ ταύτης εἰσιούσῃ τῆς ἑβδομάδος τετράδῃ προσ-
 B
 καλεῖσθαι τὸν πατριάρχην μετὰ τῶν αὐτοῦ ἡγουμένων καὶ μο-
 ναχῶν, ὡς προλέλεκται. ἐπὶ δὲ τῆς ἑβδόμης ἡμέρας τῶν αὐ-
 τῶν ἀκουβίτων δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς συνεστίαςιν ἐπὶ τῆς
 βασιλικῆς τραπέζης ἀνθυπάτους πατρικίους στρατηγούς, ὄφρι-

14. ἐξ αὐτῶν em. R., ἐξαυτῆς cod. et ed.

singulis bina. Eodem quoque die pauperes comedunt in chrysohi-
 storio, accipientes consuetam benedictionem. Quodsi vero in quar-
 tam aut quintam septimanae feriam incidat festum nativitatis Chri-
 sti, et ex ea incipiat convivium accubituum dictum celebrari, oportet
 vos ea dominica, quae in ambitum eiusdem septidui cadit, ante-
 quam patriarcha et monachi vocentur, sic dictum polytrichum [seu
 multicrinum, crinitum, comatumve] convivium celebrare, et amicos
 ad convivandum paratos habere, ad sacram quidem mensam accubi-
 turos magistros, proconsules patricios strategos octo, Bulgaros ami-
 cos duo et ambo demarchos, Veneti nempe et Prasini; et hos in-
 troducere atque educere in tunicis, ut in superioribus expositum
 fuit. Ad reliquos autem accubitus evocare et sternere oportet ho-
 mines, imperiales tantum peregrinos [et comam alentes], ut Farga-
 nos, Chazaros, Agarenos, Francos, quotquot eorum eximiam regiam
 providentiam et pietatem rogarum perceptione experiuntur. Horum
 omnium unamquamque gentem introducere oportet et rursus edu-
 cere in suo quamque gentili habitu, ut e. c. in sic dicto cabadio
 [Farganos et Agarenos]. Proxima post hanc dominicam quarta fe-
 ria invitare demum oportet patriarcham cum ipsius hegumenis et
 monachis eo, quem praediximus, ordine. Septimo eorumdem accu-
 bituum die oportet vos, amici, comparare ad epulandum, in sacra
 quidem mensa duodecim amicos de genere proconsulum patriciorum

κιαλίους σὺν τῇ ὑπάρχει τῆς πόλεως καὶ τῇ δρουγγαρίῳ τῶν πλοῦμων, φίλους δύο καὶ δέκα· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων, καθὰ καὶ δεδήλωται· ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ἀκουβίτοις καλεῖν εἰς ἐστίασιν τὸν σύμπονον καὶ τὸν λογοθέτην τοῦ πραιτωρίου, τὸν τοποτηρητὴν τῶν πλοῦμων, τὸν χαρτουλάριον τοῦ πλοῦματος, τὸν κόμητα τοῦ πλοῦματος, κεντάρχους ὁμοίως, κριτὰς τῶν φεγεώνων, ἐπόπτας τῆς πόλεως, γειτονειάρχας, τὸν λεγατάριον τοῦ πραιποσίτου, τὸν κεντυρίωνα, τοὺς πρωτοκαγκελλάρους, καγκελλάρους καὶ μανδάτορας τοῦ πλοῦμου, τὸν ἀριθμὸν σδ· εἰσάγειν δὲ καὶ ἐξάγειν αὐτοὺς μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων, πλὴν τῶν τοποτηρητῶν μετὰ καὶ σαγίων ῥωέων, καθὼς ἀνωτέρω δεδήλωται. ἐπὶ δὲ τῆς ὁγδόης ἡμέρας τῶν αὐτῶν ἀκουβίτων ἐκτελεῖται τὸ βωτὸν παιζοδρόμιον, καὶ δεῖ ἕμᾶς δευτρεπίζειν εἰς συνεστίασιν τῶν βασιλέων τοὺς προὔχοντασις τῆς τάξεως τοῦ μυστικοῦ κουβουκλέου, ὅλον πραιποσίτους, πρωτοσπαθαρίους ἐνούχους, πριμικηρίους, ὀστιαρίους, τὸν ἀριθμὸν ἦ, τὸν χαρτουλάριον τῆς βασιλικῆς σακέλλης, τὸν ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ λόγου, τὸν ἀκτουάριον καὶ τὸν τῆς καταστάσεως· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων, οὐ καθὼς τοὺς λοιποὺς ἅπαντας ἐν ταῖς προλεχθεῖσαις ἡμέραις ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω σὺν τῇ καστρησίῳ τὴν πορίαν ποιούμενοι, ἀλλ' αὐθις σὺν τῇ ἐξόδῳ τῆς βασιλικῆς ἀ-

strategorum et officialium, comprehensis eo numero praefecto Urbis et drungario classiariorum; qui omnes duodecim, ut iam de prioribus dictum, in suis mutatoris et introducuntur et educuntur; ad reliquos autem accubitus vocare oportet adiutorem [praefecti Urbis] et rationalem praetorii et topoteretam classiariorum, chartularium, comitem et centarchos, omnes rei navalis; iudices regionum [Urbis nempe], inspectores Urbis, vicorum magistros, legatarium praepositi, centurionem, protocancellarios, cancellarios et mandatos rei navalis, in universum ad numerum 204. Hi cum suis scaramangis et introducuntur et educuntur praeter topoteretas. Hi enim in russis sagis introducuntur, ut supra iam de similibus monitum fuit. Octavo eorundem accubitu die celebratur votum pezodromium seu ludicrum pedestri cursu certamen, et oportet vos invitatos paratosque habere ad coepulandum cum Dominis proceres de ordine secreti cubiculi, ut praepositos, protospatharios eunuchos, primicerios, ostiariorum, ad numerum octo; et deinde ad constituendum numerum duodecimum, hos quatuor: chartularium sacri sacelli, comitem rationum privatarum, actuarium et cerimoniarium. Hi cum suis mutatoris introducuntur, non eo modo, quo alii magnates in diebus praedictis, id est, non ab imis ad summa; praecambulante castrum; sed

νακλήσεως στιχίζειν αὐτοὺς κατὰ τὸ ἴδιον ἄξιωμα κύκλω τῆς Μα. 248. b τιμίας βασιλικῆς τραπέζης, καὶ ἅμα τῆς ἐκφωνήσεως τῶν παρεστώτων βουκαλίων ἀνακλίνειν αὐτοὺς ἐν τῇ λαμπροτάτῃ Ed. L. 635 τραπέζῃ, ἐξάγειν δὲ αὐτοὺς πάλιν τῇ αὐτῇ ἀκολουθίᾳ, ὡς εἰρηται. ἐπὶ δὲ τοῖς λοιποῖς ἀκουσίτοις πρὸ τῆς βασιλικῆς ἀνακλήσεως προανακλίνονται πένητες οἱ τὰ σφραγίδια εἰληφότες, καὶ ἐτι αὐτῶν ἀνακειμένων καὶ ἐσθιόντων, ἐν τῷ καιρῷ τοῦ μίσσου τῶν δουλικίων, ἀναλαμβάνονται τὰ δοθέντα σφραγίδια ὑπὸ ἀρτικλίνου, καὶ δίδονται κατὰ τύπον παρὰ τοῦ εἰδικοῦ λόγου ἐκάστη πένητι εἰς βασιλικὴν εὐλογίαν ἀποκόμβιον ἔχον ἔνδοθεν νόμισμα ἓν. ἐπὶ δὲ τῆς ἐνάτης ἡμέρας τῶν αὐτῶν ἀκουσίτων τελεῖται κλητώριον δείπνον, ὃ καὶ τρυγητικὸν καλεῖται, καὶ δεῖ ἡμᾶς προευτρεπίσειν εἰς Β συνεστίασιν τοῦ δείπνου τῷ βασιλεῖ φίλους ἰβ, ὡς ὅσον μαγίστρον, ἀνθυπάτου πατρικίους στρατηγούς ὀκτώ, φίλους Βουλγάρων δύο, καὶ τοὺς ἐκατέρων δύο δημάρχους. προσκαλοῦνται δὲ οὗτοι παρὰ τοῦ βασιλέως διὰ τοῦ ἀρτικλίνου πρώτας, καὶ μίσσων διδομένων, συνεισέρχονται πάντες οἱ κεκλημένοι εἰς συνεστίασιν τῷ βασιλεῖ πρὸς ἐσπέρας, καὶ εἰσάγονται καὶ ἐξάγονται πάντες μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων καὶ καμπαγίων κατὰ ἀκολουθίαν καὶ τύπον τῶν προγραφέντων ἐν τοῖς ἄνω. ἐν δὲ τοῖς ἐκατέρων τῶν μερῶν ἀκουσίτοις δεῖ ἡμᾶς καλεῖν κατὰ τὸν ὄρον τῆς πρώτης ἡμέρας τοὺς

rotinus atque Domini accubuerunt, oportet ut illos, secundum sum quemque dignitatem, circa venerabilem regiam mensam ordineus, et simulac adstantes vocales intonant, ad splendidissimam iensam adsternamus. Hos eadem formula, qua diximus, iterum ducere oportet. Reliquis accubitis acclinantur, vel antequam ipsi omni accubuerint, pauperes, quibus antea datae tesseræ fuerunt. b his adhuc accumbentibus et epulantibus eo tempore, quo missus ilicii seu tragematum et placentarum mellitarum intrat, repetit arclinus tesseræ, danturque ex recepto ritu nomine regiae benedictionis singulis pauperibus ex privato peculio singula apocombia l munuscula missilia sacculis insuta intus habentia singulos solis aureos. Nono die eorundem accubituum celebratur convivium spertinum, quod etiam vindemiale appellatur; oportetque vos prins vitatos et comparatos habere duodecim amicos, de ordine magiorum, proconsulum patriciorum strategorum octo, Bulgares amicos o, et ambarum factionum magistros. Invitantur autem hi ab Imperatore per articlinum mane, indictisque [pomeridianis] missis, si il cum Imperatore intrant invitati omnes ante vesperam, et introcuntur omnes in suis mutatoriis et campagis secundum decursum formulam supra praescriptam. Ad reliquos autem ambarum pla-

Ὑπὸ καμπάγιον συγκλητικὸς ἄπαντας, οἷον ἀσηκρήτας, ἀπὸ
 τῆς τῶν σπαθαροκανδιδάτων ἀξίας καὶ κατωτέρω, χαρτουλά-
 ριον τοῦ γενικοῦ λογοθέτου, χαρτουλάριον τοῦ στρατιωτικοῦ
 λογοθέτου, ἀντιγραφεῖς τοῦ κυέστορος, τὸν σύμπονον, τὸν
 λογοθέτην καὶ τοὺς κριτὰς, νοταρίους τοῦ σακελλίου, νοταρί-
 οὺς τοῦ βεστιαρίου, νοταρίους τοῦ εἰδικοῦ, ὑπάτους, σιλεν-
 τιαρίους, βεστήτορας καὶ μικροὺς ἄρχοντας τῶν ταγμαίων,
 οἷον σκηπτοφόρους, σιγνοφόρους, εὐτυχοφόρους, δρακοναρί-
 οὺς, σινάτορας καὶ δουκινιάτορας, καὶ τοὺς ἐκατέρων μερῶν
 δρομεῖς ἄπαντας. δεῖ δὲ εἰσάγειν τοὺς μὲν συγκλητικὸς ἄ-
 παντας μετὰ τῶν οἰκειῶν ἀλλαξιμάτων καὶ καμπαγίων, τοὺς
 D δὲ δρομεῖς πάντας μετὰ τῶν αὐτῶν ποδέων, καὶ τοὺς μὲν
 Ms. 249^a νικητὰς ἐπὶ τῆς κρείττονος θέσεως τῶν ἀκουβίτων προσανα-
 κλίειν, τοὺς δὲ ἡττηθέντας ἐπὶ τῆς ἐτέρας θέσεως, ἐν ᾗ καὶ
 τοὺς πένητας· μετὰ δὲ τὴν προέορτον φωταγνίαν καὶ τῆν 15
 ἐπίδοσιν τῶν φατλίων ἐξάγειν αὐτοὺς πάντας κατὰ τὸν τύ-
 πον τὸν προγραφέντα πᾶσιν. ἐπὶ δὲ τῆς δεκάτης ἡμέρας τῶν
 αὐτῶν ἀκουβίτων δεῖ ὑμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς κλῆσιν τῆς βασι-
 λικῆς τραπέζης ὁμοίως ἀνθυπάτους πατρικίους ὀφφικιαλίους
 σὺν τῇ δομestικῇ τῶν νομέμων καὶ τῇ κόμητι τῶν τειχέων, 20
 φίλους ἰβ'. εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκει-
 Ed. L. 436 ὶων ἀλλαξιμάτων κατὰ τὸν δηλωθέντα τύπον. ἐν δὲ τοῖς λοι-

garum accubitus advocare vos oportet iuxta ritum primi diei senatorio-
 spatharocandidatorum conspicuos, et ita porro inferiores, chartula-
 rium generalis logothetae, chartularium rationalis militaris, magistros
 scriniarum quaestoris, adiutorem logothetae, iudices, notarios sac-
 cellii, notarios vestiarii, notarios rei privatae, consules, silentiarios,
 vestitores et minores magistratus ordinum militarium palatinorum,
 ut sceptrophoros, signiferos, eutychiophoros, draconarios, senatores et
 duconatores, ambarumque factionum cursores omnes. Horum qui-
 dem quotquot ordinis senatorii sunt, introducuntur in suis mutato-
 riis et campagiis; cursores autem in suis podeis vel vestibus talari-
 bus; et horum quidem eos, qui victoriam obtinuerunt, oportet pri-
 mo honoratiori parti [seu dextrae plagae] accubitum acclinare;
 victos vero alteri, ubi etiam pauperes accumbunt. Post lunam
 vero accensionem, qualis pridie festorum instituitur solet, et post tra-
 ditam convivis faculas oportet eos omnes educere secundum formam
 praescriptam. Decimo die eorundem accubitum oportet nos invita-
 tos comparatosque habere ad sacrae mensae communionem procon-
 sules patricios officiales una cum domestico numerorum et comite
 castrorum, amicos in universum duodecim. Introducantur et edu-
 cuntur in suis mutatoriis secundum praedictum modulum. Reliquis
 autem mensis acclinare oportet ambo topoteretas et ambo chartula-

ποῖς ἀκουβίτοις δεῖ ὑμᾶς καλεῖν τοὺς δύο τοποτηρητας καὶ
 χαρτουλαρίους τῶν νομῆρων καὶ τειχέων, τριβούνους, βικα-
 ρίους, λεγαταρίους, μανδάτορας, ξενοδόχους, γεροκόμους,
 χαρτουλαρίους τῶν εὐαγῶν οἰκῶν, ἀρχιατροὺς καὶ τοὺς διαι-
 5 ταρίους τοῦ μεγάλου παλατίου καὶ τῆς Δύφνης, τὸν ἀρι-
 θμὸν σδ', καὶ πένητας ιβ'. προκινσεύειν δὲ τοὺς ξενοδόχους
 καὶ γεροκόμους χαρτουλαρίους καὶ ἰατροὺς σὺν τῶν διαιτα-
 ρίων ἐπὶ τῇ ὀπισθείῳ θέσει τοῦ ἀκουβίτου τοῦ βασιλέως,
 τοὺς δὲ ἄρχοντας τῶν δύο ταγμάτων ἐπὶ τῇ κατὰ πρόσωπον
 10 θέσει τοῦ βασιλέως· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἔξάγειν τοὺς Β
 μὲν ξενοδόχους μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων καὶ ῥωέων
 σαγίων, τοὺς δὲ ἰατροὺς ἅπαντας μετὰ τῶν οἰκείων διβενέ-
 των, τοὺς δὲ τῶν ταγμάτων ἄρχοντας, τοὺς μὲν τοποτηρη-
 τὰς καὶ αὐτοὺς μετὰ ῥωέων σαγίων, τοὺς δὲ λοιποὺς μετὰ
 15 σκαραμαγγίων πάντας. ἐπὶ δὲ τῆς ἑνδεκάτης ἡμέρας ἀπειρ-
 γεται μὲν ἡ τῶν ἀκουβίτων ἐκτελουμένη κλῆσις, τελεῖται δὲ
 τὸ κλητώριον ἐσπέρας ἐν τῷ περιβλέπτῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ
 τρικλίνῳ. προστοιχεῖται γὰρ τὸ αὐτὸ κλητώριον παρὰ τοῦ
 βασιλέως διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀρτικλίνου πρωΐας, καὶ δεῖ ἡμᾶς
 20 προσκαλεῖσθαι εἰς κλῆσιν τοῦ αὐτοῦ δειπνον μαγίστρον, ἀν- C
 θυπάτουσ πατρικίους ὀφφικιαλίους, πραιποσίτους, πρωτοσπα-
 θαρίους εὐνούχους, πριμικηρίους, ὀστιαρίους, μαγλαβίτας,
 κόμητας τοῦ ἀριθμοῦ καὶ κεντάρχους, τὸν ἀριθμὸν κατὰ τὸ
 ποσὸν τῆς τραπέζης, καὶ μετὰ τὴν θείαν τῆς ἐσπέρας μυστα-

rios, tam numerorum, quam castrorum, tribunos, vicarios, legatarios,
 mandatores, xenodochos, gerocomos, chartularium venerabilium aedi-
 um, archiatros et diaetarios magni palatii, item et palatii Daphnes,
 in universum 204, unaque pauperes 12. Xenodochos atque geroco-
 mos et inde reliquos inferiores, ut chartularium, medicos et diaeta-
 rios, oportet procedere [tam intrando, quam exeundo] pone sacram
 mensam, magistratus vero amborum ordinum [tam numerorum, quam
 castrorum] a parte Domini vultui opposita. Xenodochi cum suis
 scaramangiis sagisque rursus introducuntur; medici autem omnes
 in suis dibenetis seu vestibis colore veneto tinctis. De tagmatum
 magistratibus introducuntur ambo quidem topoteretae in sagis
 quoque rursus, ceteri omnes autem in scaramangiis. Die unde-
 cimo non amplius celebratur convivium in XIX. accubitis, sed
 vespere celebratur in illustri Iustiniani triclinio, quod mane
 ab Imperatore eum in finem praeparatur per eius articlinum.
 Ad istius coenae communionem oportet nos vocare magistros, pro-
 consules patricios officiales, praepositos, protospatharios eunu-
 chos, primicerios, ostiarios, maglabitas, comites arithmi et centar-
 chos, in universum tot, quot mensa capit. Celebratoque vespere

γωγίαν δεῖ τὸν καλέσαντα ἀρτικλίην προτρέψασθαι πάντας
 ἀποθέσθαι τὰ ἑαυτῶν ἀλλαξήμια καὶ ἐπενδύσασθαι τὰ οἰ-
 Ms. 249. b κεία αὐτῶν σκαραμάγγια εἰς τὸ μετ' αὐτῶν συννεσιαθῆναι
 τῷ βασιλεὶ κατὰ τύπον. ἡ δὲ ἅγια τῶν φώτων ἡμέρα ξένη
 τινὰ καὶ περιβλεπτον λαμπροφορίαν εἰσάγουσα θανυμασθῆνῃ
 D καὶ πανάγαστον τὴν δεξιῶσιν ἐκτελεῖ τῆς βασιλικῆς ἐσιτιάσε-
 ως. τὴν γὰρ ἔνωσιν τῶν οὐρανίων καὶ ἐπιγείων ταγματίων
 διὰ τῆς δωρεᾶς τοῦ ἁγίου βαπτίσματος μυστικῶς εἰκονίζουσα
 τοὺς ἐν τάξει ἀγγέλων ἱερεῖς τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ καθολι-
 κῆς ἐκκλησίας λευχημονοῦντας εἰς συννεσιάσιν τῷ βασιλεῖ¹⁰
 συνηγάγεται. καὶ δεῖ τοὺς ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ λαχόντας δια-
 κονίᾳ ἀκριβῶς ἐπίστασθαι τὴν εὐπρεπῆ κατάστασιν τῆς πε-
 ριφανοῦς αὐτῶν καὶ ἱερῶς δεξιῶσεως. ἐν γὰρ τῷ τελουμένῳ
 κρόματι τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας δεῖ ὑμᾶς καλεῖν
 ἐπὶ τῆς τιμῆς βασιλικῆς τραπέζης, μαγίστρους, ἀνθυπάτους,¹⁵
 Ed. L. 437 πατρικίους στρατηγούς, ὀφφικιαλίους, τὸν ἀριθμὸν ιδ'· εἰς-
 ἀγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξίμων,
 ἄνευ μέντοι τῶν ἑαυτῶν χλαμύδων. ἐν δὲ τῇ βασιλικῇ τι-
 μῇ τραπέζῃ πρό γε πάντων συννεσιᾶται ὁ πατριάρχης τῷ
 βασιλεὶ, καὶ δεῖ ἡμᾶς καλεῖν τοὺς λογάδας τῆς ἐκκλησίας,²⁰
 οἷον μητροπολίτας σὺν τῷ συγκέλλῳ τὸν ἀριθμὸν ιβ', προστι-
 χίζειν δὲ αὐτοὺς ἐν τῇ αὐτῶν εἰσαγωγῇ ἀρμοδίως κατὰ τὸν

sancto officio, debet articlinus omnibus imperare, ut mutatoris de-
 positis induant sua scaramangia, quo in illis cum Imperatore epu-
 lentur. Sanctus autem luminum dies (vel Epiphaniae festum) secum
 trahens iusuetam et undique illustrem splendidi vestitus magnificen-
 tiam, efficit convivium, quo Imperator amicos suos excipit, mira-
 bile. Quum enim coniunctionem ordinum coelestium atque terre-
 strium mystice adumbret, per donum sancti baptismatis factam, con-
 gregat in unum cum imperio sacerdotium magnae Dei catholicae
 ecclesiae sacerdotes, qui angelorum et nuntiorum Dei vices gerant,
 candidis in vestibus, ad convivium imperiale adducens. Quibus eo
 die servire obtingit atriclinis, bene accurateque eos nosse oportet
 decoram constitutionem et cerimoniale splendidae istorum sacerdo-
 tum sanctaeque ad mensam receptionis. Post finitum mixtam, in
 magna Dei ecclesia oportet nos ad sacram mensam magistros, pro-
 consules, patricos, tam strategos et militaris, quam officiales et
 palatini ordinis, in universum duodecim invitare, eosque in suis
 mutatoriis, absque tamen chlamydis, introducere et educere. In
 eadem regia venerabile mensa primus ante alios omnes convivatur
 Imperatori patriarcha. Pariter quoque oportet nos ad sacram men-
 sam ecclesiae proceres, ut metropolitans et syncellum, in universum
 numero duodecim, invitare, eosque ante introitam decore, unum-

ἐκάστου θρόνον, δηλονότι ἡμφισμέτους αὐτοὺς πάσας τὰς λειτουργικὰς αὐτῶν στολὰς πλὴν τῶν ὠμοφορίων καὶ μόνον· συνεισάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν διὰ τοῦ βασιλικοῦ καστρηίου, καθὼς ὁ τύπος τῆς εἰσαγωγῆς περιέχει. ἐπὶ δὲ B
 5 τῶν λοιπῶν ἀκουβίτων δεῖ ὑμᾶς καλεῖν πρεσβυτέρους τοῦ μεγάλου παλατίου β', τῆς μεγάλης ἐκκλησίας κ', διακόνους ὁμοίως τοῦ παλατίου, τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, τῆς νέας, λ', ὑποδιακόνους ὁμοίως λ', ἀναγνώστας ὁμοίως κδ', ψάλτας ὁμοίως κδ' καὶ παπάδας τοῦ σεκρέτου τοῦ πατριάρχου λ'.
 10 οἰοῦμαι σις'. εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν οὕτως· τοὺς μὲν ἱερωμένους ἅπαντας μετὰ τῶν οἰκείων λευκῶν φελωνίων, τοὺς δὲ σεκρετικούς, ψάλτας τε καὶ ἀναγνώστας μετὰ οἰκεῖα καμίσια μόνον, δηλονότι κατὰ τὴν τάξιν καὶ ἐκθεσιν τὴν ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαν. δεῖ δὲ προσέχειν ἂν τῇ αὐτῇ ἀνα- C
 15 κλήσει, καὶ τὸν καιρὸν τοῦ μίνσου τῶν λεγομένων δουλικίων, καὶ σὺν τῇ τούτων εἰσόδῳ συνεισάγειν τοὺς δύο τῆς μεγάλης ἐκκλησίας λαμπροὺς δομεστικούς σὺν τῶν ψαλιτῶν τε καὶ ὄρφανῶν ἀπάντων τοῦ συφραγίου, λευχημονοῦντας καὶ περιβε- Ms. 250. a
 20 βλημένους τὰ οἰκεῖα φελώνια· διαιρεῖν δὲ αὐτοὺς ἔνθεν καὶ οὐκ εἰς τὴν πρὸ τῆς εἰσόδου αὐτῶν οὕτως. τῶ μὲν ἐνὶ αὐτῶν

15. δουλικίων em. R., τουλδίων cod. et ed.

quemque secundum suae sedis eminentiam, seriatim disponere, indutos stolas suas, in quibus sanctum officium peragere solent, omnes, praeter sola omophoria, quae omittunt. Castrensis imperialis eos simul omnes introducit, et idem quoque rursus educit, prout formulare introductionis in se habet atque flagitat. Ad reliquos autem accubitus oportet nos invitare magni palatii presbyteros duodecim, magnae ecclesiae presbyteros viginti quatuor, diaconos palatii et magnae ecclesiae seu S. Sophiae et novae in universum 36, cuiusque 12; hypodiaoconos earundem ecclesiarum etiam 36; lectores earundem 24; cantores earundem 24; papades seu clericos secreti patriarchae 36; in universum 216. Hos introducere et educere oportet sic: sacerdotio consecratos et fungentes omnes in suis albis pheloniis, secreticos autem, cantores et lectores in suis camisiis tantum, secundum ordinem in superioribus traditum. In eadem acclinatione, id est accubitu et convivatione, observare oportet tempus, quo misus dulciorum sic dictus seu mellitorum et tragematum infertur, et tunc simul introducere ambo illustres magnae ecclesiae domesticos, unaque cantores et orphanos suffragii [id est eos, qui publico suffragio vel auxilio et sumtu aluntur] candidatos suisque pheloniis indutos; ante introitum autem illos in duas ad dextram sinistramque partes dirimere, ut unus quidem domesticus, qui ad dextram iucundorum et amabilium accubituum stat, cantores secum omnes habeat; alter autem domesticus, qui isti e regione ad sinistram partem

δομεστικήν ἄμα τῶν ψαλτῶν ἀπάντων στιχίζειν ἐπὶ τῆς δεξι-
 αῖς θέσεως τῶν τερπνῶν ἀκουβίτων· τῷ δὲ ἑτέρῳ δομεστικῷ
 αὐτῶν σὺν ὄρφανῶν ἀπάντων, καὶ αὐτὸν ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου
 Δικατὰ πρόσωπον θέσεως οὔσης τῶν ἀκουβίτων στιχίζειν εἰσ-
 ἀγειν δὲ αὐτοὺς ἐφ' ἑκατέρων τῶν μερῶν ἄμφω σὺν τῆς
 εὐλογίᾳ τοῦ πατριάρχου, χοροστατεῖν ἅπαντας πρὸς ἀντίφω-
 νον μελωδίαν, καὶ ἡνίκα τῶν γ' ἀντιφωνῶν ἡ ἐκφωνήσις
 λήξει, ἐξάγειν αὐτοὺς ἐκεῖθεν ἄμα ὅθεν καὶ ἐληλύθασιν. ὁ-
 ρίσθη δὲ καὶ παρὰ Λέοντος τοῦ σοφωτάτου δεσπότητος εἰς
 πλείονα δόξαν καὶ μεγίστην εὐχαριστίαν τῆς περιοδικῆς ταύ-
 της καὶ σεβασμίου τῶν ἑορτῶν εὐωχίας, ἐν τῇ αὐτῇ τελευ-
 ταίᾳ τῶν ἀκουβίτων ἡμέρᾳ μετὰ τὴν περαιοῖσιν τῆς λεχθεί-
 σης τῶν ἀντιφωνῶν ἀρχαιοπαράδοτου κοινῆς μελωδίας, συν-
 Ed.L. 438 εἰσάγειν ἡμᾶς ἐν τῷ καιρῷ τῶν δουλείων τοὺς δ' τῆς μεγά-
 λης ἐκκλησίας περιφανεῖς δομεστικούς, δηλονότι ἡμφιεσμένους¹⁵
 τὰ οἰκεῖα αὐτῶν καμίσια καὶ φελώνια μόνα καὶ ἰστώων αὐ-
 τοὺς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ περιβλέπτου τρικλίνου κατὰ διάστασιν
 οὕτως· τὸν μὲν α' δομεστικὸν τῆς ἐβδομάδος κατὰ μέσον
 τῶν ἑκατέρωθεν τεσσάρων λαμπρῶν ἀκουβίτων, τὸν δὲ ἀπ'
 αὐτοῦ δευτέρου δομεστικὸν κατὰ μέσον ὁμοίως τῶν ἀπ' αὐ-
 τῶν δ' ἑκατέρωθεν λαμπρῶν ἀκουβίτων, τὸν δὲ γ' δομεστικὸν
 πάλιν ὁμοίως κατὰ μέσον τῶν ἀπ' αὐτῶν ἑκατέρωθεν λαμ-

1. ἀπάντων em. R., ἅπαντα cod. et ed.
 em. R., καὶ ὄρφ. cod. et ed.

3. σὺν ὄρφανῶν

accubituum stat, secum orphanos omnes habeat, seriatim in uno
 filo stantes. Introducuntur ab utraque parte partes ambae tum,
 quum patriarcha benedictionem pronuntiat, quo simul omnes cho-
 rum efficiant cantusque vocales alternent. Finitis tribus antiphonis,
 educuntur simul rursus eodem, unde venerant. Sapientissimus autem
 Dominus noster Leo, quo maiorem gloriam consummatamque gratiam
 anniversariae huic et venerabili per dies festos convivationi adde-
 ret, constituit, ut hoc postremo accubituum die post finitam, quam
 diximus, alternantium et sibi respondentium chororum illam a ma-
 ioribus ad nos propagatam modulationem introduceremus sub tem-
 pus dulcorum quatuor magnae ecclesiae illustres domesticos, suis
 camisiis et pheloniis tantum indutos, eosque in medio praevalgentis
 triclinii ad aliquam a semet distantiam disponeremus, hoc modo:
 primum quidem domesticum, et qui ea septimana officio fungitur,
 in medio quatuor utrinque, id est binarum a quavis parte, splen-
 didarum a Domini proximarum mensarum; proximum ab eo secun-
 dum domesticum pariter in medio aliarum illis proximarum quatuor
 splendorum mensarum, id est quintae usque ad octavam; tertium
 domesticum pariter in medio quatuor. Illis proximarum ab utraque

πρῶν ἀκουβίτων, τὸν δὲ δ' κατὰ μέσον καὶ αὐτὸν τῶν ἑξ
 ἑκατέρων μερῶν καὶ λαμπρῶν ἀκουβίτων. καὶ σὺν τῇ ἐπι-Β
 νεύσει καὶ εὐλογία τοῦ ἀγιοτάτου ἡμῶν πατριάρχου ἀπαρ-
 χεσθαι αὐτούς τὴν τιμίαν καὶ θεάρετον αἰνεσιν τὴν ἑξ οἰ-
 κειῶν χειλέων τοῦ σοφωτάτου καὶ θεοπροβλήτου ἡμῶν βασι-
 λέως Λέοντος ἔξυφανθίσαν, καὶ ἅμα τῇ αὐτῆς ἐκφωνήσει
 καὶ πολυτέχνῳ τῆς χειρονομίας κινήσει ὁμοθυμαδὸν ἅπαντας
 τοὺς ἀνακειμένους ἄδειν καὶ συμψάλλειν τὸ ῥηθὲν ἱερὸν ᾠ-
 σμα τὸ ἐκ μελισσιῶν χειλέων σταλάξαν ἅπασιν τοῖς πιστοῖς
 10 ἰουπηχοῖσι. μετὰ δὲ τὴν περαιώσειν τῆς δωδεκαήμερου ταύτης
 τῶν ἑορτῶν εὐωχίας τελεῖται ἄλλη μεθ' ἑορτος ἡμέρα δεξιμόν,
 φέρουσα δεξιῶσιν μετὰ σαξίμου. τύπῳ γὰρ τελούμενον τὸ C
 τοῦ δεξιμοῦ πέρας, ἰδικὴν τινα κατάστασιν εἰσάγει πάλιν. Ma. 250. b
 οἱ γὰρ θεοπρόβλητοι σοφοὶ δεσπότες μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ
 15 τυπικοῦ δεξιμοῦ προκαθεζονται πάλιν εἰς πολλῶν ἀντίληψιν,
 καὶ τελεῖται τὸ κλητώριον ἐπὶ ἀποκοπῆς τραπέζης, ἐν τῷ
 λαμπροτάτῳ τρικλίῳ Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου, καὶ δεῖ ἡ-
 μᾶς εὐτρεπίσειν εἰς συνεστίασιν τῶν βασιλέων φίλους τοὺς
 ὑπὸ καμπάγιον ἅπαντας, ἄρχοντας τῆς συγκλήτου, ἀπὸ τε μα-
 20 γίστρων, ἀνθυπάτων πατρικίων ὄφφικιαλίων, βασιλικῶν πρω-
 5. χειρῶν conl. R. pro χειλέων.

parte mensarum, nonae scilicet usque ad duodecimam; et tandem
 quartum domesticum in medio sex reliquarum ex utraque parte
 splendorum mensarum. Hos ita dispositos imperavit Leo, simul
 ac nutum daret et benedictionem pronuntiaret sanctissimus noster
 patriarcha, exordiri sanctum Deoque gratum hymnum, quem sapien-
 tissimus et a Deo electus idem noster Imperator Leo suis ipse ma-
 nibus contexuit et exaravit, et sic porro accumbentes omnes ad
 exordium a domesticis factum iisdemque artificiosa et erudita ma-
 nuum agitatione concentum dirigentibus decantare, assectantes prae-
 centorum exemplar, sacrum illum, quem modo laudabamus, hy-
 mnum, qui e mellifluis eius labiis super omnes fideles cives et sub-
 ditos destillavit. Post finitam hanc, quae per duodecim dies conti-
 nuat et ob sacra [natalium et baptismi Christi] festa celebratur, con-
 vivationem celebratur alius, festum [luminum] consequens, dies
 deximi seu exceptorii, quo Dominus salutantes amicosmittere
 solet, cum saximo seu saltatoria decursione coniuncti. Facti nempe
 secundum formulam deximi finis novam et peculiarem rerum fac-
 tiem atque constitutionem importat. Sapientes enim et a Deo elec-
 cti nostri Domini post finitum ex formula illud solenne deximum
 rursus praesident ad praestandas bene merentibus remunerationes,
 et celebratur deinceps convivium super peculiari tabula in splendi-
 dissimo triclinio Iustiniani Magni; oportetque nos invitare ad coe-
 pulandum cum Dominis amicos, magistratus quotquot campagia ge-
 runt senatorios, ut magistros, proconsules, patricios officiales, im-

τοσπαθαρίων, ἀσηκρητῶν, χαρτουλαρίων τῶν μεγάλων σεκρέτων, ὑπάτων, ἀντιγραφέων, σιλεντιαρίων, βεσητόρων, ἀπὸ δ' ἐπάρχων, σκηπτροφόρων, σιγνοφόρων, σενατόρων καὶ λοιπῶν ἀρχόντων τῶν δ' ταγμάτων. δεῖ δὲ προστιγχεῖν ἅπαντας κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης, καὶ εἰσάγειν αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν ἅπαντας μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων ἡμφισμένων καὶ τὰς ἐαυτῶν γλαμύδας ἐμπροσθίῃ τῆ σήματι· καὶ δεῖ προσέχειν τῆ τοῦ ὄργάνου φθέγματι, καὶ ἤνικα τὴν ἀπήχησιν τοῦ φθόγγου παύσῃ, ἐξαπιστῶν ἅπαντας εἰς εὐφημίαν τῶν δεσποτῶν, καὶ αὐθις ἐκτίθεσθαι τὰς ἐαυτῶν γλαμύδας μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ μίνσου τῶν δουλικίων, καὶ πάλιν ταύτας ἀναλαμβάνεσθαι πάντας, ὅπως ἂν μετ' αὐτῶν συνεξέλθοιεν ἐν

Ed.L. 439τῆ ὁμοίᾳ τάξει. τὸ δὲ ἐπόμενον τῆ δεξίμῃ ἵππικὸν ἄθλον τελεῖται μὲν τῆ ἐπαύριον τοῦ δεξίμου ἡμέρα, καὶ μετὰ τὴν αὐτοῦ ἀπόλυσιν τελεῖται κλητώριον ἐν τῆ τρικλίνῃ τῶν κα-15 θισμάτων. καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπεῖν φίλους εἰς συνεσίτασιν τῶν δεσποτῶν κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης ἐκ τῆς συγκλήτου πάσης, οἷον μαγίστρος, πατρικίους, πραιποσίτους, ἀφφικιαλίους, πριμικηρίους, ὄστιαρίους, βασιλικούς πρωτοσπαθαρίους σὺν τῆ ἀκτουρίῃ καὶ τῆ δεκσογράφῃ καὶ τοῖς τοῦ ἡλιακοῦ παραστάταις, ἅμα τῶν σκηπτροφόρων, δρακοναρίων, σημειοφόρων καὶ σιγνοφόρων· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἅπαντας μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων χωρὶς τῶν γλαυ-

8. Ita em. R., τῆ — φθέγμα cod. et ed. 21. κλιξ pro ἡλιακοῦ cod. Cf. R. ad pag. 759, 1.

periales protospatharios, asecretas, chartularios magnorum secretorum, consules, magistros scriniorum, silentarios, vestitores, expraefectos, sceptrophoros, signiferos, senatores et reliquos magistratus quatuor tagmatum. Procedere hos oportet seriatim tot numero, quot mensa capit, et introducere atque educere ab antica parte in suis mutatoriis et chlamydibus. Attendendum est ad organi sonitum, omnesque, ubi id desiderit, iubendi surgere ad dicenda Dominis bona verba, et simul suas chlamydes exuere, quae demum rursus induuntur intrante missu dulciorum; quod eo fit, ut in illis rursus eodem omnes, quo intraverant, ordine exeant. Equestre certamen, quod consequi exceptorium solet, perficitur altero proximo die; coeque finito, instituitur convivium in triclinio cathismatum, ad quod invitare oportet convivas Dominis futuros pro capacitate mensae magistratus ex omni senatu delectos, ut magistros, patricos, praepositos, officiales, primicerios, ostiarios, imperiales protospatharios una cum actuario et deesiographo seu scriba libellorum supplicam et heliaci parastatis seu solarii observatoribus; item sceptrophoros, draconarios, vexilliferos et signiferos. Introducuntur hi omnes

δίων, τοὺς δὲ τοῦ ἡλιακοῦ παραστάτας μετὰ τῶν οἰκείων Β
σκαραμαγγίων.

Μηνὶ Φεβρουαρίῳ.

Τῇ δὲ δευτέρῃ ἡμέρᾳ τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς ἑορταζο-
5 μένης τῆς ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν
βλαχέρναις, καὶ τελουμένης τῆς λαμπρᾶς προελεύσεως, τελεί-
ται τὸ βασιλικὸν κλητώριον εἰς τὸν περιβλεπτον τρίκλινον τὸν Ms. 251. a
ᾧ Δεκανὸν πάλαι ἐπικληθέντα ἐπὶ ἀποκοπτῆς τραπέζης, καὶ δεῖ
ἡμᾶς εὐτρεπέζειν εἰς συνεστίασιν τῶν βασιλείων φίλους ἐκ
οἰτῶν συγκλητικῶν, τοὺς ὑπὸ καμπάγιον πάντας, οἷον μαγί-
στρους, ἀνθυπάτους, πραιποσίτους, πατρικίους, ὄψφικιαλί- C
ους, βασιλικούς πρωτοσπαθαρίους, συγκλητικούς, τὸν πρω-
τοασκήρητις, χαρτουλάριον τῶν ἐξσκουβίτων, ὑπάτους, βεοτή-
τορας, σιλεντιαρίους, ἀλλαξιμάτα ἐκ τῶν ταγματικῶν ἀρχόν-
5 των, τὸν ἀριθμὸν κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης· εἰσάγειν δὲ
αὐτούς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων, χωρὶς
τῶν γλαμύδων, κατὰ τὴν ἐκάστῃ προσοῦσαν τῆς δόξης ἀξίαν.

Κυριακῇ τῆς ἀποκρέας.

Τῇ δὲ κυριακῇ τῆς τῶν κρεῶν ἀπουσίας ἐπὶ μὲν τῆς βα-
οιλικῆς τραπέζης φίλους οὐ δεῖ συγκαλεῖσθαι. τὸ γὰρ αὐτὸ D
κλητώριον τοῖς πένησιν ὑφαπλοῦται ἐν τῇ ἀψίδι, καὶ μόνος

1. ἡλιακοῦ con. Leich., probante R, κλιακοῦ cod.

cum suis mutatorii, absque tunicis; soli heliaci parastatae in suis
scaramangiiis.

MESES FEBRUARIO.

Secundo die Februarii, quo festum hypapantes [seu occursus Do-
mini nostri Iesu Christi vel purificationis B. Virginis] in blachernis
celebratur, finitaque splendida processione, instituitur sacrum con-
viviū in illustri illo triclinio, quod olim Oceanus appellabatur,
super mensa peculiari; ad quod invitare oportet amicos, de senatu
quotquot campagia gerunt, ut magistros, proconsules, praepositos,
patricios, officiales, imperiales protospatharios, protoascretam,
chartularium excubitorum, consules, vestitores, silentarios, allaxe-
mata [seu magistratus, quibus comparere in mutatoriiis licet] ex qua-
tuor tagmatibus seu ordinibus militaribus comitatensibus; in univer-
sum tot, quot capere mensa potest. Introducuntur et educuntur cum
suis mutatoriiis absque chlamydis, quisque secundum dignitatem
sui gradus.

DOMINICA CARNIPRIVII.

Dominica carnisprivii non oportet ad sacram mensam amicos in-
vitare. Quod enim tunc instituitur conviviū, subministratur pau-
peribus in apside, solosque suos familiares et cognatos Imperator

ὁ βασιλεὺς τοὺς ἑαυτοῦ οἰκείους καὶ συγγενεῖς πρὸς ἐστίασιν συγκαλεῖται. τῇ δὲ τρίτῃ τῆς τυροφάγου ἡμέρας προσκαλεῖται τὸν βασιλέα ἅμα τῇ περὶ αὐτὸν συγκλήτῳ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως ἐν τῷ εὐαγεῖ μεγάλῳ πατριαρχίῳ, καὶ τελουμένης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, προτίθεται κλητῶρισθ^{ος} ἐν τῷ μεγάλῳ σεκραίτῳ τοῦ πατριάρχου. καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐ-
 Ed.L. 440 τρεπίζειν πρὸς κλήσιν τῆς τοιαύτης τραπέζης, μαγίστρον, πραιποσίτους, ἀνθυπάτους πατρικίους, ὄφφικιαλίους, πρωτο-
 σπαθαρίους, σπαθαροκandidάτους, σπαθαρίους, στρατόφρας, candidάτους καὶ ἄρχοντας τῶν ταγμάτων κατὰ τὸ ποσὸν τῆς¹⁰ τραπέζης· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων σκαρμαγγίων καὶ μόνον. ἀπὸ δὲ τοῦ κουφίσματος τοῦ πρώτου μίνσου δεῖ ἡμᾶς εἰσάγειν τὸν πρωτονοτάριον τοῦ πατριάρχου μετὰ τοῦ οἰκείου αὐτοῦ ἀναλογίου τε καὶ βιβλίου καὶ ἱστᾶν αὐτὸν ἐπὶ τῆς εὐωνύμου θέσεως τῆς βασιλικῆς τραπέ-
 ζης πρὸς τὸ ὑπαναγνῶναι τὸν περὶ νηστείας ἀρμόζοντα λόγον. μετὰ δὲ τὴν συμπλήρωσιν παντὸς τοῦ λόγου καὶ τὴν εἴσοδον τῶν τυρειψιτῶν ζωμῶν δεῖ προσάγεσθαι τοὺς ψάλτας
 B ἄμφω σὺν τῷ αὐτῶν δομestίκῳ, τὸν ἀριθμὸν ἑβ'. ὡσαύτως καὶ τοὺς ἀναγνώστας ἄμφω σὺν τῇ αὐτῶν δομestίκῳ, τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν ὁμοίως, καὶ ἱστᾶν αὐτοὺς ἐφ' ἑκάτερα μέρη, εἰς τὸ προσάδειν ἱερὸν αἶνον κατὰ τύπον. τοῖς δὲ λοιποῖς ἄπειν

¶ 2. τοῖς δὲ λοιποῖς. Ante haec verba lacunam esse suspicatur R.

epulis tunc adhibet. Tertia autem tyrophagi seu caseivorii [septimanae a carniprivio proxima] die invitat excipitque convivio Imperatore et cum senatu archiepiscopus CPTanus in venerabili magno patriarcheo vel aedibus patriarchalibus, finitoque sancto officio celebratur convivium in magno secreto patriarchei. Ad quod nobis invitandi sunt magistri, praepositi, proconsules, protospatharii, spatharocandidati, spatharii, stratores, candidati et praefecti tagmatum, quot mensa capit. Introducuntur et educantur cum suis scaramangis tantum. Post ablatum primum ferculum introducitur protonotarius patriarchae cum suo analogio seu pulpito, ex quo aliquid legens recitat et cum libro, quem tenet; collocaturque ad sinistram partem mensae, cui Imperator assidet. Eius est sermonem tempori congruum, de ieiunio acilicet, praelegere. Finita recitatione totius sermonis et post introitum iusculorum e caseo coctorum introducuntur ambo psaltae [id est cantores tam ex templo S. Sophiae, quam ex templo SS. Apostolorum] cum suo domestico, ad numerum duodecim. Pariter etiam utriusque templi anagnostae vel lectores cum suo domestico introducuntur totidem; et collocantur ad utramque mensae partem. Eorum est sacrum hymnum ex ritu consueto decantare * * * *. Reliquis autem omnibus tantum singuli. Quinta feria

ἀνὰ ἑνὸς καὶ μόνου. τῇ δὲ πέμπτῃ τῆς αὐτῆς ἑβδομάδος συγκαλεῖται εἰς ἐστίασιν ὑπὸ τῶν πιστῶν βασιλέων ἐν τῷ Ms. 251. b
 μεγάλῳ παλατίῳ ὁ ἀγιώτατος καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, καὶ συνεισέρχονται αὐτῷ μητροπολίται, οὓς ἂν βουληθῇ ὁ αὐτὸς πατριάρχης, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς κλήσιν τῆς τιμίας αὐτῶν συνεστίασεως ἐξ αὐτῶν τῶν μητροπολιτῶν, οὓς ἂν τύχη, καὶ πρεσβυτέρους τοῦ μεγάλου παλατίου ἔξ καὶ ὁ ἡγουμένους τῶν βασιλικῶν μεγάλων μοναστηρίων, ὄσους ἂν εἶναι τύχη, καὶ σεκρατικούς, παπάδας τοῦ πατριάρχου κατὰ τὸ ὑποκείμενον ποσὸν τῆς τιμίας τραπέζης· εἰσάγειν δὲ αὐτούς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων στολῶν τε καὶ φελωνίων κατὰ τὸν προλεχθέντα ἐν τῷ περὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ μεγάλῳ κλητωροδοσίῳ.

Τῆς ὀρθοδοξίας.

5 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ κυριακῇ τῆς τῶν ἁγίων εἰκόνων ὀρθοδοξίας μετὰ τὴν ὑπάντησιν τῆς ἐκ βλαχερονῶν εἰσιούσης φαεινῆς λιτανείας καὶ τὴν ἱερωτάτην μυσταγωγίαν ἐκτελεῖται D κλητώριον ἐκ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ μεγάλου οἰκονομίου ἐν τῷ λαμπροτάτῳ καὶ μεγάλῳ πατριαρχικῷ σεκρατίῳ, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς συνεστίασιν φίλους τῷ βασιλεῖ καὶ τῷ ἀγιωτάτῳ πατριάρχῃ, μαγίστρον, πραιποσίτον, ἀνθυπάτον, πατρικίον, μητροπολίταν, ἀρχιεπισκόπον, ὀφφικιαλίον καὶ ἄρχοντας τῆς περιφανοῦς συγκλήτου, κατὰ τὸν ἀριθμὸν τοῦ

eiusdem septimanae invitatur ad convivium a fidelibus Imperatoribus in magnum palatium sanctissimum et oecumenicus patriarcha, qui, quos voluerit, secum sumit metropolitans. Oportet nos ad communionem venerabilis illius convivii invitare metropolitans quotcunque tandem in Urbe praesentes, presbyteros magni palatii sex; hegumenos magnorum imperialium monasteriorum quotcunque tandem; et secretales patriarchae papades, quot mensa capiat. Introducuntur et educuntur cum suis stolis et pheloniis eo modo, quo illos excipi in magno Iustiniani triclinio superius dicebamus.

DE FESTO ORTHODOXIAE.

Sequente proxime die dominica, qua memoria sancitae orthodoxiae eorum, qui sacras imagines venerantur, post occursum et exceptionem factam splendidae processionis e blachernis in Urbem redeuntis, sanctumque celebratum missae officium, instituitur convivium impensis magni oeconomii [seu magnae administraturae reddituum patriarchalium], in splendidissimo et magno patriarchae secreto. Eo invitare nos oportet Imperatori et patriarchae amicos, magistros, praepositos, proconsules, metropolitans, archiepiscopos, officiales et magistratus alios de illustri senatu secundum capacita-

ποσὸν τῆς τραπέζης· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἅπαντας καὶ ἐξάγειν οὕτως τοὺς μὲν συγκλητικούς μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν σκαραμαγγίων καὶ μόνον, τοὺς δὲ ἱερεῖς μετὰ τῶν οἰκείων σχημάτων.

Ed. L. 441

Μὴν Μαρτίου.

5

Τῇ δὲ κέ τοῦ Μαρτίου μηνὸς τελεῖται ἡ εὐσημος καὶ περιφανῆς ἑορτὴ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ τελουμένης τῆς τυπικῆς προελεύσεως ἐν τῇ ναῷ τῶν χαλκοπρατείων εἰσέρχονται οἱ βασιλεῖς ἐν τῷ παλατίῳ μετὰ τῆς παραδόξου πάσης συγκλήτου λαμπροφοροῦντες, καὶ μετὰ τὴν εἰσοδὸν αὐτὴν ἀποτίθονται πάντες τὰς ἑαυτῶν στολὰς κατὰ τύπον, καὶ φοροῦντων τῶν εὐσεβῶν ἡμῶν βασιλέων τὰ κεχρυσωμένα αὐτῶν σκαραμάγγια, συναμφιάζονται πάντες ὁμοίως τὰ ὀβσεῖα αὐτῶν σκαραμάγγια, καὶ τελεῖται κλητώριον τῷ βασιλεῖ ἐν τῇ περιφανεστάτῳ τρικλίνῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐπὶ ἀποκοπιτῆς τραπέζης, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρέπιζειν εἰς συνεσίαισιν τῶν βασιλέων ἐν τῇ τοιαύτῃ ἡμέρᾳ μαγίστρους, πραιποσίτους, ἀνθυπάτους, πατρικίους, στρατηγούς, ὄφφικιαλίους, βασιλικούς πρωτοσπαθαρίους καὶ λοιποὺς ἄρχοντας ἐκ τῶν βασιλικῶν ταγμάτων κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν ἐν τῇ κλήσει μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων καὶ μόνον. τῇ δὲ πρὸ τῆς Χριστοῦ ἀναστάσεως λαμπρῇ κριακῇ τῶν βαίων τελεῖται ἡ προέλευσις ἐν τῷ Θεο-

Ms. 252.

tem mensae. Introducuntur senatorii quidem ordinis viri suis in scaramangliis tantum, sacerdotes autem suis in schematibus seu vestibibus monachalibus.

MENSE MARTIO.

Mensis huius die vigesimo quinto celebratur notabile et illustre factum annuntiationis sanctissimae Dominae nostrae Deiparae et semper virginis Mariae, finitaque consueta solenne processione in templum chalcoprateorum instituta, intrant Domini in palatium cum toto illustri senatu splendidis in vestibibus, ingressique deponunt omnes suas stolas ex more praescripto; piis autem nostris Dominis aurca sua scaramangia induentibus, induunt etiam ceteri omnes sua scaramangia. Dein celebratur ab Imperatore in illustrissimo Iustiniani triclinio super peculiare mensa convivium, ad quod invitandi nobis sunt magistri, praepositi, proconsules, patricii, strategii, officiales, regii protospatharii et reliqui magistratus ordinum comitatensium pro capacitate mensae. Evocatos autem introducimus et educimus in suis scaramangliis tantum. Splendida die dominica palmarum, quae proxime resurrectionem Christi antecedit, celebratur pro-

φυλάκτη ἱερῶν παλατίῳ. προκαθεσθέντων γὰρ ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου τῶν εὐσεβῶν ἡμῶν βασιλέων ἐξαλλαγμένων ἅμα C τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ καὶ τοῦ κουβουκλείου παντὸς πρὸ προσώπου αὐτῶν κατὰ τάξιν στιχηθὸν παρεστῶτος, εἰσάγονται οἱ δ' δομέστικοι τῶν ταγμάτων σὺν τοῖς δυοῖς δημάρχοις καὶ τῷ χαρτουλαρίῳ τῆς βασιλικῆς σακέλλης, καὶ σὺν τοῖς δὲ πάντες οἱ γηροκόμοι τε καὶ ξενοδόχοι τῶν εὐαγῶν οἰκῶν, καὶ τῆς εἰσομιδῆς τῶν τιμίων σταυρίων παρ' αὐτοῖς τελομένης, εἰσάγονται πάντες, μάγιστροι, ἀνθύπατοι, πα- 10 τριάρχιοι καὶ ὄφφικιαῖοι κατὰ πρόσωπον τῶν εὐσεβῶν βασιλέων, ἐστολισμένοι τὰς ἑαυτῶν λευκὰς χλανίδας, καὶ τῆς διανομῆς τῶν τιμίων σταυρίων εἰς αὐτοὺς γεναμένης, τελεῖται ἢ λιτάνιος ὑμνωδία ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Θεοτόκου D τοῦ Φάρον πρὸς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας τριάδος τῆς Λάφνης, 15 καὶ ἀπὸ τῆς ὑποστροφῆς ταύτης τελεῖται κλητώριον τοῖς βασιλεῦσιν ἐπὶ τοῦ λαμπροτάτου Ἰουστινιανοῦ τρικλίνου, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίσειν εἰς συννεστίαισιν τῶν βασιλέων φίλους, μαγίστρος, πραιποσίτους, ἀνθυπάτους, πατριάρχους, ὄφφικιαῖους, ξενοδόχους, γηροκόμους, τοποτηρητὰς τῶν ταγμά- 20 των κατὰ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ποσοῦ τῆς τραπέζης, καὶ εἰσάγονται πάντες οἱ κεκλημένοι μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξίμων, πλὴν τῶν χλανιδίων, οἱ δὲ γηροκόμοι καὶ ξενοδόχοι καὶ τοποτηρηταὶ τῶν ταγμάτων μετὰ τὰ οἰκεία αὐτῶν σακραμάγια. τῇ δὲ ἁγίῳ καὶ ἱερῷ πέμπτῃ τῆς λαμπροῦς ὄντως καὶ περι-Ed. L. 44a 25 φανοῦς ἑβδομάδος, ἐν ᾗ ὁ τῆς θείας μυσταγωγίας παρὰ τῆς

cessio in sancto, quod Deus custodiat, palatio. Piis nempe nostris Imperatoribus in chrysotriclino praesidentibus in suis mutatoris una cum oecumenico patriarcha, toto cubiculo coram ipsis in serie secundum cuiusque dignitatem stante, introducuntur quatuor domestici [totidem] tagmatum cum geminis demarchis, chartulario imperialis sacellii, simulque omnes gerocomi et xenodochi venerabilium aedium. Qui postquam sacras cruces, quot opus est, intro attulerunt, introducuntur omnes magistri, proconsules, patricii et officiales in conspectum piorum principum, induti suis quique candidis tunicis. Distributis inter eos sanctis crucibus, processio fit inter hymnos a templo S. Deiparae Phari inde usque ad templum S. Trinitatis in Daphne. Reversi perficiunt Domini convivium in splendidissimo Iustiniani triclinio, ad quod invitandi nobis sunt amici, nempe magistri, praepositi, proconsules, patricii, officiales, xenodochi, gerocomi, topoteretae tagmatum pro capacitate mensae. Invitati intrant in suis mutatoris, absque tunicis tamen. Gerocomi, xenodochi et topoteretae tagmatum in suis scaramangis. Sancta et ve-

ἄνω σοφίας βροφηπλωτῶν δειπνος, τελεῖται προέλευσις παγαγή
 ἐν τῷ λαμπρῷ παλατίῳ, καὶ προσυτρεπίζεται παρ' ἡμῶν ἡ
 τοῦ βασιλικοῦ δειπνοῦ κλήσις πρωΐας, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρε-
 πίζειν εἰς συνεστίασιν τῶν δεσποτῶν μαγίστρους, πραιποσί-
 τους, ἀνθυπάτους, πατρικίους, ὄφφικιαλλούς, πρωτοσπαθα-
 ρίους εὐνούχους, πριμικηρίους, ὄστιαρίους, μαγλαβίτας, κό-
 μητας τοῦ ἀριθμοῦ καὶ κεντάρχους κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τρα-
 πέζης, καὶ τούτους προσκαλεῖσθαι ἐπὶ τὸν τῆς ἑσπέρας δε-
 πνον. ἀπολυομένης οὖν τῆς συγκλήτου πάσης καὶ πάλιν πρὸς
 Βῶραν θ' ἐπανιούσης, συνέρχονται πάντες οἱ κεκλημένοι εἰς
 τὸ τελέσαι τὴν ἱερὰν εὐωχίαν, καὶ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς
 πνευματικῆς λειτουργίας προτίθεται τὸ βασιλικὸν κλητῆριον
 ἐπὶ τοῦ περιβλέπτου τρικλίνου τοῦ Ἰουστινιανοῦ, καὶ προ-
 καθεσθέντος τοῦ βασιλέως ἐπὶ τῆς τιμίας τραπέζης, εἰσάγον-
 ται πάντες οἱ κεκλημένοι μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων καὶ
 μόνον, ἐπὶ δὲ τῇ αὐτῶν ἐξόδῳ λαβόντες παρ' ἡμῶν φατρία
 σὺν ἡμῖν ἐξέρχονται πάντες. τῷ δὲ ἀγίῳ καὶ τιμίῳ σαββά-
 τῳ ἀνερχθέντος τοῦ λαμπροῦ παλατίου, τελεῖται προέλευσις
 δημοσίᾳ πρὸς τὴν ἁγίαν Σοφίαν, καὶ ὑπαλλαττομένης τῆς
 ἐνδυτῆς τῆς τιμίας καὶ ἁγίας τραπέζης, εἰσέρχεται ὁ βασι-
 λεὺς ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ, καὶ τῆς διανομῆς γενομένης τῶν
 νάρδων, ὑποστρέφει πάλιν ὁ βασιλεὺς μετὰ δόξης ἐν τῷ αὐ-
 τοῦ παλατίῳ, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς συνεστίασιν τοῦ

nerabili quinta feria eiusdem vere splendidae et illustris septima-
 nae, in qua divini officii coena publicis usibus a coelesti sapientia
 exponitur, fit processio pagana in splendido palatio, et mane a no-
 bis perficitur ad sacram coenam invitatio. Invitamus autem magi-
 stros, praepositos, proconsules, patricios, officiales, protospatharios
 eunuchos, primicerios, ostiarios, maglabitas, comites arithmi et cen-
 tarchos pro capacitate mensae. Finito itaque consessu omni et
 misso senatu, iterumque circa nonam horam redeunte, conveniunt
 invitati omnes ad celebrandum sacrum convivium, et post finitum
 spirituale servitium proponitur et accessui patefit sacrum convivium
 in conspicuo Iustiniani triclinio institutum, et praesidente Impera-
 tore in venerabili mensa, introducuntur invitati in suis scaraman-
 giis tantum. Finito autem convivio, quum tempus est abeundi,
 exeunt nobiscum omnes cum faculis cuique distributis. Sancto et
 venerabili die sabbati eiusdem septimanae, post apertum splendi-
 dum palatium, fit solennis et universalis processio ad templam S.
 Sophiae; ubi postquam Imperator instratum sanctae et venerabilis
 arae novo mutavit, intrat in sceuophylacium, factaque nardorum seu
 unguentorum distributione, redit cum gloria in suum palatium. Tum
 oportet nos ad cocnandum cum Domino amicos exiere, magistros.

βασιλέως ἐν τῷ ἔσπερῳ δείπνῳ φίλους, μαγίστρούς, πραι-
 ποσίτους, ἀνθυπάτους, πατρικίους, πρωτοσπαθαρίους ὀφφι-
 κιαλίους, πρωτοσπαθαρίους εὐνούχους, πριμικηρίους, ὀστια-
 ρίους, μαγλαβίτας, τοποτηρητὰς καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων τοῦ
 5 ἄριθμοῦ κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης, καὶ στοιχομένου πα-
 ρὰ τοῦ βασιλέως τοῦ αὐτοῦ κλητωρίου, καὶ δι' ἡμῶν κλητω-
 10 ρευομένων τῶν φίλων, ὑπολύονται οἰκαδε πάντες. μετὰ δὲ
 τὴν ἐνάτην ὥραν συνάξεως γινομένης, ἔξαλλάσσουσιν οἱ τῆς
 συγκλήτου πάντες, καὶ τῆς θείας λειτουργίας ἐν τῷ ναῷ τοῦ
 15 Φύρου τελουμένης, μετὰ τὴν ἐκφώνησιν τοῦ μυστικοῦ ὄργά-
 νου ἐκδιδύσκονται πάντες τὰς ἑαυτῶν στολὰς, καὶ ἐπενδύ-
 σκονται τὰ οἰκεῖα σκαραμαγγία, καὶ ἴσταται τὸ κλητώριον
 ἐν τῷ περιφανεστάτῳ τρικλίῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, καὶ εἰσά-
 20 γονται πάντες οἱ κεκλημένοι μετὰ τῶν οἰκειῶν σκαραμαγγίων
 καὶ μόνον· μετὰ δὲ τὴν ἐπίδοσιν τῶν φατλίων συνεξέρχον-
 ται ἡμῖν οἱ πάντες.

Ἀρχὴ τῶν κλητωρίων τοῦ πάσχα.

Ed.L. 443

Ἡ δὲ ἀγία καὶ δεδοξασμένη τῆς Χριστοῦ ἀναστάσεως
 περιφανῆς ἡμέρα, ἐν ἣ τὸ τῆς σωτηρίας ἡμῶν οἰκονομήθη
 25 κεφάλαιον, καὶ ὁ χοῖκός Ἀδάμ ἐκ τῆς φθορᾶς πρὸς τὴν ζωὴν
 ἐπανῆλθεν, λαμπρὰν τινα καὶ περίβλεπτον εὐωχίαν τοῖς βα-
 30 σιλεῦσιν ἡμῶν προσεξένησεν. τὸ γὰρ ὕψος τῆς ἱερᾶς ἀνα-
 στάσεως μυστικῶς ὑποφαίνοντες ἐκ τῶν κάτω καθεδρῶν ἑαυ-
 τούς συναπάραντες πρὸς ὑψηλὴν τινα καὶ πολύκνυδον τοῦ

praepositos, proconsules, patricios, protospatharios officiales, proto-
 spatharios eunuchos, primicerios, ostiarios, maglabitas, topoteretas
 et rectorum arithmi quosdam pro capacitate mensae. Convivio in-
 terim per ipsum Imperatorem coordinato, amicisque opera nostra
 invitatis, domum discedunt omnes. Post nonam vero diei horam
 congressus ad sacra peragenda fit, mutantque senatorii omnes suas
 vestes, divinoque officio in templo Phari peracto, postquam intona-
 verit secretum organum, exuunt omnes suas stolas et superinduunt
 sua scaramangia. Tum orditur convivium in illustrissimo triclinio
 Iustiniani, et introducuntur omnes invitati in suis scaramangiis tantum.
 Exeunt autem nobiscum unusquisque cum cereo, quem nactus est.

INITIUM CONVIVIORUM PASCHAE.

Sanctus et gloriosus atque undique conspicuus dies celebrandae
 resurrectioni Christi a mortuis sacer, quo corona imposita fuit operi
 nostrae redemptionis, et terrenus Adam e corruptione ad vitam rediit;
 ille dies praestat nostris Dominis occasionem splendidum et il-
 lustre convivium instituendi. Volentes nempe sanctae resurrectionis
 celestitudinem mysticis signis exhibere atque declarare, attollunt sese

βήματος θεωρίαν ἑαυτοὺς ἐπαγάγουσι, καὶ τῆς Χριστοῦ ἀλη-
 Β θοῦς ἀγαπήσεως τὸν ἀσπασμὸν ἐκμιμούμενοι τὸ ὑπήκουον ἄ-
 παν σχετικῶς κατασπάζονται, καὶ αὐθις σὺν τῇ λαμπρῇ συγ-
 κλήτῳ πρὸς τὴν ἄνω Σιών, τὴν Χριστοῦ ἐκκλησίαν, ὡς μα-
 θηταί, μετὰ δόξης συντρέχουσι. τὴν γὰρ περιδοξὸν τῆς ἡμέ-5
 ρας χαρμονὴν ἐνδεικνύμενοι λαμπροφοροῦσι τοῖς λώροις, εἰς
 τύπον τῶν ἐνταφίων Χριστοῦ σπαργάνων ἑαυτοὺς ἐνειλίττω-
 τεσ. διὸ καὶ ἐν ταῖς δεξιαῖς χερσὶν αὐτῶν τὸ νικητικὸν τοῦ
 σταυροῦ κατέχοντες τρόπαιον, τὴν ἐξανάστασιν τῆς χοϊκῆς
 ἡμῶν οὐσίας ἐν ταῖς εὐωνύμοις κατέχουσι, καὶ τὴν θείανιο
 μυσταγωγίαν τῷ Θεῷ ἀναφέροντες μετὰ τὴν τῶν ἁγίων μυσ-
 τηρίων μετέληψιν, πρὸς σεμνὸν κράμα τοῦς τῆς συγκλήτου
 C προκρίτους, ὡς κοινωνοὺς τῆς χάριτος, ἐμφαντῶς προσλαμ-
 βάνονται. καὶ δεῖ ἡμῖς εὐτρεπίζειν ἐν τῇ αὐτῇ κλήσει τοῦ
 κράματος τοῦ τελουμένου ἐν τῇ Χριστοῦ καθολικῇ ἐκκλησίαις
 εἰς συνεστίασιν τῷ βασιλεῖ φίλους ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μα-
 γίστρων, ἀνθυπάτων, πατρικίων, στρατηγῶν τε καὶ ὀφφικια-
 λίων, τὸν ἀριθμὸν ἰδ'· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἐπὶ τῆς αὐτῆς τραπέ-
 ζης οὕτως· τοὺς μὲν μαγίστρους, ἀνθυπάτους καὶ πατρι-
 κίους, τοὺς λώρους ἡμφιεσμένους μετὰ τῶν χρυσεῶν αὐτῶνιο
 θωρακίων καὶ μόνον, προκρίνειν δὲ ἐν τῇ τοιαύτῃ καθέδρῃ
 τοὺς τὰ θωράκια ἡμφιεσμένους ὑπὲρ τοὺς ἄλλους πατρικίους
 τοὺς τὰ οἰκεία καμίσια φοροῦντας, κἂν τάχα τύχοιεν ἐλάτ-

ascendantque ex inferioribus sedilibus ad excelsum et perhonorif-
 cum tribunalis spectaculum et salutationem imitantes, qua Christus
 suos discipulos ex vero amore beavit, omnes suo imperio parentes
 cordialiter salutant, et rursus cum splendido senatu ad Sionem.
 quae superne est, Christi scilicet ecclesiam, ut discipuli, concurrant
 in gloria. Ostensuri enim gloriosum eius diei gaudium, comparant
 splendide vestiti, loris involuti, ad instar fasciarum Christi sepulcra-
 lium. Quapropter etiam in dextris tropaeum, victoriae signum, cro-
 cem scilicet, gestantes, in sinistris [acaciam, saccum pulvere plenum]
 terrenae nostrae substantiae resurrectionem [id est resurrectionis
 symbolum] tenent; divinaeque officium offerentes Deo post assun-
 tionem sacrae coenae admittunt palam delectos de senatu proceres
 ad venerabile crama [seu ientaculum], ut gaudii participes. In illa
 ipsa ad crama evocatione (fit autem in catholica Christi ecclesia)
 oportet nos ad convivendum Imperatori amicos invitare, de ordine
 magistrorum, proconsulum patriciorum, tam strategorum, quam of-
 ficialium; in universum numero quatuordecim; et hos ad mensam
 ibi positam introducere hoc modo. Magistri, proconsules et patri-
 cii intrant solummodo loris et aureis suis thoracibus induti. Prae-
 feruntur autem quoad sessionem patricii thoracibus indati aliis pa-

τῶν εἶναι ἐν τῇ προβλήσει· τοὺς δὲ στρατηγούς ἅπαντας D
 μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν σκαραμαγγίῳν καὶ μόνον· τοὺς δὲ
 ὄφφικιαλίους καὶ αὐτοὺς μετὰ τῶν οἰκείων καμισίων, ἄνευ
 μέντοι τῶν ἑαυτῶν χλαμύδων. ἐπὶ δὲ τῆς προκειμένης ἐν
 5 τῷ περιβλέπτῳ χρυσεῷ τρικλίῳ χρυσῆς τραπέζης, ἐν ᾗ καὶ
 τὸ περιφανὲς κτήμα τοῦ χρυσοῦ πενταπυργίου ἐς τιμὴν προ-
 ετιέθη, δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς συνεστίασιν τῷ βασιλεῖ φί-
 λους ἐκ τῶν προλεχθέντων μαγίστρων, ἀνθυπάτων, πατρι-
 κίων, στρατηγῶν ὄφφικιαλίων, σεκρετικῶν, ἀπὸ τῆς τάξεως Ma. 253. b
 10 τοῦ στρατιωτικοῦ καὶ κατωτέρω, ἀσηκητῶν τε ἑμοῦ καὶ Ed. L. 444
 κομήτων τῶν σχολῶν καὶ σκριβῶνων, σὺν τῶν δύο ἐκ Βουλ-
 γάρων φίλων, τὸν ἀριθμὸν λ'. ἐν δὲ ταῖς περιεξῆς τέσσαρ-
 σι τῶν καμαρῶν τραπέζαις ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν βασιλικῶν
 κανδιδάτων, βεσητόρων τε καὶ σιλεντιαρίων, δρακοναρίων,
 15 σκητροφόρων, σημειοφόρων καὶ σενατόρων τὸν ἀριθμὸν
 λς'. Ἀγαρηνοὺς δεσμίους ἐκ τοῦ μεγάλου πραιτωρίου τὸν
 ἀριθμὸν ιη', καὶ ἐκ τῶν Βουλγάρων φίλων ἀνθρώπους ιη'-
 εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ προστιγίλειν πρὸ τῆς εἰσόδου αὐτῶν,
 τοὺς μὲν ἐπὶ τῆς χρυσῆς βασιλικῆς τραπέζης περιφανεῖς δαι-
 20 τυμόνας μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων καὶ χλανιδίων, προσ-
 καλεῖσθαι δὲ τοὺς ἀπὸ τῶν Βουλγάρων φίλους ἀπὸ τῆς τά-
 ξεως τῶν στρατηγῶν ἐν τῷ δευτέρῳ μίσθῳ ἐπὶ τῆς εὐωνύμου
 θέσεως τῆς τραπέζης πρὸς τὸ ἀριθμεῖσθαι αὐτοὺς πέμπτους,

6. κτήμα R., κλήμα cod. et ed.

tricis, qui consueta sua camisia gerunt, etiamsi forte his dignitate
 et promotione inferiores sint. Strategii intrant cum suis scaraman-
 giis tantum, officiales cum suis camisiis, absque chlamydibus. Ad
 auream vero mensam in splendido chrysotriclinio positam, in quo
 etiam illustre peculium aurei pentapyrgii honoris caussa propositum
 est, invitandi a nobis sunt futuri Domino convivae amici ex iisdem,
 quos modo diximus, magistris, proconsulibus, patriciis, strategiis,
 officialibus, secreticis ordinis militaris et adhuc inferioribus, item
 asecretis et comitibus scholarum, scribonibus, duoque insuper e
 Bulgaria amici; in universum triginta numero. Ad circumstantes or-
 dine continuo quatuor mensas per totidem fornices dispositas in-
 vitantur delecti quidam de ordine regionum candidatorum, vestito-
 rum, silentiariorum, draconariorum, sceptrophorum, vexilliferorum
 et senatorum, ad triginta sex; Agarenos bello captos e magno praec-
 torio octodecim et totidem amicorum e Bulgaria homines. Hos in-
 troducere, et, priusquam introeant, seriatim disponere oportet. Qui
 aureae sacrae mensae splendidi sunt convivae, illi suis in mutatoris
 et tunicis intrant. At Bulgari amici post classem strategorum sub
 secundo missu introvocantur ad sinistram sacrae mensae plagam; quo
 quinti aut sexti inter amicos sint, [forculaque sua quinto aut sexto

ἢ καὶ ἔκτους φίλους, στιχίζειν δὲ ἅπαντας ἔθεν κἀκεῖθεν κατὰ τὴν ἁρμοζούσαν τῆς τάξεως ἐκάστῳ δόξαν. ἀπὸ δὲ τῆς στάσεως τῶν λεχθέντων τούτων στιχίζειν αὐθις ἔθεν κἀκεῖθεν τοὺς ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν κاندιδάτων καὶ κατωτέρω πρὸς τὸ καθεσθῆναι ἐπὶ τῶν ἑκατέρων δύο προκρίτων τραπέζων. ἐπὶ δὲ ταῖς κατωτέραις τραπέζαις δεῖ προστιχίζειν, ἐπὶ μὲν τῆς ἐξ εὐωνύμου θέσεως τοὺς ἐξ Ἀγαρῶν δεσμίους, ἐπὶ δὲ C τῆς ἐτέρας τραπέζης τοὺς τῶν φίλων Βουλγάρων ἀνθρώπους πάντας· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἅπαντας καὶ ἐξάγειν οὕτως· τοὺς μὲν ἀπὸ τῆς συγκλήτου πάντας καὶ τῶν ταγμάτων με-10 τὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξήμων, τοὺς δὲ Ἀγαρηνοὺς λευκοφόρους, ἄζώονους καὶ ὑποδεδεμένους, τοὺς δὲ Βουλγάρων ἀνθρώπους μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν σχημάτων. δεῖ δὲ προσέχειν τὴν ἐκφώνησιν καὶ ἀπήχησιν τῶν μουσικῶν ὀργάνων, καὶ ἦνικα τὸ ἀδόμενον ᾄση μέλος, ἀνιστᾶν ἅπαντας εἰς εὐφημίαν τῶν15 δεσποτῶν καὶ αὐθις τὰς ἑαυτῶν ἐκδιδύσκεσθαι χλαμύδας, καὶ μετὰ τῆς ἀφίξεως τοῦ μίνσου τῶν δουλικῶν πάλιν ταύ- D τας ἀναλαμβάνειν πρὸς τὸ μετ' αὐτῶν ἐκπορεύεσθαι ἐν τῇ αὐτῶν ἐξόδῳ. ἐν δὲ τῇ αὐτῇ ἀναστάσει δεῖ προσέχειν τὸ ἐκ βασιλικῆς χειρὸς διδόμενον τῆς ἐγέρσεως σχῆμα, σὺν αὐτῶ20 δὲ καὶ τὴν ἐκφώνησιν τοῦ παρεστῶτος ἐκεῖ κουβικουλαρίου, καὶ αὐθις ἐξανιστᾶν καὶ προπέμπειν τοὺς τῶν δ' τραπέζων Ms. 254. α κεκλημένους, μικρὸν εἶργοντας τοὺς ἄνω φίλους, καὶ εἰθ' οὕτως συνεξερχομένους ἅπαντας. ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας ἡμέ-

loco accipiant]. Omnes autem prius in ordinem disponendi ad dextram et sinistram secundum congruum cuique suum gradum. Ab istorum statione inde porro rursus ordinandi sunt candidatorum ordinis et inferiorum homines, collocandi nempe ad duas ex utraque parte imperiali proximas nobiliores mensas. Ad reliquas duas infimas mensas introducuntur seriatim dispositi, a sinistra quidem parte captivi Agareni; a dextra vero Bulgari omnes. Introducuntur autem et educuntur sic: senatorii omnes et tagmatici seu militiae comitatus magistratus in suis mutatoriis; Agareni in candidis et absque zonis calceatique; Bulgari proprio sibi suo in habitu. Oportet porro ad musicorum organorum intonationem attendere, et quando carmen tum cani solitum exorsi fuerint, exurgere iubere omnes ad bene Dominis precandum, chlamydesque exuere, quae rursus sub ingressum missus dulciorum induendae, quo in iis, quando tempus excedendi venerit, abeant. Eo tempore, quo consurgendum est, oportet signum consurgendi, quod Imperator manu sua dat, observare, simulque clamorem ibi adstantis cubicularii, et protinus sergere iubere, atque educere convivas primum quatuor mensarum, et post exiguam interpositam moram reliquos primae et summae men-

ρας τελεῖται μεθέορτος προέλευσις ἐν τῷ σικῷ τῶν κορυφαίων
 καὶ ἀγίων ἀποστόλων. καὶ πληρουμένης τῆς ἱεραῆς λει-
 σουργίας, προτίθεται κλητώριον ἐπὶ ἀποκοπῆς τραπέζης ἐν
 τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ τῶν παλατίων, καὶ δεῖ ὑμᾶς εὐτρεπί-
 5 ζειν εἰς συνεστίαισιν τῷ βασιλεῖ μαγίστρον, πραιποσίτους, Ed. L. 448
 ἀνθυπάτους, πατρικίους, στρατηγούς, μητροπολίτας, ὄφφι-
 κιαλίους, πρωτοσπαθαρίους, ἀσηκρήτας, χαρτουλαρίους,
 ἑπάτους, βεστήτορας, σιλεντιαρίους καὶ ἀλλαξίμων τῶν τα-
 γματικῶν ἀρχόντων κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης· εἰσάγειν
 10 δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξίμων καὶ κα-
 μισίων, ἄνευ μέντοι τῶν ἑαυτῶν χλαμύδων· προσέχειν δὲ
 τοῖς εὐφημοῦσι δήμοις, καὶ ἥνικα ἄρξονται ἀπολογεῖν τοὺς
 δεσπότας, δεῖ ἔξανιστᾶν πάντας τοὺς κεκλημένους πρὸς τὸ
 καὶ αὐτοὺς πραεῶς συνευφημεῖν τοὺς δεσπότας. τῇ δὲ τρίτῃ
 15 ἡμέρᾳ τῆς αὐτῆς ἑβδομάδος τελεῖται παγανὴ προέλευσις μετὰ Β
 ἀλλαξιμάτων ἔνδον τοῦ παλατίου, καὶ τελεῖται κλητώριον
 ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου κατὰ τὸ σχῆμα τῆς πρώτης ἡμέρας.
 καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς κλῆσιν ἐπὶ τῆς χρυσοῆς τραπέ-
 ζης ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων, πατρικίων καὶ λοιπῶν
 20 σὺν τῷ δομestikῷ τῶν σχολῶν καὶ βασιλικῶν ἀνθρώπων ἀπὸ
 τῆς τάξεως τῶν σπαθαροκανδιδάτων μέχρι τῆς τάξεως τῶν
 στρατῶρων, κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης φίλους λ'· εἰσά-
 γειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν, τοὺς μὲν ὑπὸ καμπάγιον πάντας

sae accubantes, ut sic quotquot convenerint, omnes exeant. Secundo die celebratur postfesta seu magnum et primarium festum diem consequens processio in aedem principum et sanctorum Apostolorum; sacroque officio completo, instituitur convivium super peculiare et priva mensa in magno triclinio palatiorum; ad quod invitandi vobis sunt magistri, praepositi, proconsules, patricii, strategi, metropolitae, officiales, protospatharii, asecretae, chartularii, consules, vestitores, silentiarii et magistratus tagmatici seu militares comitatenses, mutatoria gestantes, pro capacitate mensae. Introducuntur et educuntur in suis mutatoriis et camisiis, absque chlamydidibus tamen. Tempus observandum est, quo factiones acta seu faustas acclamationes peragere et Dominos laudare incipiunt. Eo tempore debetis convivis omnibus, ut surgant et ipsi quoque leni voce simul cum factionibus Dominis benedicant, imperare. Tertio post pascha die peragitur pagana processio in mutatoriis intra palatium et convivium in chrysotriclinio ad modum primi diei. Quapropter ad aurcam quidem mensam invitandi nobis sunt homines ordinis magistrorum, patriciorum etc. cum domestico scholarum et hominibus imperialibus, ab ordine inde spatharocandidatorum usque ad ordinem stratorum, pro capacitate mensae, amici in universum triginta. Quos introdu-

μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων, πλὴν καὶ χλανίδος· τοὺς
 C δὲ πρωτοσπαθάρους μετὰ σπεκίων καὶ ῥωέων σαγίων τοὺς
 δὲ βασιλικούς μετὰ τῶν σκαραμαγγίων καὶ μόνον. ἐπὶ δὲ
 ταῖς κάτω τέσσαρσι τῶν καμαρῶν τραπέζαις δεῖ ἡμᾶς συγ-
 καλεῖν βασιλικούς κανδιδάτους καὶ μανδάτορας καὶ μικροῦς
 ἀρχοντας τοῦ τάγματος τῶν σχολῶν, τὸν ἀριθμὸν οβ· εἰ-
 ἄγειν δὲ αὐτοὺς μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων καὶ ἀλλα-
 ξιμάτων. τῇ δὲ τετάρτῃ ἡμέρᾳ τῆς αὐτῆς εὐωχίας τελεῖται
 ὁμοίως προέλευσις παγανὴ μετὰ ἀλλαξιμάτων ἔνδον τοῦ πα-
 λατίου, καὶ εἰσάγονται τὰ φωτισμάτα ὑπὸ τοῦ ὀρφανοτρό-
 φου, καὶ τελεῖται τὸ κλητώριον ἐν τῷ αὐτῷ χρυσοτρικλί-
 νῳ ἐπὶ τῆς χρυσῆς τραπέζης. καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς συν-
 D εστίαςιν τῶν βασιλέων φίλους, ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγί-
 στρων, πατρικίων σὺν τοῦ δομεστικῶν τῶν ἐξσκουβίτων καὶ
 Ms. 254.b τῶν αὐτοῦ σκριβώνων κατὰ τὸν προλεχθέντα τύπον, καὶ εἰς-
 15 ἄγειν αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν, καθὰ εἴρηται. ἐπὶ δὲ ταῖς κατὰ
 τῶν καμαρῶν τραπέζαις δεῖ ἡμᾶς συγκαλεῖν ἐκ τῶν λεχθέν-
 των βασιλικῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν μικρῶν ἀρχόντων τοῦ
 ἐξσκουβίτου τὸν ἀριθμὸν οβ, καὶ εἰσάγειν αὐτοὺς κατὰ τὸν
 προλεχθέντα τύπον. τῇ δὲ πέμπτῃ ἡμέρᾳ τῆς αὐτῆς πανδε-
 20 σίας εἰσέρχεται ὁ πατριάρχης μετὰ τῶν αὐτοῦ μητροπολιτῶν
 Ed.L. 446 δούναι ἀγάπην τῷ βασιλεῖ, καὶ τελεῖται προέλευσις παγανὴ

cimus et educimus, senatorios quidem viros campagia gestantes omnes in suis mutatoriis, absque tunicis; protospatharios autem cum specijs et russis sagis; imperiales homines cum scaramangiis tantum. Ad inferiores autem quatuor fornicum mensas invitandi sunt imperiales candidati, mandatores et minores magistratus ordinis scholarum, in universum septuaginta duo. Introducuntur et hi cum suis scaramangiis et mutatoriis. Quarto die eiusdem universalis regii convivii peragitur processio rursus pagana in mutatoriis intra palatium, et introducuntur photismata [seu pueri orphani in albis baptismalibus indusiis, cereos tenentes,] ab orphanotropho, et instituitur convivium in ipso chrysotriclino super aurea tabula; ad quod invitandi nobis sunt amici Imperatoris ab ordine inde magistrorum et sic porro patricii, domesticus excubitorum eiusque scribones secundum formulam praescriptam, eosque oportet modo iam dicto introducere et educere. Ad mensas vero inferiores sub fornicibus collocatas vocamus homines septuaginta duo de ordine eorundem imperialium hominum et minorum magistratuum excubitorum. Etiam hi dicto modo introducuntur et educuntur. Quinto die eiusdem universalis regii convivii advenit patriarcha cum suis metropolitibus ad dandum Imperatori agapen seu osculum pacis, peragiturque pagana processio in mutatoriis intra palatium; assidetque patriarcha

δι' ἀλλαξίμων ἔνδον τοῦ παλατίου, καὶ συγκαθέζεται τῷ βασιλεῖ εἰς συνεστίασιν ὁ πατριάρχης ἐπὶ τῆς ἀποκοπτῆς χρυσῆς τραπέζης ἐν τῷ χρυσῷ τρικλίνῳ, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν ἐπὶ μὲν τῆς χρυσῆς τραπέζης φίλους ἀπὸ μὲν τῶν Μητροπολιτῶν ἰ, καὶ ἀπὸ τῶν βασιλικῶν πρεσβυτέρων τοῦ παλατίου ἔξ, καὶ ἡγουμένους τῶν βασιλικῶν μοναστηρίων ἰβ, εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν οὕτως· τοὺς μὲν μητροπολίτας μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων, πλὴν τῶν ὁμοφορίων, τοὺς δὲ πρεσβυτέρους μετὰ τῶν λευκῶν φελωνίων, τοὺς δὲ ἡγουμένους καὶ αὐτοὺς μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν φελωνίων. Β ἐπὶ δὲ τῶν κάτω τραπέζων δεῖ ἡμᾶς συγκαλεῖν ἀπὸ τῶν βασιλικῶν κληρικῶν ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν διακόνων καὶ κατωτέρω καὶ ἀπὸ τοῦ σεκραίτου τοῦ πατριάρχου παπάδας, τὸν ἀριθμὸν. . . . εἰσάγειν δὲ καὶ ἐξάγειν αὐτοὺς μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν καμισίων καὶ μόνον. τῇ δὲ ἕκτη ἡμέρᾳ τῆς αὐτῆς περιόδου τελεῖται προέλευσις παγανὴ μετὰ ἀλλαξιμάτων ἔνδον τοῦ παλατίου, καὶ εἰσάγονται οἱ ἐκ Βουλγάρων φίλοι μετὰ τῶν ἐκ Βουλγαρίας δώρων. καὶ τελεῖται κλητώριον ἐν τῷ αὐτῷ περιβλέπτῳ τρικλίνῳ ἐπὶ τῆς αὐτῆς χρυσῆς τραπέζης, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς συνεστίασιν τοῦ βασιλέως φίλους ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων, ἀνθυπαίων καὶ λοιπῶν σὺν τῶν ἐκ Βουλγάρων φίλων καὶ τῷ δρουγγαρίῳ τῆς βίγλης καὶ τῷ δομοστικῷ τῶν ἱκανάτων, τὸν ἀριθμὸν λ'. στιχίζειν δὲ αὐτοὺς καὶ εἰσάγειν κατὰ τὸν λεχθέν-

Imperatori convivium ad peculiarem auream mensam in chrysotriclino; et invitandi nobis sunt ad auream quidem mensam amici, metropolitae decem, presbyteri palatini sex et duodecim hegumeni monasteriorum imperialium, qui sic introducuntur: metropolitae in suis mutatoriis, praeter omophoria; presbyteri cum albis pheloniis; hegumeni cum suis sibi propriis pheloniis. Ad inferiores autem mensas invitamus delectos clericos palatinos ab ordine diaconorum inde et sic porro inferiores ordines et secreti patriarchae papades seu monachos, in universum . . . Hi solis in suis camisiis introducuntur et educuntur. Sexto die eiusdem orbis [dierum nempe seu septimanae] peragitur processio pagana in mutatoriis intra palatium, et introducuntur amici Bulgari cum donis e Bulgaria allatis; et celebratur convivium in eodem illustri triclinio super eadem aurea mensa; invitandique sunt nobis ad convivendum Imperatori amici de ordine magistrorum, proconsulum et ceterorum una cum amicis Bulgaris et drugario vigiliae et domestico hicanatorum, ad numerum triginta; ordinandique et introducendi eodem modo, quem ad primum diem exposuimus. Ad inferiores autem mensas invitantur

τα τύπον τῆς πρώτης ἡμέρας. ἐπὶ δὲ τῶν κάτω τραπέζων δεῖ συγκαλεῖν ἀπὸ τε κομήτων καὶ κεντάρχων τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῶν ἱκανάτων ἀνδρας νδ', καὶ ἐκ τῶν Βουλγάρων φίλων

Ms. 255.a ἀνθρώπους ἠ· στιχίζειν δὲ δεῖ τοὺς Βουλγάρων ἀνθρώπους ἐπὶ τῆς κάτω τελευταίας μιᾶς τραπέζης μόνους· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν σκαραμαγγίον.

Ἐπὶ δὲ ἐβδόμη ἡμέρᾳ τῆς αὐτῆς δεξιόσεως τελεῖται ὡσαύτως παγανὴ προέλευσις ἐνδον τοῦ παλατιῦ, καὶ γίνεται κλητώριον ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίνῳ ἐπὶ τῆς αὐτῆς τραπέζης, καὶ συγκαλοῦνται εἰς ἐστίασιν τῷ βασιλεῖ ὁμοίως ἀπὸ τῆς τάξεως¹⁰ τῶν μαγίστρων καὶ πατρικίων σὺν τῷ ὑπάρχῳ τῆς πόλεως καὶ τοῖς δυοῖ δομεστικοῖς, νομέρων τε καὶ τειχέων, καὶ τῶν αὐτῶν τοποτηρητῶν σὺν τῷ λογοθέτῃ τοῦ πραιτωρίου καὶ τῷ συμπόνῳ τὸν ἀριθμὸν λ'. εἰσάγονται δὲ καὶ ἐξάγονται μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν ἀλλαξιμάτων καὶ χλανιδίων. ἐν δέ¹⁵ ταῖς κάτω τραπέζαις συγκαλοῦνται τριβούνοι βικάριοι, οἱ

Ed. L. 447 ἔθνικοι τῆς ἐταιρείας, οἷον Τοῦρκοι, Χαζάρεις καὶ λοιποὶ, τὸν ἀριθμὸν νδ'. ἐπὶ δὲ τῆς τιμίας τραπέζης συγκαλοῦνται οἱ δώδεκα γειτονιάρχαι, οἱ δ' ἐπόπται καὶ οἱ δύο πρωτοκαγκελλάριοι τοῦ ἐπάρχου. εἰσάγονται δὲ μετὰ τῶν οἰκείων²⁰ καμισίων καὶ μόνον, οἱ δὲ ἔθνικοι μετὰ τῶν αὐτῶν καβαδίων. δίδονται δὲ τοῖς γειτονιάρχαις καὶ λοιποῖς ἀνὰ νομισματοσ ἐνός. ἐπὶ δὲ τῶν προλαβόντων χρόνων συνεκαλοῦντο ἀπὸ τούτων οἱ τοῦ σκευοφυλακίου τῆς ἁγίας Σοφίας χαρτουλάριοι,

magistratus de ordine comitum et centarchorum arithmi et hincatorum, admodum quinquaginta quatuor, et e Bulgaria amicorum homines octodecim; ordinare autem hos Bulgaros oportet ad ultimam mensam scorsim. Introducuntur et educuntur in suis scaramangis. Septimo die eiusdem convivationis peragitur similiter pagana processio intra palatium, et convivium in eodem triclinio super eadem tabula, pariterque, ut ante, invitantur ad convivendum Imperatori magistri, patricii, praefectus Urbis, ambo domestici, numerorum scilicet atque castrorum, eorundem ambo topoteretae, rationalis praetorii, adiutor [praefecti Urbis], in universum triginta viri. Introducuntur et educuntur in suis mutatoriis et tunicis. Ad inferiores autem mensas invitantur tribuni vicarii, gentiles seu alienigenae ex hetaeria; ut Turci, Chazares, alii, admodum quinquaginta quatuor. Ad venerabilem vero mensam invitantur duodecim gitoniarum vel vicomagistri, quatuor epoptae vel aediles, duo protocancellarii praefecti Urbis. Introducuntur hi suls in camisiis tantum; gentiles vero in suis cabadiis. Gitioniarchis et reliquis dantur singulis singuli nummi aurei. Temporibus autem antiquioribus invitabantur loco istorum chartularii sceuophylacii S. Sophiae, accipie-

λαμβάνοντες τὴν αὐτὴν εὐλογίαν. τῇ δὲ νύκτι κυριακῇ, τῇ με-
 θεόρτῳ τοῦ πάσχα, ἐκτελεῖται προέλευσις λαμπροφόρος ἐν Β
 τῷ σεβασμίῳ ναῶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων· καὶ τελευμένης
 τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, προτίθεται κλητώριον ἐν τῷ λεχθέντι
 5 τρικλίνῳ ἐπὶ τῆς δευτέρας ἡμέρας, καὶ συνεσιῦται τῷ βα-
 σιλεῖ ὁ ἁγιώτατος ἡμῶν πατριάρχης ἐπὶ ἀποκοπῆς τραπέ-
 ζης, καὶ συγκαλοῦνται εἰς ἐστίασιν σὺν τῷ βασιλεῖ φίλοι κα-
 τὰ τύπον τῆς δευτέρας ἡμέρας τῇ ἐπαύριον τοῦ ἱεροῦ πάσχα.
 τῇ δὲ ἐπαύριον τῆς νέας κυριακῆς ἡμέρα ἐκτελεῖται δεξίωσις
 10 δεξιμοῦ ἄνευ σαξίμου, καὶ καθέζεται ὁ βασιλεὺς ἐπὶ ἀπο-
 κοπῆς τραπέζης μετὰ τοῦ οἰκείου δηβητισίου ἐπὶ τοῦ Ἰου-
 στιμιανοῦ τρικλίνου. καὶ δεῖ ἡμῖς συγκαλεῖν εἰς ἐστίασιν C
 ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων, πραιποσίτων, ἀνθυπάτων,
 πατρικίων, ὄφρικιαλίων καὶ λοιπῶν τῶν ὑπὸ καμπύγιον
 15 πάντων κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης· εἰσάγειν δὲ καὶ ἑξά-
 γειν πάντας μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν ἀλλαξιμάτων τε καὶ Ms. 255. b
 χλανιδίων· προσέχειν δὲ καὶ τὸ μουσικὸν μέλος καὶ ἑξαν-
 σταῖν τοὺς κεκλημένους ἐν τῷ προδηλωθέντι χρόνῳ εἰς εὐφη-
 μίαν τῶν δεσποτῶν. τῇ δὲ ἐπαύριον τοῦ αὐτοῦ δεξιμοῦ τε-
 20 λοεῖται ἐπόμενον ἵππικὸν ἀπολύσιμον, καὶ ἑξαποστέλλονται
 πρὸς τὰ οἰκεία οἱ ἀπὸ Βουλγάρων φίλοι, καὶ προτίθεται κλη-

banique eandem benedictionem seu munificentiam. Nova die domi-
 nica sic dicta; ea nempe, quae proxime festum paschatis sequitur,
 splendida peragitur processio splendido in vestitu in venerabile tem-
 plum SS. Apostolorum; finitoque sacro officio, proponitur et initur
 convivium in triclinio, quod superius ad secundum diem nominavi-
 mus. Convivatur tum sanctissimus patriarcha noster Imperatori ad
 peculiarem mensam, et invitantur ad convivandum Domino amici
 eiusdem generis, atque ad secundum huius convivationis diem a
 festo paschatis immediate proximum diximus. Altero post novam
 dominicam die excipitur et beneventatur ab Imperatore deximum
 seu corpus senatorum Dominum salutatum venientium, absque sa-
 ximo tamen seu chorea; residetque Imperator in Iustiniani triclinio
 ad peculiarem sibi mensam in suo dibetesio. Invitandi tum sunt
 nobis magistratus horum ordinum, magistri, praepositi, proconsu-
 les, patricii, officiales et reliqui campagiogeruli omnes pro capaci-
 tate mensae. Introducuntur et educuntur omnes in suis mutatoriis
 et tunicis. Observandum deinde nobis est tempus, quo carmen mu-
 sice recitatur, et tunc iubendi convivae surgere ad laudes et pia
 verba Domino dicenda. Die post illud dextrum proximo peragitur
 ei adhaerens et consequens ludus equestris absolutivus seu qui
 finem sole ni huic convivationi facit. Remittuntur tunc amici, qui
 e Bulgaria venerant, ad sua, et proponitur convivium in splendido
 triclinio othismatum; et convivantur Imperatori praepositi, patri-

Διτώριον ἐν τῷ περιβλέπτῳ τρικλίνῳ τῶν καθισμάτων, καὶ συνεοθίουσι τῷ βασιλεῖ οἱ πραιπόσιτοι, πατριῖοι, ὄφφικιαῖοι, πρωτοσπαθῆριοι καὶ χαρτουλᾶριοι, ὕπατοι, βεσητόρες, σιλεντιᾶριοι, ὁ ἀκτουάριος καὶ οἱ τοῦ ἡλιακοῦ σὺν τῷ δεησογράφῳ, τὸν ἀριθμὸν κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης. εἰσάγονται δὲ καὶ ἐξάγονται κατὰ τὸν ἀνωτέρω λεχθέντα τρόπον. μεσούσης δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα τελεῖται προέλευσις δημοσία, καὶ προέρχονται οἱ βασιλεῖς ἐμπράττως εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Μωκίου, καὶ τελουμένης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας

Ed.L. 448 προτίθεται κλητώριον τῷ βασιλεῖ ἐπὶ ἀποκοπιῆς τραπέζης ἐν¹⁰ τοῖς ἐκεῖσε τρικλίνοις, καὶ συνεσιᾶται ὁ πατριάρχης τῷ βασιλεῖ, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς συνεστίασιν αὐτῶν φίλους ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων, ἀνθυπάτων, πατριῶν, μητροπολίτας, ὄφφικιαλοῦς καὶ ταγματικῶς, καὶ τῶν ἐκ τῆς συγκλήτου καμπαγίων κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης εἰσάγειν¹⁵ δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμῶν χωρὶς τῶν χλανιδίων· ἐν δὲ τῷ προλεχθέντι τῆς ἀκτολογίας τῶν δῆμων χρόνῳ ἐξανιστᾶν ἅπαντας τοὺς κεκλημένους εἰς εὐφημίαν τῶν δεσποτῶν. ἐπὶ δὲ τῆς θείας καὶ ἱερᾶς μετὰ σαρκὸς εἰς οὐρανοῦς ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ θαυμαστῆς ἡμέρας τελεῖται δημοσία προέλευσις παρὰ τῶν βασιλέων ἡμῶν τῶν ἁγίων ἐν τῷ πανσέπτῳ καὶ σεβασμῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τῆς πη-

15. Ita em. R., καμπαγίων τῶν κατὰ cod. et ed.

cll, officiales, protospatharii, chartularii, consules, vestitores, silentiarii, actuarii et ad hellacum pertinentes et deſceographus seu scriba libellorum supplicum pro capacitate mensae. Introducantur et educuntur modo supra scripto. Dum vero medium est festum paschatis, [id est die inter festum paschatis et festum pentecostes medio] peragitur processio publica, et prodeunt Imperatores in soleune pompa ad templum S. Mocil, sanctoque officio ibi peracto, apparatus et proponitur Imperatori convivium super peculiare mensa in tricliniis seu palatio, quod penes illud templum est. Patriarcha ibi convivatur Imperatori; invitandique nobis sunt ad convivendum amici de ordine magistrorum, proconsulum, patriciorum, metropolitaram, officialium et tagmaticorum magistratum, item senatorum campagia ferentium, tot, quot mensa capit. Introducantur et educuntur in suis mutatoriis, absque tunicis. Quando factiones acta sua seu laudes Dominorum et pia vota exclamant, iubemus convivas omnes surgere, ut et ipsi Dominis bene presententur. Divino autem illo sanctoque et admirabili die festo, quo Christi in carne assumptio in coelum celebratur, peragitur publica processio a venerabilibus nostris Imperatoribus in admodum venerabile reverendumque

γῆς, καὶ τελουμένης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, προτίθεται κλητώριον τῷ βασιλεῖ ἐπὶ ἀποκοπτῆς τραπέζης, καὶ συνεσιῦται ὁ πατριάρχης τῷ βασιλεῖ, καὶ συγκαλοῦνται εἰς συνεσιῦσιν αὐτῷ φίλοι ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων καὶ κατωτέρω ἕκαστὴν τὴν ἑκάστην καὶ τὸ σχῆμα τῶν προλεχθεισῶν περιφανῶν προελεύσεων.

Ἡ πεντηκοστή.

C

Τῇ δὲ ἁγίᾳ τῆς πεντηκοστῆς ἡμέρᾳ τελεῖται προέλευσις κατὰ τὸν τύπον τῆς τοῦ σεβασμίου πάσχα ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ καθολικῆ καὶ ἀποστολικῆ ἐκκλησίᾳ, καὶ προτίθεται κρᾶμα ἐκέυτε τοῖς βασιλεῦσι, καὶ προσκαλοῦνται οἱ ἀνωτέρω Ms. 256. a λεχθέντες φίλοι. καὶ ὑποστροφῆς τῶν βασιλέων ἐν τῷ μεγάλῳ παλατίῳ μετὰ προελεύσεως γενομένης, προτίθεται τὸ βασιλικὸν κλητώριον ἐπὶ ἀποκοπτῆς τραπέζης ἐν τῷ περιβλή- 15 πτω Ἰουστινιανοῦ τρικλίῳ, καὶ συνεσιῶνται τῷ βασιλεῖ οἱ κατὰ τύπον ἀνωτέρω λεχθέντες φίλοι, εἰσαγόμενοι καὶ ἐξαγόμενοι μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων χωρὶς χλανιδίων. D μετὰ δὲ τὴν ἁγίαν τῆς πεντηκοστῆς ἡμέραν ἐκτελεῖται τὸ στέψιμον τοῦ δεσπότου. τῇ δὲ πρώτῃ τοῦ Μαΐου μηνὸς ἐκ- 20 τελοῦνται τὰ ἐγκαίνια τῆς νέας ἐκκλησίας, καὶ λιτανίου προελεύσεως γινομένης ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Θεοτόκου τοῦ Φάρου, τελεῖται ἡ θεία λειτουργία, καὶ προτίθεται κλητώριον

templum sanctissimae dominae nostrae Deiparae pigis seu ad fontem; peractoque sacro officio, proponitur Imperatori convivium super peculiare tabula, et convivatur patriarcha Domino, invitanturque ad pariter convivendam amici ab ordine magistrorum inde et sic porro minores magistratus secundum superius expositam formulam praedictarum splendidarum processionum.

DE CERIMONIIS FESTI PENTECOSTES.

Sancto die pentecostes peragitur processio secundum formulam, quae die venerabilis paschatis festo observatur, in sanctam catholicam et apostolicam Dei [magnam] ecclesiam; proponitur ibi Imperatoribus mixtum; et amici paulo ante dicti invitantur ad convivium. Interea redeunt Imperatores in magnum palatium in processione, proponiturque sacrum convivium super peculiare mensa in splendido triclinio Iustiniani, et convivantur Imperatori, quos par est ex rituali, amici supra nominati, introducti et educti cum suis mutatoribus, absque tunicis. Post sanctum pentecostes festum celebratur natalis coronationis Despotae. Primo Maii celebrantur encaenia vel dedicatio novae ecclesiae; factaque solenne cum cereis et supplicationibus processione e templo S. Deiparae Phari, et tum peracto sacro officio, proponuntur Dominis daptes in iucundo chrysotriclino,

τοῖς βασιλευσιν ἐν τῷ τετραπῷ χρυσोटρικλίνῳ, καὶ συνεσι-
 ται τῷ βασιλεῖ ὁ πατριάρχης, καὶ συγκυλοῦνται εἰς συνεσι-
 ασιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων, πραιποσίτων, πο-
 τρικίων καὶ λοιπῶν βασιλικῶν ἀνθρώπων σὺν τῶν μητροπο-
 Ed.L. 449 λιτῶν κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης. τῇ δὲ ια' τοῦ αὐτοῦ
 Μαΐου τελεῖται τὸ γενέθλιον τῆς πόλεως ταύτης, καὶ ἐπι-
 τελεῖται δεξίωσις δεξίμου χωρὶς σαξίμου καὶ ἵππικὸν ἵπποδρό-
 μιον, καὶ τελεῖται κλητώριον κατὰ τὸν λεχθέντα τύπον. τῇ
 δὲ ὀγδόῃ τοῦ αὐτοῦ Μαΐου μηνὸς τελεῖται προέλευσις τῆς
 μνήμης τοῦ Θεολόγου ἐν τῷ ἑβδόμῳ, καὶ τελουμένης τῆς λει-10
 τουργίας, προτίθεται κλητώριον, καὶ συγκυλοῦνται κατὰ τὸ
 πον οἱ τῆς συγκλήτου πάντες κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης.
 τῇ δὲ κ' τοῦ Ἰουλίου μηνὸς ἐκτελεῖται διὰ λιτανίου προελύ-
 Βσεως ἔνδον τοῦ παλατιῦ ἡ μνήμη Ἡλιοῦ τοῦ προφήτου, καὶ
 δι' αὐτῆς ἡ ἀνάκλησις τῆς περιορήσεως τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν
 βασιλέως. προεκτελεῖται δὲ πρὸ αὐτῆς τῆς ἡμέρας ἐν τῇ
 παραμονῇ ἑσπερινὸν ἐν τῷ Φάρῳ, καὶ ἄδεται παρὰ πάντων
 ἀπολύσιμον ἄσμα ἰσόμελον τοῦ „συνταφέντες,” καὶ δίδεται
 τοῖς μαγίστροις, πραιποσίτοις, ἀνθυπάτοις, πατρικίοις καὶ ὀφ-
 φικιαλίοις εἰς τύπον παρὰ τοῦ βασιλέως σταυροῦντα ἀργυρῶ-
 τῇ δὲ ἐπαύριον ἡμέρα, ἐν ᾗ τὴν ἑορτὴν ἐκτελοῦμεν, πρακα-
 θέζεται ὁ βασιλεὺς μετὰ ἀλλαξιμάτων ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου χρυ-
 σοτρικλίνου, καὶ παρεστῶτος τοῦ μυστικοῦ κουβουκλείου, εὐ-

convivante Imperatori patriarcha; invitanturque ad eundem finem
 magistrī, praepositi, patricii, ceteri homines imperiales et metropo-
 litae pro ratione tabulae. Die undecimo Maii peragitur natalis ha-
 ius Urbis, et admittitur dextrimum seu turba salutantium et gratu-
 lantium, absque saximo tamen; celebratur etiam equestre certamen
 cursorium, modoque praedicto convivium. Die octavo Maii peragi-
 tur processio memoriae S. Iohannis Theologi in hebdomo, finitoque
 sacro officio, proponuntur dapes, et convocantur secundum ritum se-
 natorii omnes pro ratione mensae. Die vigesimo Iulii peragitur cum
 solenne supplicabunda processione intra palatium memoria Eliae pro-
 phetae, et per eam celebratur memoria dimissionis pii Domini no-
 stri [Leonis Sapientis] e custodia. Pridie illius diei autem seu in
 vigiliis peragitur in antecessum S. officium vespertinum in Pharo,
 et canitur ab omnibus cantus absolutivus eiusdem melodiae atque
 hymnus, qui incipit a voce: *συνταφέντες*, danturque ab Imperatore
 ex recepto ritu magistris, praepositis, proconsulibus, patriciis et of-
 ficialibus cruciculae argenteae. Altero autem die post, illo nempe,
 quo ipsum Eliae festum celebramus, praesidet Imperator in mutato-
 riis super glorioso chrysotriclino, adstante secreto cubiculo, introdu-
 cunturque praefectus sacelli et xenodochi et gerocomi, apportantes

ἄγονται ὅ,τε τοῦ σακελλίου καὶ οἱ ξηνοδόχοι καὶ γηροκόμοι, C
 προσάγοντες σταυρούς χρυσοστοιβιάτους κατὰ μίμησιν τῆς Ms.256. b
 ἑορτῆς τῶν βαΐων, καὶ λαμπροφορούντων πάντων, εἰσάγεται
 ἢ τάξις τῶν μαγίστρων, ἀνθύπατων, πατρικίων καὶ ὄφφικια-
 5 λίων ἔμπροσθεν τοῦ δεσπότη, καὶ διανομῆς τῶν λεχθέντων
 σταυρίων ὑπὸ τοῦ βασιλέως γενομένης, τελεῖται, ὡς ἔφαμεν,
 δημοσία λιτάνιος προέλευσις ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Θεο-
 τόκου τοῦ Φάρου ἐπὶ τὸν περιβλεπτον ναὸν τῆς μεγάλης νέ-
 10 ας ἐκκλησίας, καὶ τελουμένης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, προτί-
 θεται κλητώριον τῷ βασιλεῖ ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ συν-
 εστιᾶται τοῖς βασιλεῦσιν ὅ,τε πατριάρχης καὶ οἱ μητροπο-
 15 λῖται, μάγιστροι, πραιπόσιτοι, ἀνθύπατοι, πατρικιοὶ, ὄφφι-
 κιάλιοι καὶ λοιποὶ βασιλικοὶ κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης.
 προκαθέζεται δὲ ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ οἰκείου διβητησίου,
 20 καὶ δεῖ ἡμᾶς εἰσάγειν καὶ ἐξάγειν πάντας τοὺς κεκλημένους
 μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν ἀλλαξιμάτων χωρὶς τῶν χλανιδίων.
 τῇ δὲ ἐπαύριον τελεῖται δεξιῶσις δεξιῶμον καὶ μεγάλο σαξι-
 25 μον, καὶ προτεθέντος βασιλικῷ κλητωρίου ἐπὶ ἀποκοπτῆς
 τραπέζης ἐν τῷ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνῳ, προκαθέζεται ὁ βασι-
 30 λεὺς μετὰ τοῦ οἰκείου διβητησίου, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπιζειν
 εἰς συνεστίασιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς τάξεως πραιποσίτων, πατρι-
 κίων, ὄφφικιαλίων καὶ ἀπὸ τῶν σεκραϊτικῶν τῶν ὑπὸ καμπύ-Ed. L. 450
 γιον πάντων κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης· εἰσάγειν δὲ αὐ-
 τοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων τε καὶ χλα-

cruces auro incrustatas ad imitationem rituum festi palmarum, omni-
 busque splendide indutis, introducitur ordo magistrorum, procon-
 sulum, patriciorum et officialium in conspectum Domini; qui post-
 quam dictas cruces sua manu distribuit, instituitur, ut diximus, pu-
 blica solennis supplicabunda processio a templo S. Deiparae Phari
 ad illustre templum magnae novae ecclesiae; peractoque sacro officio,
 proponuntur epulae Dominis in chrysotriclino, convivantibus cum
 ipsis patriarcha et metropolitibus, magistris, praepositis, proconsulibus,
 patriciis, officialibus et reliquis imperialibus hominibus secundum
 capacitatem mensae. Praesidet Imperator in suo dibetesio, et
 conviviae a nobis introducuntur in suis quisque mutatoriis absque
 tunicis. Postero die instituitur exceptio deximi [seu salutantium
 procerum turbae] et magni saximi, propositisque epulis imperialibus
 super magna mensa in Iustiniani triclinio praesidet Imperator
 in suo dibetesio; nostrumque est invitare ad convivium ab ordine
 inde praepositorum, patriciorum, officialium, et sic porro, secreticos,
 quotquot campagia gerunt, pro ratione mensae; eosque introducere
 et educere in suis mutatoriis et tunicis. Reliqui autem magnates,

νιδίων. τοὺς δὲ λοιποὺς μαγίστρον, ἀνδραπάτουσ πατριάρχου
 καὶ ἄπαντας τοὺς βασιλικοὺς ἀνθρώπουσ ταμιεῦσιν αὐτοὺσ
 μετὰ θωρακίων καὶ κονδομανίκων εἰσ τὸ σάξιμον τῆσ τραπέ-
 ζησ, χορευόντων δὲ πάντων πέριξ τῆσ βασιλικῆσ τραπέζησ καὶ
 τὴν ἀναβῆναισιν εὐφημούντων τοῦ σοφωτάτου δεσπότη, δίδο-
 ται παρ' αὐτοῦ τούτοισ εἰσ φιλοτιμίασ ἐπίδοσιν ἀποκόμβιον
 ἔχον χρυσοῦ λίτρασ γ'. προσέχειν δὲ δεῖ τὴν ἀπολογία
 Β τοῦ δήμου, καὶ ἔξανιστῶν ἄπαντασ τοὺσ κεκλημένουσ πρὸσ
 εὐφημίαν τοῦ δεσπότη κατὰ τὸν προγραφέντα τύπον. ἐφε-
 ξῆσ δὲ ταύτησ τῆσ ἡμέρασ τελεῖται πεζοδρομίον βωτὸν τῶν
 πολιτῶν τυπωθὲν ἐπὶ Λέοντοσ τοῦ φιλοχρίστοσ δεσπότη,
 καὶ δίδονται σφραγίδια ὡσ κατὰ τύπον τοῦ βωτοῦ πεζοδρο-
 μίου, καὶ προτίθεται κλητώριον τῷ βασιλεῖ ἐπὶ ἀποκοπῆσ
 τραπέζησ κατὰ τὴν μέσσην θέσιν τοῦ περιφανοῦσ τρικλίνου
 Μ. 257. α τῶν ἰθ' τερπνῶν ἀκουβίτων, καὶ σννεστιῶνται τῷ βασιλεῖ αἰῖσ
 πραιπόσιτοι σὺν τοῖσ εὐνοῦχοισ πρωτοσπαθαρίοισ καὶ πριμι-
 κηρίοισ, τὸν ἀριθμὸν ἔξ, ὡσαύτασ καὶ πάντεσ οἱ πένητεσ οἱ
 C τὰ σφραγίδια τοῦ βασιλέωσ διὰ χειρὸσ τῶν μεγατάτων λα-
 βόντεσ, καὶ δίδονται αὐτοῖσ ἀποκόμβιον ἀνὰ νομίσματοσ α γ'.
 καὶ μεθ' ἡμέρασ δύο τελεῖται ἵππικὸν ἵπποδρομίον, καὶ προ-
 τίθεται κλητώριον ἐπὶ τοῦ τρικλίνου τοῦ καθίσματοσ, καὶ δεῖ
 ἡμᾶσ εὐτρεπίεσιν εἰσ σννεστιάσιν τῷ βασιλεῖ φίλουσ κατὰ
 τὸν ἐν τοῖσ ἵπποδρομικοῖσ κλητωρίοισ λεχθέντα τύπον. ἐπὶ

ut magistri, proconsules, patricii et omnes homines imperiales reser-
 vantur ad peragendum in thoracibus et condomaniciis saximum aut
 choream mensae. Saltantibus autem omnibus circa sacram mensam
 et liberationem sapientissimi Domini celebrantibus datur ab ipso
 nomine doni gratuiti apocombium continens litras tres. Attendere
 deinceps oportet, quando factiones acta dicere incipiant, et tum ex-
 citare convivas ad laudes Domini dicendas, prout supra praescriptum
 est. Immediate post illum diem peragitur votum pesodromium seu
 quo pedestres urbani cursores certant, a Leone, Christum amante
 Domino, institutum et ordinatum; danturque [pauperibus] tesserae,
 ut in tali voto cursorio moris est. Dein proponuntur sacrae dapes
 super peculiare mensa in media parte illustris triclinii iucundorum
 novendecim accubitum seorsim posita. Convivantur Imperatori
 praepositi, eunuchi protospatharii et primicerius, in universam hi
 sex; deinde quoque pauperes omnes, qui tesseras imperiales per ma-
 nus magnatum acceperunt; hi donantur viritim singulis nummis et
 quaternis miliariensibus. Tertio die post peragitur certamen eque-
 stre cursorium, et celebratur convivium in triclinio cathismatis, ad
 quod invitamus amicos, quos moris esse in ludis equestribus invi-
 tari supra diximus. Die Augusti sexto celebratur processio in mu-

δὲ τῆς ε' τοῦ Ἀυγούστου μηνὸς ἡμέρας ἐκτελεῖται ἡ προέ-
 λευσις μετὰ ἀλλαξίματος ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ Θεοῦ καθολικῆ
 ἐκκλησίᾳ, καὶ τελουμένης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, συνεστιῶν-
 ται τῷ βασιλεῖ οἱ πολλύκις ἐπὶ τοῦ κράματος μνημονουθέν- D
 ῖτες φίλοι, καὶ ὑποστρέφει ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸ παλάτιον ἐμ-
 πράτως, καὶ προτίθεται κλητώριον τῷ βασιλεῖ ἐπὶ ἀποκοπτῆς
 τραπέζης ἐν τῷ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνῳ, καὶ δεῖ ἡμῶς εὐτρε-
 πίζειν εἰς συνεστίασιν τῷ βασιλεῖ φίλους ἀπὸ τῆς τάξεως
 τῶν μαγίστρων, ἀνθυπάτων, πατρικίων, ὄφφικιαλίων, πρω-
 τοσπαθαρίων καὶ λοιπῶν συγκλητικῶν τῶν ὑπὸ καμπάγιον
 ὄντων κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ
 ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων χωρὶς τῶν χλανιδίων
 διὰ τὸ καὶ τὸν βασιλέα μετὰ τοῦ οἰκείου διβητησίου προκα-
 θεοθῆναι. τῇ δὲ ιε' τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἡμέρα τελεῖται δημο- EdL. 451
 σία προέλευσις τῆς κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν
 Θεοτόκου ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ αὐτῆς τῷ ἐν βλαχέρναις, καὶ
 τελουμένης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, προτίθεται κλητώριον ἐπὶ
 ἀποκοπτῆς τραπέζης ἐν τῷ κάτω τρικλίνῳ τῷ ὄντι ἐπὶ τὰ
 παλάτια τῆς θαλάσσης, καὶ προκαθέζεται ὁ βασιλεὺς σὺν
 τῷ πατριάρχη μετὰ τοῦ οἰκείου αὐτοῦ διβητησίου. καὶ δεῖ
 ἡμῶς εὐτρεπίζειν εἰς συνεστίασιν αὐτοῦ φίλους ἀπὸ τῆς τά-
 ξεως τῶν μαγίστρων, πραιποσίτων, ἀνθυπάτων, πατρικίων,
 ὄφφικιαλίων, μητροπολιτῶν καὶ λοιπῶν ἀρχόντων βασιλικῶν
 τε καὶ ταγματικῶν κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης. εἰσάγονται B

tatoris in magnam Dei catholicam ecclesiam, sacroque officio finito,
 convivantur ibidem Imperatori amici, quos saepe iam nominavimus,
 de mixto quum memoraremus. Revertitur deinceps Imperator in pa-
 latium splendida cum pompa, ipsique proponuntur dapes in pecu-
 liare mensa triclinii Iustiniani, quo invitamus magistros, proconsu-
 les, patricos, officiales, protospatharios et reliquos senatores cam-
 pagia gerentes pro capacitate mensae. Introducuntur et educuntur
 n suis mutatoris absque tunicis, quia etiam ipse Imperator in suo
 libetesio praesidet. Eiusdem mensis die decimo quinto peragitur
 publica processio dormitionis sanctissimae dominae Deiparae in ve-
 nerabile templum eius, quod est in blachernis, sacroque peracto of-
 ficio, proponitur prandium super mensa peculiare in inferiore tri-
 clinio, quod versus palatia maritima spectat, praesidetque Impera-
 tor cum patriarcha in suo dibetesio. Invitare ad illius convivii com-
 unionem nos oportet amicos de ordine magistrorum, praeposito-
 um, proconsulum, patriciorum, officialium, metropolitaram et
 eliquorum magistratum, tam palatinorum, quam militarium, pro
 atione capacitateque mensae. Introducuntur et educuntur sic: ma-

δὲ καὶ ἐξάγονται οὕτως· οἱ μὲν μάγιστροι, πραιπόσιτοι, κα-
 τρῖκιοι, ὄφρικιαῖοι καὶ οἱ ὑπὸ καμπάγιον πάντες μετὰ τῶν
 οἰκείων ἀλλαξιμάτων· οἱ δὲ λοιποὶ βασιλικοὶ μετὰ τῶν οἰ-
 κείων σκαραμαγγίων καὶ μόνον. ἐν δὲ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ δέλης
 Ms. 257. b ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Διομηδούς, καθ'
 τῇ ἐπαύριον τελουμένης τῆς λειτουργίας, προτίθεται κλητώ-
 ριον κατὰ τύπον, καὶ συνεσθίουσι τῷ βασιλεῖ ὁμοίως οἱ ἐκ
 τῆς συγκλήτου πάντες. τῇ δὲ καθ' τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἡμέρᾳ
 ἐκτελεῖται ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου καὶ ὀρθοδόξου μεγάλου βασι-
 Cλέως ἡμῶν Βασιλείου, καὶ προέρχονται μετὰ σκαραμαγγίων¹⁰
 ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων οἱ βασιλεῖς ἐμπρόστω, καὶ
 τελουμένης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, ὑποστρέφουσιν ὁμοίως ὁ-
 καδε μετὰ δόξης, καὶ προτίθεται κλητώριον ἐν τῷ Ἰουστινια-
 νοῦ τρικλίῳ, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς συνεστίασιν τοῦ
 βασιλεῦσι φίλους ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων, τῶν συγ-¹⁵
 κλητικῶν βασιλικῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπε-
 ζης· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων σκα-
 ραμαγγίων καὶ μόνον διὰ τὸ καὶ τοὺς βασιλεῖς ἐν τῷ ται-
 ούτῳ σχήματι ἀκουμβίζειν. τῇ δὲ ἐπαύριον ἐκτελεῖται διὰ
 D δεξίμου ἢ ἐν Χριστῷ αὐτοκρατορία τῶν πιστῶν βασιλέων,²⁰
 Λέοντος καὶ Ἀλεξάνδρου, καὶ τελουμένου αἰσίως τοῦ δεξίμου,
 προκαθίζονται πάλιν οἱ εὐσεβεῖς δεσπότες εἰς πολλῶν ἀντί-
 ληψιν ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ αὐθις στοιχεῖται τὸ κλητώριον

gistri, praepositi, patricii, officiales et qui campagia gerunt omnes,
 in suis mutatoriiis; reliqui basilici tantum in suis scaramangis.
 Eiusdem ipsius diei vespera [seu horis pomeridianis] abit Imperator
 in templum S. Diomedis; et altero die post, peracto sacro officio,
 proponuntur dapes more consueto, et convivantur Domino etiam
 tunc de toto senatu delecti amici. Die vigesimo nono eiusdem
 mensis celebratur memoria [et dies emortalis] sancti et orthodoxi
 magni nostri Imperatoris Basilii [eo die pie defuncti]. Solemnis
 tunc splendidaque in pompa procedunt Imperatores nostri [Leo et
 Alexander] induti scaramangis in templum SS. Apostolorum; san-
 ctoque officio finito, redeunt eodem modo cum gloria domum, et
 apponuntur epulae in Iustiniani triclinio, ad quarum communionem
 invitandi nobis sunt amici, ut magistri, homines senatorii, homines
 imperiales, pro spatio mensae. Introducuntur et educuntur in suis
 tantum scaramangis, propterea quod et ipsi Domini tali in habitu
 accumbunt. Altero die post celebratur cum deximo seu solenni
 salutantium et gratulantium exceptione autocratoria seu natalis pii
 in Christo imperii fidelium Imperatorum Leonis et Alexandri; ab-
 solutoque cum solennibus cerimoniais deximo, rursus praesident pii
 Domini in throno auxilium flagitantibus oblatum et praemia hono-

τοῦ δεσπότου, καὶ δεῖ ἡμῶς ἐδρεπέζειν εἰς συνεστίασιν τῶν βασιλέων ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων, πραιποσίτων, ἀνθυπάτων, πατρικίων, ὀφφικιαλίων, πλὴν τῶν εὐνούχων, τοὺς ἡμίτους ἀπάντων, καὶ ἀπὸ τῆς τάξεως τῆς ὑπὸ καμψάγιον συγκλήτου, καὶ τῶν ταγματικῶν ἀλλαξιμάτων κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης, καὶ εἰσάγειν μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων καὶ χλανιδίων, τοὺς δὲ λοιποὺς ἅπαντας ταμιεύειν εἰς Ed.L. 452 χόρευσιν τῆς χαρᾶς τοῦ δεσπότου. κύκλῳ γὰρ χορεύοντες μετὰ χρυσοῦν θωρακίων τοὺς ἐπαινοὺς πλέκουσι τῶν εὐσεβῶν δεσποτῶν, καὶ δίδονται πᾶσιν φιλοτιμίας δῶρον, χρυσοῦ λίτραι ἑξ, καὶ διανέμεται πᾶσι παρὰ τοῦ πρωτομαγίστρου καὶ τοῦ βασιλικοῦ ἀρτοκλίνου κατὰ τύπον τῶν καθ' ἡμῶς κωνδακίων. τῇ δὲ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ τελεῖται ἐπομένως ἱππικὸν ἱπποδρόμιον, καὶ προτίθεται τὸ κλητώριον ἐπὶ τοῦ τρικλί- 159ου τῶν καθισμάτων, καὶ συγκαλοῦνται εἰς συνεστίασιν τῇ Β βασιλεῖ φίλοι κατὰ τὸν ἐν τοῖς ἱπποδρομικοῖς κλητωριοῖς γραφέντα τύπον. τῇ δὲ ὀγδόῃ τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς ἡμέρᾳ τελεῖται προέλευσις τῶν γενεθλίων τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ προέρχονται Ms. 258. a 200ὶ βασιλεῖς ἐμπράττως μετὰ πάσης τῆς συγκλήτου ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Θεοτόκου τῶν χαλκοκρατίων, καὶ τελουμένης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, ὑποστρέφει ὁ βασιλεὺς ἔφιππος μετὰ

resque merentibus collatum; quo facto rursus instruitur sacrum convivium, ad quod invitamus delectos de ordine magistrorum, praepositorum, proconsulum, patriciorum, officialium praeter eunuchos omnium, sed ordinum tantum partem dimidiam; de cetero campagia gerente senatu et militaribus urbanis magistratibus mutatoria gerentibus quotquot mensa capit. Hi suis in mutatorii et tunicis introducuntur. Reliquos autem omnes reservamus ad choream, quae exhilarandi Domini nostri gratia instituitur. In orbem hi saltando aureis in thoracibus pepulum veluti laudum piis nostris Dominis tot vocum tam vario et non desinente concentu texunt. Pro quo studio accipiunt donarii nomine auri litras sedecim; quae inter ipsos a protomagistro et regio artocline secundum formulam et praescriptum codicem collegii nostri distribuuntur. Sequente die perficitur consequi praedictas hilaritates solens certamen equestris cursus, et proponuntur epulae in triclinio cathismatum, et invitatur ad convivandum Domino amici, quos rituale postulat ad convivium in equestribus talibus exercitiis instituenda invitari. Octavo die Septembris peragitur processio ob natalem diem sanctissimae dominae nostrae Deigenitricis et semper virginis Mariae; qua Imperatores in magna pompa cum toto senatu ad templum S. Deiparae chalcoprationum procedunt. Ubi postquam finit sacrorum of-

χρυσού σκαραμαγγίον εμπράττως, και προτίθεται κλητώριον ἐπὶ ἀποκοπῆς τραπέζης ἐν τῷ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνῳ, και συναεσιῶνται τῷ βασιλεῖ οἱ ἀπὸ τῆς συγκλήτου πάντες. εἰσάγονται δὲ μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων και μόνον. τῇ δὲ τεσσαρισκαιδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός τελεῖται ἡ ὑψώσις και ἐμφάνια τοῦ τιμίου και ζωοποιοῦ σταυροῦ, και ἀτέρχονται οἱ βασιλεῖς ὄρθρου βαθέως ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Σοφίας, ποτὲ δὲ και ἀπὸ ἐσπέρας· και τελουμένης τῆς τρίτης ὑψώσεως τοῦ παναγίου ξύλου, κατέρχονται πάλιν οἴκαδε διὰ τῶν διαβατικῶν ἐν πρώτοις, και τελουμένης παγαγῆς προελύνσεως τοῦ ἐνδον τοῦ παλατίου, προτίθεται κλητώριον ἐν τῷ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνῳ, και δεῖ ἡμᾶς συγκαλέσασθαι εἰς συναεσίαν τῶν βασιλέων φίλους κατὰ τὸν ἤδη τῶν κλητωρίων λεχθέντα Δτύπον· εἰσάγειν δὲ πάντας μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων και μόνον. ἐπὶ δὲ τοῦ μηνός Νοεμβρίου τελοῦνται τὰ βροσ-15 μάλια τῶν δεσποτῶν, και τελουμένου ἐφ' ἐκάστου κλήσει τοῦ ἐσπερίου φωτοφανοῦς σαξίμου, δίδονται ἀποκόμβια τὰδε· ἐπὶ μὲν τοῦ βροσμάλλιου Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότης χρυσοῦ λίτραι κ'. ἐπὶ δὲ τοῦ εὐτυχοῦς Ἀλεξάνδρου αὐγούστου χρυσοῦ λίτραι ι'. ἐπὶ δὲ τῆς εὐσεβοῦς Ζωῆς αὐγούστης χρυ-20 σοῦ λίτραι η'. αὗ και διανέμονται ὑπὸ τοῦ μεγάλου πρωτομαγίστρου και τοῦ κλεινοῦ ἀρτικλίνου τοῦ βασιλικοῦ κατὰ τῶν

ficium, rexit Imperator in equo, indutus aureo scaramangio, magni cum pompa; proponuntur epulae super separata mensa Iustiniani triclinii, et senatorii omnes Domino convivantur. Introducuntur autem in suis scaramangiis tantummodo. Die decimo quarto eiusdem mensis peragitur exaltatio et monstratio venerabilis et viviscae crucis. Imperatores tum ascendunt summo mane, interdum etiam post vesperam [vigiliarum praecedentium], in templum S. Sophiae, peractaque terna crucis exaltatione, abeunt rursus domum per porticum omnium primi. Processione deinceps pagana intra palatium confecta, exponitur convivium in Iustiniani triclinio, ad quod invitamus amicos Domini, quales iam saepe diximus ad publica talia convivia invitari. Introducuntur omnes in suis scaramangiis tantum Mense autem Novembri peraguntur brumalia Dominorum, finitaque post uniuscuiusque [Leonis puta, Alexandri, Augustorum et Zoë Augustae] coenam vespertina sub taedis chorea, dantur apocombia haec. In brumalio Leonis, Christum amantis Domini, auri litrae viginti; felicissimi autem Alexandri Augusti litrae auri decem, tandem in brumalio [quod editur nomine] piaë Zoë Augustae auri litrae octo, quae distribuuntur a magno protomagistro et a clarissimo articlino regio secundum formulam codicillorum nostri collecti. Hae ergo omnes rituales et solennes anniversariae convivations im-

περιχόμενον τύπον τοῦ καθ' ἡμᾶς κονδακίου. ἀδται οὖν πᾶ- Ed.L. 453
 σαι αἱ τυπικαὶ περιοδικῶς ἐρχόμεναι τῷ χρόνῳ κλήσεις εἰ-
 δικὴν τινα εἰσάγουσιν, ὡς ἔφαμεν, τῶν κλητωρίων τάξιν.
 διὸ καὶ ταύτας εἰς ὑπόμνησιν τῶν καθ' ἡμᾶς τελουμένων ἐμ-
 5φανῶς προθέμενοι ἀπταίστῳ λόγῳ αἴτησιν προσάγομεν προσ-
 ἔχειν ταύταις εἰς ἡμῶν συντήρησιν καὶ κλέους δόξαν.

ΚΕΘ. γγ'.

Περὶ διανομῶν τῶν εὐσεβιῶν τοῦ βασιλέως ἐν τε τοῖς βρουμαλλοῖς B
 καὶ στεψίμοις καὶ αὐτοκρατορλαῖς.

10 Ἐπειδὴ τινες τῶν ἐν ἀξιώμασι διαπρεπόντων, ληχνοτέ-
 ραν τὴν ἔφεσιν τῶν χρημάτων ἔχοντες, ἀμφισβητήσεις καὶ
 λόγους ἐγείρουσι περὶ τῆς διανομῆς τῶν διδομένων χρημά-
 των καὶ τὴν ἐξ ἀρχαίων τῶν χρόνων παρακολουθήσασαν συν- Ma. 258. b
 ἡθειαν ἀνατρέπειν σπουδαίουσιν· φέρε δὴ καθὼς ἐκ τῶν
 15πρὸ ἡμῶν ἐγγράφως παρελάβομεν τύπον, καὶ ὑμῖν παραδώ-
 σωμεν. πᾶν γὰρ τὸ ἀρχαιότητι διαφέρον αἰδέσιμον, οὔτε
 προσθήκην τῶν πάλαι διανομῶν καινουργεῖν σπεύδοντες, οὔτε C
 ἐλάττωσιν τῶν προπραχθέντων ποιούμενοι. δεῖ γὰρ τὸν δια-
 νομέα τῶν τοιούτων ἀρτικλίην πρὸ γε πάντων τὸ ποσὸν τῆς
 10δωρεῆς ἐκμανθάνειν, καὶ εἰθ' οὕτως ἀκριβολογεῖν τὰς τῶν
 ἀξιομάτων διαφορὰς, καὶ ἐκάστη ἀξιομάτων τάξει συγκα-

6. συντήρησιν κλέους καὶ δόξαν conl. R.

portant secum peculiarem, ut diximus, ordinem cerimoniarum con-
 vivalium. Quapropter etiam hos quum accurato diligenterque ab
 erroribus repurgato sermone in conspicuo proposuerimus memoriae
 gratia eorum, quae a nobis peraguntur peragique et observari de-
 bent, rogamus in fine, velitis etiam his animam attendere, quo et
 dignitatem ordinis nostri conservetis, et gloriam famamque auferatis.

CAP. 53.

*De distributione piarum largitionum Imperatoris tam in brumaliis,
 quam in natalibus coronationis et imperii.*

Quia vero quidam in dignitatibus constituti avidiuscule nummis
 inhiantes rixas circa distributionem datorum munerum excitare so-
 ent, et consuetudinem, quae ab antiquis inde temporibus ad haec
 nostra pertinuit, evertere student, age dum etiam hac de re quem
 maioribus traditum accepimus litteris mandatum typum et modum
 vobis tradamus. Omne enim ab antiquitate eminens reveren-
 tiam sui incutit. Neque addendo vetustis largitionibus novare quid-
 uam volumus, neque minuere et decurtare olim facta. Oportet ita-
 ue articlinum, cuius est largitiones distribuere, ante omnia quanti-
 tatem doni nosse, dein accurate differentias dignitatum et munerum

ταριθμεῖν τοὺς αὐτῆς μετόχους, κἄν ἐλάττωτες τῶν ἀξιωμα-
των τυγχάνουσι· καὶ τοῖς μὲν μαγίστροις συγκαταλέγειν τὸν
τε βαίκτορα καὶ τὴν ζωστήν πατρικίαν, τὸν σύγκελλον καὶ
τοὺς ἀπὸ μαγίστρων μοναδικούς καὶ τὸν πραιπόσιτον, ἅμα
δὲ καὶ τῷ οἰκειακῷ παρακοιμωμένῳ τοῦ μεγάλου ἡμῶν βα-⁵
σιλέως· εἰς δὲ τὴν τῶν ἀνθυπάτων τάξιν συναριθμεῖν τοὺς
εὐνούχους πατρικίους· ἐν δὲ τῇ τάξει τῶν λοιπῶν πατρικίῳ
συγκατατάττειν τοὺς ἐν τῷ βῆλῳ τῶν πατρικίων τεταγμένους
ὄφφικιαλλούς, ἤγουν τοὺς πρωτοσπαθαρίους καὶ στρατηγούς,
τοὺς πρωτοσπαθαρίους καὶ πραιποσίτους, τὸν δομέστικον τῶν¹⁰
σχολῶν, τὸν ἐξσκούβιον, τὸν ὑπαρχον, τὸν γενικόν, τὸν συ-
κελλάριον, τὸν κνέστορα, τὸν δρουγγάριον τῆς βίγλης, τὸν
πρωτοβεστιάριον τοῦ δεσπότη, τὸν τῆς τραπέζης, καὶ, εἰ
τύχοιεν, παπίας μέγας καὶ ἑταιρειάρχης πρωτοσπαθάρως
εὐνούχος· ἐν δὲ τῇ τάξει τῶν σεκραιτικῶν ὄφφικιαλλίων συγ-¹⁵
Ed.L. 454 καταριθμεῖν τοὺς εὐνούχους πρωτοσπαθαρίους, πριμικηρίους
καὶ ὄστιαρίους καὶ τοὺς ἐμπράτους κριτάς καὶ μόνον· ἐν
δὲ τῆς τάξεως τῶν πρωτοσπαθαρίων δεξὶ διαστέλλειν τοὺς τοῦ
χρυσοτρικλίνου καὶ μαγλαβίτας καὶ ἀρτικλίνας . . . μικρὸν
πλέον προτιμᾶσθαι. τοὺς δὲ σπαθαροκανθιδάτους . . . συγ-²⁰
αριθμεῖν τοῖς σπαθαροκουβικουλαρίοις μετὰ τῶν σπαθαρίων
καὶ στρατόρων καὶ ἀπ' αὐτῶν τοὺς κανθιδάτους μανδάτορας
συγκαταλέγειν, δηλονότι τῶν σεκραιτικῶν νοταρίων ὑπέξαιρο-

cuique competentium proportionem supputare, et tandem quot de unoquoque dignitatum ordine muneris participes futuri sint: etiamsi quidam eorum dignitates nullas gerunt [et axiomati non sunt, tamen ad axiomati alicuius obsequium pertinent]. Ita classi magistrorum accensere oportet rectorem et zosten patriciam, syacellum exmagistros, vitam monachalem deinceps amplexos et praepositum; item privatum magni nostri Domini paracoemomenum seu accubitorum. Classi proconsulum eunuchos patricos, classi reliquorum patriciorum officiales in velo patriciorum constitutos, id est protospatharios praepositos, domesticum scholarum, domesticum excubitorum, praefectum Urbis, genicum seu praefectum acrarum, sacellarium, quaestorem, drungarium vigiliae, protovestiarium Domini, praefectum mensae et papiam magnum atque hetaeriarum protospatharium eunuchum, si tum temporis hi duo postremi in comitatu existant. Ordini secretalium officialium accenseri debent eunuchi protospatharii, primicerii, ostiarius et iudices, sed hi functionem exercentes tantum. Ab ordine autem protospathariorum secernere oportet ministros et praefectos chrysotriclini et maglabitas et artidinas. Hos enim decet plus accipere. Spatharocubiculariis accensentur spatharocandidatos, spatharios, stratores, candidatos, mandatores;

μένων ἐκ πάντων τῶν τοῦ λαυσιακοῦ ἀρχόντων. καὶ ἡνίκα ἐκάστη ἀρμοζόντως τάξει τοὺς συμμετόχους ἐξαριθμήσῃ, κα- Β
τὰ τὸ ποσὸν τοῦ δώρου τῆς εὐεργεσίας ποιῆσθαι τὰν συλλο-
γισμὸν, ὡς λεχθῆσεται. ἡνίκα γὰρ ὁ μάλιστα ἀτομον τυ-
5χὸν λάβῃ μύραν, οἶονεὶ „ κ', ὄφειλε λαμβάνειν ὁ ἀνθύπατος *Ma. 259. 4*
τὸ ἡμισυ τούτου, νομίσματα ἰ'. ὁ δὲ πατρικίος ὄφειλε ὑπο-
πίπτειν τῷ ἀνθυπάτῳ „ α', καὶ λαμβάνειν νομίσμ. θ', ὁ δὲ
ὄφφικιάλιος τὸ δέμοιρον τοῦ πατρικίου νομίσμ. ε', οἱ δὲ
πρωτοσπαθάριοι λιτοὶ τὸ ἡμισυ τοῦ πατρικίου νομίσμ. δ'.
10πρωτομῶνται δὲ οἱ τοῦ χρυσοτρικλίνου καὶ οἱ τοῦ μαγλαβίου
πρωτοσπαθάριοι καὶ οἱ ἀρτικλίνου ὑπὲρ τοὺς λιτοὺς πρωτο-
σπαθάριους νομίσμ. γ', οἱ δὲ σπαθαροκουβικουλάριοι καὶ
σπαθαροκандιδάτοι τὸ δέμοιρον τοῦ πρωτοσπαθαρίου „ γ'. οἱ δ'
δὲ κουβικουλάριοι καὶ σπαθάριοι καὶ στρατορες λαμβάνουσι
15τὸ ἡμισυ τοῦ πρωτοσπαθαρίου „ βδ'. οἱ δὲ κاندιδάτοι μα-
γλαβῆται ἀνὰ „ ε'. οἱ δὲ σεκραιτικοὶ χαρτουλάριοι καὶ νο-
τάριοι ὑποπίπτουσι τοῖς τοῦ λαυσιακοῦ ἀρχουσιν, ἕκαστος
κατὰ τὸ ἴδιον ἀξίωμα, τρίτον. οἱ δὲ ἀρχοντες τοῦ βασι-
λικοῦ βεστιαρίου ὑποπίπτουσι καὶ αὐτοὶ κατὰ τὰς οἰκείας
20ἀξίας ἀπὸ τῶν βασιλικῶν τοῦ λαυσιακοῦ κατὰ τὸ δέμοιρον
μέρος τοῦ πρωτοτύπου, οἷον οἱ πρωτοσπαθάριοι ἀπὸ τῶν
οἰκειακῶν λιτῶν πρωτοσπαθαρίων, τὸ δέμοιρον „ γ', καὶ οἱ

secretici autem notarii eximuntur soli de omnibus lausiacy magistrati-
bus. Quum itaque unicuique classi convenienter supputaverit par-
tem muneris laturus, tunc debet ex quantitate doni calculum bene-
ficii cuique individuo competentis hunc in modum inire. Quando
magister portionem integram, quam cum alio nullo partitur, acci-
pit, e. c. viginti nummos, tunc accipit proconsul dimidiam, id est dec-
cem; et patricius hoc ipso uno nummo minus, id est novem nummos.
Officialis bessem accipit, id est nummos sex. Protospatharii simplices
accipiunt dimidium eius, quod patricius accipit, id est nummos qua-
tuor. Ministri chrysoetriclini, protospatharii maglabii, et articlinae
accipiunt ternos nummos plus, quam simplices protospatharii. Spa-
tharocubicularii et spatharocandidati accipiunt tres quartas partes
eius, quod protospatharii; nempe, ternos nummos. Cubicularii, spa-
tharii, stratores accipiunt dimidiam eius, quod accipiunt protospa-
tharii, nempe binos cum tribus miliariis; candidati maglabiae ac-
cipiunt senos. Secretici chartularii et notarii ferunt una tertia parte
minus, quam eiusdem secum ordinis proceres palatii lausiacy. Ea-
dem ratio ceterorum vestiarii procerum respectu ad vestiaritas lau-
siacy. E. c. lausiacy protospatharii ferunt quaternos. Protospatharii
domestici simplices ferunt ternos. Horum ternorum una tertia parte
minus ferunt spatharocandidati, nempe binos. Horum binorum una
gemina parte minus ferunt spatharii et stratores, id est singulos num-

σπαθαροκανδιδάτοι τῶν τριῶν τὸ δῖμοιρον „ β, καὶ οἱ σπα-
 D θάριοι καὶ στρατορες τῶν δύο τὸ δῖμοιρον αῖ, οἱ δὲ κανδι-
 δάτοι ζῖ, φολ. κ, οἱ δὲ λιτοὶ καὶ ἑβδομάριοι ἀπὸ ζς, οἱ
 δὲ ὑπουργοὶ τῆς τραπέζης τοῦ βασιλέως καὶ τῆς ἀγγύ-
 στης ἀπὸ ζ πάντες, οἱ δὲ διὰ πόλεως πρωτοσπαθάριοι ἀπὸ 5
 νομίσμ. α, οἱ δὲ σπαθαροκανδιδάτοι ἀπὸ ζς, οἱ δὲ σπαθά-
 ριοι στρατορες λαμβάνουσι τὸ ἥμισυ τοῦ πρωτοσπαθαρίου „ βδ,
 οἱ δὲ κανδιδάτοι μαγλαβῆται ἀνά „ ε, οἱ δὲ σεκρετικοὶ χαρ-
 τουλάριοι καὶ νοτάριοι ὑποπίπτουσι τοῖς τοῦ λαυσιακοῦ ἄρ-
 χουσιν, ἕκαστος κατὰ τὸ ἴδιον ἄξιωμα „ γ. οἱ δὲ ἄρχοντες 10
 τοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου ὑποπίπτουσι καὶ αὐτοὶ κατὰ τὰς
 Ed. L. 455 οἰκείας ἀξίας ἀπὸ τῶν βασιλικῶν τοῦ λαυσιακοῦ κατὰ τὸ δῖ-
 μοιρον μέρος τοῦ πρωτοτύπου, οἱ δὲ σπαθάριοι, στρατορες,
 ὕπατοι ἀπὸ ζ, οἱ δὲ κανδιδάτοι βεστήτορες ἀπὸ γ. δίδεται
 δὲ καὶ ἔξω τούτου ἐκ τῆς αὐτῆς ποσότητος τῷ μὲν πρωτοβε- 15
 στιαρίῳ . . . κατὰ τὴν ποσότητα τῶν λιτρῶν τῇ λίτρῃ α, τῷ
 δὲ τῆς καταστάσεως „ κ καὶ τῷ ὀστιαρίῳ „ κ, τῷ μέρει Βε-
 νέτων „ δ, τῷ μέρει Πρασίνων „ δ, τῷ ὀρχιστῇ . . . δια-
 τρέχουσι „ γ, τοῖς μανδάτορσι τοῦ λογοθέτου . . τοῖς νομο-
 φύλαξι „ γ, καὶ τῷ ἀρτικλίῳ τῷ διανεμόντι τὸ ἀποκόμβιον. 20
 Ms. 259.b καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τῆς τῶν βρουμαλίων δωρεῶν διανομῆς.
 Βέν δὲ τοῖς στεψίμοις τῶν βασιλέων καὶ ταῖς αὐτοκρατορίαις

16. Hic et deinceps aliquot versibus codicis litterae legi non poterant.

mos cum tribus miliaresiis. Candidati ferunt terna miliar., folles vi-
 cenos; simplices candidati et hebdomarii miliaresia sena. Ministri
 mensae Augusti et Augustae pariter singula miliaresia. Urbani pro-
 tospatharii nummos singulos; spatharocandidati miliaresia sena; spa-
 tharii stratores dimidium protospatharii, nempe nummos binos, mil
 terna. Candidati maglabitae nummos senos. Secretales chartularii
 et notarii, quisque pro ratione suae dignitatis, ternos nummos mi-
 nus ferunt, quam chartularii et notarii lausiaci. Pariter ferunt
 praefecti regii vestiarii, secundum suas quisque dignitates, dimoerum
 supra scriptae originalis formae minus, quam iidem praefecti regii
 vestiarii ad lausiacum palatium pertinentes; spatharii, stratores, con-
 sules miliar. singula; candidati vestitores terna. Datur autem extra
 hoc quoque ex eadem quantitate protovestiario quidem . . . secun-
 dum quantitatem litrarum 18 libra 1; cerimoniaro nummi 20; ostia-
 rio tantundem; factioni Venetae nummi 4; Prasiniae tantundem. Sal-
 tatori . . vernaculis nummi 3; mandatoribus logothetae . . sceno-
 phylaxi nummi 3; articlinae distribuenti apocombium. Obtinet hic
 modus in distributione donarii brumaliorum. At in natalibus coro-
 nationis et imperii eximuntur et partem nullam ferunt secretorum

ὑπεξαιρουῦνται πάντες οἱ τῶν σεκρέτων χαρτουλάριοι καὶ νοτάριοι καὶ τὰ βεστιά καὶ ὑπουργαὶ καὶ οἱ διὰ πόλεως πάντες. καὶ γίνεται ἡ διανομὴ εἰς μόνους τοὺς ἄρχοντας τοῦ λαυσιακοῦ, οἷον εἰς μαγίστρους, πραιποσίτους, ἀνθυπάτους, Σπατρικίους, πρωτοσπαθαρίους, σὺν τοῖς εὐνούχοις πρωτοσπαθαρίοις καὶ μόνον· σπαθαροκανδιδάτοις, σπαθαρίοις, καὶ στρατῶρες καὶ κανδιδάτοις, καὶ εἰς τοὺς λεχθέντας ἐξωβρεματῶν ἀποκομβίων. οἱ γὰρ τοῦ κουβουκλείου πάντες ἰδιαζόντως τὰ ἀποκόμβια λαμβάνουσιν.

C

10

Περὶ συνηθείας τῶν ἀρτικλιῶν.

Ἐπεὶ δὲ τὰς διὰ τῶν βραβείων καὶ διὰ λόγων προσγινομένων ἀξίων διαιρέσεις καὶ ὑποδιαιρέσεις, αὐξίαι τε καὶ μειώσεις, προσκλήσεις τε καὶ ὑποκλήσεις, εἰς τοῦμφανὰς ἐποιήσαμεν, φέρε δὴ καὶ τὰς ἔκπαλαι τοὺς ἀρτικλίνας παρὰ 15 τῶν βασιλέων ἐκτυπωθείσας συνηθείας, καὶ ἐκ τίνων προσώπων ταύτας διδοῦναι αὐτοῖς ἠφορίσθη, ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων ἐρανισάμενοι τῆδε τῇ γραφῇ παραδοίημεν. προβαλλομένης D γὰρ ζωστής ἢ μαγίστρου, δίδεται αὐτοῖς ἐξ ἑκάστου αὐτῶν καθάπαξ „ κδ'. τιμωμένου δὲ συγκέλλου, δίδεται αὐτοῖς συν- 20 ἠθεια παρ' αὐτοῦ καθάπαξ „ ιβ'. ἀναγομένου δὲ εὐνούχου ἢ βαρβιάτου εἰς πατρικίότητα, ἢ ἀνθυπάτου γενομένου τινός,

1. ὑπεξαιρουῦνται cod. et ed.

chartularii et notarii, et qui ad vestiarium, et qui ad ministerium culinarium pertinent, et urbani omnes; adeoque participant de distributione donariorum tunc dari solitorum tantum proceres lausiaci; ut magistri, praepositi, proconsules, patricii, protospatharii barbati, protospatharii eunuchi; sed hi soli tantum de genere eunuchorum; spatharocandidati, spatharii, stratores, candidati et illi, qui appellatione ἐξώβρεμα apocombiorum comprehenduntur. Cubiculi enim homines omnes seorsim accipiunt tunc temporis apocombia sua.

DE CONSUETUDINE ARTICLINIS DEBITA.

Post expositas igitur dignitatum, tam earum, quae cum insignibus, quam earum, quae nudo verbo tribuuntur, differentias maiores minoresque, incrementa et decrementa, introducendi ad sacram mensam et inde rursus educendi modos, aegedum tradamus nunc quoque compilatas ex antiquis libris consuetudines, quas Imperatores iam a longo tempore articlinis assignarunt, quantas et a quibus dandas. Promota itaque zosta aut magistro, accipiunt ab eorum uno quoque in universum [pro toto suo corpore] viginti quatuor nummos aureos; syncellus promotus dat ipsis in universum duodecim aureos. Eunuchus barbatus ad patriciatum evecto, aut renuntiato quodam proconsule, accipiunt ab eorum unoquoque duodecim num-

σπαθαροκανδιδάτοι τῶν τριῶν τὸ δίμοιρον „ β,
 D Θάριοι καὶ στρατορες τῶν δύο τὸ δίμοιρον αγ,
 δάτοι ζγ', πολ. κ', οἱ δὲ λιτοὶ καὶ ἐβδομάρι
 δὲ ὑπουργοὶ τῆς τραπέζης τοῦ βασιλέως,
 στης ἀπὸ ζ πάντες, οἱ δὲ διὰ πόλεως π
 νομίσμ. α', οἱ δὲ σπαθαροκανδιδάτοι αε
 ριοὶ στρατορες λαμβάνουσι τὸ ἥμισυ τοῦ
 οἱ δὲ κανδιδάτοι μαγλαβῆται ἀνά „
 τουλάριοι καὶ νοτάριοι ὑποπίπτου
 χουσιν, ἕκαστος κατὰ τὸ ἴδιον ἀ
 τοῦ βασιλικῆς βεστιαρίου ὑπο

Ed. L.455 οἰκίας ἀξίας ἀπὸ τῶν βασιλικῆς

μοιρον μέρος τοῦ πρωτοτύπου
 ὑπατοὶ ἀπὸ ζ, οἱ δὲ κανδι
 δὲ καὶ ἔξω τούτου ἐκ τῆς
 στιαρίφ . . . κατὰ τὴν
 δὲ τῆς καταστάσεως „
 νέτων „ δ', τῷ μέρει
 τρέχουσι „ γ', τοῖς
 φύλαξι „ γ', καὶ

Ms. 259.b καὶ ταῦτα μὲν

βέν δὲ τοῖς στευ

16. Hic e
 poterant

divisione apocombii, quod recens honoratus patri-
 cios; si apriunt nummos duodecim. Electi strategi, tam in Ori-
 mensae in Occidentem mittendi, dant ipsis nummos duode-
 tospatharii [ultra annum in sua dignitate] manebant absque succes-
 tharii quoties rogam seu stipendium militare accipiunt orientales,
 ternos annuos duodecim, quod etiam faciunt, quoties ipsis in provin-
 et iam delatis et ibi agentibus rogae mittuntur: occidentales aut
 ni tantundem ipsis dant, quoties in urbem regiam intrant, etiamsi
 rogam non acceperint. Creatus pro loco strategus, aut cleisurarcha,
 aut caterpano seu capitaneus Paphlagoniae dat nummos octo. Iidem
 quoties in Urbem reversi rogam acceperint, tantundem rursus dant
 officiales. sive praeter suum officium protospatharii quocumque fuerint,
 sive non, a praeposito inde scholarumque domestico usque ad pro-
 tospatharium imperialium hominum, dant semel quisque pro se duo-
 decim nummos. Reliqui officiales omnes deinceps usque ad dome-
 sticum imperialium dant unusquisque pro sua persona octo num-
 mos. Tantundem dat eunuchus, si protospatharius sit. Primicerius
 [candidatorum] aut ostiarius dant pariter sex nummos. Tantun-
 dem dant magister armamenti seu apothecae armorum, mensurator
 seu metator, curator villarum, chartularii dromi seu citi cursus pe-

οὐ δὲ λοιποὶ
 τῶν βασιλικῶν
 παθάριος γένηται, δι-
 θριος ἢ οστιαρίος ἀνά „ 5²⁰
 μέντων, ὁ μινσουράτωρ, ὁ κο-
 χαρτουλάριοι τοῦ ὀξέου δρόμον, ὁ
 νοτάριος τοῦ δρόμον, ὁ χαρτουλάριος

δίδοται ἀποδοῖς ἕξ ἑκάστου αὐτῶν „ ἰβʹ ὁμοίως καὶ ἐκ τῆς
 διανομῆς τοῦ κομβίου τοῦ διδομένου παρὰ τοῦ τιμαρμένου
 πατρικίου λαμβάνουσι τὸ μίσημ. ἰβʹ. οἱ δὲ χειροτετυμένοι
 στρατηγοὶ ἔν τε τῇ ἀνατολῇ καὶ τῇ δόσει παρέχουσι αὐ-
 τοῖς ἀνά νομισμ. ἰβʹ. εἰ δὲ καὶ ἐπιμένωσι στρατηγῶ, ὁμοίως
 ἂν ῥογευθῶσι, οἱ μὲν ἀνατολικοὶ ἀνά νομισμ. ἰβʹ, καὶ τὰ χα
 Ed L. 456 τὰχοιεν εἰς τὸ ἴδιον θέμα, τὴν ῥόγαν αὐτῶν ἀποσταλῆναι.
 οἱ δὲ τῆς δόσεως καὶ μὴ ῥογευόμενοι, ὁμοίως ἂν ἔν τῇ βα-
 σιλευούσῃ τῶν πόλεων ἐπανέλθωσι, παρέχουσι αὐτοῖς ἀνά
 νομισμ. ἰβʹ. προβαλλομένου δὲ ἐκ προσώπου στρατηγοῦ ἢ¹⁰
 κλεισσυράρχου ἢ κατεπάνω Παφλαγωνίας, δίδοται αὐτοῖς ἕξ
 ἑκάστου αὐτῶν ἀνά νομισμ. ἡ, καὶ ὁμοίως εἰσελθόντες ῥογευ-
 θῶσι, πάλιν τὴν αὐτὴν ποσότητα παρέχουσι αὐτοῖς. οἱ δὲ
 ὀφφικιάλιοι, καὶν τε τῇ τῶν πρωτοσπαθάρων τετίμηται
 ἀξία, καὶν τε καὶ μὴ, ἀπὸ τε τοῦ πραιποσίτου καὶ τοῦ δε-¹⁵
 Ms. 260. α μιστικού τῶν σχολῶν μέχρι τῆς τοῦ πρωτοσπαθαρίου τῶν
 Β βασιλικῶν, δίδουσι καὶ αὐτοὶ ἅπαξ ἀνά „ ἰβʹ. οἱ δὲ λοιποὶ
 πάντες ὀφφικιάλιοι μέχρι τοῦ δομεστικού τῶν βασιλικῶν
 ἀνά „ ἡ. εἰ δὲ τις εὐνοῦχος πρωτοσπαθῆριος γένηται, δι-
 δωσιν αὐτοῖς ἅπαξ „ ἡ. πριμικήριος ἢ ὀστιάριος ἀνά „ εʹ²⁰
 ὁμοίως ὁ ἄρχων τοῦ ἄρμαμένου, ὁ μινσουράτωρ, ὁ κου-
 ράτωρ τοῦ κτήματος, οἱ χαρτουλάριοι τοῦ ὄξεν δρόμου, ὁ
 ἀκτουάριος, ὁ πρωτονοτάριος τοῦ δρόμου, ὁ χαρτουλάριος

mos. Pariter ex divisione apocombii, quod recens honoratus patri-
 cius dat, accipiunt nummos duodecim. Electi strategī, tam in Ori-
 entem, quam in Occidentem mittendi, dant ipsis nummos duode-
 cim. Et, si [ultra annum in sua dignitate] maneat absque succes-
 sore, quoties rogam seu stipendium militare accipiunt orientales,
 dant nummos duodecim, quod etiam faciunt, quoties ipsis in provin-
 cias iam delatis et ibi agentibus rogae mittuntur: occidentales au-
 tem tantundem ipsis dant, quoties in urbem regiam intrant, etiam si
 rogam non acceperint. Creatus pro loco strategus, aut cleisurarcha,
 aut catepano seu capitaneus Paphlagoniae dat nummos octo. Iidem
 quoties in Urbem reversi rogam acceperint, tantundem rursus dant
 officiales, sive praeter suum officium protospatharii quoque fuerint,
 sive non, a praeposito inde scholarumque domestico usque ad pro-
 tospatharium imperialium hominum, dant semel quisque pro se duo-
 decim nummos. Reliqui officiales omnes deinceps usque ad dome-
 sticum imperialium dant unusquisque pro sua persona octo num-
 mos. Tantundem dat eunuchus, si protospatharius sit. Primicerius
 [candidatorum] aut ostiarius dant pariter sex nummos. Tantun-
 dem dant magister armamenti seu apothecae armorum, mensurator
 seu metator, curator villarum, chartularii dromi seu citi cursus pe-

τοῦ σταύλου, ὁ ἐπίκτης καὶ ὁ τῆς ὑπουργίας δομέστικος, ὁ ζυγοστάτης, ὁ οἰκτικὸς καὶ ὁ χρυσεψητής. ἐπὶ προβολῇ δὲ παντὸς πρωτοσπαθαρίου ἀπὸ τε μαγλαβιτῶν καὶ τῶν ἐν τῷ οἰκειακῷ βασιλικῷ βεστιαρίῳ καταλεγόμενων, καὶ τῶν εἰς C 50τὸς βασιλικὸν ἀνθρώπων συντεταγμένων, καὶ τῶν ἐπὶ τῆς βασιλικῆς τραπέζης παρισταμένων, καὶ τῶν διὰ πόλεως σὺν τῶν ἔξωτικῶν τιμωμένων, δίδεται αὐτοῖς ἄπαξ ἀνὰ νομισμ. ἡ, οἱ δὲ τῆ τῶν σπαθαροκандιδάτων ἢ σπαθαρίων τιμώμενοι ἄξιζα ἀνὰ ,, ε', οἱ δὲ τῆ τῶν στρατῶρων ἢ ὑπά-
 15χοτων, ἢ κανδιδάτων ἢ μανδατόρων, ἢ βεστητόρων, ἢ σιλεν-
 τιαρίων, ἢ ἀπὸ ἐπάρχων τιμώμενοι ἄξιζα, παρέχουσι καὶ αὐ-
 τοὶ νομισμ. . . ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν σεκρετικῶν ἔγουν συγκαλη-
 τικοῦ τιμωμένου αὐτοῦ ἐν ἄξιώμασιν, δίδεται ἕξ ἐκάστου
 αὐτῶν κατὰ τὸ οἰκεῖον ἄξιωμα, οἱ μὲν τῆ τῶν πρωτοσπαθα-
 15ρίων ἀνὰ ,, ἡ, οἱ δὲ τῆ τῶν σπαθαροκандιδάτων ἢ σπαθα-
 20ρίων ἀνὰ ,, ε', οἱ δὲ τῆ τῶν στρατῶρων ἢ ὑπάτων ἢ κανδι-
 δάτων ἢ μανδατόρων ἢ βεστητόρων ἢ σιλεντιαρίων ἀνὰ νο-
 μισμ. δ, ἀπράτων δὲ σεκρετικῶν γενομένων, ἀνὰ ,, γ', οἱ δὲ
 τῶν ταγματῶν καὶ τῶν πλοῖμων καὶ τῶν νομῆρων καὶ τει-
 20χέων τοποτηρηταὶ ἅμα τοῖς χαρτουλαρίοις αὐτῶν ἀνὰ ,, ε'.
 οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ἄρχοντες ἅμα τοῖς τριβούνοις καὶ βικα-
 ρίοις ἀνὰ νομίσματος ἑνός. τούτων τοίνυν ἀνέκαθεν πλατι-
 κώτερον εἰσηνηγεμένων, νυνὶ δὲ ὡς οἶόν τε ἦν σαφῶς καὶ

blici, actuarii, protonotarius dromi, chartularii stabuli, epictes seu incitator operarum, domesticus ministerii culinaris, libripens, oecisticus vel architectus primarius et aurifaber; quando nempe suis quisque officiis mactantur. Protospatharii autem omnes ab ordine maglabitarum inde, et qui ad privatum sacrum vestiari-um, item qui ad homines imperiales pertinent, ut et qui ad sacram mensam ministrant, aliique dignitatibus tam per urbem, quam extra conspicui, dant, quando ad suas quisque dignitates promoventur, singuli octonos nummos; spatharocandidati et spatharii recens facti senos; stratores, consules, candidati, mandatores, vestitores, silentiarii, ex-
 praefecti, recens honorati senos quoque praestant. Quisquis secretalis aut senatorius dignitate quadam fuerit affectus, dat pro ratione suae dignitatis, ut facti protospatharii octonos; facti spatharocandi-
 dati et spatharii senos; facti stratores, consules, candidati, manda-
 tores, vestitores, silentiarii, quaternos. Qui honorarii fiunt secreta-
 les, dant ternos. Tagmatum seu praesidiariorum urbanorum, et ploimi seu classiariorum et numerorum et castrorum topoteretae vel locum teuentes et eorundem omnium chartularii dant senos. Reli-
 qui omnes magistratus, ut et tribuni atque vicarii, dant singulos
 μισμους. Hanc itaque veterum farraginem fusiuscule traditam nunc

εὐσυνόπτως ἐν ἐπιτόμῳ συνειλεγμένων, χρὴ τοῖς, ὅσοι τὴν
 Ed.L. 457 περὶ τούτων φροντίδα καὶ ὑπηρεσίαν πεποιήνται κατὰ τὴν
 προκειμένην διδασκαλίαν, καὶ περὶ τῶν βασιλικῶν κλητωρίων,
 καὶ περὶ τῶν διανομῶν, ἐκ τοῦδε τοῦ τακτικοῦ παραγγέλ-
 ματος ὡς ἀπὸ κανόνος, ἢ, τό γα ἀληθέστερον, ὡς ἐκ τοῦς
 βασιλικῶν θεσπίσματος, ἀναμφισβήτως ἐνεργεῖν. ἔδει μὲν
 Ms. 260. b ἡμᾶς τοῖς συνταχθεῖσιν περὶ καθεδρῶν λόγοις καὶ τήνδε τὴν
 τῶν ἱερατικῶν ἐπισυνάψαι τάξιν, ὡς ἄτε μᾶλλον τὰ πρέ-
 σβεια τῆς πρωτοκλησίας φέρουσαν. ἀλλ' ἵνα μὴ τις κόρος λό-
 γου τοῖς ἀναγινώσκουσιν περιστηῖ, καὶ ἡ συγκλητικὴ τάξις 10
 σὺν τῇ ἱερατικῇ συναφθεῖσα ἀσάφειαν τοῖς εἰσαγομένοις διὰ
 B τῶν ὀνομάτων ποιήσει, ταύτην τυπικῶς μὲν ἤδη ἐπὶ τῆς τά-
 ξεως τῶν μαγίστρων, πατρικίων, πραιποσίτων καὶ στρατηγῶν
 προεσημάναμεν. νυνὶ δὲ τῆς περὶ τούτων κυριοκλησίας καὶ
 πρωτοκαθεδρίας τῶν τε ἐπαρχιῶν καὶ μητροπολιτῶν, ἀρχιε-15
 πισκόπων αὐτοκεφάλων καὶ ἐπισκόπων ὑποτεταγμένων τὴν
 ἀρμόζουσαν τάξιν εἰδικῶς ἐμφανῆσαι βουλόμενοι, εἰδικὴν τι-
 να καὶ τὴν πραγματείαν συγγράψαι προεθυμήθημεν. τὰ γὰρ
 εἰδικῶς ὄντως λεγόμενα σαφῆ τὴν διδασκαλίαν παρέχει· τὰ
 δὲ πῶς ἐν συζυγαίς πεπλεγμένα ἀσάφειαν πολλάκις τοῖς ἐν-20
 τυγχάνουσι προξενεῖ. διὰ καθηρμὸν ἐκάστης ἐπαρχίας τὰς

φ. φέρουσαν em. R., φερούσης cod. et ed. 12. Sic R., τοπ-
 κός μὲν εἶδη ἀπὸ τῆς cod. et ed.

quantum eius fieri poterat, maxime perspicue et in uno brevi conspectu a nobis propositam tenere oportet, quotquot ea curare atque tractare necesse habent, propositamque doctrinam tam de sacris conviviis, quam de largitionum distributione reputare, secundum quem, aut rectius dicam, secundum Imperatoris edictum, (uti revera est) absque ulla haesitatione aut oppositione agere par est. Iam debueramus huic de sedibus vel praecedentiis dignitatum tractationi etiam ordinum pontificalium dispositionem ubique addidisse, utpote prae aliis honorem protocolisiae seu praeseSSIONIS ferentium. Verum ne obruto rerum copia satietas obreperet lectori, et senatoria ordinatio atque dispositio cum sacerdotali commixta crearet docendis aliquam obscuritatem ob nominum multitudinem: significavimus quidem iam in praecedentibus harum rerum quaedam generaliter, mentionem ordinis magistrorum, patriciorum, praepositorum et strategorum facientes: nunc autem animus est de sacerdotalium dignitatum propriis cuiusque appellationibus et praeseSSIONIBUS patriarcharum, metropolitaram, archiepiscoporum autocephalorum vel independentium et subditorum illis episcoporum specialem quandam opellam conficere. Speciales enim tales et abstractae tractationes praestant perspicuam doctrinam. Simultanea vero de diversis argumentis et quasi coniugata atque contexta expositio solet lectoribus

μητροπόλεις ἐκθήμενοι, τῷ ἐκάστῳ μητροπολίτῃ ἀρμόζοντι ὁ
 τόπῳ τῆς καθέδρας διεστιχῆσάμεν, καὶ εἰθ' οὕτως τὰς τῶν
 αὐτοκεφάλων ἀρχιεπισκόπων κατὰ τάξιν δευτέραν οὖσαν ἀπὸ
 τῶν μητροπολιτῶν ἐξεθέμεθα, μετὰ δὲ τούτοις τῇ ἐκάστῃ
 ἑπαρχίᾳ καὶ μητροπόλει ὑποτεταγμένας πόλεις καὶ ἐπισκοπὰς
 ἐδηλώσαμεν, οὐκ ἐκ τῶν καθ' ἡμᾶς κλητορολογίων μόνον τὰς
 ἀφορμὰς ἐκλαβόμενοι, ἀλλὰ γε καὶ ἐκ τῶν τοῦ Θεοπεσιῦ
 Ἐπιφανίου τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κύπρου συγγραφῆς τὰ πλει-
 οστοκλιων τυχάνοντες τεταγμένοι, μὴ δὲ ἐν τούτῳ τῷ μέρει
 τι διαμάρτητε, ἀλλὰ καὶ ἐν φωσάτοις μὴ παρόντος τοῦ οὐ-
 κουμενικοῦ πατριάρχου, τύχῃ καὶ ἐν ἑτέρῳ τόπῳ, τὴν περ-
 ραν τῶν καθεδρῶν διὰ τοῦ συγγράμματος ἔχοντα ἄπταιστα
 καὶ ἀμώμητα τὰ τίμια κλητώρια τῶν βασιλέων ἡμῶν τῶν
 ἁγίων εἰσάγετε.

ΚΕΘ. νδ'.

Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου ἐκθεσις πρωτοκλισιῶν
 πατριαρχῶν τε καὶ μητροπολιτῶν.

Ὁ πατριάρχης Ῥώμης· ὁ πατριάρχης Κωνσταντινου-Μα. 261. α
 20 πόλεως· ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας· ὁ πατριάρχης Ἀν-
 τιοχείας· ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων.

g. In' dmets R., ἦν dmets cod. et ed. 16. Κεφ. νδ' om. ed.

obscuritatem oblicere. Propterea recensuimus, secuti seriem et con-
 sequentiam singularum eparchiarum seu praefectarum metropoles
 seu capitales cuiusque praefecturae urbes, eaque ratione discretam
 cuique metropolitae suam cathedram seu sedem assignavimus. Dein-
 ceps exposuimus cathedras archiepiscoporum autocephalorum seu
 independentium: ille enim proximus est ordo a metropolitano or-
 dine. Tum nominavimus urbes et episcopos vel inspectiones cui-
 que eparchiae et metropoli suppositas. Et harum rerum fundum
 atque materiem non tantum e nostris cletorologiis vel libris, quibus
 cerimoniae convivales aulicae praecipuntur, hausimus, verum etiam
 ex divini Epiphani, archiepiscopi Cypri, opere, et plurima quidem,
 excerptimus; cum in finem, ut ne in hac quidem parte peccetis
 aliquid vos, quos vestra sors in ministerio acticularum constituit,
 sed, etiam in fossatis sitis, ubi patriarcha oecumenicus non adest,
 aut forte quoque alio in loco agatis, instructi peritia cathedrarum
 beneficio huius libelli, convivas ad venerabilium nostrorum Imper-
 atorum convivia non titubanter et inculpabiliter introducatis.

CAP. 54.

*Epiphani archiepiscopi Cypri expositio praesessionum patriarcharum
 et metropolitaram.*

Patriarcha Romae, patriarcha Constantinopoleos, patriarcha
 Alexandriae, patriarcha Antiochiae, patriarcha Hierosolymac.

Ed. L. 458

Κλήσεις μητροπολιτῶν.

Ἐπαρχίας Καππαδοκίας ὁ Καισαρείας α'. β', ἐπαρχίας Ἀσίας ὁ Ἐφέσου· γ', ἐπαρχίας Εὐρώπης ὁ Ἡρακλείας· δ', ἐπαρχίας Γαλατίας Θράκης ὁ Ἀγκύρας· ε', ἐπαρχίας Ἐλλησπόντου ὁ Κυζίκου· ς', ἐπαρχίας Λυδίας ὁ Σάρδεων· ζ', ἐπαρχίας Βιθυνίας ὁ Νικομηδείας· η', ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς ὁ Νικαίας· θ', ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς ὁ Χαλκηδῶνος· ι', ἐπαρχίας Παμφυλίας ὁ Σίδης· ια', ἐπαρχίας Ἀρμενίας β' ὁ Σεβαστείας· ιβ', ἐπαρχίας Ἐλενοπόντου ὁ Ἀμασίας· ιγ', ἐπαρχίας Ἀρμενίας α' ὁ Μελιτίνης· ιδ', ἐπαρχίας Καππαδοκίας β' ὁ Τυανῶν· ιε', ἐπαρχίας Παφλαγωνίας ὁ Γαγγρῶν· ις', ἐπαρχίας Ὀνοριάδος ὁ Κλανδιουπόλεως· ιζ', ἐπαρχίας Πόντου ὁ Νεοκαισαρείας· ιη', ἐπαρχίας Γαλατίας β' ὁ Πισινοῦντος· ιθ', ἐπαρχίας Λυκίας ὁ Μύρων· κ', ἐπαρχίας Καρύας ὁ Τυρουπόλεως· κα', ἐπαρχίας Φρυγίας ὁ Λαοδικίας· κβ', ἐπαρχίας Φρυγίας Σαλονταρίας ὁ Συνάδων· κγ', ἐπαρχίας Λυκαονίας ὁ τοῦ Βίκωνίου· κδ', ἐπαρχίας Πισιδίας ὁ Ἀντιοχείας· κε', ἐπαρχίας Παμφυλίας ὁ Πέργης· κς', ἐπαρχίας Καππαδοκίας β' ὁ Μωκησοῦ· κζ', ἐπαρχίας

SESSIO METROPOLITARUM.

In eparchia Cappadociae primus est, qui in Caesarea sedet. 2, in eparchia Asiae est Ephesi metropolita. 3, in eparchia Europae est Heraclaeae Thraciae metropolita. 4, in eparchia Galatiae est Ancyrae metropolita. 5, in eparchia Hellesponti est Cycizi metropolita. 6, in eparchia Lydiae est Sardium metropolita. 7, in eparchia Bithyniae est Nicomediae metropolita. 8, in eparchia eadem est Nicaeae metropolita. 9, in eparchia eadem est Chalcedonis metropolita. 10, in eparchia Pamphyliae est Sidae metropolita. 11, in eparchia Armeniae secundae est Sebastiae metropolita. 12, in eparchia Helenoponti est Amasiae metropolita. 13, in eparchia Armeniae primae est Melitenes metropolita. 14, in eparchia Cappadociae secundae est Tyanorum metropolita. 15, in eparchia Paphlagoniae est Gangrorum metropolita. 16, in eparchia Honoriadis est Claudiopoleos metropolita. 17, in eparchia Ponti est Neocaesariae metropolita. 18, in eparchia Galatiae secundae est Pesinuntis metropolita. 19, in eparchia Lyciae est Myrorum metropolita. 20, in eparchia Cariae est Tauropoleos metropolita. 21, in eparchia Phrygiae Pacatianae est Laodicaeae metropolita. 22, in eparchia Phrygiae Salutariae est Synadorum metropolita. 23, in eparchia Lyconiae est Iconii metropolita. 24, in eparchia Pisidiae est Antiochiae metropolita. 25, in eparchia Pamphyliae est Pergae metropolita. 26, in eparchia Cappadociae secundae est Mocesii metropolita. 27, in eparchia Lazicae est Phasidis metropolita. 28, in eparchia Thraciae est Philippopoleos metropolita. 29, in eparchia Rhodope

Ααξικῆς ὁ τοῦ Φάσιδος· κή, ἐπαρχίας Θράκης ὁ Φιλίππουπόλεως· κθ', ἐπαρχίας Εὐρώπης ὁ Τραιανουπόλεως· λ', ἐπαρχίας νήσων Κυκλάδων ὁ Ῥόδου· λα', ἐπαρχίας Ἐμημόντου ὁ Ἀδριανουπόλεως· λβ', ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς ὁ Μαρκεσιανουπόλεως· λγ', ἐπαρχίας Φρυγίας Καπατωῆς ὁ Ἰεραπόλεως.

Περὶ τῶν αὐτοκεφάλων ἀρχιεπισκόπων.

Α', ἐπαρχίας Μυσίας ὁ Ὀδύσου· β', ἐπαρχίας Σκυθίας ὁ Τομῆς· γ', ἐπαρχίας Εὐρώπης ὁ Βιζύης· δ', ἐπαρχίας Παφλαγονίας ὁ Πομπιουπόλεως· ε', ἐπαρχίας Ἀσίας ὁ Σμύρνης· ς', ἐπαρχίας Ἰσαυρίας ὁ Λεοντοπόλεως· ζ, ἐπαρχίας Ῥωδόπης ὁ Μαρωνίας· η', ἐπαρχίας Βιθυνίας ὁ Ἀπαμίας· θ', ἐπαρχίας Ῥωδόπης ὁ Μαξιμιανουπόλεως· ι, ἐπαρχίας Γαλατίας β' ὁ τῶν Γερμίων· ια', ἐπαρχίας Εὐρώπης ὁ Ἀρκαδιουπόλεως· ιβ', ἐπαρχίας Θράκης ὁ Βερωνῆς· ιγ', ἐπαρχίας νήσου Λέσβου ὁ Μιτυλήνης· ιδ', ἐπαρχίας Ἐλλησπόντου ὁ τοῦ Παρίου· ιε', ἐπαρχίας Καρύας ὁ Μελήτου· ις', ἐπαρχίας Θράκης ὁ Νικοπόλεως· ιζ', ἐπαρχίας νήσου ὁ Προικονήσου· ιη', ἐπαρχίας Ῥωδόπης ὁ Ἀγχιάλου· ιθ', ἐπαρχίας Εὐρώπης ὁ Συλυβρίας· κ', ἐπαρχίας νήσου Λέσβου ὁ Μεθύμνης· κα', ἐπαρχίας Βιθυνίας ὁ Κίου· κβ',

est Traianopoleos metropolita. 30, in eparchia insularum Cycladum est Rhodi metropolita. 31, in eparchia Haemi montis est Adriano-
poleos metropolita. 32, in eparchia eiusdem districtus alter est Marcianopoleos metropol. 33, in eparch. Phrygiae Capatianaec est Hierapoleos metropol.

DE AUTOCEPHALIS VEL INDEPENDENTIBUS ARCHIEPISCOPIS.

In eparchia Mysiae est Odysi archiepiscopus. 2, Scythiae est Tomae vel Tomorum archiepiscopus. 3, in eparchia Europae est Bizyae archiep. 4, in eparchia Paphlagoniae est Pompeiopo-
leos archiep. 5, in eparchia Asiae est Smyrnae archiep. 6, in eparchia Isauriae est Leontopo-
leos archiep. 7, in eparchia Rhodopes est Maroniae archiep. 8, in eparchia Bithyniae est Apamiae archiep. 9, in eparchia Rhodopes est Maximianopo-
leos archiep. 10, in eparchia Galatiae secundae est Gremeorum archiep. 11, in eparchia Europae est Arcadiopo-
leos archiep. 12, in Thraciae est Berrhoeae archiep. 13, in eparchia insulae Lesbi est Mitylenes archiep. 14, in eparchia Helle-
sponti est arch. Pari. 15, in eparchia Cariae est Miletii archiep. 16, in eparchia Thraciae est Nicopo-
leos arch. 17, in eparchia insulae Proconnesi est urbis cognominis archiep. 18, in eparchia Rhodopae est An-
chiali archiep. 19, in eparchia Europae est

σπαθαροκανδιδάτοι τῶν τριῶν τὸ δίμοιρον „ β, καὶ οἱ σπα-
 D θάριοι καὶ στρατόρες τῶν δύο τὸ δίμοιρον α γ, οἱ δὲ κανδι-
 δάτοι ζ γ, φολ. κ, οἱ δὲ λιτοὶ καὶ ἐβδομάριοι ἀπὸ ζ ε, οἱ
 δὲ ὑπουργοὶ τῆς τραπέζης τοῦ βασιλέως καὶ τῆς ἀγού-
 στης ἀπὸ ζ πάντες, οἱ δὲ διὰ πόλεως πρωτοσπαθάριοι ἀπὸ
 νομίσμ. α, οἱ δὲ σπαθαροκανδιδάτοι ἀπὸ ζ ε, οἱ δὲ σπαθα-
 ριοι στρατόρες λαμβάνουσι τὸ ἥμισυ τοῦ πρωτοσπαθαρίου „ β δ,
 οἱ δὲ κανδιδάτοι μαγλαβλῖται ἀνά „ ε, οἱ δὲ σεκρετικοὶ χαρ-
 τουλάριοι καὶ νοτάριοι ὑποπίπτουσι τοῖς τοῦ λαυσιακοῦ ἄρ-
 χουσιν, ἕκαστος κατὰ τὸ ἴδιον ἀξίωμα „ γ. οἱ δὲ ἄρχοιτες¹⁰
 τοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου ὑποπίπτουσι καὶ αὐτοὶ κατὰ τὰς
 Ed. L. 455 οἰκείας ἀξίας ἀπὸ τῶν βασιλικῶν τοῦ λαυσιακοῦ κατὰ τὸ δί-
 μοιρον μέρος τοῦ πρωτοτύπου, οἱ δὲ σπαθάριοι, στρατόρες,
 ἕπατοι ἀπὸ ζ, οἱ δὲ κανδιδάτοι βεστήτορες ἀπὸ γ. δίδονται
 δὲ καὶ ἔξω τούτου ἐκ τῆς αὐτῆς ποσότητος τῷ μὲν πρωτοβε-¹⁵
 στιαρίῳ . . . κατὰ τὴν ποσότητα τῶν λιτρῶν τῇ λίτρῃ α, τῷ
 δὲ τῆς καταστάσεως „ κ καὶ τῷ δοτιαρίῳ „ κ, τῷ μέρει Βε-
 νέτων „ δ, τῷ μέρει Πρασίνων „ δ, τῷ ὄρχιστῇ . . . δια-
 τρέχουσι „ γ, τοῖς μανδάτορσι τοῦ λογοθέτου . . . τοῖς νομο-
 φύλαξι „ γ, καὶ τῷ ἀρτικλήνῃ τῷ διανεμόντι τὸ ἀποκόμβιον.²⁰
 Ms. 259.b καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τῆς τῶν βρουμαλίων δωρεῶν διανομῆς.
 Βὲν δὲ τοῖς στεψίμοις τῶν βασιλέων καὶ ταῖς αὐτοκρατορίαις

16. Hic et deinceps aliquot versibus codicis litterae legi non poterant.

mos cum tribus miliaribus. Candidati ferunt terna miliar., folles vi-
 cenos; simplices candidati et hebdomarii miliaria sena. Ministri
 mensae Augusti et Augustae pariter singula miliaria. Urbani pro-
 tospatharii nummos singulos; spatharocandidati miliaria sena; spa-
 tharii stratores dimidium protospatharii, nempe nummos binos, mil-
 terna. Candidati maglabitae nummos senos. Secretales chartularii
 et notarii, quisque pro ratione suae dignitatis, ternos nummos mi-
 nus ferunt, quam chartularii et notarii lausiaci. Pariter ferunt
 praefecti regii vestiarii, secundum suas quisque dignitates, dimoerum
 supra scriptae originalis formae minus, quam iidem praefecti regii
 vestiarii ad lausiacum palatium pertinentes; spatharii, stratores, con-
 sules miliar. singula; candidati vestitores terna. Datur autem extra
 hoc quoque ex eadem quantitate protovestiarario quidem . . . secun-
 dum quantitatem litrarum 18 libra 1; cerimoniarario nummi 20; ostia-
 rio tantundem; factioni Venetae nummi 4; Prasiniae tantundem. Sal-
 tatori . . . vernaculis nummi 3; mandatoribus logothetae . . . sceno-
 phylaxi nummi 3; articlinae distribuenti apocombium. Obtinet hic
 modus in distributione donarii brumaliorum. At in natalibus coro-
 nationis et imperii eximuntur et partem nullam ferunt secretorum

ὑπεξαίρουνται πάντες οἱ τῶν σεκρέτων χαρτουλάριοι καὶ νοτάριοι καὶ τὰ βεστία καὶ ὑπουργοὶ καὶ οἱ διὰ πόλεως πάντες. καὶ γίνεται ἡ διανομὴ εἰς μόνους τοὺς ἄρχοντας τοῦ λαυσιακοῦ, οἷον εἰς μαγίστρους, πραιποσίτους, ἀνθυπάτους, ὀπαθαρκοὺς, πρωτοσπαθαρίους, σὺν τοῖς εὐνούχοις πρωτοσπαθαρίοις καὶ μόνον· σπαθαροκandidάτοις, σπαθαρίοις, καὶ στρατῶρες καὶ candidάτοις, καὶ εἰς τοὺς λεχθέντας ἐξωβρεματῶν ἀποκομβίων. οἱ γὰρ τοῦ κουβουκλείου πάντες ἰδιαζόντως τὰ ἀποκόμβια λαμβάνουσιν.

10

Περὶ συνηθείας τῶν ἀρτικλινῶν.

Ἐπεὶ δὲ τὰς διὰ τῶν βραβείων καὶ διὰ λόγων προσγινομένων ἀξιών διαιρέσεις καὶ ὑποδιαιρέσεις, αὔξεις τε καὶ μειώσεις, προσηκλήσεις τε καὶ ὑποκλήσεις, εἰς τοῦμφανὸς ἐποιήσαμεν, φέρε δὴ καὶ τὰς ἔκπαλαι τοὺς ἀρτικλίνας παρὰ ἡμῶν βασιλέων ἐκτυπωθείσας συνηθείας, καὶ ἕκ τίνων προσώπων ταύτας διδόναι αὐτοῖς ἠφορίσθη, ἕκ τῶν ἀρχαιοτέρων ἐρανισάμενοι τῆδε τῇ γραφῇ παραδοίμεν. προβαλλομένης D γὰρ ζωστής ἢ μαγίστρου, δίδεται αὐτοῖς ἐξ ἑκάστου αὐτῶν καθάπαξ „ κδ. τιμωμένου δὲ συγκέλλου, δίδεται αὐτοῖς συν- 20 ἡθία παρ' αὐτοῦ καθάπαξ „ ιβ. ἀναγομένου δὲ εὐνούχου ἢ βαρβάτου εἰς πατρικίότητα, ἢ ἀνθυπάτου γενομένου τινός,

1. ὑπεξαίρουνται cod. et ed.

chartularii et notarii, et qui ad vestiarium, et qui ad ministerium culinarium pertinent, et urbani omnes; adeoque participant de distributione donariorum tunc dari solitorum tantum proceres lausiaci; ut magistri, praepositi, proconsules, patricii, protospatharii barbati, protospatharii eunuchi; sed hi soli tantum de genere eunuchorum; spatharocandidati, spatharii, stratores, candidati et illi, qui appellatione ἐξώβρεμα apocombiorum comprehenduntur. Cubiculi enim homines omnes scorsim accipiunt tunc temporis apocombia sua.

DE CONSUETUDINE ARTICLINIS DEBITA.

Post expositas igitur dignitatum, tam earum, quae cum insignibus, quam earum, quae nudo verbo tribuuntur, differentias maiores minoresque, incrementa et decrementa, introducendi ad sacram mensam et inde rursus educendi modos, agendum tradamus nunc quoque compilatas ex antiquis libris consuetudines, quas Imperatores iam a longo tempore articlinis assignarunt, quantas et a quibus dandas. Promota itaque zosta aut magistro, accipiunt ab eorum uno quoque in universum [pro toto suo corpore] viginti quatuor nummos aureos; syncellus promotus dat ipsis in universum duodecim aureos. Eunuchus barbatus ad patriciatum evecto, aut renuntiato quodam proconsule, accipiunt ab eorum unoquoque duodecim num-

Ἐπαρχίας Καππαδοκίας ὁ Καισαρείας α'. β', ἐπαρχίας Ἀσίας ὁ Ἐφέσον· γ', ἐπαρχίας Εὐρώπης ὁ Ἡρακλείας· δ', ἐπαρχίας Γαλατίας Θράκης ὁ Ἀγκύρας· ε', ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου ὁ Κυζίκου· ς', ἐπαρχίας Λυδίας ὁ Σάρδεων· ζ', ἐπαρχίας Βιθυνίας ὁ Νικομηδείας· η', ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς ὁ Νικαίας· θ', ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς ὁ Χαλκηδῶνος· ι', ἐπαρχίας Παμφυλίας ὁ Σίδης· ια', ἐπαρχίας Ἀρμενίας β' ὁ Σεβαστείας· ιβ', ἐπαρχίας Ἑλεσπόντου ὁ Ἀμασίας· ιγ', ἐπαρχίας Ἀρμενίας α' ὁ Μελιτίνης· ιδ', ἐπαρχίας Καππαδοκίας¹⁰ β' ὁ Τυανῶν· ιε', ἐπαρχίας Παφλαγωνίας ὁ Γαγγρῶν· ις', ἐπαρχίας Ὀνοριάδος ὁ Κλανδιουπόλεως· ιζ', ἐπαρχίας Πόντου ὁ Νεοκαισαρείας· ιη', ἐπαρχίας Γαλατίας β' ὁ Πισινοῦντος· ιθ', ἐπαρχίας Λυκίας ὁ Μύρων· κ', ἐπαρχίας Καρύας ὁ Τυρροπόλεως· κα', ἐπαρχίας Φρυγίας ὁ Λαοδικίας· κβ', ἐπαρχίας Φρυγίας Σαλονταρίας ὁ Συνάδων· κγ', ἐπαρχίας Λυκαονίας ὁ τοῦ Βίκωνίου· κδ', ἐπαρχίας Πισιδίας ὁ Ἀντιοχείας· κε', ἐπαρχίας Παμφυλίας ὁ Πέργης· κς', ἐπαρχίας Καππαδοκίας β' ὁ Μωκησοῦ· κζ', ἐπαρχίας

SESSIO METROPOLITARUM.

In eparchia Cappadociae primus est, qui in Caesarea sedet. 2, in eparchia Asiae est Ephesi metropolita. 3, in eparchia Europae est Heraclaeae Thraciae metropolita. 4, in eparchia Galatae est Ancyrae metropolita. 5, in eparchia Hellepontii est Cycizi metropolita. 6, in eparchia Lydiae est Sardium metropolita. 7, in eparchia Bithyniae est Nicomediae metropolita. 8, in eparchia eadem est Nicaeae metropolita. 9, in eparchia eadem est Chalcedonis metropolita. 10, in eparchia Pamphyliae est Sidae metropolita. 11, in eparchia Helenoponti est Amasiae metropolita. 12, in eparchia Armeniae primae est Melitene metropolita. 13, in eparchia Armeniae primae est Melitene metropolita. 14, in eparchia Cappadociae secundae est Tyanorum metropolita. 15, in eparchia Paphlagoniae est Gangrurum metropolita. 16, in eparchia Honoriadis est Claudiopoleos metropolita. 17, in eparchia Ponti est Neocaesariae metropolita. 18, in eparchia Galatae secundae est Pesiuntis metropolita. 19, in eparchia Lyciae est Myrorum metropolita. 20, in eparchia Cariae est Tauropoleos metropolita. 21, in eparchia Phrygiae Pacatianae est Laodicaeae metropolita. 22, in eparchia Phrygiae Salutariae est Synadorum metropolita. 23, in eparchia Lycaoniae est Iconii metropolita. 24, in eparchia Pisidiae est Antiochia metropolita. 25, in eparchia Pamphyliae est Pergae metropolita. 26, in eparchia Cappadociae secundae est Mocaesi metropolita. 27, in eparchia Lazicae est Phasidis metropolita. 28, in eparchia Thraciae est Philippopoleos metropolita. 29, in eparchia Rhodope-

Ααλικῆς ὁ τοῦ Φάσιδος· κή, ἐπαρχίας Θράκης ὁ Φιλίππουπόλεως· κθ', ἐπαρχίας Εὐρώπης ὁ Τραιανουπόλεως· λ', ἐπαρχίας νήσων Κυκλάδων ὁ Ῥόδου· λα', ἐπαρχίας Ἐμμημόντου ὁ Ἀδριανουπόλεως· λβ', ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς ὁ Μαρκεσιανουπόλεως· λγ', ἐπαρχίας Φρυγίας Καπατιανῆς ὁ Ἰεραπόλεως.

Περὶ τῶν αυτοκεφάλων ἀρχιεπισκόπων.

Α', ἐπαρχίας Μυσίας ὁ Ὀδύσου· β', ἐπαρχίας Σκυθίας ὁ Τομῆς· γ', ἐπαρχίας Εὐρώπης ὁ Βιζύης· δ', ἐπαρχίας Παφλαγωνίας ὁ Πομπιουπόλεως· ε', ἐπαρχίας Ἀσίας ὁ Σμύρνης· ε', ἐπαρχίας Ἰσαυρίας ὁ Λεοντοπόλεως· ζ', ἐπαρχίας Ῥωδόπης ὁ Μαρωνίας· η', ἐπαρχίας Βιθυνίας ὁ Ἀπαιμίας· θ', ἐπαρχίας Ῥωδόπης ὁ Μαξιμιανουπόλεως· ι', ἐπαρχίας Γαλατίας β' ὁ τῶν Γερμίων· ια', ἐπαρχίας Εὐρώπης ὁ Ἀρχαδιουπόλεως· ιβ', ἐπαρχίας Θράκης ὁ Βερωνῆς· ιγ', ἐπαρχίας νήσου Λέσβου ὁ Μιτυλήνης· ιδ', ἐπαρχίας Ἐλλησπόντου ὁ τοῦ Παρίου· ιε', ἐπαρχίας Καρίας ὁ Μελήτου· ις', ἐπαρχίας Θράκης ὁ Νικοπόλεως· ιζ', ἐπαρχίας νήσου ὁ Προικονήσου· ιη', ἐπαρχίας Ῥωδόπης ὁ Ἀγχιάλου· ιθ', ἐπαρχίας Εὐρώπης ὁ Συλυβρίας· κ', ἐπαρχίας νήσου Λέσβου ὁ Μεθύμνης· κα', ἐπαρχίας Βιθυνίας ὁ Κλου· κβ',

est Traianopoleos metropolita. 30, in eparchia insularum Cycladam est Rhodi metropolita. 31, in eparchia Haemi montis est Adrianopoleos metropolita. 32, in eparchia eiusdem districtus alter est Marcianopoleos metropol. 33, in eparch. Phrygiae Capatianae est Hierapoleos metropol.

DE AUTOCEPHALIS VEL INDEPENDENTIBUS ARCHIEPISCOPIS.

In eparchia Mysiae est Odysi archiepiscopus. 2, Scythiae est Tomae vel Tomorum archiepiscopus. 3, in eparchia Europae est Bizyae archiep. 4, in eparchia Paphlagoniae est Pompeiopoleos archiep. 5, in eparchia Asiae est Smyrnae archiep. 6, in eparchia Isauriae est Leontopoleos archiep. 7, in eparchia Rhodopes est Maroniae archiep. 8, in eparchia Bithyniae est Apamiae archiep. 9, in eparchia Rhodopes est Maximianopoleos archiep. 10, in eparchia Galatae secundae est Gremeorum archiep. 11, in eparchia Europae est Arcadiopoleos archiep. 12, in Thraciae est Berrhoeae archiep. 13, in eparchia insulae Lesbi est Mitylenes archiep. 14, in eparchia Hellepontii est arch. Pari. 15, in eparchia Cariae est Mileti archiep. 16, in eparchia Thraciae est Nicopoleos arch. 17, in eparchia insulae Proconnesi est urbis cognominis archiep. 18, in eparchia Rhodopes est Anchiiali archiep. 19, in eparchia Europae est

ἐπαρχίας Ἐβρώπης ὁ Ἄπρων· κγ', ἐπαρχίας Ῥωδόπης ὁ
 Κυμφάλων· κδ', ἐπαρχίας Ζηχίας ὁ Χερσῶνος· κε', ἐπαρ-
 χίας Ζηχίας ὁ Βοσπόρου· κς', ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς ὁ Νι-
 Ms. 261. b κόψεως· κζ', ἐπαρχίας Ἰσαυρίας ὁ Κοτράδων· κη', ἐπαρ-
 χίας Ἐλενοπόντου ὁ Εὐχαιτῶν· κθ', ἐπαρχίας νήσων Κυκλά-
 δων ὁ Καρπάθου· λ', ἐπαρχίας Ῥωδόπης ὁ Αἶνον· λα',
 Β ἐπαρχίας Ἐβρώπης ὁ Ἀριδηπάρων· λβ', ἐπαρχίας Ἐμημί-
 του ὁ Μεσημβρίας· λγ', ἐπαρχίας Ἀρμενίας β' ὁ Ἡρακλι-
 ουπόλεως· λδ', ἐπαρχίας Ἀβασγίας ὁ Σεβαστοπόλεως.

Περὶ ἐπισκόπων ἐπεχομένων.

10

Ἐπαρχία Καππαδοκίας ὁ Κικισοῦ, μητρόπολις Καισαρίας,
 ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις κατὰ ἐπισκόπους ε', οἷον τὸν τῶν βα-
 σιλικῶν Θερωῶν, τὸν Νύσης, τὸν Θεοδοσιουπόλεως Ἀρμε-
 νίας, τὸν Καμουλιανῶν, τὸν Κηκησοῦ. ἐπαρχία Ἀσίας, μη-
 τρόπολις Ἐφέσου, ἔχει πόλεις ὑπ' αὐτὴν ἧτοι ἐπισκόπους λς',
 15 οἷον τὸν Ἐπέπον, τὸν Τραλέων, τὸν Μαγγησίας Μαιώνδρου,
 τὸν Ἐλέας, τὸν Ἀδραμυτίου, τὸν Ἄσσου, τὸν Γαργάρων,
 τὸν Μασταύρου, τὸν Καλοῆς, τὸν Βριούλων, τὸν Πητιά-
 νης, τὸν Μυρίνης, τὸν Φωκίας, τὸν Ἀδρηλιουπόλεως, τὸν
 Νύσης, τὸν Μασχακομένον, τὸν μητροπολιτὴν, τὸν Βαρέο

17. τῶν Γαργ. cod. et sic saepius in seqq.

Selymbriae archiep. 20, in eparchia insulae Lesbi est Methymae
 archiep. 21, in eparchia Bithyniae est Cii archiep. 22, in eparchia
 Europae est Aprorum archiep. 23, in eparchia Rhodopes est Cy-
 psalorum archiep. 24, in eparchia Zechiae est Chersonis archiep.
 25, in eparchia Zechiae est Bospori archiep. 26, in eparchia eiu-
 dem est Nicopsios archiep. 27, in eparchia Isauriae est Cotra-
 dum archiepisc. 28, in eparchia Helenoponti est Euchaitarum ar-
 chiep. 29, in eparchia insularum Cycladum est Carpathi archiep.
 30, in eparchia Rhodopes est Aeni archiep. 31, in eparchia Euro-
 pae est Drixiparorum arch. 32, in eparchia Haemimontis est Me-
 sembriae archiep. 33, in eparchia Armeniae secundae est Heracleo-
 poleos archiep. 34, in eparchia Abasgiae est Sebastopoleos arch.

DE EPISCOPIS DEPENDENTIBUS.

In eparchia Cappadociae Cicissi habet metropolis Caesarea sub
 se urbes quinque episcopales totidemque episcopos, nempe episco-
 pum regiarum thermarum; 2, Nissae; 3, Theodosiopoleos Arme-
 niae; 4, Camulianorum; 5, Cicissi. In eparchia Asiae habet me-
 tropolis Ephesus sub se urbes aut episcopos 36, nempe 1, Hypae-
 porum episcoporum; 2, Trallium; 3, Magnesiae ad Maeandrum; 4,
 Eleae; 5, Adramytii; 6, Assi; 7, Gargarorum; 8, Mastauri; 9,
 Caloae; 10, Briulorum; 11, Pittanae; 12, Myrinae; 13, Phocaeae;
 14, Aureliopoleos; 15, Nyssae; 16, Maschacomeorum; 17, Metro-

τιν, τὸν Μαγνησίας καὶ Ἀηλίου, τὸν Ἀηηάτων, τὸν Περ-
 γάμου, τὸν Προήλης, τὸν Ἀρκαδιουπόλεως, τὸν ἀνέας Αὔ-
 λης, τὸν Διὸς ἱεροῦ, τὸν Αὔγαζων, τὸν Σιῶν, τὸν Κολο-
 φῶνης, τὸν Λεβέδου, τὸν Τέου, τὸν Ἐρυθρῶν, τὸν Ἐκλυ-
 5 ζομενιῶν, τὸν Ἀνάνδρου, τὸν Θεοδοσιουπόλεως Περπερί-
 νης, τὸν Κύμης, τὸν Παλαιουπόλεως. ἐπαρχία Εὐρώπης D
 Θράκης, μητρόπολις Ἡρακλείας, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις ἡτοι
 ἐπισκόπους ε', οἷον τὸν τοῦ Πανίου, τὸν Καλιπόλεως, τὸν
 Χερωνήσου, τὸν Κύλας, τὸν Ραιδεστοῦ. ἐπαρχία Γαλατίας
 10 Θράκης, μητρόπολις Ἀγκύρας, ἔχει πόλεις ὑπ' αὐτὴν, ἡτοι
 ἐπισκόπους, ζ', οἷον τὸν Ταβίας, τὸν Ἠλιουπόλεως, τὸν
 Ἀσπόνης, τὸν Βηρνονουπόλεως, τὸν Μνήζου, τὸν Κίνης, τὸν
 Ἀναστασιουπόλεως. ἐπαρχία Ἑλλησπόντου, μητρόπολις Κυ-
 ζίκου, ἔχει πόλεις ὑπ' αὐτὴν, ἡτοι ἐπισκόπους, ιβ', οἷον
 15 τὸν Γέρμης, τὸν Πημανήνου, τὸν Ὠκίης, τὸν Σασαβαρέως,
 τὸν Ἀδριανοῦ Θηρῶν, τὸν Λαμψάκου, τὸν Ἀβύδου, τὸν Ed.L. 460
 Δαρδάνου, τὸν Ἠλίου, τὸν Τροάδος, τὸν Πιονίας, τὸν Με-
 λιτουπόλεως. ἐπαρχία Ἀυδίας, μητρόπολις Σάρδεων, ἔχει
 ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἡτοι ἐπισκόπους, κς', οἷον τὸν Φιλαδέλ-
 20 φιον, τὸν Τριπόλεως, τὸν Θυατήρων, τὸν Σετιῶν, τὸν Αὔ- Ms. 262. a
 ρηλιουπόλεως, τὸν Νακωλίας, τὸν τοῦ Δοχημίου, τὸν Μη-
 διαίου, τὸν Ἰψου, τὸν Προμνήσου, τὸν Μήρου, τὸν Σιβήνδου
 τὸν Πολυβῆτου, τὸν Φυτίας, τὸν Ἰεραιπόλεως, τὸν Εὐκαρ-
 22. τὸν ante Ἰψου add. cod., om. ed.

leos; 18, Caretorum; 19, episcopum Magnesiae et Anelii; 20,
 Aninatorum; 21, Pergami; 22, Prienae; 23, Arcadiopoleos; 24,
 Novae aulae; 25, Dios Hieri; 26, Augazorum; 27, Siorum; 28,
 Colophonis; 29, Lebedi; 30, Tei; 31, Erythrurum; 32, Clazome-
 narum; 33, Antandri; 34, Theodosiopoleos, alias Perperinae di-
 ctae; 35, Cymae; 36, Palaeopoleos. In eparchia Europaeae Thra-
 ciae habet metropolis Heracleae sub se urbes aut episcopos quin-
 que, 1, episcopum Panii; 2, Callipoleos; 3, Chersonesi; 4, Cy-
 lae; 5, Rhaedesti. In eparchia Galatiae habet metropolis Ancyrae
 sub se urbes aut episcopos septem, 1, episcopum Tabiae; 2, Heli-
 opoleos; 3, Asponae; 4, Berynopoleos [seu Verinopoleos]; 5, Mni-
 zi; 6, Cinnae; 7, Anastasiopoleos. In eparchia Hellesponti habet
 metropolis Cyzicum sub se urbes aut episcopos duodecim, nempe
 1, episcopum Germae; 2, Poemanii; 3, Ocae; 4, Sasabareos; 5,
 Hadrianotherrmarum; 6, Lampsaci; 7, Abydi; 8, Dardani; 9, Ilii;
 10, Troadis; 11, Pioniae; 12, Melitopoleos. In eparchia Lydiae
 habet metropolis Sardes sub se urbes seu episcopos viginti sex,
 nempe 1, episcopum Philadelphiae; 2, Tripoleos; 3, Thyatirorum;
 4, Setorum; 5, Aureliopoleos * * * * * 6, Nacoliae; 7,
 Docimii; 8, Midiaei; 9, Ipsi; 10, Prymnesi; 11, Myri; 12, Si-

πίας, τὸν *Λυσαϊάδος*, τὸν *Αὐγουστοπόλεως*, τὸν *Βροζοῦ*, τὸν *Ἰετροῦ*, τὸν *Λυκάωνος*, τὸν *Στεκτωρίου*, τὸν *Κηραβόριου*, τὸν *Κόνης Δημητρόπολις*, τὸν *Σκορδασπίας*, τὸν *Νικουπόλεως*, τὸν *Αὐροκλῶν*. ἐπαρχία *Λυκαωνίας*, μητρόπολις τοῦ *Εἰκωνίου*, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους, 5 ἰδ', τὸν *Αὔστρων*, τὸν *Οὐασάδων*, τὸν *Ἀμβλάδων*, τὸν *Νοουμανάδων*, τὸν *Μισθίων*, τὸν *Λαράνδων*, τὸν *Βαρέτων*, τὸν *Δέρβης*, τὸν *Σανάτρων*, τὸν *Κανοῦ*, τὸν *Βηρυνοπολιομανῶν*, τὸν *Γαλβάνου*, τὸν *Λήστρων*, τὸν *Περτιῶν*. ἐπαρχία *Πισιδίας*, μητρόπολις *Ἀντιοχείας*, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους, 17, τὸν *Φιλομηλείου*, τὸν *Σαγαλασοῦ*, τὸν *Σωζουπόλεως*, τὸν *Ἀπαμίας τῆς Κηρούου*, τὸν *Κ'Ρυίου*, τὸν *Βάρεως*, τὸν *Ἀδριανουπόλεως*, τὸν *Λιμένων*, τὸν *Νεαπόλεως*, τὸν *Λαοδικίας τῆς καυμένης*, τὸν *Σελευκίας*, τὸν *Σιδηραῦ*, τὸν *Ἀδάδων*, τὸν *Ζωζήλων*, τὸν *Τημβριώδος*, τὸν *Τυμάνδου*, τὸν *Ἰουστινιανουπόλεως*, τὸν *Μητροπόλεως*, τὸν *Πάππων*. ἐπαρχία τῆς *Παμφύλλας*, μητρόπολις *Πέργης*, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους, 17, τὸν *Ἀταλλίας*, τὸν *Εὐδοξιάδος*, τὸν *Τελμηήσου*, τὸν *Σίδου*, τὸν *Μαξιμιανουπόλεως*, τὸν *Λαγῆνων*, τὸν *Παλαιουπόλεως*, τὸν *Κρημνοῦ*, τὸν *Κουδρουλῶν*, τὸν *Πελτινήσου*, τὸν *Ἀρησασοῦ*, τὸν *Πουγλῶν*, τὸν *Ἀδριανῆς*, τὸν *Δικητάου*.

bindi; 13, Polyboti; 14, Phytiae; 15, Hierapoleos; 16, Eucarpiae; 17, Lysiadis; 18, Augustipoleos; 19, Brysi; 20, Otri; 21, Lycaonis; 22, Stectorii; 23, Cynaborii; 24, Conis vel Conae, alias Demetriopoleos dictae; 25, Scordapiae; 26, Nicopoleos; 27, Auroclorum. In eparchia Lycaoniae habet metropolis Iconium sub se urbes seu episcopos quatuordecim, 1, episcopum Lystrorum; 2, Vasatorum; 3, Ambladorum; 4, Novimanadorum; 5, Mithiorum; 6, Larandorum; 7, Baretorum; 8, Derbae; 9, Sabatrorum; 10, Canni; 11, Berynopolis; 12, Galbani; 13, Histrorum; 14, Pertorum. In eparchia Pisidiae habet metropolis Antiochia sub se urbes aut episcopos octodecim, 1, episcopum Philomelii; 2, Sagalasi; 3, Sozopoleos; 4, Apamiae Ciboti; 5, Tyraci; 6, Barea; 7, Hadrianopoleos; 8, Limenum; 9, Neapoleos; 10, Laodicaeae Carmenae seu Ambustae; 11, Seleucia Siderae cognominatae seu ferreae; 12, Adadorum; 13, Zartzelorum; 14, Timbriadis; 15, Tymandi; 16, Iustinopoleos; 17, Metropoleos; 18, Papporum. In eparchia Pamphyliae habet metropolis Pergae sub se urbes aut episcopos 18, nempe 1, episcopum Attaliae; 2, Eudociadis; 3, Telmeci; 4, Isindi; 5, Maximianopoleos; 6, Laginorum; 7, Paltopoleos; 8, Cremui; 9, Cudrulorum [Corydallorum]; 10, Peltiaci [vel Pentencasi]; 11, Ariassi; 12, Puglorum; 13, Hadrianae;

ρον, τὸν Σανδιδῶν, τὸν Βαραιεῖς, τὸν Συλέου, τὸν Περ-
 βαίνων. ἐπαρχία Καππαδοκίας, μητρόπολις Μωκρησοῦ, ἔχει
 ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἦτοι ἐπισκόπους, δ', τὸν Ναζιανζοῦ, τὸν
 Κωλωνείας, τὸν Παρνασσοῦ, τὸν Δοάρων. ἐπαρχία Λα-
 5 ζικῆς, μητρόπολις Φάσιδος, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἦτοι
 ἐπισκόπους, δ', τὸν Ῥωδοπόλεως, τὸν τῆς Σαησιῶν, τὸν
 Πετρῶν, τὸν τῆς Ζηγανέων. ἐπαρχία Θράκης, μητρόπολις
 Φιλιππουπόλεως, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἦτοι ἐπισκόπους,
 γ', τὸν Διοκλῆριανουπόλεως, τὸν Σεβυστουπόλεως, τὸν Διοσ-
 10 πόλεως. ἐπαρχία Εὐρώπης, μητρόπολις Τραιανοῦ, ἔχει ὑπ' Ed. L 46i
 αὐτὴν πόλεις, ἦτοι ἐπισκόπους, β', τὸν Πήρρον, τὸν Ἄνα- Ms. 262. b
 στασιουπόλεως. ἐπαρχία νήσων Κυκλάδων, μητρόπολις Ῥώ-
 δου, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἦτοι ἐπισκόπους, ιβ', τὸν Σά-
 μου, τὸν Χίου, τὸν Κόου, τὸν Ναξίας, τὸν Θήρας, τὸν
 15 Πάρου, τὸν Λεροῦ, τὸν Ἄνδρου, τὸν Τίνου, τὸν Μήλου,
 τὸν Πισσύνης. ἐπαρχία Ἐμμημουπόλεως, μητρόπολις Ἀδρια-
 νοῦ, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἦτοι ἐπισκόπους, ε', τὸν Μεσημ-
 βρίας, τὸν Σωζοπόλεως, τὸν Πλουτινουπόλεως, τὸν Ἀναστα-
 σιουπόλεως, τὸν Τζωιδῶν. ἐπαρχία νήσων Κυκλάδων, μη-
 20 ττρόπολις Μαρκιανοῦ, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἦτοι ἐπισκό-
 πους, ε', τὸν Ῥωδοστόλου, τὸν Τραμαρίσκων, τὸν Νόβων,
 τὸν Ζεκεδέσπων, τὸν Σκαρίας. ἐπαρχία Φρυγίας Καππα-
 δοκίας, μητρόπολις Ἰεραπόλεως, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις,

14, Dicitanaurorum; 15, Sandidorum; 16, Barbae; 17, Sulacii;
 18, Perbaenorum. In eparchia Cappadociae habet metropolis Mo-
 ciscus sub se urbes aut episcopos quatuor, 1, Nazianzi; 2, Coloniae;
 3, Parnassi; 4, Doarorum. In eparchia Lazicae habet metropolis
 Phasis sub se urbes aut episcopos quatuor, 1, Rhodopoleos; 2, Sae-
 sinorum; 3, Petrorum; 4, Zigancorum. In eparchia Thraciae ha-
 bet metropolis Philippopolis sub se urbes aut episcopos tres, nempe
 1, episcopum Diocletinopoleos; 2, Sebastopoleos; 3, Diospoleos.
 In eparchia Europae habet metropolis Traianopolis urbes aut episco-
 pos duo, unum Peri, alterum Anastasiopoleos. In eparchia insu-
 larium Cycladum habet metropolis Rhodus sub se urbes aut episco-
 pos duodecim, 1, episcopum Sami; 2, Chii; 3, Coi; 4, Naxiae;
 5, Therae; 6, Pari; 7, Leri; 8, Andri; 9, Teni; 10, Meli;
 11, Pissinae. In eparchia Irenopolis vel Hemimontis habet metropol-
 is Hadrianopolis sub se urbes aut episcopos quinque, 1, Mesem-
 briae episcopum; 2, Sozopoleos; 3, Plotinopoleos; 4, Anastasio-
 poleos; 5, Tzoidarum. In eadem eparchia, scilicet Hemimontis,
 habet metropolis Marcianopolis sub se urbes aut episcopos quinque,
 1, Rhodostoli; 2, Tramariscorum; 3, Novorum; 4, Zecedeorum;
 5, Scariae. In eparchia Phrygiae Capatianaec habet metropolis Hie-

πίας, τὸν *Λουσιίδος*, τὸν *Λύγουστοπόλεως*, τὸν *Βροζοῦ*, τὸν *Ἄτρου*, τὸν *Λυκάωνος*, τὸν *Σεκτωρίου*, τὸν *Κηναβρίου*, τὸν *Κόνης Δημητρόπολις*, τὸν *Σχορδασπίας*, τὸν *Νικουπόλεως*, τὸν *Λύροκλῶν*. *ἐπαρχία Λυκαωνίας, μητρόπολις τοῦ Βίκωνιου*, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι *ἐπισκόπους*, 5 *ιδ'*, τὸν *Λύστρων*, τὸν *Οὐασάδων*, τὸν *Ἀμβλάδων*, τὸν *Νουμανάδων*, τὸν *Μισθίων*, τὸν *Αραράδων*, τὸν *Βαρέτων*, τὸν *Δέρβης*, τὸν *Σανάτρων*, τὸν *Κανοῦ*, τὸν *Βηρυνουκολιοσιανῶν*, τὸν *Γαλβάνου*, τὸν *Λήστρων*, τὸν *Περτιῶν*. *ἐπαρχία Πισιδίας, μητρόπολις Ἀντιοχείας*, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι *ἐπισκόπους*, 17, τὸν *Φιλομηλίου*, τὸν *Σαγαλασοῦ*, τὸν *Σωζουπόλεως*, τὸν *Ἀπαμίας τῆς Κηροῦ*, τὸν *Ἐραίου*, τὸν *Βάρεως*, τὸν *Ἀδριανουπόλεως*, τὸν *Λιμέντων*, τὸν *Νεαπόλεως*, τὸν *Λαοδικίας τῆς κανυμένης*, τὸν *Σελευκίας*, τὸν *Σιδηραῖς*, τὸν *Ἀδάδων*, τὸν *Ζωζήλων*, τὸν *Τημβριάδος*, τὸν *Τυμάνδου*, τὸν *Ἰουστινιανουπόλεως*, τὸν *Μητροπόλεως*, τὸν *Πάπκων*. *ἐπαρχία τῆς Παμφυλίας, μητρόπολις Πέργης*, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι *ἐπισκόπους*, 17, τὸν *Ἀταλίας*, τὸν *Εὐδοξιάδος*, τὸν *Τελμησοῦ*, τὸν *Σίνδου*, τὸν *Μαξιμιανουπόλεως*, τὸν *Ααγήνων*, τὸν *Παλαιουπόλεως*, τὸν *Κρημνοῦ*, τὸν *Κουδρουλῶν*, τὸν *Πελτινήσσοῦ*, τὸν *Ἀρησαοῦ*, τὸν *Πουγλῶν*, τὸν *Ἀδριανῆς*, τὸν *Δικητάνα-*

bindi; 13, Polyboti; 14, Phytiae; 15, Hierapoleos; 16, Eucarpiae; 17, Lysiadis; 18, Augustipoleos; 19, Brysi; 20, Otri; 21, Lycaonis; 22, Stectorii; 23, Cynaborii; 24, Conis vel Conae, alias Demetriopoleos dictae; 25, Scordapiae; 26, Nicopoleos; 27, Auroclorum. In eparchia Lycaoniae habet metropolis Iconium sub se urbes seu episcopos quatuordecim, 1, episcopum Lystrorum; 2, Vasatorum; 3, Ambladorum; 4, Novimanadorum; 5, Mithiorum; 6, Larandorum; 7, Baretorum; 8, Derbae; 9, Sabatrorum; 10, Canni; 11, Berynopolis; 12, Galbani; 13, Ilistrorum; 14, Pertorum. In eparchia Pisidiae habet metropolis Antiochia sub se urbes aut episcopos octodecim, 1, episcopum Philomelii; 2, Sagalassi; 3, Sozopoleos; 4, Apamiae Ciboti; 5, Tyraei; 6, Bareos; 7, Hadrianopoleos; 8, Limenum; 9, Neapoleos; 10, Laodicaeae Cauromenae seu Ambustae; 11, Seleucia Siderae cognominatae seu ferreae; 12, Adadorum; 13, Zartzelorum; 14, Timbriadis; 15, Tymandi; 16, Iustinopoleos; 17, Metropolcos; 18, Papporum. In eparchia Pamphyliae habet metropolis Pergae sub se urbes aut episcopos 18, nempe 1, episcopum Attaliae; 2, Eudociadis; 3, Telmessi; 4, Isindi; 5, Maximianopoleos; 6, Laginorum; 7, Palaeopolcos; 8, Cremni; 9, Cudrulorum [Corydallorum]; 10, Peltinensi [vel Pentenesi]; 11, Ariassi; 12, Puglorum; 13, Hadrianae;

ἦτοι ἐπισκόπους, ε', τὸν Μελουπόλης, τὸν Διονυσιοπόλεως,
τὸν Ἀττούδων, τὸν Μεσύνων.

ΚΕΦ. γε'.

Περὶ τῆς διανομῆς τῶν κομβίων τῆς συνηθείας τῶν πραιποσίτων.

C Ἰστέον δὲ, ὅτι οἱ τιμώμενοι πατρίκιοι ὄ, τε ἔμπρατος, ἦ-5
τοι ὁ στρατηγὸς καὶ πατρίκιος, δίδωσι συνηθείαν τοῖς πραι-
ποσίτοις χρυσοῦ λίτρας ἦ· ὁ δὲ μεσόπρατος πατρίκιος, ἦτοι
ὁ ἔμπολιτικός ὄφφικιάλιος, δίδωσι χρυσοῦ λίτρας ζ· ὁ δὲ
γε ἄπρατος πατρίκιος, ἦγονν ὁ ἀποσπαθάριος μόνον τιμη-
θεῖς, δίδωσι χρυσοῦ λίτρας ε', ἅτινα διανέμονται οὕτως. 10

Ἀπὸ τῶν ἦ λιτρῶν τοῦ ἔμπρατου πατρικίου.

D Τοῦ κουβουκλείου χρυσοῦ λίτραι γ', ,, κδ· ὁ τοῦ καν-
κλείου ,, λς· ὁ δῆμαρχος Βενέτων ,, λς· ὁ δῆμαρχος Πρα-
σίτων ,, λς· ὁ τῆς καταστάσεως ,, λς· οἱ σιλεντιάριοι ,, λς·
οἱ κόμητες τῶν σχολῶν ,, κδ· οἱ ἀρτικλίνοι τοῦ βασιλέως ,, 15
ιβ· οἱ τοποτηρηταὶ τῶν σχολῶν ,, γ· ὁ σκευάζων τὸ κανί-
κλειον ,, δ· οἱ ἀξιωματικοὶ ,, β· ὁ πριμικήριος τοῦ κου-
βουκλείου ,, ιβ· καὶ τὸ πᾶν χρυσοῦ λίτραι ε', ,, με'.

Διὰ τοῦ μέρους Βενέτων.

Ὁ δευτερεύων Βενέτων ,, α', ὁ δευτερεύων Πρασίτων ,, 20

rapolis sub se urbes aut episcopos quinque, 1, Metellipoleos; 2,
Dionysiopoleos; 3, Attudorum; 4, Mosynorum.

CAP. 55.

De distributione sportularum consuetudinis praepositorum.

Honorati seu promoti patricii dant consuetudinem praepositis, si quidem fuerint empracti seu reales et officio fungentes, (ut, si quis fuerit simul strategus et patricius creatus,) octo litras auri. Si vero fuerint patricii mesoprati, id est vacantes, allecti, medi inter empractos seu fungentes et apractos seu honorarios, (ut si quis officio quodam civili ornatur,) dant praepositis litras auri septem. Patricius apratus denique seu functionem nullam exercens vel titularis (ut qui tantum ad spathariatum promotus est,) dat litras auri sex. Illae sportulae sic dividuntur, et primum quidem de

OCTO LITRIS PATRICII EMPRATI

Cubicularii accipiunt auri litras tres, num. 24; praefectus can-
clei num. 36; demarchus Venetorum 36; demarchus Prasinorum 36;
cerimoniaris 36; silentiarii 36; comites scholarum 24; artidini Im-
peratoris 12; topoteretae [seu lociservatores] scholarum 3; praeparator
caniclii 4; axiomatice 2; primicerius cubiculi 12. Facit auri li-
tras 6, num. 45.

FACTIONIBUS HANC CEDUNT.

Accipit deuteremnon seu secundarius Venetorum numisma unum;

α', ὁ γειτονιάρχης μιλ. η', ὁ γειτονιάρχης Πρασίνων μιλ. η', Ed.L. 462
ὁ χαρτουλάριος Βενέτων μιλ. η', ὁ χαρτουλάριος Πρασίνων
μιλ. η', ὁ φακτιονάριος Βενέτων μιλ. η', ὁ φακτιονάριος Πρα-
σίνων μιλ. η', ὁ μικροπανίτης λευκὸς μιλ. ε', ὁ μικροπανίτης
Ἰδρύσιος μιλ. ε', ὁ ποιητὴς Βενέτων μιλ. ε', ὁ ποιητὴς Πρα-
σίνων μιλ. ε', ὁ μελιστὴς Βενέτων μιλ. ε', ὁ μελιστὴς Πρα-
σίνων μιλ. ε', οἱ ἐπιστάται Βενέτων μιλ. δ', οἱ ἐπιστάται
Πρασίνων μιλ. δ', οἱ κράκται Βενέτων μιλ. δ', οἱ κράκται Ms. 263. a
Πρασίνων μιλ. δ', οἱ σημειωταὶ Βενέτων μιλ. δ', οἱ σημειω-
ισταὶ Πρασίνων μιλ. δ', οἱ μανδάτορες Βενέτων μιλ. δ, οἱ μαν-
δάτορες Πρασίνων μιλ. δ', οἱ βηγάριοι Βενέτων μιλ. ε', οἱ β
βηγάριοι Πρασίνων μιλ. ε', οἱ θεωρηταὶ Βενέτων μιλ. δ', οἱ
θεωρηταὶ Πρασίνων μιλ. δ', οἱ διασημειωταὶ Βενέτων μιλ. β',
οἱ διασημειωταὶ Πρασίνων μιλ. β', τὸ ὄργανον Βενέτων μιλ.
15ε', τὸ ὄργανον Πρασίνων μιλ. ε'. ὁμοῦ διὰ χρυσαίου ,, δ',
καὶ διὰ μιλ. ,, ε', καὶ ὁμοῦ τὸ πᾶν ,, ιδ', μιλ. δ'.

Διὰ τῆς τάξεως τοῦ ἱπποδρομίου.

Ὁ ἀκτουάριος ,, α', ὁ ἄργυρος τοῦ βεστίου ,, β', οἱ
κούρσωρες ,, α', ὁ ἄργυρος τῶν στεφάνων ,, α', ὁ τῆς ἀπο-
20οκρίσεως ,, α', ὁ νεανίσκος μιλ. δ', ὁ μαξιλάριος μιλ. δ', δ C

10. οἱ μανδάτορες Βενέτων μιλ. δ' add. cod., om. ed.

tantundem deutereuon Prasinorum. Geitoniarcha Venetorum miliar. 8, et tantundem geitoniarcha Prasinorum; item chartularii Venetorum et Prasinorum singuli octona miliaria; tantundem quoque factionarii ambo tam Venetorum, quam Prasinorum, scilicet octona quisque; micropanites albae factionis mil. 5; micropanites russae factionis mil. 5; poeta Venetorum mil. 6; poeta Prasinorum mil. 6; melista vel musicus Venetorum mil. 6; melista Prasinorum mil. 6; epistatae vel magistri Venetorum mil. 4; epistatae Prasinorum 4; cractae vel clamatores aut praecones Venetorum miliaria 4; cractae Prasinorum mil. 4; semeiotae [seu obsignatores, urnarum scilicet sortitoriarum,] factionis Venetae mil. 4; semeiotae Prasinorum 4; mandatores Venetorum 4; Prasinorum 4; Bigarii Venetorum 5; Prasinorum 5; contemplatores [signaculorum urnae] Venetorum 4; Prasinorum 4; resignatores signaculorum factionis Venetae 2; Prasinorum 2; organum Venetorum 6; Prasinorum 6. Facit hoc aureorum quidem, qui integri dantur, computatorum numerum IV., miliariorum vero, quae singula enumeravimus, in valorem aureorum computatorum X. aureos, et quod excurrit. Facit ergo tota summa num. 14, mil. 4.

PRO ORDINE CIRCENSE.

Actuarium accipit numisma seu solidum unum; argyrum vestii seu asservator vestium circensium argento pictarum duo; cursores unum; argyrum staphanorum (seu argentarius coronarum, qui coronas argea-

θεσσαράριος μιλ. δ', ὁ χαμαιτριβοῦνος μιλ. δ', οἱ δφφικιάλι
τῆς κυλίστρας μιλ. ε', οἱ μαγγανάριοι Βενέτων μιλ. ε', οἱ
μαγγανάριοι Πρασίνων μιλ. ε', οἱ πρωτοβηκτάριοι μιλ. γ', οἱ
πρωτοπαλάριοι μιλ. ε', ὁ νομμεράριος ,, α', οἱ δεκανοὶ τοῦ
ἵπποδρόμου ,, β', ἡ βίγλα τῆς Λάφνης μιλ. δ'. ὁμοῦ διὰ
χρυσίου καὶ μιλ. ,, ιβ', μιλ. ζ.

Διὰ τῶν διαταρίων καὶ λοιπῶν.

D Ὁ ἀδμηρσοννάλιος ,, ζ, οἱ διατάριοι τοῦ κοιμιστωρίου
,, γ', ὁ δομέστικος τοῦ μεγάλου παλατίου ,, α', οἱ διατάριοι
τοῦ μεγάλου παλατίου ,, β', ὁ δομέστικος τῆς Λάφνης ,, α',¹⁰
οἱ διατάριοι τοῦ ἁγίου Στεφάνου μιλ. η', οἱ χρυσοχοὶ τοῦ
βασιλικοῦ σκεύους μιλ. δ', οἱ διατάριοι τοῦ ὄστιαρικίου μιλ.
ε', οἱ διατάριοι τοῦ ἵπποδρόμου μιλ. η', οἱ στένοντες τὰ σκά-
μνα τοῦ ἵππικοῦ μιλ. γ', οἱ πρωτοκεντάριοι ,, α', οἱ διατάρ-
ιοι τοῦ στρατωρικοῦ μιλ. ε', οἱ ἀσέλιοι ,, α', οἱ διατάριοι¹⁵
τῶν ἰδ' ἀκουβίτων μιλ. ζ, οἱ διατάριοι τῆς ὑπεραγίας Θεο-
κόκου μιλ. ι', οἱ διατάριοι τῆς μανναύρας μιλ. ζ, οἱ τῆ;
Ed. L. 463 βεστοσάκρας ,, α', οἱ βασιλικοὶ λούσται ,, α', οἱ καλδάριοι
μιλ. β'. ὁμοῦ διὰ χρυσίου ,, ιη', καὶ διὰ μιλ. ,, ε'. ὁμοῦ
,, κγ'.

20

teas victoribus circensibus debitas procurabat et asservabat,) unum;
apocrisarius unum; neanicus seu juvenis miliar. 4; maxilarius mil.
4; tesserarius 4; chamaetribunus seu tribunus pedestris 4; officiales
cylistrae seu aedis, in qua urna cum sortibus agitur 5; mangani-
rii seu carceribus circi, unde currendi initium fit, praefecti factio-
nis Venetae 5, Prasiniae 5; protovectarii 3; protopalarii, 5; numera-
rius numisma unum; decani circi num. 2; vigla vel vigilia Daphae
mil. 4. Faciunt simul aurei et miliaria: . . . Aur. XII, miliar. 7.

PRO DIAETARIIS ET RELIQUIS.

Admissionalis accipit numism. 7; diaetarii consistorii 3; dome-
sticus magni palatii 1; diaetarii magni palatii 2; domesticus Daphae
1; diaetarii S. Stephani miliaria 8; aurifabri supellectilis imperia-
lis mil. 4; diaetarii ostiarum seu officii ostiariorum 6; diaetarii circi
8; collocantes scamna circi 3; acentarii numism. 1; diaetarii stratori-
cii seu officii stratorum mil. 5; asclii num. 1; diaetarii novadecim
accubituum mil. 7; diaetarii sanctissimae Deigenitricis mil. 10; diae-
tarii magnaerae mil. 7; ad vestosacram pertinentes num. 1; imperit-
les lustae vel balneatores num. 1; caldarii mil. 2; numismata vel au-
rei hic commemorati, si computantur, sunt 18, et miliaria hic re-
censita si in aureis computantur, efficiunt aureos 5. Facit ergo
tota summa numismata 23.

Διὰ τῶν θυρωρῶν.

Οἱ θυρωροὶ τῆς θερμάστρας ,, β', οἱ θυρωροὶ τοῦ ἵπποδρόμου ,, β', οἱ διατρέχοντες ,, β', οἱ κορτινάριοι ,, α', μιλ. ζ', οἱ βασιλικοὶ ἀρμοφύλακες ,, β'. ἑμοῦ διὰ χρυσίου ,, θ', 5μιλ. ζ'.

Διὰ τῶν φωταψιῶν.

Ὁ κανστρένσιος ,, α', ὁ ῥεφερενδάριος ,, α', μιλ. ε', οἱ βασιλικοὶ κληρικοὶ ,, ε', οἱ ψάλται τῆς ἀγίας Σοφίας ,, β', B οἱ ὑπουργοὶ τοῦ νάρθηκος μιλ. δ', οἱ ἀναγνώσται τῶν β' ἐ- Ms. 263. b 10βδομάδων ,, β', ὁ σκενοφύλαξ ,, α', οἱ ὀστιάριοι τοῦ ἀγίου φρέατος μιλ. ε', οἱ ὑποδιάκονες μιλ. ε', οἱ στράτωρες τοῦ πατριάρχου μιλ. ε', οἱ βαλαντάδες μιλ. ε', οἱ ἐπισκοπιανοὶ μιλ. ε', ὁ δομέστικος τῶν ὑποδιακόνων μιλ. ε', ἡ ἐκκλησία τοῦ σωτήρος τοῦ Σταυρακίου ,, β', ἡ ἐκκλησία τῶν ἀκοιμήτων 15, γ', ἡ ἐκκλησία τοῦ Κυρίου ,, α', οἱ δεκανοὶ τοῦ πατριάρχου μιλ. δ', οἱ διποτάτοι τῆς ἀγίας Σοφίας μιλ. γ', οἱ τῆς σπουδῆς μιλ. η', οἱ τῆς παρασπουδῆς μιλ. ε', ἡ ἐκκλησία τῶν Βασιλίδου ,, α', ὁ ἅγιος Στέφανος εἰς τὸν ἵππόδρομον ,, α', ἡ C ἐκκλησία τῶν ἁγίων Σεργίου καὶ Βάκχου ,, α', ὁ ἅγιος Θεόδωρος ,, α', ὁ ἅγιος Καλλίνικος ,, α', ἡ ἐκκλησία τῶν πελ... 1β, ὁ ἅγιος Στέφανος εἰς τὴν Δάφνην ,, α', ἡ διακονία τῶν

PRO PORTARIIS.

Portarii calfactorii aut vaporarii accipiunt num. 2; circi item 2; item vernaculi; cortinarii seu observatores velorum num. 1, mil. 7; imperiales armophylaces vel custodes armorum num. 2. Facit aureos 9, mil. 7.

IN LUMINARIA [SEU PRO ECCLESIIS].

Castrensis [ecclesiae vel patriarchae] accipit num. 1; referendarius [ecclesiae vel patriarchae num. 1, mil. 6; clerici imperiales num. 5; psaltae seu cantores S. Sophiae num. 2; ministri narthecis mil. 4; anagnostae seu lectores duarum septimanarum numism. 2; scenophylax seu sacrorum vasorum custos num. 1; ostiarii sancti putei mil. 5; hypodiacones seu subdiaconi mil. 6; stratores patriarchae mil. 5; balantades mil. 5; episcopiani mil. 5; domestic. hypodiaconorum mil. 6; ecclesia Salvatoris in monasterio Stauracii num. 2; ecclesia Acoemetorum num. 3; ecclesia Domini num. 1; decani patriarchae mil. 4; dipotati vel deputati S. Sophiae mil. 3; monachi monasterii Spudes mil. 8; monachi monasterii Paraspudes mil. 5; ecclesia in monasterio Basilidae num. 1; S. Stephanus circi numism. 1; ecclesia SS. Sergii et Bacchi num. 1; S. Theodorus num. 1; S. Callinicus num. 1; ecclesia monasterii Pelecani num. 2; S. Stephanus Daphnes num. 11; diaconia [vel corpus diaconorum] monasterii Urbicii, quod pronoëtae aut pro-

Οὐρβικίου οἱ προνοῖται ,, α', ἡ διακονία τοῦ ἁγίου Μωσίου ,, α', ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Παγγαρίου ,, α'. καὶ ὁμοῦ διὰ χρυσοῦ ,, κθ', καὶ διὰ μιλιαρησίων ,, ε', μιλ. β. καὶ ὁμοῦ τὸ πᾶν διὰ τῶν ἄμφοτέρων χρυσοῦ λίτραι ζ, ,, κέ, μιλ. κ'. 5

D Διὰ τῆς διανομῆς τοῦ κομβίου τῶν ζ λιτρῶν τοῦ μεσοπράτου πατρικίου.

Οἱ τοῦ κουβουκλείου χρυσοῦ λίτρας γ', ὁ τοῦ κανικλείου ,, λ', οἱ δύο δῆμαρχοι ἀνά ,, λ', ὁ τῆς καταστάσεως ,, λ', οἱ σιλεντιάριοι ,, λ', οἱ ἀρτικλῖνοι τοῦ βασιλέως ,, ιβ', οἱ κό-10 μητες τῶν σχολῶν ,, κ', ὁ σκευάζων τὸ κανικλείον ,, δ', οἱ τοποτηρηταὶ τῶν σχολῶν ,, γ', ὁ πριμικήριος τοῦ κουβουκλείου ,, ιβ', οἱ ἀξιωματοῖχοι ,, β. καὶ τὸ πᾶν χρυσοῦ λίτραι ε' ,, νθ'. διὰ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων καὶ Πρασίων. διανέμονται οὗτοι καθὼς καὶ πρότερον εἴρηται. οὐ γὰρ ὑποπί-15 Ed.L. 464 πτοσιν ἐκ τοῦ προτέρου κομβίου οὐδέν. διὰ τῶν διαταρῶν καὶ λοιπῶν. ὁ ἀδμηγσουνάλιος ,, ε', οἱ διατάριοι τοῦ κονιστωρίου ,, β, ὁ δομέστικος τοῦ μεγάλου παλατίου ,, α', οἱ διατάριοι τοῦ μεγάλου παλατίου ,, β, ὁ δομέστικος τῆς Δύφνης ,, α', οἱ διατάριοι τοῦ ἁγίου Στεφάνου μιλ. η', οἱ 20 χρυσοχοὶ τοῦ βασιλικῆοῦ σκεύους μιλ. δ', οἱ διατάριοι τοῦ ὀστιαρικίου μιλ. ε', οἱ διατάριοι τοῦ ἵπποδρόμου μιλ. ζ, θ'

visores appellatur, num. 1; diaconia S. Mocii num. 1; ecclesia S. Pancharii num. 1. In hac tenentibus habemus numism. quidem solida 29, ex millaresiis autem singularibus confecta alia 5 cum duobus miliar. Iam si hanc summam ad ceteras superiores addas et contrahas omnes in unam, efficias auri litras 7, num. 55, miliar. 8.

DE DISTRIBUTIONE SPORTULAE PATRICII MESOPRATI, SEPTEM LITRAS AURI CONSTANTIS.

Ad cubiculum pertinentes accipiunt litras 3; caniclei praefectus numismata 30; ambo demarchi singuli num. 30; cerimoniarum num. 30; silentiarum 30; articlini imperiales 12; comites scholarum 20; praeparans canicleum 4; locum tenentes 5; scholarum 3; primicerius cubiculi 12; axiomatici 2. Summa litrae 5, numismata 59. Porro inde cedunt factionibus, Venetae atque Prasinae haec: sed quid opus est superius dicta repetere; quum iidem eadem, atque ante, et nihilo minus accipiant. Ergo diaetarii et reliqui haec ferunt: admissionalis numism. 6; diaetarii consistorii num. 2; domesticus magni palatii num. 1; diaetarii magni palatii num. 2; domesticus Daphnes num. 1; diaetarii S. Stephani mil. 8; aurifabri suppellectilis imperialis mil. 4; diaetarii ostiarii mil. 6; diaetarii circi miliar. 7; collocatores scamnorum circensium mil. 3; acentarii aut protocenta-

στέρνοντες τὰ σκάμνα τοῦ ἵπποδρόμου μιλ. γ', οἱ πρωτοκεντάριοι
 „ α', οἱ διαιτάριοι τοῦ στρατωρικίου μιλ. ε', τοῖς ἀσελίσις „
 α', οἱ διαιτάριοι τῶν ἰθ' ἀκουβίτων μιλ. ζ', οἱ διαιτάριοι
 τῆς παναγίας μιλ. ι', οἱ διαιτάριοι τῆς μανναύρας μιλ. ζ', οἱ
 5 τῆς βεσσοσάκρας „ α', οἱ βασιλικοὶ λούσαι „ α', οἱ καλδά-Β
 ριοι μιλ. β'. καὶ τὸ πᾶν διὰ χρυσίου „ ις', καὶ διὰ μιλ. „
 δ', μιλ. ια'. ὁμοῦ τὸ πᾶν „ κ', μιλ. ια'. διὰ τῶν θυρωρῶν. Μ. 264. a
 καὶ οὗτοι λαμβάνουσι καθὼς καὶ ἐπὶ τοῦ πρώτου κομβίου.
 ὁμοίως καὶ αἱ φωταψίαι, ἤγουν αἱ ἐκκλησίαι.

10 Διὰ τῆς διανομῆς τοῦ κομβίου τοῦ ἀπράτου πατρικίου τῶν ε'
 λιτρῶν οὕτως.

Οἱ τοῦ κουβουκλείου χρυσίου λίτρας β', ὁ τοῦ κανικλεί-
 ου „ κδ', οἱ δύο δῆμαρχοι „ μῆ' ἀνά „ κδ', ὁ τῆς καταστά-
 σεως „ κδ', οἱ σιλεντιάριοι „ κδ', οἱ κόμητες τῶν σχολῶν „ C
 15 κδ', οἱ ἀρτοκλίνοι τοῦ βασιλέως „ ιβ', οἱ τοποτηρηταὶ τῶν
 σχολῶν „ γ', ὁ πριμκήριος τοῦ κουβουκλείου „ ιβ', οἱ ἀξι-
 ωματικοὶ „ β', ὁ σκευάζων τὸ κανίκλειον „ δ'. ὁμοῦ λίτρας
 δ' „ λγ'. διὰ τῶν δύο μερῶν Βενέτων τε καὶ Πρασίνων: ὁ
 δευτερεύων Βενέτων „ α', ὁ δευτερεύων Πρασίνων „ α', ὁ
 20 γειτονιάρχης Βενέτων μιλ. η', ὁ γειτονιάρχης Πρασίνων μιλ.
 η', ὁ χαρτουλᾶριος Βενέτων μιλ. η', ὁ χαρτουλᾶριος Πρασί-

ril num. 1; diaetarii stratoricii miliar. 5; aselliis [seu equorum sella-
 torum equisonibus [num. 1; diaetarii novendecim accubituum mil.
 7; diaetarii panagias seu sanctissimae Deigeniticis mil. 10; diaeta-
 rii magnaursae mil. 7; vestosacrae adscripti num. 1; lustae vel bal-
 neatores corporis Augusti num. 1; caldarii mil. 2. Habes ergo soli-
 da numismata 16 et e miliarisii singularibus, si numismata compu-
 tes, alia 4 cum 11 miliarisii. Ergo tota summa est 20 num., 11
 mil. Porro cedunt inde ianitoribus, item phothapsiis seu ecclesiis
 eadem emolumenta atque e superiore combio, ut ergo hic repeteret
 opus non sit.

DE DISTRIBUTIONE SPORTULAE PATRICII APRATI, QUAE CONSTAT

SEX LITRIS.

Ea ita distribuitur. Accipiunt cubicularii lit. 2; canicleo prae-
 fectus num. 24; demarchi ambo n. 48; (singuli nempe 24;) silentia-
 rii num. 24; comites scholarum num. 24; artiodini imperiales num.
 24; topoteretae scholarum num. 3; primicerius cubiculī 12; axioma-
 tici 2; praeparator caniclei numismata 4. Faciunt simul litras 4,
 numism. 33. Factionibus ambabus, Venetae, Prasinaeque, inde cedunt
 haec. Deutereuon Venetorum accipit numisma 1; deutereuon
 Prasinorum num. 1; geitoniarques Venetorum mil. 8, et alter Prasi-
 norum tantundem; chartularius Venetorum mil. 8, et alter Prasi-
 norum tantundem; factionarius Venetorum mil. 8, et alter Prasinorum

πίας, τὸν Λυσσαίως, τὸν Ἀγυνοστοπόλεως, τὸν Βροζοῦ, τὸν Ὠτροῦ, τὸν Λυκάωνος, τὸν Σεκτωρίου, τὸν Κηναβοβρίου, τὸν Κόνης Δημητρόπολις, τὸν Σχορδασίας, τὸν Νικουπόλεως, τὸν Ἀυροκλῶν. ἐπαρχία Λυκαωνίας, μητρόπολις τοῦ Εἰκωνίου, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους, 5 ἰδ', τὸν Ἀύστρων, τὸν Οὐασάδων, τὸν Ἀμβλάδων, τὸν Νοουμανάδων, τὸν Μισθίων, τὸν Λαράνδων, τὸν Βαρέτων, τὸν Δέρβης, τὸν Σανάτρων, τὸν Κανοῦ, τὸν Βηρνονουκλιομανῶν, τὸν Γαλβάνου, τὸν Ληστρων, τὸν Περωτῶν. ἐπαρχία Πισιδίας, μητρόπολις Ἀντιοχείας, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους, 10 ἰη', τὸν Φιλομηλίου, τὸν Σαγαλασοῦ, τὸν Σωζουπόλεως, τὸν Ἀπαμίς τῆς Κηρόου, τὸν Ἰδαίου, τὸν Βάρεως, τὸν Ἀδριανουπόλεως, τὸν Λιμένων, τὸν Νεαπόλεως, τὸν Λαοδικίας τῆς καυμένης, τὸν Σελευκίας, τὸν Σιδηραῖς, τὸν Ἀδάδων, τὸν Ζωζήλων, τὸν Τημβριάδος, τὸν Τυμάνδου, τὸν Ἰουστινιανουπόλεως, τὸν Μητροπόλεως, τὸν Πάπκων. ἐπαρχία τῆς Παμφυλίας, μητρόπολις Πέργης, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους, 15 ἰη', τὸν Ἀταλίας, τὸν Εὐδοξιάδος, τὸν Τελμήσου, τὸν Σίνδου, τὸν Μαξιμιανουπόλεως, τὸν Λαγῆνων, τὸν Παλαιουπόλεως, 20 τὸν Κορημοῦ, τὸν Κουδρούλων, τὸν Πελτινήσου, τὸν Ἀρησασοῦ, τὸν Πουγλῶν, τὸν Ἀδριανῆς, τὸν Δικητάνας-

hindi; 13, Polyboti; 14, Phytiae; 15, Hierapoleos; 16, Eucarpiae; 17, Lysiadis; 18, Augustipoleos; 19, Brysi; 20, Otri; 21, Lycaonis; 22, Stectorii; 23, Cynaborii; 24, Conis vel Conae, alias Demetriopoleos dictae; 25, Scordapiae; 26, Nicopoleos; 27, Auroclorum. In eparchia Lycaoniae habet metropolis Iconium sub se urbes seu episcopos quatuordecim, 1, episcopum Lystrorum; 2, Vasatorum; 3, Ambladorum; 4, Novimanadorum; 5, Mithiorum; 6, Larandorum; 7, Barctorum; 8, Derbae; 9, Sabatorum; 10, Canni; 11, Berynopolis; 12, Galbani; 13, Histrorum; 14, Pertorum. In eparchia Pisidiae habet metropolis Antiochia sub se urbes aut episcopos octodecim, 1, episcopum Philomelii; 2, Sagalassi; 3, Sozopoleos; 4, Apamiae Ciboti; 5, Tyraei; 6, Bareos; 7, Hadrianopoleos; 8, Limenum; 9, Neapoleos; 10, Laodicacae Caemenae seu Ambustae; 11, Seleucia Siderae cognominatae seu ferreae; 12, Adadorum; 13, Zarzelorum; 14, Timbriadis; 15, Tymandi; 16, Justinopoleos; 17, Metropoleos; 18, Papporum. In eparchia Pamphylicae habet metropolis Pergae sub se urbes aut episcopos 18, nempe 1, episcopum Attaliae; 2, Eudociadis; 3, Telmessi; 4, Isindi; 5, Maximianopoleos; 6, Laginorum; 7, Palaeopoleos; 8, Cremui; 9, Cudrulorum [Corydallorum]; 10, Peltinensi [vel Pentencesi]; 11, Ariassi; 12, Ruglorum; 13, Hadrianae;

ρον, τὸν Σανδιδῶν, τὸν Βαραεῖς, τὸν Συλέου, τὸν Περ-
 βαίων. ἐπαρχία Καππαδοκίας, μητρόπολις Μωκησοῦ, ἔχει
 ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους, δ', τὸν Ναζιανζοῦ, τὸν
 Κωλωνείας, τὸν Παρνασσοῦ, τὸν Δοάρων. ἐπαρχία Λα-
 ζικῆς, μητρόπολις Φάσιδος, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι
 ἐπισκόπους, δ', τὸν Ῥωδοπόλεως, τὸν τῆς Σαησινῶν, τὸν
 Πετρῶν, τὸν τῆς Ζηγανέων. ἐπαρχία Θράκης, μητρόπολις
 Φιλιππουπόλεως, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους,
 γ', τὸν Διοκλητιανουπόλεως, τὸν Σεβουστουπόλεως, τὸν Διοσ-
 15ιοπόλεως. ἐπαρχία Εὐρώπης, μητρόπολις Τραιανοῦ, ἔχει ὑπ' Ed. L. 461
 αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους, β', τὸν Πήρου, τὸν Ἄνα- Ms. 262. b
 στασιουπόλεως. ἐπαρχία νήσων Κυκλάδων, μητρόπολις Ῥώ-
 δου, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους, ιβ', τὸν Σά-
 μου, τὸν Χίου, τὸν Κόου, τὸν Ναξίας, τὸν Θήρας, τὸν
 15Πάρου, τὸν Λεροῦ, τὸν Ἄνδρου, τὸν Τίνου, τὸν Μήλου;
 τὸν Πισσύνης. ἐπαρχία Ἐμμημουπόλεως, μητρόπολις Ἀδρια-
 νοῦ, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους, ε', τὸν Μεσημ-
 βρίας, τὸν Σωζοπόλεως, τὸν Πλουτινουπόλεως, τὸν Ἀναστα-
 σιουπόλεως, τὸν Τζωιδῶν. ἐπαρχία νήσων Κυκλάδων, μη-
 20τρόπολις Μαρκιανοῦ, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκό-
 πους, ε', τὸν Ῥωδοστόλου, τὸν Τραμαρισκῶν, τὸν Νόβων,
 τὸν Ζεκεδέσπων, τὸν Σκαρίας. ἐπαρχία Φρυγίας Καππα-
 δοκίας, μητρόπολις Ἱεραπόλεως, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις,

14, Dicotanaurorum; 15, Sandidorum; 16, Barbae; 17, Sulacii;
 18, Perbaenorum. In eparchia Cappadociae habet metropolis Mo-
 cisus sub se urbes aut episcopos quatuor, 1, Nazianzi; 2, Coloniae;
 3, Parnassi; 4, Doarorum. In eparchia Lazicae habet metropolis
 Phasis sub se urbes aut episcopos quatuor, 1, Rhodopoleos; 2, Sae-
 sinorum; 3, Petrorum; 4, Ziganeorum. In eparchia Thraciae ha-
 bet metropolis Philippopolis sub se urbes aut episcopos tres, nempe
 1, episcopum Diocletinopoleos; 2, Sebastopoleos; 3, Diospoleos.
 In eparchia Europae habet metropolis Traianopolis urbes aut epi-
 scopos duo, unum Peri, alterum Anastasiopoleos. In eparchia insu-
 larium Cycladum habet metropolis Rhodus sub se urbes aut episco-
 pos duodecim, 1, episcopum Sami; 2, Chii; 3, Coi; 4, Naxiae;
 5, Therae; 6, Pari; 7, Leri; 8, Andri; 9, Teni; 10, Meli;
 11, Pissinae. In eparchia Irenopolis vel Hemimontis habet metropol-
 is Hadrianopolis sub se urbes aut episcopos quinque, 1, Mesem-
 briae episcopum; 2, Sozopolcos; 3, Plotinopoleos; 4, Anastasio-
 poleos; 5, Tzoidarum. In eadem eparchia, scilicet Hemimontis,
 habet metropolis Marcianopolis sub se urbes aut episcopos quinque,
 1, Rhodostoli; 2, Tramariscorum; 3, Novorum; 4, Zecedeoporum;
 5, Scariae. In eparchia Phrygiae Capatianae habet metropolis Hie-

Ὀυρβικίου οἱ προνοῦται ,, α', ἡ διακονία τοῦ ἁγίου Μωκί-
 ου ,, α', ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Παγγαρίου ,, α'. καὶ ὁμοῦ
 διὰ χρυσίου ,, κθ', καὶ διὰ μιλιαρησίων ,, ε', μιλ. β. καὶ
 ὁμοῦ τὸ πᾶν διὰ τῶν ἄμφοτέρων χρυσίου λίτραι ζ, ,, κέ,
 μιλ. κ'. 5

D Διὰ τῆς διανομῆς τοῦ κομβίου τῶν ζ λιτρῶν τοῦ μεσοπράτου
 πατρικίου.

Οἱ τοῦ κουβουκλείου χρυσίου λίτρας γ', ὁ τοῦ κανικλεί-
 ου ,, λ', οἱ δύο δῆμαρχοι ἀνά ,, λ', ὁ τῆς καταστάσεως ,, λ',
 οἱ σιλεντιάριοι ,, λ', οἱ ἀρτικλῖνοι τοῦ βασιλέως ,, ιβ', οἱ κό-10
 μητες τῶν σχολῶν ,, κ', ὁ σκευάζων τὸ κανικλείον ,, δ', οἱ
 τοποτηρηταὶ τῶν σχολῶν ,, γ', ὁ πριμικήριος τοῦ κουβουκλεί-
 ου ,, ιβ', οἱ ἀξιωματικοὶ ,, β. καὶ τὸ πᾶν χρυσίου λίτραι
 ε' ,, νθ'. διὰ τοῦ μέρους τῶν Βενετῶν καὶ Πρασίνων. δια-
 νέμονται οὗτοι καθὼς καὶ πρότερον εἴρηται. οὐ γὰρ ὑποπί-15
 Ed.L. 464 πτουσιν ἐκ τοῦ προτέρου κομβίου οὐδέν. διὰ τῶν διαιταρί-
 ων καὶ λοιπῶν. ὁ ἀδμηνσουνάλιος ,, ε', οἱ διαιτάριοι τοῦ
 κονισιστωρίου ,, β', ὁ δομέστικος τοῦ μεγάλου παλατίου ,, α',
 οἱ διαιτάριοι τοῦ μεγάλου παλατίου ,, β', ὁ δομέστικος τῆς
 Δάφνης ,, α', οἱ διαιτάριοι τοῦ ἁγίου Στεφάνου μιλ. η', οἱ
 χρυσοχοὶ τοῦ βασιλικῆο σκεύους μιλ. δ', οἱ διαιτάριοι τοῦ
 ὀστιαρικίου μιλ. ε', οἱ διαιτάριοι τοῦ ἱπποδρόμου μιλ. ζ, θ'

visores appellatur, num. 1; diaconia S. Mocii num. 1; ecclesia S.
 Pancharii num. 1. In haecenus recensitis habemus numism. quidem
 solida 29, ex miliaresiis autem singularibus confecta alia 5 cum
 duobus miliar. Iam si hanc summam ad ceteras superiores addas et
 contrahas omnes in unam, efficias auri litras 7, num. 55, miliar. 8.

DE DISTRIBUTIONE SPORTULAE PATRICII MESOPRATI, SEPTEM LITRAS AURI
 CONSTANTIS.

Ad cubiculum pertinentes accipiunt litras 3; caniclei praefectus
 numismata 30; ambo demarchi singuli num. 30; cerimoniarum num.
 30; silentiarii 30; articliui imperiales 12; comites scholarum 20;
 praeparans canicleum 4; locum tenentes 5; scholarum 3; primicerius
 cubiculi 12; axiomatici 2. Summa litrae 5, numismata 59. Porro
 inde cedunt factionibus, Venetae atque Prasinae haec: sed quid
 opus est superius dicta repetere; quum iidem eadem, atque ante,
 et nihilo minus accipiant. Ergo diaetarii et reliqui haec feruat:
 admissionalis numism. 6; diaetarii consistorii num. 2; domesticus
 magni palatii num. 1; diaetarii magni palatii num. 2; domesticus
 Daphnes num. 1; diaetarii S. Stephani mil. 8; aurifabri suppellectilis
 imperialis mil. 4; diaetarii ostiaricii mil. 6; diaetarii circi miliar. 7;
 collocatores scamnorum circensium mil. 3; acentarii aut protocenta-

στένοντες τὰ σκάμνα τοῦ ἵπποδρόμου μιλ. γ', οἱ πρωτοκεντάριοι
 ,, α', οἱ διαιτάριοι τοῦ στρατωρικίου μιλ. ε', τοῖς ἀσελίοις ,,
 α', οἱ διαιτάριοι τῶν ἱθ' ἀκουβίτων μιλ. ζ', οἱ διαιτάριοι
 τῆς παναγίας μιλ. ι', οἱ διαιτάριοι τῆς μανναύρας μιλ. ζ', οἱ
 5 τῆς βεστοσάκρας ,, α', οἱ βασιλικοὶ λούσται ,, α', οἱ καλδά-
 ριοι μιλ. β'. καὶ τὸ πᾶν διὰ χρυσίου ,, ιζ', καὶ διὰ μιλ. ,,
 δ', μιλ. ια'. ὁμοῦ τὸ πᾶν ,, κ', μιλ. ια'. διὰ τῶν θυρωρῶν. Μ. 264. a
 καὶ οὗτοι λαμβάνουσι καθὼς καὶ ἐπὶ τοῦ πρώτου κομβίου.
 ὁμοίως καὶ αἱ φισταψίαι, ἤγουν αἱ ἐκκλησίαι.

10 Διὰ τῆς διανομῆς τοῦ κομβίου τοῦ ἀπράτου πατρικίου τῶν ε'
 λίτρων οὕτως.

Οἱ τοῦ κουβουκλείου χρυσίου λίτρας β', ὁ τοῦ κανικλεί-
 ου ,, κδ', οἱ δύο δῆμαρχοι ,, μῆ ἀνά ,, κδ', ὁ τῆς καταστά-
 σεως ,, κδ', οἱ σιλεντιάριοι ,, κδ', οἱ κόμητες τῶν σχολῶν ,, C
 15 κδ', οἱ ἀρτοκλίνοι τοῦ βασιλέως ,, ιβ', οἱ τοποτηρηταὶ τῶν
 σχολῶν ,, γ', ὁ πριμικήριος τοῦ κουβουκλείου ,, ιβ', οἱ ἀξι-
 ωματικοὶ ,, β', ὁ σκευάζων τὸ κανίκλειον ,, δ'. ὁμοῦ λίτρας
 δ' ,, λγ'. διὰ τῶν δύο μερῶν Βενέτων τε καὶ Πρασίνων: ὁ
 δευτερεύων Βενέτων ,, α', ὁ δευτερεύων Πρασίνων ,, α', ὁ
 20 γειτονιάρχης Βενέτων μιλ. η', ὁ γειτονιάρχης Πρασίνων μιλ.
 η', ὁ χαρτουλάριος Βενέτων μιλ. η', ὁ χαρτουλάριος Πρασί-

rii num. 1; diaetarii stratoricii miliar. 5; aselli [scu equorum sella-
 torum equisonibus [num. 1; diaetarii novendecim accubituum mil.
 7; diaetarii panagiae scu sanctissimae Deigenitricis mil. 10; diaeta-
 rii magnaureae mil. 7; vestosacrae adscripti num. 1; lustae vel bal-
 neatores corporis Augusti num. 1; caldarii mil. 2. Habes ergo soli-
 da numismata 16 et e miliaribus singularibus, si numismata compu-
 tes, alia 4 cum 11 miliaribus. Ergo tota summa est 20 num., 11
 mil. Porro cedunt inde ianitoribus, item phothapsiis scu ecclesiis
 eadem emolumenta atque e superiore combio, ut ergo hic repeterē
 opus non sit.

DE DISTRIBUTIONE SPORTULAE PATRICII APRATI, QUAE CONSTAT
 SEX LITRIS.

Ea ita distribuitur. Accipiunt cubicularii lit. 2; canicleo prae-
 fectus num. 24; demarchi ambo n. 48; (singuli nempe 24;) silentia-
 rii num. 24; comites scholarum num. 24; artidini imperiales num.
 24; topoteretae scholarum num. 3; primicerius cubiculi 12; axioma-
 tici 2; praeparator caniclei numismata 4. Faciunt simul litras 4,
 numism. 33. Factionibus ambabus, Venetae, Prasinacque, inde ce-
 dunt haec. Deutereuon Venetorum accipit numisma 1; deutereuon
 Prasinorum num. 1; geitoniarques Venetorum mil. 8, et alter Prasi-
 norum tantundem; chartularius Venetorum mil. 8, et alter Prasi-
 norum tantundem; factionarius Venetorum mil. 8, et alter Prasinorum

ων μιλ. η', ὁ φακτιονάριος Βενέτων μιλ. η', ὁ φακτιονάριος
 Πρασίνων μιλ. η', ὁ λευκὸς μιλ. ε', ὁ ρόνσιος μικροπανίτης
 D μιλ. ε', ὁ ποιητῆς Βενέτων μιλ. ζ', ὁ ποιητῆς Πρασίνων μιλ.
 ζ', ὁ μελιστῆς Βενέτων μιλ. ζ', ὁ μελιστῆς Πρασίνων μιλ. ζ',
 οἱ ἐπιστάται Βενέτων μιλ. δ', οἱ ἐπιστάται Πρασίνων μιλ. 5
 δ', οἱ κράκται Βενέτων μιλ. δ', οἱ κράκται Πρασίνων μιλ. δ',
 οἱ σημειωταὶ Βενέτων μιλ. δ', οἱ σημειωταὶ Πρασίνων μιλ.
 δ', οἱ μανδάτορες Βενέτων μιλ. δ', οἱ μανδάτορες Πρασίνων
 μιλ. δ', οἱ βηγάριοι Βενέτων μιλ. ε', οἱ βηγάριοι Πρασίνων
 μιλ. ε', οἱ θεωρηταὶ Βενέτων μιλ. δ', οἱ θεωρηταὶ Πρασίνων 10
 μιλ. δ', οἱ διασημειωταὶ Βενέτων μιλ. β', οἱ διασημειωταὶ
 Πρασίνων μιλ. β', τὸ ὄργανον Βενέτων μιλ. ζ', τὸ ὄργανον
 Πρασίνων μιλ. ζ'. ὁμοῦ „ ιδ', μιλ. δ'.

Ed.L. 465

Διὰ τοῦ ἵπποδρομιον.

Ὁ ἀκτουάριος „ α', ὁ ἄργυρος τοῦ βεστίου „ β', ὁ κούρ-15
 σαρ „ α', ὁ ἄργυρος τῶν στεφάνων „ α', ὁ τῆς ἀποκρίσεως
 „ α', ὁ νεανίσκος μιλ. δ', ὁ μαξιλλάριος μιλ. δ', ὁ Θεσσαρά-
 ριος μιλ. δ', ὁ χαμετριβοῦνος μιλ. δ', οἱ ὄφφικιάλιοι τῆς κυ-
 λίστρας μιλ. ε', οἱ μαγγανάριοι Βενέτων μιλ. ε', οἱ μαγγανά-
 ριοι Πρασίνων μιλ. ε', τοῖς πρωτοβηταρίοις μιλ. γ', τοῖς πρω-20
 τοπαλλαρίοις μιλ. ε', τῷ νουμεραρίῳ „ α', τοῖς δεκανοῖς τοῦ

tantundem; albus seu micropanites albae factionis mil. 5, et rus-
 sus seu russae factionis micropanites tantundem. Poëta Veneto-
 rum mil. 6, et alter Prasinorum tantundem; melistes seu musicus
 Venetorum mil. 6, et alter Prasinorum tantundem; epistatae seu ma-
 gistrī Venetorum mil. 4, et epistatae Prasinorum tantundem; cra-
 clae seu praecones Venetorum mil. 4, et Prasinorum pariter; semio-
 tae vel obsignatores [urnae] Venetorum m. 4, et Prasini pariter;
 mandatores Veneti mil. 4, et Prasini quoque; bigarii Veneti mil. 5,
 et Prasini quoque; contemplatores [urnae puta] Venetorum mil. 4,
 et Prasinorum tantundem; diasemiotae seu resignatores [urnae] Ve-
 neti mil. 2, et Prasini non minus. Organum Venetum mil. 6, et
 Prasinum perinde. Faciunt haec numismata 14, miliar. 4.

PRO CIRCO.

Accipit actuarius num. 1; argyrus vestii 2; cursor unum; argy-
 rus coronarum unum; apocrisarius unum; neaniscus miliaris 4;
 maxillarius mil. 4; tesserarius mil. 4; chamaetribunus seu tribunus
 inferior mil. 4; officiales Cylistrac (vel urnae sortium agitandae) mil.
 5; manganarii Venetorum mil. 5, et Prasinorum tantundem; proto-
 vectarii m. 3; protopallarii mil. 5; numerarius num. 1; decani hip-
 podromi num. 2; vigilia seu excubiae Daphnes mil. 4. Habes hic

ἵπποδρομίου ,, β', τῆ βίγλη τῆς Δύφνης μιλ. δ'. ὁμοῦ χρυσίου ,, θ', καὶ διὰ μιλ. ,, γ', μιλ. ζ'.

Διὰ τῶν διαιταρίων.

Τῶ ἀδμηνσουναλίῳ ,, ε', τοῖς διαιταρίρις τοῦ κοιμιστω-
 θρίου ,, β', ὁ δομέστικος τοῦ παλατίου ,, α', οἱ διαιτάριοι τοῦ
 μεγάλου παλατίου ,, α', ὁ δομέστικος τῆς Δύφνης ,, α', οἱ δι- Ms. 264. b
 αιτάριοι τοῦ ἁγίου Στεφάνου ,, α', οἱ χρυσοχοὶ τοῦ βασιλι-
 κοῦ σκεύους μιλ. δ', οἱ διαιτάριοι τοῦ ὀστιαρικίου μιλ. β', οἱ
 διαιτάριοι τοῦ ἵπποδρομίου μιλ. η', οἱ στένοντες τὰ σκάμνα τοῦ
 10 οἰπικοῦ μιλ. γ', οἱ πρωτοκεντάριοι ,, α', τοῖς ἀσελίοις ,, α',
 οἱ διαιτάριοι τοῦ στρατωρικίου μιλ. ε', οἱ διαιτάριοι τῶν ἰθ'
 ἀκουβίτων μιλ. η', οἱ διαιτάριοι τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου μιλ. C
 ι', οἱ διαιτάριοι τῆς μαγναύρας μιλ. η', οἱ τῆς βεστοσάκρας
 ,, α', οἱ βασιλικοὶ λοῦσται ,, α', οἱ καλδάριοι μιλ. β'. ὁμοῦ
 15 χρυσίου ,, ιε', καὶ διὰ μιλ. ,, δ', μιλ. ι'.

Διὰ τῶν θυρωρῶν.

Οἱ διατρέχοντες τοῦ λογοθέτου τοῦ δρόμου ,, β', οἱ θυ-
 ρωροὶ τῆς θερμύστρας ,, β', οἱ θυρωροὶ τοῦ ἵπποδρομίου ,,
 β', οἱ κορτινάριοι ,, α', μιλ. ζ', οἱ βασιλικοὶ ἀρμωφύλακες ,,
 20 β'. ὁμοῦ χρυσίου ,, θ', μιλ. ζ'. D

Διὰ τῶν φωταψιῶν τῶν ἐκκλησιῶν καὶ λοιπῶν προσώπων.

Τῶ καστρενσίῳ ,, α', τῶ ῥεφερενδαρίῳ ,, α', οἱ βασιλι-

numismata solida 9, quibus accedunt alia e miliaresiis confecta tria
 una cum miliaresiis 7.

PRO DIAETARIIS.

Accipit admissionalis numism. 5; diaetarii consistorii num. 2;
 domesticus palatii 1; diaetarii magni palatii 1; domesticus Daphnes
 1; diaetarii S. Stephani 1; aurifabri supellectilis imperialis mil. 4;
 diaetarii ostiaricii mil. 2; diaetarii circi mil. 8; collocantes scamna
 circensia mil. 3; acentarii num. 1; asellii n. 1; diaetarii stratoricii
 mil. 5; diaetarii novendecim accubitum mil. 8; diaetarii sanctissi-
 mae Deiparae mil. 10; diaetarii magnaurae mil. 8; vestosacrae ad-
 scripti num. 1; lustae vel balneatores imperiales num. 1; caldari
 mil. 2. Habes numismata solida 15, et alia e miliaresiis confecta
 quatuor una cum decem miliarensibus.

PRO IANITORIBUS.

Diatrechontes seu vernaculi logothetae dromi accipiunt num. 2;
 ianitores vaporarii numism. 2; ianitores circi num. 2; cortinari
 num. 1, miliar. 7; armorum imperialium custodes num. 2. Summa
 9 numism. et 7 miliar.

PRO CEREBIS PER ECCLESIAS ACCENDENDIS ET ALIIS PERSONIS ECCLESIASTICIS.

Castrensis [patriarchae scilicet] accipit nummum 1; referendarius

κοὶ κληρικοὶ τοῦ Θάρου ,, ε', οἱ ὑποδιάκονες τῆς ἁγίας Σοφίας μιλ. ε', οἱ δεκανοὶ τοῦ πατριάρχου μιλ. δ', οἱ διποτάται μιλ. γ', οἱ τῆς σπουδῆς μιλ. ἡ', οἱ τῆς παρασπουδῆς μιλ. ε', οἱ στρατῶρες τοῦ πατριάρχου μιλ. ε', οἱ ἀναγνώσται τῶν β' ἐβδομάδων ,, α', μιλ. ε', οἱ ψάλται τῆς ἁγίας Σοφίας ,, α', 5
 Ed.L. 466 μιλ. ε', οἱ σκευοφύλακες ,, α', οἱ ὑπουργοὶ τοῦ νάρθηκος μιλ. δ', οἱ ὀστιάριοι τοῦ ἁγίου φρέατος μιλ. ε', οἱ βαλαντιάδες μιλ. ε', οἱ ἐπισκοπιανοὶ μιλ. ε', ὁ δομέστικος τῶν ὑποδιακόνων μιλ. ε', ἡ ἐκκλησία τῶν ἀκοιμητῶν ,, γ', ἡ ἐκκλησία τοῦ Κυρίου ,, α', ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Σεφάνου τοῦ ἵπποδρο-10 μίου ,, α', ἡ ἐκκλησία τοῦ σωτήρος τοῦ σταυρίου ,, α', ἡ ἐκκλησία τῶν Βασιλίδου ,, α', ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Σεφάνου τῆς Δάφνης ,, α', ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Σεργίου καὶ Βάχου ,, α', ἡ ἐκκλησία τῆς μονῆς τοῦ Πελεκάνου ,, α', ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ,, α', ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Καλλινίκου 15 ,, α', ἡ διακονία τῶν Οὐρβικίου ,, α', ἡ διακονία τοῦ ἁγίου Β. Μωκίου ,, α', ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Παγχαρίου ,, α'. ὁμοῦ χρυσίον ,, κδ', καὶ διὰ μιλ. ,, ε', μιλ. ἡ'. καὶ ὁμοῦ διὰ χρυσίου καὶ μιλ. ,, κθ', μιλ. ἡ'. καὶ ὁμοῦ τὸ πᾶν ἔξοδ. λίτρ. ε', ,, μζ', καὶ ἀναπρ. ,, κς'. ἔστιν δὲ καὶ ἡ διαγομὴ τῶν π'. ,, 20 τῶν ὀψικρ. τοῦ πατρικίου * * *

item num. 1; imperiales clerici Phari nummos 5; hypodiacones S. Sophiae mil. 6; decani patriarchae mil. 4; deputati mil. 3; monachi Spudes mil. 8; monachi Paraspudes mil. 5; stratores patriarchae mil. 5; anagnostae duarum septimanarum num. 1, mil. 6; psaltae S. Sophiae num. 1, mil. 6; sceuophylaces num. 1; ministri narthecis mil. 4; ostiarii sancti putei mil. 5; balantades mil. 3; episcopiani mil. 5; domesticus hypodiaconorum mil. 6; ecclesia Acoemetorum num. 3; ecclesia Domini num. 1; ecclesia S. Stephani in circo numism. 1; ecclesia Salvatoris cum cognomine Staurii num. 1; ecclesia monasterii Basilidae num. 1; ecclesia S. Stephani Daphnes num. 1; ecclesia S. Sergii et Bacchi num. 1; ecclesia monasterii Pelecani n. 1; ecclesia S. Theodori n. 1; ecclesia S. Callinici n. 1; diaconia vel diaconatus aut ministerium ecclesiasticum monasterii Urbicii num. 1; diaconia S. Mocii num. 1; ecclesia S. Pancharii num. 1. Habes numismata solida 24, et alia 5 e miliarisii computatis confecta una cum mil. 8. In summa num. 29, mil. 8. Haec summa si praecedentibus addatur, emerget expensarum numerus: litrae 5, numism. 47. Ut adeo ad complendas sex litras supersint adhuc 25 numism. [quae videntur praepositis cessisse; ut etiam, quae in superioribus computis desiderantur ad complendas summas octo, et deinceps septem litrarum]. Fiebat autem distributio octoginta numismatum obsequiorum patricii sic. ***

ΚΕΦ. νζ'.

Περὶ συνηθειῶν τῶν πραιποσίτων ἐν τῇ τάξει τοῦ ἵπποδρομίου. Ms. 265. b

Ἐπειδὴ περ πάντων πρόκειται ἡ τῆς τερπνῆς ἵπποδρομίας C
 χαρμόσυτος θεὰ καὶ ἀκριβῆς τῶν ἐν αὐτῇ διαφόρων τάξεων
 5 ἐνάρμοστος χωρία καὶ σύμπνοια· δεῖ πάντως καὶ ταύτην ἀ-
 νάγραπτον ταῖς εἰς τὸ ἐξῆς γενεαῖς καταλιπεῖν σημαίνουσαν
 τὴν ἕκαστον αὐτῶν τοπικὴν σημασίαν καὶ σχήματος ἐναλλα-
 γὴν, καὶ ὁπόσῃν ἕκαστος αὐτῶν ἐπὶ ὃν κατατάσσεται κληρον,
 καταβάλλεται τοῖς πραιποσίτοις τὴν συνήθειαν ὡς ἔχοντες
 10 αὐτῶν τὴν πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ εὐταξίας διάταξιν καὶ ἀπα-
 ραλλάκτως τοῖς ἀρχαίοις τύποις ἐξακολουθοῦσιν. καὶ γὰρ ὡς
 ἀπὸ παλαιοῦ ἐκράτει ἡ συνήθεια, ἐξηγήρηται δὲ καὶ μετὰ ταῦ-
 15 τα ἐπὶ τῷ Ἰωσήφ πραιποσίτου τοῦ γέροντος καὶ τῶν πρὸ D
 αὐτοῦ, οἷς καὶ ἐπέπρακτο. τὸ γὰρ ἀκρόστιχον τῆς ῥόγας τῶν
 ἵπποδρομίων τῆς τάξεως τοῦ ἵπποδρομίου ἐλάμβανον οἱ πραιποσί-
 20 τοι ἐκ τοῦ εἰδικοῦ λόγου, ἔχοντες παρ' ἑαυτοῖς ἐν κώδῃ τὰς
 τάξεις κατ' ὄνομα καὶ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῶν ἐρόγενον, λογαριάζον-
 τες ἕκαστον μὴ ἀμελῶς διακεῖσθαι πρὸς τὴν δουλείαν αὐτοῦ,
 καθὼς οἱ τῶν δύο μερῶν χαρτουλᾶριοι μετ' ἐγγράφου ἀσφα-
 25 λείας τούτους ὑπεδείκνυον. καὶ ἐν τούτοις πᾶσι τοῖς τά-
 ξεσιν εἴ τινας ἠῦρισκον τελευτήσαντας, κατέτασσον ἀντιτέρους
 ἀκριβεῖς καὶ ἐπιτηδεῖους πρὸς ἣν ἕκαστος αὐτῶν ἐτάσσετο
 τάξιν. χαυνότητι τοίνυν τῶν μετὰ ταῦτα πραιποσίτων με-
 30 τῆλθεν ἡ διακατοχὴ τῶν τοιούτων τάξεων εἰς τὸ στρατιωτι-
 κὸν λογοθέσιον, καὶ χωρὶς γνώμης τῶν πραιποσίτων οἱ τῷ
 χαρτουλᾶριοι καὶ ὁ στρατιωτικὸς τάσσουσιν εἰδικούς αὐτῶν
 ἀνθρώπους ἀναβιβάζοντες τὰς αὐτῶν ῥόγας ὡς ἂν ἐθέλωσιν,
 35 δουλίας παρ' αὐτῶν εἰς τὸ κοινὸν τὸ παραπάν μὴ γινομένης.
 οὗς . . . χρὴ κατέρ . . . ἀν τῶν πραιποσίτων ἐξωθεῖσθαι
 40 τοῦ τάγματος εἰς ὃ δουλεύουσιν. καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν δεῖ πάλιν
 τοῖς πραιποσίτοις ταῦτα κατέχειν καὶ διορθοῦσθαι, καὶ
 μηκέτι μήτε τὸν στρατιωτικὸν ἢ τοὺς χαρτουλᾶριους καὶ νο-
 45 τάρχους ἐν ἐξουσίᾳ εἶναι τάσσειν ἀφ' ἑαυτῶν τὸν οἰονοῦν ἐν*

1. Capitis initium, quod in ultima membrana, extremo ligneo libri involucro agglutinata, dum eam revello, invenio. Reiskius. νε' cod. et ed. 7. ἐναλλαγεῖν cod. et ed. 8. κατάσσειται cod. et ed.